I

TRACTATVS
DE IVRE
ABBATVM.
ET PRAELATORVM

Tám Regularium, quam ſecularium Epiſcopis inferiorum.

III

DE IVRE ABBATVM, ET PRAELATORVM,

Tàm Regularium, quàm Secularium Episcopis inferiorum.

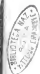
TOMVS PRIMVS.

In quo pleniſſimè de eorumdem Origine, Inſtitutione, Abbatiarum Commendatione, Electione, Confirmatione, Benedictione, Exemptionibus, Immunitatibus, Priuilegijs, Pontificalibus Inſignijs, Præeminentijs, Moribus, & Doctrina, copiosè diſſeritur.

Conciliorum, Sacrorum Canonum, Conſtitutionum Pontificum auctoritate; Necnon Sanctorum Patrum Sententijs, Legislatorum Regularis Diſciplinæ Regulis, & omnium Religionum Decretis, Theologorum, & Iuſdicentium placitis, iuxtà Romanæ Curiæ praxim illuſtratus.

Quibus omnibus Sacræ Rotæ Romanæ Deciſiones quamplurimæ, potiſsimùm recentiſsimæ accedunt, vnà cum Formulario Regulari, & ſexcuplici Indice.

AVCTORE
D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO
Monacho Vallis Vmbroſæ, Sacræ Theologiæ Magiſtro.

ROMAE, Ex Typographia Reu. Cameræ Apoſt. M.DC.XXIX.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISSIMO PRINCIPI

CAROLO MEDICES

S. R. E. CARD. AMPLISSIMO,

Et Congregationis Vallis Vmbrosæ Protectori Vigilantissimo.

EVM de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum (Amplissime Princeps) vt partum, adultum, & propagatum, recens in Orbem prodit opus, sic tibi voto conceptum, quòd Cardinalitiæ dignitatis, Regijs editus Atauis, ornamentum Prælatorum maximum; quòd meæ Religionis Vallis Vmbrosæ Protector indeficiens; quòd meæ Gentis inter subditas, regnantibus MEDICEIS, cognitæ, Patronus munificentissimus; quòdq; sis mihi, Homunculo quidem, hęreditaria magnanimitate, qua polles, Auctor incremẽti, iustissimè redditur. Exile munus est (fateor) si stylum in Codice respicias; dempta grauitate materiæ, & quàm necessaria ad rem optatam doctrinarum collectione: At si volueris animum scrutari, ad quem oculos dirigit Pijssimus Deus in malè depictis Votorum Tabellis, est maximum: & meretur, vt quemadmodùm hactenùs, ità in posterùm in patrocinij tui clien

tela quiescere, succrescereq; me, patiaris, vota iugiter emittentem, vt ipse Deus Optimus Maximus, te tuis Clementibus, & Leonibus Pontificio redimitum diademate adiungat; vt quot Orbes in Stemmate geris, tot Ecclesiasticæ Ditioni Orbes subijcias, & Orbium Orbis Terrarum vniuersus te Duce, pietate, literis, tranquillitate, omniumq; rerum exuberantia, Regio splendore floreat, & Cælum ipsum amplius non æmuletur; interimq; valeas, conatumque meum æqui, bonique consulas. Romæ, ex Monasterio Sanctæ Praxedis, decimoseptimo Kalend. Februarij. M. DC. XXIX.

Illustriss. & Reuerendiss. Amplitudinis tuæ

Additissimus Seruus, & Subditus

D. Ascanius Tamburinius Monachus Vallis Umbrosæ.

DE iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm Secularium Episcopis inferiorum Tomos I. II. & III. Auctore D. Ascanio Tamburinio S.Th. Mag. & Monacho Vallumbrosano summa cum diligentia elaboratos de mandato Reuerendissimi Patris Domini Auerardi Niccolini nostræ Vallumbrosanæ Congregationis Præsidentis Generalis, Ego D Ignatius Guiduccius dictæ Congregationis in Romana Curia Procurator Generalis, perlegi, nihilq; in eis, quod Orthodoxæ Fidei, Apostolicæ Sedi, ac bonis moribus aduersetur inueni. Immo ob insignem doctrinæ soliditatem ab insignioribus Theologis, ac Iuris Canonici peritis approbatam in communem omnium tàm Prælatorum, quàm etiam subditorum vtilitatem dignissimos existimo, quòd typis quamprimum tradantur. In quorum omnium fidelè testimonium hic manu propria me subscripsi Romæ die prima Martij 1628.

Ego D. Ignatius qui supra.

Nos D. Auerardus de Niccolinis à Florentia Abbas, & Præsidens Generalis Ord. Monachorum S. Benedicti Congregationis Vallis Umbrosæ.

PRAEFATVM Opus, cui titulus est: De Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm secularium Episcopis inferiorum, in tres tomos distributum; Auctore dicto D. Ascanio nostræ Cõgregationis Monacho de nostra commissione per præfatum Admod. R. P. D. Ignatium Procuratorem Generalem, & alios peritos Patres perlectum, ac reuisum, & non solum, vt in lucem edi possit approbatum, sed etiam de eruditione, & doctrina non parum Nobis commendatum, ad publicam commoditatem, vt typis mandari valeat, facultatem concedimus, si ità iis, ad quos spectat visum fuerit. In cuius rei fidem &c. Dat. in Monasterio S. Praxedis de Vrbe nostræ Congregat. die 3. Martij Anno à Dominica Natiuitate 1628.

D. Auerardus Abbas Generalis manu propria.

D. Valerianus Rainerius Cancell.

Imprimatur si videbitur Reuerendissimo P. M. S. P.

A. Episcopus Bellicastren. Vicesgerens.

EGO Augustinus Barbosa I. V. D. Lusitanus de mandato Reuerẽdissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij Sacri Apost. Palatij Magistri omni, qua potui diligentia, summaq; iucunditate legi, & iteratis vicibus reuolui Tomum primum Tract. de Iure Abbatum, & Prælatorum tàm Regularium, quàm secularium Episcoporum inferiorum, Auctore Admod. R. P. D. Ascanio Tamburinio Monacho Vallis Vmbrosæ S. Theologiæ Magistro, nihilq; in eo inueni, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduersetur, immo potius opus hoc summo ingenio, & singulari doctrina elaboratum, Sacris Canonibus, & Summorum Pontificum Constitutionibus refertum, ac proinde in vsu frequenti, & quotidiana materia omnibus pernecessarium typis mandari posse censeo. In quorum fidem me propria manu subscripsi. Romæ hac die 23. Ianuarij 1628.

Augustinus Barbosa.

EGO infrascriptus accuratissimè perlegi, de mandato Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij Sac. Apostolat. Magistri, hoc opus de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium quàm secularium Episcopis inferiorum à R. P. D. Ascanio Tamburinio Monacho Vallis Vmbrosæ, & S. Theologiæ Magistro diligenti studio, curaque erudita elucubratum, in quo nihil offendi, quod Orthodoxæ Fidei, Apostolicæ Sedi, aut legibus Ecclesiasticis de librorum impressione aduersetur: Imò quia hæc materies compendiaria methodo, dilucidoq; stylo solidis innixa fundamentis pertractatur, ideò dignum censeo quod typis ad communem vtilitatem vulgari possit. In quorum fidem me subscripsi. In Monasterio S. Praxedis de Vrbe die prima Februarij Anno MDCXXVIII.

Ita censebam Ego Don Horatius Morandius Abbas S. Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis Vmbrosæ.

Imprimatur,

Fr. Nicolaus Rodulfius Sac. Palatij Apostolici Mag. ac totius Ord. Præd. Vicarius Gen.

Priuilegij Summa pro Impressore Camerali, & Vaticano.

CLemens Papa VIII. Diplomate sanxit, ne quis citra voluntatem Dominici Basæ, olim in Typographia Vaticana Impressoris, sacram Bibliam, Concilia generalia, Epistolas decretales, libros ad Ecclesiasticum munus pertinentes, ac etiam Sanctorum Patrum volumina, libros etiam cuiuscunque generis, vel nouiter ab ipso edendos, vel nouis additionibus auctos, per decennium ab editione cuiusque voluminis imprimat, vel impressa venalia habeat. Quod Priuilegium Paulus Papa V. peculiari Chirographo in fauorem Hieremiæ Guelphi I. V. D. ac Impressoris Cameralis transtulit, indulsitque. Id idem Gregorius Papa XV. Literis expeditis, ratum, firmumq; haberi voluit. Violatores excommunicationis latæ sententiæ pœna puniuntur. Quòd si in Terris S. R. E. subiectis id contigerit, confiscatione etiam librorum, ac quingentorum ducatorum auri solutione mulctabuntur, vt latius patet in Literis ipsius Gregorij Papæ, datis Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub anulo Piscatoris die 18. Octobris 1621. Pontificatus sui anno primo. Quæ omnia Sanctiss. D. N. Vrbanus Papa VIII. in fauorem Andreæ Brogiotti Typographi Cameralis & Vaticani translata & indulta haberi iussit, datis Literis apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 23. Martij 1628. Pontificatus sui anno quinto. Signat. M. A. Maraldus.

AD LE-

AD LECTOREM

LVRIMA leguntur humanissime Lector, librorum volumina, in quibus totum id, quod Iuris habet Episcopalis dignitatis Amplitudo, antiqui, recentioresq; Iurium Consulti, legumq; parentes doctissimè dilucidarunt: & ad recentiores quod pertinet eruditissimus, & sapientissimus D. Augustinus Barbosa siuè ad antiquitatem, siuè ad electionem, siuè ad potestatem, siuè ad munera, siuè ad qualitates, siuè ad onera Episcoporum, & honores respexerint, desiderium in foro versantium, nouissimè, & affluenter expleuit. Cùm autem Episcopis in Ecclesiastica Hierarchia Abbates proximi dignitate gradiantur; & de Abbatibus placita in Conciliis, in Decretis, & in Pontificum decretalibus epistolis innumera occasionem præbuerint Doctoribus disputandi, Forensibus litigandi, Amplissimis Cardinalibus in Congregationibus declarandi, Sacriq; Romanæ Rotę Tribunalis Patribus quæstiones decidendi, haud contemnendus, licèt non absolutus, reputabitur conatus noster omnia, quæ sparsim exarantur, & ad Ius pertinent Abbatum, cæterorũq; post Episcopos Prælatorum in vnum colligendi, examinandi, & Decisionibus illustrandi. Finem habuimus in operis exordio priuatam commoditatem; cùm tamen excreuerit adeò, vt illud diuidere in duas partes opus fuerit; & tum Superioribus nostris Reuerendissimo in primis Patri, & D.D. Horatio Morandio totius olim nostræ Religionis Generali Præsidi; & in præsentiarum S. Praxedis de Vrbe meritissimo Abbati, Viroq; vndequaq; doctrina, natalibus, pietate, & ingenuitate spectatissimo, tum amicis innumeris, iisq; doctissimis, ostenderetur, visumq; ad publicam vtilitatem vulgandum iudicaretur, obtemperauimus; & animus, & maiori, qua potuimus diligentia inter Monasticas curas, & labores expolitum æternitatis characteribus cócessimus, quemadmodùm ob superuenientium imprimendorum copiam ab operibus inceptis Illustris Cameralis Impressoris innumeras in dies, easque necessarias diuersiones, non quidem ob minorem parentis diligentiam in emittendo nuncius præcurrit perfectum alterum, eundemq; grandiorem, grauioresq; materias cóplectentem, iam iam dilapsurum è prælis, exitq; nunc ad lucem Tomus Primus. Tù igitur, quod reliquum est, studiosissime Lector, lucubrationibus nostris feliciter vtere; suscipe labores nostros lęta fronte; ac quam tua causa operam impendimus, accipe, vt assoles, in bonam partem. Vale.

INDEX

INDEX DOCTORVM.

Qui in hoc Opere citantur.

Hora-

INDEX CONSTITVTIONVM, ET BVLLARVM APOSTOL.

Quæ in hoc Primo Tomo integrè, seù per particulas referuntur.

IVLIVS

INDEX

INDEX DISPVTATIONVM, ET QVÆSITORVM,

Quæ in hoc Primo Tomo iuxtà ordinem, quo digesta sunt, continentur.

Disputatio I.

De Nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita octo continet.

Disputatio II.

De Origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xvi. continet.

Diſputatio III.

De genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita quatuor continet.

Diſputatio IV.

De Abbatibus Commendatarijs.

Quæſita nouem continet.

Diſputatio V.

De Electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita xxv. continet.

Quæ

Disputatio VI.

De Confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita tria continet.

Disputatio VII.

De Nominatione, & præsentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita sex continet.

Disputatio VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

Quæsita tria continet.

Disputatio IX.

De Diplomatibus Apostolicis à quibusdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

Quæsita tria continet.

Disputatio X.

De Simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

Quæsita quinque continet.

Dispu-

Disputatio XI.

De Benedictione Abbatum.

Quæsita xiv. continet.

Disputatio XII.

De Duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita quatuor continet.

Disputatio XIII.

De Renunciatione, & dispositione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita octo continet.

Disputatio XIV.

De Residentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita septem continet.

Disputatio XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xxij. continet.

Disputatio XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita xviij. continet.

Dispu-

Diſputatio XVII.

De Communicatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæſita ſeptem continet.

Diſputatio XVIII.

De Confirmatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum.

Quæſita ſex. continet.

Diſpu-

Diſputatio XIX.

De Iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſita octo continet.

Diſputatio XX.

De Pontificalibus Inſignijs, & ornamentis Prælatitijs, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæſita quatuor continet.

Diſputatio XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

Quæſita xi. continet.

Vtrùm

Disputatio XXII.

De Vsu & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad Benedictionis munus exercendum.

Quæsita ix. continet.

Disputatio XXIII.

De Vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, quoad munus consecrationis præstandum.

Quæsita xiv. continet.

An

Disputatio XXIV.

De Præeminentijs Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Dœcesana; necnon Processiones, & alias Sessiones, & actus, tàm publicos, quàm priuatos.

Quæsita octo continet.

Disputatio XXV.

De Præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tàm secularium, quàm Regularium, inter alios, & inter seipsos.

Quæsita nouem continet.

De

Disputatio XXVI.

De Qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum præditi esse debent.

Glossas xiij. continet.

Disputatio XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæsita ix. continet.

INDEX

INDEX
ALPHABETICO ORDINE DIGESTVS
OMNIVM QVÆSITORVM,

Quæ in hoc primo Tomo continentur.

A

B

Index Quæsitorum.

C

D

E

F

G

H

I

vtram-

DE

DE IVRE ABBATVM ET PRAELATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM Episcopis inferiorum.

Tomus Primus.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.
Quæst. 2. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.
Quæst. 3. Vtrùm nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ, & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus.
Quæst. 4. Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.
Quæst. 5. An Episcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior.
Quæst. 6. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vsum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.
Quæst. 7. Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.
Quæst. 8. Vtrùm sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomen*, Abba, *hebraicum sit, an Syriacum?*
2 Abba *hebraicè idem significat, quod latinè Pater.*
3 *Abbas in Latina lingua duplici litera, b, in Hetrusca verò vnica tantùm scribitur, & quare?*
4 *Ex dictione*, Abba, *secundùm aliquos prodijt hæc dictio*, Papa.
5 *Summus Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater est.*
6 *Nomini Abbatis semper ferè coniungi solet dictio illa*, Pater, *& quare?*
7 *Nominis Prælati Etymologia quænam sit?*
8 *Nomina Prælatorum Episcopis inferiorum.*

1 NOMEN hoc, *Abba*, deriuatur ab illa dictione, *Ab*, quæ, (iuxta *D. Hieronymum in Comment. Epist. S. Pauli ad Galat. cap. 4.*) ab Hebræo, Syroq; idiomate ortum ducit. Hebræi enim dictione hac, *Ab*, Patrem significant, cui dictioni si de Chaldæorum, atque Syrorum more, *Aleph*, apponas, resultat nomen, *Aba*. Hinc factum est, vt postea nomen, *Abba*, deductum sit, vt tradunt *Aluar. Pelag. de planct. Eccles lib. 2. cap. 23. & Petr. Greg. Syntagmat. Iur. Vniuersp. 2. lib. 15. cap. 13. de Abbatibus nu* 1. Vsus postea obtinuit, vt apud Latinos addatur litera, *S*, in fine, ex qua hoc nomen integrum deducitur nempè, *Abbas*. At *Alciat. l. 1. C. de in ius vocand. Alberic. in suo dictionar. in verbo Abba Pater*, non ex duabus lin-

guis, Hebraica scilicet, & Syriaca simul (vt D. Hieronymus ait) sed Hebraicum nomen tantùm esse contendunt: dictionem verò illam, quæ eidem nomini ferè semper addi solet, videlicet, *Pater*, esse vocem Græcam, aut Latinam. Videtur fauere D. Augustinus Epistola 177. his verbis, *Paulus dicit Romanis scribens, in quo clamamus Abba Pater, in vno nomine duabus vtitur linguis, dicit enim Abba Hebræo vocabulo Patrem, & Latinè nominat identidem Patrem. Et lib. 3. de consensu Euangelist. cap. 4.* sic ait. *Quod autem ipse Marcus, non solùm Pater, sed, Abba Pater, eum dixisse, commemorat, hoc est, Abba Hebraicè, quod Latinè Pater. Et D. Thom. in epist. D. Pauli ad Galat. 4. lect. 4.* sic ait. *Abba pater, Idem est in significatione, Abba, quod est Hebræum, & Pater, quod est Latinum, gloss. in eadem epist. ad Galat.* quam refert *Archidiac. in can. hac autem nu. vlt. 23. q. 4.* dicit, nomen, *Abba*, esse nomen Hebraicum; sed re vera nomen hoc, *Abba*, ab vtraque, Hebraica scilicet, & Syriaca lingua deducitur, vt diximus in principio; & præter *D. Hieronymum, Petrum Gregorium, & Aluar. Pelag.* tradunt *Nicolaus Lyran. super eadem Epistola ad Galat. d. cap. 4. Spiegel. in lexic. Iur. verb. Abba, floríleg. magnum nouissimum Iosephi Langi lib. 1. verb. Ab, & ex ijs Roder. quæst. regul.*
2 *tom. 1. q. 12. art. 1. in princ.* Quoad ipsius autem significatum idem nobis significat Abbas, quod Pater, vt testantur *D. Augustinus loco cit. & super ps. 78. & D. Thomas loc. etiam cit. & D. Hieronymus vbi supra, qui sic ait. Abba Hebraicum est, id ipsum significans, quod & Pater; hòcque pluribus in locis Scriptura seruat institutum, vt verbum Hebraicum cùm illius interpretatione ponat,* quod etiam habetur *in cap. fin. de regular*: ibi *seu Patres Abbates*.

3 Porrò nomen hoc, *Abbas*, duplici litera B, in Latino sermone scribitur ex eo, quia ab Hebræis dictio, *Abba*, (à qua nomen Abbas deriuatum esse, diximus) vel duplici litera Beth scribitur, vt quibusdam placet; vel si eum vnica tantùm, additur punctum, daghes, quod idem est, ac si geminata, Beth, apponeretur. Duplici igitur B. notatum reperitur, nedum apud S. Hieronymum loco citato, verùm etiam in vita S. Hilarionis antiquitùs descripta, & in vulgata editione Veteris, ac Noui Testamenti, atque in verborum serie similiter Noui, ac Veteris Testamenti à Theologis Parisień in lucem edita, in princ. in verb. Abbas, & communiter apud omnes duplici litera B scriptum inuenitur. Itali verò quod B, est, vt à latina pronunciatione discedere videantur, dictionem hanc vnica B, describendam esse, volunt. Consule communem Scholam Scriptorum linguę Hetruscæ, & lege *Ioan. Boccatium nouella 13. & Ioan. Villan. 4. cap. 34.* & *Vocabularium Academiæ Chruscæ verb. Abbate*; quod habetur etiam in Regula S. Benedicti vulgari lingua donata per totam, & communiter apud omnes Scriptores Hetrusci sermonis; sed & vulgaris loquendi Hetruscorum consuetudo Abbatis nomen vnica exprimit consonante. Hæc à nobis, quamuis nullius ferè momenti, annotata sunt, vt in hoc nostro opere nihil habeat, quod desiderare possit curiosus, & diligens Lector.

4 Præterea (secundùm Petrum Gregorium loco supra citato) nomen Abbatis non solùm Patrem significat, sed ex eo etiam deriuata est hæc amplissima dictio, *Papa*, nempè quòd mutatis duabus illis literis BB. in geminatas PP. hisquè singulis ante singulas, A, locatis Papa formatur. *Spiegel. autem in suo lexic. verb. Abbas*, ait, quòd apud Græcos Abbas appellatur Papas: an verò isti singulas BB. in literas PP. mutauerint, non satis constat, sed tantùm apud eosdem Græcos ità Abbatem nominari propter reuerentiam, ex eodem *Spieg. loc. cit.* & hoc mirum non est, quia
5 sicut Papa dicitur maior Pater, eo quod omnium Pater est, ex *Lælio Zechio de republ. Ecclesiast. tit. de statu Rom. Pontif nu. 1.* ità ex aliquali similitudine, & debita seruata proportione, Præfectus Monachorum Abbas, siuè Papas, vt dicunt Græci, respectu suorum subditorum appellatur. Hoc tamen Papæ nomen non Abbatibus, sed Pontifici Max. omnium Patri, & Abbati Sanctissimo solùm tribuendum est, sicut communiter hodiè Summus Pontifex ab omnibus dicitur.

6 Solet quippè huic nomini Abbatis semper ferè coniungi dictio illa, *Pater*, vt *Marci 14. Abba Pater omnia tibi possibilia sunt & Apost. ad Rom. 8. Non accepistis spiritum seruitutis, sed spiritum filiorum, in quo clamamus, Abba Pater. & ad Galat. 4. Quoniam estis filij Dei, misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem, Abba Pater.* Quod ex eo factum esse arbitror, vt maiorem gignendo vehementiam, per illam geminationem certius animi studium, & maior erga Patrem fiducia declaretur. Hinc etiam in Hebræa, Syra, Chaldæa, alijsque linguis semper dictio, *Abba*, vehementiam denotat. *At D. Hieronymus loco superiùs cit.* ait, nomini *Abba*, additam esse dictionem illam, *Pater*, ad ipsum nomen, *Abba*, interpretandum. Sæpè enim in sacra Scriptura Hebraicis verbis interpretatio sua apponi consueuit, vt in *Genesi Mesech. vernaculus, & Marci 10. Bartimæus filius Timæi Aser, Diuitiæ, Thabitha, Dorcas*, & alia huiusmodi, & hac ratione dictioni huic, *Abbas*, ex antiqua consuetudine additur ab omnibus vox illa gratissima, *Pater*, qua Monachi Præfectos suos copellantes, eamdèmq; vocem, *Abbas*, interpretantes, illos eorũ Patres esse, crebrò intelligant.

7 Quò verò ad Etymologiam reliquorum Prælatorum, licèt omnes dici possint Abbates, cùm ipsi tanquam suorum subditorum Patres se gerere debeant: tamen Prælatus dicitur quasi præ alijs dilatus, vel ante latus, quasi quòd antè alios positus sit; vt tradit *Panormit. in cap. cum ab ecclesiarum. sub nu. 1. de offic. ordin.* De iure Canonico sunt Antistites Ecclesiastici *tit. de postulat. Prælat. Petr. Gregor. Syntagmat. iur. vniuers. c. 3. Daniel Ottho de iure public. cap. 18. vers. Prælati à præferendo dicti.*

8 Horum Prælatorum alij sunt Regulares, alij Seculares; Regularium alij Abbates Generales, alij Præsidentes Generales, alij Reformatores Generales, alij Magistri, alij Ministri etiam Generales,

nerales, alij Prouinciales, alij Commissarij, alij Visitatores, alij Priores, alij Præpositi, alij Maiores, alij Guardiani, alij Custodes, &c. Secularium alij Priores, alij Præpositi, alij Decani, alij Archidiaconi, alij Archipresbyteri, & his similes, quorum nonnulli sunt in partibus Vltramontanis habentes iurisdictionem fundatam in priuilegio, aut consuetudine; vt notat *Reuerendissimus Dominus meus D. Antonius Ricciull. Bellicastren. Episcopus, & Vicesgerens meritissimus in suo eruditissimo tractatu de iure person. extr. grem. Ecclesiæ exist. lib. 4. cap. 61. n. 23.* Et de alijs in Hispania notat *Dominus meus August. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 95. nu. 9. iuxtà Lugd. impress.*

QVÆSITVM II.

An Nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

SVMMARIVM.

1. *Officij nomen quandòque latè, quandòque strictè sumitur.*
2. *Officium quid sit.*
3. *Dignitas quid sit.*
4. *Abbatis nomen dignitatem, & officium importat.*
5. *Omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.*
6. *Abbas est nomen honoris, & dignitatis.*
7. *Abbatia in odiosis non venit sub nomine dignitatis.*
8. *Abbates, & Prælati, licèt perpetui non sint, sed ad tempus creentur, tamen etiam dignitatem habere dicuntur.*

PRO huius quæsiti declaratione præmittendum est; Nomen officij quandòque strictè,
1 quandoque latè, siue propriè, vel impropriè sumi, vt explicat *Ioan. Francisc. de Pauin. tract. de offic. & potest. Capituli sede vac. prælud. 1. per tot.* Et inter officium, & Dignitatem hanc esse differentiam, quòd officium dicitur habere onus annexum;
2
3 Dignitas verò ea est, quæ cum administratione rerum Ecclesiasticarum, & honore iurisdictionem habet, *c. Volumus, c. Diaconus, & c. quia 93. dist.* vnde dicitur habere dignitatem, quando quis habet administrationem rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione; dicitur etiam habere dignitatem, qui habet nomen dignitatis, & Prælationis, sicut prærogatiuam in sua Ecclesia, tàm in Choro, quàm in processionibus, & alijs Comitijs, & sessionibus, quamuis non habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum, vel iurisdictionem, vt patet in Decanis, & Archidiaconis quamplurium Cathedralium, & etiam in nonnullis Abbatibus secularibus, nullam administrationem, vel iurisdictionem habentibus. Tertiò dicitur habere dignitatem, qui ex consuetudine Ecclesiæ habetur in dignitate; qui a si consuetudo est in Ecclesia, pro dignitate haberi debet, *c. consuetudo 12. dist. Ita Archidiac. in cap. 1. nu. 2. de consuetud. in 6.*

4 His positis, dico, Abbatis nomen secum importare & honorem, & dignitatem: atque onus, & solicitudinem, seu (quod idem est) esse nomen dignitatis, & officij; quòd significet officium, atque nomen oneris, & solicitudinis, ait *gloss. in c. tuam de ætat. & qualit. arg. tex. in c. hoc tantum 18. q. 2. Innocent. in c. de multa col. vlt. de præbend. Cassan. in Catal. glor. mund. 4. p. consid. 32.* Et quòd importet dignitatem, & onus insimul, ait *gloss. fin. in cap. exposuisti, de corpore vitiat. arg. tex. in can. serui 13.*
5 *dist.* vbi D. Gregorius inquit, *omne, quod hic eminet, plus afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudet.* Patet, nam huic eidem nomini regulariter est annexa cura, simul cum iurisdictione; namque Abbas Regularis in suo Monasterio Rectoris munus exercet, cunctaq; administrat, *gloss. in d. cap. tuam.*

16 Quòd sit nomen honoris, & dignitatis, probatur in *cap. vt apostolicæ, de priuileg. in 6.* vbi textus, loquens de Abbatibus, ait *quibus ex propria dignitate non competit,* probatur etiam in *can. si quis deinceps, & ibi gloss. 16. q. 7.* vbi tex. in principio loquitur de Episcopo, & Abbate, & postea subdit, idem esse de alijs dignitatibus inferioribus; facit *tex. in auth. habita C. ne filius pro patr.* Atque ità affirmant *Io. And in cap. tuam de ætat. & qualit. & in cap. maioribus, de præbend. Archidiac. in cap. 2. nu. 1. de præbend. in 6. Franch. ibidem nu. 5. Card. Zabar. in Clem. prima col. 2. vers. quæro an nomen Abbatis, de rescript. Ostien. in d. cap. tuam. Imol. in d. clem. 1. col. 1. Dominic. de S. Gemin. in cap. 2. col. 3. vers. si dubio, de præbend. in 6. Panormit. in cap. per tuas 32. nu. 7. in fine, de simon. & in d. cap. tuam, & in cap. decernimus incl. de iudicijs, latè Philipp. Dec. ibidem nu. 4. & in cap. quia nos 32. nu. 9. de appellat. Baldus in cap. pastoralis in gloss. in verb. Superiores, & ibi Felin. col. 4. vers. Vtrum ergo Abbatia,* quos sequuntur *Modern. de offic. deleg. idem Felin. in cap. meminimus col. 2. vers. vlterius quæro, de accusat. Lapus alleg. 84. incip. Dominus Papa, col. pen. nu. 11. vers. item Abbatia, Aegid. Bellam. cons. 5. nu. 21. & 22.* & communiter omnes tàm antiqui, quàm moderni Iurisperiti.

7 Hoc autem limitatur, vt in odiosis Abbatia sub nomine dignitatis non comprehendatur, sicut neque comprehendi. Episcopatus, vt voluit *Archidiac. in d. cap. 2. d. nu. 1. & ibi Franch. d. nu. 5. & Lapus d. alleg. 84.*

Sed adhuc est dubium, an Abbates Regulares, qui ad tēpus, puta biennij eliguntur, & creantur, dignitatem habeant; quia dignitas debet esse perpetua, vt supponitur in *c. de multa, de præbend. & in c. 1. de consuetud. in 6. & in extrauag. execrabilis de præbend.* Ergò Abbates Regulares, qui ad tempus creantur, vel eliguntur, nō habent dignitatem.

8 Ad quod respondetur, quòd, vel dignitas consideratur, vt est beneficium Ecclesiasticum, & sic ad vitam, & in perpetuum est conferenda, & de ea, vt tali est sermo in *d. cap. de multa, & d. cap. 1. & d. extrauaganti.* aut consideratur, prout est munus cum iurisdictione, & administratione coniunctum, sufficiens ad officium Conseruatoris, vel Delegati Apostolici, de quibus est sermo in *cap. 1. & 2. & vlt. de offic. delegat. in 6. & in c. statutum de rescript. eodem lib.* & tunc non est necessariò perpetuum, quia prædicta iura non supponunt eam perpetuam.

Præterea de essentia dignitatis non requiritur necessariò, vt quis in officio perpetuus esse debeat,

sed satis est, quòd possit esse perpetuus. Nam
Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum
constituentium amouibiles, *tex. iuncta gloss. in
clem. 2. de rescript. Gemin. in cap. 1. de offic. Vicar. in 6.
Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 45. q. 14.* & Doctores
communiter, & tamen habent dignitatem, & sunt
in dignitate constituti *Imol. in clem. 1. de Regular.*
quem sequitur *Paris. de resignat. benefic. lib. 7. q. 24.
nu. 79. & communiter omnes.* Atque ita docent ea
*gloss. verb. per electionem, Panormit. in cap. causam
quæ nu. 9. de iudic. & eadem clem. 2. nu. 6. vers. quod ad
esse, de rescript. Rosella verb. delegare, nu. 11. Angel.
verb. delegatus, num. 3. Siluest. eod. verb. quæst. 2.
num. 8. Sanchez alijs relatis in Decalog. lib. 6. cap. 13.
nu. 78.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ, & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.*
2 *Dictio, alij, similitudinem ostendit.*
3 *Prælati, qui dicantur.*
4 *Abbas Commendatarius est Prælatus.*

1 ABbates in sacris Canonibus Ecclesiæ Prælati
vocantur, & appellatione Prælatorum ve-
niunt *tex. in cap. decernimus. de iudicijs, ibi, Sed Epi-
scopi, Abbates, Archiepiscopi, & alij Ecclesiarum
2 Prælati* dictio enim illa, *alij*, similitudinem osten-
dit, vt notatur in *cap. sedes, de rescript. & in l. 2.
C. de seru. fugitiu.* Idem probatur in *cap. præsenti. de
offic. ordin. in 6. & in cap. vt apostolica de priuileg.
eodem lib. 6.* & clarè colligitur ex *tex. in c. quia nos
3h. de appellat. & in cap. 1. de ætate, & qualit.* Ratio
etiam hoc idem suadet; quia in Monasterijs ipsi
propriè præferuntur alijs Monachis, ijsdèmque re
vera præsunt, ex *Reg. S. Benedicti cap. 2.* & habent
curam cũ iurisdictione ordinaria in suos subditos
3 (vt inferiùs videbimus) At Prælati propriè, ac verè
ij dicuntur, qui iurisdictionem ordinariam ha-
bent, iuxtà doctrinam *gloss. & Panormit. in d. cap.
decernimus nu. 16.* Ergò Abbates Regulares sunt
verè, ac propriè Ecclesiæ Prælati. Hæc assertio ex-
tra controuersiam est, eámque communiter tenent
omnes tùm Theologi, tùm Canonistæ *Panormit.
in d. cap. 2. nu. 2. de iudic. Decius ibid. nu. 3. & in d. cap.
quia nos num. etiam 3. Anton. de Butr. in d. cap. 1. in
vlt. not. de ætat. & qualit. Angel. & Silu. verb. Abbas
& verbo Prælatus Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap.
29. & p. 2. lib. 3. cap. 25. q. 1. Lel. Zech. de republ. Ec-
cles. cap. 29. Suar. de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2.
4 nu. 2. & alij passim.* Item Abbas Commendatarius,
maximè perpetuus, hodiè est verè Prælatus: cùm
habeat plenariam administrationem Abbatiæ in
spiritualibus, & temporalibus, vt ait *Barbat. 2.
vol. cons. 2. incip. solemni nu. 25. Fusch. de vitat. lib. 2.
cap. 9. de commend. nu. 5.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomine Ordinarij, qui veniant. & nu. 3.*
2 *Abbas venit appellatione Ordinarij.*
3 *Quandò aliquid Ordinarijs in iure committitur, commissio etiam dirigitur ad Abbates, & alios Prælatos, nisi subiecta materia aliud exposcat.*

1 NOmine Ordinarij comprehenditur quicum-
que Superior, siuè inferior Prælatus, qui
ordinaria iurisdictione, siuè ex priuilegio, vel ex
præscriptione, aut ex canone potitur. *Panorm. cap.
vt famæ nu. 6. de sent. excom. Zabar. clem. quia regula-
res nu. 11. vers. octauò quæres, de supplen. neglig. Præ-
lat. Misinger. cap. post cessionem nu. 2. de probat. Aegid.
Bellam. cons. 30 Dec. cons. 121. lib. 1. Nauar. cons. 9.
2 de priuileg.* Vnde cum Abbas habeat iurisdictio-
nem quasi Episcopalem *cap. Abbates de priuileg.
in 6.* & eam habeat ex vi sui officij, quod est, eam
ordinariam habere (vt latiùs infrà probabimus
3 agendo de Abbatum iurisdictione) meritò veniet
appellatione Ordinarij. Quapropter cùm in ali-
quo iuris decreto aliquid Ordinarijs committitur,
vel de Ordinarijs mentio fit, nisi subiecta materia
aliud exposcat, non ad Episcopos tantùm, sed etiã
ad Abbates, & Prælatos omnes ordinariam iuris-
dictionem habentes commissio dirigitur *gloss. in
cap. ordinarijs. verb. locorum de offic. ordin. in 6. vbi
Franc. sub nu. 3. super gloss. 2. vers. & nota, Idem
Franc. in cap. 1. nu. 7. de constitut. eod. lib. 6. & ibi etiam
Dominic. n. 3. eadem gloss. in cap. quamuis in verb. loci
de Vsur. eod. lib. & in clem. 1. in verb. Diœcesano de
iurepatron. Panormit. in cap. cum olim nu. 2. de præ-
scrip. Philipp. Dec. in cap. post cessionem nu. 1. & 6.
de probat. Siluest. verb. excommunicat 9. cas. 47. n. 92.
not. 2. vers. sed aduerte Nauar. lib. 4. consil. in 2. edit.
tit. de sponsal. cons. 5. nu. 2. Gutierez quæst. canonic.
lib. 1. cap. 10. nu. 15. Flamin. Paris. de resign. benefic.
lib. 3. quæst. 5. num. 19. & seq. Sanchez. de matri-
mon. lib. 3. disput. 29. num. 5. Corb. de iurisd. ord. in
exempt. p. 1. quæst. 1. num. 9.* Præterea quilibet Ab-
bas habens iurisdictionem ordinariam, etiam qui
vni tantùm Monasterio præsidet, vocatur Ordi-
narius Monachorum illius, *can. nullus Monachus
can. nullam, & can. Abbates 18. q. 2. cap. quanto &
ibi Innocent. & Doctores de offic. ordin.* & dicitur ha-
bere in eosdem Monachos maiorem, & pleniorem
potestatem, quàm Episcopus habet in clericos suæ
Diœcesis. *Panorm. in cap. ad nostram nu. 2. vbi etiam
Franch. ext. de appellat.* Adde, Abbatem nomine
Ordinarij comprehendi *arg. tex. in cap cum Episco-
pus de offic. ordin. in 6 & tot. tit. extr. de offic. ordin. &
cap. cum contingat de foro compet. & ij q. 1. can. de
persona,* vbi nomine Ordinarij non tantùm Episco-
pus, seu Diœcesanus comprehenditur, verùm
etiam quiuis alius superior, ordinariam habens
iurisdictionem de iure, vel ex præscriptione, aut
priuilegio, ex *Zabar. Panor. & alijs supra adductis.*

qui-

quibus adde *Felin. in repertor. verbo Ordinarius, iſtud verbum. Flamin. Pariſ. de reſignation. beneficiorum lib. 3. quæſt. 11.*

QVÆSITVM V.

An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nomen vndè deriuatur, & quid ſignificet?*
2 *Epiſcopi ſpeculatores dicuntur, & quare?*
3 *Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo.*
4 *Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatem.*

1 SI præcisè ipſa nominis Epiſcopi ſignificatio perpendatur, quę à dictione Gręca, *Scopin*, ideſt, inuigilare, ſpeculari, & attendere, imponitur, nomine Epiſcopi venit etiam Abbas, ſicut & quilibet Prælatus habens ſub ſe curam animarũ; præcipuũ námq; eorum munus eſt, pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter inuigilare, iuxta illud *Actor. 20. Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus*
2 *ſanctus poſuit, regere Eccleſiam Dei*. Speculatores etiam dicti ſunt, quaſi populorum, quibus præpoſiti ſunt, obſeruatores, Cuſtodes, & Præfecti, qui populorum ſibi ſubditorum mores, ac vitam proſpiciant, & ſpeculentur, vt ait *D. Auguſtinus lib. 1. de Ciuit. Dei cap 9.* Ad idipſum tenentur Abbates; necnon, & cæteri Prælati, quibus animarum cura commiſſa eſt; ipſi enim ſubditorum animarùm curam gerentes, inuigilare debent multùm, ac ſpeculari Monachorum ſuorum vitam, & mores, non ſolùm pro tuenda, ac conſeruanda eorum perfectione, ac virtute, ſed etiam pro ea amplificanda, & in dies augenda ſtudere, iuxtà illud D. Patris *Benedicti Reg. cap. 2. p. 4. Sciat Abbas, quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus, & ſecundùm vniuſcuiuſq; qualitatem, vel intelligentiam, ità ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolùm detrimenta commiſſi ſibi, gregis non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat*. Itaque iuxta vocabuli ſignificationem, nempè quoad munus, & officium profectò nomen Epiſcopi etiam Abbatibus, & alijs prædictis Prælatis conueniet, quia re vera eorum iuriſdictio ſe extendit ad quamplures actus iuriſdictionis Epiſcopalis, ſicut eſt excommunicatio, ſuſpenſio, abſolutio à caſibus reſeruatis, & cenſuris, & huiuſmodi. Adde etiam quià Epiſcopus, & Abbas æquiparantur *iux. gloſſ. in cap. ne pro defectu verb. regulares extra de elect. per tex. in can.*
3 *ſi quis deinceps 16. q. vlt.* Nam Abbas Monaſterij exempti pro Epiſcopo habetur. *gloſſ. in clem. 1. de rebus Eccleſ. non alien. Bald. in auth. cauſam, quæ in vlt. col. in gloſſ. quod ſi eſt C. de Epiſcop. & Cleric. Innocent. in cap. 1. de Cleric. peregr. Franciſc. Arretin. conſ. 61. nu. 4. verſ. probis facit.* Patet, quia minores Ordines conferre poteſt, & vtitur Baculo paſtorali, anulo, & Mitra, alijſque Pontificalibus inſignijs; poteſt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Cruces, ſacras Imagines, & alia vaſa Eccleſiaſtica; conſecrare Calices, Patenas, Altaria, Campanas, & alia etiam, in quibus ſacra vnctio interuenit: & tandem (exceptis Ordinum ſacrorum collatione, Eccleſiarum conſecratione, ac Chriſmatis confectione) omnia alia, ſicut Epiſcopi, exercere poſſunt; vt ſuo loco probabitur. Ità *Sebaſt. Medices in tract. de legibus p. 1. q. 15. Salàs eo-*
4 *dem tract. diſp. 6. ſect. 10.* Verùm quoniam quoad auctoritatem, & poteſtatem Epiſcoporum plenã, quæ magna, & multiplex extat, ac maior, quàm Abbatum, nomen Epiſcopi nullo modo Abbatibus conuenire poteſt, & ideò eorum iuriſdictio non ſimpliciter Epiſcopalis appellatur, ſed cùm diminutione, addita illa particula, *quaſi*.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium, aliquandò veniant appellatione Pontificum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi etiam Pontifices appellantur.*
2 *Abbas venit appellatione Pontificis.*
3 *Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium veniunt etiam appellatione Pontificis.*

NOmen Pontificis non ſolùm Papæ, verùm etiam Epiſcopis ſæpè tribui ſolet; Papa enim non ſimpliciter Pontifex appellatur, ſed addita dictione, *Maximus, aut Summus*, quippè qui eſt omnium Pontificum, ideſt Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, qui nomine Pontificis comprehenduntur, primus, & Maximus; Epiſcopi
1 autèm Pontifices ſimpliciter dicuntur. ità eos vocat Nicolaus Papa in *cap. Pontifices, 7. q. 1.* & Gregorius Nonus in *can. Maſſana de elect.* Pariter in Pontificali Romano quotiès exprimuntur aliquæ functiones, in quibus Pontificalium inſignium vſus eſt neceſſarius, a quæ ab Eccleſiaſticis Prælatis faciendæ ſunt, ſęper Pontificis nomen exprimitur, vt in collatione primæ clericalis tõſuræ, vel aliorũ Ordinum, & alijs ſingulis functionibus, d. Pontificalis librum legenti patebit. Cùm igitur Abbas,
2 Mitram deferre, ac Anulo, & Baculo Paſtorali, cæteriſque Pontificalibus inſignijs vti poſſit. *cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* & omnia agere, quæ Epiſcopi exercere poſſunt, etiam quoad ea, quæ ad poteſtatem Ordinis ſpectant (aliquibus tamen exceptis, vt latiùs infra ſuo loco probabimus;) dicendum erit, ipſum quoque in ijs, quæ ſibi circa Ordinis poteſtatem conceſſa ſunt in d. Pontificalis libro, contineri appellatione Pontificis, quod nemo negabit: præcipuè ſi hæc conſideretur formalitas, ſcilicet, Abbatem venire appellatione Pontificis, quatenùs Pontificalia exercet, & proinde à Pontificalibus, quibus ipſe vtitur, Pontifex denominatur: aliàs Pontificale Romanum pro omnibus Eccleſiæ Prælatis à Clemente Octauo ordinatum, quòdque ab eiſdem Prælatis obſeruari præcipit in ſua Bulla in initio eiuſdem Pontificalis appoſita, Abbatibus non conueniret, quià ferè ſemper Pontificis nomine appellatur in Rubricis

Prælatus ille, ad quem functiones in eodem Pontificali præscriptas exercere pertinet.

3 Ex quibus patet, etiam nomine Pontificis venire reliquos Prælatos Episcopo inferiores, quibus ex priuilegio, vel quolibet alio legitimo titulo Pontificalium insignium vsus, ac exercitium, nec non etiam aliqua ex parte ordinis Episcopalis potestas competit.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium, veniant etiam eorum Abbates, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Monachorum status, simplex est.*
2 *Abbas venit appellatione Monachorum. limita vt nu. 4. & 5.*
3 *Scholarium appellatione venit Rector.*

Videtur, quòd appellatione Monachorum, & Regularium non veniant Abbates, & eorum Prælati; quià nomen Abbatis, & Prælati est nomen honoris, & dignitatis, vt inquit *Zabarell. in clem. 1.*
1 *nu. 3. de rescript.* & latiùs probatum est suprà quæst. 2. Nomen verò Monachi simplicis status significationem habet, vt omnes fatentur; Ergò Abbas appellatione Monachorum non venit.

Secundò multæ sunt prærogatiuæ, ac priuilegia Abbatibus concessa, maximum in multis est Abbatis munus, quæ omnia Monachi nomen simplex nequaquam admittunt; Abbas ergo non venit comprehendus sub appellatione Monachorum.

2 His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbatem, & Prælatum Regularem venire etiam appellatione Monachorum; quià per assumptionem ad Abbatiam, & Prælaturam non desinût esse Monachi, & Religiosi, vt patet *extr. de Simon. cap. vlt.*
3 *& cap. ex ore, de priuileg.* sicut Rector venit appellatione Scholarium, quià per Rectoratum non desinit esse Scholaris. *Bald. in l. nec patronus C. de oper. noui nunciat. & in l. quisquis C. de Episcop. & Cleric. Ioann. Andr. in proœm. decretal. in princ. Felin. ibidem col. 4. vers. cæterum in proposito.* Atque, quòd appellatione Monachorum veniat etiam Abbas, docent plenè *Bartol. in l. 4. ff. de stipulat. seruor.* vbi dicit, quòd quandò relinquitur Fratribus Cappa, & Priori biblia, ipse Prior habebit etiam Cappam. Ità etiam *Archidiac. in can. conuenientibus nu. 1. 1. quæst. 7. Ioann. Andr. loc. cit. Ostien. & D. Anton. in d. cap. vlt. quos citat, & sequitur Panormit. ibidem nu. 2. & duob. seqq. Felin. ibidem in princ. Roman. cons. 259. & alij.*

4 Limitatur tamen hæc conclusio, vt in materia odiosa appellatione Monachorum Abbas non veniat, per *tex.* in simili in *cap. statutum, iuncto cap. licèt canon. de elect. in 6.* Vbi habetur, quòd appellatione Ecclesiæ Parochialis in materia odiosa non venit Ecclesia Parochialis Collegiata; quià licèt sit Ecclesia Parochialis, tamen habet illam qualitatem Collegij super Parochiam; ità in simili, etsi Abbas, & Prælatus Regularis sit etiam Monachus, tamen habet qualitatem Superioris super alios Monachos, & idcircò in materia odiosa comprehendi nomine Monachorum non debet. *D. Anton. Panormit. & Felin. locis citatis.*

5 Limitatur secundò, vt nec etiam in fauorabilibus appellatione Monachorum veniat Prælatus, quandò scilicet aliqua prouisio facienda est per ipsum Prælatum, vt quià mandatur Abbati, vt possit suos Monachos absoluere, vel aliquod huiusmodi; tunc enim ipse non comprehenditur, vt notat. *Ioann. de Lignan. in clem. attendentes de stat. regular.* secùs autem, si prouisio est facienda per alium: quià tunc Monachorum appellatione comprehenditur ipse Abbas: Ità *Panormit. d. cap. vlt. nu. 4. in fine, Felin. ibid. d. nu. 3.*

Ad obiecta patet responsio: & ad primum, Abbatem respectiuè ad suum statû, & ad vota solemnia, quæ vouit, simplex sortiri nomen ab omni dignitate, & honore alienum; secùs autem respectiuè ad dignitatem Abbatialem, quam ipse obtinet. Et sic etiam patet responsio ad secundum.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Superiores Mendicantium sunt verè Prælati.*
2 *Superior Conuentualis; non habens Abbatem supra se in Monasterio, habetur loco Abbatis.*
3 *Circà ea, quæ spectant ad potestatem iurisdictionis, sub nomine Abbatum veniunt etiam cæteri Regulares Prælati.*
4 *Secùs autem circà ea, quæ spectant ad potestatem Ordinis.*

Videtur primò dicendum, quòd sic; Nam licèt Abbates, & alij Regulares Prælati, vt Priores, Præpositi, Guardiani, & alij quomodocunque nûcupentur, nomine differant, re tamen conuenire videntur; omnes enim re vera Prælatorum appellatione veniunt, suntque verè, & propriè Prælati; quod de Abbatibus supra latè ostendimus; de
1 Superioribus autem Mendicantium docent *gloss. in cap. nullus, verbo, prælatura: vbi etiam Dominic. & Franch. nu. 2. de elect. in 6.* facit alia *gloss. in clem. 1. in verb. Prælatum eodem tit. vbi Cardinal. quæst. 10. idem Cardinal. in clem. dudùm § statuimus, de sepultur.* dicentes, quòd Guardiani Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam, & dignitatem, & exindè quòd possint esse delegati Sedis Apostolicæ; idem etiam testantur *Panorm. & Felin. in cap. cum olim de maiorit. & obedient. vterque nu. 1. Angel. verb. delegatus nu. 3. Sylu. eodem verbo, & nu. 0. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 13. quæst. 7.*

Confirmatur; Nam omnes isti Prælati, tàm Abbates, quàm reliqui Mendicantium, vel etiam non Mendicantium Superiores habent immediatam iurisdictionem æqualiter in totum Religiosorum sibi subditorum Conuentum, atque administrationem, & curam bonorum ipsius Conuentus.

Ergò

Ergò quicquid in Iure, ſub Abbatum nomine habetur, intelligendum quoque erit de reliquis Religioſorum Superioribus, qui ſunt immediati, ac proximi Monaſteriorum Prælati: licèt diuerſis nominibus nuncupentur. Abbas etenim idem, quod pater ſignificat, vt in primo quæſito dictum eſt; At Patris appellatione vniuerſi Præſidentes veniunt, vt docent communiter expoſitores illorum verborum *Exod. 20. Honora Patrem tuum*.

2 Item Superior Conuentualis, quocunque nomine appelletur, non habens Abbatem ſupra ſe in eodem Monaſterio, habetur loco Abbatis, *arg. tex. in cap fin. de ſtat. Monach.* Et docet *Panormit. per illum tex. in cap. cum illorum, de ſent. excom nu. 3.* Et hoc procedit, ſiuè Prælatus inſtituatur per electionem, ſiuè per prouiſionem, *Panormit. in clem. ipſi principalis, nu. 6. de reſcript.*

3 In hac tamen re ſic diſtinguendum videtur, quòd vel loquimur quòad ea, quæ ſpectant ad poteſtatem iuriſdictionis, & ſic concludendum erit, ſub nomine Abbatum, venire etiam alios Regularium, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Superiores; quià re vera omnes Prælati ſunt, vt Doctores citati teſtantur, & clarè colligitur ex *d. cap. cum olim*, vbi Summus Pontifex delegat Priori Fratrum Prædicatorum cauſam in *d. cap.* contentam; At delegatus Summi Pontificis debet eſſe in dignitate conſtitutus *cap. ſtatutum de reſcrip. in 6.* & colligunt Doctores citati per illum tex. Vndè quicquid quòad iuriſdictionem Abbatibus in iure communi eſt conceſſum, conuenit etiam cæteris omnibus veris Prælatis Regularibus.

4 Quò verò ad ea, quæ ſpectant ad poteſtatem Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis, quam Abbates participant, vt ſuo loco oſtendemus, dicendum eſt, alios Regulares Prælatos Abbatum nomine non venire; ipſi enim neque Mitra, neque Baculo Paſtorali, aut alijs Pontificalibus inſignijs vti poſſunt; nec ex conſequenti ordinare, vel alia, quæ ſine huiuſmodi inſignijs perfici nequeunt, exercere, vt certum eſt apud omnes, & communis vſus manifeſtè indicat; Et licèt per viam communicationis gaudere poſſint omnibus priuilegijs, quæ ſpecialitèr Abbatibus conceſſa ſunt, tamen ex perpetuo eorum ſilentio, ac non vſu clarè comprehenditur, omnes ſupponere, Prælatos cæterarum Religionum, qui Abbates non ſunt, illis priuilegijs non gaudere, vt de poteſtate ordinandi, docet *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 29. n. vlt.*

Præterquàm quòd alij Prælati Regulares neq; in Synodis, aut Concilijs, quemadmodũ Abbates, locum, & conſultiuum votum habent, nec in multis tàm Eccleſiaſticis, quàm Sæcularibus functionibus adhibentur, ſicuti illi. Hinc eſt, quòd ſacri Canones, & alia Iura, nec non communiter Doctores præeminentia; & honoraria quadam excellentia magni faciunt Abbatialem hanc dignitatem, quæ non in omnibus (licèt in quibuſdam) cæteris Religionum Prælatis adaptari ſolet.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm in veteri teſtamento, & antè legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

Quæſ. 2. Quo tempore in lege gratiæ Religioſus ſtatus, ac in eo Abbates, & Prælati inſtituti fuerint.

Quæſ. 3. An ſucceſſiuè, & ſine aliqua interruptione Religioſus ſtatus ſemper in Eccleſia durauerit.

Quæſ. 4. An Abbates, ſeu Religioſorum Prælati diſtincti fuerint à Clericorum Prælatis.

Quæſ. 5. An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio, cum ea, quæ nunc eſt.

Quæſ. 6. Vtrùm Eccleſiæ Sæculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel Sæculari.

Quæſ. 7. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis inſtitutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.

Quæſ. 8. An Chriſtus Dominus fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus inſtitutor, & Legiſlator.

Quæſ. 9. An Chriſtus Dominus poſſit Abbatis nomine appellari.

Quæſ. 10. An ſancti Apoſtoli fuerint Monaſticæ vitæ Inſtitutores.

Quæſ. 11. An poſt Chriſtum, & SS. Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.

Quorum

Quæſ. 12. Quorum Abbatum Legiſlatorum leges, & Regulæ in Congregationibus Monachorum, & Canonicorum Regularium obſeruentur.

Quæſ. 13. An leges, & Regulæ SS. Baſilij, Auguſtini, & Benedicti ſint ab Eccleſia, & à Pontificibus confirmatæ.

Quæſ. 14. Quinàm Ordines, & Congregationes ſub Regulis Sanctorum Baſilij, & Auguſtini inſtitutæ ſint.

Quæſ. 15. Quænam Congregationes, & Archiabbatiales Sedes ſub Regula Sancti Benedicti inſtitutæ ſint, eorùmque Abbatibus, & Prælatis inſtitutoribus.

Quæſ. 16. Quinàm cæterarum Religionum, tàm non Mendicantium, quàm Mendicantium, Auctores, & Inſtitutores extiterint.

QVÆSITVM I.

Vtrùm in veteri Teſtamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religioſi ſtatus, ac eius Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

SVMMARIVM.

1 *Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.*

2 *Elias, & Eliſæus, & filij Prophetarum Principes, & Abbates Religioſorum fuerunt.*

3 *S. Ioannes Baptiſta Cœnobitarum Princeps fuit.*

4 *S. Scarioth in Veteri Teſtamento Abbas Monachorum fuiſſe legitur.*

ANtiquam Religioſorum inſtitutionem in Veteri Teſtamento figuratam fuiſſe, arguimus non ſolùm in Nazaræis, de quibus in *Nu.* 6. & in Elia, & Eliſæo, qui in Collegiis habitabant, de quibus *Regum lib.* 3. *&* 4. *& in Hiſtoria Tripartita lib.* 7. *cap.* 11. *& ex lib. Iſidor. tit. de diuin. offic. c.* 15. Sed etiam in Samuele tanquàm in eorum Principe Archimandrita, vt colligitur ex *Genebr. in Chronol. & Comeſt. in Hiſtor. lib.* 1. *cap.* 10. vbi ſic ait: *Nota, quòd Samuel primò inſtituit Conuentus Religioſorum iugiter pſallentium Domino.* Idem Confir-
1 matur ex *Diuo Hieronymo Epiſtola* 4. *ad Ruſtic.* vbi ſic ait *filij Prophetarum, quos Monachos in Veteri Teſtamento legimus, ædificabant ſibi Caſulas propè fluenta Iordanis,* & infra, *& turbis Vrbium derelictis polenta, & herbis agreſtibus victitabant*: Et *Caſſiodorus lib.* 1. *Tripartita Hiſtor. cap.* 11. de his loquens, ait *Philo Pythagoricus ſuis temporibus refert, vndiq; egregios Hebræorum in quodam prædio circa ſtagnum Mariam in colle poſitum phyloſophantes: habitaculum verò eorum cibos, & conuerſationem talem introducit, qualem & nos nunc Aegyptiorum Monachos eſſe conſpicimus; Scribit enim, inchoantes eos ad phyloſophiam cedere omnibus ſibi competentibus rebus, cunctiſque abrenunciare permixtionibus, & extra muros in ſolitarijs agris, & Hortis habitare: Domus autem eis eſſe ſacraria, quæ apud nos Monaſteria nuncupantur: & in eis conuerſatione ſolitaria honeſta celebrare myſteria, diligentèrque Pſalmis, & Hymnis placare diuinitatem: & ante ſolis occaſum nullos guſtare cibū, alios autem per tres dies, & ampliùs, certiſque diebus in pauimento habere cubilia: vino ſemper, & ſanguinem habentibus abſtinere: cibum eis eſſe panis, & ſalis, & hyſſopi, & potum aquæ.* Et *S. Hieronymus in*
2 *Epiſtola* 13. *ad Paulin. exhortatoria.* Sic ait. *Habet vnumquodque propoſitum Principes ſuos. Romani Duces imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones; Phyloſophi proponant ſibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Ariſtotelem; Poetæ æmulentur Homerum, Virgilium, Menandrum, Terentium; Hiſtorici Tucididem, Saluſtium, Herodotum, & Liuium; Oratores Lyſiam, Gracchos, Demoſthenem, Tullium: Et vt ad noſtra veniamus, Epiſcopi, & Presbyteri habeant ad exemplum Apoſtolos, & Apoſtolicos viros, quorum honorem poſſidentes habere nitantur, & meritum. Nos autem habemus propoſiti noſtri Principes Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios, & vt ad Scripturarum auctoritatem redeam, noſter Princeps Elias, noſter Eliſæus, noſtri filij Prophetarum.* Confirmatur teſtimonio Diui Bernardi Abbatis, qui *in Epiſtola ad Fratres de monte Dei*, oſtendens antiquitatem monaſtici ſtatus, ait, *Hæc nouitas non eſt nouella vanitas, res enim eſt antiqua Religionis perfecta fundata in Chriſto pietatis antiqua, hæreditas Eccleſiæ Dei à tempore Prophetarum demonſtrata, iamque noua gratia ſole creata, in Ioanne Baptiſta inſtaurata, & innouata, ab ipſo Domino familiariſſimè celebrata, & ab eius diſcipulis, ipſo præſente concupita.* Incœpit ergò monaſtica vita in Veteri Teſtamento, & antè legem gratiæ, fuerùntque eiuſdem vitæ moderatores, Duceſq; Elias, & Eliſæus, & Samuel, (vt oſtenſum eſt) ſicut & Ioannes Baptiſta, vt *S. Hieronym.* etiam teſtatur *Epiſtol.* 22. *ad Euſtochium* dicens, *Huius vitæ auctor Paulus, illuſtrator Antonius, & (vt ad ſuperiora conſcendam) Princeps Ioannes Baptiſta,*
3 Idem fatetur *Chryſoſt. homil.* 1. *in Marcum. Sicut Sacerdotum Principes ſunt Apoſtoli; ſic Monachorum princeps Ioannes Baptiſta.* Hanc auctoritatem Chryſoſtomi appoſuimus, vt tacitæ obiectioni obuiaremus, ſcilicet, quòd S. Hieron. loco paulò ſuperiùs citato non loquitur de Monachis, ſed de Anachoretis; ſed S. Chryſoſtomus facit eumdem Ioannem Baptiſtam, etiam Monachorum Principem; quòd Nazianzenus affirmat, dum *orat. in Baſil.* Diuum Baſilium quià Monachus fuit, Ioanni Baptiſtæ comparat. Multaque alia de Teſtamento Veteri. *Caſſian. coll.* 18. *c.* 6. *Sozom lib.* 1. *Hiſtor. c.* 12. *Bern. ſerm. de excellentia Io. Baptiſtæ, & Iſidor. lib.* 2. *de diuin. officijs cap.* 15. Cum autem conſtet, Eſſænos, & filios Prophetarum communem viuendi rationem in vno corpore, ſeu Congregatione obſeruaſſe, probabilitèr dicendum eſt, ipſos vnum caput, ac

ac vnum ducem etiam sibi constituisse, cui obedientiam promitterent; nam aliàs nec ordinatè, nec politicè viuere potuissent. Quod magis confirmatur ex eo; quod legitur in *lib. Scholastica Historia, in rubrica de signis in morte Domini* de S. Sca-
4 rioth, qui Abbas Monasterij fuisse dicitur, quo mortuo, eius Monachi, & sub illius obedientia degentes inconsolabilitèr doluerunt. Ex quo colligitur, S. Scarioth Abbatem fuisse, & nō simpliciter Abbatem, sed sub se Monachos habuisse; de quibus videri potest *Colleg. Paduan cons. 2. post cōs. Zab. n. 26. & seq. & Caccial. cōs. 4 post dd. cōs. Zabar. n. 56. & seq.*

Sed licèt ante Christum Dominum ab antiquis Patribus, ac Prophetis Religiosus status adumbratus, & ex parte inchoatus fuerit, nihilominus, quoad eius perfectionem absolutè, & simplicitèr, ac pro vt includit omnia, quæ de illius perfectione substantiali existunt, est propriè legis gratiæ, atque à Christo Domino propriè, & perfectè institutus, vt latè ostendunt *Hieronymus Platus lib. 2. de bono status Relig. cap. 19. & 20. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 5.* & alij, quos refert. *Suar. de Relig. tomo 3. tract. 7. lib. 3. cap. 1. num. 5.* de qua re in seq. quæsito.

QVÆSITVM II.

Quò tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Status Religiosus primò à Christo in terris institutus fuit.*
2 *S. Marcus Euangelista in Aegypto Religiosorum institutor fuit.*
3 *S. Antonius Eremitarum Author vocatur.*

Religiosorum statum, non per purum hominem, sed per verum simul Deum Iesum
1 Christum in terris fuisse institutum, Catholicorum omnium communis est assertio, vt cuique apud *Thomam Vuald. tit. 11. cap. 83. Glitonenm lib. 3. de vot. Monast. cap. 5. Bellarmin. lib. 2. de Monach. cap. 5. Hieron. Platum de bono stat. Relig. lib. 2.* aliosq; grauissimos Auctores videre licet; & clarè comprehenditur ex illis verbis Iesu Christi *Matth. c. 19. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus,* Apostolorum tempore perfectionem, & formam accepisse, vt infra. Præcipuam autem huius Religiosi status Præposituram esse à Christo Domino institutam, atque ordinatam, probatur ex verbis *Apost. ad Ephes. 4. Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam verò Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij,* eumdèmque statum, & vitam religiosam ab Apostolis receptam *D Hieron.* asserit *lib. cont. Iou. in Apolog. ad Patriar. & Hieron. Platus loco cit.* Exinde Religionis cultum propagatum fuisse, affert *Cassianus lib. 2. cap. 5. & coll. 8. cap. 5. & Dionys. de cælest. Hier.* At Philo Iudæus Dionysio Areopagita antiquior *in lib. de vita contemplatiua,* prolixè vitam, & Mo-
2 nasticos ritus describit à S. Marco Euangelista in Aegypto institutos, cùm paupertatis, continentiæ, & ieiuniorum professione. Habemus etiam ipsius Dionysij Epistolam, ex qua Monasticem Apostolorum tempore floruisse, patet. Eosdemq; Apostolos Monachorum cultum, ritúmque tenuisse, probari potest. *Act. 4.* in verbis illis, *erat cor eorum, vnum, & anima vna, nec quisque eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia; nec inter ipsos quispiam egens erat, sed quotquot possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum, & diuidebantur singulis, prout cuique opus erat.* Vnde *D. Bernardus in sermone Apologetico,* sic ait, *Heù me miserum qualemcumque Monachum, cur adhùc viuo, videre, ad id deuenisse Ordinem nostrum, qui primus fuit in Ecclesia, imò à quo cœpit Ecclesia, & quo nullus in terra similior Angelicis ordinibus, nullus vicinior ei, quæ est in Cælis Hierusalem mater nostra, siuè per candorem Castitatis, siuè per ardorem Charitatis, cuius Apostoli institutores fuerunt.* Vitam verò Eremiticam
3 Paulum coluisse, constat, cùm nullus illum præcesserit, Antonium verò illam instituisse, & ordinasse, & quamplures docuisse discipulos; vnde Princeps Eremitarum, & Auctor vocandus est. Nam (vt legitur apud *Nicephorum lib. 8. Histor. Eccles. cap. 41. Hieron. in Epist. ad Eustoch. de custod. virgin. & Cassian. lib. 7. collat. poster. collat. 1.*) circà tempora Caij Pontificis, Paulus quidam Thebanus (qui declinandæ causa persecutionis Decij, & Valeriani, & Deo liberiùs inseruiendi, in Eremi speluncam se contulit; vndè, & primus Eremita est appellatus) initium Monachis dedisse videtur. Antonius item Aegyptius eodem tempore idem vitæ genus instituens, cùm post eum superuixisset, socios sui instituti habuit, & multorum Monachorum Dux, & Pater extitit, & primus inter illos antiquos Eremi Patres cùm titulo, & munere Abbatis fuisse videtur. Inter illos verò, qui in Ciuitatibus Monasteria, & bona temporalia possederunt, primus, qui nomen, & officium Abbatis obtinuerit, Sanctissimus parens, & Legislator noster Benedictus fuisse traditur, à quo plures alij Abbates descenderunt, propter multa Monasteria, quæ sub eiusdem Regula constructa fuerunt, vt inferiùs dicemus; & indè Abbates dici cœperunt omnes ferè non Mendicantium Ordinum Prælati.

QVÆSITVM III.

An successiuè, & sinè aliqua interruptione temporis Religiosus status semper in Ecclesia durauerit.

SVMMARIVM.

1 *Probatur continuatio status Monastici à temporibus Appstolorum sinè interruptione vsque ad nostra tempora.*
2 *Clementis I. tempora.*
3 *Vrbani I. Papæ tempora.*
4 *Callixti I. Papæ tempora.*
5 *Felicis Papæ tempora.*

Eny-

6 *Eutychiani Papæ tempora.*
7 *Siluestri I. Papæ tempora.*
8 *Siricij Papæ tempora.*
9 *Innocentij I. Papæ tempora.*

1 ID, quod maiorem in præsenti quæsito affert
difficultatem, est de continuatione status Re-
ligiosi à temporibus Eliæ, & Elisei, vsque ad tem-
pora Ioannis Baptistæ, & Apostolorum; de hoc
enim neque in sacra Scriptura, neque in antiquis
Hebræorum Historijs mentio aliqua fit, nec satis
constat, quomodò tempore captiuitatum populi
Israelitici talis status continuari potuerit, aut
quomodò post illas instauratus fuerit; cùm ergò
de eo tempore nihil certi super hoc statui possit,
idcircò loquendũ videtur de continuatione huius
status à tempore Apostolorum, quo Christus ve-
ram Religionem instituit, instaurauitque, ac ve-
rus Religiosorum Abbas, & Pater fuit. Monacho-
rum igitur iàm ab Apostolis, & priùs à Ioanne
3 Baptista institutorum status continuatus fuit vsq;
ad Pontificatum Clementis Primi, qui vixit tem-
poribus Apostolorum: ipse enim, post Petrum, Li-
num, & Cletum Summos Pontifices, rexit Eccle-
siam: & hoc elicitur ex eiusdem epistola 5. vbi ait
*Communis vita omnibus necessaria est, & maxi-
mè his, qui Deo irreprehensibiliter militare cupiunt,
& vitam Apostolorum, eorumque Discipulorum
imitari volunt*, per communem vitam intelligitur
Monastica, & Regularis, vt fatentur omnes, &
præcipuè *Suar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7.
& lib. 2. cap. 8. & in tract. 10. lib. 1. cap. 5.* Hanc com-
munem vitam, & Monasticam continuasse vsque
3 ad Vrbanum Primum, vt ipse fatetur, colligitur
4 ex *can. scimus 12. quæst. 1.* ab Vrbano I. vsque ad
Callixti Papæ tempora, vt colligitur ex *can. pres-
byteros 7. dist. & in can. interdicimus 16. quæst. 1.*
vbi Abbatibus, & Monachis publicas pœnitentias
dare, infirmos visitare, vnctiones facere, & pu-
blicas Missas cantare interdixit, qui Pontifex re-
5 xit Ecclesiam anno Domini 227. & à Callixto vs-
6 que ad tempora Eutychiani Papæ, qui præfuit Ec-
clesiæ anno Domini 277. vt *can. si quis Episcopus
11. q. 3.* Item ab Eutychiano vsque ad Siluestrum I.
7 anno Domini 319. *can. à subdiacono 93. dist.* fit etiam
mentio de Monachis tempore Concilij Niceni
anno Domini 341. celebrati, quod refertur in *can.
8 placuit 19. quæst. 1.* & tempore Siricij Papæ anno
Domini 390. vt habetur in *can. Monachos, ead.
caus. & q.* Item tempore Innocentij I. anno Do-
mini 411. Et hanc continuationem Religiosi status
à Christo Domino perfectè instituti, latè probat
Cassian. in lib. suarum collationum collat. 10. cap. 5. & 6.
vbi ait, Monasticam vitam paulò post tempora
Apostolorum inchoatam, vsque ad Paulum, & An-
tonium continuè durasse. Et à tempore S. Antonij,
vsque ad tempora S. Basilij Monasticum institutũ
se extendisse, elicitur ex eiusdem S. Basilij episto-
la 79. de qua re videatur fusiùs *S. Greg. Nazianz.
in orat. de laudibus S. Basilij, & S. Hieron. de scriptor.
Eccles. & Gennad. de Vir. illust. cap. 6. & 7. & Histor.
Lausiac. cap. 7. quæst. 14. & 19.* & alibi, quibus in
locis hanc eãdem continuationem Monachorum
ab Apostolis institutorum peruenisse vsque ad An-
tonium, & post illum ad Macharium, Ioannem Cli-
macum, Hilarionem, Pachomium, Basilium, Au-
gustinum, & Benedictum summos Abbates, mani-
festum est. Itaque Abbatum nomen à tempore sui
vsus pari successionis relatione hodiernam vsque
in diem mansisse, asserendum non abs re est.

QVÆSITVM IV.

An Abbates, seù Religiosorum Prælati di-stincti fuerint à Clericorum Prælatis.

SVMMARIVM.

1 *Status Religiosorum cœpit eodem ferè tempore in le-
ge gratia cum statu Clericorum.*
2 *Ecclesia in initio fuit veluti Monachalis Religio.*

SCimus ex *Conc. Trid. sess. 22. can. 1.* Apostolos ad
noctem factæ Cœnæ Clericos, & Sacerdotes
institutos fuisse. Scimus pariter ex D. Aug. Thoma,
alijsque Doctoribus, illos antè passionem in ma-
nibus Christi Domini, (vt suprà retulimus) tria
vota ad Monasticem pertinentia emisisse: quæ
quidem vota cùm monastici status sint substantia-
lia, non est dubium, quantùm ad rem ipsam essen-
1 tialiter, eodem ferè tempore, vtrumque statum, &
clericorum, & Monachorum extitisse, vnumque
corpus mixtum sub SS. Apostolis fuisse in Ec-
clesia.

Quantùm verò ad nomen propriè sumptum, ab
Apostolis fundatum arbitror, sicut de D. Marco
habemus in Alexandrina Ecclesia, aliqua Mona-
chorum instituisse Cœnobia, vt habetur in *collat.
Cassian. lib. 2. de instit. Monach.* quod D. Bernardus
Apolog. ad Guil. Abbat. innuit, addens aliquid
amplius, idest, Ordinem suum, non modò in Eccle-
sia Dei primum fuisse, verùm etiam ab illo Eccle-
siam incepisse. *Et Isidor. lib. 2. de off. Eccles. cap. 15.
& S. Ioann. Chrysost. lib. 3. contra vitup. vitæ Monasti-
2 cæ*, dicunt, Ecclesiam Dei initio suo fuisse veluti
Monachalem Religionem. De monastici autem
status Patribus, & Præpositis ex *Concil. Meld.*
colligitur, Monachos ab Apostolis fundatos, & à
Sanctissimis Patribus Ordinem monasticũ executum.
Clarius probat *Possid. in vita S. Aug.* vbi di-
cit, & *cum Dei seruus viuere cœpisset, secundùm mo-
dum, & Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam.*
Idem affirmare videtur *Suar. tom. 4. de relig. tract. 9.
lib. 1. cap. 9. nu. 5.* vbi post multa, dixit, *ex his ergò
satis constat esse, & fuisse semper in Ecclesia duos ordi-
nes Religiosorũ, Clericalem scilicet, & Monachalem,*
& *lib. 2. c. 8.* hoc idem affirmat per totum. Vide de
hac re *Ioannem Trullũ lib. 1. de Ordine Canonic. regul.
c. 2. & 3.* vbi probat, illam Religionem fuisse ab
Apostolis institutam; Et idem constat auctoritate
Benedicti XII. qui in Præfatione ad Constitutiones
eiusdem Religionis hoc idem asseuerat. Quapropter
cùm in hac Religione adsint Prælati, ab
immemorabili tempore semper in Ecclesia Dei
eos distinctos à Clericis extitisse, non videtur abs
re asserere.

QVAE-

QVÆSITVM V.

An eadem eſſentia Religioſæ, & Monaſticæ vitæ fuerit in Eccleſiæ exordio cum ea, quæ nunc eſt.

SVMMARIVM.

1 *Probatur, quòd eadem fuerit eſſentia ſtatus Religioſi antiqui temporis, ac noſtri.*
2 *Antiqui Religioſi geſtabant etiam ſaccum, cucullam, & reliqua Monaſtici habitus.*

Religioſæ, & Monaſticæ vitæ eſſentiam tribus Votis, Paupertate, Caſtitate, & Obedientia,
1 in noſtris huius temporis Religioſis conſtitui, nulli dubium eſt; quod quidem priſco tempore ſeruatum fuiſſe, *Auguſt.* Cœnobitarum ſtatum explicans *lib. 1. de mor. Eccleſ. cap. 31.* oſtendit: Primum enim inquit, illos, contemptis mundi delicijs, in caſtiſsimam, & ſanctiſſimam vitam conueniſſe; ſecundò addidit, à nullo quidquam poſſideri proprium; tertiò, Patres nulla ſuperbia conſulere illis, quos filios vocant, magna ſua in iubendo auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate.

Et *Athanaſ. Abbas apud Ioannem Moſcum in prato ſpir. cap. 130.* ait, *Patres noſtri continentiam, paupertatem, ac nuditatem rerum omnium uſque ad mortem ſeruauerunt*, intelligens de primis Patribus. Quòd ſi intelligatur de Antonio, Hilarione, & cæteris illius temporis, non eſt dubium, Hilarionem facultates ſuas pauperibus dilargitum, ſolitudinem coluiſſe, & extructa exigua caſa, quæ vix ipſum caperet, humi cubaſſe, hanc autem vitæ rationem ab Antonio didiciſſe; vndè clarè patet, continentiam, & paupertatem, obedientiámque exercuiſſe.

2 Inſuper, quòd olim etiam ſaccus, cucullæ, & reliquum habitus monaſtici, pſalmodia, ieiunia, ciborum delectus, aliáque id genus inſtituta fuerint, haberi poteſt ex *Epiphanio in Compendiaria doct. & ex Ioanne Caſſiano in lib de Inſtitutis Monach.* Adde, quæ ſupra diximus, à Philone Iudæo allata de vita contemplatiua, ſcilicet, D. Marcum Euangeliſtam in Aegypto formam cultus monaſtici inſtituiſſe, cùm continentiæ, paupertatis, & ieiuniorum profeſſione. Vlteriùs præter hæc, Apoſtolos, Chriſto viuente, tria eſſentialia vota antè eius paſſionem emiſiſſe, oſtendit *Suar. de relig tom. 4. tract. 9 lib. 2. cap. 7. num 13.* quod probatur auctoritate S. Thomæ, Auguſtini, & aliorum. Clariùs etiã probatur ex Poſſidonio in vita S. Auguſtini, vbi dicit, *& cum Dei ſeruus viuere cœpiſſet ſecundùm modum, & regulam ſub ſanctis Apoſtolis conſtitutam.* Itaque cum ex allatis eadem eſſentia Monachorum antiquorum, & huiuſcè temporis fuerit, eamdem quoque illorum Prælatorum fuiſſe normam, & eſſentiam colligimus.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Eccleſiæ Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali inſtitutæ fuerint, vel Seculari.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares.*
2 *Aliquæ Eccleſiæ Seculares in principio ſuæ fundationis à ſecularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali.*

Dubitatio oritur ex eo, quia reperiũtur quamplures Eccleſiæ Collegiatæ Seculares, quarum Superiores, ac Prælati Abbates dicuntur, & Canonicis in ea reſidentibus præſunt; adſunt etiam nonnullæ aliæ Eccleſiæ Seculares, in quibus, licèt Canonici non ſint, tamen earum capita Abbates nominantur. Difficultas eſt modò, vtrùm ab initio fundationum earum, iſtæ Eccleſiæ fuerint Seculares, & Abbatiarum nomen ſortitæ ſint, an verò Regulares. Ad quod dicendum eſt, omnes ferè iſtas
1 Eccleſias Seculares, quæ hodiè Abbatiæ nomen retinent, olim fuiſſe Monaſteria Monachorum, vel Canonicorum Regularium, quibus Religioſi profeſſi Abbates præficiebantur. Cùm autem, calamitoſorum temporum iniuria, Monachorum, & Canonicorum Regularium Collegia, & Eccleſiæ deſiſſent: factum eſt, vt deficientibus Regularibus, in illas Seculares Clerici inſtituti fuerint, quibus Abbatum nomen remanſit; vt de nonnullis Eccleſijs, & Monaſterijs Regularium Canonicorum refert *Gabriel Pennott. Hiſtor. Tripart. Ord. dd. Canonicorum Regularium lib. 2.* & præcipuè *cap. 32.* loquens de Eccleſijs, & Monaſterijs eiuſdem Ordinis; quæ reperiuntur in Luſitaniæ Regno, ex quodam vetuſto libello in Archiuo Monaſterij Sanctæ Crucis Colimbricenſis ſeruato, in quo ſic refertur *Anno 1356. quo tẽpore in Italia propter bella, & Schiſmata Ordo Canonic. Regular. maxima detrimenta accepit, tanta fuit in Portugalia gentium ſtrages, cauſa magnæ ſterilitatis, & prouentuum penuria, quod ex tribus gentium partibus, duæ perierunt, tàm breui temporis interuallo, vt iam Cœmeteria tot mortuorum cadauera minimè capere potuiſſent. Sed tàm in illis, quàm extra in antris, quæ ad hoc fiebant, quaterna, ſena, & quotquot poterant, ſepeliebantur, quod malum per totam Iberiam, & Galiciam curſauit: quo tempore Sarraceni totam Bethicam, omnia ſolo æquando, infeſtauerunt, Catholicis multa mala inferentes, & arcem Calpes expugnauerunt, & ob has ſtrages, & ſterilitates illorum tàm calamitoſorum temporum, multa Monaſteria Ordinis Canonicorum Regularium extinguebantur, eo quod omnes eorum Religioſi, & penè omnes Parochiani moriebantur, & Monaſteria deſerta extiterunt ſine habitatoribus. Tunc Epiſcopi cùm Eccleſias recognoſcerent, de prædictis Monaſterijs Abbates, Vicarios, & Curiones proſſiciebant, & poſteà multa illorum in Commendatitijs conuerſa, ſicut nunc (proh dolor) intuemur.* Hæc ille. Et

Renat.

Renat. Choppin, pluribus in locis *Monastic.* meminit nonnullarum Abbatiarum, quæ à Regulari ad Secularem statum redactæ sunt, necnon etiã in *tract. de sacra polit. forens.* præcipuè *lib. 2.* Idem habetur *ex lib. taxarum Apostolicarum.*

Patet igitur, Abbatiarum, & Abbatum nomina à Regularibus ad Seculares deriuata fuisse, vt testatur idem *Pennot. d. lib. 2. cap. 31.* quòd nulla Ecclesia reperitur quadringentos abhinc annos Abbatiali dignitate insignita, quę Regularis non fuerit. Ex quibus inferas cum eodem *Pennot. loco cit.* non esse audiendum *Franciscum de Pisa lib. 1. Hist. Tolet.* contra *Arnold Vuion.* dum affirmat, consuetum esse apud Hispanos multos Collegiatarum Prælatos Abbates nuncupari.

2 Dixi supra, *omnes ferè istas Ecclesias Seculares*, quia esse potest, vt aliquæ harum Ecclesiarum in principio suæ fundationis à Secularibus erectæ, ac institutæ sint, eum conditione, vt earum caput licèt Presbyter, vel Clericus secularis existat, potiatur tamen, & gaudeat omnibus iuribus, prærogatiuis, ac præeminentiis, quibus cæteri Abbates Regulares, Baculi, & Mitræ, vsum habentes fruuntur; accedente ad id Sedis Apostolicæ assensu, & indultu. Vt est exemplum in Cathedrali Maceratesi, in qua anno 1621. auctoritate Apostolica super dotatione facta à persona laica erecta fuit dignitas Abbatialis, cum reseruatione Iurispatronatus. Similiter in terra Montis Veteris nullius Diœcesis, in iurisdictione, dicta, Rauignana, erectum fuit à Comite Petro Maria de Monte Veteri beneficium, cum titulo, & dignitate Abbatiæ, cum reseruatione etiam iurispræsentandi, accedente Summi Pontificis assensu.

QVÆSITVM VII.

An omnes Monachorum Prælati à primæua Religionum institutione Abbatum nomine nuncupati fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Primi Abbates Eremi cultores Archimandritæ dicti sunt, & quare?*

2 *Prælati Ordinis S. Basilij Archimandritæ dicebantur. Hodiè verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.*

3 *Prælati Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur.*

Laudabili veterum Cœnobitarum consuetudine spectata, Conuentuales Monasteriorum Superiores, Monachorumq; Prælati nomen Abbatis sumpsere: quinimò, ac si minimè eo contenti essent, eidem Patris nomen addiderunt; mirum quidem pietatis argumentum, duplicata voce Patres Abbates modò nuncupantur ad imitationem Christi; non solùm autem Abbates, verùm etiam aliis nominibus appellati sunt. Nam primi Ab-
1 bates Eremi cultores, Archimandritæ, dicti sunt, eo quia, stante tyrannorum persecutione, se se in speluncis abdebant, & nominati sunt Archimandritæ, quasi Principes eorum, qui cauernas habitabant, vel principes gregis, ità vocantur in *l. nos reddentes §. omnes. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.* Et caput Religionis S. Basilij eodem nomi-
2 ne nuncupatum fuisse, legitur in *Prouint. Rom.* hodiè autem Prælati Monachorum d. Ordinis, qui sunt in Italia, ac etiam Sicilia, & Hispania, Abbatis nomine appellantur.

3 Et similiter Congregationes Monachorum S. Benedicti, vt plurimùm suos superiores Abbatis nomine appellare solent. Dixi, *vt plurimùm*, quia cum extra Monasterium aliqui Monachorum Conuentus, & quædam illorum Sodalitia extruerentur, illis regendis Monachi ab illius Monasterij Abbate præficiebantur, ac Priorum nomine appellabantur. Cùmque hi Conuentus, ac Sodalitia processu temporis ab Abbatia fuerint segregata, Monachi superiorem suum Priorem Conuentualem, non autem Abbatem vocauerunt. Cuiusmodi ad hæc vsque tempora in Congregationibus Monachorum Cœnobia nonnulla perseuerant, quibus non Abbates, sed Priores Conuentuales præsunt. Cœnobiorum, ac Sodalitiorum prædictorum, quibus Priores, non Abbates superiores constituebantur, quædam modo priuilegio, & gratia, Summorum Pontificum Abbatiæ nomine, ac dignitate gaudent, hac seruata conditione, vt duodecim viros familiæ, superiori eidem subditæ propriis redditibus alere valeant. Qua de re (vt videre est apud *Renat. Choppinũ in suo Monastico*) extant in omnibus Monachorum Congregationibus exempla, præsertim in Congregatione Cœlestina, & nostra Vallumbrosana, cuius Parens, Legislator, & Generalis institutor Sanctus Ioannes Gualbertus primis Cœnobijs à se erectis, Abbates præfecit; habetur enim in eius vita, ab Eudoxo Lucatello descripta, ipsum instituisse, & ordinasse Abbates quosdam ex suis discipulis, ac illos Monasteriis, quæ suæ Religioni acquisiuit præfecisse: hinc factum est, vt prædicta illa prima Cœnobia, nempè post Archicœnobium Vallis Vmbrosæ, Monasterium S. Michaelis de Passiniano, S. Cassiani montis Scalarij, S. Reparatæ Marradij, S. Pauli de Razolo, & S. Petri de Muscheto Abbatiarum nomine nuncupata sint. Denique cum sub eisdem Abbati s aliqua loca extructa fuissent, Prioratus nomine dicta sũt, ac ab Abbate maioris Monasterij eis Prior constituebatur pro vt idem contigit in nonnullis aliis Monasterijs cæterarum Congregationum; & de his Prioratibus maiori Monasterio subiectis loquitur *cap. 1. de priuil.*

QVÆSITVM VIII.

An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus Institutor, & Legislator.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus monasticam vitam perfectè instituit.*

2 *Christus Dominus Castitatis votum instituit.*

3 *Christus Dominus Paupertatis votum instituit.*

4 *Christus Dominus Obedientiæ votum instituit.*

VT

1 VT omnes Monasticæ vitæ Legislatores, vel saltem præcipuos attingamus, incipiendum est à Christo Domino, simulque dicendum, (quod extra controuersiam est) illum fuisse primum disciplinæ huius Legislatorem; quod probatur hac ratione. Nam præcipua lex, quæ Ordines Monasticos concernit sunt tria vota essentialia; sed hæc primùm tradita sunt à Christo Domino; ergò ipse est primus Monastici status Legislator. Maior est manifesta. Minor probatur, & 1. de voto Castitatis

2 Christus Dominus *Matt. 18.* ait, *sunt Eunuchi, qui se castrauerunt propter Regnum cælorum*. In quibus verbis, (vt aliqui dicunt) designantur, non qui simplici proposito voluntatis suæ à coniugio abstinent, sed qui voto solemni, & perpetuo in probata Religione eam facultatem, quoad coniugium contra

3 hendi, sibi ademerunt. Secundò probatur de Paupertatis voto *Lucæ 14. Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus*, quod congruit cum illis verbis eiusdem Euangelij 10. *Nolite habere aurum, neque argentum, imò neque sacculum, aut peram*. Tertiò de voto Obe-

4 dientiæ ex *Luca cap. 4. Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat Crucem suam, & sequatur me*. In hac enim abnegatione includitur Obedientiæ votum, vt explicat Conc. Senon. decret. 9. Et hęc omnia simul præcipit, quandò iuueni vitam æternam possidere petenti respondit. *Matt. 19. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me, & habebis thesaurum in cælo*. Hinc est, quòd Apostoli, vt hæc tria vota in Christi manibus, tanquàm primi Regularis, & monasticæ legis Conditoris, & Abbatis emitterent, dixerunt ei. *Ecce nos reliquimus omnia. Matt. 19.* idest coniugium, & bona, vt explicat *Hieronym. lib. 1. contra Iouin.* Si dicas, Aliqui ex Apostolis habuerunt vxores, ergò hæc tria vota solemniter non emiserunt. Respondeo, eos statim coniugium dereliquisse ad vocem Christi Domini, *qui vult venire post me, &c.* & post nuptias eos fuisse continentes, vt potest elici ex *S. Hieron. in Apolog ad Rom.* Per illa autem verba, *sequatur me*, intelligitur Obedientiæ votum, vt ait *Diu. Aug. Epistola 89. nu. 4.* Ex quibus satis constat, præcipua Regularis, & monastici instituti præcepta à Christo Domino, tanquàm à primo Legislatore tradita esse. Sed dices, Quis conditor fuit legis à Christo promulgatæ? Respondeo, ipsum eam condidisse simul, & promulgasse, quando *cœpit facere, & docere*. Quod explicatum est in quæsito secundo, quando quæritur de origine Abbatum.

QVÆSITVM IX.

An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus in sacris literis diuersis nominibus appellatur.*

2 *Christo Domino Abbæ nomen congruere probatur.*

1 DIuersis nominibus in sacris literis Christum Dominum nostrum appellari habetur pluribus locis, & primò *Epist. 1. Petri c. 2.* vbi Pastor, & Episcopus vocatur. Secundò in *Epist. S. Pauli ad Hebræos 11.* vbi vocatur Pontifex Tertio *eadem Epistola cap. 7.* Sacerdos dicitur. Quartò *Isaiæ 33.* Legifer. Quintò *Matt. 8.* Magister nuncupatur; alijsque nominibus ad eius diuina attributa ostendenda appellatus fuit à sanctis Prophetis, & Patribus Veteris, & Noui Testamenti. Ex quo fit, vt in medium adducatur quæsitum, An scilicet Christus Dominus, quemadmodum multis nominibus nempè Pastoris, Episcopi, Pontificis, Sacerdotis, Legiferi, Magistri, & similibus nuncupatur, possit etiam Abbatis nomine appellari. Et profectò cum omnia illi tradita sint à Patre æterno, tanquā vniuersorum hæredi: Abbatis nomen, quo ipsemet Pater ab eodem Christo vocatus est. *Matt. 14.* etiā illi donasse, pro indubitato habendū est; maximè, cum ipse sit Pater futuri sæculi, Pater, & Parens noster, in quo clamamus quotidiè, Abba pater. Imò

2 Christo Domino Abbæ nomen præ omnibus alijs debetur; quia reduplicato nomine Patris (sicut denotat Abba pater) humanā generationem respicit: Tùm quia, vt Parens nos creauit, & vt Pater nos protegit. Sed quid dico, reduplicato Patris nomine illum nos intueri, qui centuplicata Patris protectione à custodia matutina vsque ad noctem nos gubernat, & conseruat, & ad mansiones æterni Patris, post infinita nobis exhibita paterna opera, tanquàm cohæredes suos deducit? Ipse ergò Pater noster, à quo accipimus, *spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater; ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quòd sumus filij Dei*, vt ait. *Paulus ad Rom. 8.* Si dicas, hæc omnia quidem probare, Christum Abbatem, & Patrem posse respectu generis humani appellari, non autem Monachorum, de quorum Abbatibus, & Prælatis in præsenti sermonem habere intendimus. Respondeo etiam respectu Monachorum Christum appellari Abbatem, Institutorem, Legislatorem, Ducem, & Patrem, & Moderatorem, atq; Pastorem: quia Monachorum, omniumq; Religiosorum status ab eo immediatè institutus, & ordinatus fuit, vt benè probant *Thom. Vuald. de sacram. tom. 1. lib. 3. cap. 6. & Clitou. de vot. monast. lib. 3. cap. 5. & Hieron. Plat. de bon. stat. Relig. lib. 2. cap. 10.* & alij. Expressè verum id pandit, comprobans intentum nostrum *Alb. Crantzius metropol. 8. c. 47.* hisce verbis. *Quando erit finis multiplicandarum Religionum in vno magno Ecclesiæ Monasterio sub Abbate Christo, cuius Regulam per Euangelia digestā si strenuè obseruaremus, nihil esset opus repertitijs illis, ac nouis Religionibus*; quod confirmat *Ioannes Gerson Cancellarius Parisiensis alphabeto 42. in sermon. de Cœna Domini*, per illa verba, *Apostoli fuerunt Canonici Regulares sub Abbate Christo*, id ipsum refert *Gabriel. Pennot. Hist. Tripar. lib. 2. cap. 5. num. 1.*

QVÆSITVM X.

An sancti Apostoli fuerint monasticæ vitæ Institutores.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Marcus instituit Conuentus Religiosorum vtriusque sexus.*

2 *S. Matthæus in Aethyopia legitur, S. Euphemiam consecrasse, & illam plusquàm ducentis Virginibus præfecisse.*

3 *D. Paulus in Græcia Theclam Virginem consecrasse legitur.*

SVpponimus tanquàm certum, & resolutum cum *Cassian. lib. 2. cap. 5.* Monasticam vitam tempore Apostolorum exordium sumpsisse, quam à Christo Domino institutam, & traditam, suisq; legibus communitam acceptauerunt ijdem Apostoli, & postmodum eorum discipuli. Quo præmisso, oritur dubium, Vtrùm huius vitæ leges aliquas Apostoli condiderint, aut Legislatores aliquo modo nuncupari possint. Et primò videtur, quòd non; quià illis temporibus, fuit etiam hodiè substantialia Regularis vitæ erant tantùm tria vota essentialia; sed hæc iam instituta erant à Christo Domino; ergò sancti Apostoli non possunt dici Regularis vitæ institutores. Secundò probatur, nam non instituerunt ordinem aliquem Monachalem, cui leges ab ipsis fuissent imponendæ. Confirmatur; quià non est credibile, quòd illi aliquas condiderint leges, cum in eorum actibus non reperiantur; nisi dicendum sit, eas euanuisse. His tamen non obstantibus, dicendum est, eos aliquo modo fuisse Legislatores Monasticæ vitæ, respectu eorum, qui post illos Regularem, & perfectam viuendi formam, ab Apostolis verbo, & exemplo traditam professi sunt. Insuper Legislatores dici possunt, quia Regulam ipsam, & legem in suis prædicationibus pronunciarunt, vt Euangelium *S. Matt. 19. & Marc. 10. & Luc. 18.* intuenti manifestabitur. Profectò his locis, & alibi Regulares leges, sicut & in *Actibus Apostolor. cap. 4.* & alibi inspiciuntur:

Ad primum ergò respondendum est, illud argumentum probare institutionem legis Monasticæ, quam præsupponimus in Christo Domino, non autem promulgationem, quæ satis ostenditur quoad eadem tria vota essentialia in Apostolis, vt patet in locis citat. *SS. Matt. Marc. & Luc.* Adde

1 quod supra dictum fuit, D. Marcum erexisse Monasteria, & instituisse aliquos vtriusq; sexus Conuentus Monasticos, vt attestatur Philo disertissimus Iudæorum, quem refert *Euseb. Cæsariens. in Hist. Ecclesiast. lib. 2. cap. 19.* quod à *Card. Bar. tom. 2. an. 64.* confirmatur, & adest testimonium *D. Lucæ Euang. in Actibus Apost.* in quibus fundamenta Regularis vitæ manifestè tradita leguntur. Et S. Mat-

2 thæus in Aethyopia legitur, Sanctam Euphemiam Virginem consecrasse, ac illã in plusquàm ducentis

3 Virginibus præfecisse. Similiter in Græcia à Diuo Paulo Thecla Virgo Deo dicata fuit, ex *Cassian. lib. 2. coll. 18. cap. 5.* Igitur credibile est, Monasteria tunc fuisse Dixi, *credibile*, quia in Gallia à sancta Martha Domini Iesu hospita Cœnobium insigne constructum fuit. ex eod. *Cassian. collat. 18. cap. 5.* Et hoc absque dubio de licentia Apostolorum, quorum legibus Monasticis fuit munitum. Ad confirmationem respondetur, falsum esse, in Actibus Apostolorum non reperiri aliquas professionis Monasticæ constitutiones, & leges. Imò in illis essentiale Religionis manifestè inspicitur.

QVÆSITVM XI.

An post Christum, & sanctos Apostolos, & antè Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores.

SVMMARIVM.

1 *Post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora nonnullos Monastica, & Religiosæ vitæ cultores floruisse, ostenditur.*

1 POst Apostolorum, & antè Basilij tempora nonnulli etiam floruerunt Monachorũ Patres, ac monasticæ vitæ cultores. Philo enim Iudæus (qui tempore Claudij Imperatoris Romæ fuit, viditq; S. Petrum Apostolum, ac eius colloquio fruebatur) affirmat, suo tempore in Aegypto fuisse nonnullos, qui renunciantes omnibus suis facultatibus, & simpliciter bonis suis cedentes, omnem temporalis vitæ solicitudinem deponebant, & extra Vrbem egressi, in hortis, vel agris, se à vulgo separantes, loca secreta fouebant; & quòd in singulis eorum locis erat Domus orationis consecrata *Semmon* appellata (*Semmon* autem in nostra lingua Monasterium, vel honestorum Conuenticulum significare potest) in qua Angelicæ vitæ operam dabant. Ità refert *Euseb. Cæsarien. lib. 2. Histor. Eccles. cap. 17.* recitans textum Philonis in nudis verbis. Præterea in secundo seculo nempè anno centesimo sexagesimo tertio Helenus Alexandriæ insigne Cœnobium erexit, cuius successor fuit Nicodorus, & Nicodori Eugenius, qui in persequutione Gallieni sub Cornelij Pontificatu martyrio coronatus est, circa annum Domini 255. & sic in tertio seculo, in quo etiã D. Antonius florere cœpit, qui in Alexandria plurium Monachorum Abbas fuit: ac propè ipsius tempora quamplures fuerunt in Oriente Monachorum Patres. Nimirùm in monte Nitriæ Amon sub se plusquã quingentas Monasticas Domos habuisse fertur, quem Amon postea S. Athanasius vidit euntem in Cælũ, vt ipse refert in vita S. Antonij. Et Carithon in Palæstina multa sub se habuit Cœnobia, ac plurium Monachorum millium Abbas, & Pater fuit. Item Serapion decies mille Monachos, pluribus tamen domicilijs, siuè Cellulis diuisos regebat. S. Pachomius etiã varijs domibus, parùm inter se distantibus, apud quamdam Insulã in Thebaide, *Tabennam* nuncupatam, septem millia circiter Monachorũ habuisse legitur, quos omnes, vt rectè gubernaret, in 24. classes pro Græcarum literarum numero, & varietate distinxit. Idem legitur de Abbate quodam nomine Or, qui in

Monte Nitriæ mille Monachis præfuit: ad quem postea conuenerunt tria Monachorum millia. Palæmon quoq; in Thebaida, Hilarion, Athenagoras, & alii quamplures illa ferè tempestate floruerunt. His demum successit D. Basilius, à quo Monastica vita ad meliorem formam redacta fuit: de quare inferius. Sic testantur *Nicephor. lib. 9. Hist. Eccles. cap. 14. Pallad. in Hist. 53. Patrum ad Lausum Hieron. Plat. de bono stat. Relig. lib. 2. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 21. Bellarmin. de Monach. lib. 2. cap. 5. Suar. de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 3. cap. 3.* Vnde dicendum est, post Christum Dominum, & SS. Apostolos continuasse semper Monasticæ vitæ cultores, ac Præpositos, qui, præter tria vota Regularia, orationes, ieiunia, carnis mortificationem, aliaq; spiritualia exercitia suos alumnos docuerunt; quales verò fuerint, non satis constat, propter multitudinem eorum, qui Regulari exercitio tunc operam dabant.

QVÆSITVM XII.

Quorum Abbatum legislatorum leges, & Regulæ in Congregationibus Monachorum, & Canonicorum Regularium obseruentur.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Basilius 40. ferè annos post Antonium suam Regulam composuit.*
2 *Secunda Regula est S. Augustini.*
3 *Tertia est Regula D. Benedicti.*
4 *Regula D. Benedicti omnes Monachi Occidentis amplexati sunt.*

TRes in vniuersum Regulæ à Monachis, & Canonicis Regularibus, hodiè in Ecclesia Catholica obseruantur, nimirum Regula S. Basilii, S. Augustini, & S. Benedicti. Et primò quod spe-
1 ctat ad S. Basilium, dico, illum 40. ferè annis post Sanctum Antonium Abbatem suam Regulam edidisse, vt refert ipsemet Basilius *Epist. 79.* Quæ Regula etsi ab aliquibus cuidã Eustachio tribuatur, eam tamen à S. Basilio confectam fuisse, affirmat *Card. Baron. tom. 1. ann. 361.* ex testimonio Gregorii Nazianzeni, & auctoritate eiusdem Basilii *Epist. 63. & 79.* quibus in locis dicit, habere apud se homines, qui seculo renunciauerant, & sub eius disciplina studium pietatis profitebantur. Et ità vsq; ad nostram ætatem sub eiusdem nomine Monachatum multi Religiosi profitentur in Oriente, vbi etsi dicantur extare aliqui Conuentus, qui ab Antonio, & Paulo nomen accipiunt, omnes tamen Regulam S. Basilij obseruare dicuntur. Imò non solùm in Oriente, sed etiam in Occidente, vbi Monachi sub nomine, patrocinio, & Regula eiusdem S. Basilij adhuc degunt; Et præter hos Monachos, etiam Carmelitas eamdem Regulam in multis obseruare, affirmant aliqui. Aliam Regulam
2 post prædictam Basilij edidit Sanctus Augustinus, cui tres solent Regulæ adscribi, duæ breues; tertia verò integra; Prima incipit *Communi definitione declarauimus.* Secunda verò *Ante omnia fratres charissimi*, quæ quidem Regulæ esse Augustini non creduntur. Tertia autem, quam composuit D. Augustinus pro suis Clericis, Monachis, & Eremitis, enumeratur à nonnullis inter sermones de communi vita Clericorum: est autem illa, quam dicit *Possid. cap. 5. de vita S. August.* fuisse à Sanctis Apostolis institutam; & tandem illa est, quæ continet substantialia vota Religionis; de hac Regula scribunt Doctores communiter. Ità *Vincent. in Specul. Hist. lib. 29. cap. 44. & S. Antonin. 2. par. Hist. tit. 9. cap. 8. §. 2. & 3. Volaterr. lib. 21. Antropolog. Trull. lib. de antiq. sui Ordinis cap. 2. & 3. Possid. loc. cit.* Eam plures tàm Monachi, quàm Clerici, & Mendicãtes sequuti sunt, maximè Monachi Africani, & Carthaginenses, & alij vbiq; terrarum; de qua re vide citat. auctores, qui fusius illius progressum describunt.

3 Tertia Regula est S. Benedicti, Monachorum Occidentis Patriarchæ, quam omnes Monachi, non modò qui ab ipso originem traxerunt, verùm etiam omnes reliqui, qui eodem tempore in Occidente fuerunt, & præsertim in Italia amplexati sunt; vt elicitur ex *S. Antonin.* qui in *2. par. Histor. tit. 15. cap. 14.* ait, *post Benedictum, omnes Monachi Occidentis militant sub Regula S. Benedicti, & ipsum habent in Patrem.* Hæc postea approbata fuit à S. Gregorio Papa, vt ipse fatetur *lib. 2. dialog.* dum ait, *confirmasse eamdem Regulam, & præcepisse, vt ab omnibus obseruetur, qui seculo renunciare, & ad Deum conuerti voluerint in omnibus Religionibus, seù Prouinciis Ecclesiæ Latinæ*, & eiusdem Regulæ approbatio habetur in *can. perniciosam 17. q. 2.* & per Zacchariam Papam, vt in sequenti titulo dicemus.

QVÆSITVM XIII.

An leges, & Regulæ Sanctorum Basilij, Augustini, & Benedicti sint ab Ecclesia, & à Summis Pontificibus confirmatæ.

SVMMARIVM.

1 *Regulæ Sanctorum Basilij, Augustini, & Benedicti, ab Innocentio Secundo approbatæ sunt.*
2 *Qua de causa interdictum sit ab Ecclesia, ne quis nouam Religionem, absque Sedis Apostolicæ approbatione institueret.*
3 *Regula D. Patris Benedicti expressè approbata fuit à D. Gregorio Magno, & Zaccharia eius successore.*
4 *Tenor literarum eorumdem Summorum Pontificum.*

1 BReuiter dicimus, omnes tres Regulas SS. Basilij, Augustini, & Benedicti, licèt non expressè, tamen tacitè fuisse ab Apostolica Sede approbatas, vt constat ex *can. perniciosam 17. q. 2.* vbi per verba Innocentii Secundi hoc ipsum declaratum habetur, dum ille Sanctus Pontifex, has tres Regulas tamquàm approbatas supponit, dicens; *Perniciosam, & detestabilem consuetudinem quarumdam mulierum (quæ licèt, neque secundum Regulam Beati Benedicti, neque Basily, aut Augustini vi-*

pant, Sanctimoniales tamen vulgò censeri desiderant,) aboleri decernimus. quod habetur in Concilio Romano sub eodem Innocentio II. cap. 26. & 27. Non leguntur autem isti tres Patriarchæ, sicut nec alij, qui antè ipsos Religionum Auctores fuerunt, vllam specialem Sedis Apostolicæ approbationem quæsiuisse, verò quia iure Ecclesiastico nondum statutum erat, vt noua hominum in communi viuentium Congregatio, etiam tribus votis adstricta, pro Religione non habeatur, nisi accedente Romani Pontificis approbatione, vt deinceps statutum est ab Innocentio III. in Concilio Generali Lateranen. & habetur in *cap. ne nimia, de Religios. domib.* & idem habetur ex Gregorio X. in *cap. vnico eodem tit. in 6.*

2 Causa autem huius statuti condendi fuit, nam paulò antè tempora Innocentij III. & circiter annum 1170. fuere Vualdenses hæretici, qui vulgò Pauperes de Lugduno vocabantur. Hi Monasticum quemdam Ordinem instituerunt, nonnullis tamen superstitionibus, & hæresibus admixtis; quamobrè à Lucio III. hæreseos damnati fuerunt, ac eorum secta reprobata; postmodum tempore Innocentij III. Sedem Apostolicam adeuntes cùm eorum Magistro Bernardo quodam Lugdunensi Ciue, diù institerunt pro reconciliatione, petentes insuper, vt eorum Religio confirmaretur, quod tamen nequàquam obtinere potuerunt: vt tradit *Abbas Vuespergensis in Chronico anni 1211.* Ex quibus permotus d. Summus Pontifex Innocentius Tertius, considerans periculum, quod Ecclesiæ imminebat, si cuilibet pro suo arbitrio liceret, nouæ Religionis institutum fundare; in Concilio Lateranen. generali prohibuit, ne quis in posterum nouam Religionem, sinè Apostolicæ Sedis approbatione institueret, vt *d. cap. ne nimia*, quod ius renouatum postea fuit à Gregorio X. in Concilio Lugdunensi, & habetur *d. cap. vnico de Religiosis domib. in 6.* Antè illam igitur Innocentij Tertij prohibitionem, non erat necessaria Religionibus expressa Summi Pontificis approbatio, sed ab eius statuto incepit, vt dicunt *Cardinal. Bellar. lib. 2. de Monachis cap. 4. Azor parte 1. instit. moral. lib. 11. cap. 23. q. 5. Less. de instit. lib. 2. cap. 41. nu. 13. Mirand. in man. Prælat. tom. 1. q. 3. art. 6. Sanch. de matrimon. lib. 7. disp. 25. nu. 10.* quos refert, & sequitur *Suar. de Relig. tom. 3. tract. 7. lib. 2. cap. 15. nu. 1.* licèt contrarium conetur asserere *Vasq. 1. 2. disput. 165. cap. 4. num. 38. & Sanchez. in Decalog. lib. 5. cap. 1. num. 15.*

3 Quamuis autem antè prædictam prohibitionem Innocentij III. non fuerit Religionibus necessaria expressa Apostolicæ Sedis approbatio: tamen Regula D. Patris nostri Benedicti expresè per specialem declarationem à D. Gregorio, & Zacharia Summis Pontificibus approbata, legitur apud *Ioannem Baptistam Caccialupum in quodam suo Consilio, quod est 4. post Consi. Zabarellæ nu. 42. 43. & 44.* & apud *Antonium Perez. in Comment. eiusdem Regulæ in princ.* quorum diplomatum tenor est, qui sequitur.

Literæ Beati Gregorij Papæ de approbatione Regulæ S. Benedicti, quæ habentur originaliter in Monasterio Sublacensi antiquissimo, & venerabilissimo.

EGO Gregorius S. Romanæ Ecclesiæ Præsul scripsi vitam Beati Benedicti, & legi Regulam, quam ipse Sanctus manu propria scripsit; laudaui eam, & confirmaui in sancta Synodo: & per diuersas partes Italiæ, & vbicunque latinæ literæ legerentur, præcepi, vt diligentissimè obseruarent, quicunque ad conuersationis gratiam accessuri essent. Vsque ad finem mundi. Et confirmo duodecim Monasteria, quæ ipse Sanctus construxit.

Bulla Zacchariæ Papæ, Gregorij Magni successoris pro confirmatione Regulæ Sancti Benedicti.

ZACCHARIAS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Omnibus Christi sanguine redemptis salutem, & Apostolicam benedictionem.

OMnipotenti Deo, cuius melior est misericordia super Vitas, gratias agimus, quòd gloriosus in Sanctis suis, atque mirabilis est, & virtutes, ac dona ineffabili largitate dispergit. Ipse quippe Beatissimum Benedictum Patrem omnium constituit Monachorum. Ipse illius meritis Casinense Monasterium in solo Tertulli Patricij fundatum omnibus per totum orbem Cœnobijs clementi benignitate præfecit: Vbi ipse Sanctus Monachorum Regulam scripsit, quam sanctæ memoriæ prædecessor noster Gregorius in libro Dialogorum satis approbat, & laudat, & nos approbamus, & laudamus, & Sanctam constituimus; & ordinamus in dedicatione eiusdem Ecclesiæ, dum ibidem cum tredecim Archiepiscopis, & sexaginta, & octo Episcopis adessemus. Constituentes etiam, vt qui contra hoc venire attentauerint, anathematis vinculo innodentur. Hæc Zacharias.

Concilium Aquisgranense in causa Regulæ Benedictinæ congregatum tempore Paschalis Papæ Primi, & Ludouici Imperatoris IV. Anno Domini 817.

COncilium hoc nuper repertum post septimũ librum Capit. Francorum pagina 330. ab omnibus Abbatibus, alijsque Prælatis sciri dignissimum hic apponendum esse duxi, vt multa, quæ ad Regulam Benedictinam pertinent, necessaria intelligantur, & vt multæ eiusdem Cõcilij constitutiones, quæ passim in hoc opere citantur, præ manibus haberi possint, maximè cũ prædictæ constitutiones in sacris canonibus haud reperiantur. Refertur hoc Concilium à *Seuerino Binio tom. 3. Concil. par. 2. pagina 260.* sub præcisis verbis, & rubricis, quæ sequuntur.

Anno Incarnationis Domini nostri Iesu Christi 814. Imperij verò gloriosissimi Principis Ludouici IV. dibus

bus Iulij, cum in domo Aquiſgrani palatij, quę Lateranis dicitur, Abbates cum quamplurib9 vnà cum ſuis reſediſſent Monachis, quę ſubſequuntur capitula communi conſilio, ac pari voluntate inuiolabilitèr à Regularibus obſeruari decreuerunt.

De Abbatibus, mox vt ad Monaſteria ſua remeauerint, vt Regulam diſcutiant, & efficaciter legant; & quod legerint, & intellexerint, cum ſuis obſeruent Monachis.

1 *Vt Abbates, mox vt ad Monaſteria ſua remeauerint, Regulam per ſingula verba diſcutientes pleniter legant, & intelligentes, Domino opitulante, efficaciter cum Monachis ſuis implere ſtudeant.*

De Monachis, vt Regulam S. Benedicti, qui voluerint, memoriter diſcant.

2 *Vt Monachi omnes, qui poſſunt, Regulam memoriter diſcant.*

De Regulari officio, vt iuxtà præceptum S. Benedicti celebretur inter alia.

3 *Vt officium, quod in Regula S. Benedicti continetur, celebrent Monachi.*

Vt tàm in coquina, quàm in cunctis Monaſterij officinis Monachi operentur: & vt ipſi veſtimenta ſua lauent.

4 *Vt in coquina, in piſtrino, & cæteris officinis proprijs operentur manibus, & veſtimenta ſua oportuno tempore lauent.*

De Monachis, vt poſt matutinalem expletionem, niſi antè conſtitutam ſurrexerint horam, denuò ad lectos ſuos non præſumant, cauſa dormiendi, redire.

5 *Vt nullo vnquã tempore poſt vigilias cauſa dormiendi, niſi contigerit eos antè horam conſtitutam ſurgere, ad lectos redeant ſuos.*

Vt Monachi, niſi in Sabbatho ſanctæ Paſchæ, per totam Quadrageſimam non radantur. Alio tempore poſt finitos xv. dies licitò radantur, tàm in Sabbathis, quàm in Octauis Paſchæ.

6 *Vt in Quadrageſima, niſi in Sabbatho ſancto, non radantur; in alio enim tempore ſemel per xv. dies radantur, in Octauis Paſchæ.*

De balnearum vſu.

7 *Vt balnearum vſus in arbitrio Prioris conſiſtat.*

De non edendis volatilibus Monachis intùs, foriſuè, niſi infirmitatis cauſa.

8 *Vt volatilia intùs, foriſuè, niſi pro infirmitate, nullo tempore comedant.*

Nè Epiſcopi Monachis volatilia comedere præcipiant.

9 *Vt nullus Epiſcoporum Monachis volatilia comedere præcipiat.*

Nè à Monachis poma, & lactucæ, niſi quandò alius cibus ſumitur, manducentur.

10 *Vt poma, & lactucæ, niſi quandò alius ſumitur cibus, non comedantur.*

De certo tempore phlebotomandi obſeruando, & vt Monachis tunc ibi cibus, potuſque magis in ſupplementum largiantur.

11 *Vt certum phlebotomiæ tempus non obſeruent, ſed vnicuique ſecundùm quod neceſſitas expoſtulat, concedantur, & ſpecialis in cibo, & in potu tunc conſolatio præbeatur.*

Vt ſi neceſſitas poſtulauerit, Monachis poſt veſpertinum cibum antè lectionem Completorij potus tribuatur: ſimiliter Quadrageſimali tempore, vel quandò mortuorum Officium egerint.

12 *Vt ſi neceſſitas popoſcerit, ob operis laborem poſt refectionem veſpertinam, etiam in Quadrageſima, pari modo, & quandò officium mortuorum celebratur, priùs quam lectio Completorij legatur, bibant.*

De Monacho à Priore ſuo increpato.

13 *Vt cum à quocunque Priore ſuo increpitus quiſ eorum fuerit, mea culpa, primò dicat, dehinc proſternens ſe illius pedibus, cum cappa, ſi habuerit, veniam petat, & tunc iubente Priore ſurgat, & vndè interrogatus fuerit rationem humiliter reddat.*

Nè nudi coram alijs vapulent.

14 *Vt nudi pro qualibet culpa coram Fratrum obtutibus non flagellentur.*

Nè ſoli in itinere dirigantur Monachi.

15 *Vt ſoli, ſinè alio Fratre, in via non dirigantur.*

Nè ſibi Compatres, vel Commatres Monachi faciant.

16 *Vt ſibi Compatres, Commatreſuè non faciant, neque oſculentur fœminas.*

Vt non murmurent Monachi tempore legendi, & meridiano, occupati ad colligendas fruges.

17 *Vt ſi neceſſitas fuerit, eos occupari in fruges colligendo, conſtitutum legendi; & meridie pauſandi tempus prætermittatur, & operantes non murmurent.*

De Monachis quarta, & ſexta feria ieiunantibus.

18 *Vt quarta, & ſexta feria ieiunantes, antè Nonam, aut poſt Nonam, ſi neceſſitas fuerit, iuxtà Prioris arbitrium, leuia opera exerceant.*

Vt in Quadrageſimali tempore Monachi libros accipiant.

19 *Vt in Quadrageſima libris de Bibliotheca, ſecundùm Prioris diſpoſitionem, acceptis, alios, niſi Prior decreuerit expedire, non accipiant.*

De veſtimento Monachis, nec ſatis pretioſo, nec ſatis vili dando.

20 *Vt eis veſtimenta, nec multùm vilia, nec multùm pretioſa, ſed mediocria dentur.*

De Cucullæ menſura.

21 *Vt menſura Cucullæ duobus conſiſtat cubitis.*

De poteſtate Abbatis, ſi extrà menſuram infrà poſitam, aliquid addendum decreuerit.

22 *Vt, ſi infrà poſita menſura quantitatem decreuerit Abbas, cauſa neceſſitatis, quippiam augeri, in illius maneat poteſtate. Alioquin hoc omninò prouideat, vt cammiſas duas, & tunicas duas, & cucullas duas, & cappas duas vnuſquiſque Monachorum habeat; quibus verò neceſſe eſt, addatur & tertia, & pedules quatuor paria, & femoralia duo paria, roccum, pellicias vſq; ad talos, faſciolas duas; quibus autem neceſſe eſt, itineris cauſa, alias duas: wantos in æſtate, muffulas in hyeme veruecinas, calciamenta diurna paria 2. ſubtalares per noctem in æſtate 2. paria, in hyeme verò ſoccos, ſaponem & vncturam ſufficienter; pinguedinem ad eſum, excepto vi. feria, & xx. diebus antè Natiuitatem Domini, & ſeptimana illa, quę, antè Quadrageſimam, vocatur Quinquageſima. Vbi autem vinum non eſt vndè emina detur, duplicem menſuram de ceruiſia bona; & quæcunque præter hæc Regula*

iubet, singuli, cum necessitas expostulauerit, absque dilatione accipiant.

De pedibus Fratrum vicissim lauandis.

23 *Vt in Quadragesima, sicut, & in alio tempore, vicissim sibi pedes lauent, & antiphonas huic officio congruentes decantent. In Cœna verò Domini pedes Fratrum si lauet Abbas, lauet, & osculetur, & poculum porrigat.*

De mandato post cœnam faciendo.

24 *Vt mandatum post Cœnam fiat.*

De mensura Monachorum, vt ea Abbates illorum sint contenti.

25 *Vt ea, quam Monachi sui habent, mensura sint Abbates contenti in manducando, in bibendo, in dormiendo, in vestiendo, in operando: si in alijs vtilitatibus non fuerint occupati.*

De Villis Fratrum, vt eas non circumeant Monachi.

26 *Vt villas frequenter, & nisi necessitas coegerit, non circumeant, neque suis illas Monachis custodiendas committant: etsi eos ire ad eas necessitas fuerit, expleto necessitatis negotio, ad sua mox Monasteria redeant.*

De Abbate, vel quolibet Monacho, nè ad portam Monasterij cum quocunque hospite manducare præsumant.

27 *Vt Abbates, vel quispiam Fratrum ad portam Monasterij cum hospitibus non reficiant; in Refectorio autem omnem eis humanitatem manducandi, ac bibendi exhibeant. Si verò propter hospitem voluerit ad solitam mensuram Fratribus, sibique augere aliquid, in sua maneat potestate.*

Nè seruitores Fratrum post refectionem eorũ ad vnam mensam, sed in proprijs sedeant locis.

28 *Vt seruitores non ad vnam mensam, sed in proprijs locis post refectionem Fratrum reficiant; quibus eadem lectio, quæ Fratribus recitata est, recitetur.*

De lectore, vt nihil, nisi quod Regula decernit, accipiat.

29 *Vt lectori nihil, nisi quod Regula iubet, detur.*

De Alleluiah in Septuagesima dimittendo.

30 *Vt Alleluiah in Septuagesima dimittatur.*

De Præposito, vt maiorem, quàm cæteri, habeat potestatem.

31 *Vt Præpositus intrà, & extrà Monasterium post Abbatem maiorem reliquis Abbatis subditis habeat potestatem.*

De Præposito Monachis non constituendo, nisi, & ipse Monachus sit.

32 *Vt Monachis non, nisi Monachus, constituatur Præpositus.*

De senioribus Fratribus Monasterium circumeuntibus.

33 *Vt de Senioribus Monasterium circumeuntibus quidam cum Fratribus in obedientiam exeant, quidam in Monasterio remaneant.*

De Nouitio Fratre, vt non facilis ei in Monasterium tribuatur ingressus.

34 *Vt Nouitio nõ facilis in Monasteriũ tribuatur ingressus, & vt in cella hospitibus seruiat paucis diebus: res verò, quas habet, parentibus suis commendet. Expleto probationis suæ anno, secundùm quod Regula præcipit, inde faciet; ipse verò, nec tondeatur, nec vestimenta pristina immutet, priusquàm obedientiam promittat.*

De Monacho, quam professionem faciat.

35 *Vt Monachus, professione facta, tribus diebus cucullo coopertum habeat caput.*

De puero, vt pater, & mater eum ad altare offerant.

36 *Vt puerum pater, aut mater tempore oblationis offerant altari, & petitionem pro eo coram laicis testibus faciant, quam tempore intelligibili ipse puer confirmet.*

De infantibus oblatis, vt carnem non comedant.

37 *Vt infantes oblati carnem non, nisi causa infirmitatis, manducent.*

De Fratribus post Sextam dormientibus.

38 *Vt quandò Fratres post Sextam dormiant, si quis eorum voluerit legere, in Ecclesia, aut in lecto suo legat.*

De Fratribus, vt vsque ad Nonam in Quadragesima operentur.

39 *Vt in Quadragesima vsque ad Nonam operentur Fratres, quatenus, Missa celebrata, congruo tempore reficiant.*

De his Fratribus, qui quolibet modo, tamen grauiter delinquunt.

40 *Vt domus semota habeatur huiusmodi, his, qui fugere, aut pugnis, baculisue inter se voluerint confligere, aut quibus ex integro factæ sunt regulares disciplinæ, qua in hyeme ignis possit accendi: & atrium iuxtà sit, in quo valeant, quod eis iniungitur, operari.*

De eo, qui in Refectorio negligenter coram Fratribus aliquid excesserit.

41 *Vt si quis neglexerit, sonitum fecerit, aut aliud quid excesserit in Refectorio, mox à Priore veniam petat.*

De plebeio non recipiendo in Monasterio, nisi priùs Monachus fieri voluerit.

42 *Vt nullus plebeius, seu clericus secularis in Monasterio ad habitandum recipiatur, nisi voluerit fieri Monachus.*

Ne Monachus iurando sermonem ferat, nisi sicut Sancti Patres consueuerunt loqui.

43 *Vt nemini liceat, sermonem iuramenti, aut affirmationis, nisi sicut sancti Patres soliti fuerant, loqui.*

De Abbatibus cellulas Monachorum, vel Canonicorum habentibus.

44 *Vt Abbatibus liceat, habere cellulas, in quibus aut Monachi sint, aut Canonici; & Abbas prouideat, ne minùs de Monachis ibi habitare permittat, quàm sex.*

De schola in Monasterio non habenda, nisi de his, qui oblati fuerint.

45 *Vt schola in Monasterio non habeatur, nisi eorum, qui oblati sunt.*

De præcipuis solemnitatibus Sanctorum, vt plenarium in eis Officium fiat; & bis Monachi edant.

46 *Vt in præcipuis solemnitatibus, idest in Natali, & in Octauis Domini, in Epiphania, in Pascha quoque, & in Ascensione Domini, in Pentecoste, & in Sanctorum festiuitatibus, idest S. Stephani, & Beati Ioannis Euangelistæ, & in Natali Infantium, in Purificatione, & Assumptione S. Mariæ, similiter, & Beatorum Apostolorum festis, & in S. Ioannis Baptistæ natiuitate, Sancti quoque Laurentij, atque Martini, seu in natalitijs quibuslibet Sanctis, cuius honor in qualicunque Paro-*

chia

chia ſpecialiter celebratur, plenarium Officium agatur, & bis reficiatur.

De ieiunio in Paraſceue.

47 *Vt in Paraſceue non aliud, niſi panis, & aqua ſumatur.*

De benedictione poſt Completorium.

48 *Vt benedictio poſt Completorium à ſacerdote dicatur.*

De decimis dandis tàm Eccleſijs, quàm pauperibus.

49 *Vt de omnibus in eleemoſyna datis tàm Eccleſiæ, quàm Fratribus, decima pauperibus dentur.*

De ſpecialibus pſalmis pro eleemoſynarijs, & defunctis cantandis.

50 *Vt prætermiſſis particularibus pſalterij pſalmis, ſpeciales pro eleemoſynarijs, & defunctis cantentur.*

De Pentecoſte, vt per hebdomadam non flectantur genua, neque ieiunetur, niſi dies ieiunij extiterint.

51 *Vt in hebdomada Pentecoſtes non flectantur genua, & non ieiunetur, niſi ſtatuti fuerint dies.*

De laicis in Refectorium Monachorum, manducandi, vel bibendi cauſa, non ducendis.

52 *Vt laicus, cauſa manducandi, ac bibendi, in Refectorium non ducatur.*

De veſtimentis, & calceamentis, vt Fratribus, quoties expedit, dentur.

53 *Vt quoties expoſcit neceſſitas, veſtimenta, & calciamenta, & omnia neceſſaria Fratribus dentur.*

De his, qui præponuntur, vt Nonni vocentur.

54 *Vt, qui præponuntur, Nonni vocentur.*

De ſeniore Decano.

55 *Vt ſenior Decanus reliquis Decanis præponatur, & Abbate, vel Præpoſito præſente, locum proprium teneat.*

De Præpoſito, Decano, & Cellario.

56 *Vt Præpoſitus, Decanus, Cellarius, de eorum miniſterio, niſi cauſa vtilitatis, aut neceſſitatis, non remoueantur.*

De libra panis, vt triginta ſolidos penſet, antequàm coquatur.

57 *Vt libra panis triginta ſolidis per duodecim denarios metiatur.*

De dormitorio hoſpitum.

58 *Vt dormitorium iuxtà oratorium conſtituatur, vbi ſuperuenientes Monachi dormiant.*

De Abbatibus, vt ſecum Monachos in itinere, non niſi ad ſynodum ducant.

59 *Vt Abbates Monachos ſecum in itinere, niſi ad generalem ſynodum non ducant.*

De duobus ſignis ad Tertiam, Sextam, & Nonam pulſandis.

60 *Vt duo tantùm ſigna ad Tertiam, Sextam, Nonamque pulſentur.*

De Monachis, vt diſconſutas cappas non habeant, niſi tantùm villoſas.

61 *Vt Monachi cappas diſconſutas, præter villoſas, non habeant.*

De Abbatibus, & Præpoſitis, atque Decanis, vt benedictionem lectoribus tribuant, licèt presbyteri non ſint.

62 *Vt Abbas Præpoſitus, vel Decanus, quàmuis presbyteri non ſint, lectoribus benedictionem tribuant.*

Vt è Fratribus docti eligantur, qui ſuperuenientibus Monachis loquantur.

63 *Vt docti Fratres eligantur, qui cum ſuperuenientibus Monachis loquantur.*

De incerto furto, vt oratio, & excommunicatio fiat, quouſque, qui culpabilis exiſtit, manifeſtetur.

64 *Vt de furto incerto oratio, & excommunicatio à corpore, & ſanguine Chriſti fiat, quouſque culpabilis confiteatur.*

De Monacho, qui aduerſus alium Monachum teſtimonium protulerit.

65 *Vt ſi Frater aduerſus Fratrem pro qualibet culpa teſtimonium protulerit, Fratri perfectiori credatur.*

De Pſalmo Inuitatorio, & Gloria pro defunctis non cantando.

66 *Vt pſalmus Inuitatorius, & Gloria pro defunctis non cantentur.*

De lectore, vt ſtans benedictionem petat.

67 *Vt lector ſtando benedictionem poſtulet.*

De eulogijs in Refectorio Fratribus à presbyteris dandis.

68 *Vt eulogiæ fratribus à presbyteris in Refectorio dentur.*

Quòd ad Capitulum primò Martyrologium legendum ſit, & Verſus poſteà dicendus, inde Regula.

69 *Vt ad Capitulum primitus Martyrologium legatur, & dicatur Verſus, deinde Regula, aut homilia quælibet legatur.* Tu autem Domine, dicatur.

De lectione in Capitulo exponenda.

70 *Vt ad Capitulum lectio tradatur ſimiliter ad conſolationem, ſi tempus fuerit oportunum.*

De ieiunio Fratrum æſtiuo tempore.

71 *Vt quando Fratres æſtiuo tempore ieiunant, poſt Sextam dormiant.*

De eo, qui culpa noxa tenetur, vt die Dominico remiſsiùs habeat.

72 *Vt is, qui noxæ culpa tenetur, die Dominico remiſsiùs habeat, & veniam non petat.*

De anniuerſario die pro defuncto Abbate celebranda.

73 *Vt pro Abbate defuncto anniuerſarium fiat Officium.*

De eo, vt ad Miſſam inclinati Sanctus dicant, & ad Pater noſter genua flectant.

74 *Vt ad Miſſam Sanctus ſtantes, & Pater noſter genuflectentes dicant.*

Non debet aliquis pro munere in Monaſterio recipi, niſi quem bona voluntas, & merita commendant.

75 *Vt nullus pro munere recipiatur in Monaſterio, niſi quem bona voluntas, & merita commendant.*

De menſura cibi, ac potus, quæ Monachis ſeparatim debet tribui.

76 *Vt vnicuique Fratri in cibo, & potu ſua menſura ſeparatim detur, & de tota menſura ſibi data alicui nihil tribuat.*

De Fratrum pinguedine, quam accipere debeant in victu quotidiano.

77 *Vt Fratres aliquid pinguedinis in victu quotidiano habeant, excepta feria ſexta, & diebus octo ante Natale Domini, à Quinquageſima vſque ad Paſcha.*

In Domini Natali, & feſtiuitate Paſchæ Monachis volatilia ſumere, quatuor diebus conceſſum eſt.

78 *Vt volatilia in Natali Domini, & in Paſcha tantum*

tùm quatuor diebus, si est vndè comedant: si verò non fuerit vndè, non requiratur per debitum: si autem Abbas, aut Monachi abstinere se voluerint, in eorum sit arbitrio.

De muffolis Monachis dandis.

79 *Vt muffola vernecina Monachis detur.*

De Disciplinæ modo.

80 *In Doctrina sua Abbas Apostolicam debet illam semper formam seruare. in qua dicit:* Argue, obsecra, increpa, *idest indisciplinatos, & inquietos debet durius arguere; obedientes autem, & mites, vt in meliùs proficiant, obsecrare, negligentes, & contemnentes, vt increpet, & corripiat admonemus; nequè dissimulet peccata delinquentium; sed mox vt cœperint oriri, radicitùs ea, vt praualet, amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo. Improbos autem, & duros, ac superbos, vel inobedientes verberum, vel corporis castigatione in ipso initio peccati coerceat, sciens scriptam.* Stultus verbis non corrigatur, *& iterum.* Percute filium tuum virga, & liberabis animam eius à morte. *In omnibus igitur omnes magistram sequantur Regulam, neque ab ea temerè declinetur à quoquam. Nullus in Monasterio proprij cordis sequatur voluntatem, nequè præsumat quisquam cum Abbate suo proterué infra Monasterium, aut foris contendere; quòd si præsumpserit, Regulari disciplinæ subiaceat. Si quis frequenter correptus pro qualibet culpa, si etiam excommunicatus non emendauerit, verior ei accedat correctio, idest, verberum vindicta in eum procedant. Similiter & qui præsumpserit, claustra Monasterij egredi, vel quocunque ire, vel quippiam, quamuis paruum, sine iussione Abbatis facere, vindictæ Regulari subiaceat. Peccantes autem coram omnibus arguantur, vt cæteri metum habeant.*

QVÆSITVM XIV.

Quinam Ordines, & Congregationes sub Regulis Sanctorum Basilij, & Augustini institutæ sint.

SVMMARIVM.

1 *Ordinis Sancti Basilij institutio, & reformatio.*
2 *Ordinis Canonicorum Regularium institutio, ac variæ reformationes.*
3 *Congregatio Canonicorum Regularium Frigdionensis primùm, & deindè Lateranensis appellata, quo tempore, & à quo fundata sit.*
4 *Congregatio Scopetina, seu Sancti Saluatoris, quo tempore, & à quo fuerit instituta.*
5 *Congregationis Canonicorum Regularium sub nomine Sancti Petri de monte Corbalo initium.*
6 *Congregatio, quæ dicitur Castrinaatonis, seu Chasteaulandon, quando instituta fuerit.*
7 *Congregatio Sancti Georgij in Alga à Beato Laurentio Iustiniano instituta fuit, & quo tempore.*
8 *Præmonstratensis Ordinis institutio.*
9 *Numerus Sanctorum, Summorum Pontificum, & aliorum insignium virorum, qui ex d. Ordine Canonicorum Regularium prodierunt.*

1 LIcèt antè tempora D. Basilij nonnulli Monasticæ vitæ cultores floruerint, ab eo tamen Monastica vita ad meliorē formam redacta fuit; de ipso etenim legitur, quòd duriorem illum antiquorum Monachorum ritum ad meliorem formam redegit, magisque Religioni congruentem. Postquam igitur D. Basilius Monasticam Regulam composuit, omnes Orientis Monachi eam amplexati sunt, sicut etiam hodie sub ea militant: quamuis aliqua ipsorum Cœnobia Pauli, vel Antonij nomine appellentur. Ità pariter in Calabria, & Sicilia, quia hæ duæ Prouinciæ diu sub Græcorum Imperio fuere. Postea verò, temporum iniuria, ipsius Basilij Ordo alibi penitùs corruit, alibí ità fuit imminutus, vt, Regularis disciplina laxata, Monachi, alij sine capite, sicut oues sine Pastore errauerint, & aliqui ne vestigiū quidem Monastici instituti retinuerint; ac ideò nonnulla Monasteria euersa, & ipsorum bona dissipata fuerint.

Demùm nostra ferè tempestate Gregorius Decimustertius Pontifex Max. dictum Ordinem penè collapsum instaurauit, ac eius Regularem disciplinam laxatam reformauit, omniaque illius Monasteria in Italia, & vtriùsque Siciliæ Regnis existentia in Congregationem redegit, ac vni Abbati Generali, non solùm Italiæ, ac Regnorum prædictorum Monasteria, sed etiam Diuæ Mariæ de Quiedos & del Tardon, ac Vallis de Galleguillos eiusdem Ordinis D. Basilij Prouinciæ Hispaniæ, necnon omnia Monasteria in Regnis Hispaniarum sub Regula S. Basilij erecta, vel in posterum erigenda subiecit; statuens, vt Generale Capitulum in dicto Ordine tertio quoquè anno celebraretur; ac Generalis Abbatis, seù Visitatorum, vel Procuratoris Generalis officia per triennium durent, quo finito, saltèm per aliud simile triennij spatium ab officio vacare debeant. Si tamen eidem Capitulo Generali expediens visum fuerit, prædictos omnes Superiores, aut illorum aliquos ad aliud triennium, & non vltrà, in eorum officio confirmare poterit; Vt habetur in Bulla eiusdem Gregorij XIII., quam edidit de reformatione dicti Ordinis Sancti Basilij, ac Abbatis, & aliorum officialium electione, anno Incarnationis Dominicæ 1579. Kalendis Nouembris, Pontificatus sui anno octauo, quæ habetur *in noua collect. priuil. Roder. tom. 2. bulla 22. inter bullas de Pontific.* Et hæc quo ad Monachos, qui sub D. Basilij Regula vixerunt, ac hodie viuunt.

2 Post D. Basilium, aliam Religiosorum Regulam instituit D. Augustinus, à quo institutus, imò renouatus fuit Ordo Canonicorum Regularium, qui ab Apostolis in Mõte Syon exordium sumpsit, Vt testatur *Volaterran. lib. 21. Antropolog. & D. Antonin. par. 2. hist. tit. 9. cap 8. §. 2. & 3. Possidon. in vita eiusdem D. Augustini cap. 5. & Vincent. in Spec. hist. lib. 19. cap. 44.* manifestè asserit, D. Augustinum scripsisse Regulam, & Institutionem Clericorum Regularium, qui etiam Canonici Regulares dicuntur. Hic deindè Ordo, (vt ait idem *Vincent. lib. 26. cap. 5. & Volaterran. vbi supra*) florere cœpit anno salutis humanæ 1080. sub Gregorio VII. apud Burgundiam in Ecclesia Baluacēsi, auctore, & reformatore Venerabili, & Sancto Iuone eius-

ne eiusdem Ecclesiæ Præposito, qui postea fuit Carnutensis Episcopus. Quo etiam tempore idem Ordo per totam Galliam reformatus fuit à Sancto viro Arnulpho Abbate, & Archiepiscopo Lugdunensi, sub eodem Gregorio VII. anno Domini 1074. vt 55 ferunt. *Augustin. Ticinen. in propugnac. Canon. Ord. par. 5. confirmat.* 8. & *Ioann. Nauclerus vol. 2. Chronolog. generat.* 7. Eundem Ordinem reformauit Phridianus Lucensis Episcopus per Tusciam, & per vniuersam penè Italiam, teste *Volaterr.* Sed quia hic Ordo Canonicorum Regularium, præter tria vota Religionis, D. Augustini Regulam, & sacros Canones, nulla specialia statuta habebat, exceptis etiam Benedicti XII. constitutionibus; successu temporis, quidam præstantissimi viri particulares Canonicorum Regularium Congregationes instituerunt, præter tria Religionis vota, ac B. Augustini Regulam, nouas Constitutiones adhibentes, Summorum Pontificum auctoritate accedente; & ita vetus Canonicorum Regularium Ordo in plures Congregationes diuisus est, quorum singulæ vnum caput, & supremum Prælatum habent, qui Abbas, aut Prior, siue Præpositus Generalis nuncupatur, sub cuius regimine quàmplurima subiacent Monasteria.

3 Prima itaq; horum Canonicorum Regularium Congregatio cœpit anno Domini 1402. quam fundauit Leo de Gurate Ciuis Mediolanensis eiusdem Ordinis apud Cœnobium Sanctæ Mariæ de Frigdionaria; deinde verò Eugenius IV. qui eam approbauit, Lateranensem appellari fecit, teste *Volaterr. lib.* 21.

4 Secunda Congregatio eiusdem Ordinis Canonicorum Regularium orta est paulò post primam, nempe anno Domini 1410. Auctore Stephano Bononiensi Ordinis Eremitarum Sancti Augustini, qui cum alijs paucis eum sequentibus, Gregorio XII. approbante, ad Aedem Sancti Saluatoris de Scopeto propè Florentiam migrauit, & ibi Monasterium construxit; inde tota ipsa Congregatio Scopetina, seu Sancti Saluatoris appellatur, vt ait *Volaterr. vbi supra*.

5 Tertia item Cõgregatio, (teste eodẽ Volaterr.) sub nomine Sancti Petri de Monte Corbulo in Diœcesi Florentina nuncupatur, quæ à Iulio II. confirmata fuit. Huius Congregationis Canonici hospitalitatem colunt.

6 Quarta Congregatio fundata est in Gallia anno Domini circiter 1500. quæ dicitur Castejlantonis, vulgò Castelandon, quam reformasse dictum Ordinem Canonicorum Regularium, refert *Robertus Episcopus Arboricen. de reuocat. ... tom. 2. sit. de Monach. Ordin. prim.*

7 Est & alia Congregatio Canonicorum Regularium sub nomine Sãcti Georgij in Alga Venetijs, quæ cœpit sub Gregorio XII. huius Princeps extitit Beatus Laurentius Iustinianus primus Venetiarum Patriarcha, cuius exemplum sequuti sunt nonnulli, præcipuè Gabriel Condulmera, qui deinde fuit Eugenius IV. & hic ritus (vt ait idem *Volaterr. ib. cap. de Eremitis.*) nec fuit constrictus, nec solemnem trium votorum professionem desiderabat; Vnde Pius V. suo motu proprio incipiente, *Lubricum vitæ genus*, præcepit, vt huiusmodi Congregationes, & nominatim hæc S. Georgij in Alga, aut tria solemnia vota sub aliqua approbata Regula emitterent, vel talem viuendi ritum dimitterent.

8 Præter supradictas Canonicorum Regularium Congregationes, militat etiam sub Regula D. Augustini Ordo Præmonstratensium, qui ortum habuit anno Domini 1120. à quodam Presbytero Norberto nobili Lotharingia oriundo, qui pauperem habitum indutus, & nudis pedibus incedens, Verbum Dei prædicare cœpit, ad quod munus exercendum auctoritatem à Gelasio II. Papa obtinuit. Deindè à Callisto II. Lugdunensi Archiepiscopo commendatus, eius auctoritate in quodam loco, Præmonstratum nuncupato, solitariè viuere cœpit; & tresdecim socijs congregatis, cum eis iuxta Regulam D. Augustini Religiosæ Congregationi exordium dedit. Demum quadraginta Clericos cum nonnullis laicis secum habens, ad voluntariam paupertatem, & reliquas Religionis obseruantias eos instituit; ad Regulam D. Augustini omnes professi sunt; & ob ipsius Norberti sanctitatem, eius Religio breui temporis spatio in Hispania, Anglia, Burgundia propagata fuit. Ita refert *Surius die 6. Iunij. & D. Antonin. 3. par. tit. 15. cap. 19. & tit. 17. cap. 1. §. 3.* Quandò autem hæc Religio approbata fuerit, est differentia inter Auctores; quidam enim à Paschali II. quidam à Gelasio II. alij verò ab Innocentio etiam II. approbatam fuisse dicunt.

9 Hæc præclarissima Religio Canonicorum Regularium habuit viros Sanctos sexdecim millia centum, & vltra, ita *Ioannes de Nigrauille in Epilog. suarum Chronic.* 13. cap. 18. vbi hoc probat auctoritate Anastasij Cardinalis S.R.E. Bibliothecarij, quod etiam ostendit *Pennott. in sua Histor. Tripart. lib.* 3. *cap.* 50. & 51. vbi nonnullos alios Beatos addit. Insuper ex eo prodiere Summi Pontifices supra 36. *Raphael. Volaterr. lib.* 21. *suæ Antropolog.* de quibus sigillatim videndus est *Pennott. d. lib.* 3. *cap.* 52. licèt *Ioannes de Nigrauille loco cit.* tres supra quinquaginta recenseat. Prodierunt ex eadem Cardinales supra 300. ex eod. *Volaterr. loc. cit. & Pennott. cap.* 53. qui *cap. seq.* ait, Patriarcharum, & Episcoporum numerum tam magnum fuisse, vt vix certus inuestigari possit. De scriptoribus pariter loquens *cap.* 56. ait, eorum infinitum penè numerum ex dicto Ordine prodiisse, aliquos principaliores recensens; & in fine eiusdem Historiæ catalogum omnium Ecclesiarum huius Ordinis Patriarchalium, Metropolitanarum, Episcopalium, & Collegiatarum, atq; Monasteriorum enumerat.

QVÆSITVM XV.

Quænam Congregationes, & Archiabbatiales sedes sub Regula Sancti Benedicti institutæ sint, earumq; Abbatibus, & Prælatis institutoribus.

S V M M A R I V M.

1 *Casinensis, Congregationis, alias Sanctæ Iustinæ de*

nia de Padua institutio.
2 *Camaldulensis Congregatio à quonam initium habuerit.*
3 *Congregationis Eremitarum S. Romualdi, seù Montis Coronæ initium.*
4 *Vallumbrosana Congregatio à quonam, & quo tempore exordium sumpserit, eiusque approbatio. Bulla Canonizationis D. Patris nostri Ioannis Gualberti recensetur.*
5 *Cisterciensis familiæ origo.*
6 *Ordo Vallis collium quando non cœperit.*
7 *Congregationis B. Mariæ Fuliensis Cisterciensium Reformatorum initium.*
8 *Grandimontensis familiæ institutio.*
9 *Guillelmitarum, seù Montis Virginis Congregatio à quonam, & quo tempore instituta fuerit.*
10 *Humiliatorum Ordinis institutio.*
11 *Siluestrini à quonam initium habuerint.*
12 *Cælestinorum familiæ exordium.*
13 *Oliuetani Ordinis institutio.*
14 *Enumerantur aliæ familiæ, quæ sub eadem Regula institutæ fuisse, ac militasse dicuntur.*
15 *Sancti Benedicti laudes, & encomia.*

1 SAnctus Gregorius Papa *lib. 2. Dialog.* affirmat, in Italia alios ante S. Benedictum Monachos antecessisse, qui primorum Institutorum Regulas sequebantur; quo non obstante, (vt ipse fatetur,) Sanctus Benedictus, parens, & Legislator omnium Monachorum, non solùm in Italia; verùm etiã in vniuersa Occidẽtali plaga est appellandus; quia eos morum, rituumque sanctitate, & disciplina instituit, & Regulam mira sapientia conscriptam tradidit. Deindè in Casinate Italiæ Monte Archicœnobio fundato, temporis fermè parua mora, duodecim Monasteria in Italia, & per Maurum Abbatem eius discipulum in Gallia, & Placidum in Sicilia nonnulla alia condidit; & post huius Religionis, & primariæ Archiabbatialis Sedis Casinensis institutionem, vniuersam Occidentis oram, nulla nouæ alicuius sedis institutione per aliquod tempus ornatam ferunt. Posteà verò anno Domini 913. quia illius Religionis disciplina Regularis paululum feruescentiam remittebat, eius reformandæ gratia, & ad pristinum rigorem redigendæ cœpit Religio multiplicando augeri, & inde Monasticæ Congregationes, ac plures Archiabbatiales Sedes sub ipsius D. Benedicti Regula conditæ fuerunt.

Prima igitur dictæ Congregationis Casinensis reformatio facta fuit ab Oddone in Abbatia Cluniacensi d. anno 913. & deindè à Ludouico Balbo in Abbatia Sanctæ Iustinæ de Padua: vbi sub Sanctæ Iustinæ patrocinio Regulæ Benedictinæ obseruatio ferè collapsa restituta fuit, & per Italiam Monachis Casinensibus, quos ex veste atrã, sicut & Cluniacenses vulgo *nigros*, appellant, aggregata, & propagata, vt patet ex Bulla Iulij III. data anno Domini 1503. Decimo Kal. Septembris Pontificatus sui anno primo, quæ est *in Bullario nouo Laert. Cherub. tom. 1. Bulla 1. d. Pontificis*, in qua Monasterium Casinense Congregationi Monachorum Sanctæ Iustinæ de Obseruantia aggregauit & d. Congregationem Casinensem, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua denominari præcepit, ac omnia earum priuilegia communia esse voluit.

2 Secunda familia fuit Monachorum Camaldulensium, Abbate Romualdo Rauennate Auctore, viro mira sanctitate conspicuo: qui anno 967. in monte Apennino eius initium instituit sub Regula Sancti Benedicti; cuius Ordinem posteà confirmauit Alexander II. anno Domini 1073. ac in Camaldulo monte eiusdem Apennini in Hetruria, tanquam prima huius Ordinis sede Monachorum illorum sanctitas coruscat admiranda. Ex hac familia prodijt Summus Pontifex Gregorius IX. duo Cardinales, Archiepiscopi quatuor, Episcopi supra vndecim, Sancti & Beati plusquam 45. videatur *Arnoldus Vuion. Belga prima par. ligni vitæ, lib. 1. cap. 22. & pluribus seqq.*

3 Ex hac Congregatione ortum habuit Cogregatio Eremitarum Sancti Romualdi, qui Grotani, siue Montis Coronæ Eremitæ vocantur. Hæc Congregatio anno Domini 1520. excitata fuit à Paulo Iustiniano Patritio Veneto Monacho Camaldulensi, qui feruentiori inflammatus spiritu, solitariæ vitæ arduum studium suscepit, & à Sede Apostolica literas impetrauit, vt vbique terrarum Camaldulensem Ordinem dilatare, sibi liceat; & primò cum socio habitauit apud Passilapum, Diœcesis Eugubinæ: deindè apud Massacium oppidum, cuius loci speluncarum habitator factus, eius Congregationis prima fundamenta iecit, & sanctitate clarus quieuit in Domino anno 1528. & suę Congregationi multa Cœnobia ab eodem acquisita, & ædificata reliquit.

4 Tertia Sedes Archiabbatialis simili initio, & origine excitata est, fundata, & amplificata in Italia in Prouincia Hetruriæ in quodam montis Apennini recessu, propè & extra Florentiam ad sexdecim circiter milliaria in loco ad seruiendum Deo idoneo, communiter Vallis Vmbrosa nuncupato. Huic sedi initium dedit Ioannes Gualbertus Florentinus, de nobili familia, ex Patre Gualberto, Petrorij, & aliorum Castrum in Regione Vallis Pesæ, inter Florentiam, & Senas Comiti, & Domino ortus; qui cum primùm militaribus disciplinis operam daret, Vgo eius frater à consanguineo occiditur, quem Ioannes die Parasceues, cum homicidam inermem iuxta Monasterium Sancti Miniatis ad Montem propè mœnia Florentiæ obuium haberet, euaginato gladio in eum validam clamore irruit; Vnde homicida, qui Ioannem armis, & militibus stipatum declinare non poterat, se circumuentum videns, nec vllam salutis spem sibi relictam cernens ad eius pedes procidit, & propter amorem illius, qui eo die pro salute humani generis patibulum Crucis ascenderat, veniam sibi condonari poposcit, quo humilitatis actu verbis, & precibus commotus

Ioan-

Ioannes, ac propter memoriam sacratissimæ Passionis, & sanctæ Crucis reuerentiam, quam consanguineus homicida, mortem iam subiturus, brachijs signabat, quasi vocem Domini nostri Iesu Christi in Cruce pendentis audiret. *Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt*, vitam ei clementer indulsit, illúq; amplexatus, fratris vice, quem neci ille dederat, æstimaturum se spopondit; quod quidem insigne pietatis pignus quàm maximè Deo gratum indicauit euentus; Ioanni enim statim proximam Ecclesiam sancti Miniatis ingresso, ac enixè supplici ad deprecationes, ligneum Christi in Cruce pendentis simulacrum ceruicem inflexit; quo mirabili signo vir Dei Ioannes permotus; seculi pompas, ac paternam hæreditatem contemnens, inuito Patre, proprijs manibus in eodem Cœnobio sancti Miniatis, tunc Congregationis Cluniacensis, comam sibi totondit, & habitum Monasticum suscepit; postmodùm verò, inspirante Deo, ad Romualdum Camaldulensis Eremi incolam toto Orbe celeberrimum conuolauit, cuius magisterio, ac rigorosa Eremitica vita, ac Monastica disciplina cum aliquandiù vsus fuisset, ab eodem Romualdo suæ nouæ Congregationis Vmbrosa in Valle instituendi cæleste vaticinium accepit, Ordinemq; Vallis Vmbrosæ (pluribus ad illum vndiquè, ob sanctitatis famam, socijs profectis) sub norma, & auspicijs, ac Regula Sanctissimi Patriarchæ Benedicti fundauit, quem insignibus miraculis, ac virtutibus clarum. Cælesti-
5 nus Tertius Pontifex Maximus in Sanctorum Christi Confessorum numerum retulit anno Domini 1193. cuius diploma hic apponendum duxi.

CÆLESTINVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei: Venerabili Fratri, & dilectis filijs Abbati, & Conuentui Vallis Vmbrosæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

GLoriosus Deus in Sanctis suis, & in maiestate mirabilis, ministros suos, qui sibi veraciter, & sincerè ministrant, non solùm immarcescibili brauio, & æterno remunerat: verùm etiam in præsenti vita per exhibitionem plurium miraculorum commendabiles reddit, & secundùm propheticum verbum, eos facit in æterna esse memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quisquam Catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura sacra testetur, quod in Sanctis suis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipsum Dominum prorsùs honorat, ipso attestante, qui dicit, Qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit, *& item,* quod vni ex meis ministris fecistis, mihi fecistis. *Et quidem rationi consentaneum esse probatur, vt quandoquidem Omnipotens Pater filij sui cohæredes eo, quo ipsum, honore voluit insigniri, ipso orante, & dicente;* Volo Pater, vt vbi ego sum, illic sit & minister meus. *Et rursùm.* Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eum Pater meus, qui in cælis est. *Homines qui ex lutea materia sunt, ipsius memoriam celebrent, & venerentur in terris, cuius nomen creditur scriptum esse in cælis.*

Hac nimirùm consideratione inducti, cum preces dilectorum filiorum nostrorum, Georgij Abbatis, & Conuentus Passinianensis Monasterij, vestrumq; testimonium recepissemus, & literas; & inclytæ recordationis Ioannem quondam Abbatem Vallis Vmbrosanæ Congregationis Institutorem, qui Creatoris sui seruus prudens extitit, & fidelis, & familiæ sibi commissæ in tempore tritici mensuram impendit, & quem, quia fuit super pauca fidelis, post obitum suum super multa Dominus ipse constituit, & multis miraculorum priuilegijs insigniuit, istis etiam temporibus, vt dicitur, incessanter illustrat, Sanctorum catalogo annumerare, & consociare vellemus. Visum itaque est nobis, & communi consilio Fratrum insedit, vt vicinorum Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesiæ deberemus de conuersatione eiusdem boni viri, & miraculis testimonia præstolari. Demùm verò cum Episcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorũ, Plebanorum, Præpositorum Ecclesiasticorum, & Monasticorum Conuentuũ, atque aliorum super eiusdem ministri Iesu Christi vita, & couersatione, atq; miraculis recepissemus testimonia, & preces, super canonizando eodem, Fratrum nostrum conuenientia requisita, & habita, referentes gratias Creatori, qui Ecclesiam suam semper noua prole multiplicat, & tam rosarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum Beatum Ioannem canonizauimus, & numero Confessorum Christi decreuimus adiungendum; Confessorum omnium Regem prece humili deposcentes, & eiusdem Confessoris, qui sibi propter lucidas, & conspicuas placuit actiones, precibus, & meritis recolendis ab instantibus periculis eruamur, & in nostris necessitatibus ipsius patrocinium sentiamus. Vestræ itaq; deuotioni per Apostolica scripta mandamus, atq; præcipimus, quatenus de tanti patroni suffragio, quem genuit, & nutriuit ipsa Italia, spiritualiter gratulemini, & eius memoriam certo die inter alios Confessores veneratione celebri recolatis, ipsius festiuitatem colere studeatis, in eo diuinam Omnipotentiam exaltantes. Si enim, attestante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata eius obseruat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoscitur quòd apud Deum possit, & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri, qui Euangelicæ prædicationis non surdus auditor, Mundi gaudia tanquàm stercora reputans dereliquit, & sequens Christi vestigia non solùm in vestro Monasterio Monasticam Religionem instituit, verùm etiam septem Monasteria fabricauit, & ad vltimum Passinianense Monasterium reparans, in eo præsentem vitam laudabili decessu finiuit. Illud tamen inter eius miracula primum, & præcipuum inuenitur, quòd pro quodam opere misericordiæ cuidam in se delinquenti, antè ipsum in modum Crucis prostrato prouidè, & clementer exhibito, imago Crucifixi ei, adhuc in seculari militia existenti, caput dicitur inclinasse. Dat. Laterani, secundo nonas Octobris Pontificatus nostri Anno Tertio.

Hanc Congregationem item Alexander Secundus anno 1070. primus priuilegijs muniuit, & decorauit; licèt alij asserant, eam institutam fuisse anno Domini 1013., ac confirmatam anno 1090., & sub protectione Sedis Apostolicæ receptam à Summo Pontifice Vrbano Secundo; quod veritati magis consonum est, vndè eiusdem Summi Pontificis

ficis diploma meę Congregationis fauorem concernens, hic verbatim apponere visum fuit.

VRBANVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Dilectissimis filijs vniuersæ Vallis Vmbrosanæ Congregationis salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVm vniuersis Sanctæ Ecclesiæ filijs ex Apostolicę Sedis auctoritate, ac beneuolentia debitores existamus, illis præcipuè locis, atq; personis quæ, specialius, ac familiarius Romanæ adhærent Ecclesiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propensiori nos conuenit charitatis studio imminere. Quia igitur diuina propositam vestram præueniente, ac subsequente clementia; Religionis vestræ simplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè positis aspirauit; Nos vestro prouectui, annuente Domino, prouectus adiungere cupientes, Cœnobium vestrum pro Beatæ Mariæ semper Virginis reuerentia, cui dicatum est, in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, & tutelam, atq; protectionem Apostolicæ Sedis accipimus, & Apostolicæ illud auctoritatis priuilegio munientes, ab omnium personarum iugo liberum permanere decernimus. Per præsentem igitur nostri priuilegij paginam Apostolica auctoritate statuimus, vt quęcumq; hodie vestrum Cœnobium iure possidet, siuè in crastinum, concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium iustè; atque canonicè poterit adipisci, firma vobis, vestrisq; successoribus, & illibata permaneant; illis successoribus dico, qui eumdem Religionis vitam, & fidei constantiam conseruare, & strenuè Omnipotenti Domino in eodem proposito deseruire fatagerint. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes Altarium, siuè Basilicarum, ordinationem Clericorum liceat vobis, à quocumque volueritis Catholico Episcopo, Romanæ Ecclesiæ gratiam, atq; communionem obtinente percipere: qui nostra fultus auctoritate, quæ postulantur indulgeat. Ad hæc censemus, atq; statuimus, ne vlli omninò hominum liceat, idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei subditas possessiones auferre, minuere, vel temerarijs vexationibus fatigare: sed omnia integra conseruentur, eorum, pro quorum substentatione, & gubernatione concessa sunt, vsibus profutura. Nec vlli Episcopo potestas sit, excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, vt qui in speciales estis filij Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius iudicio temerè exponamini. Quia verò plura iam Monasteria, Congregatio videlicet Sancti Saluij iuxta Florentiam, S. Fidelis de Strumis, S. Saluatoris de Sophena, Sanctę Mariæ de Nerana, S. Cassiani de Monte Scalario, S. Michaelis Archangeli de Passiniano, S. Saluatoris de Sieulis, S. Michaelis Archangeli de Pistoria, Sancti Saluatoris de Vaiano, S. Petri de Muscheto, S. Pauli de Razzolo, Sanctæ Reparatę de Marradio, Congregatio de Riuis Cesaris, Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte Armato in Bononiensi diœcesi, inspirante Domino, in eamdem vobiscū formam consenserunt Religionis. Nos, & ipsis, & omnibus qui se in crastinum eidem Religionis vsui ex integro sociare voluerint, præsentis priuilegij libertatem Apostolica auctoritatę concedimus, quamdiù in eadem Religionis, & consuetudinis vnitate persistere procurauerint. Constituimus autem, vt eorum omnium caput vestrum, quod in Valle Vmbrosa situm est, Monasterium habeatur. Sanè cum terminus vitæ Pastori vestro, diuina dispositione, contigerit: qui eius loco substituendus fuerit, quia, & vobis, & alijs omnibus præesse debebit, omnium, qui cæteris prę sunt Monasterijs, consensu, & iudicio eligatur. Quòd si fortè ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat, & eius mox iudicio, sicut in diebus venerandę mem. Ioannis primi Abbatis vestri factum constat, cetera omnia vnita vobis Monasteria disponantur. Vos igitur filij in Christo dilectissimi nolite negligere gratiam, quæ in vobis est, quę data est vobis per vnitatem sanctæ conuersationis, & Religionis; hæc meditamini, in his estote, vt profectus vester manifestus sit omnibus; participes enim Christi electi estis, si tamen initium substantiæ eius vsq; ad finem firmum retineatis. Mementote, quòd Dominus ait. Qui perseuerauerit vsquè in finem, hic saluus erit. *Itaque*, sic liceat lux vestra corā hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in cælis est. *Ad indicium autem perceptæ huius à Romana Ecclesia libertatis, per annos singulos duodecim sagi cilicini brachia Laterano Palatio persoluetis. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Iudex, aut persona qualibet magna, vel parua, potens, aut impotens, huius nostri priuilegij paginam sciens, contra eam venire temerè tentauerit, secundò, tertiòue commonitus, si non satisfactione congrua emendauerit, à Christi, & Ecclesiæ corpore eum auctoritate potestatis Apostolicæ segregamus. Conseruantibus autem pax à Deo, & misericordia præsentibus, ac futuris sæculis conseruetur. Amen.*

Datum Romæ per manus Ioannis S. R. E. Diac. Cardinalis Anno Dominicę Incarnationis 1090. Indict. 13. 8. Idus Aprilis Pontificatus Domini Vrbani Papę Secundi tertio.

Ex hac Religione ortum habuit Congregatio Syluestrina per quemdam Monachum D. Syluestrum nuncupatum, qui tempore Reuerendissimi Patris Domini Benigni Florentini Generalis Vallis Vmbrosæ anno circiter 1232 hanc nouam Cōgregationem fundauit in monte Fano propè Fabrianum, de qua infrà in suo loco. Ita referunt *Chronica Vallis Vmbrosę, & D Eudoxius Lucatellus in vita Sancti Ioannis Gualberti lib 7. cap. 27. & Ioann. Lucidus lib 10. de tempor. emendat. cap. 7.*

Ex eadem Religione orta est Religio Vallumbrosellæ in Gallia, cuius præcipuum Monasteriū extructum fuit à Sancto Ludouico Rege Francorum in honorem S. Ioannis Gualberti, vbi magnis sumptibus, & ornatu collocauit manum eiusdem Sancti, quam, deuotionis causa, Sanctus ille Rex obtinuit à Reuerendissimo D Benigno Generali supradicto, & ab vniuersis Monachis nostræ Congregationis. Ita habetur in *Chronicis Vallis Vmbrosę, & apud D Hieronymum Abbatem S. Pauli de Razzolo in vita S. Ioannis Gualberti, & D. Eudoxiū Lucatel. loc. citato lib. 1. cap. 89. & cap. 90. & lib. 2. cap. 27.*

Prodierunt ex hac Religione Sancti, & Beati supra

pta 40. Cardinales 5: nimirum Sanctus Bernardus de Vbertis Florentinus, qui ex Abbate S. Saluij propè, & extra mœnia Florentiæ, Generalis totius Ordinis factus, tandem S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli S. Chrisogoni ab Vrbano I I. inuitus, & renitens pronunciatus est; postea à Paschali I I. Italiæ Legatus, & Parmensis Episcopus constitutus est.

Sanctus Petrus, cognomento igneus, Florentinus ex nobili Aldobrandinorum familia, secundùm Scriptores recentiores: qui propter Catholicæ Fidei veritatem, per immensum ignem illæsus transiens, ex Abbate S. Petri de Fusecchio, creatus fuit Cardinalis à Gregorio V I I. anno Domini 1075, à quo postea pronuntiatus est Episcopus Albanensis. 5

Sanctus Thesaurus Papiensis Longobardus ex vetustissima familia Beccaria, ex Generali Vallis Vmbrosæ ab Alexandro Quarto S. R. E. Cardinalis designatus est, anno Domini 1257. quo tempore Guelphorum, & Ghibellinorum partibus in Hetruria vigentibus, ad eas sedandas Legatus Apostolicus Florentiam mittitur, vbi martyrio coronatus est anno Domini 1258. 4. Septemb. cuius Sanctissimi viri imago vultu Angelico depicta videtur multis in locis nostræ Congregationis, & præcipuè in quadam columna nostræ Ecclesiæ Sanctæ Trinitatis de Florentia, cum hac inscriptione. *Sanctus Thesaurus Abbas, & martyr.*

D. Martinus Longobardus, qui ex Monacho Vallis Vmbrosæ creatus est Presbyter Cardinalis tituli Sancti Stephani in Cœlio monte ab Innocentio I I. anno 1138.

D. Boetius Romanus similiter ex Monacho Vallis Vmbrosæ ab eodem Innocentio I I. pronuntiatus est Cardinalis tituli Sanctorum Vitalis & Modesti anno 1140.

De primis tribus Cardinalibus nostræ Congregationis scribunt ferè omnes Auctores, qui vitam Sancti Gualberti, & statum nostræ Religionis scripserunt, qui paulò infra citantur. De alijs duobus Cardinalibus extat Chronicon nostræ Congregationis, & authentica eorum notitia habetur in antiquissimo diplomate in Archiuio Vallis Vmbrosæ recondito. Qui plura meæ Religionis scire cupit, legat *Beatum Atthonem Pacensem Episcopum Pistorien. Vallumbrosan. in vita Sancti Ioannis Gualberti, Sanctum Antoninum Archiep. Florentinum 2. par. suæ historiæ tit. 15. §. 17. D Thaddæum Abbatem Sanctæ Reparatæ de Marradio in vita Sancti Ioannis Gualberti, Petrum Damianum in suis Epistolis, Raphael. Volaterran. in Antropolog. lib. 20. Surium tom. 4. die. 12. Iulij, Matæum Antonium de Marsilys de redditibus Ecclesiæ cap. 16. Paulum Morigiam de orig. Relig. D. Blasium Milanesium Generalem Vallis Vmbrosæ in vita Sancti Ioannis Gualberti, & in gestis eiusdem Religionis, Raymundum Frag. de Religionibus [illegible] Ciaconium* [illegible] *vita, & gestis Papæ Ioannis* [illegible] *Gassanum in Chatalogo glor mund. par. 4. consider at 31. Azor. 1 par. instit. moral. lib. 12. cap. 21. quæs. 2. Illescam. 1. libro suæ Historiæ cap. 12. Arnoldum Vuion 1. part. Ligni Vitæ lib. 1. cap. 33. Hieronymum Romanum lib 6. de Rep.* 6 7

Christiana cap. 11. Cardinalem Baron. tom. 11. sub anno 1051. & anno 1055. & 1068. & 1063. & 1073. D. Aemilium Acerbum Philosophum celeberrimum Ordin. Vallis Vmbrosæ in Panegyrico suo; Petrum Ricordatum in Histor. Monastica pluribus locis; Emanuelem Rodericum quæst Regular. tom. 1. quæst. 3. art. 4. Alphonsum de Casarublos in Compend. priuileg. Mendic. in princ. Ludouic. Mirand. tom. 1. Manualis Prælatorum quæst. 4. art. 2. Suarez de Relig. tom. 4. tract. 9 lib. 2. cap. 3. nu. 8. & alios quamplurimos. Habuit Archiepiscopos, & Episcopos multos, & nonnullos Scriptores, & alios viros sanctitate, & literarum peritia conspicuos: de quibus fusiùs multi ex præcitatis Doctoribus.

Quartus Monachorum Ordo est Cisterciensium à Sancto Roberto Abbate Molismensi institutus sub Regula S. Patris Benedicti anno 1190. Hic Ordo postea illustratus fuit à Sancto Bernardo, qui cum triginta fermè socijs suaui Christi iugo sese in hoc Ordine submittens, maximum sanctitatis, & doctrinæ fructum protulit, vt meritò huius Religionis Cisterciensis ipse etiam auctor nuncupetur. Vir enim iste sanctus in valle, quæ vocatur Absynthium, Claraualense Monasterium construxit, & varijs in Prouincijs tot Monasteria posuit, vt eo viuente, quasi centena computarentur. Ordo hic venerabilis quatuor præcipuè habet propagines, & Archiabbatiales sedes, quarum prima nuncupatur Claraualis, secunda Firmitas, tertia Pontiniacum, quarta Morimundus; quarum Abbates tanquam filiis auctoritatis, vt Abbatem Cisterciensem totius Ordinis Generalem visitent simul, & versa vice ab eodem ipsi quatuor Coabbates sigillatim visitentur, ipse etenim Cisterciensis Abbas pro Generali Generalissimo totius Ordinis vbique terrarum à Monachis Cisterciensibus agnoscitur.

Ex hac sacra Religione septem Sũmi Pontifices, prodiere, Cardinales 40. Archiepiscopi 80. Episcopi supra tercentum, Sancti Canonizati sexdecim, Beati 556. vt legitur in Calendario Cisterciensi. Habuit hæc Religio multos Scriptores, quorum extat notitia 1. & 2. *libro Fasciculi Sanctorum Ordinis Cistercien.* & apud *Arnold. Vuion 1. part. Ligni vitæ lib. 1. cap. 58.* vbi asserit huuc Ordinem habere triginta sex Prouincias. Agunt de hoc Ordine, *Cæsarius Monachus Heterbacen. Eberardus Montis frigidi Guido Claraualen. Bernardus Britto Lusitanus Nicolaus Passtius*, & multi alij.

Sub Ordine Cisterciensium militat Ordo Vallis Collium, vt refert *Bartolomæus Gassaneus in Chatalogo glor mund. part. 4. consider at 38.* Qui Ordo gubernatur per Priores, suaq; habet Monasteria in Gallia, & apud Heduam, & Sedelocum, & alibi.

Sub eodem Ordine militant Monachi Reformati Cistercienses, Congregationis Fulien S. Bernardi dicti, qui Romæ in Ecclesia S. Potentianæ habitant, magna cum austeritate vitam ducentes. Hæc Congregatio confirmata fuit, & priuilegiis munita à Sixto Quinto, vt habetur in *Bullario nouo tom. 2. consti. 32. d. Sixti Quinti*, & gaudent priuilegijs Monachorum Cisterciensium non reformatorum, ex Bulla eiu dẽ Sixti Quinti *loc. cit. constit. eius* 20.

Hanc Congregationem ab omni Monachorum Cistercienſium non reformatorum ſuperioritate exemit Clemens Octauus; vt habetur in *eod. Bullar. nouo tom. 3. conſt. 12. d Clem VIII.* Ordinẽ verò Ciſtercienſium non reformatorum probauit, & multis priuilegijs locupletauit Vrbanus II. anno Domini 1098. vt habetur in Compendio priuileg. Ordinis Ciſtercieñ in princip.

Quinta Monachorum familia ex eadem D. Benedicti progenie exorta fuit, quæ Grandimontenſis dicitur. Hæc inchoata, atque inſtituta à Stephano Aruerno celebri viro, ab eoque dictæ Congregationis ſedes in quodam loco apud Lemouices, Grandimonte dicto, anno Domini milleſimo ſeptuageſimoſexto collocata fuit. *Vincent. ſpecul. hiſt. lib. 26. D. Antonin. in Chronic. part. 2. tit. 15. cap. 21. Azor. inſtit. Moral. par. 1. lib. 12. cap. 21. q. 2. ver. Ordo Grandimontenſis. Renat. Choppin. Monaſtic. lib. 2 tit. 1. nu. 22.*

9 Sextum obtinent locum Guillielmitæ, fundati Montis Virginis à Guillielmo Vercellenſi nobili genere prodito, ſanctitate actuum, morumque excellenti instituti in Virgiliano Italiæ monte Neapoli, iuxtà annum Domini 1124. ſub Regula Sancti Benedicti, quam Congregationẽ poſtmodũ Alexandri III. Summi Pontificis auctoritas ſua approbatione vallauit. Iſte ordo habuit Sanctos, & Beatos ſeptem circiter, Epiſcopos duos.

10 Septima familia, quę ſub Regula Sancti Patriarchæ Benedicti vſq; ad noſtram penè militauit ætatem, fuit Monachorum, qui Humiliati dicebantur. Quorum Religio circà annum milleſimum centeſimum nonageſimumſextum cœpit exordiũ, à S. Ioanne Cumenſi inſtituta, ac demum ab Innocentio Tertio comprobata, vltimo loco Pij Quinti mandato extincta eſt. Ex hoc Ordine prodierunt Sancti, & Beati circiter 18. Cardinales duo, Epiſcopi tres.

11 Octaua Monachorum propago, ſub D. Patris noſtri Benedicti Regulari obſeruantia militans, eſt Syluestrinorum. Hæc à D. Syluestro Gotolino Auximeñ ciue, qui fuit Monachus noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, initium habuit anno Domini milleſimo ducenteſimo trigeſimoſecundo in Monte Phano propè Fabrianum: Confirmatus eſt Ordo iſte ab Innocentio Quarto anno milleſimo ducenteſimo quinquageſimo octauo. Hic Ordo olim dicitur fuiſſe ſubiectus noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ: nunc autem vnius Generalis Præpoſiti cura regitur, qui tunc temporis ad vitã durabat, hiſce autem temporibus ad trienniũ tantùm regimen tenet. Hic Ordo in Piceno, Vmbria, & Tuſcia notiſſimus eſt. Videantur *D. Antonin. 2. part. hiſtor. tit. 15. c. 23. §. 2. Caſſaneus 4. part. chatalogi glor. mundi. conſider. 57. Azor. inſtitut. moral. par. 1. lib. 12. q. 20. Arnold Vuion. Belga 1. part Ligni vitæ lib. 5. cap. 41. Eudoxius Lucatellus in vita Sancti Ioannis Gualberti, lib 2. cap. 27. Et Chronic. Vallis Vmbroſa.* Necnon *Ioannes Lucid. lib. 10. de tempor. emendat. cap. 7.* qui omnes aſſirmant, Religionem hanc originem habuiſſe à prędicta noſtra Congregatione Vallis Vmbroſæ.

12 Nonus numeratur Ordo Cæleſtinorum à Petro Murrone Iſernienſe inſtitutus; qui poſteà Pontifex Maximus ob eius merita, & claritatem creatus, ac Cæleſtinus Quintus nuncupatus; Cæleſtinorum Religioni pariter nomen dedit. Militat hæc Congregatio ſub Regula Sancti Benedicti, eiuſque prima ſedes propè Sulmonam in quodam monte, Magella nuncupato, à prædicto Cæleſtino V. eiuſdem Religionis inſtitutore, atque Abbate extructa eſt, & à Gregorio Decimo confirmata, priuilegiiſq; munita; quicquid dicat *Petrus Ritor. in hiſtor. Monaſt. gior. 1.* qui Sanctum Petrum Damianum, non verò Cæleſtinum V. ſuam priorem reuocans opinionem, eius Congregationis primum inſtitutorem affirmat.

Hic Ordo habuit Cardinales duos, quos creauit eius inſtitutor Summus Pontifex Cæleſtinus; habuit etiam Epiſcopos quamplures, quorum certum numerum ſcire non potui.

13 Sub eadem Regula Diui Benedicti erecta eſt ſedes Archi Abbatialis Montis Oliueti, quæ à Bernardo Ptolomæo Patritio Senenſi, cum duobus ſocijs in Monte Oliueto propè Senas inſtituta, optimiſq; legibus ab iiſdem imbuta eſt anno Domini milleſimo trecenteſimo decimonono, ſub Ioanne XXII. Pont. Opt. Max. Deindè anno 1371. à Gregorio Vndecimo auctoritate Apoſtolica approbationem recepit. Ex hoc Ordine prodiit Sancta Franciſca Romana, cuius corpus iacet in Monaſterio Sanctæ Marię Nouæ de Vrbe d. Ordinis Montis Oliueti: habuit Cardinalem vnum, Epiſcopos plures.

14 Enumerantur etiam ſub eiuſdem Sanctiſſimi Patriarchę Benedicti Regula quamplures aliæ Regularium Congregationes, videlicèt Congregatio, ſeù Ordo Sancti Vuillelmi, Carthuſienſis, Sclauorum, S. Ambroſij, Vallis ſcholarium, S. Burgæ Viduæ, S. Pauli primi Eremitæ, fontis Ebrandi, Specuenſis, & alij, quos ſub eadem Regula reponit *Ioannes Trithemius de vir. illuſtr. Ordin. S. Benedicti lib. 1. cap. 3.* qui tamen (vt aduertit *Arnold. Vuion. 1. part. Ligni vitæ lib. 1. cap. 71.*) vel ſub alterius Regula militare probantur, vel Ordinum Reformationes potius, quàm noui Ordines exiſtunt.

15 Hæ ſunt generationes prædicti Sanctiſsimi Patriarchæ, & Patris noſtri Benedicti, cuius præconia, laudes, & excellentiæ à Cluniacenſi Collegio recenſentur ſequenti inſcriptione appoſita eidem Illuſtriſſimo viro, ſupra duodecim Humilitatis gradus collocato.

Ecce

Ecce plusquam Salomon hic.

HIC est Sanctissimus Monachorum Patriarcha D.BENEDICTVS, in excelso duodecim humilitatis graduum throno conspicuus, qui clarissima Romanorum aspernatus palatia, & in obscurissimo conclusus antro tantùm, tamquè copiosam sibi diuini radij plenitudinem, duodecim stellis caput circumdantibus designatam, est consequutus; vt quia cælestis intelligentiæ lumen intra humilitatis tenebras tàm profundè resplenduit, verè scienter nescius, & sapienter indoctus dicatur extitisse. En candelabrum illud aureum, vndiq; fulgorem emittens, in quod videlicet Spiritus sanctus æternæ claritatis lumen infuderat, septem ipsi donorum suorum micantes gemmas, & vtriusq; Testamenti perfectissimam notitiam elargitur. Hic est fons paruus, qui creuit in fluuium magnum, de cuius plenitudine omnes alij Ordinum fundatores acceperunt: ex quo, quasi ex purissimo lauacro, tot felices animas, veluti greges tonsarum, vltra 55700. ad Sanctorum numerum ascendisse, agnoscit Ecclesia functa, quæ, & ab eodem accepit Summos Pontifices plusquam 24. Cardinales supra 200. Patriarchas vltra 51. Archiepiscopos plusquam 1500. Episcopos supra 4000. quin, & Ordines spirituales 12. celebriores, Militares 6. A quo item ad fidelium instructionem, & ædificationem plurimos sanctissimos ritus est adepta, eaque maximè, quæ Sanctissimæ Virginis Mariæ cultum præcipuum spectant. Hic est ille Dux, sub cuius vexillis decertarunt, Imperatores 21. Imperatrices plusquã 25. Reges plusquam 46. Reginæ supra 51. Principes, Duces, Marchiones vltra 243. Hic ille Doctor, qui tot præclarissimos toti Mundo Doctores dedit, quos inter effulget Diuus Gregorius Magnus, item & illi præcelsæ Matris Dei Sacellani deuotissimi nuncupati Sancti Bernardus, Anselmus, Idelphonsus, Rupertus, qui quò maiorem eum scriptis, tum propria virtute honorem tantæ Reginæ exhibuerunt, maiori quoque gloria Benedictinum Ordinem illustrarunt. En tandem Pater ille pius, qui tot filios diuini verbi nutrimento pauit, totque Monasteria vtriusquè sexus Vitæ Sanctitate insignia, quasi sacras veræ pietatis, ac diuini seruitij scholas ædificauit, in quibus tot benedicti sunt à Domino Deo. Etenim benedictionem dederat eis Legislator noster Benedictus, cuius nomen laudabile à solis ortu, & occasu, ab Aquilone, & Meridie.

Hactenus dictum Collegium Cluniacense.

De laudibus, & excellentijs, ac progressibus huius Sanctissimi viri, eiusque generationum, (quarum aliqua, licet minima pars in suprapositо encomio posita est.) Videantur insuper *Petrus Damianus Cardinalis, S. Antoninus, S. Bernardus, Paulus Diaconus, Leo Cardinalis, Chronica Casinensis Congregationis. Desiderius, Theodorus, Sabellicus, Raymundus, Abbas Tritemius, Myræus, Petrus Calgolarius, aliàs Ricordatus, Arnoldus Vuion Belga,* & alij quamplurimi, qui nunquam eas satis laudarunt. Horum aliqui affirmant, ex familijs, quæ ab hoc sacratissimo fonte effluxerunt, prodijsse Summos Pontifices triginta octo, ac habuisse Abbatias hominum triginta septem millia, mulierum verò quindecim millia.

QVÆSITVM XVI.

Quinam cæterarum Religionum, tàm non Mendicantium, quàm Mendicantium Auctores, & Institutores fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Carthusianorum Ordo quo tempore, & à quonam institutus fuerit.*
2 *Ordo Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captiuorum à quonam institutus, & confirmatus fuerit.*
3 *Reformatio prædicti Ordinis à quo instituta, & approbata fuerit.*
4 *Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia à quonam instituta fuerit.*
5 *Ordo Sancti Antonij Viennen. & eius origo.*
6 *Prædicatorum Ordinis institutio, & approbatio.*
7 *Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, de Obseruantia, & Capuccinorum origo.*
8 *Ordinis Eremitarum S. Augustini institutio, & approbatio.*
9 *Reformatorum Discalciatorum eiusdem Ordinis origo.*
10 *Ordo Carmelitarum à quonam exordium sumpserit.*
11 *Discalciatorum, seù Reformatorum eiusdem Ordinis origo.*

12 *Ordo Seruorum Beatæ Mariæ à quibusnam institutus fuerit.*

13 *Ordinis Sanctæ Mariæ à Mercede, seù Redemptionis institutio, & approbatio.*

14 *Ordo S. Hieronymi in Hispania à quonam institutus, & approbatus fuerit.*

15 *Sancti Hieronymi Iesuatorum, seù Clericorum Apostolicorum Ordo à quonam institutus, & approbatus fuerit.*

16 *Fratrum Cruciferorum Ordinis initium, & approbatio.*

17 *Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Pisis quo tempore, & à quonam exordium sumpserit.*

18 *Origo Congregationis S. Hieronymi de Fesulis.*

19 *Ordinis Minimorum institutio, & approbatio.*

20 *Religio Clericorum Regularium Theatinorum à quo, & quando cœperit, ac confirmationem obtinuerit.*

21 *Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli decollati à quo fuerit instituta, & approbata.*

22 *Societas Iesu quo tempore, & à quo initium habuerit, necnon à quo fuerit confirmata.*

23 *Congregatio Clericorum de Somascha à quo instituta, & confirmata sit.*

24 *Congregatio Clericorum infirmis Ministrantium à quo sumpsit exordium, & à quo confirmationem.*

25 *Congregationis Clericorum Regularium Minorum institutio, & approbatio.*

CVm de omnibus Ecclesiæ Prælatis Episcopo inferioribus in hoc toto opere instituatur sermo, meritò ortum, & confirmationem cæterarũ Religionum, in quibus alij Prælati præter Abbates reperiuntur, hic apponere libuit, quarum primus est.

1 Ordo Carthusianorum, qui etiam inter Monachales recensetur: institutus fuit anno Domini 1084. à Beato Brunone Coloniensi, qui, relicto seculo, ad Carthusiæ Eremum se contulit, ac Monasticæ vitæ satis arduę, & austeræ institutum assumpsit. Hic Ordo nullam ex antiquioribus, videlicet Sanctorum Basilij, Augustini, vel Benedicti Regulis habet: sed proprias, & particulares constitutiones obseruat. Confirmatus fuit à Victore Tertio Summo Pontifice anno Domini 1085. & vsque in præsentem diem magnum rigorem, ac austeritatem in viuendo obseruat. Videantur *D. Antonin. 1. part. histor. tit. 15. cap. 22. Surius latè tomo 5. die 6. Octobris, Dionys. Carthusian. opusc. de laudibus Ordin. Carthus. Cassan. 4. part. catalog. glor. mundi consid. 62. Suar. de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 4. cap. 4. Miraud. man. prælat. tom. 1. q. 4. art. 3. Roder. quæst. Reg. tom. 1. quæst. 3. art. 8.* Huius ordinis laudes, & encomia leguntur apud *Petrũ Venerabilem lib. 6. Epistola 41. ad Basilium Priorem Generalem Octauum*, vbi propositum huius Religionis arduum, sed cæleste vocat, Et *Petrus Blesensis Epist. 86. & Ioannes Saribericensis lib. 7. ... cratici cap. 23.* Carthusiam Paradisum appellat, vbi Angelos in terra, & in terrenis corporibus habitare affirmat. Idem scribit *Petrarcha de otio Religionum, Nauarr. de Regularibus cons. 3.* ait, Carthusiam esse quasi Paradisum terrestrem, à qua transitur ad cælestem; & *S. Goffredus Ambianensis Episcopus apud Surium 8. Nouembris*, ait, Carthusiam esse contubernium Angelorum.

2 Ordo sanctissimæ Trinitatis, qui & Redemptionis Captiuorum dicitur, principium habuit à quodam Ioanne de Marantia, seù de la Mata, approbatus fuit ab Innocentio Tertio, vt colligitur ex his, quæ habentur in sepulchro prædicti Fratris Ioannis posito in Ecclesia S. Thomæ de Mo[illegible]i, Romæ in Monte Cælio, vbi Fratres dicti Ordinis habitant, in quo scriptum legitur. *Anno Dominicæ Incarnationis 1197. Pontificatus verò Domini Innocentij Tertij anno 1. 15. Kalen. Ianuarias institutus est nutu Dei Ordo Sanctissimę Trinitatis, & Captiuorum à Fratre Ioanne sub propria Regula; sepultus est idem Frater Ioannes in hoc loco Anno Domini 1214. mensis Decembris 21.* videantur *Illescas in sua Historia Pontificali 1. part. lib. 5. cap. 33. Hieronym. Romanus lib. 6. de Repub. Christiana cap. 18. Roderic. & Mirand. locis citat.*

3 Extat huius Ordinis Reformatio à Clem. VIII. instituta Anno 1599. vt constat ex eiusdem Pontif. *Bulla 82. in Bullar. Laert. Cherub. Tom. 3.* cuius Religiosi Discalciati Sanctissimæ Trinitatis nuncupati, præter tria vota essentialia, emittunt votum non ambiendi dignitates Ordinis, & inter Mendicantes connumerantur ex Const. 60. Pauli Quinti in *Bull. cit.*

4 Religio Fratrum Sancti Spiritus in Saxia instituta fuit ab Innocentio Tertio pro pauperibus, & infirmis recipiendis, alijsq; pijs operibus exercendis, eamque approbauit prædictus Pontifex anno 1204. & à potestate quorumcunq; Prælatorum exemit, & nonnullis priuilegijs auxit, atque decorauit. Vt patet ex eius Bulla, quæ habetur in *Bullar. Laert. Cherubin. tom. 1. Constit. 7. dicti Innocentij Tertij.*

5 Ordo Sancti Antonij Vienneñ (cuius præcipuũ Monasterium est in Diœcesi Vienneñ, eiusq; Abbas totius Ordinis Generalis creatur, *teste Cassian. 4. part. catal. Gloriæ mundi 66. consid.*) ex consuetudine, & vsu sumpsit exordium, & Regulam Sancti Augustini profitetur; vt elicitur ex Constitutione Bonif. VIII. *in Bull. Laert. Cherubin. Tom. 1.* Quo verò tempore cœperint hi Fratres Sancti Antonij, non satis constat, nec etiam à quo fuerint approbati.

6 Ordo Prædicatorum, qui primum inter Mendicantes locum obtinet, institutus fuit à Sancto Patriarcha Dominico Hispano ex Illustri Guzmanorum familia; eius exordium fuit tempore Innocentij Tertij, & Concilij Lateranen. sub illo celebrati anno Domini 1215. ad quod Diuus Dominicus cum Episcopo Tolosano accesiit; vt à Summo Pontifice sui instituti approbationem, & confirmationem obtineret; Summus autem Pontifex, licèt de Dominico summam opinionem haberet, ac eius cogitationes, & desideria valdè probaret, tamen, quia res noua, & difficilis videbatur, maturiùs de illa deliberãdum censuit, & Diuum Dominicum remisit, vt cum suis socijs aliquam ex Regulis approbatis eligerent, atque ità approbationem suam posteà obtineret; quod vir Sanctus intrà breue tempus perfecit, ac Regulam Diui Augu-

Augustini cum Sociorum consensu elegit, addens aliquas Constitutiones, ex Præmõstratensi Ordine desumptas; demùm Romam rediit, vt confirmationem ab Innocentio obtineret; inuenit autem eum defunctum, & Honorium Tertium in Sede constitutum, à quo statim sui desiderij complementum accepit; Approbatus itaque eius Ordo fuit ab Honorio Tertio in initio sui Pontificatus anno 1216. & anno sexto Federici Secundi Imperatoris.

De huius Ordinis amplitudine, & sanctitate videantur *Ferdinandus de Castiglia in historia Ordinis Prædicatorum, D. Antonin. par. 3. histor. tit. vigesimo tertio c. 1. Azor instit. Moral. pa. pr. lib. 12. c. 23. Ambros. Gazzeus in Catalog quẽ de viris Illustribus huius Ordinis edidit, Suarez de Religione to. 4. tra. 9 lib. 2. c. 6. Roderic. quæst. Regular. to. primo q. 2. art. 2. Mirãd. to. 1. manual Prælat. q. 4. art. 5.* Hic Ordo habuit Generales 54. ex eo prodieruut tres Summi Pontifices, Cardinales plusquàm quadraginta quinque, Patriarchæ viginti quatuor, Primates sexdecim, Archiepiscopi 80. Episcopi quamplures. Habuit Sanctos canonizatos nouem, Beatos quamplures, Scriptores plusquam 700.

7 Ordo Diui Francisci Assisinatis cœpit Anno Domini 1209. quo anno ipse Sanctus eum duodecim socijs ad Innocentium Tertium accessit, sui Ordinis cõfirmationem petens, & licèt in principio repulsam passus fuerit, tandèm, diuina reuelatione Summus Pontifex commotus illam concessit anno Domini 1212. non solemnem, nec in scriptis redactam, sed viuæ vocis oraculo, & Diuus Franciscus cum suis socijs in manibus Summi Pontificis solemnem professionem emisit, & ab eodem Summo Pontifice Generalis constitutus fuit; Solemnẽ demùm approbationem, & in scriptis redactam obtinuit anno 1223. à Summo Pontifice Honorio Tertio Pontificatus eius anno octauo, & sic octo annis post solemnem cõfirmationem Ordinis Prædicatorum. Prædictus Ordo denique in plures partes, ob varias illius reformationes, diuisus est; nã tempore Clementis Sexti induas familias principales diuisus fuit, quarum altera proprietatem in communi retinuit, & Conuentualium dicta est; Altera renunciauit, & vocata est de Obseruantia, ad quam omnes aliæ varijs nominibus nuncupatæ reducuntur. In initio vtraque Familia vni Prælato Generalissimo parebat, qui ex Cõuentualibus eligebatur; Tempore autem Leonis Decimi translatum est sigillum ad Obseruantiam, & ex ea Generalis totius Ordinis eligi cœpit; ex Conuentualibus autem cœpit eligi proprius Generalis, qui Magister appellatur. His duabus familijs posteà adiuncta est tertia, quæ Capuccinorum dicitur, & ex Obseruantia prodiuit, ac proprium Generalem habuit; cœpta est anno Domini 1526. anno tertio Pontificatus Clementis Septimi, à quo deniques, ac etiam à Paulo tertio, Summis Pontificibus confirmatus est; differt solùm à familia de Obseruantia, quià simpliciter, & sinè declarationibus Regulam Diui Francisci obseruat, & asperiori, aliquo modo, habitu, & forma Caputij aliquantulum diuersa vtitur. Ex hoc ordine Diui Francisci prodierunt Summi Pontifices quatuor, Cardinales 42. Archiepiscopi 70. Patriarchę 20. Episcopi plusquàm 330. videatur *Azor. d. lib. 12. cap. 23. Franciscus Gonzaga, & Petrus Rodulphinus Russinianensis in historia Seraphica, Lucas Vuàdingus Hibernus*, qui Annales Minorũ edidit, *D. Antonin. Roderic. Mirand. et Sua. lo. ci.*

8 Ordo Eremitarum Sancti Augustini eo modo, & forma, qua nunc in Ecclesia viget, tempore Innocẽtij Quarti, & Alexandri Quarti initium sumpsit, & solemniter approbatus, atque confirmatus fuit: de cuius origine, & antiquitate controuersia est, quam breuitatis causa omitto, de ea videri poterunt multa apud *Azor. d. lib. 12. cap. 23. Suar. dicto lib. 2. cap. 8. & 9. Reaat. Chopp. Monastic. lib. 2. tit. primo num. 32. D. Antonin 3. p tit. 24. cap. 14. Roderic. & Mirand. locis citatis*, & alios. Habuit hæc Religio Sanctos, & Beatos supra quingentos, vnum Summũ Põtificem, & multos Cardinales, Archiepiscopos, & Episcopos, & quamplures scriptores, vt testatur *Ioseph. Pansilius in Chanonic. huius Ordinis, & Illustrissimus Cardinalis Hieronymus Seripandus in cõment. rerum eiusdem Ordinis*.

9 Fratres Eremitæ Sancti Augustini Discalciati, sinè Reformati instituti fuerunt sub Clemente Octauo anno Domini 1599. vt patet ex eius bulla sub datum Romæ apud Sanctum Petrum die 5. Nouembris eiusdem anni 1599. in qua ipse Summus Pontifex fatetur, se Congregationem hanc instituisse, quæ bulla habetur in Bullario nouo. *Laert. Cherub tom. 3. const. 63.* eiusdem Pontificis.

10 Ordo Carmelitarum dicitur primam traxisse originem ab Eliæ institutione in Monte Carmelo, à quo nomen etiam accepit (licèt aliqui hoc vmbram potius, & figuram esse affirment) in occidẽtali Ecclesia temporibus Innocentij Tertij, & Honorij etiam Tertij initium habuit; confirmatus, & approbatus fuit ab eodem Honorio Tertio Pontificatus sui anno primo salutis 1216. Sixtus Quintus huic Ordini concessit, vt Eliam, & Elisæum tanquam suæ institutionis Patronos coleret, dies festos in eorum honorem celebrando, ac propria Officia in eorum memoriam recitando, quod ipsẽ Sacer Ordo studiosè obseruat, & in ipso Officio nomen, & solemnitatem Patroni Eliæ tribuit, Videantur Diuus *Antonin. 3. p. tit. 20. cap. 15. Tritemius de laudibus Carmelitarum cap. 4. Chassan. d. p. Catal. Gloriæ mundi consid. 70. Azor. d. cap. 23. Petrus Lucius Belga in Bibliotheca huius sui Ordinis edita Florentiæ anno 1593. Suar. d. lib. 2. cap. 10. Roderic. d. q. cap. 2. art. 5. Mirand. d. q. 4. art. 7.*

11 Adsunt alij Fratres Carmelitani à prædictis seiuncti, qui Discalciati nuncupantur, quorum Sancta Virgo Teresia fuit institutrix; sic postmodum à Gregorio XIII. approbati fuerunt anno 1580. ità habetur in *Const. 64. dicti Gregorij in Bull. nouo Laert. Cherub. tom. 2. & in comp. Flauu. Cherub. tom. 2. tit. schol. 1.* vbi de horum fratrum origine.

12 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ à septem nobilissimis viris florentinis in Monte Senario propè Florentiam ex Beatæ Mariæ Virginis admonitu fundationem, ac maximum incrementum cœpit anno Domini 1233. sub Gregorio Nono, Virgineòque admonitu eius alumni habitum, quem

nunc gerunt, ac Diui Augustini Regulam obseruare cœperunt,& ab Alexandro Quarto demùm Ordo ipse confirmatus,& approbatus, atque inter Mendicantes connumeratus fuit anno Domini circiter 1255. Fertur, eis hoc nomen Seruorum Beatæ Mariæ ex voce quorundam infantium, ac lactentium miraculosè edita inditum fuisse. Nam eum prædicti infantes aliquos ex prædictis septem eleemosynā per Ciuitatem quærentes vidissent, licèt infantes,exclamare cœperunt, En Serui Beatæ Mariæ Virginis veniunt,date eis eleemosynam,ex quo semper in posterum ità appellati sunt.

13 Ordo,seù Congregatio S. Mariæ à Mercede, seù etiam Redemptionis exordium habuit à Ciuitate Barcinonæ in Hispania sub Pontificatu Clementis IV.anno Domini 1264. Huius Cōgregationis Religiosorum munus est,captiuos à Turcarum manibus redimere; induunt habitum album cum cappa ad similitudinem Carmilitarum, sed in pectore à parte dextera deferunt scutum cum Cruce alba in campo Rubeo in parte superiori posita, & in parte inferiori cum Arragoniæ Regni insignibus; videantur citati Doctores.

14 Ordo Sancti Hieronymi in Hispania cœpit in eo loco, vbi nunc situm est Monasterium S.Bartholomæi de Lupiana dictum. Nam circa annum Domini 1370. nonnulli viri eremiticam, & austeram vitam ducentes ibi conuenire cœperunt; cumq; & numero,& vitæ sanctitate augerentur, tandem Religionem fundare decreuerunt, atque ideò quemdam ex ipsis,Fratrem Petrum Ferdinandez appellatum,Romam miserunt, qui à Gregorio Vndecimo confirmationem obtinuit, & simul cum socio in manibus Summi Pontificis professionem emisit, & in Hispaniam reuersus aliorum Fratrum professionem recepit; Ideò nonnulli Petrum Ferdinandum huius Ordinis Fundatorem appellant; Dicuntur autem Diui Hieronymi, non quod ab illo fundatus fuerit, sed quia illi primi Fundatores ex peculiari affectu, & deuotione in Diuum Hieronymum,eum in Patronum acceperunt, & quia maximè studuerunt imitari cœnobiticam, & solitariam vitam,quam ipse exemplo, & scriptis plurimum cōmendauit; obseruant autem eius Alumni Regulā Diui Augustini, quam à prædicto Gregorio XI. Summo Pontifice acceperunt, vt secundùm eam profiteantur.

15 Ordo S. Hieronymi Iesuatorum, seù Clericorum Apostolicorum institutus fuit anno salutis 1335. auctore Ioanne Columbino nobili Ciue Senēsi; approbatus fuit ab Vrbano V.Summo Pontifice anno Domini 1367. Militat sub patrocinio Sancti Augustini, & sub obseruantia eiusdem Regulæ sibi præscriptæ à quodam eorum Fratre vitæ sanctitate celeberrimo, qui postmodum Episcopus Ferrariensis creatus fuit. Vocatur hic Ordo Fratrum Iesuatorum,ob frequentiam, quam eius Alumni huius Sanctissimi nominis Iesu in ore habebant. Dicuntur Sancti Hieronymi,non quòd ab eo is Ordo institutus fuerit,quia per mille ferè annos D. Hieronymus præcessit, quibus omnibus non legitur, fuisse in Ecclesia aliquem Ordinem ab eo nuncupatum,sed quia eius Religiosi non multo post institutam Religionem vnanimi consensu D. Hieronymum sibi Patronum, & Protectorē elegerunt. Demùm Alexander VI. tali nomine eos in perpetuū vocari mandauit anno Domini 1493. Hunc Ordinem Pius V. inter Mendicantes numerari voluit anno Domini 1567.die 17.Nouembris Pontificatus sui anno secundo.

16 Ordo Fratrum Cruciferorum initium sumpsit à Cyriaco Episcopo Hierosolymitano (qui fuit ille Iudas,qui Crucem Domini nostri Sanctissimæ Reginæ Helenæ præmonstrauit) anno Domini 1365. vt duæ bullæ Alexandri Tertij & Alexandri Sexti testantur, vel (vt Chronica Martiniana, & Sabellica aiunt) à Cleto II. post D. Petrum Summo Pontifice. Iste Ordo licèt temporum iniuria penitùs extinctus fuerit, & denique iterum atque iterum restitutus; tamen Pius Secundus Summus Pontifex in Concilio Mantuæ celebrato anno Domini 1466.iussit, vt Fratres illius habitum coloris cærulei azurini induti incederēt,cum eorum vestimentum alterius coloris anteà fuisset; confirmauit etiam,vt semper pre manibus crucem gestarent.

17 Congregatio Eremitarum S. Hieronymi à Pisis exordium sumpsit à Beato Petro de Pisis nobilissimæ familiæ de Gambacorta anno Domini 1380. quæ Cōgregatio Eremitarū D.Hieronymi nomen assumpsit ob maximam deuotionem, quam erga D.Hieronymum semper habuit; confirmata fuit à Martino V.anno 1421. Pontificatus sui anno IV. vt in bulla confirmationis, quæ legitur in *prima impress. lib. priuil. dictæ Congregationis*.

18 Congregatio Fesulana S.Hieronymi originem habuit à Carolo filio D. Antonij de Rumena Comitis Montis Granelli Diœcesis Sarcinaten. anno Domini 1386. Confirmata, & approbata fuit ab Innocentio VII. anno 1405. & à Gregorio XII. vt habetur in *Bullario Laertij Cherubini tomo primo Const.* 3.d. Gregorij XII.

19 Minimorum Ordo institutus, & fundatus, ac mirabiliter auctus fuit ab inclyto Patriarcha D. Francisco à Paula Calabriæ oppido anno Domini 1450.seù (vt alij dicunt) 1473.Approbatus à Sixto IV. anno 1474. & ab eodem Summo Pontifice eiúsque successoribus quampluribus priuilegijs decoratus,præcipuè à Pio V. qui eum inter Mendicantes numerandum esse declarauit; eius Sanctissimus Patriarcha Franciscus dierum plenus, & innumeris ferè miraculis coruscans migrauit in Cælum feria 6.in Parasceue die 2. Aprilis anno 1507.ætatis suæ 91.Sanctorum Catalogo à Leone X. anno 1519. adscriptus fuit.

20 Congregatio Clericorum Regulariū, qui Theatini dicuntur,initium habuit à Domino Ioanne Petro Catrafa Patritio Neapolitano, qui Episcopus Theatinus à Iulio II. creatus Episcopatui deindè renunciauit, & cum tribus alijs nobilissimis viris solemniter tria vota Castitatis, Paupertatis, & Obedētiæ emisit ante Altare Principis Apostolorum in eiusdē Ecclesia, Romæ anno Domini 1528. sub Pontificatu Clementis VII. ita Theatinis Patribus initium dedit, qui ab ipso, qui Theatinus Episcopus fuit,Theatini dicti fuere;sed quia deinde à

de à Paulo Tertio in Cardinalium numerum assumptus, & post mortem Marcelli Secundi Pontifex electus, & Paulus Quartus appellatus fuit, ideò in præsenti Patres Paulini etiam dicuntur.

21 Congregatio Clericorum Regularium S. Pauli Decollati initium habuit Mediolani in quodam domicilio, & Oratorio Regionis Portæ Ticinen. à Bartholomæo Ferrario, & Antonio Maria Zaccharia cum alijs tribus eorum socijs, scilicèt Iacobo Antonio Morigia Patricio Mediolanen., Francisco Leuco, & Baptista Serofino anno 1533. sub Clemente Septimo, à quo eodem anno approbata fuit. Sortita est nomen D. Pauli Decollati, quia in eius origine Patres institutores S. Paulum Apostolum patronum, ac titularem eius elegerunt, & frequenter in contemplatione vitæ, & & actorum,& fignanter passionis eius versari consueuerunt. Exempta fuit, & sub protectione Apostolicæ Sedis recepta à Paulo Tertio anno Domini 1535. & 543. vt patet ex eius Constit. quæ habetur in *Bullario Laertij Cherubini Tomo 1. Const. 5. dicti Pontificis*.

22 Societas Iesu instituta fuit à Sancto Ignatio Loyola Hispano in Monte Martyrum propè Lutetiam anno 1534. Confirmata fuit hæc Societas à Paulo III. anno 1540. quæ probatur in *Concil. Trident. sess. 25. cap. 16*. De laudibus huius Religionis agit Bertellius Abbas Repremacensis in historia Luxeburgia, vbi meritò eam vocat piam, doctam, laborum patientem, & synceram. Vide *Renat. Choppin. libro secundo, Monasticon. titulo tertio, numero octauo. Felicianum Episcopum Salensem in Enchiridio cap. 10. Theodorum Petreium in Bibliotheca Carthusiana. Ribadaneram Maphæum, & Morinum in vita S. Ignatij. Azor. loc. cit. cap. 7. & Claudium Roberti in append. ad Galliam Christianam de Generali Ordinum*. Hæc Religio habuit Sanctos canonizatos duos, Beatos multos, Cardinales duos, Scriptores quamplurimos.

23 Congregatio Clericorum de Somascha instituta fuit à Hieronymo Mino Veneto, & alijs eius Socijs ad recipiendos pauperes, orphanos, infirmos, mulieres conuertitas instituendas, tempore Pauli Tertij anno 1540. Hæc Societas traslata est in Congregationem Clericorum Regularium Sancti Mayoli sub Regula S. Augustini à Pio V. anno 1568. vt patet ex eius Constitutione, quæ habetur in *Bullario nouo Laertij Cherubini tomo 2. 78.* in ordine; in qua determinat, dictos Clericos Regulares de Somascha appellari. Eamdem Congregationem Sixtus V. ab Ordinariorum iurisdictione exemit ex *Bullar. loc. cit. Const. 4. dicti Sixti Quinti*. Huic Congregationi Paulus V. vniuit Clericos doctrinæ Christianæ Auenionis ex *Bullar. tom. 3. in append. const. 8. d. Pauli V.*

24 Congregatio Clericorum Infirmis Ministrantium initium habuit à P. Camillo de Lellis anno Domini 1586. suæ Congregationis approbationem obtinuit à Sixto V. anno 1. sui Pontificatus, vt in eius Bulla apparet in *Bullar. Laert. Cherubin. Tom. 2. constit. 25. eiusdem Sixti Quinti*; Hæc Congregatio multos ditata est gratijs, & priuilegijs à Summis Pontificibus, præcipuè à Gregorio Decimoquarto, Sixto V. & Clem. VIII. vide *Bullar. cit. in Constit. prædictorum Pontificum*.

25 Congregatio Clericorum Regularium Minorum exordium sumpsit in Ciuitate Neapoli à D. Augustino Adorno Ianuense cum aliquibus suis socijs sub Sixto Quinto, anno Domini 1588. postmodum à Gregorio Decimoquarto, & à Clemente Octauo confirmata, & approbata fuit.

DISPVTATIO III.

De Genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. Quotuplex sit genus Abbatum.
Quæst. 2. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seù inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seù supremis.
Quæst. 3. In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.
Quæst. 4. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ alijs insignitis.

QVÆSITVM I.

Quotuplex sit genus Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *D. Hieronymus quid dicat de his, qui se Abbates appellari faciunt.*
2 *Abbates in quibusdam locis nobiles, & primates appellantur, & num. 4.*
3 *Consules, & Priores artium alicubi Abbates dicuntur.*
5 *Abbates propriè dicti, alij seculares, alij Regulares.*
6. *Abbates seculares quotuplices sint.*
7 *Abbates Regulares quotuplices sint.*
8 *Monasteria olim unum tantummodò Abbatem agnoscebant.*

Diuus

1 Diuus Hieronymus *in Epistola S. Pauli ad Galatas cap.4.* docet, nomen hoc Abbatis Deo competere, vt ex eius verbis hic appositis videre est, ita enim inquit. *Cùm autem Abba Pater, hebræos Syroq; sermone dicatur, & Dominus noster in Euangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, nisi Deum: nescio, qua licentia in Monasterijs, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquiescamus:* Vbi animaduertendum, illos tantùm reprehendere voluisse, qui sibi adscribunt, quod Dei est proprium, nulloq; timore, aut conscientia perculsi eiusmodi nominis summa ambitione capiuntur, vt notat *Rodriq. tom. 1. quæst. regul. quæst 12. art. 1.*

Latè deindè sumendo nomen Abbatis, vt locũ nullum, quoad eius fieri poterit, vacuum relinquamus; sciendum primò, reperiri in Historijs quam-
2 plures Abbatum nomine nuncupatos, eósque vice nobilium, Primatùmq; accipi, sicut vsque ad hunc diem Pyrenæis in montibus nobiles aliqui Abbates appellantur. Idque *Aimoinus 5. part. hist. cap. 1. apud Florileg. magnum Iosephi Langi lib. 1. dict. Abb* his verbis testatur *Carolus ordinauit per totam Aquitaniam Comites, Abbatesq; necnon alios plurimos, quos vassallos vulgò vocant: quibusdam Abbatiolas, sicuti erant, integras dedit: quibusdam de Abbatia Martiniana beneficia donauit, & cap.* 36. subdit *Ludouicus, quos posuit, consiliauit sibi, dans eis Abbatias, Comitatus, & Villas, & Suidiger. in Chron. Fran. Gall.* ait, *Abbates in antiquis histórijs non sunt Monachi, vel Religiosi, sed Barones, magnatesq; seculares, quibus Abbatias, vel Monasteria Princeps dat ad tempus, vel quoad vixerint.* Sed hi, de quibus Auctores prædicti loquuntur, erant verè nobiles seculares, Abbates nuncupati, eo quia Regulares Abbatias, & beneficia illis Carolus Caluus, & Ludouicus Francorum Reges contulerant, vt astruit *Filesacius oper. variar. de sacrileg. laic. seù veteri Eccles. Gallic. querel. cap. 6.*

3 Abbates quoque vocari consuetos comperimus, preæminentiæ, & honoris titulo impropriè vsurpato, multis in locis Consules, & artium Priores, vt testatur *Alciat. in l. collegarũ ff. de verb signif.*
4 Abbates similiter dictos in Arragonia à vulgari cœtu exemptos, & nobilitatis indicandæ studio eo vocabulo separatos, eorumq; vxores Abbatissas, refert *Card. Zabar. in Clem. attendentes §. statuimus in 5. quæst. de stat. monach.* hosq; cum supradictis impropriè vocari censendum est.

5 Verùm omissis his, quibus Abbatis nomen impropriè adscribitur, vt de Abbatibus propriè dictis loquamur. Ex istis alij Regulares sunt, alij autem seculares, videlicet, de quibus *in cap. ex*
6 *transmissa, & ibi gloss. verbo, Abbatis, de renunc.* Secularium quidam sunt, qui non solùm in Clericos, verùm etiam in Laicos sibi subiectos, quasi Pontificalem, siuè Episcopalem iurisdictionem exercent, ac pariter Pontificalia insignia gestant; nam vtuntur Annulo, Mitra, & Baculo pastorali, & istorum dignitas est Episcopali proxima, parum enim ab ea distat, vt passim in hoc opere videbitur. Alij sunt Abbates prædictis longè inferiores, qui nec Episcopalem iurisdictionem habent, nec Pontificalibus insignijs vtuntur, quorum Abbatiæ, quamuis etiam dignitates sint, non tamen Episcopi dignitatem proximè sequuntur. Alij sunt denique Abbates seculares, qui in quibusdam Cathedralibus Ecclesijs inter cæteras dignitates locum habent, qui nulli Canonicorum Collegio præsunt, sed tantùm in Choro, & Comitijs prærogatiuam, seù primum locum obtinent; hoc fortassis esse potuit, quia olim erant in Ecclesijs Collegialibus Canonicorum Præpositi, siuè in Conuentualibus Monachorum Præfecti; sed cum Canonicorum Collegia, vel Monachorum Conuentus, & Ecclesiæ desijssent, Præfecti, Abbates in Cathedralem Ecclesiam transierunt. Alij vocantur Abbates Commendatarij; cum enim per sacros Canones non possent clerici seculares Monasticorum Conuentuum esse Rectores: vt Abbatię illis perpetuò commendarentur, compertum fuit; Vndè ij, quibus prohibitum erat Regulares Abbatias in titulum obtinere, earum retentionem per viam perpetuæ commendæ licitam effecerunt, de quibus latiùs infrà.

7 Abbates Regulares etiam inter se distinguuntur. Alij enim actu sub se Regulares subditos habent, quorum regimini, & gubernationi præfecti sunt, iuxtà *cap. cum ad Monasterium, & capit. in singulis de stat. Monach.* & hi dicuntur verè Prælati, omnibusque Abbatum præeminentijs, ac prærogatiuis gaudent; Horum Abbatum, alij sunt inferiores, alij verò supremi. Abbates inferiores sunt illi, qui Conuentuales, seù locales appellantur, quorum singuli singulis præsunt Monasterijs, & in illis immediatam Prælationem habent, itaut sub illis nullus alius Prælatus existat; & hi etiam verè Prælati sunt, vt est communis omnium sententia, secundùm *Siluest. & Ang. verbo Prælatus,* & alios. Est autem aduertendum hic cum *Panormitano in cap vlt. nu. 1 de regular.* quòd olim vnumquodq; Monasterium suum tantummodò Abba-
8 tem in superiorem agnoscebat, ac illi tantùm, & non alteri subijciebatur, & obtemperabat: nec vnus Abbas alteri Abbati, sed omnes Episcopis locorum subditi erant, iuxtà *can. Abbates, & can. monasteria 18 quæst. 2.* atque ità obseruatum fuisse tempore SS. Basilij, Augustini, & Patris nostri Benedicti, ex eorum Regulis arguitur, & institutionibus, & collationibus de Monachis Aegyptijs Cassianus innuit. Quòd si in Historijs legatur, aliquandò vnum Abbatem antiquitùs multis præfuisse Monasterijs, vt de Pachomio in eius vita colligitur, & apud *Surium tom. 3. cap. 43. & 57. die 14. Maij,* habetur, credendum est verisimiliter, cuncta illa Monasteria vnius vicem impleuisse, vniusq; tantùm Monasterij loco habita; sicut nunc videmus esse alicubi vnum tantùm Monasterium cum aliquibus residentijs annexis, quarum omnium vnus est immediatus Superior, & Vicarios habet in diuersis illis locis, qui Oeconomi vocantur in vita Pachomij; Item idem confirmatur apud *Palladium in Hist. Lausiaca. 7. in tom. 7. Biblioth.* quod cum in Monte Nitriæ ferè quinq; Monachorum millia degerent, ex illis nonnulli erant tantùm Presbyteri, ex quibus vnus tantùm erat primus Presbyter, qui cæteris superioritate pręeminebat.

Demùm

Demum postquam Monasticæ Religiones beneficio Summorum Pontificum se vnierunt, constituēdo vnum caput, factum est, vt vni Generali Abbati tanquam eorum capiti omnes obediant, & ipse est Abbas supremus in Religione, cui inferiores exterorū Monachorum Abbates locales, siuè Cōuentuales appellati subduntur: qui Abbas Generalis dicitur supremus Prælatus, non quòd nemini subijciatur, hoc enim modo soli Summo Pontifici competit nomen supremi omnium Religionum Prælati: sed respectiuè ad suam Religionem, quia videlicet intra eam neminem alium Prælatū in superiorem agnoscit, & dicitur supremus Religionis Prælatus sub Summo Pontifice. Alij denique sunt Abbates solo nomine, qui Regulares sub se subditos non habent, vel quia forsitan Monachi locum reliquerunt, vel quia Monasterium est aliò translatū, vel alicui seculari Clerico commendatum; & hi titulares Abbates vocantur, ac Pontificalibus insignijs vtuntur, de licentia tamen Abbatum localium, in quorum Ecclesijs ea exercere voluerint: gestant etiam insignia Prælatorū, sicuti Abbates habentes sub se Regulares subiectos, habent etiam suffragia, & liberam vocem in Capitulis, quamuis in alio Monasterio sub obedientia alterius Abbatis existant, vt est videre in nonnullis Monachorum Congregationibus. Sunt & alij Abbates, qui Abbatiam renunciarunt, & hi nullam dignitatem obtinent, nec Pōtificalibus insignijs vtuntur, sed tantùm ob honorem quemdam Patres Abbates appellantur, de quibus fortè intelligit *Panormit. conf. 101. n. 1. vers. nàm Papa lib. 1.*

QVÆSITVM II.

In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seù inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis.

S V M M A R I V M.

1 *Abbates tàm Generales, quàm locales iurisdictionem spiritualem ordinariam in suos subditos habent.*

2 *Abbates tàm Generales, quàm locales habent iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos.*

DIximus supra, Regulares Abbates habētes sub se subditos, quos, & quorum bona actu regant, & administrent, distingui inter se, ac diuersos esse: vel enim sunt locales, seù inferiores, vel Generales, seu supremi. Videndum est, in quibus inter se conueniunt, & in quibus etiam differunt. Et quoad conuenientiam, quæ in præsenti quæsito tractan-
1 da est, dicimus, in eo locales Abbates cum Generalibus conuenire, quia vtrique spirituali iurisdictione in subditos in vtroque foro, interiori, scilicet, & exteriori: Ecclesiastico, seù Religioso potiuntur, quæ iurisdictio ordinaria est, tàm in Generalibus, quàm in localibus. Supposito enim, quòd Religio ab Episcoporum iurisdictione sit exempta, opus est, quòd in ea adsint Prælati, & Pastores Ordinarij habentes curam animarum Religiosorum ipsius; quorum respectu Generales Abbates sunt veluti Episcopi, locales verò quasi Parochi: & propterea ordinariam iurisdictionem etiam adesse in foro exteriori in Religione ipsa, necesse est, quippe quæ absque proprio Gubernatore infra Summum Pontificem derelinqui non potest; Et sic huiusmodi iurisdictio necessaria erit in Generali, qui cum immediatè vnicuique Monasterio præesse non valeat, in singulis domibus necessarius est proprius gubernator participans etiā Episcopalem curam, & habens iurisdictionem in foro exteriori, quæ ordinaria est in vtrisque vt tenent communiter *Doctores in cap. cum ab Ecclesiarum, & cap. quanto de officio ordin. & cap. ea, quæ, & cap. in singulis de stat. Monach. Nauar. cons. 9. de priuileg.* Alio modo conueniunt Abbates locales cū Generalibus in eo, quod habent iurisdictionem
2 quasi Episcopalem *cap. Abbates de priuileg. in 6. DD. in Clem. 1. verbo proprij de reb. Eccles. non alien.* Conueniunt præterea in eo, quod in omnes Regulares sibi subiectos immediatam iurisdictionem habent. Et hoc quoad Abbates Conuentuales de se clarum est, inter ipsos enim, & subditos, alius Prælatus non mediat; ergò oportet, eorum iurisdictionem immediatam esse in sibi subiectos. Quantùm autem ad Generales Abbates patet, ex quo in omnes, & singulos Monachos, & Monasteria propriæ Religionis immediatam iurisdictionem habent, vt constat ex vsu, & institutione omnium Ordinum, & Congregationū, quæ per huiusmodi Prælatos reguntur, & hic vsus satis esse debet, vt dici possit esse quasi ius commune, etsi in iure Canonico nihil de hac re scriptum inueniatur. Alia ratio est, quia per obediētiæ votum Religiosi immediatè ad obediendum omnibus his suæ Religionis Prælatis obligantur; ergò omnes hi habent iurisdictionem immediatam in vniuersos subditos.

QVÆSITVM III.

In quibus ijdem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

S V M M A R I V M.

1 *Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iurisdictionis.*

2 *Differunt etiam in iurisdictione quo ad dependentiam.*

3 *Generalis Prælatus potest inferioris iurisdictionem coarctare, non è contra.*

POstquam de conuenientia Abbatum localium cū supremis visum est, restat videre, in quibus inter se differant in iurisdictione erga subditos; quæ differentia circa plura consistit, præcipuè cir-
1 ca amplitudinem, & dependentiam. Et primò quoad amplitudinem, patet differentia; nam localis Abbatis iurisdictio in suum Monasterium, ac eius personas tantùm extenditur; at Generalis in omnes personas, & Monasteria, ac loca Religionis iurisdictionem habet.

Insuper alio modo differunt; Abbas enim Generalis quantò plures habet personas, & loca sibi subiecta, eò ampliorem habet materiam præcipiendi, &

di,& plures actus iurisdictionis exercere potest, quia habet potestatem mutandi subditos ab vno in alium Conuentum,quod non licet locali. Circa Monasteria etiam, & alia loca Religionis plus licet Abbati Generali,quàm locali:multa enim fieri nō possunt,inconsulto Abbate Generali,quæ,ipsius auctoritate accedente,licent.

2 Differūt etiam locales Abbates à Generalibus in iurisdictione quoad dependentiam, seù subordinationem, quæ primò potest considerari in originem,nam Conuentualium Abbatum iurisdictio à Generalibus manat,non è contra;sicut causa particularis dependet ab vniuersali. Quòd enim inferiorum Prælatorum creatio pendeat à superioribus,valdè iuri consonum, & necessarium esse videtur,vt Pralatus superior, cui magis subditorum cura, quàm alijs inferioribus competit, integrè suum munus adimpleat. Secundò potest considerari dicta dependentia in operationibus; Abbas enim inferior aliquo modo pendet in suis actibus à superiori, & non è contrà, sicut causa particularis pendet ab vniuersali in suis actionibus,& non è contra; quæ dependentia moraliter est intelligenda,non autem cum rigore physico, & per se, & dupliciter potest cōtingere,mediatè,scilicet, quatenus iurisdictio Abbatis inferioris dependeat à superiori,vel immediatè, saltem vt à causa non impediente, cum possit; licèt enim non oporteat, Superiorem actu inferioris præcepta confirmare, vel ordinare: tamen opus est saltem, ne illis con-
3 tradicat. Tertiò hæc dependentia potest considerari in eo, quòd Generalis potest inferioris iurisdictionē coarctare, non autem è contra, vt de se patet. An autem hæc dependentia,& subordinatio sit in conseruari,dicemus infra, cum agemus,verū Generalis possit Abbatem localem amouere.

QVÆSITVM IV.

De nonnullis Abbatibus maiori dignitate, & excellentia præ alijs insignitis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui in Regno Neapolis habent Castra, & Oppida,in quibus spiritualem, & temporalem iurisdictionem exercent.*
2 *Abbatis Casinen. prærogatiuæ, & dignitates.*
3 *Aabates nonnulli, qui in Gallia, & Germania inter Episcopos annumerantur, & vtramque temporalem, scilicet, & spiritualem iurisdictionem exercent.*
4 *Abbas Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateranen.*
5 *Abbatum Generalium Cluniacen. & Cistercien. prærogatiuæ,& dignitates.*
6 *Abbas Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia olim statim ac ad Abbatiam electus erat, Cardinalis tit. Sanctę Praxedis censebatur.*
7 *Abbatis Ripolen.in Hispania prærogatiuæ.*
8 *Abbatis Sancti Dionysij Parisien. prærogatiuæ, & dignitates.*
9 *Abbas S.Genouefę Virginis.*
10 *Abbas Sancti Ambrosij Mediolanen.*
11 *Abbas Morimundi Mediolanen.Digcesis.*
12 *Abbas Sancti Saluatoris de Monte Amato.*
13 *Abbas SS.Vincentij,& Anastasij trium fontium.*
14 *Abbas S.Syluestri de Nonantula.*
15 *Abbas S.Stephani de Fossa.*
16 *Abbas S.Marię de Casa Marij.*
17 *Abbas S. Marię de Populetto.*
18 *Abbas Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua.*
19 *Abbas S.Mariæ Vallis Vmbrosę.*
20 *Abbas S.Spiritus de Sulmona.*
21 *Abbatum S.Pauli, ac S. Laurentij extra muros Vrbis, ac Prioris Canonicorum Regularium Basilicę Lateranen. dignitas, & preeminentia.*

INter Abbates Regulares adsunt aliqui habentes populum,& territorium propriū, in quo Episcopalem iurisdictionem exercent, celebrantes per se diœcesanam synodum, dicuntur locorū Ordinarij, ac Ordinariorū appellatione veniūt;prout nonnulli
1 reperiuntur in Regno Neapolis,nempè Abbas Casinensis, qui inter alios honores, & prærogatiuas,
2 præclaros hos obtinuit titulos,nempè [Patriarcha Sacræ Religionis, Abbas Sacri Monasterij Casinensis,Dux,& Princeps omnium Abbatum,& Religiosorum,Vicecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius Regnorum vtriusque Siciliæ, Hierusalem, & Hungariæ, Comes, & Rector Campaniæ,Terræ Laboris,maritimæque Prouincię Viceimperator, & Princeps pacis] Hic postremus titulus ideò illi datus est,quia nullus poterat cum Imperio reconciliari,vel pacificare,nisi consentiēte Abbate Montis Casini,quia potentissimus erat, & Principibus sæculi carus; admirabilis enim, & tremenda erat illius potentia, cui subijciebantur Episcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus 20. Ciuitates 36. Castella 250, Villæ 440. Curtes 336. Portus Maritimi 23. Insulæ 33. Molendina 200. Territoria 300. Ecclesiæ 1662. Ita *Arnold Vuion. 1 par Ligni Vitę lib. primo cap. 2.* & licèt hæc omnia hac nostra ætate haud possideat,aliqua tamen retinet,& hoc titulo (vt multa omittam) adhuc nominatur, & communiter nuncupatur *Abbas Sacri Monasterij Casinensis Ciuitatis Sancti Germani, & Castrorum, aliarumque terrarum, & locorum Dominus, & Ordinarius* Ità inscribitur in Synodo nouissimè celebrata à D. Simplicio Caffarello anno 1626. & impressa Romæ eodem anno apud Ludouicum Grignanum. Porrò Casinēsem Ecclesiam Cathedralem, & Episcopalem appellarunt *Ioan. Andr. in cap. cùm contingat num. 4. de for. compet. & ibid. Butr. n. 11. circa med. vers. fatetur Quaran. in summa Bull. in verb. Concilium Prouinciale nu. 16. Prouinciale Ecclesiarum Cathedralium impressum Romæ sub Leone Decimo;* & meritò quidem,nam(vt habetur ex *Strabone lib. 5. de situ orb.*)erat hæc Ciuitas præclara,& Latinorū nouissima deducta Colonia à Romanis anno ab Vrbe cōdita 440. L. Papirio Cursore V. & C. Iunio iterùm Cōsulibus, *ex Tit. Liuio lib. 1. Decad. 1. & Sigon. de antiqu. Iur. Ital. lib. 2.* & sæpiùs laudata apud veteres Auctores, Plinium, M. Varronem, Silium Italicum,& alios. Hæc Casinensis Ecclesia, antequàm

quam D. Pater Benedictus illhic acceſſiſſet, habebat ſuum Epiſcopum, & præcipuè habuit D. Seuerum, qui Lateranẽſi Concilio ſub Felice III. anno 487. celebrato interfuit, & tanquam Caſinenſis Epiſcopus ſe ſubſcripſit, vt conſtat ex 2. *tom. Concil. fol.* 410. eiuſdem Seueri Caſineñ Epiſcopi meminit Petrus Diaconus in vita eiuſdem Sancti Seueri, & Leo Oſtienſis in *Chronico Caſinenſi lib. 3. cap.* 40. At poſtquam illùc acceſſit D. Pater Benedictus, nempè de anno 529. nemo ampliùs, præter Caſinenſes Monachos, Epiſcopus ibi deputatus fuit. Deindè Abbates Caſinenſes, qui D. Benedicto ſucceſſerunt, quamuis Epiſcopi non eſſent, iura tamen Epiſcopalia, ac omnimodam, & plenariam iuriſdictionem exercuerunt, Diœceſimq; habebant; vt patet, primò ex quadam Bulla ſigno plumbeo munita de anno Domini 1271. vbi Bernardus Abbas ſuam dixit Diœceſim; & cuiuſdam Eccleſiæ translationem demandauit. Et Marinus Abbas de anno 1380. in alia Bulla aſſenſum præbuit Indulgentijs ab Epiſcopis conceſſis in cuiuſdam altaris conſecratione, & ad inſtar Epiſcoporum alias etiã ipſe conceſſit. Demùm Ioannes XXII. Summus Pontifex de anno 1321. dictam Caſinenſem Eccleſiam in Regularem Cathedralem erexit, Epiſcopalem ordinem tãtùm addendo prędictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum erecto canonicè eligebantur, & vtrumquè munus Epiſcopi videlicèt, atq; Abbatis obibant; quod ſeruatum fuit vſq; ad annũ 1367. quo tempore Vrbanus V. iuriſdictionem prædictam reſeruauit iiſdem Abbatibus, Epiſcopalem dumtaxat ordinem à prædicto Ioanne XXII. eis conceſſum auferens, eo quia ſic rei familiari, ac Monaſterij vtilitati magis conſultum fore iudicauit, vt patet ex Bulla eiuſdem Vrbani V. Ex his patet, Caſinenſem Eccleſiam ſemper Cathedralem, ac Epiſcopalem fuiſſe, eiuſq; Abbates, & Prælatos territorium, & diœceſim habuiſſe, ac in ea Epiſcopalem iuriſdictionem plenariè exercuiſſe; quæ omnia optimè tradit *Rota in Vna Sorano Beneficij die* 8. *Martij* 1627. *coram R. P. D. Merlino.* Adſunt in eodem Regno Neapolitano Abbas S. Eliæ; Abbas S. Bartholomæi, qui eſt Dominus Sanctæ Mariæ in Elce; Abbas Sancti Ioannis ad Pirum, & alij, de quibus meminit *Marin Freccia in tract. de ſubfeud. ſub rubr. de origine baronum cap.* 3. *nu.* 18. quos inſuper dicit, nomine ſuarum Eccleſiarum, ac veluti reliquos Epiſcopos habentes Caſtra in feudum à Rege, præcedere Comites, & alios Dominos ſeculares Regni. His ſimiles leguntur quamplures alij Abbates in noſtra Italia, vt Abbates Montis Regalis, Sanctæ Iuſtinæ de Padua, Abbas Farfenſis, Sublacenſis, Sancti Pauli de Vrbe, Montis Virginis, S. Mariæ de Bagno, Claræuallenſis, & alij his ſimiles, imò maioris dignitatis in Germania reperiuntur, qui inter Epiſcopos annumerantur; vt Abbas Fuldenſis, Abbas Hirſcfeldenſis, Abbas Murpacenſis, Abbas Campidonenſis, Abbas Corbienſis, Abbas Prumenſis, Abbas Stabulenſis, Abbas Diui Galli, de quibus *Daniel Otto in diſſertatione iuridico politica de iure publico Imperij Romani cap.* 18. §. *tertia claſſis. Munſterus lib.* 3. *Germanographiæ, Simlerus de rebus Heluetior. lib.* 2. & alij Germaniæ annaliũ ſcriptores paſſim. Similiter in Gallia Abbas Dolenſis, qui Abbas, & Princeps Dolenſis ſe ſubſcribit. Abbas D. Iodoci in Cella Maritima ad oſtiũ Cantij inter Stapulas, & Monſtroliũ Vrbes poſita, qui dicitur Abbas, & Comes D. Iodoci; nec non innumeri ferè alij in reliquis Prouincijs, & Regnis, quos omnes hic recenſere, eſſet lectores tædio afficere. Iſti Abbates trium perſonarum vicem ſuſtinent, nempè Abbatis in Monaſterio erga ſuos Monachos, Epiſcopi erga Populum, & Domini cum iuriſdictione temporali ciuili, ſeù mixta ſe habent erga Laicos; & omnibus Prelatis Epiſcopo inferioribus præferuntur; iis competunt non ſolùm ea, quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis, verùm etiam ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, aliquibus tamen exceptis, de quibus ſuo loco; hi in Concilio ſedent immediatè poſt Epiſcopos, vt ait, *Petrus de Monte in tract. Monarch. conſil. q.* 5. *nu.* 4. *& Campeg. in tract. de auctor. Sacri Concilij ſup.* 7. Inſuper in Concilio Prouinciali, ac etiam Generali tanquam locorum Ordinarij habent vocem deciſiuam, ſubſcribendo in actibus eorumdem Conciliorum, vt ſuo loco dicemus.

4 Abbas Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateraneñ Inſulæ in mare Adriatico propè Theatinam diœceſim, habet in illis Inſulis, quæ Tremitanæ nunc, olim verò Diomedeę dictæ ſunt, iuriſdictionem ordinariam ſpiritualem, & temporalem, & vtrumq; gladium, ac etiam in terris littoris adiacentis; & inter Barones Regni Neapolitani numeratur, & locum habet; in maiori Inſula, in qua reſidet, eſt vetuſtiſſima, & ineſpugnabilis illa arx, quæ eiuſdem Abbatis vigilantia, & prudentia, tanquam naturalis Principis gubernatur, munitur, & defenditur.

5 Abbas Cluniacenſis (vt refert *Arnold. Vuion. Belga* 1. *part. Ligni vitæ lib.* 2. *cap.* 11.) ex priuilegio Calixti Papæ Secundi, quotieſcunq; Romam accedebat Cardinalitia dignitate potiebatur; & hoc probat ex Chronico Cluniacenſi per hæc verba: *Eadem verò die, videlicet; qua canonizatus eſt S. Hugo Abbas, communi omnium ſuorum aſſidentium aſſenſu largitus eſt, felix Papa Calixtus Cluniacenſi Eccleſiæ ſpeciali, & propriæ ſuæ, vt Abbas Cluniacenſis ſemper, vbiq; Romam accederet, fungatur officio Cardinalis, manuq; propria ipſe Pincium anulo ſuo inueſtiuit.* Refert inſuper idem Auctor loc. cit.
6 quòd Abbates Monaſterij Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia eodem priuilegio, & ampliori gaudebant; nam adiectus erat eorum dignitati titulus Sanctæ Praxedis perpetuus; & vt primùm quis creabatur Abbas, ſine alia Summi Pontificis ratificatione, Cardinalis Sanctæ Praxedis cenſebatur, ex atteſtatione *Franciſci Belflores tom.* 1. *ſuæ Coſmographiæ*, qui nonnulla decreta, & diplomata Summorum Pontificum hac de re affert.

7 Abbas Ripoleñ Ordinis Sancti Benedicti in Hiſpania maximam in multos vaſſallos habet iuriſdictionem, & habet vtrumq; gladium, & ſedet pro tribunali ad ſubditorum cauſas audiendas, & ſpeciali priuilegio à fel. record. Paulo V. obtento, poteſt capitales ſententias contra reos, abſq;

irre-

irregularitatis metu ferre. Ita mihi retulit ipse Abbas vir singulari religione, & scientia, ac cæteris animi dotibus ornatus.

8 Abbas Sancti Dionysij Parisien. Ordinis Sancti Benedicti inter Abbates, & alios Prælatos est valdè conspicuus in tota Gallia, non solùm propter eximia priuilegia à Sede Apostolica obtenta, vt passim fatetur *Renat. Choppin. in suo Monastico, & de sacra Politia Forensi*, sed etiam quia est Par Franciæ.

In Gallia sunt multi Abbates, qui non solùm Principum, & Comitum, vel Baronum titulis gaudent, verùm etiam habent sub se Priores Camerarios, & alios officiales, qui Barones existunt, sicut in Monasterio Vendomensi videre est, illius enim Camerarius Baronis re, & nomine potitur.

9 In magna præminentia est pariter Abbas Sanctæ Genouefæ Virginis Canonicorum Lateranen. Nam habet sub se vassallos, & est protector iurium Summi Pontificis, à quo habet auctoritatem, excommunicandi quoscunq; iura Pontificia perturbantes, vel defraudantes. Præterea, (vt à quibusdam Parisiensibus, qui se ita vidisse testantur, accepi,) hic Abbas, quando defertur corpus prædictæ Sanctæ Virginis Genouefæ, Patronæ totius territorij Parisiensis, præsente Archiepiscopo Parisien. in sua Diœcesi, cuius est ipse Abbas Ordinarius, populo benedicit habens à sinistris Archiepiscopum Parisien., qui postea transiens per propriam diœcesim, quæ supradictæ Abbatis Diœcesi contigua est, reassumit dexteram, quam in proprio territorio, & Diœcesi sua ab immemorabili tempore, sibi vendicat prædictus Abbas Sanctæ Genouefæ. Ita mihi relatum fuit à Domino Michaele Bauldrio de Ebronio Gallo Monacho Benedictino, viro in rebus præcipuè Monasticis valdè versato.

10 Abbas Sancti Ambrosij Mediolanen. est Comes Limontæ, Ciuennæ, & Campionis, & Ordinarius eorumdem locorum, & est Comes Imperialis, & à subditis nuncupatur nomine Illustrissimi, & Reuerendissimi Comitis, & Abbatis; & habet potestatem, numismata imprimendi cum proprijs formis, & inscriptionibus; cantat insuper Missam cum sceptro Regio, & multa habeat priuilegia.

11 Abbas Sanctæ Mariæ de Morimundo Diœcesis Mediolanen. est Comes, & Dominus Morimundi, Coronatæ, Basiani, Faraucchiæ, Thesinolli, & Eughij, & habet in his locis iurisdictionem temporalem, & iustitiam exequitur, vsque ad mortem exclusiuè, & habet fiscum.

12 Abbas Sancti Saluatoris Montis Amiati Diœcesis Clusinen. habet iurisdictionem spiritualem in terra Abbatiæ, & in terra Monticelli, ac tanquam Episcopus plenariam iurisdictionem in his duabus Terris exercet.

13 Abbas Sanctorum Vincentij, & Anastasij trium Fontium propè, & extra mœnia Vrbis, est Dominus Montis Oresti, Montis Rosi, in spiritualibus, & temporalibus, & in spiritualibus Orbetelli, Montis Argentarij, Insulæ Gilij. Hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

14 Abbas Sancti Syluestri de Nonantula Diœcesis Mutinen. habet iurisdictionem spiritualem in Castro d. Nonantulæ, & tanquam Episcopus visitat, synodum conuocat, Presbyteros ad confessiones, & ad curam animarum approbat, & magnam habet iurisdictionem in pluribus locis Diœcesis Mutinen. hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

15 Abbas Sancti Stephani de Fossa Noua, Diœcesis Terracinen. habet multa feuda in ea diœcesi, & multa in Sicilia.

16 Abbas Sanctæ Mariæ de Casa Marij Diœcesis Verulanen. habet feuda multa in Campania.

Abbas S. Saluatoris de Septimo Diœces. Floren. est Comes Stalis.

17 Abbas Sanctæ Mariæ de Populetto in Catalonia Diœces. Terraconen. habet sub se 10. Oppida, in quibus exercet iurisdictionem temporalem, & spiritualem.

18 Abbas Sanctissimæ Trinitatis de Caua Ordinis Sancti Benedicti, per multos annos habuit Iura Episcopalia in dicta Ciuitate, & Casalibus antequam dicta Ciuitas in Episcopatum erigeretur. Quo tempore anno millesimo nonagesimo fuit prædictum Monasterium exemptum ab Archiepiscopo Salernitano; & ab Vrbano Papa II. in anno 1090. Abbati Cauensi fuit data facultas exercendi omnia Pontificalia, & spiritualia, exceptis tribus scilicet, conferre ordines sacros, Basilicas, & altaria consecrare, & conficere Chrisma: quæ hodiè exercet, extra tamen Diœcesim Cauensem, in alijs locis sibi subditis; de quo Cauensi Monasterio meminit Honorius III. *in capit. de offic. iud.* & Eugenius III. *in cap. insuper de testibus*, & de Monastico Ordine, qui secundùm Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauensis Monasterij obseruantiam, à multitudine Monachorum, de Cauensi Ordine introductum Monasterium Montis Regalis, lege Epistolam Innocentij Tertij directam Archiepiscopo Montis Regalis fol. 145. De hoc Monasterio legatur etiam *Chron. Cassinen. lib. 2. cap. 30. & lib. 4. cap. 3.* De potestate huius Abbatis extant literæ sacræ Congregationis tenoris sequ.

Nos Hieronymus Sancti Eustachij Diaconus Cardinalis Matthæus nuncupatus, fidem facimus, & attestamur, in libris Sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, Illustriss. Cardd. Congreg. fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis, alias coram Congregatione productis, liquidò constare Abbatem Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauæ omnimodam habere iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediatè subiectum Sedi Apostolicæ, nullius q; esse Diœcesis, & proprium habere territorium, In quorum fidem, &c. Datum Romæ Idib. Martij 1591. Refertur à Stephan. Quarant. verb. Concil. Prouinciale.

Abbas Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ iam erat totius Ordinis Vallis Vmbrosæ Præsidens Generalis, multisquè præminentijs decoratus; locum enim præcipuum habebat in Senatu Florentino, & multa oppida, & Castra tàm propè Monasterium Vallis Vmbrosæ, quàm in maritimis Senarum; tanquam Comes, & Dominus gubernabat.

20 Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui est totius Ordinis Cælestinorum Generalis, & quorumdam loco-

locorum propè Sulmonam Dominus, & Ordinarius.

21 Maxima, & memoriæ digna fuit olim præeminentia, & dignitas Abbatum S. Pauli, & S. Laurentij extra muros Vrbis, necnon Prioris Canonicorum Regularium Basilicæ Lateranen., de quibus Onuphrius in lib. de septem Vrbis Ecclesijs, ita scribit.

Cum verò Romanus Pontifex in Ara ipsa maxima celebrabat, ei omnes, qui in Curia Romana aliqua dignitate, honore, seu magistratu fungerentur, aderant, & assistebant, inter quos primi erant septem Episcopi Cardinales, videlicet Ostiensis, Portuensis, Sanctæ Rufinæ Prænestinus, Tusculanus, Sabinus, & Albanus; hi Romani Pontificis Collaterales, & primæ Sedis Episcopi appellabantur, quorum primò consecratus Prior Episcoporum Cardinalium dicebatur, qui nunc Decanus Collegij vocatur. Post hos aderant quinque Patriarchalium Ecclesiarum Prælati, videlicèt Prior Canonicorum Basilicæ Lateranen. Archipresbyteri Basilicarum Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris, Abbates Monasteriorum Sancti Pauli, & S. Laurentij extra muros. Assistebant etiam 28. Presbyteri Cardinales S. R. E. qui totidem Ecclesijs quæ tituli vocantur, intra Vrbem Romam cum Episcopali auctoritate præsidebant, &c. Hoc idem vide apud *Gabrielem Pennot. in Histor. Tripart. lib. 3. cap. 4. nu. 2.*

Nicolaus Harpsfeldis in Historia Anglicana, Catalogo Religiosarum Ædium de Abbaribus, & alijs quibusdam Prælatis inferioribus hæc scribit.

INter præcipuos Abbates, & Prelatos Episcopo inferiores possunt connumerari infrascripti, qui item in Anglia multis erant præditi preeminentijs, & privilegijs, & precipuè omnes erant Barones, & Regis Angliæ parlamento adscripti.

1. Abbas Glosconiæ 2. Abbas S. Augustini Cantuariensis. 3. Abbas S. Petri VVestmonasteriensis. 4. Abbas S. Albani. 5. Abbas S. Edmundi de Burijs 6. Abbas S. Petri de Burgo. 7. Abbas S. Joannis Glocestriæ. 8 Abbas Eueshamiæ. 9. Abbas VVinthelcumbiæ. 10. Abbas Groulandiæ. 11. Abbas Belli siuè Bataille. 12. Abbas Redingiæ. 13. Abbas Abingdoniæ. 14. Abbas VValthamiæ S. Crucis. 15. Abbas Salopiæ. 16. Abbas Cirencestriæ. 17. Abbas S. Petri Glocestriæ. 18. Abbas Bardeneiæ. 19. Abbas S. Benedicti de Hulmo. 20. Abbas Thorneiæ. 21. Abbas Ramseiæ. 22. Abbas Hijdæ. 23. Abbas Malmesburiæ. 24. Abbas Sanctæ Mariæ Eboracensis. 25. Abbas Selbeiæ, 26. Prior Couentriæ. & 27. Prior Ordinis S. Ioannis Hierosolymis, qui vulgò Magister militum Ioannitarum, & primus Angliæ Baro haberi voluit.

Ad hos omnes ecclesiasticos; quibuscunq; parlamentis, ex actis publicis, vt Pares Regni cum ceteris paribus personaliter interesse, consulere, tractare, ordinare, statuere, definire ratione Baroniarum, quas de Rege tenebant, de iure, & consuetudine spectauit, &c

DISPVTATIO IV.
De Abbatibus commendatarijs.

QVÆSITVM I.

Quo tempore Abbates Commendatarij in Ecclesia initium habuerunt.

SVMMARIVM.

1. *D. Gregorius Magnus primus Ecclesias ad tempus commendasse legitur.*
2. *Pelagius I. Pont. Ecclesiam Catanen. Episcopo Messanen. ad tempus commendauit.*
3. *Abbatiæ cœperunt commendari tempore Leonis IV.*
4. *Clemens V. exhorruit Ecclesiarum, & Monasteriorum commendas.*
5. *Commendas Monasteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifatius IX. & eas perpetuas sequutus est Paulus Secundus.*

ECcleſiarum ad tempus commendatio antiqua
1 eſt in Eccleſia, quippe quæ habetur ex tempore D.Gregorij primi, qui in Eccleſia Panormitana vacante poſuit Viſitatorem ad tempus, vt patet ex *c. obitum diſt.61.* & ex *lib. 11. Epiſt.7.* conſtat, ipſum commendaſſe Eccleſiam Neapolitanam,& *21.q.1.cap.relatio,& cap.illud*,idem D.Gregorius Summus Pontifex Epiſcopo Fundeñ commendauit Eccleſiam Terracinenſem, & voluit, quòd alteram iure tituli, alteram verò iure com-
2 mendationis obtineret. Pelagius I. legitur, Epiſcopo Meſſanenſi Eccleſiam Catanenſem ad tempus quoque commendaſſe, vt patet *ex cap. Cataneu. diſt 41. Et D. Athanaſius in Epiſtola apud Nicephorum lib. 11. Hiſt. Eccleſ.* ait, ſibi additam, & commendatam fuiſſe Eccleſiam adminiſtrandam. Ab-
3 batiæ autem, & beneficia Regularia cœperunt commendari tempore Leonis Quarti, vt habetur in *can. qui plures 21. q. 1.* vbi Leo Quartus decreuit, vt vnus poſſit duas Eccleſias obtinere, alteram iure tituli, alteram verò commendationis. Ita etiam affirmat *Rebuff. in praxi benef. tit. de commend num. 6. ex Ruzæo in tract. de commenda. q. 1.* Et illi, quibus Eccleſiæ, ſiue Monaſteria commendabantur, cùm veluti depoſitarij, & cuſtodes illa adminiſtrarent, tenebantur adminiſtrationis eo-
4 rum rationem reddere. Huiuſmodi autem commendationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum legitur exhorruiſſe Clemens V. ita vt contractas reuocauerit, vt *extrauag 2. de præben.* Vbi plurima incommoda, & mala ex hac commendarum conſuetudine oriri, ait, per ea verba dictæ *extrauag. 2. demumque proſpeximus euidenter, quòd Eccleſiarum, & Monaſteriorum eorumdem cura negligitur: bona, & iura diſpenſantur ipſorum, ac ſubiectis eis perſonis, & populis ſpiritualiter plurimùm, & temporaliter derogatur, eiſque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: ac nedum ipſis, ſed etiam Romanæ matri Eccleſiæ, quæ diſponente Domino ipſorum caput fore dinoſcitur, & Magiſtra, grauiora inde futura timentur pericula,* quæ omnia luculenter, & amplè depingit *Rebuff d. tit. de commend à nu. 12.*

5 Denique fuerunt iterum introductæ ab Vrbano VI. & Bonifatio IX. quas perpetuas ſequutus eſt Paulus II. Venetus, qui à Cardinali Portuenſi admonitus, ne eas ampliùs in Eccleſia permitteret, reſpondit, Monaſteria 500. & ampliùs à Pontificatu Calixti III. in eam diem commendata fuiſſe Clericis nulla Regula deuinctis, vt habetur ex *Renat Chopp. in Monaſt lib. 1. tit. 1. nu. 14.* & ſic vſque ad noſtram tempeſtatem durat huiuſmodi prouiſio per modum commendationis, quæ eſt valdè in vſu.

QVÆSITVM II.

Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione Eccleſiæ, & Monaſteria antiquitùs commendari cœperunt.*

1 ECcleſiæ antiquitùs ad tempus commendari conſueuerunt, quoad vſque illarum Rector eligeretur; ſed quia ſæpè Rectorũ,& Prælatorũ electio, ob lites, & controuerſias eligentium, differebatur; ne Monaſteria diù abſque ſuperiore exiſtentia aliquod paterentur detrimentum: Summi Pontifices illa ad ſex menſes commendare cœperunt.

Alia etiam ratio fuit; quia cum decreſcente Monachorum numero, & propterea Cœnobijs penè diſtitutis, vix Idonei Regulares, qui ipſis præfici poſſint, reperirentur: Romani Pontifices Regulares Eccleſias, & Abbatias ſecularibus Clericis, nullo voto, aut Monaſtica Regula adſtrictis, ad tempus in commendam concedere cœperunt, ne dictæ Eccleſiæ ſine cuſtode remanerent. Inſuper modus prouidendi per viam commendationis fuit à Summis Pontificibus introductus, vt qui non eſt habilis ad retinendum beneficium in titulum, ſit habilis ad retinendum illud in commendam; vel vt beneficium cum alio incompatibili poſſit per viam commendæ retinere. *Ita Lambert. de iur. patr. lib. 2. part. 1. quæſt. 6. art. 14. nu. 15. Garc. de benef. part. 4. cap. 6. nu. 24. & 25.*

QVÆSITVM III.

Quis poſſit Abbatias commendare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Summus Pontifex Abbatias commendare poteſt.*

2 *Poteſtas commendandi regulatur à poteſtate conferendi.*

SOlus Summus Pontifex Abbatias in commendam tradere poteſt, vt ait *Azor. inſt. moral. par. 2.*
1 *lib. 6. cap. 31. q. 15. D. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 68. num. 16.* Et definiuit Leo Decimus in *conſtit 7 §. 9. apud Laert. Cherub. in Bullar. tom. 1 pag. 475.* cuius verba ſunt infraſcripta. *Et quoniam ex commendis Monaſteriorum, (vt magiſtra rerum experientia ſæpius docuit) Monaſteria ipſa tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus grauiter læduntur, quippè quorum ædificia, partim Commendatariorum negligentia, partim auaritia, vel incuria collabuntur, & in dies diuinus cultus in his magis diminuitur, paſſimque oblinquendi materia perſonis, præſertim ſecularibus præbetur, non abſque dignitatis Apoſtolicæ Sedis diminutione, à qua commendæ huiuſmodi proficiſcuntur, vt eorum indemnitati ſalubriùs conſulatur. Volumus, ac ſancimus, vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacauerint, nullo pacto cuipiam poſſint commendari (niſi pro conſeruatione auctoritatis Apoſtolicæ Sedis, ad occurrendum malitijs illam impugnantium pro temporum qualitate, aliter nobis, de fratrum noſtrorum conſilio, viſum fuerit expedire) ſed de perſona idonea iuxta præſcriptam conſtitutionem eis ità prouideatur, vt illis idonei Abbates, prout decet præfuturi ſint.* Ex qua Bulla patet, Abbatiarum commendationem à Summis Pontificibus proficiſci, non autem ab alijs Ordinarijs Papa Inferioribus.

Ratio

2 Ratio horum est, quia potestas commendandi regulatur à potestate conferendi *arg. cap. cum singula §. prohibemus, de præbend. in 6.* vbi beneficia per Monachos vnius Monasterij regi consueta, nō possunt committi per inferiorem à Papa Monachis alterius Monasterij; & loquitur ibi tex. de quibuscunque Ecclesijs, vel administrationibus. Idem videtur velle *Archid. in cap. nemo de elect. in 6. in princip.* dicens, quòd sicut Legatus de latere non potest conferre Ecclesias Collegiatas *cap. penult. de offic. legat eod. lib. 6.* ità neque commendare poterit. Atque sic docet expressè *Franch. in d. cap. nemo num. 10. in fine.*

QVÆSITVM IV.

Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia idoneis commendanda sunt, & qualis idoneitas requiratur.*

Respondeo, quòd hoc definitur in Bulla Leonis Decimi antecedenti quæsito citata, quæ statuit, vt idoneis Abbatiæ in commendam conferātur; vbi ex constitutione Alexandri Tertij in Concilio Lateranensi *cap. 1. citata ab eodem Leone in supradicta Bulla §. 3.* hoc pro personis, quibus commendandæ sunt Abbatiæ, decernit. [*Cum pia mem. Alexāder Papa tertius prędecessor noster etiam in Lateranensi Concilio decreuerit, vt ętas, morū grauitas, ac literarum scientia in personis promouendis in Episcopos, & Abbates, diligenter inquirantur: nihilque magis Dei Ecclesiæ officiat, quam cum immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum. Propterea in promotionibus Prælatorum, quorum à Romano Pontifice magna ratio haberi debet, eo præsertim, quòd de promotis per eos ad Ecclesias, seù Monasteria, in extremo Iuditio rationem Deo reddituri sunt; statuimus, & ordinamus, vt deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesijs, & Monasterijs pro tempore vacantibus de personis (iuxta præfati Alexandri constitutionem) ętate matura, grauitate morum, literarumque scientia præditis, non ad alicuius instantiam per commendam, & administrationem, seu conseruationem, aut alio quouis modo prouideatur, nisi ratione vtilitatis Ecclesiarum, prudentiæ, nobilitatis, experientię, atque Curialitatis antiquæ, cum competenti literatura, et in Sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idēque in electis, & postulatis, quorum electiones, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueuerunt volumus obseruari* Videatur insuper alia eiusdem Leonis Decimi Pont. Max. constitutio in *Bullar. nouo Laert. Cherub, tom 1. pag. 496.* quæ incipit *Pastor ęternus gregem suum.*

QVÆSITVM V.

Quot modis possint Abbatiæ commendari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ duobus modis commendari possunt.*
2 *Commendatary ad tempus se habent, veluti depositarij, siue tutores.*
3 *Commendare quid sit.*
4 *Commendatary perpetui disponere possunt de fructibus beneficy sibi commendati, sicut veri beneficiati.*
5 *Commendatio perpetua est velut titulus canonicus.*

1 Dvobus modis in vniuersum reperio, Abbatias commendari posse, nimirum ad tempus, & in perpetuum. Primo modo commendatur Abbatia, quandò mortuo Abbate, alicuius veluti depositarij fidei, & curæ committitur Monasteriū
2 ad tempus, in quo loco se habet veluti tutor, curator, siuè custos, non autem vt beneficiarius, vel titularis: cum non sibi illud beneficium, & Monasterium possideat: *Rot in decis. 144. in antiq.* Com-
3 mendare enim nil aliud est, nisi deponere *l. commēdare ff. de verb signif. l. lucius ff. deposit l. rei commēdata ff. commen dati, c. nē quis arbitretur 22. q. 2. c. 1. de deposit. gloss. in cap. nemo, verb. commendare de elect. in 6. Gonz. al. ad reg. 8. de mensibus, gloss. 5. §. 8. num. 38.* Et hic modus commendæ dicitur à Doctoribus factus in vtilitatem Ecclesiæ.

Secundo modo commendatur Abbatia, quandò alicui in perpetuum, eius vita durante committi-
4 tur, vt eam gubernet, & regat, cum facultate disponēdi de fructibus ipsius, sicuti verus beneficiatus; & hic modus dicitur in vtilitatem Commendatarij. *Nicol. Garz. de benef. p. 4. cap. 4. num. 7. Azor. instit. mor. p. 1. lib. 6. cap. 31. q. 1. in fine.* Et hæc commendatio beneficij, vel Ecclesiæ in perpetuum est titulus canonicus *can. si plures 21. q. 1. cap. dudum il 2. de elect. Put. decis. 158. num. 4. lib. 1. Gonzal. d. §. 8. num. 2. Flamin. Parif. de resig. lib. 2. q. 17. n. 11. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 68. num. 2.*

QVÆSITVM VI.

An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manet affectum, ac Sedi Apostolica reseruatum per Papa manus appositionem.*

Respondeo, nulla ratione Episcopo licere, Abbatiam, siuè ad tempus, siuè in perpetuum à Sūmo Pontifice commendatam rursus commendare; Quia eo ipso, quòd Papa in ea manum appo-
1 suit, manet affecta, & habetur pro reseruata, & Sedi Apostolicæ, ac ipsius potestati adeò subie-

 cta, vt

cta, vt in posterùm nemo, absque eius auctoritate, illam possit conferre, *arg. cap. vt nostrum de appellat. Roman. cons. 350. Pauin de offic. & pot. Capit. p. 2. q. 3. num. 11. Sarnen. in reg. de infirmis q. 13. & reg. de publicand. q. 4. Rebuff. in prax. tit. de reseruat num. 31. Cassador decis. 32. super reg. num. 5. & decis. 5. de priuileg. num. 7. Put. decis. 158. lib. 1. Garc. de benef. p. 4. cap. 4. num. 68. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 59. num. 9.*

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans possit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta sit, etiam si sit temporalis, sequens prouisio eius mentionem requirit, ne fiat subreptitia, & n. 2.*
3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*
4 *Commenda temporalis quandò dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

REspondeo, quòd sic; veruntamen in eius impetratione, ad hoc, vt valeat, oportet facere men-
1 tionem, quòd fuerit commendata: aliàs enim prouisio, tamquam subreptitia, nulla, & irrita iudicaretur, prout dicunt *Archid. Dominic. et Franch. in cap. nemo de elect. in 6. Calder. cons. 6. & 30. de praebend.* Ecclesia namque commendata non dicitur omninò vacare; quia Commendatarius eius possessionem, & administrationem habet; & sic etiam
2 si commenda ad tempus facta sit ad vtilitatem Commendatarij, debet per impetrantem de ea fieri mentio in prouisione sequenti, sicut de perpetua: aliàs prouisio est subreptitia, *Put. decis. 232. n. 2. lib. 2. Sarnen. de triennal. q. 5. vers. tunc est, Garc. de benef. p. 4. cap. 4. num. 45. & seq. Azor instit. mo-*
3 *ral. p. 2. lib. 6. cap. 31. q. 6.* Ratio est, quia Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur, *cap. super eo de offic. deleg. cap. quamuis de rescrip. in 6.* Com-
4 menda autem temporalis, tunc dicitur esse in Cõmendatarij vtilitatem, quandò est cum perceptione fructuum tunc enim huiusmodi commenda tituli vim habet. *Put. d. decis. 272. num. 3.*

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, possit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non potest.*
2 *Monachus aliquod beneficium obtinens nequit, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere.*
3 *Commenda vim habet dispensationis.*

1 LIcèt Monachus possit vnum beneficium Regulare obtinere, tamen duo habere non potest, nec etiam Cappellam, aut portionem Monachalem, vel pensionem simul cum alio beneficio; vt alibi latius dicetur; quia quodlibet beneficiũ est incompatibile Monacho cum primo, per tex. *in cap. cum singula de praebend. in 6.* vbi dicitur, *cum singula officia singulis sint committenda personis & dissolutionis, ac euagationis materia sit Religiosis praeceteris auferenda; praesenti edicto prohibemus, ne aliqui Monachi, vel Religiosi alij pluribus prioratibus, vel Ecclesijs, absque Sedis Apostolicae auctoritate, praeesse praesumant, nisi vnus ex eis ab alio dependeat, vel adinuicem sint annexi.* Vndè apparet, non posse
2 Monachum, qui Prioratum, vel aliud beneficium obtinet, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere, est enim inhabilis ad duo beneficia, etiam simplicia obtinenda; nisi vnum ipsorum sit alteri annexum; quia tunc vnum tantùm censetur per *cap. dudum de elect. lib. 6.* & ex dicto *c. cum singula,* & ibi *gloss.* ergò in hoc necessariũ est, Papæ dispensationem interuenire. Potest autem Abbatiam, vel aliud beneficium in commendam
3 obtinere; quia recipiens in commendam censetur eo ipso dispensatus: nam sola commenda vim habet dispensationis: *Calder. cons. 8. de rescrip. Prob. ad Io: Monach. in cap. super eo, num. 15. de praebend. in 6. Rebuff. in prax. tit. de commenda num. 33. & tit. de dispensationibus nu. 18. Mandos. super regul. 32. Cancellar. q. 7 num. 5. & quaest. 30. num. 3. Garc. de benef. par. 4. cap. 4. num. 29.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in Commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri. limita, vt num. 2.*

1 REspondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens Abbatiã alicuius Religionis in titulum posset cogi ad professionem in ea emittendam: tamen illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta tradita per *Cassador. decis. 32. super reg. nu. 8. Sarnen. super reg. de infirm quaest. 13. vers. praeterea; Rebuff. de pacific. possessor. nu. 59. alias 45.*

Si tamen hoc in Bulla commendationis Summus Pontifex expressisset, teneretur; vt praeter Doct. citatos affirmant *Cuch. instit. maior. lib. 3. tit. 6. n. 48. Garc. de benefic. part. 4. nu. 28. Barbosa de offic. & potest. Episc part. 3. alleg 59. num. 17.*

DISPV-

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

cta, vt in posterùm nemo, absque eius auctoritate, illam possit conferre, *arg. cap. vt nostrum de appellat. Roman. cons. 350. Pauin de offic. & pot. Capit. p. 2. q. 3. num. 11. Sarnen. in reg. de infirmis q. 13. & reg. de publicand. q. 4. Rebuff. in prax. tit. de reseruat num. 31. Cassador decis. 32. super reg. num. 5. & decis. 5. de priuileg. num. 7. Put. decis. 158. lib. 1. Garc. de benef. p. 4. cap. 4. num. 68. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 59. num. 9.*

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans possit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta sit, etiam si sit temporalis, sequens prouisio eius mentionem requirit, ne fiat subreptitia, & n. 2.*
3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*
4 *Commenda temporalis quandò dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

REspondeo, quòd sic; veruntamen in eius impetratione, ad hoc, vt valeat, oportet facere men-
1 tionem, quòd fuerit commendata: aliàs enim prouisio, tamquam subreptitia, nulla, & irrita iudicaretur, prout dicunt *Archid. Dominic. et Franch. in cap. nemo de elect. in 6. Calder. cons. 6. & 30. de praebend.* Ecclesia namque commendata non dicitur omninò vacare; quia Commendatarius eius possessionem, & administrationem habet; & sic etiam
2 si commenda ad tempus facta sit ad vtilitatem Commendatarij, debet per impetrantem de ea fieri mentio in prouisione sequenti, sicut de perpetua: aliàs prouisio est subreptitia, *Put. decis. 232. n. 2. lib. 2. Sarnen. de triennal. q. 5. vers. tunc est, Garc. de benef. p. 4. cap. 4. num. 45. & seq. Azor instit. mo-*
3 *ral. p. 2. lib. 6. cap. 31. q. 6.* Ratio est, quia Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur, *cap. super eo de offic. deleg. cap. quamuis de rescrip. in 6.* Com-
4 menda autem temporalis, tunc dicitur esse in Cõmendatarij vtilitatem, quandò est cum perceptione fructuum tunc enim huiusmodi commenda tituli vim habet. *Put. d. decis. 272. num. 3.*

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, possit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non potest.*
2 *Monachus aliquod beneficium obtinens nequit, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere.*
3 *Commenda vim habet dispensationis.*

1 LIcèt Monachus possit vnum beneficium Regulare obtinere, tamen duo habere non potest, nec etiam Cappellam, aut portionem Monachalem, vel pensionem simul cum alio beneficio; vt alibi latius dicetur; quia quodlibet beneficiũ est incompatibile Monacho cum primo, per *tex. in cap. cum singula de praebend. in 6.* vbi dicitur, *cum singula officia singulis sint committenda personis, & dissolutionis, ac euagationis materia sit Religiosis praeceteris auferenda; praesenti edicto prohibemus, ne aliqui Monachi, vel Religiosi alij pluribus prioratibus, vel Ecclesijs, absque Sedis Apostolicæ auctoritate, praeesse praesumant, nisi vnus ex eis ab alio dependeat, vel adinuicem sint annexi.* Vndè apparet, non posse
2 Monachum, qui Prioratum, vel aliud beneficium obtinet, Abbatiam, absque Apostolicæ Sedis dispensatione obtinere, est enim inhabilis ad duo beneficia, etiam simplicia obtinenda; nisi vnum ipsorum sit alteri annexum; quia tunc vnum tantùm censetur per *cap. dudum de elect. lib. 6.* & ex dicto *c. cum singula,* & ibi *gloss.* ergò in hoc necessariũ est, Papæ dispensationem interuenire. Potest autem Abbatiam, vel aliud beneficium in commendam
3 obtinere; quia recipiens in commendam censetur eo ipso dispensatus: nam sola commenda vim habet dispensationis: *Calder. cons. 8. de rescrip. Prob. ad Io: Monach. in cap. super eo, num. 15. de praebend. in 6. Rebuff. in prax. tit. de commenda num. 33. & tit. de dispensationibus nu. 18. Mandos. super regul. 32. Cancellar. q. 7 num. 5. & quaest. 30. num. 3. Garc. de benef. par. 4. cap. 4. num. 29.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in Commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri. limita, vt num. 2.*

1 REspondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens Abbatiã alicuius Religionis in titulum posset cogi ad professionem in ea emittendam: tamen illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta tradita per *Cassador. decis. 32. super reg. nu. 8. Sarnen. super reg. de infirm quaest. 13. vers. praeterea; Rebuff. de pacific. possessor. nn. 59. alias 45.*

Si tamen hoc in Bulla commendationis Summus Pontifex expressisset, teneretur; vt praeter Doct. citatos affirmant *Cuch. instit. maior. lib. 3. tit. 6. n. 48. Garc. de benefic. part. 4. nu. 28. Barbosa de offic. & potest. Episc part. 3. alleg. 59. num. 17.*

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum pertinet.*

2 *Abbates antiquitùs, antequàm exempti essent, ab Episcopis confirmabantur.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitorijs eliguntur.*

4 *Generi per speciem derogatur.*

5 *Constitutiones, quæ iuri communi aduersantur, nisi Apostolicæ Sedis priuilegio sint munitæ, irritæ sunt, & inanes.*

6 *In electionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum suis Definitorijs faciendis etiam secretum seruari debet, aliàs nullæ sunt.*

RAtio dubitandi est, quia Concilium Toletanum quartum relatum à *Gratiano in cap.* 1. 18. *quæst.* 2. decreuit, quòd Saeerdotes idest Episcopi Abbates, & alia officia in Monasterijs instituere debeant; ergò non ad Congregationem Monachorum, sed ad Episcopos Abbatum institutio
2 spectare videtur. In contrarium autem est, quod habetur ex Diuo Gregorio, & Pelagio Summis Pontificibus in *capp. seqq. eadem cau. & quæst. nam in cap. sequen. Diuus Gregorius in Epistola ad Castorium Ariminen. Episcopum*, sic ait, *Abbas in Monasterio non per Episcopum, aut per aliquem extraneum ordinetur, & in cap. quàm sit necessarium §. defuncto*, idem D. Gregorius *Defuncto verò Abbate cuiuscumque Congregationis, non extraneus eligatur, nisi de eadem Congregatione, quem sibi propria voluntate concors Fratrum Societas elegerit.* idem habetur in *can. Abbatem Monasterio*, ex Pelagio primo in Epistola Mellito Subdiacono directa; Quamuis enim potuisset Summus Pontifex, qui est supremus omnium Religionum Prælatus, Abbatis institutionem sibi reseruare, vel Episcopis committere, noluit tamen, sed eius electionem, & creationem Monachorum Congregationi reliquit, vt ipsa Religio in eligendo sibi Pastore consenciret, nec nõ etiam, vt ipse electus à futuris subditis publicum suæ sufficientiæ, & dignitatis testimonium haberet, & propterea cum maiori amore, & fiducia à tota Religione susciperetur. Ex quibus causis permoti Summi Pontifices nũquam Abbatum prouisionem Episcopis tradiderũt, sed eorum electio semper ad Monachorum Congregationem spectauit; facit id, quod habetur *lib. 2. Chronici Cassinen. cap.* 66. de Conrado Imperatore, qui cùm anno 1038. transmissis Alpibus in Italiam venisset, adijt D. Benedicti Cœnobium Casinense, vbi à Monachis exoratus, vt eis Abbatem constitueret, negauit suum esse, dicens *Vos vnum ex vestris eligite.* Illis autem replicantibus, se non habere idoneum, incongruumque asserentibus, inter tot perturbationes in tanto apice quempiam sine magno vigore, ac potentia ordinari, atque imò optare, vt ex suis magnum aliquem eis præficeret; Imperator nihilominus in priori sententia constans respondit, *Nequaquam, sed de Congregatione vestra præcipuè idoneum Abbatem vobis eligite*, Quod quidem innuit etiam D. Pater Benedictus in sua Regula, disponens, Abbatem à Monachorum Congregatione eligendum esse, vt videre est in 64. *cap. Regulæ in principio* vbi agens de Abbatum electione, ait *In Abbatis ordinatione illa semper consideretur ratio: vt hic constituatur, quem sibi omnis concors Congregatio secundùm timorem Dei, siuè etiam pars quamuis parua Congregationis saniori, consilio elegerit.* & quòd Abbatum electio de iure communi ad Monachorum Congregationem spectet, notant. *Host. in sum. tit. de elect. §. quis possit eligere vers. si non apparet. Panormit. in cap. officij num. 1. de elect. & in cap. cum dilectus de consuetud. & in clem. & si principalis num. 5. de rescript. Felin. in cap. ad petitionem num. 1. de accusat. gloss. in ca. sciant cuncti Verb. spectant de elect. in 6. Verall. decis. 296. p. 1. Nauar. in comment. 3. de regul. num. 2. & lib. 3. cons. 3. num. 3. tit. de elect. in nou. Rota decis. 65. p. 1. recent. & decis. 296. num. 5. coram Illustrissimo D. Coccino Decano*, quam decisionem, quia pluriès in hac disputatione allegatur, & plurimùm ad hanc materiam probandam conducit, ne aliunde eam emendicare sit necesse, in calce præsentis quæsiti recensere visum fuit.

Nec obstat *Concil. Toletanum* relatum in *dicto c.* 1. quia, iuxta *gloss* ibi, verbum, *instituere* accipitur pro confirmare; antiquitus enim, antequam Reli-
2 giones exemptionis priuilegio gauderent, Abbates à suis Monachis electi, erant ab Episcopis confirmandi, vt *cap. cum monasterium, de electione*; an autem sit necessaria confirmatio, inferiùs agemus. Vel si verbum illud, *instituere*, propriè sumatur, ait *gloss.* intelligendum esse cum limitatione, scilicèt quandò Monachi negligentes fuissent, aut indignum quem elegissent; & hanc expositionem *gloss.* sequuntur ibi Doctores communiter, fundantes se in supra allegatis iuribus, quibus facultas eligendi Abbates Monachis tradita est, quæ iura cum sint Gregorij, & Pelagij Summorum Pontificum, antiquiora sunt Concilio Toletano quarto.

3 At licèt de iure communi verum sit, Abbatum tàm Generalium, quàm localium electionem spectare ad Religionem, siue Conuentum, de cuius Prælati electione agitur: nihilominùs hodiè Abbates locales apud Monasticas, & etiam Canonicorum Regularium Congregationes ferè omnes non amplius à Religiosis illius Conuentus, cui præficiendus est Prælatus, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium, & suorum Definitorum eliguntur, vt patet ex vsu, et videre est ex specialibus ipsarum Congregationum constitutionibus, quæ ab ipsis Regularibus præcipuè attendendæ sunt, non autem illæ generales iuris communis
4 dispositiones; quia generi per speciem derogatur *cap. generi de regulis iur. in 6.* quæ constitutiones
5 speciali Sedis Apostolicæ priuilegio munitæ esse debent,

debent, cum sint correctoriæ iuris communis, aliàs nullæ essent *cap. quòd super his, de maiorit. & obed. Panormit. & Dec. in cap. si duobus de appellat. in terminis Nauar. lib. 1. consil. 3. num. 1. tit. de elect. in nouis Roderic. quæst. reg. tom. 3. q. 11. art. 1. Rota decis. 167. nu. 7. & 8. coram Gregorio XV.* Quòd sint contra ius commune, patet, nam statutū dicitur contra ius commune, quando alicui legi, vel Canoni aduersatur, *Rota decis. 297. nu. 1. par. 1. in Recent.* Ergò cum electio Abbatum localium de iure communi ad Conuentum spectet, (vt latiùs probauimus;) statuere contrarium, est statuere contra ius commune, quod clarè patet, & in terminis resolutum fuit *à Rota d. decis. 65. nu. 9. par. 1. Recent.* Solum igitur Abbates Generales hodiè à Monachorum Congregatione eliguntur, & in aliquibus Nationibus, vt Gallia, & Germania etiam Abbates locales; propterea præsentem disputationem de ele-
6 ctione canonica Abbatum hic inseruimus. Vnum aduerto, quòd in prouisione Abbatum localium, & aliorum Superiorum Regularium per Generalem, & Patres Definitores facienda etiam secretū seruandum est, aliàs electio irrita esset; quia *Concilium Tridentinum sess. 25. de regular. cap. 6.* districtè præcipit, vt omnes Regularium Superiores per vota secreta eligi debeant, itaut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, aliàs electio secus celebrata irrita sit.

Decisio Sacræ Rotæ Romanæ coram Reuerendissimo Coccino Decano in causa Treueren. Abbatiæ Sancti Maximini.

Veneris 24. Ianuarij 1625.

Contra decisionem in hac causa factam, in qua fuit resolutum, electionem non subsistere; tria opponebantur. Primum, quòd non omnes nullitates oppositæ subsisterent. Secundum, quòd electores possunt iuuari consuetudine hoc modo eligendi. Tertium, quòd in omnem euentum ista erat electio per compromissum cum scrutinio mixtū, & ideò poterat subsistere. His tamen non obstantibus, & causa maturè bis discussa DD. vnanimi voto persisterunt in resolutis. Nullitates enim in decisione firmatæ subsistunt; nam cum fuerit actum per viam scrutinij, in pluribus non fuit seruata forma tradita *in cap. quia propter de elect.* Primò, quia fuerunt electi tres scrutatores extra Collegium, & tres de Collegio, & tamen numerus non potest augeri, nec sumi extra Collegium. Secundò, quia scrutatores extra Collegium scrutati sūt votum fratris Antonij primi scrutatoris, & deinde præsente dicto Antonio votum Matthæi secundi scrutatoris, & demùm præsentibus Antonio, & Matthæo, votum Valentini tertij scrutatoris: vndè vota Antonij, & Matthæi corruunt. Tertiò quia exquisitio suffragiorum fuit facta à scrutatoribus solùm extra Collegium, assidentibus tantùm tribus scrutatoribus de Collegio. Quartò, quia suffragia non fuerunt in scriptis redacta. Quintò, quia non fuerunt publicata vota, sed tantùm electio, quæ ideò corruit, vt in *cap. quia propter de elect.* & latè in alia decisione fuit dictum; illè enim *tex.* habet decretum irritans, vt in *ead. decis.* fuit deductum, & probat *tex. in cap. si tui de elect. in 6.* ibi . . . *decernens, si aliter fierent, non valere, & gloss. ibidem* dicit, non valere ipso iure. Quare cum electio non fuerit canonica, S. D. N. illam confirmare non tenetur tàm ex dispositione iuris communis, vt in *cap. quamquam de elect. in 6.* quod licèt procedat in electione Episcopatuū, habet tamen locum etiam in aliis beneficiis Sed. Apostolicæ immediatè subiectis, *Roman. cons. 332. nu. 11. gloss. in d. cap. quamquam in figurat. cas.* Quàm etiam vigore concordatorum ibi . . . *& lapso dicto tempore*, de quo scilicet in *cap. cupientes 16. de elect. in 6. si non præsentatæ, vel si minùs canonicè præsentatæ fuerint electiones, prouidebimus.*

Neque est insistendum in eo, quòd plerique DD. circa prædictas nullitates varient. Quia (vt fuit in prædicta decisione firmatum) omnes nullitates deducuntur, ex quo, secundùm communem DD. opinionem, sunt contra substantialia formæ *c. quia propter de elect.* quæ cōmunis opinio operatur, vt ita debeat intelligi tex. & si aliquid contrariū fiat, non fit contra communē sententiā DD. sed contra ipsum textū, quem cōmunis schola ita interpretatur *Suarez. de ll. lib. 6. cap. 1. nu. 5. vers. de hac igitur interpretatione.* Nec ex verbo, exceperūt, deduci potest, quòd vota in scriptis fuerint recepta, cū non fuerit additū in scriptis, prout loquitur *Suet. Tranq.* de Tito Principe Romano ibi . . . *è pluribus temperi, notis quoq; excipere velocissimè solitū,* &c. & licèt scriptores, & Notarij vocentur exceptores *in §. deindè, vbi gloss. in verb. exceptorem Auth. de defens. Ciuit. & in l. exceptores, vbi gloss. 1. C. de numer. actuar. lib. 12.* id tamen non concludit, quod dicendo exceperunt, in scriptis excepisse intelligendum sit, quid enim hoc verbum de per se positum importet, ipsi Grammatici benè discutiunt. Ad id verò, quod in decis. dicitur nempè scrutatores tantùm extra Collegium vota exquisiuisse, assistentibus iis Collegio, quod est contra formam cap. quia propter; dum respondebatur, quod sufficiat præsentia, & consensus ex *Innoc. in cap. in Genesi num. 5. de elect. & ex gloss. in cap. sicut in verb. per vnum de elect. in 6.* fuit replicatum, quòd *gloss. Innoc. & alij alleg.* non loquantur in his terminis. Quidquid autem diceñ esset, an vnus ex scrutatoribus possit tantùm scribere, cedulasq; recipere, illud certum est, quòd omnes scrutatores debent exquirere: hic verò tres tantùm scrutatores extra Collegium exquisiuerunt, scrutatoribus de Collegio assidentibus. Nec debuit allegari, quòd decretum irritans in d. cap. quia propter appositum referatur solummodò ad formulas electionum, itaut prohibeat omnem aliam formam, quàm scrutinij compromissi, & quasi per inspirationem, non autem referatur ad solemnitates circa scrutinium dispositas. Quia iste intellectus nè dum est valdè subtilis, & nouus, sed contra *tex. expressum in cap. Ecclesia vestra 57. §. deniquè de elect. Roman. cons. 332. num. 12.* & contra alium *tex. in cap. si cui eod. tit. in 6. ibi talis electio cum præter formas, quas generale Concil. seruari statuit in electionibus celebrandis decernens, si aliter fierent, non valere.*

Quan-

Quantum attinet ad secundum caput, quòd scilicet in hac electione fuerit seruata forma consuetudinis huius Ecclesiæ, & ideò non fuerit opus seruari formam cap. quia propter, cum lex per cōtrariam consuetudinem, etiam quòd habeat decretum irritans, abrogetur, *Suarez. de L. lib. 7. cap. 19. nu. 14.* Tres fuerunt datæ responsiones. Prima, illam consuetudinem non probari. Secunda, non suffragari, cum non adsit expressus Papæ consensus. Tertia, eò magis non suffragari, quia nec adest scientia Papæ. Quòd non probetur consuetudo, satis patet, quia illa non inducitur, si vario modo fuit seruatum, quia requirit actus vniformes. *Bart. in l. 2. in fin. princ. ff sol. matr. Dec. cons. 214. num. 2. vers. 2. hoc idem, & per tot. & cons. 129. col. 2. Alex. cons. 5. lib. 5. & cons. 173. per tot. lib. 6. Roland. cons. 2. nu. 118. & seq. lib. 1. & cons. 87. nu. 53. lib. 2. & cons. 13. n. 18. & nu. 20.* vbi, quòd nullus discrepat *lib. 4. Aym. cons. 96. nu. 5. Rimin. iun. cons. 264. nu. 28. & 29. lib. 3. & cons. 265 nu. 25.* Et quando consuetudo est varia, quòd non recedatur à iure communi, *Natt. cons. 132. in fin. & cons. 309. nu. 9. Roland. d. cons. 87. nu. 53. lib. 2. Curt. iun cons. 260 nu. 20. lib. 3.* In proposito autem electiones, in quibus fit fundamentum, vniformes minimè sunt. In illa enim de anno 1502. sub Alex. VI vota fuerunt redacta in scriptis, & tàm scrutatores de Collegio, quàm extra suffragia exquisiuerunt. In alia facta de anno 1514. sub Leone X. fuerunt electi tres scrutatores de Collegio, & vota in scriptis redacta. In alia de anno 1525. sub Clem. VII. tres tantùm de Collegio scrutatores fuerunt electi, & suffragia pariter redacta in scriptis. Sub Pio V. de anno 1565. tres etiam scrutatores de Collegio tantùm fuerunt adhibiti. Sub Greg. XIII. de anno 1581. suffragia fuerunt per Notarios scripta, quod est de Iure permissum *gloss. in d. cap. quia propter* in verbo *redacta*, sola enim quæstio est, An laicus Notarius possit scribere, vt per Doctores ibidem. Vltima verò sub S. mem. Greg. XV. de anno 1521. satis annuit, vota fuisse in scriptis redacta, cum in ea dicatur, quòd in præsentia Notarij vota scrutata fuerunt.

Fuit prętereà ex abundanti consideratum, quòd tempore Clem. VII. fuit electus Ioannes de Cellis, & non datur alia electio vsque ad tempus Pij V. & tamen electiones intermedias affuisse, non est ambigendum cum sub Pio V. non fuerit facta electio per obitum dicti Ioannis, sed cuiusdam Petri, pro vt fuerunt etiam electiones intermediæ inter Gregor. XIII. & S. mem. Greg. XV. tempore enim illius fuit electus quidam Bernerus, & sub vltimo Greg. fuit facta electio per obitum Nicolai, & sic non rectè deducitur status electionum. Fuit insuper ponderatum, quòd in electione sub Alex. VI. fuit facta mentio electionum, de quibus in cap. quia propter, & sub Pio V. dixerunt electores, quòd volebant procedere per viam scrutinij. Sub Greg. XIII. expressè etiam fuit dictum, quòd ex tribus modis eligendi, nimirùm per scrutinium, per compromissum, & quasi per inspirationem, viam scrutinij elegerunt. Et in postrema sub S. mem. Greg. XV. dicitur, quòd viduatæ Ecclesiæ per viam scrutinij intendebant prouidere. Ex quo igitur viam scrutinij censuerunt eligendam, censendum est, viam ordinariam elegisse, scilicet, iuxta terminos *c. quia propter Specul in rubr. de elect. nu. 12.* Si verò dictam formam seruare nescientes errarunt, non potest dici, aliquam consuetudinem induxisse, quæ ex certa scientia, non ex errore debet induci *gloss. in cap. fin. in verb. legitimè vers. item quòd ex certa scientia*, & ibi etiam *Abbas nu. 12. de consuet. Siluest. in verb. consuetudo q. 4. Tabien. notab. 7. nu 8. Medic. de leg. par. 2. q. 14. nu. 5.*

Secundò fuit principaliter responsum, quòd ad inducendam consuetudinem contra Canones, requiritur scientia, & expressus consensus Papæ: aliàs nunquam per contrariā consuetudinem lex abrogatur. Quia Summus Pontifex non habet potestatem à populo, sed immediatè à Deo, & ideò non est populus, qui inducit consuetudinem contra Canones, sed auctoritas Papæ permittentis, *Abb. in cap. fin. nu. 8. in fin. de consuet. Salas. de ll. q. 97. tract. 14. disp. 19. sect. 6. nu. 59. vers. hæc sententia.* Quod in lege Ciuili secus est, nam lex Ciuilis tendit ad bonum publicum, & in vtilitatem priuatorum; vndè si populus vult sibi præiudicium inferre, Principes sib eodem populo potestatem habentes nō curant, *l. de quibus vers. nam cum ipse ff. de leg. S. Thom. 1. 2. quæst. 47. art. 3. in resp. ad 3. Abb. in cap. fin. nu. 9. de consuet. Driedon. de liber. Christ. c. 11. antè fin.* Ius autem canonicū principaliter intendit hominem in Deum dirigere, & venit ab bonum publicum Ecclesiasticum, & cum sit institutum à potestate spirituali, illa non potest in laiços cadere *Abb. & Driedon.* locis præcitatis. Hinc ergò cùm consensus Papæ operetur ad istam consuetudinem inducendam, requiritur illius certa scientia, itaut non sufficiat error, vt dictum est, & insimul requiritur animus inducendi consuetudinem *gloss. in d. cap. fin. in verbo legitimè*, vbi *Abb. nu. 17. & facit tex. in lege 1. C. quæ sit long. consuet.* Quarè si consensus Papæ est ille, qui consuetudinem inducit, & etiam ad hunc effectum requiritur certa scientia, & voluntas inducendi consuetudinem non potest deduci voluntas, nisi expressus consensus adsit; multa enim per patientiam tolerantur, quæ deducta in iudicio, exigente iustitia, toleranda non essent, vt dicit *tex. in cap. cum iamdudum 18. in fin de preb* quem in puncto allegar *gloss. in §. leges. in verb. abrogatę distinct. 4.* & ex istis rationibus conuincitur, *Vasq. q. 2. artic. 97. disp. 177. c. 12.* dum dicit, nihil referre, quòd Papa recipiat potestatem à Deo, & non à populo, vt consensus eius tacitus non possit operari ad derogandum suæ legi; vt enim ex prædictis apparet multùm refert, quod Papa immediatè potestatem habeat à Deo. In hoc autem casu nedùm non adest expressus consensus Summorū Pontificum, sed nec etiā scientia, vt in tertia responsione ostendemus.

Et quòd requiratur nedùm scientia, sed etiam expressus Papæ consensus ad inducendam consuetudinem contra canones, etiam quantocunque temporis spatio illa fuerit seruata, tenent, *gloss. in d. §. leges* in verbo *abrogat. distinct. 4. Archid. in c. cum de benefic. num. 2. circa med. vers. nam. & ibi notat de praeb. in 6.* vbi optimè dicit, casum esse expressum in *cap. consequens, & in c. noliste 11. distinct. c. facta 9. q. 3.*

q. 3. & c. illud, & c. ridiculum 12. distinct. Io. Andr. in d. cap. cum de beneficio post princ. Gemin num. 6. Franch. nu. 3 & 4. S. Antonin. in summ. part. 1. tit. 16. c. vnic §. 2. ante fin. vers dicit autem Ioannes. Io. de Salas de ll. q. 97. tract. 14 disput. 19. n. 62. in fin. quam sententiam sequuta fuit Rota in Romana obseruationis contractus 23. Octobris 1551. coram Ghissanen. relaca apud Verall. decis. 204 nu 3. par. 3. & in Romana concordiae S. Petri 12. Febr. 1610. coram Reuerendiss. D. meo Caualerio, nunc S. D. N. Datario, quæ eò magis de plano procedunt cum cap. quia propter habeat decretum irritans, vt considerant Archid. Io. Andr. Gemin, & Franch. locis praedictis, cui sententiæ consonat etiam dictum Goffr. & Innoc. in cap. ad nostram in princ de probat. vbi lex, quæ est contra ius commune, non debet seruari, cum non sit inducta de certa scientia eius, cuius est condere, & mutare legem, l. de quibus, ff. de ll.

Tertiò principaliter etiam fuit responsum, quòd communis, & indubitata conclusio est, legem Papæ non posse abrogari saltem absque illius scientia, vt egregiè probat Driedon. de libert. Christ. d lib. 1. cap. 2. in fin. Vasquez ad S. Thom. 1. 2. q 97. & hanc opinionem ab omnibus teneri, affirmat Petrus de Lorca ad 1. 2. S. Thom. in tit. de ll disp. 29 in princ. & latè fuit deductum in d. causa Romana concordiæ S. Petri. Quæ scientia, ex qua arguitur consensus, hic non adest, sed error, qui non sufficit ad inducendam consuetudinem, vt supra est dictum Scientia enim Summorũ Pontificum, quæ deducitur ex confirmationibus; non adest, cum electiones nullas confirmauerit absque certa scientia, Bar. in l. si constet. 12. num. 2. ff de appellat vbi quòd per confirmationem non confirmatur electio inualida, nisi fieret ex certa scientia, Bald. in l. nominationes 27. nu. 2. vers. tu dic. C. de appellat. vbi quòd confirmatio superioris non purgat vitium electionis, nisi Princeps confirmet ex plenitudine potestatis; & loquitur in terminis electionis, in qua non fuit seruata forma, cap. quia propter. Franc. Marc. dec. 227. n. 5. & 6. par. 1. Innoc. in cap. cum dilecti 32. nu. 1, de elect. Alex. cons 58. nu. 8. lib. 1. vbi quòd nec certa scientia præsumitur, nisi probetur. In proposito autem siuè dicamus, verba confirmationum de per se importare, quòd Papa ex certa scientia confirmauerit, siue non; Nihilominus vtcunque sit, veritas est, quòd cum Summi Pontifices confirmauerint electiones tamquam canonicas, & verè non sint tales, cum in illis non fuerit insertus tenor: præsumuntur circumuenti ab ijs, quibus electiones examinandas mandarunt, Felin. in cap. cum à nobis, num. 3. de test. Ruin. cons. 41. nu. 15. vers 2. respondendum lib. 3. Gabr. concl. 1. nu. 42. & seqq de probat.

Neque facit, quòd quandò interuenit consensus de iure naturali requisitus, electio dicatur canonica. Innoc. in c. cum sicut, nu. 7. Compost. col. 6. in princ. num. 17. vers. item quaero de elect. Archid. in cap nullus, nu. 2. eod tit. Franc. Marc. decis. 1322. nu. 1. in fin. par. 1. & in dictis electionibus interuenerit consensus de iure naturæ requisitus, & propterea tanquam canonicæ potuerunt confirmari, Innoc. in d. cap. quod sicut, nu. 23. vers. circa primum, Io. Anan. nu. 7. Bellam. nu. 50. Quia fuit responsum, electionem triplici modo dici canonicam. Largè, strictè, & strictiùs, vt per Gemin. in cons. 88. nu. 4. Strictiùs dicitur canonica electio, quando omnia interueniunt quæ sunt de substantia, & solemnitate, quæ si omittantur, electio est nulla, vt in d. c. quia propter. Strictè dicitur, quando seruantur illa, quæ sunt de substantia: omissis tamen his, quæ pertinent ad solemnitatem, vt puta vocatio absentium, &c. isto casu electio non est nulla, sed venit annullanda, vt in c. quod sicut 28. de elect. Largè dicitur canonica, quando non sunt seruata substantialia, nec alia solemnia requisita à iure positiuo, sed habet tantùm validitatem iuris naturalis, vt quia scilicèt habet consensum eligentium, & ista de iure non est valida, vt in d. c. quia propter, & in cap. sicut de elect. in 6. Vbi autem Papa appellat electiones canonicas, censendum est, intellexisse, de elect. canonicis strictiori modo, cum iura tales approbent, & illud est proprium significatum, quod communiter iura recipiunt: dum enim dicunt canonicam, intelligunt de valida, vt patet, in cap. postulasti in princ. de cleric. excomm. ministr. & à propria verborum significatione recedendum non est, l non aliter, ff de lega. 3. cap. in nostra de iure iur. & in cap. propterea de verb. significat Ita egregiè Gemin. d. cons. 88. nu 4. & benè Rebuff. in prax. tit canonica instit. quæ dicatur, vbi quòd solùm illa dicitur canonica, quæ fit secundùm canones, cap. cum aliter de dolo, cap. grauis, de cens. cap. vnic. de ætat. & qualit. in 6. nec potest dici canonica, quæ iure facta non sit, cap. 1. de elect. Et si diceremus, Summos Pontifices non ita sensisse electiones canonicas: confirmationes tanquam non factæ ex certa scientia corruerent, vt supra ostensum est.

Neque debuit allegari, quòd in Concordatis habeatur, Papam confirmaturum electiones canonicas, & Concordata debeant intelligi iuxtà terminos Cõcil. Basileen. sess. 18. de elect. in quo fuit statutum, quòd electiones factæ ab omnibus, vel à maiori parte, etiam si reliqua electionis formam concernentia omissa fuerint, confirmari deberent. Nam vt plenè satisfiat huic prætensæ vanitati, & minùs dignæ, vt à Catholicis allegetur, Concordata continent. Placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus, &c. & Monasteriis immediatè subiectis Sedi Apostolicæ fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus constitutum in constit. fel. rec. Nicolai PP. III. incipit: Cupientes expectabimus, & lapso dicto tempore si non præsentatæ, vel si minùs canonicè præsentatæ fuerint, prouidebimus, &c. etsi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & euidenti causa, &c. de digniori, & vtiliori persona duxerimus prouidendũ, &c. Huiusmodi Concordata, quòd sint intelligenda de electionibus strictiori modo acceptis, hoc est, iuxta formam cap. quia propter dicit Henr. Canis. in annotat. ad d. Concordata, & probatur ex verbis illis, si præsentatæ minùs canonicè fuerint, quæ verba sunt desumpta ex tex. in cap. quamquam de elect. in 6. vbi minùs canonicas appellat illas electiones, quæ fiunt contra formam Concil. generalis,

lis, quæ est forma *c. quia propter*; vt notat, *gloss. ibidem*, & hæc satis probant omnia superiùs deducta ad interpretationem verbi *canonicas* positi in confirmationibus, & *Aeneas Sil. in eius epist.* 338. *Martino Mayer Archiepiscopi Moguntini Cancellario missa sub Dat. Roma* 12. *Kal. Octobris* 1457. & sic statim post Concordata videtur illa intelligere de elect. canonicis, prout de iure communi. Inquit enim. *Nulla electio reiecta est, quam constit. fuisse canonicam; Pontificulis Ecclesia in Alemania nulla reseruata est specialiter D. N. contra Concordata vestra, &c.*

Et hoc posito, inanis etiam est prætensio, quòd Côcordata sint intelligenda iuxtà determinationẽ Concilij Basileeñ, quia licèt illud in principio fuerit Oecumenicum, eò quòd auctoritate Summi Pontificis fuerit indictum sub præsidio Iuliani Cardin. Cæsarini, & prosequutum, donec illicitæ potestate vsurpata, & in Pontificem Romanum omni iudicio, & subiectioni coactiuæ iure diuino exemptum inditium suum ipsi conuerterent, & Pontifex Legatum suum, omnesq; alios Episcopos auocaret. Quando verò post horum discessum Synodus sub præsidio Cardinalis Arelateñ continuata, inuitoq; Pontifice prorogata est, non tantùm Oecumenica, verùm etiam legitima Synodus esse desijt. Nam eo tempore, quo Concilium in Pontificem sententiam pronunciare ausum est, omnesq; præcipui Episcopi discesserant, & Cardinalis Arelateñ præsidendi sibi munus assumpserat, quia Episcopi paucissimi erant, introduxerunt in Synodũ ingentẽ presbyterorũ multitudinem, ita vt contra omnem formã Conciliorũ, non Episcoporũ, sed presbyterorũ Synodus esset; & Deus opt. max. sententiã suã dicere volens, tàm horribili peste Basileã affligebat, vt maior pars eorum, qui remanserant in Conciliabulo, vel extincti, vel secedere coacti fuerint, vt refert *Aen. Silu. in hist. Concil. Basil.* cui ipse interfuit, quod Concilium in *Concil.* Lateraneñ vltimo sub Iulio II. Sess. 4. sub Leone X. sess. 11. appellatur schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis; & S. mem. Eug. IV. ad orationem habitam per Ioannem Bachenstein, & petitionem factam nomine Concilij Basileeñ inter alia, cum peteretur obseruatio decreti de electionibus, præmissa responsione, quòd semper eius intentionis fuit, inuigilare in his, quæ honorem Dei, salutem animarũ, ac bonum totius Ecclesiæ, & Reip. Christianæ concernerent, signanter ad extirpationem hæresum, reformationem morum, ac pacem populi Christiani: ad specialiter petita sic respondit. Quantũ autem ad negotium indulgentiarum, electionum, annatarum, causarum, & vacationum scriptorum, & abbreuiatorum Romanæ Curiæ, quia materiæ grandes sunt, & discussione, & declaratione indigent, se vnà cum fratribus suis S. R. E. Cardinalibus decreuisse respondere per suos Concilio, quòd quamprimùm facere intendit, sperans responsiones suas tales esse debere, quæ iustitiæ, & honestati conueniant, ipsiq; Concilio, & omnibus piè sentientibus ad Dei honorem, charitatem, & pacem, ac bonum vniuersalis Ecclesiæ gratæ, & acceptæ meritò sint futuræ. Ita habetur *tom. 4. par. 1. Concilior. Colon. impr. in append. fol. 177. & seqq. & fol. 179. habetur prædicta responsio.*

Neque dici potest, Concordata esse intelligenda iuxta *Concil. Basilieu* ex quo Nicolaus V. qui Concordata fecit, decreta *Concilio Basileen.* confirmauerit, vt patet in eius Bulla, & refert *Aeneas Sil. & Gobelin.* locis citatis, & ideò Concordata debent intelligi iuxta statuta *Concil. Basileen.* per eundem Pontificem confirmata. Quia hoc est merum figmentum: cũ Concordata habeant Dat Kal. Aprilis 1447. Bulla autem habet Datum sub 14. Kal. Iul. 1449. et sic de tempore Concord. Bulla non erat in rerum natura. Veritas tamen est, quòd Nicolaus V. non confirmauit decreta Concilij, sed pro bono pacis electiones factas in obedientia *Concil. Basileen.* vt patet in prædicta Bulla, quæ habetur in *d. tom. 4. par. 1. fol. 96.* cuius hæc sunt verba formalia: *Nicolaus, &c. quascunque promotiones, electiones, confirmationes, postulationum admissiones, translationes, commendas, administrationes, prouisiones, reseruationes, vniones, incorporationes, reuocationes, pallij donationes, consecrationes, personarum benedictiones, de Ordine ad Ordinem translationes, infeudationes, absolutiones, liberationes quietationes super quibuscunq; debitis ratione decimarum, indulgentiarum, annatarum: dispensationes, tàm super ætatis quàm natalium, & aliarum inhabilitatum defectus, &c. ac omnia, & singula, tàm iustitiam, quam gratiam concernentia, siuè in foro conscientiæ, vel contentioso in personis, & locis, quæ tempore concessionis, & aliorum præmissorum obedierunt prædicto Vener. ac Cariss. fratri nostro Amedeo Cardinali Felici V. nominato, ac congregatis (s. in Concil. Basil.) aut alterius eorum auctoritate, etiam de latere Legatos, seu delegatos ab eis potestatem habentes coniunctim, vel diuisim qualitercunque facta, gesta, concessa, indulta, data, disposita, & ordinata, etiamsi maiora, aut graniora, aut ulterius cuiuscunque naturæ à præmissis existant, & specialem requirentia expressionem cum omnibus, & singulis inde sequutis, & ac etiam omnia, & singula per Ordinarios in dictis locis facta pro bono pacis, & vnionis Ecclesiæ, motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, de consensu venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, præsentium serie approbamus, ratificamus, & confirmamus, rataq; & firma fieri volumus, &c.* & quamuis prædicta clariss. sint, potest tamen addi, quòd si gesta *Concil. Basil.* fuissent confirmata, frustra in *Concil. Lateranen. sub. Iulio II. & Leone X, sess. 4. & 11.* vt supra relatum est, illud fuisset appellatum schismaticum, seditiosum, & nullius prorsus auctoritatis: & incassum, dum in eodem Côcil. Lateraneñ improbantur acta Basileeñ, fuissent facta Concordata cum Rege Franciæ.

Et *Aeneas Silu. Epist. 369. sub Dat. Romæ 8. Augusti* 1457. scribens d. Martino Mayer Cancellario Archiepiscopi Moguntini, non dicit, decreta Concilij fuisse confirmata, imò totum oppositum, siq; aliter diceret, falsum esset. Audiatur ipsemet loquens ibi, *sed vt ad querelas tuas veniamus, dicimus tibi dignum esse, vt compactata cum vestra natione seruentur, &c. Verùm cum dicis, decreta Concil. Basil.* non

non cuſtodiri, idq; putas iniurioſum eſſe nationi, indignam dicimas eſſe querelam tuam; propter decreta enim Baſileen. Concilij inter Sedem Apoſtol. & nationem veſtram diſſidium cæpit: cum vos illa prorſus tenenda diceretis: Apoſtolica verò Sedes omnia reijceret. Itaque fuit denique compoſitio facta. ſ. Concordata, *in qua nos Imperatorio nomine interfuimus, eam certam legem dedit deinde inuiolabiliter obſeruandam, per quam aliqua ex decretis Concil. prædicti recepta videtur, aliqua reiecta*: hoc eſt, fuerũt facta Cõcordata, per quæ aliquid fuit cõceſſũ nationi; non autem ſimpliciter dicit, quòd per Cõcordata geſta in Cõcilio Baſileen. fuerũt cõfirmata, & ſubditur. *Itaq; nõ iuſtè agis, ſi per omnia ſeruanda eſſe decreta contendis*, & ſequitur ibidem, *ſed venio ad electiones, quas paſſim contemni refers, hoc non inuenimus, ità eſſe, vt aſſeris; nam poſtquam ex Alemania huc venimus, plures Eccleſia Cathedrales eiuſdem nationis vacauerũt; in quibus, vel poſtulationes factæ, vel electiones fuere. De poſtulationibus, nihil eſt, quod obijci poſſit, nam illæ ex gratia pendent etiam vetuſto iure, liberamque eſt Pontifici Maximo, eas admittere, vel reijcere; electiones autem ſi canonicæ fuerint, compactatorum vigore confirmationem mereatur, nec repelli poſſunt niſi de vtiliori perſona Romanus Pontifex de conſilio Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium duxerit prouidendum; ſed neque hic eſt aliquid, quod reprehendi meritò poſſit*. Et ſic apparet, quòd refert tenorem Concordatorum, & intelligit de electionibus canonicis, prout de iure communi, non autem iuxta diſpoſita in prædicto Conciliabulo, & ſubſequitur idem Aeneas; *de tempore dicimus, quo Romanam Curiam ſequimur. Neque enim (iam biennium tantum eſt, quòd hic ſumus) vlla electio huc allata eſt, quæ ritè, & canonicè comperta ſit; nam Traiectenſis electio, de qua magni rumores habiti ſunt, in perſonam excommunicati ceciderat: aliæ verò alios defectus habuere*, & concludendo dicit. *Itaque vides, non eſſe, cur veſtra natio circa electiones iuſtam querelam habeat, &c.*

Et non aduerſatur idem *Aen: Silu.* ſed fauet in *Apologia ad eundem Martinum Mayer fol 672.* ſecundũ paruam impreſſionem: ibi enim recenſet obitum Eugenij IV. & creationem Nicolai V. quòdque miſerit Legatum in Germaniam Ioannem Cardinalem S. Angeli [coram quo, inquit, diſceptatum eſt, quonam pacto Pontifici Nicolao parendum eſſet, erant, qui decreta Baſilien. Concilij omnia ſuſcipienda contenderent, illiſq; ſaluis, Papæ obediendum. Contra Legatus Apoſtolicus eius Cõc. legibus, quòd Romana Sedes refutaſſet, nullam ineſſe vim aiebat. Alij, quibus media ſentẽtia placebat, verum Baſileæ Concilium aliquando affirmabant, eiuſque temporis conſtitutiones haudquaquam reijciendas eſſe putabant. Poſtremò eo modo concordiæ locus fuit, vt ſententia quorumdam decretorum Baſileen. Concilij reciperetur: reliqua verò eius ſtatuta reiecta viderentur] Hæc verba non ſunt intelligenda, quòd decreta Concilij fuerint approbata, ſed quòd in Cõcordatis aliquid fuerit conuentum, prout diſpoſitum fuerat in Conc. Baſileen. & quoad formam electionum, quòd Concordata non ſequantur diſpoſita in *Conc. Baſileen.* literis rotundis *idem Aen.* aſſerit ibi *Sed pergis vlterius, & concordiæ formulam attingens decretum ſuper electionibus in Baſilea promulgatam, tanquam receptum in conuentionibus videatur, infringi, reijcique contendis: inexcuſabilem eſſe Romanum Pontificem arbitraris, & prorſus iniuſtum, qui cunctis electionibus aduerſetur, nec tolerabile hoc tuæ genti eſſe exiſtimas, nec tibi reſponderi poſſe in hac parte confidis.* Sed ſubſequitur prædictæ obiectioni talis reſponſio. *Falleris haud modicè noſtre iudicio, quemadmodum clariùs tibi oſtendemus; nam formula concordiæ, quæ reſpicit electiones, hunc ſenſum habet, ill as enim in Eccleſijs Cathedralibus, & ex Monaſterijs expectari iubet per tempora, quæ ſunt à iure ſtatuta, eaſque ſi canonicæ fuerint, confirmari, niſi Romanus Pontifex de perſona, quæ ſit magis idonea electo, vacanti Eccleſiæ de conſilio Fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium prouidendum duxerit.* Et ſic verbis, quibus nihil poteſt obijci, dicit, Cõcordata circa electiones non eſſe intelligenda, vt ſcilicet electiones ſubſiſtant, ſi iuxta tenorem Concil. Baſileen. fiant; ſed ſolùm quòd ſubſtineantur, ſi ſecundùm Canones factæ fuerint; & tamen recenſet plures electiones, quas Summi Pontifices tanquam canonicas confirmarũt, alias verò tanquam minùs canonicas reiecerunt. Denique *Gobelin. in comm. Pij II.* qui fuit idem *Aeneas Silu.* ita in minoribus appellatus, *fol. 12. ſecundùm magn. impreſſ. & fol. 20. ſecundum paruam verſ. interea Ioannes*, refert, quòd Legati Romam miſſi retulerunt, Eugenium duriſſimè reſpondiſse, & quòd *Aen. Silu.* alias notulas compoſuit, quæ Eugenio mitterentur, vt verè poſtea Romam miſſæ fuerũt, ſed hoc non tangit negocij veritatem, quæ clarè eluceſcit ex ſupra deductis.

Quantum attinet ad tertium principale caput oppoſitum, nempè, quòd iſta nõ fuerit electio ſimpliciter per ſcrutinium, ſed per compromiſſum cum ſcrutinio mixtum, quæ forma eligendi eſt canonica... putà ſi ita compromiſſum fit, vt compromiſſarij ipſi exquirant vota ſingulorum, illumque eligant, in quem maior, & ſanior pars conſenſerit, vt eſt conſtitutio Innocentij III. de qua in *cap. cum dilectus 32. de elect.* quæ non fuit reuocata per conſtitutionem *Alex. III. in Concil. generali de anno 1215.* de quo in dicto *ca. quia propter*, vt declarat Bonif. VIII. *in cap. cum expediat 29. de elect. in 6. cap. ſi eui 27. eod. tit. Caniſ. in Compen. iur. canon. in tit. de elect. cap. de concurſ. comprom. cum ſcrutin. Baiſ. de elect. par. 3. cap. 17. num. 4. verſ. aliquando autem.* Ceterùm, quòd iſta forma ſit canonica, non negatur, ſed factum negatur, non enim fuit proceſſum per viam compromiſſi cum ſcrutinio mixti, quia compromiſſum, aut fit expreſsè, aut tacitè ex verbis inducitur, vt ſentit *Petr. de Baiſ. ead. par. 3. cap. 17. num. 1. in fi. de elect. & Speeul. in rubr. eiuſdem tituli num. 13.* In hoc autem caſu neutrum adeſt. Non expreſſum, quia congregato Capitulo, is, qui habet in Capitulo primam vocem, vel alius de mandato Capituli, ſeu quiuis etiam ſine mandato, Capitulo tamen non contradicente, requirit primò ſingulos ſingillatim, an placeat procedere hac forma compromiſſi, & omnibus conſentientibus, itaut nullus omninò diſcrepet, debet requirere

eos

eos iterum, quibusnam personis, & per qnem modum velint eis committere vices suas, & omnibus de personis concordantibus, & de modo; tunc omnes simul, vel vnus nomine omnium in personas huiusmodi eligendas trasferat potestatem; si verò Capitulum nolit in compromissarios conuenire, possunt eo casu, vt citiùs ad concordiam deueniatur, vni vel pluribus, qui vice omnium eligant cõpromissarios, committere vices suas. *Ità Mandag. de elect. par.1.cap.39. Compostell. in cap. quia propter num.26. vers. quarto modò*, & ibi *Bellam. in §. vel saltem num.7. eod. tit.* & de hoc debet confici publicum instrumentum, *Specul. in tit. de elect. §. 2. in prin. Bertach de episc. par.1. lib.3. quæst.49. num.93. Idem Specul. in cap de via compromiss num.4.* & hoc casu quæstio est, vt per *Bart. in l. institutio num.3. ff. de cond instit.* an duo sint conficienda instrumenta, vt scilicet vnum contineat. *Nos eligimus, quem tales compromissarij nominabunt*; & alterum. *Eligimus illum quando tales compromissarij nominabunt*. Tamen idem *Bart.* concludit, quòd licèt de iure duo essent conficienda, de consuetudine contrarium seruatur. Hanc autem formam hic non fuisse seruatam, certum est, cum nihil tale legatur in instrumento S.D.N. transmisso.

Reliquum est, vt videatur, an adsit compromissum cum scrutinio mixtum saltem tacitè. Abbas Richardotus fuit electus Præsidens Capituli, & ea, quæ vti talis gessit, gessit in præsentia Abbatis Treueten. & S. Matthiæ; fuerunt etiam electi tres scrutatores de Collegio, quibus, & ante nominatis Abbatibus fuit data, & concessa omnis authoritas, & potestas, secretò, & singillatim vota omniũ, & singulorum scrutandi; quapropter hi fuerunt electi scrutatores, non compromissarij, vt scilicet eligerent per compromissum cum scrutinio mixtum; vt enim superiùs firmatum est, debet dari facultas, vt compromissarij vota singulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars consenserit, dicto *cap. cum dilectus 32. de elect.* quem ità explicat *gloss. in cap. cum expediat*, quæ est prima, & incipit *pro intellectu de elect.* Et quamuis in dicto instrumento subdatur [& facta collatione numeri ad numerum, zeli ad zelum, & meriti ad meritum, fuit data potestas, illum in Abbatem nominandi, & publicandi, in qnem omnes, vel maior pars Capituli inueniretur consensisse] hæc tamen verba sunt intelligenda, vt scilicet scrutatores possint nominare, hoc est, verbo pronunciare, seu proclamare, & publicare electionem factam à Capitulo; non autem quòd ipsi tanquam compromissarij possint eligere, quia post electionem factam à Capitulo electio pronunciatur, & publicatur, vt benè *Rebuff. super Concord. rubr. de reg. ad Prælat nomin. §. vlt. in verb. forma in 13. 15. & 16. requis. fol. 230. & 231.* & tunc demum data facultate nominandi, censeretur data etiam facultas eligendi, si constat, arbitros fuisse electos; & in istis terminis procedit *tex. in ca. cum in iure peritus 33. de elect.* vbi *Ostien. num. 13. vers. sed quidquid dicat Io. Andr. num. 8. Rebuff. in pract. de nomin. quæst. 1. num. 24.* hic autem non fuerunt electi arbitri, sed scrutatores, vt dictum est, & ideò illa facultas nominandi debet quoad publicationem censeri, vel ad summum data ad electionem nomine Capituli faciendam; cum de substantia sit, vt vnus nomine Capituli eligat, vt in *in c. quia propter*, & ibi DD. quod clariùs ex modo procedendi, de quo statim dicam, colligi potest.

Cessat denique omnis difficultas, quia in instrumento, quo petitur confirmatio, Capitulum his verbis loquitur [Atque pro publicatione noui electi Abbatis, & Pastoris instantes per sæpedictum D. Præsidentem expressè rogati, num actam per nos electionem ratam, firmãque haberemus.] Ex qua serie apparet, quòd Abbas non vocatur compromissarius, sed præsidens, & non agitur de electione facta à compromissarijs, sed ab ipsomet Capitulo; & quamuis in compromissis Capitulum censeatur eligere, quem arbitri nominabunt, *Compost. in cap. licèt num.7. de elect. Ost. num. 14. vers. vtique quia ex compromissis*; hic tamen Capitulum non loquitur de electione ipsius nomine facta à compromissarijs, sed de electione ab ipsomet Capitulo facta; quod euidentius demonstratur, quia Capitulum proclamari, & publicari fecit electionem per ipsum Præsidentem Richardotum; quod propriè conuenit electioni per scrutinium; facta enim collatione, debet sequi communis electio per vnum nomine Capituli per verba singularis numeri & in *cap. cum ab vno de re iudic. in 6. cap. sicut de elect. in 6. Franc. Marc. decis. 922. num. 2. lib. 1.* & ista communis electio potest etiam fieri per extraneum, dummodo electores tacitè, vel expressè consentiant, *Baisi. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & seq.* Si igitur fuisset processum per viam compromissi, vnus compromissarius omniũ compromissariorum vice eligere debuisset, vt puta dicendo. Ego N. compromissarius de consensu, & voluntate compromissariorum meorum eligo, &c. hanc formam ponit *Miraud. in Manu. Prælat. Regul. par. 2. quæst. 33. ar. 38. conclus. 2.* & benè adaptatur, quando pronunciatio fit sine scriptis *Mandagot. de elect. quæst. 59. form 9.* ponit aliam, quæ idẽ in substantia continet, & subijcit, opus esse, vt vnus vice omnium eligat, aliàs electio est nulla, *Oldrad. cons. 184. in princ. Roman. cons. 216. num. 4. vers. 4. eiusdem nullitas*. In proposito autem neque expressè, neque per æquipollens verba possunt importare, quòd Præsidens tanquam compromissarius nomine aliorum cõpromissariorum elegerit.

Dato tamen, absque eo, quòd veritati præiudicetur, quòd electio fuerit per compromissum cum scrutinio mixtum, nec etiam substinetur; licèt enim ista dicatur melior, & expeditior forma, cum non omnes formam scrutinij bene sciant, vt ait *gloss. in cap. cum expediat in verb. inquisitis de elect. in 6. Mandag. de elect. cap. 41. in littera E.* Nihilominus isto casu non possunt omitti substantialia scrutinij, *cap. si cui de elect. in 6.* vbi si fuerit actum, quòd electio facta per compromissum cum scrutinio mixtum, vt scilicet eligatur ille, in quem maior pars respectu numeri, non autem respectu totius Capituli consenserit, valeat: non tenet; & *gloss.* ibidem exemplificat in verbo *secretò*, si fuerit actũ, quòd vota non sint secreta, quia semper habet locum

cum ratio finalis illius *tex.* & meritò hoc dicit, ex ea enim ratione *tex.* dicit, electionem factam vigore compromissi non tenere, si actum fuit, vt eligatur nominatus à maiori parte respectu minoris, cum hoc sit præter formam, quam generale Concil seruari statuit in electionibus celebrandis, decernens, eas, si aliter fierent, non valere, & *gloss.* ibidem explicat, ipso iure; & sic ista ratio militat, quotiescunque omittitur aliquod substantiale, de quo *in cap. quia propter*, vt benè *Abb. in d. cap. quia propter* §. *vel saltem num. 2. vers. non tamen, de elect.* vbi dicit, quòd, & si prædicta *gloss. in cap. cum expediat* hanc formam vtiliorem nominet, non tamen intelligas, quòd compromittetes possint in aliquo tollere huius capituli substantialia (scilicet *cap. quia propter*) *Butr in d. cap. fr. cui nu. 5. in fin. de elect. in 6 Lap Abb. num. 2. Canis. in sum iur. canon. tit. de elect. ca. de concurs. scrut. cum compr* & expresse sentiunt DD mox allegandi, dum firmant, quòd in electione per compromissum cum scrutinio mixtum non requiratur collatio plena, sed aliqualis, cum forma compromissi non requirat illam de se, quam requirit forma scrutinij: illa enim arctior, ista liberior, nec tenetur cōpromissarius ad al ud, quàm ad id, quod in compromisso expressum est; quia non est necessaria collatio meriti ad meritū, zeli ad zelum, sed numeri tantum ad numerum; vt nimirum videatur, an adsit maior pars totius Capituli, *Monach. in cap. cum expediat 29. num. 9 ad fin. vers. item quæro, & num. 10. de elect. in 6. Io. Andr. in princ. Gemin. num 3. vers. quæro an ista forma, Cōpostell. in cap. in genesi 59. col. 3. vers. in forma verò compromissi*, vbi *Abb. num. 2. in 4. notab. de elect.* & in hoc ista forma compromissi cum scrutinio mixti potest secundùm dictam *gloss.* vtilior appellari. In nostro casu autem omnes defectus considerati in forma meri scrutinij, in hac etiam electione militarent, excepto tamen, quòd non dicerentur adhibiti sex scrutatores, quia tres primi extra Collegium compromissariorum nomine venirent; & alia nullitas posset addi, quòd vnus ex compromissarijs nomine aliorum compromissariorum electionem minimè publicauerit. Et ex forma ipsius compromissi corrueret etiam electio, quia scrutatores de Collegio non exquisiuerunt suffragia, & illa non fuerunt redacta in scriptis, prout fuerat ordinatum in instrumento compromissi; quę omissio formæ vitiat compromissum; cum forma data sit seruanda, & illius verba debeant potiùs restringi, quàm ampliari, vt per *DD in illo cap. cum expediat, loco citato, & benè Bald. cons. 101 nobilee viri num. 8. vers. videtur concludendum in fin. & cons. 103 lib 3. in princ. Soc. cons. 20. in princ. lib. 1.* vbi, quòd est stricti iuris, & in ea veniunt solùm ea, de quibus specialiter est dictum. *Dyn. cons. 45. incip. quæst. quę vertitur.* Et ità conclusum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducētorum florenorum auri communi æstimatione excedentes, possint per electionem prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria reseruata per regulam 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi consueta non sunt.*

2 *Summus Pontifex non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum.*

IVlius Tertius inter cæteras Cancellariæ regulas à se editas, sibi reseruauit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Prouinciales, Archiepiscopales, necnon omnia Monasteria virorum valorem ducentorum florenorum auri secundùm communem æstimationem excedentia; & voluit, huiusmodi excessum in literis impetrationis esse exprimendum. Dubitatur autem, An hæc regula intelligenda sit de omnibus Monasterijs indistinctè. An autem de ijs tantum, quæ in commendam dari solent. Ad quod respondeo, supradictam
1 Regulam esse intelligendam, vt loquatur tantùm de Monasterijs in commendam concedi consuetis; quod est conforme communi stylo totius Orbis, atque ità vniuersaliter obseruatur, vt Cœnobia non solita commendari, non intelligantur pro reseruatis, vt testatur *Mandos. super reg. 2. Cancellariæ q. 3. num. 2.* Et Summus Pontifex non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum, per *tex. in l fin. C. de fideiussor in fine per quem tex. not. Bald. in l fideicommissa § seruoss. de leg. 3.* & ex illo *Felin. in cap cum M. Ferrarien. col. 3 num 6 in vers. & quia ad hunc locum*, quòd si Clericus sæcularis impetrat beneficium non consuetum dari Clericis sæcularibus, non valet impetratio; quia Summus Pontifex, etiam motu proprio, non præsumit aliter velle, quàm sit consuetum rescribere. Præterea cum prædicta Regula quo ad hoc destruat nonnulla iura decernētia, Abbatum Regularium electiones à Conuentu, & Monachorum cœtu faciendas esse: meritò quoad fieri poterit, est restringēda per vulgatam regulam *odia de reg. iur. in 6.* & ideò verificari poterit in Abbatijs, & Prioratibus, vel derelictis, vel de Regularibus ad Sæculares redactis, vel in commendam concedi consuetis; & talia dicuntur Monasteria reseruata Consistorialia, de his enim consistorialiter prouideri solet per viā schedulæ iux. ea, quæ tradit *Steph. in tract. de signatura vers. est rarus casus fol. 165. a terg. in prima impress.* Atque ità concludit *Mandos. super regul. 2. Cancell. quæst. 3. Azor. instit moral. par. 2. lib. 7. cap. 2. quæst. 10. vers. Sed hæc regula in fin. & Roder. quæst. regul. tom. 2. quæst. 53. art. 8. Sarnen. super reg. de subrogand. collitig. quæst. 15. in fine.*

QVÆSITVM III.

Quinam sint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

SVMMARIVM.

1 *Omnes suffragium habentes ad electionem vocandi sunt.*
2 *Contemptus vnius plùs operatur, quàm plurium contradictio.*
3 *Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipso iure nullam.*
4 *Contemptus quis dicatur.*
5 *Conuocatio Vocalium ad electionem quomodo facienda sit.*
6 *Valet consuetudo, quòd à valdè remoto loco citentur electores: sicut valet etiam, vt non vocentur.*
7 *Consuetudo etiam iurata in damnum Ecclesiæ non est seruanda.*
8 *Præsentes censentur omnes existentes in Ciuitate, vel in hortis ipsius.*
9 *Infirmi quomodò scrutandi sunt.*
10 *Electores existentes infra locum, in quo electio celebranda est, quomodò sint vocandi.*
11 *Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non sunt computandi in numero interuenientium in Capitulo.*
12 *Formam literarum, quibus electores absentes vocandi sunt, vide remissiuè.*
13 *Electores vocati, venire renuentes non debent compelli, nisi pro interesse Religionis.*
14 *Contumacia particularium Vniuersitatis negotia impedire non debet.*
15 *Electores vocati, vt tali die compareant, qua hora diei comparere debeant.*

1 AD canonicam Abbatum electionem celebrandam necessarium est, vt conuocentur omnes eligendi ius habentes, *cap. coram cap. bonæ mem. el. 2. cap. quod sicut, & ibi gloss. verb. vocatus de elect. arguitur, ex cap. quia propter eodē tit.* vbi ad canonicam electionem requiritur, vt præsentes sint omnes, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse; sed presentes moraliter esse nequeunt, nisi conuocentur, etiam si velint; quòd si aliquis ex ipsis electoribus cōtemptus fuerit, pro electio-
ctionis irritatione, etiam post sequutam confirmationem, instare poterit: & ad eius instantiam electio erit cassanda, *d. cap. quod sicut, & ibi Panor.*
2 & communiter *Doctores.* Vnius enim contemptus plùs operatur, quàm plurium contradictio *d. cap. bonæ mem. el. 2.* Quòd si contemptus electionē tacitè, vel expressè confirmet, valida erit electio; nam satis est, quòd pro illa infirmanda non instet.
3 *Butr. in d. cap. quod sicut num. 25.* Si autem contemptum prosequi voluerit, electio per sentētiam retractabitur, qua cassata, omnes electores ad electionem nouiter celebrandam conuenire debent, *Panor. sup dict. cap bonæ mem. 2. num. 9. de elect.*
4 & contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non fuit, *Imola in cap. coram dilecto num. 6. de election.* Absentes autem vocandi sunt, si comodè, & sine periculo fieri poterit; quod commodum est intelligendum ex parte Ecclesiæ, seu Communitatis, non autem ex parte personarum vocandarum, *Panormit. in dicto cap. quia propter n. 5. de elect.* & est communis Doctorum sententia, quos refert, & sequitur *Mandagot. de elect. non. Prælat. par. 2. cap. 5. & Bober. ibidem.*

5 Sed vtrùm huiusmodi conuocatio singulatim sit facienda, vel sufficiat publicum edictum, die, & hora specialiter assignatis proponere, nihil in iure communi dispositum reperitur, & propterea speciales singularum Religionum constitutiones, & consuetudines, si quæ sunt, erunt seruandæ, præcipuè in modo vocandi per singulorum admonitionem, seu citationem, siue per generalem ipsius electionis publicationem certo loco, aut modo fieri consuetam: siuè per constitutiones, quibus ipso iure electores vocari solent; quod maximè contingit in ijs Congregationibus, quibus Generalis Prælatus ad tēpus, puta triēnij, vel quatriēnij, iuxtà vniuscuiusque Congregationis morem, & statuta præficitur: prout hodie in omnibus ferè Monasticis Congregationibus obseruatur, vt in singulis Generalibus Capitulis deputetur locus, in quo proximè sequens Generale Capitulum celebrandum sit. In ijs autem Religionibus, vbi Generalis perpetuus est, & vacatio ipsa, ac tempus, & locus electionis sunt incerta, conuocatio singillatim fieri debet per omnia Monasteria, & loca Religionis, ac Abbates, & Prælatos locales, ità vt ad omnium suffragia habentium notitiam perueniat; & quia tunc distantiæ difficultas, quæ per se cum tali electione coniuncta est, non censetur esse contra ipsius electionis commoditatem, propterea extraordinaria esse debet; quòd si talis esset, quæ nec à lege considerari, nec per consuetudinem iudicari potuit, cùm certa regula in hoc assignari non possit, prudentum arbitrio remittitur, vbi attendendum est, nè ob electionis dilationem Communitas detrimentum patiatur. Ità *Panorm.* & cōmuniter *Doctores in d. cap. coram, & in cap. cum inter*
6 *vniuersas de election.* Valet autem consuetudo, quòd à valdè remoto loco citentur Religiosi ad electionem; dummodò electio intra terminum iuris fieri possit; tunc enim talis consuetudo non præsumitur Ecclesiæ præiudicium inferre, cum terminus à Iure præfixus non excedatur, aliàs secùs, secundùm *Panorm. in dicto c. cum inter vniuersos num. 4. & num. 9.* vbi ait, quòd sicut valet consuetudo, vt absentes non vocentur: ità etiam valet, vt vocentur; dummodò sine damno magno Ecclesiæ, siuè Conuentus, vel Religionis præiudicio vocari possint; magno etenim Ecclesiæ præiudicio
7 imminente, non est seruanda consuetudo, etiam iurata, per *gloss* quam Idem *Panor. loco cit.* dicit notab. *in can. in his 11. dist.* Vocandi sunt etiam omnes præsentes, quibus de iure competit suffragium ferre; & omnes existentes in Ciuitate, vel in hortis ip-
8 sius præsentes esse censentur, per *l. 1. ff. de procurat. Ioan. Andr in cap. si postquam. num 6 de elect. lib 6. Innoc. Panormit. Felin. & alij apud Sigismund. à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regular. dub 9. nu. 2.*
9 Quando autem aliquis electorum in Ciuitate, vel Cœnobio, in quo electio est celebranda, infirmus reperi-

reperitur, ſcrutatores ad eum accedere, ac ipſius
votum, ſicut reliquorum præſentium exquirere de-
bent, nec amplius opus erit, ipſum in collatione
votorum, aut aliis, quæ ſequuntur requirere: ſed
ſatis erit conſenſus in ſcrutinio habitus; verùm
is poſſet procuratorem vnum de Collegio conſti-
tuere, cum legitimo impedimento detentus ſit,
& pro abſente habeatur, ex quo non eſt in loco, vbi
petitur *l. abſentem ff de verb ſignific. Ità Archidia-
con. in cap ſi quis iuſto num. 1. de elect in 6. Angel.
in ſum. verbo electio num 17 Sylu eodem verb. elect.
1. q. 5. dict. 1. & alij apud Sigiſmundum à Bonon. dict.
tract. dub. 16. num. 2.*

10 Electores exiſtentes infra Ciuitatem, vel Op-
pidum, vbi electio celebranda erit, vocandi ſunt
per ſonum campanæ, vel verbo, vel ſcripto, ſiuè
alio ſigno conſueto iuxta conſuetudinem, ſi enim
adeſſet conſuetudo, quòd conuocentur per ſonum
campanæ, eſſet obſeruanda, vt colligitur ex *cap. in
Geneſi, de electione*, vbi *Panorm. nu. 5.* dat regulam,
quòd in negotijs, quæ poſſunt per præſentes expe-
diri (quod eſt regulare, *iux. not. per gloſſ. in cap. 2.
de teſtib. lib 6.*) ſufficit conuocatio per ſonū cam-
panæ, dummodò talis ſit campana, quòd eius ſo-
nus ad omnium in loco electionis exiſtentium
auditum peruenire poſſit: In negotijs autem, in
quibus abſentes vocandi ſunt, non ſufficit vocatio
per ſonum campanæ, ſed debent abſentes per lite-
ras, vel nuncium conuocari, ità vt ſufficientet vo-
cati cenſeantur, per *c. cum inter vniuerſas, & c quia
propter. de electione. Innoc. in cap. in cauſis. num. 2.* &
ibi *Panorm. num. 5. de elect.* idem *Panorm in cap. corā
dilecto num 3. eodem tit* tenor autem literarum,
quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt, ac de
ea certiores reddendi, videri poteſt apud *Cuch.
inſtit. maior. lib. 4 tit de elect. nu. 60.* & *61.* de mente
Speculatoris, & apud *Sigiſmund. à Bonon. d. dub. 9. n.
3. verſ literas autem.*

11 Electores legitimè vocati ab habente poteſta-
tem, nolentes comparere, faciunt ſe alienos ab illo
actu, nec computantur in numero interuenientiū
in Capitulo *cap. cum nobis olim. de elect.* Et ideò
12 qui ſuperſunt, etiamſi pauci ſint, intelliguntur
eſſe electorum Vniuerſitas, & ille, in quem ipſi cō-
ſenſerint concorditer, per Capitulum electus dice-
tur, quamuis vocati, qui venire contempſerunt,
contradicant, *Panorm ſuper d. cap cum nobis olim.
num. 4.* Ex quibus apparet, quòd ad canonicā ele-
ctionem non eſt ità neceſſaria omnium Vocalium
præſentia; qui enim intereſſe nolunt, non debent
compelli, niſi interſit Eccleſiæ; quia, ſi ità expedi-
ret pro Religione, intereſſe cogi poterunt, iuxta
doctrinam eiuſdem *Panormit in cap. quia propter eo-
dem tit. num. 4.* Nec etiam eſt ità neceſſarium, vt
congregentur duæ partes, quia poſſent aliqui fa-
cientes duas partes, nolle intereſſe, nec per hoc
electio eſſet impedienda, ſed à præſentibus cele-
brari deberet; quia abſurdum foret, per particu-
14 larium contumaciam Vniuerſitatis negotia im-
pediri, *Panorm in cap in cauſis. num. 9. eodem tit.*

Notañ hìc, quòd citati, vt tali die ad electionem
faciendam compareant, debent de mane ante prā-
15 dium comparere; quia de mane, antè Miſſam de
Spiritu Sancto ſolet electio celebrari, ità *Panorm
in dicto cap. cum nobis olim num. 11.* & hæc quòad
præſentis quæſiti materiam dicta ſufficiant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſti- tuere poſſint?

SVMMARIVM.

1 *Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures
procuratores ad electionem conſtituere, & n. 4.*

2 *Procurator conſtituendus ab electore abſente debet
eſſe vnus de Capitulo.*

3 *Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui
ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare.*

5 *Quando plures procuratores ad eligendum conſtitui-
tur, quilibet eorum debet eſſe inſolidum conſtitu-
tus, & quis eorum ſit præferendus.*

6 *Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituen-
tis nomine eligere.*

7 *Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum pro-
curator eſſe velit, nequeunt per literas votum ex-
primere, vel extraneum deputare.*

8 *Procurator abſentis electoris, ſi interim conſtituens
moriatur, an ceſſet,*

9 *An his obſtet Concilium Tridentinum.*

10 *Abſentes apud noſtram Congregationem non poſſunt
procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſimi-
liter in Congregatione Caſinen. Cæleſtina, &
alijs.*

1 ELectores abſentes, legitimo impedimento de-
tenti, poſſunt vnum procuratorem conſtitue-
re, qui eorum nomine vocem in canonica electio-
ne emittat: niſi ſtatutum, vel conſuetudo aliqua in
contrarium adſit; de quo impedimēto, ſi opus fue-
rit, proprio iuramento fidem faciat; vt expreſsè
habetur in *c. quia propter. §. illud autem de elect.* vbi
gloſſ. verbo, venire, & Panorm. qui dicit, quòd licèt in
reliquis negocijs per Capitulum, vel per Vniuer-
ſitatem peragendis poſſit quis nō impeditus pro-
curatorem conſtituere: tamen ſecus eſt in electio-
ne, ibi enim videtur electa induſtria perſonæ *arg.
tex. in cap. is, cui. de off delegat lib. 6* ſi tamen velint
alij de Capitulo, poſſent procuratorem etiam non
impediti ad electionem faciendam admittere, non
obſtante diſpenſatione *d. §. illud autem*; quia dicta
prohibitio in electorum fauorem emanauit, cui
ipſi renunciare poſſunt.

Confirmatur præterea; quia electores eligendi
ius penitùs extraneo communicare valent, *cap.
ſcriptum. eodem tit.* ergò à fortiori multò melius,
ſi velint, poſſunt procuratores eorum de Collegio,
quamuis non ſint impediti, admittere, ità *Panorm.
vbi proximè, Sylu. verbo electio. 1 q 3. dict. 2.*

2 Et hic procurator conſtitutus debet eſſe vnus
de Collegio, & numero eorum, qui ſunt legitimi
electores præſentes in loco electionis, vt habetur
expreſsè in *d. §. illud, & ibi gloſſ. d. verbo venire*; pro
3 quo facit, quòd ſubrogans aliquem in ſui locum,
debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare,
vt in Doctore dicit *Bart. in l. 1. C. de prin. agen. in*

reb. lib. 12. Verùm si alij electores permiserint, poterit extraneus constitui; quia possent denuò aliquos extraneos ad eligendum admittere *d. cap. scriptum*, ergò multò fortiùs procuratorem istius de Collegio, quamuis is sit extraneus.

4 Potest etiam elector absens non modò vnum, verùm etiam plures procuratores constituere; qui tamen debent esse insolidum: & tunc melior erit

5 conditio priùs occupantis; si autem omnes constituti se simul præsentant, erit in optione Capituli, quem velit admittere: & admissus à Capitulo alijs erit præferendus; quòd si vna pars Capituli vnum vult admittere, & altera alium: ille erit præferendus, qui primò est in procuratione nominatus per ordinem scripturæ, *cap. penult. de elect. in 6. & ibi gloss.* Si autem plures procuratores non insolidùm, sed simpliciter constituti sunt, nullus eorum erit admittendus; quia cum non sint insolidū constituti, vnus tantùm simpliciter cum alijs eligere posset, & sic omnes possent variare, & eligere diuersas personas: & propterea mandatum procuratorium nō valet; vnde alij electores ad electionem procedere possunt: quia talis indiscretè cōstituens pro contumace reputabitur; paria enim sunt non venire, & non sufficienter venire, per *dict. cap. pen. §. si autem, & ibi gloss. verbo admitti.*

6 Est autem notandum, procuratorem non posse vnum suo, & alium domini sui nomine eligere; nisi dominus constituens speciale sibi mandatum de aliquo nominando tradidisset; tunc enim illum nomine constituentis, & alium nomine proprio, si iste sibi magis idoneus videretur, eligere posset, *dicto cap. penult. §. porrò.* Verùm hodiè post Concilium Tridentinum, in quo requiritur, vt in electionibus Regularium Prælatorum, & aliorum officialium, &c. vota secretè tradantur, absentes nequeūt procuratores cum speciali mandato de certa persona eligenda deputare; quia aliàs vota secreta nō essent. Atque ità à S. Cōgregatione declaratū fuisse, refert *Nicol. Garc. de benefic. par. 5 cap. 4 nu. 200.* per hæc verba. *Procuratores legitimè constituti cum generali mandato ad eligendum ab ijs, qui legitimè impediti sunt, non excluduntur; dummodò non habeant speciale mandatum de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto.* Et

7 ex eadem ratione, si nullus de Capitulo esse velit absentis procurator, non poterit ipse extraneū, dissentiente Capitulo, deputare, nec per literas aliquem nominare; eligentium enim vota non antè scrutinium, sed in scrutinio ipso secretè tantummodò, & singillatim exprimēda sunt *dict. c. penult.*

8 *§. fin.* Hic autem notandum, quòd si elector absens impeditus, qui procuratorem constituit, interim vita cederet, procurator debet cessare; tamen facta ab eo, tàm de scrutatoribus, quàm de alijs rebus antè notitiam habitam de morte domini constituentis, stabunt firma; & si nesciretur de eius morte, & perficeretur electio, valeret; Ità *Archidiac. in dicto cap. si quis iusto num. 3. in princ. per tex. in l. qui procuratorem ff. de procurat. & l. vlt. §. si cert. petat.*

9 Neque supradictis aduersatur decretum *Concil. Trid. sess. 25. de refor. cap. 6.* vbi districtè prohibetur, *ne liceat in posterùm, voces, & suffragia absentium supplere.* Intentio enim Concilij non fuit, prohibere, quin secundùm ius antiquum electores absentes legitimè impediti procuratorem ad eligendū constituere possint, iuxta ea, quæ tradit *Passarellus in Compen. priuil. Ord. Minimorū tit. can. Concil. Trid. ad Regular. pertinent*; vbi dicit, sibi ex Ciuitate Litij consulenti die 8. Augusti, 1570. respondisse Sacram Congregationem Illustriss. Cardinaliū Conc. Trid. Interpretum, *Quòd si ex institutis, aut decretis alicuius Religionis liceat Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fratrem, qui tamquam eorum procurator suo loco, & nomine det vocem in electione, Concilium Tridentinū id non prohibuit.* His additur alia declaratio eiusdē S. Congregationis Conc. *in impr. tit. prætermissæ declarationes cap. 6.* quæ sic ait. *Item ex decreto d. cap. 6. non esse prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum suo loco delegent, seu mittant ad Capituli Generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat; si ex institutis, & decretis Religionis sua licet Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere alium ad Capitulum Generale, qui suo loco, & nomine in electione suffragium ferat.* Ità refert *Castell, in tract. de elect. cap. 5. num. 98. circa finem.*

Hæc autem (vt in principio diximus) procedunt de iure communi, & nisi per constitutiones Religionum, à Sede Apostolica approbatas, secùs cautum sit; in nonnullis enim Religionibus exclu-

10 duntur Vocales absentes à constitutione procuratorum; vt in nostra Congregatione Vallumbrosana, in qua electores absentes non admittuntur, per substitutum vocem in Capitulo supplere, vt habetur *cap. 1. nostrarum constitut. in fin.* pariter in Congregatione Casinensium absentes, nec per substitutum, nec per epistolas, neque per nuncium vocem in Capituli actibus habere possunt, vt habetur in *1. parte Constit. d. Congregationis tit. de elect. præsid. Capit. Definitor. & Conseruator. cap. 11. num. 3.* Idem cautum reperio in *Constitutionibus Calestinorum tract. 2. cap. 7. par. 12.*

QVÆSITVM V.

De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

SVMMARIVM.

1 *Abbate mortuo, vel deficiente, Ecclesia dicuntur viduata.*
2 *Abbates Pastores dicuntur.*
3 *Abbatum electiones in multis Episcoporum electionibus æquiparantur.*
4 *Electionis canonica forma triplex.*
5 *Electiones celebrata contra formam* cap. quia propter de electi. *sunt ipso iure nulla.*
6 *Generales, vel Capitulum non possunt vigore priuilegij hic inserti supplere defectus* cap. quia propter *in electione interuenientes.*
7 *In priuilegijs nunquam censetur derogatum decretis Concilij Generalis, nisi exprimatur.*
8 *Concilium Tridentinum quid statuerit super Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorū electione.*
9 *Forma triplex eligendi tradita in* cap. quia propter de elect.

de elect. non est sublata per Concilium Tridentinũ.

QVamuis Diuus Pater Benedictus in Regulæ c. 64. constituerit, Abbatum creationem ex saniori, licèt minori parte suffragiorum Congregationis esse faciendam: tamen, quia per ius Canonicum aliter dispositum fuit, nempè illum tantùm esse in Abbatem pronunciandum, quem maior, & sanior pars legitimè elegerit, qui modus, electio canonica appellatur; idcircò prædicta forma tradita *in dicto cap. 64.* Regulæ non obseruatur, sed dispositio Concilij generalis in *cap. quia propter de electione*, quia per illud omnes aliæ eligendi formę præter eas ibi positas, irritantur; cuius cap. dispositio absque dubio comprehendit electionem Abbatum, aliorumque Regularium Prælatorum, ac etiam Secularium Episcopis inferiorum, siqui sunt, qui per electionem à Collegijs ad Prælaturas assumuntur; quia *in d. cap.* intendit Sũmus Ponti-
1 fex viduatis Ecclesijs prouidere; Ecclesiæ autem dicuntur viduatæ, & sine pastore, mortuo, vel deficiente Abbate, vel Prælato earum sponso, *cap. ne pro defectu, & cap. officij eodem tit.* vbi Abbates
2 dicuntur Pastores. Præterea Abbatum, & aliorum huiusmodi Prælatorum electiones in multis Episcoporum electionibus comparantur *cap. cupientes eod. tit. in 6.* Sic docent *Sylu. verb. electio. 2. num. 2. vers praeterea Sanch. in opere morali lib. 2. c. 38. num. 84.* & ità communiter teneri ait *Suar. de Relig. tom. 4. tract 8 lib 2. cap. 5. num. 1.* His præmissis, quia prædictum cap. *quia propter* est totale fundamentum huius materiæ, ad hoc, vt substãtialia formæ electionis præ manibus habeantur, eius verba ad propositum faciẽtia, visum est, hic apponere. *Quia propter diuersas electionis formas, quas quidam inuenire conantur, & multa impedimenta proueniunt, & magna pericula imminent Ecclesijs viduatis. Statuimus, vt cum electio fuerit celebranda, præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & singillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in communi, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesiæ viduatæ prouideant de pastore; aliàs electio facta non valeat; nisi fortè communiter esset ab omnibus quasi per inspirationem absq;*
4 *vitio celebrata.* Ex quibus licet colligere, triplicẽ esse electionis formam, nempè per modum scrutinij, compromissi, & communis spirationis. Et om-
5 nes electiones factæ contra formas dictæ decretalis sunt ipso iure nullæ, vt patet ex textu ipso, & ait ibi *Innoc. num. 6. & communiter Doctores Rom. cons. 322. num. 12. Rota in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini 24. Nouembris 1624. coram Illustrissimo Domino Coccino Decano, Miranda in Man. Prœl. tom. 2. quæst. 23. art. 2. concl. vnic. post med. Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. num. 9. Sanch. in oper. moral. lib. 2 cap. 38. num. 83. & seq. Sigismund. à Bononia de electio. & potest Prælat. Regular. dub. 4. num. 5. Castell. in tract. de elect. Prælat. cap. 1. num. 3. vers.*
6 *forma igitur.* Nec suffragatur, quòd Sixtus Quartus concesserit Capitulis Generalibus Ord. S. Hieronymi in Hispania, vel inter Capitulum, & Capitulum Prioribus Generalibus, vt supplere possint quoscumque defectus ex commissione, prætermissione, transgressione, contemptu, aut negligentia iuris, vel statutorum Ordinis qualitercunque in electione interuenientes, prout refert *Roderic. quæst. regul. tom. 2. q. 52. art. 1. & 5.* non inquam suffragatur, vt per illud suppleri possint à Generalibus, vel Capitulis Generalibus nullitates, & defectus electionum ob non seruatam aliquam ex prædictis formis traditis in *d. cap. quia propter*; Quia cap.
7 ipsum continet constitutionem Concilij Generalis Lateranen. celebrati sub Innocentio Tertio, cuius decretis nũquam censetur derogatũ per clausulas generales in priuilegijs apponi consuetas, nisi expressa mentio fiat his verbis, *Non obstante lege aliqua, aut constitutione in Concilio Generali edita*, vt colligitur ex *cap. ex parte, & cap. vlt. de capell. Monach & cap eam te, de ætat. & qualit. & cap. nonnulli, de rescript. vbi Felin. num. 3. Nauar. in man. cap. 27. num. 265. Molin. tom. 1. de iust. tract. 2. disp. 173.* plures congessit *Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 26. num. 7. Rota decis. 279. num. 6. coram Illustrissimo D. Coccino Decano, & decis. 122. num. 1. cum seqq. part. 1. Diuers.* At in præfato priuilegio non derogatur Concilio Generali, nec etiam per clausulam generalem *non obstantibus, &c.* vt patet; ergo eius virtute non possunt suppleri defectus *d. cap. quia propter*, quod in terminis defendit *Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prœl. regul. dub. 4. per*
8 *tot. & sequenti.* Præter ea, quæ in iure communi de electione statuta sunt, Tridẽtina Synodus *in cap. 6. sess. 25. de regul* quæ sequuntur decreuit. *In Electione superiorum quorumcunque Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, & aliarum Præpositarum, quò omnia rectè, & sine vlla fraude fiãt, in primis Sacta Synodus districtè præcepit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ità vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur;* per quæ verba, & si prædicta triplex eligen-
9 di forma tradita in *cap. quia propter* sublata non sit, vt ait *Roder. in sum p. 1. tit. de election. cap. 102. n. 6. Azor, & alij* apud *Rotam in vna Meten. Monasterij 5. Iulij coram Illustriss. P. D. Coccino Decano, in fine,* tamen omnes ferè Religiones cõmuniter consueuerũt, canonicas electiones per modũ scrutinij celebrare; vndè meritò *Petrus de Biax. in direct. elect. cap. 20. 3. par. nu. 2.* hanc formam procedendi per modum scrutinij appellat vsitatiorem, idest magis communem quoad vsum, & magis solemnem, & tutiorem.

QVÆSITVM VI.

Quæ sint substantialia electionis per viam scrutinij celebrandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electores ad electionem celebrandam conuenire debent in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco.*

2 *Electiones per occulta conuenticula facta reprobantur à iure.*
3 *Ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuersitate nomine Vniuersitatis, fieri debent per congregatos in vnum.*
4 *Scrutatores per Collegium assumendi sunt, nec debent se ingerere, quia suspecti redderentur.*
5 *Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores assumi debent; limita hoc secundum dictum vt nu. seq.*
7 *Scrutatores assumendi sunt de illis, qui sunt de Capitulo.*
8 *Electorum singulorum vota secretè exquirenda sunt à scrutatoribus; & an viua voce, vel in scriptis per schedulas tradenda sint.*
9 *Si aliquis ex electoribus præsentibus non scrutaretur, electio esset ipso iure nulla.*
10 *Suffragiorū inquisitio secretè, et singillatim fieri debet.*
11 *Electorum suffragia singillatim exquisita in scriptis redigenda sunt.*
12 *Vota in communi quando publicari dicantur.*
13 *Collatio votorum quomodò facienda sit.*
14 *Collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum in electionibus Regularium hodiè non fit.*
15 *Collatio de merito electi non est necessaria, contra Panormit.*
16 *Collatio votorum facienda est mox post publicationem electionis.*
17 *Electio necessariò publicanda est, & pronuncianda per verba singularis numeri.*
18 *Quis vice omnium electionem publicare debeat.*
19 *Statim post collationem communis electio publicanda est.*
20 *Olim necessarium erat ad validitatem electionis, maiorem, & saniorem copulatiuè suffragiorum partem habere.*
21 *Hodie verò in electionibus Regularium Prælatorum electio facienda est de eo, in quem maior pars Capituli consensit.*
22 *Maior pars Capituli quæ censeatur.*
23 *Quid faciendum sit, si maior pars Capituli in neminem consenserit.*
24 *Electio necessariò est publicanda verbis.*
25 *Electio solemniter est publicanda.*
26 *Scrutatores an fide digni esse debeant.*
27 *Locus non est de electionis substantia.*
28 *Missæ auditio vt præcedat electionem, an sit de substantia electionis.*
29 *Electores an iuramentum præstare debeant de magis idoneo eligendo.*
30 *Iuramentum quomodò præstandū sit, vide remissiuè.*

EX communi Canonistarum, & Summulariorum doctrina, & assertione, multa sunt, quæ ad essentiam, & substantiam electionis per modum scrutinij celebrandæ pertinent; quorum dictis inhærendo ea omnia in præsenti quæsito breuiter explicabo. Primò igitur ad hoc vt electio per modum scrutinij facienda legitima sit, debet fieri à maiori parte legitimorū electorū, qui vt supra vocati de-
1 bent esse simul collegialiter congregati in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco, *cap. quia propter § electiones, de electione, & ibi Innocen. Hostien Panormit. & alij, Syluest. verb. electio 1. q. 8* Ele-
ctiones enim in cubiculis, & clandestinis locis per
2 occulta conuenticula factæ reprobantur à iure per dictū §. *electione*, ibi, *Electiones clandestinas reprobamus*: & *cap. 2. & cap. si transitus dist. 79.* Est ergò de substantia ipsius canonicæ electionis, vt fiat in cōmuni Congregatione, vbi præsentes adsint omnes electores; quia non valet, nisi sit communiter celebrata, vt habetur in *cap. in genesi eodem tit.* tunc autem dicitur communiter celebrari, cum in vno loco omnes electores ad suffragia ferenda cōgregantur; singulariter autē fieri intelligeretur, quando singuli in suis Monasterijs manentes suffragia
3 mitterent. Ratio huius est, nam ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuersitate nomine Vniuersitatis, debent fieri per congregatos in vnum; ad hoc enim vt actus dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet, quòd more solito congregetur Collegium, & ibi fiat cōclusio de actus explicatione, vt ait Panorm. *in cap. cum omnes n. 7. circa finem de constit. ex gloss.* quam dicit notabilem in *l. sicut. ff. quod cuiusque Vniuers. idem* Panorm. *cum Innoc. & Butr. in d. cap. in genesi de elect. Bart. in l. omnes populi col. 7. vers. tertiò quæritur. ff. de iustitia, & iure gloss. in cap. 1. 63. dist. & in cap. nominationes 2. q. 6.*

4 Secundum substantiale est, vt scrutatores, qui
eligentium suffragia exquirere, ac suscipere debēt, assumantur per Collegium; nam non debent se ingerere: quia per hoc suspecti redderentur, per *tex. in l. quæ omnia, ff. de procurat facit tex. in dicto c. quia propter § verb. assumantur*: quod Panormitanus ibi tutum esse dicit, non autem simpliciter necessarium; quia si tres incipiunt scrutari, alijs videntibus, & tacentibus, credit electionem validam esse, alijs seruatis: quia cum agatur de re meritoria, & concupiscibili, sicut est, vt per canonicam electionem Ecclesiæ viduatæ de Pastore prouideatur, tacentes habentur pro consentientibus, vt in simili notauit *gloss. in cap. sicut causa eod. tit. in 6. notat Innoc. in dicto cap. in genesi.*

5 Tertiò requiritur, vt scrutatores tres, & non
plures, nec pauciores eligantur: aliàs enim electio irrita esset, vt ait, Panorm. *in d. cap. quia propter nu. 13. vers. tertium substantiale*, vbi testatur, hanc esse communem omnium Doctorum sententiam, *Imol. etiam ibi num. 7. Inno. num. 4. Ioan. Andr. num. 9. ver. assumantur, Syln. in Summa, verbo electio 1. n. 12. vers. tertium de communi Angel. etiam in Summa eodem verbo num. 26. Azor instit. mor. parte 2. lib. 6 cap. 14. q. 11. Rota in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini 10. Nouembris 1624. corā Illustriss. Domino Coccino Decano Snar. de relig. tom. 4 tract 8. lib. 2. cap. 5. num. 8. in fine*, plures cumulat *Sigismund à Bon in suo tract. de elect. & potest. Prælat Reg. dub. 10. num. 1.* Vt autē plures, quàm tres scrutatores assumi possint, requiritur specialis Sedis Apostolicæ concessio, & auctoritas; vt Monachi Casinenses eligentes quatuor, quod obtinuerūt per Bullam Gregorij XIII.
6 adhoc specialiter eis traditam. Verùm hoc limitatur, vt procedat quando seruari potest, videlicet, vbi numerus eligentium esset copiosus; si enim essent pauci electores in Collegio, sufficerent duo tantùm scrutatores, secundum *Innoc. Panor. & Angel. vbi sup. Syln. d. verbo electio 1. num. 7.* vbi declarat, quòd si electores sunt tantùm tres, duo ex illis

tertium ſcrutabuntur, ſi verò tantùm duo, vnus ſcrutabitur alium,& ſi vnus ſolus, iſte vocatis teſtibus ſuum votum exprimet,& publicabit; & hoc confirmat cum Archidiacono *Vincent. & Ioan.*

7 Quartò prædicti tres ſcrutatores debent etiam eſſe de Capitulo, aliàs electio nulla eſt, vt probatur in eodem *cap. quia propter*, vbi expreſsè dicitur, quòd hi tres ſint de Collegio,& poſtea ſubditur, electionem aliàs factam non valere. Atque *ità Panorm. d. num.* 13. *verſ. quartum ſubſtantiale*, qui teſtatur de communi *Imol. num.* 8. *Ioan. Andr. nu.* 11. *Sylu. Aug. Azor. Suar. & Rot. locis citatis*, & alij apud *Sigiſmundum à Bonon. dub.* 10. *num.* 3. conditio enim hæc eſt valdè neceſſaria, adhoc, vt electio conuenientet fiat: quia hoc munus fideliùs exercebitur per eos, ad quos ſpectat electio; & ſic dicti ſcrutatores debent eſſe de Collegio, ſcilicet, de numero eligentium: non enim ſatis eſt, vt eligantur tres de eodem Ordine,& Congregatione; ſed opus eſt, eſſe tres ex ijs, qui in Capitulo vocem habent: non eſt enim honeſtum, vt qui ſunt extra Collegiũ ſciant conſcientiam illorum de Collegio.

Quintò ſubſtantialiter ad formam ipſius canonicæ electionis requiritur, vt ſingulorum electorũ
8 vota ſecretè exquirantur. Hoc autem dupliciter fieri poteſt. Primo modo, vt ſinguli electores viua voce proferãt coram ſcrutatoribus, quem eligunt, & aliquis ipſorum ſcrutatorum ſcribat; quem modum ſeruandum eſſe, aiunt, *Boer. deciſ.* 1. *num.* 35. *& Cuchinſlit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 222. Secundo modo, vt quiſque eligentium in ſchedula votum ſuum ſcriptum deferat, adeò vt neque ipſis ſcrutatoribus notũ fiat, & hic modus videtur magis neceſſarius iuxta præſcriptum Concilij Tridẽtini, quod *ſeſſ.* 25. *de regular. cap.* 6. diſtrictè præcipit, vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Vndè *Mirand. man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 23. *art.* 15. *concl.* 2. ait, priorem modum eſſe reprobatum, quicquid ſit de iure antiquo. Nihilominus dicẽdum eſt, vtrumque obſeruari poſſe, ac electionem cenſeri canonicam iuxta *cap. quia propter*, & ſecretam *iuxt. præceptum Concilij Trid.* tàm ſi ſuffragia ferantur in ſcriptis per ſchedulas, quàm ſi dẽtur viua voce; dummodò ſingulorum eligentium nomina ſeruentur ſub ſecreto, ſub quo recepta ſunt. Nam quòd electio cenſeatur canonica *iux. cap. quia propter*, ſi electores viua voce ſuffragia ſua proferant, eſt communis omnium ſententia, de qua teſtatur *Suar. dicto cap.* 5. *num.* 10. ſicut etiam canonica cenſetur, cum vota ſcripta in ſchedulis traduntur, vt eſt communis Religioſorum, & nonnullarum Eccleſiaſticarum Communitatum conſuetudo, teſtibus *Mirand. loco cit. & Garc. de benefic. p.* 5. *cap.* 4 *num.* 188. Quòd autem electio cenſeatur ſecreta, ſi ſuffragia ab eligentibus viua voce ſcrutatoribus tradantur, clarè patet ex quadam declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium eiuſdem Concilij interpretum relato à *Garcia d. cap.* 4. *num.* 189. quæ ſic habet. *Si electi fuerint à Superioribus aliqui, vt puta quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur canonica, & ſecreta.* Et (vt refert idem *Garcias nu.* 190.) eadem Sacra Congregatio ſic cenſuit. *In electionibus Abbatiſſarum vota oretenus accipi poßunt, etiam quòd aliqui Superiores quatuor, aut quinque ea ſciant.* Ex quibus clarè patet, electionem ſecretam cenſeri, ſi electores viua voce,& non per ſchedulas ſcriptas ſuffragia ferãt. Hanc concluſionem pluribus firmant *Suar. dict. ca.* 5 *à num.* 10. *vſque ad* 13. *& Sigiſmund. à Bonon. dub.* 27. *à num.* 10.

9 Eſt etiam de ſubſtantia, vt vota omnium eligentium, nullo omiſſo, ſuſcipiantur; quòd ſi vnus ex ijs nõ ſcrutaretur, vel aliquis ex ſcrutatoribus omitteretur, electio eſſet ipſo iure nulla. Quod eſt intelligendum, quando contemnitur, ſiuè omittitur aliquis ex vocatis; contemptus enim non vocatus non reddit electionem ipſo iure nullam, ſed annullandam ad eius inſtantiam. Ratio differentiæ videtur; quia omittere aliquem ex vocatis, eſt cõtra intrinſecam formam electionis per ſcrutinium, traditam in *dicto cap. quia propter*, & ſic eſſet omittere vnum ex ſubſtantialibus intrinſecis ipſius canonicæ electionis; at non vocare aliquem ex electoribus, ſed illum contemnere, eſt circa præambula ad electionem; ſola autem forma eſt ibi in rigore præſcripta,& ſubſtantialis *iuxt. cap. Eccleſia veſtra eod. tit. Ità Panormit.* vbi proximè, *Suar. d. ca.* 5. *nu.* 14. Inquiſitio ſecretè, ideſt, ſeorſim ab alijs de Capitulo eſt facienda: quia ſi fieret in publico, electio nullius eſſet momenti, etiam ſi omnes conſentirent per *dict. cap. in geneſi de elect.*

10 Sextum requiſitum ſubſtantiale eſt, vt inquiſitio ſuffragiorum fiat ſingillatim,& electores nõ vocẽtur ad ſcrutatores bini, vel terni, ſed ſinguli; vt colligitur ex *d. cap. quia propter*, ibi, *ſingillatim*, vbi *Panor. num.* 5. *Sylu. verb. elect.* 1. *quæſt.* 5. & alij apud *Sigiſmund. de elect. & po. Prælat. Regul. dub.* 26. *nu.* 1.

11 Septimum neceſſarium ſubſtantiale eſt, vt omnium electorũ vota ſingillatim exquiſita in ſcriptis redigãtur, quæ conditio eſt de ſubſtãtia, vt colligitur ex *tex.* ibi *Vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta, &c.* & infra ſubditur, *aliter electio facta non valeat*, & ità per omnes Doctores ibi notatur.

12 Octaua ſubſtantialis conditio eſt, vt omnia ſuffragia mox in communi publicentur, omni prorſùs appellationis obſtaculo remoto, Circa quod notandum, quòd tunc dicuntur vota in communi publicari, quando integer eorum numerus publicè quoad totam Congregationem profertur, non exprimendo, in quorum fauorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderint: ſed explicando tantùm numerum perſonarum, quæ ſuffragium tulerunt, vt ſignificatur per illam particulam *in communi*, quæ ſolemnitas ex omnium ſententia ſubſtantialis eſt: ordinatur autem ad maiorem certitudinem collationis ſuffragiorum, quæ poſteà erit facienda. Item debet animaduerti, huiuſmodi publicationem ſtatim,& abſque vlla morali interruptione eſſe faciẽdam, quod eſſe de ſubſtantia electionis, cenſet *Panorm.* & cum eo communiter omnes. Moralis autem interruptio eſſet, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſiuè differendam ipsã electionẽ: vel ſi abſque aliqua cauſa cogente Congregatio, non facta tali publicatione, diſſolueretur *arg.*

tur *arg. cap. cum post de elect.*

13 Nonò ad essentiam ipsius canonicæ electionis spectat, vt facta suffragiorum publicatione, statim fiat collatio votorum respectu numeri, meriti, & zeli, iuxta *gloss.* quæ ait, *collatione facta numeri ad numerum, & zeli ad zelum, meriti ad meritum*, quòd sumitur ex *cap. in genesi, & cap. Ecclesia vestra de elect.* & eam sequuntur. *Panorm. num. 10. & alij*; Et hoc, ad inuestigandum, in quem maior, & sanior pars Capituli consenserit. *Panorm.* autem ait, quòd quando electio fit à duabus partibus, cessat collatio meriti, & zeli, per *tex. in cap. si quando eod. tit. in 6.* Sed si vota omnium electorum in vnum solum consensissent, collatio fieri debet non numeri ad numerum, &c. sed de numero, merito, & zelo, inspiciendo, vtrùm electus sufficientem habuerit numerũ, & si præsentes duas partes efficiant, prout deberent, vel si fortè non omnes vocem habent.

14 Sed collatio in electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam sublata est per decretum *Concil. Trid. quod sess. 25. de regul. cap. 6.* districtè præcipit, *Vt in posterùm electiones omnes fierent per vota secreta, itaut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur*, quapropter cum suffragia secreta esse debeant adeò, vt nomina eligentium nunquam publicentur: nullus ad merita, vel zelum electorum respectus haberi potest, sed tantùm collatio numeri ad numerum, vel saltem numeri erit facienda: vt benè aduertunt *Mirand. d. quæst. 23. art. 27. ante primam conclusionem, & Sigismund. à Bonon. dub. 38. num. 7.* Ait etiam

15 *Panorm.* faciendã esse collationẽ de merito electi, an, scilicet, ad illam dignitatẽ sit idoneus; sed hoc nõ videtur necessariũ; quia *textus* manifestè loquitur de collatione suffragiorum, qua supposita, absolutè dicit, vt is eligatur, in quẽ Capitulum consenserit; præterea iudicare de electi dignitate nõ spectat ad scrutatores: sed siuè ad eum, cuius erit cõfirmare, si confirmatione opus erit: vel ad Superiorem, ad quem erit recurrendum, si aduersus electi idoneitatem aliquid erit obijciendum, vt ait *Suar. de relig. tom 4. tract 8. lib. 2. cap. 5. num. 19.* Huius-

16 modi autem collatio fieri debet mox post publicationem, idest, nullo actu extraneo interposito *iux. gloss. & Panorm. in d cap. quia propter Sylu. verbo electio 2. q. 10. requis. 12.*

17 Decimò requiritur, vt facta collatione, communis electio fiat, quæ est veluti vnus actus totius Capituli, qui non intelligitur consumari, donec vnus nomine totius Capituli per verba singularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc fit postquam totius Capituli voluntas paulatim declarata, & cognita est; quæ conditio est de substantia, immò substantia, & forma ipsa electionis: nec aliquod ius per electionẽ ipsam electo acquiritur, si hæc conditio omittatur, vt colligitur ex *dicto cap quia propter, & cap. sicut de elect. in 6. & cap. cum ab vno de re iudicat. eodem lib.* Hæc autem communis electio fieri debet ab vno nomine omnium publicè loquẽte, & denunciante electionem, qui, si omnia suffragia in vnum consenserint, pronunciabit electum dicens *Ego N. vice mea, & omnium electorum eligo N.* si verò aliqui non acquieuerint, dicat, *Ego N. vice mea, & omnium aliorum,*

18 *qui mecum consentiunt eligo N.* Quis autem vice omnium dictã electionem efficere debeat, in textu expresse non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile esse, vt Capitulum hanc facultatem alicui ex scrutatoribus tradat, secundũ *Panorm. in dicto cap. quia propter num* 10. Sed quando nulli commissum est, congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Capitulo præest, vel qui primam vocem obtinet, vt ait *Suar. dicto cap. 5. num. 14. in fine.*

19 Vndecimum substantiale est, vt hæc communis electio statim post collationem absque vlla morali interruptione fiat: sicut dictum est de publicatione suffragiorum in communi, vt probatur in *cap. cum post de elect. ait Panormit. vbi supra*, qui adhoc probandum adducit *tex. in cap. cum propositis eodem tit.*

20 Duodecimum substantiale erat, vt electio fieret de eo, in quem maior, & sanior pars Capituli consensisset. Vbi est aduertendum, quòd olim, ad hoc, vt electio valida esset, opus erat, non maiorem tantummodò, sed etiam saniorem suffragiorum partem habere, vt constat ex pluribus locis totius tituli *de elect.* & præcipuè ex *dicto cap. quia propter, ibi, is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit*, vbi *Panorm. 5. not. ait*, non valere electionem, nisi fiat per maiorem, & saniorem Capituli partem, nec sufficere saniorem, nisi concurrat simul maioritas: quod probat ex natura illius copulatiuæ, *&*, cuius est, vtrumque extremorum principaliter copulare, per *gloss in cap querelam, de simon.* Verùm quia inuestigando, quænam esset maior, & sanior pars, plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim, vt omnia vota publicè coram scrutatoribus scriberentur, & coram omnibus etiam publicarentur, non solùm quo ad numerum, sed quoad personas ipsas suffragia ferentes, vndè deinceps constare poterat, & in quem maior pars quo ad numerum consenserat, necnon quæ fuisset censenda sanior pars quantùm ad meritum, & zelum. Postmodùm Concilium Tridentinum (vt supra dictum est) decreuit, electiones in posterum per vota secreta esse faciendas, itaut singulorum eligentium nomina nusquam publicẽtur: ex quo factum est, vt ampliùs non inquiratur, quænam suffragiorum pars sit sanior, sed tantummodò maior, seu minor ipsorum numerus respiciatur; Quapropter valida reputabitur electio à maiori votorum, seù suffragiorum numero facta, dummodò ipsa vota sint legitima, nec vllam patiantur exceptionem, & persona digna eligatur; semper enim maior pars sanior præsumitur, si persona electa indigna non sit. Ità *Suar. d. ca. 5. nu. 13.* & alij plures apud *Sigismund. a Bononia in*

21 *cit. dub. 38. num.* 8. Hæc autem maior pars non est censenda ea tantùm, quæ maior dicitur respectu minoris, sed respectu, & in ordine ad totum Capitulum, ità *Felin. in cap. cum omnes de const. & gloss. ibi: verbo, constitutum, Panormit. in cap. Ecclesia vestra el 1. num. 1. eod. tit.* in quo numero illi solùm sunt computandi, qui in eadem electione votũ habuerunt, iuxta *Panorm.* vbi proximè, qui dicit, ità vniuersaliter tenendum, & dicendum esse in omnibus casibus,

casibus, in quibus maior suffragiorum pars desi-
23 deratur; si autem non apparebit, maiorem partem
Vocalium in Capitulo congregatorum in vnum
consensisse, de iure communi iterandum est scru-
tinium, quousque maior pars suffragiorum in
vnum consensisse reperiatur. *arg. cap. cum terra, cum ibi not. de elect.*

24 Decimotertiò est de substantia ipsius canonicæ
electionis, quòd dicta electio publicetur expressa,
& clara voce: nec sufficit aliquis actus eligen-
tium, qui electionem importet: sed requiruntur
verba ore prolata per *tex. in d. cap. Ecclesia vestra el 1. & ibi Panormit. num. 3. cap. sicut, & cap. cum ab vno, de elect. Petrus de Biax. & Marc. Ant. Cucb. apud Sigismund. à Bonon. dub. 40 num. 1.*

25 Decima quarta conditio substantialis est, vt
ipsa electio solemniter publicetur, non enim de-
bet esse clandestina vt *d. cap. quia propter in fin.* &
debet publicari in Capitulo.

Vltimum substantiale est, vt successiuè omnia
prædicta per ordinem, vt supra enumerata sunt,
obseruentur, si enim præposterentur, nulla esset
electio. Ità *Panorm. in d cap. quia propter*, vbi in fi-
ne ait, quòd, & si quidam supradictis conditioni-
bus addere volunt, vt scrutatores fide digni es-
26 sent, per id, quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen
communiùs tenetur, hoc non esse de substantia,
sed de iustitia; nam fuit dictum admonēdo potiùs,
quàm aliquid substantiale inducendo; & dicta
idoneitas præsumitur, *cap. fin. de præsumpt.* Item
ait, addere aliquos, vt electio fiat in Ecclesia, cu-
ius Prælatus est eligendus, vt in *cap. sicut eod. tit.*
sed quamuis hoc honestum sit, atque iustum, lo-
cus attamen de electionis substantia non est; nisi
27 aliud esset ex consuetudine, *arg. text. in cap. quæ fronte, de appellat.* Aliqui addunt præter supradicta,
esse etiam de substantialibus ipsius electionis, vt
antequam electores ad eligendum conueniant,
præcedat Missæ celebratio cum inuocatione Spi-
28 ritus sancti, cui omnes electores intersint, vt ait
Petr. de Biax. in director de elect. par. 1. cap. 24. & p. 5. cap. 13. & Roderic. q reg. tom. 2. quæst. 25. art. 1. Con-
trarium tamen est verius, nempè non esse de sub-
stantialibus ipsius electionis, vt præcedat auditio
Missæ de Spiritu sancto, sed tantum de solemni-
tate: vnde illam omittendo non vitiaretur electio,
c. cum terra, & c. cū inter el 2. de elect. Panor. in c. cū Ecclesia Sutrina n. 1. not. 1. de caus. possess. & propriet. & in cap transmissam col. penult. de elect. Tabien. verbo electio. 1. nu. 20. in fin. Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prel. Regul. dub. 19. num. 5.

Præter supradictas conditiones substantiales
29 ipsius canonicæ electionis, est omnino necessariè
obseruandum, vt electores publicè iuramenta
præstent de eligendo magis idoneo, secundùm
Deum, & eorum conscientias, iuxta præceptum
Concilij Basiliensis sess. 23. & sess. 38. decret. de elect.
Idipsum confirmatur expresso mandato Clemen-
tis VIII. contento in generalibus decretis ad Re-
gularium reformationem spectantibus, editis ab
eod. Clemente anno Domini 1599. die 25. Iuly, dein-
ceps *à Paul. V.* & nuper *à Sanctissimo Domino nostro Vrbano VIII. confirmatis*, vbi sub *num. 36.* hæc in-
frascripta habentur [*Iurentque electores secundùm veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos electuros*] postea sub *num. 40.* districtè præ-
cipitur Generalibus, ac quibuscumque alijs Su-
perioribus Regularibus, ad quos spectat, vt om-
nia decreta prædicta inter alias eorumdem Ordi-
num perpetuò valituras Constitutiones reponāt,
interdicta omninò eisdem facultate, illa declaran-
di, & aduersùs ea vnquam dispēsandi; quæ decre-
ta demum *anno Domini 1624 die 21. Septembris* in-
nouata fuerunt à Sacra Congregatione de mente
Sanctissimi D.N. Vrbani Papæ VIII.

30 Quomodo autem huiusmodi iuramentum præ-
standum sit, videatur *Sigismund. à Bononia d. suo tract. dub. 26. à num. 5.*

QVÆSITVM VII.

Quod tempus sit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores, ante Prælati mortem, vel depositionem, vel cessationem, nequeunt, ad successoris electionem procedere.*

2 *Electores an possint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus sepulturæ traditū sit.*

3 *Si Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*

4 *Intra quod tempus post Prælaturæ vacationem electores ad electionem procedere debeant.*

5 *Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi consensum petere.*

6 *Electus tenetur, intra mensem, post habitam notitiam, electioni de se factæ consentire.*

7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*

8 *Missa de Spiritu Sancto non est de substantialibus electionis.*

9 *Religiosis non currit tempus à iure statutum super electiones.*

1 ANte Prælati mortem, vel Prælaturæ vacatio-
nem, non possunt electores Ecclesiastici, vel
Regulares ad successoris canonicam electionem
procedere, *cap. bona memoriæ el 2. vbi Panormit. nu. 2. de elect. c. obeuntibus 63 dist.* sicuti nec debet fieri,
antequam Prælati corpus sepulturæ traditum sit
d cap. bonæ memoriæ. Si tamen electores, cadauere
2 adhuc super terram existente, successorem elige-
rent, valeret electio, vt tenet ibi *gl.* quam sequun-
tur communiter Doctores. Si autem Prælatura,
3 siue officium aliquod ex renunciatione vacaret,
non possent electores successorem eligere, ante-
quam renunciatio à Superiore illius, qui renun-
ciauit, acceptata, & approbata fuerit; et si aliter
fiat, electio nulla, atque irrita erit; quia realiter
Prælatura, vel officium renunciatum per solam
renunciationem non censetur vacare: nisi post-
quam renunciatio à Superiore talem auctoritatē
habente acceptata, & approbata fuerit. *Panorm. in cap. ad aures, num. 7. de his, quæ vi met. causa fi. Paris. de*

rif. de resign. benef. lib. 1. quæst. 12. num. 12. & 13. plu-
res refert *Aloys. Ricc. in praxi rerum quotid. tom 3.*
4 *resol. 399.* Postquam autem Prælatura vacauerit,
electores tenentur, cessante legitimo impedimen-
to, intra tres menses immediatè sequentes succes-
sorem eligere; aliàs electio deuoluetur ad proxi-
mum Superiorem, qui si intra alios tres menses
non elegerit, potestas eligendi ad alium Superio-
rem, & sic vsque ad Papam transfertur, per *text.*
expressum in cap. nè pro defectu, de elect. & ibi com-
muniter Doctores, *Sylu. vbi supra, Mirād d. art. 10.*
concl. 2. & hoc tempus non incipit currere, nisi à
die certæ vacantiæ; quia tempus non currit igno-
ranti. *l. 2. C qui admitti Ricc. in prax. rerum for. Eccle-*
siæ decis. 172. Facta autem electione, tenentur ele-
5 ctores eam electo præsentare, & intra octo dies,
postquam cōmodè poterunt, eius consensum pete-
re; aliàs negligentes à processus prosequutione
excluduntur, & per triennium à beneficijs ipsius
Ecclesiæ suspensi sunt, *cap. cupientes § ceterùm de*
elect. in 6, Sylu loco cit. subdens, quòd electus intra
6 mensem electioni de se factæ consentire tenetur,
aliter iure electionis priuatur, nisi talis fortè esset
electi conditio, quòd nequeat, absque Superioris
licentia, consentire; quo casu ipse, vel electores
licentiam petere debent cum ea celeritate, quam
Superioris absentia patitur; quòd si dicta licentia
non obtineatur, tenentur ex tunc ad aliam ele-
ctionem procedere.

7 Electio de mane ordinariè post Missam Spiri-
tus Sancti celebrari debet, quia in electionibus
sobrietas desideratur, ità *Mandagot. in tract. de*
8 *elect. noui Prælati cap. 2.* si tamen Missa de Spiritu
sancto omittatur, non irritat electionem, quia
non est de substantialibus ipsius electionis, sed
potiùs de cæremonialibus, vt ait *Abbas in cap.*
cum Ecclesia num 1. de caus. possess. & prop. & nos di-
ximus latè *sup. q. 6.* Verùm super hoc adest priuile-
gium Clementis VI. concessum Fratribus Minori-
bus, *quòd in electionibus tempus super hoc à iure sta-*
9 *tutum ipsis non currat, nec in hac parte iuris huius-*
modi regulis coarctentur, vt habetur in *Monum. Or-*
din. & refertur in *Compend. priuil. verbo, electio §. 4.*
idem priuilegium suffragatur etiam Monasticis
Religionibus cōmunicationem concessionum Fra-
trum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Qualibet Prælati electio de iure communi ad pro-*
priam Congregationem spectat.
2 *Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres ele-*
ctores existunt, electio Prælati ad eos spectat.
3 *Ius Vniuersitatis in vno solo remanere potest.*
4 *Quot requirantur ad Collegium constituendum.*
5 *Collegium, postquam in multis semel est constitutum,*
potest ad vnum reduci, & in eo conseruari.
6 *Electores debent esse professi eiusdem Religionis, cu-*
ius Prælatus est eligendus, & satis erit, si pro-
fessio tacita fuit. Limita, vt num. seq.
8 *Electores necessariò debent esse Clerici, & in Sacris*
Ordinibus constituti.
9 *Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo cele-*
branda est electio, non autem tempore Prælaturæ
vacationis.
10 *Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem,*
an sit habilis ad eligendum.
11 *Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si*
scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, ele-
ctio irrita est.
12 *Secùs, si excommunicatio esset occulta.*
13 *Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles*
sunt ad eligendum.
14 *Irregulares an possint eligere.*
15 *Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularita-*
tem superuenientem.
16 *Interdicti eligere non possunt.*
17 *Similiter qui celebrauerunt scienter in loco inter-*
dicto.
18 *Item qui elegerunt scienter indignum.*
19 *Indignus quis censeatur.*

1 QVælibet Prælati electio de iure communi ad
ipsammet Congregationem spectat. *cap. 1.*
de elect. vbi dicitur, quòd nulli Ecclesiæ Colle-
giatæ prouideri debet de Prælato per collatio-
nem, seu prouisionem, sed per canonicam electio-
nem per ipsum Collegium faciendam. Idem habe-
tur in *c. Congregatio 15. quæst. vlt.* vbi dicitur, quòd
Congregatio, post sui Abbatis mortem, vel eo vi-
uente, si deliquerit, Abbatem sibi eligere debet;
& (vt supra dictum est) clarè constat ex *c. 2. 3. &*
4. & seq 18. quæst. 2. vbi specialiter de Monachis
agitur; quæ electio Prælati ita pertinet ad Colle-
2 gium; quòd si in aliqua Congregatione non extent
nisi duo, vel tres legitimi Vocales, electio etiam
ad eosdem spectat, iuxta *d. cap. 1. & ibi glos. de*
3 *elect. & cap. cum dilectus de consuetud.* Imò ius Vni-
uersitatis in vno solo, omnibus reliquis mortuis,
priuatis, suspensis, vel excommunicatis, remane-
re potest; quamuis enim nullum Ecclesiasticum
Collegium in vno constitui possit: quia de iure
4 ciuili tres requiruntur ad faciendum Collegium.
l. Neratius ff. de verb signif. & de iure canonico sal-
tem duo *per dict. cap primum de elect.* tamen post-
quam semel in pluribus est constitutum, potest to-
5 tum ipsius ius ad vnum reduci, & in eo conser-
uari, alijs mortuis *l. sicut ff. quod cuiusque vniuers.*
glos in cap. gratum, verbo pauciores, de postul. prel. &
in d. cap. 1. verbo, duo, quam sequuntur communi-
ter *Doct. Nauar. lib. 1. cons. 6. tit. de elect. in 2. edit.*
Rot. decis. 860. num. 7. & decis. 1050. num. 5. coram
Card. Seraph.

An autem canonica electio ex parte ipsorum
eligentium legitima sit, maximè attendendum est
ex conditionibus requisitis in singulis eorum per-
sonis, & in sufficienti ipsorum conuocatione,
quæ fieri debet ab eo, qui deputatus est, & aucto-
ritatem ab ipsa Religione habuit; qui autem, &
quomodo sint vocandi, dictum est supra; solùm
aduertere libet, conuocandos esse omnes, qui se-
cundùm vniuscuiusque Congregationis statuta
votum

votum in illa electione ferre possunt: qui enim
per eadem statuta prohibentur in electionibus vo-
cem habere, excludendi veniunt, ità *Sylu. verb.*
elect. 1. nu. 3. Vers. tertium in fine.
Quoad conditiones in eligentibus necessarias.
6 Primò requiritur, vt sint professi eiusdem Religio-
nis, cuius Prælatus est eligendus, siuè professio
fuerit expressa, siuè tacita, vt probatur *ex cap. ex*
eo 9. in Ecclesiis, de election. in 6. & ibi gloss. & Ar-
chidiacon. nu 3. Ratio est, quia Nouitius non est ve-
rum membrum Religionis; ergò, nec eligendi ius
habere potest. Tùm etiam, quia Nouitius non est
satis expertus Religionem, nec potest sufficientem
7 personarum notitiam habere. Limitatur in casu,
quo ex priuilegio, seù consuetudine, alicui extra-
neo etiam competat ius electioni interueniendi:
sæpiùs enim ex priuilegio, seù consuetudine alie-
ni ad electionem vocantur, vt *cap. cumana*
de elect. Vbi gloss. & Doctores communiter asse-
runt, quòd interdum laici, præcipuè Principes pro
pace seruanda admittuntur, vt electores ab op-
pressoribus tueantur; ita etiam *Sylu. Vbi proximè.*
8 Secundò requiritur, vt sint Clerici, & in sacris
ordinibus constituti. Quòd debeant esse Clerici,
probatur ex *d. cap ex eo 9. in Ecclesiis*, vbi dicitur.
Conuersi Laici cum Clericis in electionibus interesse
non debent; per quæ verba excluduntur ab electio-
ne non solùm Conuersi, sed etiam Monachi omnes
professi nondum in sacris ordinati, vt fusiùs pro-
bat *Suar de Relig tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 3.*
& 4. Verùm hoc simul cùm altera conditione,
nempè quòd in sacris ordinibus constituti esse de-
beant, clariùs probatur ex *clem. vt ij, de ætate, &*
qualit. vbi prohibetur, quòd nemo possit in electio-
nibus, quæ in Ecclesijs Cathedralibus Collegia-
tis, Secularibus, vel Regularibus canonicè fiunt,
vocem habere, & suffragium ferre, qui saltem in
Subdiaconatus ordine constitutus non sit: etiam
si hoc ab alijs sibi liberè concedatur; & ità com-
muniter in praxi apud omnes Religiones obserua-
ri, ait, *Mirand. in man. Prælat. tom. 2. quæst. 23. art. 5.*
conclus. 5. Si autem tempore vacationis aliquis
sacris ordinibus insignitus non sit, tempore au-
9 tem electionis iam Subdiaconatum suscepit, po-
test suffragium ferre; quia requiritur à iure, quòd
sit habilis tempore electionis *gloss. in d. clem. vt ij,*
in verbo constitutus, quod probat per *tex. in cap.*
cum inter R. de elect. Panor. super d. clem. nu. 9. addu-
cens alium *tex. in cap. ei cui, de præben. in 6.* Sicut
etiam, si quis tempore vacationis professus non
esset, posteà verò tempore electionis iam profes-
sionem emisisset, ad suffragium ferendum in ipsa
electione admitti deberet; ex iure enim non est ne-
cessarium, quòd professio certo aliquo tempore
debeat electionem præcedere: sed tantùm, vt fa-
cta sit; vt constat ex *d. cap ex eo. Ità gloss. Butr. Pa-*
norm. in d. cap. cum inter R. in fine de electione, Roder.
quæst. regul. tom. 2. q. 15. art. 5. Vers. & a. uertendum.
Non est autem supersedenda electio, vt is expecte-
tur, etiam si sacris ordinibus intra tempus à iure
electioni celebrandæ statutum initiari paratus sit;
sed reliqui electores electionem accelerare pos-
sunt; sicuti nec tenentur expectare excommuni-
catum, qui est absolutionem impetraturus: neque
Nouitium asserentem, se professionem emittere
velle: nec absentem volentem intra tempus reuer-
ti, iuxta *d. gloss. in d. clem. vt ij, verb. constitutus Imol.*
ibi n. 21. & Panor d. n. 9. nam quādò electio accele-
rari potest, non est diù super ea immorandū, iuxta
cap. ne pro defectu de elect. & hæc est certa, & com-
munis omniū Canonistarum sententia, vt videre
est apud *Monet. de distribut. quotid. par. 2. q. 29. nu. 5.*
10 Dubitatur etiam à Doctoribus, vtrùm promo-
tus ad Subdiaconatum antè legitimam ætatem sit
habilis ad eligendum; cui difficultati respondeo
cum *Suar. d. cap. 4 nu. 7.* quòd vel quis priuilegio in
minori ætate ordinatus fuit: & tunc, cùm huiusmo-
di ordinatio legitima sit, proculdubio talis per-
sona ad suffragia ferenda admitti debet; quia ad
id habet omnia à iure requisita; tum etiam, quia
non solùm ordinem, verùm etiam ordinis execu-
tionem recepit. Vel antè legitimam ætatem illici-
tè, ac subrepticiè ad sacros ordines promotus
fuit, & tunc à suffragio ferendo prohibitus est;
quia per extrauagan. Pij II. quæ incipit, *cum ex sa-*
crorum, est ipso facto ab ordinibus suspensus, ac
propterea ad votum ferendum inhabilis; qua su-
spensione sublata, posset vtique suffragium ferre;
quia cùm effectu habet conditionem ordinis sacri
requisitam, in *d. clem. vt ij*, nec vllum habet cano-
nicum impedimentum; quamuis enim defectus
ætatis ordinis executionem impediat, non tamen
est impedimentum ad electionem: cum nihil quo-
ad hoc circa ætatem *in d. clem.* sit dispositum. *Ità*
Panormit. super d. clem nu. 8. Roderic. d. art. 5. vers. 2.
per tot Suar loc. cit.
11 Tertiò requiritur, quòd electores non sint per
excommunicationem, vel aliam huiusmodi censu-
ram, siue Ecclesiasticam inhabilitatem ab eligen-
do suspensi. *Abbas in cap. illa quotidiana. nu. 7. &*
in cap. cumana de elect. Excommunicati maiori ex-
communicatione à canonica electione expellendi
sunt; aliàs si scienter à Capitulo admitterentur,
electio ipsa irrita esset per *d. cap. illa quotidiana, &*
ibi gloss. & Panor. n. 3 c. constitutus de appellat Innoc.
& Panor. in cap. 2. de postulat. prælat. Sylu verbo ele-
ctio 1. quæst 4. Suar tom. 5. disp. 14. sect. 2. nu. 17. & 18.
& alij plures apud *Sigismund. à Bonon. dub. 66. n. 5.*
vbi testatur de communi. Hoc autem procedit,
quando excōmunicatio est notoria; quia si excō-
12 municatus esset occultus, non inficeret electio-
nem; quamuis enim semper se in ea ingerendo pec-
caret, tamen non peccarent alij, illum non repre-
hendendo, licèt possint: cum non teneantur eum
euitare, aut repellere per *extrauagan. ad euitanda.*
Ità *Suar. de Relig tom. 4 tract 8 lib. 2. cap. 4. nu. 9. in*
fine, & in hoc omnes conuenire, testatur *Sigismund.*
13 *à Bonon. d dub 66. nu.* 10. Ità etiam suspensi à suo-
rum officiorum executione per suspensionem, siuè
interdictum, sunt inhabiles ad eligendum, per *cap.*
cum dilectus, de consuetud. & cap cum inter R. senio-
rem, de elect. siuè sint suspensi ab homine, siuè à ca-
none inferente pœnam talis suspensionis. Ità *Pa-*
norm. in d cap. cum dilectus nu 20 de consuetud. Item
14 irregulares per *tex. in cap. is cui, de sentent excom.*
lib. 6. Ità Sylu. verb. electio 1. quæst. 4. Azor. instit.
moral.

moral p.2.lib.6.cap.14.quæst.8.verf. ius item eligendi. Contrarium tamen docuit *Nauar. in Manuali cap.27.nu.244.* nempè irregulares voce actiua non priuari; quem sequuntur *Suar tom.5.disp.40.sect.2.nu.27.Vincent. Filliucc.moral.quæst. tract.19.cap.3.quæst.6.nu.75. Bonac. de censur.disp 7. q 1. punct. 4. nu.18.* qui testatur de communi, & post eum *Sigis-*
15 *mund. à Bonon.dub.70.nu.6.& seqq.* Ratio est, quia irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem; sed ius eligendi, vel est iurisdictio, vel ad illam reducitur; ergò sicut irregularis non priuatur iurisdictione, ità pariter, neo iure eligendi. Ità *Doctores proximè citati*.

16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus interdictum est eligere, absque Superioris licentia, *cap. fin. de elect.* Item qui celebrauerunt scienter in loco
17 interdicto, nisi super hoc habeant priuilegium *d.cap. is qui, de sentent.excom.in 6. vbi gloß. verb. aliys, Archidiacon.nu.3.circa finem. Panorm. in cap. postulasti nu.5.de cler.excommun.ministran. Nauar. d.cap.27.nu.187.& aly plures apud Sigismund. à Bonon.dub.68.nu.2.*

18 Item, qui scienter elegerunt, vel postularunt indignum scientia, moribus, & ætate *d.cap. gratum, de post. Prel. cap cum in cunctis, & cap innotuit, in fine, & cap. scriptum de elect.* Est autem notandum, quòd eligentes scienter indignum, sunt priuati potestate eligendi in prima tantùm electione immediatè sequenti, etiam si illa non sortiretur effectum; non autem in tota vacantia, per *cap. cum Vintonien. &*
19 *ibi Abbas nu.6. & 11. eodem tit de elect.* Indignus autem quoad hoc propositum is dicitur, qui habet defectus personæ expressos in *d.cap. cum in cunctis, Ità Panorm. ibi §. clerici sanè nu.6. & in cap. cum inter electi nu.15. eodem tit. Suar. de censur. disp.24. sect.2.nu.22. Auil. eodem tract par.2. cap.6. disp.12. dub 4 ad fin. Garc. de benefic. par.7. cap.12. num.84. Sigismund. à Bononia dub.61.nu.11.*

QVÆSITVM IX.

Quænam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas requiratur in assumendis ad Abbatias Regulares.*
2 *Episcopus debet esse annorum triginta expletorum.*
3 *An eligendi in Abbates, & Prælatos Generales trigesimum annum expleuisse debeant.*
4 *Aetas multùm facit ad eruditionem.*
5 *Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet.*
6 *Senectus laudatur.*
7 *Senatus vndè dictus.*
8 *Senes omninò debiles inhabiles sunt ad administrandum.*
9 *Seniores in sacra Scriptura qui dicantur.*
10 *Senectus non in crinium candore, sed in animi virtute posita, & constituta est.*

1 Legitima ætas in Abbate, vel Prælato eligendo sufficit annorum 25. nec requiritur, quòd annus 25. completus sit, sed inceptum tantùm esse, satis erit, *cap cum in cunctis §. inferiora de elect.* Vbi
2 habetur, in Episcopo trigesimum annum expletum; in inferioribus autem dignitatibus animarum curam annexam habentibus vigesimum quintum inchoatum requiri. Idem etiam in *Conc. Trid. sess.24. de reformat cap.12.* confirmatum est his verbis. *Nemo deinceps ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem 25. ætatis suæ annum attigerit, & in Clericali ordine versatus; doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxtà constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis*. Quæ iura generaliter de omnibus Ecclesiasticis dignitatibus animarum curam annexam habentibus loquuntur; de Abbate autem nihil expressè in iure dispositum reperitur. Verùm ad huius rei veritatem magis aperiendam, cum per *tex. in cap. indemnitatibus eod. tit in 6.* prouisum fuerit Abbatissæ ætati, cauendo, quòd annorum triginta esse debeat, nec aliqua de Abbate mentio facta sit, videtur, Abbates sub communi regula aliorum Prælatorum relinquere voluisse. Ità *Panormit. in d.cap. cum in cunctis nu.6.* Et quod Abbas comprehendatur sub illo *§. inferiora, tenet gloß in d. cap. indemnitatibus post princ.* & communiter *Doctores ibidem, & Summistæ in verbo Abbas*.

3 Hic autem inquirendum, cum tex. *in d.cap. cum in cunctis* de ætate in Episcopis requisita disposuerit, num eadem dispositio saltem quoad supremos Generales Religionũ locum habeat, nempè, quòd eligendi in Prælatos Generales debeant trigesimum ætatis annum expleuisse, *Mirand in Man. Prælat.tom.2.q.5.art.1. conclus.2. & Azor. inst. moral.p.2 lib.6 cap.5. q.1.* dicunt, Prælatos Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes trigesimum annum exegisse debere: sicut de assumendis ad Episcopatũ decernitur, in *d.cap cum in cunctis, & in Concilio Trid d. sess.24. de refor. cap.12.* Verùm de rigore iuris videtur dicendum, quòd non; lex enim necessariam formam tradens odiosa est, & ideò ad verborum proprietatem restringenda. Tamen quod de Episcopis ibi dicitur, debere saltem intelligi de Prælato Generali, dicam suadente ratione quadam, nempè quòd in Generali Prælato vniuersæ Religionis curã habente requiritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri ætas, quam ob causam trigesimus annus in Episcopo est
4 necessarius *d.cap cum in cunctis*, ætas enim multũ facit ad eruditionẽ *can. hoc sit positũ 26.q.7.* & perfecti hominis ætas dicitur trigesima *can. Episcopus dist.77.* & quamuis in rigore, & propriè loquendo Prælatus Generalis non sit Episcopus, sed propter dignitatẽ Episcopo inferior; tamen propter grauissima negotia, eius iurisdictio Episcoporum iurisdictioni est quàm maximè similis; & sic opinio *Mirand. & Azor.* procedere posset de honestate, non autem de necessitate. Hanc nostram assertionem tenent *Suar. de relig. tom.4. tract.8. lib.2. cap.3. nu.7. & Sigismundus à Bonon. in tract. delection. & potest. prælat Regul. dub.2.nu.1. vers. & hanc assertionem*. Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè Gene-

Generalem, qui ſuorum ſubditorum Pater appellatur, tot ſeniores ſub ſe habere, ipſumq; iuuenem eſſe, *arg. §. minorem, Inſt. de adopt.* vbi præcipitur,
5 quòd adoptans quem in filium, ipſum præcedat ætate annorum 18. aliàs adoptio irrita habeatur. Inſuper Abbates, & ceteros Regulares Prælatos ſenes eſſe, quàm maximè expedit, quia (vt dicitur *Iob c. 12.*) *In antiquis eſt ſapientia, & in multo tempore prudentia. & Eccleſiaſt. 25. quàm ſpecioſam canitiei iudicium, quàm ſpecioſa veterani ſapientia, & intellectus glorioſus.* At in Eccleſiaſticis Prælatis vtraque, ſapientia, ſcilicet, & prudentia eſt valdè neceſſaria, *36. diſt. §. 1.* Vndè tàm in diuinis, quàm in humanis ad Reipublicæ adminiſtrationem ſenes aſſumptos eſſe videmus iuxtà illud *Exod. 3. Vade, & congrega ſeniores Iſrael, & Num. 11.* cum Moiſes non poſſet ſolus ſuſtinere laborem ad populũ gubernandum, ex præcepto Domini elegit ſeptuaginta presbyteros, ideſt, ſeniores Iſrael, qui ſimul cum eo populum gubernarent. *Et Eſai 3.* dicitur. *Dominus ad iudicandum venit cum ſenioribus populi ſui. Plutarcus etiam in lib. Quòd adminiſtrat. Reipublicæ pertineat ad ſenes,* animaduertit, Senatum à ſenio ap-
7 pellari, dicens *Romanorum Senatus vſque in hunc diem à ſenio nomen gerit.* Quod idipſum confirmatur ex ſententia *Platonis lib. 3. de Rep.* vbi dicit. *Iudicem non iuuenem ſed ſenem eſſe oportere, qui ſerò quale quid ſit iuſtitia, didicerit, tanquam qui non propriam in animo ſuo eam ſenſerit, ſed alienam in alijs animis longo tempore nouerit: atque idcircò, cuiuſmodi ſit malum, diſcernat, ſcientia potiùs, quàm propria experientia iudicans.* In quorum verborum expoſitione. *Auerroes tract. 1. ſuper dictis Platonis libris de Rep.* ait, *Reipublicæ gubernacula ſenioribus deberi, qui præter ſpeculatiuas ſcientias, quas adepti ſunt, experimentum præterea obtineant longo tempore acquiſitũ.* Ex quibus habemus, quòd ad Prælaturas, & officia, quibus animarũ cura commiſſa eſt, non iuuenes, ſed ſenes eligi, & aſſumi expediat. Non eſt autem intelligendum de illis ſenibus, qui ob continuas infirmitates, ac eorum maximam ſenectutem itá ſunt corpore debiles, vt ad officia prorſus im-
8 potentes reddantur; tales enim iure inhabiles sũt ad adminiſtrandum. *cap. niſi cum pridem §. alia cauſa, de renunciat.* ſed his, qui morum grauitate, ac prudentia, quæ in ſenibus maximè reperiri ſolet, Prælationis munus rectè per ſe ipſos exercere valeant. Vndè (vt notant *Origen. homil. 16. ſuper Ioſue D. Baſil. ſuper Eſai. cap. 30. & D. Hieronym. ſuper Pſal. 91.*) in ſacra Scriptura non illi dicuntur Se-
9 niores, qui longæuam duxerunt vitam; vt Adam, qui vixit annos 930. Mathuſalem, qui vixit 969. Noe, & quamplures alij, qui, etſi per multa ſæcula vixiſſent, non tamen Seniores appellati ſunt; ſed illi, qui vitæ claritate, ac ſenſuum maturitate claruerunt: velut Abraham, qui ſuperiorum generationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam, (vt ait *D. Baſilius*) planè Senior erat, quòd eius anima incanuiſſet virtute. Horum ratio eſſe poteſt, quia (vt habetur *Sap. cap. 4.*) *Senectus venerabilis eſt non diuturna, neque annorum numero computata: Cani autem ſunt ſenſus hominis, & ætas ſenectutis vita immaculata;* & vt inquit *D. Chryſoſt. ſuper*
10 *pſ. 50. Senectus non in crinium candore, ſed in animi virtute poſita, & conſtituta eſt.* Ex quadã igitur congruentia, & honeſtate, non autem de neceſſitate Abbas, & Prælatus localis, & multò fortiùs Generalis eligi non debet, antè trigeſimum annũ expletum, ob prædictas rationes; quamuis de rigore iuris ſufficiat, 25. ætatis annum attigiſſe. In noſtra Congregatione, vigore Conſtitutionum, nemo Abbas localis, ſeu Collegiatus eſſe poteſt, qui trigeſimum quartum, nec Præſidens Generalis, qui quadrageſimum tertium ætatis ſuæ annum, ſaltem non attigit, vt cautum eſt *cap. 16. dictarum Conſtitutionum.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.

SVMMARIVM.

1 *Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debet eſſe profeſſus expreſsè nu. 6.*

2 *Præeſſe non debet, qui nondum ſubeſſe nouit.*

3 *Miſerum eſt, eum fieri magiſtrum, qui formam diſcipuli non aſſumpſit.*

4 *Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem.*

5 *Non profeſſi an poſſint per viam prouiſionis ad Abbatias aſſumi.*

7 *Profeſſio facta antè annum probationis nulla eſt ad omnes effectus.*

8 *Prouiſus per viam collationis, vel poſtulationis, ſatis eſt, ſi ſit tacitè profeſſus.*

1 AD canonicam Regularium Abbatum electionem neceſſarium eſt, vt eligendus ſit profeſſus: aliàs electio irrita eſſet; non obſtante qualibet contraria conſuetudine, *cap. cum cauſam, cap. cum ad noſtram, cap. officij, & cap. cum in magiſtrum, extr. de elect.* ex quibus habetur, quòd non debet in magiſtrum aſſumi, qui nondum fuit di-
2 ſcipulus; nec præeſſe debet, qui nondum ſubeſſe nouit; Idem colligitur ex *cap. miſerum 61. diſt.* vbi dicitur, quòd miſerum eſt, eum fieri magiſtrum,
3 qui formam diſcipuli non aſſumpſit; Imò *gloſ. in d. cap. cum cauſam, verb. irritetis,* probat, ideo Summũ Pontificem mandaſſe, vt electio non profeſſi irritetur, conſuetudine in contrarium non obſtante, quia conſuetudo illa erat contra ius commune, nempè contra *can. Abbatem, & can. quàm ſit 18. quæſt. 2.* in quibus diſponitur, Abbatem à Monachis de eadem Congregatione eligendum eſſe, Monachorum autem Congregatio profeſſos tantùm comprehendit; præſertim in ordine ad electionem, non autem Nouitios, qui nondùm dicuntur
4 Monachi; nam Monachus per profeſſionem efficitur *cap. porrectum de regular.*
Eſt etiam notandum, quòd non profeſſi non ſo-
5 lũm per viam electionis, ſed nec etiam per viam prouiſionis poſſunt in Abbates Regulares aſſumi, vt docet *Panormit. in d. cap. cum in magiſtrum nu. 1. not. 2.* argumento illorum verborũ d. tex. *nec ſit præficien-*

ficiendus. In eligendo autem non sufficit tacita, sed requiritur expressa professio: aliàs electio irrita esset; ità enim, post prædicta iura allegata, expressè statutum fuit à *Bonifacio VIII. in cap. nullus de elect. lib. 6.* vbi decernitur, quòd, *nullus Religiosus ad Abbatiam, siue Prælaturam sua, vel alterius Religionis de cetero eligatur, nisi antea fuerit Ordinem Regularem expressè professus*, addendo, *quòd si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur*; per quæ verba claré patet, expressam professionem esse de substantia electionis. Idem habetur *in clem. 1. §. ceterum Prioratus vers. sanè, de stat. Monach.* & firmauit *Rot. decis. 647. num. 1. coram Card. Seraphino*, & sic non potest quis habitum suscipere, professionem emittere, & in Abbatem eligi eodem tempore, *cap. officij, in fine de elect. Put. decis. 261.* Vndè adhoc, vt quis possit in Abbatem eligi, debet in probatione saltem per annum stetisse; cum professio antea facta
7 nulla sit ad omnes effectus ex *Concil. Trid. sess. 25. de regular. cap. 15. & tenuit Rota in cit. decis. 647. coram Seraphino*. In prouisione autem, vel quæ fit per viam
8 collationis, vel postulationis, sufficit professio tacita, nec requiritur expressa; vndè collatio Abbatiæ facta non expressè professo valeret, vt post *Ioannem And notat Panorm. in cap. quia ingredientibus nu. 4. de testam.* Ratio autem est, quia *d. cap. nullus* loquens de electione, cum sit ius pœnale, non debet extendi ad prouisionem, vel postulationem.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religiosus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, professus esse debeat.

SVMMARIVM.

1 *Assumendus in Abbatem debet esse expressè professus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam assumitur.*

2 *Homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs sociari non debent.*

3 *Non est in boue arandum, & asino; nec debet quis vestem lana, linoq; contextam induere.*

4 *Cohærere, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa.*

1 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem assumi possit, non solùm oportet, quòd absolutè tria Religionis vota expressè professus sit; verùm etiam, quòd in eadem Religione, in qua assumitur, professionem emiserit; vt expressè cautum est in *clem. 1. de elect.* vbi prohibetur, *nè Religiosus aliquis in Abbatem, vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus de cetero eligatur; quòd si secus actum extiterit, sit eo ipso irritum, & inane.* Et ratio est; quia (vt ait Summus Pontifex ibi) rationi non
2 congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs socientur. Id ipsum habetur *ex cap. cum causam extr. de elect.* vbi Innocentius Tertius, irritans electionem factã de seculari in Regularem Priorem, ait, *secundùm le-*
3 *gem diuinam non esse in boue arandum, & asino, neque debere quemquam, vestem de lana, linoq; contextam induere*, scilicet (vt exponit *ibi gloss.*) non esse homines disparis professionis, & habitus in vno, eo-
4 demque officio sociandos; cohærere enim, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa *can. nona 16. q. 7. Ità Panormit. in cap. cum in magistrum, in fine, de elect. & Sacra Congregatio (teste Gonzalez ad regul. 8 Cancellar. gloss. 8. nu. 78.)* die 12. Decembris 1585. censuit, *à nemine, præter Summum Pontificem, posse conferri Abbatias, & beneficia administrationem habentia, nisi professis iuxtà Canones*; ità etiam *Roderic. quæst. regul. tom. 2. q. 52. art. 8. & Suar de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu. 11. Sigismund à Bononia in tract. de elect. & potest. Prælat. Regul dub. 60 nu. 4.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet esse Sacerdos.*

2 *Abbates primam tonsuram, & minores ordines conferre possunt.*

3 *Ordines minores non conferunt, qui non sunt Sacerdotes.*

4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere.*

5 *Dare benedictionem, non nisi Sacerdotum est.*

6 *Statutum, quòd in Abbates assumi possint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet.*

7 *Abbas Collegiatus in nostra Congregatione creari non potest, qui antea per nouennium in Sacerdotio non fuerit.*

8 *Apud Casinenses quid circa hoc obseruetur.*

1 INter ceteras conditiones necessariò in Abbate Regulari eligendo requisitas, principaliter necessarium est, vt sit Sacerdos. Probatur; Nàm in *cap. tuam de ætate, & qualit.* dicitur, quòd, instante necessitatis articulo, possit in Abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus; vndè per argumentũ à contrario sensu colligitur, quòd si instante necessitate, potest in Abbatem non Sacerdos assumi; ergò extrà necessitatem, eligendus, siuè præficiendus necessariò debet esse saltem ordinibus sacris initiatus; quod per *tex in d. cap. tuã* expressè defendunt *Anton. de Butr. ibi. nu. 4. & Panormit. in 5. not. Biax. in direct. elect. par. 2. cap. 9. nu. 2. & Rota decis. 647. nu. 3. coram Cardinali Seraphino*, *At in cap 1. eodem. tit.* statuitur. *Vt Abbates, Decani, & Præpositi, qui presbyteri non sunt, presbyteri fiant.* ergò, cessante necessitate, non sufficit, quòd sint in quolibet sacro ordine constituti: sed necessarium erit, quòd sint presbyteri; & hoc asserunt communiter *Doctores, Panor. super d. cap. 1. nu. 2. & d. cap. tuam, nu. 3. Angel in sum. verbo Abbas nu. 1. Sylu. eodem verb. n. etiam 1. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 20. quæst. 1. Lel. Zecch. de rep Eccl. cap. 25. nu. 3. Roder. quæst. reg tom. 1. q. 15. art. 2.* Probatur insuper ex

ex *Concil. Trid. sess. 22. cap. 8.* vbi supponitur, quòd animarum curam habentes sint presbyteri; & *sess. 23. de reformat. cap. 1.* habetur *Cum precepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre*, vbi notanda sunt illa verba, *pro his sacrificium offerre.* ex quibus manifestè colligitur, Abbates, ac reliquos Prælatos animarum curam habentes de iure diuino Sacerdotes eligi, & assumi debere.

2 Præterea Abbates tonsuram, & minores ordines conferre possunt. *can. quoniam dist. 69. Synod. Trid. sess. 23. de reformat. cap. 10.* Minores autem ordines

3 non conferunt, nisi Sacerdotes, *cap. cum contingat de ætate, & qualit. Panormit. in d. cap. tuam nu. 3. Vers. quaro, an hic Abbas, &c.* ergò Abbates necessariò debent esse Sacerdotes. Insuper (vt doctè Gratianus noster Monachus obseruat *in can. hinc est, §. superiori auctoritate, 16 q. 1.*) Abbas, iuxta præscrip-

4 tum Regulæ, debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere, vt habetur in *Regula*

5 *cap. 11.* dare autem benedictionem, non nisi Sacerdotum est, *can. perlectis, §. ad presbyterum 26. distin.* tùm etiam, quia Euangelij lectionem legere debet, *d. cap. 11. Reg.* quod similiter Sacerdotis officium est, secundùm *Gratianum Vbi suprà*, ergò Abbas presbyter esse debet. Præterea Abbates habent potestatem iurisdictionis spiritualis (vt inferiùs probabimus) quæ, etsi immediatè non sit potestas clauium, idest potestas peccata remittendi: tamen ad illam ordinatur, imò ex ea oritur habet; potestas autem peccata remittendi Sacerdotibus tantùm tradita est; ergò, &c. qua ratione permotus *Roder. loc. cit.* infert, non posse in Reli-

6 gionibus sinè Apostolica auctoritate statutum fieri, vt qui 25. ætatis annum non attingerunt, vel Sacerdotes non sunt, ad Abbatias, & Prælaturas Regulares assumi possint; cum sit contra ius commune, contra quod in Religionibus statutum fieri nequit.

Apud nostram Vallumbrosanam Congregatio-

7 nem nemo in Abbatem localem, seù Collegiatum assumi potest, nisi nouennio postquam ad Sacerdotium ascenderit, quia adhoc, vt possit Abbatiam Collegiatam obtinere, debet priùs per tres annos continuos, vel interruptos fuisse Abbas titularis, Prior Abbatialis, Prior titularis, Decanus Vallis Vmbrosæ, Procurator in Curia Romana, vel Lector in studio formato; ad quæ officia nemo ascendere poterit, qui priùs per alios tres annos similiter continuos, vel interruptos Prior Claustralis, Monachorum nondum Sacerdotum, vel Nouitiorum Magister, Cellararius, siuè Camerarius, vel Scriba non fuerit. Ad hæc autem officia assumi nequit, qui antè per tres annos expletos in Sacerdotio non fuerit.

8 Apud Casinenses etiam *in p. parte Constitutionū cap. 24. de Conuentu. reformat. nu. 4. Prohibitum est, ne quis ad aliquem gradum superioritatis assumi possit, nisi completo septennio post Sacerdotium in Congregatione susceptum, aut ad curam Nouitiorum, nisi completo nouennio à predicto Sacerdotio. Et nu. sequen.* prohis, qui Religionem ipsam Sacerdotes ingressi sunt, statuitur, *Illi quoque, qui Sacerdotes ad Congregationē venerint, nisi decimo sexto, & decimo octauo anno respectiuè in Congregatione completo,* scilicet, in Superiores assumantur; posteà verò *nu. 6.* subditur, *& nemo in Priorem, aut Abbatem promoueri possit nisi quinquennio saltem in Decanatu, aut Prioratu respectiuè vixerit: prout in declaratorio Regula cap. 21.*

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori.

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omisso digniori sustineri potest. Vide, vt nu 6.*

2 *Vilissimus reputandus est, qui ceteris dignitate præstat, nisi præcellat etiam scientia, & sanctitate.*

3 *Eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem talis esse debet, vt illius comparatione ceteri grex dicantur.*

4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omisso digniori.*

5 *Vtrùm semper sit peccatum mortale, eligere dignum, omisso digniori.*

6 *In foro externo electio de digno, omisso digniori, sustinetur, etiam quòd electores iurassent de digniore eligendo.*

7 *Suffragandum est digno, omisso digniori, adhoc ne indignus eligatur.*

8 *Dignior quis dicatur.*

9 *Qui aliàs munus, de quo agitur, rexit, an dicatur simpliciter dignior.*

10 *Antiquior habitu, sacerdotio, vel ætate non censetur simpliciter dignior.*

11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignioritatem. Limita, vt ibid.*

1 Videtur, satis esse, si dignus eligatur, & quòd electio de digno, omissa digniori, sustineri possit. Nam in *cap. cum nobis olim, & cap. cum inter Canonicos extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quamuis electus non fuisset eminentis literaturæ; & in *cap cum dilectus eod tit.* confirmata pariter fuit electio digni, licèt in eadem Ecclesia digniores extitissent; Idem colligitur *ex cap. Monasterium 16 quæst. 7.* vbi in Synodo Romana concessum fuit patrono, vt Monasterium, & Oratorium, quod ipse ædificauerat, commendare possit, cum consensu Episcopi, cui maluerit Presbytero; qui malus non sit. Idem affirmat *gloss. in cap. constitutis, il 2. verb. magis Vtilem, de appellat & in cap. quoniam, verbo, qui maioribus, de iurepat. in cap. 2. verbo sanctior, de off. pastor in can. licet, verbo, qui præstantior. 8 quæst. 1.* quæ omnes glossæ docent, sufficere in electionibus, si bonus, & idoneus eligatur; Idem tenet *Bart. in l. cum quidam ff de leg 1.* vbi concludit, quòd habens electionem, tanquam bonus vir, satis est, vt eligat idoneum, licèt possit eligere magis idoneum.

In contrarium autem facit *tex. in cap. vilissimus, 1. q. 1.* vbi ex Simmacho Papa habetur, quòd qui

tur *arg. cap. cum post de elec.*
13 Nonò ad essentiam ipsius canonicæ electionis
spectat, vt facta suffragiorum publicatione, statim
fiat collatio votorum respectu numeri, meriti, &
zeli, iuxta *gloss.* quæ ait. *collatione facta numeri ad*
numerum, & zeli ad zelum, meriti ad meritum, quòd
sumitur ex *cap. in genesi, & cap. Ecclesia vestra de*
elect. & eam sequuntur. *Panorm. num. 10. & alij*; Et
hoc, ad inuestigandum, in quem maior, & sanior
pars Capituli consenserit. *Panorm.* autem ait, quòd
quando electio fit à duabus partibus, cessat colla-
tio meriti, & zeli, per *tex. in cap. si quando eod. tit.*
in 6. Sed si vota omnium electorum in vnum solum
consensissent, collatio fieri debet non numeri ad
numerum, &c. sed de numero, merito, & zelo,
inspiciendo, vtrùm electus sufficientem habuerit
numerũ, & si præsentes duas partes efficiant, pro-
ut deberent, vel si fortè non omnes vocem habent.
14 Sed collatio in electionibus Regularium meriti
ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam sub-
lata est per decretum *Concil. Trid. quod sess. 25. de*
regul. cap. 6. districtè præcipit, *Vt in posterùm ele-*
ctiones omnes fierent per vota secreta, itaut singulorum
eligentium nomina nunquam publicentur, quaprop-
ter cum suffragia secreta esse debeant adeò, vt no-
mina eligentium nunquam publicentur: nullus ad
merita, vel zelum electorum respectus haberi po-
test, sed tantùm collatio numeri ad numerum, vel
saltem numeri erit facienda: vt benè aduertunt
Mirand. d. quæst. 23. art. 27. ante primam conclusio-
nem, & Sigismund. à Bonon. dub. 38. num. 7. Ait etiam
15 *Panorm.* faciendã esse collationẽ de merito electi,
an, scilicet, ad illam dignitatẽ sit idoneus; sed hoc
nõ videtur necessariũ; quia *textus* manifestè loqui-
tur de collatione suffragiorum, qua supposita, abso-
lutè dicit, vt is eligatur, in quẽ Capitulum consen-
serit; præterea iudicare de electi dignitate nõ spe-
ctat ad scrutatores: sed siuè ad eum, cuius erit cõ-
firmare, si confirmatione opus erit: vel ad Superio-
rem, ad quem erit recurrendum, si aduersus electi
idoneitatem aliquid erit obijciendum, vt ait *Suar.*
de relig. tom 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. num. 19. Huius-
16 modi autem collatio fieri debet mox post publi-
cationem, idest, nullo actu extraneo interposito
iux. gloss. & Panorm. in d cap. quia propter Sylu. ver-
bo electio 2. q. 10. requis. 12.
17 Decimò requiritur, vt facta collatione, commu-
nis electio fiat, quæ est veluti vnus actus totius Ca
pituli, qui non intelligitur consumari, donec vnus
nomine totius Capituli per verba singularis nu-
meri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc
fit postquam totius Capituli voluntas paulatim
declarata, & cognita est; quæ conditio est de sub-
stantia, immò substantia, & forma ipsa electionis:
nec aliquod ius per electionẽ ipsam electo acqui-
ritur, si hæc conditio omittatur, vt colligitur ex
dicto cap quia propter, & cap. sicut de elect. in 6. &
cap. cum ab vno de re iudicat. eodem lib. Hæc autem
communis electio fieri debet ab vno nomine om-
nium publicè loquẽte, & denunciante electionem,
qui, si omnia suffragia in vnum consenserint, pro-
nunciabit electum dicens *Ego N. vice mea, & om-*
nium electorum eligo N. si verò aliqui non acquie-
uerint, dicat, *Ego N. Vice mea, & omnium aliorum,*
18 *qui mecum consentiunt eligo N.* Quis autem vice
omnium dictã electionem efficere debeat, in textu
expressè non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile
esse, vt Capitulum hanc facultatem alicui ex scru-
tatoribus tradat, secundũ *Panorm. in dicto cap. quia*
propter num 10. Sed quando nulli commissum est,
congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Ca-
pitulo præest, vel qui primam vocem obtinet, vt
ait *Suar. dicto cap. 5. num. 24. in fine.*
19 Vndecimum substantiale est, vt hæc communis
electio statim post collationem absque vlla mo-
rali interruptione fiat: sicut dictum est de publi-
catione suffragiorum in communi, vt probatur
in *cap. cum post de elect. ait Panormit. vbi supra*,
qui adhoc probandum adducit *tex. in cap. cum pro-*
posuit eodem tit.
20 Duodecimum substantiale erat, vt electio fie-
ret de eo, in quem maior, & sanior pars Capitu-
li consensisset. Vbi est aduertendum, quòd olim
ad hoc, vt electio valida esset, opus erat, non maio-
rem tantummodò, sed etiam saniorem suffragio-
rum partem habere, vt constat ex pluribus locis
totius tituli *de elect.* & præcipuè ex *dicto cap. quia*
propter, ibi, is, *collatione habita, eligatur, in quem om-*
nes, Vel maior, & sanior pars Capituli consenserit, vbi
Panorm. 5. not. ait, non valere electionem, nisi fiat
per maiorem, & saniorem Capituli partem, nec
sufficere saniorem, nisi concurrat simul maioritas:
quod probat ex natura illius copulatiuæ, *&*, cuius
est, vtrumque extremorum principaliter copulare,
per *gloss in cap querelam, de simon.* Verùm quia in-
uestigando, quænam esset maior, & sanior pars,
plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim,
vt omnia vota publicè coram scrutatoribus scri-
berentur, & coram omnibus etiam publicarentur,
non solùm quo ad numerum, sed quoad personas
ipsas suffragia ferentes, vndè deinceps constare
poterat, & in quem maior pars quo ad numerum
consenserat, necnon quæ fuisset censenda sanior
pars quantùm ad meritum, & zelum. Postmodùm
Concilium Tridentinum (vt supra dictum est) de-
creuit, electiones in posterum per vota secreta esse
faciendas, itaut singulorum eligentium nomina
nusquam publicẽtur; ex quo factum est, vt ampliùs
non inquiratur, quænam suffragiorum pars sit sa-
nior, sed tantummodò maior, seu minor ipsorum
numerus respiciatur; Quapropter valida reputa-
bitur electio à maiori votorum, seù suffragiorum
numero facta, dummodò ipsa vota sint legitima,
nec vllam patiantur exceptionem, & persona digna
eligatur; semper enim maior pars sanior præsumi-
tur, si persona electa indigna non sit. Ità *Suar. d. ca.*
5. nu. 13. & alij plures apud *Sigismund. à Bononia in*
22 *cit. dub. 38. num. 8.* Hæc autem maior pars non est
censenda ea tantùm, quæ maior dicitur respectu
minoris, sed respectu, & in ordine ad totum Capi-
tulum, ità *Felin. in cap. cum omnes de const. & gloss.*
ibi: *verbo, constitutum, Panormit. in cap. Ecclesia Vestra*
el 1. num. 1. eod. tit. in quo numero illi solùm sunt
computandi, qui in eadem electione votũ habue-
runt, iuxta *Panorm.* vbi proximè, qui dicit, ità vni-
uersaliter tenendum, & dicendum esse in omnibus
casibus,

casibus, in quibus maior ſuffragiorum pars deſi-
23 deratur;ſi autem non apparebit,maiorem partem
Vocalium in Capitulo congregatorum in vnum
conſenſiſſe, de iure communi iterandum eſt ſcru-
tinium, quouſque maior pars ſuffragiorum in
vnum conſenſiſſe reperiatur. *arg. cap. cum terra, cum ibi not. de elect.*

24 Decimotertiò eſt de ſubſtantia ipſius canonicæ electionis,quòd dicta electio publicetur expreſſa, & clara voce: nec ſufficit aliquis actus eligentium, qui electionem importet: ſed requiruntur verba ore prolata per *tex. in d. cap. Eccleſia veſtra el 1. & ibi Panormit. num. 3. cap. ſicut, & cap. cum ab vno, de elect. Petrus de Biax. & Marc. Ant. Cucb. apud Sigiſmund. à Bonon. dub. 40 num. 1.*

25 Decima quarta conditio ſubſtantialis eſt, vt ipſa electio ſolemniter publicetur, non enim debet eſſe clandeſtina vt *d. cap. quia propter in fin.* & debet publicari in Capitulo.

Vltimum ſubſtantiale eſt,vt ſucceſſiuè omnia
prædicta per ordinem, vt ſupra enumerata ſunt,
obſeruentur, ſi enim præpoſterentur, nulla eſſet
electio.Ità *Panorm. in d cap. quia propter*, vbi in fi-
ne ait, quòd, & ſi quidam ſupradictis conditioni-
bus addere volunt, vt ſerutatores fide digni eſ-
26 ſent, per id, quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen
communiùs tenetur, hoc non eſſe de ſubſtantia,
ſed de iuſtitia;nam fuit dictum admonēdo potiùs,
quàm aliquid ſubſtantiale inducendo; & dicta
idoneitas præſumitur, *cap. fin. de præſumpt.* Item
ait, addere aliquos, vt electio fiat in Eccleſia,cu-
ius Prælatus eſt eligendus, vt in *cap. ſicut eod. tit.*
ſed quamuis hoc honeſtum ſit, atque iuſtum, lo-
cus attamen de electionis ſubſtantia non eſt; niſi
27 aliud eſſet ex conſuetudine, *arg. text. in cap. qua*
fronte, de appellat. Aliqui addunt præter ſupradicta,
eſſe etiam de ſubſtantialibus ipſius electionis, vt
antequam electores ad eligendum conueniant,
præcedat Miſſæ celebratio cum inuocatione Spi-
28 ritus ſancti, cui omnes electores interſint, vt ait
Petr. de Biax. in director de elect. par. 1. cap. 24. & p. 5. cap. 13. & Roderic. q reg. tom. 2. quæſt. 25. art. 1. Contrarium tamen eſt verius, nempè non eſſe de ſubſtantialibus ipſius electionis,vt præcedat auditio Miſſæ de Spiritu ſancto, ſed tantum de ſolemnitate: vnde illam omittendo non vitiaretur electio, *c. cum terra, & c. cū inter el 2. de elect. Panor. in c. cū Eccleſia Sutrina n. 1. not. 1. de cauſ poſſeſſ. & propriet. & in cap tranſmiſſam col. penult. de elect. Tabien. verbo electio. 1. nu. 20. in fin Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt. Prel. Regul. dub. 19. num. 5.*

Præter ſupradictas conditiones ſubſtantiales
29 ipſius canonicæ electionis, eſt omnino neceſſariè obſeruandum, vt electores publicè iuramenta præſtent de eligendo magis idoneo, ſecundùm Deum, & eorum conſcientias, iuxta præceptum *Concilij Baſilienſis ſeſſ. 23. & ſeſſ. 38. decret. de elect.* Idipſum confirmatur expreſſo mandato Clementis VIII. contento in generalibus decretis ad Regularium reformationem ſpectantibus, editis ab *eod. Clemente anno Domini 1599. die 25. Iuly*, deinceps à *Paul. V.* & nuper à *Sanctiſſimo Domino noſtro Vrbano VIII. confirmatis*, vbi ſub *num. 36.* hæc inſraſcripta habentur [*Iurentque electores ſecundùm veritatem cuiuſque conſcientiæ, probiores, ac magis idoneos electuros*] poſtea ſub *num. 40.* diſtrictè præcipitur Generalibus, ac quibuſcumque alijs Superioribus Regularibus, ad quos ſpectat, vt omnia decreta prædicta inter alias eorumdem Ordinum perpetuò valituras Conſtitutiones reponāt, interdicta omninò eiſdem facultate, illa declarandi, & aduersùs ea vnquam diſpēſandi; quæ decreta demum *anno Domini 1624. die 21. Septembris* innouata fuerunt à Sacra Congregatione de mente Sanctiſſimi D.N. Vrbani Papæ VIII.

30 Quomodo autem huiuſmodi iuramentum præſtandum ſit, videatur *Sigiſmund. à Bononia d. ſuo tract. dub. 26. à num. 5.*

QVÆSITVM VII.

Quod tempus ſit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores, ante Prælati mortem, vel depoſitionem, vel ceſſationem, nequeunt, ad ſucceſſoris electionem procedere.*

2 *Electores an poſſint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus ſepulturæ traditū ſit.*

3 Si *Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*

4 *Intra quod tempus poſt Prælaturæ vacationem electores ad electionem procedere debeant.*

5 *Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi conſenſum petere.*

6 *Electus tenetur, intra menſem, poſt habitam notitiam, electioni de ſe factæ conſentire.*

7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*

8 *Miſſa de Spiritu Sancto non eſt de ſubſtantialibus electionis.*

9 *Religioſis non currit tempus à Iure ſtatutum ſuper electiones.*

1 ANte Prælati mortem, vel Prælaturæ vacatio-
nem, non poſſunt electores Eccleſiaſtici, vel
Regulares ad ſucceſſoris canonicam electionem
procedere, *cap. bona memoriæ el 2. vbi Panormit. nu.*
1. de elect. c. obeuntibus 63 diſt. ſicuti nec debet fieri,
antequam Prælati corpus ſepulturæ traditum ſit
d cap. bonæ memoriæ. Si tamen electores, cadauere
2 adhuc ſuper terram exiſtente, ſucceſſorem elige-
rent, valeret electio, vt tenet ibi *gl.* quam ſequun-
tur communiter Doctores. Si autem Prælatura,
3 ſiue officium aliquod ex renunciatione vacaret,
non poſſent electores ſucceſſorem eligere, ante-
quam renunciatio à Superiore illius, qui renun-
ciauit, acceptata, & approbata fuerit; et ſi aliter
fiat, electio nulla, atque irrita erit; quia realiter
Prælatura, vel officium renunciatum per ſolam
renunciationem non cenſetur vacare: niſi poſt-
quam renunciatio à Superiore talem auctoritatē
habente acceptata, & approbata fuerit. *Panorm.*
in cap. ad aures, num. 7. de his, quæ vi met. cauſa fi. Pa-

tiſ. de

vis.de resign. benef. lib. 1. quæst. 12. num. 12. & 13. plures refert Aloys. Ricc. in praxi rerum quotid. tom. 3.
4 resol. 399. Postquam autem Prælatura vacanerit, electores tenentur, cessante legitimo impedimento, intra tres menses immediatè sequentes successorem eligere; aliàs electio deuoluetur ad proximum Superiorem, qui si intra alios tres menses non elegerit, potestas eligendi ad alium Superiorem, & sic vsque ad Papam transfertur, per text. expressum in cap. nè pro defectu, de elect. & ibi communiter Doctores, Syln. vbi supra, Mirād. d. art. 10. concl. 2. & hoc tempus non incipit currere, nisi à die certæ vacantiæ; quia tempus non currit ignoranti. l. 2. C. qui admitti Ricc. in prax. rerum for. Ecclesia decis. 172. Facta autem electione, tenentur ele-
5 ctores eam electo præsentare, & intra octo dies, postquam commodè potuerunt, eius consensum petere; aliàs negligentes à processus prosequutione excluduntur, & per triennium à beneficijs ipsius Ecclesiæ suspensi sunt, cap. cupientes ceterùm de elect. in 6. Sylu. loco cit. subdens, quòd electus intra
6 mensem electioni de se factæ consentire tenetur, aliter iure electionis priuatur, nisi talis fortè esset electi conditio, quòd nequeat, absque Superioris licentia, consentire; quo casu ipse, vel electores licentiam petere debent cum ea celeritate, quam Superioris absentia patitur; quòd si dicta licentia non obtineatur, tenentur ex tunc ad aliam electionem procedere.

7 Electio de mane ordinariè post Missam Spiritus Sancti celebrari debet, quia in electionibus sobrietas desideratur, ità Mandagot. in tract. de
8 elect. noui Prælati cap. 2. si tamen Missa de Spiritu sancto omittatur, non irritat electionem, quia non est de substantialibus ipsius electionis, sed potiùs de cæremonialibus, vt ait Abbas in cap. cum Ecclesia num. 1. de caus. possess. & prop. & nos diximus latè sup. q. 6. Verùm super hoc adest priuilegium Clementis VI. concessum Fratribus Minoribus, quòd in electionibus tempus super hoc à iure sta-
9 tutum ipsis non curtat, nec in hac parte iuris huiusmodi regulis coarctentur, vt habetur in Monum. Ordin. & refertur in Compend. priuil. verbo, electio §. 4. idem priuilegium suffragatur etiam Monasticis Religionibus cōmunicationem concessionum Fratrum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 Quælibet Prælati electio de iure communi ad propriam Congregationem spectat.
2 Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres electores existunt, electio Prælati ad eos spectat.
3 Ius Vniuersitatis in vno solo remanere potest.
4 Quot requirantur ad Collegium constituendum.
5 Collegium, postquam in multis semel est constitutum, potest ad vnum reduci, & in eo conseruari.
6 Electores debent esse professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, & satis erit, si professio tacita fuit. Limita, vt num. seq.
7 (?)
8 Electores necessariò debent esse Clerici, & in Sacris Ordinibus constituti.
9 Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.
10 Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem, an sit habilis ad eligendum.
11 Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita est.
12 Secùs, si excommunicatio esset occulta.
13 Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles sunt ad eligendum.
14 Irregulares an possint eligere.
15 Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem.
16 Interdicti eligere non possunt.
17 Similiter qui celebrauerunt scienter in loco interdicto.
18 Item qui elegerunt scienter indignum.
19 Indignus quis censeatur.

1 QVælibet Prælati electio de iure communi ad ipsammet Congregationem spectat. cap. 1. de elect. vbi dicitur, quòd nulli Ecclesiæ Collegiatæ prouideri debet de Prælato per collationem, seu prouisionem, sed per canonicam electionem per ipsum Collegium faciendam. Idem habetur in c. Congregatio 15. quæst. vlt. vbi dicitur, quòd Congregatio, post sui Abbatis mortem, vel eo viuente, si deliquerit, Abbatem sibi eligere debet; & (vt supra dictum est) clarè constat ex c. 2. 3. & 4. & seq 18. quæst. 2. vbi specialiter de Monachis agitur; quæ electio Prælati ita pertinet ad Colle-
2 gium; quòd si in aliqua Congregatione non extent nisi duo, vel tres legitimi Vocales, electio etiam ad eosdem spectat, iuxta d. cap. 1. & ibi glos. de
3 elect. & cap. cum dilectus de consuetud. Imò ius Vniuersitatis in vno solo, omnibus reliquis mortuis, priuatis, suspensis, vel excommunicatis, remanere potest; quamuis enim nullum Ecclesiasticum Collegium in vno constitui possit: quia de iure
4 ciuili tres requiruntur ad faciendum Collegium. l. Neratius ff. de verb signif. & de iure canonico saltem duo per dict. cap primum de elect. tamen postquam semel in pluribus est constitutum, potest to-
5 tum ipsius ius ad vnum reduci, & in eo conseruari, alijs mortuis l. sicut ff. quod cuiusque vniuers. glos in cap. gratum, verbo pauciores, de postul prælat. & in d. cap. 1. verbo, duo, quam sequuntur communiter Doct. Nauar. lib. 1. cons. 6. tit. de elect. in 2. edit. Rot. decis. 860. num. 7. & decis. 1050. num. 5. coram Card. Seraph.

An autem canonica electio ex parte ipsorum eligentium legitima sit, maximè attendendum est ex conditionibus requisitis in singulis eorum personis, & insufficienti ipsorum conuocatione, quæ fieri debet ab eo, qui deputatus est, & auctoritatem ab ipsa Religione habuit; qui autem, & quomodo sint vocandi, dictum est supra; solùm aduertere libet, conuocandos esse omnes, qui secundùm vniuscuiusque Congregationis statuta votum

votum in illa electione ferre possunt: qui enim
per eadem statuta prohibentur in electionibus vo-
cem habere, excludendi veniunt, ita *Sylu. verb.*
elect. 1. nu. 3. vers. tertium in fine.
Quoad conditiones in eligentibus necessarias.
6 Primò requiritur, vt sint professi eiusdem Religio-
nis, cuius Prælatus est eligendus, siuè professio
fuerit expressa, siuè tacita, vt probatur *ex cap. ex*
eo §. in Ecclesiis, de election. in 6. & ibi gloss. & Ar-
chidiacon. nu 3. Ratio est, quia Nouitius non est ve-
rum membrum Religionis; ergò, nec eligendi ius
habere potest. Tùm etiam, quia Nouitius non est
satis expertus Religionem, nec potest sufficientem
7 personarum notitiam habere. Limitatur in casu,
quo ex priuilegio, seù consuetudine, alicui extra-
neo etiam competat ius electioni interueniendi:
sæpiùs enim ex priuilegio, seù consuetudine alie-
ni ad electionem vocantur, vt *cap. cumana*
de elect. vbi gloss. & Doctores communiter asse-
runt, quòd interdum laici, præcipuè Principes pro
pace seruanda admittuntur, vt electores ab op-
pressoribus tueantur; ita etiam *Sylu. vbi proximè.*
8 Secundò requiritur, vt sint Clerici, & in sacris
ordinibus constituti. Quòd debeant esse Clerici,
probatur ex *d. cap ex eo §. in Ecclesiis*, vbi dicitur.
Conuersi Laici cum Clericis in electionibus interesse
non debent; per quæ verba excluduntur ab electio-
ne non solùm Conuersi, sed etiam Monachi omnes
professi nondum in sacris ordinati, vt fusiùs pro-
bat *Suar de Relig tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 3.*
& 4. Verùm hoc simul cùm altera conditione,
nempè quòd in sacris ordinibus constituti esse de-
beant, clariùs probatur ex *clem. vt ij, de ætate, &*
qualit. vbi prohibetur, quòd nemo possit in electio-
nibus, quæ in Ecclesijs Cathedralibus Collegia-
tis, Secularibus, vel Regularibus canonicè fiunt,
vocem habere, & suffragium ferre, qui saltem in
Subdiaconatus ordine constitutus non sit: etiam
si hoc ab alijs sibi liberè concedatur; & ità com-
muniter in praxi apud omnes Religiones obserua-
ri, ait, *Mirand. in man. Prælat. tom. 2. quæst. 23. art. 5.*
conclus. 5. Si autem tempore vacationis aliquis
sacris ordinibus insignitus non sit; tempore au-
9 tem electionis iam Subdiaconatum suscepit, po-
test suffragium ferre; quia requiritur à iure, quòd
sit habilis tempore electionis *gloss. in d. clem. vt ij,*
in verbo constitutus, quod probat per *tex. in cap.*
cum inter R. de elect. Panor. super d. clem. nu. 9. addu-
cens alium *tex. in cap. ei cui, de præben. in 6.* Sicut
etiam, si quis tempore vacationis professus non
esset, posteà verò tempore electionis iam profes-
sionem emisisset, ad suffragium ferendum in ipsa
electione admitti deberet; ex iure enim non est ne-
cessarium, quòd professio certo aliquo tempore
debeat electionem præcedere: sed tantùm, vt fa-
cta sit; vt constat ex *d. cap ex eo. Ità gloss. Butr. Pa-*
norm. in d. cap. cum inter R. in fine de electione, Roder.
quæst. regul. tom. 2. q. 15. art. 5. vers. & a. uertendum.
Non est autem supersedenda electio, vt is expecte-
tur, etiam si sacris ordinibus intra tempus à iure
electioni celebrandæ statutum initiari paratus sit;
sed reliqui electores electionem accelerare pos-
sunt; sicuti nec tenentur expectare excommuni-
catum, qui est absolutionem impetraturus: neque
Nouitium asserentem, se professionem emittere
velle: nec absentem volentem intra tempus reuer-
ti, iuxta *d. gloss. in d. clem. vt ij, verb. constitutus Imol.*
ibi n. 23. & Panor d. n. 9. nam quàdo electio accele-
rari potest, non est diù super ea immorandū, iuxta
cap. ne pro defectu de elect. & hæc est certa, & com-
munis omniū Canonistarum sententia, vt videre
est apud *Monet. de distribut. quotid. par. 2. q. 29. nu. 5.*
10 Dubitatur etiam à Doctoribus, vtrùm promo-
tus ad Subdiaconatum antè legitimam ætatem sit
habilis ad eligendum; cui difficultati respondeo
cum *Suar. d. cap. 4 nu. 7.* quòd vel quis priuilegio in
minori ætate ordinatus fuit; & tunc, cùm huiusmo-
di ordinatio legitima sit, proculdubio talis per-
sona ad suffragia ferenda admitti debet; quia ad
id habet omnia à iure requisita; tum etiam, quia
non solùm ordinem, verùm etiam ordinis execu-
tionem recepit. Vel antè legitimam ætatem illici-
tè, ac subreptitiè ad sacros ordines promotus
fuit, & tunc à suffragio ferendo prohibitus est;
quia per extrauagan. Pij II. quæ incipit, *cum ex sa-*
crorum, est ipso facto ab ordinibus suspensus, ac
propterea ad votum ferendum inhabilis; qua su-
spensione sublata, posset vtique suffragium ferre;
quia cùm effectu habet conditionem ordinis sacri
requisitam, in *d. clem. vt ij*, nec vllum habet cano-
nicum impedimentum; quamuis enim defectus
ætatis ordinis executionem impediat, non tamen
est impedimentum ad electionem: cum nihil quo-
ad hoc circa ætatem *in d. clem.* sit dispositum. *Ità*
Panormit. super d. clem nu. 8. Roderic. d. art. 5. vers. 2.
per tot Suar loc. cit.
11 Tertiò requiritur, quòd electores non sint per
excommunicationem, vel aliam huiusmodi censu-
ram, siue Ecclesiasticam inhabilitatem ab eligen-
do suspensi. *Abbas in cap. illa quotidiana. nu. 7. &*
in cap. cumana de elect. Excommunicati maiori ex-
communicatione à canonica electione expellendi
sunt; aliàs si scienter à Capitulo ad nitterentur,
electio ipsa irrita esset per *d. cap. illa quotidiana, &*
ibi gloss. & Panor. n. 3 c. constitutus de appellat Innoc.
& Panor. in cap. 2. de postulat. prælat. Sylu verbo ele-
ctio 1. quæst 4. Suar tom. 5. disp. 14. sect. 2. nu. 17. & 18.
& alij plures apud *Sigismund. à Bonon. dub. 66. n. 5.*
vbi testatur de communi. Hoc autem procedit,
quando excōmunicatio est notoria; quia si excō-
12 municatus esset occultus, non inficeret electio-
nem; quamuis enim semper se in ea ingerendo pec-
caret, tamen non peccarent alij, illum non repre-
hendendo, licèt possint: cum non teneantur eum
euitare, aut repellere per *extrauagan. ad euitanda.*
Ità *Suar. de Relig tom. 4 tract 8 lib. 2. cap. 4. nu. 9. in*
fine, & in hoc omnes conuenire, testatur *Sigismund.*
13 *à Bonon. d dub 66. nu. 10.* Ità etiam suspensi à suo-
rum officiorum executione per suspensionem, siuè
interdictum, sunt inhabiles ad eligendum, per *cap.*
cum dilectus, de consuetud. & cap cum inter R. senio-
rem, de elect., siuè sint suspensi ab homine, siuè à ca-
none infecente pœnam talis suspensionis. Ità *Pa-*
norm. in d cap. cum dilectus nu 20 de consuetud. Item
14 irregulares per *tex. in cap. is cui, de sentent excom.*
lib. 6. Ità Sylu. verb. electio 1. quæst. 4. Azor. instit.
moral.

moral. p. 2. lib. 6. cap. 24. quæst. 8. vers. ius item eligen-
di. Contrarium tamen docuit *Nauar. in Manuali*
cap. 27. nu. 244. nempè irregulares voce actiua non
priuari; quem sequuntur *Suar tom. 5. disp. 46. sect. 2.*
nu. 27. Vincent. Filliuc. moral. quæst. tract. 19 cap. 3.
quæst. 6. nu. 75. Bonac. de censur. disp. 7. q 1. punct. 4.
nu. 18. qui testatur de communi, & post eum *Sigis-*
15 *mund. à Bonon. dub. 70. nu. 6. & seqq.* Ratio est, quia
irregularis non priuatur iurisdictione ob irregu-
laritatem superuenientem; sed ius eligendi, vel est
iurisdictio, vel ad illam reducitur; ergò sicut irre-
gularis non priuatur iurisdictione, ità pariter, nec
iure eligendi. Ità *Doctores proximè citati*.
16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus inter-
dictum est eligere, absque Superioris licentia, *cap.*
fin. de elect. Item qui celebrauerunt scienter in loco
17 interdicto, nisi super hoc habeant priuilegium
d. cap. is qui, de sentent. excom. in 6. vbi gloss. verb. &
aliȷs, Archidiacon. nu. 3. circa finem. Panorm. in cap.
postulasti nu. 5. de cler. excommun. ministran. Nauar.
d. cap. 27. nu. 187. & alȷ plures apud Sigismund. à Bo-
non. dub. 68. nu. 4.
18 Item, qui scienter elegerunt, vel postularunt in-
dignum scientia, moribus, & ætate *d. cap. gratum, de*
post. Præl. cap. cum in cunctis, & cap. innotuit, in fine,
& cap. scriptum de elect. Est autem notandum, quòd
eligentes scienter indignum, sunt priuati potesta-
te eligendi in prima tantùm electione immediatè
sequenti, etiam si illa non sortiretur effectum; non
autem in tota vacantia, per *cap. cum Vintonien. &*
19 *ibi Abbas nu. 6. & 11. eodem tit. de elect.* Indignus
autem quoad hoc propositum is dicitur, qui habet
defectus personæ expressos in *d. cap. cum in cunctis,*
Ità Panorm. ibi §. Clerici. sanè nu. 6. & in cap. cum
inter eb. 1. nu. 15. eodem tit. Suar. de censur. disp. 24.
sect. 2. nu. 22. Auil. eodem tract. par. 2. cap. 6. disp. 12.
dub. 4 ad fin. Garc. de benefic. par. 7. cap. 14. num. 84.
Sigismund. à Bononia dub. 61. nu. 11.

QVÆSITVM IX.

Quænam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1 *Quæ ætas requiratur in assumendis ad Abbatias Regulares.*
2 *Episcopus debet esse annorum triginta expletorum.*
3 *An eligendi in Abbates, & Prælatos Generales trigesimum annum expleuisse debeant.*
4 *Aetas multùm facit ad eruditionem.*
5 *Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet.*
6 *Senectus laudatur.*
7 *Senatus vndè dictus.*
8 *Senes omninò debiles inhabiles sunt ad administrandum.*
9 *Seniores in sacra Scriptura qui dicantur.*
10 *Senectus non in crinium candore, sed in animi virtute posita, & constituta est.*

1 Legitima ætas in Abbate, vel Prælato eligen-
do sufficit annorum 25. nec requiritur, quòd
annus 25. completus sit, sed inceptum tantùm esse,
satis erit, *cap. cum in cunctis §. inferiora de elect.* Vbi
2 habetur, in Episcopo trigesimum annum expletum;
in inferioribus autem dignitatibus animarum cu-
ram annexam habentibus vigesimum quintum in-
choatum requiri. Idem etiam *in Conc. Trid. sess. 24.*
de reformat. cap. 12. confirmatum est his verbis. *Ne-*
mo deinceps ad dignitates quascunque, quibus anima-
rum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem 25. ætatis
suæ annum attigerit, & in Clericali ordine versatus,
doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac
morum integritate commendetur, iuxtà constitutio-
nem Alexandri III. in Consilio Lateranensi promul-
gatam, quę incipit, Cum in cunctis. Quæ iura gene-
raliter de omnibus Ecclesiasticis dignitatibus
animarum curam annexam habentibus loquun-
tur; de Abbate autem nihil expressè in iure dispo-
situm reperitur. Verùm ad huius rei veritatem
magis aperiendam, cum per *tex. in cap. indemnita-*
tibus eod. tit. in 6. prouisum fuerit Abbatissæ ætati,
cauendo, quòd annorum triginta esse debeat, nec
aliqua de Abbate mentio facta sit, videtur, Abba-
tes sub communi regula aliorum Prælatorum
relinquere voluisse. Ità *Panormit. in d. cap. cum in*
cunctis nu. 6. Et quod Abbas comprehendatur sub
illo §. *inferiora, tenet gloss. in d. cap. indemnitatibus*
post princ. & communiter *Doctores ibidem, & Summi-*
stę in verbo Abbas.
3 Hic autem inquirendum, cum tex. *in d. cap. cum*
in cunctis de ætate in Episcopis requisita dispo-
suerit, num eadem dispositio saltem quoad supre-
mos Generales Religionũ locum habeat, nempè,
quòd eligendi in Prælatos Generales debeant tri-
gesimum ætatis annum expleuisse, *Mirand. in*
Man. Prælat. tom. 2. q. 3. art. 1. conclus. 2. & Azor. inst.
moral. p. 2. lib. 6 cap. 5. q. 1. dicunt, Prælatos Regula-
res iurisdictionem quasi Episcopalem habentes
trigesimum annum exegisse debere: sicut de assu-
mendis ad Episcopatũ decernitur, in *d. cap. cum in*
cunctis, & in Concilio Trid. d. sess. 24. de refor. cap. 12.
Verùm de rigore iuris videtur dicendum, quòd
non; lex enim necessariam formam tradens odiosa
est, & ideò ad verborum proprietatem restringen-
da. Tamen quod de Episcopis ibi dicitur, debere
saltem intelligi de Prælato Generali, dicam sua-
dente ratione quadam, nempè quòd in Generali
Prælato vniuersæ Religionis curã habente requi-
ritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri ætas,
quam ob causam trigesimus annus in Episcopo est
4 necessarius *d. cap cum in cunctis*, ætas enim multũ
facit ad eruditionẽ *can. hoc sit positũ 26. q. 7.* & per-
fecti hominis ætas dicitur trigesima *can. Episcopus*
dist. 77. & quamuis in rigore, & propriè loquendo
Prælatus Generalis non sit Episcopus, sed propter
dignitatẽ Episcopo inferior; tamen propter grauis-
sima negotia, eius iurisdictio Episcoporum iuris-
dictioni est quàm maximè similis; & sic opinio *Mi-*
rand. & Azor. procedere posset de honestate, non
autem de necessitate. Hanc nostram assertionem
tenent *Suar. de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu. 7.*
& Sigismundus à Bonon. in tract. delection. & potest.
prælat. Regul. dub. 2. nu. 1. vers. & hanc assertionem.
Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè
Gene-

Generalem, qui suorum subditorum Pater appel-
latur, tot seniores sub se habere, ipsumq; iuuenem
esse, *arg. §. minorem, Inst de adopt.* vbi præcipitur,
5 quòd adoptans quem in filium, ipsum præcedat
ætate annorum 18. aliàs adoptio irrita habeatur.
Insuper Abbates, & ceteros Regulares Prælatos
senes esse, quàm maximè expedit, quia (vt dicitur
Iob c. 12.) *In antiquis est sapientia, & in multo tem-
pore prudentia. & Ecclesiast. 25. quàm speciosam cani-
tiei iudicium, quàm speciosa veterani sapientia, & in-
tellectus gloriosus.* At in Ecclesiasticis Prælatis vtra-
que, sapientia, scilicet, & prudentia est valdè neces-
saria, *36. dist. §. 1.* Vndè tàm in diuinis, quàm in hu-
manis ad Reipublicæ administrationem senes as-
sumptos esse videmus iuxtà illud *Exod. 3. Vade, &
congrega seniores Israel, & Num. 11.* cum Moises non
posset solus substinere laborem ad populũ guber-
nandum, ex præcepto Domini elegit septuaginta
presbyteros, idest, seniores Israel, qui simul cum eo
populum gubernarent *Et Esai 3.* dicitur. *Dominus
ad iudicandum venit cum senioribus populi sui. Plu-
tarcus etiam in lib. Quòd administrat. Republica per-
tineat ad senes,* animaduertit, Senatum à senio ap-
7 pellari, dicens *Romanorum Senatus vsque in hunc
diem à senio nomen gerit.* Quod idipsum confirma-
tur ex sententia *Platonis lib. 3. de Rep.* vbi dicit. *Iu-
dicem non iuuenem sed senem esse oportere, qui serò
quale quid sit iustitia, didicerit, tanquam qui non pro-
priam in animo suo eam senserit, sed alienam in alijs
animis longo tempore nouerit: atque idcircò, cuiusmo-
di sit malum, discernat, scientia potiùs, quàm propria
experientia iudicans.* In quorum verborum exposi-
tione. *Auerroes tract. 1. super dictis Platonis libris de
Rep.* ait, *Reipublicæ gubernacula senioribus deberi, qui
præter speculatiuas scientias, quas adepti sunt, expe-
rimentum præterea obtineant longo tempore acquisitũ.*
Ex quibus habemus, quòd ad Prælaturas, & offi-
cia, quibus animarũ cura commissa est, non iuue-
nes, sed senes eligi, & assumi expediat. Non est au-
tem intelligendum de illis senibus, qui ob conti-
nuas infirmitates, ac eorum maximam senectutem
ità sunt corpore debiles, vt ad officia prorsus im-
8 potentes reddantur; tales enim iure inhabiles sũt
ad administrandum. *cap. nisi cum pridem § alia cau-
sa, de renunciat.* sed his, qui morum grauitate, ac
prudentia, quæ in senibus maximè reperiri solet,
Prælationis munus rectè per se ipsos exercere va-
leant. Vndè (vt notant *Origen. homil. 16. super Iosue
D Basil. super Esai. cap. 30. & D. Hieronym. super
Psal. 91.*) in sacra Scriptura non illi dicuntur Se-
9 niores, qui longæuam duxerunt vitam; vt Adam,
qui vixit annos *930.* Mathusalem, qui vixit *969.*
Noe, & quamplures alij, qui, etsi per multa sæcu-
la vixissent, non tamen Seniores appellati sunt; sed
illi, qui vitæ claritate, ac sensuum maturitate
claruerunt: velut Abraham, qui superiorum gene-
rationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam,
(vt ait *D. Basilius*) planè Senior erat, quòd eius
anima incanuisset virtute. Horum ratio esse po-
test, quia (vt habetur *Sap. cap. 4*) *Senectus venera-
bilis est non diuturna, neque annorum numero compu-
tata: Cani autem sunt sensus hominis, & ætas sene-
ctutis vita immaculata;* & vt inquit *D Chrysost super*
10 *ps. 50. Senectus non in crinium candore, sed in animi
virtute posita, & constituta est.* Ex quadã igitur con-
gruentia, & honestate, non autem de necessitate
Abbas, & Prælatus localis, & multò fortiùs Gene-
ralis eligi non debet, antè trigesimum annũ exple-
tum, ob prædictas rationes; quamuis de rigore
iuris sufficiat, 25. ætatis annum attigisse. In nostra
Congregatione, vigore Constitutionum, nemo
Abbas localis, seù Collegiatus esse potest, qui tri-
gesimum quartum, nec Præsidens Generalis, qui
quadragesimum tertium ætatis suæ annum, saltem
non attigit, vt cautum est *cap. 16. dictarum Consti-
tutionum.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat esse expresſè professus.

SVMMARIVM.

1 *Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem de-
bet esse professus expressè nu. 6.*
2 *Præesse non debet, qui nondum subesse nouit.*
3 *Miserum est, eum fieri magistrum, qui formam
discipuli non assumpsit.*
4 *Monachus per professionem efficitur, non per habitus
assumptionem.*
5 *Non professi an possint per viam prouisionis ad Ab-
batias assumi.*
7 *Professio facta antè annum probationis nulla est ad
omnes effectus.*
8 *Prouisus per viam collationis, vel postulationis, satis
est, si sit tacitè professus.*

1 AD canonicam Regularium Abbatum ele-
ctionem necessarium est, vt eligendus sit
professus: aliàs electio irrita esset; non obstante
qualibet contraria consuetudine, *cap. cum causam,
cap cum ad nostram, cap. officij, & cap. cum in magi-
strum, extr de elect* ex quibus habetur, quòd non
debet in magistrum assumi, qui nondum fuit di-
2 scipulus; nec præesse debet, qui nondum subesse
nouit; Idem colligitur ex *cap. miserum 61. dist.* vbi
dicitur, quòd miserum est, eum fieri magistrum,
3 qui formam discipuli non assumpsit; Imò *gloss. in
d. cap cum causam, verb. irritetis,* probat, ideo Summũ
Pontificem mandasse, vt electio non professi irrite-
tur, consuetudine in contrarium non obstante,
quia consuetudo illa erat contra ius commune,
nempè contra *can. Abbatem, & can. quàm sit* 18.
quæst. 2. in quibus disponitur, Abbatem à Mona-
chis de eadem Congregatione eligendum esse,
Monachorum autem Congregatio professos tan-
tùm comprehendit; præsertim in ordine ad electio-
nem, non autem Nouitios, qui nondùm dicuntur
4 Monachi; nam Monachus per professionem effici-
tur *cap. porrectum de regular.*

Est etiam notandum, quòd non professi non so-
5 lùm per viam electionis, sed nec etiam per viam
prouisionis possunt in Abbates Regulares assumi,
vt docet *Panormit. in d. cap. cum in magistrum nu. 1.
not. 2.* argumento illorum verborũ d. tex. *nec sit præ-*

ficiendus. In eligendo autem non sufficit tacita, sed requiritur expressa professio: aliàs electio irrita esset; ità enim, post prædicta iura allegata, expressè statutum fuit à *Bonifacio VIII. in cap. nullus de elect. lib. 6.* vbi decernitur, quòd, *nullus Religiosus ad Abbatiam, siue Prælaturam suā, vel alterius Religionis de cetero eligatur, nisi antea fuerit Ordinem Regularem expressè professus,* addendo, *quòd si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur;* per quæ verba clarè patet, expressam professionem esse de substantia electionis. Idem habetur *in clem. 1. §. ceterum Prioratus vers. sanè, de stat. Monach.* & firmauit *Rot. decis. 647. num. 1. coram Card. Seraphino,* & sic non potest quis habitum suscipere, professionem emittere, & in Abbatem eligi eodem tempore, *cap. officij, in fine de elect. Put. decis. 261.* Vndè adhoc, vt quis possit in Abbatem eligi, debet in probatione saltem per annum stetisse; cum professio antea facta
7 nulla sit ad omnes effectus ex *Concil. Trid. sess. 25. de regular. cap. 15. & tenuit Rota in cit. decis. 647. coram Seraphino.* In prouisione autem, quæ fit per viam
8 collationis, vel postulationis, sufficit professio tacita, nec requiritur expressa; vndè collatio Abbatiæ facta non expressè professo valeret, vt post *Ioannem And. notat Panorm. in cap. quia ingredientibus nu. 4. de testam.* Ratio autem est, quia *d. cap. nullus* loquens de electione, cum sit ius pœnale, non debet extendi ad prouisionem, vel postulationem.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religiosus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, professus esse debeat.

SVMMARIVM.

1 *Assumendus in Abbatem debet esse expressè professus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam assumitur.*

2 *Homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs sociari non debent.*

3 *Non est in boue arandum, & asino; nec debet quis vestem lana, linoq; contextam induere.*

4 *Cohærere, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa.*

1 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem assumi possit, non solùm oportet, quòd absolutè tria Religionis vota expressè professus sit; verùm etiam, quòd in eadem Religione, in qua assumitur, professionem emiserit; vt expressè cautum est in *clem. 1. de elect.* vbi prohibetur, *nè Religiosus aliquis in Abbatem, vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus de cetero eligatur; quòd si secus actum extiterit, sit eo ipso irritum, & inane.* Et ratio est; quia (vt ait Summus Pontifex ibi) rationi non
2 congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasterijs socientur. Id ipsum habetur *ex cap. cum causam extr. de elect.* vbi Innocentius Tertius, irritans electionem factā de seculari in Regularem Priorem, ait, *secundùm le-*
3 *gem diuinam non esse in boue arandum, & asino, neque debere quemquam, vestem de lana, linoq; contextam induere,* scilicet (vt exponit *ibi gloss.*) non esse homines disparis professionis, & habitus in vno, eo-
4 demque officio sociandos; cohærere enim, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa *cau. noua 16. q. 7.* Ità *Panormit. in cap. cum in magistrum, in fine, de elect. & Sacra Congregatio* (teste *Gonzalez ad regul. 8 Cancellar. gloss. 8. nu. 78.*) die 12. Decembris 1585. censuit, *à nemine, præter Summum Pontificem, posse conferri Abbatias, & beneficia administrationem habentia, nisi professis iuxtà Canones;* ità etiam *Roderic. quæst. regul. tom. 1. q. 52. art. 8. & Suar. de relig. tom. 4 tract. 8. lib. 2. cap. 3. nu. 11. Sigismund. à Bononia in tract. de elect. & potest. Prælat. Regul. dub. 60 nu. 4.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet esse Sacerdos.*

2 *Abbates primam tonsuram, & minores ordines conferre possunt.*

3 *Ordines minores non conferunt, qui non sunt Sacerdotes.*

4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectionis in Choro recitaturis benedictionem impendere.*

5 *Dare benedictionem, non nisi Sacerdotum est.*

6 *Statutum, quòd in Abbates assumi possint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet.*

7 *Abbas Collegiatus in nostra Congregatione creari non potest, qui antea per triennium in Sacerdotio non fuerit.*

8 *Apud Casinenses quid circa hoc obseruetur.*

1 INter ceteras conditiones necessariò in Abbate Regulari eligendo requisitas, principaliter necessarium est, vt sit Sacerdos. Probatur; Nàm *in cap. tuam de ætate, & qualit.* dicitur, quòd, instante necessitatis articulo, possit in Abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus; vndè per argumentū à contrario sensu colligitur, quòd si instante necessitate, potest in Abbatem non Sacerdos assumi; ergò extrà necessitatem, eligendus, siuè præficiendus necessariò debet esse saltem ordinibus sacris initiatus; quod per *tex in d. cap. tuā* expressè defendunt *Anton. de Butr. ibi nu. 4. & Panormit. in 5. not. Biax. in direct. elect. par. 2. cap. 9. nu. 2. & Rota decis. 647. nu. 3. coram Cardinali Seraphino, At in cap. 1. eodem. tit.* statuitur, *Vt Abbates, Decani, & Præpositi, qui presbyteri non sunt, presbyteri fiant.* ergò, cessante necessitate, non sufficit, quòd sint in quolibet sacro ordine constituti; sed necessarium erit, quòd sint presbyteri; & hoc asserunt communiter *Doctores, Panor. super d. cap. 1. nu. 2. & d. cap. tuam, nu. 3. Angel. in sum. verbo Abbas nu. 1. Syluest. eodem verb. n. etiam 1. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 20. quæst. 1. Lel. Zecch. e rep. Eccl. cap. 25. nu. 3. Roder. quæst. reg. tom. 1. q. 15. art. 2.* Probatur insuper ex

ex *Concil. Trid. seß.* 21. *cap.* 8. vbi supponitur, quòd animarum curam habentes sint presbyteri; & *Seß.* 23. *de reformat. cap.* 1. habetur *Cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre*, vbi notanda sunt illa verba, *pro his sacrificium offerre.* ex quibus manifestè colligitur, Abbates, ac reliquos Prælatos animarum curam habentes de iure diuino Sacerdotes eligi, & assumi debere.

2 Præterea Abbates tonsuram, & minores ordines conferre possunt. *can. quoniam dist.* 69. *Synod. Trid. seß.* 23. *de reformat. cap.* 10. Minores autem ordines

3 non conferunt, nisi Sacerdotes, *cap. cum contingat de ætate, & qualit. Panormit. in d. cap. tuam nu.* 3. *verſ. quæro, an hic Abbas, &c.* ergò Abbates necessariò debent esse Sacerdotes. Insuper (vt doctè Gratianus noster Monachus obseruat *in cau. hinc est*, §. *superiori auctoritate*, 16 q. 2.) Abbas, iuxta præscrip-

4 tum Regulæ, debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere, vt habetur in *Regula*

5 *cap.* 11. dare autem benedictionem, non nisi Sacerdotum est, *can. perlectis*, §. *ad presbyterum* 26. *distin.* tùm etiam, quia Euangelij lectionem legere debet, *d. cap.* 11. *Reg.* quod similiter Sacerdotis officium est, secundùm *Gratianum vbi suprà*, ergò Abbas presbyter esse debet. Prætereà Abbates habent potestatem iurisdictionis spiritualis (vt inferiùs probabimus) quæ, etsi immediatè non sit potestas clauium, idest potestas peccata remittendi: tamen ad illam ordinatur, imò ex ea ortum habet; potestas autem peccata remittendi Sacerdotibus tantùm tradita est; ergò, &c. qua ratione permotus *Roder. loc. cit.* infert, non posse in Reli-

6 gionibus sine Apostolica auctoritate statutum fieri, vt qui 25. ætatis annum non attingerunt, vel Sacerdotes non sunt, ad Abbatias, & Prælaturas Regulares assumi possint; cum sit contra ius commune, contra quod in Religionibus statutum fieri nequit.

Apud nostram Vallumbrosanam Congregatio-

7 nem nemo in Abbatem localem, seù Collegiatum assumi potest, nisi nouennio postquam ad Sacerdotium ascenderit, quia adhoc, vt possit Abbatiam Collegiatam obtinere, debet priùs per tres annos continuos, vel interruptos fuisse Abbas titularis, Prior Abbatialis, Prior titularis, Decanus Vallis Vmbrosæ, Procurator in Curia Romana, vel Lector in studio formato; ad quæ officia nemo ascendere poterit, qui priùs per alios tres annos similiter continuos, vel interruptos Prior Claustralis, Monachorum nondum Sacerdotum, vel Nouitiorum Magister, Cellararius, siuè Camerarius, vel Scriba non fuerit. Ad hæc autem officia assumi nequit, qui antè per tres annos expletos in Sacerdotio non fuerit.

8 Apud Casinenses etiam *in p. parte Constitutionū cap.* 24. *de Conuentu. reformat. nu.* 4. *Prohibitum est, ne quis ad aliquem gradum superioritatis assumi possit, nisi completo septennio post Sacerdotium in Congregatione susceptum, aut ad curam Nouitiorum, nisi completo nouennio à prædicto Sacerdotio. Et nu. sequen.* prohibetur, qui Religionem ipsam Sacerdotes ingressi sunt, statuitur, *Illi quoque, qui Sacerdotes ad Congregationē venerint, nisi decimo sexto, & decimo octauo anno respectiuè in Congregatione completo*, scilicet, in Superiores assumantur; posteà verò *nu.* 6. subditur, *& nemo in Priorem, aut Abbatem promoueri possit nisi quinquennio saltem in Decanatu, aut Prioratu respectiuè vixerit: prout in declaratorio Regulæ cap.* 21.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori.

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omisso digniori sustineri potest. Vide, vt nu* 6.

2 *Vilissimus reputandus est, qui ceteris dignitate præstat, nisi præcellat etiam scientia, & sanctitate.*

3 *Eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem talis esse debet, vt illius comparatione ceteri grex dicantur.*

4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omisso digniori.*

5 *Vtrùm semper sit peccatum mortale, eligere dignum, omisso digniori.*

6 *In foro externo electio de digno, omisso digniori, sustinetur, etiam quòd electores iurassent de digniore eligendo.*

7 *Suffragandum est digno, omisso digniori, adhoc ne indignus eligatur.*

8 *Dignior quis dicatur.*

9 *Qui aliàs munus, de quo agitur, rexit, an dicatur simpliciter dignior.*

10 *Antiquior habitu, sacerdotio, vel ætate non censetur simplicieter dignior.*

11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad digniotitatem. Limita, vt ibid.*

1 Videtur, satis esse, si dignus eligatur, & quòd electio de digno, omissa digniori, sustineri possit. Nam in *cap. cum nobis olim, & cap. cum inter Canonicos extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quamuis electus non fuisset eminentis literaturæ; & in *cap. eum dilectus eod tit.* confirmata pariter fuit electio digni, licèt in eadem Ecclesia digniores extitissent; Idem colligitur *ex cap. Monasterium* 16 *quæst.* 7. vbi in Synodo Romana concessum fuit patrono, vt Monasterium, & Oratorium, quod ipse ædificauerat, commendare possit, cum consensu Episcopi, cui maluerit Presbytero; qui malus non sit. Idem affirmat *gloß. in cap. constitutis, il* 2. *verb. magis vtilem, de appellat. & in cap. quoniam, verbo, qui maioribus, de iurepat. in cap.* 2. *verbo sanctior, de off. pastor in cau. licèt, verbo, qui præstantior.* 8 *quæst.* 1. quæ omnes glossæ docent, sufficere in electionibus, si bonus, & idoneus eligatur; Idem tenet *Bart. in l. cum quidam ff de leg.* 2. vbi concludit, quòd habens electionem, tanquam bonus vir, satis est, vt eligat idoneum, licèt possit eligere magis idoneum.

2 In contrarium autem facit *tex. in cap. vilissimus,* 1. *q.* 1. vbi ex Simmacho Papa habetur, quod qui

ceteris

2 ceteris dignitate est præstantior, vilissimus reputandus est, nisi præcellat scientia, & sanctitate. *Et in can. licèt ergò 8. q. 1. ex Diuo Hieronymo*. Quòd in ordinando sacerdote requiratur, vt qui præstantior est ex omni populo, qui doctor, qui sanctior, qui omni virtute eminentior eligatur. *Et in can. metropolitano. 63. distinct. ex Leone Papa*; quòd Metropolitano defuncto, in eius locum ex presbyteris eiusdem Ecclesiæ, vel Diaconibus optimus ordinetur. Et in *Auth. de Monach. §. ordinationem collat. 1.* præcipit Imperator, vt qui priùs optimus inter Monachos apparuerit, in Pastorem præficiatur. *Et in can. vnum §. nomine verò, 25. distinct.* Gratianus ex Diuo Hieronymo refert, eligendum ad
3 Ecclesiasticam dignitatem, talem esse debere, vt, illius comparatione, ceteri grex dicantur. *Et Innocentius Tertius in cap. vnico §. omnibus ergò, vt Ecclesiast. benefic. sine diminut. confer.* reprehendens quendam Mediolaneñ Archiepiscopum, ait, in tribus illum culpabilem reperisse, quorum vnum est, nempè. *Circa carnalitatem animi, quia non ex affectu carnali, sed ex discreto iudicio in persona magis idonea debuißet Ecclesiasticum officium, & beneficium dispensare*. Item *Tride Synod. sess 24. de reform. cap. 1. monet, & hortatur omnes, quibus eligendi ius quocunq; modo competit, vt in primis meminerint, nihil se ad gloriam, & populorum salutem vtilius poße facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint*. Atque in decretis generalibus *Clementis VIII. de reformat. Regular. nu. 36* præcipitur, *vt in Superiorum, & Officialium omnium electionibus iurent electores, secundùm veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros*, quod idipsum multò antea decretum fuerat in *Concil. Basileensi sess. 20 de elect.*

Pro clariori huius quæsiti explicatione distin-
4 guendum erit. Aut enim loquimur in foro interiori, aut in foro exteriori. Primo modo certum est, quòd assumere dignum ad Prælaturas, & Ecclesiasticas dignitates, omisso digniori, est omnino peccatum mortale. Huius sententiæ præcipuus defensor est Angelicus Doctor *D Thom. 2. 2. quæst. 63. art. 2. ad 3. & quodlibet. 8. art. 6.* ac post eum omnes Thomistæ, & præsertim *Soto de iustit. & iure lib. 3. q. 9. art. 2. concl. 9.* vbi cumulat plures auctoritates, & rationes, ac Doctores idipsum asserentes, ac post eum *Aragon. 2. 2. q 63. art. 2. concl 6. vers. bis constitutis. Bannes 2. 2. q. 63. art. 2. dub. 3. Valent tom. 3. disp. 5. quæst. 7. p. 2. §. secundò quæritur, vers. 2. aßertio. Couarr. in regula peccatum p. 2. de rest. §. 7. num. 4. Vasq. opusc. de benef cap. 2. §. 3. dub. 1. Paris. de resign. benef. lib. 4. q. 41. nu. 35. Nauarr. miscell. 38. de orat. Azor instit. moral p. 2. lib. 6. cap. 15. quæst. 1. Roder. in sum. tom. 1. cap. 106. concl. 3. nu. 5. Reginal. in prax. lib. 30. tract. 3 nu. 195. Mirand in Man. Prælat tom. 2. q. 23. art. 13. conclus. 1. Gonzal. super reg 8. Cancellar. gloß. 4. nu. 128. Garc. de benef par. 7. cap. 16. nu. 2.* vbi innumeros ferè Doctores cumulat, & *denique Rota decis. 942. nu. 4. coram Card. Seraphino; eadem Rota in vna Toletana Canonicatus 18. Maij 1584. coram Clemente VIII. & in vna Vallisoletana præminentiarum 14. Nouembris 1603. coram Pamphilio*. Et ad hoc faciunt iura, & auctoritates secundo loco à nobis supra adductæ. Non est autem semper pec-
5 catum mortale, eligere dignum, omisso digniori. Nam quando electio non est ad munus magni momenti, regulariter non eligere digniorem, non est peccatum læthale. Ità *Soto vbi suprà*. Item etsi munus magni momenti esset, excessus tamen dignitatis foret exiguus: eligere dignum, omisso digniori, veniale tantùm esset, propter paruitatem materiæ; ità *Soto loco cit. Valent. loco etiam cit. in fine d. vers. Salon. 2. 2 q 3 art. 2. contron. 3. concl. 2. vers. bis positis*; plures alios citat. *Garc. d. cap. 16. nu. 8.* Et
6 hoc quoad forum interius. In foro autem exteriori satis erit, quòd dignus eligatur, ac quòd electus sit bonus; sustinetur enim digni electio, etiam omisso digniori; quoniam aliàs quampluribus litibus, & controuersijs aditus pateret, ac omnibus electionibus calumniæ de facili inferri possent; cùm perdifficile sit, constare in foro exteriori, quis bonus, quisuè melior, aut optimus sit; & ità sentit *D. Thom. loco cit.* quem sequuntur communiter omnes Theologi, & ex Canonistis *Panormit in cap constitutus num 7. vbi etiam Franch. nu. 4. Imol. & Præposit. nu. 16. de appellat. Philipp. Dec. in cap. in præsentia num. 193. de probat. Nauar. lib. 5. tit. de simon. cons. 21. nu. 5. in 1. edit. Gonzal. d. gloß. 4. nu. 129. communem dixit Garc. loco cit. & cap. 16. nu. 2. Rota in terminis de elect. Prælat. Regular. decis. 65. nu. 8 part. 1. in Recent. & in vna Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram Remboldo*; etiam quòd ab electoribus præstitum esset iuramentum de digniori eligendo; *Rota in Toletana Canonicatus superiùs citata Sigismund. à Bononio de elect. Prælat Regul. dub 34. à nu. 1. vsq; ad 5. exclusiuè.*

7 Verù, quando plures electores in vno Capitulo extant, ac nonnulli etiam, qui eligi prætedunt, quorum vnus dignissimus est, alius dignior, alius autem dignus; Si ego, suffragium meum dignissimo (vt teneor) præstando, cognosco, nihil proficere; nempè quia ceteri digno tantùm suffragabuntur: me autem digniori suffragante, ipse electus euadet, tunc possum, imò debeo, dignissimo prætermisso, digniori votum præstare: ne minùs dignus eligatur; & hoc, etiam si iuramento de digniori eligendo me obligassem; nam iusiurandum intelligitur inter possibiles haberi. Ità *Soto loco cit. Valent. d. q. 7. § tertiò quæritur vers. quartò sequitur, Salon. d art. 2. controuer. 4. Aragon. d art. 2. concl. 3. Roderic. d. cap. 106 concl. 5. nu. 7.* & communiter
8 omnes. Dignior autem ille iudicatur, qui, habita ratione ad regimen, & Prælaturam, ad quam assumitur, vtilior, & magis idoneus erit: etsi comparatione alterius, non ità idonei, sit minùs sanctus, & minùs doctus. Ità *S. Thomas loc. cit. Felin. in cap. cum adeò num. 6. de rescript. Couar. d. §. 7. nu. 4. vers. dignior, Aragon. d art. 2 ad 4. concl. 1. Less. de iust. & iure lib. 2. cap. 14. dub. 14. nu. 64. Reginald. d. tract 3. n. 199. Azor. d. q. 1. vers. verùm quis dignior, Mirand. d. art. 13. conclus. 3. Soto d. concl. 9. lim. 2.* vbi dixit, quòd licèt oc-

currat

currat vir literis clarissimus, & prudentia conspicuus, vecors tamen, vel alijs implicitus negotijs, de quo non est tanta spes, quòd prædicabit, aut gubernabit secundùm suas dotes: vel fortè non est publicis negotijs aptus: huic erit ille præferendus, qui licèt huiusmodi dotibus non sit potens, speratur tamen, curam sollicitiùs habiturum, diligentiamq; adhibiturum ad suum exequendum munus; idipsum affirmant *Commentatores Diui Thom. ibidem, ac Summistæ communiter in verbo electio canonica*, & tandem *Rota decis. 65. nu. 8. & decis. 537. nu. 14. p. 1 Recent.* vbi refertur, idem resolutũ fuisse *in vna Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in Rauennaten. Parochialis 2. Decembris coram Cardinali Arrigonio*.

9 Hinc deducitur, quòd dignior simpliciter non est censendus, qui Ecclesiam, vel Prælaturam, aut munus, de quo agitur, aliàs rexit, & sustinuit; nam inde concluditur, illum esse sufficientem, non autem digniorem adeò vt in concursu, seu electione præferendus sit. *Ità Rota decis. 11. num. 7. coram Greg. XV. & in d. Beneuentana Parochialis coram Orano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ia-*
10 *nuarij 1623. coram Remboldo*. Secundò deducitur, non esse quem digniorem censendum, eò quia antiquior est in habitu, vel sacerdotio, vel ætate; *Rota decis. 38. lib. 2. p. 3 Diuers. ead. Rota decis. 481. nu. 1. p. 2. in Recent. in d. Eugubina coram Remboldo*. Tertiò deducitur, nobilitatis qualitatem nihil con-
11 ferre ad idoneitatem, & consequenter non esse attendendam, *cap. Venerabilis, de præbend. gloss. vlt. in cap. quoniam vetus, 24. q. 1 Felin. in cap cum adeo, nu. 6. de rescript.* limita, vt hoc habeat locum, considerata nobilitatis qualitate in se; sed quando in aliquo casu electio alicuius nobilis profutura esset Religioni, seu Ecclesiæ, posset tunc nobilis præferri, absque acceptione personarum. Latè *Franc. Marc. q. 1210. nu. 2. p. 1. Sigismund. à Bon. dub. 32. in fine*.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm illegitimus posit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimè nati, absque dispensatione, inhabiles sunt ad Abbatialem dignitatem; etiam si defectus esset occultus. nu. 3 Limita, vt nu. 4.*

2 *Illegitimi per professionem legitimantur ad ordines, non autem ad Prælaturas.*

5 *Illegitimi, antè dispensationem, in Religione capaces sunt illorum officiorum, quæ Prælaturæ non sunt, sed ad Superioris nutum reuocari possunt.*

6 *Quænam intelligantur officia manualia ad effectum, de quo agitur.*

7 *Dispensare cum illegitimis ad Prælaturas, de iure ad solum Summum Pontificem spectat.*

8 *Bulla Sixti Quinti de illegitimis, & malè promotis moderata, ac ad terminos iuris communis reducta fuerunt à Gregorio XIV.*

9 *Generales, vel Prouinciales Prælati, simul cum Generali, Prouinciali, vel Intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla prædicti Gregorij XIV.*

10 *Virtute alterius priuilegij, huiusmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicarijs, absque Capitulo.*

1 SEcundùm iuris communis dispositionem, illegitimè nati, quocunq; nomine censeantur, absque dispensatione, ad dignitates, & Prælaturas eligi nequeunt, etiam si Religionem ingrediantur: quamuis enim per Religionis ingressum, absque alia dispensatione, ad ordines habilitentur: non
2 tamen redduntur habiles quoad dignitates, & officia obtinenda, per *tex. in cap. 1. de fil. presbyt.* vbi postquam conceditur illegitimis, vt si Religionem ingrediantur, possint ad sacros ordines promoueri, subditur. *Prælationem verò nullatenus obtineant*. Idem firmant *gloss. & Panormit. ibi & alia gloss. in cap. fin. eodem tit.* dicens, quòd nullo modo, absquè Papæ dispensatione, Prælationes obtinere possunt, idem *Panormit. in cap. 2. de Apostat. Ioan. Andr. in cap. 1. nu. 5. de fil. presb. in 6. Rebuff. in prax. tit. dispensat. super defect. natal. nu. 66. Couar. in clem. si furiosus p. 1. §. 2 nu 6. & de sponsal. 2 p. cap. 8. nu. 41. Sot. in 4 distinct. 25. q. 1. art. 3. Nauar. in com. 2. de reg. nu 60 & consil 3 incip. an illegitimus, num 2. tit. de fil presbyt in antiq. & 6. in nouis, necnon in Manual. cap. 27. sub num. 302. vers decimò dico. Graff. decis. aur. p. 1. lib. 4. cap. 27. nu. 54. & lib. 3. cap. 5. n. 8. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 1. q. 2. Roder. quæst. reg. tom. 1. q. 13 art. 5. Mirand. in Manual. tom. 2. q. 2. art. 1. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. Suar. tom. 5 disp. 50. sect. 5. nu. 16. Molina de iust. & iure tract. 2 disp. 173. vers. illegitimi etiam si spurij. Fusc. in tract. de visit. Episcop. lib. 2. cap. 15. n. 36 Campanil. in Diuersor. iur. canonic. rub. 11. cap. 13. nu 117. Bonacin. de censur. disp. 7. quæst. 2 punct. 3. nu. 13. vers. secundò per professionem, & q 5 punct. 2 nu. 3. Sanch. in Decalog. lib. 5. nu. 16.* Qui omnes Doctores hoc extendunt, non solùm ad Prælationem in Religione, sed etiam extra illam, & ad omnes dignitates, & beneficia præcipuè curam animarum habentia. Ratio est, quia si illegitimi ad ordines, & dignitates Ecclesiasticas, sicuti, & legitimi, promoueri possent: nullo discrimine matrimonium à fornicatione separeretur, ob deprauatos, & corruptos hominum mores; nec filij ab imitatione sceleris parentum reuocarentur; vt colligitur ex *gloss. in cap. 2. de fil. presb in 6. & Ostien. in sum. eodem tit. §. quæ est causa prohibitionis*. Ex his patet, illegitimè natos arceri non solùm ab Abbatijs Regularibus, verùm etiam à secularibus: nec posse illas, absque dispensatione, obtinere. Et hoc procedit, etiam si huiusmodi defectus esset occultus, illegitimus autem veritatem nouit; quia tunc ipse in conscientia tenetur dispensationem petere. Ità *d. Anton. post Panor in d. cap. primo de fil presbyt. nu. 4. Sylu. verb. irregularitas q. 10. Nauar. d. cap 27. nu. 201. Roder. d. art. 5. circa finem. Sayr. cap. 10. nu. 46. Azor d. c. 3. q 23 Suar d. sect. 5. n. 12. & alij apud Sigismund à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regul. dub. 72. num. 1. contra Castr. de lege pæn. lib. .. cap. vlt. concl. 3.* Sed si

Prælationem acceptare cogeretur, nec absque sua, & suorum infamia dispensationem petere valeret, posset tūc Prelationem, sine dispensatione, acceptare, vt ait *Roder. vbi proximè.*

5 Hinc deducitur, illegitimos, antè dispensationem, in Religione esse capaces illorum officiorum, quæ Prælaturæ non sunt, & ad ad Superioris nutū auferri possunt, vt Sacrista, Cellerarius, siue Oeconomus, Scriba, & similia, quibus dignitas annexa non est, sed sunt manualia officia; quia ex dispositione *d. cap. 1. de fil. presby.* à Prælaturis tantùm arcentur. Ità *Nauar. lib. 1. consil. tit. de fil. presb. cons. 6. nu. 3. & nu. 6. Sanch. in Decalog. lib. 5. cap. 3. nu. 16.* Idem tenent *Anton. d. cap. 1. de fil. presb. num. vlt. Panormit. ibid. num. etiam vlt. Card. quæst. penult. Gomez, & Paleot.* quos referunt, & sequuntur, *Mayol. de irregular. lib. 1. cap. 19. nu. 3, Sayr. loco cit.* asserentes, illegitimum professum nulla indigere dispensatione, vt præfici possit simplici administrationi; dummodo curam non habeat, & sit ad Prælati nutum amouibilis; licèt contrarium affirmare videatur *Suarez loco cit.*

6 Quæ autem intelligantur officia manualia; *Nauar. cit. nu. 6. censet*, in Religionibus ea omnia officia manualia esse, quæ non sunt Capita Conuentuum; At rectiùs sentiendum videtur cum *gloss. in cap. 2. verbo non mutentur, & cap. cum ad monasterium, verb. perpetuò. de stat. monach.* officia, quæ fiunt in Capitulis per canonicam electionem, & Superioris confirmationem, cum nequeant ad Superioris nutum amoueri, manualia non esse; reliqua verò, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia esse. Ita etiam *Sanch. loco cit. & Laurent. de Pierin. tom. 2. priuileg. sui Ord. Minim. in annot. ad §. 29. cōst. 2. Iulij secundi num. 91.* Igitur in nostra Congregatione Vallumbrosana illegitimi non poterunt, absque dispensatione, Definitores, Visitatores, siue Procuratores Generales in Curia Romana, vel Florentina eligi; talia enim officia in Capitulo, & à Generali, & Definitoribus canonicè prouidentur, vt patet ex nostris constitutionibus.

7 Dispensare cum illegitimis, vt ad Prælaturas assumi possint, de iure communi ad Summum Pontificem spectat, *d. cap. 1. & fin. de fil. presbyt. Roder. quæst. regular. tom. 1. quæst. 13. art. 6. Sanch. d. c. 5. num. 17.* & alij.

Est autem aduertendum, quòd olim circa hoc fuerunt à Summis Pontificibus tradita nonnulla priuilegia Ordinibus, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, per quæ eorum Prælati dispensare poterant cum suis subditis natalium defectum patientibus, vt ad dignitates, & Prælaturas promoueri possent; vel vt ipsi illegitimi, absque dispensatione, per professionem habiles ad eas obtinendas redderentur; sicut Eugenius Quartus concessit Congregationi Casinen, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua. *Vt Monachi dictæ Congregationis, dummodò professionem emiserint, & honestè vixerint in Religione, defectu natalium non obstante, possint ad sacros ordines promoueri, nec non ad officia, dignitates, & Prælaturas*; vt refertur à *Roderic. in Compend. Bull. Apost. pro Regular. bulla 7. Eugenij IV.* quod priuilegiū postea extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ à Iulio II. Idem etiam habetur *in Cōpendio priuil. Ordinis Cistercien. & in priuil. Congregationis Montis Oliueti, priuil. 59. fol. 123. & priuil. 52. fol. 201.* Et Sixtus IV. concessit Generali, & Prouincialibus Ministris Ordinis Minorum, & eorum Vicarijs auctoritatem dispensandi cum fratribus dicti Ordinis patientibus defectum natalium, vt ad quascunque administrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant; vt habetur in *Mon. Ordin. 2. impress. fol. 61. & 2. fol. 144. conc. 152.* Idipsum etiam concessit idem Sixtus IV. Generali Magistro, & Prouincialibus Prioribus, & Conuentualibus Ordinis Prædicatorum, ac illorum Vicarijs, vt habetur in *Compendio priuilegiorum Mendic. verbo; dispensatio §. 13.* Verùm Sixtus V. in duabus constitutionibus, quas edidit contra illegitimos, & malè promotos, reuocauit omnia priuilegia, & indulta, super hoc Religionibus concessa, auferens ab earum Superioribus quamcumque auctoritatem ampliùs dispensandi; irritas, & inanes, declarando omnes dispensationes, factas ab illis, antè dictas eius

8 constitutiones; quæ deinde modificatæ, atq; ad terminos iuris communis redactæ fuerunt à Gregorio XIV. in alia sua Bulla incipiente, *Circumspecta Romani Pontificis prouidentia*, sub datum Romæ anno Domini 1590. Idibus Martij, Pontificatus sui anno primo, in qua concessit, vt natalium defectū patientes ad Prælaturas, & officia Religionis dispensari possint à Generalibus, vel Prouincialibus in Capitulo Generali, vel Prouinciali, aut intermedio, cuius constitutionis verba ad propositum facientia sunt hæc. *Volent (eisdem constitutionibus non obstantibus,) & statuens, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxtà tenorem indultorum, & priuilegiorum Apostolicorum eis concessorum, quæ modo vsu recepta, nec alias sub illis reuocationibus comprehensa sunt (vt præfatur) in hac parte reualidans, cum illegitimis, quos aliàs dicti Generales, aut Prouinciales, cum Generali, Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ità factas, & inde sequuta quæcunque antèà valere, & tenere, perinde ac si dictæ constitutiones non emanassent.* Ex qua constitutione habetur, quòd patientes defectum natalium per professionem in Religione, non remanent dispensati ad Abbatias, & Prælaturas obtinendas; & ità quoad hoc sunt reuocata prædicta priuilegia, ab Eugenio Quarto Congregationi Casinen., & à Iulio II. nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ concessa; & similiter reuocata sūt priuilegia, quibus concessa erat Regularibus Prælatis absolutè facultas, dispensandi cùm illegitimis ad Prælaturas, & dignitates in Religione obtinendas; Nam post dictam Constitutionem Gregorij XIV. prædictæ

9 dispensationes necessariò fieri debent à Generalibus, & Prouincialibus simul cum Generali, vel Prouinciali, seu intermedio Capitulo. Verùm

10 virtute cuiusdam priuilegij Congregationi Clericorum

ctorum Regularium Infirmis Ministrantium concessis Generales, seu Prouinciales, vel locales Abbates, & Prælati, eorumq; Vicarij d. Congregationis, necnon ceterarum eius priuilegia participantium, possunt cum illegitimis ad dignitates, Prælaturas, & officia Regularia obtinenda, dispensare, absque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio. Nam Gregorius XIV. per Bullam incip. *Illius, qui* relatam in *Bullario* nuper edito *tom. 2. constit. eius 17 concessit facultatem Præfecto Generali eiusdem Congregationis pro tempore existenti, seu, de illius licentia, Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus d. Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicarijs, ac Locatenentibus, vt cum eiusdem Congregationis personis defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in d. Congregatione vota emiserint, vt, defectu huiusmodi non obstante, ad quoscunque sacros, etiam Presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare, necnon ad quascunque administrationes, personatus, praeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & assumi, illaque gerere, & exercere possint, dispensare liberè, & licitè possint, & valeant.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi Religiosorum dispensari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; Et non solùm in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione, contra Roderic.*

SVper hoc duæ sunt contrariæ opiniones. Prima est *Roderic. quæst. reg. tom. 1. quæst. 13. art. 7.* vbi partem affirmatiuã cùm quadam limitatione tuetur; nempe quòd filius Religiosi dispensari possit ad obtinendas Prælaturas in Religione, in qua eius pater professus est, & Prælationem aliquam obtinuit, quamuis non in Monasterijs, in quibus eius pater Præfectus fuit.

Contrariam opinionem defendit *Mirand. tom. 2. Manual. Prælat. quæst. 2. art. 10.* dicens, Religiosorum filios illegitimos dispensari non posse ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; & quòd procedat, non solùm in eodem Conuentu, verùm etiam in tota Religione; quæ opinio mihi magis probabilis, ac ideo amplectenda videtur. Nam Gregorius Decimusquartus in sua Bulla, quæ Sixti V. Constitutiones super hoc æditas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit, concedens facultatem Regularibus Prælatis, vt seruatis quibusdam conditionibus, huiusmodi natalium defectum patientes ad Religionem recipere possent, sic ait. *Dummodo filius illegitimus in Religione in qua pater, siue ante, siue post natiuitatem dicti filij, professus fuerit, ipso patre viuente non admittatur, quod expressè prohibemus*; ex quo licet colligere, quòd si prædictus Summus Pontifex ità expressè prohibuit, ne illegitimi in Religione, in qua eorum patres ante, vel post ipsorum natiuitatem professi fuerint, in vita Patrum recipiantur, ob scandalum, ac continuam paternæ incontinentiæ memoriam; multò magis per eandem constitutionem prohibitum censendum est, vt ijdem Religiosorum filij ad Prælationes, & dignitates promoueantur in Religionibus, vbi eorum patres Prælati sunt, vt aduertit *Miranda*. Nec obstat, quòd in dicta constitutione, quando agitur de dispensatione cum illegitimis, vt virtute priuilegiorum ad dignitates, & Prælaturas Religionis promoueri possint, nulla prorsus de hac re mentio facta est, & quòd propterea videtur, Summum Pontificem id consultò tacuisse; cum si eius voluntas fuisset, hoc prohibendi, id expressè fecisset, sicut fecit, loquendo de Nouitiorum illegitimorũ receptione. Nam respondetur, ideo Summum Pontificem id non expressisse, quia præsupposuit, priorem ipsius prohibitionem, de non admittendis Nouitijs illegitimis in Religionibus, vbi eorum patres ante, vel post filiorum natiuitatem professionem emiserint, ipsis viuentibus, obseruatam esse, quæ si iuxtà dicti Summi Pontificis intentionem obseruaretur, huiusmodi controuersiæ locus non esset, vt clarum est. Ex his ergò prædictam Mirandæ opinionem sequendo, dicimus, Religiosorum filios nullo modo à Prælatis Regularibus, etiam cum eorum Capitulis, virtute priuilegiorũ dispensari posse, vt in eodem Monasterio, quinimò nec in eadem Religione ad Abbatialem dignitatem assumantur; vbi eorum patres Prælationem, vel dignitatem aliquam obtinuerunt, vel obtinent, præcipuè in eorum vita; & hoc, *vt paterna incontinentiæ memoria à locis Deo sacratis, quos, maximè puritas, sanctitasq; decet, longissimè arceantur*, vt per *Concil. Trident. sess. 25. de reform. cap 15.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit, sinè causa.

SVMMARIVM.

1 *Inferior dispensans in lege Superioris, sinè causa, peccat mortaliter, & dispensatio est nulla.*

2 *Dispensatio quid sit.*

3 *Dispensatio facta sinè causæ cognitione dissipatio potiùs, quàm dispensatio dicenda est.*

4 *Generales, vel Prouinciales, cum Capitulis, absque causæ cognitione, dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.*

5 *Dispensatus sine causa non est tutus in conscientia. Limita, vt nu seq.*

7 *Papa sine causa dispensans, à culpa non excusatur.*

Qua

8 *Quæ causa ad dispensationem super natalium defectu requirantur.*
9 *Prælatus, posita iusta causa, tenetur, cum illegitimis ad Prælaturas dispensare.*
10 *Subditi non habent ius petendi dispensationem, nisi fortè deprecatiuè.*
11 *Quantò maior est natalium defectus, eò maior causa ad dispensandum requiritur.*

1 Regulariter nullus Principe inferior dispensa-
re potest in lege Superioris, absque causæ
iustæ cognitione: & dispensatio aliter facta, non
solùm illicita est, verùm etiã ipso iure nulla, *gloss.*
vlt. in fin. in cap. literas, de concess. prebenda, gloss. vlt.
in princ. in cap. 1. de ætat. & qualit. lib. 6. gloss. 1. per
tex. ibi. in cap. 2. de schismat. Innoc. in cap. eum ad Mo-
nasterium de stat. Regular. Panor. *in cap. per venera-*
bilem, qui fil. sint legit. nu. 4. & in cap. at si clerici §.
de adulterijs nu. 12. de iudic. & in cap. innotuit. nu 8.
de elect. & in cap. de multa nu. 8. de praeben. & in cap.
diuersis fallacijs n. 4. de cler. coniug. & in d. cap. 2. n. 4.
de schismat. Felin. in cap. preterea in 4. col. nu 8. de
testibus cogen. Nauar. cons. vlt. nu. 4. de sim. Guttier.
canon. quæst. lib. 1. cap. 19. nu 5. Rebuffus in prax. tit.
de dispensat. ad plura nu. 25. Sanch. de matrim. lib. 8.
d. 17. nu. 3. & disp. 4. nu. 17. Suar. de relig. tom. 1. tract.
3. lib. 4. cap. 61. & de legibus lib. 6. cap. 19. nu. 2. Salas
de legibus disp. 20 sect. 2. nu. 30. & sect. 6. nu 66. vers.
quartò si causa, Gregor. à Valent. tom. 2. disp. 7. quæst. 5.
punct. 9. Bonacina de legibus disp. 1. quæst. 2. punct. 3.
nu. 12. & Rota in Romana Pensionis 3. Iunij 1585. co-
ram Card. Seraphino, & communiter omnes. Id ip-
sum patet ex dispensationis diffinitione.

2 Dispensatio enim nihil aliud est, nisi iuris com-
munis relaxatio facta, cùm causæ cognitione, ab
eo, qui potestatem habet dispensandi. *gloss. in cap.*
requiritis §. nisi rigor, verbo, vt plerisq; 1. q. 7. Vnde
3 (vt dicit *Panormit. locis cit.*) dispensatio facta sine
causæ cognitione, dissipatio, non dispensatio di-
cenda est: & Prælati dantes pro voluntate licen-
tiam, veniendi contra legem, sinè causa rationabi-
li, vel saltem dubia, dissipatores sunt, non dispensa-
tores; ità Diuus *Bernard.* quem refert *Curt. Senior*
cons. 19. incip. aggredior nu 7. Socc. Iunior. cons. 120.
nu. 28. vol. 2. Sylu. verb. dispensatio nu 2.

4 Ex his igitur constat, illegitimorum dispensa-
tionem, quæ in Religionibus ad Generales, vel
Prouinciales simul cum Capitulo pertinet, sine
causæ cognitione fieri non posse, aliàs esset ipso
iure nulla. Hæc omnia clariùs patent ex consti-
tutione Gregorij XIV. vbi agendo de huiusmodi
dispensatione, ait. *Volumus, atque statuimus, licere*
Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut
Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta di-
spensatio spectat (iuxtà tenorem eorum priuilegiorum,
& indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ
dummodo vsu recepta, neque aliàs sub illis reuocationi-
bus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reua-
lidamus) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis,
aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, aut inter-
medio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis di-
gnos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates
obtinendas dispensare. Quæ verba manifestè indi-
cant; illegitimorum dispensationem cum causæ
cognitione fieri debere, dum conceditur licentia
Prælatis, vt dispensare possint cum illis, quos, suf-
fragantibus meritis, ipsi dignos iudicauerint. Ex
quibus sequitur, quòd Monachus illegitimus per
5 priuilegia ad Abbatiam obtinendam, sinè legitima
causa, dispensatus non posset tuta conscientia,
neque quo ad Deum, neque quo ad Ecclesiam di-
spensatione vti; quia si dispensatio est inualida,
is, cum quo est dispensatum, non fuit exemptus ab
obligatione iuris. Ità *Roder. quæst. regul. tom. 1.*
q. 13. art. 14. Miranda in Man. Prælat. tom. 2.
q. 2. art. 21. Innoc. d. cap. eum ad monasterium, & Do-
ctores supra adducti; Reginald. in praxi fori pænit. lib.
13. nu. 195. Bonac. disp. 1. de legibus q. 1. p. 3. nu 15.
& alij. DD. superiùs citati ferè omnes. Secus di-
6 cendum est, si dispensatio fiat ab ipsomet Summo
Pontifice; licèt enim facta sit absque causa, tamen
tenet, & dispensatus erit tutus in conscientia.
Quia quando Princeps dispensat contra ius posi-
tiuum, non requiritur causæ cognitio, sed sufficit
ibi sola voluntas: vt notat *Speculator in tit. de leg.*
§. nunc breuiter, in vers. & notat, & Innoc. d. cap. cum
ad monasterium, Abbas in d. cap. diuersis fallacijs n. 4.
Rebuff. loc. cit. nu. 9. Suar. de Relig. tom. 2. tract. 8. lib. 6.
cap. 9. nu. 1. eius enim est destruere, cuius est con-
dere: nec Princeps tenetur suis legibus, *l. digna*
vox C. de leg. Sylu. verbo dispens. nu. 5 Roder. & Mi-
7 *rand. locis cit.* Verùm ipse Summus Pontifex absq;
causa dispensans à culpa non excusatur *D. Tho. 1. 2.*
q. 97. art. 4. Caiet. in Sum. verbo dispensatio in princ.
Panor. in cap. non est voti nu. 9. de voto, & voti re-
dempt. Sanch. de matrim. lib 8. disp. 18. nu. 3. vbi plu-
res cumulat, & communem dicit *Suar. de leg. lib. 6*
cap. 18. nu. 4.

8 Quæ autem causæ ad huiusmodi dispensationem
sint necessariæ, non potest generalis, & determina-
ta regula assignari: nam multæ causæ ad hoc con-
currere possent; & propterea standum est arbitrio
boni viri. Vndè Gregorius Decimus quartus in
supradicta sua constitutione permittens, vt ille-
gitimi ad Religionem, ipsorum meritis suffragan-
tibus recipiantur, relinquit hoc arbitrio Prælato-
rum recipientium per hæc verba. *Diligenter mores*
eorum, & vitam inquirant, & ità demum recipiant, si
tamen bonam indolem, & virtutis specimen præsefe-
rant, & tot eis merita suffragentur, vt natalium sup-
pleant defectum, eorumq; receptio Religionis commo-
do, & vtilitati profutura videatur, & super hoc ipsò
bi, ad quos (vt dictum est) pertinet receptio, matura
deliberatione habita, ità censuerint, & iudicauerint.
Quòd standum sit arbitrio boni viri, patet ex illis
verbis, *censuerint, & iudicauerint*, quæ verba ad
arbitrium boni viri, non autem ab beneplacitum
voluntatis referenda sunt, *l. fideicommissaria §.*
quamquam ff. de leg. 3. Ità Suar. de relig. d. lib. 6. c. 17.
nu. 15. & seqq. Roder. d. q. 13. art. 15. & Miranda d.
9 *quæst. 2. art. 11. Sylu. verbo dispensatio nu. 3.* Subden-
tes, quòd Prælatus, si iudicauerit causam rationa-
bilem, non dispensando, peccat *arg. cap. quanto, 21*
qu. st. 4. quia potestas dispensandi competit Præ-
latis in vtilitatem, & commodum subditorum; &
sicut quilibet tenetur aliorum necessitati occur-
rere;

rere; ità à fortiori Prelati tenentur per diſpenſationem ſubditorum neceſſitati conſulere; tamen
10 ſubditi non habent ius petendi, niſi fortè deprecatiuè; ſuper quo videnda eſt bona, *gloſſ. in can. conſtitueretur, verbo, detrahendum eſt, 50 diſt.*

11 Eſt autem hic notandum, quòd quantò maior eſt natalium defectus, eò maior cauſa in diſpenſatione requiritur; quia cum diſpenſatio ſit legis relaxatio, cum cauſæ cognitione, vt dictum eſt; vbi maior eſt legis obligatio, ibi maior cauſa requiritur ad diſpenſandum. Ità *D. Thomas in addit. ad 3. p. q. 19. art. 5. Soto in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3. concl. 1. verſ. poteſt tamen; Sayr. de cenſur. lib. 6. c. 18. nu. 15. Sanch. de matrim. lib 8. diſp. 18. nu. 14. Bonac. d. punct 3. num. 21. verſ. ego vero, &c. Sigiſmundus à Bononia de electiou. & poteſtat. Prelat. Regular. dub. 78. nu. 5. in fine.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatũ ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium: & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Princeps, ſi ex certa ſcientia inhabiles promouet, cenſetur, cum eis tacitè diſpenſare.*
2 *Princeps poteſt diſpenſare ſinè cauſæ cognitione.*
3 *Inferiores nequeunt, abſque cauſę cognitione, diſpenſare.*
4 *Generalis, vel Prouincialis cum Deſinitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem ſciunt illegitimum, cenſentur, cum eo tacitè diſpenſare, tàm in foro conſcientiæ, quàm in foro externo. vide nu. 8.*
5 *Quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato fieri poteſt, pręſumendum eſt fieri ſinè peccato.*
6 *De duobus peccatis minùs præſumendum eſt.*
7 *Diſpenſatio non requirit certa verba.*

1 NOnnulli Doctores negatiuam partem ſuſtinent, dicentes, quòd ſolus Princeps, ſi ex certa ſcientia promouet inhabiles, videtur cum eis tacitè diſpenſare, per *l. quidam conſulebant ff. de re iud. & l. idem Vlpianus. ff. de excuſ. tut. arg. gloſſ. in cap. ſtatutum, in verbo canonicis, de reſcriptis in 6.* Inferiores autem, ex eorum ſententia, non ſic; ſed neceſſariũ eſt, vt expreſsè diſpenſent. Ità *gloſſ. in cap. vnico, verbo diſpenſare de ætat. & qual. in 6. alia gloſſ. final. in cap. literas, de conceſſ præb. Panor. in cap. cum in cunctis §. inferiora n. 8. & cap. innotuit, nu. 8. & cap. quiſquis nu 2. de elect. Felin. in cap. nonnulli col. 16. in 4. fallen. verſ confirmatur iſta 4. fallentia, de reſcrip, & in cap. præterea col. 3. n. 7. & 8. de teſt. cogen. Bart. in l. barbarius, in 8. col. verſ. ſed quid ſi Papa ff. de off pręſid Nauarr. in Manual. prælud. 9. nu. 15. & cap. 25. nu. 74.* vbi hoc limitat, quoad forum internum, & alij apud *Sanch de matrim. lib 8. diſp. 4. num. 16.* eorum ratio eſt; quia Princeps, cum diſpenſat, non
2 reſtringitur ad cauſę cognitionem præmittendam: ſed ſufficit ſola eius voluntas, vt notat *Innoc. in cap. cum ad monaſterium de ſtat. Regul.* & dictum eſt
3 ſupra; Inferiores autem non poſſunt, abſque cauſæ cognitione diſpenſare. Quapropter cum diſpenſatio illegitimorum, ad hoc, vt poſſint ad Abbatialem, vel aliam huiuſmodi dignitatem, & Prælaturam in Religione aſſumi, pertineat ad Prælatos Religionis, ad quos etiam ſpectat Abbatum, & aliorum Prælatorum electio; priùs debent, ſuper natalium defectu diſpenſare, & deinde diſpenſatum in Abbatem eligere; aliàs enim electio nulla eſſet. Ità *Roder. quæſt. reg tom. 1. q. 13. art. 16. & Mirand. in Man. Prælat tom. 2. q 2. art. 14.*

4 Nihilominus contrarium tenendum eſt, nempè, quòd Generalis, vel Prouincialis cum ſuis Deſinitoribus, apud quos reſidet facultas, diſpenſandi ſuper illegitimitate, promouentes aliquem illegitimum ad Abbatialem dignitatem cenſeantur, cum eo tacitè diſpenſare; ſi antea certò ſciebant illius natalium defectum, & tamen, eo non obſtan-
5 te, illum promouent; Nam quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato exerceri poteſt: præſumendum eſt, exerceri ſine peccato, *l. merito ff. pro*
6 *ſocio*, ſicut ex duobus peccatis minus præſumendum eſt, *l ſi adulterium cum inceſtu §. 1. & 3. ff. ad leg. Iul. de adult* quia igitur maius peccatum eſſet, illegitimos ſinè diſpenſatione ad Abbatias promouere, quàm, abſque cauſæ cognitione, promouere cum diſpenſatione; præſumendum eſt minus peccatum, quod eſt diſpenſare. Tum etiam, quia diſpenſatio non requirit certa verba, vt ait *Eman. Sà in aphoriſm. verbo diſpenſatio num. 12.* imò ſufficiunt quæcunq; ſiue facta, ſiue verba, ex quibus ſufficienter cognoſci poſſit animus diſpenſandi in eo, qui diſpenſare poteſt; Secundùm *Sylu. verbo irregularitas q. 28. verſ. 3. Suar de cenſ. diſp. 41. ſect. 3. & de Relig. tom. 1 tract. 3. lib. 4 cap 61. num. 13. & de legibus lib. 6. cap. 15. nu. 2. Bonac. de cenſ. diſp. 7. q 5. punct. vlt. num. 7.* Atq; hanc noſtram concluſionem defendunt *Bellam in cap. veniens nu 11. & 19. de fil presbyt Henriq lib. 15. cap. 17. §. 4. lit. O.* cum alijs in margine citatis. *Sanch. de matrimon. lib 8 diſp. 4. nu 1. 17. & 24. Suar. d. ſect. 3 nu 4. & ſeq. & de legibus d. cap. 13. nu. 23. Mayol. de irregular. lib. 3. cap. 24. nu. 14. lib. 4. cap. 10 nu 3. & lib 5. cap. 51. nu. 8. Salas de legibus diſp. 20 ſect 2. nu 8. & ſect 9 nu. 85. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. nu. 195. & lib. 30. tract. 2. num. 31. Bonac de legibus diſp. 1. q. 2. punct. 3. nu. 18. verſ. obſeruant tamen, & in Decalog. diſp. 4. q 2. punct 7. §. 4 nu 34. verſ. hinc ſolus poteſt, & de cenſ. d. diſp. 7. q. 5. punct. 1. nu. 9.* Aliqui Doctores aiunt, id ſolùm procedere in foro conſcientiæ, ità *Nauar. in Manual. d. cap. 25. nu. 74. Sayr. de cenſur. lib. 7. cap. 15. num. 12. Auila eodem tract. par. 3. diſp. 10. dub. 6. concl. 1. 3 not.* Sed *Suar. de cenſur d. ſect. vlt d. n 5. & de legibus lib. 6. cap. 13. num. 25. Sanch. d. num. 17. Mayol. & Salas locis cit in terminis, & Sigiſmund. à Bononia in tract. de elect. & poteſt. Prælat. Reg.*
8 *dub 81. nu. 2.* aſſerunt, id procedere, tàm in foro conſcientiæ, quàm in foro externo, nec *Bellam. Henriq. Reginald. & Bonac.* his aduerſantur, ſed illimitatè loquuntur. Verùm pro foro externo oportet, conſtare, Superiores habuiſſe legitimam cauſam diſpenſandi, vndè ſi res in examen deferretur,

retur, necessarium esset, causam probare; in foro autem interno satis est, non constare de causæ defectu; quia subditus præsumit, Superiorem rectè agere. Ità *Suar. d. sect. Vlt. nu. vlt. circa finem, & de legibus d. cap. 13. nu. 24. & cap. 19. nu. 2. Sigismund. à Bononia d. dub. 81. nu. 2.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ità facilè dispensasset, reddit dispensationem nullam.*

2 *In generali concessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur.*

3 *Illegitimitatis qualitates sunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda dispensatione.*

4 *Clausula*, ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis, *non tollunt defectum dispensationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

5 *In rescriptis Apostolicis semper subintelligitur clausula*, si preces veritate nitantur.

Regulariter ad hoc, vt dispensatio per rescriptum, aut aliàs per Principis facultatem concessa, & obtenta sit valida, oportet, vt non taceatur
1 Superiori aliquid, quo cognito, non dispensasset, aut non eodem modo dispensasset, sed cum quibusdam moderationibus, *cap. vlt. de fil. presb. in 6. & cap. postulasti de rescript. l. 1. ff. de natal. restitut.* vbi expressè probatur, quòd omne tacitum, quo expresso, Superior non ità facilè dispensationem concessisset, habet ipsam vitiare, Ratio est; tùm quia Superior non censetur dispensare, nisi sub tali conditione, si nihil verè occultetur; Tùm etiam, quia in hoc casu valet regula iuris. *In generali cō-*
2 *cessione non veniunt ea, quæ non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur, reg. in generali de reg. iur. in 6. Ità Couar. in Epitome 4. decret. 2 par. cap. 8. §. 9 nu. 1. & communiter DD.*

3 Vndè sequitur, quòd illegitimationis qualitates sunt plenè Principi exprimendæ, puta, quòd est incestuosus, vel adulterinus, vel incestuosus, & adulterinus simul, vel sacrilegus; & si est incestuosus, secundùm *Couar. vbi sup.* exprimendus est gradus consanguinitatis, & affinitatis inter parentes, ex quibus fuit genitus; si autem ex sacrilegio, vtrùm ex Sacerdote, Moniali, Religioso: & an fit sacrilegium; Ità *Io. Andr. in add. ad Specul. tit. qui filij sint legit. vers. sed quæro,* vbi dicit, quòd si dispensandus dixit se spurium simpliciter, si erat spurius duplicatus, vt potè natus ex vxorato, & vxorata, dispensatio, vel legitimatio non valet; Ità etiam *Panormit. in cap. per venerabilem, nu. 27. qui fil. sint legitimi. Sylu. verb. legitimus nu. 8. Couar. loc. citato,* quod habet locum, siue taciturnitas veri contingeret ex malitia petentis dispensationem, siue absq; eius malitia, & defectu; quia malitia, vel simplicitas petentis non supplet defectum intentionis cōcedentis, à qua gratia vires suscipit; Ità aliis relatis *Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 21. à nu. 56. & in*
4 *Decalogum lib. 4. cap. 47. n. 15.* Nec clausulæ *de plenitudine potestatis,* vel, (quod idem est,) *supplentes omnem defectum, aut ex certa scientia,* tollunt defectum dispensationis, prouenientem ex eo, quòd qualitates illegitimationis taceantur; quia in re-
5 scriptis Apostolicis, nisi expressè ponatur, semper subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur,* secundùm *Specul. in tit de rescrip. præs. §. ratione quoque defectus, in vers. item, quòd non est ibi clausula,* & *Doctores* communiter *in cap. 2. de rescrip.* Ex his igitur concludimus, qualitates defectus natalium Religiosi, qui ad Abbatias, & dignitates, & Prælaturas à Religionum Prælatis dispensandus est, proponendas, & exprimendas esse quoad turpiorem illegitimationis modum; nec sufficere, quòd exprimatur in communi, Religiosum esse ex illegitimo matrimonio natum; quia cum Prælati Regulares, veluti Papa inferiores nequeant, absque causæ cognitione dispensare: oportet, illegitimitatis conditiones, & qualitates eis explicari, vt indè colligant, vtrùm adsit causa ad huiusmodi dispensationem sufficiens; maximè quia, (vt supradictū est,) vbi turpior est defectus originis, ibi maior causa requiritur; quod absque dubio fieri nequit, nisi illegitimationis qualitates in particulari exprimantur; Ità *Miranda tom. 2. Man. Prælat. quæst. 1. art. 13. & Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prælat. regul. dub. 79. in fine;* quicquid dicat, *Roderic. quæst. reg. tom. 1. quæst. 13. art. 17.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in seculo dispensatus, si postea Religionem ingrediatur, indigeat noua dispensatione, ad hoc, vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad dignitatem.*

2 *Dispensatio strictè est interpretanda: quia est stricti iuris.*

3 *Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in dispensationibus.*

4 *Monachus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad beneficium simplex.*

5 *Dispensatus ad beneficia quæcunque, absque alia expressa dispensatione, non posset ad dignitates promoueri.*

6 *Appellatione beneficij an veniat dignitas.*

7 *Dispensatus ad quæcumque beneficia in seculo non censetur dispensatus ad Abbatias, nec in seculo, nec in Religione.*

8 *Illegitimus dispensatus in Religione non censetur dispensatus in seculo.*

9 *Illegitimus dispensatus ad Prælaturas in vna Religione,*

gione, & postea ad aliam transferatur, indiget noua dispensatione.

10 *Dispensatus ad dignitatem inferiorem non censetur dispensatus ad maiorem, licet sic e contrà.*

1 RESpondeo, quòd illegitimus dispensatus ad beneficium curatum, non censetur dispensatus ad obtinendam dignitatem: argumento *cap. final de fil presb. in 6. vbi Gemin. Angel. in sum. verbo beneficium nu. 25. Syl. beneficium 3. q. 11. Tabien. Beneficium 2. nu. 23. Azor. Instit. moral. p. 2. lib. 6. cap 3. q. 10. Petr. Greg Syntagm. iur. lib. 17 cap. 5. nu. 36. Bellett. disquisit. cleric. p. 1. tit. de discipl. cle-*
2 *ricorum §. 3 nu. 38* Ratio est, quia cum dispensatio sit stricti iuris, & odiosa, est strictè interpretanda, *cap. 1 in fin. de fil presb. lib. 6. gloss. in cap. Ordinarij, verb dispensationes, de off ordin. eod. lib. Panorm. in cap. de malta, de praeben. nu. 4. Gemin. consil. 47. nu. 3. Nauar lib. 3. consil. 1 tit qui ... git. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 11. à nu. 16 Garc. de benef. p. 1. cap. 6. n 58. Suar. de legibus lib. 11. cap. 11. nu. 10. & cap. 17. nu. 2.*
3 Nec in dispensationibus valet argumentum à paritate, vel maioritate rationis. *Panormit. in cap. ad aures nu 7. de rescrip. arg. cap. per Venerabilem, qui fil. sint legit. Ioan. Andr. in reg. quæ à iure de reg. iur. in Mercurial.* vbi dicit, quòd Monachus dispen-
4 satus ad beneficium curatum non intelligitur dispensatus ad beneficium simplex; idem asserunt *Nauar. de reddit. Eccles q. 1. monit. 10. nu. 4. Couar. de sponsal. p. 2. cap. 8 § 8 num. 11. Garc. d. cap 6. num 59. Campanil. in diuers iur. canon rub. 11. cap. 13. nu. 91. & nu. 101.* resoluit, quòd & si fuisset quis genera-
5 liter ad quæcunque beneficia dispensatus: non tamen, absque alia expressa dispensatione, ad dignitates promoueri possit; Ità etiam *Panormit. in cap. literas nu 6. versùs finem, de fil præsb. Doct in cap. fin. de præben. in 6. Rebuffus in praxi tit de dispens. super defect. natal. nu. 52. Azor. d. cap 3 q. 7.* Nam appella-
6 tione beneficij non venit dignitas, *arg. d. cap. fin. de præben. in 6. & cap. cum olim extr. eodem tit. & ibi Panor. n. 4. 1. & clem. 1. de sequestrat possess Bellett. d. tit. de discipl cleric. §. 2. nu. 38.* Vndè fit, vt dispensatus ad beneficia, vel etiam ad dignitates, non possit promoueri ad dignitates, quibus animarum cura annexa est; *Azor. d. c. 3. q. 9. & 10. D. Aug. Barbos. de off. & potest Episc. p. 2. allegat. 45. nu. 13.* Ex his clarè
7 patet, quòd illegitimus dispensatus ad beneficia quæcunque, etiam curata, non intelligitur dispensatus ad Abbatiam, tàm sæcularem, quàm etiam, & à fortiori Regularem; cum Abbatia sit dignitas, vt *est tex. notabilis in cap. si quis deinceps 16. q. 7.* & probatum est supra *disp. 1. quæst. 2.* vi ieatur in terminis huius quæsiti *Nauar. d. consil. 1.*

Neque his obstat, quod dicit *Rebuff. dicto tit. de dispensat. super defecta natalium nu. 75.* nempe quòd dispensatus in seculo ad quæcunque beneficia, si postea Religionem ingrediatur, absque noua dispensatione, poterit Prioratum Regularem obtinere; quia (meo iudicio) voluit intelligere de Prioratu Regulari, quod est beneficium manuale, absq; dignitate: non autem de alijs officijs secum dignitatem retinentibus; non enim est censendum, quòd sibi ipsi contradicere vellet tantus Doctor, quod absque dubio fecisset, intelligendo de Prioratu, cui annexa est dignitas, vt patet ex supradictis; nostra autem quæstio est de Abbatia, quæ verè est Ecclesiastica dignitas.

8 Ex his infertur, stante quòd dispensatio est odiosa, ac stricti iuris, cum Regulares virtute prædictorum priuilegiorum, dispensari tantùm possint suis Prælatis ad beneficia, & dignitates in Religione obtinendas; quòd si demùm à Religione recedant, absque noua dispensatione, ad Ecclesiastica beneficia promoueri nequeunt. Sicut etiam dispensati in vna Religione ad Prælaturas, & administrationes, si postea transferantur ad aliam, indigebunt
9 noua dispensatione, ad hoc, vt Prælaturas, & administrationes in ea obtinere valeant; per dispensationem enim in prima Religione cum eis factam, non fuerunt absolutè legitimati: sed ad dignitates, & gradus in illa tantùm consequendos habilitati; Ità *Roder quæst regular tom. 1. q. 13. art. 13. Mirand tom. 2. q. 2 art 4. Io. Cruz. de statu Relig. lib cap 6. dub. 18. conclus. 5. Sanch in Decalog. lib. 5. cap. 5. n a. 16. Laurent de Pierin. tom. 1. priuileg. Ord. Minim. in annot. ad const. 2. Iulij 11. num. 98.*
10 Infertur secundò, quòd dispensatus ad dignitatem inferiorem, ver g. vt localis Prælatus esse valeat, non censetur dispensatus ad maiorem, nimirum quòd ad Prouincialatū promoueri possit: nisi in dispensatione de præfatis expressa mentio facta fuerit; quia permissa minori dignitate, non censetur permissa maior, sed è contra, vt colligitur, *ex cap. innotuit, de elect. Ità Hieron. à Sorbo in annot. ad Comp. priuileg. verb dispensatio, vers. & ideò fratres. Panormit. in d. cap. innotuit nu. 4.*

QVÆSITVM XX.

An notoriè infamis possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Infames, tàm infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi sunt.*
2 *Infamibus porta dignitatum patere non debent.*
3 *Collatio periuro facta an sit nulla.*
4 *Abbatia, & Episcopatus æquiparantur in iure.*
5 *Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri possint ad dignitates.*
6 *Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.*
7 *Emendatus præsumitur, qui post peccatum operatur bonum.*
8 *Inquisitus, accusatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non possit.*

OLdrad. *consil. 14. vers. & idem in Monasterijs, nu. 11. & gloss. in cap. tuam,* verbo *non ascendat, de ætate, & qualit.* tenent, posse Monachum infamem eligi in Abbatem; quia infamis à ciuilibus muneribus non excluditur.

Nihilominus contrarium est verius, nempe
1 quòd infames ab Abbatiali dignitate omnino arcendi sunt, tàm si sint infames infamia iuris, quàm
2 infamia facti; quia infamibus portæ dignitatum patere non debent *l. 2. C. de dignit. lib. 12. l. Vnica*

C. de infam. lib. 10. cap. inter dilectos de excess. Prælat.
gloss. in cap querelam, verbo *crimine periurij, de iure*
iur. Abbas Panormit. *ibidem nu. 3. per tex. not. in l. 2.*
§. miles ff de his, qui notantur infamia, per quem
tex. apertè innuitur, infamiam ipso facto quem
militia priuare; & *gloss ibi.* singulariter dicit, quòd
ob infamiam pari ratione priuatur quis militia
cælesti, & alijs dignitatibus, & honoribus; &
Feder. de Senis cons. 50 incip. Quæritur, an collatio,
3 tenet, collationem periuro factam nullam esse;
quia periurij crimen etiam post peractam pœni-
tentiam infamat. Et quòd collatio facta infami nõ
teneat, probatur in *reg infamibus, de reg. iuris in 6.*
& ibi Dyn latè; idem tenet *Felin. in d cap querelam*
col. 2. nu 3. Duaren de benef. lib. 4. cap. 1. Garc de be-
nef. par. 7. cap. 8. nu. 4. Viuianus in prax. Iurispatrona-
tus p. 2. lib. 6 cap. 9. num. 23 Barbos. de off. & potest.
Episc. p. 2. alleg. 43 per tot. et p 3, alleg. 72 n. 100. Suar.
tom. 5. disp. 48. sect. 1. Si igitur infames redduntur
inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores,
quantò magis ad Abbatiam, quæ est propria spiri-
4 tualis Prælatio, & quæ cum Episcopatu æquipara-
tur, iuxtà *gloss. in cap. ne pro defectu, verb. regulares*
de elect per tex. in can si quis deinceps 16. q. 7. Vndè
ad dictum *gloss. & Oldradi.* Respondeo, eos esse lo-
cutos secundùm ius antiquum, quando Abbas po-
tiùs nomen sollicitudinis, & officij, quàm dignita-
tis, & honoris præseferebat, prout declarat eadem
gloss. ibidem; imò (vt ait *Suar. de Relig tom. 4. tract 8,*
lib. 2. cap. 3 in fine) verisimilius est, infamem secun-
dùm ius canonicum nunquam Abbatiam obtinere
potuisse; hoc enim valdè indecens est, & tali mu-
neri repugnans.
5 Excipiuntur tamen infames infamia meri facti,
si re vera se emendauerint; quia tunc benè promo-
ueri poterunt; nam infames infamia meri facti non
sunt propriè, & absolutè irregulares, *Suar d. sect. 1.*
nu. 11. Garc. d. cap. 8. nu. 64. & p. 11. cap. 3. nu. 118. &
alij apud Bonac. de censur. disp. 7. q. 3. punct. 1. num. 5.
licèt ipse contrarium sentiat; Sed sunt infames se-
cundùm quid, scilicet, quatenus prohibentur pro-
moueri, stante huiusmodi infamia; Sed infamia
6 meri facti per pœnitentiam purgatur *Panormit in*
cap. cum te. num. 9. de re iudic. Nauar. in Man. cap.
27 nu 204. vers. 17. Suar d. sect. 1. nu. 8. Reginald lib.
30. tract. 2. nu. 196 Bonac d nu 5. Barbos d. alleg. 45.
nu 21. ergo infamis infamia meri facti, postquam
purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoueri.
7 Emendatus autem præsumitur, qui post peccatum
operatur bonum, *Mascard. de probat. concl. 465.*
nu 10. Barbos d alleg 43. nu 23.
8 Ex his infertur, inquisitum interim, pendente
inquisitione, non posse in Abbatem eligi; quia
iam præcessit infamia, *can. tantis Daniel. 81. dist.*
cap. cum in cunctis, de elect. Sed si est accusatus, tũc
vel præcessit infamia, & eligi non poterit; quia so-
la infamia facti etiam impedit *d. l. 2. C. de dignit.*
lib 12, & d reg. infamibus, de reg. iur in 6. Vel non
præcessit infamia, & tunc promoueri potest, vt *in*
l. reus ff de muneribus, & honoribus, & l qui de liber-
tate. ff. de liberali caus. cap. omnipotens, ext de accusat.
& eligi poterit, ne malitiosè sit attentata accusa-
tio; Si verò est denunciatus; tunc vel præcessit in-
famia, & eligi non poterit; vel non præcessit, &
tunc aut Superior inquirit, & interim denunciatus
eligi potest, sed non promoueri; sed si denunciatio
fit Superiori, qui debet conferre, vel eligere, ipse
poterit eligere, seu conferre; & si deinde constiterit,
denunciatum esse criminosum, priuabitur, & à di-
gnitate remouebitur. Ità *Panormit. in d. cap. omni-*
potens nu. 4. de accusat.

QVÆSITVM XXI.

An adsint alij casus in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommuni-*
catione de iure non potest in Abbatem eligi.
2 *Falsificans literas Apostolicas, vel in eis etiam in*
modico manus apponens, nisi sit officialis, non po-
test eligi.
3 *In peccato mortali publico constitutus non potest*
eligi.
4 *Semel reprobatus an possit iterum in Abbatem*
eligi.
5 *Transiens de Mendicantibus ad non Mendicantes, an*
possit in Abbatem eligi.
6 *Corpore vitiatus an possit in Abbatem eligi.*
7 *Religiosus, qui exercuit chirurgiam an possit in Abba-*
tem eligi.
8 *Simoniacus an possit esse Prælatus.*
9 *Homicida an possit esse Abbas.*
10 *Apostata an possit esse Abbas.*
11 *Periurius an possit esse Abbas.*
12 *Prodigus an possit esse Abbas.*
13 *Neophitus an possit esse Abbas, et Prælatus, &*
quandiù à dignitatibus, & Prælaturis arceatur.
14 *Electus semel per abusum secularis potestatis, an pos-*
sit in Abbatem eligi.
15 *Patiens defectum animi, vel corporis, an possint in*
Abbatem eligi.
16 *Regulares pœnitentiati à Sancto Officio sunt omninò*
ad dignitates inhabiles, etiam si pœnitentias com-
pleuerint.

ADsunt etiam, præter supradictos, alij casus
ex quibus Monachus ad Abbatiam ineli-
1 gibilis redditur. Et primò. Excommunicatus ma-
iori, vel minori excommunicatione de iure non
potest in Superiorem Monasterij eligi, *Sylu. verb.*
electio. 1 nu. 15. adducens nonnulla iura hoc prohi-
hibentia. Secundò, qui literas Apostolicas falsifi-
2 cauit, vel in eis etiam in modico manus apposuit,
nisi sit Officialis, inhabilis redditur ad electionem.
Ost in sum de crimine falsi § qualiter vers. sed hodie,
Felin. in cap. ex parte in princ. vers. stylus Curiæ, de
3 *rescrip.* Tertiò in peccato mortali publico consti-
tutus ex *S. Thom. quodlib. 8. q 4. art. 2.* Quartò, si
4 semel reprobatus fuerit, alicuius vitij causa, qui
nõ modò in sua Religione, sed nullibi ad Ecclesia-
5 sticam dignitatem assumi potest. Quintò, transiens
de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abba-
tem assumi non potest, ex *clem. vt professi de Regul.*
6 Sextò, vitiatus magna corporis deformitate, ità
vt

vt scandalum, vel scandalosam deformitatem inducat: quod Superioris iudicio relinquitur, *Io. Andr. in c. 1. de corpor. vitiat.* quo casu solus Papa dispensare potest. *Innocent in cap. cum aeterni, de re iu-*
7 *dic. in 6.* Septimò denunciatus de aliquo crimine (dummodò denunciationem præcesserit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquisitione, non potest in Abbatem eligi. *cap. omnipotens Deus de accus. Panorm. ibidem Innoc. cap accusatum*
8 *de simon.* Octauò, Religiosus, qui exercuit chirurgiam, ex qua sequuta est mors, incapax est digni-
9 tas Abbatialis, *cap. tua de hom. vbi Felin.* Nonò, simoniacus Monachus non potest eligi, *cap. si alicuius de elect. & ibi Panor.* clariùs in constitutione Pauli II. quæ incipit. *Cum detestabile scelus simonia-*
10 *ca,* &c. Decimò homicida, qui iure diuino, & humano inhabilis est ad dignitates Ecclesiasticas, *can. si quis omnem 1. q. 7. cap. ad aures de atat. & qua-*
11 *litate.* Vndecimò Monachus à suo Monasterio discedens pro quocunque crimine, etiam leui, & & occulto, est inelegibilis *cap. post translationem*
12 *de renunc. Petrus de Biax. in direct. cap. 25.* Duodecimò periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.*
13 Decimotertiò notabiliter prodigus *Bald. in cap. cum in cunctis de elect. & c. Petrus Diaconus 39. dist.*
14 *& ibi Archidiacon.* Decimoquartò Neophitus est ineligibilis ad Ecclesiasticas dignitates. *can. quoniam multa, & can. Neophitus 48. distinct.* arcentur autem Neophiti ab Ecclesiasticis dignitatibus, & officiis, quamdiù ad iudicium Episcopi, vel Prælati Regularis quasi Episcopalem iurisdictionem habentis, ità moribus, & disciplina Christiana imbuti sunt, vt veterani Christi milites censeri iure possint. Quo tempore elapso, cessat huiusmodi irregularitas, & per consequens, absque dispensatione eligi, vel promoueri poterunt. *Felin. in cap. eam te, nu. 12. de rescript. & in cap. cum sit nu. 1. de Iudæis Nauar. cap. 27. nu. 7. Sanch. in decalog. lib. 2. cap. 28.*
15 *nu. 21.* Decimoquintò qui aliàs per secularis potestatis abusum electus fuit, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quisquis de elect.*
16 Decimosextò generaliter patiens defectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium sui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, est ineligibilis *Ioan. Andr. & Panor. in cap. fin. de postulat Prel.*
17 Decimoseptimò Regulares pœnitentiati à sancto Officio ad dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles sunt, etiam si pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiss. D. N. Vrbano VIII. Pont. Opt. Max. declaratum fuisse anno 1626. refert *Laurent. de Pierin. tom. 1. priuileg. sui Ord. Minim. in annot. ad 9. constit. Pauli V.* In fine sub his verbis.

In generali Congregatione S. R. & vniuersæ Inquisitionis habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram S. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa Octauo Ill. DD. S. R. Eccl. Cardinalibus in vniuersa Republica aduersùs hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à sancta Sede Apostolica specialiter deputatis S. D. N. iustis de causis animum suum mouentibus decreuit, & statuit, vt in posterum Regulares omnes cuiusuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Instituti, quibus pro delictis ad sancta Inquisitionis officium spectantibus pœnitentia genus aliquod impositum fuerit (salutaribus pœnitentijs exceptis) eo ipso ad omnes Religionis suæ gradus, & officia inhabiles censeantur, deinceps, (etiam si pœnitentiæ tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus possint; nisi priùs obtenta à S. D. N. vel ab hac sacra Congregatione coram Sanctitate sua habenda speciali, & expressa rehabilitationis gratia; aliàs promotio qualibet nulla sit, & promouentes ipsi priuationem suorum officiorũ, ac præterea Vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrant, ad quæ restitui nisi ab eodem S. D. N. vel ab eadem Sacra Congregatione coram Sanctitate sua habenda non possint. Præsens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S. D. N.

QVÆSITVM XXII.

In quibus casibus electiones ipso iure irritæ sint, vel irritandæ, & cassandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones clandestinæ reprobantur à iure, ac irritandæ, & cassandæ sunt.*
2 *Clandestinæ dicuntur illæ electiones, quas electores secretas inter se retinent.*
3 *Consentiens electioni de se faciendæ incidit in ambitionem.*
4 *Electus quomodò respondere debeat, si eius consensus antè electionem requiratur.*
5 *Item quomodò si post electionem.*
6 *Postulatus quomodò se gerere debeat.*
7 *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, est ipso iure nulla.*
8 *Eligere quid sit.*
9 *Metus, vt reddat electionem nullam, oportet, quòd sit cadens in constantem virum.*
10 *Electiones, in quibus interuenit sortium vsus, sunt ipso iure nullæ.*
11 *Electio celebrata per abusum secularis potestatis est ipso iure nulla.*
12 *Electio celebrata per abusum secularis potestatis, quæ dicatur.*
13 *Metus cadens in constantem virum, qui dicatur. vide remissiuè.*
14 *Electio per scrutinium celebrata, in qua omnes schedulæ post votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita est.*
15 *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum suum manifestat, irrita est.*
16 *Quando omittitur aliquid ex substantialibus formæ, electio est nulla.*
17 *Gesta contra formam sunt ipso iure nulla.*

1 Omnes clandestinæ electiones, quæ in cameris & per occulta conuenticula fiunt, reprobantur à iure, ac irritandæ, & cassandæ sunt, *cap. quia propter 9. electiones, extra de elect. vbi Anton. de Butr. nu. 18. & 71. Sylu. verbo electio 1. q. 10.* animaduertentes, illas electiones etiam clandestinas dici,
2 quas electores inter se secretas retinent, & clandestinas remanere præcipiunt; cum ex dispositione *d. cap. quia propter,* electores post electionem personam electam Conuentui publicare debeant.

Cassanda est etiam illius electio, qui requisitus,

ſitus, antequam eſſet electus, electioni de ſe fa-
ciendæ conſentit; quia vitio ambitionis notatur,
*cap. cum poſt, extra de elect. Vbi Panormit. nu. 2. Lam-
bertin. de iure patron lib. 2. p. 1. q. 9 art. 13. nu. 2. Sylu.
verbo electio. 1. q. 10. nu. 11.* & alij apud *Sigiſmund. à
Bononia in ſuo tract. de elect. & poteſt. Prælat. Regul.
dub. 41. nu. 1.* Fugientes enim, & inuiti, non autem
ambientes, & ſe offerentes eligendi ſunt, *can. in
ſcripturis 8. q. 1.* Quapropter requiſitus, vt electio-
ni de ſe factæ, vel faciendæ aſſenſum præbeat, ne
in vitium ambitionis incurrat, debet ſe habere
iuxtà ea, quę docent *gloſſ. in d. can. in ſcripturis 8. q. 1.*
& meliùs *Innocentius in cap. cum in iure, eodem tit.
de elect.* vbi dicit, quòd ſi conſenſus antè electio-
nem requiritur, requiſitus aſſentiri non debet; ità
4 enim electio propter ambitionem caſſaretur, per
d. cap. cum poſt petitam, ſed reſpondere debet. *Nolo,
quòd me eligatis, & ita rogo*, vel poteſt etiam dicere.
Non intendo, Dei vocationi reſiſtere, & ità indirectè
voluntatẽ ſuam declarare; nam aliquãdo, vtile eſt,
eligendi voluntatẽ antè electionẽ explorare: ne, ſi
poſtea electũ renuere contingeret, vilipendatur di-
gnitas, vel Eccleſia diù ſinè Paſtore remaneat.
5 Quòd ſi conſenſus poſt factam electionem requi-
ritur, reſpondere poteſt electus. *Nolens volo, &
Volens nolo*. Ait autem Innocentius; honeſtum
eſſe, vt nõ ſtatim aſſenſum præbeat, ſed aliquan
tulùm reſiſtat: ne ambitionis vitio notetur. Si verò
ſtatim conſentiret, timens, ne fortè aliquis perni-
cioſus electioni ſe ingerat, non damnaretur; quo
6 caſu reſpondere poſſet. *Charitas me cogit ad conſen-
tiendum. arg. can. ſciendum, & can. qui Epiſcopatum.
8. q. 1.* Poſtulatus autem ſic reſpondere debet. *Nec
aſſentio, nec diſſentio, ſed in hoc Superiorum meorum
voluntati me ſuppono*, iuxtà *gloſſ. in cap. cupientes §.
penult. verbo conſenſum, de elect. in 6.*

Electio celebrata per metum, impedientem
7 omnino libertatem eligendi, eſt ipſo iure nulla;
quia eſt contra proprium ſignificatum, & ſubſtan-
tiale ipſius vocabuli; eum eligere, ſit, vnum ex plu-
8 ribus voluntariè capere, vndè non eſt electio, vbi
voluntas libera non eſt *can. notificaſti 33. q. 5. cap.
vbi periculum §. cæterum de elect. in 6.* vbi habetur,
quòd in electione liber conſenſus requiritur: aliàs
non erit electio; Metus autem conſenſus liberta-
tem tollit per *tex. in cap. cum locum, de ſponſal.* ergò
electio per metum celebrata, eſt nulla. Ità etiam
tenet *gloſſ. in cap. bonæ memoriæ el. 1. verb. metue-
bant, extr. de elect. Vbi Panormit. nu. 11. & in cap. licèt
de vitanda nu. 12. & in cap. quiſquis nu 5. eod. tit. In-
nocen. ſup. d. cap. bonæ memoriæ el. 1. Nauar. lib. 1. con-
ſil tit. de elect. conſ. 5. nu. 2. Miranda in Man. tom. 2.
q. 23. art. 1. Laurentius de Pierin. tom. 1. Religioſi q. 1.
de obed. cap. 31. §. 8. Caſtell. in tract. de elect. c. 4. n. 56.*
Quapropter ſi facultas eligendi ità coarctetur, vt
certum genus perſonarum, imò vna perſona eligi
non poſſit, non dicitur libera electio. *Gonzal ſu-
per regul. 8. Concell. gloſſ. 53. nu. 25. Rota deciſ. 65.
num. 6. part. 1. Recentior.* Oportet autem, quòd me-
tus ſit cadens in conſtantem virum: nam ſi eſſet
leuis, non redderet electionem nullam, vt dicunt
citati Doctores.
9 Eſt etiam ipſo iure nulla electio ad officia, & di-
gnitates Eccleſiaſticas, quando in ea ſors interue-
nit; quia eſt facta cõtra iuris diſpoſitionem, & con-
tra formam. *c. quia propter de elect.* Ità habetur ex-
preſsè in *cap. fin. de ſortileg.* vbi *gloſſ. verbo, in ele-
ctionibus, alia gloſſ. in can. cleros diſtinct. 21. Abbas in
d. cap fin. nu. 3. & 5. S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. Ang. in
Sum. verbo ſors q. 2. Mirand. d. q. 23. art. 18. Garc. de
benef. p. 5. cap. 4. nu. 205. in addit. Sigiſmund. à Bonon.
de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub. 27. n. 8.* Contra
*Suar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 2. cap. 12. nu. 9. Sanch.
in Decalog. lib. 2. cap. 38. num 83. & Bonac. in Deca-
log. diſp. 3. q. 5. punct. 3. num. 13.* vbi allegat etiam
Panormit. d. cap. fin. nu. 5. ſed immeritò.
10 Electio facta per abuſum ſecularis poteſtatis,
eſt ipſo iure nulla, *cap. quiſquis de elect. & ibi Panor.*
11 *nu. 1.* Dicitur autem electio per abuſum ſecularis
poteſtatis celebrata, quando Clerici requirunt
laicos, vt electioni interſint; item quando Principis
ſecularis aſſenſum ſuper certa perſona eligenda
requirunt: vel eligunt minis alicuius ſecularis
Potentatus. Ità *Innoc. in d. cap. quiſquis*. Ad Eccle-
ſiaſticorum enim Prælatorum electionem non de-
bent laici ad coeligendum admitti; niſi ſe ingere-
rent per violentiam, quæ caderet in conſtantem
virum; quia tunc poſſent cum proteſtatione admit-
ti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiuſdem
*Innocen. in cap. cumana eodem tit. Oldrad. conſ. 188.
Panormit. in d. cap. cumana nu. 6. & in cap. Maſſana*
12 *nu. 5. Suar. tom. 5 diſp. 31. ſect. 3. nu. 13.* Qui autem
metus dicatur, cadere in conſtantem virum decla-
rat *Sanch. de matrimon lib. 4 diſp. 1. & ſeqq.* & in ter-
minis latè *Sigiſm. à Bononia d. tract. dub. 54. per tot.*
13 Irrita eſt electio per viam ſcrutinij celebrata,
in qua omnes ſchedulæ, poſt votorum numeratio-
nem, coram Capitulo non cremantur, per declara-
tionem a Pio Quinto viuæ vocis oraculo Cardi-
nali Cribello factam, quam refert *Roder. in noua
collect. priuil. Mend. & non Mendic. poſt Bullas eiuſdem
Pontificis ſub nu. 4. & Caſtellin. in d. cap. 4. nu. 62.*
14 Electio, in qua vnus electorum publicè, Capi-
tulo permittente, ſuffragium ſuum manifeſtat,
nulla eſt: cùm non poſſit dici celebrata per vota
ſecreta; iuxta præſcriptum Concilij Tridentini
ſeſſ. 25. de Regul. cap. 6. Ità *Roderic. in Sum. cap. 102.
nu. 4. Suar. de relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. nu. 12.
Laurent. de Pierin. d. cap. 31. §. 8. cõcl. 3.* Secus autem,
ſi ſecretò alicui ſuam ſchedulam oſtenderet, quia
per huiuſmodi ſimplicem oſtenſionem non infici-
tur electio; aliàs enim eſſet in poteſtate cuiusli-
bet electoris, quam mallet, electionem vitiare, ac
irritam, & nullam reddere: quod eſſet graue in-
conueniens. Vndè oſtenſio vnius ſchedulæ, ſiue
per malitiam, ſiue per errorem, dummodò non
eſſet, vel præſumeretur cauſa, ob quam talis ele-
ctio ſequuta fuiſſet, non infirmat electionem; Ità
*Nauar. lib. 1. conſil. tit. de elect. conſ. 4. Miranda d. q.
23. art. 19. Garc. de benefic. part. 5. cap. 5. nu. 183. Mol-
feſ. in 1. p. Summæ moral. tract. 6. cap. 16. nu. 153. Ca-
ſtellin. d. cap. 4 nu. 3.*
15 Generaliter quando omittitur aliquid de ſub-
ſtantialibus, ac pertinentibus ad formam eſſentia-
lem canonicæ electionis, talis electio eſt ipſo iure
nulla, *Panormit. in cap. cum poſt. de elect. vbi num. 1.*
teſta-

16 teſtatur de communi; quia geſta contra formam ſunt ipſo iure nulla, *cap. cum dilecta, vbi Felin. col. 9. de reſcrip. Bal. in l. 1. ff. de lib. & poſt.* vbi dicit, quòd ſi in aliquo actu non ſeruatur forma, actus eſt nullus; idem tenet ibidem *Alex. & Franc. Curt. conſ. 46. in 7. col. & conſ. 49. in 13. col. verſ. vbicunque enim.* Confirmatur; nam Innocentius Tertius *in d. cap. quia propter*, tradens formam eligendi per viam ſcrutinij, ſubdit, *aliàs enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipſo facto, vt per *Innoc. Compoſtell. & Panorm.* vbi ſuprà, quos refert, & ſequitur *Sylu. verbo electio. 2. nu. 13.* & hoc quoad præſens quæſitum. Alia, quæ circa hanc materiam deſiderari poſſent, dicta ſunt in ſuperioribus quæſitis huius diſputationis.

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm eidem Eccleſiæ, vel Monaſterio duo Abbates, vel Prælati præfici poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *D. Auguſtinus Epiſcopus Hipponen. Eccleſiæ creatus fuit, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi.*

3 *Vni Eccleſiæ, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet.*

Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicum caput vni corpori.

4 *Reſponſio ad argumenta.*

5 *D. Auguſtinus non ſucceſſit, ſed acceſſit Valeriano Hipponen. Epiſcopo.*

1 Videtur, quòd ſic. Primò, quia legitur *in can. principali diſtinct. 63.* quòd milites Centumcellenſes obtinuerunt reſcriptum, quòd in Eccleſia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & ſic presbyter, & diaconus erant Titulares eiuſdem Eccleſiæ; ità in caſu noſtro etiam poſſunt eiuſdem Abbatiæ eſſe duo Abbates.

2 Præterea D. Auguſtinus factus fuit Coepiſcopus Hipponeñ Eccleſiæ, Valeriano eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterquè inſolidum erat Epiſcopus, & Eccleſiam illam regebat, vt probatur in *can. non autem 7. quæſt. 1.*

3 Contrarium tamen dicendum eſt, nempe quòd vni Eccleſiæ, vel Monaſterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet, quia plures beneficiati, & intitulati ad eamdem Eccleſiam, eumdemque titulum eſſe non poſſint; ſicut enim vxor non poteſt eſſe plurium, ità nec Eccleſia *cap. cum non ignores, de præbendis*, vbi dicitur. *Cum non ignores, quòd vna Eccleſia vnius debet eſſe Sacerdotis. Anton. de Butr. conſ. 3. nu. 2. verſ. pro deciſione.* Et ſicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs eſſet monſtrum; *l. non ſunt liberi, iuncta gloſſ. verb. prodigioſum ff. de ſtatu homin. & l. oſtentum, in princ. & l. quæret aliquis, ff. de verb. ſignificat. & l. quod certatum. C. de poſthum. hæred. inſtit. cum ſuis gloſſ.* Ità etiam corpori myſtico, vt Vniuerſitati, Collegio, Religioni, & ſimilibus, quæ ſaltem debent de neceſſitate ità diſponi, vt ad vnum reducantur, tamquam ad caput, vt dicitur *cap. quoniam de offic. ordin.* ibi. *Prohibemus autem omnino, ne vna, eademque Ciuitas, ſiuè diœceſis diuerſos Pontifices habeat, tamquam vnum corpus diuerſa capita quaſi monſtrum. Oldrad. conſ. 204. incipien. prima quæſtio, in principio. & conſ. 94. col. 3. nu. 8. & 9.* vbi quòd ad regendam multitudinem vnum caput debet de neceſſitate conſtitui; quia Regnum non capit duos, ſed debet 4 eſſe vnicus Rex, ſicut vnum caput vnico corpori. *Oldrad. d. conſ. 94. nu. 7. verſ. ſed. adhuc inſtatur Anchar. conſ. 339. n. 1. Zabarell. conſ. 137. col. 1. ſub nu. 2. in fine verſ. ordine genituræ*; firmant expreſsè *Panormit. in cap. 1. ſub nu. 3. de paroch. & in d. cap. quoniam nu. 4. de offic. ord. Archid. in d. can. ſicut nu. 1. 21. q. 2. Cardin. in cap. 1. in §. porrò in 2. q. de iure iur. Card. Tuſc. pract. concluſ. iur. concluſ. 69. nu. 1. lit. B.* habetur etiam expreſsè in *d. can. ſicut 21. quæſt. 2.* vbi diſponitur. *Interdicimus, vt nullus præſumat, Eccleſiam inter duos, vel plures diuidere; quia Eccleſia Chriſti vxor, & ſponſa debet eſſe, non ſcortum.*

4 Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentum in *can. principali* reſpondemus vnà cum *gloſſ.* ibidem, quòd in d. Eccleſia Imperator habebat iuſpatronatus, vel illi erant Curiales, qui poſtulati fuerunt ab Imperatore, qui tamquam Patronus, non tantùm Prælatum, ſed etiam Diaconum, & Subdiaconum poteſt inſtituere, *tex. in can. Eleutherius 28. q. 2.* & nihil obſtat, quominus in vna Eccleſia eſſe poſſint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus ſit Prælatus, & alij ſint ſubditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Eccleſia, vel Monaſterio, non poſſunt eſſe plures Abbates, vel Prælati, quorum cuilibet commiſſum ſit regimen ipſius Eccleſiæ, vel Monaſterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipſorum iuriſdictioni ſubijciantur.

Ad ſecundum reſpondemus cum *Gratiano in can. nihil contra ſecrete ead. 7. q. 1.* vbi dicit, Auguſti- 5 num datum fuiſſe coadiutorem Valeriano ſenectute grauato, & inde ei non ſucceſſiſſe, ſed acceſſiſſe, quod licitum eſt in tali caſu, vt conſtat ex pluribus *cann. eiuſdem cauſ. & quæſt.* Vel reſpondemus, quòd ille fuit caſus ſpecialis, & accidit in perſona D. Auguſtini, propter ipſius eximiam probitatem; & nihilominus ipſe D. Auguſtinus (vt refert *Archidiac. ſuper d. can. non autem num. 1.*) de ſe ipſo ſic loquitur, *adhuc in corpore poſito patre meo ſene Valerio, Epiſcopus ordinatus ſum, & ſedi cum illo, quod Concilio Nicæno prohibitum fuiſſe neſciebam, nec ipſe ſciebat*, quaſi diceret, quòd ſi Eccleſiæ prohibitionem ſciuiſſet, non acceptaſſet.

QVÆSITVM XXIV.

Vtrùm vni Monaſterio, vel Eccleſiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monaſterijs,*

sterijs, vel Ecclesijs præfici potest. Limita, vt num. 3. & 5.
4 *Respondetur ad argumenta.*

1 Videtur, quòd Abbas plures dignitates, & officia præter dignitatem Abbatialem obtinere possit. Nam quantò magis succrescit honor seruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Ecclesiarum, *arg. tex. in can. vasa de consecrat. dist. 1.* vbi probatur, quòd quantò magis succrescit, decus Ecclesiarum, eò magis debet succrescere honor. Sed habere vnam dignitatem, est honor, & decus seruorum Dei, & Ecclesiæ, ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui est Cardinalis, & Episcopus simul, quàm qui est Episcopus tantùm, & per consequens magis resplendet Ecclesia, in qua residet Cardinalis, qui est Episcopus propter duplicem dignitatem.

Secundò. Præterea Monachi in Monasterio eruditi possunt esse Prælati Ecclesiarum secularium, vt in *can. priscis, 55. distinct.* & sic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, potest etiam habere aliam dignitatem secularem.

2 Contrarium tamen, his non obstantibus, dicendum est. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monasterijs, vel Ecclesijs præfici potest, & eo ipso, quòd nouo Monasterio, vel Ecclesiæ præficitur, & dignitatem acceptat, desinit esse Abbas, ac Prælatus primi Monasterij, seu Ecclesiæ *can. clericus, & can. seq. can. vnum Abbatem 21. q. 1.* vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monasterijs præsidere interdicimus.* Idem expressè statutum fuit in *Concilio Cabilonen. cap. 1. 5. 12.* in hanc sententiam. *Vt duo Abbates in vno Monasterio esse non debeant; ne sub absentis potestatis simultas inter Monachos, & scandalum generetur.* idipsum colligitur ex *c. constitutis 47. de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus potest habere locum in duplici Monasterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus*, & ex *Concilio Tridem. sess. 25. de regular. cap. 7. Federic. de Senis consil. 29. in fine vers. ad vltimum. Card. Tusc. practicar. conclus. litt. conclus. 64. lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum est, nisi vnum Monasterium ab alio dependeat; nam si duo, aut plura Monasteria sint annexa; illis vnum Abbatem præfici posse, habetur ex *can. fin. 25. q. 2.* vbi hæc annotantur. *Quòd quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, nisi sint vnita, vel vnum alteri annexum; & similiter, quòd vni Ecclesiæ non duo pariter præsint;* & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus, & ex Concilio dicto sess. 25. cap. 8.*

Ex quibus duæ deducuntur conclusiones quarum prima est. Abbas vnus non potest pluribus præfici Monasterijs, vel Ecclesijs; quæ, præter superiùs adducta, probatur. Nam vnus sponsus vnica tantùm debet esse sponsa contentus. Sed Abbas, & Prælatus respectu suæ Abbatiæ, & Monasterij, seu Ecclesiæ est tanquam sponsus erga suam sponsam *cap. ne pro defectu de elect.* Ergo Abbas non potest duo, vel plura habere Monasteria, aut Ecclesias. Quodque de duobus, vel pluribus Monasterijs affirmatur, idipsum de duabus, pluribusuè dignitatibus incompossibilibus, quibus animarum cura colligata sit, intelligo.

Altera conclusio. Potest Abbas præesse duobus, vel pluribus Monasterijs connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non sit annexa, sed alteri eorum tantùm, vt probatum est in principio. Ita *Panorm. d. cap. fin. nu. 1. & 3. & d. c. constitutis nu. 2. Lel. Zecb. de Rep. Eccles. cap. 25. nu. 3. vers. 7.* & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta respondemus, quòd ibi *tex. in d. cap. vasa,* loquitur de vasis, quibus in Missæ ministerio debemus vti; nam dicit ibi tex. quòd sicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus succrescit Ecclesiarum, magis hoc tempore debet cumulari, vt sacrificium conficiatur in vasis argenteis, & aureis; vnde non est bona paritas de vasis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Ecclesia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Ecclesiæ, ad Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maximè incompatibiles; nam esset ac si quis haberet plures vxores, vel ac bigamiam contraheret; quod ab Ecclesia detestatur, vt in *can. quomodò 31. q. 1.* & habetur magis expressè in *can. presbyteros 16. q. 1.* vbi *gloss.* figurat casum, quòd in Episcopatu Syracusano quidam volebant dignitatem Ecclesiasticam gubernare, in Monasterijs esse Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Episcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cum vnum officiũ propter sui magnitudinem aliquis diligenter non possit adimplere, incongruum est, vt videatur ad vtrumque idoneus; non sic est de Episcopo, qui est Cardinalis, nam tales dignitates non sunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum 21. q. 1.* vbi dicitur, *Vnum Abbatem duobus Monasterijs præsidere interdicimus.* Hoc autem intelligendum est, vt nequeat quis duabus Ecclesijs, vel Monasterijs præfici, in titulum videlicet; at secus est iure commendationis; possunt enim duæ Ecclesiæ, vel Monasteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis *can. qui plures, & can. seq. eod. 21. q. 1.* & diximus latè in disputatione de commendis.

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò post confirmationem. Declara, vt nu. seq.*

1 Respondeo affirmatiuè, scilicet. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò post pronunciationem, idest confirmationem, absque benedictione. Nam Episcopus ante consecrationem potest repelli; non sic in Abbate, vt tradit *Felin. in cap. inter Monasterium col. 1. nu. 1. in fine de re indicata,* Ita etiam *Card. Tusc. pract. conclusion. iur. littera B.*

con-

conclus.71.nu.12.Oldrad.cons.14.vers. modò ista, nu.2.& seq.vsq; in fin.

Supradicta conclusio probatur etiam ex *cap. de multa de prabend.& ex extrauag. execrabilis, eod.tit.* Quod optima ratione prouisum fuit; quia quando vni assignantur duæ dignitates, vel personatus in eadem Ecclesia, vtiquè Ecclesia defraudatur necessario ministerio vnius beneficij, & consequenter ex ministrorum paucitate diuini cultus diminutio fit: cum potiùs sit augendus *c. ex parte de constit.* Tum quia ex eo, quòd quis plura stipendia in aliqua Ecclesia sibi vendicat, contra tex. in *d.cap.quia nonnulli*, sequitur maxima inæqualitas, scilicet, quòd alius quidem esurit, alius autem ebrius est.

2 Quod declaratur, vt tunc quis per assecutionem alterius dignitatis ipso facto priuetur prima, quando secunda assecutio dignitatis, vel personatus est pacifica, non solùm de facto, vt scilicet in apprehensione possessionis non sit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, sed etiam de iure, nempè vt non sit litigiosa, dummodò in possessionis legitimæ limitibus sibi moueatur lis.

Sequens Decisio S. Rota Romana plures fuit in præcedenti Disputatione citata: ideò, ne studiosi eam aliundè petendo distrahantur, hic in calce eiusdem Disputationis apponendam duxi.

Coram Reuerendiss. D.

COCCINO DECANO.

Meteñ Monasterij.

Lunæ 5. Iulij 1621.

DVbitaui de ordine Sanctissimi Domini Nostri, An electio, de qua agitur, sit valida; & Domini negatiuè resoluerunt. Ratio resolutionis fuit, quia cùm fuerit processum ad electionem Abbatis per viam scrutinij, in qua de necessitate seruanda erat forma *cap. quia propter de elect.* debebant, iuxtà dispositionem illius text. eligi tres serutatores de Collegio, ibi, *assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & singillatim vota cunctorum diligenter exquirant, &c.* Quod cùm non fuerit factum, sed electi fuerint duo Notarij extra Collegium, electio non sustinetur, vt habetur in eod. tex. ibi, *aliter electio facta non valeat.* quæ verba habent vim decreti irritantis. *Roman cons 322. nu 12.* & important annullationem ipso iure absq; aliqua sententia. *Glos. in d. cap. quia propter, in ver. vice omnium.* & ibi *Compostell. num. 20. vers. numquid de ista* & clarè *Io. Andr. num. 37. in ver non valeat.* per text. *in cap. in Genesi, eod. tit. de elect. Gulielm. Mandagot. de elect. cap. 22.* & ibi *Nicol. Boer. in littera B,* vbi dicit hanc opinionem veriorem, & omnes Doctores, excepto Ostiensi, itá tenere; & est bona *Gloss. in clem. 1. in ver. inhibentes, de iurepat.* vbi si detur certa forma habenti facultatem eligendi, cum decreto irritanti, si non seruetur illa forma, electio ipso iure est nulla. Duo enim sunt, quæ canonizant electionem, substantia consensus, & substantia formæ; à quibus recedere non possumus. *Bald. in cap. quia propter, nu. 20. & seq de elect. Boer. decis. 1. nu. 70.* itaut si recedatur, electio ipso iure sit nulla. idem *Bald. in cons. 318. ponitur quòd electio Rectoris, nu. 2. vers. sed iste, lib 3.*

Quòd autem in electione huius Abbatis sit seruanda forma *cap. quia propter.* videtur clarum. Nam etsi *Rofred. de libellis tom. 2. super iure Pontificio, par. 3. tit. quid sonet hoc nomen Abbatis, &c nu. 8. littera G, fol. mihi 633.* dicat, de mandato Papæ iudicatum fuisse, formam *d. cap. quia propter.* non esse seruandam in electione Abbatis, quià hoc est nomen sollicitudinis, non tamen est Pater; attamen contrarium probat *Io. And. in d. cap. quia propter, nu. 59.* & subdit, omnes tenere, quòd in electione Abbatis seruanda sit forma *cap. quia propter.* & itá seruari, prout etiam itá seruari dicit *Bellam. ibidem in princ. nu. 3.* & de communi dicit etiam *Imol. nu. 3. Abb. nu. 7. in fine, & nu. 8. Butr nu. 20. Gloss. in cap. sicut.* ante figurationem casus, *de elect. in 6. Franc. Marcus dec 992. nu. 1. lib. 1. Petrus de Biaxio in Director. elect par. 3. cap. 39. nu. 1. Greg. Lopez partit. 1. tit. 5. l. 19. glos. obispo, Rot. decis. 5. in princ. iuncto num. 2. de elect. in nou. Seraph. dec. 647. num. 4.* Et quòd forma *cap. quia propter*, habeat locum nedum in electionibus Episcoporum, & aliorum Prelatorum Ecclesiarum Collegiatarum, qui habent iurisdictionem generalem in dictis Ecclesijs Collegiatis: sed etiam in electione Regularium Prælatorũ, dicit *gloss. 1. in d. cap. quia propter* vbi *Abb. nu. 7. ver. circa istam partem primam.* vbi ait, quòd iste text. intendit prouidere solùm Ecclesijs viduatis, per illa verba, *Ecclesia viduata, &c.* & *vers. & in hanc partem.* vbi testatur de communi; & *nu. 8. vers. & placet. Gloss. in cap. sicut, vers. formam, de elect. in 6. Franc. Marcus d. decis. 992. per tot.* & benè *Rot. d. decis. in princ. de elect. in nou.*

Quòd verò fuerit processum ad electionem per scrutinium, satis patet, quia eadem die obitus Abbatis, Monachi se congregarunt, & duo Notarij, qui de instrumento fuerunt rogati, itá loquuntur: *Omni meliori modo, via, iure, & forma, quibus meliùs, validiùs, & efficaciùs potuerunt, & debuerunt, tam via Spiritus sancti, quàm scrutinij, ad nouam electionem Abbatis procedentes, &c. vnus, & eorum quilibet super altari maiori, in prędictorum Notariorum præsentia, sua vota, atque suffragia sono (vt moris est) campana scripsit, & subsignauit super nouo Abbate eligendo; quibus à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum suffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Desiderio Gerardo, &c. obuenit, &c.* & postea dicti duo Notarij publicarunt electionem, quam ratam habuerunt omnes Religiosi cantantes de more Hymnum, *Te Deum laudamus*, &c. Quare negari non potest, quin Monachi procedere voluerint ad electionem per scrutinium, licèt non seruando benè formam *cap. quia propter.* vt colligitur ex eodem text. vbi disponitur, quòd post legitimã congregationem Capituli eligantur tres de eodẽ Capitulo fide digni, qui singillatim, & secretè vota omnium eligentium exquirant, & in scriptis redigant; quo facto incontinenti, antequam ad alia diuertant, vota illa publicent in

communi, vt is, collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit, vt benè *Henric. Canisius in Compendio iuris Canon.in tit.de elect.§.hic igitur ordo scrutinij*.

Neque ex eo potest dici electionem fuisse per inspirationem, vel quasi, ex quo in dicto instrumento dicatur, *tàm via Spiritus sancti, quàm scrutinij*; & si electio fuit facta per viam Spiritus sancti, non fuit opus seruare formam *cap. quia propter*, vt notat *Innoc.ibid.nu.7. Ost. nu.50. Abb ibid.in §. nisi, num.1.in fin.Siluest.in sum. verb. electio 2. num. 27.* Nam pro resolutione huius articuli fuit animaduersum, quòd duplex est electio per viam Spiritus sancti. Altera per inspirationem, & est quando, nullo inter eligentes ordine seruato, ipsi quasi inebriati, & super se quasi facti eligunt. Altera per quasi inspirationem, quando subitò, & repentè vnus post alium, sinè aliquo interuallo, eumdem eligunt; *Ost. in d. cap. quia propter, num. 50.Oldrad. cons.155. num.1.& 2. Abb. in d. cap. quia propter, num.3. Greg.Lopez par.1.tit 5.l. 2. Gloss. Alguno. & ibidem Alphonsus Diaz de Montaluo in gloss. Vnir.* & propter verba textus, *ab omnibus*, dicunt DD. sufficere, quòd vnus dissentiat ad effectum, quòd electio non dicatur per viam Spiritus sancti, *Io. Andr.in d.cap.quia propter, num. 39. Bellam. ibid. in §. nisi fortè, num.1.& 3. Compostell num.21. Vitalin. in clem.ne Romani,nu.22.de elect.* In proposito autem, (vt patet ex lectura instrumenti) manifestissimè apparet, quòd electio non fuit facta, neque per viam inspirationis, nec quasi, cum non concurrant prædicta; imò in eodem instrumento dicitur, quòd pars maior, & numero potior Fratri Desiderio obuenit; & sic apparet, quòd nedum non interuenerunt prædicta, sed quòd neque ab omnibus fuit electus, prout requiritur, sed à maiori, & saniori parte comparatiuè ad minorem partem omnium congregatorum pro electione, prout intelligi debent illa verba, *vt in cap. Ecclesia Vestra, il primo, vbi Abb. nu.4. de elect. Idem Abb. cons. 25. num. 4. lib. 2 & in d. cap. quia propter, num 5. Vers. quod ego. Franc. Marcus decis.294. Didacus Perez gloss.2.post princ. in l. 3. tit. 3. lib. 2. ordin.* Vltra quòd certum est, electionem per viam inspirationis auctore Deo immediatè, peccatis nostris exigentibus, raró occurrere, vt notat *Io. Andr. in cap. quia propter, num. 40. Petrus de Baif. in director.elect. par.3. cap. 16. num.21.*

Neque opitulatur, quòd in instrumento dicatur, quòd omnes consenserint electioni, & propterea verba illa, *maior, & sanior pars, &c.* reducenda sunt ad concordiam: ita vt sensus sit, quòd maior, & sanior pars consensit, ex quo omnes consenserunt, cùm in toto pars insit, *l. si quis cum totum, ff. de except.Surd. decis.*188. *nu.*3. Nam fuit responsum, quòd vltra quòd non interuenerunt alia requisita, vt electio possit dici per inspirationem, vel quasi, de quibus supra: ideò fuerunt posita verba illa in instrumento: quia in electione iuxta terminos *cap. quia propter*, requiritur, quòd publicato scrutinio, & facta collatione sequatur electio, scilicet, quòd fiat per vnum nomine Capituli per verba singularis numeri, *cap. sicut, de elect. in 6. cap. cum ab vno, de re iudic. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. Vers. electio autem si est per vnum, Franc. Marcus q.922.nu.2.lib.1.* In hoc autem casu, publicato scrutinio, & facta collatione, ex qua apparuit, (vt refertur in instrumento), quòd maior, & sanior pars fecerit electionem, fuit publicatum scrutinium; ibi, *Quibus*, scilicet votis, *à nobis diligenter, & fideliter collectis, dictorum Votorum, ac suffragiorum pars maior, & numero potior Fratri Desiderio Gerardo, &c. obuenit*; postea fuit publicatum scrutinium, & ab omnibus approbata electio, dum in eodem instrumento subditur: *Quòd nos, nostra, omnibus, & capitulariter alta, & intelligibili Voce pronunciantes, prædictum Fratrem Desiderium pro legitimè, atque canonicè electo prædicti omnes Religiosi habuerunt, atq. vnanimiter tenuerunt*, qui consensus omnium post publicationem scrutinij non operatur, quòd electio per antea facta à maiori, & saniori parte censeatur quasi per inspirationem, *Ost. in Summ. tit. de elect. §. qualiter, Vers. tertia forma, in princ. Petrus de Baif. in direct. elect. par.3. cap.16. num.4.* & expressè sentit *Abb. antiq. in dicto cap. quia propter, num. 17. in fine, Verb. consensit.*

Neque est verum, quòd electio per scrutinium non irritatur, etiam quòd duo scrutatores tantùm, & non tres, & non de Collegio interuenerint, *gloss. in d.cap. quia propter, in verb. sanior, in fin. de elect. & ista fuit opinio Vincentij, & Tancredi; Abb. antiq. ibidem, num. 17.* vbi quòd hoc est præter formam illius tex. *Mandagot.de elect.cap.23.* vbi quòd licèt debeant eligi tres scrutatores de Collegio; tamen si secus fiat, electio non irritatur; ex cuius sententia in eodem capite dicit *Cardin. in dicto cap. quia propter, quæst. 12.* quòd Abbas Tullen electus cum sex scrutatoribus, tribus de Collegio, & tribus extra Collegium, fuit per Sedem Apostolicam confirmatus; quod dicit etiam *Boer. ibid. ad Mandagot.litera S. Menoch. cons. 63.num. 37.* Nam huic motiuo fuit responsum, contrariam opinionem esse cõmuniorem, & secundùm literam textus ibi, *assumantur tres de Collegio*, quam tenet *Goffred. in Sum. tit. de elect. num.7. & in cap. quia propter; Ostien. num.17. & seq. & num. 25. Butr. nu. 2. & 22. Vers. dicitur sextò, & vers. dicitur septimò, Bald. num. 31. Io. Andr. num. 10. & 11. & sensit Innoc. num. 3. & 4.* & tutius esse, quòd interueniant tres scrutatores de Capitulo, dicunt *Anchar. num. 1. vers. secundum substantiale; Compostell.num.5. Abb. antiq. num.7.vers. tres, Card. q. 11. & 12. & 45.* & quòd sit communis opinio, quòd debeant interuenire tres scrutatores de Collegio, dicit *Abb. in dicto cap. quia propter, nu. 13. Imol. nu. 7. & 8. Roman.cons.322.nu.6. & 11. & 12.* dicit, quòd electio aliter facta corruit, *Franc. Mar. dec. 1201. Petrus Baif. in Director. elect. par.3. cap. 24. nu. 1. & seq. Rebuff. super Concord.tit. de Regia ad Prelatur.nomin. §. per præmissa, Verb. postiui, vers. 3. quod tres scrutatores, Rodriquez in Sum. par. 1. cap.102. num. 3. vers. dize mas la ordenacion. Silu. in Sum. Verb. electio 2. num.12. Angel. eod. verb. num.26. Tabiena pariter eod. verb.1. num. 20.* & vlteriùs hanc etiam tenent *Boer. ad Mandagot. de elect. cap.22. litera C. & cap.*

& cap. 23. litera Q. vbi, quòd istud est tenendum, *Pisanella in verb. electio 1. col. 5. vers. quando proceditur per formam scrutinij, Io Bapt. de Salis. in Summ. codē ver. col. 5. vers. quot sunt forma electionis, Azor. Instit. moral tom. 2. lib. 6. cap. 14. col. 7. q. 11. vers. per scrutinium.* Neque est curandum, quòd aliàs fuerit confirmata electio, in qua sex interuenerunt scrutatores, tres de Collegio, & tres extra Collegium, vt referunt *Cardin. & Boer. locis prædictis*: quia hoc potuit fieri, vel ex gratia, vel quia cùm interuenerint tres scrutatores de Collegio, vtilis forma per inutile non debuit vitiari, *l. 3. ff. de testam. milit. & not. Bald. in dicto cap. quia propter, num. 2. de elect.*

Neque obstat, quòd ex consuetudine possit tolli forma tradita in *d. cap. quia propter.*, maximè circa scrutatores, *Bald. in cons. 318. nu. 1. circa fi. par. 3. Rot. decis. 65. nu. 11. par. 1. in recent. Bertachin. de Episc. in 1. par. lib. 3. q. 1. nu. 1.* quem refert, & sequitur *Boer. ad Mandagot. de elect. cap. 23. litera R. vers. adde quando.* Fuit enim responsum, quòd nulla consuetudo probatur; nec Doctores prædicti dicunt, quòd induci possit, *Bald.* enim loquitur in terminis electionis scholarium, in qua nõ erat seruanda forma *cap. quia propter.* Rota verò loquitur de pertinentia collationis ex consuetudine: *Bertachinus autem & Boer.* solùm dicunt, quòd tres possunt eligi extra Collegium, qui tamen de consuetudine possunt electioni interesse; qui non est casus noster; quod prius dixit *Speculator. de elect. §. 1. num. 12.* & subdit, melius esse, quòd eligantur ex Collegio, non ex illis, qui ex consuetudine interueniunt electioni; & priùs etiam dixit *Cardin. in d. cap. quia propter, q. 12.* & in terminis, quòd forma, de qua in *cap. quia propter*, tollat consuetudinem in contrarium, dicit *Boer. decis. 1. nu. 49. & 50.* & probatur euidenti ratione; quia, (vt supra dictum est,) electio, non seruata forma illius tex. ipso iure est nulla; quia verba illa, *electio aliter facta non valeat*, habent vim decreti irritantis, *Roman. dicto cons. 320. nu. 12.* & certum est, quòd decretum irritans inficit titulum, & possessionem, *cap. si eo tempore, de elect. in 6. Cassad. decis. 1. sub n. 7. de restitut. spoliat. Sarn. in reg. de trienn. q. 49. nu. 3. Put. decis. 48. nu. 3. & vlt. & decis. 386. lib. 1. in nou. Gabr. de claus. concl. 3. nu. 2. par. 2.* & habet oculos retrò, & operatur nullitatem ab initio; *Cassad. decis. 12. num. 5. super reg. Sarn. in reg. de annal. q. 5. nu. 1. & 4. Rot. d. decis. 24. num. 5. & decis. 149. nu. 2. par. 2.*

Neque dicatur, quòd hic non agatur de consuetudine inducenda contra ius, sed contra communem opinionem Doctorum; quia cum scrutatores debeant esse tres, & de Collegio, ex text. in *cap. quia propter*, quem ità communiter interpretantur Doctores: non agitur de inducenda consuetudine contra communem sententiam Doctorum, sed contra dispositionem ipsius text. qui ità communiter intelligitur à Doctoribus; nam leges humanæ admittunt doctrinalem interpretationem, quæ licèt per se non inducat obligationem, quia non habet potestatem inducendi legem, *Suar. de legib. lib. 6. cap. 1. nu. 5.* tamen secus est, quando communis opinio conuenit in interpretatione: quia tunc facit humanam certitudinem, & inducit obligationem seruandi legem, & vtendi illa in praxi, iuxta comunem interpretationem, *Suarez. d. loco vers. de hac igitur interpretatione.* Et quamuis ab ista communi interpretatione aliqui Doctores dissentiant: non est relinquenda communis, quia est conformis literæ textus, ibi, *assumantur tres de Collegio*, vt aduertunt omnes Doctores, qui hanc communem tenent; nam in interpretatione legis semper est attendenda verborum proprietas, idest, verborum significatio *l. 1. §. si is, qui nauem, ff. de exercit. act. l. prospexit, ff. qui, & a quibus, cap. 2. §. sed neque, de translat. Episcop.* eleganter *Suar. loco pracit.* vbi exornat.

Neque sustinetur, quòd hic in omnem euentum agitur de electione mixta ex scrutinio, & compromisso, ex *Speculat. in tit. de elect. §. 1. num. 1. vers. si autem*, vbi *Io. Andr. in verb. pro consensu, Compostell. in d. cap. quia propter, num. 14. vers. sed etsi Capitulum.* Nam fuit responsum, quòd isti Doctores solùm dicunt, quòd post collationem sufficit, quòd fiat communis electio per vnum sine mandato Capituli: quia Capitulum tacendo videtur hoc habere gratum; quod etiam dixit *gloss. in cap. sicut, in ver. per vnum, de elect. in 6. Abb. in d. cap. quia propter, ante num. 11. Franc. Marcus, decis. 922. num. 2. lib. 1.* & si omnes tacitè consentiant, ista communis electio potest etiam fieri per extraneũ, vt voluit *Petrus de Bais. in direct. elect. par. 3. cap. 33. num. 4. & seq.* sed ista non est electio per compromissum mixtum, sed per scrutinium; quia communis electio facienda per vnum, est pars electionis per scrutinium, vt habetur in *d. cap. quia propter*, publicato namque scrutinio, & facta collatione, debet fieri per vnum communis electio nomine Capituli, vt supra dictum est.

Et quamuis verum sit, posse dari electionem mixtam scrutinio, & compromisso, vt dicit *Henric. Canisius in Compendio Decretalium tit. de elect. §. ac in primis, ante finem*; tamen hoc in isto casu non fuit factum; quia (vt dicit idem *Canisius, ibidem in §. interdum,*) tum compromissum concurrit cum scrutinio, si ita compromissum sit, vt compromissarij, siue vnus, siue plures, secretò, & singillatim vota singulorum exquirant, illumque eligant, in quem maior, & sanior pars Capituli consenserit, *cap. cum expediat, 29. de elect. in 6.* iuncto *cap. cum dilectus, 32. de elect.* Vnde quæ in electione per scrutinium seruanda sunt, eadem in hac specie adhibenda erunt, *cap. si cui 23. de elect. in 6.* & in hac electione nihil minus fuit actum, quàm facere electionem per compromissum mixtum cum scrutinio, vt patet ex lectura instrumenti electionis supra relata.

Denique non obstat, quòd videatur sufficere, quòd vota fuerint secreta absque alia forma, ex dispositione *Concilij Tridentini sess. 25. cap. 6. de Regul.* quia licèt ibi disponatur, quòd omnes electiones Regularium debeant fieri per vota secreta; non tamen censetur sublata forma *cap. quia propter, de election.* vt prudenter aduertit *Emmanuel Rodriquez in Summa casuum, par. 1. tit. de election. cap. 102. num. 2.* Sed adhuc in suo robore perseuerat,

uerat; *Zerola in praxi Episcopal. in ver. Abbatissa, vers. ad sextum, & Azor. institut. moral. lib. 13. cap. 10. quæst. 2.*

Et itá conclusum, electionem esse nullam, itaut non debeat confirmari.

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatotum Episcopis inferiorum sint necessariò confirmandæ.

Quæst. 2. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum electiones confirmandæ sint.

Quæst. 3. De forma confitmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum, & intra quod tempus sit petenda, & à confitmatore facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum sint necessatiò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure communi à quo sint confirmandæ.*
2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat.*
3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet, se administrationi ingerere.*
4 *Confirmatio est necessaria, tàm ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*
5 *Electio est voluntatis, confirmatio verò necessitatis.*

1 DE iure communi electiones necessariò à Superiori illius, qui est electus, confirmandæ sunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi dicitur, quòd quantumcunque quis in concordia, nemine discrepante, fuerit electus: nisi priùs à Supetiore confirmatus, non debet se ad administrationem ingesere; administrandi enim potestas per confirmationem acquiritus, per quam inter Prælatum electum, & Communitatem eligentem indissolubile vinculum contrahitur, quod, absque legitima Superioris auctoritate, solui non potest. *Panormit. in cap. 2. de transl. Episcopi.* Vndè confirmatio plenum
2 ius tribuit confirmato circa dignitatem, ad quam electus fuerat: itá vt possit omnia, quæ sunt iurisdictionis, exercere. *cap. transmissam, & cap. nosti de elect.* Idcircò electus ante confirmationem, nec
3 directè, nec indirectè debet, se administrationi ingerere; quod si fecerit, ipso facto priuatur omni iure, quod per electionem in ipsa dignitate acquisierat, *cap. auaritiæ eod. tit. in 6.*

4 Confirmatio igitur est necessaria, tam ex parte confismatoris, respectu cuius confirmatio est necessitatis, & debita, per *cap. fin. de elect. in 6* per *cap. postquam, vbi Butrius nu. 6. & Panor. in princ. extra de elect.* quàm ex parte electi, quatenus electus per electionem acquirit habitum administrationis, per confirmationem verò exercitium. Itá *Gloss. in can. quanto dist. 63. & Gloss. cum Panor. in d cap. nosti de elect. Oldrad. cons. 146. nu. 4. Felin. in cap. quoniam de offic. deleg. Franch in cap. quàm sit, ver. electus de elect. in 6. Et Rota decis. 240. coram Greg. XV.* Hinc
5 patet, quòd electio est voluntatis, confismatio verò necessitatis *Io. Aud. in d. cap. postquam de elect. & Butr. ibidem nu. 5. Panormit. in 1. not. & Dec. num. 1.* Prætetea quoad Abbatias, Præposituras, & alias dignitates Conuentuales adest constitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ sequitur, formam.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa Quartus. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon Prioratus, Præposituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque dispositioni suæ generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea, quæ speciali priuilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem suam, & d. Sedem pertinere noscantur. Nihilominùs plerique Religiosi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiusmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illó careant, nullo iuris ordine seruato, nullaquè boni, vel æquitatione habita, temerè fieri, factasquè per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priusquam electiones de se ad Monasteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio suffulta, facta ritè confirmentur, sed ne electi quidem canonicè se in regimine, & administratione, tàm in spiritualibus, quàm temporalibus Monasteriorum, aliarumquè dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarum suarum periculum, & authoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum, volens tantis, qui paulatim in Religiosos irrepserunt, abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurre, suamq; Sedi præfatæ prærogatiuam afferre. Omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorum, Prioratum, Præposituraru, & alia-

& aliorum dignitatum Conuentualium, ipſarumque electionis confirmationes per quoſcumq; cuiuſuis ſtatus, gradus, Ordinis, & cõditionis exiſtans, & quauis etiã Archiepiſcopali, Patriarchali, aut maiori dignitate, præfulgeãt, hactenus ſic præſtitas, nullas, ac inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorſus infectis habẽdas eſſe, promoraſq; ſic, vt præfertur, electas, & confirmatas Monaſteria, aliaſq; dignitates huiuſmodi ſinè legitimo titulo poſſediſſe, & poſſidere, necnon illorum fructus, redditus, & prouẽtus indebitè percepiſſe, & percipere, ac perſonas ipſas ad abſolutionẽ, & habilitationem ſuper his, necnõ confirmationem electionum de ſe factarum à Sanctitate ſua, ſeù Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut Sede prædicta infra ſex menſes à data præſentium computandos impetrandam, ac literas Apoſtolicas ſuper huiuſmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac ſua perpetuò valitura conſtitutione ſtatuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero ſe in regimine, & adminiſtratione Monaſterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, ſeu quam illum eligi contigerit, in ſpiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate ſua, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & Sede prædicta confirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe, vel alium in toto, vel in parte, quouis quæſito colore immiſcere, aut ad illud, vel iſtam ſe recipi facere, vel alias, ſe pro eius Prælato gerere præſumant.

Decernens, omnes, & ſingulos, qui ſecùs fecernit, iure, quod illis ad Monaſteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiuſmodi quæſitum fuerit eo ipſo priuatos, & deinceps ibi ineligibiles eſſe, ipſaque Monaſteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari poſſe; qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, etiam eo ipſo Superiores Ordinum, videlicet ſuis dignitatibus priuatos, Ordinarijs autem locorum, etiamſi Archiepiſcopali, & maiori præcellant dignitate, ingreſſum Eccleſiæ interdicendum, eoſque ab Eccleſiarum ſuarum regimine, & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere. Habetur in Bullar. nouo 86. in ordine inter conſtitutiones d. Pontificis, tom. 2. & refertur à *Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. beneficiorum poſſeſſio.*

QVÆSITVM II.

A quibus Abbatum electiones confirmandæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum ſecularium electiones à quibus confirmandæ ſint.*
2 *Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium inferiorum à quo ſit petenda.*
3 *Abbatũ, & aliorum Prælatorum Generalium electiones à quibus confirmandæ ſint.*
4 *Habens poteſtatem eligendi ſimul, & confirmandi, eo ipſo, quòd eligit, confirmare videtur.*
5 *Confirmatio electionis facta abſque cauſæ cognitione, an valeat. Limita, vt nu. ſeq.*
6 *Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat.*

1 ABbates ſeculares, ſi ſint exempti, à Summo Pontifice, ſiuè à legato Apoſtolico, ſi quis in illa Prouincia adſit, confirmantur; Si autem non ſunt exempti, confirmationem ab Epiſcopo recipiunt, *Panorm. in c. 1. de ſupplen. neglig. Prælat.* Hodiè verò, quia Canonicorum Collegijs eligendi facultas ſublata eſt, huiuſmodi Abbates ſeculares, cum non ampliùs eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, ſicuti, & electio in deſuetudinem abijt; in illis autem locis, vbi eligendi vſus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore neceſſariò erunt confirmandi, vt dictum eſt. Abbates autem Regulares, quia olim ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti non erant, poſtquam à Monachorum Conuentu eligebantur, ab Epiſcopis, quibus proximè Monaſteria ſubiecta erant, confirmationem accipiebant; ſed poſtquam Religiones, Summorum Pontificum indultis, ab Epiſcopis exemptæ fuerunt, factum eſt, vt Abbates, & Prælati Regulares inferiores, ſiue locales à Generalibus vniuſcuiuſque Congrega-
2 tionis reſpectiuè confirmarentur; nam quando electus eſt exemptus, confirmatio debet peti à Papa, vel ab eius Legato de Latere (vt ſupra dictũ eſt), quando ſcilicet talis exemptus eſt immediatè Papæ ſubiectus; ſecùs autem, ſi habet alium Prælatum medium, cui ſubſit, prout Abbates, & Prælati locales habentes Abbatem, & Præſidentem Generalem, vel Prouincialem à quo confir-
3 mantur. Et ipſi Abbates, & Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui eſt eorum immediatus Superior, confirmandi ſunt. Notandum autem, quòd confirmatio electionis poteſt à Summo Pontifice fieri, ſiuè immediatè ei ſubſint electi, ſiuè non; quia Summus Pontifex concurrit in poteſtate, & iuriſdictione cum quolibet alio inferiori, *can. ad Romanũ 2. q. 6. can. cuncta per mundum, & c. per principalem 9. q. 3.* Ità expreſsè *Card. & Imola in cap. cum Eccleſia, de cauſ. poſſeſ. & propriet.* At hodiè, ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſſione, vt plurimùm omnes Regulares Abbates, ſeù Præſidentes Generales, ſtatim ac ſunt canonicè electi, intelliguntur per Summum Pontificem confirmati, vt in Ordine Ciſtercienſium patet ex priuilegio Eugenij IV. conceſſo Generali reformatori dicti Ordinis. *Quòd vbi Capitulum Generale huius ſacræ Congregationis ſecundùm ſuas definitiones, & ſtatuta, Reformatorem Generalem elegit, is ſtatim, ac concorditer electus eſt, abſque alia confirmatione, authoritate Apoſtolica, in ſpiritualibus, & temporalibus officio ſuo fungi poteſt.* Ità refertur in *Compend. priuil. d. Ord. tit. de elect. §. 1.* & refert *Roder. quæſt. reg. tom. 2. quæſt. 52.* Simile priuilegium conceſſum fuit noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ à Paulo 3. ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. 5. Kalendas Februarij Pontificatus ſui anno VI. *Quòd qui in Abbatem Monaſterij Vallis Vmbroſæ,* (quod tũc erat totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipſo intelligatur cõfirmatus, & abſq; alia deſuper adhibenda ſolemnitate, Generalis totius Ordinis, & Congregationis euiuſmodi pro triennio exiſtat, & eſſe cenſeatur, officiumque Generalatus huiuſmodi ſtatim exercere poſſit,* vt habetur in priuilegijs authen-

authenticis d. nostræ Congregationis. Simili indulto potiuntur Monachi Congregationis Cælestinorum, quod eis concessum fuit à Cælestino V. eiusdem Congregationis Institutore, sub datum Aquilæ 5. Kal. Octobris Pontificatus sui anno I. & alio indulto Benedicti Vndecimi, sub datum Romæ anno Domini 1304. die 24. Marti, Pontificatus sui anno I. vt habetur in priuilegijs impressis in calce Constitut. d. Congregationis. Idem priuilegium concessum est à Clemente Quarto Fratribus Minoribus, vt refertur in *Compend. priuil. Mendic. verb. electio §. 3.* Et Fratribus Minimis à Iulio Secundo per Bullam, quæ incip. *virtute conspicuos*, quã refert *Laurent. de Pierin. tom. 1. priuileg. d. Ord. constit. 2. eiusd. Pont. §. 1.* & à Paulo Tertio per Bullam incip. *sinceræ deuotionis affectus*, quam refert idem *Laurent. de Pierin. tom. 2. eiusdem oper. constit. 4. eiusd. Pont.*

4 Pariter neque Abbates, & Prælati Locales, qui per electionem Conuentuum non creantur, sed à Generali, vnà cum Definitorio prouidentur, indigent confirmatione; quia quando ad eligentem spectat electio, & confirmatio eodem iure, puta, quòd alicui concessum est, vt eligat, & confirmet, (vti in casu, de quo agimus;) tunc eo ipso, quòd eligit, confirmare videtur. Ità *gloss. in cap. vt circa, verbo electiones, & in cap. 1. verb. prouisionem, de elect. in 6. Compostell. in cap. cum inter Canonicos extra de elect. vbi etiam Innoc. & Ostiens. Archidiac. in can. in Synodo nu. 2. 63. dist. & in d. cap. 1. de elect. in 6. vbi etiam Ioan. Monach. Nicol. Mylis. in Repertor. verb. electio §. 2. Rebuff. in Concordat. rub. de reg. ad Præl. nom. fac. §. Monasterijs; vers. nota tamen quòd si ad eligentem, Panorm. in cap. ne pro defectu, & in cap. causam, quæ, extra de elect.* & alij apud *Sigismund. à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regular. dub. 119. num. 6.*

In illis igitur electionibus, in quibus necessaria
5 est confirmatio, si fiat absque causæ cognitione, est ipso iure nulla; Debet enim Confirmator de electionis forma, electique meritis inquirere,
6 *Panorm. in cap. nihil nu. 1. de elect.* Si autem electus esset valde notus, & communiter vti dignus approbatus; tunc non est opus, illum examinari *cap. in Lateranen. de præben. & dignit. cap. constitutus il 1; de appell. Nauar. cons. 2. nu. 3. tit. de elect.* Quod si is, ad quem pertinet confirmatio, ob negligentiam hominem insufficientis scientiæ, vel inhonestæ vitæ, vel illegitimæ ætatis admiserit, ipsius successorem confirmandi facultatem amittet, & à perceptione fructuum sui beneficij, quousque à suo Superiore restitutus fuerit, suspendetur; si verò id ex malitia fecerit, grauiùs punietur; vt habetur expresse in *d. cap. nihil est*. Si electus fuerit idoneus, etsi non extiterit aliquod legitimum impedimentum, debet sinè dilatione confirmari, *cap. postquam extr. de elect. & ibi Panormit. n. 1.* Quòd si is, ad quem spectat confirmatio, recusat electionem confirmare, nulla legitima causa incontrarium existente, recurrendum est ad Superiorem, qui poterit ipsi Confirmatori mandare, vt intra certũ tempus electionem confirmet, quo elapso, ius confirmandi ad ipsum Superiorem deuoluitur. Ità *Panor. vbi proximè nu. 8. Rota in vna Legionen. confirmationis 1607. coram Illustriss. Cardinali Pamphilio. Castellin. in tract. de elect. cap. 14. de Confirmatore, nu. 18.* Superior autem, electo inuito, non potest, eius electionem confirmare, *gloss. in cap. innotuit eod. tit. de elect. per cap. cum nobis olim, eod. tit.* Ratio est, quia cum inter eligentes, qui repræsentant ipsam Ecclesiam, seu Congregationem, & electum contrahatur matrimonium spirituale, *cap. cum inter Canonicos eod. tit. cap. licèt in tantùm de translat.* requiritur consensus, non solùm ipsorum eligentium, sed etiam electi, qui est futurus sponsus; *Panormit. in d. cap. innotuit nu. 13.* Verùm cum Monachi velle, & nolle non habeant, sed eorum arbitrium non ex propria, sed Prælati, cuius imperio se subiecerunt voluntate dependeat *cap. si religiosus de elect. in 6. cum concord. Panorm. in cap. non est nu. 4. de Regul.* potest electus, & confirmatus ad acceptandum officium, ad quod est confirmatus, compelli, dummodò non assignet causam rationabilem. *Castell. loc. cit. nu. 22.*

QVÆSITVM III.

De forma confirmationis Abbatum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatore facienda.

SVMMARIVM.

1 *Nulla reperitur in iure confirmationis forma.*
2 *Ad confirmandum non requiritur prolatio verborum, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis.*
3 *Quo tempore confirmatio sit petenda.*
4 *Ad confirmationem non est tempus à iure præfixum.*
5 *Quid sit faciendum, quando confirmator renuit electionem confirmare.*

1 NVlla confirmationis forma à iure inuenitur præscripta: sed sufficit aliquod dictum, vel factum, quo Confirmator voluntatem suam confirmandi declaret; in hoc enim nihil refert, quomodò Cõfirmator suam ostendat voluntatem, vt benè docet *Archid. cap. vt quis duas de elect. in 6. & Innoc. de re iudic. cap. cum Bertholdus in gloss. mirum videtur.*

2 Pro confirmationis igitur forma non erit necessaria aliqua prolatio verborum sed erit sufficiens actus aliquis à Superiore confirmante procedens, quo, (vt dictum est) voluntatem suam declaret. Ità *Sigismund. à Bononia de electi. & potest. Prælat. dub. 94. nu. 4.* & alij apud eum.

3 Quo verò ad confirmationis tempus, dico, quòd confirmatio petenda est intra tres menses post præstitum consensum; aliàs si, impedimento legitimo cessante, ab electoribus, vel ab electo, vel ab alio pro ipso electo non petatur: electio est nulla, *cap. quam sit, & cap. cupientes de elect. in 6.* quando verò confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium à Sede Apostolica est petenda, seruanda est moderatio tradita in *d. cap. cupientes*.
4 Tempus autem, intra quod Confirmator electionem confirmare teneatur, nullum est à iure præfixum; licèt enim ad conferendum, & eligendũ,

ac

ac etiam ad confirmationem petendam ſit tempus à iure ſtatutum: non tamen Confirmatori ad electionem confirmandam, vt ait *Panormit. in cap. poſt quam in fin. de elect.* vbi dicit, quòd ſi Confirmator tenuit electionem confirmare, debet recurri ad Superiorem, qui poterit eidem Confirmatori præfigere certum terminum ad confirmandum, intra quem terminum ſi non confirmauerit, poteſtas confirmandi ad Superiorem deuoluitur, argumento *cap. nullus de iure patronatus*.

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præſentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſt. 1. Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.
Quæſt. 2. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus ſeculares in Gallia Regiæ nominationi ſubijciantur.
Quæſt. 3. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.
Quæſt. 4. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.
Quæſt. 5. An adſint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præſentare ſpectet ad Patronos.
Quæſt. 6. An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis.

QVÆSITVM I.

Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quid ſit.*
2 *Nominatio quotuplex ſit.*
3 *Quinque Monaſteria Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iuſtinæ de Padua Regiæ nominationi non ſubſunt.*
4 *Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi ſubijciuntur.*
5 *Villelmitani, ſiue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur.*
6 *Nec ſimiliter Cæleſtini.*
7 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt.*
8 *Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege, ſed eliguntur à Religioſis.*
9 *Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non ſubijciuntur.*
10 *Commendæ Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non ſubſunt.*

VT huius quæſiti, & totius diſputationis materia magis eluceſcat, præmittendum videtur, quid ſit nominatio, & quotuplex ſit. No-
1 minatio autem, iuxta *Sylu. in eodem verbo*, dicitur propriè eſſe vnus modus prouidendi in Eccleſijs vacantibus; & (prout etiam poſtulatio) ſumitur tum latè, tum ſtrictè; latè ſumpta confunditur cum electione, vt conſtat ex *cap. cum olim de ſent. & re iud.* Stricto modo ſumpta diſtinguitur ab electione, & poſtulatione; quia nominatio abſque vllo ſcrutinio, & ſcriptura fit; Electio autem, & per ſcrutinium, & per ſcripturam celebratur; à poſtulatione differt; quia poſtulatio de vno tantùm fit. Nominatio autem fieri poteſt de pluribus, & poteſt fieri nominatio alternatiuè, licèt poſtulatio non. *Io. Andr. Imol. & alij in cap. bonæ memoriæ il primo depoſtulat. Prælat.* Porrò nominatio (ſe-
2 cundùm *Panormit. in cap. quod ſicut §. ſuper eo nu. 1. de elect. & Io. de Selu. de benef. p. 3. q. 1. nu. 14. Sylu. vbi ſup. & Rebuff. in tract. de nominat. q. 1. nu. 26. & plurib. ſeqq*) multipliciter accipitur. Prima quidem eſt, quæ dicitur minùs ſolemnis, quæ fit de aliquo eligendo; quando ante ſcrutinium aliqui ab electoribus nominantur tanquam digni, & idonei in Capitulo, vt de eis fiat ſcrutiniū, & ex hac nominatione nullum ius acquiritur nominato, *cap. quod ſicut in princ. de elect.* quia exprimitur conſenſus de futuro; & ſicut per hæc verba, *Denomino te in vxorem*, non contrahitur matrimonium; ità neque per hanc nominationem in Prælaturis, & beneficijs ſic factam, *gloſſ. in can. quanto 63. diſt. Rebuff. loc. cit. num. 26.* Secunda eſt, qua electorum ſinguli aliquem ſecretè nominant, quando in ſcrutinio electionis quiſque eorum ſcribere ſolet in ſchedula, *Eligo, aut nomino N. in Abbatem &c.* per quam nec vllum etiam ius nominato acquiritur. Et de his duobus modis nominandi tractauimus ſupra, cum egimus de electione. Tertia item nominatio eſt, quæ dicitur ſolemnis, & eſt, cum duo vel plures à Capitulo Monachorum, vel Collegio Canonicorum Principi nominantur, & offeruntur, & petitur, vt ex his vnum, quem maluerit, eligat, & confirmet in eorum Prælatum; qua nominatione Principi præſentata, nominantes ampliùs variare non poſſunt, vt voluit *Oſt. in cap. bonæ memoriæ il primo de poſtul. Prælat. & Calder. conſ. 5. de elect. Io. de Selua in tract. de benef. in 3. p. q. 1.* & hæc nominatio ſtrictè ſumpta hodie non eſt valde in vſu, niſi tantùm ea, quæ fit à Principibus in locis eorum dominij ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos ex indulto ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, quæ nominatio præcipuè in Gallia eſt valdè in vſu, ex concordatis inter Leonem X. Summum

mum Pontificem, & Franciscum I. Galliæ Regem. Et de hac nominatione in præsenti disputatione tractabitur. Erat olim alia nominatio, quæ concessa fuit Regi Franciæ ab Innocentio VI. vt possit nominare ad præbendas in triginta, tàm Metropolitanis, quàm Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesijs sui Regni, vt citat *gloss. in pragmat. sanct. in §. placuit, verb. facultates tit. de collat.* & hæc nominatio, non habuit effectum. Alia est nominatio, quam idem Galliæ Rex facit pro iucundo aduentu in Ecclesijs, quas prædecessores Reges fundauerunt, & hic nominatus est alijs præferendus. Interdum Rex nominat veteranum quendam militem, qui vocatur oblatus; & hanc nominationem etiam facit in Monasterijs suæ fundationis, *Rebuff. loc. cit. num. 34. & in prax. inter rescript. mixta tit. de oblat.* Aliæ sunt nominationes in eodem Galliæ Regno, quæ conceduntur ab Vniuersitatibus eiusdem Regni graduatis, & debito modo qualificatis, vt ipsis de beneficijs prouideatur, vt *in 4. quæst.* latius dicemus; His igitur præmissis, vt præsenti quæsito satisfaciamus.

3 Dicendum est, non omnes Coenobiorum, & Abbatiarum Præfectos in Gallia Regiæ nominationi esse subiectos. Constat enim, quòd in quinque Abbatijs ex reformatione Casalis Benedicti, quæ ad instar Congregationis S. Iustinæ reformatæ sũt, (vt patet ex *Bullis Clementis VII. sub dat. die 2. Martij ann 1525. & Pauli III. Kal. Iunij ann 1537. Iulij III. anno 1551. 3. non. Octobris, & Pauli IV. nonis Februarij anno 1555.*) Monachi liberam habent facultatem, Abbatem sibi eligendi; vt constat ex indulto Henrici II. edito anno 1547. de mense Februarij, & ex alio priuilegio Caroli IX. dato 3. nonas Octobris anno 1571. qui etiam concessit, vt prædicta quinque Cœnobia immunia, exemptaque essent à Regia nominatione; prædictorum Cœnobiorum Abbates ad tempus triennij tantùm, non autem ad vitam creantur. *Renat. Chopp. fusè in suo Monast. lib. 1. tit. 1. nu. 4.*

4 Quamuis enim Galliæ Rex, (vt diximus) ius habeat nominandi Abbates, & alios Monasticos Prælatos Summo Pontifici in Monasterijs, ad quæ antea Prælati per electionem assumebantur; *§. Monasterijs, & Prioratibus, rub. de Reg. ad Prælat. nominat. in Concord.* Tamen hoc limitandum est, vt intelligatur de perpetuis, non autem de temporarijs dignitatibus, quæ viuo auferri possunt aliquando,
5 *Renat. Chopp. d. tit. 1. nu. 5.* Qua de causa similiter Prælati Ordinis Villelmitani, siuè Alborum Mantellorum nuncupati, sub Regula pariter S. Benedicti militantes, non subduntur Regiæ nominationi, sed ex canonica Monachorum electione creantur; eorum enim officia non perpetuò, sed statutum in tempus, nempè quadriennij, vt plurimùm, durant, vt refert *Renat. Chopp. d. n. 5.* subdens etiam, ità fuisse decisum in Regio Senatu Parisień die 20. Iunij 1597. pro Priore quodam electo à Conuentu, contra nominatum à Rege.

6 Eadem quoque ratione in Cælestinorũ singulis Cõuentibus Abbates, & Priores à Prouinciali præficiuntur, nec à Rege, quasi Conuentuales Priores; (iuxta. cit *§. Monasterijs*) nominantur; eorum enim Abbatiæ, & Prioratus temporales sunt, non perpetui, & potiùs nuda officia, quàm Ecclesiastica beneficia dici possunt; Ipsorum Prouinciales singulo quoq; triennio communibus singulorum Priorum suffragijs eliguntur, vt patet *lib. 1. Const. d. Ordinis*, vbi dicitur, *De triennio in triennium in principali Monasterio Capitulum Prouinciale est celebrandum, quando, scilicet, Prouincialis officio suo renunciaturus est, & alius loco eius per electionem canonicam subrogandus.*

7 Pariter in Ordine Cisterciensi, Abbas Cistercij, qui est Generalis totius Ordinis Cisterciensis, & alij quatuor Coabbates, scilicet, Clarauallen, Fontiniaceñ, Moremundi, & Firmitatis, cum alijs quibusdam eiusdem Ordinis Abbatibus in Gallia Regiæ nominationi non subsunt: Sed à Conuentu Monachorum eliguntur, ex priuilegio Henrici II. Dat. idibus Iulij anno 1558. quod refert *Renat. Chopp. de Sacra Polit. Forensi lib. 1. tit. 7. num 28.*

8 Ab hac lege, subiacendi Regiæ nominationi in Gallia exempti sunt omnes Religiosorum Ordinũ Generales; ex Regijs Codicillis prædicti Henrici II. datis die 19. Iulij 1550. qui deinde promulgati sunt in Consistorio Principis die 4. Augusti anni eiusdem 1550. ità referente eodem *Renat. Chopp. de Sacra Polit. d. lib. 1. tit. 2. num. 5.* subdente, idem esse de Prioratibus Ordinis Grandimontani, qui non nominantur à Rege, sed ab Abbate Grandimontis totius Ordinis Generali conferuntur.

9 Pariter ex eadem ratione Commendæ Ordinis S. Antonij Viennensis immunes sunt à Regia nominatione: quia non per electionem, sed per collationem prouidentur, vt ait idem *Renat. Chopp. d. tit. 2. num. 5. 6. & 7.* referens, ità decretum fuisse à Regio senatu Parisień arresto 5. idus Septembris anni 1575.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi subijciantur.

SVMMARIVM.

1. *Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi non subsunt.*
2. *Abbatia, & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de seculari.*

1 Respondeo, quòd non. Quia in Concordia inita Bononiæ anno 1516. inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciscum I. Galliæ Regem Conuentum fuit, vt Reges Galliæ haberent ius nominandi Prælatos ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos, *§. Monasterijs verò, & Prioratibus Conuentualibus rubr. de reg. ad Prælat. nominat. in Concordat.* Quoties autem in Pontificijs constitutionibus fit mentio de Abbatijs, vel Prioratibus Conuentualibus, est intelligendum de Regularibus, non autem de secularibus. Ità expressè tenet *Dominicus de Sancto Giminiano cons. 131.* dicens, Pontificiam constitutionem disponentem, Prioratus Conuentuales vacare, si electi non fuerint intra sex menses ad Ordines requisitos pro-
2 moti, non extendi ad Prioratum Collegij Canoni-

corum

eorum ſecularium, nec ad ſeculares Præpoſituras; & ratio eſt, quia in materia exorbitanti, quæ diſponit contra ius antiquum, vt eſt hæc, de qua in præſenti loquimur, appellatione Monaſterij ſeculares Eccleſiæ non veniunt, *tex. in clem. 1. de elect. vbi gloſs. in verb. Monaſterijs, cap. grandi, de ſupplend. neglig. Prel. Io. Andr. in c. Ioannes, col. 2. de Regul.* Et appellatione Eccleſiæ Conuentualis venit Eccleſia Regularium, non autem ſecularium, *clem. prima de reb. Eccleſ. non alienand.* Alia ratio eſſe videtur, quia tex. *in dd. Concordatis in §. fin. eiuſd. rubr. de Reg. ad Prælat. nomin. faciend.* ponit differentiam inter Capitulum, & Conuentum, & exprimit vtrumque; idcircò pariter ſi voluiſſet de vtroq; intelligere, ſicut expreſsit de Prioratibus Conuentualibus, expreſsiſſet etiam de ſecularibus; & iuxta hanc doctrinam in eadem materia iudicatum fuiſſe in magno Galliæ Regis Conſilio de Prioratu Pontis montium Diœceſis Vaſten in Aquitania die 10. Septembris anno 1526. refert *Renat Chopp. de Sacra Polit. Forenſi lib. 1. tit. 1. num. 17. Rebuff in Concord. d. rub. de Reg. ad Prælat. nom. facienda dicto §. Monaſterijs verb. Prioratibus Conuentualibus.*

QVAESITVM III.

Quæ conditiones requirantur ad nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur conditiones ad huiuſmodi nominationem requiſitæ.*

QVia nominatio (vt dictum eſt,) & prout ad rem noſtram facit, viam, & aditum aperit ad Regulares Præfecturas obtinendas, proindè ac electio, vel poſtulatio, in cuius locum ſucceſſit, ex Apoſtolicæ Sedis conceſsione; obſeruandum eſt, Principes, quibus huiuſmodi conceſsio facta eſt, idoneum nominare debere; in quo reperiantur conditiones tàm de iure communi requiſitæ, quàm particulariter ex Concordia inita inter Summum Pontificem, & Galliæ Regem, quas omnes recenſet *Rebuff ſuper d. Concord. tit. de Reg. ad Pra-*
1 *lat. nominat. facien. §. 2.* & ſunt quæ ſequuntur. Prima eſt, vt qui ad Abbatias, vel Prioratus Conuentuales, & electiuos nominatur ſit Religioſus. Secunda, vt ſit eiuſdem Ordinis, cuius Religioſis præficiendus nominatur. Tertia, vt ſaltem in ætate 23. annorum conſtitutus ſit. Quarta, vt præficiendus nominetur à Rege Summo Pontifici, aut Sedi Apoſtolicæ, ita vt non ſufficiat Regis nominatio, niſi ſequatur eiuſdem Sedis Apoſtolicæ prouiſio. Quinta, vt Abbatia, vel Prioratus, ad quem facienda eſt nominatio, vacet; nominatio enim ad Abbatiam vel Prioratum nondùm vacantem nō valet. Sexta, vt Rex intra tempus ſex menſium à die ſcientiæ vacationis nominet; & ſi nominatus à Summo Pontifice, tanquam indignus, recuſabitur: intra tres menſes à die recuſationis notificatæ eiuſdem Regis Sollicitatori nominet alium dignum. Septima eſt, quod Abbatia, vel Prioratus ſit verè electiuus, non autem collatiuus. Octaua eſt, vt electio ſpectet ad Conuentum; ſecus autem, ſi ad ſeculares, vel alios. Nona eſt, quòd in electione nominandi ſeruetur forma *cap. quia propter, de electione.* Decima eſt, quòd Abbatia, vel Prioratus ſit Conuentualis, ſecus, ſi eſſet ſecularis, vel alius à Conuentuali. Vndecima eſt, quòd huiuſmodi nominatio fiat Summo Pontifici. Vltima eſt, vt nominandus ſit profeſſus expreſsè eamdem Religionem, cuius Religioſis præficiendus eſt.

Hæ omnes conditiones deſiderantur in nominatione ad Abbatias, & Prioratus Regulares à Principe facienda, de qua videndus eſt *Rebuff. ſuper prædictis Concord. tit. de Regia ad Prælat. nominat. facien. §. Monaſterijs, verb. modo ſupradicto, pag. mihi 193.*

QVÆSITVM IV.

Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.

SVMMARIVM.

1 *Traditur modus, quo in Gallia per Regem, & Scholaſticos ad Eccleſias Cathedrales Metropolitanas vel inferiores vacantes fit nominatio.*

1 IN Gallia duobus modis fit nominatio in beneficiorum inſtitutione, nempè à Rege, & à Scholaſticis, Rex ità nominat. Cum vacat Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana, intra ſex menſes Rex Summo Pontifici nominat virum idoneum; quæ idoneitas admittitur, ſi nominatus habet ad minus annos viginti ſeptem, ac ſi in aliquo ſtudio celebri Doctoratus inſignibus munitus fuerit; nempè ſi in Theologia, vel Iure Ciuili, aut Canonico doctoratus, aut licentiatus fuerit; quem Romanus Pontifex, ſi idoneum repererit, inſtituere debet in Epiſcopum, ſin verò, Rex alium digniorem intra ſpatium aliorum trium menſium Papæ nominare tenetur. Et quod dictum eſt de Epiſcopis, habet etiam locum in Abbatibus, in quorum nominatione ſufficit ætas viginti trium annorum, nec aliqui Scholaſtici in eis honorum gradus deſiderantur. Scholaſtici verò nominationem habent circa tertiam partem cęterorum beneficiorum, exceptis Cathedralibus, Metropolitanis, & Abbatialibus Eccleſijs, quæ tertia pars ea eſt, quæ vacat tertia parte anni, & conferri debet viris litterarum cultoribus, qui ſunt Scholaſticis honoribus inſigniti; quam nominationem habent publicæ, & celebriores Scholæ Regni Delphinatus, & Comitatus Dieñ, ac Valcñ, illæ videlicet, quæ publica auctoritate erectæ ſunt, ac Vniuerſitates appellantur, vt patet *in rubr. de elect. in princip. in Concord. & in §. præfati 1. de collat. ibid. & in verſ. beneficia verò, & alibi per tot. tit. & ex Rebuff. in tractat. nominat. q. 6. in princ.* Nominandi autem ad illa beneficia tribus his titulis inſigniti eſſe debent, nempè Baccalaureatu, licentiatura, & Magiſterio, ſeu Doctoratu; ante quorum graduum

adeptionem opus est, quamplurimos in studijs consumpsisse annos, nempè in studio Theologiæ antè infimum gradum sexennium, antè supremos decennium; In studio Iuris Ciuilis, & Canonici, antè gradum infimum, nempè Baccalaureatum, quinquennium, antè medium, & supremum, septennium. Insuper oportet etiam, quòd nominandus declaret; quæ beneficia obtinet, vnà cum vero annuorum fructuum valore; non enim possunt nominari, qui possident beneficia ducentorum aureorum prouentum reddentia, & idcircò huius quantitatis mentio fieri debet; Sic autem nominatus acquirit ius, vt beneficium postea vacaturũ ab Episcopo, aut Collegio, siue ijs, qui beneficia conferendi ius habent, sibi conferatur. Et fiunt de his quatuor denunciationes in Quadragesima. Prima de scholastico gradu, quem obtinet nominatus: altera de legitimo studiorum tempore: tertia de nominatione à publica Schola facta: quarta de genere, & nobilitate; quas denunciationes semel factas, ampliùs repetere non cogitur nominatus; benè verò quotannis nomen suum profiteri; ne fortè voluntatem mutasse, & nullum ampliùs beneficium optare credatur. Beneficia igitur mense Ianuario, Aprili, Iulio, atque Octobri vacantia per obitum obtinentis non nisi nominatis à Schola publica conferuntur, videatur *Rebuff. in tract. Nominat. per tot.*

QVÆSITVM V.

An ad sint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præsentare spectet ad Patronos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas S. Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ à Communitate Souanæ nominatur, & à Præsidente Generali confirmatur.*

2 *Forma nominandi Abbates, quæ aliquando seruata fuit apud Belgas.*

Sermo nobis est in præsenti, de Abbatijs, quæ antiquam suæ Religionis Regulam, & institutum seruantes, semper in Abbatem, ac Superiorem eiusdem Ordinis Religiosum, iuxtà sacrorum Canonum præscriptum, habuerunt, quamuis ab ipsarum fundatione ad Principes, vel alios seculares Patronos ad eas Abbates præsentare, vel nominare spectauerit. Reperiuntur ergò quarumdam Congregationum Cœnobia, in quibus Abbates à Regibus, vel Potentatibus, aut Populis, Vniuersitatibus, siuè alijs secularibus personis præsentantur, ac nominantur, iure aliquo, aut priuilegio, quod super ipsa Monasteria obtinent. Istius nominationis exempla in Congregationibus Monasticis aliqua reperiuntur; prout in nostra Congrega-
1 tione Vallis Vmbrosæ Abbas Sancti Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis à Communitate Souanæ tempore vacationis Abbatiæ nominatur. Cum enim dictum Monasterium ex vetustate, ac alijs sinistris euentibus ad totalem ruinam deuenisset; eadem Communitas Souanæ aliud Cœnobium in congruentiori ipsius Ciuitatis loco ex proprijs bonis erexit; Vndè conuentum fuit inter ipsam Communitatem, & tunc temporis Generalem, ac Monachos eiusdem Congregationis, vt stante dicta erectione, Communitas ipsa haberet ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum Abbas Generalis in Abbatem dicti Monasterij præficere teneretur; quod demum ab Alexandro VI. Summo Pontifice confirmatum fuit sub dat. Romæ anno 1496. pridiè Idus Maij Pontificatus sui anno V. in hanc, quæ sequitur formam.

Bulla Alexandri VI. Pro Monasterio Sancti Benedicti de Caluello Souanen. Diœcesis.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Præposito, & Bernardo Duccio, & Dominico, ac Andreæ, Canonicis Ecclesiæ Souanæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sacri Apostolatus ministerij meritis quamuis insufficientibus diuina nobis dispositione crediti sollicitudo nos continuè admonet, & hortatur, vt opem, & operam ampliùs impendamus, quòd sacra Religio vbiq; floreat, & accrescat, & diuini nominis laudes debita cum deuotione decantentur. officium, iuxtà cordis nostri desiderium, subsequi valeat, opportunæ prouisionis auxilia fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasij Monasterij Vallis Vmbrosæ Fæsulanæ Diœcesis, ac totius Ordinis Generalis Abbatis, necnon Communitatis Ciuitatis Souanæ nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd Monasterium S. Benedicti loci de Caluello dicti Ordinis Souanen. Diœc. illiusq; Ecclesia, causantibus illorum vetustate, & temporum malitia, ac alijs sinistris euentibus, ad totalem, & miserabilem ruinam deuenerunt: adeò quòd in dicto loco nulla forma Monasterij apparet, nec ibidem diuina officia possunt aliquo modo celebrari. Quòdq; si in dicto loco nomen, & titulus Monasterij supprimeretur, & extingueretur, ac in aliquo alio loco dictæ Ciuitatis ad id conuenienti, & honesto per eamdem Cõmunitatẽ deputando vnum aliud Monasterium dicti Ordinis cum necessarijs officinis pro vsu, & habitatione perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis erigeretur, construeretur, & ędificaretur, ac fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunq; dicti Monasterij de Caluello, ibique erigendo Monasterio perpetuò applicarentur, & appropriarentur; profectò Communitas prædicta loco ipsius Monasterij de Caluello aliud Monasterium huiusmodi, cum eisdem officinis ex eorum proprijs bonis construerent, & ædificarent; illique aliqua bona immobilia pro illius dotis augmento assignarent. Ex quibus erigendum Monasterium prædictum vltrà alia, fructus, & bona prædicta viginti florenorum auri de Camera annis singulis pro tempore posset, ... & in illo aliqui Religiosi dicti Ordinis residere, & commodè sustentari possent, qui ibidem diuina officia celebrarent; ex quo diuinus cultus, cum fidelium illarum partium deuotione, & animarum salu- te

te non modicum ſuſciperet incrementum. Quarè pro parte Blaſii Abbatis, & Conuentus prædictorum aſſerentium, quòd fructus, redditus, & prouentus dicti Monaſterij de Caluello 24. florenorum ſimilium ſecundùm communem extimationem, valorem annuum non excedunt, nobis fuit humilitèr ſupplicatum, vt in dicto Monaſterio de Caluello, nomen, & titulum Monaſterij penitus ſupprimeretur, & extingueretur, ac eidem Communitati, loco dicti Monaſterij de Caluello, vnum aliud Monaſterium in dicta Ciuitate loco ad id commodo, & honeſto, vbi eidem Communitati magis videbitur expedire, cum neceſſarijs officinis huiuſmodi conſtruendi, & ædificandi licentiam elargiri; necnon eidem Monaſterio ſic tunc conſtructo fructus, redditus, prouentus, iura, & bona quæcunque dicti Monaſterij de Caluello perpetuò applicare, appropriare, necnon dilecto filio moderno Abbate dicti Monaſterij de Caluello cedente, vel decedente, ex tunc deinceps perpetuum ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum præfatus Blaſius, & pro tempore exiſtens Generalis Abbas dicti Ordinis in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò concedere, & aliàs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui Religionis, & diuini cultus augmentum, & animarũ ſalutem ſynceris deſiderijs expetimus, de præmiſſis certam notitiam non habentes, ac Blaſium, & ſingulos ex Communitate huiuſmodi à quibuſcunq; excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis auctoritate, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos, duo, aut vnus veſtrum (ſi eſt ità) eidem Communitati vnum Monaſterium dicti Ordinis in præfata Ciuitate loco ad hoc congruo, & honeſto, prout eidem Communitati ampliùs viſum fuerit, cum neceſſarijs officinis prædictis pro vſu, & habitatorio perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis, cuius modernus Abbas Monaſterij de Caluello huiuſmodi, quoad vixerit, abſque alia prouiſione, & præfatione de eo facienda, Abbas ſit, & eſſe cenſeatur, & illi præſit, prout dicto Monaſterio de Caluello præeſt, conſtruendi, & erigendi licentiam auctoritate noſtra concedatis, ac poſtquam ſic conſtructum, & ædificatum fuerit, in præfato Monaſterio de Caluello nomen & Titulum Monaſterij, ac dictum Ordinem penitùs ſupprimatis, & extinguatis: nenon eidem ſic conſtructo Monaſterio fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monaſterij de Caluello, eadem auctoritate in perpetuum applicetis, & approprietis, necnon dicto moderno Abbate cedente vel decedente, ex tunc deinceps perpetuò eidem Communitati poſtquam bona prædicta, ad valorem annuum dictorum viginti ducatorum aſſignaueritis, vt præfertur, ius nominandi tres ex Monachis, quorum vnum Blaſius, & pro tempore exiſtens Abbas Generalis, prædictus in Abbatem dicti erigendi Monaſterij præficere teneatur, perpetuò dicta auctoritate concedatis. Nos enim ſi erectionem, conſtructionem, ſuppreſſionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, & conceſſiones prædictas vigore præſentium contingat, eidem erigendo Monaſterio, illiuſq; Abbati, & Monachis pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegijs prærogatiuis, libertatibus, exemptionibus, immunitatibus, fauoribus, gratijs, & indultis, quibus alia eiuſdem Ordinis Monaſteria, Abbates, & Monachi vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter vti potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium indulgemus; Decernentes, bona per eandem Communitatem in augmentum dotis dicti erigendi Monaſterij aſſignata pro conſtructione illius, donec conſtructum, & completum fuerit, per aliquem probum virum per Generalem Abbatem pro tempore deputandum, applicare debere, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus Monaſterij de Caluello, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496 pridie Idus May Pontificatus noſtri anno quinto.

Habetur hæc Bulla originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

a In calce Boemic. Annal. fertur ſimiliter, Monachos Belgas hac formula ſibi Abbatem nominare, vt ex tribus, quos in defuncti vicem ſuffragijs electos Principi obtulerint, vnum, quem illis præficere maluerit, ipſe deſignet, & iubeat Abbatiali dignitate fulgere.

Adſunt etiam aliquæ ſeculares Abbatiæ à laicis perſonis cum reſeruatione iuriſpatronatus fundatæ; vt in Eccleſia Cathedrali Maceraten., & in terra Montis Veteris nullius Diœceſis in iuriſdictione dicta Rauignana Abbatia quædam fundata à Comite Petro Maria de Monte Veteri, de quibus diximus in 2. *diſp. quæſ. 6.*

QVÆSITVM VI.

An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum alijs Monachis.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitationis adducitur.*

2 *Ius eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum.*

3 *Laicus non poteſt ex conſuetudine fieri capax iuris ſpiritualis.*

4 *Reſpondetur ad rationem dubitandi.*

5 *Poteſt ex conſuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo licentia, ſucceſſorem eligendi petatur.*

9 *Reges Angliæ ex proprio arbitratu ad ſuæ ditionis Eccleſias, & Monaſteria Prælatos eligentes reprehenduntur.*

1 RAtio dubitandi eſt, quia in *can. Abbatem* 2. 18. q. 2. dicitur. *In Monaſterio illum volumus ordinari Abbatem, quem ſibi de ſua Congregatione, & Monachorum electio, & poſſeſſionis dominus popoſcerit ordinari*, per quæ verba videtur, ad patronum ſimul

cum alijs Monachis, ius eligendi etiampertine-
re 1 ad quod videtur etiam facere *can. decernimus*,
19. q 7. & can. principali 63. distinct. Verùm in con-
trarium est, quod habetur in *c. sacrosancta, & in cap.*
Massana extra de elect. vbi expressè dicitur, quòd
ius eligendi non cadit in laicum in Ecclesia Col-
legiata; nec valere aliquo modo consuetudinem,
vt laicus intersit cum clericis in electione Præla-
ti; & *gloss. in cap. quod sicut, de elect. verb. impedire*.
quæ dicit, quòd laicus, etiam patronus, non potest
ex consuetudine sibi vendicare ius interessendi
3 electioni Prælati; consuetudo enim non facit lai-
cum capacem iuris spiritualis, *cap. causam de præ-*
script. electio autem est actus merè spiritualis;
quia per illam transfertur in electum ius Prælatu-
ræ saltem in habitu, & contrahitur matrimonium
spirituale, vt not. *gloss. in cap. quantò 63. dist in. &*
Oldrad. cons. 1. de elect. facit *tex. in cap. cum inter ca-*
nonicos ex. eod. tit. At in laicum ius spirituale non
cadit *d. cap sacrosancta, & d. cap. Massana, & can.*
benè quidem 96 dist. gloss. in d. cap. causam verb. deti-
nere. Confirmatur; nam qui non est professus eius-
dem Religionis, etiamsi sit clericus, non potest
Regularem Prælatum eligere iuxt. *cap ex eo, & cap.*
indemnitatibus de elect. in 6. & diximus suprà.

4 Ad rationem dubitandi respondetur, Patronum
laicum non habere ius eligendi simul cum alijs
Monachis: sed tantùm electioni celebratæ assen-
sum præbendi, vt habetur in *cap. nobis de iurepatron.*
vbi dicitur. *In Conuentuali Ecclesia non electioni*
Prælati facienda, sed iam factæ honestiùs præstolatur
assensus, ex quibus verbis patet, quòd non habet
ius ferendi suffragium in electione cum alijs Mo-
nachis: sed eius assensus post electionem est requi-
rendus, &c. ità soluit dubium prædictum *gloss. in*
d. can. Abbatem, videatur etiam *Abbas Panormit. d.*
c. nobis, & in c. cum terra n. 2. & c. quod sicut, de elect.
5 vbi *Innoc.* signanter aduertit, posse ex consuetudi-
ne introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur,
& ab eo petatur licentia successorem eligendi;
adeò vt electio aliter facta non teneat, Interest
enim Principis, ne eligatur alius sibi suspectus,
qui possit reuelare secreta Regni sui *arg. in. l. omne*
delictum § exploratores ff. de re milit. ità etiam *Ioann.*
de Selua de benefic. in 2. p. q. 23. gloss. in pragm. sanct.
tit. de elect, cap. 1. §. veruntamen in verb. Pontif.

6 Quapropter iure reprehenduntur, ac sacrarum
rerum contemptores in eorũ gestis vocantur Re-
ges Angliæ, ex arbitratu eligentes in ipsorum
Normandiæ, & Andegauiæ ditionibus Abbates, &
more Anglico Abbatias dantes, vsque ad Philippi
Augusti Galliarum Regis tempora, qui sacram
Abbatum ordinationem, & canonicam electionem
proprijs electoribus in libertatem vindicauit, ac
restituit; vt celebratur per *Vilbelmum Britonem in*
sui Philippidos lib. 8. his versibus.

Præterea motu proprio, nullo supplicante,
Indulsit Monachis, ac Clero, vt fiat ab illis,
Canonico deinceps Pastorum electio ritu.
Nam Rex Anglorum ius vsurpauerat illud,
Vsqueadeò, vt solus Pastores ipse crearet.
Nam quoties Pastore carens Prælatica Sedes
Ciuili letho, naturaliuè vacasset.
Protinus Ecclesię bona cuncta vacantis ab ipso
Vsurpata, suos conuertebantur in vsus.
Sicq; Dei sponsã viduans, quantũ ipse volebat.
Cogebat placito sibi demùm nubere sponso.
Istaq; causa fuit alijs specialior, ob quam
Ense trucidauit Thomam trux ille beatum,
Qui tam peruersos ritus abolere volebat.

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

Quæs. 1. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Eccclesias.

Quæs. 2. De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.

Quæs. 3. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione teneantur fidei professionem emittere

QVÆSITVM I.

Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel superiores Ecclesias.

SVMMARIVM.

1 *De promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quę in Consistorio prouidentur, facienda est inquisitio, & fabricandi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales.*

GRegorius XIV. per Bullam incip. *Onus Apostolicę.* dat. Rom. anno 1590. die 15. Maij, quam refert *Quaranta in sum. bullar. verb. electio, pag.*

pag. mihi 226. statuit, vt super promouendis ad regimina Ecclesiarum Cathedralium, Abbatiarum, & Monasteriorum fabricentur processus, & fiant inquisitiones, & habeantur informationes; quæ omnia traduntur in eadem Bulla, cuius tenor propositæ materiæ necessarius hic apponitur,

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam,

ONus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, assiduè admonet, in eã potissimùm curã nobis esse pastorali sollicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumenicisque Concilijs pro cõmuni totius Christiani populi salute piè, prudenterq; statuta sunt, nulla, aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur, ea præsertim, quæ ad bonos, idoneosque Pastores Cathedralibus, ac Superioribus Ecclesijs gubernandis præficiendos pertinent. Nam si in quibussuis Ecclesiæ gradibus, & ministris curandum est tales eligi, qui Religione, & sanctitate fideles ædificent, multò certè magis laborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquam seruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet; cum certum sit, gregis salutem magnoperè pendere ex boni Pastoris præstanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trident. Concil. à Summis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cum in alijs rebus multis præclarum studium ad corrigendos deprauatos mores, & collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimùm insigni zelo, magnaque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiaq; excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diù, multumq; versati Ecclesijs Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum Sanctis, & egregijs illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi magno semper desiderio flagrauimus, vt tàm salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret, pro virili parte curauimus. Multò nunc magis, cum disponente Domino omnium Ecclesiarum cura, & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesijs, qui opus suũ, & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino laetificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis, videtur esse præcipuum, vt instructio, examen, & inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum tam accuratè, fideliter, ac seriò instituatur, vt omnis fallaciæ fuco semoto certò confidere valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse praepositos, quales tantum onus, Angelicis, videlicet, humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro ijsdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac sanguini non pepercit; & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cum statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscribatur quibusque locis, & Prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis atque opportuna esse videretur. Verùm neque id hactenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est nisi longissimo temporis spacio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, siue inquisitionis ratio à Prouincialibus Concilijs expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis sperari posse videbatur, & experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit, quidue possit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu, praesenti nostra perpetuò valitura constitutione decernimus, vt si extra Roman. Curiam examen, instructio, siue inquisitio facienda erit, nemo omnino cuiuscumque status, gradus, conditionisue fuerit inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium ijs, qui à praedicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ, videlicet, Sedis Legatis, seu Nuncijs Prouinciarum, aut eius, de quo inquisitio fit, Ordinario, eoque deficiente, Ordinarijs vicinioribus relinquatur; nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quòd si fortè aliquis praedictorum consanguinitate, aut affinitate, vsque ad tertium gradum inclusinè promouendum contingeret, vt omnibus suspicio carnalis affectus à tam sancto negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum, qui proximè sequitur, hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius ad Ordinarium, si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia verò hæc functio spectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore existente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiae ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quòd si de Episcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui, & iusta causa transferendo agetur, hoc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Ecclesia ipsa, à qua transfertur, sita erit, ad Metropolitanum, si Episcopus, ad suffraganeum verò antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia Sacrum Tridentinum Concilium, non sinè magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & statuimus, tàm Legatos, siuè Nuncios, quàm Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliosue ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere: quamuis ab huiusmodi personis alijsque viris peritis adiuuari possint, & si Prælatus inquirens per se non posset, ob locorum distantiam, testes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel aetatem, aut aliquod eiusmodi licebit ei, articulum illum alteri personae in dignitate Ecclesia-

stita constitutæ subdelegare, non autem vniuersalem inquisitionem. Quòd si fortè contingat, aliquem supradictorum legitimè impediri, vt per se hoc munus praestare non possit, ad alios ea cura transferatur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est de ijs, qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad hoc, vt mens eiusdem Sacr. Conc. rectè, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti ponderis, declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis syncerum, ac fidele testimonium daturus esse existimet. Verùm, vt inquisitio prædicta faciliùs, ac pleniùs perfici, atq; expediri queat, vtile erit, si Prælatus, qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulam, in qua sit ordine descriptum nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, aetas, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tàm ipsum, quàm parentes eius intimè norint. Quòd si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneraque, aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit modò documentum publicum, seu authenticum fuerit. Illud quoque probibendum censuimus, ac expressè prohibemus, ne ad testimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam, quilibet homines admittantur, sed viri tantùm graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant, ac vt supra diximus syncerum, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tàm cognati, ac nimium familiares, quàm inimici, atq; aemuli excludendi erunt. Porrò testes eiusmodi, Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsum, ac singillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiam seriò, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei eiusmodi Ecclesijs præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac proximum, quàm sint ad promouendos affecti, vt inde conijciat, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cum testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, alijsque Canonicis sanctionibus continentur probè cognitæ esse debeant ijs, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt, natum esse ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris ordinibus saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur; ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique præditum esse, tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegijs gaudent, vel etiam à publicis Academijs testimonium habuerunt, quòd idonei essent ad alios docendos, nisi fortè aliquorum insignis doctrina ex publica ipsorum functione notoria esset. Ità verò inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit cognoscatur, & quoniam in quibusdam Prouincijs nulla sunt studia generalia, neque vlla publica schola, neque vsus habet, vt qui studijs operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant, se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quòd prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Trident. Conc. statuit, vt Regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum dumtaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi Generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes siue Definitores, aut Visitatores Capitulum Generale repræsentantes, siue alij quocunq; vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij Generales, vel in Rom. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum Generales in hac parte succedant; & nihilominùs præter Superiorum testimonium, qui fidem faciant, eiusmodi Regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de ijs diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimonium habent, vt videlicet seriò inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studijs fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, alijsq; necessarijs rebus, quæ pariter coram superiùs expressis Prælatis iuxta eiusdem Concilij decreta fieri debent, professio fidei Catholicae à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo dumtaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi fortè qui professionem emissurus est à Praelato inquirente longè distet, tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, qui promouendo vicinior erit; quod idem intel-

ligatur,

ſigatur, de informatione de ſtatu Eccleſię accipienda, ſi quando contingeret, vt in alia Prouincia, ſiue Regno eſſet Eccleſia, in alia promouendis. Recipiet autem Prælatus profeſsionem promouendi præſente Notario publico, ac teſtibus, atque eam à ſe admiſſam, ac receptã propria manus ſubſcriptione teſtabitur. Is quoque, qui profeſsionem eiuſmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi ſolet, nomen ſuum manu propria adſcribat. Denique his peractis, Notarius publico inſtrumẽto fidem faciat de profeſsione prædicta adhibitis teſtibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta cum toto teſtimonio, ac profeſsione fidei emiſſa ad hanc ſanctam Sedem, vt Concilium ſtatuit, quàmprimùm clauſa, & obſignata in forma authentica tranſmittenda erit. In qua id obſeruari volumus, vt profeſsio fidei iiſdem omnino verbis deſcripta ſit, quæ in ea forma continentur, quam fel. rec. Pius Papa Quartus prædeceſſor noſter ſtatuit obſeruandam, & vt Prælatus qui inſtructionem, examen, & inquiſitionem fecit, vel per literas ſeparatas ſimul tamen cum proceſſu mittendas, vel per ſubſcriptionem dicti proceſsus ſignificet, quanta fides teſtibus examinatis, eorumque dictis, & ſcripturis productis ſuo iudicio habenda ſit, ſimul etiam quid de promouendo ipſe ſentiat; proceſſus autem ſic formati, & ad Curiam tranſmiſſi, à Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris eſt, iuxta formam Concilij prędicti ſubſcribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat promouendum, ſi pręſens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranenſe nouiſsime celebratum omnes Cardinales, ſiue maiorem partem Collegij adeat, antequam Eccleſiam proponat, vt quę à referente Collega ſint adiutori occulta fide quantùm ad perſonam promouendi attinet, cognoſcere poſsint. Hæc porrò omnia, quę de promouendis ad Eccleſias Cathedrales dicta ſunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione ſeruanda eſſe declaramus, & decernimus, qui nominati, præſentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, ſeu Præpoſitatus, Monaſteriorum regimina, aut alias Regularium cuiuſuis Ordinis, aut etiam ſecularium Præfecturas, de quibus Cõſiſtorialiter prouideri contigerit, atque eos præſertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorumque Regularium, vel ſecularium, annexa eſt in populum iuriſdictio ſpiritualis, vel temporalis; excepta tamen ætate, circa quam nihil innouamus. Quò verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non ſtatuant, vt perſonae promouendae ad Regulares dignitates Doctoratus, ſiue licẽtiae gradum ſuſcipere, vel publicum teſtimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen aequum ſit, vt ea doctrina polleant, qua onus ſibi imponendum ſuſtinere valeant, declaramus, & ſtatuimus, vt Praelati, qui inquirendi munus ſuſcepturi sũt, ſtudioſè, ac diligenter inquirant ſuper doctrina eiuſmodi perſonarum iuxta modum, & formam ſuperiùs praeſcriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per proceſſum, qui ab inquirente tranſmittetur, certò ſtatuere, ac iudicare poſsimus, an perſona promouenda verè ſit talis, qualem dignitas illa, ad quam prouehenda eſt, exigit, & requirit. Hortamur verò in viſceribus Domini Noſtri Ieſu Chriſti, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac Sancta Sede nominandi, ac praeſentandi, vel etiam eligendi futuros Epiſcopos, vel Abbates ius habent, vt ſeriò apud ſe cogitent, quanti momenti ſit hoc negotium, ex quo ſalus animarũ, tranquillitas Reipublicae, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliaq; permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam ſaepe, & ſaepius ad mentem reuocent, quod Sancta Tridentina Synodus admonet, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quàm ſi bonos Paſtores, & Eccleſiae gubernandae idoneos promoueri ſtudeant, eoſq; alienis peccatis communicãtes mortaliter peccare, niſi quos digniores, & Eccleſiae magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, ſed eorum exigẽtibus meritis praefici diligenter curauerint. De nominandis verò, praeſentandis, vel eligendis ad Regulares dignitates praeter ea, quae ſuperiùs obſeruanda eſſe declarauimus, illud quoq; paternis his noſtris hortationibus, & monitionibus adijciendum cenſuimus, vt nominationis, praeſentationis, vel electionis ius habentes eos deligere ſtudeant, atq; omninò conentur, qui non modo eundem Ordinem ſint ante profeſſi; ſed in eodem etiam ſint diù laudabiliter verſati; neq; enim decet, vt Magiſtri aliorum eſſe incipiant, qui non fuerint ante diſcipuli, & ſubditis imperare praeſumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, et inquirendo, vel teſtimonium ferendo operam ſuam in hac re praeſtabũt, ſeriò admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti verſentur, vt à Deo, & nobis laudem pro bono opere expectare valeãt. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrae prohibitionis, volũtatis, declarationis, decreti, ſtatuti, hortationis, & monitionis infringere, vel auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praeſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Dat. Romae in Monte Quirinali Anno Incarnationis Dominicae 1591. Idibus Maij, Pontificatus noſtri Anno I.

QVÆSITVM II.

De forma faciendi proceſſus, & inquiſitiones ſuper promouendis ad regimen Monaſteriorum, & Abbatiarum, quæ in Conſiſtorio prouidentur.

SVMMARIVM.

1 *Quomodo conficiendi ſint proceſſus, vt dici poſsint, & videantur confecti per viam Inquiſitionis.*

2 *Quid ſit de obſeruandum circa qualitates teſtium vocandorum, & examinandorum quoad perſonam promouendi.*

3 *Quomodo Prælatus inquirens procedere poſſit per viam Inquiſitionis, quando non habet notitiam perſonæ promouendę.*

4 *Interrogatoria, quæ neceſſaria ſunt ad inquirendum in omnes qualitates, quę in promouendis requiruntur.*

5 *Quę requirantur ad perfectam inquiſitionem, praeter ea, quę ex teſtibus habebuntur.*

6 *Quid ſeruandum quoad probationem doctrinæ, quando pro-*

de promouendi orti sunt in Prouincijs, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est, suscipi gradum aliquem.

7 *Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.*

8 *Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij.*

9 *Quid agendum perfecta inquisitione.*

10 *Forma pronunciationis electi in Abbatem.*

VIsum est in superiori quæsito circa qualitates eorum, qui in Concistorio ad Abbatiales dignitates, & Monasteriorum regimina vel alias Regulares Præfecturas promouẽdi, vel confirmandi sunt, seruanda esse ea omnia, quæ seruari debent in promouendis ad Ecclesias Cathedrales; & hoc præcipuè, quando Abbatiæ, & Monasteria, præter curam, & regimen Monachorum, habent annexam iurisdictionem spiritualem, vel temporalem in populum; necessarium ergo est videre, quis modus præscriptus sit inquisitionibus faciendis super qualitatibus eorũ, qui Cathedralibus Ecclesijs præficiendi sunt; particularis autem instructio super hoc edita est iussu S.D.N. Vrbani VIII. Pontificis Optimi Maximi: cuius verba pro præsenti materia necessariò apponenda esse visa sunt.

Instructio circa personas, ad quas spectat dictos processus conficere.

SI processus inquisitionis conficiendus sit extra Romanam Curiam, hoc munus spectat ad Legatos Sedis Apostolicæ, vel ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adsint Legati, neq; Nuncij, spectat ad Ordinarios personarum promouendarum, & ipsis deficientibus ad Ordinarios viciniores; qui ordo gradatim seruandus est; nec quisquam debet, sibi hoc munus arrogare, præter ordinem supradictum, nisi Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri illud mandare placuerit; quo casu apparere debet de mandato speciali in principio processus.

Si aliquis ex Prelatis, ad quem ordine supradicto spectat processum conficere, consanguinitate, vel affinitate vsq; ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo casu deferatur ad illum, qui proximè sequitur, seruato ordine, & gradu.

Si quis etiam sit legitimè impeditus; vt per se ipsum processum conficere non possit, & ea adimplere, quæ continentur in 9. inferiùs scripto, ordo incipit, Quicunque confecturus est, *ea cura transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.*

Si processus sit conficiendus in Romana Curia, videndum est, an Ecclesia, vel Monasterium, cui est prouidendum, sit ad nominationem, vel præsentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, aut Principis, quo casu munus conficiendi processum in Curia spectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apostolicam est Protector illius Prouinciæ, in qua sita est Ecclesia, vel Monasterium.

Quòd si Ecclesia, vel Monasterium non sit ad nominationem, aut præsentationem, vt præmittitur, processus conficiendus erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de huiusmodi deputatione, curabit, aliquid apparere, vel saltem vigore suæ assertionis aliquid narrari à Notario in principio processus.

Si Prælatus inquirens ob locorum distantiam non posset commodè per se ipsum testes examinare super aliquo articulo, vt puta, super legitimis natalibus, ætate, aut aliquo eiusmodi; licebit ei, partem illam alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem.

Quoad processus conficiendos, pro habenda informatione status Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus prouidendum erit, hoc etiam conficere debeant ijdem Prælati, qui processum de qualitatibus promouendorum confecturi sunt. Si verò contingat, in alia Prouincia, vel Regno esse Ecclesiam, & in alia promouendum: tunc Prælatus inquirens poterit, subdelegare Episcopo, qui erit vicinior ipsi Ecclesiæ, vel Monasterio, munus conficiendi processum super statu dictæ Ecclesiæ, vel Monasterij.

Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.

QVicunque confecturus est processum Inquisitionis in qualitates promouendi, etiam si sit Legatus, non per suos Vicarios, Auditores, vel alios ministros, sed per se ipsum id munus exercere debet: licèt possit, ab huiusmodi personis, vel alijs viris peritis adiuuari. Hæc autem in specie seruanda sunt.

Non recipiantur testes à promouendo, vel pro parte sua inducti, neque articuli ab ipso, vel nomine suo producti, sed Prælatus inquirens interrogatoria, seu articulos per se ipsum formatos habeat, & super eis examinet testes, quos de rebus inquirendis synceerum, & fidele testimonium daturos esse, existimet: ipse ex officio suo secretò vocari mandet, & secretò examinet; ipsemet recipiat in manibus suis singulorũ testium iuramentum, quod ab Episcopis praestetur tacto pectore, à caeteris verò inferioribus, cuiuscunque qualitatis sint, tactis sacris scripturis; & ità respectiuè referat Notarius processum scripturus, qui etiam asserat, testem fuisse ex officio vocatum, & examinatum à Praelato inquirente. Insuper Praelatus ipse testes interroget super vnoquoque articulo: ipsorum autem testium dicta vnà cum reliquis hoc negotium tangentibus scribat aliquis Notarius publicus, qui debet etiam tàm dicta testium, quàm scripturas, & documenta producenda, vt inferiùs dicetur, in processum, & publicum instrumentum reducere. Articuli autem, & interrogatoria inferiùs describentur.

Circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.

TEstes sint viri graues, pij, prudentes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferrè valeant; syncerumque, ac fidele testimonium verisimiliter sint daturi; praesertim verò huiusmodi qualitates esse debent in testibus, qui interrogandi erunt de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, aptitudine promouendi ad regendam Ecclesiam; scire enim debent ipsi testes, quae requirantur in eo, qui recturus est Ecclesiam

clesiam Cathedralem, ad hoc, vt sit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus, qui ad eam promoueatur.

Non sunt recipiendi testes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, siuè aemuli personae promouendae.

In inuestigandis testium qualitatibus, adhibenda est diligentia per Praelatum inquirentem, vt cognoscere possit, quàm sint erga promouendum affecti, exindeq; conycere, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimonium dicant.

Si aliquando Praelato inquirenti ità expedire videbitur, testibus ad memoriam reducet vim iuramenti, & grauitatem periurij, admonebitque: ipsos reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum, vel committêdo, vel omittêdo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei Ecclesijs praeficiantur.

Quomodo Prælatus inquirens procedere possit per viam inquisitionis, quando non habet notitiam personae promouendae.

Si contingat, Praelatum inquirentem non habere sufficientē notitiam personae promouendae, ad hoc, vt possit deligere, & vocare testes ex officio; absque scientia ipsius promouendi, & secretò poterit curare, vt ipsemet promouendus, vel aliquis alius det ei schedulā, in qua sint ordine descripta, nomen dicti promouendi, cognomen, patria, aetas, parentes, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus Theologiae, vel Iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, amici, & familiares, aliaeue personae, quae tàm ipsum, quàm parentes eius intimè norint.

Cum autem huiusmodi schedula petenda sit tantummodo ad habendam quamdam extraiudicialem notitiam eorum, quae Praelatum inquirentem scire oportet pro inquisitione facienda; non debebit ipsa schedula inseri processui, neque de ea aliqua mentio in dicto processu fieri; sed ad partem seruari, donec inquisitio perficiatur, & ea perfecta, poterit lacerari, si Praelato videbitur.

Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.

Primò, an testis cognoscat promouendum, quomodo, à quo tempore citra, an sit ipsius consanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, aemulus, vel odiosus.

Secundò, an sciat in qua Ciuitate, vel loco, & Dioecesi promouendus sit natus, & quae sit causa scientiae.

Tertiò, an sciat, ipsum natum esse ex legitimo matrimonio, atq; honestis, & Catholicis parentibus; & quae sit causa scientiae.

Quartò, an sciat cuius aetatis sit, praesertim an expleuerit annum 30. & quae sit causa scientiae.

Quintò, an sciat, eum esse in sacris ordinibus constitutum, quibus, à quo tempore citra, praesertim, an ante sex menses, & quae sit causa scientiae.

Sextò, an sciat, eum esse in Ecclesiasticis functionibus, & in exercitio ordinum susceptorum diù versatum, in susceptione Sacramentorum frequentem, & deuotum, & quae sit causa scientiae.

Septimò, an sciat, eum semper catholicè vixisse, & in fidei puritate permansisse, & quae sit causa scientiae.

Octauò, an sciat, eum praeditum esse innocentia vitae, bonisque moribus; & an sit bonae conuersationis, & famae, & quae sit causa scientiae.

Nonò, an sciat, eum esse virum grauem, prudentem & vsu rerum praestantem, & quae sit causa scientiae.

Decimò, an sciat, eum aliquo gradu in Iure Canonico, vel Sacra Theologia insignitum esse, quibus in locis, quāto tempore, & quo fructu ipsi Theologiae, vel Iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina, polleat, quae in Episcopo requiritur ad hoc, vt possit alios docere, & quae sit causa scientiae.

Vndecimò, an sciat, eum aliquo munere aliquando functum esse, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Ecclesiae se exercuisse, & quomodo in eis se gesserit, tàm quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quae sit causa scientiae.

Duodecimò, an sciat, eum aliquando publicum aliquod scandalum dedisse circa fidem, mores, siue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliouē canonico impedimento teneri, quominùs possit ad Ecclesiam Cathedralem promoueri, & quae sit causa scientiae.

An eum idoneum existimet ad benè regendam Ecclesiam Cathedralem, & praesertim eam, ad quam ipse est promouendus; an dignum, qui ad illam promoueatur, & an ipsius promotionem eidem Ecclesiae vtilem, & proficuam futuram esse censeat, & quare ità existimet. Depositiones testium seriatim, & per extensum scribantur; neque praecisae affirmationes, seu negationes tantummodo admittantur.

Quæ requiruntur ad perfectam inquisitionem, præter ea, quæ ex testibus habebuntur.

Quoad sacros ordines, petendae sunt à promouendo, & in processu inferendae originales Bullae, vel literae testimoniales collationum ipsorum ordinum, vel saltem earum exemplaria in forma authentica: praesertim si testes in sufficienti numero non deposuerint, se non modò vidisse eum cantantem Epistolam, & Euangelium, vel celebrantem, sed etiam legisse dictas Bullas, vel literas testimoniales, vel interfuisse collationibus ordinum ei collatorum. Quoad gradum similiter inferendum est processui priuilegium originale, vel eius exemplar in authentica forma.

Si Praelato inquirenti, vel promouendo videbitur, processui etiam adiungantur aliqua Breuia, literae patentes, vel aliae scripturae, aut publica documenta, quibus maior, aut melior probatio habeatur de natalibus, & functionibus promouendi. Vel aliud eiusmodi, praesertim si testes circa ea sufficienter, & plenè non deposuerint, recipiantur, & adiungantur.

Si fortè promouendus nullum habet gradum in sacra Theologia, vel in iure Canonico, necesse est, vt prpter probationem aliundè habendam circa eius doctrinā, iuxtà præinsertum decimum interrogatorium, pro parte promouendi exhibeatur publicum alicuius Academiae testimonium, quo idoneus esse declaratur ad alios docen-

docendos, quæ populum Christianum scire oportet. Persona promouendi enuntietur hac nota, videlicet si sit Prælatus, Admodum R. P. si verò non sit R. N. N. Promouendus nunquam vocetur electus, neque ipse se talem vel nominet, vel scribat, nisi vbi præcesserit electio Capituli, aut Conuentus.

Quid seruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti sunt in Prouincijs, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est suscipi gradum aliquem.

IN huiusmodi locis, & personis sufficiet, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ Populum Christianum scire oportet: ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Ideò formandum erit interrogatorium ad hunc sensum, iuxtà quod si testes deposuerint, se de scientia promouendorum certos redditos esse, ex eo; quòd prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint: hoc modo sufficiens causa scientiæ dici potest; aliàs non plenè probabunt doctrinam ad mentem supradictæ Constitutionis Gregorij XIV.

Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.

OMnia, quæ seruari debent in promouendo ad Ecclesiam Cathedralem, si sit secularis, seruanda etiam sunt, si sit Regularis.

Sed quia Regulares non solent vt plurimùm suscipere insignia doctoratus in Vniuersitatibus studiorum; necesse est iuxtà decretum Concilij Tridentini, vt promouendus Regularis à suis Superioribus Regularibus testimonium habeat sufficientis doctrinæ, & quòd sit aptus ad alios docendos. Nomine autem Superiorum intelligendi sunt dumtaxat, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, Ministri, aut Præpositi generales, vel quorumlibet Congregationum Præsidentes, siuè Definitores, aut Visitatores, Capitulum Generale repræsentantes: siuè alij quocunque vocabulo nuncupentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinũ, aut Congregationum succedunt.

Animaduertendum tamen, quòd præter suprascriptum Superiorum testimonium, est etiam aliundè inquirendum in huiusmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum est de seculari, qui habet suæ doctrinæ testimonium à publica aliqua Academia.

Prædicta omnia seruari debent circa inquisitionem faciendam in qualitates eorum, qui in Consistorio promouendi sunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales, & Prioratus, & regimina Monasteriorum, vel alias Regularium Præfecturas. Præsertim quando, præter curam, & regimen Monachorum, annexa est Monasterio iurisdictio spiritualis, vel temporalis in populũ.

Idcircò super eisdem interrogatorijs examinandi sunt testes, mutatis tamen mutandis, respectu Ecclesiæ Cathedralis, & respectu Monasterij, vel dignitatis Regularis.

Addendum tamen est interrogatorium circa professionem Ordinis, & tempus, à quo eam emisit promouendus. Circa verò ætatem sufficiat, interrogare, & scire, cuius ætatis sit, non restringendo se ad trigesimũ annum expletum: postea enim videbitur, an in huiusmodi promouendo sit ætas legitima respectu dignitatis, ad quam promoueri debet.

Quoad doctrinam, cum promouendi ad huiusmodi dignitates Regulares non sint per Concilia generalia adstricti ad gradum Doctoratus, sine licentiæ, vel ad publicæ Academiæ testimonium; & nihilominus æquũ sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant; Prælati inquirentes studiosè, ac diligenter inquirere debebunt super doctrina eiusmodi personarum iuxtà modum, et formam superiùs notatam, vt Romanus Pontifex, habita informatione, quanam sit promouendi doctrina, iudicare possit, an sit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Insuper tenentur ad fidei professionem, quæ emitti debet in manibus Prælati, ad quem inquisitio (seruato ordine superiùs dicto) pertinet: à quo si promouendus longè distet, poterit idem Prælatus subdelegare receptionem dictæ professionis Ordinario, cui promouendus vicinior sit.

Prælatus recipiet professionem fidei à promouendo, præsente Notario publico, ac testibus; ipse autem promouendus eam emittet genibus flexis antè Prælatum, & in fine tangendo ambabus manibus Sacrosancta Euangelia, & spondendo, vouendo, ac iurando, prout in forma, ea deosculatur.

Profitens duobus in locis, in quibus nomen, & cognomen suum exprimendum erit, ea dumtaxat sua propria manu adscribet.

Prælatus propriæ etiam manus subscriptione in fine exemplaris dictæ professionis testabitur, eam à se receptam fuisse, sub hac forma. Ego N. fidei professionem iuxtà suprascriptã formã à R. P. D. N. in manibus meis ad verbum emissam recepi, & ità testor manu propria.

Demùm Notarius, qui præsens fuit, publico instrumento in calce eiusdem exemplaris immediatè post subscriptionem Prælati inquirentis extensò, fidẽ faciet de prædictæ professionis emissione, ac receptione, præsẽtibus testibus, quorũ nomina, et cognomina exprimet.

Maximè curandum est, vt exemplaria professionis fidei transmittantur absque mendis, ne leuibus quidem; cum nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apostolica præscriptam: nimisque non modò Notarij scribentis, sed etiam præcipuè Prælati inquirentis in curia circa hoc notetur in Sacro Consistorio, quãdo in eo fit relatio processus, & mendorum in professione fidei repertorum; cum necesse sit, ea etiam nominatim referre; ideò expediens erit ad tollendam occasionem errorum, prouenientium ex incuria scribentis, vt vbique imprimantur exemplaria iuxtà formam Romæ impressam: & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur. Cum verò trasmittenda sunt instrumenta professionis fidei, hęc ipsa scribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eisdem Notarius extendat instrumentum, prout dictum est.

Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij.

PRimò interrogandus est testis, an sciat, in qua Prouincia, & Diœcesi sit Monasterium, & quæ sit causa scientiæ.

Secun-

Secundò, an sciat, cuius Ordinis sit, & quæ sit causa scientiae.

Tertiò, quis sit numerus Monachorum, & quis eos tanquam caput regere consueuerit; & quae sit causa scientiae.

Quartò, sub qua inuocatione sit Ecclesia ipsius Monastery, cuius structurae, & qualitatis. An indigeat reparatione; & quae sit causa scientiae.

Quintò, qui sunt redditus mensae Abbatialis, vel Prioralis, qui redditus mensae Conuentualis, & quae sit causa scientiae.

Sextò, an Monasterium habeat aliquam iurisdictionem temporalem, aut spiritualem, quam, & in quos, & quae sit causa scientiae.

Septimò, an habeat curam animarum, per quem haec exerceatur, & quae sit causa scientiae.

Octauò, an vacet, quomodo, & à quo tempore citrà, & quae sit causa scientiae.

Quid agendum perfecta Inquisitione.

Cùm totum examen, seu Inquisitio de persona promouenda, & informatio de statu Monasterij perfectae fuerint: Notarius eas, vnà cum scripturis, & documentis publicis, & authenticis, ac professione fidei in Instrumentum publicum rediget.

Si processus inquisitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Praelatus, qui eum confecerit, ad Pontificem clausum, & obsignatum transmittet, si Monasteria non sint ad nominationem, vel praesentationem Imperatoris, vel alicuius Regis; si de huiusmodi nominatione, vel praesentatione, transmittet processum ad Cardinalem illius Regni, vel Prouinciae Protectorem, in qua est Monasterium prouidendum.

Ipse autem Praelatus, vel per literas separatas, simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem huiusmodi processus significabit, quanta fides testibus examinatis, eorumque dictis, & scripturis producitis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promouendo ipse sentiat.

Processus sic formatus, & transmissus primùm à Cardinale, cui illum in Consistorio referendi munus incumbet: deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum subscribetur; & postea fiet relatio in Consistorio.

Cardinalis relator monere debet promouendum, si praesens in Curia sit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouissimè celebratum, omnes Cardinales, vel maiorem partem Collegij adeat, antequam Monasterium proponatur, vt quę referente Collega sunt audituri, oculata fide, quantùm ad personam ipsius promouendi attinet, cognoscere possint.

Confecto processu, & habita praedicta informatione Cardinalis Commissarius in secreto Consistorio refert publicè omnia, quæ in processu continentur summariè, & simpliciter, ac dilucide, processum ipsum in scriptis perscribam suum redactum secum habens. Demum Summus Pontifex, audita relatione, exquirit primò votum Commissary proponentis, deindè aliorum Cardinalium sententias; & si sua Sanctitati expedire videtur, remoto è capite bireto, pronunciat in hanc formam.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra prouidemus Monasterio S. N. Ordinis N. Dioecesis N. de persona dilecti filij, A. eiusdem Monasterij Monachi professi, in Sacerdotio, & legitima ætate constituti, præficientes eum illi Monasterio in Abbatem, curam, regimen, & administrationem ipsius Monasterij in spiritualibus, & temporalibus eidem plenariè committendo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen. *Ità habetur in lib. 1. Sacrarum Caeremoniarum, siue Rituum Ecclesiasticorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sect. 10. cap. 4. & 5.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores in sui promotione teneantur, fidei professionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Prouisi de beneficijs curam animarum habentibus tenentur infra duos menses fidei professionem emittere; quod extensum fuit etiam ad Regulares Prælatos num. 2.*
3 *An Prælati Regulares hodie teneantur fidei professionem emittere.*
4 *Abbates seculares habentes curam animarum tenentur ad fidei professionem faciendam.*
5 *Item Abbates. Commendatarij.*
6 *Item Abbates seculares, qui sunt dignitates in Ecclesijs Cathedralibus.*
7 *Prouisi non sunt de necessitate monendi, sed debent vltrò se offerre ad faciendam fidei professionem.*
8 *Prouisi tenentur ad fidei professionem; etiam si aliàs emisissent ex alia causa.*
9 *Fidem professionem intra duos menses emittendi obligatio, illis elapsis non censentur remissa.*
10 *Canonicus ante fidei professionem emissam pro præsente haberi non potest.*
11 *Fidei professio an per procuratorem emitti possit.*
12 *Quicquid fieri potest per semetipsum, etiam fieri potest per procuratorem.*
13 *Fidei professio facienda est per procuratorem, tamen de voluntate eius, coram quo est facienda.*
14 *Fidelitatis iuramentum præstaturus arctatur ad personaliter comparendum, etiam si sit Monialis, & persona Religiosa ad clausuram adstricta; etiam si pro nulla alia causa ad personaliter comparendum adstringi possit.*
15 *Ad Fidei professionem pro alio emittendam requiritur speciale mandatum.*

1 Sacrosanctæ Synodus Tridentina sess. 24. de reformatione c. 12. disposuit. *Vt prouisi etiam de beneficijs quibuscunq; curam animarum habentibus, teneantur à die adeptae possessionis ad minus intra duos menses in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, seu Officiali orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac* 2 *iurent.* Hanc dispositionem Concilij deinde Pius Quartus extendit ad quoscunque, qui de Monasterijs, Conuentibus, Domibus, & alijs quibuscunq; locis Regularium quorumcunq; Ordinum, etiam militiarum, quocunq; nomine, vel titulo prouiderentur: prout patet in eius Constitutione incip. *Iniunctum nobis,* ædita idibus Nouembris 1564. ob quam

ob quam Constitutionem Regulares Prælatos ad fidei professionem emittendam adstrictos esse, tenent *Nauar. cons. 2. tit. de Summ. Trinit. in antiq. aliàs cons. 10. tit. de iureiur. in 2 edit. Roder. quæst. regul. tom. 2. q. 22. art. 1. & in Sum. tom. 1. cap. 10. num. 7. Eman. Sà verb. fides in fin. Sayr. decis. 12. tit. de Summ Trinit. & fid. Catholic. Petr. de Ledesma in Sum. tom. 2. tract. 1. cap. 4. in fine. Vgolin. de potest. Episc. cap. 5 §. 16. nu. 17. D. August. Barbos. de potest. Episc. p. 3. alleg. 61. nu. 7.* Reuerendiss. D. meus Antonius Riceiullus Bellicastren Episcopus, & nunc Illustriss. Cardinalis Millini Vicarij in Vrbe Vicesgerens meritorum suorū intuitu propediem ad maiora euehendus, *in tract. de iur. person. extra grem. Eccl. existent. lib. 1. cap. 13. à nu. 5. vsq; ad 8. inclusiuè.* Attamen in illis Religionibus in quibus

3 prædicta Constitutio Pij Quarti non est vsu recepta, vel est contrario vsu aboleta, Abbates, & cæteri Regulares Prælati non tenentur ad fidei professionem emittendam; ità *Hieron. à Sorb. in annot. ad Comp. priuil. tit. professio fidei vers. & est primò aduertendum*, vbi dicit Sacram Congregationem respondisse prædictam Constitutionem quo ad Prælatos Regulares non esse in vsu, atq; ità pariter consuluisse alios Doctissimos viros, & in praxi obseruari, quam sententiam amplectitur *Sanch. in præcepta Decalog. lib. 2. cap. 5 nu. 3.* & de eadem praxi testatur *Frat. Sigismund. à Bonon. in tract. de elect. & potest. Præl. Regul. dub. 50. in fin.* quicquid dicant alij, quià re vera hodiè in Religionibus prę-

4 dicta Constitutio non obseruatur. Abbates autem & Prælati seculares quibus animarum cura commissa est, absque dubio ex dispositione Concilij Tridentini tenentur intra duos menses ad prædictam fidei professionem emittendam; quia *Conc. loc. cit* loquitur generaliter de vniuersis prouisis de beneficijs curam animarum habentibus.

5 Abbates item Commendatarij perpetui, cum facultate, disponendi de fructibus, sicut veri beneficiati tenentur, fidei professionem emittere; quia cum huiusmodi Commēdæ censeantur habere vim, & effectum tituli canonici, *cap. dudum il 2. de elect. can. qui plures, 21. q. 1. Archid. in cap. si propter in fin. de rescript. in 6. Federic. in tract. de permut. benefic. q. 15. Nicol. Milis in repert. in verb. beneficium §. 25. Guid. Pap. decis. Delphinat. q. 152. num. 1. Card. Florent. in cap. si constiterit, sub nu. 3. vers. circa huius materiam de accusat. Rebuff. de pacificis possessor. nu. 47. & plurib. seqq. Put. decis. 24. num. 4. lib. 1. Nauar. lib. 1. consil. tit. de constitut. cons. 1. num. 39. Garc. de benefic. p. 4. cap. 4. à nu. 20.* & alij, quos retulimus supra *disput. 4. quæst. 5. nu. 5.* meritò tenentur ad fidei professionem emittendam Ita *Fuscbus de visitat. lib. 2. cap. 9. nu. vlt. D. Aug.*

6 *Barbos. d. alleg. 61. nu. 12.* Idem pariter dicendum est de Abbatibus secularibus, qui sunt dignitates in Ecclesijs Cathedralibus, ex dispositione *Sacr. Conc. Trid. d. c. 12.* vbi voluit, quòd prouisi de Canonicatibus, & dignitatibus in Ecclesijs Cathedralibus idem facere teneantur.

7 Et hi prouisi debent vltrò se offerre; nec est necessarium, vt moneantur ad professionem faciendam; prout declarauit Sacra Congregatio, testibus *Garc. de benef. p. 3. cap. 5. nu. 19. & 20. D. Ant. Riccinll. d. c. 13. nu. 18.*

8 Hæc obligatio extenditur etiam, ad eos, qui aliàs fidei professionem emiserant, vt teneantur in adeptione alterius beneficij curati, Canonicatus, vel dignitatis &c. ad eam de nouo faciendam: prout declarasse Sacram Congregationem refert idem *Garc. d. cap. 3. num. 17. & 18.* & ideò ità firmant *D. Ant. Riciull. d. cap. 13. nu. 19. D. Barbos. d. alleg. 61. num 8. alios citans, & Fr. Sigismund. à Bononia d. dub. 50. nu. 4. contra Sanch. dicto lib. 2. cap. 5. num 6.*

9 Hæc fidei professio fieri debet intrà duos menses ad minùs à die captæ possessionis beneficij, Canonicatus, vel dignitatis, vt statuit *Concil. Trid. loc. cit.* aliàs prouisi fructus beneficiorum non faciunt suos. Verùm notandum est, quòd si intra huiusmodi terminum non emittatur, duobus mensibus elapsis beneficiarius, vel prouisus non remanet solutus obligatione illam in posterum emittendi, sed nihilominus semper ad eam faciendam tenetur; quia terminus duorum mensium à Concilio assignatus non est præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, sed ad differendam pœnam; vt colligitur à simili, ex *tex. in cap. cum dilecti, §. præterea, extr. de dol. & contumac.* & docent *Pet. de Ledesma in Sum. tract. 1. cap. 4. post 10. conclus. different. 3. Azor. Instit. moral. par. 2. lib. 7 cap. 2. q. 5 Roder. tom. 1. Sum. cap. 119. num. 7.* & alij apud *D. Ant. Riccinll. loc. cit. num. 37. & seq.*

10 Supradicta conclusio extenditur, vt antè emissam professionem Canonicus pro præsente haberi non possit, & ideò nec vocem in Capituli actibus, nec fructus, & quotidianas distributiones lucretur *Ità Nauarr. loc. cit.* & tenuit Sacra Congregatio, quam secuta est *Rot. in Oueten. Mercedis 12. Decembris 1605. coram Illustrissimo D. Coccino Decano, quæ est decisio 157. par. 2. recent.*

11 Vtrùm autem fidei professio fieri possit per procuratorem, aliqui negant, *Gonzal. in reg. 8. Cancell. §. 7. num. 169. vers. similiter Stephan. Grat. discept. forens. cap. 166. num. 22. Addentes ad Nauar. d. cons. 11. sub tit. de iureiur. in 2. edit.* quod in antiquis erat quartum, *sub tit. de Summ. Trinit. Vgolin. de potest. Episc. cap. 50. §. 16. num. 1.* dicentes, ità respondisse Sacram Congregationem. Ità etiam *Garc. d. cap. 3 n. 75. Rota in Carthaginen. fructuum, 19. Februarij 1588. & 1. Iulij, & 22. Nouembris eiusdem anni coram Card. Platto, Sigismund. à Bononia d. dub. 50. num. 3.*

Contrariam sententiam tenent *Nauar. d. cons. 11. num. 2. Petr. de Ledesm. vbi proxime differ. 3. Azor. Instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 2. q. 6. Sanch. d. cap. 5. num. 7. Campanil. in diuers. iur. canon. rub. 8. cap. 3. num. 19. Rota in vna Varmien. Canonicatus 13. Iunij 1608. coram Sacrato, D. Barbos. d. alleg. 61. nu. 30. D. Ant. Riccinll. d. cap. 13. à num. 21. vsq; ad 25. exclusiuè*, & nouissimè *D. Ioannes Antonius Massobrius in suo tractatu de Synodo Diœcesana iuxt. vltimam impress. anni 1627.* vbi *cap. 4. dub. 40. per totum*, pluribus disertissimis, ac appositissimis rationibus hanc sententiam enixè tuetur contra *P. Sigismund. à Bo-*

à Bonon. loc. cit. qui aduerſus D. Aug. Barboſ. contrariam opinionem ſuſtinet.

Probatur, quia neq; Concilium, neq; Conſtitutio Pij Quarti vtuntur verbis ſignificantibus perſonalitatē: & proptcrea ſuccedit regula Quicunq;
12 poteſt aliquid facere per ſemetipſum, poteſt illud facere per procuratorem, l. 1. ff. de procurat. cap. qui per alium, & cap. poteſt quis, de reg. iur. in 6. Præterea, quòd fidei profeſsio fieri poſsit per procuratorem, probatur expreſsè in can. optatum 100. diſt. in fine, in illis verbis nec aliquem, qui hanc iureiurando firmaret, miſeris, vbi Præpoſ. hoc expreſsè notat; nàm figurando caſum, ait, quòd qui deſiderat pallium ſuſcipere, per ſe vel procuratorem habentem ad hoc ſpeciale mandatum, debet profiteri fidem Catholicam, & iurare, ſe ſeruaturum canones Conciliorum, & decreta Romanorum Pontificum; idem etiam ibidem notat Turrecrem.
13 Hæc autem omnia intelligenda ſunt, vt procedant, permittente illo, in cuius manibus fidei profeſsio facienda eſt; quia ſi is recuſaret, obligatus ad eam faciēdam teneretur perſonaliter ac-
14 cedere: quia pro præſtando iuramento fidelitatis arctatur quis ad perſonaliter comparendum; etiamſi habentes præſtare tale iuramentum, ſint Moniales, & Religioſæ perſonæ adſtrictæ ad clauſuram; etiamſi pro nulla alia cauſa adſtringi poſſint ad perſonaliter comparendum cap. 3. de iudic. in 6. cap. vnico §. verùm, vbi Franch. num. 2. de ſtat. Regular. eod. lib. D. Anton. Ricciull. d. cap. 13. num. 29.
15 Vt autem poſſit quis fidei profeſſionem pro alio emittere, non ſufficit generale mandatum cum libera: ſed requiritur, quòd ad id ſpecialiter conſtituatur; quia habet iurare in animam ſui principalis; quo caſu ſemper requiritur ſpeciale mandatum, cap. nullam, & ibi Franch. num. 1. de iur. calum. lib. 6. Barthol. & Imol. in l. qui bona §. ſi aliena ff. de damn. infect. & ità docet D. Ant. Ricciull. loc. cit. num. 30. & duobus ſeqq.

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apoſtolicis à quibuſdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

QVÆSITVM I.

An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire.

SVMMARIVM.

1 *Ad poſſeſsionem beneficij, vel dignitatis adipiſcendam, vſu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur.*

2 *Poſſeſsio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida.*

Qvamuis iure communi ad Abbatiam, vel beneficium obtinendum nulla ſcriptura ſit neceſſaria, ſed cum ſuplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Eccleſiaſticum petitur, ſolo verbo ipſius, quo reſpondet, *Fiat, aut placet vt petitur*, Pontificia gratia iure communi, & in foro conſcientiæ perficiatur: ac proinde firmata eſt, & rata ſtatim, vt eſt ſignata: licèt nondum Pontificio diplomate confecto, *can. inſtitutionis* 25. q. 2. *clem. dudum* §. *nos enim, de ſepul.* imò (vt ait *Baldus, Geminianus, Pelin.* & alij plures, quos refert *Flaminius Pariſ. de reſignati benefic. lib.* 8 q. 2. n. 8. cum primùm Papa aliquem certæ Ciuitatis Epiſcopum, aut certæ Eccleſiæ Abbatem nominat, talis ità nominatus eſt verè Epiſcopus, aut Abbas, videlicet poteſtate iuriſdictionis, non ordinis; illa enim poteſtas ſolo verbo traditur: hæc autem, non niſi conſecratione datur. At vſu Curiæ Roma-
1 næ ad poſſeſsionem adipiſcendam omninò ſcriptura, hoc eſt Pontificium diploma requiritur, adeò vt poſſeſsio capta, ante expeditionem literarum, nulla ſit, & inualida ex *reg.* 25. *Cancellariæ*; Imò contra retinentes beneficia Eccleſiaſtica, abſque literis Apoſtolicis, nec non contra quoſcunq; apprehendentes poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, abſque eiſdem literis Apoſtolicis, emanauerunt nonnullæ Conſtitutiones Summorum Pontificum, inter quas fuit illa Bonifacij VIII. in cap. *Iniunctæ* quæ habetur inter *Extrauagantes communes de elect.* vbi ſic dicitur. *Præſenti Conſtitutione ſancimus, vt Epiſcopi, & alij Prælati ſuperiores, nec non Abbates, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſeantur, qui apud dictam Sedem promouentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, abſque dictæ Sedis literis, huiuſmodi horum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere, nulliq; eos abſque dictarum literarum oſtenſione recipiant, vel intendant*; quòd ſi forſan

forsan aliter præsumptum fuerit, ipsi Episcopi, & cæteri prædicti Prælati nihil de Ecclesiarum, vel Monasteriorum prouentibus percipere queant; & irritum habeatur, quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula verò, & Conuentus Ecclesiarum, & Monasteriorum, & quicunque ipsos absque huiusmodi literis receperint, vel eisdem obedierint, tandiu sint à beneficiorum suorum perceptione suspensi, donec super hoc eiusdem Sedis gratiam meruerint obtinere. Denique Iulius II. edidit aliam Constitutionem incip. *Romani Pontificis*, quæ complectitur omnes Episcopatus, Abbatias, Prioratus, siue in titulum, siue in commendam, siue in administrationem datos; aliam similem edidit Paulus III. incip. *Cum nobis*, & aliam Iulius III. incip. *Sanctissimus*, quam in fine huius quæsiti apponemus; quia ad huius rei notitiam plurimum necessaria esse videtur; & aliam denique edidit Pius IV. quæ etiam incipit, *Sanctissimus in Christo Pater*; ex quibus constat, quòd ad omnes Abbatias, Prioratus, & Monasteria virorum, quocunque nomine censeantur, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, specialiter Sedi Apostolicæ reseruata, quorum prouisiones ad dictam Sanctam Sedem spectant, nec etiam ad alias Abbatias, & Monasteria, quorum Præpositi à Conuentu eliguntur, & ipsarum electionum confirmationes ad Summum Pontificem, & dictam Sanctam Sedem pertinent, necessarium est, expedire literas Apostolicas super confirmatione electionis, adeò, vt qui sine huiusmodi literis possessionem beneficiorum apprehenderint, vel ab alio, quàm à Sede Apostolica confirmationem suarum electionum acceperint, pro intrusis, & violentis possessoribus haberentur. Tales sunt Abbates, Priores, aut Præpositi Monasteriorum Germaniæ, vbi vigore Concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, aliosq; Principes eiusdem Nationis ex vna, & Nicolaum V. Summum Pontificem ex alia, in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesijs, necnon Monasterijs Apostolicæ Sedi immediatè subiectis Pastores canonicè eliguntur à Capitulis Canonicorum, & Conuentibus Monachorum, & deindè electiones ad dictam Sedem Apostolicam, pro confirmatione obtinenda deferri debent intra tempus à Nicolao III. in *cap. cupientes de elect. in 6.* constitutum, vt videre est in Bulla eiusdem Nicolai V. quæ est prima in ordine in *Bullar. nouo tom. 1. inter Constitut. d Pontificis*, de his Concordatis fit pluries mentio in *Treueren. Abbatia S. Maximini, coram Illustrissimo D. Coccino Decano*, quam supra in calce 1. *quæst. 3. disput.* apposuimus: videatur insuper *Ioannes à Cokier in commentar. in reg. 2. Cancell. num. 16.* & hi Abbates non soluunt Cameræ quindennium, sed annatam, sicut etiam plerique alij Abbates, & Prælati Regulares in Gallia, qui Monachorum votis deliguntur. Tenor autem Constitutionis à Iulio III. super hac materia editæ est, qui sequitur.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, D. Iulius diuina prouidentia Papa III. cui nuper innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunensi, sua generali Constitutione sanciuerit, quòd nullus ex tunc de cætero administrationem dignitatis, ad quam electus esset, priùsquàm celebrata de ipso electio confirmaretur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore, in spiritualibus, vel temporalibus per se, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret; omnes illos, qui secus fecissent, iure, si quod illis per electionem quæsitum fores, decernens eo ipso priuatos. Et piæ memoriæ Bonifacius VIII. etiam sua perpetuò valitura constitutione sanciuerit, vt Episcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, Priores, & cæteri Monasteriorum regimina exercentes quocumque nomine censerentur, qui apud Sedem Apostolicam promouerentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent, aut commissas eis Ecclesias & Monasteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem huiusmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nullique eos, absque dictarum literarum ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monasteriorum regimina exercentes prædictos medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim ijdem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel alij Monasteriorum regimina exercentes de Ecclesiarū, vel Monasteriorum eorundem prouentibus perciperent. Et Paulus III. Rom. Pont. prædecessor noster quibuscunque tabellionibus publicis, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhibuerit, ne ex tūc de cætero de transumptis supplicationem, præter quàm habentium clausulam, quòd earum sola signatura sufficeret: ac decreto, & concessione literarum, seu mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, neue illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præsumerent; volens, & Apostolica auctoritate statuens inter cætera, quòd partes transumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu possessionem huiusmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, suos non facerent. Quinimò ad beneficia in eisdem transumptis, & literis, ac mandatis expressa efficerentur ipso facto perpetuò inhabiles, & ad restitutionem fructuum, ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur; decernens sic iudicari debere, ac irritum &c. Et successiuè Sanctitas sua, attendens, quòd ante confectionem literarum gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit, statuerit, & ordinauerit, quòd Iudices in Romana Curia, vel extra pro tempore existentes, etiam si essent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, vel causarum Palatij Apostolici Auditores, aut quicumque alij non iuxta supplicationum super impetratione signatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiamsi decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi, & alij Prælati Superiores, & Abbates literis super dispensatione retinendi beneficia per eos, antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per prædictam Sedem pro tempore concessis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta

dicta retinere, & diuersæ aliæ personæ Ecclesiasticæ possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum eis dicta authoritate conferri, seu commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs disponi, possessionem literis Apostolicis desuper non expeditis apprehendere præsumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in sanctionibus, et inhibitione, & voluntate, & statuto prædicto contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum. Volens periculis animarum huiusmodi latius occurrere, sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & statutum huiusmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expressis, approbans, & innouans, ac perpetuò obseruari debere decernens, & sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcumque, quomodocumque qualificata amplians, & extendens, hac sua in perpetuũ valitura Constitutione statuit, & ordinauit; quòd omnes, & singulæ personæ Ecclesiasticæ, tùm seculares, quàm quorumuis Ordinum Regulares cuiusuis status, gradus, Ordinis, vel conditionis existant, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis super dispensationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eamdem pro tempore concessis minimè confectis, beneficia ipsa retineri, aut possessionem alicuius, seu aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura secularium, vel quorumuis Ordinum Regularium quomodocumq; & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum fauorem, & commodum vniri, seu aliàs disponi concessionem, literis Apostolicis super collatione, seu commenda, aut vnione, seu alia dispositione huiusmodi non expeditis per se, vel per alium, seu alios eius nomine, etiam supplicationum, seu sumptorum, vel transumptorum huiusmodi, aut collationum eis postmodum de ipsis beneficijs tamquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresso vacantibus, Ordinaria, vel alia quauis auctoritate factarum prætextu apprehendere præsumpserint, aut per alios apprehensam ratam, & gratam habuerint, ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri, & nudi detentores, ac violenti, sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati existunt, Constitutiones, seu dictæ Cancellariæ regulæ de annali, & triennali possessore in illis locum non habeant, nec eisdem detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur. Quinimò beneficia per eos tempore promotionis suæ, aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis, super dispensatione ea retinendi sibi concessa, non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorum literis Apostolicis super illis non cõfectis apprehendentes, seu per alios apprehensam ratam, & gratam habentes; beneficia, sic retenta, aut apprehensa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant, illisque, & illo priuari, & ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlteriùs, & prætextu noui tituli, aut nouæ commendæ, vel vnionis, seu alterius dispositionis, etiam Apostolica auctoritate factu assequi valeant; sed beneficia ipsa tamquam de iure, & facto vacantia ad hos conferri, seu commendari, & per quosuis, tàm ab eorum Ordinarijs collationibus, quàm à Sede prædicta liberè impetrari possint, & si beneficia ipsa litigiosa fuerint collitigantes in omni iure, & ad omne ius, quod beneficia retinentibus, aut possessionem apprehendentibus huiusmodi in eisdem beneficijs, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat eo ipso absque iuris, aut hominis ministerio subrogentur, & subrogati esse censeantur, ac in eorum fauorem causam desuper pendentem aduocatam, & litem extinctum fuisse, & similiter esse censeantur. Quòdq; de cætero supplicationes etiam manu nostra, & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam, quòd eorum sola signatura sufficiat, nullam aliam, quàm literarum super illis conficiens fidem, aut probationem faciant, seu præstent, nec vlla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, & adhiberi possit. Decernentes sic, & aliter, tàm in eadem Curia, quàm extra eam, & in partibus, per quoscunque Iudices, ac Commissarios quauis etiam Apostolica auctoritate prædicta fungentes etiam causarum Palatij Auditores, & ipsius Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quauis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum. Habetur apud *Stephanum Quarant. ver. Beneficiorum possessio.*

QVÆSITVM II.

An Abbates, & Prælati, qui non expediunt Bullas Iurispatronatus donati Monasterio incidant in aliquas pœnas.

SVMMARIVM.

1 *In donatione Iurispatronatus facta loco Religioso non requiritur Episcopi assensus.*
2 *Abbates, & Prælati non expedientes literas assensus super Iurepatronatus donato Monasterio in nullas pœnas incidunt.*

Videtur primò, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iurispatronatus donati Monasterio, incidant in pœnas contentas in *c. cura pastoralis de iurepatron.* in quo textu probatur, quòd Religiosi non possunt vendicare, vel retinere Ecclesias sibi concessas à laicis, sinè Diœcesani consensu, cuius pœna est annullatio actus donationis; & idem disponitur per tex. *in c. nullus, eodem tit.* scilicet, quòd patronus non potest, sinè Episcopi, vel Papæ consensu, etiam loco Religioso conferre Ecclesiæ decimas, vel aliud spirituale. Nec non videtur, quòd incidant in pœnas contentas in Bullis Pontificijs emanatis contra retinentes beneficia absque literis Apostolicis.

1 Sed contra est, quod disponitur *in c. quod autem, & c. illud ex tit. de iure patron. & c. vnic. eodẽ tit. in 6.* vbi habetur, quòd si laicus iuspatronatus Ecclesiæ sibi competentis, eidem, vel alteri Ecclesiæ, seu loco pio duxerit conferendum: huiusmodi collatio, (quamuis absque assensu Episcopi facta fuerit) efficax est censenda; Ità etiam affirmant *Panormit. super d. c. illud num. 7. Roch. de Curtb. in*

tract. de iurepatr. verb. ipse vel is, q. 7. num. 16. Paulus de Cittadin. in eod. tract. 9. par. nu. 10. 2. q lib. 8. tit. 15. par. 5. Lambertin. eodem tract. lib. 1. part. 2. quaest. 1. art. 2. & 3. cum seq. vbi testatur de communi, *Molin. de Hispan. primogenitur. lib. 1. cap. 24. nu. 13. Viuius commun. opin. tom. 1. lib. 1. tit. 4. nu. 9. Azor. instit. moral par. 2. lib. 6. cap. 20. q. 5. Steph. Grat. discept. foren. tom. 1. cap. 177. nu. 3. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. de simon. cap. 28. nu. 16. D. Aug. Barbos. de offic. & potest. Episcopi par. 3. allegat. 71. num. 10. & 26.*

2 Ex quibus patet, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iurispatronatus donati Monasterio, in nullas pœnas incidunt. Benè verum est, quod *Gloss.* notat in supra allegato *c. si laicus de iurepatro. lib. 6.* in figuratione casus, *in vers. tamen dicens. Per hoc non fit praeiudicium Diœcesano, & ideo Ecclesia, cui facta fuit donatio iurispatronatus, habebit collationem, & praesentationem; sed Diœcesanus habebit institutionem.* Ex quibus *Gloss.* dictis solùm elicitur, quòd Abbas debet præsentare in beneficio iurispatronatus, & ipse Diœcesanus instituere.

Ad argumenta vnà cum iuribus in contrarium adductis respondemus; Et primò non obstare tex. in contrarium adductos; quia respondetur cum *gloss.* ibidem, quam dicit communiter receptam *Azor. d. cap. 20. q. 5.* quòd in his iuribus solùm decernitur, patronum non posse conferre Ecclesiam etiam Monasterijs, aut Collegijs Clericorũ absq; Episcopi consensu, quod attinet ad proprietatem, vel titulũ, non autẽ quod spectat ad iuspatronatus.

Nec item obstant Bullæ Pontificiæ, nam pœnæ in illis contentæ afficiunt eos tantùm, qui recipiunt beneficia Ecclesiastica à Sede Apostolica, absque literarum Apostolicarum expeditione, vt diximus in primo quæsito præsentis disputaionis; secus, est quando iuspatronatum donatum est Monasterio à particulari patrono, cum non sit concessum à Sede Apostolica; ergo.

QVÆSITVM III.
An Abbates Congregationum Regularium teneantur soluere quindemnium Cameræ Apostolicæ.

SVMMARIVM.

1 Qvindemnium est quoddam pensionis genus, quod soluitur Summo Pontifici, ac illius Apostolicę Cameræ decimo quinto quoque anno ex beneficijs dimissis, & annexis alicui Communitati, siuè Collegio, aut Monasterio: & succe-
2 dit in locum annatæ; quæ annata est genus quoddam pensionis, cum is, qui beneficium Ecclesiasticũ obtinuit, aut de certa aliqua Ecclesiastica pręfectura prouisus est, integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel dimidiam eorum partem Apostolicæ Cameræ soluere tenetur, si beneficij, vel Præfecturæ fructus 24. ducatorũ auri de Cam. valorem annuum excedunt de annatis notatur *in clem. quia Regulares § praemissa, de suppl. neglig. Praelat.* & dicuntur annalia in *ext. Ioann. 22. suscepti.*

3 Hę annatæ ante tempora eiusdem *Ioan. 22.* rarò, vel nunquam exigebantur; sed ipse Summus Pontifex per *extrauagant. cum nonnulla*, in qua supponit, aliam priùs edidisse, ad quam se refert, asserit, fructus primi anni Ecclesiarum Cathedralium vacãtium ad triẽnium in aliquibus Orbis partibus pro necessitatibus Romanæ Ecclesiæ Camerę Apostolicæ reseruasse; quod postea in perpetuum, & ad omnes, Ecclesias extẽsum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferẽter Ecclesiasticis annatarum vsum imposuit. Videantur *Ferrandus Cordubensis in suo tractat. de aunata. seu fructib. med. exig. Gloss. in pragmatic. Sanct. tit. de aunata. verb. annatarum*, & *Azor. in par. 2. instit. moral. lib. 7. cap. 12.*
4 *per tot.* In harum igitur annatarum locum successit quindemnium, sępe enim beneficia Apostolicę Sedis auctoritate Monasterijs Religiosorum, & secularium Clericorum, Collegijs, Hospitalibus, vel alijs Communitatibus annectuntur; & quia Vniuersitas nunquam perit, ideo beneficia annexa, vel quæ adhærent Monasterijs, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuo conferri; & ideo exactis quindecim annis soluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac si beneficium vacasset, & alteri denuò collatum esset. Et hoc quindemnium ante Sixtum V. soluebatur ex beneficijs, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apostolica; postea verò edita est ab eodem Pontifice Constitutio, qua sancitum est, vt quindemnia soluantur ex quibuslibet beneficijs dimissis, & vnitis, causa alicuius Collegij, vel Vniuersitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apostolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius loci; Sic Abbates nostræ Religionis soliti sunt soluere tale quindemnium ex causis supra dictis. Videatur *Azor. instit. mor. tom. 2. lib 7. cap. 13.*

DISPVTATIO X.
De simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

Quæſ.2. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

Quæſ.3. Quibus modis quis tàm Regularis, quàm ſecularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

Quæſ.4. An abſque ſimonia poſsit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.

Quæſ. 5. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM I.

An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſsit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hic eminet, plùs afficitur mæroribus, quàm honoribus gaudeat.*

2 *Ambitio peſtis eſt Religionis.*

3 *Religioſus, qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt.*

4 *Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ.*

5 *Ambitioſè ad dignitatem ſe ingerens eſt ab ea repellendus.*

6 *Non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo cõmendant.*

7 *Religioſi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*

8 *Difficile eſt, vt bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio.*

9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Eccleſiaſticæ diſciplinæ facit reſpuere.*

10 *Procurantes officia, & dignitates in noſtra Congregatione per externos fauores per biennium ad illas, vel ſimilia inhabiles redduntur.*

11 *Referuntur Conſtitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælatuſas, & dignitates per extraneos fauores.*

Diligenter curare deberet, ad culmen dignitatis alicuius aſcendere exoptans, eiuſque onus ſubire cupiens, ne fortè cum exiguæ ſtaturæ ſit, gigantum induat arma, quæ tùm in curſu, tùm in prælio impedimento ſint; cum in his permulti decipiantur, ea tentantes, quæ ſunt ſupra vires, atteſtante Diuo Gregorio in *Moral. par. 6. lib. 32. cap. 56. Omne, quod hic eminet, plùs mæroribus afficitur, quàm honoribus gaudeat*; vt refert *Gratianus can. nerui §. alius penſare pondus, 13. diſt.* Et *D. Pater Benedictus Regulæ cap. 2. p. 4.* ſic ait, *meminiſſe debet ſemper Abbas, quod eſt, meminiſſe, quod dicitur, & ſcire, quid cui plus cõmittitur, plus ab eo exigitur, ſciatq; quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus*, & infra. *Semper cogitet, quia animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem redditurus eſt*, & infra, *& quantùm ſub cura ſua fratrum ſe habere ſciuerit numerum: agnoſcat pro certo, quia in die iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino rationem ſinè dubio, addita, & ſua anima*: inquibus verbis oſtendere conatur D. Pater, quantùm difficultatis, & laboris Abbatia, necnon aliæ Præfecturæ animarum curam annexam habentes in ſe contineant; & propterea illam ambientes graue quippe onus exoptant. Ideo *S. Gregorius Nazian. in orat. de moder. in diſp. adhiben.* de his loquens, dicebat. *Quid in Cælum prouolas cum pedes ſis? quid turrim extruis, cum ijs rebus careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipſe quoque aquam metiris, & Cælum palmo, terramq; omnem pugillo, elementa magna, & huiuſmodi, vt ea Creator ſolus demetiri poſſit? Si enim tunc primùm* (inquit Bernardus) *hæſitare incipias, id quidem ſerò antè, iuxtà conſilium Saluatoris Lucæ 14. ſediſſe debueras, antè æſtimaſſe opus, metiri vires, ponderaſſe ſapientiam, merita comparaſſe, ſumptus computaſſe virtutum. Quis enim ſanus, & ſobrius, cum perſpexerit, vix ſe ferendis oneribus ſuis ſufficere, aliena quoq; onera libenti animo ſuſcipiat? quis cum vix reddendis domeſticis rationibus ſuis ſe parem agnoſcat, in publicis, vel alienis ſpontè operam profiteatur? quiſnam æger, ſuorum vulnerum curandorum non ſatis peritus, alterius morbis mederi aggrediatur.*

2 Ex his igitur patet, non eſſe expediens, imò non debere Religioſum, Abbatialem dignitatem expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem, quæ eſt Peſtis Religionis, *cap. quorumdam de elect. in 6.* Vnde nihil Monacho eſt in hac vita periculoſius, quàm officium, vel Prælaturam expetere; nam qui, ambitioſè exquirendo, tale

3 onus deſiderat, non Religioſus Monachus, ſed mundanus homo eſt appellandus; iuxtà illud *Ioan. 15. Si de Mundo fuiſſetis, Mundus, quod ſuum erat, diligeret; quia verò de Mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de Mundo: propterea odit vos Mundus*; & iuxtà illud *Petri 1. fugientes eius, quæ in Mundo eſt, concupiſcentiæ corruptionem*; & iuxtà illud *Ioannis Epiſt. 1. cap. 2. nolite diligere Mundum, neq; ea, quæ in Mundo ſunt. Si quis diligit Mundum, non eſt charitas Patris in eo, quoniam omne, quod eſt in Mundo,*

4 *aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ, quæ non eſt ex Patre, ſed ex Mundo eſt, & Mundus tranſit, & concupiſcentia eius.*

5 Præterea qui ſè ambitioſe ad dignitatem ingerit eſt ab ea repellendus; ſicuti inuitatus renuens eſt promouendus, *can. ſicut 1. q. 7.* cuius tex. verba tanquam alta mente reponenda hic referre decreui. *Sicut is, qui renuit, quæſitus fugit, ſacris eſt altaribus admouendus; ſic qui vltrò ambit, vel importunè ſe ingerit, eſt procul dubio repellendus; nam qui ſic nititur ad altiora conſcendere, quid agit, niſi vt creſcendo decreſcat, & aſcẽdẽdo deſcẽdãt*; & D. Baſilius in Cõſt. Monaſt. c. 10. ſic ait. *Inter Fratres principatũ nulla modo appetere Monachus debet; ſi quidem diabolica iſta peſtis eſt, & dominandi labes*, & infra. *Qui autem ab eo vitio captiui tenentur, eos inuidos, contentioſos, ſimulatores, imprudentes, calumniatores, aſſentatores, veteratores, humiles vbi non conuenit, il-*

liberales, gloriosos, [illegible] alijs huiusmodi
6 *vitijs refertos esse, necesse est*. Præterea non Prælatura, sed vitæ merita nos Deo commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40. dist.*

7 Ex his consequenter patet, non posse, nec debere Religiosos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia Religionis per externos fauores procurare. Nihil enim magis Religiosorum statum perturbat, quàm fauorum, & suffragiorum secularium conquisitio, & procuratio; nam ex his Superiores coguntur, digniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad munera, & dignitates Religionis assumere, in non paruum ipsius Religionis præiudicium; vnde in *can. miramur 61. dist.* Leo Papa grauiter reprehendens, non solùm eos, qui ad Episcopatum eligi procurant, sed etiam illos eligentes, sic ait. *Non est hoc, consulere populis, sed nocere, nec præstare regimen, sed augere discrimen; integritas enim præsidentium salus est subditorum, & vbi est incolumitas obedientiæ, ibi est etiam forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut seditio extorsit; aut ambitus occupauit, etiam si moribus, aut actibus non*
8 *offendit, ipse tamen initij sui est perniciosus exemplo, & difficile est, vt bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio*: quæ sententia præcipuè locum habet in Religionibus, ac earum personis; nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia, quæ ex ambitione maximè peruertitur; quia Religiosus dignitatem ambiens, propriæ professionis oblitus, incipit retrò respicere, & sic non est aptus Regno Dei, *Lucæ cap. 9. & cap. magnæ de voto, & voti redempt.* Et (vt ait *Simmachus Papa in Synodo Romana cap. 1.*) *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Ecclesiasticæ disciplinæ facit respuere*. Vnde idem Pontifex *epist. 1. cap. 5.* relatus à *Gratiano in can. nullus itaq; 1. q. 1.* inquit, *Cum hic excessus in laicali conuersatione culpetur, quis dubitat, quin Religiosis, & Deo seruientibus inijciat, vel incutiat opprobrium*; at vbi magis, quæso, ambitionis vitium à Religioso ostenditur, quàm per externos fauores dignitates, & officia in Religio-
10 ne procurando? Propterea in nostra Congregatione statutum est, vt procurantes externos fauores, & suffragia ad consequendas dignitates, gradus, vel officia eiusdem Congregationis, ipso facto illis indigni reputentur, ac per spatium biennij immediatè sequentis ad eosdem, vel similes gradus, assumi nequeant, vt habetur *nostrarum Const. c. 42.*

11 Et in Cõgregatione Casineñ per duas Bullas Pij V. altera sub die 7. Aprilis, & altera sub die 18. eiusdẽ mẽsis ann. 1571. & demũ districtiùs per aliã Greg. XIII die 7. April. ann. 1574 quæ incipit *In vnaquaq;* præcipitur Præsidenti, & Definitoribus, nẽ vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia eiusdem Congregationis promoueant, ad fauorem cuiusuis Principis, aut Prælati extra Congregationem. Idem expressè præcepit Paulus V. Monachis Congregationis Cælestinorum per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno Domini 1616. die 27. Augusti, & Monachis Congregationis Cistercieñ Italiæ per Bullã editam anno 1613. die 3. Martij, incipit, *Alias per nos*, & Congregationi S. Saluatoris Canonicorum Regularium per Bullam incipit, *Quoniam nemo*, editam die 22. Septembris 1607. & Congregationi Camaldulen. Clemens VIII. per Bullã incipit, *Ambitiosam honorum*, editam die 3. Septembris anno 1596. Et Fratribus Ordinis Cruciferorum idem Pontifex per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno 1604. die 23. Iulij: Item contra Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo idem Pontifex edidit aliam Bullam anno 1593. die 21. Maij, quæ incipit, *Quoniam nemo*, & Bullam contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, anno Domini 1600. die 23. Decembris, incipit *Ambitiosam honorum*. Item extat alia Bulla Gregorij XIII. incipit *Cum nihil magis*, quam ampliauit Clem. VIII. per Bullam, *Religiosos viros*, & confirmauit, ac roborauit Paulus V. per Bullam incipit, *Admonemur pastoralis*, editam die 7. Ianuarij 1608. contra Fratres Ordinis Prædicatorũ, qui per mendicatos fauores, & suffragia sibi dignitates, vel Prælaturas &c. procurant. Idem statuit Pius V. cõtra Fratres Minores de Obseruantia per Bullam incipit, *Pastoralis officij*, editam anno 1571. die 28. Maij, quam moderatus est Gregor. XIII. per aliam Bullam editam ann. 1573. die 8. Septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex*.

QVÆSITVM II.

An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

SVMMARIVM.

1 *Inuitus ordinari non debet*.
2 *Honor etiam à digno cum metu est suscipiendus*.
3 *Prælaturam non acceptans Religiosus, contra præceptum sui Superioris, peccat mortaliter*.
4 *Agnoscens verisimiliter se cæteris magis idoneum, si Prælaturam renunciat, peccat mortaliter*.
5 *Via illicita Prælaturam suscipere fugiens peccat mortaliter*.

1 Videtur primò, quòd electus in Abbatem non teneatur, si nolit, Abbatiale onus acceptare: nam Episcopus inuitus ordinari non debet, vt in *c. Episcopus, distinct. 54.* ex quo tex. infertur, quòd nemo ad aliquam dignitatem acceptandam de iure astringitur; ergò neq; ipse Abbas electus, cogi potest, Abbatiale onus acceptare, si nolit.

2 Secundò, præterea honor etiam à digno cum metu est suscipiendus, vt in *c. non est, in fine 1. q. 1.* ergò à fortiori, non est acceptandus ab eo, qui se cognoscit indignum; sed nemo est honore dignus, nisi à Deo vocetur, vt in *c. in scripturis 8. q. 1.* & quia nemo cognoscere potest hanc vocationem, quando fit à Deo, ergò quisq; se honore indignum reputare debet; ergò &c.

Sed contra est, quod habetur in supra allegato *c. in scripturis, §. & sicut*, his verbis, *si enim Vnigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de secreto Patris ad publicum nostrum egressus est; nos quid dicturi sumus, qui secretum nostrum præponimus vtilitati proximorum? quies itaque nobis ex corde appetenda est, & tamen pro multorum lucro aliquando est post*

est post ponenda. Ex quibus verbis tex. & sequentibus, & etiam antecedentibus colligitur, quòd acceptanda est dignitas pro salute proximorū. Vnde in tribus casibus Monachus tenetur sub mortali, electioni de se factæ consentire, & Abbatiam, vel Prælaturam, ad quam electus est acceptare.

3 Primò cum sibi à Superiori sub pœna sanctæ obedientiæ iniungitur, argumento tex. *in cap. cum pridem de renunciat.* nec instragatur ei iusta causa non consentiendi: puta, quòd sit certus de notabili scientiæ defectu, vel alio huiusmodi, propter quem illud munus sinè peccato exercere non valet: nam si illum Superiori exposuit, & Superior nihilominus persistit in præcepto, electus tenetur, Prælaturam acceptare; quia subditus non solùm voluntatis affectum, verùm etiam intellectus iudicium Superioris ditioni subijcere debet; ità *Gerson. Alphab.55.lit. R. & Cordub c.10.q.7.punct. 2. vers. quòd talis frater*; quos refert, & sequitur *Sigismund. à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regular. dub.*41. *num.* 17.

4 Secundò, tenetur sub mortali electus, Prælaturam acceptare, quando verisimiliter agnoscit, vix adesse alium, qui velit, & possit Monasterij necessitatibus, sicut ipse, subuenire, & propterea notabile detrimentum, & periculum Monasterio imminere, nisi consentiat, iuxtà tex. in *d. cad. in scripturis, & in cap. olim, 8.q.1.*

5 Tertiò, quando aliqua illicita via dictum onus suscipere aufugit: nisi id speciali Spiritus sancti instinctu faceret; si autem refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat venialiter; sed si propter humilitatem, quia reputat se indignum, meretur, vt ait *S.Thom. quodlib.5.art.22.& 23.Angel. verb. electio nu.30. Sylu. eod. verb. 1.q.19. Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. q. 23. art. 31. Sigismund. à Bonon. d.dub. 41. à num. 16.*

Ad contraria argumenta respondemus, quòd quamuis tex. in *c. Episcopus*, probet, quòd inuitus non potest cogi, loquitur de eo, qui penitus est inuitus; nos verò loquimur non de inuito, sed vtrùm Monachus electus teneatur acceptare onus Abbatiale, & iam causas enumerauimus, propter quas Monachus teneatur, tale onus acceptare.

Ad secundum argumentum respondemus, quòd quamuis quisq; deberet se reputare indignum argumento *tex. in c. ante omnia 40. distinct.* tamen electus est promouendus, vt in *cau. is, qui inuitatus 1.q.6.* & cognoscere potest, quòd à Deo sit vocatus, quando quis à Superiore, vel à Congregatione est electus.

QVAESITVM III.

Quibus modis quis tàm Regularis, quàm secularis simoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

SVMMARIVM.

1 *Simoniam incurrit, dans aliquod munus à manu, vel ab obsequio, vel à lingua pro consequenda aliqua dignitate, vel officio Ecclesiastico, etiam si alius, electo sciente, & non contradicente pecuniam dedit nu.7. similia, vt nu.8.*

2 *Munus à manu, à lingua, & ab obsequio quid sit.*

3 *Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia ille, cui suffragatur, dabit suum votum suffraganti in alia.*

4 *Simonia committitur, si datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quòd eius suffragium non esset necessarium.*

5 *Beneficium aliquod, pro suffragio ferendo alicui promittere, simonia est.*

6 *Dans pecuniam electori, ne suffragetur alicui digno, simoniam contrahit.*

9 *Aliud est, vendere, seù emere, aliud; venditioni, seu emptioni ex post facto assentiri.*

10. *Simonia an sit, Electoribus indignam eligere volentibus pecuniam tradere ne illum eligant, & quid, si pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omisso indigno, vel minùs digno.*

Multis modis, tàm Regulares, quàm seculares procurando sibi dignitatem, vel Prælaturam simoniam incurrere, in præsenti quæsito demonstrabitur. Primò, tàm secularis Clericus, quàm Regularis Monachus simoniam committit, si dat
1 temporale aliquod munus, vel à manu, vel à lingua, vel ab obsequio, pro consequenda Abbatia, Prioratu, Prouincialatu, Generalatu, Vicariatu, Collegiatu, Definitoriatu, ità *Suar. tom. 1. de Religione lib. 4. cap. 54. num. 3.* & habetur *in cap. non satis, & in c. mandato de simonia, & in cap. 5. prioratus de stat. Monach. & in c.*
2 *quàm pio 1.q 1. &c.* Munus à manu intelligitur pecunia, *cau. sunt nonnulli 1.q. 1.* Vnde cum quæcunque homines possident in terra pecunia dicatur, *can. totum 1.q.3.* dicendum est, per munus à manu intelligi pecuniam, & quidquid pretio æstimabile electoribus datur. Per munus à lingua intelligitur fauor: vt sunt humanæ preces, laudes, commendationes, & similia, vt *d. can. sunt nonnulli.* Per munus denique ab obsequio intelligitur omne obsequium, præstitum Ecclesiæ collatori, electoribus, vel eorum amicis. *Azor. instit. moral. par.3. lib. 12. cap. 2. q. 2. Less. de iust. lib. 2. cap. 35. dub. 20. num. 115. 117. & 118. Suar. de Relig tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 38. 39. & 41. per tot. Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prælat. Regul. dub. 54. nu. 4.*

Secundò, simoniaca est illa electio, in qua electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna
3 electione, quia alter suffragabitur alteri in alia, siue placeat tibi, suffragium tuum in hac electione mihi præstare, & ego tibi dabo meum in alia. Ità *Nauar. in Summa cap. 23. nu. 100. vers. secundò, quòd duplex, Angel. verbo simonia 3. num. 3. Sylu. ver. simonia, q. 13. num. 13. d. 4. Roderic. tom. 3. quæst. Regul. quæst. 63. art. 4. Reginald. in prax. lib. 23. nu. 44. vers. quintum est.*

Probatur ex *d. can. quàm pio, 1. q. 1.* & ex *Gloss.* ibi; Nam, cum quoddam Monasterium longo tempore caruisset Abbate: tandem Monachi sibi Abbatem de alio Monasterio pauperrimo elegerunt; sed ille venire recusabat, vel Monachi eum non conce-

concedebant, nisi illi Monachi suo pauperrimo Monasterio, aliqua conferrent; vnde præfati Monochi consuluerunt Papam, si hoc eis liceret, quod penitus prohibet, docens, exemplo Apostolorum, neminem ad Religionem, Fidem, vel Ecclesiæ regimen, interuentu munerum, accedere debere; cum sit simoniacum; quia nunquam à Sanctis Patribus talia petita fuerunt; & probatur *in cap. pridem, & c. pactiones de pactis, & c. præterea il 1. de transact. & c. tua nos de simon.*

Secundò, probatur, quia in istis conuentionibus datur ius spirituale cum onere, vt fiat aliquid, quasi pro pretio rei spiritualis, vel causa mediata eam habendi. Tertiò, probatur ex *c. quæsitum, de rerum permutat.* vbi definitur, quòd semper continet simoniæ labem datio rei spiritualis pro alia spirituali, interueniente pacto v.g Beneficium pro Beneficio, votum pro voto. Atque ità etiam tenet *Vega 2.p. Sum. cap. 101. cas. 12.* Vndè scientes, se fuisse tali pacto electos tenentur renunciare, vt dicemus inferius.

4 Tertiò, simonia etiam committitur, si datur pecunia pro voce obtinenda, etiam si illa vox non esset necessaria ad validitatem electionis, *c. Matthæus, & ibi Panorm num. 3. de sim. Ludouic. Roman. consil. 317. & alij.* Ratio est; quia tunc pecunia acquiritur quid spirituale.

5 Quartò, committitur etiam simonia, si pro suffragio ferendo Beneficium aliquod promittatur; v.g. si promittatur Prioratus, vel Cellerariatus &c. Electio secuta est simoniaca. Ità *Azor. tom. 3. Instit. moral. lib. 12. cap. 7. q. 1. vers. est itidem,* & habetur expressè *in c. de hoc, de simon.*

6 Quintò, simonia committitur, si quis det pecuniam alteri, ne consentiat in tali electione, seu ne suffragetur alicui digno, *Gloss. in cap. nemo, de simon. Verbo calet,* & probatur: nam simonia committitur, quandocunque spirituale committitur, vel omittitur pro comodo temporali. Ità *Panormit. vbi supra*; licitum est autem, pecuniam offerre, non solùm, vt non eligatur indignus; sed etiam, vt eligatur dignus in communi, in casu, quo electores essent determinati eligere indignum, prætermisso digno. Ità *Sot. lib. 9. de iust. q. 6. art. 1. ad 2. Valent. tom. 3. disp. 6. q. 16. puncto 3. col. 13. Vers. quartò sequitur.* Contra *Bonacin. de simon q. 4. punct. 5. num. 12.*

Probatur, quia procurare bonum Ecclesiasticum, licitum est, etiam si altrr propter hoc sit peccaturus. Imò concedunt *Suar. & Lessius vbi supra,* quòd si aliqui electores iniustè electionem impedirent, posset illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Ecclesiæ, cuius plurimùm interest, Pastorem habere.

7 Sextò, committitur simonia, si alius dedit pecuniam, sciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente; vnde talis electio est ipso iure nulla, & sic electus renunciare tenetur. Ità *Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 57. num. 28. Gloss. in c. sicut tuis, Verb prebere, de simon.* Pariter si electoribus promissa fuit pecunia ad hoc, vt aliquem eligant, quamuis electus ignoret: tamen simoniaca est electio, & consequenter nulla; teneturq; sic electus, eò ipsò, quòd de simonia certioratus fuerit, dignitatem dimittere; dummodo tamen hoc in eius fraudem factum non fit per *cap. nobis fuit, & cap. sicut tuis, de simon.* & ibi *Panormit. D. Thomas 2.2. q. 100. art. 6. ad 3. Suar. d. cap. 50. num. 35. Reginald. in prax. lib. 23. num. 177. Felin cap. ex infinuatione num. 4. eodem tit.* Ampliatur, vt electio nulla sit, ac simoniaca censeatur, si intercessit pecuniæ solutio ad eam faciendam, etiam ignorante electore, & electo, vt si v.g. data est pecunia alicui consiliario, & intimo eligentis amico à consanguineo, vel familiari electi, per tex. *in cap. de Regularibus, de simon. Suar. d. cap. 50. num. 40.*

8 Si verò electus ignorauit, pro sua electione pecuniam solui, & ità simoniam committi: tamen ob suspicionem, quam habuit, ne committeretur, contradixit, & nunquam cōsensit, electio est firma, & valida, *d. cap. sicut tuis, de simon. Suar. loc. cit. num. 30.* & hoc siue is, qui dedit pecuniam, sit amicus, siue inimicus. Nam motiuum aliorum inordinati amoris, vel odij non debent innocenti, & contradicenti obesse. Sicut neque si iste electus, adepta dignitate, ratum haberet, quod suo nomine gestum non est, pecuniam soluendo, propriè si-

9 moniam committeret. Quia aliud est vendere, seu emere, & aliud venditioni, seu emptioni ex post factæ assentiri *l. aliud ff. de reg. iur.* Ità *gloss. in d. cap. sicut tuis, verb. consenserint,* & ibi *Panormit. num. vlt.* vbi subdit, illum peccare, qui approbat factum damnabile, ac quòd teneatur, beneficium adeptum renunciare, & posse etiam per Iudices priuari. *At Lessius de iust. lib. 2. cap. 35. dub. 25. num. 144. Suar. loco cit. num. 31. Reginald. in praxi lib. 23. num. 179.* distinguunt; quòd, vel electus non consenserit in factum alterius, habendo ratam promissionem simoniacam, vel solutionem pecuniæ ab amico factam, sed tantùm ex amicitia reddat pecuniam, ab eo ipsius amore promissam, vel iam solutam, ne amicus grauetur: & sic non committit simoniam, nec est priuandus; quia illud non est, approbare id, quod illicitum est: sed tantùm soluere ex amicitia, ne amicus sui causa detrimentum patiatur. Si verò soluit pecuniam factum approbando, simoniam incurrit, ac tenetur dignitatem, seu beneficium renunciare.

10 Septimò non est simonia, tradere pecuniam electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Ità *Sot. de iust. lib. 9. q. 6. art. 1. Suar. cap. 22. num. 6. Gregor. à Valentia tom. 3. disp. 6. q. 16. punct. 3. col. 16. Vers. quartò, Martin. Bonacin. de simon. q. 4. punct. 5. num. 12.*

QVÆSITVM IV.

An absq; simonia possit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem sibi illatam.

SVMMARIVM.

1 *Ius in re beneficijs quis habere dicatur. Item ius ad rem. num. 2.*

3 *Vexationem ab his, qui non obesse tantùm, sed prodesse*

desse valent, pecunia oblata redimere nequit ius in re nondum habens, absq; simonia. Declara vt n. 4.

5 *Vexatio, oblata pecunia, redimi potest ab iniustè vexantibus, qui obesse solùm, & non prodesse valent, etiam ante ius quæsitum, absq; simonia.*

6 *Vexationem à subornatoribus electorum redimere, licitum est, absq; simonia. Declara, vt num. 7.*

8 *Vexationem iniustam patiens ad illam redimendam spirituale aliquid tradere, absq; simonia non potest.*

PRo huius quæsiti intelligentia notandum, quòd aliud est in beneficijs, seu dignitatibus habere ius in re, & aliud est, habere ius ad rem.

1 Ius in re habet, qui iam est confirmatus, siue institutus, aut collationem, vel prouisionem factam acceptauit: licèt nondum in possessionem missus sit.

2 Ius ad rem habet remotum, qui dignus tali beneficio, vel dignitate est: propinquum verò electus, aut præsentatus, siue postulatus, sed nondum confirmatus, aut institutus.

Secundò notandum est, quòd ad discernendum, quomodo, & quando, & cui possit dari pecunia pro vexatione redimenda, plurimùm conducit, respicere, an persona, cui detur pecunia, possit obesse solùm, num autem prodesse electioni: an verò non obesse tantùm, sed etiam prodesse valet; siue an habeat votum in electione, vel non habeat. Quæ distinctio sumitur, ex *Caietano* 22. *q.* 100. *art.* 2. §. *ad hoc dicit*, & approbatur à *Less. lib. 7. de iustit. cap. 35. dub.* 18. *num.* 108. *& seq. Suar. tom.* 1. *de Relig. lib. 4. cac. 50. num.* 21. & alijs; ab illis enim, quamis iniusta sit, non licet, pecunia vexationem redimere: ab istis autem sic; quia obtinere ab eo, qui potest prodesse electioni, vt desistat ab iniuria inferenda, consequenter esset, pretio beneficium ab ipso obtinere. At obtinere ab eo, qui non habet suffragium, & sic obesse tantùm potest, vt desistat, non est ab eo, quidquam spirituale obtinere, sed solùm vexationem redimere. Ità *Aragon. dict. q.* 100. *art. 3. in sol. ad 3. dict. 1.*

His ità notatis, pro quæsiti solutione sit prima

3 conclusio. Is, qui nondum habet ius in re, nequit, absque simoniç labe, oblata pecunia, redimere vexationem ab his, qui non obesse tantùm, sed prodesse possunt. Quia dando pecuniam ei, qui prodesse potest, censetur, illum adducere ad non opponendum, quod de iure opponere posset, & ad præstandum consensum suæ electioni, & ita directè, ac propriè viam sibi ad dignitatem parare. Hanc communem omnium sententiam dicit *Less. de iust. lib. 2. cap. 35. dub.* 18. *num.* 106. *Suarez. d. cap.* 50. *num.* 28. *Bonacin. de simon. q. 4 p. 5. sub num.* 4.

4 Quod intelligendum est, modò vexator, qui prodesse potest vexet vt talis, seu formaliter, quatenus prodesse potest, seu quatenus habet ius, seu potestatem ad promouendum in ea re, in qua molestiam infert; nam si inferret molestiam, quam etiam persona priuata huiusmodi potestatem non habens inferre posset, vt infamando, vel subornando alios electores, ne votum suum ei conferant, non esset simonia, redimere talem vexationem; quia non emitur electio, seu beneficium, aut Prælatura, sed cessatio à molestia inferenda; vnde idem est, ac si vexatio fieret à persona distincta: per accidens enim est, quòd in eadem personam cadat. Nec obstat, quòd vexator inde sumat occasionem, non solùm cessandi ab iniustè illum molestando, sed etiam ad electionem cooperandi; quia hoc etiam est per accidens respectu redimentis iniquam vexationem, qui iure suo vtitur, & vexationem solùm remouere intendit, præuia pecunia; intentio autem distinguit actiones, & maleficia. Atq; ità docent *Less. Suarez, & Bonacin. locis citatis*. Sit secunda conclusio.

5 Non est simonia, redimere, oblata pecunia, vexationem eb iniustè vexantibus, etiam antequam in re ius acquisitum sit, si tales obesse tantùm possunt, & non prodesse; v.g. si quis iniustè me infamaret, vel in carcerem truderet, ne ad Capitulum accederem, vel detineret aliquem electorem, ne mihi suffragaretur. Ità *Sotus lib 9. de iust. quæst. 6. artic. 1. ad quintum, Lessius dicto dub. 18. num.* 108. *Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4 cap. 50. num.* 23. qui testatur de communi; *Ledesma 2. part. Summ. tract. 12. conclus. 29. Aragon. loc. cit. dicto 2. Bonacin. d. p. 5. Gomes. in Reg. de annal. q. 2. col. 3. vers. & sic videmus, Anton. August. in Repertor. de simor. conuent. num. 4. Rebuff. in prax benefic. tit. de sim. in renunciat. num. 18. cum seqq. Redoan. de simon. p. 2. cap. 31. num. 48. & p. 3 cap. 2. num. 5. Menoch. cons. 67. num. 17. cum seq. Cened. ad Decretal. collect. 164. num. 1. Guttier. quæst. canonic. lib. 2. cap. 23. nu. 37. cum seqq D. August. Barbos. in collect. ad cap. Matthæus num. 4. de simon. Rota in Lunen. Sarzanen. confidentiæ 9. Iunij 1600. coram Pamphilio, quæ est decis. 135. num. 4. post cons. Farinae. lib. 1.* & alij plures apud *Cened. & D. August. Barbos. locis cit.* Ratio est, quia redimere se hoc pacto à tali vexatione, intrinsecè malum non est; licet enim vnicuiq; suum ius, & famam tueri, & iniustas vexationes propulsare; neq; hoc est directè sibi aditum ad dignitatem parare, sed iniquæ alterius machinationi obstare: datur enim pretium pro cessatione nocumenti. Sit tertia conclusio.

6 Licitum est, pecunia redimere vexationem, qua quis non elector, precibus, vel muneribus electores conatur corrumpere; seu licitum est, redimere vexationem à subornatoribus electorum. Ità *Suar. loco cit. num. 25. Less. loc. cit. num.* 109. *Valent. 2. 2. disp. 6. q. 16. punct. 3. Filiuc. moral. quæst. tract. 45. cap. 11. q. 3. ad finem, Bonacin. d. punct. 5. num. 6.* & alij contra *Sotum*, vbi supra; *Aragon. loc. cit. d. 3.* Quia licèt is, qui precibus, vel muneribus corrumpit suffragatores in aliquem inclinantes, non faciat illi iniuriam, adeo, vt ad restitutionẽ teneatur, tamen affert ei graue nocumentum absq; iusta causa; ergò poterit ei aliquid offerri, vt à tali nocumento desistat, maximè, cum illa cessatio non sit aliquid spirituale, nec viam ad spirituale paret.

7 Supradicta conclusio declaratur primo, vt procedat, quãdo pecunia traditur illi, qui obesse tantũ potest; quia si traderetur ei, qui non obesse solùm, sed etiam prodesse valet in tali materia: vt si habeat potestatem ad eligendum, vel prouidendum de Prælatura, vel beneficio, vtique simonia esset illi pecuniam ad redimẽdam vexationem tradere:

vt patet

vt patet ex dictis in prima conclusione; quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur, vt procedat, quando pecunia traditur solùm ad remouendā vexationē iniustam; Secùs enim dicendum esset, si pecunia solueretur, vt iniquus vexator nō solùm desistat à vexatione, sed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius, qui pecuniam tradit, aut alterius, quem ipse intendit; in hoc enim casu non modò redimitur vexatio, sed emitur etiam electio. Ità *Suarez, Filiucc. & Bonacin. locis cit.*

8 Aduertendum autem, quòd si patiens vexationem iniustam non temporale quid ad illam redimendam, sed spirituale traderet, vtique simonia committeretur; vt si electus ad Generalatum, vel Prouincialatum, sibi iniustè molestiam inferentibus, vt desisterent, Abbatiam, Prioratum, vel aliud huiusmodi beneficium Regulare aut aliam rē spiritualem offerat. Quia dat spirituale pro tēporali; iniusta enim vexatio temporale impedimentum est, & ideò redimi non potest re spirituali; tum etiam, quia molestiam inferens tunc simoniacus est, non quia vendit vexationis cessationem, sed quia rem spiritualē pro illa emit. Tum etiam quia dignitas, vel beneficium non simpliciter datur, nec accipitur, sed cum pacto, & conditione iniqua. Ità *Suarez d. cap. 50. sub num. 14. vers. Vnde obiter colliges. Bonacina d. punct. 5. num. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Omnis electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta est ipso iure nulla.*
2 *Etiam, si simonia esset occulta.*
3 *Siue simonia sit commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siuè ab alijs, etiam ipso nesciente.*
4 *Simoniacè Abbatias assequentes, tenentur in conscientia eas renunciare, aliàs absolui nequeunt, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in posterum obtinendas num. 5.*
6 *An prædicta inhabilitas incurratur, ante Iudicis sententiam declaratoriam.*
7 *Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica promoti, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori.*
8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*
9 *Accusator nullus auditur in crimine simoniæ, nisi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis se subscripserit.*
10 *Simonia est plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea.*
11 *Probatio qualibet non sufficit, sed requiritur exactissima, quando ad priuationem instituitur actio.*
12 *Simonia an coniecturis, & præsumptionibus probetur.*
13 *Socius criminis non admittitur ad simoniam probandam, ad effectum priuationis.*
14 *Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam si ciuiliter agatur.*

1 OMnis electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta, est ipso iure nulla, antè omnem Iudicis sententiam, etiam declaratoriam, nullumque ius, vel effectum sic electo confert; imò tenetur in conscientia Prælaturam renunciare: nec potest absolui, priusquam renunciet per tex. *in Extrauag. cum detestabile de simon. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. ad 3. Ostiens. in cap. bonæ memoriæ il. 2. §. electionem col. 2. vbi etiam Bellam. num. 4. de elect. Azor instit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 20. q. 8. Rebuff. in praxi tit. de simon. in resignat. num. 7. & seqq. Less. lib. 2. de iustit. cap. 35. dub. 25. num. 157. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 57. nu. 10. & 25. & alij apud Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prælat. Reg. dub. 58. num. 8.* qui testatur de communissima; *Rota decis. 516. num. 1. coram Seraph.* Quod procedit etiam si simonia commissa fuisset cum vno solo, *c. nobis, & ibi Panormit. num. 2. de simonia, Rota loco proximè cit.* etiam si si-
2 monia esset occulta per *tex. in c. Matthæus, de simon.* qui de secreta loquitur, & expressius in dicta Extrauaganti ibi, *& eorum quemlibet tàm manifestum, quàm occultum,* quod confirmant *Rebuff. num. 12. Suar. d. cap. 57. num. 27. & alij apud Sigis-*
3 *mund. loc. cit.* Et hoc, siue simonia sit commissa ab eodem, qui dignitatem obtinuit, siue ab alijs, ipso etiam nesciente. Quæ omnia procedunt in simonia cōmissa in quibusuis beneficijs, dignitatibus, personatibus, aut officijs Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quæ per electionem, postulationem, prouisionem, aut quamcumque aliam canonicam dispositionem assequuntur per *d. Extrauag. cum detestabile de simon.* ibi. *Per electiones verò, postulationes, confirmationes, prouisiones, seu quasuis alias dispositiones, quas simoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant, in Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, personatibus, officijs Ecclesiasticis, & quibusuis beneficijs &c.* Igitur Abbates, & Prelati, qui
4 simoniacè Abbatias, Prælaturas, & dignitates assequuntur, nullum ius per huiusmodi prouisionē acquirunt, sed tenentur in conscientia Abbatias renunciare, ante quam renunciationem nullo modo absolui possunt. Ità *Sorb. in annot. ad Comped. priuil. Mendic. tit. de simon. vers. 2. notandum Roder. quæst. reg. tom. 1. q. 20. art. 13. in princip. Less. d. dub. 25. num. 137. Suar. cap. 57. num. 47.* & alij apud eum, *Sigismund. à Bonon. dub. 58 num. 18.*

5 Is, qui simoniacè Abbatiam adeptus est, redditur ipso iure inhabilis ad quascumq; alias dignitates obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit *cum primùm*, quam refert *Cherubinus tom. 2. Bullary constitutione eius. 5. vbi §. 8.* sic habetur. *Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisierit, illis sit ipso iure priuatus, & in futurum inhabilis ad*
6 *eas, & quascumq; alias obtinendas.* Dubium est autem, an hæc inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. *Azor instit. mor. p. 3. lib. 12. c. 21. q. vlt.* tenet, quòd sic. *Suar.* autem *d. lib. 4. cap. 58. nu. 10.* ait, quòd licèt de rigore iuris ità procedat, tamen concludit cum *Nauar. lib. 5. consil. 92. de simon.* illam pœnam quoad hoc vsu receptam non esse, & ideo Iudicis sententiam condemnatoriam fore expectandam, idem videtur tenere *Garc. de benefic.*

benefic. p. 8. cap. 1. nu. 73. Lauren. de Pierin. tom. 1. Religioſi q. 1. c. 31. §. 9. diſt. 20. verſ. dubitat Sigiſmund. à Bonon. de elect. & poteſt Prælat. Regul. p. 2.
7 *cap 1 dub. 58. num. 7.* Eſt etiam excommunicatus ipſo facto excommunicatione maiori, cuius abſolutio eſt Pontifici reſeruata per *d. Extrauag.* cũ deteſtabile, de ſimonia, in qua itá habetur. *Statuentes præterea, quòd vniuerſi, & ſinguli etiam præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodòlibet dando, vel accipiendo ſimoniam commiſerint, ſeu procurauerint, ſententiam excommunicationis incurrant; á qua niſi a Romano Pontifice pro tempore exiſtente nõ poſſint abſolui, præterquàm in mortis articulo conſtituti.* Et fuit confirmata per Bullam Pij V. citatam. Itá etiam quoad Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regulares, cenſent *Suar. d. c. 57. num. 47. Caiet. in Sum. verb. excommunicatio, cap. 72. Rod. d. art 13. Armill. verbo excommunicatio num. 59. Reginald. d. lib. 23. num: 182.* Quam tamen excommunicationem non incurrit, qui acquirit beneficium per ſimoniam verè realem, ignoranter tamẽ,
8 ſimonia enim punibilis non cadit in ignorantem *cap. nobis de ſimon. Sarnen. ad reg. de immunit. q. 12. verſ. & iſta, quæ dicta fuerunt, Nauar. conſ. 60. nu. 2. tit. de ſimon. Pariſ. de confidentia q. 24. num. 44.* vbi teſtatur de communi *Rot. deciſ. 166. num. 2. circa med. part. 2. Recent.*

9 Hìc autem notandum primò, quòd in crimine ſimoniæ nullus accuſator auditur, niſi ad pœnam talionis ſe ſubſcripſerit, *cap licèt nullus de ſimon. cap. dudum il 2. verſ. & ideò, de elect.* vel ſaltem ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, iuxta *cap. ſuper his, de accuſat. Creſcent. deciſ. 159. in manuſcript.* quam refert *Farinac. poſt conſil. 75. lib. 1. deciſ. vlt: idem Farinac. d. conſil. 75. num. 23.*

10 Secundò notandum, quòd quando agitur ad effectum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura, vel beneficio propter ſimoniam, illa debet plenè, & euidenter probari. *Gloß in cap. veniens il 1. in verb. illorum, vbi etiam Panormit. num. 4. de teſtib.* quam *gloſſ.* eſſe communiter approbatam teſtatur *Alciat. conſ. 2. num. 40. & 41. lib. 1. tom. 1. Seraphin.*
11 *deciſ. 1029. num. 1.* quia quando ad priuationem inſtituitur actio, non ſufficit quælibet, ſed requiritur exactiſſima probatio, etiam ſi ciuilitèr agatur, *Gloß. & Panormit. & Alciat. locis cit. Decius in d. cap. veniens num. 8. Natta conſ. 29. num. 15. verſ. quia reſpondetur, lib. 2. Rota in Tullen. prætenſæ ſimoniæ 21. Aprilis 1597. coram Orano, & in Imolen. confidentiæ 24. Februarij 1592. coram Pamphilio.* quas deciſiones refert *Farinac poſt d. conſ. 75. num. 106. & 108.* Vnde licèt ad ſimoniam probandam
12 coniecturæ, ac præſumptiones, & indicia admittantur, cum ſit de numero eorum delictorum, quæ occultè patrari ſolent, & ideò difficilis probationis, *Gomeſ. in regul. de triennal. q. 18. verſ. ſed etiam. Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. centur. 2. caſu 116. nu. 12. & conſ. 67. num. 7. Maſcard. de probat. concluſ. 1304. D. Auguſtinus Barboſa in Collect. ad cap. ſi dominus, num. 2. de ſimon.* Tamen huiuſmodi coniecturæ, & præſumptiones debent eſſe euidentes, & claræ, ac ſimoniam neceſſariò concludentes, adeò vt nihil aliud importare poſsint. *Felin. in cap. ſuper his, nu. 12. de accuſat. Natta conſil. 299. num. 13. Verall. deciſ. 202. part. 1. Alex. de Neuo. conſ. 64. nu. 4. Iul. Clar. §. Simonia in fine, Farinac. d. conſ. 75. num. 26. Seraphin. d. deciſ. 1029. num. 2.*

13 Tertiò notandum eſt, quòd ad ſimoniæ crimen probandum ad eundem effectum priuationis non admittitur ſocius criminis. *cap. ſicut de te ſlib. Alexand. de Neuo d. conſ. 64. num. 4. Fab. deciſ. 47. lib. 2. gloß. in d. c. veniens, verb. confeſſo. Alciat. d. conſ. 2. nu. 3. & 4. Seraphin. d deciſ. 1029. nu. 4.*
14 Sicut nec etiam admittuntur teſtes de fama deponentes, etiam ſi ciuiliter agatur. *Gloß. in d. cap. veniens, & ibi Panormit. num. 8. & Dec. num. 12. de teſtib. idem Dec. conſ. 210. circa fin. Clarus d. §. ſimonia in fine Gabriel. concluſ. 1. de probat. num. 12. Put. deciſ. 171. in fine lib. 7. Seraph. loco cit. num. 6.* In materia ſimoniæ ex quibus probetur, quæ probatio ſit neceſſaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latiſsimè *Farinac. d. conſ. 75. lib. 1.* vbi plures deciſiones adducit, videatur etiam *Maſcar. de probat. concluſ. 1405. & Seraph. d. deciſ. 1029.*

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates conſecrati, vel benedici dicantur.
Quæſ. 2. In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.
Quæſ. 3. Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.
Quæſ. 4. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.
Quæſ. 5. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.
Quæſ. 6. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſsit.
Quæſ. 7. Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint.
Quæſ. 8. Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.
Quæſ. 9. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.
Quæſ. 10. Vtrùm Abbates poſsint benedictionem à quocumque Epiſcopo ſuſcipere.

Quæſ.

vt patet ex dictis in prima conclusione; quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur, vt procedat, quando pecunia traditur solùm ad remouendã vexationẽ iniustam; Secùs enim dicendum esset, si pecunia solueretur, vt iniquus vexator nõ solùm desistat à vexatione, sed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius, qui pecuniam tradit, aut alterius, quem ipse intendit; in hoc enim casu non modò redimitur vexatio, sed emitur etiam electio. Ità *Suarez, Filiucc. & Bonacin. locis cit.*

8 Aduertendum autem, quòd si patiens vexationem iniustam non temporale quid ad illam redimendam, sed spirituale traderet, vtique simonia committeretur; vt si electus ad Generalatum, vel Prouincialatum, sibi iniustè molestiam inferentibus, vt desisterent, Abbatiam, Prioratum, vel aliud huiusmodi beneficium Regulare aut aliam rẽ spiritualem offerat. Quia dat spirituale pro tẽporali; iniusta enim vexatio temporale impedimentum est, & ideò redimi non potest re spirituali; tum etiam, quia molestiam inferens tunc simoniacus est, non quia vendit vexationis cessationem, sed quia rem spiritualẽ pro illa emit. Tum etiam quia dignitas, vel beneficium non simpliciter datur, nec accipitur, sed cum pacto, & conditione iniqua. Ità *Suarez d. cap. 50. sub num. 14. vers. Vnde obiter colliges. Bonacina d. punct. 5. num. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Omnis electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta est ipso iure nulla.*
2 *Etiam, si simonia esset occulta.*
3 *Siue simonia sit commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siue ab alijs, etiam ipso nesciente.*
4 *Simoniacè Abbatias assequentes, tenentur in conscientia eas renunciare, aliàs absolui nequeunt, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in posterum obtinendas num. 5.*
6 *An prædicta inhabilitas incurratur, ante Iudicis sententiam declaratoriam.*
7 *Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica promoti, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori.*
8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*
9 *Accusator nullus auditur in crimine simoniæ, nisi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis se subscripserit.*
10 *Simonia est plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea.*
11 *Probatio qualibet non sufficit, sed requiritur exactissima, quando ad priuationem instituitur actio.*
12 *Simonia an coniecturis, & præsumptionibus probetur.*
13 *Socius criminis non admittitur ad simoniam probandam, ad effectum priuationis.*
14 *Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam si ciuiliter agatur.*

1 Omnis electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta, est ipso iure nulla, antè omnem Iudicis sententiam, etiam declaratoriam, nullumque ius, vel effectum sic electo confert; imò tenetur in conscientia Prælaturam renunciare: nec potest absolui, priusquam renunciet per tex. in *Extrauag. cum detestabile de simon. D. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. ad 3. Ostiens. in cap. bonæ memoriæ il. 2. §. electionem col. 2. vbi etiam Bellam. num. 4. de elect. Azor instit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 20. q. 8. Rebuff. in praxi tit. de simon. in resignat. num. 7. & seqq. Less. lib. 2. de iustit. cap. 35. dub. 25. num. 157. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 57. num. 10. & 15. & alij apud Sigismund. à Bonon. de elect. & potest. Prælat. Reg. dub. 58. num. 8.* qui testatur de communissima; *Rota decis. 516. num. 1. coram Seraph.* Quod procedit etiam si simonia commissa fuisset cum vno solo, *c. nobis, & ibi Panormit. num. 2. de simonia, Rota loco proximè cit.* etiam si

2 simonia esset occulta per *tex. in c. Matthæus, de simon.* qui de secreta loquitur, & expressiùs in dicta Extrauaganti ibi, *& eorum quemlibet tàm manifestum, quàm occultum*, quod confirmant *Rebuff. num. 12. Suar. d. cap. 57. num. 27. & alij apud Sigismund. loc. cit.* Et hoc, siue simonia sit commissa ab

3 eodem, qui dignitatem obtinuit, siue ab alijs, ipso etiam nesciente. Quæ omnia procedunt in simonia cõmissa in quibusuis beneficijs, dignitatibus, personatibus, aut officijs Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quæ per electionem, postulationem, prouisionem, aut quamcumque aliam canonicam dispositionem assequuntur per *d. Extrauag. cum detestabile de simon.* ibi. *Per electiones verò, postulationes, confirmationes, prouisiones, seu quasuis alias dispositiones, quas simoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant, in Ecclesijs, Monasterijs, dignitatibus, personatibus, officijs Ecclesiasticis, & quibusuis beneficijs &c.* Igitur Abbates, & Prelati, qui

4 simoniacè Abbatias, Prælaturas, & dignitates assequuntur, nullum ius per huiusmodi prouisionẽ acquirunt, sed tenentur in conscientia Abbatias renunciare, ante quam renunciationem nullo modo absolui possunt. Ità *Sorb. in annot. ad Comped. priuil. Mendic. tit. de simon. vers. 2. notandum Roder. quæst. reg. tom. 1. q. 20. art. 13. in princip. Less. d. dub. 25. num. 137. Suar. cap. 57. num. 47.* & alij apud eum, *Sigismund. à Bonon. dub. 58 num. 18.*

5 Is, qui simoniacè Abbatiam adeptus est, redditur ipso iure inhabilis ad quascumq; alias dignitates obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit *cum primùm*, quam refert *Cherubinus tom. 2. Bullary constitutione eius 5. vbi §. 8.* sic habetur. *Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisierit, illis sit ipso iure priuatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quascunq; alias obtinendas.* Dubium est autem,

6 an hæc inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. *Azor instit. mor. p. 3. lib. 12. c. 21. q. vlt.* tenet, quòd sic. *Suar.* autem *d. lib. 4. cap. 58. nu. 10.* ait, quòd licèt de rigore iuris ità procedat, tamen concludit cum *Nauar. lib. 5. consil. 92. de simon.* illam pœnam quoad hoc vsu receptam non esse, & ideo Iudicis sententiam condemnatoriam fore expectandam, idem videtur tenere *Garc. de benefic.*

beneſic. p. 8. cap.1.nu.73. Lauren. de Pierin. tom. 1. Religioſi q.1.c.31.§. 9. diſt. 20.verſ. dubitat Sigiſmund. à Bonon.de elect & poteſt Prelat. Regul. p.2.
7 *cap 1 dub.58.num.7.* Eſt etiam excommunicatus ipſo facto excommunicatione maiori, cuius abſolutio eſt Pontifici reſeruata per *d. Extrauag.* cũ deteſtabile, de ſimonia, in qua itá habetur. *Statuentes prætereà, quòd vniuerſi, & ſinguli etiam præmiſſis dignitatibus præditi, qui quomodòlibet dando, vel accipiendo ſimoniam commiſerint, ſeu procurauerint, ſententiam excommunicationis incurrant; à qua niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente nõ poſſint abſolui, preterquàm in mortis articulo conſtituti.* Et fuit confirmata per Bullam Pij V. citatam. Itá etiam quoad Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regulares, cenſent *Suar.d.c. 57.num. 47. Caiet.in Sum.verb.excommunicatio, cap. 72. Rod. d.art 13. Armill. verbo excommunicatio num.59. Reginald. d. lib. 23. num. 182.* Quam tamen excommunicationem non incurrit, qui acquirit beneficium per ſimoniam verè realem, ignoranter tamẽ,
8 ſimonia enim punibilis non cadit in ignorantem *cap. nobis de ſimon. Sarnen. ad reg. de immunit. q.12. verſ. & iſta, quæ dicta fuerunt, Nauar. conſ. 60. nu. 2. sit. de ſimon. Pariſ. de confidentia q. 24. num. 44.* vbi teſtatur de communi *Rot. decis. 166. num. 2. circa med. part. 2. Recent.*

9 Hic autem notandum primò, quòd in crimine ſimoniæ nullus accuſator auditur, niſi ad pœnam talionis ſe ſubſcripſerit, *cap licèt nullus de ſimon. cap. dudum il 2.verſ. & ideò, de elect.* vel ſaltem ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, iuxta *cap. ſuper his, de accuſat. Creſcent. deciſ. 159. in manuſcript.* quam refert *Farinac. poſt conſil. 75. lib. 1. deciſ. vlt. idem Farinac. d. conſil.75. num. 23.*

10 Secundò notandum, quòd quando agitur ad effectum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura, vel beneficio propter ſimoniam, illa debet plenè, & euidenter probari. *Gloſs in cap. veniens il 1. in verb. illorum, vbi etiam Panormit. num. 4. de teſtib.* quam *gloſſ.* eſſe communiter approbatam teſtatur *Alciat. conſ. 2. num.40. & 41. lib. 1. tom. 1. Seraphin.*
11 *deciſ.1029. num.1.* quia quando ad priuationem inſtituitur actio, non ſufficit quælibet, ſed requiritur exactiſſima probatio, etiam ſi ciuiliter agatur, *Gloſs. & Panormit. & Alciat. locis cit. Decius in d. cap. veniens num.8. Natta conſ. 29. num. 15. verſ. quia reſpondetur, lib.2. Rota in Tullen. prætenſæ ſimoniæ 21. Aprilis 1597. coram Orano, & in Imolen. confidentiæ 24. Februarij 1592. coram Pamphilio.* quas deciſiones refert *Farinac poſt d. conſ. 75. num. 106. & 108.* Vnde licèt ad ſimoniam probandam
12 coniecturæ, ac præſumptiones, & indicia admittantur, cum ſit de numero eorum delictorum, quæ occultè patrari ſolent, & ideò difficilis probationis, *Gomeſ. in regul. de triennal. q.18. verſ. ſed etiam. Menoch. de arbitr. Iud. lib.2. centur. 2. caſu 116. nu. 12. & conſ.67. num.7. Maſcard. de probat. concluſ. 1304. D. Auguſtinus Barboſa in Collect. ad cap. ſi dominus, num.2. de ſimon.* Tamen huiuſmodi coniecturæ, & præſumptiones debent eſſe euidentes, & claræ, ac ſimoniam neceſſariò concludentes, adeò vt nihil aliud importare poſsint. *Felin. in cap. ſuper his, nu.12. de accuſat. Natta conſil.299. num.13. Verall. deciſ.202. part.1. Alex. de Neuo. conſ. 64. nu. 4. Iul. Clar. §. Simonia in fine, Farinac. d. conſ. 75. num.26. Seraphin. d. deciſ.1029. num. 2.*

13 Tertiò notandum eſt, quòd ad ſimoniæ crimen probandum ad eumdem effectum priuationis non admittitur ſocius criminis. *cap. ſicut de te ſtib. Alexand. de Neuo d. conſ. 64. num. 4. Fab. deciſ. 47. lib. 2. gloſs. in d. c. veniens, verb. confeſſo. Alciat. d. conſ. 2. nu. 3. & 4. Seraphin. d deciſ.1029. nu. 4.*
14 Sicut nec etiam admittuntur teſtes de fama deponentes, etiam ſi ciuiliter agatur. *Gloſs. in d. cap. veniens, & ibi Panormit. num. 8. & Dec. num. 12. de teſtib. idem Dec. conſ. 210. circa fin. Clarus d.§. ſimonia in fine Gabriel. concluſ. 1. de probat. num. 12. Put. deciſ. 171. in fine lib.7. Seraph. loco cit. num. 6.* In materia ſimoniæ ex quibus probetur, quæ probatio ſit neceſſaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latiſsimè *Farinac. d. conſ. 75. lib.1.* vbi plures deciſiones adducit, videatur etiam *Maſcar. de probat. concluſ. 1405. & Seraph. d. deciſ. 1029.*

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

Quæſ.1. Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.
Quæſ.2. In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.
Quæſ. 3. Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.
Quæſ.4. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.
Quæſ.5. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.
Quæſ. 6. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari poſsit.
Quæſ.7. Vtrùm Abbates qualibet die benedici poſſint.
Quæſ.8. Intra quod tempus poſt confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.
Quæſ.9. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.
Quæſ.10. Vtrùm Abbates poſsint benedictionem à quocumque Epiſcopo ſuſcipere.

Quæſ.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates conſecrari, vel benedici dicantur.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio quid ſit.*
2 *Benedictio quid ſit.*
3 *Abbates non conſecrari, ſed benedici dicuntur.*
4 *Character per benedictionem non imprimitur.*
5 *Benedictio Abbatibus cur detur.*
6 *Benedictio largo modo aliquando dicitur conſecratio.*

QVæſtio eſt de ſolo nomine, ideo paucis reſoluenda eſt, præmiſſa differentia inter con-
1 ſecrationem, & benedictionem; quòd conſecratio propriè dicta, eſt ſacra Chriſmatis vnctio, ex
2 *Azor. 1. p. inſtit. moral. lib. 12. cap. 20. q. 2.* benedictio verò eſt ſacramentale quoddam, quo omnia felicia, & bona à Deo precantur, iuxtà illud *Pſal. 3. Super populum tuum benedictio tua.* Ex quibus patet diſcrimen inter conſecrationem, & benedictio-
3 nem. Vnde dicendum eſt, Abbatem propriè benedici, non autem conſecrari; quia in ea functione nulla interuenit Chriſmatis vnctio, ſed tantùm quædam precationis forma, manu Epiſcopi ſuper Abbatem impoſita, adhibetur, *can. manus 1. q. 1. can. quoniam 69. diſt. cap. cum contingat, extr. de ætat. & qualit.* & videre eſt in *Pontif. Rom. Clē. VIII.* hoc manifeſtum eſt apud omnes Doctores, qui fa-
4 tentur, per benedictionem Abbatibus, neq; ordinem, neq; characterem conferri, (vt dicetur in quæſito ſequenti,) quemadmodum cōfertur Epiſcopis per ſacram vnctionem. Dices, ad quid ergò datur benedictio Abbatibus? Reſpondeo cum *Oldrad. conſ. 14. per tot.* ad hoc, vt conferat Abbati
5 exercitium eorum, quæ ſunt veluti actus ordinis, nec non Paſtoralis, & Mitræ, aliorumq; Pontificalium inſignium: dummodo ex priuilegio tale exercitium non habeant, vt ſunt hodie omnes ferè Abbates Regulares, qui non ſunt perpetui, ſed ad tempus, quibus partim directè, partim per communicationem conceſſum eſt, poſſe omnia facere, ac ſi eſſent benedicti, licèt benedictionem non receperint. Inuenitur tamen frequenter apud Doctores benedictio, & conſecratio Abbatis: præcipuè apud *Oldrad. loc. cit. num. 4. & Felin. in c. inter Monaſterium in princ. de re iudic.* non quia pro-
6 priè conſecrentur, ſed quia eorum benedictio ſtat largo modo (vt dicunt citati Auctores) loco conſecrationis: & impropriè ab illis ſumitur conſecratio pro benedictione; ità etiam aduertit *Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 2.*

QVÆSITVM II.

In quibus Abbatis benedictio cum Epiſcopi conſecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.

SVMMARIVM.

1 *Prima differentia inter Epiſcopi conſecrationem, & Abbatis benedictionem.*
2 *Differentiæ in celebratione miſſæ pro vtraq; actione.*
3 *Differentiæ in fine vtriuſque Miſſæ.*
4 *Benedictio Abbatis, & Epiſcopi conſecratio conueniunt ſimul in præcedentibus.*
5 *Quæ ſint præſtanda in actu vtriuſque actionis ante miſſam, mandatum, iuramentum, & examen.*
6 *Miſſæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad miſſam in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi.*
7 *Præſtanda in fine miſſæ vtriuſque actionis.*
8 *Dies, in qua vtraque actio fieri debet.*

HArum cæremoniarum conuenientia, ac differentia ex Pontificali Romano facilè elici poterit, ex quo illas colligere, atque in hunc referre locum viſum fuit: ac primò in quibus differant: ſecundò in quibus conueniant.
1 Primò igitur differunt. Nam ex eo, quia Epiſcopus conſecratur, in capite, & manibus perungitur, eodemq; tempore, quo conſecratur, traduntur ei baculus, & anulus, ac liber Euangeliorum cum nonnullis alijs cæremonijs quæ in Abbatis benedictione non fiunt; cum enim ipſe benedicatur, non autem conſecretur: propterea in eius examine minora, atq; ab Epiſcopi examine diuerſa continentur. Si electus Abbas Regularis, Monaſticum indutus habitum, profeſſionem, ſi antea eam non fecerat, emittit: Et ante Litanias dicuntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales, qui in Epiſcopi conſecratione omittuntur.
2 Secundò differunt in eo, quia Epiſcopus conſecratus celebrans proſequitur miſſam cum conſecrante, cum dicitur Canon, ſtans in Altari; at Abbas in ſcabello flexis genibus legit miſſam, non tamen profert verba conſecrationis, nec communicat ſub vtraq; ſpecie, ſed de Corpore Chriſti tantùm. Epiſcopus conſecratus poſt communionem proſequitur miſſam in cornu Euangelij; At Abbas non proſequitur.
3 Tertiò diſcrepant in eo, quòd Abbas intronizatus recipit Monachos ad oſculum oris: Epiſcopus autem Canonicos ad id non recipit.
Vltimò differunt; nam Epiſcopus conſecratus ter per ſingulas vices vocem eleuando ait, *ad multos annos*, Abbas autem ſemel tantùm.
4 Conueniunt autem in primis; quòd tàm Epiſcopi conſecratio, quàm Abbatis benedictio requirit, vt præcedenti die, tàm Pontifex conſecraturus, ſiue benedicturus, quàm electus conſecrandus, ſiue benedicendus ieiunent. Pro vtraq; functione in Eccleſia duæ Cappellæ præparandæ ſunt, item duæ credentiæ pro vtraq; parte, paramenta Pontificalia pro Pontifice, faldiſtorium, Pontificalia pariter, & inſuper pluuiale pro electo, & ſcabella pro

la pro electo, & aſsiſtentibus: in vtraque actione aſsiſtentes cum paramentis neceſſarij ſunt in conſecratione duo Epiſcopi, in benedictione duo Abbates.

5 Secundò conueniunt in eo; nam in vtraq; actione ſenior aſsiſtentium petit Pontificem, in illa, vt electum conſecret, in hac, vt benedicat; in vtraq; legitur mandatum Apoſtolicum de prouiſione electi; vterq; electus poſt profeſsionem iuramentum præſtat; vterq; electus examinatur, licèt diuerſimodè.

6 Tertiò conueniunt, nam in vtraq; actione poſt examen, ante conſecrationem, vel benedictionem, Pontifex celebrãs facit confeſsionem cum electo; in vtraq; electus accipit paramenta Pontificalia in minori Cappella, ſibi parata; vtrobiq; dum Pontifex in Altari proceder ad Miſſam, electus cum ſuis aſsiſtentibus in ſua Cappella eodẽ modo procedit vſq; ad Alleluia, vel vltimũ verſum incluſiuè.

7 Quartò conueniunt, nam in vtraq; actione electo proſtrato à ſiniſtris Pontificis dicuntur Litaniæ; ſed in benedictione Abbatis etiam adduntur ſeptem Pſalmi pœnitentiales dicendi ante Litanias. In Epiſcopi conſecratione proceditur ad Miſſam vſq; ad Offertorium. Sic peracta benedictione eodem modo proceditur in vtraque; eodem modo intortitia, panes, & vinum offeruntur; in vtraq; eodem modo proceditur poſt offertorium ad Miſſam, licèt cum aliquo diſcrimine; in vtraque datur à Pontifice pax electo; & ab ei aſsiſtentibus, vtrobique imponuntur electo Mitra, & Chirothecæ; vtrobique intronizatur electus, ducitur per Eccleſiam, & populo benedictionem elargitur; in vtraq; electus in fine miſſæ ſolemniter populo benedicit; vtrobique dicitur, *ad multos annos*; & in fine conſecratus, ſiue benedictus gratias reddit Pontifici, & aſsiſtentibus.

8 In eo autem partim diſcrepant, & partim conueniunt: quòd tàm conſecratio Epiſcopi, quàm Abbatis benedictio die Dominico, vel feſtiuo fieri debet; ſed Epiſcopi conſecratio regulariter die tantùm Dominico facienda eſt. *can. qui in aliquo, 51. diſt.* vt autem fiat qualibet die feſtiua præter Dominicam, opus eſt ſpeciali Summi Pontificis indulto, vt videre eſt in *Pontificali Romano*, eo *tit. de conſecrat. electi in Epiſcop. in princ.* Abbatis autem benedictio qualibet die feſtiua abſque limitatione, fieri poteſt, vt inferiùs videbitur.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates neceſſariò benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates neceſſariò benedicendos eſſe arguitur.*
2 *Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis.*
3 *Benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad hoc, vt poſsit actus Ordinis exercere.*
4 *Si Epiſcopus tertiò humiliter requiſitus Abbates benedicere renuerit, poſſunt ipſi Abbates, ea, quæ ad ſuum munus ſpectant exercere.*
5 *Benedictio non traditur propter officium temporale.*
6 *Benedictio Abbatis an à Chriſto Domino ſit inſtituta.*
7 *Benedictio Abbatis non eſt de eſſentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis exercere poſsint.*
8 *Abbas ſine benedictione poteſt ea, quæ ſunt ſui Officij*

1 Videtur, quòd Abbates neceſſariò ſint benedicendi, ad hoc, vt Ordinis poteſtatem acquirant. Nam *in cap. quoniam. 69. diſtit. & in cap. cum contingat de atet. & qualit.* dicitur, quòd Abbates poſsint in proprio Monaſterio Lectores ordinare, ſi eiſdem manus impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo; illa autem manus impoſitio, vt *gloſ. ibi* aduertit, aliud non eſt; niſi benedictio; ergò ad hoc, vt Abbates Ordinis poteſtatem acquirant, neceſſariò erunt benedicendi, aliàs non poterunt, Monachos ſuos benedicere, nec ordinare; ergò ſicut Epiſcopi per conſecrationem acquirunt Ordinis poteſtatem, *cap. tranſmiſſam, & ibi gloſſ. fin. antè med. de elect.* ità Abbates per benedictionem.

2 Confirmatur, Nàm ſicut Epiſcopus electus, & confirmatus ante conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, *d. cap. tranſmiſſam, cap. qualiter de elect. cap. inter corporalia de translat. Epiſcop.* non tamen ea, quæ ſunt Ordinis; ità Abbas electus, & confirmatus poteſt, iuriſdictionis actus exercere: quod ſuprà *in diſput. de confirmatione* Abbatum probauimus; tamen benedicere, vel ordinare, qui ſunt veluti actus Ordinis, non poteſt niſi ſit benedictus, vt ſupponitur *in d. can quoniam, & d. cap. cum contingat*, & tradit *gloſs. & Panormit. in cap. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. 2. col. & Sylu. verbo Abbas num. 4.*

3 Nihilominus contrarium dicendum eſt, nempe, illam benedictionem non eſſe ſimpliciter neceſſariam Abbati, ad hoc vt actus Ordinis exercere poſsit: quod probatur per *d. cap. 1. de ſuppl neglig. Prælat.* vbi *Alexander Tertius* conceſsit Ciſtercienſibus, 4 *Vt ſi Epiſcopus tertiò, cum humilitate, ac deuotione, ſicut conuenit, requiſitus, Abbates benedicere renuerit: liceat Abbatibus, proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad hoc officium pertinent, exercere.* Ergò hæc benedictio non eſt ſimpliciter neceſſaria Abbati ad acquirendam poteſtatem Ordinis; ſi enim fuiſſet ſimpliciter neceſſaria, Summus Pontifex in negligentiam, vel contumaciam Epiſcopi Diœceſani tradidiſſet Abbatibus facultatem, eligendi potius quem maluiſſent Epiſcopum, qui illis hoc benedictionis munus impenderet, quàm abſque benedictione, exercendi omnia, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur.

Præterea Abbates non perpetui, licet non benedicantur, eo quòd benedictio eſt etiam quaſi perpetua, & indelebilis, nec repeti poteſt, & ideo non traditur propter officium temporale, prout 5 ſtatutum eſt ab Eugenio Quarto in priuilegio Ciſtercienſibus in Hiſpania conceſſo; tamen gaudent omnibus prærogatiuis, & indultis, quibus frui, & gaudere poſſunt Abbates benedicti: vt infra videbimus.

6 Inſuper hæc benedictio non imprimit characterem, neq; eſt à Chriſto Domino inſtituta; ità ut ad talem

talem poteſtatem acquirendam ſimpliciter neceſ-
7 ſaria putanda ſit. Patet igitur, quod hæc benedictio non eſt de eſſentia, nec eſt ſimpliciter neceſſaria, ad hoc, vt Abbates ea, quæ ſunt Ordinis, exercere poſsint; nam poteſtatem, exercendi actus Ordinis, conſequuntur ex priuilegio generali cōceſſo Abbatibus benedictis *in d. c. quoniam, & in d. c. cum contingat*, quod per Summos Pontifices extenſum fuit ad Abbates non benedictos; non autem per benedictionem, vt videtur tenere *Panorm. in d. cap. 1. col. 3. de ſuppl. neglig. Prælat. Card.* expreſsè *in clem. attendentes §. ſtatuimus q. 5. & ſeq. de ſtat. Monach.* dicens, Abbatem, etiam ſinè benedictione poſse ea, quæ ſunt ſui officij: per *d. cap. 1.* & quòd hæc benedictio ſit potius de ſolemnitate, & ad bene eſse, quàm de ſubſtantia, quem ſequitur *Imola ibi col. 8.* Ità etiam *Felin. in cap. eam te col. 6. num. 7. de reſcript. & in cap. inter Monaſterium col. 2. num. 2. de ſent. & re iudic.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.

SVMMARIVM.

1 *Character quid ſit.*
2 *Benedictio Abbatis eſt quædam Orationum ſolemnitas.*
3 *Per benedictionem in Abbatibus non imprimitur character.*
4 *Cardinales Præsbyteri conferunt Ordines minores.*
5 *Benedictio non poteſt dici abſolutè conſecratio.*

1 VIdetur quòd ſic; & primò, quia character eſt ſignaculum quoddam, quo aliquid inſignitur, vt ordinatum in aliquem finem, ex *Sancto Thoma 3. p. q. 63. ar. 3.* ſed per benedictionem Abbatibus imprimitur huiuſmodi ſignum: ergo benedictio Abbati imprimit characterem: Minor patet; nam antequam Abbas benedicatur, non habet hāc poteſtatem ſpiritualem ordinatam ad diuinum cultum, quam poſtea ſortitur per benedictionem, ergò in benedictione imprimitur hæc poteſtas, ac per conſequens character.

Secūdò probatur ex *Felin. in c. inter Monaſt. n. 2. de re iudic.* vbi ex mēte *Oſtiē.* ait benedictionē Abbatibus Ciſtercieñ. eſſe quaſi conſecrationem, vt refert *Illuſtriſſ. Card. Tuſcus Practic. Conc. Iur. lit. A. concl. 18.* ſed per conſecrationem imprimitur character ex *Innoc. & Panor. in c. meminimus de accuſat.* ergò per benedictionem imprimitur character.

Contraria tamen ſententia cōmunis eſt, per benedictionem in Abbatibus non conferri Ordinem,
2 nec imprimi characterem, ſed eſſe tantùm quamdam orationum ſolemnitatem. Ità *Oldrad. conſ. 14. per totum, Felin. d. cap. inter Monaſterium loco cit. & in cap. eam te nu. 7. col. 6. de reſcript. gloſ. & Card. in clem. attendentes §. ſtatuimus q. 5. & ſeq. de ſtat. Monach. vbi Ioan. de Imol. col. 8. & communiter ſcribentes, Archidiac. in c. quoniam 69. diſt. & in c. manus 1. q. 1. Nauar. conſ. de Sacram. nō iter Azor. inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 4. Franc. Marc. in ſuis deciſ. q. 1086. vbi Innoc. & Panorm. & alios cit.* atque communiter omnes.

3 Ideo dicendum eſt, per benedictionem in Abbatibus non imprimi characterem: ſed tantùm tradi quoddam exercitium collationis Ordinum Minorum, Baculi Paſtoralis, & Mitræ, vt bene *Oldrad. loc. cit.* vnde talis benedictio fertur potiùs ad ſolemnitatem, & conſuetudinem, quàm ad ſubſtantialia, vt ſupra probauimus.

3 Ad argumenta in contrarium reſpondendo, ad primum dico, Abbatem ante benedictionem habere hanc poteſtatem, ſed non exercitium illius poteſtatis. Quinimmo, etiā nulla habita benedictione, poteſt Abbas Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus vti (vt in ſequenti Quæſ. num. 4. dicemus,) cum illa concedantur potiùs ad decorem, quàm vt aliquid Ordinis denotent, ſecundum *Ioan. Andr. in cap. vt Apoſtolicæ de priuil. in 6.* vbi exemplificat
4 de Cardinalibus Presbyteris, qui ex priuilegio cōferunt Ordines minores.

Ad ſecundum Reſpondeo, admiſſo hoc, quòd benedictio ſit quaſi conſecratio, nō tamen eſt abſo-
5 lutè conſecratio, vltra quòd idem *Felin. in dicto cap. meminimus num. 3.* ait, licèt benedictio habeatur loco conſecrationis, tamen non eſt propriè conſecratio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, ſiue electus.

SVMMARIVM.

1 *Conſecratio tribuit nomen Epiſcopo, qui ante conſecrationem vocatur electus.*
2 *Abbas ante benedictionem vocatur Abbas.*
3 *Benedictio in Abbate potius eſt de ſolemnitate, quàm de ſubſtantia.*
4 *Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus.*

OStien. *in cap. tuam de ætate, & qualit & in cap. inter Monaſterium de ſent. & re iud.* quem videtur ſequi *Archid in c. alienationes ſuper glo. 1. 12. q. 2. tenet*, quòd nō debeat vocari Abbas, ſeu electus, quāuis eſſet electus, & confirmatus per *tex. in d. c.*
1 *inter Monaſt. in fine.* Quia ſicut conſecratio tribuit nomen Epiſcopo; nam antea vocatur electus, quamuis ſit confirmatus, vt not. *in cap. tua de his, quæ fiunt à Præl & c. niſi ſpecialis, in fine, de vſu pall.* ità, & benedictio.

Contrarium tamen eſt verius; quia Abbates nō cōſtituuntur in ſuo munere per benedictionem, ſed per electionem, & confirmationem: probatur in *c. 1. de ſupplen. neglig. Prælat. & ibi gloſ. Panorm.* & omnes, & *in cap. meminimus de accuſat. & clem. attendentes §. ſtatuimus de ſtat. Monach.* in quibus iuribus electus appellatur Abbas; Ità ſentiunt *Ioan. Andr. in cap. inter Monaſterium num. 6. de ſent. & re indic. & ibi Panormit. num. 25. Butr. & Card. & Felin. num. 1. Oldrad. etiam conſ. 14. 2. col.* dicens de
2 ſtylo Cancellariæ prouiſum eſſe, electum confirmatum vocari Abbatem: ſubdens, Abbatis bebeneficia vacare poſt adeptam poſſeſsionem ante benedictionem; & ita communiter omnes, vt referunt

ferunt

ferunt *Bertachin. verbo Abbas* 5. *Brunor. à Sole in locis commonib. eod. verbo num.* 2. *Augustin. Barbosa in collect. ad d. c.* 1. *de suppl. negl. Prælat. nu.* 6. Nec est eadem ratio de huiusmodi benedictione, quæ
3 de consecratione Episcopi; quia hæc benedictio potius est de solemnitate, & ad bene esse, quàm de substantia.
4 Vnde ante benedictionem Abbas Baculo pastorali, & reliquis Pontificalibus vti potest: ità *Card. in d. clem. attendentes d. §. statuimus q.* 5. *& seq. de stat. Monach.* & ibi *Imol. per tex. in d. cap.* 1. *de suppl. neglig. Prælat. Panor. vbi supra, & in cap quanto de offic. ord. Felin. in cap. cum te num* 7. *vers. tertiò restringuntur, de rescript.* Eamdem benedictionem minus Abbati necessariam putat, *Iuo Carnutensis Episcopus epistol.* 37. *&* 57. *ad Bernardum Maioris Monastery in Gallia Abbatem* sic dicens, *Promotionem Abbatis non facit Episcopalis benedictio, sed Fratrum cõmunis electio; Renat. Chopp. in suo Monast. lib.* 2. *tit.* 1. *num.* 7.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatum benedictio reiterari possit.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatum reiterari non potest.*
2 *Benedictio nuptialis, sicut & solemnis pœnitentia non reiteratur.*
3 *Abbas quid facere debeat, si benedictionem receptam probare nequit, & huiusmodi probatio sibi necessaria esset.*

Communis Doctorum sententia (pro vt refert, & sequitur *Bonifac. in clem. attendentes §. statuimus n.* 20. *de stat. Mon. & Nauar. consil.* 2. *de*
1 *sacrament. non iterand.*) est, Abbates semel benedictos, si deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non esse iterum benedicendos; quamuis enim huiusmodi benedictio characterem non imprimat, nihilòminus non propterea erit reiterabilis: nam multa sacramentalia, quæ non imprimunt charac-
2 terem, non sunt reiterabilia: vt benedictio nuptialis, quæ non repetitur, *cap.* 1. *&* 3. *extra de secund. nupt.* nec etiam pœnitentia solemnis reiteratur, *can quamuis, & can. in capite dist.* 3. Ità etiam *Azor. Instit moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 4. *Roderic. quæst. regul tom.* 1. *q.* 12. *art* 3. vbi de mente Nauar-
3 ri ait, quòd si Abbas benedictionem receptam probare non potest: & huiusmodi probatio sibi quoad externum forum necessaria foret, non debet dicere, se benedictionem recepisse, sed dubitando de prima benedictione recipere secundam, cum conditione apponi consueta in baptismo illius, de quo in dubium vertitur, an sit baptizatus; nempe, *Si es benedictus, non te benedico, si autem non es benedictus, ego te benedico.* Ità etiam *Vgolin. de potest. Episcop. cap.* 31. *§.* 1. *num.* 1. *D. Barbos. de offic. & potest. Episc. p.* 2. *alleg.* 27. *num.* 51. & hæc de presenti quæsito.

QVAESITVM VII.

Vtrùm Abbates qualibet die benedici possint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Dominicis, & festis tantùm diebus benedici debent.*
2 *Abbatum benedictio est maior collatione Ordinum Minorum.*

1 Respondeo, quòd nò, sed in Dominicis, & festis tantùm diebus: Quia sicut minores Ordines, non possunt conferri, nisi diebus Dominicis, & festiuis propter reuerentiam, vt in *cap.* 1. *&* 3. *de tempor. ordin. in* 6 ità à fortiori Abbatum benedictio, quæ ipsis tribuit minores Ordines conferen-
2 di facultatem, & est maior collatione Ordinum minorum: cum ista ab illa dependeat, *cap. cum contingat de ætat. & qualit. & 69. dist. can. quoniam* ergò facienda est cum maiori solemnitate. Et hoc sentiunt. *Ostien. & Ion. Andr. in d. cap. cum contingat num.* 9. *de ætat. & qualit. Abb. Panormit. in cap. cum sis, in fine, de consecrat. Eccles. vel altar. Felin. in cap. inter Monasterium num.* 2. *vers. de istâ benedictione de sent. & re iud. idem Panorm. in d. cap. cum contingat. num.* 3. *Sylu. Verb. Abbas num.* 4. *Angel. eodem verbo num.* 6. *D. Barbos. de offic. & potest. Episc. p.* 2. *Alleg.* 27. *num.* 53.

QVÆSITVM VIII.

Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, secundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.*
2 *Benedictio, vniuersaliter loquendo, intra annum petenda est.*

1 Oldrad. *cons.* 14. *in princ. vers. item si hoc*, asserit, benedictionem Abbatis non habere tempus determinatum, intra quod sit petenda. Quæ fortè sententia non est refellenda, si de Abbatibus Regularibus, qui possunt ad eorum placitum benedici, & non benedici, erit intelligen-
2 da. Tamen vniuersaliter loquendo, dicendum est, benedictionem hanc intra annum ab electione cõputandum, postulandam esse: ità annotatur in *clem.* 2. *§. statuimus de statu Monachorum*: Dixi (si loquamur de Abbatibus Regularibus) quia cum illis indultum sit à Summis Pontificibus, vt statim electi omnia iura, & præeminentias obtineant, ac si essent benedicti; per consequens benedictionis tempus nullum illis præfigitur, immo illis benedictio necessaria non est.

QVÆSITVM IX.

Abbates de iure commmuni à quibus benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi ab Episcopo benedicendi sunt.*
2 *Aliqui Abbates antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepisse leguntur.*

1 BEnedictio Abbatum de iure communi ad Episcopum spectat, vt probatur *in cap. 1. de suppl. neglig. Prælat. & c. quoniam 69. distinct. & cap. cum contingat de ætat. & qualit.* Ex quibus iuribus, ad Episcopum Abbatum benedictionem spectare, notant *Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 8. nu. 1. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 12. cap. 20. q. 6. Vgolin. de potest. Episc. cap. 31. §. 1. num. 1. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 27. num. 51.*

2 Nonnulli autem Abbates præcipuè ex Congregatione Casinen. olim à Summis Pontificibus benedicebantur, vt refertur de Stephano Nono, qui cum esset in Religione à Monachis Montis Casini in Abbatem electus, Victorem Secundum Pontificem Florentiæ commorantem adiens ab eodem benedictus fuit: ità *Petr. Record. Hist. Monast. gior. 1.* & de alijs idem testatur cæremonia benedictionis Abbatialis descripta à *Petr. Diac. Casin. in côm. super c. 64. Reg. S. Benedict.* in ea enim cæremonia non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice benedictionem recepisse nominantur, vt in vltimo quæsit. huius disput. dicetur. Postea factum est, vt etiam Abbates Sanctissimæ Trinitatis de Caua, & Sublacenses, ac alij multi à Summo Pontifice fuerint eo tempore benedicti, sicut testantur Monasterij Cauen. & Sublacen. antiquæ in scriptis registratæ rerum memorabilium annotationes, & memoriæ. In nostra etiam Congregatione Vallis Vmbrosæ aliqui olim Abbates à Summo Pontifice benedicebantur, vt legitur in *Bulla Alexandri III. sub Dat. Beneuenti 13. Kal. Iunij ann. 1168. Pont. sui ann. 9.* cuius copia authentica habetur in Archiuio Vallis Vmbrosæ; in ea etenim constat Abbatem S. Mariæ apud Bibbonam nostræ Congregationis à Monachis electum pro benedictione accipienda ad Sedem Apostolicam accedere debuisse.

QVÆSITVM X.
Vtrùm Abbates possint, benedictionem à quocunque Episcopo suscipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ab Episcopo benedici volentes, possunt benedictionem à quo maluerint Episcopo suscipere.*
2 *Priuilegiũ à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia nostræ Congregationis concessum refertur.*

1 AFfirmatiua propositi quæsiti resolutio habetur, ex nonnullis Romanorum Pontificum priuilegijs super hoc Monachalibus Congregationibus concessis: ità indulsit Martinus V. Abbati
2 Sancti Pancratij de Florentia nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, vt in sequenti diplomate videri potest.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Riccardo Abbati, & Conuentui Monasterij Sancti Pãcratij Florentiæ Ordinis Vallis Vmbrosæ, salutem, & Apost. benedictionem.

S*Acra Religionis, sub qua deuotum, & sedulum exhibetis Domino famulatum, promeretur honestas, vt votis vestris, illis præsertim, quæ ad vestri Monasterij decorem cedere valeant, quantum cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus. Cum itaq; fueris exhibita nobis pro parte vestra petitio, continebat, Abbates, qui pro tempore fuerant vestri Monasterij, quod solemne est, & cuius Ecclesia etiam Parochialis existit, & non modica Parochianorum multitudine abundat, hactenus benedici non consueuerint; vosque cupiatis: vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates eiusdem Monasterij in laudem Dei, ac pro honore Monasterij, & deuotione, ac consolatione Parochianorum eorumdem augmentandis, benedici pro tempore possitis, & debeatis. Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & successores huiusmodi, alias tamen ritè pro tempore benedici possitis, & debeatis; quodque etiam tu fili Abbas, à quocumque malueris Catholico Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente munus benedictionis ex nunc recipere, ac eidem Antistiti, vt munus prædictum auctoritate nostra impendere liberè tibi possit, deuotioni vestræ auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.*

Datum Florentiæ Anno 1420. Octauo Idus Martij Pontif. nostri anno III.

Habetur in libro Authentico Bullarum Apostolicarum nostræ Congregationis in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Idem concessit Eugenius Quartus Congregationi Cælestinorum confirmando priuilegium Cælestini Quinti eiusdem Congregationis Institutoris, sub datum Florentiæ Anno Domini 1434. 5. Kal. Nouembris Pontificatus sui anno IV. vt habetur in *noua Collect. Roder. Bulla 9.* eiusdem Pontificis. Ex quo concluditur, Abbates posse à quocumq; Antistite benedici, nulla in hac re obligatione locorum Ordinarijs debita. Adde, licere etiam, vt ab Abbatibus benedicerentur, dummodo in proprijs Ecclesijs talis fieret benedictio.

QVÆSITVM XI.
Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares possunt à Generali, siue à Vicarijs ab eodem delegatis benedici.*

INnocentius Octauus sub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1489. die 9. Aprilis Pontificatus sui anno V. concessit Ioanni Abbati Monasterij Cistercij, vt Abbates, & Abbatissas sui Ordinis benedicere possit per hæc verba. *Innocentius Episcopus &c. Dilecto filio Ioanni &c. Et quia interdum propter munus benedictionis, quod per Episcopos Abbatibus dicti Ordinis impeditur, contentiones, ac priuilegiorum Ordinis vestri læsiones oriuntur, sub eo prætextu, quòd Episcopi prædicti ex impensione muneris huiusmodi prætendunt, aliquam post mutuum in-*

eos, &

ros, & eorum Monasteria iurisdictionem, & superioritatem, contra dicti Ordinis vestri priuilegia habere; tibi, & successoribus tuis praedictis dumtaxat, vt munus benedictionis huiusmodi quibuscunq; d. Ordinis Abbatibus, & Abbatissis impendere; ac Abbatibus, & Abbatissis praedictis, vt dictum munus à te, & successoribus tuis praedictis recipere liberè, ac licitè possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore praesentium, de specialis dono gratiae indulgemus. Quæ Bulla refertur à *Roderico in noua Collect. priuileg. Mendic. & non Mendic. 5. inter Bullas eiusdem Pontificis.* Et Clemens Octauus sub datum Romae diæ 24. Iulij anno Domini 1599. concessit eidem Abbati Cistercij Generali totius Ordinis, vt possit deputare, & deligere Vicarios per Prouincias, qui benedictionem nouis Abbatibus, & Abbatissis dicti Ordinis impenderent. Refert *Renat. Chopp. in suo Monast. lib. 2. tit. 1. num. 7. in margine.*

QVÆSITVM XII.

De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Forma iuramenti obseruandi ab omnibus Abbatibus, qui benedicendi sunt.*

2 *Abbates omnes in benedictione, præter prædictum iuramentum, debent fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere.*

3 *Abbas non exemptus fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Ordinario in benedictione promittere debet.*

4 *Abbas exemptus in benedictione fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Abbati Generali, & Prælatis Ordinarijs Religionis promittere tenetur.*

5 *Abbates benedicendi, qui professionem emittere debeant, qui verò non.*

IN *Pontificali Romano Clem. VIII. iussu edito*, vbi traditur forma de benedictione Abbatis fol. 94.
1 apponitur forma iuramenti ab Abbate benedicendo in manibus Pontificis benedicentis præstandi, quæ est sequens videlicet.

Ego N. electus Monasterij N. Ordinis Sancti N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero Beato Petro Apostolo, Sanctaq; Romanæ Ecclesiæ, & Domino nostro Domino N. Papa N. suisq; successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, aut in consensu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione; aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur: vel iniuria aliqua inferantur, quouis quæsito colore. Consilium verò, quod mihi credituri sunt, per se, aut Nuntios suos, seu literas, ad eorum damnum, me sciente nemini pandam. Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri, adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum, saluo meo Ordine, contra omnem hominem. Legatum Apostolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in suis necessitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Domini nostri Papæ, & Successorum prædictorum conseruare, defendere; augere, & promouere curabo. Neque ero in consilio, vel facto, seu tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eamdem Romanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel praeiudicialia personarum iuris, honoris, status, & potestatis eorum machinentur. Et, si talia à quibuscunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro posse: & quantò citiùs potero, significabo eidem Domino nostro, vel alteri, per quem possit ad ipsius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, seu dispositiones, reseruationes, prouisiones, & mandata Apostolica, totis viribus obseruabo, & faciam ab alijs obseruari. Hæreticos, schismaticos, & rebelles eidem Domino nostro, vel successoribus prædictis pro posse persequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum, veniam, nisi præpeditus fuero canonica præpeditione. Possessiones verò ad Monasterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neq; impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Conuentus Monasterij mei, inconsulto Romano Pontifice. Et si ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam super hoc edita constitutione contentas, eo ipso incurrere volo.

2 Iuxtà quam formam iuramenti omnes Abbates benedictionem recipientes, tàm exempti, quàm non exempti iurare debente. Vltra prædictum iuramentum Abbates ab Ordinariorum iurisdictione immunes promittunt insuper fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, & Sūmo Pontifici, eiusq; successoribus deuotè, & fideliter perpetuò exhibere.

3 Quòd si Abbas benedicendus non esset exemptus, præter supradicta, promittere debet fidem, subiectionem, obedientiam, ac reuerentiam Episcopo eius Ordinario; quæ omnia puto esse promit-
4 tenda ab Abbatibus Regularibus exemptis eorum Abbatibus Generalibus in manibus ipsorum Abbatum Generalium, vel aliorum ab ijsdem delegatorum, à quibus ipsi Abbates nouiter electi benedictionem suscipiunt.

5 Notandum autem, quòd electi, siue potius postulati, vel aliàs promoti ad Regulares Abbatias, si erunt seculares, debent in primis professionem coram Pontifice illos benedicente, iuxtà præscriptum vniuscuiusq; Congregationis emittere: vt notatur in Pontificali in cæremonia benedictionis Abbatum in principio. Circa quod aduertendum est, quod Lucius III. Pont. Max. 11. Kal. Decembris anni 1183. in quodam priuilegio Cisterciens concessum voluit. *Quòd Episcopi in benedictionibus Abbatum sint contenti professione, quae noscitur instituta ab initio Ordinis; scilicet, quod Abbates tunc debent dicere (saluo ordine suo, & priuilegijs Ordinis) nec compellantur, aliam, tunc facere professionem, contra Ordinis instituta*; vt habetur in *lib. priuil. d. Ordinis, & refert Renat. Chopp. in Monast. lib. 2. tit. 1. num. 7.* Subdens ex Aimoyno, quòd Monachi Cœnobij D. Germani de Pratis, qui ab Episcopi Parisien iurisdictione exempti erant, ab Abbatia, & Conuentu Villelmum Abbatem expulerunt ex eo, quia ipse Abbas edita solemni professione benedictionem ab Episcopo recepisset.

QVÆSITVM XIII.

Verùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegijs, quibus fruuntur benedicti.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.*

2 *Recensentur priuilegia quarumdam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorumdem priuilegiorum, eadem possunt, ac si essent benedicti.*

1 ABbates Regulares, licèt eis benedictionis munus non impendatur, illis tamen Monasterijs, ad quæ electi, vel nominati fuerint, præesse possunt; ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, nec non omnia, & singula, quæ per Abbates aliorum Monasteriorum, & locorum suæ Congregationis, iuxtà illius constitutiones, & statuta huiusmodi fieri poterunt, ac si essent benedictionis munus consequuti facere, & exercere liberè, & licitè valent.

2 Ità concessit Eugenius IV. Congregationi S. Iustinæ de Padua, sub datum Florentiæ anno 1434. 3. Idus Ianuarij, & per aliam Bullam sub datum Bononiæ anno Domini 1436. pridie kal. Iulij Pontif. sui anno VI. sub his verbis. *Volens insuper, quòd Praelati Congregationis praefatae, licèt benedictionis munus non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti.* Refert *Roderic. in collect. Bullar. Apostolicar. pro Regular. Bulla 11. d. Pontificis sub num. 15.* quæ priuilegia ad nostram Congregationem extensa, ac de verbo ad verbum eidem concessa fuerunt à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. sui anno IV. vt patet ex eius Bulla §. 43. quam inferius disput. de communicat. priuileg. integram referemus. Et ab eodem Iulio II. id ipsum priuilegium concessum fuit Monachis; & Abbatibus Oliuetanis sub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Kal. Iunij Pontif. sui anno VIII. vt notatur in libro priuilegiorum Congregationis Montis Oliueti pag. 76. his verbis. *Praefatiq; sic electi, seu nominati, absq; alicuius dictae Sedis, vel alterius prouisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam prater hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur ipsis Monasterijs, & Prioratibus, ad quae sic electi, vel nominati fuerint praeesse, ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi suscepissent.* Alia eiusdem tenoris priuilegia elargita sunt quibusdam alijs Monachorum Congregationibus; nimirum Camaldulensibus à Leone X. de quo in compendio priuilegiorum eiusdem Congregationis fol. 34. Idem priuilegium concessum fuit Abbatibus Canonic. Regularium à Pio V. anno Dominicæ Incarnationis 1566. 17. Kal. Februarij Pontificatus sui anno I cuius priuilegij tenor est. *Nec non singulis ipsorum Monasteriorum Abbatibus pro tempore existentibus (tametsi munus benedictionis non suscepissent) quòd omnibus, & singulis priuilegijs, praerogatiuis immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratijs, indulgentijs, & indultis, quibus tàm Ordinis, & Congregationis praedictorum, quàm aliorum Monasteriorum, & Ordinum Abbates in generalibus, & prouincialibus Concilijs vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum vti potiri, et gaudere, liberè, ac licitè possint, et valeant, Apostolica auctoritate de speciali gratia indulsit*: ità habetur in *lib. priuileg. dicta Relig. pag. 542.*

QVÆSITVM XIV.

De ritu benedicendi Abbates.

SVMMARIVM.

1 *Benedictionis Abbatum Casinen. antiqua forma à Petro Diacono descripta refertur.*
2 *Præparatio Summi Pontificis ad sacrificium Missæ, & ad benedicendum Abbatem.*
3 *De iuramento ab Abbate coram Summo Pontifice præstando.*
4 *Summus Pontifex tradit Abbati Regulam.*
5 *Summus Pontifex benedicit baculum illumque benedictum tradit Abbati.*
6 *Summus Pontifex benedicit anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati.*
7 *Abbas ponitur in sua sede.*
8 *Oblatio, & abstinentia die benedictionis ab Abbate facienda.*
9 *Summus Pontifex Abbatem benedicit.*
10 *Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos.*
11 *Exhortatio eiusdem ad Abbatem benedictum.*
12 *Omnes antiquæ benedicendi Abbates cæremoniæ per Clem. Octauum sublatæ sunt, & nouę formulę per eumdem institutæ traduntur.*
13 *Mandatum Apostolicum ante benedictionem necessariam.*
14 *Dies quo Abbas benedici potest.*
15 *Cappellę quomodo pręparandæ.*
16 *Maioris cappellæ ornatus.*
17 *Credentia Episcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus.*
18 *Minoris cappellæ ornatus, & paramenta electi.*
19 *Credentia pro electo pręparanda.*
20 *Vestes electi.*
21 *Assistentium paramenta.*
22 *Ordo accedendi ad Missam.*
23 *Ordo emittendi professionem Monasticam.*
24 *Electus in cappella paratas ad Episcopum ducitur.*
25 *Abbatis benedictio quomodo petenda.*
26 *Iuramentum, & examen electi.*
27 *Confessio quomodo facienda.*
28 *Electus induitur in cappella, & Missam prosequitur.*
29 *Septem Psalmi, & Litanię super electum dicuntur.*
30 *Præfatio super electum dicenda.*
31 *Traditio Regulæ, Baculi, & Anuli.*
32 *Missa prosequenda cum oblationibus.*
33 *Pax quomodo danda.*
34 *Communio quomodo fiat.*
35 *Mytra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo.*

36 *Ab-*

1 DVplicem modum benedicendi Abbatem in præſenti recenſebo; primus erit iuxtà quem antiquitus Abbas Montis Caſini benedicebatur, atque illum in medium adducam, prout refertur à *Petro Diacono eiuſdem Monaſterij Monacho in expoſit. cap. 64. Regulæ D. Patris Benedicti*, cuius cõmentaria in eãdem Regulam manuſcripta habui à R.P.D. Domno Conſtantino Caietano Caſinen̄ Cõgregationis Abbate S. Baronti viro in hiſtorijs non parùm verſato. Alter erit modus, qui in Pontificali Romano iuſſu Clem. VIII. edito aſſignatur, iuxta quem hodie, aliis omnibus aboletis, benedici debent Abbates, ſi qui ſunt, qui benedictionem ſuſcipere conſueuerunt. Priorem modum ſic tradit *Petrus Diaconus.*

2 In primis, præparet ſe Pontifex ad Miſſam celebrandam, completa autem epiſtola, proſternat ſe Pontifex ante altare; & Abbas electus ſacris veſtibus indutus, & Paraphoniſta incipiat litaniã. ſequitur Dominica oratio, *Pater noſter. &c. Et ne nos inducas. Saluum fac ſeruum tuum &c. Dominus conſeruet eum, & viuificet eum &c. Dominus cuſtodiat introitum tuum, & exitum tuum &c. Dominus cuſtodiat te ab omni malo &c. Mittat tibi auxilium ſuum de ſancto &c. Nihil proficiat inimicus in eo, & filius iniquitatis &c. Eſto illi Domine &c. A facie &c. Exurge Domine, & libera nos &c. Domine exaudi &c. Et clamor &c. Dominus vobiſcum &c.*

ORATIO.

COncede, quæſumus omnipotẽs Deus, affectui noſtro, tuæ miſerationis effectum, & famulum tuum, quẽ ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono proſequere, vt te largiente, cum ipſa tibi noſtra electione placeamus &c. Cunctorum bonorum inſtitutor Deus, qui per Moyſen famulum tuum ad gubernandas Eccleſias Præpoſitos inſtituiſti, tibi ſupplices effundimus preces, teque deuotis mentibus exoramus, vt hunc famulum tuum, quem conibentia, & electio famulorum tuorum Abbatem hodie ouium tuarum inſtituit, protectionis tuæ gratia munire digneris, ſicque regere ſubditas, commendataſque oues concedas, vt cum illis omnibus regna cælorum adeptus, quatenus te, Domine, opitulante, Apoſtolicis iugiter, fultus doctrinis, centeſimo cum fructu lætus introeat portas Paradiſi, atque, te, Domine, collaudante audire mereatur, Euge ſerue bone, & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam, intra in gaudium Domini tui, quod ipſe præſtare digneris.

ITEM ALIA ORATIO.

EXaudi Domine preces noſtras, & ſuper hunc famulum tuum ſpiritum tuæ bonitatis emitte, vt cæleſti munere ditatus, interceſſione ſanctiſſimi confeſſoris tui P. noſtri Benedicti, quem præcipuè monaſticæ diſciplinæ legiſlatorem dediſti, & tuæ maieſtatis gratiam poſſit acquirere, & bene viuendi alijs exemplum præbere. Per Chriſtum.

ITEM ALIA ORATIO.

DEus innocentiæ, & totius ſanctitatis amator, qui omnia per filium tuum Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum mirabiliter diſpenſas, effunde, quæſumus, ſuper hunc famulum tuum, quem in officium Abbatiæ ordinamus, gratiam Spiritus ſancti, vt illius ſeruitium tibi omni tempore dignanter complaceat, eumq; dextera potentiæ tuæ benedicere digneris in opus miniſterij tui condignum, quatenus actum miniſtrationis tibi per B. Benedictum fideliter exequatur, & eiuſdem Sancti ſpiritus ſeptiformis gratia virtute corroboretur. Requieſcat ergò ſuper eum, precamur, Domine, ſpiritus ſapientiæ, & pietatis, reple eum ſpiritu timoris tui, concede ei grauitatem actuum, cenſuram viuendi, vt in lege tua die, ac nocte meditetur, mandata tua cuſtodiat, dictis tuis obediat, ſacris lectionibus inſiſtat, terrena, & tranſitoria deſpiciat, atque omni tempore bonis operibus inſeruiat, omnem libidinem prauæ voluptatis ſuperet, amorem honeſtæ caſtitatis teneat, redundet in eo Sancti Patris noſtri Benedicti conſtantia, animi fortitudo, Mauri obedientia, totius forma virtutis, auctoritas modeſta, pudor conſtans, innocentiæ puritas, & ſpiritalis obſeruantia diſciplinæ; in moribus eius Benedicti Regula fulgeat, & cunctis ſibi ſubditis verbo, & exemplo imitationem bonam præbeat, & vſque ad exitum in ſancta conuerſatione firmus, ac ſtabilis perſeueret, atque ita hanc obedientiam, te auxiliante, peragat, qualiter ad æternam remunerationem, te donante, peruenire mereatur. Per eumdem.

3 Poſt hæc, ante Pontificem promittat ſub iureiurando, coram Deo, & Sanctis eius, obſeruaturum ſe Regulam B. Benedicti vſque ad iota vnum, & vnum apicem, ſecundum, ſuum ſcire, & poſſe, & nullum Monachum, niſi clareſcentibus culpis, de Monaſterio proiecturum, vel degradaturum: & vt theſaurum, poſſeſsiones, Eccleſias, & omnem ſubſtantiam Monaſterij vbique terrarum non ſubtrahat, vel alienet: obedientias ſicut B. Benedictus iuſſit, diſtribuat: & laicum ſuper Monachum non præponat. Hoc facto, reducatur ad Pontificem, & Pontifex imponat manum ſuper caput eius, dicens ſequentem orationem, in modum Præfationis.

OMnipotens ſempiterne Deus, affluentem ſpiritum &c. Vt in Pontif. Rom Rub. de Ben. Abb. fol. 224.

4 Hoc expleto, incipiat Paraphoniſta Reſponſorium. *Indicabo tibi homo, quid ſit bonum.* Et Chorus reſpondeat. *Fac iudicium, & iuſtitiam.* Finito Reſponſorio tradat Papa Regulam in manus Abbatis dicens: *accipe Regulam, Spiritu ſancto inſpirante dictatam, & ſacratiſsimis manibus Patris Benedicti deſcriptam, ad regendum, cuſtodiendumque gregem tibi à Deo creditum, quantùm Deus ipſe te confortauerit, ac fragilitas humana, permiſerit. Accipe*

Mona-

Monasticæ conuersationis Regulam, ad quam propriā, & subditorum corrigere debes vitam: & vide, vt non solùm auditor, sed etiam satagas esse illius operator.

Tunc intonat Paraphonista antiphonam. *Confirma hoc Deus &c.* & chorus ℟. *A templo sancto tuo &c.* Deinde dicat Papa hanc Orationem.

TE omnipotens, & piissime deprecamur, Domine, hunc famulum tuum propitius intuere, vt gratia tua auxiliante; in sua, subditorumque conuersatione, præcepta sanctæ Regulæ efficaciter studeat adimplere, vt transacto villicationis suæ tempore, vnà cum commisso grege perpetua potietur beatitudine.

ALIA ORATIO.

DOmine Deus omnipotens exaudi preces nostras, & super hunc famulum tuum N. spiritum tuæ bonitatis emitte, vt cælesti munere ditatus, & tuæ gratiam possit maiestatis acquirere, & beneuiuendi alijs exemplum præbere. Per Dominum &c.

ALIA ORATIO.

REspice Domine super hūc famulum tuum, quem ad regimen animarum Abbatem ordinamus, fit in eo, Domine, per donum Spiritus tui, prudens modestia, sapiens benignitas, grauis lenitas, casta libertas, ferueat in charitate, & nihil extra te diligat, laudabiliterq; viuat, & laudari non appetat, te timeat, tibi amore seruiat, tu honor ei, tu gaudium, tu in mœrore solatiū, tu in ambiguitate consilium, tu in iniuria defensio, tu in tribulatione, patientia, in paupertate abundantia in ieiunio cibus, in infirmitate sis medicina; quod est professus custodiat, & hostem antiquum deuincat, & vitiorum squalores expurget, quatenus electorum tuorum consortio, te donante, mereatur vniri. Per Dominum &c.

ALIA ORATIO.

OMnipotens clementissime Pater, tuam omnipotentiam supplices deprecamur, vt infundere digneris super hunc famulum tuum N. quem tuo, seruorumq; tuorum seruitio mancipamus, spiritum sapientiæ, & intelligentiæ, discretionisque: dona ei Casinensi cœnobio tua ita agere, & iniunctum sibi temporibus officium suum administrare, vt & tibi placere valeat, & vtilitatem seruorum tuorum, te auxiliante, perfectissimè expleat; propter quod hic, & in futuro seculo mercedem laboris sui in consortio Sanctorum tuorum à te piissimo largitore percipiat. Per &c.

BENEDICTIO BACVLI.

5 *TV Baculus noster, & rector per secula vitæ. Iustum sanctifica pietatis iure bacillum, quo mala sternantur, quo semper recta regantur.*

Tunc intonat Chorus. Virga æquitatis Alleluia. Virga Regni tui Alleluia.

Tunc tradat Papa ei Baculum dicens; *Accipe Baculum pastoralitatis, quem præferas cateruę tibi commissæ ad exemplum iustę seueritatis, & correptionis. Accipe Prælationis virgam Pastoralis custodiæ curam significantem, & diligentiam, quatenus in commissis tibi ouibus, tàm in coercendis errantibus, quàm in omnibus prouidendis vtilitatibus omninò sis sollicitus. Accipe Baculum pastoralis officij, & Monastici regiminis, vt sis in corrigendis vitijs seuiens, in ira iudicium sine ira tenens, cum iratus fueris misericordiæ reminiscens; accipe, inquam, Baculum sacri moderaminis signum, vt imbecilles consolides, titubantes confirmes, prauos corrigas, rectos dirigas in viam salutis æternę. Præstante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuit, & regnat &c.*

Dehinc intonat Paraphonista Antiphonam hanc. *Dixit autem Pater ad seruos suos, citò proferte stolam primam, & induite illum, & date Anulum in manu eius, & calciamenta in pedes eius.*

6 De hinc Papa dicat super Anulum hanc Orationē.

BENEDICTIO ANVLI.

DEus cælestium, terrestriumq; creaturarum, atq; humani generis benignissime reparator, dator spiritualis gratiæ, omniumque bonorum largitor, qui iustitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo, idest, vnigenito tuo scribis, cui Magi in Ægypto resistere non valentes concinnabant, dicentes, digitus Dei est hic, tu immitte Spiritum sanctum tuum Paraclytum de cælis super hunc Anulum arte fabrili decoratum, & sublimitatis tuæ potentia, ità eum emundare digneris, vt omni nequitia liuidi, venenosique serpentis procul expulsa, metallum à te bono conditore creatum, immune à cunctis sordibus inimici maneat. Benedic Domine, & sanctifica Anulum istum, & mitte supe eum septiformem Spiritum tuum sanctum, quo famulus tuus eo fruens Anulo fidei subarratus, virtute Altissimi sine peccato custodiatur, & omnes benedictiones, quae in scripturis diuinis reperiuntur, super eum copiosè descendant; circunda eum Domine vbique potentia dexteræ tuae, quo Sanctissimi Patris Benedicti insignijs redimitus, & vitae merito decoratus, tibi in omnibus actibus suis complaceat, & per tramitem recti itineris inoffenso gradu incedendo, te opitulante in Patris Benedicti cathedra collocatus, diu hic incolumis, post quàm succedentia tempora perennibus bonis locupletari mereatur per eum, cui cum Aeterno Patre manet bonor, & perpetuitas per immortalia seculorum secula &c.

Post hæc Papa det Anulum Abbati, dicens *Accipe Anulum discretionis, & honoris, integrae fidei signaculum, vt quae signanda sunt, signes, & quae aperienda sunt aperias, & vt credentibus per fidem baptismatis, diuinae misericordiae viscera pandas: lapsis autem & pœnitentibus per misterium reconciliationis ianuas Regni cælestis aperias; tibi verò commissis fratribus simul, & cunctis fidelibus de thesauro Dominico, noua, & vetera proferas ad aeternam salutem, omnibus tua consolatione consolaris, largiente gratia Domini nostri Iesu Christi, qui cum Patre &c.*

ALIA ORATIO.

DEus cui omnis potestas et dignitas famulatur, da famulo tuo N. prosperum suæ dignitatis effectū, in quo te semper timeat, tibiq; iugiter placere contendat. Post hæc incipiat Paraphonista ℟. *Vos qui sequuti estis me, dicit Dominus, subditis &c.*

7 Et sic ducatur Abbas à Diaconibus, ex præcepto Pontificis, & ponatur in sede, quæ est iuxtà chorum, tenens in manu sua Cambuttam, & Regulam,

gulam, & iuxtà eum ſint ſex Præsbyteri, ac ſex Diaconi, qui eum omni tempore cuſtodiant noctè, dieque ſimul, ſicut Sanctus Maurus præcepit, ne in aliquo à rectitudine Regularis tramitis declinet. Hi autem, qui Abbatem cuſtodire debent, digni, & irreprehenſibiles ſint, & omni careant ſuſpicione, vel inimicitia, & qui ſanctiores, & meliores, & Religioſiores in Congregatione, in actiua, & contemplatiua vita permanſerint. Expleto autem Reſponſorio; dicat Papa hanc Orationem.

Omnium Domine, fons bonorum, iuſtorumque prouectuum remunerator, tribue, quaeſumus, huic famulo tuo N. adeptam benè gerere dignitatem, & à te ſibi præſtitam bonis operibus comprobare. Per &c. Et ſic peragatur Miſſa ordine ſuo.

8 Completo Euangelio, offerat Abbas Papæ duas oblationum coronas, & duas facculas accenſas, & eo die Abbas nihil aliud, niſi panem, & aquam comedat.

9 Poſtea Pontifex Abbatem benedicit, ante expletionem namque Miſſæ dat ipſe Papa hanc ſuper eum benedictionem.

Benedicat te Deus tali, adiuuet te Chriſtus filius Dei, corpus tuum in ſeruitio ſuo cuſtodire, & conſeruare dignetur, mentem tuam illuminet, ſenſum tuum cuſtodiat, gratiam ſuam ad perfectum animæ tuae tibi porrigat, ab omni malò te liberet, dextera ſua te defendat, & qui Sanctos ſuos ſemper adiuuat, ipſe te adiuuet, & ad cæleſtia Regna perducat. Aſpiciat, & benedicat te Dominus Rector aeternus, & in omni parte conſeruet; det tibi Dominus Angelum ſuum lucis, vt conſeruet in te gratiam, quam profudit, mentem regat, vias dirigat, actus probet, cogitationes ſanctas inſtruat, opera confirmet, vota perficiat, præterita indulgeat, praeſentia emendet, futura moderetur, quietem nutriat, proſpera tribuat, charitatem muniat, & ab omnibus diabolicis, & humanis inſidijs ſua te ſemper protectione, & virtute defendat; & ita deuotionem tuam placatus ſemper ſuſcipiat, vt quaecumque ab eo poſtulaueris clementer concedat. Sit manus Domini auxiliatrix tui, & brachium ſanctum illius opituletur tibi. Sit miſericordia eius ſuper te, & pietas illius ſubſequatur te; benedictio Patris, & Filij, & Spiritu, Sancti deſcendat ſuper te, & pax Domini ſit ſemper tecum.

10 Poſt hæc vadant ad comedendum, & poſtquam comederint, vadant in Capitulum, & reſidentibus eis dicat Papa ad Monachos. [Vos charisſimi fratres & filij mei, huic, qui præſidet vobis ad veritatem docendam in omnibus obedite, ſcientes, quòd ſi quis hunc contriſtauerit, Chriſtum, & Patrem ſanctiſsimum Benedictū, qui ei ſuam Cathedram credidit, non recipit, & qui Chriſtum, & Patrem ſanctum Benedictum non ſuſcepit, nec Deum patrem ſuſcepiſſe iudicabitur: & ideò nec ipſe ſuſcipietur, in regno cælorum; qua propter diligentiam adibete, vt non velut negligentes, & deſides à Iudice Chriſto condemnemini; conuenientes verò ad veſtrum Abbatem date omnes operam pro ipſo ſentire, & ſummo ſtudio fauorem veſtrum erga ipſum dependere: ſcientes quia propter ſingulos vos ipſos magis infeſtat inimicus, & in ipſo maiora ſuſcitat bella. Oportet ergò vos ſummo ſtudio niti, vt omni erga illum vinculò amoris innexi, plenisſimo erga eū inherenti affectu. Sed vos quoque ipſi vnanimes, in omni concordia perdurate, quò faciliùs etiam illi obedire omnes pari conſenſu, & vnanimitate poſsitis, propter quod & vos ſalutem conſequi, & ille poſsit obtemperantibus ſibi vobis promptius impoſiti honoris pondus exhibere. Quædam etiam ex vobis ipſis intelligere debetis, ſi quæ ſunt, quæ ipſe propter inſidias hominum malorum non poteſt euidēntiùs, & manifeſtiùs perloqui. Si autem inimicus eſt alicui pro actibus ſuis, vos nolite expectare, vt ipſe vobis dicat, cum illo nolite amici eſſe, ſed prudenter obſeruare debetis, & voluntati eius abſq; comunicatione obſecundare, & auertere vos ab eo, cui ipſum ſentitis auerſantē, ſed ne loqui his, quibus ipſe non loquitur, vt vnusquiſque qui in culpa eſt, dum cupit omnium veſtrum amicitias ferre feſtinet citius reconciliari ei, qui omnibus præeſt, vt per hoc redeat ad ſalutem, cum obedire cœpit monitis Præſidentis. Si verò quis amicus fuerit, amicus his, quibus ipſe non loquitur, vnus eſt, & ipſe ex illlis qui exterminare Dei monaſterium voluit. Et cum corpore vobiſcum eſſe videatur, mente, & animo contra vos eſt. Et eſt multò nequior hoſtis hic, quàm illi, qui foris ſūt, & euidenter inimici ſunt. Hic enim per amicitiarum ſpecimen quæ inimica ſunt, gerit, & Monaſterium diſpergit, ac deuaſtat. Abbatis autem eſt vos inſtruere ea, quæ ad vitam æternam attinent. Veſtrum eſt, ei obedire, vt Deo, cuius legatione fungitur, dicente Domino; *qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit, & qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me miſit*; nihil enim iniuſtiùs, vel inhoneſtiùs eſt, quàm filios patribus rebelles, aut Monachos Abbatibus, ſeu diſcipulos magiſtris inobedientes, vel proteruos exiſtere. Si quando enim noſtis primum Hominem per inobedientiam cecidiſſe: idcircò omnes hoc vitium cauere monemus, quia Deus ſuperbos reſiſtit humilibus autem dat gratiam. Præcepit Beatus Benedictus Abbati dicere, præcepit Monachis Abbati ſuo fideliter obedire; quoniam nec aliter terra parit fructus ſuos, niſi antea recipiat ſemen, & irrigata germinauerit, & pariat, quæ eſt paritura. Omnis autem Monachus, qui libenter non receperit verbum Dei, illudque in corde ſuo germinare non ſinerit, ac minime crediderit Abbati, & ei non beneuolus, ſed rebellis extiterit, fructum non faciet, ner pariet, ſed ſimilis eſt arbori illi, de qua Dominus ait, *omnis arbor, qui non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur*. Maiores ergò veſtros fratres, vt filij honorate Abbatem veſtrum, Patris Sanctiſsimi veſtri Benedicti locumtenentem diligite, ad ſalutem animarum veſtrarum in his, quæ ad Deum, & ad Beati Benedicti Regulam pertinent, fideliter obedite, ſcientes, quòd ſiue honor, ſiue iniuria, quæ ei defertur, in legiſlatore Benedicto redundat, & à Benedicto in Ieſum Chriſtum Deum, & Dominum noſtrum; quod ſi ſecus egerit, dicite ei, *obedire oportet Deo magis, quàm hominibus, &*

quia

quia Moab homo, & non Deus, & quia super cathedram Moysi sederunt scribæ, & pharisæi, nam Pater Benedictus Abbatem non prodigum, non lucris secularibus inhiantem, sed iustum, & sanctum requirit. Audiri ergò bonum Abbatem à Monachis attentiùs oportet, & ab ipso suscipere salutaria monita; nam sicut antea vobis dixi, qui rebelliter viuit, & discere, vel agere bonum recusat magis diaboli, quàm Christi membrum esse ostenditur, & potius infidelis, quàm fidelis monstratur. Vestrum ergò est præbere obedientiam, & occupationes superfluas, ac sollicitudinem amputare, ne bonum semen, noxium fiat germen. Potest enim fieri, vt multi temporis negligentiam breuis, & assidua reparet diligentia; incertum namque est vniuscuiusque tempus: & ideo festinandum est ad salutem, ne forte cunctantem mors repentina præueniat: & ob hoc acriùs vobis innitendum est, vt dum est temporis spatium collectæ malæ consuetudinis i vitia resecentur; quod non aliter facere poteritis, nisi, vt irascamini quodammodò aduersus vosemetipsos pro his, quæ inutiliter geritis multoties. Hæc enim est iusta, & necessaria iracundia; vt vnusquisque Monachus, in his, in quibus errauit, & perperam gessit, indignetur, & semetipsum accuset, ex qua indignatione accenditur in nobis ignis quidam, qui velut agro sterili immissus, consumptis, & excoctis radicibus pessimæ voluptatis, bono semini Verbi Dei fecundiorem cordis præparat glebam: Semper mortificationem Iesu in corpore vestro circumferte; quia carnalis amor non habet vbi se intra vos diffundat necessariò, sed omnis vestra delectatio in Deum transeat. Prudens etenim Monachus, & ad salutis suæ custodiam vehementer intentus, tanta reprimendis vitijs sollecitudine semper inuigilat, vt perfectæ mortificationis cingulo lumbos suos, & ventrem, renes vnà cum lateribus vndique circumstringat; sed quid prodest à peccatorum perpetratione desistere, nisi & hæc ipsa, quæ perpetrata sunt, studeatis pœnitentiæ satisfactione delere?]

11 Deinde ad Abbatem conuersus idem Summus Pontifex ait, [filij charissime Abbas, fac ipse quod præcipis, exercere quod prędicas, imple quod mandas; non vita discordet à lingua, non opera videantur à sermone discreta, nec aliud doceat auctoritas Præsidentis, aliud exhibeat operatio conuersantis: Raro autem processurus egredere, vt semen verbi, quod sparseras, iugiter valeas excolendo rigare; non itaque hospitem te Casinensis Monasterij frequens discursus exhibeat, sed habitatorem potiùs, atque domesticum diuturnitas morosę grauitatis ostendat. Commendet inedia seiunia prædicantem, nec loquentis sententias comedentis fauces impugnent. Melius nempè sobrietate docet manus, cum ad os sub moderamine ducitur, quàm si nescientis lingua loquatur. Porrò viuida satis, & efficax in Monachorum mentibus prædicatio est, alij os ad mensam impellere, impellentem verò in rigore ieiunij permanere; sic intenta delinquentibus ferulam, vt in te motum iracundiæ sub rigida cohibeas disciplina, Interim verò dum corripis, dum minaris, dum terroribus culpabilem concutis, in temetipsum oculos reuoca, modum humanæ fragilitatis attende, & temetipsum corripi posse, si censor adesset subtiliter meditare. Nec mireris si subditus quispiam forte trasgrediens cuncta iussionis tuæ mandata non impleat; cum tanta sit conditio humanę fragilitatis, vt ipsa etiam corporis sui membra prorsus in omnibus tibimet obtemperare non possint. Vt autem quod dicimus euidenter eluceat. Præcipe oculis tuis, vt eis accidia non obrepat, cordi, vt cogitationum phantasmata non admittat. Indic genitalibus pudicitiam, vt aliquando incentiua luxuriæ non titillent, gulę sobrietatem, vt ad alimenta esculentiora non pruriat; postremò toti simul corpori, vt morbis irruentibus non patescat, & cum liquidò probaueris hæc à temetipso exigere quod est: sed penitùs impetrare non posse: quid mirum si in his, qui à te personis, & moribus disiuncti sunt, perfectam in omnibus nequeas obedientiam reperire? planè si hæc in te solerti meditatione consideres, fraternæ quoq; imbecillitatis excessum æquanimiter feres. Si quid forte patrimonij latioris accesserit, si suppetere copia cernitur, si Dei domus augetur, noli tuis meritis, siue studijs arrogare, sed beneficijs dumtaxat diuinis, ac Benedicti Patris intercessionibus, & meritis ascribere. Reuoca ante oculos tempora quando priuatus eras, & recole, quia tibi nullatenus prouenerant; constat ergò quia non tibi, sed Christi confertur Ecclesiæ, quod tu sine illa assequi nequiuisti. Non mensam fratrum cenaturus, exhorreas: non te conuiuia priuata delectent, & cum quibus tibi est altaris mensa communis, non indignos iudices, qui tibi participent in corporalibus alimentis. Noli Monasterij bona prodigere, nec popularis auræ fauorem proprium de cõmuni velis vtilitate captare. Si enim credimus, quòd ditantium Ecclesias peccata soluuntur; credendum est etiam, quia minuentes, & dilapidantes eas grauis sacrilegij vinculis innectuntur; & inde sunt illi peccatis obnoxij, vndè reperiuntur isti peccatorum suorum nexibus absoluti. Planè timendum tibi est valde quod dicitur, quia de omnibus animabus tibi commissis redditurus es rationem, addita, & animæ tuæ. Stude igitur filij, ità pro te, & pro grege tibi commisso, vt cum eis, Sanctissimo Legislatore Benedicto intercedente, ad vitam peruenias sempiternam. Quia autem qualiter debeat eligi Abbas dicta Sanctorum Romanę Vrbis Pontificum Gregorij, & Zachariæ sequentes ostendimus, ad Regulam explanandam redeamus. Sequitur, quòd

12 si etiam omnis congregatio &c.]

Hac ergo forma, & ritu iam Abbates Casinenses benedicebantur, quod probabile satis est alios etiam Abbates aliarum Religionum sub Regula Sancti Benedicti militantium eumdem modum, & formam in eorum benedictionibus ab Ecclesia Casinensi, tamqua à prima Sancti Benedicti planta, & Sede desumpsisse. & loco Summi Pontificis, si exempti erant Apostolica auctoritate Archiepiscopum, vel Episcopum, aut alium Prælatum

bene-

benedicendi facultate pollentem adhibuisse.

Aliæ cæremoniæ benedicendi Abbates ante Pontificale Clem. Octaui iussu editum consuetæ hic recenseri possent, sed quoniam per eumdem Clem. VIII. omnes sublatæ, suppressæ, aboletæ, & prohibitæ, nec non nouæ benedictionum, aliarumq; Cæremoniarum formulæ institutæ sunt, vt patet ex *Bulla eiusdem Summi Pont. sub datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die decima February 1596. Pontificatus sui anno V. initio Cæremonialis, seu Pontificalis apposita*, ideo hac sola benedicendi Abbates Casinenses Cæremonia inter alias antiquas magis insigni, & scitu digna contentus, nonum ritum, & modum ab omnibus Prælatis in benedictionibus Abbatum obseruandum iuxtà *Rubricas eiusdem Pontificalis Romani pag. 87. & pag. 94. & pag. 117.* & *Praxim Cærem. Andræ Piscara lib. 1. sect. 11. cap. 2. 3. & 4. breuiter hic apponendum duxi*.

13 Antequàm ergò Abbas benedicatur, si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica, necessarium est, vt prouideat de mandato Apostolico, quo benedictio sibi impendenda Pontifici, idest, Episcopo, vel alteri Ecclesiæ Prælato comittatur; Dixi (si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica) quia Ordinarij auctoritatebenediceretur; prædictũ mãdatũ non eritnecessariũ. Modus verò obseruandus circa mandatum Apostolicum, quando auctoritate Summi Pontificis benedicitur, videatur in *dicto Pont. Rom. pag. 94. & in Praxi Cærem. Pisc. loc. cit.*

14 Ipsa benedictio fit ab Episcopo, assistentibus duobus Abbatibus, non nisi in die Dominico, vel festiuo, vt diximus in *Quæsito septimo huius Disputationis*, die præcedenti conuenit, vt Pontifex, & ipse electus ieiunent.

15 In Ecclesia in qua fieri debet benedictio, parentur duæ Cappellæ, maior pro Pontifice, & minor pro electo.

16 In maiori fit Crux, & ad minus quatuor candelabra cum cereis, & reliquis ornamentis; ante gradus Altaris in terra sternantur tapetia.

17 Credentia Episcopi cum omnibus ornamentis, & necessarijs, pro solemni Missarum celebratione, more solito è latere Epistolæ disponatur. Paramenta Pontificalia, quæ officio Missæ cõueniunt, præparentur; faldistorium pro Pontifice, & tria scabella pro electo, & assistentibus.

18 In Cappella minori paretur Altare cum Cruce; quatuor, vel saltem duo candelabra cum cereis, ità vt semper numerus cereorum minoris Cappellæ minor sit, quàm in maiori, si ibi fuerunt sex, hic quatuor: si ibi quatuor, hic duo apponantur. Disponatur pro electo Missale, & Pontificale; paramenta item Pontificalia, & Pluuiale.

19 Credẽtia pro electo propè Altare ipsius disponatur eum vasis ad abluendas manus, & quinque Mappulæ æqualis mensuræ factæ ex vna canna cum dimidia panni linei subtilis.

20 Item præparentur vestes Monasticæ, duo intortitia, duo barrilia vini, & panes, omnia ornata auro, & argento cum insignibus Pontificis, & Monasterij, vel electi. Hic aduerte circa munera, quæ offert suo benedicenti Abbas benedicendus denotare paupertatem illam Monasticam, quam semper obseruarunt Abbates, & Prælati primitiuæ Ecclesiæ, in qua summæ opes, summę diuitiæ panis, & vinum fuerunt, sicut de paupertate Episcoporum optimè docuit *D. meus August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 1. cap. 5. num. 17.*

Illa verò duo intortitia, quæ similiter offeruntur ab Abbate benedicendo, non vacant mysterio; quia, vt de Episcopo notat *Barbos. loc. cit.* dantur clara luce, & duabus facibus accensis, ne quid inter hæc leuia munera speciosius colore, pondere preciosius subrepat, & subijciatur; Malè etenim agitur, quando illa, quæ virtuti, & pietati debentur, Asino onusto auro conferuntur.

21 Pro duobus Abbatibus assistentibus præparentur duo Superpellicea, Stolæ, Pluuialia, & duæ Mitræ simplices albæ.

22 Ipso die hora congrua, Pontifex facta oratione ante Altare ascendit ad sedem, vel faldistorium, si non fuerit in propria Ecclesia, sibi à latere Epistolæ præparatum, ibiq; Pontificalibus induitur, Electus in suo habitu quotidiano medius inter Abbates assistentes paratos, & mitratos ducitur ad Pontificem paratum iam, & sedentem super faldistorium, eiq; reuerenter tradunt mandatum Apostolicum, quod per Notarium Pontificis publicè legitur.

23 Si electus non fuerit professus, facit priùs solemnem professionem coram Pontifice, hoc ordine. Electus genuflectit ante Pontificem, qui surgens, deposita Mitra, dicit super eum Orationes, prout in Põtificali: benedicens deinde vestes ipsas eum induit. Sedente Pontifice cum Mitra, professionem emissurus iam indutus, iunctis ante pectus manibus, dicit, *suscipe me Domine &c.* circumstantibus respondentibus, *suscepimus*, quod ter per electum, & circumstantes repetitur; electus in terram prosternitur, & cantantur Psalmi, *Magnus Dominus &c. Miserere, & Ecce nunc &c.* quibus completis Pontifex deposita Mitra surgit, & dicit Versus, & Orationem, *Deus qui non vis &c.* Dicta Oratione, sedet Pontifex cum Mitra, & electus emittit professionem, legens ex charta scripta, quam in manu tenet, & ipsa lecta, ponit chartam super Altare, rursumq; genuflectit coram Pontifice, qui inchoat Antiphonam, *Confirma hoc Deus &c.* Pontifex adhuc sedens cum Mitra accipit electum in Congregationem aliorum Monachorum dicens, *Omnes quamuis &c.* Pontifex, & omnes Monachi præsentes recipiunt professum, ad osculum pacis, & hoc si Monachus non fuerit professus, quòd raro contingit.

24 Lecto mandato, vel professione emissa electus in sua Cappella paratur Amictu, Alba, Cingulo, Stola in modum presbyteri, & Pluuiali, ac (si videbitur) potest accipere Sãdalia dicẽdo Psalmos cõsuetos. Abbates assistentes induti Superpelliceo, Stola, Pluuiali, & Mitra simplici, electum medium habentes, ducunt ad Pontificem in faldistorio ante Altare sedentem, cui, deposito bireto, electus, se humiliter inclinans, reuerentiam facit, & assistentes pariter detectis capitibus se inclinant.

25 Sedentibus omnibus, senior assistentium surgens,

gens, detecto capite, petit à Pontifice, vt electum velit ordinare in Abbatem: & illo interrogante, si habeant mandatum Apostolicum, respondent, *Habemus*, tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pontificis dum legitur, omnes tecto capite sedent, & in fine totaliter perlecto; Pontifex dicit, *Deo gratias*.

26 Electus lecto mandato surgens coram Pontifice genuflexus legit iuramentum. Post iuramentum Pontifex prosequitur examen, & ad singulas interrogationes electus assurgens detecto capite, respondet, *Volo*. Completo examine electus ante Pontificem genuflexus osculatur eius manum.

27 Pontifex surgens, deposita Mitra ante Altare, facit confessionem cum electo, qui à sinistris ei respondet. Et Altare ascendens procedit ad Missam vsque ad, *Alleluia*, vel si non dicatur, vsq; ad vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, exclusiuè.

28 Electus cum assistentibus procedens ad Cappellam deposito Pluuiali, si fortè in principio non acceperit, accipit Sandalia, dicens Psalmos consuetos; & accepta Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum: & medius inter suos assistentes in Altari minori sibi parato prosequitur Missam pariter vsq; ad *Alleluia*, si sit dicendum, vel vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, exclusiuè; dicens, *Dominus vobiscum*, non se vertit. Missa erit de die, cum collecta pro electo dicenda sub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei.

29 Accedente electo, surgit Pontifex, & genuflexus cum Mitra procumbit in faldistorio suo: electus verò prosternit se ad sinistram Pontificis, & dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, surgens Pontifex cum Baculo conuersus ad electum dicit, *Vt hunc præsentem electum*, semel, atque iterum producens super electum manu dextera signū Crucis, & iterum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ. Post Litanias Pontifex surgens, stansque sinè Mitra dicit super electum prostratum *Versus*, *& Orationes*, prout in *Pontificali*.

30 Electo surgente, & ante Pontificem genuflectente, Pontifex extensis manibus ante pectus dicit, *Præfationem*, in qua cum peruenerit ad ℣. *Vt qui per nostra*, imponit ambas manus extensas, digitis non disiunctis, super caput electi, eas sic tenens donec, perueniat ad ℣. *suscipiat te*, nam tunc eas amouens de capite electi, ante pectus extensas tenebit vsq; ad finem *Præfationis*, qua completa, subdet Orationes, *Deus cui &c.*

31 Completis Orationibus Pontifex sedens cum Mitra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo ambabus manibus eam tangente, & recipiente; qua tradita, si Baculus non fuerit benedictus, Pontifex surgens sinè Mitra illum benedicit, & sedens cum Mitra tradit Baculum Abbati coram se genuflexo ambabus manibus illum capienti dicens, *Accipe Baculum &c.* Ac deinde surgens sine Mitra benedicit Anulum, si forte non fit benedictus. Sedēs cū Mitra Anulū in digito anulari dexteræ manus Abbatis immittit, dicens, *Accipe Anulum &c.*

Pontifex surgens, stansq; sinè Mitrà dicit versus Abbatem coram se genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde, completa oratione, accipit Abbatem ad osculum pacis, quod pariter faciunt Assistētes. De mistico Anuli significato vide infra in Disput. de ornamentis Abbatis, vbi omniū paramentorum, & vestium eiusdem habetur prædictus sēsus; de traditione vero Regulæ videatur ea, quæ in *Cæremonia Benedictionis Abbatis Casinensis*, dicta sunt, dum Summus Pontifex Abbati Regulam porrigit.

32 Pontifex in Altari si Missa legatur, vel cantetur in faldistorio prosequitur Missam vsq; ad Offertorium inclusiuè: Abbas verò cum suis assistentibus ad Cappellam procedens pariter in suo Altari procedit ad Offertorium. Post Offertorium Abbas medius inter assistentes ducitur ad Pontificem sedentem ante Altare in faldistorio cum Mitra, & coram eo genuflexus offert ei duo intortitia accensa, duos panes, & duo barrilia vino plena, manum recipientis reuerenter osculando. Pontifex lotis manibus procedit ad Missam in Altari, in qua dicitur secreta pro Abbate cum secreta de die sub vno *Per Dominum &c.* Abbas verò in scabello sibi loco congruo parato, medius inter suos Assistentes habens ante se Missale, genuflexus legit totā Missam, exceptis verbis consecrationis.

33 Dicta Oratione, *Domine Iesu Christi &c.* Abbas accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cū illo osculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti, *Pax tecum*, respondet, *Et cum spiritu tuo*, & ad suum scabellum rediens eodem modo, dat pacem suis Assistentibus.

34 Pontifex assumpto toto sanguine Abbatem ante se genuflexum communicat de corpore tantum, deinde lauat manus, & prosequitur Missam vsq; ad finem, dicens cum post communione diei propriam orationem pro Abbate sub vno, *Per Dominum &c.* & in fine dat solemnem benedictionem. Abbas etiam in scabello suo perficit Missam. Completa Missa, reponitur faldistorium ante medium Altaris, & Pontifex cum Mitra in eo sedet: Abbas verò cum bireto in capite coram eo genuflectit.

35 Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, dicens, *Imponimus &c.* & si non sit benedicta, stans sinè Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de manu Abbatis, imponit eius manibus Chirotecas, & iterum Anulum, & si non sit benedictus, priùs illum benedicit.

36 Si Abbas benedictus sit in proprio Monasterio, pulsantibus campanis, Pontifex ducit eum ad Chorum, & statuens eum in sede sui prædecessoris, dat ei Baculum Pastoralem in manu sinistra, dicēs, *Accipe plenam &c.* Si verò benedictio fiat extra Monasterium, Pontifex statuit illum in faldistorio, quo ipse vsus est dicens, *Ista iniustitia &c.* cuius loci verba quædam, *Sancti Bernardi lib. 2. de consideratione.* ab Abbate animaduertenda sunt, ne in tanta honoris, & præeminentiæ gloria positus superextollatur, & laudabilem Pastoris humilitatem ommittat; ait enim, *in alto positum non altum sapere difficilè est, & omninò insuetum, sed quanto insuetatius, tantò gloriosius: timor de adepta*

iam

iam altitudine tædere magis facit, quàm placere ipsam altitudinem. Nulla splendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis ipsa humilitate, quò enim celsior cæteris, eò humanitate appareti illustrior, & se ipso.

37 Abbate sedente, Pontifex stans à dexteris eius, conuersusq; ad Altare, deposita Mitra, incohat Hymnum, *Te Deum*, Cantoribus prosequentibus vsque in finem: dictoq; primo versu, surgit Abbas, & ab assistētibus cū Mitris associatus circumiens Ecclesiam, benedicit populo; Pontifex verò manet sinè Mitra apud sedem. Quòd si Abbas fuerit in suo Monasterio rediens ad sedem suam, ibiq; sedens recipit omnes Monachos suos ad manus, & oris osculum, ipsis ei reuerentiam exhibentibus; & completo Hymno, Pontifex stans sine Mitra à dexteris Abbatis sedentis cum Mitra, dicit Versus, & Orationem *Exaudi &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, adstantibus assistentibus sinè Mitris.

38 Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris solemniter benedicit populo; deinde ad cornu Epistolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, versus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum surgentem ad osculum pacis: idem faciunt assistentes; ac deinde retedeus cum assistentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In principio &c.* Pontifex verò in Altari ipsum dicit submissa voce, & apud sedem, vel faldistorium deponit sacras vestes. Abbas in sua Cappella sacris vestibus depositis, Pontifici, & assistentibus gratias agit, & omnes in pace recedunt.

39 Præterea obseruandum est, quòd Cappella Pontificis in omnibus debet solemnius ornari, quàm Cappella electi: & si in illa maiori fuerint sex cerei, in minori apponātur quatuor; si verò in maiori fuerint quatuor tantùm, duo in minori collocentur, itàut minor semper sit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor sit ornatus minoris, quàm maioris; pariter, & in credentiis ornandis eadem differentia sit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante sint pretiosiora, pro Abbate vero minùs ornata, prout gradus, ac personarum distinctio requirere videtur.

40 Si electus Abbas fuerit professus, prout regulariter non nisi professus eligi solet: omnia, quæ circa Ordinem professionis sunt adnotata, prætermitti debent.

41 Si Missa cantetur, Pontifex in principio osculabitur librum, & incensabit Altare; deinde in sede sua, si sit in propria Ecclesia, vel in faldistorio ad latus Epistolæ in aliena Diœcesi cum suis ministris dicet *Introitum*, & reliqua vsque ad *Alleluia*: ibidem adstabit dum cantatur Euangelium, & in fine osculabitur librum, & incensabitur. Item post Offertorium thurificabit Oblata, & Altare, & incensabitur. Si verò Missa legatur, omittuntur incensationes, neq; Pontifex osculabitur librum, & omnia, quæ admissæ celebrationem spectant, in Altari leget.

42 Si Electus in proprio Monasterio benedicitur, intronizatur in Choro in sede sui prædecessoris: si verò extrà Monasterium in faldistorio, quo vsus est Pontifex. Item in proprio Monasterio, dum dicitur, *Te Deum laudamus*. Postquam Ecclesiam introierit, benedicendo, accedentibus Monachis suis, eiq; reuerentiam exhibentibus, recipit eos ad osculum oris.

43 Si Abbas electus non habeat vsum Mitræ, non assistunt ei Abbates Mitrati, sed duo seniores sui Monasterij, vel alterius Superpellicco, & Pluuiali induti. Peracto examine antequam Missa inchoetur, dum sacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam: sed deposito Pluuiali, & retenta Stola in modum Presbyteri, accipit tantùm Casulam, & ei assistunt duo seniores Superpelliceo, & Pluuiali induti sinè Mitra. In fine Missæ non datur Abbati Mitra, neque Chirotecæ, neque Anulus; & cum in sede constituitur, stat cum bireto, non tamen circuit Ecclesiam benedicens populo, sed dum dicitur Hymnus, *Te Deum laudamus &c.* manet etiam in sede, seu faldistorio cooperto capite à principio Hymni, vsque ad finem, recipitq; Monachos, (dummodo in suo Monasterio existat) ad osculum pacis, & dum dicuntur Versus cum Oratione à Pontifice post Hymnum, sedet in faldistorio cum bireto, in fine non dat benedictionem solemnem populo, sed dicit, *ad multos annos*, & sinè Mitra.

44 Si sit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt supra, & electus insuper ab assistentibus ductus ante Pontificem prosternit se in terram ante Altaris medium, & Pontifex deposita prius Mitra incipit Antiphonam, *Confirma hoc &c.* quam Chorus prosequitur; sedens deinde cum Mitra dicit cum assistentibus Psalmum, *Exurgat Deus &c.* & repetita Antiphona surgens deposita Mitra super electum Versus, cum Orationibus, vt in *Pontif. Roman. pag.* 165. quibus completis electus surgens coram Pontifice genuflectit, sed non legitur mandatum, sed primus assistentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos est) interrogationibus debitis, vt habetur in *Pontif. Roman. loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante se tenet cedulam scriptam sigillo pendente, iuramentum Pontifici Ordinario præstat, vt *ibidem in Pont. loc. cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præstito iuramento surgens Pontifex sinè Mitra, facit cum Electo confessionem, &c. vt in *eod. Pontifical. Roman. loco citato*, & in *ead. Prax. Cærem. Andr. Pisc. loco cit.*

gens, detecto capite, petit à Pontifice, vt electum velit ordinare in Abbatem: & illo interrogante, si habeant mandatum Apostolicum, respondent, *Habemus*, tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pontificis dum legitur, omnes tecto capite sedent, & in fine totaliter perlecto; Pontifex dicit, *Deo gratias*.

26 Electus lecto mandato surgens coram Pontifice genuflexus legit iuramentum. Post iuramentum Pontifex prosequitur examen, & ad singulas interrogationes electus assurgens detecto capite, respondet, *Volo*. Completo examine electus ante Pontificem genuflexus osculatur eius manum.

27 Pontifex surgens, deposita Mitra ante Altare, facit confessionem cum electo, qui à sinistris ei respondet. Et Altare ascendens procedit ad Missam vsque ad, *Alleluia*, vel si non dicatur, vsque ad vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, exclusiuè.

28 Electus cum assistentibus procedens ad Cappellam deposito Pluuiali, si fortè in principio non acceperit, accipit Sandalia, dicens Psalmos consuetos: & accepta Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum: & medius inter suos assistentes in Altari minori sibi parato prosequitur Missam pariter vsque ad *Alleluia*, si sit dicendum, vel vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentiæ*, exclusiuè; dicens, *Dominus vobiscum*, non se vertit. Missa erit de die, cum collecta pro electo dicenda sub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei.

29 Accedente electo, surgit Pontifex, & genuflexus cum Mitra procumbit in faldistorio suo: electus verò prosternit se ad sinistram Pontificis, & dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, surgens Pontifex cum Baculo conuersus ad electum dicit, *Vt hunc præsentem electum*, semel, atque iterum producens super electum manu dextera signũ Crucis, & iterum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ. Post Litanias Pontifex surgens, stansque sinè Mitra dicit super electum prostratum *Versus*, *& Orationes*, prout in *Pontificali*.

30 Electo surgente, & ante Pontificem genuflectente, Pontifex extensis manibus ante pectus dicit, *Præfationem*, in qua cum peruenerit ad ℣. *Vt qui per nostra*, imponit ambas manus extensas, digitis non disiunctis, super caput electi, eas sic tenens donec, perueniat ad ℣. *suscipiat te*, nam tunc eas amouens de capite electi, ante pectus extensas tenebit vsque ad finem *Præfationis*, qua completa subdet Orationes, *Deus cui &c.*

31 Completis Orationibus Pontifex sedens cum Mitra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo ambabus manibus eam tangente, & recipiente; qua tradita, si Baculus non fuerit benedictus, Pontifex surgens sinè Mitra illum benedicit, & sedens cum Mitra tradit Baculum Abbati coram se genuflexo ambabus manibus illum capienti dicens, *Accipe Baculum &c.* Ac deinde surgens sine Mitra benedicit Anulum, si forte non sit benedictus. Sedẽs cũ Mitra Anulũ in digito anulari dexteræ manus Abbatis immittit, dicens, *Accipe Anulum &c.*

Pontifex surgens, stansque sinè Mitrà dicit versus Abbatem coram se genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde, completa oratione, accipit Abbatem ad osculum pacis, quod pariter faciunt Assistẽtes. De mistico Anuli significato vide infra in Disput. de ornamentis Abbatis, vbi omniũ paramentorum, & vestium eiusdem habetur prædictus sẽsus; de traditione vero Regulæ videatur ea, quæ in *Cæremonia Benedictionis Abbatis Casinensis*, dicta sunt, dum Summus Pontifex Abbati Regulam porrigit.

32 Pontifex in Altari si Missa legatur, vel cantetur in faldistorio prosequitur Missam vsque ad Offertorium inclusiuè: Abbas verò cum suis assistentibus ad Cappellam procedens pariter in suo Altari procedit ad Offertorium. Post Offertorium Abbas medius inter assistentes ducitur ad Pontificem sedentem ante Altare in faldistorio cum Mitra, & coram eo genuflexus offert ei duo intortitia accensa, duos panes, & duo barrilia vino plena, manum recipientis reuerenter osculando. Pontifex lotis manibus procedit ad Missam in Altari, in qua dicitur secreta pro Abbate cum secreta de die sub vno *Per Dominum &c.* Abbas verò in scabello sibi loco congruo parato, medius inter suos assistentes habens ante se Missale, genuflexus legit totã Missam, exceptis verbis consecrationis.

33 Dicta Oratione, *Domine Iesu Christi &c.* Abbas accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cũ illo osculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti, *Pax tecum*, respondet, *Et cum spiritu tuo*, & ad suum scabellum rediens eodem modo, dat pacem suis assistentibus.

34 Pontifex assumpto toto sanguine Abbatem ante se genuflexum communicat de corpore tantùm, deinde lauat manus, & prosequitur Missam vsque ad finem, dicens cum post communione diei propriam orationem pro Abbate sub vno, *Per Dominum &c.* & in fine dat solemnem benedictionem. Abbas etiam in scabello suo perficit Missam. Completa Missa, reponitur faldistorium ante medium Altaris, & Pontifex cum Mitra in eo sedet: Abbas verò cum bireto in capite coram eo genuflectit.

35 Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, dicens, *Imponimus &c.* & si non sit benedicta, stans sinè Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de manu Abbatis, imponit eius manibus Chirotecas, & iterum Anulum, & si non sit benedictus, priùs illum benedicit.

36 Si Abbas benedictus sit in proprio Monasterio, pulsantibus campanis, Pontifex ducit eum ad Chorum, & statuens eum in sede sui prædecessoris, dat ei Baculum Pastoralem in manu sinistra, dicẽs, *Accipe plenam &c.* Si verò benedictio fiat extra Monasterium, Pontifex statuit illum in faldistorio, quo ipse vsus est dicens, *Ista iniustitia &c.* cuius loci verba quædam, *Sancti Bernardi lib. 2. de considerat.* ab Abbate animaduertenda sunt, ne in tanta honoris, & præeminentiæ gloria positus superextollatur, & laudabilem Pastoris humilitatem ommittat; ait enim, *in alto positum non altum sapere difficilè est, & omninò insuetum, sed quantò insuetatius, tantò gloriosius: timor de adepta*

iam

iam altitudine tadere magis facit, quàm placere ipsam altitudinem. Nulla splendidior gemma in omni præcipuè ornatu Pontificis ipsa humilitate, quò enim celsior cæteris, eò humanitate apparet illustrior, & se ipso.

37 Abbate sedente, Pontifex stans à dexteris eius, conuersusq; ad Altare, deposita Mitra, incohat Hymnum, *Te Deum*, Cantoribus prosequentibus vsque in finem: dictoq; primo versu, surgit Abbas, & ab assistētibus cū Mitris associatus circumiens Ecclesiam, benedicit populo; Pontifex verò manet sinè Mitra apud sedem. Quòd si Abbas fuerit in suo Monasterio rediens ad sedem suam, ibiq; sedens recipit omnes Monachos suos ad manus, & oris osculum, ipsis ei reuerentiam exhibentibus; & completo Hymno, Pontifex stans sine Mitra à dexteris Abbatis sedentis cum Mitra, dicit Versus, & Orationem *Exaudi &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, adstantibus assistentibus sinè Mitris.

38 Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris solemniter benedicit populo; deinde ad cornu Epistolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, versus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum surgentem ad osculum pacis: idem faciunt assistentes; ac deinde recedens cum assistentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In principio &c.* Pontifex verò in Altari ipsum dicit submissa voce, & apud sedem, vel faldistorium deponit sacras vestes. Abbas in sua Cappella sacris vestibus depositis, Pontifici, & assistentibus gratias agit, & omnes in pace recedunt.

39 Præterea obseruandum est, quòd Cappella Pontificis in omnibus debet solemnius ornari, quàm Cappella electi: & si in illa maiori fuerint sex cerei, in minori apponātur quatuor; si verò in maiori fuerint quatuor tantùm, duo in minori collocentur, itàut minor semper sit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor sit ornatus minoris, quàm maioris; pariter, & in credentijs ornandis eadem differentia sit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante sint pretiosiora, pro Abbate verò minùs ornata, prout gradus, ac personarum distinctio requirere videtur.

40 Si electus Abbas fuerit professus, prout regulariter non nisi professus eligi solet: omnia, quæ circa Ordinem professionis sunt adnotata, prætermitti debent.

41 Si Missa cantetur, Pontifex in principio osculabitur librum, & incensabit Altare; deinde in sede sua, si sit in propria Ecclesia, vel in faldistorio ad latus Epistolę in aliena Diœcesi cum suis ministris dicet *Introitum*, & reliqua vsque ad *Alleluia*: ibidem adstabit dum cantatur Euangelium, & in fine osculabitur librum, & incensabitur. Item post Offertorium thurificabit Oblata, & Altare, & incensabitur. Si verò Missa legatur, omittuntur incensationes, neq; Pontifex osculabitur librum, & omnia quæ admissæ celebrationem spectant, in Altari leget.

42 Si Electus in proprio Monasterio benedicitur, intronizatur in Choro in sede sui prædecessoris: si verò extra Monasterium in faldistorio, quo vsus est Pontifex. Item in proprio Monasterio, dum dicitur, *Te Deum laudamus*. Postquam Ecclesiam introierit, benedicendo, accedentibus Monachis suis, eiq; reuerentiam exhibentibus, recipit eos ad osculum oris.

43 Si Abbas electus non habeat vsum Mitræ, non assistunt ei Abbates Mitrati, sed duo seniores sui Monasterij, vel alterius Superpelliceo, & Pluuiali induti. Peracto examine antequam Missa inchoetur, dum sacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam: sed deposito Pluuiali, & retenta Stola in modum Presbyteri, accipit tantùm Casulam, & ei assistunt duo seniores Superpelliceo, & Pluuiali induti sinè Mitra. In fine Missæ non datur Abbati Mitra, neque Chirotecæ, neque Anulus; & cum in sede constituitur, stat cum bireto, non tamen circuit Ecclesiam benedicens populo, sed dum dicitur Hymnus, *Te Deum laudamus &c.* manet etiam in sede, seu faldistorio cooperto capite à principio Hymni, vsque ad finem, recipitq; Monachos, (dummodo in suo Monasterio existat) ad osculum pacis, & dum dicuntur Versus cum Oratione à Pontifice post Hymnum, sedet in faldistorio cum bireto, in fine non dat benedictionem solemnem populo, sed dicit, *ad multos annos*, & sinè Mitra.

44 Si sit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt supra, & electus insuper ab assistentibus ductus ante Pontificem prosternit se in terram ante Altaris medium, & Pontifex deposita prius Mitra incipit Antiphonam, *Confirma hoc &c.* quam Chorus prosequitur; sedens deinde cum Mitra dicit cum assistentibus Psalmum, *Exurgat Deus &c.* & repetita Antiphona surgens deposita Mitra super electum Versus, cum Orationibus, vt in *Pontif. Roman. pag. 165.* quibus completis electus surgens coram Pontifice genuflectit, sed non legitur mandatum, sed primus assistentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos est) interrogationibus debitis, vt habetur in *Pontif. Roman. loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante se tenet cedulam scriptam sigillo pendente, iuramentum Pontifici Ordinario præstat, vt *ibidem in Pont. loc. cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præstito iuramento surgens Pontifex sinè Mitra, facit cum Electo confessionem, &c. vt in *ead. Pontifical. Roman. loco citato*, & in *ead. Prax. Cerem. Andr. Pisc. loco cit.*

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.
Quæſ. 2. Vtrùm ex iure ſpeciali Abbates ſint perpetui, vel temporales.
Quæſ. 3. An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.
Quæſ. 4. An Abbates ſeculares, & Commendatarij ſint perpetui, vel ad tempus.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi ſint perpetui.

SVMMARIVM.

1 *Abbates perpetuos eſſe in iure communi poſitiuè probari non poteſt, ſed negatiuè num. 2.*
3 *Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem.*
4 *Generaliter dictum generaliter debet intelligi.*
5 *Abbates de iure communi per electionem creandi ſunt.*
6 *Dignitates electiuæ perpetuæ cenſentur.*
7 *Perpetuus cenſetur, qui deponi non poteſt ab officio, niſi certis de cauſis.*

De iure diuino nihil in hac materia in particulari, nec ſcriptum, nec traditum oſtendi poteſt. De iure autem communi dupliciter poteſt intelligi, Abbates eſſe perpetuos.

1 Primo modo poſitiuè, ſeu definitiuè. Secundo modo negatiuè tantùm. Primo modo, nullum ius reperitur poſitiuè definiens, quòd Abbates perpetui ſint; quamuis enim, *Nauarr. comment. 3. de Regul. num. 3.* affirmet Monaſteriorum Prælatos ſecundum ius commune perpetuos eſſe debere, id probans per *tex. in c. nullum 18. q. 2.* tamen in eo *tex.* non videtur aliquid poſitiuè ſuper hoc determinari; ibi enim nihil aliud ſtatuitur, niſi vt non poſsint Monachi deponere Abbatem pro eorum arbitrio, aut alium creare, quando voluerint; per quæ verba non videtur determinati, Abbates perpetuos eſſe debere; quia etſi Prælatura ſit ad tempus, non poterunt Monachi, iuxtà proprium arbitrium Abbates deponere, ſed in definito tempore à lege, ſeu ſtatuto, vel ipſo iure deſinerent eſſe Abbates, & Abbatiam renunciare tenerentur, & ad id cogi poſſunt iuxtà Conſtitutiones vniuſcuiuſque Ordinis, & Congregationis.

2 Secundo modo, nempè negatiuè, verum eſſe videtur, de iure communi Religionum Prælaturas perpetuas eſſe; per illud enim ius non prohibetur, quin perpetuæ ſint, aut temporales: tum quia in eo ſemper eſt ſermo de tali dignitate, tanquā perpetua, immò quæ de illa ſtatuit valde perpetuitati congruunt, vt videre eſt *toto titulo de ſtatu Monach.* vnde dictum *cap. nullam*, & ſi poſitiuè non definiat Abbatum perpetuitatem, tamen eam videtur approbare, declarans, quòd poſtquam Monachi aliquem ſibi in Abbatem creant, abſolutè, & ſinè vlla temporis limitatione, talis Prælatus ità ſit perpetuus, vt nequeant eum inferiores
3 deponere, & hic videtur fuiſſe mos antiquorum Monachorum, vt colligitur *ex Regula S. Patriarchae Benedicti c. 2. & 64.* vbi licèt expreſsè non dicatur, Abbatem perpetuum eſſe debere, tamen nullus ei terminus aſſignatur, ſed tanquam de perpetuo ibi ſermo eſt. Ex quibus colligitur, Abbatialē dignitatē de iure cōmuni potiùs perpetuam, quàm ad tempus dici debere, licèt enim non diffinitiuè, tamen præſuppoſitiuè de illa, tanquam de perpetua loquitur. Vnde *gloſ. in d. c. nullam*, figurando caſum dicit, quòd quidam Monachi pro ſuo arbitrio deponere volebant Abbates, ac alios quādoque malos, ſicut volebant, ordinabant; quare Papa Pelagius præcepit Opilioni defenſori, vt de cætero Monachos talem licentiam habere, non permittat &c. Quapropter cum Papa non ſe reſtringat ad aliquod tempus determinatum, & indeterminatè, ac generaliter loquatur, ideo ſucce-
4 dit Regula, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi, *l. fin. C. de dot. promiſs.* & vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio ff. de public.* & non eſt recedendum à verbis legis, etiam ſi lex ſit per quam dura *l. proſpexit ff. qui, & à quibus c. in memoria 19 diſt.*

Confirmatur; nam vbicunque in ſtatuto generali habente ſcriptam rationem, vel non aliquid cauetur, ſeruari debet illud ſtatutum, prout iacet ad literam, tunc enim non reſtringitur per nullam rationem; ità expreſsè probatur in *d. l. proſpexit*, ſed *in d. c. nullam*, expreſsè Papa præcipit, quòd Monachi non poſſint deponere Abbatem, & ratio in eo *cap.* eſt expreſſa, ergò ſeruandum eſt, prout iacet, & non eſt facienda diſtinctio, & taxatio.

5 Secundò probatur, quia de iure communi Abbates per electionem creandi ſunt per *can. congregatio 16. q. vlt. et can. Abbatem 1. et 2. et can. quàm ſit neceſſarium 9. defuncto verò 18. q. 2. cum ſimilib.*

6 At de iure communi dignitates, quæ ſunt electiuæ, perpetuæ cenſentur, *Panormit. in cap. Monachi num. 5. verſ. item nota, de ſtatu Monach. Ioan. de Selua de benef. par. 3. q. 68. num. 2. Caſſador. deciſ. 4. nu. 3.* ergò Abbatia de iure communi eſt perpetua.

7 Probatur præterea tertiò; nam generaliter perpetui cenſentur, qui deponi nequeunt, niſi certis de cauſis à iure conceſsis, *gloſ. in clem. vnica verb. per electionem de reſcrip. Nicol. Miliſ. in Reper. in verbo beneficium num. 18. Anton. in cap. porrecta ad finem de confirmat. vtili*, quos refert, & ſequitur *Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 1. q. 4. verſ. quintò diuiditur.* Sed Abbates de iure communi deponi nequeunt, niſi certis de cauſis, *dicto c. Monachi in fine, et ibi Panor. nu. 8. verſ. in gloſſ. penult.*

penult. ibi, et in cap. cum ad Monasterium num. 20. et in cap. fin. num. 3. eodem tit. de stat. Monac. Ergò Abbates de iure communi sunt perpetui, & hæc de præsenti quæsito.

QVÆSITVM II.

Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Cistercij, qui est Caput totius Ordinis eligitur à Conuentu, et est perpetuus.*
2 *An Abbatialis dignitas hodie sit perpetua, vel ad tempus,*
3 *Tria sunt genera institutionum in Ecclesia Dei.*
4 *Id, quod sæpius fieri consuetum est, necessarium non arbitrarium dicitur.*
5 *Clausula in Bullis Apostolicis apponi solita si omittantur, subintelliguntur in eis, et habentur pro expressis.*
6 *Papa si rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur velle aliter, quàm sit consuetum.*
7 *Dignitas Abbatialis de iure cõmuni est perpetua, non verò de iure speciali.*

1 DE iure speciali, nempè particularium vniuscuiusque Religionis Constitutionum, aliqua est super hoc in Monachorum Congregationibus varietas, & dissimilitudo; nam in aliquibus Generalis perpetuus est, vt in Congregatione Monachorum Cisterciensi, in qua Abbas Cistercij, qui est Caput, & Generalis totius Ordinis, à Conuentu eligitur, & electus, ac à Sede Apostolica confirmatus, ad vitam durat; similiter reliqui Abbates inferiores eiusdem Ordinis in Gallia. In Italia autem, & Hispania eiusdem Ordinis Abbates, tàm Prouinciales, siue Nationales, quàm inferiores, siue Locales ad tempus creantur, sicut, & in alijs Monachalibus Religionibus; & in hoc modo creandi Abbates ad tempus, est etiam inter easdem Religiones nonnulla varietas: nam aliquæ ipsarum consueuerunt per bienniũ, aliæ per triennium, aliæ per quatriennium Abbates creare, deinde Abbatias ab illis auferre, & alijs tradere. Itaq; non potest statui certa conclusio huius propositi Quæsiti; ideo ad speciales Constitutiones singularum Religionum recurrendum est.

2 Si tamen strictò iure loquamur, dicendum erit Abbatialem dignitatem ex consuetudine ipsarum Religionum potiùs perpetuam esse, quàm temporalem. Nam est mos, & consuetudo Religionum Monasticarum ferè omnium, vt quem in Abbatem semel assumpserunt, nunquam, nisi grauibus de causis, Abbatiali dignitate priuent, sed licèt illum vni Monasterio per spatium biennij, plùs, vel minùs, iuxtà propria statuta præficiant: tamen, expleto tempore prædicto, vel in eiusdem Monasterij administratione illum confirmare, vel ad aliud transferre consueuerunt; & ità obseruari solitum est in nostra Congregatione, ac etiam in alijs ferè omnibus.

Præsumendum est autem pro his, quæ diù agitata sunt in Ecclesia Dei, patiente, & tolerante Superiore, c. constitutus, & ibi Panor. de Relig. dom. & c. Ecclesiasticarum 11. dist. & ibi Gloss. vbi
3 habetur, quòd tria sunt genera institutionum in Ecclesia, quædam in scripturis, quædam ab Apostolis tradita, & per successores confirmata, quædam verò sola consuetudine roborata, quibus omnibus par obseruantia debetur: alioquin si consuetudines in Ecclesia non seruentur, multum detrimentum pateretur. Sed quia videmus in Religionibus diù obseruatum fuisse, & adhuc obseruari, Abbates, qui præficiuntur in vno loco ad tempus determinatum, transacto tempore, eosdem præfici in alio, & hoc sæpe sæpius, dicendum est id, quod consuetum est fieri non dici arbitrarium,
4 sed necessarium, vt eleganter dicit *Bald. in l. quicunq; C. de ser. fug.* ideo attendendum est, quod fieri solet; vnde dixit *Innoc. in cap. olim in princ. de verb. signif.* quem refert, & sequitur *Panor. in c. certificari in princ. de sepulturis*, quòd omnis dispositio mundi, siue legalis, siue vltimarum voluntatum, siue contractuum, recipit interpretationem, & supplementum à consuetudine, & ab eo, quod fieri solet.

5 Hinc videmus, quòd omnes clausulæ, quæ solent apponi in Bullis Apostolicis, si sint omissæ subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis, ità probat *tex. in c. accepimus, & ibi hoc notat Ant. de Butr. de ætat. & qualit.* & pro nostra corroboratione facit *tex. in l. magistratus, & ibi notat hoc Bar. ff. ad municip.* vbi probatur, quòd officia intelliguntur concedi secundum consuetudinem.

6 Hinc etiam est, quòd si Papa rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur tamen velle aliter, quàm sit consuetum; ergò, si clericus secularis impetrauit beneficium non solitum dari secularibus, non valet talis impetratio, etiam si in Bulla sit clausula *motu proprio*, ità dicunt *Bald. & Florianus de Sancto Petro in l. fideicommissa §. si seruo per illum tex. ff. de leg. 3. & bonus tex. in c. cum beneficio de præben. lib. 6. & in c. possessiones iuncta gloss. de rebus Eccles. non alien.*

7 Ex his ergò dicendum est, Abbatialem dignitatem de iure cõmuni perpetuam esse, de iure vero speciali in temporalem in multis Religionibus conuersa est, vt in nostra Congregatione Vallis Vmbrosæ, in qua Abbates perpetuò suarum Abbatiarum, & Cœnobiorum administrationem habuerunt vsque ad tempora Innocentij VIII. sub cuius Pontificatu in Congregationem vniri cæperunt, ac regimini Monasteriorum, quibus ipsi in perpetuum præfecti erant, cedere in manibus Præsidentis Generalis, & Definitorum, ac Visitatorum eiusdem Congregationis, qui postea, eorum renunciationibus admissis dictis Monasterijs eidem Congregationi aggregatis, ipsos sic cedentes ad vitam, seù ad tempus, prout eis magis videbatur, præficiebant, quibus vita functis, alios eisdem Monasterijs, qui ea ad tempus regerent, præficiebant, vt elicitur ex quadam *Bulla Alexandri VI. sub dat. Romæ apud S. Petrum anno 1492.* in qua asseritur dictum Summum Pontificem Innocentium

centium VIII. confirmasse vnionem Monasterij SS. Trinitatis Florentiæ. Factum dictæ Congregationi, nec non conuentiones inter eiusdem Monasterij Abbatem, & Generalem, ac Definitores, & Visitatores d. Congregationis adhibitas, & quia idem Summus Pontifex Innocentius gratia signata, & literis non confectis decessit: Alexander VI. illi suæ auctoritatis robur adiecit, confirmans omnia, quæ gesta erant. Idem habetur passim de nonnullis alijs Abbatibus, qui cum perpetui essent, eorum regimini in manibus Generalis, & Definitorum cesserunt, à quibus iterum ad vitam Abbates creati sunt, sed post eorum obitum in eisdem Monasterijs Abbates ad tempus triennij perfecti fuerunt, vt de D. Syluestro de Benedictis Abbate Sancti Sepulchri de Astino extrà, & propè muros Bergomi eiusdem nostræ Congregationis habetur, in alia *Bulla Alexandri VI. sub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1492. 15. Kal. Februarij Pontificatus sui anno I.* quæ est in Archiuio Vallis Vmbrosæ cum alijs eiusdem tenoris. Nunc vero Abbates eiusdem nostræ Congregationis non ad triennium, sed ad placitum Definitorij Monasterijs præficiuntur.

QVÆSITVM III.

An magis expediat, Abbatem esse perpetuum, quàm ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur incommoda, quæ ex temporanea Abbatum duratione manare solent.*

2 *Humani, moris est, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate, nunc erigeris, nunc deprimeris.*

3 *Arguitur, magis expedire, Abbates in perpetuum creari, quàm ad tempus.*

4 *Arguitur magis expedire Abbates ad tempus creari, quàm in perpetuum.*

5 *Sustineri potest vtraq; pars, dummodo incommoda, quæ oriri possunt euitentur.*

De hac re fusè tractat *Nauarr. Commentar. 3. de Regul. nu. 3. & lib. 3. consil. subdit. de stat. Monach. cons. 7. num. 8.* & ex eo *Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 21. Mirand. in man. Prælat. tom. 2. q. 7. art. 6. Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 7. à nu. 5. Nauar. d. Comment. 3. nu. 3.* ait, nunquam sibi in animum cadere potuisse, animarum saluti expedire, quòd Abbates, & alij Regulares Prælati, qui secundùm ius commune, & Regulam perpetui esse debent, creentur ad tempus à Capitulis.

1 Ducitur ex incommodis, & vitijs, quæ inde regulariter manare solent. Nàm vltrà quòd ex temporanea duratione fit, vt Abbates certo modo à subditis dependeant, cum ab eis deprimi, & erigi possint, & per consequens fit, vt eorum auctoritas multùm diminuatur, *cum humani mo-*
2 *ris sit illum vereri cuius iudicio, & voluntate nunc erigeris, nunc deprimeris, can. visis 16. q. 2.*

3 Insuper mouetur, quia ex hac temporanea Præfectura ambitionis vitium oritur, quod Religionis pestis est, ac Religiosorum oculos sic excoecat, vt sui status obligationem, non agnoscant, vt dicitur, *c. quorundam de elect. lib. 6.* Ex qua ambitione Religiosæ disciplinæ neruus, & rigor relaxatur; dum eligi cupientes plura dissimulant, vt gratos habeant suffragatores, quibus animi gratitudinem declarare cupientes, maiora, quàm conuenit, pollicentur.

Exoriuntur etiam subornationes, simulationes, dissidia, factiones, & collusiones, quæ fraternam pacem, & concordiam miruminmodum impediunt, ac perturbant, & alia huiusmodi, quæ latè prosequitur prædictus *Nauarr. d. Com. 3. num. 3.*

Quibus fortè, & alijs similibus incommodis prospectis antiqui Religionum Institutores statuerunt, Abbates perpetuos creari. Fauet etiam (vt ait *Suar. loc. cit.*) generalis Ecclesiæ consuetudo, vt Episcopi, & alij secularium Ecclesiarum Prælati perpetui, & ad vitam durent, ità vt Episcoporum translationes Regulariter ipsi Ecclesiæ displiceant. Vtilis enim censetur, eumdem Episcopum in eadem Ecclesia perpetuò manere.

Vnde colligitur, magis expedire, Prælaturas perpetuas esse, quàm temporales; non solùm, quia ex istis incommoda proueniunt; verùm etiam, quia ex perpetua duratione vnius personæ in eodem officio vtilitates, & commoda sequuntur; tum quia ex maiori consuetudine, & quasi perpetuo vinculo maior affectus generatur, tum quia homo maiori cura suscipit munus, in quo perpetuò est duraturus: tum etiam, quia longa experientia valdè confert ad benè, & cum prouidentia gubernandum. Non sic autem in temporalibus Prælatis, qui quando incipiunt sui muneris experientiam habere, tunc deficiunt, nec de rebus perpetuis nimium curant.

4 Verùm licèt his rationibus suadeatur, magis expedire, Abbates perpetuos esse, quàm ad tempus creari; nihilominùs non desunt etiam rationes, & coniecturæ, quibus contrarium suaderi possit. Nam (vt ait *Suar. d. cap 7. num. 6.*) plus mouere debet mutatio antiquæ illius consuetudinis, quàm ipsa antiqua consuetudo, cum enim non in vno, aut altero loco, sed in omnibus ferè Religionibus, etiã ijs, in quibus antiquus, ac primarius feruor, ac regularis disciplinæ rigor obseruatur, hæc mutatio facta sit, indicat, eam non ex priuato errore, aut imperfectione contigisse; sed quia experientia rerum magistra compertum est, tale regimen esse magis Religioso statui accommodatum. Præterea summi Pontifices semper in hanc partem magis inclinarunt, vt Relionum Prælati, vel Prælatæ temporales sint, vt patet; sæpe enim illorum auctoritate, modus regiminis à perpetuo in temporalem, mutatus est, à tẽporali autem in perpetuum nunquam, immo potiùs tẽporaneus à maiori in minorem annorum numerũ limitatus, eorumque auctoritate abbreuiatus est; ergò est signum, Apostolicæ Sedi hunc regendi modum Religioso statui magis conuenientem videri. His, & alijs rationibus, & coniecturis hoc firmat *Suar. dicto num. 6.*

Verùm in hac re aliorum iudicio me remitto, nam

nã res arbitraria eſt, & ſinè imprudentia, alterutra pars eligi poteſt; dummodo incommoda, quæ in vnaquaque illarum contingere poſſunt, quantum fieri poſsit, euitentur. Illud vnum ſcio, quòd Religiones aliquæ antiquam Abbatum, & Prælatorum perpetuitatẽ reiecerunt, & illorum temporaneam creationem paucorum ſelectorũ, vt potè Generalis, & Definitorum iudicio tradiderunt; aliæ verò eamdem perpetuitatem adhuc retinent; quocumq; modo ſit, ad omnia euitanda ſcandala, & incõmoda, quæ tàm ex perpetua, quã ex temporali duratione contingere poſſent, præcipit *Sacroſanctũ Concilium Trid. c. 8. ſeß. 25.* vt fiant Capitula, & in eis ſtatuantur neceſſaria, & oportuna ad cõſeruationem, & regimen Ordinũ, & Viſitatores deputẽtur, qui Monaſteria in capite, & mẽbris viſitent, & faciant illa ſeruari ſecundũ ſtatuta, & notata in *cap. In ſingulis, & cap. ca. quæ de ſtat. Monach. Concilij Tridentini*, verba ſunt hæc. *Monaſteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habẽt ordinarios Regulares viſitatores, ſed ſub immediata Sedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerũt, teneãtur infra annũ à fine præſentis Cõcilij, & deinde quolibet triennio, ſeſe in Cõgregationes redigere, iuxta formã conſtitutionis Innoc. III in Cõcilio generali, quæ incipit In ſingulis: Ibique certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis Congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quòd ſi in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta Monaſteria ſunt, tanquã Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis cõuocare. Quòd ſi infra limites vnius prouinciæ nõ ſit ſufficiens talium Monſteriorũ numerus, ad erigendam congregationem, poſſint duorum, vel triũ prouinciarum Monaſteria vnam facere Congregationem. Ipſis autem Congregationibus conſtitutis, illarũ generalia Capitula, & ab illis electi Præſides, vel Viſitatores eandem habeant auctoritatẽ in eis cõmorantes, quàm alij Præſides ac Viſitatores in cæteris habent Ordinibus, teneanturq; ſuæ Cõgregationis Monaſteria frequenter viſitare, & illorũ reformationi incumbere, & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quòd ſi etiã Metropolitano inſtãte prædicta exequi non curauerint, Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt, tanquã Sedis Apſtolicæ delegatis, ſubdantur.* hæc ibi. Quæ ſi mediocriter ſeruarẽtur, & conſequenter Prælati prodigi, & auari remouerentur, ſuſpẽderentur, aut aliàs ſufficienter punirẽtur, ſatis profectò temporarijs bonis ſeruandis, & regularium victui, & Eccleſiarũ fabricæ, & ornatui ſimul, & pauperibus à perpetuis Præfectis virtutis amore, vel formidine pœnæ prouideretur, iuxtà *l. 1. ff. de iuſt. & iur. & c. irrefragabili de offic. ordin.*

QVÆSITVM IIII.

An Abbates Commendatarij, & alij ſeculares Prælati ſint perpetui, vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Commenda ad tempus quæ dicatur.*
2 *Commenda perpetua quæ dicatur.*
3 *Commendatarius quando dicatur perpetuus.*
4 *Prælati ſeculares de iure perpetui ſunt.*

De Abbatibus Commendatarijs egimus in *diſputatione de commendis, & earum origine*; vt autem noſtrum inſtitutum proſequamur, ideo præſens Quæſitum appoſuimus. Priuſquam igitur ad propoſiti dubij reſolutionem deueniamus, neceſſarium eſſe duximus, Commendæ diuiſionem ponere, quæ eſt duplex vna temporalis, perpetua altera, vt in eadẽ *diſputatione de Cõmendis* dictũ eſt.

1 Temporalis eſt illa, quæ fit ad vtilitatem Eccleſiæ, & non ad fauorem Commendatarij, nam Cõmendatarius in tali Commenda eſt quaſi Depoſitarius, & eſt Procurator ipſius Eccleſiæ, &, durante tali Commenda temporali, Eccleſia vacat, quouſque eligatur Abbas per Capitulum.

2 Perpetua eſt illa, quæ fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, & eſt in vſu ſuo, & Eccleſia non dicitur vacare, dum durat vtilitas huius Commendatarij; & ratio eſt, quia talis Cõmendatarius dicitur Procurator cum legitima adminiſtratione.

3 Vnde ſi Commenda fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, ipſe Commendatarius dicitur perpetuus. Hodie omnes Commendæ ſunt perpetuæ, & Commendatarius dici poteſt, Prælatus, vel Abbas perpetuus. Si autem Commenda fit ad vtilitatem Eccleſiæ: Commendatarius non ſolùm non eſt perpetuus, ſed neq; poteſt dici Abbas, quia neq; habet proprietatem, neque poſſeſsionem Eccleſiæ, ſed dumtaxat detentionem; quia nihil aliud eſt, quam Depoſitarius; ex quibus patet differentia inter Abbates Commẽdatarios perpetuos, & temporaneos.

4 De Abbatibus, & alijs Prælatis ſecularibus idem dicendum eſt, quod de reliquis Eccleſiaſticis dignitatibus, & Beneficiarijs, qui de iure perpetui ſunt, vt in *Diſputatione de Beneficijs*, Deo dante, dicemus.

DISPVTATIO XIII.

De renuntiatione, & depoſitione Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare poſsit, & in cuius manibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio regulariter quilibet renunciare poteſt.*
2 *Renunciare quilibet poteſt iuri, & beneficio ſibi competenti, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus.*
3 *Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui alias illum inuitum iuſtis de cauſis deponere poteſt.*
4 *Inferior Epiſcopo, licèt conferendi poteſtatem habeat, non tamen poteſt beneficiorum reſignationes recipere, niſi id ſit ei ſpecialiter conceſſum.*
5 *Argumentum à poteſtate conferendi ad poteſtatem reſignationes recipiendi, & è contra non valet.*
6 *Reſignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valet.*
7 *Abbatiæ, & Prælaturæ ſeculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipſius Papæ reſignandæ ſunt.*
8 *Abbatia, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris poteſtatem confirmandi, & deſtituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus reſignandæ ſunt.*
9 *Renunciationes factæ in manibus non habentis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, non nocent renuncianti, neq; quoad poſſeſsionem.*
10 *Cauſæ enumerantur, ob quas Prælatus ad ſui officij renunciationem admittitur num. 10. & ſeqq. vſq; ad num. 16. incluſiuè.*
17 *Promotus ad Abbatiam nequit beneficia prius obtenta in fauorem renunciare, idem de Priore nu. 20.*
18 *Abbatia, & Epiſcopatus æquiparantur.*
19 *Epiſcopatus aſſecutione vacant beneficia eccleſiaſtica per promotum antea obtenta.*

1 REgulariter quilibet poteſt beneficio renunciare, vt colligitur ex *Ioh. Andr. in rub. de renunciat. num. 4. Bald. in cap. cum omnes num. 24. de conſtitut. Rot. deciſ. 26. in fin. de procurator. & deciſ. 31. nu. 4. de re iudic. in antiq. Boer. deciſ. 205. num. 4. & deciſ. 308.* & alijs apud *Flamin. Pariſ. de reſignat. benefic. lib. 3. q. 1. in princ.* Quia qui-
2 libet poteſt renunciare iuri, & beneficio ſibi competenti tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, *l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. Archidiac. in cap. quam periculoſum 7. q. 1. num. 4. & in can. de nique 6. q. 3. num. etiam 4. Alexand. conſ. 116. nu. 2. lib. 3. Cardinal. Pariſ. conſ. 63. num. 29. lib. 2. Menoch. conſ. 17. nu. 15. & conſ. 84. num. 26. Vol. 1.* & alij. Et quod Abbates, Priores, aliiq; huiuſmodi Prælati poſſint eorum Prælaturis renunciare, latè *Flamin. Pariſ. d. tract. lib. 2. q. 11. num. 63. & pluribus ſeqq.*

3 Huiuſmodi autem renunciatio fieri debet in manibus Generalis, vel Definitoris, aut alterius, qui habet poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi ſimul inuitum iuſtis de cauſis; adeo vt fieri nequeat in manibus illius, qui ius conferendi tantùm habet, inuitum autem deſtituere nequit. *Gloſſ. in clem. 1. in verb. in manibus, de renunciat. & in clem. etiam 12. de rer. permut.* quam dicit ſingularem *Cardinal. in d. clem. 2. q. 7. de renunciat. idem Cardinal. in clem. 2. de pœn. Innoc. in cap. quod in dubijs in fine, & ibi etiam Panormit. nu. 3. extra de renunciat. Rot. deciſ. 6. num. 2. circa med. de rer. permut. & deciſ. etiam 6. de renunciat. in nouis. Gabr. conſ. 187. num. 4. & 5. lib. 1. Biſignet. deciſ. 5. in fine de renunciat. Gemin. conſil. 127. in fin. tter. ſecunda ratio, Aegid. Bellamer. deciſ. 732. Pariſ. de reſignat. benef. par. 1. lib. 7. q. 15. in fin. Eraſm. à Cokier de iuriſdict. ordinar. in exempt. par. 4. q. 67. in fin. Rota in Nolana Abbatiæ Iunij 1578. & deciſ. 529. num. 7. par. 4. diuerſor.*

4 Ex quibus infertur primò, quòd licèt collatio alicuius beneficij ſpectet ad alium, quàm ad Epiſcopum, puta ad aliquem Prælatum inferiorem; nequibit tamen ipſe reſignationes recipere, niſi etiam reſignationis receptio ſit ei conceſſa, *Rota deciſ. 5. & 13. de renunciat. in antiq. Biſignet. deciſ. 2. eodem tit. Gabriel. d. conſil. 187. ſub num. 5. & alij.* quia ex poteſtate conferendi non arguitur ad po-
5 teſtatem reſignationes recipiendi, ſicut è contrà ex poteſtate reſignationes recipiendi non infertur ad poteſtatem conferendi, *Rota, & Gabriel. locis citatis.* An autem huiuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores poſsint, beneficiorum reſignationes recipere, inferiùs dicemus.

6 Secundò infertur, reſignationem factam in manibus Vicarij non habentis ad id ſpeciale mandatum, non valere. *Calderin. conſ. 3. de renunciat. Staphil. de liter. grat. tit. de reſignat. mod. & method. num. 19. Rota d. deciſ. 529. num. 6 par. 4. Diuerſor.*

7 Tertiò infertur, Abbatias, & Prioratus, ac cæteras Prælaturas ſeculares, quarum collatio, aut prouiſio ad Summum Pontificem ſpectat, (de qui-

bus

bus supra) resignari non posse, nisi in manibus solius Papæ; quia illarum Institutio, & destitutio ad Summum Pontificem tantùm spectat, sicut de Episcopatibus, & Superioribus dignitatibus docent *Gloss. in d. clem. 1. & ibi etiam Doct. de renunciat. Ostien. in Summ. eod. tit. sub nu. 8. vers. si verò renuncietur, & in cap. 2. num. 8. vbi etiam Panormit. num. 7. de translat. Episc. cum alijs relatis per Flam. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. q. 11. n. 17 cum pluribus seqq.*

8 Quartò infertur, Abbates, & Prælatos, qui in Germania, vel alibi à Collegijs Canonicorum, vel Monachorum Conuentibus eliguntur, in manibus eorumdem Collegiorum, vel Conuentuum renunciare non posse eorum Prælaturis; quòd si nihilominus id faciant, & Capitula, siuè Conuentus ad electionem noui Prælati procedāt, electio sic celebrata nulla erit, & Superior legitimus vt supra poterit huiusmodi Prælaturas, cui velit, conferre, absq; eo, quòd ad electionis cassationē priùs procedat, per ea, quæ in simili de Episcopo docet *Nauar. cons. 2. de renunciat.*

9 Quintò infertur, renunciationem factam in manibus non habentis potestatem instituendi, & destituendi nullam esse, nullumq; renuncianti præiudicium inferre, etiam quoad possessionem. *Rebuff. de pacific. possessor. num. 311. Rot. in d. Nolanæ Abbatiæ Iunij 1578. coram Blanchetto & d. decis. 529. num. 7. p. 4. Diuers.*

Causæ autem legitimæ, ob quas Prælatus ad sui officij renunciationem admitteretur, sinè culpa, nonnullæ colligi possunt ex *cap. nisi cum pridem, & ex cap. post translationem, & ibi notatis per Doctores, de renunciat.*

10 Prima causa legitima ad cedendum Prælaturæ est conscientia criminis, quod tale esse debet, vt Ordinis executionem, post peractam pœnitentiā impediat; quæ autē sint huiusmodi crimina, exemplificat *Anton. de Butr. post Panormit. d. cap. nisi cum pridem, à num. 1. vsq; ad 8. inclusiuè.*

11 Secunda causa legitima ad dandam licentiam cedendi; est, quandò Abbas, vel Prælatus esset senex, *d. cap. nisi cum pridem, §. alia verò, vbi Anton. apud Panormit. num. 8. de renunciat.* quod est intelligendum de illis senibus. Qui suncadeò corpore debiles, vt nequeant rectè suo muneri satisfacere; quia (iuxtà *tex. d. §. alia verò.*) *Interdum non plus hortatur senilis debilitas aliquem cedere, quàm moralis maturitas quę in senibus esse solet, ipsum in suo suadet officio permanere*, vnde qui dicantur senes in tali casu, remittitur arbitrio Iudicis, considerata personarum qualitate, propter complexionum diuersitatem: consideratis etiam oneribus Abbatiæ, *Menoch. de arbitrar. Iud. casu 19. num. 3. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 5. q. 6. nu. 8. Marc. Anton. Genuen. in prax. Archiepisc. Neapolit. cap. 53. num. 1. in vlt. edit. D. meus August. Barbos. de offic. & potest. Episcopi p. 3. alleg. 69. num. 32.* Hic autem Iudex erit ille Superior, in cuius manibus, & de cuius licentia renunciatiò facienda est.

12 Tertia causa legitima cedendi Abbatiæ est infirmitas corporis, *d. §. alia causa*, quæ infirmitas frequens esse debet, adeo vt volens renunciare non possit rectè suum munus adimplere, sicut de senibus dictum est; vnde quis etiam dicatur valetudinarius, remittitur arbitrio Iudicis, iuxtà *Menoch. de arbitr. casu 60. Marc. Anton. Genuen. & Barbos. locis citatis.*

13 Quarta causa legitima esset defectus scientiæ, *d. c. nisi cum pridem, §. pro defectu*; notandum tamen, quòd Prælato competens scientia sufficit, nec propter carentiam eminentis datur legitima cedendi causa, vt notat idem *Anton. de Butr. loco cit. num. 10.*

14 Quinta est, vt graue scandalum, quod aliter sedari non potest, vitetur, *d. c. nisi cum pridem, §. pro graui quoque*. Quia Prælatus sicut, & quilibet alius plus æternam salutem, quàm temporale commodum appetere debet: tum quia scandalum semper vitandum est, quando, scilicet, absq; æternæ vitæ periculo euitari potest; aliàs autem potiùs scandalum eligendum est, quàm sit omittendum bonum vitæ æternæ, vt aiunt *Gloss. & Anton. de Butr. in d. §. pro graui quoquè.*

25 Sexta causa est, quando Prælatus est corpore impeditus, & impedimentum esset tale, vt non possit præstare id, ad quod tenetur, *Paris. d. q. 6. n. 32.*

16 Septima causa est irregularitas, *d. c. nisi cum pridem, §. personæ verò*, vbi *Anton. de Butr.* latè id explicat *à num. 14. vsq. ad 20. inclusiuè.*

17 Dubium est autem, vtrùm promotus ad Abbatiam possit in alterius gratiam renunciare beneficiā, quæ ante obtinebat. Ad quod respondendum est negatiuè; quia talia beneficia vacāt ipso iure, statim post obtentam pacificam Abbatiæ possessionem, etiam si non fuerit benedictus, *Oldrad.
cons. 14. Panormit. in cap. quantò de offic. ordin. &
in cap. cùm in cunctis §. cum verò, vbi etiam Dec.
num. 2. de elect. Gigas de pension. q. 56. num. 50. Re-
buff. tit. de mandat. Apostol. §. statuimus, vers. Mo-
nasteria in Concord. Alphonsus Hoieda de incompatib.
18 benefic. p. 1. c. 5. num. 6.* Eorum ratio est, quia
Abbatia, & Episcopatus æquiparantur, vt ex plu-
ribus iuribus allegatis per *Hoied. d. p. 1. cap. 6. n. 5.*
nam Abbatiæ sunt de maioribus dignitatibus, &
speciali notā dignæ, vt resoluimus supra *disput. 1.
q. 2. & 3.* & ideo sicuti per assecutionem Episco-
19 patus vacat quodcunque Ecclesiasticum benefi-
cium per promotum antea obtentum, *tex. in d. c.
cum in cunctis, §. cum verò, de elect. & ibi gloss. in
verb. ad quem Innocent. Panormit. & communiter
Doct.* prout de communi testatur *Hoied. d. tract.
p. 1. cap. 4. in princ. Paris. de resignat. benefic. lib. 3.
q. 1. num. 76. & plurib. seqq.* ità per assecutionem
Abbatiæ: & hoc, siue Abbatia sit secularis, siue
Regularis, *Hoied. d. cap. 5. nu. 6. Paris. loc. cit. n. 99.*
20 & ea, quæ dicta sunt de Abbate, habent etiam
locum in Priore Conuentuali, nam promotus ad
Prioratum in Regulari, vel Collegiata Ecclesia
non potest renunciare in fauorem beneficia priùs
obtenta, quia vacant ipso iure, sicut beneficia
promoti in Abbatem; ea enim, quæ locum ha-
bent in Abbate, vel Abbatia, militant etiam in
Priore, & Prioratu, qui est principalis Prælatura
in Ecclesia Regulari, vel Collegiata, & habet iu-
risdictionem quasi Episcopalem. *Ioan. de Selua in
tract.*

tract. de benefic. q. 2. num. 53. Hoied. d. p. 1. cap. 6. num. 2. Paris. d. q. 1. n. 100. & duobus seqq. idem dicendum est de alijs Prælatis Episcopo inferioribus iurisdictionem quasi Episcopalem habētibus; eadem enim ratio militat.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus absq; iusta causa à Superioribus deponi.*

2 *Prouisio facta ab eo, qui habet potestatem eligendi simul, & confirmandi, eodem iure habet vim electionis, & confirmationis.*

3 *Causa iusta deponendi Abbatem ab officio est duplex, & quænam sit.*

4 *Abbas dilapidator bonorum Monasterij, vel negligens in eorum administratione, à suo munere deponi potest.*

5 *Incontinentia est sufficiens causa ad Abbatem à suo munere deponendum.*

6 *Abbas suæ Regulæ præuaricator inuentus ab Abbatia deponi potest; & quinam dicatur Regulæ præuaricator.*

7 *Vrgens ratio maioris boni communis est iusta causa, Abbatem deponendi.*

8 *Ex quibus causis in Ordine Cistercien. Abbas ab Abbatia deponi possit.*

9 *Abbas etiam in notorijs criminibus deponi non potest, nisi ei legitima priùs permittatur defensio.*

OLim Abbates ab Episcopo, in cuius Diœcesi Monasterium situm erat, deponebantur, vt colligitur ex *Concilio Turonen. 2. cap. 1. §. 7.* vbi sic dicitur. *Episcopus nec Abbatem, nec Archipresbyterum, sine omnium suorum cōpresbyterorum, & Abbatum consilio, de loco præsumat eijcere, neque per præmia alium ordinare: nisi facto Concilio, tàm Abbatem, quàm presbyterorū suorum; vt quos culpa, aut negligentia eiecit, cum omnium Presbyterorū suorum consilio refutentur.* Nunc autem, postquam Religiones ab Episcoporum imperio solutæ sunt, 1 Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel etiam ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus licitè, sinè iusta, & legitima causa, & pro solo arbitratu, à Superioribus suo munere priuari *cap. nullam 18. q. 2. cap. Monachi in fine vbi gloss. verb. non mutentur, & Panormit. num 8. de stat. Monach. Suar. de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 25.* Ratio est, quia electus, & confirmatus acquirit aliquod ius in Abbatia, & Prælatura, ad quam electus fuit. Similiter etiam prouisus à Generali, vel alijs Superioribus Religionis Prælatis, ad quos id spectat; cùm 2 prouisio facta ab eo, qui habet potestatem eligendi simul, & confirmandi eodem iure, habeat vim electionis, & confirmationis *Innoc. in cap. cum olim de caus. poss. & propriet. gloss. in cap. 1. verb. prouisionem, & in cap. vt circa, verb. electiones de elect. in 6.* & alij, quos in simili adduximus in disputatione de confirmatione. Non potest autem quis iure, quod habet in aliqua re, sinè iusta, & legitima causa priuari; esset enim contra charitatem, & iustitiam legalem; alia ratio esse potest, quia priuare Religiosum Abbatia sinè causa, esset, illi pœnam sinè culpa imponere, quod absque dubio illicitum est.

3 Causa autem, propter quam Abbas ab Abbatia deponi potest, duplex esse videtur: altera sufficiens culpa ipsius Abbatis; ob eam enim potest iustè à Superioribus puniri, sed priuatio officij iuxtà pœna esse potest, ergo &c. Sufficiens autem culpa censeretur primò, si Abbas esset dilapida-4 tor bonorum Monasterij, & negligens in eorum administratione, *c. si quis Abbas 18. q. 2. c. dictum 81. dist. c. quoniam 100. dist. c. cum ad Monasterium §. fin. de stat. Monach. vbi gloss. verb. negligens, & Panormit. num. 20. idem Panormit. in d. cap. 2. nu. 6. & in cap. vlt. num. 3. eodem tit. Ioan. And. in cap. 1. de supplend. neglig. Prælat. Felin. in cap. 1. num 2. col 2. de treguа, & pace.* Quod est intelligendum, vt procedat, quando negligentia esset magna, & supina, *c. quicquid 1. q. 1. gloss. d. c. cum ad Monasterium d. verb. negligens, & gloss. 3. in c. eaq; de offic. Archidiac. Ioann. Andr. & Felin loc. cit.* Sufficiens 5 etiam culpa censeretur, si Abbas incontinenter viueret: nam sola incontinentia absq; alia delicti qualitate est sufficiens causa ad deponendum Abbatem; ità *Panor. d. cap. 2. num. 6. de stat. Monach.* 6 Item sufficiens culpa censeretur, si Abbas inuentus esset Regulæ præuaricator, *d. c. cum ad Monasterium d. §. fin.* Præuaricator verò est, qui Regulam prædicat, & eam non obseruat, vel qui exteriùs videtur Religiosus in habitu, intrinsecùs autem est lupus rapax, *arg. l. Athletas §. penult. ff. de his, qui notant infam. l. 1. ff. de præuaricat. Matth. 7. attendite à falsis prophetis*. Vel dicitur præuaricator, qui falsas culpas subditis imponit, *Ioan. Andr. super d. §. fin. num. 18. Graff. decis. aur. p. 2. lib. 3. cap. 23.* 7 *num. 27.* Alia iuxta causa remouendi Abbatem à sua Abbatia est aliqua vrgens ratio maioris boni communis; cum enim Abbates non ad priuatum ipsorum commodum, sed ad commune Religionis bonum ordinentur, & cum huius communis boni cura, & jurisdictio ad illud tuendum proportionata, maximè ad supremos Religionis Prælatos pertineat, in eo casu sufficientem habent causam faciendi huiusmodi mutationem, & remouendi Abbatē ab eorum muneribus, ità *Panormit. loco proximè citato, & Suar. d. cap. 2. nu. 25.* Hæc autem intelligenda sunt, vt procedant per se, & de iure communi, quia ex specialibus singularum Religionum institutis, & consuetudinibus esse potest, vt aliter statutum habeatur; & ideo illa consulen-8 da erunt. Causæ autem, ex quibus Cisterciensis Ordinis Abbates deponi possunt, statutæ sunt à Clemente IV. in quadam eius *Constitutione edita anno Domini 1265. 5. Idus Iunij Pontif. sui anno 1.* incipit, *Paruus fons*, in qua nonnullas ordinationes pro bono eiusdem Cistercieñ Ordinis regimine posuit, habetur in *Bullar. nouo Laert. Cherub. tom. 1.*

tom. 1. Bulla. 3. d. Pontificis cuius verba ad propoſitum conducentia ſunt hæc. Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis ſubtrahatur materia delinquendi, nec ipſi conqueri valeãt, per eorum Abbates ſe indebitè fore granatos; ſtatuimus, & ordinamus, quòd Abbas ſubiectum ſibi Abbatem deponere debeat pro cauſis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet, pro hæreſi: pro ſimonia manifeſta: pro immunditia carnali; pro dilapidatione ſui Monaſterij, enormiter alienando, vel diſſipando bona: pro furto, homicidio, graui ſortilegio, ſolemni periurio: pro conſpiratione, & ſi falſarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Epiſcoporum, vel Abbatum Ordinis ſupradicti; & ſi contra communia inſtituta ipſius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præſumpſerit impetratis. In alijs autem caſibus ſuperiùs non expreſſis iniungat eis Abbas, vel Viſitator, vt veniam petat in ſequenti Capitulo Generali ad arbitrium ipſius Capituli, per depoſitionem, vel aliter puniendus. Depoſitus autem à regimine Abbatiæ, ſi ſententia depoſitionis ſua apparuerit iniuſta, ex ordine, & ex cauſa reſtituatur per Generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiuſmodi depoſitionis ſententias in modo tantùm, vel in ordine ſit erratum, cauſa depoſitionis legitima exiſtente: tunc non reſtituatur depoſitus, & deponens circa depoſitionem ad arbitrium d. Generalis Capituli puniatur. In caſibus quoq; in quibus peracta pœnitentia, infamia remanet, depoſitus ineligibilis ſit omninò; in illis in quibus poſt peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, poſtquam impoſitã pœnitentiã peregit, eligibilis habeatur H. ec Sũmus Põtifex. Aduertendum tamen eſt, non poſſe Abbatem deponi etiam in criminibus notorijs, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio: ità ſtatuit, Leo X. in Conſt. 7. ſacroſancto approbante Concil. Lateran. ſ. 7 quæ habetur in tom. 1. Bullar. Laert. Cherub. cuius Conſtitutionis verba ad rem noſtram ſunt. Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumnijs paſſim pateat, muniri par eſt; ſtatuimus, vt nullus Epiſcopus, aut Abbas quouis inſtante, ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitima defenſionis permittatur, etiamſi crimina fuerint notoria diligenterque partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, priuari valeat.

QVÆSITVM III.
Vtrùm Abbati poſſit dari Coadiutor.

SVMMARIVM.

1 Epiſcopi olim poterant de iure Monaſterijs vacantibus Oeconomum conſtituere, & dari Abbati Coadiutorem.

2 Abbati Coadiutorem hodie quis dare poſſit.

1 De iure communi Epiſcopus poterat Monaſterijs, ac Regularibus Eccleſijs vacantibus Oeconomum conſtituere, vt notat Innoc. & Oſt. in cap. vlt. §. quòd ſi Abbas, verb. ac Monaſterio, de ſtat. Monach. poterat, nec non etiam dare Coadiutorem Abbati, ac ipſum à ſuo officio iuſtis, ac legitimis cauſis intercedentibus remouere, & illo amoto adminiſtratorem idoneum Monaſterio cõſtituere, qui bonorũ temporalium curam gereret, quouſque ipſi Monaſterio de Abbate prouiſum fuiſſet, vt notat idem Oſtien. ibid. Archid. in c. vlt. nu. 4. de offic. ordin. in 6. & habetur in Synodo Nicæna 2. can. 11. Act. 7. prout refert Renat. Choppinus Monaſtic. lib. 2. tit. 3. ſub num. 7. Verùm quia demum Sedis Apoſtolicæ priuilegio Religiones ferè omnes ab Epiſcopotum, & aliorum Ordinariorum iuriſdictione exemptæ fuerunt; ità poteſtas, quam ipſi Ordinarij in Regulares habebant, traslata fuit in Superiores intra ipſas Religiones;

2 idcireo quando eontingeret aliqua de iuſta cauſa alicui Abbati Coadiutorem dari opportere, puta, ex cauſa infirmitatis perpetuæ, c. 1. de cleric. ægrotãt vel ſenij; tunc datio talis Coadiutoris ſpectaret ad Abbatem Generalem, ſiue ad Diffinitorium. In qua re, quemadmodum per priuilegium Summorum Pontificum hæc prouiſio Coadiutoris, ficut, & tota alia Religionis adminiſtratio data eſt Religionis Prælatis; ità etiam eorum Prælatorum in hoe negotio decreta obſeruanda ſunt, & vniuſcuiuſq; Congregationis Conſtitutiones à Sede Apoſtolica approbatæ inſpiciendæ.

QVÆSITVM IV.
An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia, remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.

SVMMARIVM.

1 Refertur ſententia negatiua.

2 Refertur ſententia affirmatiua.

3 Depoſitur ab Abbatia remanet Monachus in Monaſterio, in quo depoſitus fuit.

4 Depoſitus ab officio præſupponitur culpabilis.

5 Abbas à ſuo munere depoſitus, vel renuncians hodie ſub cuius obedientia remaneat.

6 Abbati, qui ſui muneri ſponte ceſſit, & ab eo ſinè culpa depoſitus fuit, competit primus locus poſt Abbatem in Choro, & Conuentu.

1 Ioan. Andr. in cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach. tractans hanc quæſtionem concludit cum Guid. Mutinen. Abbatem, qui renunciauit Abbatiæ, non remanere Monachum illius Monaſterij, cui præfuit, ſed ſub obedientia Epiſcopi loci; eius ratio eſt, quia ius Monachatus, & ius Abbatiæ ſunt diuerſa: nam Monaſterium obligatur Abbati, vt Patri, Monacho autem, vt filio; ſed Monachus per promotionem ad Abbatiam ceſsit iuri, & obligationi Monachatus, quod ius non poteſt de nouo reuiuiſcere, alio non interueniente, c. quæris, de conſecrat. d. 4. Ioann. Andr. ſequitur Federic de Senis conſ. 19. & Ioan. de lignan. in clem. ne in agro de ſtat. regular.

2 Quòd autem remaneat Monachus illius Monaſterij, vbi deponitur, vel renunciat, tenet Panormit. ind. c. cum ad Monaſterium num. 13. vbi plenè reſpondet rationibus in contrarium à Ioann. Andr. adductis, & ibi etiam Anton. de Butr. idem

teuet

tenet *Bald. in l. penult. ff. de Senato. & Brixien. in repertor. suo in verbo Abbas,* quos rafert *additio Panormit. in d. cap. cum ad Monasterium verb numquid Abbas lit. A.* & hanc vltimam opinionem procedere de æquitate, licèt prima procedat de rigore iuris, ait idem *Panormit. in cap. sicut ex literis 13. num. 1.* vbi etiam *Felin. col. 1. num. etiam 1.* alijs citatis, *de iure iurand. Graff. decis. aur. par. 2. lib. 3. cap. 23. num. 19.* Horum ratio est, quia alias, peior esser conditio innocentis, quàm eius, qui culpa
3 caret; nam depositus ab Abbatia remanet Monachus in Monasterio, in quo depositus fuit, vt ibi pœnitentiam agat, secundum Abbatis iudicium, & Regulam, secundum *Ostien. in d. cap. cum ad Monasterium*, quod colligit ex illis verbi tex. *Deposi-*
4 *tum castigandum, secundum Regulam.* Depositus autem ab officio præsupponitur culpabilis *l. filijs §. Senator ff. ad municipal. cap. at si clerici de iudic. c. super his c. qualiter il 2. de accusat.* ergò si depositus remanet Monachus Monasterij, à cuius administratione depon tur, multò magis renuncians remanebit Monachus Monasterij, cui præfuit, quia renunciatio etiam sinè culpa fieri potest.

5 Verùm hæc quæstio fortè olim locum habere poterat, quando Monasteria nondum erãt sub vno capite simul congregata, nec efficiebant vnum corpus Religionis, sed erant veluti diuersa membra inter se diuisa; nec dum etiam ab Episcoporum iurisdictione exempta erant; postquam autem omnia Monasteria vnius Ordinis se in vnum congregauerunt, vnum Abbatem Generalem sibi perficiendo, cui cœteri inferiores Abbates subiecti sunt ab Ordinariorum iurisdictione immunes, & quælibet Religio, & Congegatio Religiosa vnum tantùm Monasteriũ, repræsentare videtur, cessat supradicta proposita quæstio; est enim certũ, quòd Abbas ab Abbatia iustis de causis depositus, vel spontè illi cedens remanet sub obedientia sui Generalis, vel alterius Superioris, in cuius potestate est, illum assignare in aliquo ex Monasterijs suæ Religionis ad ipsius Superioris arbitrium.

6 Notandum autem, quòd Abbati qui à suo munere, & dignitate Abbatiali sinè culpa depositus fuit, vel illis spontè renunciauit, competit primus locus in Choro, & Conuentu post Abbatem, in memoriam pristinæ dignitatis, ità *Ioan. de Lignano in clem. ne in agro de stat. Monach. & ibi Ioan. de Imola vers. in vlt. quæst* quos refert, & sequitur *Felin. in cap. quæ in Ecclesiarum col. 38. num. 81. de rescript.*

QVÆSITVM V.

An Abbas Commendatarius, vel secularis possit suam Abbatiam in gratiam alicuius resignare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio Ecclesiasticorum beneficiorum de iure canonico libera, & sinè vlla pactione esse debet.*
2 *Episcopo, & Prælato non licet, successorem sibi nominare.*
3 *Resignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Romano Pontifice, de stylo Curiæ, admittuntur.*
4 *Commendatarius an possit beneficium sibi commendatum in alterius gratiam resignare.*

1 De iure Canonico renunciatio beneficiorum Ecclesiasticorum libera, & pura sinè vlla pactione esse debet *cap. ex parte lo primo cum gloss. ibi in verbo omnino, de offic. deleg.* quia cum quis suum beneficium renunciat ea conditione, vt alteri conferendum sit, videtur successorem in beneficio constituere, & nominare, qui modus in nullo Prælaturæ, aut dignitatis, vel beneficij Ecclesiastici genere vsu receptus est; ne Ecclesiastica beneficia quasi testamento legari, vel relinqui viderentur, quòd maximè sacri Canones abhorrent ad præcauenda pericula, quę facilè euenirent, si quilibet secundùm proprium affectum successorem sibi nominare, & eligere posset. Vnde in *Concilio Antiocheno* relato in *can. Episcopo, 8. q. 1.* sta-
2 tutum est. *Episcopo non licere, pro se alterum successorem sibi constituere, licèt ad exitum vitæ perueniat; quòd si tale aliquid factum fuerit, irritum sit, huiusmodi constitutum.* pro Abbatibus in *Concilio Cabilonen. cap. 1. §. 12.* super hac materia, ita statutum reperio. *Si quilibet Abbas elegerit successorem, ipse, qui sic eligitur de facultatibus ipsius Monasterij, ad regendũ nullam habeat facultatẽ*; idem habetur ex pluribus alijs iuribus seqq. ex quibus, & alijs similibus expræsè percipitur, quàm sit sacris Canonibus exosa, hæreditaria successio in beneficijs Ecclesiasticis, nec non etiam omnia ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem, ac speciem præseferunt.

3 Verùm de stylo, & vsu Curiæ Romanæ introductum est, vt coram Summo Pontefice huiusmodi resignationes fierent, & admitterentur, sub ea conditione, vt beneficia Titio conferantur, addito in renuncianione ab eo, qui renunciat, se non aliter, nec alio modo renunciare, quàm si Titio conferantur. *Vt scribit Cassador. decis. vlt. de renunciat. & decis. 2. de simon Couar. var. resol. lib. 1. cap. 5. sub num. 5. Azor. instit. moral. p. 2. lib 7. cap. 21. q. 1.* Ab-
4 baria autem, seu beneficium ad tempus alicui cõmendatum in alterius gratiam, & fauorem à Commendatario resignari non potest, quia ius, & titulum in Abbatia non habet, sed solam administrationem, quam poterit etiam coram loci Ordinario dimittere, quia tunc licèt nullum ius, aut titulum à se abdicet, deponit tamen simplicem illam curam, & administrationem, quam habebat. Si vero Abbatia ei in perpetuum commendata sit, saltem durante eius vita, poterit illam in manibus Summi Pontificis, etiam in fauorem alicuius resignare, quia Commendatarius ad vitam ius habet in Abbatia, sicut obtinens beneficium in titulum, ita *Azor. 2. p. instit. moral. lib. 7. cap. 25. q. 10.* Semper autem Abbatiæ, Prioratus, qui Consistoriales dicuntur, & alia huiusmodi beneficia commendata, quæ Sedi Apostolicę reseruata sunt, coram Summo Pontifice resignari debent, si resignatio fiat alterius gratia, & fauore, quia cum sint reseruata prouisioni, & collationi Apostolicæ, ab in-

ab inferioribus in eis manus imponi non possunt. *Azor. d. c. 25. q. 2. & 9.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas Commendatarius, vel secularis possit suam Abbatiam resignare, reseruato sibi regressu, & accessu, & ingressu

SVMMARIVM.

1 *Recessus, accessus, & ingressus qui dicatur.*
2 *Regressus, accessus, & ingressus ad beneficia sublati sunt.*
3 *Accessus, regressus, & ingressus, ad beneficia potest Summus Pontifex ad sui libitum concedere.*
4 *Regressus, accessus, & ingressus ad beneficia Pensionario ob non solutam pensionem in Curia Romana sunt in vsu.*

1 PRo huius quæsiti intelligentia sciendum est, quòd quando coram Romano Pontifice aliquis beneficium suum in alterius gratiam, & fauorem resignat, solet resignãs impetrare à Papa facultatẽ, qua certis de causis possit ad beneficium resignatum regredi, & hic dicitur regressus, qui nihil aliud est, nisi ius, ad cessum, vel dimissum beneficium, vel illius ius in quodam euentus reuertendi; regredi enim est, redire ad locum, à quo quis discesserat. Et hoc ius tripliciter nominatur: nempè regressus, accessus, & ingressus. Regressus conceditur, quando traditur resignanti facultas, vt si resignatarius præmoriatur, possit ipse resignans propria auctoritate ad beneficium dimissum, quod ante resignationem legitimè possidebat, redire. Est enim ad regressum necesse, vt is, cui cõceditur, beneficij possessionẽ anteà obtinuerit. Accessus ad beneficium tunc reseruatur, cum alicui fit potestas intrandi, seu adipiscendi beneficium, vel illius possessionem, quam antea nunquam habuerat. Ingressus reseruatur beneficium resignanti, cum quis cedit beneficio, cuius titulum, & ius canonicè obtinuerat, sed nondum erat possessionem adeptus, & datur ei facultas, vt si resignatarius præmoriatur, beneficium dimissum ipse propria auctoritate accipiat, & illius possessionem adeat, latè de his, *Rebuff. in prax. benefic. p. 3. tit. de regres. ib. Mandos. de signat. gratiæ verb. regressus, & accessus, Azor. instit. moral par. 2. lib. 7. cap. 21. quæst. 2.*

His ità notatis dicendum est, quòd hodie præ-
2 ter Constitutionem Pauli IV. quæ incipit, *Ad Romani Pontificis*, in qua irritantur regressus, & accessus Cardinalibus concessi ad plures Ecclesias Cathedrales, & Metropolitanas: & præter id, quod decernitur in Conc. *Trid. sess. 25. de reform. c. 7.* extat etiam *Bulla Py V.* quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia*, in qua omnes regressus, accessus, & ingressus sub quibuscumq; formis, & quibuscumq; personis, & quomodocumq; concessis, tolluntur, & à Summis Pontificibus irritantur; tùm quia iure communi introducti non sunt, nisi in vtilitatem, & cautelam resignantium beneficia inuenti: quia de iure communi cedenti, seu renuncianti non datur regressus ad ius, cui renunciauit, iuxt. tex. in l. *quæritur, ff. de aedilit. edict. c. quam periculosum, iuncta gloss. 7. q. 1. §. sic illis 23. q. 4. c. cos, ext. de pact. notat Paris. cons. 5. num. 165. vol. 4.* tum etiam, vt omnis in beneficijs, & commendis obtinendis remoueatur ambitiosa cupiditas, & vt quædam (vt ità dicam) hæreditariæ successionis species auferatur, & ne Ordinarijs facultas in conferendis beneficijs minueretur, ità docet *Mandos. in prax. sign. grat. tit. regressus, & accessus §. regressus, & accessus, ex decreto Pauli IV. & §. seq. Azor. instit. moral p. 2. lib. 7. cap. 21. q. 3. & 4.*

3 Verùm Summus Pontifex ad sui libitum regressus, & accessus, & ingressus ad beneficia concedere potest; ipse enim in beneficialibus est Dominus absolutus, *c. cuncta per mundum, 9. q. 3. gloss. fin. in c. fin. de præbend. in 6. notat. Mandos. loc. cit. vers. non tamen negauerim.*

4 Item, adhuc in Curia Romana regressus, & accessus, & ingressus conceduntur pensionario, si ei temporibus statutis debita pensio non soluitur; quia huiusmodi regressus, accessus, & ingressus non fuissent per Conc. *Trid.* neque per *Constitutionem prædictam Py V.* sublati, nec etiam omnes alij iure communi subsistentes, vt de regressu, qui habetur in *c. si beneficia de præb. in 6.* vt notat *Azor. d. cap. 21. q. 5.*

QVAESITVM VII.

An liceat resignare Abbatiam secularem, vel commendatam cum reseruatione certæ pensionis.

SVMMARIVM.

1 *Pensionem super beneficij redditibus iusta de causa imponi de iure communi licitum est.*
2 *Pensio in vita subsidium, & alimentorum gratia assignata censetur in piam causam imposita.*
3 *Pensio etiam super beneficijs commendatis imponi potest.*
4 *Pensio super Abbatijs Consistorialibus Ordinariorum imponi nequit.*
5 *Ad impositionem pensionis requiritur maior auctoritas, quam ad conferendum beneficium.*

1 DE iure communi licitum est, vt ex iusta causa pensio ex beneficij redditibus soluenda imponi possit, *c. ad audientiam 2. de rescript. c. quamuis de praben. in 6. c. conquerenti de cleric. non resid.* & ibi *Doct.* Sed præter prædictum ius commune, introductum est etiam, vt spontè dimittenti beneficium pensio reseruetur, vel quando vacat beneficium conferatur vni, alteri verò detur pensio ex fructibus beneficij iam collati soluenda: quæ pensio cum concedatur in vitæ subsidium, & ali-
2 mentorum gratia censetur in piam causam imposita *Dec. cons. 72. incip. viso puncto, ante num. 3. & consil. 120. incip. & pro tenui, ferè per tot. Mandos. de signat grat. verb. pensiones §. pensio aut cõceditur.*
3 Quòd autem talis pensio imponi etiam possit super Abbatijs, & cæteris beneficijs commendatis, ex eo probari potest; quia beneficia in perpetuum com-

commendata censentur, æquè ac beneficia in titulum collata, *Præposit. in c. 2. num. 4. & 5. 1. q. 3. Anan. in c. non satis de Simon. Gambar. de offic. deleg. lib. 6. num. 154.* Sed, de stylo Curiæ, beneficio in titulum collato pensio constituitur, vt omnes fatentur; ergò & in Abbatia commendata.

4 Hic autem notandum, quòd Abbatiæ Concistoriales, quarum Abbates à Sede Apostolica suarum electionum cōfirmationem obtinere habent, loci Ordinariorum iurisdictioni non subsunt, & ideo super ijs pensiones auctoritate Ordinariorum imponi nequaquam possunt; quia id esset actus iurisdictionis Episcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè subijciuntur.

5 Prætorea hoc magis confirmatur; quia ad pensionis impositionem maior auctoritas requiritur, quàm ad beneficium conferendum; cum hoc sit iuri communi conforme, illud verò contra *tit. Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur*; sed Abbatiæ Concistoriales à Sede Apostolica conferri debent (propter hoc enim Concistoriales dictæ sunt, quia in Concistorio à Summo Pontifice prouidentur) ergò &c. de qua re latè *Franciscus Zypæus in 3. lib. Iuris Pontificij Noui controuer. 2. & 3.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores possint beneficiorū resignationes recipere, nec non permutationes admittere, & approbare.

SVMMARIVM.

1 *Instituendi ius habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quę potest instituere.*
2 *Resignatio habet vim destitutionis.*
3 *Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere.*
4 *Prescribens facultatem conferendi beneficia, nō præscribit facultatem destituendi illis, quos instituit.*
5 *Præscriptum tantum censetur, quantum possessum.*
6 *Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere.*
7 *Episcopi possunt beneficiorum resignationes recipere.*
8 *Instituere, & destituere est iurisdictionis.*
9 *Prælati inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes dicuntur Ordinarij.*
10 *Ecclesias pleno iure subiectas habere quid sit.*
11 *Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet.*
12 *Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Episcopus.*
13 *Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare.*
14 *Prælati inferiores non exempti possunt beneficiorum permutationes approbare, si hanc facultatem præscriptione acquisierint.*

1 QVoad primam huius quæsiti partem notandum est, quòd Regulariter habens ius, & potestatē instituendi in beneficio, habent etiam facultatem recipiendi resignationem illorum beneficiorum, ad quæ potest instituere. *Ità Anton. de Butr. in cap. 2. num. 3. de in integr. restit. & in cap. ad audientiam num. 6. de his, quæ vi, met. caus. fiunt, & in cap. quod in dubijs num. 11. vbi etiam Compostell. de renunciat.* & alij, quos refert *Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 7. q. 1. num. 2.* quod est intelligendum, si ille, qui potest instituere, potest etiam beneficiarios inuitos iustis de causis destituere: alias non poterit huiusmodi resignationes
2 recipere; quia resignatio habet vim destitutionis: per eam enim renuncians desinit esse intitulatus, & beneficiatus. Sic docent *Panormit. in d. cap. quod in dubijs num. 6. & in cap. cum ex iniuncto nu. etiam 6. de hæretic. Rotæ decis. 6. propè med. de renunciat. & decis. etiam 6. num. 2. de rer. permut. in nou. Gabriel. cons. 187. num. 4. lib. 1.* & alij.

3 His positis, pro solutione quæsiti, dico primò; Abbates, & Prælati Episcopo inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere: quod est certum, & clariùs patebit ex inferiùs dicendis; & ideo licèt horum aliqui præscripserint facultatem conferendi beneficia: non tamen poterunt eorumdem resignationes recipere, nisi hanc etiam facultatem præscripserint, vt docent *Zabarell. in clem. 1. sub num. 16. vers. aliquando de renunciat. Anton. de Butr. in d. cap. quod in dubijs nu. 7. Panormit. d. cap. cum ex iniuncto 9. vlt. num. 3. Rebuff. in prax. tit. forma visit. num. 108.* & alij apud
4 *Flamin. Paris. d. lib. 7. q. 10. num. 9.* Quia præscribens facultatem conferendi beneficia non videtur præscribere facultatem remouendi, vel destituendi illos, quos ipse instituit. Et licèt regulariter qui potest instituere, possit etiam destituere: *cap. 1. & 2. de capell. Monac. cap. cum & plantare,*
5 *§. & in Ecclesijs, de priuileg.* tamen hoc non habet locum in præscriptione, in qua est Regula, quòd tantum præscriptum, quantum possessum. *Gloss. in cap. auditis, in verb. interruptione, de præscript. Alexand. cons. 120. in fine lib. 4. Cardinal. Paris. cons. 114. col. penult. vol. 1.* & alij.

6 Dico secundò. Abbates, & Prælati inferiores exempti Episcopalem iurisdictionem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere. Probatur primò, quia qui possunt destituere, possunt etiam beneficiorum resignationes recipere, vt suprà diximus; sed Abbates, & Prælati exempti possunt destituere, *Cardinal. Paris. cons. 12. nu. 14. vol. 4.* & hoc importat iurisdictio Episcopalis,
7 quam habent. Secondo probatur, quia sicut Episcopi possunt beneficiorum resignationes admittere, vt probatur *in cap. admonet de renunciat. & in clem. multorum de pœn. & in cap. 1. de rer. permut. in 6.* notant *Zabarell. in cap. dilecti num. 1. de præbend. Panormit. in d. cap. admonet, Rebuff. de pacif. possessor. num. 104. fuse de visit. lib. 2. cap. 10. n. 19. & cap. 28. num. 11.* ità etiam Abbates, & Præla-
8 ti exempti, de quibus loquimur: instituere enim, & destituere, est iurisdictionis, non ordinis Episcopalis, vt constat.

9 Tertiò, quia huiusmodi Abbates, & Prælati dicuntur Ordinarij, vt probauimus *in 1. disput. quæs. 4.* & habent

& habent Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, ideò quòd in illis Epiſcopus ſe intromittere nequit. At
10 habere Eccleſias pleno iure ſubiectas idem eſt, ac habere in eis poteſtatem inſtituendi, & deſtituendi, viſitandi, & corrigendi, *Card. pariſ. d. conſ. 22. & conſil. 35. num. 9. vol. 4.*

11 Quoad ſecundam quæſiti partem, certum eſt, quòd beneficiorum permutatio Superioris auctoritate fieri debet, *c. quæſitum, & c. penult. ex. de rer. permut. Nauar. conſ. 42. num. 1. tit. de ſimon. Couaſ. de beneſic. part. 1. cap. 9. nu. 2. Vgolin. de ſimon. tab. 1. cap. 27. §. 2. Leonard. Leſſ de iuſtit. lib. 2. cap. 34. nu. 196. & cap. 35 nu. 10. Azor. moral. inſtit. par. 2. lib. 7. cap. 29. q. 3. & 4. & 13. latè Suar. de relig. tom. 1. tract 3. de ſimon. lib. 4. cap. 32. per tot. Garc. de beneſic. part. 11. cap. 4. num. 56. Ioann. à Cokier de permut. beneſic. cap. 2. & alij.*

12 Quòd autem hic Superior intelligatur Epiſcopus, apertè colligitur ex d. *c. quæſitum*, ibi, *ſi autem Epiſcopus*, & ex *cap vnic. de rer. permut. in 6.* ibi, *in manibus tuis ipſa reſignant*, quod eſt intelligendum reſpectiuè de vnoquoque Epiſcopo pro ſua Diœceſi. Atque ità firmant *Couaſ. d cap 9. nu. 3. Azor. d. q. 4. Suar. d. cap. 32. num. 9. Garc. d. cap. 4. num. 60. Ioann. à Cokier. d. cap. 2. num. 62. Martin. Bonacin. in tract. de ſimon. q. 4. §. 12. num. 7. & alij*
13 *locis cit.* Qua ratione etiam Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores exempti iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes poſſunt huiuſmodi beneficiorum permutationes facere, & approbare. Quia hæc facultas competit Epiſcopis ratione iuriſdictionis, non verò ratione dignitatis, aut Ordinis; & ideò cùm hi Prælati Epiſcopalem iuriſdictionem habeant: non videtur, cur illis deneganda ſit facultas, permutationibus beneficiorum auctoritatem interponendi. Et licèt in *c. quærenti de rer. permut.* ſolius Epiſcopi mentio fiat: id tamen non refert; tùm quia denominatio ſumi ſolet ab eo, quod eſt regulare, & ordinarium, per quod non excluduntur, immo comprehenduntur ea, quæ ſunt eiuſdem rationis, *Tiraquell. lib. 1. de retract. §. 20. à num. 4. vſq. ad 10.* tùm etiam, quia Epiſcopus vno modo, & quaſi formaliter dicitur ratione iuriſdiſtionis Epiſcopalis, ideſt quoad officium, & curam: licèt non ſit talis quoad dignitatem, & conſecrationem; qua ratione Abbates, & Prælatos huiuſmodi Epiſcoporum appellatione aliquo modo venire, docuimus ſupra *diſput. 1. quæſ. 5.* vnde quando id, de quo agitur, pertinet purè ad iuriſdictionem ordinariam Epiſcopi, intelligitur habens iuriſdictionem Epiſcopalem; character enim, & dignitas nihil ad talem actum influunt; exprimi tamen ſolet Epiſcopus, potiùs quàm alius: quia Epiſcopus Ordinariam iuriſdictionem habere conſueuit. Atq; quòd Prælati Epiſcopo inferiores Iuſdictionem Epiſcopalem habentes veniant hic appellatione Superiorum, & poſſint beneficiorum permutationes admittere, & approbare, docent, *Panor. in d. cap. quæſitum num. 4. Couaſ. d. cap. 9. num. 4. Gregor. Lopez. l. 2. tit. 6. p. 5. gloſſ. 6. Rebuff. in praxi tit. de permut. num. 20. Rot. deciſ. 5. & 6 de rer. permut. in non Suar d. cap. 32. à nu. 11. vſq; ad 14. Nicol. Garc. d. cap. 4. nu. 70. Io. à Cokier. d. tract. cap. 6. num. 2. Reginald in prax. fori pænit. lib. 23. num. 261. Martin. Bonacin. d. §. 12. ſub num. 7. verſ. alij verò, & ſeq.*

14 Cæteri autem Prælati Epiſcopalem iuriſdictionem non habentes, non poſſunt permutationibus beneficiorum auctoritatem interponere; niſi hanc facultatem præſcriptione acquiſierint, *Leſſ. d. cap. 34. num. 196. Azor. d. cap. 29 q. 4. in fine Cokier d. cap. 2. num. 12. & cap. 6. num. 2. Garr.* & alij.

DISPVTATIO XIV.

De Reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficiũ quodlibet de iure cõmuni reſidẽtiã requirit.*
2 *Reſidentiam non requirunt de generali conſuetudine beneficia ſimplicia, niſi per aliquod particulare Statutum contrarium caueatur.*
3 *Reſidere perſonaliter tenentur omnes habentes beneficium cum cura animarum.*
4 *Abbates, & Prælati Regulares reſidere tenentur. Et quid de Prælatis ſecularibus num. 5.*
6 *Abbates, & Prælati inferiores, habentes propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali poſſunt cum beneficiarijs ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſ-*

pensare; sicut Episcopi cum suis.
7 *Abbates, & Prælati inferiores à quo ad residendum cogi possint.*
8 *Abbates, & Prælati Generales nõ coarctantur ad residendũ in particulari loco Religionis, sed debent residere, vbi magis ipsorũ præsentia necessaria fuerit.*
9 *Generales Religionum an possint ad alicuius Principis instantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites suarum Religionum, accedere.*
10 *Rectores Parochialium Ecclesiarum, vbi residere teneantur, quando duas habent Ecclesias Parochiales, alteram in Ciuitate, & alteram extrà eius mœnia, & num. 12.*
11 *D. Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur.*
12 *Dignitas loci an conferat ad insignitatẽ, & maiorem dignitatẽ Ecclesiæ, itàut Rector duas habens Ecclesias Parochiales in ea residere teneatur remissiuè.*
13 *Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat in altera prouisa de Vicario.*
14 *Decisiones Rotæ super hac materia referuntur.*

1 DE iure communi quodlibet Beneficium resi-
dentiam requirit *can. Sanctorum 70. dist. cap.*
quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap.
inter quatuor, cap. fin. de cleric. non residen. cap.
ad hoc de præbend. tamen de generali consuetudine
2 id non procedit in Beneficijs simplicibus, vt tra-
dunt *Panormit. in cap. extirpandæ §. qui verò nu. 31.*
de præbend. Felin. in cap. dilectus il 2. num. 1. de re-
script. Rebuff in praxi tit. de dispensat. de non resid.
num. 8. Mandos. in reg. 1. Cancellar. q. 13. num. 8.
Cæsar de Graff. decis. 4. num. 3. de præbend. Seraph.
dec. 639. num. 5. Rota decis. 86. nu. 3. & decis. 175.
num. 2. & 489. num. 1. par. 2. recent. & decis. 175.
num. 2. & decis. 108. num. 4. coram Gregorio XV.
Nisi tamen adesset aliqua specialis consuetudo,
vel statutum in aliquo particulari loco, per quod
Beneficia simplicia obtinentes arctarentur ad re-
sidentiam, esset enim attendendum; quia per il-
lud reuertitur ad ius cõmune, & de facili vnaquæ-
que res vertitur ad suum statum antiquum, *Rota*
d. decis 375. nu. 2. & 489. nu. etiam 2. par. 2. recent.
& d. decis. 175. num. 4. coram Greg. XV. vbi *Adden.*
3 Omnes habentes Beneficium cum animarum
cura, siue in foro interiori tantùm, siue in exte-
riori tantùm, siue in interiori, & exteriori simul
(vt est Episcopatus, Abbatia, & quodcunq; aliud
iurisdictionem simul cum Pastorali cura annexam
habens) ad residendum in suis Ecclesijs, & Mo-
nasterijs, vel locis sui Beneficij adstricti sunt, *cap.*
ad hæc, & cap. extirpandæ §. qui verò de præbend.
cap. quia nonnulli de cleric. non resident. & cap. licet
de elect. in 6. quos Canones innouauit, & confir-
mauit *Synodus Tridentina sess. 6. de reformat. cap. 1.*
4 *& sess. 23. de reformat. c. etiam 1.* Igitur Abbates
Conuentuales Regulares, quos verè, & propriè
Prælatos esse, atque animarum curam simul cum
iurisdictione in suos Monachos habere iam pro-
batione non indigent, proculdubio tenentur per-
sonaliter residere, & adesse in Monasterijs, & lo-
cis, quorum administratio, & cura ipsis tradita est;
quod est certũ, & ab omni ambiguitate remotum.
5 Idem dicendum est de Abbatibus secularibus
& Prælatis Episcopo inferioribus: nam ipsi ad re-
sidendum quoq; personaliter in locis suorum Be-
neficiorum adstringuntur, prout præter citata
iura, voluit *Concil. Tridentin. in d. sess. 24. de re-*
format. cap. 12. & reformauit *Rota apud Seraph.*
decis. 1452. num. 1. Immo Abbates, Priores, Præposi-
ti, & alij Superiores Ecclesiarum Collegiatarum,
licèt iurisdictionem in Canonicos habeant, nibilo-
minus cogi poterunt ad residendum ab Episcopis,
sub quorum Diœcesi extant, vt decisum fuisse, re-
ferunt *Garc. de benef. p. 3. c. 2. num. 181. Aloys. Ricc.*
in Collect. dec. p. 7. collect. 1591. & alij apud *Barbos.*
de offic. & potestat. Episc. p. 3. alleg. 53. num. 108.
6 Secus dicendum censeo de alijs Prælatis, qui nul-
lius sunt Diœcesis, sed habent proprium territo-
rium, vbi curam animarum cum Episcopali iuris-
dictione exercent; hi enim sunt Episcoporum loco,
& cum Canonicis, & Parochis, vel alijs huiusmo-
di Beneficiarijs sibi subiectis possunt, super nõ resi-
dendo dispensare, sicuti possunt Episcopi cum suis
subditis, *c. licèt canon. §. fin. iuncta glo. de elect. in 6.* Et
7 ideò ipsi nõ ab Episcopo, sed à Sũmo Põtifice ad re
sidendũ cogi poterunt, & licentiã super non residen
do ab eisdem, à quibus Episcopi, obtinere debent.
Dubium est autem, an Abbates, & Prælati Ge-
8 nerales ad residendum in aliquo particulari Reli-
gionis loco teneantur. In quo si Abbatis Genera-
lis nomen, & rem ipsam perpendamus, eorum
residẽtia non videtur vni loco coarctanda: sed mo
dò, in hoc, modò in alio Religionis Monasterio ad
eorũ libitũ, vel prout necessitas exegerit, residere
poterunt: ex quo residentiæ obligatio in eis locum
non videtur habere. Nihilominus Generalis Ab-
bas, nec non Prouincialis, siue Nationalis, sicut
præ alijs Abbatibus magis Episcopis assimilẽtur:
& sicut Episcopi ad residentiam tenentur iure Di-
uino, & Pontificio; ità Abbates Generales, &
Prouinciales, siue Nationales, qui licèt certum,
& determinatum locum residentiæ non habeant,
tenentur tamen residere in eo loco, vbi magis ipso-
rum præsentia fuerit necessaria.
Sed dubium est, an ad aliquorum Regum, siue
9 Principum instantiam ad partes aliquas remotas,
extrà limites suæ Religionis possint accedere. Cui
dubio respondetur, quòd si eorum absẽntia vltra
tres menses durare debet, absq; speciali Summi
Pontificis licentia, id facere non possent, iuxtà
præceptum *Conc. Trid. locis citatis*; Et id, quod
dictum est de Abbate Generali respectu totius
Ordinis, & Congregationis, dicendum est de
Prouincialibus, seu Nationalibus Prælatis respe-
ctu suarum Prouinciarum, seu Nationum. In
nõnullis autẽ, ac ferè omnibus Monachorũ Cõgre
gationibus Abbates Generales ordinariã residẽtiæ
sedẽ in aliquo præcipuo, & particulari loco habe-
re solẽt, in quo magis eorũ personæ est necessaria:
puta, vbi maior Monasteriorũ est numerus; vt Ge-
ralis Cisterciẽ, cuius ordinaria sedes Cistercij
Monasterium est, sic etiã Generalis Cluniacensiũ,
ac Cælestinorũ, & olim Generalis nostræ Congre-
gationis Vallis Vmbrosæ; qui ordinariam sedem
in Cœnobio D. Mariæ Vallis Vmbrosæ habebat,
nunc autem in Cœnobio S. Bartholomei de Ripo-
lis

lis propè Florentiam, & extrà eius mœnia, quæ ordinariæ Generalium Abbatum, & Præsidentium sedes speciali gaudent priuilegio, vt Parochi in eis ad ipsorum Generalium nutum deputentur, nec ab Episcopis, vel eorum Vicarijs examinandi sunt; neq; in eorum institutione, aut destitutione Episcoporũ consẽsus requirendus est, vt voluit *Cõcil Trid. sess. 25. de Regular. cap.* 11. de qua re alibi.

10 Quòd autem hic principaliter diximus, Abbates Generales ordinariam residentiæ sedem habere in aliquo præcipuo, & particulari loco, in quo magis eorum persona necessaria est, puta vbi maior Monasteriorum est numerus; non est inducendum à paritate rationis, vt Rectores Ecclesiarum Parochialium, siue Regulares, siue seculares illi sint, perinde teneantur residere in loco, vbi magis necessaria est ipsorum persona, ob maiorem filianorum multitudinem, si duas habeant Ecclesias Parochiales in Ciuitate alteram, & alteram extrà mœnia alicuius Vrbis; hi enim debent residere in Ciuitate, prouisa tamen Ecclesia extrà Vrbem iuxtà dispositionem *c. ad audientiam de Eccles. ædific.* & decreti *Concilij sess. 21. c. 4.* vt ad petitionem Episcopi Aquilani 15. Ianuarij 1576. Illustrissimi DD. Cardinales conciliaribus declarationibus præposiui decreuerunt. Et declarationem, quam duximus inferiùs subscribendam post Episcopi quæst: in supplici libello, quia apud alios mutila, & alterata reperitur impressa, mutuauimus ab originali literarum exemplo, quod asseruatur in mani-
11 bus D. Ioannis Caroli Picæ Aquilani Patritij Sacræ Theol. & V. I. D. Prorhonotarij Apostolici, & nobis ob spectatam illius animi ingenuitatem, morum suauitatem, & singulare iudicij acumen, doctrinarum varietate refertum amicitia coniunctissimi, qui cùm hæc scribimus Vicarium Generalem agens Episcopi in Patria, Romæ moratur pro Ecclesiastica libertate, & iurisdictione tuẽdis, nullum non mouens lapidem, & certam consecuturus victoriam, ad sanguinem vsque desudans. Tenor autem literarum, & declarationis in margine petitionis, alijs quàm plurimis petitionibus, & declarationibus ad rem nostram non facientibus ibi relictis, talis est. A tergo Reuerendiss. Domino vti fratri Episcopo Aquilano; intùs verò *Reuerendiss. Domine. Sacra Congregationis Cardinalium Tridentini Concily Interpretum sententiam de ys, quæ per libellum bis literis adiunctum proponebantur, in margine illius descriptam Amplitudo tua videbit. Quam diligenter seruandam curabit, & benè in Domino valebit. Romæ die 15. Ianuarij 1596.*

Vti Fr. Philipp. Boneompagnus Car. S. Sixti.
Illustriss. & Reuerendiss. Signori.

LA Città dell'Aquila fù fondata da diversi Popoli di Castelli, che habitauano, & habitano hoggi intorno alla Città predetta: & ogn'uno di quei popoli, che concorsero all'edificatione di essa, si fece, e fabricò vna Chiesa, dotandola chi di poco, & chi d'assai, secondo quei Popoli poteuano. Li Rettori di quelle Chiese erano, si come sono, obligati alla cura delli Parrocchiani, che habitano tanto dentro la Città, come di quelli, che restorono fuori in quei Castelli, & non potendo far residenza di persona, se non in vn loco solo, hanno eletto di risedere nelle Chiese dentro la Città; & in quelle di fuora mandano vn sustituto, & così hanno osseruato, & osseruano tuttauia. A me è paruto, che tal cosa non passasse molto bene, atteso che molte di dette Chiese fuora hanno mille, dua mila, & alcuna da cinque mila anime da curare, & nella Città ne haueranno diece, venti, ò cinquanta. Et perciò li diceua, che andassero à risedere, doue haueuano maggior numero di Parrocchiani. Replicarno loro, che la residenza si deue fare nella Città, come loco più degno, ancorche ci habbino manco Parrocchiani, & che così è stato sempre osseruato sino ad hoggi. Desidero sapere quelche ne risolse la Sacra Congregatione per mandarlo poi alla debita essecutione, e questo è il secondo dubio.

Sacra Congregatio hisce precibus sic respondit. *Cõgreg. Cõc. cẽsuit teneri eos residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis: et ideò si ea intrà mœnia Ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quòd si Parochiani, qui extrà Ciuitatẽ habitãt, ob locorũ distãtiã, seu difficultatem patiũtur incõmoda in percipiẽdis sacramẽtis, & diuinis officijs audiẽdis, succurrẽdũ illis esse remedio c. ad audiẽtiã de Eccl. ædif. et Decreti Cõc. sess. 21. c. 4.*

12 Et ne super hoc aliquid intactum relinquatur, quandoquidem in prædictis libello, & declaratione duo tanguntur respectiuè; dignitas quippe loci in quo sita est Ecclesia, & prouisio iuxtà *c. ad audientiam* in alia Ecclesia vbi Rector non tenetur residere. Ad sciendum an dignitas loci conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesiæ remittimus lectorem ad *D. Massombrium in sua Praxi haben. Concur. P. 2. dub. secundo per totum*: qui multis congestis iuribus, & auctoritatibus Rot. præsertim disputatiuè concludit, insignitatem loci prebere maiorem dignitatem, & insignitatem Ecclesiæ: adeò, vt dignior aliqua Ecclesia dicatur, quæ in digniori loco sita alijs, quæ in minùs digno constitutæ reperiuntur; & habetur etiam ibi ex illo, vnde dignior reputetur aliquod Oppidum, & omninò proinde, est videndus, etiam in *tractatu eiusdem de Synodo* in loco à se hic citato,

13 Sicut quoad multa, quæ spectant ad supradictũ *c. ad audientiã* quando debeat adhiberi, quale dominium remaneat Rectori principali super Ecclesia prouisa de Vicario in terminis d. c. cuique pertineant oblationes, & alia similia, tres offerimus eidem lectori Rotæ decis. pro Capitulo insignis Collegiatæ S. Mariæ de Paganica extrà mœnia Ciuitatis Aquilæ, pro quo à Vicario ab ipso constituto in executionem eiusdem *cap. ad audientiam* exercetur cura animarum in Oppido ipso Paganicæ extrà, & propè Ciuitatem prædictam, promiscuique cum ea Territorij, vt cæteræ Terræ, seu Castra adiacentia, Vrbanumque potiùs, quàm Paganicum meritum nomen, siue sanguinem, & ciuicas qualitates incolarum, siue amœnitatem, & rerum optabilium omnium vbertatem consideraueris, quatenùs occulati testis verissimæ attestationi præstanda fides extiterit; ibi enim anno proximè præterito Euangelicæ prædicationis munus absolui cum Diuinis cessantibus in prædicta nobilissima Ciuitate ad quam Quadragesimales Cõciones habiturus à prædicto R. Vicario Generali vocatus fueram benignè auditus, non minùs, quàm

ab oppidanis à maximo confluentium numero nobilium Aquilanorum, & à eunctis benè visus fui. Decisiones super hac materia à Sacra Rota factæ sunt, quæ sequuntur.

R. P. D. PIROVANO

Aquilana nullitatis Erectionis.

Lunæ 24. Maij 1610.

PLacuit Dominis per deducta per Informantes pro Archipresbytero, & Capitulo de Paganica, quòd erectio Ecclesiæ sub inuocatione Beatæ Mariæ ad Præsepe intrà fines Ecclesiæ antiquæ Parochialis, & Baptismalis, & dismembratio partis curæ animarum eiusdem nulla sit; quia in ea non interuenit solemnitas, & iusta causa, quæ sunt necessaria in huiusmodi dismembrationibus, cùm sapiant alienationem, *Lap. alleg. 66. num. 3. & 5.* & fuit sæpissimè resolutum, & præsertim in vna Eleboren. dismembrationis coram *R. P. bo. me. Iusto 17. Nouembris 1600.* & in Toletana Parochialis de Madrid coram *R. P. Corduba 19. Nouemb. 1601.* & signanter notat *Abb. in c. ad audientiam il 1. in 1. not. de Eccl. ædific.*

Deficit enim iusta causa, quia non constat, quòd propter difficilem accessum ad antiquam Parochialem aliquis ex Parochianis defecerit absque Sacramentis, vel propter impedimentum periculum sit patens, vt in casu *Lap. alleg. 66.* & prout requiritur ad hunc effectum, vt fuit consideratum in allegatis decisionibus.

Causæ autem enumeratæ in ipsa erectione non videntur sufficientes: nam sola numerositas Populi aucti non tribuit auctoritatem Ordinariis erigendi nouas Parochias, cum huic obiecto satisfaciat *Conc. Trident. sess. 21. de Refor. cap. 4.* dum cogendi sunt Rectores, vel alij, ad quos spectat cura animarum, vt sibi tot Sacerdotes adiungant, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum; & quamuis inter causas ædificandi nouas Ecclesias recenseatur etiam incrementum Populi, *c. præcipimus 16. q. 1.* tamen *Conc. Trident.* desiderauit maiorem necessitatem, scilicet distãtiam loci; & difficultatem Parochianorum accedendi ad percipienda Sacramenta, prout Sacra Congregatio Concilij declárauit, & eam sequitur *Rota in alleg. dec. Eleboren. dismẽbrationis*; & quæ in præsenti casu non iustificantur, sed potiùs contrarium apparet ex depositione testium, qui dantur in Summario num. 2. dum affirmant, nouam Ecclesiam non longè ab antiqua Matrice distare.

Postrema causa non etiam ad dismẽbrationem suffragari videtur, quia scilicet Ecclesia non sit capax totius Populi, & sit difformia, tum quia *in Concil. Triden.* non consideratur, nec *in cap. ad audientiam de Eccl. ædific.* & satis prouideri potest per erectionem nouæ Cappellæ, quæ sit in proprietate Parochialis antiquæ iuxtà eiusdem Sacræ Cõgregationis declarationem, quæ datur in Summario, quod maximè suadetur, nè ad beneficiorum diuisionem de facili deueniatur, quæ regulariter prohibetur, *c. maioribus. c. vacante. de preben. cap. 1. vbi glos. de reb. Eccles. non alien.* & fuit decisum in *d. Eleboren. supra alleg.*

Solemnitas non etiam fuit adhibita, quæ requiritur in alienatione rerum Ecclesiæ *Rot. decis. 1. de reb. Eccl. non alien. in nou. Francus in c. 1. col. 1. eod. tit.* & fuit dictum in *Marsicana coram Illustrissimo Pamphilio 14. Februarij 1594.* in hac enim dismembratione deficit consensus Capituli, ad quod pertinet antiqua Ecclesia Parochialis, & illius redditus, *cap. 1. de reb. Eccl. non alien. in 6. & c. ad audientiam de Eccl. ædific. Gabr. de citat. concl. 1. nu. 216. ampliat. 57.*

Nec suffragatur consensus Vicarij, quia cura nõ est penès ipsum, sed tantùm exercitium, nec percipit fructus Parochialis, sed percipit suum congruum de manu Capituli: & ideo defensio Ecclesiæ non spectat ad Vicarium, sed ad Capitulum, cuius citatio propterea omittenda non erat, *Abb. in c. extirpandæ. §. qui verò in repetit. num. 15. post princ. de preben.* & eò magis videbatur annullanda etiam dismembratio prædicta, quia Episcopus reseruauerat Iuspatronatus super Ecclesia erecta ad fauorem suorum consanguineorum, quod propriè spectabat ad Capitulum, *c. ad audientiam, il 1. de Eccl. ædific.* & ex his ità resolutum fuit vna tantùm parte informante.

CORAM EODEM, ET IN EADEM.

Die Lunæ 20. Decembris 1610.

CVM Dominis placuisset die 24. Maij 1610. capere resolutionem Ecclesiæ sub Inuocatione Beatæ Mariæ ad Præsepe intrà fines Ecclesiæ antiquæ, & baptismalis loci de Paganica; ac dismẽbrationem partis curæ animarum eiusdem esse nullas; suborta est exindè alia non leuis dubitatio, ad quem spectarent Ecclesia erecta, & oblationes illius; & omissa disputatione de Ecclesia, dubium proposui strictè quoad oblationes.

Et dictum fuit, illas spectare ad Ecclesiam Parochialem loci prædicti de Paganica, quia oblationes sunt de iure Parochiali, *cap. quia Sacerdotes, & cap. Sanctorum 10. q. 1.* & Ecclesia Parochialis fun dat intentum suum de iure communi super omnibus prouenientibus intrà Parochiam, *cap. pastoralis, de his quæ fiunt à Prælat. c. ad audientiam il 1. de eccles. ædific. Abb. Barb. & Imol. in d. cap. pastoralis, idem Abb. in c. dilectus, num. 4. vers. dubitatur tamen hodie, de offic. ordin. & ibid. Felin. num. 3. Innoc. Ostien. Anton. de Butr. & Abb. in rub. de Paroch. Ferret. cons. 143. num. 4. Capell. Tholos. quæst. 583. Calder. cons. 5. de relig. domib.* & quamuis *Marian. Soccin. in suo tractat. de oblat. lib. 18.* visus fit distinguere sex casus, & dubitare primò, an oblationes spectent ad Dominos, qui fabricauerunt Ecclesiã; secundò, an ad locum ipsum: tertiò, an ad Ecclesiam illius nominis: quartò, an ad Ecclesiam Cathedralem: quintò, an ad Episcopum: sextò, an ad Ecclesiam Parochialem, tamen, omnibus examinatis, conclusit spectare ad Parochialem, & cõmunis opinio Scribentium affirmauit, cũ qua Rota transit solo Capitulo de Paganica informante.

CORAM

CORAM EODEM, IN EADEM.

Veneris 10. *Maij* 1613.

HAec cauſa fuit aliàs reſoluta pro Archipreſbytero,& Canonicis Terræ Paganiezæ: ſcilicet conſtare de nullitate Erectionis Eccleſiæ Beatæ Mariæ ad Præſepe in Parochialem,& iuxtà Rotæ reſolutionem pronunciaui. Nunc verò in gradu reſtitutionis in integrum, cauſa iterum mihi commiſſa, dubitaui an conſtet de cauſis, & Domini reſponderunt negatiuè.

Retentis namque terminis primæ reſolutionis dicebant

Primò non obſtare numeroſitatem populi, quãuis aucta probaretur ad numerũ quinque millium, quia non eſt iuſta cauſa diſmembrandi,& erigendi nouas Parochiales, cùm huic incommodo poſsit prouideri abſque diſmembratione ſecundùm modum *per Sacrum Concilium deſcriptum*, adiungendo ſibi Rectores alios Sacerdotes, qui ſufficiant ad exhibenda Sacramenta, & cultum diuinum celebrandum; & quamuis diſtantia locorum, & magna incommoditas Populi ad recipienda Sacramenta, & audienda diuina videantur præbere iuſtam cauſam erigendi nouas Parochiales, & vtrumque cauſatum dicatur propter Populi numeroſitatem, cùm omnes Parochiali Eccleſiæ adhærentes eſſe non poſsint, vt ideo idemmet *Sacr. Conc. d. cap. 4. ſeſſ. 21. verſ. in ijs verò, &c.* prædictis concurrentibus declarauerit licere Ordinarijs locorum etiam inuitis Rectoribus nouas Parochias erigere, quod etiam prius fuerat diſpoſitum, in *c. ad audientiam de Eccl. ædific.* Tamen nõ quælibet diſtantia ſuffragatur diſmembrationi, ſed ea dumtaxat, quæ præbet difficultatem Parochianis accedendi cum magno incommodo ad percipienda Sacramenta,& diuina officia audienda, qualis non eſt hæc, quæ deducitur in Terra Paganiezæ cùm omnes habitatores non diſtent ab eodem Oppido, nec impetu currentis; & perennis fluminis, aut torrentis illis impediatur aditus ad ipſam Eccleſiam, prout contigerat *in caſu deciſionis Lucanæ diſmembrationis 9. Maij 1611. coram Reuerendiſs. Attrebaten.*

Secundò non obſtare quæ pertinebant ad anguſtiam, & difformitatem Eccleſiæ antiquæ, & ad incommoditatem, vti poſitam in pede ipſius Terræ, non autem in medio, quæ propterea inundationibus ſæpiſsimè ſubijciebatur. Hæc enim viſa ſunt Dominis non poſſe deſeruire pro iuſta cauſa diſmembrationis, cum illis incommoditatibus ſatis poſsit prouideri, nempè anguſtiæ, & difformitati per ampliationem, vel nouam Eccleſiæ ædificationem; diſtantiæ, & inundationi ex noua ſituatione intra idem Caſtrum in loco eminentiori à periculo aquarum remoto; vltra quòd inundatio prædicta non videbatur concludenter probata, & ex qualitate riuuli potiùs, quàm fluminis, aut torrentis contrarium apparebat, & vbicumque poteſt aliunde prouideri, deficit neceſsitas, quæ eſt cauſa diſmembrationis, & alienationis partis beneficij, *c. 1. de reb. Eccl. non alien.* & fuit dictum *in Elboren. diſmembrationis 17. Nouembris 1600. coram bon. mem. Iuſto.*

Quòd autem aliquando contigerit aliquos Parochianos obiiſſe ſine Sacramentis; prout teſtes videntur deponere, multùm mouiſſet Dominos, ſi eorum teſtimonium ad effectum, de quo quæritur, fuiſſet concludens, ſed dixerunt, hoc non probari eueniſſe propter difficultatem accedendi ad infirmos ex diſtantia, vel aquarum inundatione, ſed potiùs quia ſolus Curatus eodem tempore pluribus infirmis prouidere non poterat; quod non conuenit cauſæ diuidendi Parochiam, ſed adhibendi Miniſtros Coadiutores iuxtà diſpoſitionem *Sacri Conc. Trid. in d. c. 4. in princip.*

Poſtremò non obſtare, quòd quoad ſolemnitatem concurrat cõſenſus Capituli, dum Archipreſbyter, & Canonici interfuerunt proiectioni primi lapidis huius nouæ Eccleſiæ, illamque laudarunt, & alter Canonicus declarauerit, & proteſtatus fuerit, quòd hæc vocatur Eccleſia noua Parochialis; nam quidquid ſit quoad denominationem, & particularem aliquorum Canonicorum cõſenſum, ad præiudicium tamen diſmembrationis ille conſenſus non capitulariter concluſus, & firmatus, ſufficiens non eſt in hac parte, quæ reſpicit Capitulum in vniuerſum; non autem Canonicos vti ſingulos, *Felin in c. cum omnes, num. 24. & 28. de conſtit. Rota in Calaguritana Canonicatus 28. Iunij 1605. coram Cardinali Lancellotto*, & ità ſubſtinente iuſtitia primæ ſententiæ, de cauſis reſtitutionis in integrum non conſtare fuit reſolutum, vtraque parte informante, quia ceſſat læſio præbens cauſam reſtitutioni *Rot. deciſ. 1. in nouiſ. & deciſ. 5. in antiquiſ. de reſtit. in integr.*

Placebat tamen Dominis, quòd iſta moderna Eccleſia remaneret in adiutorium Matricis iuxtà declarationem Sacræ Congregationis, cum negari nõ poſsit, quin ex teſtibus datis pro parte Vniuerſitatis appareat, quòd Cura animarum vſque ad ædificationẽ dictæ nouæ Eccleſiæ paſſa fuerit aliquod detrimẽtum propter anguſtiam antiquæ Eccleſiæ, & populi numeroſitatem.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia negatiua.*
2 *Refertur ſententia affirmatiua.*
3 *Prælati curam animarum in vtroq; foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad reſidentiam perſonalem coguntur.*
4 *Quos æternus Paſtor ſanguine ſuo redemit, Paſtoribus, non verò mercenarijs commendauit.*
5 *Reſponſio ad obiecta.*

1 QVæſtio hæc à ſacris Theologis agitatur, non modò quoad Epiſcopos, verùm etiam quoad Abbates, ac etiam quoſcumque alios, quibus animarum cura commiſſa eſt; In qua re aliqui tenent indiſtinctè, quòd non, & hoc pluribus rationibus probare contendunt. Primò ſic probant; in

sacra Scriptura nullum adest præceptum, quo ordinetur Pastoribus, vt in suis Ecclesijs per se ipsos resideant, sed solùm, vt commissum sibi gregem pascant, at pascere gregem, illumque custodire, & tueri possunt etiam per Vicarios; ergò residentia non erit de iure diuino; & hoc maximè militat quoad Abbatem Regularem, cum ipse habeat suum Priorem Claustralem, cui totius Conuentus cura in Abbatis absentia succedit. Secundò Abbatiæ, & Parochiæ non sunt à Christo Domino erectæ, & institutæ, sed ab Ecclesia, & à Summis Pontificibus; ergò in illis residere, erit de iure Ecclesiastico, & Pontificio, non diuinò; Atque ità tenent, *Ambros. Catharin. in opusc. de resident. & Albin. eodem tractatu*, quos refert *Azor.* inferiùs citandos.

3 Secunda, & verissima sententia est *Nauar. in man. cap. 25. num. 121. Anton Cordub. quæst. Theologic. lib. 2. q. 19. Caiet. 2. 2. q. 185. art. 5. Sot. de iust. & iur. lib. 10. q. 3. art. 1. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 13.* quos citat, & sequitur *Azor. instit. moral. p. 2. lib 7. cap. 4. q. 1. vers. secunda sententia*, & post eos *Alphons. Aluar. in speculo iur. Pontific cap. 9. vers. de residentia Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. num. 16. Reginald. in prax. lib. 30. tract. 3. nu. 52.* & aliorum plurium apud *Barbos. de offic. & potest. Episc p. 3. alleg. 53. num. 2.* qui partem affirmatiuam tenent; quæ sententia (vt benè notant citati Doctores) probatur, ex *Concil. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 1.* vbi sic dicitur, *cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia Pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquam ab ijs præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neq; assistunt, sed mercenariorum more deserunt. Sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis in iuditio, & veritate pascant, & regant.* Sêtentia ergò hæc, auctoritate *Conc. Trid.* comprobata amplectenda est, non solùm, quia prædicto *Conc. & Sac. Can.* sed quia etiam rationi consentanea

4 est, nam quos æternus Pastor Deus non corruptibilibus auro, & argento, sed pretiosissimo sanguine suo redemit: non Mercenarijs, sed proprijs Pastoribus, credibile est, commendasse, quando dixit Petro, & in eius persona omnibus animarum custostibus. *Pasce oues meas. Matth. cap. 10. & Ioann. 10. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oues propriæ, videt Lupum venientem, & dimittit oues, & fugit. D. Petrus c. 5. epist. 1. Pascite eum, qui in vobis est gregem Dei.* Ex quibus scripturæ locis colligitur, pastores personaliter suo greggi inseruire debere, illum præire, pecoris sui vultum agnoscere, oues suas nominatim vocare, inuisere, aspicere, easq; præsentia sua consolari & consequenter illos de iure diuino ad residendum cogi.

5 Ad argumenta ergò primæ sententiæ antequàm respondeamus, notandum cum *Soto loco cit.* paulò ante secundam conclusionem, per ius diuinum illud esse intelligendum, quod, & si in sacra scriptura expressè non contineatur, colligitur tamen ex æquipollentibus eiusdem sacræ Scripturæ verbis, eamdem prorsus significationem habentibus. Vnde ad primum argumentum respondetur; dato, quòd in sacra scriptura non esset præceptum, quòd iubeatur pastoribus, vt in suis Ecclesijs per se ipsos resideant: tamen colligitur huiusmodi præceptum ex alijs, quæ ipsamet scriptura tradit, & *Sotus ibid.* Luculenter explicat. Ad secundum argumentum respondeo, Abbatias, & Parochias non fuisse sub his nominibus à Christo Domino institutas, sed sub alijs titulis, & vocabulis, nempè, gregis, ouilis, populi, Ecclesiæ, familiæ, & similium, quod idem est.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates Generales possint, cum Abbatibus Conuentualibus super residentiam dispensare.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum prohibet omnibus curam animarum gerentibus, ne maneant extra residentiam.*

2 *Dispensare cum Prælatis Conuentualibus super residentiam, spectat ad Generalẽ, vel Prouincialem.*

3 *Non residendi facultatem is indulgere valet, qui residendi obligationem imponit.*

4 *Generales Ordinum sunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium suorum Ordinum.*

1 Conc. Trident. sess. 23. c. 1. in antecedenti quæsito citatum, prohibuit vniuersaliter omnibus animarum curam gerentibus, ne maneant extrà residentiam, sed personaliter resideant, & insuper eodem loco citato præcipit, vt super residentia nullus Prælatus Romano Pontifice inferior possit dispensare, nisi ad certum, & determinatum tempus; quod etiam habetur *in cap. extirpanda §. quia verò de præben. & c. relatum de cleric. non resid.* in aliquibus verò casibus, scilicet pro vniuersali, vel particulari Ecclesiæ commodo, & vtilitate, vt inferius dicetur, excusantur; vt videtur voluisse *Conc. loc. cit.* in illis verbis. *Nam cum Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant,* vbi voluit, in talibus casibus ad Summum Pontificem seu ad Metropolitanum recurrendum esse, in quibus iuribus, & *Sacro Conc. Trid.* quamuis habeatur sermo de Episcopis, & Primatibus, & de omnibus Presbyteris, curam animarum gerentibus; tamen dubio procul idem erit intelligendum de Abbatibus, ac quibuscumq; Religionum Prælatis similem curam habentibus, quorum recursus non ad Metropolitanum, à quo per priuilegia Pontificia exempti sunt, sed ad Generales,

2 Prouinciales, Superioresq; Abbates iuxta Constitutiones singularum Congregationum à Sede Apostolica approbatas, fieri debet.

Item

Item in *cap. licèt Canon. §. final. de elect. in 6.* tribuitur etiam Ordinario potestas dispensandi super non residendo, vbi *gloss.* per Ordinarium intelligit etiam Prælatum Episcopo inferiorem. Qua propter Generalis Abbas, alijq; Superiores cum legitima causa super residentia Abbatum inferiorum dispensare poterunt. Quod insuper pro-
3 batur. Nam is facultatem, non residendi, indulgere valet, qui residendi obligationem imponit; eius enim est soluere, cuius est ligare, *l. si puella ff. de sponsal. l. 4. ff. de re iud. l. eius est velle ff. de reg. iur. Rebuff. in prax. benefic. tit. dispensatio de non residendo nu. 75.* sed Abbatibus localibus obligatio residendi imponitur à Generalibus, hi enim
4 sunt horum Ordinarij Superiores, & alijs onus Abbatiarum suscipiunt; ergò Generales Prælati poterunt, inferiores ab huiusmodi onere ex iusta causa, & per modicum tempus eximere.

QVÆSITVM IV.

Quibus de causis possint Abbates, & alij Prælati inferiores à sua residentia recedere.

SVMMARIVM.

1 *Charitas Christiana à residentia excusat, et qua nam intelligatur.*
2 *Necessitas corporis excusat à residentia.*
3 *Necessitatis corporalis appellatione quid intelligatur.*
4 *Causa iusta, & rationabilis excusat à residentia, & qualis esse debeat.*
5 *Absentia pro negotijs proprijs an sit iusta causa non residendi.*
6 *Impedimentum iustus excusans à residentia non dicitur negotium, quando est tale, quod per procuratorem tractari potest.*
7 *Obedientia debita excusat à residentia.*
8 *Vtilitas euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ est iusta causa non residendi.*
9 *Vtilitas Ecclesiæ excusans à residentia consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere, limita, vt num seq.*
11 *Residere non tenetur, cui indultum est à Summo Pontifice.*
12 *Causa iusta, & licentia Superioris copulatiuè requirantur, ad excusandum à non residendo.*
13 *Causa iusta sola sufficit ad excusandum à non residendo, si ex consuetudine Prælati licentia non requiratur.*

MVltæ sunt causæ, ex quibus excusatur quis à residentia, quæ videri poterunt toto *tit. ex. de cleric. non resident. & in 6. eod. tit. & cap. cum non deceat, de elect. & cap. 2 de priuileg eod. lib. 6. & in Concil. Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat.* & apud *Ioan. de Selua de benefic. p. 4. q 6. Rebuff. in prax. tit. de dispensat. de non resid. Nauar. in man. cap. 25. num. 121.* & alios.
1 Prima causa, ob quam quis potest à sua Ecclesia, & residentia abesse est, Christiana charitas, vt tradit *Concilium Tridentin.* per quam intelligi debet proximorum vtilitas, v. g. eis aliquo graui periculo hæresis, vel belli imminente, succurrat Prælatus sua prædicatione, & exhortatione, vel ob pacem inter magnates componendam. Verùm hoc intelligi debet, dummodò in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis, *Tolet. Instruct. Sacerd. lib. 5. cap. 4. num. 3. Marc. Anton. Genuen. in Manual. Pastor. cap. 31. num. 3. Sanctarel. Variar. resol. q. 3. num. 5. Molfes. in Sum. tract. 6. cap. 11. num. 29. D. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 53. num. 6. iux. Lugdunen. impress.*
2 Secunda causa est, quando quis ob corporis necessitatem impeditur à residentia, *cap. 1. §. qui verò, de cleric. non resident in 6. Concil. Trid. loc. cit.*
3 Et appellatione corporalis necessitatis intelligitur omne iustum impedimentum, quo quis impeditur residere, vt per *Archidiac. in dicto cap. 1. num. 2.* quem ibi, *in §. qui verò,* sequuntur *Geminian. num. 5. & Franch. num. 2. Federic. de Sen. consil. 246. sub num. 2. vers. item infirmitas, Calderin. consil. 15. circa finem vers. vnde notat, Archidiac. de prebend. Nauar. consil. 9. num. 4. in fine, & Sum. 5. tit. de cleric. non resid.* Verùm hoc intelligitur de iusto impedimento corporali, per quod Prælatus, vel beneficiatus, etiam si velit, non possit ire ad residendum, vel saltem non sinè periculo læsionis corporis, vel amissionis rerum suarum, vt colligitur ex iuribus allegatis per *Archidiac.* & videtur esse de mente ipsius, & aliorum *Doct.* supra relatos.
4 Tertiò excusatur quis à residentia ex iusta, & rationabili causa, *clem. 1. vbi gloss. de stat. Monach. Ostien. in Sum. tit. de cleric. non resident. §. quæ sit*
5 *pœna num. 5.* & alij. Et absentia pro proprijs negotijs dicitur causa rationabilis, & iusta, *can. præsentium, 1. q. 7. gloss. in cap. relatum, in verb. Prælatorum, & in cap. ex parte il 2. in verb. periurium, de cler. non resid. Petr. Gregor. Tholosan. de benefic. c. 7. n. 16. Natt. consil. 41. nu 6. lib. 1.* Adde, quòd iusta causa debet esse rationabilis, & talis, quòd iustum impedimentum diei valeat, vt per *Archid. d. cap. 1. de cler. non resid. in 6. Prob. ad Monach. ibid. num. 25: Seraph. decis. 1131. num. 3. & Rota in vna Alerion. fructuum 21. Aprilis 1603. coram*
6 *Pamphilio.* Et ideo prædictum negotium, pro quo quis abest, est tale, vt per procuratorem tractari possit, non dicitur iustum impedimentum, vt per *Barthol. in l. sed & si, §. 1. ff. quib. ex caus. maior. &c. Bald. in l. eos, §. Apostolos, in princ. C. de appellat. Boer. decis. 43. num. 9. Aymon cons. 179. num. 9. in fine, Seraphin. d. decis. 1131. nu. 4. & 5.*
7 Quartò excusat à non residendo debita obedientia, ex *Concil. Trid. loco cit.* vt si quis à Summo Pontifice vocetur ad tempus aliquod breue pro ministerio aliquo, & bono Ecclesiæ vniuersalis, vel Reipublicæ Christianæ, dummodò ministerio expedito, ad propriam reuertatur Ecclesiam *Barbos.* alij relatis. *alleg. 53. num. 10.*
8 Quintò excusatur à residentia, & facit fructus suos ille, qui abest propter euidentem Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitatem, *d. cap. cum non deceat, de elect. in 6. cap. ex parte il 2. de cleric. non resid. d. cap. 1.*

d. cap. 1. §. qui verò, eod. tit. in 6. Concil. Tridentin. loco cit. Afflict. decis. 289. *num.* 35. & fuit dictum in vna *Burgen. iurisdictionis* 4. *Maij* 1584. *coram*
9 *Seraphino*. Et ista vtilitas consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur residere; & ideo si est absens pro vtilitate, alterius Ecclesiæ, non excusatur à residentia, nec facit fructus suos, vt colligitur clarè ex *d. cap. cum non deceat*, ibi, *in illis Ecclesijs, quarum negotia prosequuntur*, vbi hoc notant *Ioan. Monach. sub num. 1. in verb. residerent, Archidiac. in fine in eod. verb. Ioan. Andr. in d. cap. 1. num. 3. vers. item intelligendum, de cleric. non resident. in 6.* & ibi *Ancharan. num. 4. in fine 5. not. Prob. num. 29. vers. attende, & num. seq. Gemin. in §. qui verò, num 8. vers. & debet intelligi*.

10 Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Ecclesiæ haberent dependentiam ab Ecclesia, cuius absens negotia gerit, vtputa si iure communi, vel ex priuilegio Ecclesiæ, vel sui ipsius residendo in dicta Ecclesia percipit fructus beneficiorum aliarum Ecclesiarum; hoc enim casu omnium beneficiorum fructus percipit. Ità expressè loquitur *tex. in d cap. cum non deceat*, & ibi declarat *gloss. in versi. residendo, Ioan. Monach. nu. 1. Archidiacon. in verb. reciperent, Ioan. Andr. nu. 2. in fine, & seq. Gemin. sub num. 5. super ead. gloss. Franc. num. 1. Butr. ante nu. 1.* Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit latè *Barbos. d. alleg. 53. num. 15. & seqq.*

11 Sextò excusatur à residentia, cui indultum est à Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non resident. Selua d. p. 4. q. 8. num. 1. Rebuff. loco cit. num. 19.*

12 Verùm sola iusta causa non sufficit ad excusandum à non residendo, sed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum sine altero non sufficit, *cap. relatum, vbi gloss. per illum tex. in verb. Prelatorum, & Panormit. in cap. inter quatuor, num. 4. eod. tit. Syluest. Ver. residentia n. 3. Pisanell. n. 4. Rosell. n. 3. Angel. in verb. clericus 7. num. 3. tabien. Verb. beneficiorum 3. nu. 8. vers. dicit etiam Innocentius, Selua d. p. 4. q. 6. num. 34. & 35.* & ità loquitur *tex. in d. can. præsentium 1. q. 7. Natt. cons. 41. num. 2. lib. 1. Rota in Burgen. residentia 4. Iuly 1586. coram Platto, Seraphin. d. decis. 1131. num. 6. & in Placentina salarij 7. Maij 1607. coram Penia*, & clarè habetur ex *Concil. Tridentin. d. cap. 1.* vbi adhoc, vt Parochi iustè possint à suis residentijs abesse, duo requirit, nēpè iustam causam, & eius approbationem ab Episcopo faciendam cum licentia ab eodem in scriptis, & gratis concedenda. Limita, nisi adsit consuetudo, quòd sine licentia Prælati beneficia-
13 tus abesse possit ex iusta, & rationabili causa; secundùm *Innocent. in cap. ex tua, de cleric. non resid. Panormit. in cap. inter quatuor, nu. 3. Syluest. Angel. & Tabien. locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Quantum possint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesijs abesse.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, ac etiam Abbates, & cęteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltim trium mensium à suis Ecclesijs abesse, & quomodo.*

2 *Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesijs abesse.*

3 *Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere.*

PEr quantum temporis spatium possunt Episcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, ab eorum tamen iurisdictione
1 exempti, à suis Ecclesijs abesse, declaratur in *Conci. Trid. sess. 23. cap. 1.* his verbis. *Quoniam autem qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse; quia statim reuersuri sunt. Sacrosancta Synodus vult, illud absentia spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum extrà prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum, tres menses excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absq; vllo gregis detrimento*. Ex quibus verbis patet, Episcopis, ac per consequens etiam Abbatibus, & alijs huiusmodi Prælatis curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercentibus concedi, vt possint à sua residentia per duorùm, vel trium mensium spatium, siue interruptum, siue continuum abesse: quod tempus eis concessum est, causa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iusta causa, quæ an talis sit, eorum conscientiæ relinquitur, & dummodò id fiat sinè graui gregis sibi commissi detrimento, vt notat *Azor. inst. moral. par. 2. lib. 7. cap. 4. quæst. 9.*

2 Reliquis autem Episcopo subditis animarum curam gerentibus idem Concilium abesse permittit per duos menses. Ad quam licentiam. *Nauar. in Manual. cap. 26. num. 121.* ad finem arbitratur non requiri licentiam scriptam Ordinarij, dummodò habeat iustam causam, cui opinioni videntur esse omnino contraria verba illa, *Concilij sess. 23. de reformat. cap. 1.* scilicet. *Quandocumque eos, causa priùs per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant.* Quod etiā notant *Less. de iust. lib. 2. cap. 34. dub. 26. num. 159. Tolet. lib. 5. c. 5. Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. num. 55.* & alij apud *Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. al-*
3 *leg. 53. num. 96.* Et hanc discedendi licentiam Parochis ad tempus non solùm Episcopus, sed etiam Abbas, & alius Prælatus Episcopo inferior, qui sit loci Ordinarius, concedere potest, vt ait *gloss. in cap. licet canon §. fin. de elect. Reginald. d. tract. 3. num. 57. Barbos. d. alleg. 53. num. 95.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesijs, & Monasterijs sibi Commendatis residere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Prælaturas, vel alias huiusmodi Ecclesias,*

clesias, vel Monasteria commendata habentes tenentur in eis residere. Limita, vt num. seq.

3 *Secularis habens Monasterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, sed ea est penès Priorem, aut Vicarium à Generali constitutum.*

4 *Si Commendatarijs incumbit cura animarum, aliquo modo residere tenentur.*

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Constitutionem Pij IV. quæ incipit, *In suprema militantis Ecclesiæ specula*. Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotantur verba, *Motuproprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac alijs quibuscumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel praeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in Commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuscumque Beneficiarijs curam animarum habentibus qui, iuxtà decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesijs residentiam facere teneantur; in virtute sanctę obedientia*, ex qua Constitutione constat, quòd etiam habentes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiusmodi Ecclesias, & Monasteria in Commendam, vel perpetuam administrationem, etiam quoad spiritualia, tenentur in eis residere; quia habent eamdem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiusmodi Beneficia, & Ecclesias obtinerent, vt ait *Reginald. in praxi lib. 30. tract. 3. num. 49. in fine*.

2 Verùm non semper Abbas Commendatarius ad residentiam in Abbatia sibi commendata adstringitur. Si enim Monasterium non habet curam animarum secularium, Abbas non tenetur ad per-
3 sonalem in eo residentiam; quia secularis habens Monasterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: sed ea tota est penès Priorem Conuentualem, seu Vicarium à Generali constitutum, vt decisum est à *Rota Romana apud Farinac. dec. 112. num. 10. in nouiss.* & Commendatarij Abbatiarum curam iurisdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad residendum adstringuntur, neq; si non resideant, pœnis ab eodem Concilio in non residentes constitutis arctantur; vt à Sacra Congregatione decisum fuisse refert *Garc. in addit. ad cap. 2. 3. par. de benefic. num. 81. & seq. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 53. n. 112.*

4 Igitur si cura animarum sacramentalis personarum secularium, vel aliquo modo Monachorum personis ipsorum Commendatariorum incumbit, absque dubio residere tenebuntur.

QVÆSITVM VII.

In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non residendo.

SVMMARIVM.

1 *Pœna à Concilio Tridentino statutę pro Episcopis non residentibus.*

2 *Abbates, & Prælati Episcopo inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt easdem pœnas, quas incurrunt Episcopi non residentes.*

3 *An easdem pœnas incurrant Abbates, & Prælati Regulares, non residendo.*

4 *Alia pœna pro nõ residentibus à Pio IV. constituta.*

1 COncilium *Tridentinum supradicta sess. 23 de reformat. cap. 1.* statuit, vt Episcopus absq; iusta causa à sua Ecclesia absens, qui propriæ salutis immemor terrena cœlestibus, ac diuinis humana præferens in diuersis curijs vagatur, aut in negotiorum temporalium solicitudine ouium sibi cõmissarum cura neglecta, se detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis absentiæ, fructus non facit suos, sed tenetur in conscientia eos fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus erogare. Quod si Episcopus aliquis annum continuè à sua Ecclesia sine dicta approbatione absuerit, Metropolitanus tenetur eum sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eò ipso incurrenda intra tres menses Romano Pontifici denunciare. Ità decreuit idem *Concil. sess. 6. de reformat. cap. 1.* vbi licèt statuerit, vt Episcopi per sex mensium spatium absentes à residentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen *d. cap. 1. sess. 23.* augendo pœnam voluit, vt fructus omnes pro rata absentiæ amittant.

2 Eisdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, & qui nullius sunt Diœcesis; hi enim se habent Episcoporum loco; & sicut, quando Episcopi amplius per annum cõtinuè, absq; iusta causa, & Superiore approbante, à sua residentia absuerint, Metropolitanus tenetur, intrà tres menses de eorum absentia Romanum Pontificem certiorem reddere; ità etiam de horum Prælatorum absentia; non enim cogi possunt ab Episcopis, cum nec in eorum Dioecesi, nec sub eorum iurisdictione sint, & hæc coactio sit potestatis iurisdictionis non enim est Ordinis, quod constat. Præterea possunt (sicut Episcopi) cum Parochis, vel Canonicis, aut alijs huiusmodi Beneficiarijs sibi subditis super non residendo dispensare, sicut probauimus supra. Igitur non residendo eisdem poenis, quas Episcopi incurrunt, subijciuntur, & idem tempus scilicet trium mensium eis abessendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac poenis, quas incurrunt, si non resideant, egimus in antecedenti quæsito.

3 Difficultas autem, est vtrùm etiam Abbates, & Prælati Regulares non residentes in huius Ecclesijs, & Monasterijs ligentur, & subsint poenis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Episcopos, & Prælatos positis. Ad quod respondetur, illos hisce poenis non arctari, nisi habeant curam animarum secularium per ipsosmet administrandam; quia de huiusmodi cura loquitur Concilium, vt respondit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, teste *Lessio de iust. lib. 2. cap. 34. dub. 29. num. 161.* At Regulares Prælatos in administratione, & cura suorum subditorum Regularium, relinquit

linquit proprijs statutis, & suorum Superiorum ordinationbus, quas omnes profectò determinatis poenis Abbates, & Prælatos non residentes credibile est afficere.

4 Præter poenas prædictas à Conc. Trid. statutas operepretium est alias poenas pro Prælatis non residentibus in *Constitutioae fel. rec. Pij IV.* quæ incipit, *In suprema militantis Ecclesiæ, sub datum Romæ 14. Decembris 1564.* intueri; quæ Constitutio cum sit valde conformis poenis à *Conc. Trideat. loc. cit.* editis, hic recensetur verbatim, quoad ea, quæ ad rem nostram pertinent.

Motu proprio, & ex certa scientia aostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac alijs quibuscunque, etiam quauis aactoritate, dignitate, grada, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in Commẽdam, vel admiaistrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibascumqne, Beneficiarijs curam animarum habentibus, qui inxtà decreti saper resideatia in Concilio prædicto promulgati, tenorẽ, personalẽ in suis Ecclesijs residentiã facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in d. decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac alijs, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio, imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus. Quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesijs iuxtà formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato aostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit; nè etiam tales absentes melioris in hac parte conditioais, quàm cęteri in suis Ecclesijs resideates existant. Hac nostra perpetuò valitura Sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quòd deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscunque qualitatis, & quantitatis, & valoris; ac vbicunque locorum consistant ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque, etiam quauis anctoritate, dignitate, gradu, praeminentia prafulgentee, Ecclesias praedictas in titulam, vel Commendam, siue admiaistrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoscuuque Beaeficiatos curam animarum habentes, qui extrà praedictas Ecclesias, ac diœceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxtà decretum, & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcuaque Monasteriorum, Prioratuum, Praepositurarum, & aliorum Beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sinè cura, secularium, & Regalarium, quę illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditnum, & prouentuum ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quaesita, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testaadi, & alias liberè disponendi à nobis, & quibuscunque alijs Romanis Pontificibus praedecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quòd facultates huiusmodi reuocari non queãt, alijsque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper coafectarum de rebas, & bonis huiusmodi iamque disposaerint, tanqaam spolia ad Cameram Apostolicã legitimè pertineant, liceatqne dilectis filijs moderno, & pro tempore existenti commissario nostro generali, & suis, dictaeque Camerae deputatis, in eueatum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus, & bonis praefatis conficere, illaque, prout de reliquis Clericorum spolijs fieri soles, ad Dilecti Filij nostri moderni, & pro tẽpore existentis Generalis Thesaurarij manus redigere, dictaeque Camera applicare cuiusuis licentia desuper minime reqaisita. Ac facultates, & desuper confectas literas praedictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam ia recompeasam laborum, & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesiae Romanae, dictaeque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibas approbatas illarum omnium tenores praesentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in eueatam obitus eiusmodi, etiam si ia Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extrà suas Ecclesias, vt prafertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contra, in dicta contumaciae pœnam eiasdem potestatis plenitadine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus. Ac tàm eas, quàm earum praetextu quomodolibet pro tempore, condita, factaqae testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositionis quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla, inualida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque caiquam contra praeseatium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque Indices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales ia quauis instantia, sublata, eis, & eorum cuilibet qaauis alias iadicandi, & interpraetandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid secus, à quoquam quaais auctoritate scienter, vel ingnoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hos antem nostris, & Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quoad Praelatorum, & aliorum Beneficiatorum, etiã in suis Ecclesijs, aut Diœcesibus, resideatium, & ibi decedentium, quae etiam ampliamus, & extendimus ad habeates Ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Camerae Apostolicae applicata hactenus emanatis nullatenùs praeiudicare, neqne quidquam in eis alterare intendimus; sed ea in suo robore, vt anteà manere volumus, praeterquam quoad eos, qui in suis Ecclesijs iuxtà formam praedicti Concilij resederint, & specialem licentiam testaadi habuerint, hanc enim tantùm saluam eis esse volumus; ità vt generalis licentia testandi eis, quãquam residentibus minimè suffragetur; sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum. &c. Non obstan. &c.

Aliam Constitutionem edidit idem Pius IV. anno 1560, die 13. Septembris, incipientem, *De salute gregis Domini*, quæ pariter conformis est pœnis constitutis à *Concil. Tridentin. loc. cit.* quæ videri potest apud *Quarant. verb. residentia pag. mihi* 446 Post quam Constitutionem idem Pontifex pro executione decretorum d. *Concil. Tridentin.* & *eiusdem Constitut.* edidit illam, quam supra retulimus.

DI-

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæst. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorumque Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta sint.

Quæst. 2. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.

Quæst. 3. Vnde habuit originem huiusmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum.

Quæst. 4. Quando nam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti esse cœperint.

Quæst. 5. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione.

Quæst. 6. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestijs iura sua tueri possint.

Quæst. 7. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.

Quæst. 8. Vtrùm exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, illis suffragetur, non probata quasi possessione eiusdem exemptionis ab Ordinariorum potestate.

Quæst. 9. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Episcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœcesis sint.

Quæst. 10. Pendente lite inter Abbatem, & Episcopum super exemptione, ad quem pertineat iurisdictio.

Quæst. 11. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta.

Quæst. 12. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare.

Quæst. 13. Vtrùm Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta à sua iurisdictione eximere possit.

Quæst. 14. Vtrùm Episcopus in Monasterijs, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro tribunali sedere possit.

Quæst. 15. Vtrùm Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta Pontificalia exercere possit.

Quæst. 16. Vtrùm de legatis factis Monasterijs, & Ecclesijs exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Episcopo soluere.

Quæst. 17. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluere.

Quæst. 18. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religiosi à decimarum solutione sint exempti.

Quæst. 19. An Abbates, & alij Prælati Ecclesiastici à ciuili potestate sint exempti, & quo iure.

Quæst. 20. Vtrùm Abbatum aliorumque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica potestate sint exempta.

Quæst. 21. Vtrùm Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datijs, gabellis, vectigalibus, & alijs oneribus tàm realibus, quàm personalibus exempti sint.

Quæst. 22. An Monasterium hæres institutus à Laico, qui coram Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice laico super eadem causa respondere, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti, & conueniri debeat.

QVÆSITVM I.

An Abbates, & Prælati Regulares, eorumque Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta sint.

SVMMARIVM.

1 *Religiosi omnes olim Episcopo Diœcesano subijciebantur.*

2 *Episcopus in tota sua Diœcesi super omnimoda iurisdictione contra omnes Ecclesiasticos fundatam habet intentionem de iure communi.*

3 *Ioannes tertius Summus Pontifex primus in Gallia Monasterium Diui Medardi Suessonum exemit.*

4 *D. Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iurisdictione eximere cœpit.*

5 *Gratiani error in superscriptione Canonis, quàm sit neces-*

necessarium 18. q. 2. deprehenditur.
6 *Exempti ab Ordinarijs an censeantur exempti à Legatis Papæ.*
7 *An à Legatis natis.*

1 Monachos omnes olim Episcoporum iurisdictioni subiectos fuisse, probatur per nonnulla iura, & Concilia. Primò ex Concilio Calcedonensi *Action. 6. Can. 1. & act. 15. can. placuit*, vbi dicitur. *Placuit nullum quidem vsquam ædificare, aut constituere Monasterium, vel Oratorij domum præter conscientiam Episcopi Ciuitatis; Monachos verò per vnamquamque Ciuitatem, aut Regionem subiectos esse Episcopo.* Et in fine Can. subditur. *Veritatem Episcopum conuenit Ciuitatis competentem Monasteriorum prouidentiam gerere.* Refertur à Gratiano in *Can. quidam Monachorum 18. q. 2. Concil. Trullanum cap. 40. & 41.* prohibet, quemquam in Monasterium admitti, aut in Eremum secedere, & Anachoresim profiteri, sine præuia examinatione Episcopi, quod latè prosequitur *Synodus Prouincialis Constantinopolitana c. 2.* Idem habetur *in Concilio Niceno 1. cap. 14.* ex Arabico. Item *Synodus prima secunda can. 17.* docet: nec vllum Monasterium sine Episcopi consensu ædificandum; additq; ritum, scilicet, vt Episcopus Crucem figat eo loco, vbi Monasterij fundamenta iacienda sunt, precesque tum fundat, ac præmissa ædificatione, curet describi, quæ ad Monasterij dispensationem, & Monachorum sufficientiam à fundatore danda sunt; atque adeò Monasterium Episcopatui subijciatur, harumque rerum omnium breue, & instrumentum publicum conficiatur, quod in Archiuijs Episcopalibus reponatur; & in eadem *Synodo prima secunda can. 4.* statuitur, in Episcoporū potestate situm esse, non solùm Monachos ex vno in aliud Monasterium transferre, verùm etiam illos secularibus ædibus præficere. Item ex *Concil. Calcedonen. can. 23.* non licebat Monachis Constantinopolim proficisci absque proprij Episcopi, vel mandatis negotijs, vel saltim literis dimissorijs. Item ex *Concilio Carthagiuen. Quinto*, cui Episcopi ex vniuersa Africa interfuerunt *Can. 13.* habetur, quòd nullus Monachus, vel ordinari possit, & in Clerum coaptari, vel alicui Monasterio præfici ab alio Episcopo sine proprij Episcopi licentia, & con sensu. Item in *Concilio Toletano 2. can. 1.* dicitur. *Quos voluntas parentum à primis infantiæ annis in Clericatus officio, vel Monachali posuit, statutum, vt cum mox detonsi, vel Monasterio electorum contradìti fuerint, in domo Ecclesiæ sub Episcopali præsentia à præposito sibi debeant erudiri, & vbi legitimam attigerint ætatem, ab Episcopo de promissione eas timo nia suæ absque coniugali necessitate, examinentur.* Item *Concil. Tolet. 4. cap. 50.* qui *nec inter Clericos, nec inter Monachos habentur, siue hi, qui per diuersa loca vagæferuntur, ab Episcopis, in quorum Conuentu commorare noscuntur licentia eorum coerceatur, vt aut in Clero, aut in Monasterio deputentur præterea eos, qui ab Episcopo suo, aut propter ætatem, aut propter languorem fuerint absoluti.* Item *Concilium Cabilonen. 1. can. 15. Abbates, vel Monachi, aut Agentes Monasteriorum patrocinio seculari penitùs non vtatur, seu ad Principis præsentiā, sine Episcopi sui permissu, ambulare audeāt; quod si fecerint à suis Episcopis excōmunicentur.* Item in *Synodo Augustana* celebrata circa annum Domini 952. *c. 6.* sic dicitur. *Oportet etiam Episcopum in cuius Diœcesi Cænobium situm est Monachorum prouidentiam gerere, et si aliquod correctione dignum reperit, corrigere festinet.* Et *Concil. Vernen: c. 3. Vt vnusquisque Episcoporum potestatem habeat in sua Parochia tam de Clero, quàm de Regularibus, vel secularibus ad corrigendum, & emendandum Ordinem Canonicum spiritualem, vt sic viuant, qualiter Domino placere possint.* Item in *Concilio Aurelianen. 1. cap. 21.* dicitur. *Abbates pro humilitate Religionis in Episcoporum potestate consistant, & si quid extra Regulam fecerint ab Episcopis corrigantur, qui semel in anno in loco vbi Episcopus elegerit accepta vocatione conueniant;* refertur in *can. Abbates 18. q. 2.* Idem *Concil. Aurelianen. 2. can. 21. Abbates, qui Episcoporum præcepta despiciunt, ad communionem, nec penitùs admittantur, nisi contumaciam humilitate suscepta deponant.* Idem habetur *18. q. 2. per totum.* Idem colligitur ex iure Cæsareo, nam Iustinianus in *nouella 123. c. 4.* ait. *Sed etiam vniuscuiusq; Ciuitatis Episcopus huius rei (idest Monasteriorum, & Monachorum regendorum) prouidentiam habeat, siue Patriarcha, siue Metropolita, siue singuli iuxta Episcoporum, & Reuerendissimos Defensores mittant hæc requirentes, & seruantes, & non sinentes, quidquam fieri extrà, quàm decet: sed & si quod fiat, velociter hoc emendare.* Item *l. 40. C. de Episc. & Cleric. Monasteria degunt, seu censentur Episcopis subditorum suorum, & Abbatum quidem curam gerunt Episcopi, Monachorum verò Abbates*, Et *l. 44. tit. eod. Sed, & obseruatione, & cautela diligenti opus est, ne vllo modo prætereantur hæc (agitur de Sanctimonialibus ab omni virorum consortio remouendis) quòd non aliter contingent, quàm si Deo amantissimi cuiusque Ciuitatis Episcopi inspiciant diligenter Monachorum degentium in Monasterijs sub sua cura ordinatis conuersationes: & si quid senserint huiusmodi lapsus, omnibusque modis compescant tale ipsorum inceptum, & pœnis subijciant eos, qui post nostram prohibitionem adhuc talia perpetrant.* Et *tit. eodem l. 47.* Imperator vult, Abbatem à Monachis electum, ab Episcopo confirmari debere. Item *l. 6. C. de Episc. audient.* sic dicitur, *addictos supplicio, & pro criminum immanitate damnatos nulli Clericorum, vel Monachorum eorum, etiam quos synoditas vocant, per vim, atque vsurpationem vindicare liceat, ac tenere. Sed & reos ad locum pœnæ sub persecutione pergentes, nullus teneat, aut defendat, sed sciat se cognitor triginta librarum auri mulcta, & primates officij capitali esse sententia feriendos, nisi vsurpatio ista vindicetur. At si tanta Clericorum, aut Monachorum audacia est, vt bellum, quod iudicium futurum esse existimetur, ad clementiam nostram commissa referantur, vt arbitrio nostro mox seueriori vltro procedat ad Episcoporum sanè culpam (vt cætera redundabit, si quid forte in ea parte Religionis, in qua ipsi Populos Christianæ Religionis doctrinæ insinuatione moderantur, ex ijs quæ fieri hac lege prohibemus, à Monachis perpetratum esse cognouerint, nec vindicauerint.* Qui plura Conciliorū antiquorum

dece-

decreta, & auctoritates super hac materia desiderat, legat *Ioannem Filesac. in tractatu de Sacra Episcoporum auctoritate per tot.* vbi fusiùs hanc rem prosequendo, quamplurimas Cõciliorum, tàm Generalium, quàm Nationalium, & Prouincialium, sanctiones congessit.

Ex quibus omnibus clarè constat, Abbates, & Monachos olim locorum Ordinarijs subiectos fuisse, & tùnc Episcopi in eorum Dioecesibus se habebant vti Generales, & recipiebant Nouitios, & admittebant ad professionem in Monasterijs, vt constat ex *d. cap. viduitatis* 27. q. 1. præficiebant Abbates Monasterijs, ac illos ex causa deponebant, vt traditur *in cap. si quis Abbas* 18. q. 1.

2 Et ideò Episcopi, in tota sua Dioecesi super omnimoda iurisdictione, tàm contrà Regulares, quàm contrà seculares, de iure fundatam habent intentionem, *cap. tùm personæ de priuileg in* 6. *cap. cùm contingat*, & ibi *Doct. de for. compet. cap.* 1. *de offic. Ordin. Dec. in cap sua nobis* 4. *notab. de confirmat. vtil. vel inut. Caputaq. decis.* 306. *p.* 1. *& 201. p.* 2. *Rota decis.* 15. *num.* 2. *& decis.* 17. *num.* 1. *& decis.* 156. *nu.* 4. *& decis.* 491. *nu.* 1. *in fine*, *& decis.* 171. *nu.* 2. *part.* 1. *Recentior. & alij communiter*.

3 Verùm posteà, cùm ipsi Episcopi, varijs suorum munerum occupationibus distracti, atq; impediti, Religiosorum moribus parùm curarent, ac illos multoties defatigarent, effecerunt, vt Monasteria pleraque ipsorum excuterent iugum, ac Apostolicæ Sedis iurisdictioni sese immediatè subijcerent.

Primam exemptionem Regularibus concessam fuisse reperio anno 509. die 21. Augusti, Abbatiæ D. Germani Parisien. vt refert *Renat. Choppin. Monast. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 19 *in margine*, vbi refert etiam aliud priuilegium concessum Monasterio D. Medardi Suessonum à Ioanne III. qui Pontifex assumptus fuit ad Pontificatum anno 559. & sic triginta circiter annos antè D. Gregorium Magnum, qui anno 590. exẽptionem pro Monasterio à Ioanne III. concessam confirmauit, & de nouo concessit, quorum diplomata *inferiùs quæst.* 4. *huius*

4 *disput.* afferam; idem D. Gregorius Magnus primus in Italia prohibuit. *Episcopum cathedram suã in Monasterio collocare, vel quamlibet potestatem habere imperandi, vel aliquam ordinationem, quamuis leuissimam faciendi, nisi ab Abbate loci fuerit rogatus, quatenus Monachi semper maneant in Abbatum suorum potestate. Nec vllus Episcoporum vltrà præsumat, de redditibus, vel rebus, vel chartis Monasteriorum, vel de cellis, vel de villis, quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquisitione minuere, vel dolos, vel immissiones, aut violentias aliquas facere.* Quæ omnia habentur in *can. quàm sit necessarium*, *& can. luminoso*, 18. q. 2. Et hæc fuit prima Monachorum, & Monasteriorum exemptio ab Episcoporum potestate in Italia, auctore B. Gregorio.

5 Verùm hæc exemptio à Diuo Gregorio Magno concessa, & à *Gratiano in d. can. quàm sit necessarium*, relata, vniuersalis non fuit; quia licèt omnibus Monachis concessa sit, (quod non est verum, vt infrà patebit) tamen ibi non plenariè, & omninò, ab Episcoporum iurisdictione eximuntur, vt patet legenti, & notat *Suarez de Relig. tom.* 4. *tractatu* 8. *lib.* 2. *cap.* 1. *num. vlt.* tùm etiam, quia, etsi ex superscriptione *d. canoni, quàm sit necessarium, à Gratiano* apposita, videri possit, illam concessionem omnibus Monachis factam fuisse, sic enim inscripsit. *Item Gregorius omnibus Episcopis de libertate Monachorum*, tamen, (vt obseruat insignis *I. V. Peritus Augustinus Barbosa in suo eruditissimo tractatu de officio, & potestate Episcopi, parte tertia, allegatione* 105. *num.* 11. *& sequenti*) veritas aliter se habet; nam si spectetur originale vnde d. canon desumptus fuit, quod est Registrum D. Gregorij *lib.* 7. *epist.* 1. *& epist.* 18. auctoritas illa sublongè diuersa superscriptione reperietur; non omnibus, namque, Episcopis, neque pro omnibus Monachis, sed pro vno tantùm Monasterio, vni tantùm Episcopo directa est, sic enim habet. *Gregorius Episcopo Rauennati priuilegium dat Monasterio SS. Ioannis, & Stephani*; Gratianus ergò in superscriptione illius canonis tripliciter errauit; primò narrando Epistolam D. Gregorij ad omnes Episcopos directam fuisse, & originale, ad solum Rauennatem Episcopum missam fuisse ostendat; secundò, quia inquit indefinitè de libertate Monachorum, vnde videtur velle, eas exemptiones omnibus Monachis concessas fuisse, quia indefinita æquipollet vniuersali, *gloss in cap. vt circa, verb. aliorum Ecclesiasticorum, de elect. in* 6. & tamen D. Gregorius ibi vni tantùm SS. Ioannis, & Stephani Coenobio libertatem dederit, vt patet ex contextu originalis, ibi, *& ideò, quia Monasterium, &c.* & ibi *prædicti Monasterij*; tertiò, quia in d. canone, *quàm sit necessarium*, in plurali retulit verbum, *Monasteriorum*, & tamen in originali, in numero tantùm singulari, reperitur; quæ veritas insuper apertè colligitur, ex *textu in c. cùm dilectus, de relig. domib. & c. in singulis, & c. vlt. de stat. Monach.* ex quibus supponitur aliqua extitisse Monasteria exempta, licèt alia eiusdem Ordinis Dioecesano Episcopo subiecta essent, prout hodie sunt etiam Monialium Monasteria, quæ cùm sub eadem Regula, v. g. Sancti Benedicti, aut Francisci Militent, tamen alia Ordinarijs, alia Regularibus Prælatis exemptis subsunt: & tamen dicti textus longè post D. Gregorij tempora emanarunt; quòd si omnia Monasteria exempta fuissent, non supponerentur in citatis iuribus, aliqua eorum Ordinarij ditioni subiacere.

Hodiè verò de Regularium libertate nullus est dubitandi locus; quia deinde per lapsum temporis omnes Monachorum Congregationes, & Religiones, ex speciali Sedis Apostolicæ gratia, & Summorum Pontificum benignitate, plenariam, ac omnimodam exemptionem obtinuerunt, vt patet in libris priuilegiorum singulorum Ordinum Immo in approbatione, seu confirmatione alicuis Religionis, videtur Summus Pontifex tribuere eius Prælatis facultatem, & authoritatem se ipsos, & sibi subditos gubernandi, & videtur omnes eiusdem Religionis alumnos, & possessores, ipsorum Prælatorum iurisdictioni, & Dominio, subijcere: vt docet *Bannes* 2. 2. *q.* 1. *art.* 10. *dub.* 8 *conclus.* 6.

& quòd Religiosi exempti sint, hodie est certissimum apud omnes; exinde iidem Monachi, & Religiosi in Concilio Tridentino exempti passim appellantur, vt obseruat *Nauar. in cap. non dicatis num. 63. & in c. nullam 18. q. 2. num. 40. & seq.*

6 Aduertendum autem, quòd exemptus à Summo Pontifice à iurisdictione cuiuslibet Ordinarij, non censetur exemptus à iurisdictione Legati ipsius Summi Pontificis, per *tex. in c. si Abbatem, de elect. in 6. notant Ioan. Andr. in cap. 1. post. princ. vers. ergò cùm Legatus liget eos, per illum tex. de verb. signific. eodem. lib. 6. Ludouic. Roman. singul. 507.* An exemptus, *Mandos. de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, vers. amplio, vt exemptio*; secus

7 tamen dicendum est de Legatis natis, quia exempti eis non subijciuntur, *Bald. cons. 337. vol. 4. iuxtà nouam impress. Marian. Soccin. de visitat. lib. 11. in 2. q. 15. q. princ. post n. 46. vers. sed in Legatis natis*, quos refert, & sequitur *Mandos. loco citato vers. seq.*

QVAESITVM II.

Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Religiosos, de iure communi exemptos esse, arguitur.*

2 *Potestas ordinaria in propria Diœcesi de iure communi est tota penès Episcopum.*

3 *Exemptio ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit.*

4 *Abbates, & Prelati Regulares habent iurisdictionem quasi Episcopalem.*

1 Videtur dicendum, quòd sint exempti de iure communi: nam in *can. nullam 18. q. 2.* dicitur, totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere; quæ verba videntur, non solùm quoad forum interius, sed etiam quoad exterius omnem iurisdictionem in Monachos Abbatibus tribuere; cùm absolutè in eo dicatur, totam potestatem ad Abbatem pertinere; & sic quòd Regulares, & Monachi coram suo Abbate indistinctè conueniri debeant; exceptis grauissimis criminibus, per quæ venirent deponendi, vt ait *gloss. in cap. quod, de offic. Ordin.* & alij multi, qui eam sequuntur, & communem testatur *Romanus conf. 375. num. 2. & Boer. decis. 271. num. 4.* qui mouentur auctoritate *cap. sicut il 2. de simon.* vbi probatur, Abbates, aliquandò suos Monachos iudicasse.

Verùm his auctoritatibus non obstantibus, est resoluendum, de iure communi Monachos Epis-

2 copis subesse; quia cùm eodem iure communi tota potestas ordinaria in propria Diœcesi sit penès Episcopum, *cap. omnes Basilicæ, & cap. domus 16. q. 7. & 10. q. 1. per tot. & cap. venerabilis de Relig. domib.* facit *cap. cùm Episcopus de offic. Ordin. in 6. cap. 1. extr. de offic. Ord. cap. obitum 61. dist.* non est ab illis auferenda, & inferioribus contrà ius tradenda; nisi hoc per aliquam legem expressum habeatur, adnotata per *Dec. in l. 1. ff. de reg. iur.* Nulla autem extat lex Canonica, per quam tota iurisdictio in Monachos Abbatibus tribuatur, & Episcopis eximatur; secundùm regulam prædictæ legis; ergò ex eodem iure communi non potest huiusmodi plenaria iurisdictio Abbatibus competere; si enim ad illos pertineret, hoc esset, vel ex eo, quòd sunt Rectores illius Monasterij, vel ex eo, quia à Sede Apostolica approbationem habent, vel quia ex aliquo iure illis iurisdictio esset impartita. Primo modo non potest contingere; priuati enim homines non possunt, iurisdictionem, quæ est publica potestas, tribuere; nec secundo: nam Summus Pontifex, approbando Regulam, non tribuit, nisi potestatem ad Monasterij gubernationem, & obseruantiam Regulæ necessariam; nec ex aliqua lege: nam illud *cap. nullam 18. q. 2.* subijcit Monachos Abbatibus in his quæ spectant ad Regulæ obseruantiam, & Religionis administrationem tantùm, vt patet ex his, verbis *d. cap. ad diuini cultus reuerentiam, & vtilitatem Monasterij*, neque dùm inquit, *totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere*, excludit Episcopum, sed Monachos, vt notat *gloss. ibi in verb. tota, Rot. decis. 15. num. 11. part. 1. recent.* Nec obstat *d. cap. sicut*, vbi probatur, aliquando Monachos à suis Abbatibus fuisse iudicatos. Resp. enim, id fecisse non ex iure communi, sed ex speciali concessione, seù priuilegio Sedis Apostol.

3 Igitur constat, de iure communi Monachos Episcoporum iurisdictioni esse subiectos, & quòd exemptiones illis ex priuilegijs proueniant; attentis enim Summorum Pontificum indultis, Religiosi ferè omnes à Diœcesanorum Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione hodie exempti sunt; siuè per priuilegia directè eis concessa, siuè indirectè per communicationem.

4 Vnde Abbates, & Prælati Regulares hodie habent iurisdictionem quasi Episcopalem, iuxtà, *gloss. in clem. 1. verb. propry de reb. Eccles. non alien. Nauarr. comment. 2. de Regular. num. 63. vers. addo secundò Cokier. de iurisd Ordin. in exempt. p. 1. q. 17. num. 9. & 25. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 2. num. 12. Mandos. de signat grat. verb. exemptio Anton. Corn. in tract. de absolut. à iuram. p. 2. q. 4. nu. 28 Campanil. in diuersor. iur. canonic. rub. 12. cap. 13. num. 2. Fusch. de visit. lib. 2. cap. 15. ante num. 1. Zucb. in Instit. canon. lib. 2. tit. 6. num. 68. Roderic. regular. quæst. tom. 2. q. 63. art. 3. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 105. nu. 4. & aly.*

QVÆSITVM III.

Vnde habuit originem huiusmodi exemptio Abbatum, & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptiones vnde ortum habuerint.*

2 *Pater iniquè se habens in filium, cogitur illum emancipere.*

3 *Dominus iniquè se habens in seruum cogitur illum manumittere.*

4 *Causa impulsiua concedendi Religiosis exemptiones, quæ nam sit, & num. 6.*

5 *Eximere, est propriè Summi Pontificis.*

7 *Causa finalis exemptionum quæ nam sit.*

Ortum

1 ORtum habuerunt exemptiones ex iure emancipationum, & manumiſsionum, à priuatione dominij, vel iuriſdictionis, & ſimilium, vt aſſerit *Cokter. de iuriſdict. ordin. in exempt. p.1.q.1.*
2 *num. 12.* Quia ſicuti pater, iniquè ſe habens in filium, compellitur, vt illum emancipet, *gloſ. in §. vltimo Inſtit. quibus mod. iuſ. patr. poteſtat. ſoluit. gloſſ. in cap. conſtitutus, verb. emancipauit, de reſtitut. in integr.* & ſicut Dominus iniquus
3 in ſeruum, vt eum manumittat, *l. ſi Lenones C. de Epiſc. audient. l. ſul C. de ſpectat. lib. 11.* Quemadmodum etiam Dominus, ſubditos, vel vaſſallos ſuos grauans, iuriſdictione, ſeu feudo priuatur, vt ait *Boer. deciſ. 305. nu. 5. Curt. de feud. p. 6. per tot.*
4 Ità cùm, ſuccedente tempore, compertum eſſet, quòd Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchæ ſuarum Prælationum adminiſtratione occupati de Coenobitarum moribus parùm ſolliciti, illos, eorumque Monaſteria, & Capitula, plerumque defatigabant diuerſi modè; prout in *cap. nimis iniqua, & cap. nimis praua, de exceſſ. Prel.* vbi deſcribuntur viginti ſeptem grauamina, quæ Prælati Religioſis inferebant, & *clem. vnica eod. tit.* vbi Clemens V. in Concilio Vienneſi prouidet contrà triginta grauamina per Epiſcopos, & Superiores inferri ſolita; Sedi Apoſtolicæ expediens viſum fuit, concedere exemptiones omnibus ferè Congregationibus, & Religioſis, ac illos ſibi immediatè ſubijcere; vt patet in eorum priuileg. ſeù indultis Apoſtolicis, ità *Quintil. Mandoſ. de ſignat. grat. verb. exemptiones ab Epiſcopis, Renat. Chop. Monaſtic. lib. 1. tit. 2. num. 19. Eraſm. Cokier d. q. 1. num. 13.*
5 Cauſa autem efficiens harum exemptionum eſt propriè Summus Pontifex, *cap. frater, verb. & cùm oportuiſſet 16. q. 1. cap. luminoſo 18. q. 2. cap. 1. iuncta gloſ. in verb. exemptiones, de priuileg. in 6. Ancharan. conſ. 152. num. 5. Mandoſ. loc. cit.*
6 Impulſiua eſt oppreſſio Ordinariorum, vt ait *Rebuff. reſp. 142. Mandoſ. loco cit. verſ. verùm ſuccedente tempore.*
7 Finalis cauſa exemptionis eſt, tùm fauor Sedis Apoſtolicæ, cuius intereſt multos ſibi proximè ſubiectos habere, *clem. Paſtoralis de re iud. Rebuff. d. reſp. 142.* tùm etiam, vt exempti cùm maiori quiete ſub vmbra eiuſdem Sedis poſiti Religioni offieijs, & contemplationi operam dare valeant, *can. quàm ſit neceſſarium, 18. q. 2. Rebuff. loco cit.*

QVÆSITVM IV.

Quando nam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio antiquiſſima quorundam Monaſteriorum, & Abbatiarum recenſetur, cùm teſtimonio Apoſtolicarum Conſtitutionum.*
2 *Cluniacenſis Ordo à quo nam exemptionem totalem obtinuerit.*
3 *Caſinenſis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iuriſdictione ſoluta fuerit.*
4 *Canonicorum Regularium exemptionis initium.*
5 *Camaldulenſis Ordinis plenaria exemptio.*
6 *Vniuerſalis omnium noſtræ Congregationis Monaſteriorum, ac locorum, & perſonarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum poteſtate.*
7 *Ciſtercien. Ordinis exemptio.*
8 *Cæleſtinorum Ordinis exemptio.*
9 *Sylueſtrinorum exemptio.*
10 *Ordinis Monachorum Montis Oliueti exemptio.*
11 *Ordinis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis exemptio.*
12 *Praemonſtratenſis Ordinis exemptio.*
13 *Carthuſianorum Ordinis exemptio.*
14 *Ordinis D. Baſilij exemptio.*
15 *Ordo Fratrum S Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit.*
16 *Ordo S. Antonij Viennen.*
17 *Prædicatorum Ordinis exemptiones.*
18 *Fratrum Minorum S. Franciſci exemptio.*
19 *Ordinis Eremitarum S. Auguſtini exemptio.*
20 *Ordinis Carmelitani exemptio.*
21 *Fratres Cruciferi à quo nam fuerint exempti.*
22 *Ordinis Seruorum B. Mariæ exemptio.*
23 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula exemptio.*
24 *Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum exemptio.*
25 *Clericorum Regularium S. Pauli Decollati exemptio.*
26 *Societatis Ieſu exemptio.*
27 *Clericorum Regularium de Somaſcha exemptio.*
28 *Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint.*
29 *Religionis Deuoti Ioannis Dei exemptio.*
30 *Clerici Regulares Scholarum piarum à quo fuerint exempti.*

CVm omnium Monaſteriorum, & Religionum aliarumq; Eccleſiarum (de quarum Abbatibus, & Prælatis eſt noſter ſermo) exemptiones in iure non habeantur, maximè quoad earumdem exemptionum initium; ideò quoad fieri poterit quorundam Coenobiorum antiquiores, deinde Religionum ferè omnium poſteriores exemptiones hic recenſentur, præcipuè Bullarum Apoſtolicarum verba eaſde exemptiones indicantia, nec non aliquas Conſtitutiones Apoſtoſtolicas, quæ non de facili reperiuntur, hoc eodem loco per extenſum deſcribam.

1 Prima ergo exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione illa videtur, quę à D. Germano Pariſien Epiſcopo Monaſterio D. Vincentij Ordinis S. Benedicti Pariſijs donata fuit anno 509. die 21. Auguſti, quam poſtea exemptionem D. Gregorius Magnus confirmauit, & roborauit, ſic atteſtante *Aymoin. rer. Francic. lib. 3. cap. 2. & Renat. Choppin. Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 19.* cuius priuilegij tenor eſt, qui ſequitur.

Dominis Viris Apoſtolicis, Sãctis, & in Chriſto Fratribus omnibus Epiſcopis Pariſiacæ Vrbis, cùm gratia Deî futuris, & cæleſti Viſitatione ditatis, Germanus peccator &c. Childebertus Rex, poſt Deum, dùm ſupereſſet, fuit noſtra immunitas, ſecuritas, pax, & recuperio, ac ſequeſtratio omnis à ciuili negotio. Nos verò in hac re pietati illius conſulentes, cæterorum Regum

velle stabilitri conantes, charitatem fraterna dilectionis vestra nobiscum volumus concordari: quatenus illius sancti loci honor celeberrimus, & memoria iam dicti Principis gloriosè euiteat eodem in loco omnibus buias æui temporibus, habeatque Abbatem ex propria Congregatione ipsa Ecclesia &c. Sancimus, vt nullus Metropolitanus, aut aliquis Suffraganeus eius, causa ali cuius ordinationis illuc ingredi præsumat: nisi solummodò ab Abbate eiusdem loci vocatas venerit ad Sanctitatis ministeriam celebrandum, aut ad Ecclesias consecrandas, aut ad benedictionet Clericorum, vel Monachoram iastituendas. Quod debitum renuere nallatenùs debet. Caterum quidquid à die præsenti; tàm à tempore meo, quàm Saccessorum meorũ in Sede Parisioram residentium Episcoporum, vel à Deum timentibas Principibus eiasdem plebis, in fiscis, villis, agris, in auro, vel argento fuerit delegatam, siuè donatum, vt ad integrum habeat, volo, rogo, coniuro. Decreat etiã per hãc chartulã immunitatis, & cessionis, meã Basilicam Domni Vincentij supranominatam, siaè gestorum obligatione manere. Et quia id anteà consuetudo non fuit, modò à Regibus, & Principibas mihi est concessum, voluntatem pietatis vestra in hoc prætermittere nolui, sed rationibus per vos roborari, & confirmari exposco &c. Renatus Choppin. in Monasticon lib 1. tit. 2. num. 19.

Anno verò circiter 559. Ioannes III. Summus Pontifex exemptionem iam incæptam in Ecclesia Dei prosequens, Monasterium S. Medardi apud Suessones Ordinis S. Benedicti, in hanc, quæ sequitur, formam ab Ordinariorum imperio, & iurisdictione exemit.

Diuina inspirante gratia, & praecellentiss. Regis Clotharij suadente clementia, Monasterio Sancta Mariæ, & Sancti Petri, quod est extrà Suessorum Ciuitatem situm, vbi D. Medardas requiescit, & Daniel Aabbas præesse videtur, hoc priuilegium indulgemus: vt terras quas filius noster Clotharius ob salutem animę suae dedit, Croniscum scilicet &c. liberè possideat. Hoc quoque auctoritate Sanctae Trinitatis, & inseparabilis Vnitatis, vice Beati Petri Apostoli, coram Rege Clothario, & omnibus plebibus Francoram, scilicet Archiepiscoporum, Episcoporum, Iudicum, & omni populo Christianorum Roman Principum decernimus, vt nullas Regam, Antistitum, Iudicum, terras Sanctae Mariae, & Domni Medardi, siuè Ecclesias, Altaria, theloaca, decimas nouas, banna, & freda exigat &c. Statuimus etiam, vt velut hac Sedes B. Petri libera constat ab omni seruitio Regum, & Potentum, ità remota omni consuetudine pessima, Monachi Deo vacent liberi, & per omnia Regulae Sancti Benedicti artibas obediant sinè vlla inquietitudine. Praesenti quoque priuilegio, hanc illis concedimus licentiam, vt defuncto Abbate, quemcunque voluerint Archiepiscopum, Episcopum, causa ordinandi Abbatem, vocent &c. Ac nè tanta sablimitatis locas vilescat, cum Caput constituimas Monasteriorum totius Galliae, nulliusque ditioni patimar esse subiectum, sed semper sub Regali custodia positus, huius S. R. E. Antistitum auctoritate, aduocationem B. Petri habeat &c. habetur apud Renatum Choppin. in Monast. lib. 1. tit. 3. num. 19.

Hanc exemptionem confirmauit Sanctus Gregorius Papa anno circiter 592. per hæc quæ sequuntur verba, *Auctoritate diuina vice B. Petri Apostolorum Principis, consensu omnium Romanorum Pontificum, & voluntate totius Senatus Romani, suadente nobis Viro Apostolico Anserico Suessorum Vrbis Pontifice, & omnium Galliae Episcoporum fauente iudicio, decernimus: vt nullus Archiepiscoporum, vel Archidiaconorum Fratres praefatae Basilicae, de ordinatione sui Abbatis, vel Ecclesiasticorum graduum assumptione inquietet: sed secundùm praerogatiuam ipsius loci vobis modò recitatam, Beati praedecessoris nostri Domini Ioannis Papae tempore decretam, & Apostolica auctoritate firmatam, ordinationem sui Abbatis ipsi Fratres peragans, & Ecclesiasticorum graduum dignitatem suscipiant, consecrationes quoque fontium, & scrutinij mysteria in ipso Monasterio clebrent. Chrismatis quoq; ac Olei, Altaris, Calicis, Corporalis, à quocunq; voluerint Ponifice benedictionẽ expetant. Nè tantus honor à quocunq; Rectore vllius occasionis causa, vel necessitatis, intermittatur: nè vilescat tantę sublimitatis locus S. Maria, & B. Petri, nes non, & Protbomartyris, & Domni Medardi martis sacratus, quem Caput Monasteriorum totius Galliæ constituimus, nulliusque ditioni patimur subesse: sed velut hæc Sedes Romana specalationem suam toti Orbi indicit, & nouas consuetudines omnibus mittit, & omnium personarum seruitio caret; ità prefatus locas remota omni consuetudine pessima Regum, Antistitum, Iudicum, exemplum diuinę Religionis, & honestatis cæteris exhibeat Monasterijs, & super ea plena gaudeat libertate, cuius Rectores, & filij præsentes, & successuri, tantùm sub Regum custodia positi, admonitionem S. Petri, & successorum fauorum, huius S. Romanę Sedis Pontificum auctoritate proclament, &c.* habetur ex *Registro Gregoriano lib. 12. cap. 32. & apud Renatam Choppin. in Monasticon lib. 2. tit. 1. nam. 4.*

Et parùm Post tempora Ioannis Tertij, & Sancti Gregorij Magni Summorum Pontificum subsecuta est exemptio Abbatiæ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Ciuitatatis Dorombernię anno circiter 604. per priuilegiũ Bonifacij Quarti, quod hic verbatim apponitur.

BONIFACIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Glorioso filio Regi Anglorum Aethelberto, salutem, & Apostolicam benedictionem.

O Maipotentis Dei institutione, & Apostolica saluberrima incitamar monitione, vt pro omnium fidelium regimine impigra vigilemus solicitudine. Et quia diuina prouidente clementia totius Sanctæ Ecclesiæ per vniuersum Orbem diffusa curam gerimus, omnibus; nostra suffragia quærentibus auctoritate Apostolica subuenire cupimus: quoniam, & humana dispensatione sancitum est, cunctarum Ecclesiarum negotia nostra reparari vigilantia. Quapropter Rex inclyte, ac fili carissime, omnia, quæ tuæ amplectenda voluntatis studium per Coepiscopum nostrum Mellitum poscebat, Apostolica auctoritate libentissimè concedimus: quia nec æquum videtur difficultates pati huiusmodi rem petitam; laudabilis, atq; Deo placita petitio tua hac ob

vt

vt Eccleſia Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli ad Orientem Ciuitatis Doroberinæ ſita (quam Catholicæ Religionis amore ſuccenſus, & Sanctiſsimorum Patrum Gregorij, & Auguſtini hortatu admonitus in ſepulturam tui, & ſucceſſorum tuorum Regum, & præfatæ Vrbis Præſulum à fundamentis conſtruxiſti, & ob honorem diuini cultus habitantium ſuſtentationem diuerſis donis ditaſti, in qua & Monachorum Religioſorum Congregationem ſub Abbate Ioanne ab hac Apoſtolica Sede directo collocaſti, vbi, & ipſe veſter præfatus verè Deo dilectus, & in gloria reſurrecturus Pater Auguſtinus requieſcit) Apoſtolicis priuilegijs roborata perpetua libertate donaretur, atq; illius ſpiritualis petræ ſoliditate ſolidaretur, cui Saluator ait: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claues Regni Cælorum. Huius igitur Beatiſsimi Apoſtolorum Principis auctoritate ordinamus, atque perpetua ſtabilitate ſtabilimus; vt præfatum Monaſterium Apoſtolicis prærogatiuis præmunitum, in initio naſcentis Chriſtianæ Religionis in veſtro Regno conſtructum, atque in Monaſtico Ordine primum, cùm omnibus ad ſe pertinentibus, ab omni ſeruitio ſit liberum, ab omni mundiali ſtrepitu inconcuſſum: nec Eccleſiaſticis conditionibus, ſeù angarijs, vel quibuslibet obſequijs ſecularibus vllo modo ſubiaceat, nullis canonicis iuribus deſeruiat; quia indignum valdè videtur qualicunque modo alterius ditioni deſeruire, quod apud vos eſt primum in hac Religione. Vnde interdicimus in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, ex auctoritate ipſius Beatiſsimi Apoſtolorum Principis Petri, cuius vice huic Romanæ præſidemus Eccleſiæ, vt à præſenti nullus Præſulum, nullus ſecularium præſumat in dominium huius Eccleſiæ aliquo modo ſe ingerere, vel quamlibet imperandi poteſtatem ſibi vſurpare, vel alicuius inquietudinis moleſtias inferre, vel aliquam omninò conſuetudinem, quamuis leuiſsimam, ſibi attribuere, vel etiam, niſi rogatu Abbatis, ac Fratrum in ea Miſſas facere: Sed communis filius noſter Abbas Ioannes omnia liberè teneat, poſſideat, cùm conſilio Fratrum Dominum timentium omnem vtilitatem loci intùs, vel foris benè ordinet, atq; diſponat, & ſic remota vexatione, & cuncto grauamine, diuinum ſeruitium peragant cùm tota animi deuotione. Poſt cuius obitum non extraneus aſſumatur, ſed de ea congregatione, & quem ſibi propria voluntate concors Fratrum ſocietas elegerit, & qui electus fuerit, ſinè dolo, vel venalitate aliqua ordinetur, atq; in eodem loco conſecretur. Si autem, quod non optamus, aptam inter ſe perſonam inuenire nequiuerint, ſolerter ſibi de alijs Monaſterijs ſimiliter eligant ordinandum. Hæc itaque noſtra inſtitutionis decreta in Synodo Epiſcoporum Italiæ, cui interfuit tuæ dilectionis Legatus Mellitus Coepiſcopus noſter recitari, & roborari facimus, tibiquè, & Eccleſiæ ſuprascriptæ, Ioanni Abbati, & cunctis ſucceſſoribus ſuis cuſtodienda, atque perpetualiter obſeruanda tibi, & genti tuæ per manum ipſius diſſerimus. Quæ ſi quis ſucceſſorum tuorum Regum, ſiuè Epiſcoporum, clericorum ſiuè laicorum contempſerit, aut irrita facere tentauerit; ab officio Cleri ſummotus Apoſtolica auctoritate, & Sanctorum cõmunione iudicetur alienus, quoad vſque, quod temerario auſu præſumpſerit, congrua ſatisfactione recognoſcat, & tanti exceſſus pænitudinem gerat et Ipſa verò ſæpèdicta Eccleſia tua largiente regali munificentia, ab hac (vt ità dicam) Sede Apoſtolica conſtructa, ordinata, atque educata, ſi qua ſibi contingat aduerſa indurata aliquorum peſtilentium pertinacia, ad Matris Eccleſiarum recurrat limina, Apoſtolica vtatur audientia, ipſiusq; in perpetuum conſoletur, & regatur vigilantia. In Chriſto Domino beneualeas &c. Ex Clemente Reynerio de antiquit. Benedictinorum in Anglia §. 13. circà finem.

Caſinenſis Abbatia tempore Zachariæ Papæ ab omnium Epiſcoporum, & Ordinariorum iuriſdictione cùm omnibus cellis, omnibusque ad ſe pertinentibus vbique terrarum exempta fuit, & protectioni Summi Pontificis conſtituta fuit anno VII. ſui Pontificatus Kal. Martij videatur per extenſum in *fine Cron. Caſinen.* hic tantùm verba rem noſtram concernentia referuntur.

Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monaſterio, & in omnibus eius Eccleſijs per totum Orbem Terrarum conſtructis, fontem benedici, & Sacrum Baptiſma celebrari, & non ſolùm ibi, ſed et in his quoque, quæ amodò in poſſeſſionibus prædicti Cœnobij præſentibus, vel futuris temporibus Eccleſiæ ædificandæ ſunt, remota ſcilicet cuiuſcunque Epiſcopi interdictione. Addimus etiam, vt nullus Epiſcopus prohibeat Chriſtianum Populum ingredi ad eaſdem Eccleſias, vel in eiſdem de ſuis rebus aliquid offerre, vt ſolet fieri Religione pia. Obſeruari quoque, ac noſtra iuſsione volumus, vt nullus Epiſcopus in iam dicto Caſinenſi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum Orbem Terrarum conſtructis decimas tollat, Sacerdotem excommunicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eiſdem dilecto filio, eiuſq; poſteris Abbatibus Monachorum Synodum congregandi, & quemcunque Clericum voluerint cùm ſuis ſubſtantijs ſuſcipere ad habitandum in omnibus Caſinenſis Monaſterij poſſeſſionibus, ſiuè Preſbyter ſit, aut Diaconus, vel cuiuslibet Eccleſiaſtici Ordinis, & nullius Epiſcopi timere contradictionem; & liceat eidem Religioſo Petronaci, eiuſq; poſteris, & eorum Præpoſitis in perpetuum iudicare prædictas Eccleſias, Curtes, & poſſeſſiones, per totum Orbem Terrarum, & omnem in eiſdem poſſeſſionibus degentem Clericum ad officium promoueri abſque perſonæ ſecularis poteſtate, & cuiuslibet Epiſcopi prohibitione. Si quis autem, quod abſit, ea, quae ad laudem Dei proſtabiliuntur, ac Caſinenſis Cœnobij conſeruanda dignitate, & poſſeſſionis eius tutela à nobis ſtatuta ſunt, nefario auſu corrumpere, violare, aut refragari præſumpſerit, niſi reſipuerit, ſciat ſe anathematis vinculo innodatum, & à Regno Dei alienatum, & cum Diabolo, & eius pompis, & Iuda Ieſu Chriſti Domini noſtri traditore aeterno ſupplicio, aeternaq; maledictioni deputandum. At verò, qui pia intuitu huius noſtri Apoſtolici conſtituti obſeruator exiſtit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro per interceſſionem Beatiſsimi Patris noſtri Benedicti conſequatur, & vitae aeternae praemia adipiſci mereatur.

De Cluniacenſis Monaſterij immunitate, & exemptione, & ſub Romanæ Sedis receptione videatur *Odericus Vitalis Anglus lib. 11. hiſtor.* ſuorum temporum in his verbis, quæ propter tempus

eiusdem exemptionis computandum necessariò apponi debent.

Matisconensis Episcopus ad hanc Sanctam Synodum clamorem facit, quod Pontius Cluniacen. Abbas ipsum, Ecclesiamq; suam damnis, iniurijsq; multis affecerit, Ecclesias, decimasq; suas, debitasq; subiectiones sibi abstulerit, & congruas dignitates, suorumq; ordinationes Clericorum denegarit. Sed Cluniacensis Abbas sic respondit. Cluniacensis Ecclesia soli Romanæ Ecclesiæ subdita est Papæ propria, & ex quo fundata est, à Romano Pontifice obtinuit priuilegia, quæ proclamator iste abolere nititur. Notum autem sit vobis, quòd ego, & fratres nostri Monasticas res, sicut eas venerabilis Vgo, alijq; Sancti prædecessores nostri habuerunt, seruare contendimus. Nulli damna, vel iniurias ingessimus, res alienas non deripuimus. Verùm res pro amore Dei nobis datas à fidelibus, quia pertinaciter defendimus, à raptoribus inuasores dicimur. Nimia de his ad me sollicitudo non pertinet. Ecclesiam suam Dominus PP. si vult, defendat, & Ecclesiam, decimasq; cum alijs possessionibus, quas ipse mihi commisit, custodiat. Tùm Ioannes Cremensis, eloquens Presbyter, qui cum PP. venerat, dixit. Ducenti, & eo amplius anni sunt, ex quo Cluniacen. Ecclesia fundata est, & ab ipso primordio fundationis suæ Romano Pōtifici donata est à quo vtilibus priuilegijs in Romana Synodo coram multis arbitris insignita est. Ratum est, & chartis insertum legentibus liquidò patescit, quòd Gerardus Aquitanicus Cluniacense Cœnobium in alodio suo construxit, & illud, Romam pergens, Romano Pontifici deuotissimè commisit, nec id frustrà fieri voluit; nam ipse tunc duodecim aureos Papæ obtulit, & exinde totidem singulis annis dari decreuit. Præfata ergò Ecclesia nulli Principum, seù Præsulum, vsq; nunc nisi Papæ, subiacuit &c. Conuentus Monachorum secundùm Regulam Sancti Patris Benedicti Abbatem elegit, electum Papæ cùm literis attestantibus dirigit: quem ipse, secundum Ecclesiasticum morem, consecrat, ac benedicit. Igitur, cum Cluniacen. Abbatia soli Papæ subijciatur, Romana auctoritas Cluniacensium priuilegia corroborat, & in virtute Dei, omnibus Ecclesiæ filijs imperat, ne quis eos temerè pristinâ libertate priuet, nec possessionibus olim habitis spoliet, nec insolitis exactionibus prægrauet.

Synodus autem, de qua supradictus Auctor loquitur fuit Remense Concilium sub Calixto II. anno 1119. quo tempore annotato elicitur, antiquissimam etiam esse huius Monasterij exemptionem;

a Exemptio verò pro toto Ordine Cluniacen. facta fuit à Clem. IV. anno 1265. die 2. Nouembris Pontificatus sui anno I. vt habetur in eiusdem Pontificis Bulla apud *Renat. Coppin. Monast. lib. 1. tit. 2. num. 39.* cuius priuilegij verba ad rem nostram sunt.

Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Cluniacensi.

VEstra sanè petitio nobis exhibita continebat, quòd cùm Monasterium vestrum, quod eiusdem Sedis specialiter iuris existit, à primo suæ fundationis exordio vsq; ad moderna tempora, multis Romanorum Pontif. priuilegijs, & indulgentijs sit munitum, & donatum libertatibus ab eisdem; nonnulli Archiepiscopi, & Officiales eorum, alijq; Ecclesiarum Prælati non attendentes, quòd nobis principaliter iniuriari probantur, qui priuilegia Sedis Apostolicæ impugnant, contrà eadem priuilegia, & indulgentias ad Synodos, & Conuentus Forenses vos illi compellunt, ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi, & Missas celebrandi interdum accedunt, ab Abbate, vel Priore Monasterij nullatenus inuitati; à Fratribus etiam Cluniacensis Ordinis obedientiam, & reuerentiam extorquere, ac in ipsos vbilibet commorantes iurisdictionem exercere, interdicti sententias proferre, in Prioratibus, & cellis eiusdem Ordinis Abbates ordinare, infrà Parochias locorum eidem Monasterio Cluniacensi subditorum, absque Cluniacensis Abbatis assensu, Ecclesias, & Capellas constituere, Cemiteria benedicere, de vestris Monachis, & Monasterijs iudicare, ad iudicia sua eos inuitos protrahere, ac pro controuersijs vestris in Parochianos, homines, & seruientes vestros animaduertere præsumentes &c. Cum autem sit à prædicta Sede statutum, vt omnes Ecclesiæ, Capellæ, & Cemiteria vestra libera, & immunia ab omni exactione consistant, & Fratres cellarum, seu locorum vestrorum vbilibet positorum pro interdicto, aut excommunicatione quibuslibet suspensionem diuinorum officiorum minimè patiantur, & tam Monachi prædictorum locorum, quàm eorum famuli, & qui se Monasticæ professioni deuouerunt, diuinæ seruitutis officia celebrent, & debita peragant sepulturæ; ijdem Prælati vos vti libere statutis huiusmodi non permittunt, nec Diœcesani Episcopi, aut officiales eorum præsentatos sibi à vobis ad Parochiales Ecclesias, quos habetis Sacerdotes admittunt, nec celebrare vobis est ex Apostolica Sedis benignitate concessum, si dicti Episcopi præsentatos eosdem malitiosè non duxerint admittendos. Præterea cum ex indulgentia Sedis eiusdem Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ à laicis detinentur, si secundùm Deum ab eorum potestate subtrahere vestræ Religionis reuerentia poterit, ad vestram, & pauperum gubernationem vobis, & Ordini vestro liceat retinere, ac laicos, vel clericos seculares per loca vestra ad conuersionem, siue ad sepulturam suscipere, nisi pro certis criminibus fuerint excommunicati, ijdem super his vobis temerè se opponunt, alium, quàm Cluniacensem Ordinem in Parochijs ad ius vestrum spectantibus de nouo creare nihilominus præsumentes: licèt ab eadem Sede id fieri cuilibet inhibitum sit expressè. Ad hæc, cùm vos, & Fratres vestri vbilibet commorantes conuenire, vel vltrà duas dietas à Monasterijs vestris ad iudicium pertrahi, seù ad cuiuslibet prouisionem compelli per literas Apostolicas non possitis, nec alicui liceat auctoritate ipsarum in Fratres ipsos iurisdictionem aliquam exercere, nisi eaedem literæ plenam de Ordine vestro, & indulgentia vobis super ijs ab eadem Sede concessa fecerint mentionem, ipsi Prælati, & alij à Sede Apostolica delegati indulgentiam huiusmodi voluntate propria non seruantes, super his vos sæpius aggrauant. Audiuimus præterea, quòd aliqui Prælati Ecclesiarum, & officiales eorum, licet in vos, & alios Cluniacensis Ordinis Monachos, vel Conuersos vbilibet commorantes, pro eo quòd [illegible] Apost. Sedis priuilegijs communitis, [illegible] non liceat excommunicationis, aut interdicti

dicti sententiã promulgare in molentes in molendinis, & coquentes in furnis, in contrahentes vobiscum, & seruientes, & familias vestras, in locantes eis operas suas, in illos etiam, qui Missas, & horas vestras audiunt, decimas, reditus, & oblationes, & alia vobis debita redaunt, eu aliàs vobis communicant, proferunt sententias &c. Quare nobis humiliter supplicastis, vt tantis vestris grauaminibus prouidere misericorditer curaremus &c.

3 Casinensis Congregatio, etsi multa eius Monasteria à primæua eorumdem fundatione exempta habeat; tamen plenariè totam Congregationem exemit Eugenius IV. qui eamdem quàmplurimis alijs Priuilegijs auxit, & decorauit, vt patet ex eius Bulla incip. *Regularem vitam*, sub Dat. Bononiæ 1436. pridie Kalen. Iulij Pontif. sui anno sexto, & est nona in ordine in *Bullar. nouo Laert. Cherubin. tom.* 1. cuius verba ad rem nostram sunt.

Cumq; aliàs per easdē nostras literas Congregationē præfatā ab omni iurisdictione Ordinariorum, & à charitatiuis subsidijs, ac omnibus oneribus eximentes sub nostra, & Beati Petri protectione suscepimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hîc volumus haberi pro sufficienter expresso, in dubiū postea versum est (prout nobis relatum extitit) an antiquos census, ratione visitationis, aut subiectionis huiusmodi Ordinarijs, Vniuersitati, Collegijs, siuè Capitulis hactenus debitos, Monasteria dicta Congregationis de cętero soluere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio prouidere declaramus, & nihilominus de nouo statuimus, quòd d. Congregationis Monasteria, siuè loca à die exemptionis huiusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subiectionis, quocunq; iure hucusque debitis, aut in futurum debendis, quibuscunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, Congregationibus, Vniuersitatibus, aut alijs quibuscunque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omninò liberamus, & penitùs absoluimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegijs Apostolicis quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda.

4 Canonicorum Regularium Lateranensium exēptio cùm in multis Monasterijs, & etiam in toto illo Ordine antiquissima sit, non ità facilè illius initium ostendi poterit; nam in 1. 2. & 3. *Bulla Paschalis I.* dicto Ordini concessis, relatis in principio *libri Priuileg. Canonic. Regular. Lateranen.* ab Ordinariorum iurisdictione exemptus præsupponitur, multisque priuilegijs à Benedicto XII. ab Eugenio IV. & Sixto IV. & alijs Summis Pontificibus decoratur.

5 Congregatio Camaldulensis quamdam exemptionem Leonis Decimi adinuenio in *tom. 1. Bull. Laert. Cherub. Constit. 2. dicti Leonis* sub datum Romæ apud S. Petrum anno 1513. quarto Nonas Iulij, Pontif. sui Anno I. cuius verba ad rem nostram spectantia sunt hæc.

Et vt dictae de nouo erecta Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs insistant: eosdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conuersos, Commissos, Nouitios, personas, & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & seruitores eorum, nunc, & pro tempore existentes, ac ipsius de nouo erectæ Congregationis, Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterùm eidem de nouo erectæ Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, seu subijci, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniaq; & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum Ecclesias, Capellas, etiamsi ipsis cura immineat animarum, Oratoria, manualia, membra, Castra, hortalitia, aedificia, villas, Grangias, vineas, oliueta, hortos, syluas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, iura, iurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quaecunque, quae in præsenti sunt, & in futurum erunt dictae de nouo erectae Congregationis, & quae omnia singula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hîc habere volumus pro sufficienter expressis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictae Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanae Ecclesiae, nec non Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ità quòd in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eiusdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum, cùm eisdem Monachis conuersentur, seù ab ipsis recipiant absolutionis, et Eucharistiae Sacramentum. Necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes ratione delicti, excessus, seù contractus, aut res de qua agitur, vbicunq; ineatur contractus, committatur delictum, aut reus ipse consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententia, nisi de speciali Sedis prædictę commissione, quomodolibet directè, vel indirectè, proferre, seù promulgare non possint, prorsùs eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius unciae auri, per eandem de nouo erectam Congregationem, in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum annis singulis, Camerae Apostolicae persoluendum, in signum percepta perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati, Ordinarij, seu aliae personae praedicta, contrà exemptionem, & liberationem vestras huiusmodi, quidquam attentare, quoquomodo praesumpserint, ac requisiti, vigore præsentium per ipsius de nouo erectae Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requisitionis huiusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiae ipso facto nouerint se subiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti.

6 Nostra Vallumbrosana Congregatio, licèt à Paschali II. & alijs Summis Pontificibus sub D. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione recepta sit; omnimodam tamen, & plenariam omnium suo-

suorum Monasteriorum, ac locorum, & personarum exemptionem ab Ordinariorum, & aliorum imperio obtinuit ab Innocentio IV. per priuilegium tenoris sequentis videlicet.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, eiusq; fratribus, tàm præsentibus, quàm futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum conuenit adesse presidium, ne fortè temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur (quod absit) sacra Religionis infringat; eapropter dilecti in Domino fily, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium Vallumbrosanum, quod pro B. Mariæ Virginis reuerentia Deo dicatum est, in quo diuino estis obsequio mancipati, ad exemplar fel. rec. Paschalis, Adriani, Alexandri, Lucÿ, Vrbani, Cælestini, Innocentÿ, Honorÿ, & Gregorÿ predecessorum nostrorum Romanorum Pontificum in Romanę Ecclesię proprietatem, tutelam, & protectionem Apostolica Sedis suscipimus, & presentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, vt Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eodem loco institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones, quaecunque bona idem Monasterium, omnisque Vallumbrosana Congregatio iustè, ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seù alÿs iustis modis, prastante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant, in quibus haec proprÿs duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo praefatum Monasterium situm est, cùm omnibus pertinentÿs suis, Ecclesÿs, & alÿs, quae ad idem Monasterium pertinere noscuntur. In Diæces. Fesulan. Cultus Boni, Montis Scalaris, Taleafunis, Passiniani, & de Caprilia Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Ciuitate, & Diæces. Florentina S. Trinitatis, S. Pancratÿ, S. Saluÿ, S. Bartholomaei de Ripolis, S. Petri de Musceto, S. Pauli de Razolo, & de Rino Caesaris Monasteria cum omnibus pertinentÿs eorundem. In Ciuitate, & Diæces. Pistorien. de Furculis, de Pacciano, de Griniano, de Vaiano, de Fonte Thaonis, & de Monte Plano Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Lucana de Fiedo, & de Capiano Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Ciuitate Pisaurum Monasterium S. Pauli cum omnibus pertinentÿs suis. In Diæces. Vulterrana de Conco, & de Serena Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Ciuitate, & Diæces. Senen. S. Michaelis, S. Iacobi, S. Trinitatis, S. Andrea, & de Alfiano Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Aretina, Monasterium S. Fidelis de Strumis. In Diæces. Clusina S. Trinitatis, & de Monte Pisis Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Soanen. Monasterium de Cabuello. In Ciuitate Tudertina, Monasterium S. Fortunati cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Vrbe Roma Monasterium S. Praxedis cum omnibus pertinentÿs suis. In Diæces. Spoletana Monasterium Eremitę. In Diæces. Bononiensi S. Ceciliae de Monte Armato, & de Opleta Monasteria. In Diæces. Imolen. Monasterium de Trecentis. In Diæces. Fauentina S. Reparatae, & de Crispino Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Ciuitate, & Diæces. Foroliuien. S. Mercurialis, S. Mariae de Flumara Monasteria. In Diæces. Parmen. Monasterium de Cauanna. In Ciuitate Placentina, Monasterium S. Benedicti. In Ciuitate Terdonen. Monasterium S. Pauli. In Diæc. Ianuen. Monasterium S. Bartholomęi de Fossato. In Diæces. Saonen. Monasterium S. Iacobi de Latranario. In Diæces. Asten. Monasterio S. Iacobi. In Diæces. Vercellen. Monasterium de Muleggio. In Diæces. Nouarien. Monasterium S. Bartholomaei. In Diæces. Pergamen. Monasterium de Astino. In Diæces. Veronen. Monasterium S. Trinitatis. In Diæces. Cremonen. Monasterium S. Sigismundi cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Papien. S. Sepulcri de Herba Armata, de Monte Oliueti, & Hiericho Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Taurinen. de Stura, de Ponte Stura, de Targenaria, & de Polexien. Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæc. Mediolanen. de Grattasolio, S. Carpofari de Ripa Adue, & de Canobio Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Brixien. S. Geruasÿ, & de Liganna Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. In Diæces. Turitau. de Plaiano, de Salucnero, et de Tamis Monasteria, cùm omnibus pertinentÿs eorundem. De Dona, de Serena, et de Ardinga Monasteria cùm omnibus pertinentÿs eorundem. S. Iacobi de Castello, de Osellis, de Petreolo, S. Apollinaris de Fauentia, & S. Lazari Priorat. cum omnibus pertinentÿs eorundem, S. Maria de Turliono, S. Iuliani, S. Martiani de Figino, & de Gallo Ecclesias cum omnibus pertinentÿs earundem. De Munzon de Pontigio, de Fauentia, de Rutio, de Florentia, de Corino, de Pinti, de Murian, de Cumbiate, de Vigesimo, & S. Fidei Mediolan. Hospitalia cùm omnibus pertinentÿs eorundem. De Magnale, de Ristonchio Castra cũ omnibus pertinentÿs eorundem, cùm terris, pratis, vineis, nemoribus, vsuagÿs, & pascuis in bosco, & plano, in aquis, & molendinis, in vÿs, & semitis, & omnibus alÿs libertatibus, & immunitatibus suis. Sanè laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam noualium, qua proprÿs manibus, aut sumptibus colitis, de quibus nouálibus aliquis hactenus non percepit, siue de hortis, virgultis, & piscationibus vestris, seù de vestrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere praesumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel laicos liberos, & absolutos, & à seculo fugientes ad conuersionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum, post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit, sine Abbatis sui licentia, nisi artioris Religionis obtentu, de eodem loco discedere: discedentem verò, absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terra fuerit, liceat vobis, clausis

tanuis

iantuie, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce diuina officia celebrare, dummodò cauſam non dederitis interdicto. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeù Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à quocunque malueritis, ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam, atq; communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, vt infrà fines Parochiæ veſtræ nullus, ſinè aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeù Oratorium de nouo conſtruere audeat, ſaluis priuilegijs Pontificum Romanorum. Ad hæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, Archidiaconis, ſeù Decanis, alijſque omnibus Eccleſiaſticis, aut ſecularibus perſonis à vobis omninò fieri prohibemus. Sepulturam quoq; vobis liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti, ſint, aut etiam publici vſurarij, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas prætereà, & poſſeſſiones ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, reuocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Sanè cùm terminus Paſtori veſtro diuina diſpoſitione contigerit, qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia vobis, & alijs omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſterijs, conſenſu, & iudicio eligatur. Quòd ſi fortè ex ipſis Abbatibus aliquis, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerādæ memoriæ Beati Ioannis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cætera Ordinis veſtri Monaſteria diſponantur. Statuentes, vt Monaſterium, quod in Valle Vmbroſa ſitum eſt, caput prædictorum Monaſteriorum omnium habeatur. Et quoniam Apoſtolica Sedes nulli debet delinquendi præparare materiam, vel fauorem; adijcientes ſtatuimus, vt Abbates, ſiuè Fratres veſtræ Congregationis, qui occaſione protectionis Sedis Apoſtolicæ minùs Regulariter, quàm Ordo Monaſticus, vel conſuetudo Vadumbroſanę Congregationis exigat, viuere cupiunt. Valumbroſanus Abbas canonicè illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiuſdem Congregationis liceat conſtituere ſibi Abbatem, ſinè conſenſu eius, ſicut à tempore Beati Ioannis prædicti, noſcitur obſeruatum. Nulli quoque liceat, aliquod veſtræ Religionis Monaſterium a loci ſui ſtabilitate euellere, ac mouere, ſinè Abbatis, & Congregationis communi conſenſu. Sancimus inſuper, vt nulli Epiſcoporum fas ſit, in vos excommunicationis, vel interdicti ſententiam promulgare, vt qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius iudicium temerè ſubeatis. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ paternè in poſterum prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infrà clauſuras locorum, ſeù Grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeù furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeù violentiam audeat exercere. Prætereà omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paſchale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cæleſtino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris vobis conceſſas, & vſq; ad hæc tempora pacificè obſeruatas: necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptæ à Romana Eccleſia libertatis per annos ſingulos duodecim ſagi cilicini brachia Lateranen. palatio perſoluetis. Decernimus ergò, vt nulli omninò hominum liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ei poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeù quibuslibet vexationibus fatigare; ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt vſibus omnimodis profutura; ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisue perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens contrà eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertiòue commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſq; ſui careat dignitate, reamq; ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, ac à Sacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs, & hi fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicę Eccleſiæ Epiſcopus.
Ego Ranaldus Oſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Iacobus Portuen. S. Ruphinæ Epiſcopus.
Ego Stephanus S. Mariæ in Tranſtiberim tit. Calixti Presb. Card.
Ego Fr Ioan. tit. S. Laurētij in Lucina Presb. Card.
Ego Riccardus S. Angeli Diaconus Card.
Ego Octauianus S. Mariæ in Vialata Diac. Card.
Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Car.
Ego Ioannes S. Nicolai in Carcere Tulliano. Diac. Card.
Ego V. tit. S. Euſtachij Diac. Card.
Ego Ottobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Aſſiſij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S.R.E. Vicecancellarij Vicesgerentis. 12. Kal. Iuly, Indictione vndecima. Incarnationis Dominicę anno M.CC.LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. Anno X.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis Vmbroſæ.

7 Ciſtercień Ordo ab omni Diœceſanorum imperio, & iuriſdictione ſolutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice idib. Nouembris anno 1161. Pontificatus ſui III; ut patet ex euis priuilegio. quod refert Renat. Choppin. de Sacra politia forenſi lib. 2. tit 3. num. 5. in hæc verba.

Dilectis filijs Abbati Ciſtercij, eiuſdem Conuentibus vniuerſis Ciſtercienſis Ordinis &c.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quod non nulli Eccleſiarum Prælati veſtris libertati- bus

bus inuidentes, cum eis non liceat ex Apostolicæ Sedis indulto in nos &c. communicationis, vel interdicti sententias promulgare, in tenentes, seù firmarios ad annuum reditū terrarū uestrarū extraneos, & eas proprio nomine excolentes, vel aliàs vobis communicantes, sententias proferunt memoratas. Nos verò supplicationibus vestris inclinati, nè quis Prælatorum huiusmodi sentetias in fraudem priuilegiorum Apostolicæ Sedis de cætero promulgare præsumant, auctoritate præsentium decernimus, eas non tenere. Insuper vobis, & Ordini uestro concedimus, quòd firmarij, tenentes, seù seruientes vestri, in terris vestris situati, à iurisdictione cuiuscumque Iudicis Ordinarij Ecclesiastici sint quieti: & liceat vobis de cætero in Capitulo vestro de adulterijs, & alijs fornicationibus coram vobis, seù alijs commissarijs vestris, & eos corrigere, ac etiam Diuina audire in Capellis vestris, & Ecclesiastica Sacramenta recipere: ac eisdem firmarijs, tenentibus, seù seruientibus in Capellis vestris Sacramenta ministrare, tàm intrà, quàm extrà Monasteriorum vestrorum situationem &c. Sanè si quis Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, Decanus, aut aliquis eorumdem Officiariorum propter hoc in vos, vel in Monasteria, Ecclesias, seù Capellas vestras tenentes, firmarios, aut seruientes vestros in terris vestris situatos, vel Sacerdotes vestros nomine vestro in Ecclesijs vestris, seù Capellis ministrantes, aut Ecclesiarum ministros aliquos, aliquam sententiam protulerit, illam omninò non valere censemus &c. Idibus Nouemb. Pont. anno III.

8 Ordo Cælestinorum ab omni Episcoporum iurisdictione exemptionem, & immunitatem obtinuit à Cælestino V. eius institutore anno Domini 1294 Kal. Octobris, cuius priuilegium habetur in *Bullar. nouo Laertij Cherub. Bulla vnica eiusdem Pontif* & refertur à *Renato Choppin. Monastic. lib. 2. tit. 1. num 13.* cuius verba sunt hæc.

CAELESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filijs Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, membrorum, & colonum, d. Monasterio S. Spiritus subiectorum, eorumq; Conuentibus, Collegijs, & Fratribus Ordinis S. Benedicti &c.

STatutā, & ordinamenta, in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, ac eumdem Ordinem, Monasterium S. spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, membra, & alia loca d. Monasterij S. Spiritus subiecta, ubicumq; consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporāda, eorūq; personas ab omni iurisdictione, potestate, & dominio Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum omnium, in quorum Ciuitatibus, ac Prouincijs illa consistaut, eximimus, & liberamus &c. sanè de fructibus terrarum vestrarum, ac etiam nouallia, quæ proprijs manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut aliàs excoli facietis in proprijs prædijs, aut alienis, siuè de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigat. De decimis namq; quæ pro subsidio Dominorum temporalium, de mandato Sedis Apostolicæ ab Ecclesiasticis in Italia partibus pro tempore exiguntur, circà vos, & vestra Monasteria, & loca sic volumus obseruari: quod vobis pro singulis vestris Monasterijs, cum Grangijs, & pertinentijs eorumdem pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè soluentibus, ad solutionē maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus, vos non teneri. Liceat quoq; vobis Clericos seculares, vel Religiosos cuiusuis Religionis existant, vel laicos quoscumque ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere, ac retinere: non obstantibus quibuscumque priuilegijs Apostolicis super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni concessis. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro, vel alijs locis vestris professionem, fas sit, sinè Abbatis sui licentia Ordinem vestrum relinquere, & ad aliud Religionis alterius, vel ad alium Ordinem se transferre. Discedentem verò alter nullus, cuiuscumque Religionis, vel status existat, audeat retinere &c. illud quoque districtiùs inhibentes, nè tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis tuis terras suas dare, vendere, aut alienare absque consensu totius Capituli Generalis, aut maioris, vel sanioris partis ipsius, & in casibus a iure permissis, modo quolibet præsumatis &c. Cæterum, nè Monachus, vel Conuersus in Monasterijs, & locis vestris professus absque licentia proprij Abbatis, vel maioris partis Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat, quoquo modo, districtiùs inhibemus &c. Etiam, ne aliquis Episcopus, vel alia persona spiritualem, vel aliam iurisdictionem habens, vos ad Synodos, & Conuentus Forenses, nec ad conuocationes suas accedere, vel cùm eis intrà, vel extrà Ciuitates, vel Terras, processionaliter exire, aut suis Constitutionibus subiacere, seù Capitula, scrutinia, inquisitiones in locis vestris, vel aliqui de vobis &c. facere &c. vos compellat &c.

9 Ordinem Syluestrinorum ab Episcoporum iurisdictione immunem, & exemptum præsupponit Innocentius IV. qui Eremum S. Bendeicti de Monte Fano eius Ordinis Caput sub D. Petri, & Apostolicæ Sedis protectione suscipiens 5. Kal. Iulij anni 1247. Pontificatus eius V, ait *in Bulla, quæ est quinta inter eiusdem Constitutiones in Bullar. noui tom. 1. §. 15. Prætereà omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremo vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs fidelibus rationabiliter, vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus.*

10 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti omnimodam, & plenariam exemptionem à Diœcesanorum iurisdictione habuit à Iulio II. anno Domini 1507. Pont. eius IV. vt patet ex eius *Bulla edita apud S. Petrum pridie Nonas Iunis eiusdem anni,* quæ est 12. *in Ordine inter Bullas d. Pontificis in Bullar. nouo Laert. Cherub* cuius verba, ad propositum conducentia, sunt hæc.

IVlius Episcopus &c. *Etsi ad vniuersos Regulares &c. Et vod Congregationis Monachi diuinis beneplacitis, quietiùs, & liberiùs insistant, eamdem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Visitatores, Nouitios, & Capellanos, etiam habentes*

curam

curam Animarum, necnon personas familiares, & seruitores ipsorum, nunc, & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis, Monasteria, Prioratus, & loca, etiam, quæ in posterum eidem Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, seu subijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit; omniaque, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam si in ipsis cura animarum immineat, oratoria, manualia, membra, Castra, fortalicia, ædificia, villas, Grangias, vineas, oliueta, & hortos, siluas, nemora, prata, pascua, piscationes, prædia, possessiones, & bona quæcunque, quæ in præsentia sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & à quorumcunq; Legatorum etiam de Latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, & Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum, Ordinariorum quauis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione: itáquod in dictam Congregationem, vel eius singulares personas seù benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut qui subditi eorum cùm eisdem Monachis conuersentur, seù ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seù contractus, aut rei, de quà agitur vbicunq; ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, seù promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quomodolibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum, & vestra protectione suscipimus, ac Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius vnciæ auri per eamdem Congregationem in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Cameræ Apostolicæ persoluendum in signum perceptæ perpetuę libertatis, & exemptionis, assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarij, seù aliæ personæ prædictæ contrà exemptionem, & libertatem nostram huiusmodi, quidquam attentare, quoquomodo, præsumpserint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requisitionis huiusmodi, non destiterint, excommunicationis sententię, ipso facto, nouerint se subiectos. Et nihilominus, quod aliter actum fuerit, eo ipso, sit irritum, & inane, nulliusq; roboris, vel momenti.

11 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Virginis etiam ab Ordinariorum iurisdictione exemptus est; cius principale Monasterium, quod est totius Congregationis caput, sub D. Petri, ac Sedis Apostolicæ protectione receptum fuit à Cælestino III. anno Domini 1197. Pontificatus eius VII. die 4. Nouembris.

Postmodùm Sixtus V. soluit eamdem Congregationem à iurisdictione Sacrosancti Hospitalis B. Mariæ Virginis Annunciatæ Neapolitanæ, cui anteà Leo X. eam vniuerat, & incorporauerat: statuens, quòd pro tempore existens Sacrista dicti Hospitalis, eiusdem Congregationis Monachorum Superintendens, ac Ordinarius Iudex esse deberet. Ità habetur ex *Constit.* 85. eiusd. Pontif. *in Bull. nouo Laert. Cherub, tom.* 2. quæ incipit, *Dudum, fel. rec. &c.* edita die 17. Augusti anno Domini 1588. Pontificatus eius I.V.

12 Præmostratenses ab Episcoporum iurisdictione exempti fuerunt ab Alexandro V. anno Domini 1409. die 31. Iulij Pontificatus sui anno I. cuis verba ad rem facientia sunt, videlicet.

Patres Abbates, Præpositos, Priores, Decanos, Canonicos, Conuersos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, & personas Premostratensis Ordinis cùm omnibus membris, Curtibus, Grancys, domibus, bonis mobilibus, & immobilibus, & alijs rebus, quas possident, & in futurum poterunt legitimè adipisci: necnon Ecclesias, & alia loca ab eisdem Monasterijs dependentia, ab omni superioritate, dominio, iurisdictione, necnon visitatione quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Iudicum Ordinariorum, & Officialium Ecclesiasticorum, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, illasq; ad ius, & proprietatem B. Petri Apostoli, & Sedis Apostolicę, ac sub eorum speciali protectione suscipientes, ea omnia decernimus prędictę Sedi soli, & immediatę subiacere; ità refert *Renat. Chopp. de sacr. polit. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 7.

13 Carthusiensium Ordo plenariam exemptionem, & immunitatem ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione obtinuit à Bonifacio IX. anno Domini 1391. die 17. Martij Pontific. sui anno II. vt patet ex eius *Bulla*, *quæ est tertia in ordine Bullar. nou. tom.* 1. cuius verba, ad propositū facientia, sunt hæc.

Bonifacius Episcopus &c. Dilectis filijs Priori, Generali, & vniuersi Fratribus Ordinis Cartusien. *&c. Sanè petitio pro parte vestra Nobis nuper exhibita continebat, quòd licèt prędictus Ordo vester, cū omnibus Monasterys, Prioratibus, domibus, & locis eiusdem, atq; personis degentibus in eisdem, ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore, à iurisdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum, exemptus, & soli Sedi Apostolicę immediatè subiectus. Tamen nōnulli locorum Ordinarij cupientes vestra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & alias diuersis ex causis vos inquietare, & multipliciter molestare, & personas eiusdem Ordinis ad forum suum trahere, & aliàs vexare præsumunt; propter quæ nonnūquam vos à cōtēplatione, & quiete vestra contrà Religionis vestræ statum retrahi, & secularibus negotijs implicare oportet. Quarè pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, vt ad euitandum cuiuslibet molestiæ, & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contrà huiusmodi exemptionis libertatem possent vobis inferre, & vt tollatur qualibet contrà vos occasio malignandi, vos, & eundem vestrum Ordinem, cùm omnibus Monasterys, Prioratibus, domibus, ac locis eiusdem, pro incremento vestri status, & pro pace, & tranquillitate personarum degentium in eisdem, de nouo plenariè eximere, de speciali gratia, dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vos, & prædictum Ordinem vestrum cùm omnibus,*

bus , & singulis Monasterijs , Prioratibus , domibus , & locis eiusdem , quæ nunc habetis , & in posterum vos habere contigerit , & cùm personis degentibus in eisdem præsentibus , & futuris ab omni Ordinaria iurisdictione , dominio , visitatione , ac potestate qualibet omnium , & singulorum Patriarcharum Archiepiscoporum , & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum , & de speciali dono gratiæ , de nouo prorsùs eximimus , & totaliter liberamus , illaq; in ius , & proprietatem B. Petri , ac Sedis Apostolicæ , ac sub eorum , & Nostra speciali , & immediata protectione , praesentium tenore , suscipimus . Decernentes Ordinem , Monasteria , Prioratus , domos , ac loca , & personas huiusmodi , soli , & immediatè Sedi praedictae fore subiecta: & quòd locorum Ordinarij , seù Diœcesani , vel alia quaeuis persona , in vos , seù Monasteria , Prioratus , domos , aut loca , vel personas praefata , vtpotè prorsùs exempta , non possint auctoritate Ordinaria excommunicationis , suspensionis , aut interdicti sententias promulgare , vel aliàs etiam ratione delicti , vel contractus , aut rei de qua agetur , vbicunque committatur delictum , ineatur contractus , vel res ipsa consistat , iurisdictionem aliquam exercere .

4 Ordo Diui Basilij iam penè collapsus à Gregorio XIII instauratus , atque ab Ordinariorum , & aliorum iurisdictione exemptus fuit , anno 1579. Kal. Nouemb Pontificatus sui anno VIII. vt patet ex eius Bulla incipien. *Benedictus Dominus* , quæ est 58. *in Ordine in Bullar. nou. collect. Bullar. Roderic. Const. 12. d. Gregorij* edita pro reformatione , & bono regimine ipsius Ordinis , cuius verba ad exemptionem pertinentia sunt . *Eamdemq; Congregationem Sancti Basilij , illiusque Conuentus , Monachos , & personas quæcunque ab omni Ordinariorum locorum , ac etiam , qui Monasteria dicti Ordinis , etiam Archimandritatus appellata , in commendam , vel aliàs quomodolibet obtinuerint , eumdemque Ordinem Sancti Basilij expressè professi non fuerunt , iurisdictione , auctoritate , et potestate , penitùs eximimus , & liberamus , ac sub Nostra , et Beati Petri protectione immediatè suscipimus . Ità tamen , vt omnes sub dicta exemptione comprehensi , Abbatis Generalis , Visitatorum , Abbatum , Priorum , et aliorum Officialium , tàm in dicto Generali Capitulo , quàm extrà illud , canonicè electorum , et aliorum , qui pro tempore eligentur iurisdictioni , visitationi , morumque correctioni , iuxtà eamdem Regulam Sancti Basilij , ac eius Ordidinis instituta , omninò , prout eorum incumbit muneri , sint subiecti .*

15 Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à superioritate , & iurisdictione omnium Prælatorum , & aliorum , præterquam Magistri Generalis , exēpti fuerunt à Sixto IV. anno 1483. vt habetur in *Constitution. 22. eiusdem Pontif. tom. 1. Bullar. Laert. Cherubin.* cuius verba sunt hæc. *Praetereà , vt Praeceptores , et Fratres praedicti quietiùs , et liberiùs sua vota Altissimo exsoluere , ac Praeceptoriae Ecclesiae , Hospitalia , et alia loca eorum à dicto Hospitali de Vrbe , vt suprà , dependentia , meliùs , et salubriter gubernari possint , quò Sedis eiusdem fuerint presidio communita : Hospitale praedictum , illiusq; modernum , et pro tempore existentem Praeceptorem , ac Conuentum , & Fratres , & personas , ac familiares omnes , eorumque quoslibet , & alias Praeceptorias , membra , Hospitalia , & loca ab ipso Hospitali vestro dependentia , illorumq; similiter Praeceptores , Fratres , Conuentum , & personas : necnon Castra , Terras , & Oppida , illorumque vassallos , & subditos , bonaq; omnia , & singula , mobilia , & immobilia , quę ad præsens possident , & in futurum , largiente Domino , poterunt adipisci , sub B. Petri , & dictæ Sedis , ac Nostra protectione , motu , auctoritate , & scientia prędictis , suscipimus , ac ab omni iurisdictione , superioritate , visitatione , correctione , dominio , & potestate Ordinariorum , & eorum Vicariorum , & Officialium quorumcunque , etiam quoad curam animarum ipsis , & Ecclesijs eis subiectis imminentem , perpetuò , penitùs , & omninò eximimus , & totaliter liberamus , ac prorsùs exemptos , & liberos , exemptaq; & libera fore , ac Nobis , & dictæ Sedi dumtaxat immediatè , quoad omnia subiacere (eorumdem Praeceptoris , Conuentus , & Hospitalis S. Spiritus de Vrbe , iurisdictione , superioritate , potestate , & pręeminentia semper saluis) decernimus , & declaramus . Itàquòd Ordinarij , Vicarij , & Officiales prædicti , etiam ratione dicti contractus , aut rei , de qua agitur , vbicunq; committatur delictum , ineatur contractus , aut res ipsa consistat , in eos , vel in ea , tanquam prorsùs exemptos , et exempta , iurisdictionem , dominium , & potestatem aut superioritatem , quomodolibet exercere , aut excommunicationis , suspensionis , vel interdicti , aliasuè sententias , censuras , & pœnas promulgare , neq; ipsi Praeceptores , Fratres , & personæ coram illis , aut dictæ Sedis Delegatis , vel Subdelegatis , pro tempore directis , de præsentibus literis specialis , & expressa mentio fiat , ad iudicium euocari , aut quouis modo directè , vel indirectè inquietari , vel molestari possint , nec debeant quoquomodo . Decernentes omnes , & singulos processus , sententias , censuras , & pœnas , quos , & quas contrà exemptionem , liberationem , susceptionem , decretum , & declarationem huiusmodi forsan haberi , vel promulgari , necnon quidquid secùs super ijs à quoquam , quauis auctoritate , scienter , vel ignoranter contingerit attentari , irrita , & inania , nulliusq; roboris , vel momenti .*

16 Ordo S. Antonij Viennensis exemptus est per multa priuilegia Summorum Pontificum , præsertim Vrbani Quarti , Gregorij Decimi , Benedicti Vndecimi , Nicolai Quarti , Martini Quinti , Calixti Tertij , Pij Secundi , Sixti Quarti , Alexandri Sexti , & aliorum ; postremùm verò , cùm hæc omnia priuilegia , immunitates , & exemptiones confirmatæ essent à Clemente Septimo *Constit.* 2. eiusdem Pontificis apud *Laertium Cherub. tom. 1. Bull. nou.* per eamdem Bullam exemptus est , vt videre est per totam , & præcipuè in §. 16. 17. 18. 19. & *sequent.*

17 Fratres Prædicatores à multis Summis Pontificibus exemptos fuisse , testantur eorum priuilegia , vt habetur in *Compendio Indultorum* eiusdem Religionis , & præcipuè à Gregorio Vndecimo , per *Constitutionem* eius septimam , relatam in *tomo 1. Laertij cit. in §. 27. 28. 29. & 30.* sed præcipuè §. 31. cuius verba sunt hæc: *Cæterum , cùm fel. record. Innocentius Papa Quartus prædecessor noster , olim duxerit statuendum , vt exempti , quantacunque gaudeant libertate , nihilominùs tamen ratione delicti , seù contractus ,*

ctus, aut rei, de qua contrà ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinarijs conuenire, & illi quo ad hoc, suam in illis iurisdictionem, prout ius exigit, exercere. A Martino Quinto pariter exempti sunt, vt habetur apud Roder. quæst. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3. sub his verbis: *Vestigijs nonnullorum prædecessorum nostrorum inhærentes, Ordinem ipsum, ac Magistrum Generalem, & Priores, & Patres prædictos, necnon & quascunque Sorores, ac domos, Monasteria, & Hospitalia quæcunque sub cura, & regimine Fratrum Prædicatorum fuerint, & eorum Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus suis iuribus, & pertinentijs, quæ in præsentiarum obtinent, & in futurum (dante Domino) iustis modis poterunt adipisci, ab omni iurisdictione, dominio, & subiectione, & potestate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, ac Personarum Ecclesiasticarum, necnon à solutione cuiuscunque collectæ, pedagij, aut cuiuscunque alterius generalis exactionis de Apostolicæ potestatis plenitudine, & de certa scientia prorsùs eximimus, & totaliter liberamus illam in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum speciali, & immediata protectione suscipimus. Decernentes, Ordinem, Magistrum, Priores, Fratres, & Sorores, qui nunc sunt, & erunt pro tempore domus, Monasteria, loca, & Hospitalia supradicta, eorumque Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus iuribus, & pertinentijs huiusmodi solùm immediatè Sedi Apostolicæ subiacere. Itaquòd Ordinarij, & Prælati huiusmodi, siuè quæuis alia persona generaliter, vel specialiter, aut communiter, vel diuisim, non possint quauis auctoritate excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias promulgare, aut aliàs etiam ratione delicti, seù contractus, vel rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat potestatem, seù iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.*

17 Fratres Minores à pluribus Summis Pontificibus exempti fuerunt, & præcipuè à Clemente IV. vt testatur Roder. quæst. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3. cuius priuilegij verba, ad rem nostram sunt hæc: *Quòd nullus Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælatus Ecclesiasticus valeat compellere Fratres Minores ad postandum, seù deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contrà Principes seculares, communicantes, populos, seù alios quoscùque benefactores eorumdem Fratrum. Ac etiam, quòd nullus Delegatus, vel Ordinarius Iudex possit eosdem Fratres compellere ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, siuè vt sint in aliquibus casibus assessores, siuè ad lites, & controuersias contingentes in causis, quæ coram ipsis tractantur, siuè Sedis Apostolicæ speciali mandato, vel licentia expressam faciente de huiusmodi indultu mentionem. Nec quisquam eorum teneatur parere, vel intendere super his monitionibus, seù mandatis, aut iussionibus eorumdem, aut facere, aut implere, quod in hac parte duxerit iniungendum.*

18 Ordo Eremitarum Sancti Augustini exemptus fuit ab Ordinariorum Iurisdictione per Alexandrum Quartum anno 1255. vt habetur in Bullario eiusdem Ordinis nouiter impresso Const. 3. eiusdē Pontificis, §. 7. sub his verbis:

Insuper auctoritate Apostolica inhibemus, nè vllus Episcopus, vel qualibet alia persona ad Synodos, vel Conuentus forenses, vel iudicio seculari de propria substantia, vel de possessionibus vestris subiacere compellat: nec ad Domos vestras causa Ordines celebrandi, causas tractandi, vel aliquos Conuentus publicos conuocandi, venire præsumat: nec regularem Prioris vestri electionem impediat, aut de instituendo, vel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contrà statuta Ordinis vestri se aliquatenùs intromittat. Illud adijcientes, vt scilicet Priores ipsi Episcopo, saluo Ordine suo profiteri debeant, & contra statuta Ordinis sui nullam professionem facere compellantur.

Pro consecrationibus verò Altarium, vel Ecclesiarum, siuè pro Oleo sancto, vel quolibet alio Sacramento, nullus à vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere: sed hæc omnia gratis vobis Episcopi Diœcesani impendant. Alioquin liceat vobis quoscunque malueritis Catholicos adire Antistites, gratiam, & Communionem Apostolicæ Sedis habentes, qui nostra freti auctoritate, vobis, quod postulatur, impendant. Quòd si sedes Diœcesanorum Episcoporum fortè vacauerint; interim omnia Ecclesiastica Sacramenta à vicinis Episcopis accipere liberè, & absque contradictione possitis: sic tamen vt ex hoc impostenum proprijs Episcopis nullum præiudicium generetur. Quia verò interdum propriorum Episcoporum copiam non habetis, si quos Episcopos Romanæ Sedis, vt diximus, gratiam, & communionem habentes, & de quibus plenam notitiam habeatis, per vos transire contigerit, ab eis benedictiones vasorum, & vestium, & consecrationes Altarium, auctoritate Apostolicæ Sedis recipere valeatis.

Posset hic tota Constitutio huiusmodi describi, quia plena est exemptionibus ab omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis, Decanis, alijsque Ecclesiasticis, & secularibus personis, sed quia typis demandata est, poterit videri in supracitato Bullario in principio.

19 Fratres Carmelitani à multis Summis Pontificibus fuerunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, vt apparet in Bulla præcipuè Sixti Quarti, sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalendis Aprilis, Pontificatus sui anno sexto. In qua Bulla multi Summi Pontifices antecessores eiusdem Sixti Quarti enumerantur, qui prædictum Ordinem varijs gratijs, priuilegijs, & indulgentijs, immunitatibus, & exemptionibus decorarunt, vt eorumdem Summorum Pontificum constitutiones in Libro Bullarum huius Ordinis contentæ testantur.

Carmelitanos verò Discalceatos ab Ordinariorum iurisdictione exemptos fuisse probat Bulla Clementis Octaui, sub datum Romæ apud Sanctum Marcum anno 1603. die vigesima Augusti, Pontificatus sui anno duodecimo, quæ extat in 2. tomo Bullar. Roder. constit. 22. Clement. VIII. in qua omnia priuilegia Ordini superiori concessa communicantur, & vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantium declaratur, vt patet in his verbis: *Quò circa motu proprio, & ex certa scientia Nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorũ*

Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis de Monte Carmelo, vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Ordinem scilicet Carmelitarum, cuius Religiosi strictiùs regulam à bon. mem. Alberto Patriarcha Hierolymitano habitantibus in Monte Carmelo traditam, & à fel. record. Innocentio Quarto prædecessore nostro confirmatam profitentur, & obseruant: Ipsisque omnia ad prædictum Ordinem, tàm de iure, quàm ex priuilegijs attinentia, tanquàm propria competere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, cui declarationi nostræ, si quis contradicere præsumpserit, illum anathematis vinculo innodamus.

20 Fratres Cruciferi approbati, & sub Sedis Apostolicæ protectione fuerunt recepti ab Vrbano III. vt constat ex eius *Constitutione 1. apud Laertium Cherubinum Bullar. tom. 1.* huius Constitutionis tenor est : *Cùm Antecessor tuus fili Prior à Prædecessore nostro fel. mem. Alexandro Papa, lapidem primarium ad Ecclesiam construendam acceperit, in territorio Bononiensi, vbi domus vestra nunc constructa dignoscitur. Nos vestris postulationibus iustis inducti, eamdem Ecclesiam, in qua diuino estis, & pauperum obsequio mancipati, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quascunque possessiones, quæcunque bona, eadem Ecclesia vestra cùm Hospitali in præsentiarum, iustè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seù alijs iustis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc proprijs duximus exprimenda vocabulis.*

21 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ Virginis ab Ordinariorum iurisdistione exemptus fuit ab Vrbano Sexto, vt elicitur ex eius *Constitutione secunda, Bullario loc. cit.* his verbis . *Volentes igitur præmissorum intuitu, vos, ac loca vestra præsentia, & futura prærogatiua specialis fauoris, & gratiæ insignire, ac singulari priuilegio decorare. Vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vos, vestrasque personas, ac omnia loca vestra, tàm præsentia, quàm futura omni iurisdictione potestate, dominio, visitatione, charitatiui subsidij, subuentionum, & exactionum quorumlibet præstatione, necnon à Synodalis, & alterius cuiussuis Congregationis euocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & quorumlibet aliorum Iudicum Ordinariorum, de speciali dono gratiæ, plenariè eximimus, & totaliter liberamus; vosque, ac personas, & loca ipsa in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum, & nostra protectione speciali, & immediatè suscipientes decernimus, vos, ac personas, & loca prædicta soli, & immediate Sedi prædictæ subiacere: volentes, quòd locorum Diœcesani, vel alia quæuis persona, vestras, vel loca prædicta, vtpotè prorsùs exempta, & dicta Sedi immediatè subiecta, non possint auctoritate Ordinaria excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel aliàs ratione cuiuslibet delicti, seù contractus, aut rei, de qua ageretur vbicumq; committatur delictũ, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, potestatẽ, dominium, iurisdictionem aliquã quomodolibet exercere.*

22 Ordo Minimorum receptus est sub protectione Sedis Apostolicæ à Sixto Quarto, vt habetur ex *Constit. 5. eiusdem Pontificis, tomo 1. Bullar.* §. 10. & 11. per hæc verba : *Huiusmodique Oratorium, siuè Ecclesiam Sancti Francisci de Paula, ac alia quæcũque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda cùm omnibus iuribus, & pertinentijs suis, Eremisque, & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad vos, vestraque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus, ac ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Cosentinæ, cæterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, & specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiscopi pleniùs continetur.*

23 Clerici Theatini similiter recepti fuerunt sub protectione Sedis Apostolicæ, & à iurisdictione Ordinariorum exempti à Clemente Septimo, ex eodem *Bullar. citat. Const. 98. dicti Pont.* huius Cõstitutionis verba ad propositam materiam spectãtia, sunt hæc : *Nos, qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia, & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cùm Deo possumus libenter annuimus. Vestrum Institutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati præmissa omnia, ac alia & quæcunque per nos vobis hactenus concessa innouamus, vestrisque pijs votis, & desiderijs, quæ circa infrascripta omnia, & singula habere nobis exponi fecistis, & sub Nostra, & huius Sanctæ Sedis Apostolicæ speciali protectione, & humili subiectione, & ab omni alio Superiore, penitùs liberi, & exempti, solo Romano Pontifici canonicè intranti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus, subditi degere debeatis.*

24 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, sub protectione Sedis Apostolicæ recepti fuere à Paulo Tertio, vt constat ex *Bulla quinta* eiusdem Pontificis eodem *tom. 1. Bullar. cit.* per hæc verba : *Nec sub solito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes in locis Religiosis, aut secularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seù expedire videbitur, sub Nostra, & huius Sanctæ Sedis Apostolicæ immediata subiectione, & speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.*

25 Societas Iesu recepta est sub protectione Sedis Apostolicæ, simulque exempta, ac multis priuilegijs munita à Paulo Tertio, anno 1549. ex *Reder. loc. cit.* per hæc verba : *In quo etiam refertur eos, qui in Societatem admissi biennio probationis peracto, tria vota substantialia, tametsi simplicia, emiserint, aut in futurum emittent, à quorumuis Ordinariorum, & Delegatorum, seù aliorum Iudicum iurisdictione omninò exemptos esse,* & apud *Laert. Cherub. in tom. 1. Bullarij noui, in Bull* eiusdem Pontificis, 48. sub datum Romæ, apud Sanctum Marcum, eodem anno, die

18. Octo-

18. Octobr. Pontif. ſui anno 15. eiuſdem Societatis amplior legitur exemptio ab Ordinariorum poteſtate in his, quæ ſequuntur verbis: *Ipſamque Societatem, & vniuerſos illius Socios, & perſonas, illorumque bona quæcunque ab omni ſuperioritate, iuriſdictione, & correctione quorumcunque Ordinariorum eximimus, & liberamus, ac ſub noſtra, & præfatæ Sedis protectione ſuſcipimus.* Hæc. *ibid. in §. 13.*

26 Clericos Regulares de Sõmaſcha exẽmit Sixtus Quintus in *Bulla quarta* eiuſdem Pontificis, quæ habetur in *Bullar. citato tomo 2.* per hæc verba. *Nec non, quòd omnes, & ſinguli ipſius Congregationis Presbyteri Regulares, à ſuis Superioribus ad id ſpecialiter approbati, eorumque licentia, vel conſenſu deſuper requiſito, & obtento, poſſent in Eccleſijs proprijs ipſius Congregationis, vel in alijs quibuſcunque de licentia illorum Superiorum, Miſſas celebrare, confeſſiones quorumcunque Chriſtifidelium, etiam alienæ Parochiæ ſubditorum, audire, & Sanctum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare quibuſcunque feſtiuis, ac non feſtiuis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus Paſchatis dumtaxat exceptis, neque ſub prætextu antiquæ conſuetudinis, & ex eo, quòd Eccleſia, in quibus Sacramenta huiuſmodi miniſtrarẽt, & munera prædicta obirent, aut alio modo ijs deſeruirent, ſubditæ eſſent alteri Eccleſiæ, tanquàm Matrici, aut Cathedrali, ſeù titulari, vel aliàs, idcircò in aliquibus ſolemnitatibus, aut temporibus iuxtà priſcum morem Clericorum deſeruientium in talibus Eccleſijs ſubditis, ipſi Presbyteri, & Clerici Regulares dictæ Congregationis maioribus huiuſmodi Eccleſijs, vel locorum Ordinarijs, & Epiſcopali, & Archiepiſcopali, aut maiori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, quocunque priuilegio, & facultate ſuffultis aſſiſtere, ſeù inſeruire, ſiuè illam ſeruitium perſonale præſtare, aut aliquo modo miniſtrare, neque ad funera defunctorum, niſi eorum, quos in Eccleſijs ipſius Congregationis ſepelliri contigerit, etiam vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi, aut compelli vllo modo poſſent, de eadem auctoritate conceſſit, & indulſit.*

27 Clerici Regulares Miniſtrantes Infirmis eximũtur, & multis priuilegijs decorantur à Gregorio Decimoquarto, vt habetur *tom. 2. Bullar. cit. conſtit. 17.* dicti Pontificis per hæc verba: *Nec non Præfecto Generali, & alijs Superioribus, nec non de eadẽ etiam facultate, vniuerſis Fratribus, & Socijs Congregationis Miniſtrantium Infirmis huiuſmodi, in Presbyteratus Ordine conſtitutis, vt in locis, vbi degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis Miſſas, & alia Diuina Officia celebrare, ac Eccleſiaſtica Sacramenta recipere liberè, & licitè poſſint, & valeant reſpectiuè etiam concedimus, & indulgemus. Ipſamque Congregationem Miniſtrantium Infirmis, & vniuerſos illius Socios, & perſonas ſingulas, ac eorum bona, & res quaſcunque ab omni ſuperioritate, iuriſdictione, correctione, & viſitatione quorumcunque locorum Ordinariorum, & Epiſcoporum, ſalua tamen decretorum dicti Concilij diſpoſitione, eximimus, & penitùs liberamus.*

28 Religio Deuoti Patris Ioannis Dei motu proprio Pauli Quinti fel. record. exempta fuit anno 1619. die 16. Martij, Pontif. ſui anno 14. vt apparet in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex*, quam hic apponendam duxi, quia in *Bullario nouo Laertij Cherub.* haud reperitur.

PAVLVS PAPA QVINTVS

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex ex ſupremo diſpoſitionis arbitrio ad hoc potiſſimùm ſolicitudinis ſuæ neruos intendit, vt Religionum omnium, præſertim ad curam infirmorum, & miſerabilium perſonarum inſtitutarum, indemnitati conſulat: exemptioneſque, & alias gratias illis intuitu charitatis, & laborum per Sedem Apoſtolicam conceſſas à noxijs, & obſtaculis quibuslibet præſeruet, aliaſque officij ſui partes ſolerter impendat, ſtatuat, & declaret, prout rerum, temporum, & perſonarum qualitates debitè penſatis, conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Dudũ ſiquidem cùm Congregatio Ioannis Dei ſub Regula Sãcti Auguſtini in Republica Chriſtiana introducta, & ſubinde Apoſtolica auctoritate recepta, atque admiſſa fuiſſet, & gratia cooperante diuina, per varias Mundi partes multiplicatis illius Fratribus mirabiliter propagaretur, & quamplurima Hoſpitalia, tàm in Italia, quàm in Hyſpanijs, alijſque partibus ex congeſtis Chriſtifidelium eleemoſynis, conſtruerentur, in eiſque innumerabiles Chriſti pauperes, vtriuſque ſexus, videlicet ſanes, mentecaptos, membrorum, & virium impotentia, atque debilitate laborantes, aliaſque miſerabiles perſonas pro eorum morbis, & infirmitatibus, etiam incurabilibus, ſubleuandis, refouendis, & ſanandis continuò reciperet, diuerſi Romani Pontifices prædeceſſores noſtri præfatæ Congregationi nonnulla priuilegia, gratias, & indulta benignè conceſſerunt. Volentes tamen quòd Hoſpitalia, & alia loca, ac Fratres in eis pro tempore degentes ſub obedientia Ordinariorum locorum, in quibus Hoſpitalia, & loca huiuſmodi conſiſterent, perpetuò ſubeſſent, & ſubiacerent, & cùm plerique Fratrum dictæ Congregationis tria vota ſubſtantialia, & quartum de iuuando Infirmos emitterent Generalem tamen, ac Conſtitutiones, aut certum viuendi modum non haberent, fel. record. Sixtus Papa Quintus, etiam Prædeceſſor noſter omnia Hoſpitalia Ioannis Dei nuncupata, tàm in Italia, quàm in cæteris quibuſuis Prouincijs, etiam tranſalpinis exiſtentia inuicem vniuit, & ex eis vnam Congregationem Confratrum Ioannis Dei nuncupan. erexit, Prouinciaſque diſtinxit. Subinde piæ mem. Clemens Papa Octauus, etiam prædeceſſor noſter, inter alia perpetuò ſtatuit, & ordinauit, quòd de cætero Fratres d. Cõgregationis vnum dumtaxat inſeruien. prædictis Hoſpitalibus ſub obedientia Ordinarij, votum emitterent. Poſtremò, Nos ad ſummi Apoſtolatus apicem, diuina fauente clementia, aſſumpti, etiam ſtatuimus, & ordinauimus, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Hoſpitalibus, & locis Regnorum Hyſpaniarum, quæ proprium Confratrem Maiorem eorum regimini, & adminiſtrationi, ſub iuriſdictione tamen, & viſitatione Ordinarij loci Præfectum habere conſueuerant, Fratres eiuſdem Congregationis, anno eorum probationis elapſo, aut aliàs iuxtà Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Tridentini præſcriptum, tria Vota antedicta, videlicet Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis, & inſuper, Quartum Votum ſeruiendi

Infirmis in suorum Superiorum manibus, solemniter omninò emittere tenerentur, & subinde eos, qui sic professi forent propriè Religiosos, ac proprios, & veros Regulares esse, & fore, ac pro talibus ab vniuersis Christifidelibus habendos, & recipiendos, ac Congregationem huiusmodi veram, ac propriam sub Regula Sancti Augustini Religione, & inter reliquas Ecclesiæ Catholicæ Religiones esse connumeran. Præterea eisdem Hospitalibus dictorum Regnorum, vt deinceps in eorum singulis duo Fratres manere, & ali possent, qui confessiones tàm Infirmorum, quàm aliorum Confratrum, & Ministrorum eiusdem Congregationis audire, & iniuncta pœnitentibus pœnitentia salutari, eos à peccatis suis absoluere, illisque Sanctissimum Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis Sacramenta ministrare liberè, & licitè valerent concessimus, & indulsimus, ac omnia Hospitalia, & loca dictorum Regnorum, illorumque personas, & superiores etiàm quòd personæ Religiosæ essent, ac etiam dictum Confratrem maiorem, & quemcunque alium pro tempore existentem iurisdictioni, superioritati, & correctioni Ordinariorum locorum perpetuò subesse, dictosque Ordinarios in loca, & personas huiusmodi, quoad causas ciuiles, & criminales, ac mixtas, & tàm in visitatione, quàm extrà, plenam facultatem, & auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere, ac rationem omnium, & singulorum bonorum, proprietatum, & rerum, tàm mobilium, quàm immobilium, decimas, primitias, noualia, & alia opera quomodolibet nuncupata, solita, & consueta quibuscunque locorum Ordinarijs, Monasterijs, Domibus, Capitulis, Hospitalibus, Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, alijsque personis, & locis, quibus ea colligen. ius competit soluere teneri, & ad id per opportuna iuris remedia, (nisi priuilegio, vel legitima præscriptione eatenùs obseruata munirentur) cogi, & compelli, nec deinceps contrà iurisdictionem, & superioritatem Ordinariorum, vel solutionem decimarum, primitiarum, nouialium, & aliorum onerum præmissorum vllo vnquam tempore, quantumuis lõgissimo præscribere, aut præscripsisse dici, vel censeri; quinimmo siquando in Hospitalibus, & locis supradictis hospitalitas deficeret eosdem Ordinarios, illa, eorumque bona per Fratres huiusmodi, aut alias personas etiam sæculares administrare, ità quòd Hospitalia, & loca præfata, eorumque bona, nullatenùs vnquàm dictæ Congregationi incorporarentur, committere, & mandare posse, ac etiam debere voluimus, & decreuimus. Volentes etiam, quòd dùm dictorum Hospitalium administratio ad Fratres dictæ Congregationis pertineret, & singulis annis suæ administrationis rationem Ordinario ad præscriptum Concil. Trident. reddere tenerentur. Postremo pariter statuimus, & ordinamus, vt quotquot in posterum dictam Congregationem Italiæ nuncupatam ingredi vellent, anno probationis expleto, ac aliàs iuxtà Sacrorum Canonum, & decretorum Concilij Trident. præscriptum, tria vota substantialia huiusmodi, ac præterea quartum de inuandis Infirmis in suorum Superiorum manibus solemniter emittere, vel à Congregatione præfata eijci deberent; eos verò sic professos proprios, & veros Regulares esse, ipsamque Congregationem, ac eius tàm in Italia, quàm sub iurisdictione Fratris Maioris eiusdem Congregationis in Germania, Gallia, & Polonia erecta, & de cætero erigen. Hospitalia, quę sub eadem Congregatione Italiæ comprehenduntur iurisdictione Ordinariorum, salua tamen eiusdem Congregationis apud Nos, et præfatam Sedem, Protectoris iuxtà illius facultates, ac Fratris Maioris, pro tempore existentium, auctoritate, & iurisdictione perpetuò subesse debere, ac aliàs, prout in diuersis, tàm nostris, quàm supradictorum prædecessorum nostrorum desuper confectis litteris, pleniùs continetur. Cùm autem, sicut accepimus, nonnulli locorum Ordinarij, in quibus dicti Fratres reperiuntur, prætextu obedientiæ, cui ijdem Fratres, ac Hospitalia, tàm Italiæ, quam Hyspaniæ Prouinciarum huiusmodi, vt præfertur, subiecta existunt, latè nimis se extendentes, nedùm circa regimen, & gubernium Hospitalium ipsis Fratribus commissorum, ac Sacramentorum Ecclesiasticorum in eis administrationem; atque in eisdem Hospitalibus receptorum, & expositorum rationis redditionem, seù receptionem; verùm etiàm priuatam dictorum Fratrum correctionem, & disciplinam Regularem, omnemque in eos iurisdictionem exercere consueuerint, Superioresque dictæ Congregationis, ac Presbyteros, seù Capellanos, qui dictis Hospitalibus in diuinis inseruiant eligere, ac Medicos, Chirurgos, & alios Ministros, ac officiales gubernio, & regimini ipsorum Hospitalium necessarios deputare, nonnullosque recipere, ac generaliter omnia, & singula, quæ ad Regularem disciplinam, ac correctionem dictorum Fratrum spectãt, quæque iuxtà Regularia instituta dictæ Congregationis à præfata Sede approbata per Superiores eiusdem Congregationis peragi debent facere, & exequi intendant, ipsorumque Fratrum quietem circà præmissa diuersimodè perturbent, ob idque Superiorum dictæ Congregationis auctoritas, ac illius Regularis instituti obseruantia euanescat, dictaque Hospitalia, ac Fratres in illis degentes in spiritualibus, & temporalibus non leuia sustineant incommoda, ob idque operepretium sit, vt tot, tantisque incommodis aliquo opportuno, & salubri remedio prouideatur.

NOS igitur cupientes, vt omnis difficultatis, & ambiguitatis materia, quae desuper oriri posset, prorsùs tollatur, ac Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatę existunt ad effectũ præsentium dumtaxat conseq. harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, necnon singularum litterarum Apostolicarum, tàm à præfatis, quàm quibusuis alijs Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Nobis ad fauorem eiusdem Cõgregationis emanatarum, necnon quorumcunque priuilegiorum, & indultorum illi per Sedem praedictam quomodolibet concessorum veriores, & totos tenores, ac dat. praesentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes. Motuproprio, non ad ipsius Congregationis, vel eius Superiorum, aut alicuius alterius pro eis Nobis desuper oblatæ petitionis instantiam; sed ex mera deliberatione, ac scientia nostris, deque Apostolicę potestatis plenitudine; ex voto tamen Congregationis Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium Praepositorum, quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum, & referendum commisimus. Congregationem Ioannis Dei, huiusmodi

ac om-

ac omnes, & singulas ipsius Congregationis domos Superiores etiam Maiorem, ac Fratres, & personas, ac ministrantes, tàm in Italia, quàm Hyspanijs, alijsque Mundi partibus consistentia, & tàm hactenus fundatas, quàm de cætero fundan. in his dumtaxat, quæ Regulariæ instituta iuxtà Constitutiones d. Congregationis Ioannis Dei à Sede Apostolica approbatas, & confirmatas concernunt à Superioritate, visitatione, correctione, ac etiam obedientia Ordinariorum locorum, itàut Religiosi Congregationis Ioannis Dei huiusmodi Regularibus institutis suis se conformare debeant, saluis in reliquis, tàm Sacr. Canonum, & Conc. Trid. decretis, quàm nostris, aliorumq; Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum litteris in fauorem Ordinariorum emanatis, quibus nullatenùs derogare, quinimmo eas in suo robore, & firmitate permanere intendimus penitùs & omninò Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuò eximimus, absoluimus, & liberamus, ac eos in præmissis dumtaxat ab omnimoda Ordinariorum locorum iurisdictione perpetuò exemptos fore, & esse declaramus, ipsisque Ordinarijs, & eorum cuilibet, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, nè deinceps in his, quæ obseruantiam, disciplinam, & instituta Regularia Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, vt præfertur, concernunt, præterquàm in casibus sacris Canonibus, & Conc. Trid. & Litteris Apostolicis præfatis quomodolibet contentis, se immiscere, aut intromittere valeant, seù præsumant, districtè præcipimus, & inhibemus. Decernentes præsentes litteras etiam ex eo, quòd Ordinarij locorum, seù quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, officio, ac etiam Cardinalatus honore fungentes, ac in præmissis quomodolibet interesse habentes, seù habere prætendentes, ad hoc vocati, & causa, propter quas præmissa emanarint, quomodolibet examinatæ, iustificatæ, vel approbatæ non fuerint, nec præmissis consenserint, validas, & efficaces fore, sicq; & non aliter censeri; & ità per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S.R.E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabili Fratri nostro Episcopo Ostiens. & dilectis filijs nostro & Sedis Apostolicæ Nuncio in partibus Hyspaniarum commoran. ac Curiæ causarum Cam. Apostol. generali Auditori, Motu pari per præsentes cõmittimus, & mãdamus quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seù alios præsentes nostras litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi quando opus fuerit, ac quoties pro parte Maioris, & Superiorum, ac Fratrum Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, seù alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficaces defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra Litteras præfatas, & in eis cõtra quæcunque huiusmodi inuiolabiliter obseruari, ac Fratres Congregationis Ioannis Dei huiusmodi illis pacificè frui, & gaudere non permittentes, eos desuper per Ordinarios locorum, seù quosuis alios contra praesentium ten. quomodolibet molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per Censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, aliaq; iuris, & facti remedia auctoritate nostra prædicta appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, auxiliumq; brachij secularis ad hoc, si opus fuerit inuocan. Non obstan. præmissis, ac singulis Litteris praefatis, necnon fel. record. Bonifacij Papae Octaui praedecessoris nostri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodò non vltrà tres dietas aliquis auctoritate praesentiũ ad Iudicium trahatur, alijsque Cõstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Ioannis Dei, & Ordinis S. Augustini huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & Litteris Apostolicis dictae Congregationis Ioannis Dei, illiusque superioribus, & personis, ac quibusuis alijs sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cùm quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, aliisq; efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis etiam motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, consumatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores praesentibus pro plenè, & sufficienter, ac de verbo, ad verbum, nihil penitùs omisso expressis, & insertis habentes, illis, aliàs, in suo robore permansuris, hac vice, dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrarijs quibuscunque. Aut si dictis Ordinarijs, vel quibusuis alijs communiter, aut diuisim ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, mentionem. Caeterũ quia difficile foret praesẽtes Litteras ad singula quaeque loca, in quibus opus fuerit deferri. Volumus, ac etiam praefata Apostolica auctoritate decernimus, quòd earumdem praesentium, transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsùs fides in Iudicio, & extrà adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Dat. Romae, apud Sanctam Mariam Maiorem sub anulo Piscatoris, die 16. Martij, 1619. Pontificatus nostri Anno decimoquarto.

S. Card. S. Susannae.

29 Congregatio Clericorum Regularium Pauperũ Matris Dei Scholarum Piarum, exempta fuit à Gregorio XV. fel. rec. anno 1622. die 15. Octobr. Pontif. sui Anno 2. vt testatur eius Constitutio 4. in libello Priuileg. eiusdem Congregationis; in illa enim Constitutione conceduntur omnes exemptiones Ordinum Mendicantium.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos dilecti filij Minister Generalis, & Clerici Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum in Militanti Ecclesia, cuius regimini, diuina disponente clementia, praesidemus, in dies afferunt, mentis nostrae aciem conuertentes, ac vberiores ex ipsa Congregatione fructus in dies prouenturos esse sperantes, ad ea meritò libenter intendimus, per quae Congregatio ipsa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Vt igitur Minister, & Clerici prædicti eò ferventiùs in suo laudabili instituto perseuerent, quò maioribus se viderint fauoribus, & gratijs munitos prouidere volẽtes, ac singulares Ministri, & Clericorũ prædictorum personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendũ harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Congregationi prædictę, illiusque Ministro, & Clericis, alijsque personis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, alijsque gratijs, & indultis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, professoribus, necnon Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac etiam Nos quomodolibet concessis, & quibus ipsi, necnon Ecclesiæ, Monasteria, & Regularia loca huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, seù aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprahensa, nec sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent, pari modo non solùm ad eorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter, perinde ac si illis nominatim, & in specie concessa fuissent, vti, frui, & gaudere libere, & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus; dictaque priuilegia, immunitates, libertates, facultates, exemptiones, gratias, & indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

Decernentes præsentes literas, validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Præposito, & Clericis prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari.

Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter, contingerit attentari.

Non obstan. nostra de gratijs ad instar non conceden. ac quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quatenùs opus sit ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum ten. præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Annulo Piscatoris, die decimaquinta Octobris, M. DC. XXII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

S. Card. S. Susannæ.

His exemptionibus positis, aduertendum est primò; hic non esse omnium Ordinum exemptiones appositas, neque tempus, quo fuerunt à iurisdictione Ordinariorum exempti; quia vel prædictæ exemptiones ad manus meas nondum venerunt, vel propriæ, & explicitæ nnn habentur; sed tantùm per communicationem; ideò Ordines illi, tàm Mendicantium quorumdam, quàm non Mendicantium, quorum exemptiones hic omittũtur, videantur infra in *Disput. de Communicatione Priuilegiorum*, vbi saltem implicita, nimirum per communicationem eorũ exemptio demõstrabitur.

Secundò, aduertendum est, multos alios esse Abbates, & Prælatos inferiores seculares exemptos, vt sunt Præpositus Pratensis, Præpositus Collegiatæ Sancti Michaelis in foro Lucensi in Aetruria; Abbas secularis Guastallæ in Diœcesi Cremẽsi; Præpositus Atessæ in Prouincia Theatina; Archipresbyter Altamuræ, & Præpositus Sancti Sabini in Apulia; Abbas Sancti Ioannis de Lucolo in Ciuitate, & Diœcesi Aquilana, & in eadem Diœcesi, Abbas Sancti Spiritus de Octe, hodie Illustrissimus, & Reuerendissimus Cardinalis Barberinus, qui sicut, & Abbas Farfensis, habet etiam in Ciuitate, & Diœcesi prædictis multas Ecclesias, in quibus exercet iurisdictionem, quasi Episcopalem priuatiuè, quoad Episcopum, & in eadem Diœcesi reperitur etiam Abbas Bominaci; multi alij ferè innumerabiles, (vt ità dicam,) inueniũtur similes Prelati inferiores exempti in nostra Italia, in Germania, in Gallia, Hyspania, Anglia, & vbique Orbis Christiani. Sed quoniam tempus exẽptionis eorumdem Prælatorum mihi incognitum est, ideò de illorum particularibus exemptionibus non egi.

QVÆSITVM V.

Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis priuilegio se gaudere asserenti, probandi onus incumbit.*
2 *Scriptura necessaria est ad exemptionem probandam.*
3 *Forma probandi exemptiones traditur.*
4 *Exemptio ab Ordinarijs, an probetur, si in priuilegio dicatur, quid esse iuris Diui Petri, & num. 5. 6. & sequentibus.*
7 *Census solutio, quæ fit Ecclesiæ Romanę, an arguat exemptionem.*
8 *Probatio concludere debet per necesse, non per potest esse.*
9 *Singula, quæ non prosunt, multa collecta iuuant.*
11 *Exemptio probatur, si in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij potestate.*
12 *Exemptio ab Ordinarijs concessa censetur, si in priuilegio dicatur, Ecclesiam, seù Monasteriũ esse liberam, seù quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ.*

13 Receptio

13 *Receptio in ſpeciales Romanae Eccleſiae ſubiectos exemptionem operatur.*
14 *Receptio in protectione an operetur exemptionem, & num. ſeqq.*
15 *Protegere idem eſt, ac defendere.*
16 *Imperator Eccleſia Romanæ protector dicitur.*
17 *Imperator Eccleſię Romanæ inferior eſt.*
19 *Verba priuilegij*, tali Monaſterio, vel Eccleſiæ, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid moleſtiæ inferatis, *quid operentur.*

QVoniam, vt prædiximus, Ordinarij iuriſdictio ex iuris præſumptione per totam Diœceſim extenditur: hinc fit vt aſſerenti ſe exem-
1 ptionis priuilegio gaudere, incumbat onus talem exemptionem probandi, *gloſ. in cap. de Xenodochijs, verb. in quorum*, & ibi *Ancharan. num. 1. poſt med. de relig. domib Abb. in cap. 1. nu. 13. ff. de offic. Ordin. & cap. porrò num. 1. de priuileg. Philip. Franc.* per illum *tex. in cap. cùm perſona num. 3.* & ibi *Gemin. num. 2. in fin. de priuileg. in 6. Caputaquen. deciſ. 328. nu. 2. par. 1. Rot. deciſ. 529. nu. 4. par. 4. diuerſ.*

2 Ad eius autem probationem ſcriptura neceſſaria eſt, itàut probatio exemptionum pendeat ex priuilegiorum inſpectione, iuxtà quorum tenorem ſemper eſt iudicandum, *cap. porrò, & cap. recepimus de priuileg cap accepimus de fide inſtrument.*

3 Forma probandi exemptiones præſcripta eſt à Bonifacio VIII. Pont. Max. his verbis. *Nos volentes, ſuper hoc de ſalubri remedio prouidere, ſtatuimus, vt hi, qui ſe aſſerunt per priuilegia, ſeù indulta Apoſtolicæ Sedis exemptos, à locorum Ordinarijs requiſiti huiuſmodi priuilegia, vel indulgentias, quibus ſe dicunt fore munitos, ipſis Ordinarijs in loco congruo, & ſecuro, aut aliquibus prudentibus viris, omni ſuſpicione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem, pro facti qualitate, ipſorum Ordinariorum, vel Delegatorum ſuorum arbitrio moderandum, iuſto impedimento ceſſante, oſtendere, ac ad legendum integraliter exhibere: necnon de articulis, de quibus controuerſia fuerit, tranſcriptum tradere teneantur*; vt habetur in *d. cap. cùm perſona de priuileg. in 6.*

Modi autem verborum, quibus probari poteſt, exemptionem fuiſſe conceſſam, quamuis non ſint in iure determinati, tamen extant aliqui, qui ſunt in eodem iure communi magis in vſu.

4 Primus eſt, ſi dicatur in priuilegiis, quid eſſe iuris D. Petri, ſiuè ad ius, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ, vel ad Romanam Eccleſiam ſpecialiter, & immediatè, vel etiam ſimpliciter ſpectare, *Panormit in cap. recepimus nu. 2.* vbi etiam *Soccin. num. 7. & 32. de priuileg.* Eraſm. à Cokier. *de iuriſd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 9. nu. 1. verſ. in primis, Maſcard. de probat. concl. 713.*

Verùm in contrarium eſt *tex. in d. cap. recepimus, de priuileg.* dum probat, ex eo, quòd aliqui ſpecialiter iuris B. Petri exiſtant, non probari exemptionem ab Ordinariorum poteſtate, niſi concurrat ſolutio cenſus in ſignum ſubiectionis facta, vt ibi notat contrà alios *Dec. num. 11.* Notandum ergò cùm *peritiſsimo Domino meo Domino Auguſtino Barboſa*, qui rem iſtam cæteris latiùs, & doctiùs pertractauit in ſuo eruditiſsimo opere nouiter impreſſo Lugduni *de offic. & poteſt. Epiſc. allegat. 123. à num. 15. vſq; ad 20.* excluſiuè, quatuor caſus principales in hoc propoſito conſiderari poſſe.

5 Primus eſt, quando priuilegium, ſententia, aut ſcriptura non fiunt principaliter ſuper exemptione, ſeù libertate, ſed incidenter propter aliud; tunc ſi enuncient, aliquod Monaſterium, ſeù Eccleſiam, vel perſonam eſſe iuris D. Petri, vel ad Eccleſiam Romanam pertinere, vtique huiuſmodi enunciatiuæ exemptionē non probant, vt decidit *tex. in cap. ſi Papa de priuileg. in 6.* & conſtat ex generalibus principijs, quòd verba narratiua, quæ non proferuntur principaliter propter ſe, plenam probationem non efficiunt, *l. ex hac*, vbi id notant omnes, *ff. de donat. l. ex his verbis, C. de teſtament. milit.* cùm ſimilibus, de quibus *Maſcard. de probat. concluſ. 622. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 133. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 3. tit. 12. Rota deciſ. 176. num. 4. part. 1. Recent.* & in enunciatiua Summi Pontificis probat generaliter *clem. 1. de probat.*

6 Secundus caſus proponitur *in d. cap. ſi Papa, verſ. ſi autem*: nempè quando dicta verba, quòd Eccleſia, vel Monaſterium, aut perſona ſit iuris B. Petri, ſiuè ad Eccleſiam Romanam pertineat, vel ſimilia enunciantur à Summo Pontifice exemptionis priuilegium concedente, aut à Iudice ſuper exemptione ſententiam proferente. Ratio d. textus eſt, quia de natura priuilegij eſt, vt eius verba aliquid operentur; at prædicta verba in priuilegio appoſita nihil operarentur, & ſinè effectu remanerent, ſi per ea non cenſeretur conceſſa exemptio ab Ordinariorum imperio, & quòd ſoli Papæ D. Petri ſucceſſori ſubijciantur; nam Regulariter omnes Mundi Eccleſiæ ad B. Petri ius pertinere, & Romanæ Eccleſiæ ſubiectæ eſſe noſcuntur, *can. cuncta per Mundum, 9. q. 3.*

7 Tertius eſt caſus *d. cap. recipimus, de priuilegijs.* Quandò, ſcilicet, præter verba priuilegij enunciantia, Eccleſiam, vel Monaſterium ad ius B. Petri ſpectare, concurrit etiam ſolutio cenſus: ex quibus ſimul iunctis ſatis concludi videtur exemptio ſpecialis ab Ordinariorum ditione, & ſubiectio immediata Romanæ Eccleſiæ, præſertim ex ſolutione cenſus, à qua non leue exemptionis deſumitur argumentum, *cap. quantò*, ibi, *cùm nihil teneatis ab eis, quod &c. de cenſib.* Verùm non ſempeř ex ſolutione cenſus colligitur omnimoda exēptio, vt probat *tex. d. cap. recepimus*, ibi, *non omnes cenſuales ab Epiſcoporum ſubiectione habentur immunes*, vbi poſt *Panormit.* notauit *Soccin. nu. 3. & Dec. nu. 2. cùm ſeqq.* confirmatur ratione, quia nomen cenſus æquiuocum eſt, varias habens ſignificationes; & idcò ex eius ſolutione non probatur neceſſariò ſpecialis ſubiectio Sedis Apoſtolicæ, & exemptio ab Ordinariorum poteſtate; ex vulgata
8 regula, probationem concludere debere per neceſſe, non per poteſt eſſe, vt per *Maſcard. de probat. concluſ. 671. nu. 11.* Hoc tamen non procedit, alijs coniecturis, & adminiculis cùm cenſus ſolutione ad probandum exemptionem concurrentibus,

tibus, ex vulgata regula, quæ non prosunt singula, simul vnita iuuant, *cap. causam, de probat. gloss. in l. 2. verb. legitimis, ff. de excusat. tutor.* latè *Gabr. commun. conclus. lib. 2. de probat. conclus. Initio, Rot. decis. 650. num. 7. part. 1. Recentior.* Nec obstat, quòd in *d. cap. recepimus*, cùm solutione census concurrebat receptio sub protectione Papæ, vel etiam narratio, quòd de iure B. Petri existebat, & tamen hæc tria simul iuncta non sufficere ad probandam exemptionem, decidit ibi Pontifex, & notant post *Panormit.* ibi *num. 1. Soccin. nu. 8. & 43. & Dec. in princip.* Quia respondetur, Regulam
9 illam, quę non prosunt singula, multa collecta iuuant, procedere, quando singula genere suo perfecta sunt: non itá si vitiosa sint, & genere suo imperfecta, ex *Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 39. num. 6.* & latè adductis per *Gabr. d. conclus. 1. num. 33. cùm seqq.* Sed ex dictis, census solutio, & narratiua, esse iuris B. Petri, sicut etiam receptio sub protectione, vt dicemus, leue faciunt adminiculum, debilemq; tradunt coniecturam plenariæ immunitatis; ergò neq; simul vnita habebunt vim illam concludendi. Atque sic docet *D. Barbos. d. alleg. 123. num. 23. & seq.* ex his colligi poterit, quandò solutio census Apostolicæ Sedi probet, soluentem immediatè illi subiectum esse, ac ab Ordinariorum imperio solutum esse.

10 Quartus casus est, quando licèt verba priuilegij, vel sententiæ non principaliter ad exemptionem concedendam, sed propter aliud prolata sint; tamen Princeps, aut Iudex principaliter in illis suam intentionem fundat; ad hoc autem, vt ex huiusmodi enunciatiua exemptio plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur. Primum, quòd à Summo Pontifice, vel alio Principe Superiorem non recognoscente, proferantur. Secundum, quòd sint de facto proprio. Tertium, quòd super illis gratia, vel intentio Principis principaliter fundetur; vt ex verbis *tex. clem. 1. de probat.* deducunt *Gabr. comm. concl. tit. de probat. concl. 2. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 8. q. 11. Mascard. de probat. conclus. 1233. & ex his Card. Tusch. tom. 6. conclus. 62. et seq.* ex quibus concludendum est, quòd si Princeps per verba narratiua, in quibus principaliter suam fundat intentionem, asserat, Monasterium, vel Ecclesiam esse iuris B. Petri, plena exemptionis probatio, & immediata Sedi Apostolicæ subiectio indè resultet: non sic autem cùm eadem narratiua fieret in sententia Iudicis inferioris.

11 Secundus modus est; si in priuilegio Sum. Pont. eximat ab Ordinarij potestate *c. si Papa de priuil. lib. 6.* insuper si Pontifex eximat cùm plena libertate, *Innocent. in cap. veniens de verb. signific. nu. 7. Bellene. de charitat. subsid. q. 32. num. 8. Erasm. à Cokier. loco cit. vers. deinde, Barbos. d. allegat. 123. num. 11.* Si etiam appositum sit in concessione. Nec audeat Episcopus ibi Cathedram suam collocare, vel quamlibet potestatem exercere, aut ordinationem aliquam, quamuis leuissimam, facere *cap. luminoso 18. q. 2. Bellenc. d. q. 32. nu. 3. Barbos. loc. cit. num. 12.*

12 Tertius modus est; si dicatur, locum, siuè Ecclesiam esse liberam: sed quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ: aut quòd eius speciali prærogatiua gaudeat, per *tex. in cap. cùm olim 2. de priuileg. d. cap. si Papa. §. & est idem, Cokier. loco cit. Ver. si dixerit, Barbos. num. 13.*

13 Quartus modus; si Pontifex priuilegio in speciales Ecclesiæ Romanæ subiectos recipiat, *d. cap. si Papa §. similiter, glos. in cap. ne aliqui in verb. à quocumque de priuileg. in 6. Abb. in cap. recepimus de priuileg. Erasm. à Cokier.* vbi proximè, *vers. si recipiat, Barbos. loco etiam cit. num. 20.* secùs, si Papa recipiat aliquos in filios, vt expressè probat idem *cap. si Papa §. noscit filios, vbi glos. & Doct.* latè *D. Barbos. d. num. 20.*

14 Quintus est; si in priuilegio diceretur, *recipimus in protectionem*, quia sicut ex tacita submissione protectioni Papæ, siuè Apostolicæ Sedi quis eximitur à iurisdictione, ac potestate Ordinarij: vt videmus in eo, qui appellat ad Papam, vel Sedem Apostolicam, & appellatione interposita, ligantur manus omnium inferiorum, *cap. sollicitudinem, cap. dilecti, & cap. ad audientiam de appellat.* itá expressa receptio in protectionem, non solùm idem, immo plus operari debebit, quàm tacita, *l. vlt. C. de nouat. l. à Titio ff. de furt.* Itá *Mandos. de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis vers. & de clausula priuilegij, Roderic. quæst. regular. tom. 2. q. 63. art. 3. in fin.*

15 Contrarium tamen probat *tex. in cap. ex parte, & cap. recepimus, de priuileg. vbi Cardinal. in princ. Soccin. à num. 7. Dec. à nu. 13. Mascard. de probat. conclus. 713. num. 2. Cokier. d. p. 1. q. 9. num. 3. Gaill. tatà lib. 2. obseruat. 54. à princip. vbi num. 4.* testatur esse communem omnium scribentium sententiam. Ratio est, quia protegere idem est ac defendere, vt notat *gloss. in l. desertorem §. vlt. ff. de re. militar.* & ideò non importat superioritatem, immo verificatur in inferiori, sicut etiam defensio: vt patet in militibus, qui pro salute, & defensione Regis ad eius custodiam assistunt, vt per *gloss. in rub. C. de domestic. & potest. lib. 12. vbi in l. 1.* benè explicat Cuiacius, protectores dici eos, qui armatam militiam subeuntes, non solùm defendendi corporis sui, verùm etiam protegendi lateris Principis curam habent. Itá etiam Impe-
16 rator dicitur Ecclesiæ Romanæ protector in *clem. 1. de iureiurand.* & tamen non ideò Superior est Papæ, aut ipsius Romanæ Ecclesiæ, *cap. solita de*
17 *maiorit. & obed.* Immo inferiorem se profitetur in *can. Valentinianus 63. dist.* ibi, *cui, & nos, qui gubernamus Imperium, syncerè nostra capita submittimus.* Sic etiam Ciuitates sub Imperij protectione positas non subiectas esse, sed confederatas censeri, ex *Bart. in l. 1. C. de excusat. mun. lib. 10.* notat *Dec. in d. cap. recepimus, num. 17. & 18. Gaill. de obseruat. 54. num. 1.*

18 Nec obstat, quòd quando pendente aliqua causa in Iudicio, quis propter grauamen sibi illatum, vel comminatum, submittens se protectioni Sedis Apostolicæ, eximitur à potestate, & iurisdictione Iudicis Ordinarij: quia respondetur, talem subiectionem habere effectum appellationis, & consequenter suspendendi iurisdictionem Iudicis inferioris,

-tioris; à qua cottacitè appellatur, iux generalem regulam tex. *in cap. si à Iudice, de appellat. in 6.* & ideò exemptio tunc non prouenit ex eo, quòd ille se Apostolicæ Sedis protectioni submiserit, sed ex virtute tacitæ appellationis, quæ illis verbis includitur; vt explicat *Præposit. in d. cap. ad audientiam, num. 3. cum seqq. de appellat. Marant. de Ord. Iudic. p. 6. cap. de appellat. num. 133.* & in simili de arreptione itineris ad Papam ex causa grauaminis probat *tex. in cap. meminimus, & in cap. dilecti, de appellat. cap. cùm olim in fine, de dolo, & contumac.* Atque ità eleganter post *Mascard. CoKieri Gaill.* & alios supra adductos; docet *D. August. Barbos. cit. allegat. 123. num. 26. 27. et 28.*

19 Notandum tamen, quòd quando dicitur, *Tali Monasterio, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestiæ inferatis*; intelligitur tale Monasterium à lege Diœcesana tantùm immune, & liberum, *cap. quàm sit 18. q. 2. Innocent. Panormit. et Doct. in cap. 1. de stat. Monach.* si autem dicatur; *Gaudeat plena libertate*, censetur exemptum tàm à lege Diœcesana, quàm à lege iurisdictionis *Philip. Franc. cap. 1. §. illam num. 3. de verb. signif.*

QVÆSITVM VI.

Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestijs iura sua tueri possint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest per declinatoriam fori ab Ordinariorum molestijs iura sua tueri.*

2 *Cùm de priuilegiorum Regularium validitate agitur, ad Summum Pontificem recurrendum est.*

3 *Nemo potest esse iudex in causa propria.*

1 DVpliciter potest Abbas exemptus ab Ordinarijs se tueri. Primò per declaratoriam fori præsentando in iudicio exemptionis priuilegium; Abbates enim, & exempti omnes ab Episcopo citati, si ad probandam suam exemptionem priuilegium tantùm allegant, tenentur, illud in loco congruo, & securo ipsis Ordinarijs, vel aliquibus Iurisprudentibus, omni suspicione carentibus, ad id per eosdem Ordinarios deputatis, infra terminum competetnem pro facti qualitate, arbitrio ipsorum Ordinariorum, vel suorum Delegatorum moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, & ad legendum integrum exhibere, ac transumptum articulorum, super quibus erit controuersia, tradere, *cap. cùm persona de priuileg. in 6.* vbi notant *gloss. et Doct.* quòd concedi debeat, vt totum priuilegium inspiciatur, itaut plenariè legi possit; copia verò est tradenda de ijs tantùm articulis, de quibus est controuersia. Idem notant *Felin. in cap. 1. num. 29. de probat.* Ratio est, quia ex transcriptione totius priuilegij possent lites, & nouæ differentiæ excogitari; hoc autem non ità facilè continget ex copia articuli controuersi tantùm, vt ait *ead. gloss. in verb. integraliter*, & ibi *Anchar et alij*. Si verò ad probandam huiusmodi libertatem, Canonicam tantùm præscriptionem allegauerint, tenentur de eâ eisdem Ordinarijs, vel ab eis Delegatis fidē facere. Si verò qui se tueri velint: si priuilegium exhibitum non sufficit, ad huiusmodi exemptionem plenè probandam, tenētur quadraginta annorum præscriptionem probare, & ea pendente, licèt Ordinariorum intentio de iure communi contrà eos fundetur, tamen in libertatis, vel exemptionis possessione, de qua fidem coram eisdem Ordinarijs fecerint, turbari nequeunt. Nam Pendente lite super validitate priuilegij, seu an fuerit priuilegium concessum, vel non, priuari quis non debet vsu possessionis, vel quasi, etiamsi illa possessio sit contrà ius, *d. cap. cùm persona §. quòd si tales de priuileg. in 6. Panormitan. in cap. 1. num. 4. vt lite pend. nihil innou.* Si verò non exhibent priuilegium, quod saltem causas præscriptionis tradat; licebit Diœcesanis Episcopis, in eosdem liberè iurisdictione sua vti; donec de Canonica præscriptione plenam fidem faciant, ità habetur ex *tex. in d. c. cùm persona.*

Secundo modo possunt se tueri Abbates, vt si, exhibito priuilegio, Ordinarij de eius validitate, vel inualiditate agunt, & illo reiecto, sententiam contrà eos ferant, ea sententia nullius est momenti; nam cùm de validitate priuilegiorum Regula-
2 rium dubitatur, ad Summum Pontificem recurrendum est, qui sibi eorum interpretationem reseruauit, vt habet Collector priuilegiorum Societatis Iesu, *in compend. priuilegi. §. 1. & 4.* inquiens. *Priuilegiorum Societatis per Paulum III. Vsq. ad 15. Kal. Nouembris anno Domini 1549. concessorum interpretationem reseruauit Sedi Apostolicæ, quia inhibitum est omnibus Prælatis, ne præsumant interpretari priuilegia Regularibus concessa, siuè clara sint, quæ interpretatione non indigent, siuè dubia contineant, prout concessit Clemens IV. Prædicatoribus, ac Minoribus, Vt patet ex libro priuilegiorum Sancti Augustini.* Insuper idem Collector refert concessum, quod quoties super intelligentia priuilegiorum dictæ Societatis aliqua difficultas orietur, per Iurisperitos, & alios Iudices ad fauorem ipsius Societatis interpretatio fiat; vt etiam concessit Alexander VI. Congregationi Sanctæ Iustinæ de Padua, sub Dat. Romæ Kalen. Aprilis 1501. Pontificatus sui anno VIII. quod extensum fuit ad nostram Congregationem à Iulio II. anno 1507. Pontificatus sui anno IV. de quibus suprà in *disputatione de priuileg.* Quòd autem in dubio interpretatio priuilegiorum Regularium nō spectet ad Prælatos seculares, præter priuilegia, tenent etiam Doctores; quamuis etenim regulariter ad Iudicem pertineat inspicere, ac decernere, an ad ipsum iuris dictio competat *l. 2. ff. si quis in ius. voc. non ierit*, & ibi *Doct. Abb. Felin.* & alij Canonistæ *in cap. super literis de rescrip.* in materia tamen exemptionum Ordinarius de sua iurisdictione cognoscere non valet, vt expresse tenent idem *Abbas Felin. et cæteri Doctores in d. cap. super literis*, idem tenuit, *Innocent. in cap. venerabili, et ibi Panormit. num. 3. et 4. de censib.* Item in *cap. ex parte de verbor. signification.* Ratio horum potissima videtur; quia Episcopus cognoscens vtrùm priuilegium sit vali-

validum, necne, vel quidquam tale, causam prin-
3 cipalem attingens, esset Iudex in propria causa, quod non licet per *text. in l. qui iurisdictio ff. de iurisd. omn. Iudic. et C. ne quis in sua causa, & in rubro, & nigro, Innocent. in d. cap. ex parte num. 3. per tot. de verb. significat.* Alia ratio videtur, quia ad solum Pontificem spectat, eximere, ergò ad ipsum pertinebit, de suo exemptionis priuilegio iudicare, *cap. cùm venissent*, vbi *gloss. in verb. iudicari de iudic. cap. 1. de leg. Conrad. Gaill. lib. 1. obser. 1. num. 7. Armill. verb. interpretatio num. 4.* Et quamuis, in *d. cap. cùm personae*, dicatur, quòd exempti de suo exemptionis priuilegio requisiti, debent illud Ordinrrijs ostendere; ergò Ordinarij in causa propria possunt cognoscere. Resp. tamen, quòd allegantes exemptionis priuilegium, debent illud Episcopis ostendere, non vt illi de eo iudicent, sed vt se informent, vt docet *Panor. in d. cap. venerabili num. 3. in fine, ex Innocent. ibidem.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm per priuilegia exemptionum, Abbbtes, & cæteri Regulares in omnibus ab Episcoporum iurisdictione exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Lex Diœcesana quęnam sit.*
2 *Lex iurisdictionis, quænam sit.*
3 *Abbates, & Religiosi de iure communi à Lege Episcopali Diœcesana, non autem à Lege iurisdictionis exempti sunt, per priuilegia verò ab vtroque.*
4 *Religiosi, licèt exempti, Episcopo tamen quoad sacrarum librorum editionem subijciuntur.*
5 *Religiosos suæ Diœcesis compellere potest Episcopus, vt lectionem Sacrę Scripturæ in suis Monasterijs habeant, si commodè fieri poterit.*
6 *Regulares subsunt Episcopis quoad prędicationis munus, & quoad Parochos, vt populo sibi commisso praedicent in Dominicis, & festis solemnibus: & quid, si Ecclesiae essent nullius Diœcesis.*
7 *Regulares extrà Monasterium degentes, si delinquant, à loci Ordinario puniuntur.*
8 *Regulares extrà Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum ab Ordinarijs, tanquàm Sedis Apostolicę delegatis, ad soluendum debitum cogi, & compelli possunt; non autem in alijs, num. 10.*
9 *Regulares quandò hic dicantur extrà Monasterium degere.*
11 *Regulares intrà Monasterium degentes, si extrà claustra ità notoriè deliquerint, vt populo scandalo sint, an, & quãdo ab Episcopo puniri possint.*
12 *Personae miserabiles quaenam intelligantur.*
13 *Pauli V. Constitutio super cap. 14. sess. 7. Conc. Trident. de reformat. refertur.*
14 *Regulares quoad Ordines Episcopis subijciuntur.*
15 *Pœnitentiae Sacramentum exercere non possunt Regulares, nisi praeuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.*
16 *Aedificare Monasterium, siuè Ecclesiam, vel aliam Orationis Domum nemo potest, nisi ab Ordinario ei licentia impertiatur.*
17 *Ordinarij quam potestatem habeant quoad Clausuram Sanctimonialium exemptarum.*
18 *Regulares subijciuntur Episcopis in festis colendis. Intellige, vt ibidem.*
19 *Regulares tenentur publicare interdicta, & censuras Ecclesiasticas in eorum Ecclesijs, si Episcopus praecipiat, easq; seruare.*
20 *Exempti, tam Regulares, quam seculares, ad publicas processiones accedere tenentur; & lites, quae inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur, ab Episcopo componi debent.*
21 *Nouitij omnes subiacent Ordinarijs locorum quoad renunciationes faciendas.*
22 *Regulares de professionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram suo Superiore, ac Ordinario proponere debent.*
23 *Ordinarij cogunt Regulares testamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad suscepti muneris rationem reddendam.*
24 *Regulares nequeunt, sinè Episcopi licentia, eleemosynas petere.*
25 *Regulares omnes in causis hæresis Episcopo subsunt, vel Inquisitoribus, non autem proprijs Abbatibus, & Praelatis.*
26 *Regulares coram Episcopis reconueniri possunt, quoties coram eisdem alios conueniunt.*
27 *Exempti non censentur immunes à decimarum solutione.*
28 *Campanę à Religiosis in Sabato sancto in eorum Ecclesijs pulsari nequeunt, antequàm pulsentur in Cathedrali, seù Matrici Ecclesia; sub pœna ducatorum centum.*
29 *Episcopi possunt etiam per censuras cogere Praelatos Regulares, ad restituendum Nouitijs egredi volentibus bona, quae tempore ingressus attulerunt.*
30 *Religiosi de manibus laicorum Ecclesias, sinè Episcopi consensu, recipere nequeunt. Intellige, vt ibi.*
31 *Episcopi, & haereticae prauitatis Inquisitores possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus asserere, quòd Beatissima Virgo cùm originali peccato concepta fuerit.*
32 *Episcopi, & Inquisitores inquirere, & procedere possunt contrà quoscunque, etiam exemptos, sollicitantes in confessionibus.*
33 *Episcopi possunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantùm vnica campana debeant esse contenti, plures tamen retinent.*
34 *Religiosi Episcopalia sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, eorumque Ecclesias, in quibus ea exercentur, interdictas esse, potest Episcopus declarare.*
35 *Regulares sinè Ordinarij licentia non possunt publicare Indulgentias, etiam quas à Summo Pontifice receperunt.*
36 *Archiepiscopi, & Episcopi possunt in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes benedictiones, & diuina Officia celebrare.*
37 *Exempti subduntur Episcopis in causis matrimonialibus, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem.*
38 *Exempti subduntur Episcopo in hoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.*

39 Re-

39 *Regulares facientes professiones extrà claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, (nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo.*

40 *Religiosus exemptus si extrà Monasterium sinè habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà.*

41 *Ordinarius potest exemptos capere si fugæ periculum adsit, eosque ad forum competentem mittere; sed limita, vt ibi.*

42 *Exempti in omnibus illis subijciuntur Episcopis, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent.*

43 *Exemptus ex iustitiæ defectu, nisi possit ad Papam, vel Superiorem suum habere recursum, potest ad Episcopum loci recurrere.*

44 *Episcopus omnimodam habet iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis, ijs rebus exceptis, quæ Regularia instituta concernunt.*

45 *Exempti ab Episcoporum iurisdictione, an ab Episcopali quoque reuerentia, sint exempti.*

46 *Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, eique quoad Sacramentorum administrationem subijciuntur.*

47 *Episcopus visitare debet absque grauamine Parochias, Monasterijs annexas.*

48 *Regulares, delinquentes circà animarum personarum secularium Curam, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares.*

49 *Episcopi non possunt visitare personas seculares exercentes curam animarum in Monasterijs, in quibus residentiam habent Generales Ordinum.*

50 *Episcopi non possunt Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec ipsa Monasteria visitare.*

51 *Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, circà animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sancti monialium Monasteria, & prædicationem Verbi Dei.*

52 *Declarationes Sacræ Cõgregationis Illustriss. Cardd. Conc. Trid interpretũ super Constitutione prædicta.*

53 *Exempti omnes subduntur Ordinarijs, & Inquisitoribus quoad expositionẽ Reliquiarum, & Imaginum.*

54 *An sint alij casus, in quibus Exempti subdantur Ordinariorum iurisdictioni.*

SVpponendum est, duplicem esse legem Episcopalem, nempè Dioecesanam, & iurisdictionis *cap. dilectus de offic. iud. Ordin* & ibi *gloß.* Lex Dioe-
1 cesana ea est, per quam Episcopus Synodum cogit, ad exequias soluendas, & honorandas Clericos conuocat, ex ijs, quæ pro funere offeruntur, quartam exigit, & pariter eamdem quartam ex omnibus Parochialibus decimis recipit, Charitatiuum subsidium, & Cathedranticum exigere potest, item onus imponit, Prælatos, & alios
2 primarios viros hospitio suscipiendi. Lex deinde iurisdictionis est, per quam ipsemet Episcopus curam animarum committit, delicta punit, Ecclesias moderatur, & consecrat, Altaria quoque, & alia vasa, vestes, & Virgines consecrat, & Chrisma conficit, cæteraque ad Sacramenta spectantia præstat: & alia, quæ numerantur in *cap. conquerente §. præcedenti de offic. Ordin.* vsq; ad *verb. Synodum*. His sic positis, ad solutionem quæsiti dico, quòd vel loquimur de iure communi, vel de
3 iure priuilegiorum. Si loquamur de iure communi Abbates, & cæteri Regulares sunt exempti à lege Dioecesana, *cap. 1. 10 q. 1. & cap. inter cætera, 10. q. 3. & cap. quàm sit 12. q. 2. & cap. placuit 17. q. 1.* Non autem à lege iurisdictionis, vt *gloß. Abb. Felin. Zabar.* & alij in *d. cap. dilectus de offic. Ordinar.* idem *Abb in cap. 1. de stat. Monach. & Bertachin. tract. de Episcop. lib. 4. par. 2. q. 35. nu. 8. Erasm. CoKier. de iurisdict. Ordinar. in exemps. par. 1 q. 16. nu. 1. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 32 q. 2.* Si verò erit sermo de iure priuilegiorum, secùs erit dicendum; per speciales enim Summorum Pontificum concessiones, Regulares ab vtraque lege immunes existunt; in aliquibus autem casibus subduntur etiam Episcopis, partim de iure communi, partim, ex *Concil. Tridentin.*

4 Primò, Religiosi licèt exempti sint, Episcopis tamen subsunt quoad editionem librorum Sacrorum, ex *Concil. Trident. sess. 4. in decreto de vsu, & editione sacrorum librorum*, vbi sic habetur. *Non liceat Fratribus imprimere, seù imprimi facere libros de rebus sacris, sinè approbatione Ordinarij, & licentia suorum Superiorum.* Hoc decretum Sacri *Conc. Trid.* rursus in indice librorum prohibitorum, & *in Regulis superinde statutis in rubrica de impressione librorum §. 2.* itá exprimitur, *Regulares præter Episcopi, & Inquisitoris licentiam meminerint, teneri se Sacri Concilij Tridentini decreto operis in lucem edendi facultatem à Prælato, cui subiacent, obtinere.*

5 Secundò, quòd Lectionem Sacræ Scripturæ habendam in Monasterijs Monachorum, & aliorum Regularium Conuentibus, *sess. 5. cap. 1.* per hæc verba. *In Monasterijs quoquè Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam Lectio Sacræ Scripturæ habeatur, qua in re, si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, vt Sedis Apostolicæ Delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant: in Conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt Sacræ Scripturæ Lectio similiter habeatur, quæ Lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignetur dignioribus Magistris.* Prædicti Magistri, qui à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignati non sunt, de vita, moribus, & scientia examinandi ab Episcopo loci, vt cauetur *eod. loc. Conc.* per illa verba. *Statuit eadem Sancta Synodus neminem ad huiusmodi Lectionis officium, tàm publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen, de Lectoribus in Claustris Monachorum, non intelligatur*; de hac re alibi.

6 Tertiò, quoad prædicationem Verbi Dei, & quoad Plebanos, & Parochos, vel alios curam animarum habentes, vt per se, vel per alios plebes sibi commissas pascant salutaribus verbis diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus; & si ipsæ Ecclesiæ essent nullius Dioecesis Archiepiscopi id præstare debent, vt delegati, *Con c. Trid. sess. 5. cap. 2.* in hanc sententiam. *Archipresbyteri, Plebani, & quicunque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent,*

nent, per se, vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: annunciandoq; eis cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiamsi Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui Monasterio etiam extrà Diœcesim existenti, forsan annexae, vel vnitae, modò re ipsa in Diœcesi sint, prouida Pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, nè illud impleatur: paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seù alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ verò Parochiales Ecclesiae reperiantur subiectae Monasterijs in nulla Diœcesi existentibus, si Abbates, & Regulares Praelati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum Prouincijs Diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quoad hoc, Sedis Apostolicae delegatis compellantur. Neq; huius decreti executionem, consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siuè recursus impedire valeat, quousq; desuper à competenti Iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares verò cuiuscunque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & probati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, prædicare non possint: cùm qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prædicare incipiant. In Ecclesijs verò, quae suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sinè qua in ipsis Ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint: ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si verò (quod absit) Prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum etiam si in Monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet, Episcopus ei prædicationem interdicat; quòd si haereses prædicauerit, contrà eum secundùm iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si Praedicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse praetenderet. Quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tanquàm Sedis Apostolicae delegatus procedat. Curent autem Episcopi, nè quis Praedicator, vel ex falsis informationibus, vel alias calumniosè vexetur, iustamue de eis conquerendi occasionem habeat. De qua re fusè in disputatione de munere prædicationis; videri potest circa hanc materiam. *Sess. 24. cap. 4. de reformat.* Conc. *Carth. 4. cap. 20. Maguntin. can. 25. Rhemen. c. 4.* & *15. dist. 88. c. Episcopus nullam, Conc. Trid. sess. 24. cap. 4. de reformat. Concil. Later. sub Innocentio III. c. 10. c. inter cetera de off. Ord.* & habetur etiam *in c. exiji. de verb. signif.*

7 Quartò, Regularis extrà Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu tutus non est, quominùs, si delictum commiserit, à loci Ordinario, tanquam à Sede Apostolica delegato secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, iuxtà *Concil. Trid sess. 6. c. 3. de reformat.*, cuius verba talia sunt. *Ecclesiarum Prælati ad corrigendum Prælatorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo secularis Clericus, cuiusuis personalis, vel Regularis, extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis priuilegij prætextu, tutus censeatur, quominùs, si deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm Canonicas sanctiones visitari puniri, & corrigi valeat:* quòd etiam complectitur Milites S. Ioannis Hierosolymitani. *Nauarr. cons. 21. de Regular. in antiq. & 12. in nou. Sayr. in florib. decis. 26. eod. tit. de Regul. Campanil. in diuersor. iur. Canonici rub. 12. cap. 13. num. 22. Azor. moral. instit. p. 1. lib. 13. cap. 4. q. 3.* neq; prædicto tex. *Concilij* obstat *Constit. Sixti V.* incipiens, *Cùm primùm*, 12. in ordine, qua aliquibus inibi nominatis Cardinalibus committit causas Religiosorum degentium extrà Claustra, tùm quia delegatio illa fuit temporalis; tùm etiam quia loquitur de Religiosis vagantibus tantùm: Concilium verò de ijs præsertim, qui licitè inibi commorantur: vel Constitutio loquitur de delicto commisso egrediendo, & consequenter de Apostasia, Concilium verò de delictis post egressum. Immo, & illos complectitur, qui in aliqua habitarent domo ad erectionem Monasterij destinata, si Superiore careat, *Rota decis. 223. num. 5.*

Quibus positis sciendum est, præterea extare *Constitutionem S. D. N. Clementis VIII. super executione Conc. Trid. sess. 25. cap. 14.* contrà Regulares non subditos Episcopo, intrà Claustra degentes, & extrà ea ità notoriè delinquentes, vt populo scandalo sint, ac contrà eorum Superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia suorum Ordinum loca transmittentes, vel transmissos ad locum, in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris sequentis.

Suscepti muneris ratio postulat, vt ea, quæ in Sac. Trident. Concil. prouidè constituta sunt, ab ijs, ad quos spectat, inuiolatè obseruari curemus. Maturo sanè consilio ipsius Concilij decreto prouisum est, vt quicunque Regularis non subditus Episcopo, intrà claustra degens, extrà ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum, seuerè puniatur, & Superior de punitione Episcopum certiorem faciat, sin minùs, ipse à suo item Superiore officio priuetur, & delinquēs ab Episcopo puniri possit. Verùm, quia experientia compertum est, interdum in huiusmodi decreti executione nimis remisse procedi, cum enim Episcopus instat, aliquem Regularem, eo quo, supradictum est, modo, delinquentem, à suo Superiore puniri, sæpe fit vt Superior Regularem delinquentem, ad alia suorum Ordinum loca, extrà Episcopi Diœcesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad

alias

alias Prouincias se conferat, nec vlteriùs super delinquētis excessibus inquirat, & de eius punitione Episcopū certiorē reddat. Vnde nec Regularis delinquens, tunc ab Episcopo puniri potest; cùm extra ipsius Diœcesim existens, nec Superior, qui delinquētem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Pastorali nostra solicitudine, præfati decreti executioni, quantùm cū Domino possumus, fauore, & præmissis malis (vt par est) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardin. prædicti Concilij Interpretum sententia: Motu proprio, & ex certa scientia Nostris, ac de Apost. potestatis plenitudine, hac nostra perpetuò valitura Constitutione omnibus, & singulis cuiuscunque Ordinis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantiū Superioribus, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignatione nostra, ac priuationis dignitatum, & officiorū per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus: vt iuxtà prædictū decretum, quilibet ipsorum Regularem non subditū Episcopo intrà claustra degentē, & extrà ea ità notoriè delinquentē, vt populo scandalo sit, Episcopo instante intrà tēpus ab Episc. præfigendū, seuerè puniat, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, & aliàs decretū ipsū in omnibus, & per omnia exequatur. Cęterùm si Superior in Regularē delinquentem nō animaduerterit, quinimmo si illum impunitū ad alia suorū Ordinum loca, extrà Episc. Diœcesim, vt præfertur, trāsmiserit, volumus, & simili motu, atq; auctoritate decernimus, vt Superior instante Episc. intrà terminum, ab Episc. præfigendum, & sub eisdem indignationis nostræ, ac priuationis dignitatum, & officiorū obtētorum, necnon, & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterū obtinenda, ac vlteriùs priuationis actiuæ, et passiuæ vocis, ad quas à nemine, præterquàm à Nobis, et à Rom. Pont. pro tempore existente, restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum Regularē delinquētem à loco, ad quē transmissus fuit reuocare, & in quo deliquit, cōstituere, seù sistere teneatur. Quòd si hoc etiam facere prætermiserit, per præsentes similiter statuimus, vt Ordinarius loci, ad quē Regularis delinquens transmissus fuerit super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt præfertur, tanquàm Sedis Apostol. delegatus prædictū Concilij decretū omninò exequi, et in Regularē delinquentem seuerè animaduertere possit, & debeat. Decernentes sic, & non aliter per quoscunq; Iudices, & Cōmissarios quauis auctoritate fungentes, etiā eiusdē Rom. Eccl. Cardinales, & causarum Pal. Apost. Auditores, sublata eis, et eorū cuilibet quauis aliter iudicādi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere. Irritū quoq; & inane, quidquid secùs super his à quoquā, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, &c.

8 Quintò. Etiàm in Ciuilibus causis mercedū, & miserabiliū personarū, Clerici seculares, vel Regulares extrà Monasterium degentes, etiàm si certum Iudicem à Sede Apost. nominatum habeant in partibus. In alijs verò, si ipsum Iudicē non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tanquàm in hoc ab ipsa Sede Apost. delegatis conueniri, ac ad soluendū debitū cogi, & compelli possint priuilegijs, & exēptionibus quibuscūq; non obstantibus, quæ quidē apertè ostendit, & decreuit *Conc. Trid Sess. 7. c. 14. de refor.* cuius talia sunt verba præcisa. *In exēptorum causis Constitutio Innocentij Quarti, quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdun editam, seruetur, quam eadem Sacros. Synodus innouandam censuit, & innouat. Addendo insuper, quòd in Ciuilibus causis, mercedum, & miserabilium personarum; Clerici seculares, aut Regulares extrà Monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiàmsi certum Iudicem à Sede Apost. deputatum in partibus habeant: In alijs verò, si ipsum Iudicem non habuerint, coràm locorum Ordinarijs, tanquàm in hoc ab ipsa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & cōpelli possint priuilegijs, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersùs præmissa nequaquàm valituris.* Ad maiorem intelligentiam huius decreti Cōciliaris, & alterius num. antecedenti relati. Notandum est, primò, quòd *in cap. volentes, de priuil. in 6.* hic innouato, datur facultas Ordinariis locorū, vt possint contrà exēptos procedere ratione delicti, vel contractus extrà loca exempta factorum, vel rei sitæ extrà illam.

Secundò notandū, quòd Regulares degētes extrà claustra possunt cōueniri coram Ordinariis, in duobus casibus; nimirùm in ciuilibus causis mer-
9 cedū, & miserabilium personarū. Intelliguntur autem Regulares extrà Monasteriū degere, dùm non viuunt sub Superiore conuentualiter; & qui habēt domicilium extrà Monasterium speciali licentia, vel priuilegio; si tamen maneant de Superiorū licentia sub Regulari obseruantia, in aliquo mēbro, vel Grāgia sui Monasterii pro Religionis seruitio, vel inseruiant alicui beneficio, aut adiiciantur alicui Monasterio Monialiū, non comprehenduntur sub hoc decreto; quia non degunt extrà illū ex speciali licētia, seù priuilegio, sed ex instituto; & ideò si delinquant, non ab Ordinario, sed à suo Superiore puniri debent secundùm iustam formā *Concilij Sess. 25. de Regul. cap. 14.* ità *Roder. quæst. Reg. tom. 1. q. 2. ar. 7. August. Barb. de offic. & pot. Episc. alleg. 105. nu. 17.* iuxtà Lugdun. impress. *Paul. de Peirin. tom. 1. priuileg. Ordinis Minimorum, in annotat. ad Constit. secundam Sixti Quarti, num. 29.*

10 Tertiò. Notandum est, Regulares intrà claustra degētes per hoc decretum in nullo casu coram locorum Ordinarijs conueniri posse, *Nauar. cōment. 2. de Regular. nu. 63. Roder. d. art. 8. Lauren. de Peirin. loco cit. nu. 30.* nec obstat *d. cap. volentes;* nam ei derogatum est per priuilegia Regulariū, siuè tacitè, vt per concessiones, quòd non possint coràm alio, quàm coràm eorum Superiore Regulari cōueniri: siuè expresè, vt per priuilegiū eiusdem Innoc. IV. cōcessum Cisterciēsibus, *sub datum Lugduni 4. Non. Maij, Pontif. sui anno 8.* confirmatum, ac de verbo ad verbum denuò concessum à Pio II. *sub dat. Mātuæ, anno 1459. 7. Kal. Aug.* per quod prædictus Sūmus Pont. Innoc. IV. concessit præfato Ord. Cistercien. vt eius priuilegijs, libertatibus, & immunitatibus nullū in posterum præiudiciū generetur ex Constit. ab ipso edita, quòd exempti quantacunque gaudeant libertate; nihilominùs tamē ratione delicti, seù contractus, aut rei, de qua contrà ipsos agitur, ritè possint coram Ordinarijs locorū cōueniri; & illi quoad suam in ipsos iurisdictionē,

prout ius exigit exercere. Vtrumq; priuilegiũ refert *Roder. in noua Collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bulla 27. & seq. Innoc. IV.* Et licèt Conc. Tridẽt. illud innouauerit; non tamen tolluntur à Concilio priuilegia, contrà *dictum caput cõcessa*, nisi in causis mercedum, & miserabilium personarũ: & hoc quoad Regulares extrà claustra degẽtes: atque ità declarauit Sac. Congreg. *die 19. Iulij 1573.* in hęc verba. *Dubitatum fuit, an Regulares possint ciuiliter corã Episcopo à creditoribus suis conueniri. Et fuit responsum, quòd possint conueniri, si non sint sub Regulari obseruantia, at si sint sub Regulari obseruãtia non possunt cõueniri corã Episcopo, quia habent propriũ Superiorem, & nihil habent cùm ijs cõmune Episcopi propter exẽptionem;* Refert *Laurent. de Peirin. loco cit. n. 30.*

11 Quartò. Notandũ, quòd si Regularis intrà Monasterij claustra degens, extrà ea, ità notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante intrà tempus ab eodem præfigendum, à suo Superiore, seuerè puniendus est, qui de punitione eumdem Episc. certiorẽ reddere debet, aliàs à suo Superiore officio priuabitur; & delinquens ab Episc. puniri poterit; vt habetur in *Conc. Trid. d. sess. 25. de Regul. c. 14.* Videantur super hac materia *Nauar. comment. 2 de Regul. nu 63. Roder. quæst Regul. to. 2. q. 2. art. 6. et q. 63. art. 4. Aug. Barbos. in Collect. ad cap. vlt. nu. 8. de stat. Monach.* & latè *d. alleg. 105. num 19. & seq. secũdùm Lugd. impres.* sed de hac re *superiùs n. 7.*

12 Quintò. Notandũ miserabiles personas, de quibus in præd. Conc. decreto, intelligi primò Viduas, Pauperes, Orfanos, nisi diuites sint; Itẽ Senes decrepitos, diuturno morbo fatigatos, & omnes, quibus natura mouemur ad miserãdũ propter fortunæ iniuriã, etiam si diuites sint. Dicitur etiã persona miserabilis puella nobilis, quæ iuueni sibi nobilitate pari nubere non pôt. Dicuntur etiã personæ miserabiles peregrini, publicè pœnitentes, infantes expositi, cæci, & mutilati mẽbris, atq; leprosi, ac debilitati, in carcere cõiecti, Cruce signati, atq; qui recenter ad Christianã fidẽ conuersi sunt; ità *Mascar. de probat. concl. 1065. Roder. quæst. Regul. tom. 1. q. 65. art. 3.* Verùm in hoc casu nulla persona, videtur dici posse miserabilis, si sit diues; omnes tamẽ suprà numeratæ tales cẽsendæ sunt, si diuitijs nõ affluãt: vti probat *Laur. de Peirin. loco citato, num. 31.*

13 Sextò Notandũ, quòd super *d. cap. Conc. Trid.* emanauit Constit. Pauli V. ad instan. Procuratoris generalis Ord. Carmel. tenoris seq. *Religionum, &c. Cùm itàq; nomine dilecti filij Basilij Angussolæ Procuratoris Gener. Ord. Fratrum Carmel. in Congreg. Venerabiliũ Fratrum Nostrorum S. R. E. Card. Trid. Conc. interpretum expositũ fuerit, in Hyspaniarum Regnis, quosdã Ordinarios locorum contendere, Religiosos intrà claustra degentes, corã ipsis Ordinarijs cõueniri debere in causis ciuilib.* cap. volentes, de priu. in *6. cõprehensis, propter illius innouationẽ à Conc. Trid. factã, Sess. 7. c. 14. quo præf. Religiosos, eorũ priuilegijs abrogatis, defendunt cõprehendi. Præterea eosdẽ locorum Ordinarios pariter cõtendere, eosdem Religiosos intrà claustra degentes in prima instantia corã ipsis cõueniri debere, ex decreto eiusdẽ* Cõcil. Trid. sess. 24. c. 20. de refor. *cùmq; ab eodẽ Basilio Procur. Gen. in eadem Congreg. supplicatũ fuerit, vt super vtramq; rẽ responsa darentur ab eadẽ verò Cõgreg. fuerit responsũ, neq; Constitutione in generali Conc. Lugdun. quę incipit.* Volẽtes, *neq; decreto* Cõc. Trid. sess. *24. c. 7. comprehendi Regulares, ideòq; eos iuxtà eorũ priuilegia, corã suis Superioribus, vel Conseruatoribus esse cõueniendos; necnõ decretum eiusdẽ* Conc. c. 20. sess. 24. *ad Regulares non pertinere, nec eorũ conseruatorias imminuere, nec quoad primam illarum instantiã aliquid noui inducere. Ipseq; Basilius Procur. Gen. Nobis humiliter supplicari fecerit, vt pro sui Ordinis quiete supradictas declarationes ab eisdẽ locorũ Ordinarijs seruari debere Apost. auctor. præcipere dignaremur. Nos illius huiusmodi supplicationib. inclinati, omnibus, & singulis locorũ Ordinarijs, in virtute sanctæ obed. districtè præcipiendo mãdamus; nè Fratres et Religiosos d. Ordin. Carmel. contrà dispositionẽ declarationũ prædictarũ, perturbare, vel inquietare quoquomodo audeãt, vel præsumãt. Irritũ nihilominùs, et inane decernẽtes, quidquid secùs super his à quoquã, quauis auctoritate scienter, vel ignorãter contigerit attentari. Datũ Romæ, apud S. Marcũ, sub Annulo Piscatoris, die 24. Augusti, 1607. Pontif. Nostri anno 4.*

14 Debet vnusquisque Regularis; vel alter exẽptus ordines suscipere à proprio Epis. de qua re in *Disp. de Sacram. Ord.* latè tractabimus: nunc verba Conc. prout ad rẽ præsentẽ faciũt, recensentur (relicta in suo robore, auctorit. Abbatũ conferendi Ordines Min.) *Vnusquisq; à proprio Epis. ordinetur. Quòd siquis ab alio promoueri petat, nullatenùs id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, vel priuilegij, prætextu, etiã statutis tẽporibus permittatur, nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio cõmẽdẽtur. Si secùs fiat, ordinãs à collatione ordinũ per annũ, et ordinatus à susceptorum ordinum executione, quandiù proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.*

15 Septimò. Regulares pœnitentiæ Sacramen. exercere nõ possunt, nisi ab Episc. præuio examine, idonei iudicati fuerint per approbationẽ; prout expressè dictat *Conc. Trid. sess. 23. c. 15. de refor.* sub his verbis. *Quãuis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatẽ accipiant; decernit tamẽ S. Synodus, nullũ etiã Regularem, posse confessionẽ secularium etiã Sacerdotũ, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficiũ, aut ab Episcopis per examẽ, si illis videbitur necessariũ, aut aliàs idoneus iudicetur; et approbationẽ, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, & consuetudine quacunq; etiã immemorabili, nõ obstãtib.* De hac materia fusè in *Disp. de Sacramento Pœnit.*

16 Octauò. Priuilegiis, & exẽptionib. non obstantib. nulli licet Monasteriũ, siuè Ecclesiã, vel Orationis Domũ ædificare, antequã ab Ordinario suo licentiã obtineat; ità sancitũ fuit in *Cõc. Agaten. can. 27. relatũ in cap. de Monach. 18. q. 2. & Conc. Calcedon. act. 11. can. 4. registratũ in cap. verò, 16. q. 1.* quibus accedit *Conc. Trid. sess. 25. c. 3. de Regul.* sub his verbis. *Nec de cetero similia loca erigãtur sinè Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.*

17 Nonò. Episcopi, seu alij Superiores ordinarij in Monasterijs ipsis Episc. subiectis, ordinaria, in alijs verò Sedis Apost. auctoritate, clausurã Sãctimonialiũ (ubi fuerit violata) magna cùm diligẽtia restitui, & vbi inuiolata est cõseruari; maximo studio curare debent; *Conc. Trid. sess. 25. c. 5. de Regul.* cuius verba hæc sunt. *Bonifacij VIII. Constit. quæ incipit, Periculoso, re-*

so, renouans Sancta Synodus, Vniuersis Episcopis, sub obtestatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, vt in omnibus Monasterijs sibi subiectis, ordinaria, in alijs verò, Sedis Apostolicæ auctoritate, clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per Censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione postposita compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Quòd auxilium, vt præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur Sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus Magistratibus secularibus iniungit, de qua re vide Campanil. in diuers. Iur. can. Rub 12. cap. 13. pluribus in locis, et Quaranta, verbo Monasteria Monialiũ per tot ũ.

18 Decimò. Regulares omnes etiã exẽpti subiacent Episcopis in colendis festis; nàm dies festi, quos in Diœcesi sua obseruandos esse Episcopus mandauerit, ab illis seruari debere decreuit, Concil. Trid. Sess. 25. cap. 12. de Regul. sub his verbis. Dies etiàm festi, quos in Diœcesi sua seruandos idẽ Episcopus præcipit ab exemptis omnibus, etiàm Regularibus seruetur. Quod Concilij Decretũ Sacra Congregatio declarãs, statuit intelligendũ esse tantùm, quoad lectiones, & conciones, quas idem Regulares ad populũ habuerint, in hæc verba. Congregatio Cõcilij censuit, Decretum, cap. 12. Vers. Dies etiam festi, sess. 25. de Regul. ità esse intelligendum, vt Regularium ritus illis festis semper permaneant, quoad Missas celebrandas, & cætera diuina Officia, tam publice, quàm priuatim ab ipsis Regularib. in eorum Ecclesijs persoluenda; nec circa hæc ab ipsis quoquo modo, quidquam in contrariũ eisdem Regularibus præcipi posse; quòd si de facto præceperint, Regulares neutiquàm ipsis Episcopis obedire teneri. Verùm quoad conciones, & lectiones, quas ijdem Regulares ad populum habuerint, debere se conformare Euangelijs, & Epistolis, quibus Clerus secularis vtitur illis diebus festis. Habetur apud D. Barbos. de offic. & pot. Episc. alleg. 105. nu. 34. iuxtà impress. Lugdun.

19 Vndecimò. Regulares subsunt Episcopo; nã interdicta, & cẽsuras ab ipso promulgatas, ipsi Regulares in eorũ Ecclesijs publicare, si Episcopus præcipiat, & seruare tenẽtur; sic statuit d. Cõc. Trid. Sess. 25. cap. 12. de Regular. sub illis verbis. Cẽsuræ, & interdicta, nedùm à Sede Apostolica emanata, sed etiã ab Ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, atque seruentur. De qua materia alibi.

20 Duodecimò. Exẽpti omnes, tàm Clerici Regul. quàm seculares, quicũq; etiã Monachi ad processiones publicas accedere, cogi possunt à locorum Ordinarijs; exceptis tamen illis, qui tantùm in strictiori clausura perpetuò vitam traducunt. Itẽ differentiæ, & lites, quæ ratione præcedentiæ inter Ecclesiasticas personas, in ijsdẽ processionibus oriũtur, ab Episcopis breui manu, omni appellatione remota componuntur, iuxtà Conc. Trid. Sess. 25. cap. 13. de Regular. in hæc verba. Controuersias omnes de præcedentia, quæ persæpè maximo cùm scandalo oriuntur, cuius Ecclesiasticas personas, tàm seculares, quàm Regulares, cùm in processionibus publicis, tùm in ijs, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs similibus, Episcopus amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscunque componat. Exempti autèm omnes, tàm Clerici seculares, quàm Regularas quicunque, etiàm Monachi ad publicas processiones vocati, accedere compelluntur: ijs tantùm exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt. De qua re inferiùs suo loco latè agendũ erit.

21 Decimotertiò. Nouitij omnes subiacẽt Episcopo, quoad renũciationes faciẽdas. Nulla etenim renũciatio, aut obligatio anteà facta, etiã iureiurando ad cuiuscũq; fauorẽ, etiã piæ causæ valida est: nisi, obtẽta Episcopi licentia, siuè eius Vicarij, fiat intrà duos mẽses proximos antè professionem, ac nõ aliàs intelligatur effectum sortiri, nisi secuta professione; sic enim disponit Conc. Trid. Sess. 25. cap. 16. de Regul. Nulla quoq; renunciatio, aut obligatio anteà facta, etiàm cùm iuramento, vel in fauorẽ cuiuscunque causæ piæ, valeat, nisi cùm licentia Episcopi, siuè eius Vicarij, fiat intrà duos menses proximos antè professionem; ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione; aliter verò facta, etiàmsi cùm huius fauoris expressa renunciatione, etiàm iurata, sit irrita, & nullius effectus. De renunciatione huiusmodi completus habebitur sermo alibi.

22 Decimoquartò. Quicũq; Regularis prætẽdẽs per vim, & metũ ingressum esse Religionẽ, aut etiã dicens antè ætatem debitã professionẽ emisisse, aut quid simile, volensq; habitum dimittere quacũq; ex causa, aut cùm habitu discedere sinè licẽtia Superiorum, non erit audiẽdus, nisi intrà annos quinque tantùm à die professionis, & tùnc nõ aliàs, nisi rationes suas, quas prætẽderit, proposuerit coram suo Superiore, & Ordinario, vt per Conc. Trid. Sess. 25. cap. 16. de Regul. cuius tenor talis est. Quicũque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, antè ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile: velitque habitum dimittere quacũque de causa, aut etiàm cùm habitu discedere sinè licentia Superiorũ, non audiatur, nisi intra quinquennium tãtùm à die professionis, & tùnc non alitèr, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, et Ordinario: quòd si anteà habitum spontè dimiserit, nullatenùs ad allegan. quamcunq; causam admittatur; sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquàm apostata puniatur; interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur. At de hac re alibi.

23 Decimoquintò. Religiosi oẽs, etiã exẽpti vltimarũ voluntatũ, executores cõstituti nõ possunt relictũ sibi munus assumere, nisi Superioris licẽtia impetrarã, per text. in c. Religiosus, de testam. in 6. Suscepti autèm muneris prædicti rationem reddere cogi Possunt à locorom Ordinarijs, à quibus debita eis pœna venit imponenda, si in munere ipso deliquisse cõprehẽsi fuerint, Clem. vni. de test. De hac re alibi.

24 Decimosextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatẽ, nequeunt sinè Episc. licẽtia eleemosynas petere, prout ità statuit Conc. Trid. Sess. 21. c. 9. de refor. cuius verba talia sunt. Cũ multa à diuersis anteà Cõcilijs, tàm Lateranẽsi, ac Lugdun. quàm Viennẽsi, aduersùs prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiùsque eorum malitia, ità quotidiè magno Fidelium omnium scandalo, & querela excre-

ftore deprehendatur, vt de comuni emendatione nulla spes amplius relicta videatur; statuit, vt possitis in quibuscunque Christianæ Religionis locis, eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum, vltaenus admittatur: non obstantibus priuilegijs, Ecclesijs, Monasterijs, Hospitalibus, Pijs locis, & quibusuis cuiuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

25 Decimoseptimò. Regulares etiã omnes exempti in causis hæresis Episcopo subsũt *cap. ad abolendã. §. fin. de haret. et cap. vt officij, §. deniq; de hæret. in 6.* qui tex. cùm loquatur de Inquisitorib. absq; dubio cõprehendit Episcopos; ipsi enim dicuntur Ordinarij Inquisitores, vt inquiunt *Roderic. quæst. regul. tom. 1. q. 20 art. 10. Pegna in director. Inquisit. par. 3. q. 28. comment. 78. vers. iustissimè verò, & alij apud Barbos. d. alleg. 105. num. 56.* Non enim subsunt in prædictis causis suis Abbatib. & Prælatis, sed Inquisitorib. Ità decreuit Paulus V. cuius Constit. eisdem Abbatibus scitu necessaria, hic apponitur.

PAVLVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Romanus Pontifex ea interdùm, quæ à Prædecessoribus suis, temporum, & rerum qualitate, id tunc exposcente, prouidè pro hæresum extirpatione sancita sunt, nouis emergentibus rationibus, reuocat, & immutat; aliaque desuper disponit, & ordinat, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Dudùm siquidem fel. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster, sua perpetuò valitura Constitutione statuit, ordinauit, & declarauit, quòd ex tunc deinceps in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ prauitatis, tam generales, quàm in quibusuis Prouincijs, Ciuitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contrà omnes quorumcunque Ordinum, etiam exemptorum, etiam Mendicantium, professores, & Religiosos, ac etiam alios quoscunque, quomodo priuilegiatos, & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodò ab eorumdem professorum, & Religiosorum Superioribus, vel Prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuissent, iuxtà facultates officij Inquisitionis ipsius prauitatis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos secundùm Canonicas sanctiones castigare, atque punire possent, & valerent, ac aliàs, prout in litteris ipsius Pij Prædecessoris latiùs continetur.

Cùm autem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionis huiusmodi, nonnulla interdùm impedimenta orta esse, quominùs causae huiusmodi ea, qua decet, diligentia cognoscantur. Nos de consilio venerab. Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, contrà haereticam prauitatem generalium Inquisitorum, illa de medio tollere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, hac nostra etiàm perpetuò valitura Constitutione, omnia, & quaecũq; priuilegia, indulta, facultates, & cõcessiones Generalibus, Superioribus, & Praelatis quorumcunque Ordinũ, siuè Mendicantium, siuè Clericorum Regularium, cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiam in dicta Constitutione non expressorum, & quantumuis exemplorum, & quocunque nomine nuncupentur, per dictum Pium, ac quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam longissimò tempore obseruata, causas ad dictum officium quouis modo spectantes cognoscendi, & terminandi, seù in illis quoquo modo se intromittendi, quorum omnium, & singulorum tenores, etiamsi de illis specialis, & expressa mentio habenda esset, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò cassamus, reuocamus, & abolemus, ipsisque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero quouis quæsito colore, vel prætextu præuentionis, vel consuetudinis, ac præscriptionis immemorabilis, seù cognoscendi, an delationes huiusmodi calumniosæ sint, necnè, in eiusdẽ causis tã motis, quàm mouẽdis quoquo modo se intromittere, seù immiscere, denunciationes recipere, testes examinare, processus cõficere, causas ipsas cognoscere, definire, vel terminare minimè audeãt, seù præsumant, simili auctoritate districtiùs inhibemus.

Volentes, & expressè mandantes, vt ipsi Religiosi possint, & debeant omnes etiam Ordinum huiusmodi professores, de hæresi suspectos, Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum viciniorbus liberè denũciare, absque eo quòd Superiores prædictis personas denunciandas, & causas perquirere, vel quoquo modo id impedire, vel retardare audeant, seù præsumant.

Insuper omnes, & quascunque causas ad dictum officium quomodolibet spectantes, & pertinentes, coràm Generalibus, Superioribus, & Prælatis huiusmodi, in quibuscunque locis existentibus, ac contrà quoscunque Religiosos, vt præfertur, exemptos, motas, & pendentes, ad nos harum serie auocamus, easque omnes in statu, & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur, ipsius prauitatis Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum viciniorbus terminandas committimus.

Prætereà ipsis Generalibus, Superioribus, & Prælatis pari auctoritate præcipimus, atque mandamus, vt omnes processus, & acta causarum huiusmodi Inquisitoribus, vel Ordinarijs prædictis respectiuè remittant, & consignent; necnon Professores, Fratres, Religiosos supradictos, quos hæresis labe infectos, vel suspectos etiam in visitatione esse nouerint, absque alia consultatione cùm proprijs Superioribus facienda, eisdem Inquisitoribus, vel Ordinarijs locorum viciniorbus respectiuè denuncient.

Quòd si Generales, alijque prædicti, præsentibus literis non paruerint, eos omnes priuationis quarumcunque dignitatum, seù Prælaturarum, vel officiorum suorum Ordinum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, perpetuæque inhabilitatis ad easdem, necnon contrà fautores haereticorum, & impedientes officij statutas, & inflictas pœnas, aliasque Censuras Ecclesiasticas, etiàm excommunicationis maioris latæ sententiæ, à qua non nisi à nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquàm in mortis articulo, absolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipso incurrisse.

Necnon præsentes literas, licèt Generales, Superiores, & Prælati praedicti, aut quicunque alij, quauis auctoritate, dignitate, vel officio, seù honore fulgentes in praemissis quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes ad hoc vocati non fuerint, semper,

& per-

& perpetuò validas, & efficaces existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari; Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritũ quoque, & inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Non obstantibus praedicta, ac quibusuis alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum, & Institutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; priuilegijs quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Maremagnum, vel aliàs quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, eorumque Generalibus, Superioribus, & Praelatis, ac personis etiam per quoscũque Romanos Pôtifices praedecessores nostros, ac Sedem praedictam, & per Nos quouis modo concessis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus, ac alijs omnibus, quae praesentibus quomodolibet obstare possent, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quaeuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum tenores pro plenè, & sufficienter praesentibus expressis, & totaliter insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, caeterisque contrarijs quibuscunque.

Vt autem praesentes literae ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earum praetendere, aut contrà eas se excusare valeat, illas in valuis S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum Basilicarum de Vrbe, necnon Cancellariae Apostolicae, ac acie Campi Florae de more affigi, & publicari, earumque exempla inibi affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi, omnes, & singulos, quos concernunt, & cõcernent in futurum, perindè arctent, & afficiant; ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Quòdque earum transumptis, etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Praelati, seù personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eamdem prorsùs fidem in Iudicio, & extra vbique gentium, & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quae eisdem originalibus literis adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensae. Et nihilominùs vt ad maiorem notitiam singulorum, & quorumcunque Religiosorũ praedictorum praesentes deueniant, etiam volumus, & in virtute sanctae obedientiae praecipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Praelatis praedictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seu Congregationibus prouincialibus, vel generalibus cuiuscunque Prouinciae, tàm in Italia, quàm extrà, praesentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent. Nulli ergo, &c. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, anno Incarn. Dom. 1606. Kalen. Sept. Pontific. nostri, anno secundo. Habetur in *Bullar. Fratrum Minimorum*, tomo 2. *Constitut.* 9. eiusdem Pontificis, in Bullario verò nono, *Laertius Cherubini*, tomo tertio, pagina 210. *est Constit.* 26. necnon nouissimè etiam accessit Constitutio edita per eumdem Pontificem *Const.* 97. sed de hac re alibi.

26 Decimooctauò. Regulares oẽs corã Episcopis reconueniri possunt quoties illi, aut ipsorũ Monasteria corã illis conueniunt alios; nã si persona Ecclesiastica prorsùs exempta à foro laicali, saeculares conuenitat coràm illo, potest, ex communi sententia, coram eodem reconueniri. *Abbas in cap. nimis praua, num. 4. de excess. Praelat. Felin. Anton. de Butr. & caeteri Doctores in cap. at si Clerici, & cap. significauerunt, de Iudic. & Bald in l. 2. §. sed si agant de Iudic. Speculat. in tit. de reconuent. §. nunc dicemus, vers. sed pone Clericus, & Decis. Neapol 173.*

27 Decimononò. Quicunque fuerit exêptione munitus, nõ ex eo censetur exemptus à decimis, tàm de terris, & possessionibus antiquitùs acquisitis, quàm post modùm acquirendis; ità nàque probat, *text. in cap. statutum, §. caeterum, de decimis, in 6.* Sed de hac re inferiùs.

28 Vigesimò. Religiosi, in Sabbato maioris hebdomadae campanas in ipsorum Ecclesijs pulsare non possunt, antequàm pulsentur in Cathedrali, seù Matrici Ecclesia, quod si contrarium facere praesumpserint, in poenam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranense sub Leone Decimo, & *Constit.* quae incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.*

29 Vigesimoprimò Nouitijs professionem emittere nolentibus, sed à Religione egredi volentibus, restituenda sunt omnia bona, quae tempore ingressus in Monasterium attulerũt, nec quid minimum retinere valent Regulares Praelati; ad quod rectè exequendũ poterunt Episcopi, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, eosdem Regulares Praelatos cõpellere, vt habetur, *in Conc. Trident. Sess. 25. de Regular. cap. 19.*

30 Vigesimosecundò. Religiosi de manibus laicorũ Ecclesias, sinè Episcopi cõsensu, recipere nequeũt, *can. decimas 16. q. 7. c. quòd autem, in fine, c. illud, vers. tùm quia, cap. nullus de iurepatron. cap. cùm & plantare, in princ. vers. Ecclesias, de priuileg.* quòd est intelligendum de donatione Ecclesiae, quam Laicus detinet, non autem de donatione iurispatronatus, facta loco Religioso, quia in hac Episcopi assensum non requiri, diximus suprà *Disp. 9. Quaest. 2. nu. 1.* videantur *Lambertin. de iurepatron. p. 2. lib. 2. q. 1. ar. 9. & 10. & D. August Barbosa de offic. & potest. Episcop. alleg. 105. num. 49. iuxtà impressiom. Lugdunens.*

31 Vigesimotertiò. Episcopi locorũ Ordinarij, & haereticae prauitatis Inquisitores, vbiq; locorũ deputati procedere possũt, & seuerè animaduertere in Regulares audẽtes in publicis cõcionibus, lectionibus, cõclusionibus, & alijs quibuscunq; actib. publicis asserere, quòd Beatissima Virgo cùm originali peccato concepta fuerit, vt censuit Sacra Cõgregatio Sanctae Romanae, & vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico, coràm san. mem. Paulo Quinto, Feria quinta, 31. Augusti 1617. relata per *Hieronymum Campanil. in diuers. Iuris Canonici, rubr. 12. cap. 13. num. 140.* Deindè super eadem materia, emanauit alia Decisio in Congregatione eiusdem Sanctae Inquisitionis, habita

bita coram fel. record. Gregorio Decimoquinto, ac Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem, Inquisitoribus generalibus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis, *die* 24. *Maij*, 1622. cuius tenorem hic referre libuit.

Sanctissimus Dominus Noster, auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinaliũ, contrà hæreticam prauitatem generalium Inquisitorũ decretum, aliàs editum à felic. record. Paulo Quinto eius Prædecessore, hoc suo præsenti decreto ex eisdem causis euitandi scandala, dissentiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & vt accepit in aliquibus Regionibus iam orta sunt ex sermonibus priuatis, occasione assertionis affirmatiuæ, extendit, & ampliauit etiàm ad priuata colloquia, & scripta; mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis, nè de cętero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cùm peccato originali, nec de hac opinione affirmatiuè aliquo modo agere, seù constare; exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsùs præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquàm quoad in supradicto fel. record. Pauli Quinti, & hoc suo decreto disposita. Eadem Sanctitas Sua voluit, & expressè mandauit, vt in reliquis omnibus, vt huiusmodi decretis non aduersantur Constit. Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. & Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptione Beatissimę Virginis, firma, & illibata remaneant, ac exactè obseruentur, perindè, ac si huiusmodi decretum non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas Sua cùm Sancta Romana Ecclesia de Beatissima Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tàm secularibus, quàm cuiuscumque Ordinis, & Instituti Regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missę Sacrificio, ac Diuino Officio celebrandis, tàm publicè, quàm priuatim, non alio quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autèm Sanctitas Sua voluit, & declarauit, subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus, ac præfato decreto suorum Prædecessorum, ipso facto incurrendis. Et ità decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari; non obstantibus in hac parte Constitutionibus suprascriptis, decreto præfato Pauli Quinti, consuetudinibus etiàm immemorabilibus, necnon omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac alijs quibuscunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contrà huiusmodi transgressores etiàm Regulares, cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiàm quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & seculares personas cuiuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiastica, quàm secularis, Episcopi, & Prælati, Superiores, alijque Ordinarij locorum, quàm hæreticae prauitatis vbiquè locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant; tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contrà eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coercendi, & puniendi. Voluit demũ, nè præmissorũ ignorantia à quoquam prætendi possit, quòd præsens decretũ, seù illius exempla ad Valuas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ affixa omnes ità arctent, & afficiant, perinde, ac si vnicuiq; personaliter intimata fuissent, quodq; praesentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Andreas de Pettinis Sanctae Romanae, & vniuersal. Inquisit. Not. Refert etiam post primam impressionem *Iulius Lauor. de Iubileo, & Indulgentijs parte secunda, capite vigesimoprimo, numero centesimo vigesimo nono. D. August. Barbos. d. alleg.* 105. *num.* 59.

32 Vigesimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi Orbis Christiani, in suis quisque Diœcesibus, & territorijs etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere possunt contrà quoscunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectos quorumcunque Ordinum Institutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuscunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcunquæ illæ sint, ad inhonesta, siuè inter se, siuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, siuè antè, vel post immediatè, seù occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siuè extrà occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque, vbi Confessiones Sacramentales audiantur, seù ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij contrà quos in aliquo ex huiusmodi nefarijs excessibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circumstantijs suspensionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, & si Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, absque vlla spe gratiæ aliasque poenas decernant: eos quoque si pro delicti grauitate grauiores poenas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ seculari puniendos tradant. Vt statuit Gregorius XV. in suo Motuproprio contrà sollicitantes mulieres in confessione, edito die 30. Augusti 1622. incipit. *Vniuersi*, quod integrum hic apponitur.

GRE-

GREGORIVS PAPA XV.
Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi Dominici gregis curam, quamquàm immeriti, cœleſti diſpenſatione gerentes, ſedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagijs conſeruetur immunis, multoq; maiori ſtudio prouidere, vt omnis peſtis ab ijs auertatur, quibus alios ſanandi officium eſt commiſſum, nè, quod Euangelica ſcripta nos admonent, ſale infatuato, non ſit in quo ſaliatur, & ad nihilum proſit vltra, niſi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris quibuſdam in locis prouiſum fuit, vt impium, ac nefandum ſcelus, quod non ſolùm inter Chriſti fideles non eſſe, ſed nec etiam nominari debet, procul ab ijs arceatur, videlicet, vt aliquis Sacerdos ad Sacras audiendas Confeſsiones deputatus, ſacroſancto Pœnitentiæ Sacramento, ſollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aſpidem porrigat, & ex cœleſti medico infernalis veneficus, ex patre ſpirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcircò nos ea, quæ his pernicioſiſsimis diaboli inſidijs arcendis certis locis ſalubriter conſtituta ſunt, vt nullibi deſiderentur, quantùm ex alto conceditur, prouidendum duximus.

Aliàs ſiquidem à fel. rec. Pio Papa I V. prædeceſſore noſtro emanarunt literę tenoris ſubſequentis, videlicet, Pius Papa IV. venerab. fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi in Regnis Hiſpaniarum hæreticæ prauitatis Inquiſitori generali. Cùm, ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſi Sacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atq; etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus curam animarum habentes, ſiuè eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confeſsionibus pœnitentium deputati, in tantum proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confeſsiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino, Deo, Saluatori noſtro IESV CHRISTO iniuriam facere vereantur, mulieres videlicèt pœnitentes ad actus inhoneſtos, dùm earum audiunt confeſsiones, alliciendo, & prouocando, ſeù allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum.

Nos in animum inducere nequeuntes, quòd qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramentis in Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atq; doctrina plurimùm in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs per te, vel per alium, ſeù alios à te deputandum, ſeu deputandos, contrà omnes, & ſingulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœceſum de præmiſsis quomodolibet diffamatos, tàm ſeculares, quàm quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum Regulares, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tàm ſuper præmiſsis, quàm ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant, diligenter inquiras, & iuxtà facultatem tibi contrà hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica conceſſarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxtà exceſſuum ſuorum qualitates, prout iuris fuerit, punias, eos etiam, ſi, & prout de iure fuerit faciendum, debita precedente degradatione, ſecularis Iudicis arbitrio puniendos tradendo. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipſi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cùm quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet conceſsis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, eorum tenores præſentibus pro expreſsis habentes, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæterijs; contrarijs quibuſcunq; Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcat. die 16. Aprilis, 1561. Pontif. noſtri anno 2.

Igitur, vt litera prædicta perpetuis futuris temporibus, & vbiq; locorum inuiolabiliter obſeruentur, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, ac de conſilio venerab. Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, contrà hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, præinſertas literas huiuſmodi, ac omnia, & ſingula in eis contenta Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illiſq; omnibus, & ſingulis inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, illaſq; non ſolùm in prędictis Regnis Hiſpaniarum, ſed in quibuſuis Chriſtiani Orbis partibus, firmiter, & inuiolabiliter obſeruari præcipimus, & mandamus.

Ac præterea, ne in futurum de pœna his delinquentibus imponenda, & de modo contrà eoſdem procedendi ab aliquo dubitari poſsit, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & ſinguli Sacerdotes, tàm ſeculares, quàm quorumuis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcumque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quæcunque illæ ſint, ad inhoneſta, ſiuè inter ſe, ſiuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſsionis, ſiuè ante, vel poſt immediatè, ſeù occaſione, vel prætextu confeſsionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſsione non ſecuta, ſiuè extrà occaſionem confeſsionis, in confeſsionario, aut in loco quocunq; vbi Confeſsiones Sacramentales audiantur, ſeù ad confeſsionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſsiones audire, ſollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhoneſtos ſermones, ſiuè tractatus habuerint, in officio S. Inquiſitionis ſeueriſsimè, vt infra, puniantur.

Et præterea omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani in ſuis quemq; Diœceſibus, & territorijs per has noſtras literas, etiam priuatiuè quò ad omnes alios, ſpecialiter, ac perpetuò Iudices delegamus, vt ſuper his contrà prædictos ſimul, vel ſeparatim

bita coram fel. record. Gregorio Decimoquinto, ac Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem, Inquisitoribus generalibus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis, die 24. *Maij*, 1622. cuius tenorem hic referre libuit.

Sanctissimus Dominus Noster, auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinaliũ, contrà hęreticam prauitatem generalium Inquisitorũ decretum, aliàs editum à felic. record. Paulo Quinto eius Prædecessore, hoc suo pręsenti decreto ex eisdem causis euitandi scandala, dissentiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & vt accepit in aliquibus Regionibus iam ortæ sunt ex sermonibus priuatis, occasione assertionis affirmatiuæ, extendit, & ampliauit etiàm ad priuata colloquia, & scripta; mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis, nè de cętero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asseuere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cùm peccato originali, nec de hac opinione affirmatiuè aliquo modo agere, seù constare; exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsùs præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquàm quoad in supradicto fel. record. Pauli Quinti, & hoc suo decreto disposita. Eadem Sanctitas Sua voluit, & expressè mandauit, vt in reliquis omnibus, vt huiusmodi decretis non aduersantur Constit. Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. & Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptione Beatissimę Virginis, firma, & illibata remaneant, ac exactè obseruentur, perindè, ac si huiusmodi decretum non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas Sua cùm Sancta Romana Ecclesia de Beatissima Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tàm secularibus, quàm cuiuscumque Ordinis, & Instituti Regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missę Sacrificio, ac Diuino Officio celebrandis, tàm publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autèm Sanctitas Sua voluit, & declarauit, subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus, ac præfato decreto suorum Prædecessorum, ipso facto incurrendis. Et ità decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari; non obstantibus in hac parte Constitutionibus suprascriptis, decreto pręfato Pauli Quinti, consuetudinibus etiàm immemorabilibus, necnon omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac alijs quibuscunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contrà huiusmodi transgressores etiàm Regulares, cuiusuis Ordinis, & Instituti, etiàm quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & seculares personas cuiuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tàm Ecclesiastica, quàm secularis, Episcopi, & Prælati, Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticae prauitatis vbiquè locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant; tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contrà eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coercendi, & puniendi. Voluit demũ, nè pręmissorũ ignorantia à quoquam prætendi possit, quòd pręsens decretũ, seù illius exempla ad Valuas Basilicę Principis Apostolorum de Vrbe, & in Acie Campi Floræ affixa omnes ità arctent, & afficiant, perinde, ac si vnicuiq; personaliter intimata fuissent, quodq; praesentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Andreas de Pettinis Sanctae Romanae, & vniuersal. Inquisit. Not. Refert etiam post primam impressionem *Iulius Lauor. de Iubileo, & Indulgentijs parte secunda, capite vigesimoprimo, numero centesimo vigesimo uono. D. August. Barbos. d. alleg. 105. num. 59.*

32 Vigesimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi Orbis Christiani, in suis quisque Diœcesibus, & territorijs etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere possunt contrà quoscunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectos quorumcunque Ordinum Institutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuscunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcunquæ illæ sint, ad inhonesta, siuè inter se, siuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, siuè antè, vel post immediatè, seù occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siuè extrà occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque, vbi Confessiones Sacramentales audiantur, seù ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij contrà quos in aliquo ex huiusmodi nefarijs excessibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circumstantijs suspensionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, & si Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, absque vlla spe gratiæ aliasque poenas decernant: eos quoque si pro delicti grauitate grauiores poenas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ seculari puniendos tradant. Vt statuit Gregorius XV. in suo Motuproprio contrà sollicitantes mulieres in confessione, edito die 30. Augusti 1622. incipit. *Vniuersi*, quod integrum hic apponitur.

GRE-

GREGORIVS PAPA XV.
Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi Dominici gregis curam, quamquàm immeriti, cęleſti diſpenſatione gerentes, ſedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagijs conſeruetur immunis, multoq; maiori ſtudio prouidere, vt omnis peſtis ab ijs auertatur, quibus alios ſanandi officium eſt commiſſum, nè, quod Euangelica ſcripta nos admonent, ſale infatuato, non ſit in quo ſaliatur, & ad nihilum proſit vltra, niſi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris quibuſdam in locis prouiſum fuit, vt impium, ac nefandum ſcelus, quod non ſolùm inter Chriſti fideles non eſſe, ſed nec etiam nominari debet, procul ab ijs arceatur, videlicet, vt aliquis Sacerdos ad Sacras audiendas Confeſsiones deputatus, ſacroſancto Pœnitentiæ Sacramento, ſollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aſpidem porrigat, & ex cæleſti medico infernalis veneficus, ex patre ſpirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcircò nos ea, quæ bis pernicioſiſsimis diaboli inſidijs arcendis certis locis ſalubriter conſtituta ſunt, vt nullibi deſiderentur, quantùm ex alto conceditur, prouidendum duximus.

Aliàs ſiquidem à ſel. rec. Pio Papa I V. prædeceſſore noſtro emanarunt literę tenoris ſubſequentis, videlicet, Pius Papa IV. venerab. fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi in Regnis Hiſpaniarum hæreticæ prauitatis Inquiſitori generali. Cùm, ſicut nuper non ſinè animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſi Sacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atq; etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœceſibus curam animarum habentes, ſiuè eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confeſsionibus pœnitentium deputati, in tantum proruperint iniquitatem, vt Sacramento pœnitentiæ in actu audiendi confeſsiones abutantur, nec illi, & qui id inſtituit Domino, Deo, Saluatori noſtro IESV CHRISTO iniuriam facere vereantur, mulieres videlicèt pœnitentes ad actus inhoneſtos, dùm earum audiunt confeſsiones, alliciendo, & prouocando, ſeù allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum huiuſmodi Creatori noſtro reconciliationis, grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus diaboli tradendo, in Diuinæ Maieſtatis offenſam, & animarum perniciem, Chriſti fidelium ſcandalum non modicum.

Nos in animum inducere nequeuntes, quòd qui de Fide Catholica rectè ſentiunt, Sacramentis in Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atq; doctrina plurimùm in Domino confidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs per te, vel per alium, ſeù alios à te deputandum, ſeu deputandos, contrà omnes, & ſingulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœceſum de præmiſsis quomodolibet diffamatos, tàm ſeculares, quàm quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum Regulares, cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tàm ſuper præmiſsis, quàm ſuper Fide Catholica, & quid de ea ſentiant, diligenter inquiras, & iuxtà facultatum tibi contrà hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica concesſarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxtà exceſſuum ſuorum qualitates, prout iuris fuerit, punias, eos etiam, ſi, & prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione, ſecularis Iudicis arbitrio puniendos trudendo. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum, & Monaſteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipſi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cùm quibuſuis clauſulis, & decretis, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet conceſsis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis; quibus omnibus, eorum tenores præſentibus pro expreſsis habentes, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunq; Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcat. die 16. Aprilis, 1561. Pontif. noſtri anno 2.

Igitur, vt literæ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & vbiq; locorum inuiolabiliter obſeruentur, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtra, ac de conſilio venerab. Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, contrà hæreticam prauitatem generalium Inquiſitorum, præinſertas literas huiuſmodi, ac omnia, & ſingula in eis contenta Apoſtolica auctoritate, tenore pręſentium approbamus, & confirmamus, illiſq; omnibus, & ſingulis inuiolabilis Apoſtolicae firmitatis robur adijcimus, illaſq; non ſolùm in prędictis Regnis Hiſpaniarum, ſed in quibuſuis Chriſtiani Orbis partibus, firmiter, & inuiolabiliter obſeruari praecipimus, & mandamus.

Ac praetereà, ne in futurum de pœna bis delinquentibus imponenda, & de modo contrà eoſdem procedendi ab aliquo dubitari poſsit, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & ſinguli Sacerdotes, tàm ſeculares, quàm quorumuis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicae immediatè ſubiectorum Ordinum, Iſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcumque dignitatis, & pręeminentiae, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quaecunque illae ſint, ad inhoneſta, ſiuè inter ſe, ſiuè cùm alijs quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſsionis, ſiuè ante, vel poſt immediatè, ſeù occaſione, vel praetextu confeſsionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſsione non ſecuta, ſiuè extrà occaſionem confeſsionis, in confeſsionario, aut in loco quocunq; vbi Confeſsiones Sacramentales audiantur, ſeù ad confeſsionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſsiones audire, ſollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cùm eis illicitos, & inhoneſtos ſermones, ſiuè tractatus habuerint, in officio S. Inquiſitionis ſeuerisſimè, vt infra, puniantur.

Et prætereà omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani in ſuis quemq; Diœceſibus, & territorijs per has noſtras literas, etiam priuatiuè quò ad omnes alios, ſpecialiter, ac perpetuò Iudices delegamus, vt ſuper his contrà prædictos ſimul, vel ſeparatim

ratim in omnibus, prout in causis fidei, iuxtà sacrorum Canonum formam, necnon officij Inquisitionis huiusmodi constitutiones, priuilegia, consuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo ex huiusmodi nefarijs excessibus culpabiles reperierint, in eos pro criminum qualitate, & circumstantijs, suspendentes ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, si Regulares fuerint, exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum, absque vlla spe gratiæ, aliasque pœnas decernant, eos quoque, si pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ seculari puniendos tradant.

Dantes etiam facultatem venerab. fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus generalibus Inquisitoribus, ne delictum tàm enorme, & Ecclesiæ Dei tàm perniciosum remaneat ob probationum defectum impunitum, cùm difficilis sit probationis, testibus etiam singularibus concurrentibus, præsumptionibus, indicijs, & alijs adminiculis, delictum probatum esse arbitrio suo iudicandi, & Curiæ seculari, vt præfertur, reum tradendum esse pronunciandi.

Non obstantibus omnibus, quæ dictus prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, cæterisque contrarijs quibuscunque.

Mandantes omnibus confessarijs, vt suos pœnitentes, quos nouerint fuisse ab alijs, vt supra, sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu vt præfertur, tractantes, Inquisitoribus, seù locorum Ordinarijs prædictis; quòd si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum confessarios sollicitantes, seù tractantes, vt supra, ijdem locorum Ordinarij, & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Iudicio, & extrà vbique habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensæ; quodque eædem præsentes literæ, seù illarum exempla ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. &c. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem sub annulo Pisc. die 30. Augusti 1622. Pont. sui anno 2. habetur in *Bullar. Fratr. Minim. Lauren. de Peir. tom. 2. Const. 3. eiusdem Pontif.*

33 Vigesimoquintò. Episcopus punire potest Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti esse debeant, plures retinent, *extrauag. vlt. incip. quia cunctos, de offic. custod.* qui tex indistinctè loquitur de omnibus Mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio est, quia campana pulsatur propter audientes, & sic læduntur personæ non exemptæ, & committitur delictum extrà locum exemptum; sicut proijciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri potest à loci Ordinario propter delictũ commissum extrà locum exemptum, *adnot. in reg. in obscuris de reg. iur. in 6.* sicut mandans delictum committi in vno loco, delicto ibi secuto potest mandans ibi puniri, quia videtur, ibi delictum consumasse, vt in *clem. pastoralis, de re iud. & notat Barthol. in l. si vt proponitur ff. de fideiussor. Panormit. in cap. patentibus, num. 5. de priuileg.*

34 Vigesimosextò. Religiosi Episcopalia iura sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, qui etiam Ecclesias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap. cùm & plantare §. de confratribus, vers. quod autem, de priuileg. vbi gloss. verb. priuilegiorum, Cokier. loco cit. num. 100. D. Barbos. n. 63.* quod intelligendum est de ijs Religiosis, quibus Episcopalia iura priuilegio, aut præscriptione non competunt.

35 Vigesimoseptimò. Regulares sinè Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt subsunt Episcopali iurisdictioni, *D. Barbos. loco cit. num. 69.*

36 Vigesimoctauò. Archiepiscopi, & Episcopi possunt in locis exemptis suæ Dioecesis facere solemnes benedictiones, & diuina officia celebrare, *Franc. in cap. Abbates nu. 1. vers. in glos. de priuil. in 6. Clem. Archiepiscopo de priuil. Franc. Bauin. in tract. de visit. q. 3. 2. p num. 9. Cokier. d. q. 45. num. 34. & 35.* de qua re latè *suo loco.*

37 Vigesimononò. Episcopis subduntur exempti in causis matrimonialibus, *Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 20. §. ad hæc,* nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel immemorabilem pro se consuetudinem, vt censuit Sacra Congregatio, *teste Flam d. nu. 6. vers. duodecimo.*

38 Item Episcopo subduntur exempti adhoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. *Ioannes Andr. & Dominic. in cap. 1. de priuil. lib. 6. Gambara de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigesimò. Regulares, qui extrà claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum faciunt processiones (nisi consuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri possunt, & impediri ab Ordinario; & ratio est, quia non habent territorium, & id ità practicari vidisse testatur *Zerol. in praxi Episcopali par. 1. verbo, processiones vers. ad quartum, quem refert Cened. dict. quæst. 26. num. 18.*

40 Trigesimoprimò. Religiosus Monasterij exempti si extrà Monasterium sinè habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà Monasterium, *Franc. in cap. 1. nu. 3. de priuileg. in 6. Fuscus de Visit. lib. 2. cap. 16. num. 2. Cokier. de iurisd. Ordin. in exemp. par. 2. quæst. 49. num. 33. D. meus August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 105. num. 61. Lugdunen. impress.*

41 Trigesimosecundò. Si fugæ periculum adsit potest Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, *Cardin. in clem. 1. q. 3. de offic. Ordin. Felin. in cap. final. num. 7. de foro compet. Roderic. qq. reg. tom. 2. q. 63. art. 3. Henriq. in Summa lib. 7. cap. 25. §. 7. in lit. Q. Fusc. de visit lib. 2. cap. 8. num. 20. Cened. prac. & can. quæst. lib. 1. q. 26. num. 31. & p. 4. q. 52. à princ.* vbi ait si commodè, & citrà periculum haberi, aut expectari posset auctoritas Iudicis exemptorum illorum, Ordinarius propter capturam iniuriam faceret Iudici exemptorum, & exemptis captis, *per l. generali, ibi, si Præsidis copia desit. C. de De-*

de Decurionibus lib. 10. non enim valet Ordinarius loci, tali semoto periculo, exemptos capere, & captos carceribus mancipere, *clem.* 1. *§. nonnulli de excessibus Prælat. & Roderic. loc. cit.* etiam in illis casibus, in quibus tenentur exempti obedire Episcopis si non pereant: ex *Natt. consl.* 257. *num.* 7. vbi subdit in tali casu debere Episcopum querelam ad Papam deferre, & contrà eosdem impetrare delegatum, *Camill. ad Bellng. rubr.* 11. *§. videndum lit. F.*

42 Trigesimotertiò. Exempti in omnibus illis subijciuntur Episcopo, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent; exempli gratia; in consecratione Ecclesiarum, petitione Chrismatis, & similium, *cap. Veniens, vbi Abb. notab.* 2. *de præscript. gloss. in cap. Abbatibus* 17. *q.* 2. *Barbos. ead. alleg.* 105. *nu* 65.

43 Trigesimoquartò. Ex iustitiæ defectu in exemptis, potest adiri Episcopum loci, vt suppleat, nisi facilè possit ad Summum Pontificem haberi recursus, seu ad Superiores illorum exemptorum, ità *Aufrer. in Repetit. Clem.* 1. *q.* 10. *num.* 3. *Vers. vnde in principali de offic.* Ordin. *Cokier. loc. cit. nu.* 34. *D. August. Barbos. loc. cit. num.* 67.

44 Trigesimoquintò. Episcopus habet omnimodam iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis: ijs rebus exceptis, quæ Regularia instituta respiciant, *cap.* 1. *ne Sede Vacante gloss. fin. in cap. nullus de elect. in* 6. *& ibi Anchar. num.* 3. *Ioan. Andr.* 3. *Gemin. num.* 8. *Fran. num.* 3. *& Rot. apud Farinac. p.* 1. *decis* 69. *num.* 2.

45 Trigesimosextò. Etiam circa reuerentiam erga Episcopum; in qua re difficultas est, an exempti ab Episcoporum iurisdictione, ab eorum quoq; reuerentia per exemptionem soluantur: In qua re breuiter dicendũ est, quòd si exemptio obtenta est à Sede Apostolica, & est plena, exempti, Episcopo ad ius reuerentiale, non tenebuntur: vt tradunt *Felin. in cap. cùm inter num.* 3. *& num.* 4. *circa med. de re iud. & in cap. conquerente in princ. vbi alios allegat, de offic. Ordin. Bellenc. de charitat. subsid. q.* 28. *Puteus decis.* 115. *lib* 3. *Quintilian. Mandos. in tract. de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, Vers. an autem exemptio, Roder. quæst. reg. tom.* 2. *q.* 63. *art.* 9. *Erasm. Cokier. d. tract. p.* 4. *q.* 34. *Boer. decis.* 133. *num.* 8. *Fust. de visit. lib.* 2. *cap.* 20. *num.* 22. *D. Barbos. alleg.* 105. *num.* 75.

46 Trigesimoseptimò. Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, & in ijs quæ ad dictam curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi loci, subijciuntur. Qui Regulares animarum personarum secularium curam exercentes, etiam si sint ad nutum amouibiles per suos Abbates, & Prælatos: tamen per eosdem ad eam curam deputari non possunt, nisi accedente Episcopi consensu, & præuio examine, ex præcepto *Concil. Trid. sess.* 25. *de Regul. cap.* 11. exceptis locis, in quibus Abbates Generales, & Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habeant, & Monasterio Cluniacensi, & alijs Monasterijs, seu Domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in . chianos exercent, saluo tamen Ep. quæ omnia sub his verbis *Conc. Trid.* ... tinentur.

In Monasterijs, seù domibus Virorum, seù mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium præter eas, quae scilicet de illorum Monasteriorum, seù locorum familia personæ, tàm Regulares, quàm seculares huiusmodi curam exercentes subsint immediatè in ijs quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensium, cùm suis limitibus, & exceptis etiam ijs Monasterijs, seù locis, in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atq; alij Monasterijs, seù domibus in quibus Abbates, aut alijs Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

47 Hic tamen primò aduertendum est. Episcopum Parochiam, Abbatiæ, siuè Monasterio annexam visitantem, debere eam absq; grauamine, & Monasterij impensis visitare, iuxtà *Leonis X. Constit.* 26. *§.* 3. *vt benè notat Henriq. lib.* 7. *de Indulgen. cap.* 25. *num.* 11.

48 Secundò. Notandum est, Regulares curam animarum secularium exercentes, si delinquentes reperiantur, non esse ab Episcopo puniendos, sed ab Episcopo suis Superioribus Regularibus tradendos ex *Constit. eiusdem Leonis X. loc. cit.* & facit *cap. fin. de stat. Monachor. §.* 1. quod docet *Abb. in cap. cùm contingat de foro compet. nu.* 22. *Henriq. loc. cit.* vbi alios Doctores cumulat, affirmans prætereà id fuisse declaratum à Sacra Congregatione Illustriss. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum.

49 Tertiò. Notandum est, non posse Episcopum visitare personas seculares exercentes curam animarum, in prædictis Monasterijs, in quibus residet Generalis alicuius Ordinis, vt declarauit Sacra Congregatio test. *Zerolæ* 2. *par. Prax. verb. visitatio q.* 13. per hæc verba. *In Monasterio in quo Generalis alicuius Religionis Regularium sedem ordinariam principalem habeat, licèt personæ seculares sint, in eodem Monasterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipsam curam, & Sacramentorum administrationem spectat, nulli visitationi Episcopi Ordinarij Diœcesis, in quo ipsum Monasterium situm est, subiectæ sint.* Sed de hac re redibit sermo in Bulla Greg. XV. paulò inferiùs cùm suis declarationibus Sacræ Congregationis, apponenda.

50 Quartò. Notandum est, Episcopos non posse Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec Monasteria eadem visitare, nec Tabernaculum, nec Pixidem, & alia huiusmodi illorum Monasteriorum, vt declarauit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, ex *Quaranta in Sum. Bullar. verbo priuilegia Regularium pag. mihi* 514. *&*

Roderic.

... in clem. 8. in princ. sub his ... gatio Concilij censuit Episcopos, aut ... Ordinarios vigore cuiusuis decreti eiusdem ... oncilij, nullam habere facultatem quouis tempore in Monasterijs, Domibus, & Ecclesijs Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitando Sacristias, Paramenta, Vasa sacra, Altaria, & cætera huiusmodi: aut etiam Tabernaculum, seù Pissidem, in qua Sanctissimam Eucharistiæ Sacramentum asseruatur.

Hinc est, quòd cùm Archiepiscopus Genuensis prætenderet posse Tabernaculum, in quo idem Eucharistiæ Saccamentum asseruatur ratione acquisitæ possessionis visitare, quia eius antecessor aliquas Regularium exemptorum Ecclesias visitauerat, Sacra Congregatio Conc. Trident. ad quam tale negocium deductum fuerat respondit. Cùm actum fuerit in Sacra Congregatione Card. n. Concil. Tridentini Interpretum, an liceat Amplitudini tuæ pergere in quasi possessione Ecclesias Regularium visitandi. Illustrissimi Patres perspectis scripturis, huc ab Amplitudine tua non ità pridem delatis, censuerunt debere eam abstinere ab huiusmodi Monasteriorum visitatione, atq; Ecclesiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum secularium non imminet. Itemque Monialium ijsdem Regularibus subiectarum in his, quæ ad ipsarum clausuram non pertinent. Reliquum est, vt Amplitudo tua Sacræ Congregationis responso promptè, quod suis literis pollicetur, adhæreat, & diù valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus. Romæ die 26. Ianuarij 1619. Cardinalis Lancellottus. Habetur apud Lauren. de Pierinis in tom. 1. priuileg. Minim in annot. ad Constitution. 2. Sixti IV. §. 10. num. 18.

Quoniam verò ex supradictis casibus, aliqui à Gregorio XV. quoad animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem Verbi Dei pertacti sunt in eiusdē Cōstitutione de exemptorum priuilegijs; ideò prædicta Constitutio hic cùm declarationibus Sacræ Congreg. Illustriss. Cardin. Conc. Tridentini Interpretum, (cùm Summa animaduersione digna sit) verbatim describitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam
rei memoriam.

51 INscrutabili Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ solicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atq; vt Virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumantur idonei ad prædicationis officium salubritèr exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum, etiàm Regularem, posse Confessiones secularium, etiàm Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: nec non vt in Monasterijs, seù domibus Virorum, seù mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seù locorum familia personæ, tàm Regulares, quàm seculares eiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem, pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sunt sita. Itemq; vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasterijs sibi subiectis Ordinaria, in alijs verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari, maximè procurent; inobedientes, atq; contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq; pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes. Atq; vt Regulares in Ecclesijs suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur: in Ecclesijs verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint, sinè Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli, etiàm in suorum Ordinum Ecclesijs, prædicare præsumant. Verùm quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquid adiugatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tàm Regulares, quàm seculares quomodolibet exempti, siuè animarum curam personarum secularium Monasterijs, seù domibus Regularibus, aut quibusuis alijs Ecclesijs, vel beneficijs, siuè Regularibus, siuè secularibus incumbentem exerceant; siuè aliàs Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent præuia Episcopi licentia, & approbatione; siuè quoquo modo in dicta cura exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto absque vlla auctoritate se ingerant: in his, quæ eiusmodi curam, seù administrationem concernunt, omnimodæ iurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquàm Sedis Apostolicæ delegato, plenè in omnibus subyciantur. Ad hæc tàm Regulares, quàm seculares huiusmodi nullis priuilegijs, aut exemptionibus tueri se possint, quominùs, si deliquerint circa personas intrà septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiàm Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquàm ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quotiès, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confessores verò siuè Regulares, siuè seculares, quomodocunque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confessiones Monialium, etiam Regularibus subiectarum, audiendas nullatenùs deputari valeant, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad eiusmodi Monasteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiàm Regularibus subiectarum, pertinentia, siuè Regulares extiterint, siuè seculares, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere

idere teneantur, ad idque iuris remedijs cogi, & compelli queant. Liceatq; Episcopo, ex rationabili causa, Superiores Regulares admonere, vt eiusmodi Confessores, atque Administratores amoueant; ipsisq; Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores admouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Ac similiter possit Episcopus, vnà cum Superioribus Regularibus, quorumcunque Abbatissarum, Priorissarum, Praefectarum, vel Praepositarum eorumdem Monasteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac praesidere; absque vlla tamen ipsorum Monasteriorum impensa. Ac demum habeat Episcopus, tanquàm dictae Sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscunque exemptos tàm seculares, quàm Regulares, qui in alienis Ecclesijs, aut quae suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesijs suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, praedicare praesumpserint. Itàut Episcopi in suprascriptis casibus, & in praenominatas personas, in praemissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quandò opus fuerit, etiàm extrà visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliasq; pœnas, vti eiusdem Sedis delegati, procedere, omnemq; iurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quorumcunque personarum, aiq; Ordinum tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiàm necessariò, & in indiuiduò exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tàm secularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum, etiàm iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus, etiàm immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & priuilegijs, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiàm Mari Magno, seù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conseruatorum deputationibus, eorumque, atque alijs inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibusuis alijs, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cùm quibusuis, etiàm derogatoriarum derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiàm Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiàm per viam communicationis, seù extensionis concessis; & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiàm si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expressè derogamus; cæterisq; contrarijs quibuscunque. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, vt ea tamen omnibus innotescant, mandamus illas ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisq; detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præsentium literarum transumptis, etiàm impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo Prælati, seù Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in Iudicio, & extrà illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quę ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autèm hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae M DC XXI I. Nonis Februarij, Pontificatus nostri Anno Secundo.

V. Dat. S. de Vrsinis.

Registrata in Secretaria Breuium.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi M DCXXIII. indictione sexta, die verò octaua Mensis Februarij; Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri D. Gregorij Diuina prouidentia Papa X V. anno secundo, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatę fuerunt ad Valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariae Apostolicae, & in Acie Campi Florae, dimissis ibidem earumdem literarum originalibus appensis per aliquod temporis spatium, & exindè remotis, deindè dimissis earumdem literarum copijs affixis, vt moris est, per nos Cosmum Modium, & Alexandrum de Rocchis Sanctissimi Domini Nostri Papae Cursores.

Octauius Spada Magister Cursorum.

DECLARATIONES ALIQVOT

Sacræ Congregationis Concilij, super d. Constitutione Gregorij X V.

Posita Constitutione fel. rec. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, &c. Dubitatur.

I. AN liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit; aut loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

I I. An Episcopi possint Regularibus præscribere,

re, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

III. An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tàm seculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus.

V. An per eamdem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus vnà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; ius Abbatissas confirmandi Attributum censeatur?

VI. An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari?

VII. An Superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seù deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis?

VIII. An Confessiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, seù deputati, vel confirmati post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione, sint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad Confessiones personarum secularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum.

X. An Regularis ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatus, Confessiones Monialium alterius Monasterij audire possit?

XI. An Confessores Regulares extraordinarij semel ab Episcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confessiones pro vna vice infra annum ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, possint, virtute dictæ approbationis, pluriès tanquàm Cõfessores extraordinarij earumdem Confessiones audire absque noua Episcopi licentia?

XII. Cùm in eadem Constitutione statutum sit, vt liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulases admonere, vt amoueant Confessores Monialium, atque Administratores bonorum ad earumdem Monialium Monasteria pertinentium, ijsq. Superioribus id facere detractantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit: An eiusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur?

XIII. An eadem Constitutio qua parte supponit Episcopi iurisdictioni Regulares delinquentes circà personas degentes intrà septa Monasteriorum Monialium, aut circà clausuram, vel bonorum administrationem eorumdem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solùm in notorijs, & cùm scandalo populi?

SACRA CONGREGATIO CARDINALIVM Concilij Tridentini Interpretum censuit, Constitutionem san. mem. Gregorij XV. de exemptorum priuilegijs, nequaquam subijcere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi in Sacramentis personis secularibus administrandis ijdem Regulares delinquant: ac propterea.

Ad primum dubium respondit. Episcopis non licère in vim eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in ijsdem Ecclesijs asseruatur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, vel vbi Confessiones personarum secularium audiuntur.

Ad II. Hac in parte Constitutionem nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: Ideoq; in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus praescribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Quòd si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem Constitutione sublatam.

Ad III. Censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Ad VI. Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatenùs, posse post Constitutionem illarum Confessiones audire, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos posse, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confessionibus Sanctimonialium audiendis absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quod si contingat, vt illorum facultas à Sede Apostolica vltrà triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, seù deputatos ante ipsius Constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum, posse, durante eorum officio, pergere sinè alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantùm, quae spontè, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post Constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officijs, seù dignitatibus, expleto iam tempore à Constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitimè praefinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquàm posse Sanctimonialium Confessiones audire, nisi priùs à Diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad IX. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum secularium audiendas, nequaquàm censeri approbatos ad audiendas Confessio-

ſeſsiones Monialium ſibi ſubiectarum; ſed egere, quoad hoc, ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad aud . das Confeſsiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire Confeſsiones Monialium; alterius Monaſterij.

Ad XI. Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium Confeſsiones pro vna vice audiendas, haud poſſe plurìes in vim approbationis eiuſmodi illarum Confeſsiones audire: ſed ab Epiſcopo totiès eſſe approbandos, quotiès caſus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiae Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio ſeriò onerauit, nè facultate, ſibi hac in parte attributa, quoquo modo abutantur, eius rei in diſtricto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad XIII. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notorijs tantùm, & cùm populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiſs. D. N. VRBANVS VIII. in omnibus aporobarunt.

A. Card. Caetanus.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

Poſt prædictas declarationes Sacr. Congregat. Illuſtriſs. Cardd. Concil. Trid. Interpret. aliæ duæ declarationes emanarunt: prima anno 1624. altera verò anno 1626. in hac forma, quæ ſequitur.

Poſita Conſtitutione fel. rec. Gregor. XV. de exempt. Priuileg.

XIV. Dubitatum fuit, an Regularis abſq; legitima licencia accedens ad Monaſterium Monialium Regularibus ſubditarum, ibiq; in loco colloquijs deſtinato cùm Moniali colloquens, à Dioeceſano Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegato coerceri, & puniri poſſit.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum cenſuit, poſſe. Quam Congregationis ſententiam S. D. N. Vrbanus VIII. ad ſe relatam approbauit.

Coſmus Card. de Torres.

Locus ✝ Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

XV. An liceat Epiſcopo in vim Conſtitutionis ſan. mem. Gregorij XV. de exemptorum Priuilegijs, punire Regulares, qui ad Abbatiſſæ electionẽ procedunt ante tempus ipſi Epiſcopo ſignificatũ, aut die electionis eidẽ nullatenùs prænunciata.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum reſpondit, Regulares ex eadem Conſtitutione ità demum teneri Epiſcopo ſignificare diem electionis Abbatiſſæ, eumque vſque ad præfinitum tempus expectare: ſi anteà ipſe expreſsè declarauerit, ſe vti velle facultate ſibi hac in parte attributa, Abbatiſſarumq; electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere. Poſt eam verò declarationem licere Epiſcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatiſſæ electionem procedere.

Coſmus Card. de Torres.

Locus ✝ Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

53 Quam autem poteſtatem habent Ordinarij erga exemptos, quoad corpora, imagines, libros, tabellas, &c. quæ locis publicis, ſeù priuatis apponuntur, vide per extenſum in Conſt. ſequenti.

Feria quinta die 2. Octobris, 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis, coram Sanctiſſimo Domino Noſtro D. Vrbano, Diuina prouidentia Papa Octauo; ac Illuſtriſsimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

Cum Sanctiſsimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter D. Vrbanus, Diuina prouidentia Papa Octauus, die xiij. Martij, 1625. Decretum ediderit infraſcripti tenoris, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus Noſter ſollicitè animaduertens abuſus, qui irrepſerunt, & quotidie irrepere non ceſſant in colendis quibuſdam cùm ſanctitatis, & martyrij fama, vel opinione defunctis, qui, & ſi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore inſigniti ſint ab Apoſtolica Sede; eorum tamen Imagines in Oratorijs, atq; Eccleſijs, alijſque locis publicis, ac etiam priuatis, cùm laureolis, aut radijs, ſeù ſplendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliaque beneficia à DEO per eorum interceſſiones accepta, in libris rerum ab ipſis geſtarum enarrantur, & ad illorum ſepulchra, Tabellæ, Imagines, & res aliæ ad beneficia accepta teſtificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Volenſque proindè huiuſmodi abuſibus pro debito officij paſtoralis occurrere, re etiã cùm Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus, contrà hæreticam prauitatem in vniuerſa Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus, communicata, & maturè conſiderata, ac diſcuſſa, declarauit, ſtatuit, & decreuit: nè quorumuis hominum, cùm ſanctitatis, ſeù martyrij fama (quantumcunque illa ſit) defunctorum Imagines, aliaque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præſeferens, & indicans, in Oratorijs, aut locis publicis, ſeù priuatis, vel Eccleſiis, tàm ſecularibus, quàm Regularibus cuiuſcunque Religionis, Ordinis, Inſtituti, Congregationis aut Societatis apponantur, antequàm ab Apoſtolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (ſi quæ appoſitæ ſunt) amoueantur, prout eas ſtatim amoueri mandauit.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros, eorumdem hominum, qui ſanctitatis, ſiuè martyrij fama, vel opinione (vt præfertur) celebres è vita migrauerint, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeù quæcunque beneficia, tamquàm eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſiuè recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in ijs recognoſcendis, Theologos, alioſque pios, ac doctos viros, in conſilium adhibeat: & nè deindè fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tàm graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat,

tat, eiusque responsum expectet. Reuelationes, verò, & miracula, aliaque beneficia supradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & gesta continentibus, hactenùs sinè recognitione, atque approbatione huiusmodi impressa sunt, nullo modo approbata censeri vult, mandatque Sua Sanctitas.

Ad horum hominum sepulchra vetuit, etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines ex cera, aut argento, seù ex alia quacunque materia, tàm pictas, quàm sectas, atque exculptas, appendi, seù affigi, & lampades, siuè alia quæcunque lumina accendi sinè recognitione ab Ordinario omninò, prout supra, facienda, Sedique Apostolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per suprascripta præiudicare in aliquo non vult, neque intendit ijs, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum, Virorũque Sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia, ac tolerantia Sedis Apostolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmissa diligentiùs obseruentur Vniuersis, & singulis, tàm Ordinarijs, quàm hæreticæ prauitatis Inquisitoribus districtè præcipit, vt in sua quisque Diœcesi, vel Prouincia sedulò peruigilet, nè sinè approbationibus prædictis, Imagines cùm memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliauè contrà superiùs disposita, fiant; transgressores verò, si regulares fuerint, priuationis suorum officiorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnòn & suspensionis à diuinis; si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis à diuinis, & ab administratione Sacramentorum, executioneque suorum Ordinum respectiuè, alijsque, arbitrio prædictorum Ordinariorum, seù Inquisitorum, pro modo culpæ, infligendis pœnis plectendo: Qui autem libros impresserint, aut Imagines pinxerint, sculpserint, seù quoquo modo affixerint, vel formauerint, cæterique Artifices circà præmissa qualitercũque delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniariis, aliisque etiam corporalibus pœnis, iuxtà criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, seù Inquisitorum arbitrio afficiantur. Contrariis quibuscunque non obstantibus.

Et nè præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiusmodi, seù illius exemplum ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum, omnes proindè arctet, atque afficiat, ac si vnicuique personaliter intimatum fuisset, quòdque præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsùs fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Postmodùm verò idem Sanctissimus Dominus Noster, à quibusdam reuocari in dubium accepit, an Tabellas, & Imagines, quas in posterùm offerri contigerit, recipere, & anteà oblatas conseruare liceret, Sanctitas Sua, quæ tantummodò voluit, occurrendo abusibus, qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimoniam diuina Clementiæ placuerit admirandis operibus illustrare; re priùs cùm Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus contrà hæreticam prauitatem Generalibus Inquisitoribus communicata, præsenti Decreto declarauit: Quòd sicut nunquàm prohibuit, nec suæ intentionis fuit prohibere oblationem, receptionemque Tabellarum, & Imaginum huiusmodi, ità, vt nulli deinceps hæsitationi locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquam Ecclesiã, aut Oratorium, locumuè alium publicum secularem, seù Regularem Tabellas, & Imagines, aliuduè simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non ascriptorum, quamuis cùm martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata, se impetrauisse, dixerit, liceat Ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorumuè prædictorum curæ Præpositis, Tabellas, & Imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quæcunque collatę gratia fidem facientia, simul cùm deferentis, aliorumque, qui conscij fuerint attestationibus recipere, atque approbantibus Ordinarijs, ad quos referre statim omnia teneatur in secreto aliquo, seorsùm ab Ecclesia, loco custodire, ibidemque iam amota collocare, & asseruare, vt si quãdo Dominus talium Virorum merita Beatificationis, seù Canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescunque probationes Apostolicę Sedis iudicio tunc examinanda, cõtrarijs quibuscunque non obstantibus.

Io. Antonius Thomasius S. Rom. & Vniuers. Inquisitionis Not.

Anno Millesimo sexcentesimo vigesimoquinto, Indictione octaua, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Vrbani, Diuina prouidentia Papæ Octaui, die verò 30. mensis Octobris, supradictæ Litteræ, siuè Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursorem.

54 His præcipuis annotatis casibus, in quibus Episcopi habent iurisdictionem in exemptos; alij sese offerunt, hic breuiter explicandi.

Primò. Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Episcopo possunt conueniri. *Abb. cap. ex ore, num. 1. vers. 2. not. de priuileg. Henric. Botterus tract. de Synod. Episc. par. 1. num 9. 62. & seq. & part. 2. nu. 4 Conc. Trident. sess. 24. cap. 2. de reform. Franc. cap. vt Apostolica de priuileg. in 6.* Ratio est, quia licèt probetur exemptio capitis, non ideò sequitur, quòd probata sit exemptio membrorum. *Innocent. dicto cap. ex ore arg. l. liberorum, ff. de adopt. gloss. cap. rogamus 24 quæst. 1. Brixiens. in repert. verb. exemptio, vers. an exempto Monasterio, Innocent. cap. quod super de maior. & obed.* Sed de hac materia latè alibi.

II. Ordinarius potest declarare exemptum incurrisse excommunicationem; idque vt sui subditi illum euitent: *Franc. cap. Episcoporum, num 3 de priuileg. in 6. cap. tuarum, de priuileg.* quæ tamen decla-

declaratio exemptis præiudicare non potest, sed tantùm subditis, quibus Ordinarius prohibere potest conuersationem cùm exemptis excommunicatis. *Nauar. consil. 2. num. 2. de sentent. excommunicat.* idque procedit, si priùs fuerint excommunicati per proprium suum Iudicem, secundùm Nauarrum *dicto consil. 2. & in Manuali capit. 27.* & non aliter. *Lancellottus de attentatis part. 2. cap. 4. limit. 21. num. 7. fol. 160.* & ità etiam elegantissimè concludit *Bottius Eponis in cap. vltim. num. 4.*

III. Ordinarius punit exemptos, suis priuilegijs abutentes, *Zabarell. clem. abusionibus, num. 1. & vlt. de pœniten.* & latè *in clement. vnica, num. 16. fol. 30. de offic. Ordinarij.*

IV. Ordinarius potest se intromiscere, nè excommunicati, vel vsurarij sepeliantur in loco etiã exempto; dummodò tamen iste locus sit in Diœcesi. *Abb. cap. in sacris, num. 7. de sepult.* Immò præcipere, vt sepulti huiuo eximantur, *Cap. ad hæc de priuileg.* & contrauenientes punire, latè *Franc. cap. Episcoporum, num. 3. eodem in 6. clement. 1. & 2. de sepul. Fel. cap. vlt. n. 7. in fin. de sepult.* cem hanc vide pleniùs apud *Abbatem distinct. dict. cap. sacris, num. 7.*

V. Episcopus potest dotare Ecclesiã in sua Diœcesi, quamuis exemptam, *Abbas cap. Apostolicæ, num. 3. 7. 8. de donat.*

VI. Episcopus potest subditis suis iniungere, nè cõmunicent, aut accedant ad exemptos excõmunicationis vinculo nodatos, aut delinquentes, *arg. cap. de terris, de decimis, cap. post miserabilem de vsuris;* debent tamen exempti priùs declarari excommunicati per Iudicem suum competentem, quemadmodum ex doctriua Nauarti suprà retulimus, *eodem un. 19. Aufrer. in repet. clemen. 1. q. 10. num. 3. in fine de offic. ordin.* Maximè verò si delictũ sit notorium, vel excommunicatio patens, *Lapus cap. Episcoporum, de priuileg. in 6. Gulielm. in clem. 2. de pœniten. Ioannes Anania, cap. 1. de priuileg. in 6. Aufrer. d. q. 10. vers. & licet.*

VII. Exempti conueniri possunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, seù officiorum, *l. vnica, vbi expresse Castrensis, C. in quibus causis milit. fori præscript. Auth. vt Iudices, sinè quoquo suffragio, §. volumus, in fine, l. 2. C. familiares Papæ,* & quusuis exẽptus ratione beneficiorũ posse conueniri corã Ordinario. *Abb. cap. dilecti filij, num. 9. vers. & nota, de foro compet.* quod tamen non procedit, si possessio beneficij nondùm plenè esset acquisita, secundùm *Calderinum consil. 13. & 14. de foro compet.*

VIII. Si exẽptus contrahat in studijs, seù vniuersitate, poterit ratione huiusmodi contractus conueniri coràm Iudice studiosorum, *Castrens. dicta l. vnica, num. 1. Cokier. de iurisd. Ordinar. in exempt. par. 2. q. 45. num. 66.*

IX. Exempti subiiciuntur Episcopo ratione membrorum, siuè Capellarum non exemptarum, *Abb. cap. ex ore, num. 1. & 4. de priuileg. vbi Innocent. Ferrar. in forma opponendi contrà instrumenta, in gloss. verbo, alijs rationibus; num. 4.* Licèt enim probetur exemptio capitis; non ideò censetur probata exemptio membrorum, *arg. l. liberorum, ff. de adopt.* quia exempta Ecclesia, non censentur exemptæ Capellæ Ecclesiæ subiectæ accedentes, vel connexæ, *Gloss. cap. rogamus, 24. quæst. 1. gloss. cap. cùm & plantare, & text. cap. cùm Capella, de priuileg. Brixiens. in repertor. verb. an exempto Monasterio,* ex quo Ecclesia principalis eximi potest retenta in potestate Capella, & è contrà, *dicta l. liberorum Brixien. in repert. verb. exemptio, col. 6.* ideòque debent exempti conueniri ratione membrorum coram Episcopo; non verò si conuenireutur nomine Monasterii, vel rei exemptæ. *Vbald. de Canonica portione, cap. 4. quæst. 8. & 9. num. 2.*

X. Exempti subduntur, vt præsentati admitti non possint, nisi præuio examine, *Concil. Trident. sess. 7. cap. 13.*

XI. Exempti subiiciuntur approbatioui ad beneficia curata per concursum, *Conc. Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat.* quæ materia iu *Disput. de Benefic. infrà:*

XII. Monasteria etiam commendata, Prioratus, & Præpositruræ, in quibus non viget Regularis obseruantia, visitari põssunt in annos singulos, *Concil. Trident. sess. 21. cap. 8.* propter negligentiam Superiorum illius Regulæ, subiiciũtur post monitionem, *d. cap. 8. sess. 21.*

XIII. Ordinarius coercet exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis, *gloss. 2. in clement. prima, de vita, & honestate Cleric. vbi Cardin. in quæst. 2.*

XIV. Episcopus cognoscit contrà exemptos in omnibus criminibus actualem, seù solemnem degradationem requirentibus, *Ioan. de Lignano in cap. nè in agro, de statu Monach. Abb. in cap. cùm contingat, col. 6. circà med. de foro compet.* vt sunt inter cæteros falsarii litterarum Papæ, *capit. ad falsariorum, de crimine falsi; & ibi latè Innoc. Ost. & Abb.* Episcopi enim est degradare, non alterius inferioris, *cap. degradatio, de pœnis, in sexto, vbi Doctores.*

XV. Episcopus animaduertit in exemptos, qui beneficia ad suam collationem spectantia grauant præstationibus, seù pensionibus illicitis, *text. in clement. vnica, §. eadem quoque de suppl. negligen. Prælat. Innoc. & Ostiens. in cap. in Lateranensi, de præbend. cap. pastoralis, de priuileg.*

XVI. Exempti conueniri possunt coram Ordinario pro salario causæ agitatæ coram ipso, propter continentiam, & causæ connexionem, ratione vnius; Gaillus tenuit salaria Aduocatorum, & Procuratorum in Camera peti posse, prout ipse *Gaill. lib. 1. obseru. 1. num. 37.* & ità nouissimè diffiniuit *Concil. Trid. sess. 7. cap. 1. de reformat. & sess. 14. cap. 5. de reformat.*

XVII. Episcopus potest examinare Capellanos exemptos, Canonicos, & habentes dignitatem, volentes exercere curam, eisdemque inhibere, nè curam exerceant, aut Sacramenta admiuistrent absque sua approbatione, *Sacra Congreg. quam refert Nauar. consil. 8. in fin. de priuil.*

XVIII. Episcopus certis in casibus habens iurisdictionem in loca exempta, potest ijs in locis officialem deputare, iurisdictionemque exercere, *Rota nouiss. decis. 145. num. 1. & 2. part. 2. alleg.*

Ioan. Monach. cap. cùm Episcopus, num. 3. Vers. sed pone, de offic. ordin. in 6.

XIX. Ordinarius habet auctoritatem in Populum Ecclesiæ exemptæ, quamuis enim Ecclesia exempta sit; tamen Populus, nisi sit exemptus, subditur Episcopali iurisdictioni, *cap. per exemptionem de priuileg. in 6.*

In his omnibus casibus, Episcopis, aut exemptis nullum præiudicium inferre suppono; maximè cùm breuiter pertractentur; ea etenim, quæ sparsim in sacris Canonibus, & apud Doctores, circà præsentem materiam adinueni, hìc in vnum collegi; plerique etenim ex prædictis casibus limitatione, declaratione, & exceptione indigent, vt suo loco, Deo dante, latè ostendam.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm exemptio Abbatum, & aliorum Prælatorum, illis suffragetur, non probata quasi-possessione eiusdem exemptionis ab Ordinariorum potestate.

SVMMARIVM.

1 *Rota Romana omnibus Doctoribus præfertur, & communem, immo magis communem opinionem facit.*

2 *Ordinarius cùm habeat de iure communi fundatam intentionem exercendi iurisdictionem in omnibus locis suæ Diœcesis, debet manuteneri in quasi possessione illius iurisdictionis.*

3 *Priuilegium exemptionis à iurisdictione Ordinarij nõ suffragatur, nisi probetur quasi possessio illius exemptionis.*

4 Cap. cùm personæ, de priuil. in 6. *emanauit ad fauorem iurisdictionis Ordinariæ.*

5 *Ordinarius eo ipso, quòd exercet iurisdictionem in vna sua Diœcesis parte, constitui videtur in quasi possessione dictam iurisdictionem exercendi, etiam quoad alias partes.*

6 *Exemptionem per quasi possessionem non dicitur habere subditus ex eo solo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuisse iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi.*

7 *Argumentum à contrario sensu non valet ad inducendam iuris correctionem.*

8 *Exemptus, si alleget priuilegium, & possessionem exemptionis, erit manutenendus contrà Ordinarium, sola iuris dispositione nitentem.*

PRopositi Quæsiti resolutio habetur in duabus decisionibus Sacræ Rotæ Romanæ, cuius au-
1 ctoritati in primis adhærendum est, quia cæteris omnibus Doctoribus præfertur, ex *Sarnen. in proœm. ad Regul. Cancell. quæst. 2. vers. quartò, & Surd. consil. 403. num. 83.* tùm quia ipsa sola communem, immo magis communem opinionem facit, *Cenall. Commun. Opin. cont. commun. in præfatione, num. 26. Gratian. discept. forens. cap. 104. num. 36 Viuius decis. 401. num. 53.* Vnde cùm in terminis Quæsitum hoc in *Vna Sipuntina Iurisdictionis, 24. May, 1613. coram Damasceno,* quæ est *decis. 491. part. 1. Recent.* & in *Vna Reatina iurisdictionis de Atissa, 17. Decembris, 1612. coram Reuerendissimo P. D. Coccino Decano,* ventilatum fuerit, secundùm eiusdem Rotæ resolutionem procedendum est, easque quoad illa, quæ rem nostram concernunt, hic verbatim sunt apponenda. Primæ igitur decisionis verba sunt.

2 *Pro Informante fuit resolutum: nempè Domino Archiepiscopo esse dandum mandatum de manutenendo in quasi possessione exercendi iurisdictionem; etenim cùm loca, de quibus agitur, sint intrà Diœcesim, quòd probatur ex eo, quòd Dominus Abbas allegat exemptionem, quæ in necessarium antecedens præsupponit existentiam in Diœcesi Rota in causa Volaterranen. iurisdictionis, 14. Ianuary, 1581. coram Brauo, relata inter diuers. impres. decis. 207. par. 2.* & latiùs *in Constan. iurisdictionis, 18. Maij, 1611. coram Reuerendiss. D. Attrebat.* & etiam deponunt testes, quorum Summarium fuit datum. Videtur, quòd Dominus Archiepiscopus habeat de Iure communi fundatam intentionem, *cap. omnes Basilicæ, 16. quæst. 7. cap. conquerente, de offic. Ordin. cap. cùm Episcopus, eodem titul. in 6. Verall decis. 306. part. 1. & 203. part. 2.*

Ob quam iuris assistentiã debet manuteneri, *cap. cùm personæ, §. finali. cum ibi notat. de priuileg. in 6. Verall. dicta decis. 306. par. 1. Rota in causa Salamantina iurisdictionis, 18. Aprilis, 1581. coram Cantuccio relata inter diuers. impress. decis. 145. num. 6. part. 2. in Veronen. iurisdictionis, 15. May, 1608. coram D. Attrebaten* & alibi sæpè.

Et præfata eò magis procedunt, quia de exercitio iurisdictionis deponunt prædicti testes, *Rota in dicta Calagurrітana iurisdictionis, 5. Maij, 1608. coram Reuerendissimo Atrebaten. & in Forolinien. seù Bertinorien. Diœcesis, 3. Aprilis, 1609. coram eodem,* etiam si non deponant de omnibus actibus iurisdictionalibus, quia sufficit causa vniuersalis, quæ magis attenditur, quàm actus, vt fuit resolutum in causa *Assisien. Canonicatus, 14. Iunij, 1600. coràm me,* & in terminis iurisdictionis, *Innocent. in cap. dilectus, num. 3. de Capell. Monach.* & alij infrà allegandi. Et super aliquibus capitibus iurisdictionis in territorio, de quo agitur, dantur etiam decreta Sacræ Congregationis, super Concilio, ad fauorem D. Archiepiscopi.

Non obstat prætensum priuilegium exemptionis concessum, de anno 1211. ab Archiepiscopo Sipuntino; nam omisso quantum hoc priuilegium valeat in præiudicium successorum, de quo in *Veronen. exemptionis, 27. Maij, 1594. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio.*

3 Respondetur, quòd ad euitandam manutentionem Ordinarij, non sufficit exhibitio priuilegij; nisi vlteriùs adsit quasi possessio exemptionis, vt habetur in *cap. cùm personæ, de priuileg. lib. 6.* ibi, quia de priuilegio faciunt fidem in libertatis, vel exemptionis possessione, non violenta, non clandestina, nec concessa precario, de qua si fidem corã eisdem fecerint, non turbentur. Si enim Papa mandat eos non turbari in possessione, per necessarium antecedens præsupponit, quòd possideant; quia priuatio præsupponit habitum, iuxtà *not. in l. decem, ff. de Verb. oblig.*

Et

4 Et iste intellectus suadetur ex eo, quia *dict. cap. cùm persona*, emanauit ad fauorem iurisdictionis Ordinariæ, vt patet in principio, ibi: *Ordinariorum correctiones, & ordinationes subterfugientes, ac eorum forum, siue Iudicium declinantes. Nos volentes super hoc de salubri remedio prouidere, statuimus, vt hi, qui se asserunt per priuilegia, seu indulgentias Apostolicæ Sedis exemptos à locorum Ordinarys, &c.* ex qua narratiua procemij, colligatur causa finalis, *l. fin. ff. de hered. instit. Oldrad. consil.* 103. *num.* 2. *Roman. consil.* 38. *num.* 1. *Alexan. consil.* 160. *num.* 10. *lib.* 6. Si igitur allegantes priuilegium exemptionis per solam exhibitionem priuilegij, antequàm de illius iuribus cognoscatur, liberarentur ab exercitio iurisdictionis Episcopi, dispositio text. emanasset ad illorum fauorem, siquidem per regulas iuris sola exhibitio priuilegij non tolleret exercitium Ordinarij.

5 Nam eo ipso, quòd Ordinarius exercet iurisdictionem in vna parte suæ Diœcesis, videtur constitui in quasi possessione exercendi quoad omnes, in quibus alter non habet particularem quasi possessionem. *Abbas consil.* 71. *col. fin. vers. tertiò ad idē, ibi, nec alius erat in possessione, lib.* 2. *Felin. in cap. auditis, num.* 19. *in* 3. *declar. de præscript. Rebuff. in tract. de decimis, quæst.* 9. *num.* 9. *Menoch. remed.* 3. *retin. num.* 135. *Cephal. consil.* 369. *num.* 15. *cùm pluribus seqq. Rota in causa Orioleu. decimarum*, 19. *Iunij* 1591. *coram Gypsio*, *& in Valentina decimarum*, 27. *Octobr.* 1598. *coram bon. mem. Seraph.* & in terminis iurisdictionis tradit *Innocent. in cap. dilectus, num.* 3. *vers. possessorium ex eo, Ost. num.* 1. *vers. ex prædictis etiam, Ioan. Andr. num.* 8. *Butr. nu.* 15. *Boich. num.* 11. *de Capellis Monach. Verall. decis.* 306. *par.* 1.

5 Et proindè per istam exhibitionem priuilegij, quæ cernit petitorium, remaneret Episcopus priuatus sua quasi possessione, contrà notata per *Abb. in capr. num.* 4. *Butr. num.* 2. *vt lite pendente, Lancellot. de attentat. par.* 2. *cap.* 17. *num.* 161. *& sequēt.* & in specie, quòd sola exhibitio priuilegij exemptionis non impediat manutentionem, fuit decisum in causa *Carthaginen. decimarum*, 27. *Iunij*, 1590. *coram Gypsio*.

6 Nec potest subditus dici constitutus in quasi possessione exemptionis ex eo solùm, quòd non appareat Superiorem in illum exercuisse iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi, & volens exercere, fuerit repulsus, & repulsioni acquieuerit, vel aliàs habuerit se pro spoliato, vt per *Innoc. Ost. Ioan. Andr. Butr. Boich. & Verall. locis supra alleg.*

7 Et licèt *Gloss. in dicto cap. cùm persona, verbo turbentur*, innuat, quòd sola exhibitio priuilegij sufficiat, per §. *sequen. infra eodem*; attamen loquitur contrà regulas iuris, vt patet ex prædictis, & ducit argumentum suum à contrario sensu, vt aduertunt *Lapus, Anchar. & alij infrà allegandi*: quòd argumentum nō valet ad inducendam correctionem iuris, vt latè per *Euerard.* in loco à contrario sensu, *num.* 8. Prout induceretur in proposito casu, & ille est communis intellectus illius *cap. cùm persona*, vt per *Lap. ibi num.* 4. *vers. & hoc videtur, Anch. num.* 6. *vers. hoc tamen. Gemin. in* §. *si verò, versic. & hoc videtur Franc. ibidem numero tertio, versic. & hoc procedit*, dùm dicunt exhibentem priuilegium, ità demùm euitare manutentionem Episcopi, si ipse est in quasi possessione exemptionis. Hæc Rota.

8 Quapropter si exemptus alleget possessionem, & priuilegium; sinè dubio ipse erit manutenendus, contrà Ordinarium nitentem sola iuris communis dispositione, vt censuit eadem Rota, *in vna Theatina iurisdictionis de Atissa*, 17. *Decembr.* 1612. *coram Reuerendiss. P. D. Coccino Decano*, in qua decisione decernitur Præposito Atissæ, qui habet suā Ecclesiam sitam intrà limites Diœcesis Theatinæ, dandum esse mandatum de manutenendo, quoad cognitionē causarum matrimonialium, ciuilium, & criminalium, cōtrà Reuerendiss. Archiepiscopum Theatinum, vt infrà.

Licèt locus Atissæ sit intrà limites Diœcesis Theatinæ, iuxtà resolutiones in hac causa factas; & propterea Reuerendissimus Archiepiscopus habeat intentionem fundatam de iure, vt in *cap. omnes basilicæ* 16. *quæst.* 7. *Roman. consil.* 180. *num.* 4. *vers. habet enim Episcopus, Feder. de Sen. consil.* 145. *num.* 6. *ante finem, vers. vnde si aliquis etiam ad effectum manutentionis, vt in cap. cùm persona, de priuil. in* 6. & tantò magis in causis criminalibus, & matrimonialibus vigore *Concilij Trident. sess.* 24. *cap.* 2. §. *ad hæc, de reformat.* ex cuius sententia Sacra Congregatio censuit, quòd etiam, quòd inferior alleget immemorabilem, nihilominùs Ordinarius debeat manuteneri, donec de ea per tres sententias cognoscatur.

Tamen Rota in casu, de quo agitur, censuit Præposito Atissano dandum esse mandatum de manutenendo, quoad cognitionem causarum ciuilium, matrimonialium, & criminalium. Quia nedùm constat de possessione prædicti Præpositi; verùm etiam docet de priuilegio sibi concesso, vsque de anno 1118. à tunc existente Episcopo, & Capitulo Theatino subscripto ab ipsomet Episcopo; quòd priuilegium cùm fuerit datum ante Paulinā, de eō sensu Capituli, absque dubio suffragatur, *cap.* 2. *& cap. cùm nos, & cap. tua de his, quæ fiunt à Prælat. cap. pastoralis, in fine de donat. Federic. de Sen. consil.* 111. *num.* 3. *in fine, versic. nam cùm in tali exemptione*; & fuit dictum in alia *Theatina iurisdictionis* 26. *Martij præteriti, coram R. P. D. meo Caualerio.* Vltrà quòd ex obseruantia subsecuta; nempè ex solutione Bizantij, de quo in dicto priuilegio; & ex cognitione causarum, quatenùs beneplacitum Apostolicū esset necessarium, esset præsumendum, *Gonzal. super regul.* 8. *gloss.* 12. *num.* 76.

Vnde sequitur, quòd cùm Reuerendissimus Archiepiscopus nitatur sola dispositione iuris communis; Præpositus autem alleget possessionem, & priuilegium; proculdubio Præpositus sit manutenendus, & habetur in *dicto cap. cùm persona*, vbi *Ancharan. in* 2. *notabil. Gemin. in* §. *fin. circa finem*, & ibi etiam *Franc. num.* 2. *&* 3. & dixit *Rota in Salamantina Iurisdictionis*, 17. *Decembris* 1582. *coram rec. mem. Card. Seraphino*, & in alia *Aquilana Iurisdictionis* 30. *Martij* 1607. *coram R. P. D. meo Paphilio*.

Neque obstant visitationes datæ pro parte R. D.

Archiepiscopi, quia nulla visitatio datur ante Concilium Tridēt. illæ autē, quæ dantur, sunt post Concilium Tridentinum. Vndè cùm non constet illas fuisse factas iure ordinario, vel vigore Concilij, ista probatio, tanquàm dubia non releuat Reuerendissimum Dominū Archiepiscopum, *cap. in præsentia de probation.* & in puncto fuit resolutū in dicta causa *Aquilana*, in quā dicitur, quòd cùm non doceretur de visitationibus antè Concilium, verisimile erat, quòd fuissent factæ vigore Concilij allegando in *argumentum text. in l. quadam mulier, ff. de rei vendic. & in l. 2. ff. de acquir. possess.*

Non obstat dispositio Concilij Tridentini, & declaratio Illustrissimorum Interpretum: quia licèt verum sit, quòd dùm cognoscitur super immemorabili per tres conformes, Ordinarius debeat manuteneri. Tamen quidquid sit, an Concilium procedat in Decanis, & alijs dignitatibus in eadem Ecclesia tantùm, vel etiam in inferioribus alijs Ecclesijs, in quibus non habere locum dispositionem Concilij, censuit *Rota in causa Salamantina iurisdictionis, prima Iulij, 1605. coram Aldobrandino,* & in alia *Burgen. iurisdictionis, 16. Decembris, 1594. coram Orano*; quia postmodùm non fuit facta huiusmodi distinctio coram me, in causa *Baren. iurisdictionis*, & in alia *Theatina iurisdictionis, coram R. P. D. meo Caualerio*; Decisiones Concilii videntur indistinctè loqui; & propterea quidquit fit de hac responsione, firmiter fuit dictum, quòd declarationes Concilij loquuntur, quandò agitur super immemorabili tantùm; hic autem docetur de priuilegio, & de antiquissima possessione. Vndè nisi aliud censuerit Sacra Congregatio, placuit Dominis dispositionem Sacri Concilij esse intelligēdam, quoad manutentionem dandam inferiori, qui docet de priuilegio, & possessione secundùm terminos *cap. cùm persona, de priuil. in 6.* & ità conclusum, &c.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm per priuilegium exemptionis Abbates, & Prælati Episcopo inferiores, dicantur habere Territorium, & esse nullius Diœcesis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, & nullius Diœcesis habent territorium separatū, & propriam Diœcesim per se, & n. 4. & in tota decisione, nu. 5. qua ad præsens quæsitum intelligendum plurimum conducit.*

2 *Abbates in alterius Diœcesi existentes, non habent territorium separatum.*

3 *Loca exempta constituunt territorium per se, sed declara, vt ibi.*

Abbates ab Ordinariorum iurisdictione immunes, siuè Seculares, siuè Regulares, alij dicū-
1 tur nullius Diœcesis, alij verò sunt in Diœcesi alterius. Abbates nullius Diœcesis habent territorium separatum, & propriam Diœcesim per se, cuius respectu ipsi quoque Diœcesani appellantur, *Card. in Clementina prima, 9. volumus, quæstione 4. num. 2. vbi Imol. num. 38. & Panormit. num. 15. de for. compet. Sanch. de matrim. lib. 3. disput. 29. num. 16. vers. ad primam confirmationē, & lib. 8. disp. 2. nu. 12.*

2 Abbates autem, qui in alterius Diœcesi consistunt, territorium separatum non babent; sed sunt in alterius Diœcesi, vt constat ex *cap. 2. de constit. in 6. & cap. cùm Episcopus, de offic. ordin. eodem lib. & ibi Franc. in 2. not. & Gemin. num. 3. Put. decis. 83. lib. 3. Rota decis. 324. num. 3. par. 1. Recēn. & decis. 346. nu. 8. coram Illustrissimo D. Coccino.* Probatur: quia si loca non essent in Diœcesi, exemptionis priuilegium necessarium non foret; huiusmodi autem priuilegium à subiectione tantùm, non autem à situatione, & denominatione liberat, *Gonzal. super regul. 8. Cancellar. gloss. 43. num. 187. & sequentibus.* Et licet Doctores, quos cumulat *Ro-*
3 *landus consilio 13. numero 44. & sequentibus, libro 3.* asseruerint loca exempta constituere territorium per se; tamen illud impropriè intelligendum est, & quoad certos effectus, & per modum æquiparationis; ità *Felinus in cap. graue, numero secundo, in fine, de offic. ordinar. Gonzal. vbi proximè, num. 191.*

4 Quibus positis, & sic consideratis pro maiori intelligentia; notandum est: posse aliquandò contingere, vt aliquis Abbas, vel Prælatus inferior, tàm Regularis, quàm Secularis nullius Diœcesis habeat suam Abbatiam cùm territorio distincto, ratione cuius dicatur Diœcesanus, vt diximus: & posse simul cōtingere, vt habeat aliquas Ecclesias, & beneficia dependentia à sua Abbatia in ventre Diœcesis, vel in corpore Ciuitatis alicuius Episcopi, quemadmodum Abbatia Casinensis, cui ad præsens præest Reuerendiss. D. meus Simplicius Caffarellus vir æterna laude dignus; habet enim plures Ecclesias, & beneficia, & Monasteria in alijs Diœcesibus; sicut etiam Abbatia Farfensis Ordinis S. Benedicti, quæ in pluribus Ciuitatibus, & Episcopatibus quàplures retinet Ecclesias, & Monasteria tàm virorum, quàm mulierum: quæ Ecclesiæ, & Monasteria, vt præfertur, existentia in alienis Diœcesibus, & territorijs, sunt quidem exempta ab Ordinariorum illorum iurisdictione, & pleno iure subiacent Abbatijs prædictis; non tamen sunt dicenda nullius, sed semper exprimenda sunt, cùm cōnotatione illius Diœcesis, & Territorij, vbi existunt, maximè in impetrationibus, licèt non sit Diœcesis illius, ità *Felin. in d. cap. graue, de offic. ordin. nu. 1. Anton. de Rosell. in tract. de Indulg. nu. 314. Ioan. Capus tract. de fructib. lib. vlt. cap. 3. n. 14. Abb. cap. pro illorum, de præbend. nu. 6.* quos citat, & sequitur *Cokier. tract. de iurisdict. Ordinar. in exempt. par. 1. quæstione 5. num. 23.* vbi ponit prædictam differentiam, hisce fermè verbis, summoperè considerandis. *Siquidem differentia statuitur inter has enunciationes, de beneficijs in tua Diœcesi, & de tua Diœcesi: vt in priori comprehendantur exempta, in posteriori neutiquàm; quippè quòd beneficia exempta sint quidem in Diœcesi, sed non de Diœcesi Episcopi, Lapus Clement. 2. de priuilegijs, Abbas dicto capite graue, numero primo, cùm addit. de offic. Ordinar. Rosell. dicto loco, numero 315. Petrus Brixiens. in repert. verb. exemptio, versiculo an per mandatum, &c.* Hæc ille.

Sequitur prædictum Cokier. in hac materia, *D. August. Barbos. in suis Collectan. tom. 1. in dicto cap.*

graue

graue cit. num. 3. pluribus cumulatis iuribus, & Doctoribus: & faciunt mirabiliter ad rem hanc plurimæ decisiones sacræ Rotæ Romanæ, & inter alias *Marsicen. iurisdictionis Lunę 29. Nouemb. 1621. coram R. P. D. Baratto, & alia Constantien. iurisdictionis Mercurij 18. Maij 1611. coram R. P. D. Attrabaten.* quæ cùm sit plenissima, & aptissima ad dirimendas omnes lites, & controuersias ortas, & oriendas, inter Episcopos, & Abbates cæterosq; Prælatos inferiores non immeritò transcribitur, & sequitur.

5 Post decisionem in hac causa factam 16. Nouembris anno 1607. de concedendo mandato de manutenendo Abbati S. Gailli in exercenda iurisdictione spirituali in Ecclesijs Parochialibus, & locis articulatis dominio illius subiectis, causa iterum, atq; iterum proposita fuit super iisdem. Verùm quia medio tempore pro vtraq; parte literę Compulsoriales, & remissoriæ expeditæ, & ad Vrbem remissæ, multæq; nouæ probationes factæ fuerunt; Domini animaduertentes resolutionem pendere à negotio principali, ordinarunt causam restringi. Cumq; primo loco disputandum occurreret, an Ecclesiæ Parochiales, de quibus agitur, essent in Diœcesi Constantiensi: informantes pro Abbate contenti fuerunt illud præsupponere, & cùm tali præsupposito, sine veri præiudicio, disputare, an Abbas habeat territorium separatum: quo discusso, dictum fuit hoc non probari. Eo enim ipso, quòd huiusmodi Ecclesiæ, & loca sunt in Diœcesi, non possunt constituere territorium separatum: hoc enim idem foret, ac si essent extrà Diœcesim, quæ sibi inuicem repugnant, & implicant contradictionem, simulque stare non possunt. Ideòq; vbi Abbates, vel alij inferiores Prælati habent territorium separatum, illud dicitur esse nullius Diœcesis; itàut nec in Diœcesi, nec de Diœcesi alterius conferri possit, sed est propria Diœcesis, & per se, respectu cuius ipsi quoq; Diœcesani vocantur, *glos. in clem.* 1. §. *volumus, in verbo Diœcesanis, & ibi Cardin. in 4. quæst. num. 2. Vitali. num. 4. Imol. num. 38. Abbas numero 15. de foro compet.* ac de talibus dici potest, quòd habent territorium, siue forum, *l. pupillus*, §. *territorium de verb. signif.*

Huiusmodi verò territorium solus Papa concedere potest ex priuilegio speciali, ad quem solum spectat, vt partem separet à Diœcesi, *Ostien. in cap. cùm contingat, num.* 1. *de foro competen. & ibi Butr. num.* 11. *vers. de consuetudine autem, Panor. num.* 18. *Bellem. num.* 15. *vers. tamen certum est, & fuit dictum in Calaguritana iurisdictionis 16. Iunij 1606. coram me.*

Talia autem visa fuerunt priuilegia, quibus Abbas S. Gailli fulcitur. Illa enim continent exemptionem, quæ non facit, vt loca exempta sint extrà Diœcesim; licèt enim non sint de Diœcesi, tamen sunt in Diœcesi, *cap. cùm Episcopus*, & ibi, *Franc. in* 2. *notab. & Gemin. num.* 3. *de offic. Ordin. in* 6. *c.* 2. *& ibi Gemin. num.* 17. *versic. fundamentum, & Franc. in* §. *statuto, num.* 10. *& seqq. de const. eod. lib. gloss. in clem. frequens, in verb. primi anni*, & ibi, *Vitall. num.* 127. *de exces. Prælat. idem in clem.* 2. *num.* 42. *& seq. de priuil. Abb. in cap. Apostolica num.* 3. *de donationibus, Ancharanus in cap. postulasti, num.* 45. *de foro compet. & in d. cap.* 2. *num.* 10. *de constit. in* 6. *Felin. in c. graue num.* 2. *de offic. Iud. Ordin. Federic. de Senis cons.* 2. *num.* 4. *vers. quòd autem, & num.* 7. *Vbald. de Canonica Episcop. & Paroch. cap.* 4. *quæst.* 6. *num.* 11. *fuit dictum in Volaterranen. Iurisdictionis* 14. *Ianuarij* 1581. *coram bon. mem. Brauo, quæ est diuers.* 207. *par.* 2. *& in dicta Calaguritana iurisdictionis 16. Ianuarij 1604. coram R. P. D. meo Decano, & 16. Iunij 1606. coram me.* Idque ratione comprobatur; quià si loca non essent in Diœcesi, frustrà impetraretur priuilegium exemptionis; tale autem priuilegium solùm eximit à subiectione, non autem à situatione, & denominatione. *Vitall. d. clem.* 2. *num.* 44. *de priuil. & Franc. d. c.* 2. §. *statuto vers. sed aduerte, de constit. in* 6.

Et generaliter omnia, quæ per priuilegia exemptionis Episcopo expressè non adimuntur, illi censentur reseruata, & remanent sub eius iurisdictione, *Anchar. d. c. postulasti num.* 45. *ante medium vers. quo probo de for. compet. & d. cap.* 2. *num.* 10. *vers. quandò Prælatus, de constit. in* 6.

Prætereà priuilegia eximentia Monasteria, & eorum membra, non eximunt loca, & castra, siuè populum. Ideoque non concludunt territorium separatum, sed exempti dicuntur habere tantùm iurisdictionem in personis, non in locis, *cap. per exemptionem, vbi Gemin. num.* 5. *Franc. num.* 3. *vers. quintò nota, & Anchar. num.* 3. *vers. quartò nota, de priuil in* 6. *Guliel. de Monte Lauduno, in clem. pastoralis num.* 14. *lib.* 1. *fuit dictum in Aretina, seu Montis Politiani iurisuisitandi 9. Mai 1586. coram bo. mem Rubeo, & in Tirasonen. iurisdictionis de Tudela 5. Iunij 1593. coram Illustrissimo Card. Millino.*

Et quamuis Doctores nonnunquam dicant, quòd locus exemptus constituat territorium per se, quos cumulat *Roland. cons.* 33. *num.* 44. *& seqq. par.* 3. illi loquuntur impropriè, vel intelligendi sunt, quoad certos effectus, & per modum æquiparationis. *Felin. in d. cap. graue num.* 2. *in fine fuit dictum in d. Volaterranen. iurisdictionis num.* 4. *& in Salamatin. Iurisdictionis* 14. *Decembris* 1579. *coram bo. me. Card. Seraphino, & in d. Calaguritana.*

Ex quibus sequitur dicta priuilegia, nec esse talia, quæ saltem causam præbeant præscribendi: licèt enim sufficiat titulus putatiuus, & inualidus; tamen intelligitur, quando est iusto errore causatus, vt per *Caputaq. decis.* 361. *num.* 4. *lib.* 2. *fuit dictum in Toletana Decimarum* 22. *Maij* 1592. *coram Illustriss. Card. Arigonio.* Qui iustus error non cadit in istis priuilegijs, cùm non solùm sint restricta ad exemptionem, verùm etiam clara, dùm enunciant Monasterium S. Gailli, oppido de S. Gallo S. Benedicti Constantieñ. Diœcesis, Prouinciæ Maguntinæ; & in contextu Episcopum Constantieñ. nominant Ordinarium, itàut ex lectione ipsorum priuilegiorum resultet mala fides quoad iurisdictionem quasi Episcopalem excluso Ordinario, *Gemin. cons.* 96. *num.* 4. *Vers. sed quoties legunt.*

Non obstat, quòd priuilegia eximunt membra, tàm

tàm secularia, quàm spiritualia, quæ Abbates pro tempore possidebant,& in posterùm poterant adipisci. Nam Ecclesiæ, de quibus agitur, non possunt dici membra Monasterij, nisi illi fuerint vnitæ, cùm pars considerari non possit, nisi respectu totius; vt notat. *in clem. 1. de excess. prælat. & in clem. 1. vbi Imol. num. 29. de rescript. Corn. conf. 262. num. 3. lib. 3. & in terminis fuit dictum in Eugubina S. Petri de Vignato 14. Martij, & 21. Maij 1591. coram bon. mem. Bubalo, & in Alexandrina S. Stephani 20. Iunij 1597. coram bon. mem. Litta.*

Nec facit quòd Abbas in istis locis obtinet dominium, & iurisdictionem temporalem, quia illa nihil habent commune cùm territorio, & iurisdictione spirituali, *cap. 1. de Relig. domib. gloss. in cap. 1. in verf. diuisis 10. dist gloss. in clem. nè Romani §. fanè, in verbo, Diœcesim, de elect. Ostien. in cap. super eo num. 3. de Paroch. & in cap. quoniam num. 2. & ibi Butr. in fin. de iurepatron. Fel. in cap. cùm causam num. 12. verf. secundò scias deprobat. Gnliel. de Monte Lauduno in d. clem, pastoralis num. 21. de re iudic. & fuit dictum in Burgen. iurisdictionis S. Ioannis 4. Decembris 1595. coram bon. mem. Orano; & in dicta Calagurritana coram me.*

Neque vero Abbati suffragari potest consuetudo, siuè præscriptio: quidquid enim aliàs dictum sit, cum ageretur solùm ad effectum manutentionis, & negaretur territorium Abbatis esse intrà fines Diœcesis Constantien. At nunc quando quidem non agitur de manutentione, vel de exercitio iurisdictionis, sed de territorio in genere, & attento, quòd ponitur territorium Abbatis esse intrà fines, nulla consuetudo, vel præscriptio operari potest, vt in eadem Ciuitate sint duo capita; hoc enim esset monstrum, vt notat *Ostien. in d. cap. cùm contingat num. 1. de foro compet. & in cap. quanto num. 13. & cap. quoniam num. 2. de offic. Ordinarij*, vbi tradit, quòd cùm Episcopatus sit vnum corpus, cuius caput est Episcopus, si ponantur ibi duo Episcopi, fiet vnum corpus duo capita habens; quod est monstruosum, siuè prodigiosum, quod natura abhorret,& ius respuit. Et quòd hoc non sit possibile, vt Abbates, vel Prælati inferiores præscribant territorium, vt separatum ab Episcopo; ità vt quasi caput faciant in eadem Diœcesi, post *Ostien. docet Butr. in d. cap. quoniam contingat n. 11. verf. de consuetudine, & ibi post vtrumq; Abb. num. 18. & 19. & Bellam. num. 15. verf. ego autem relinquens, & num. 16. verf. nec valet ratio.* Esset enim consuetudo, siuè præscriptio irrationabilis, & circà ea, quæ de sui natura præscribi non possunt, in quibus præscriptio etiam immemorabilis locum non habet. *Gabriel. de prescriptionibus conclus. 1. num. 8. & num. 36.*

Nec obstat, quòd omnia iura Episcopalia ad vtramq; legem, siuè iurisdictionalem, siuè Diœcesanam pertinentia sunt per inferiores Episcopis præscriptibilia; ità quod Episcopus non possit ibi constituere officialē, & sic possūt præscribi etiam cùm territorio. *Rot. decis. 2. de præscrip. in nou.* quā allegat *Abb. in d. c. cū contingat n. 11. de for. comp. fuit dictū in Volaterr. seu nullius iurisdictionis 13. Aprilis 1584. coram bo. me. Orano*, quia hoc intelligendum est, vt se explicat *Abbas vbi supra num. 18. & seq.* necnon *alij præcitati*, si volunt quærere quasi sub Episcopo; si verò præscripserint territorium separatum, non amplius dicendi sunt esse in Diœcesi.

Accedit, quòd testes Abbatis deponentes de eo, quod est iuris, absque eo, quòd reddunt sufficientem causam scientiæ, non probant; & immemorabilis excluditur per actus contrarios, de quibus in facto, *c. illud, & ibi gloss in verbo, inconcussæ, & verbo, interruptio, cap. auditis, & ibi Innocent. sub num. 5. de præscript. Bart. in l. naturaliter, sub num. 27. ff. de vsucap. Balb. de præscript. 3. parte 6. par. princ. q. 4. num. 40. verf. idem dicit Bartol. Put. decis. 436. lib. 2. & fuit resolutum in Aquitanen. beneficij 29. Aprilis 1602. coram R. P. D. meo Ludouisio, & in d. Burgen. S. Ioannis coram bonæ memoriæ Orano:* Nec non per testes examinatos pro parte Episcopi, quorum depositiones habent pro se existentiam iuris, & reddunt causam scientiæ, & numerant multos actus singulares. Hactenus Rota.

Conferuntur ad prædicta, quæ notauit *D. Ioannes Carolus Pita in suis additionibus propediem imprimendis prædictis Collectan. D. August. Barbos. in addit. d. cap. graue nu. 3.* vbi rationabiliter excandescit contra quemdam sciolum, qui fuit auctor multarum litium propter falsas enunciationes in impetrationibus beneficiorum Ciuitatis, & Diœcesis Aquilanæ, asserendo illa esse nullius, cùm sint, Ciuitatis, & prædictæ Diœcesis iuxtà ea, quæ superiùs notauimus.

QVÆSITVM X.

Pendente lite super exemptione inter Abbatem, & Episcopum, ad quem pertineat iurisdictio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Regulariter cognoscit, an sibi iurisdictio competat.*

2 *Ordinarius nequit in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere.*

3 *Pontificis est de exemptione cognoscere.*

4 *Iurisdictio erga alios, lite pendente inter Episcopum, & Abbatem super exemptione, spectat ad eum, qui tempore nouæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur.*

5 *Possessio antecessorum, ad effectum manutentionis, iuuat successorem.*

Paucis hanc quæstionem resoluam, adiecta vnica distinctione: nam aut inter ipsum Abbatem, siuè Prælatum inferiorem, & Episcopum agitur de iurisdictione erga alios exercenda, aut Episcopus prætendit erga ipsummet Abbatem iurisdictionem habere. In hoc vltimo casu licèt Regu-
1 lariter ad Iudicem spectet cognoscere, & determinare, vtrùm sibi iurisdictio competat, *l. 2. vbi Doct. ff. si quis in ius vocat. non ierit l. in præscriptione C. si contrà ius; Panormit. Felin. & alij in cap. super*
2 *literis de rescript.* tamen in hac materia exemptionum Ordinarius nequit de sua iurisdictione cognoscere. Quia quandò agitur non solùm de nudo exerci-

exercitio iurisdictionis, sed etiam de proprietate subiectionis, non licet Iudici cognoscere, vt docent *Panormit. in cap. ad audientiam*, & ibi etiam *gloss. de appellat. Feliu. in cap. super literis num. 24. de rescript.* Tùm quia per exemptionem agitur de totali fundamento iurisdictionis, & proprietate illius, idque cùm honore, & commodo Ordinarij, quo casu Ordinario cognoscere non licet, an sibi iurisdictio competat, ex *Felin. d. cap. super literis, num. 23. vers. fallit tertiò*; Confirmatur argumento à simili; nam quandò excipitur, quòd locus non est de iurisdictione citantis, eo casu Iudex, cuius in ea re vertitur vtilitas, cognoscere non potest, *Felin. d. cap. super literis, num. 27. vbi etiam Butr.* validum est autem in iure argumentum de locis ad personas. Atque quòd opposita exemptione, Ordinario integrum non sit cognoscere, an sibi iurisdictio competat, docent *Felin. d. cap. super literis, num. 10. vers. quartus casus, & num. 24. vers. fallit quartò, de rescript.* vbi etiam, *Panorm. & alij Innocent. in cap venerabili*, vbi etiam *Panormit. num. 3. & 4. de censib. idem Panormit. Franc. & alij in cap. ad audientiam de appellat. Angel. in d. l. 2. num. 1. & 2. ff. si quis in ius vocat. &c. Erasm. à CoKier. de iurisd. Ordin. in exempt. par 2. q. 12. per tot.* licèt contrarium sentire videatur, *Gloss. in cap cùm personę verb. Ordinarijs, de priuileg. in 6.* per illum *tex.* in hoc igitur casu recurrendum erit ad vtriusq; Superiorem, nempè ad Summum

3 Pontificem: nam cùm eius solius sit plenè eximere, eius etiam erit de suo exemptionis priuilegio iudicare, & determinare, *tex. in cap cùm venissent*, vbi *gloss. in verb. iudicari, & Doct. de iudic.*

4 Si verò agatur de exercenda iurisdictione in alios; nempè cui competat huiusmodi exercitium, tunc iurisdictio spectabit ad eum, qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur; in ea enim manutenendus est iuxta *text. in §. retinendæ, Instit. de interdict. Rota decis. 238. & decis. 263. & 591. num. 1. & decis. 501. num. 2.*

5 *part. 2. recent.* & ad hunc effectum successor iuuatur etiam possessione antecessoris, *Rota decis. 1. de restitut. spoliat. in nou. Guidop. decis. 619.* eadem *Rot. d. decis. 501. num. 2. p. 2. recent.* vbi alia decisio citatur.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quatenùs durat professio, vel officium num. 11.*
2 *Cessante causa priuilegij, eius effectus cessare debet.*
3 *Priuilegium mutatur, mutatione personæ: declara, vt num. 12.*
4 *Ecclesia Regularis ad secularem statum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, nisi expressè sint sublata.*
5 *Causæ duæ vbi concurrunt, vna tantùm cessante, non cessat dispositio.*
6 *Causa vtilitatis potentior, & principalior præsumitur.*
7 *Causa Vtilitatis præsumitur finalis, quia futura respicit, & quia magis vniuersalis, & perpetua.*
8 *Causa permanente permanet effectus.*
9 *Subrogatus in locum alterius, in eius quoq; iura, & priuilegia subrogatus esse censetur.*
10 *Subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cùm priuilegijs, secùs si sit facta ab homine.*
13 *Formam reductionis Ecclesię Regularis in secularem, vide remissiuè.*

1 Videtur dicendum, quòd sic. Quia priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quatenùs durat officium, vel professio, *l. maximarum*, vbi id notat *Bart. C. de excusat. muner. lib. 10. l. sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles. l. semper*, & ibi etiam *Barthol. ff. de iur. immunit.* notatur in *l. scriniarios C. de testament. milit.* & per *Felin. in cap. clerici col. 2. de iudic. Bald. in l. instar, col. 2. C. de iure fisci lib. 10.* At priuilegium exemptionis Regularibus concessum videtur ratione professionis; nempè ex eo, quòd Regulares sunt. Ergò, cessante Regularitate, expirat priui-

2 legium exemptionis, eius intuitu concessum, per *tex. in cap. Abbate de verbor. signif. & in cap. ex parte, & in cap. licet de decim. & in can. ità nos 9. 1. 25. q. 2.*

3 Secundò. Quia mutatione personæ mutatur priuilegium, *l. Paulus respondit*, vbi *Bart. & alij ff de acquir. haredit.* ad idem *tex. in l. cùm patronus ff. de legat. 2.* quem ad hoc ponderauit *Marian. Soccin. cons. 153. nu. 18. Ias. in auth. quas actiones nu. 41. C. de Sacrosanct. Eccles. Surd. cons. 127. nu. 67. lib. 1.* & alij; ergò priuilegium concessum Regularibus debet cessare, facta translatione Regularitatis, in secularitatem.

4 His tamen non obstantibus, contrarium dicendum est: nempè, quòd Abbatia, siuè Ecclesia Regularis ad secularem statum redacta non amittit exemptiones, & priuilegia sibi anteà concessa nisi expressè sint sublata. Primò, quia vbi duæ

5 causæ concurrunt, vna tantùm cessante, non cessat dispositio, *l. si ventri, l. in bonis*, vbi *Bart. ff. de priuileg. creditor. & §. affinitatis, Instit. de nupt.* Sed Summus Pontifex non videtur ad huiusmodi exẽptiones cócedendas impulsus ea tantùm causa, quòd personæ erant Regulares, sed etiam propter Ecclesiæ, & Religionis vtilitatem, ac fauorem,

6 quæ causa vtilitatis Ecclesiæ potentior, & principalis fuisse præsumitur, secundùm *Calderin.*

7 *cons. 8. sub rub. de priuileg.* & præsumitur finalis, quia futura respicit, *ad l. 1. §. sexum ff. de postb.* & quia magis vniuersalis, & perpetua, quàm ratio Religionis, seu Regularitatis, vt notatur per *Bald. in l. generaliter, col. 2. C. de Episc. & cleric.* Ideò licèt priùs in Ecclesia fuerint Regulares; quia Ecclesiæ vtilitas permanet in secularibus, permanebit, & priuilegium, *l. liberorum, §. notantur, ff. de his, qui not. in fam. cap. requisisti, de testament. cap. dilecti, de for. compet.* Quòd autem vtilitas Ecclesiæ maneat, & perseueret in Ecclesia Regulari secularizata, patet quia huiusmodi mutatio, siuè

siuè Regularis status in secularem translatio Apostolica euctoritate fieri debet, quod est certum; nunquam autem Summus Pontifex ad id inclinaret, si ex translatione huiusmodi potiùs detrimentum, quàm vtilitas Ecclesiæ sequeretur.

Secundò, licèt exemptio ab initio concessa foret Monachis, seù alijs Religiosis; tamen quandò Canonici seculares subrogantur in locum Re-
9 gularium, in eorum quoque iura, & priuilegia subrogati esse censentur; facit *tex. in clem. 1. de supplen. neglig. Prælat.* vbi Episcopus subrogatus in locum Canonicorum ad eligendum Abbatem, intelligitur subrogatus eodem modo, & forma, quibus Monachi eligere debebant; & hoc probat *Felin. post. Calderin. in cap. cùm accessissent, col. 6. de constit.* vbi plura ad hoc adducit; facit generalis regula de subrogatis, quæ est, vt sapiant naturam, & sortiantur iura, & priuilegia eorum, in quorum locum subrogantur, *l. si eum, §. qui iniuriarum ff. si quis cantion. cap. Ecclesia, vt lite pend.*

10 Item quia subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cùm priuilegijs. Licèt non facta autem ab homine; nisi agatur de fauore, & vtilitate Ecclesiæ, *iux. doctrinam Henrich. Boich. in d. cap. Ecclesia, vt litè pend. Bartbol. Soccin. cons. 93. nu. 3. circà fin. & num. 4. lib. 3.* Sed hic subrogatio fit à lege, quia fit à Summo Pontifice, qui est lex animata, & viua in terris, *§. fin. Authent. de consult. collat. 5. l. 1. §. cùm Vrbem, ff. de offic. praf. Vrb.* notatur in *l. & quia ff. de iurisd. omn. Iudic.*

Confirmatur per ea, quæ docent *Ioan. Andr. & alij in cap. 1. §. ad hæc de Religios. domibus in 6.* vbi dicunt, quòd is, qui donauit Religiosis certa prædia sub conditione, quòd redirent ad eum si contingeret ipsos Religiosos mutare habitum, vel à loco recedere, non habet ius repetendi donationem, si mutatus fuit habitus de licentia Papæ; quia habitus mutatus de licentia Papæ, censetur subrogatus loco alterius.

11 Non obstat, quòd cessante professione debet cessare priuilegium; quia hoc procederet, si priuilegium cōcessum fuisse ratione solius professionis: quo casu non negatur mutatione status amitti priuilegium, sed cōcessio exemptionis facta est, attenta ratione vtilitatis Ecclesiarum, & Religionum earumq; fauore, vt suprà diximus, faciunt quæ notantur in *l. 1. C. de collec. de immunitat lib. 11.* vbi si priuilegium concedatur non solùm respectu priuilegiatorum profitentium aliquam artem, sed etiam fauore Vniuersitatis, vel Collegij, permanet priuilegium, etiam quòd priuilegiati desinant exercere artem illam.

12 Nec item obstat, quòd mutatione personæ extinguatur priuilegium; quia id verum est, quandò sola persona fuit immediata causa priuilegij, secundùm *Dinum. in regul. Priuileg. de Regul. iurit in 6. per tex. in l. non solùm ff. de in integrum restit.* sed personæ Regularium non fuerunt immediata causa exemptionis concedendi, sed fauor Religionis, & Ecclesiarum, necnon earum vtilitas, vt diximus, ergò &c. atq; quòd Ecclesia, Regularis per mutationem status non amittat priuilegia, & immunitates, ac libertates sibi concessas, nisi expresse sint sublata, & nisi concernant ipsum statum, vtputa Ordinem Regularem, docent, *Innoc. in cap. dilectus col. 3. sub num 4. verbo, Monialium,* & ibi *Ioann. Andr. col. 4. in princ. eod. verb. Monialium, Panormit. num. 9. & alij de Capell. Monachorum*, idem *Innoc. in d. cap. Abbate in fine,* & ibi *Butr. num. 22. & Panormit. num. 16. de verborum significat. Rebuf. cons. 105. & in Concordatis rubr. de Regia ad Prælat. nomin. faciend. §. vlt. verbo, concessa. Geminian. cons. 125. num. 12. Oldrad. cons. 267. num. 1.* latissimè *Ripa respon. 3. ad cap. 2. de rescrip. à num. 12. in fin Philipp. Prob. in addit. ad Ioan. Monac. in cap. cùm de beneficio, à num. 42. vsq; in finem de prabend. in 6. Rota in vna Tarragonen. Sacristia 29. Martij 1601. coram Iusto circa finem, relata per Garciam de benef. part. 7. cap. 13. num. 8. eadem Rota in Aquilana Iurisdictionis 30. Martij 1607. coram Pamphilio nu. 3. relata per Marchesan. de commissionibus parte primà fol. 980. eadem Rota in Cæsaraugustan. præeminentiarum 3. Martij 1609 coram Coccino.*

13 Forma reductionis Regularitatis in secularitatem traditur à *Philippo Probo loc. cit. num. vlt.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Quilibet potest fauori suo renunciare.*
3 *Abbates, & Prælati exempti nequeunt exemptioni renunciare.*
4 *Responsio ad argumentum.*

1 Videtur dicendum, quòd sic; Quia exemptio est libertas, qua exemptus eripitur, vel liberatur ab Ordinariorum iurisdictione, *can. nulla, iunct. gloss. 93. dist. gloss. in cap. olim il 1. in verb. Diæcesani,* & ibi, *Panormit. & alij, de priuileg.* ergò est fauor, & priuilegium: at quilibet potest
2 fauori suo renunciare, *l. si quis in conscribendo, C. de Episc. & cler. cap ad Apostolicam, de Regular.* Ergò &c.

3 Contrarium tamen dicendum est; quòd Abbates, & Prælati ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione exempti, & Sedi Apostolicæ subiecti nequeant exemptionis priuilegio renunciare; quia Summus Pontifex aliquos à Prælatorum sibi inferiorum iurisdictione soluendo, ac sibi subijciendo, constituit se immediatum eorum Superiorem, Iudicemque Ordinarium, quasi esset Episcopus Diœcesanus; ideò nequeunt exēpti, absq; Papæ licētia, huiusmodi priuilegio renunciare; sicut clericus, absq; Diœcesani licentia, nequit se alieno Episcopo subijcere, & eius iurisdictionem prorogare, per *tex. in cap. significasti, de for. compet.* quia consequenter id noceret iurisdictioni, & fauori proprij Episcopi. Vnde cùm supra dictum sit, exemptiones etiam Apostolicæ Sedis fauore concedi; non est, cur exemptus in præiudicium Summi Pontificis, cuius interest, huic priuilegio renunciare

ciare posit: atque hoc expressè probatur in *cap. cùm tempore, de arbitr.* vbi §. *fin.* Summus Pontifex approbat quoddam compromissum inter Ecclesiā exemptam cùm quodam Episcopo, & excipit, quæ contra libertatem illius Ecclesiæ exemptæ in eo compromisso continentur, hanc reddens rationem, *Cùm etsi sponte volueris, de iure tamen nequieris, sinè licentia Romani Pontificis renunciare priuilegijs, vel indulgentijs libertatis, quę Monasterium illud indicant, ad ius, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ pertinere*: idem probatur, ex *cap. 2. ad fin. de in integr. restitut.* ibi, *non tàm ius suum, quàm nostrum*, & *cap. cùm olim il 2. de priuileg.* ibi, *Ius nostrum, & Ecclesiæ Romanæ tueb itur.* Atque ità tenent *gloss. finalis in Clement. penult. de sentent. excommunic. Anton. de Butr. in cap. significasti, num. 12.* & ibi etiam *Panormit. num. 10. & 11. & Marian. Soccin. num. 42. de for. compet.* idem *Panormit. in dicto cap. cùm tempore, num. 2. & 7. de arbitr. Felin. in cap. cùm accessissent in princip. de constitut. Ioan. Andr. in reg. sciente, de regul. iur. in Mercurial. Iason in dicta l. si quis in conscribendo, Mandos. de signat. grat. verb. exemptinnes ab Episcopis, versic. exemptus à iurisdictione, Cardin. Tusc. verb. renunciare, conclus. 171. num. 9. Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. part. 3. quæst. vltim. Roderic. quæst. regul. tomo secundo, quæstione 63. artic. 10. Sanch i i de:a'og. lib. 4. cap. 39. num 29.* & alijs sequentibus, *Galerat. de renunciat. tomo 2. cent. 2. renunciat. 140. num. 18. August. Barbos. in addit. ad collect. ad dictum capit. cùm tempore*, latè *Rota in Vlixbonen Monasterij, 19. Nouembr. 1625. coram Illustrissimo Domino Coccino Decano*, vbi contrarijs respondet, subditque non esse veram sententiam, *gloss. verbo, libertatis, in dicto cap. cùm tempore*, asserentis priuilegio exemptionis renunciari posse in præiudicium exempti, non verò eximentis, quia non potest considerari aliquis effectus, quantùm ad exemptum; nàm ius libertatis est ità coniunctum inter exemptum, & superiorem, vt commodè separatio fieri non possit, prout obseruat *Abbas in dicto cap. cùm tempore, num 7.* quam decisionem ad hanc materiam probandam valdè necessariam hic recensere visum fuit.

Ad argumentum respondemus, quòd licèt generaliter dicatur, quem posse licitè iuri, & fauori suo renũciare; tamẽ in priuilegio exemptionis tangitur, nedùm fauor exempti, sed etiam ipsius Superioris, idest Pontificis, qui eum eximit, & eximendo ab alijs, illum immediatè suæ iurisdictioni subiecit; vnde sua interest, hanc immediatam subiectionem non amittere.

Post commissionem mihi directam, alia pars præsentauit commissionem R. P. D. meo Buratto in forma, & præuenit in citando valdè solers, vt causa per ipsum cognosceretur, sed certè decipiebatur, quia in Rota attenditur præsentatio commissionis, ità nempè vsque ab anno 1475. mandauit Vicecancell. vt habetur *in decis. de consi. Mantiq.* & passim seruetur, *vt in decis. 6. de rescript. pariter Mantiq.* quod etiam disponit Constitut. Innocent. de qua *Cassad. decis. 5. de rescript. Vest. in prax. lib. 3. cap. 11. num. 1. Mandos. in commiss. 10. audiat, qui præuenit, ver. 3. pro intellectu, Pret. decis. 470. lib. 2. Thom. de Tun. decis. 57. A. A. in tit. de rescr. §. 16.* Sed ad tollẽ omnes difficultates cùm R. P. D. meus Burattus valetudine præpeditus, non esset, tàm citò venturus ad Rotam; pars altera recursum habuit ad S. D. N. qui per memoriale mihi rescripsit, vt procederem in causa seruatis seruandis, hoc est, parte legitimè citata: quæ cùm nisi moras quæreret, & citasset etiam ad dicendum contrà articulos, coram eodem Domino meo infirmo, & postmodùm accesserit ad me, vt tanquàm Decanus ob malam habitudinem Domini mei articulos admitterem, id facere recusaui, cùm causa esset mea, ideòque appellationi interpositæ refutatorios dedi, cùm ex ista serie facti cognouerim, partem nihil aliud quærere, præter fugam. Quapropter elapso die citationis ad informandum, proposui dubium, An esset recedendum à Decisione R. P. D. mei Remboldi sub die 6. Iunij huius anni. Quod dubium pendet ex duobus. Primò scilicet, vt videatur, an Commissarius Generalis potuerit dimittere has Moniales? Secundò, An dictæ Moniales potuerint se subijcere obedientiæ Ordinarii.

Ad primam partem fuit dictum, quòd quidquid sit de Iurisdictione Commissarii Generalis, etiam quòd in Religione ipse haberet amplissimam facultatem, nihilominùs nec ipse, immo neque ipsemet Generalis, ac tota Religio has Moniales poterat dimittere; cùm agatur de Monialibus S. Claræ, quæ sunt exemptæ à Iurisdictione Ordinariorum, & Sãctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ, vt patet ex Bulla Eugenii IV. sub datum Florentiæ, anno 1439. Id. Aug. anno Pont. 9. quæ est apud Rodriq. 29. & fuerunt positæ sub gubernio, & obedientia Generalis, & Prouincialium Minorum, sublatis Protectoribus, quorum auctoritate regebantur, vt in Constitutione eiusdem Eugenii, sub datum Bononiæ, anno 1437. 8. Id. Decembris, anno 7. apud eumdem Rodriq. Constitut. 27. quæ licèt anterior, non tamen fuit per sequentem reuocata, cùm in posteriori expressè dicatur, quòd Summus Pontifex non intendit per illam præiudicare gubernio, quòd Generales Ministri, aliique Officiales dictarum Monialium habent. Quarè cùm Summus Pontifex has Moniales subiecerit curæ Regularium, & postmodùm à Iurisdictione Ordinariorum exemerit, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecerit: non potuit Commissarius eas dimittere sinè licentia Pontificis, cuius auctoritas immensa est, *Cap. ad honorem, de auth. & vt Bald. Gemin. consil. 14. in princip. num. 2. Rom. consil. 369. col. 2. in principio*; & in specie subiectio Religiosorum ergà suos Prælatos à Summo Pontifice dependet, sinè cuius ministerio, & intentione Prælati Regulares nullam haberent Iurisdictionem, *Medin. de Indulg. cap. 24. Sot. de Iustitia, & Iur. lib. 10. quæst. 1. art. 4. & lib. 8. quæst. 3. art. 1. Victor. in relect. de potestate Eccles. quæst. 2. num. 28. Alphons. de Castr. lib. 2. de iust. hæret. punit. cap. 24. & contrà hæreses, in verbo Episcopus.* Ipse nimirùm Summus Pontifex est Summus Prælatus cuiuscunque Religionis, vt benè aduertit *Suar. de Relig. tom. 4 lib. 3. cap. 14. num. 1. & lib. 6. cap. 4. num. 21. antè finem.* Quapropter cùm Papa gubernium dictarum Fratribus demandasset

dasset, & illas ab Ordinariorum Iurisdictione exemerit, & immediatè Sedi Apostolicæ suppofuerit, cuius nomine Fratres gubernant, non potuerunt illas, inconsulta Sede Apostolica, dimittere, *Ang. cons. 367. num. 7.* Vbi, quòd Administratores Apostolici non possunt præiudicare Summo Pontifici, nec poterant dimittendo dictas Moniales ponere os in Cœlum, & Summi Pontificis coarctare potestatem; cùm ipsi sint subditi, quibus immiuet necessitas sola parendi, vt pulchrè dicit *Bald. consilio 131. ante med. vers. nec possunt, lib. 4.*

Non aduersatur, quòd Commissarius potuerit renunciare huic priuilegio, vt quisque potest iuri suo renuntiare ad *l. si quis in conscribendo, C. de pact.* quia motiuum posset considerari, si priuilegium simpliciter fuisset concessum fauore Fratrum; sed cùm Pôtifex sub protectione Sedis Apostolicæ eas recepetit, & ea occasione gubernium confirmauerit; hoc fuit actum non solùm fauore Fratrum, sed ipsius etiam Sedis, cuius interest multos habere immediatè subiectos. *Clem. Pastoralis, de re iudic. Rebuff. consil. 142.* Ideò non potueruut dicto priuilegio renunciare, *Felin. in cap. cùm accessissent, numero 29. de Constit.* & ibi *Dec. col. penult. versic. 2. prædicta conclusio, & num. 18. col. vlt. conclus. 6.* & generaliter de renunciatione, *Gallerat. tom. 1. lib. 3. cap. 1. num. 4. vers. & ideò, & num. 63. ex l. non videtur, ff. de reg. iur. & l. si quæramus, ff. de testam. Bald. tit. qualiter de feud. alien. poss. §. porrò, num. 1. Cast. in l. penult. col. fin. & ibi Iason numero 14. C. de pact.*

Non obstat Constitutio Bonifacij Octaui, apud Rodriq. IV. quàm etiam refert *tom. 1. qq. regul. quæst. 17. art. 8.* quia etsi Bonifacius concedat facultatem Miuistris per se, vel per alios visitandi, corrigendi, & reformandi, tàm in capite, quàm in membris, ea, quæ correctionis, & reformationis indigent; nihilominùs ista facultas procedit, quoad visitationem, & correctionem morum; non autem quoad mutationem status, renunciando gubernio, vt benè ad propositum, *Bart. in l. edicta, nu. 8. C. de eden.* vbi, quòd nec mutatio actionis, nec substantia facti est mutabilis in libello; sed solùm augmentum, vel diminutio condemnationis, firma remanente actione, & substantia; namque facultas intelligitur concessa secundùm leges, non autem secundùm voluntatem Superiorum, *Decius consil. 146. num. 9.* & in terminis clausulæ facultatis addendi, vel minuendi fuit dictum coram me, in *Causa Montisregalis iurisdictionis, 4. Maij, & 15. Nouembris, 1604.*

Non obstat, quòd Monachus incorrigibilis potest eijci à Monasterio, *Nauar. consil. 80. num. 1. de regul. & in tract. de regul. comment. 2. num. 36. versic. pro parte, verbo, negante,* quod motiuum fuit deductum in alia positione, cui Domini nihil responderunt, quia non meretur allegari; sed quoniàm hodiè vociferabatur hoc tollere omnem difficultatem; ideò fuit responsum hic non applicare materiam eiectionis. Primò, quia agitur de Monialibus; licèt enim Monachus incorrigibilis possit eijci à Monasterio, & habitu priuari; ad hunc tamen effectum requiritur vltrà incorrigibilitatem, quòd defectus non solùm innotescant Fratribus, sed etiam secularibus, & quòd ex iis alii de facili possint corrumpi, vt est originale dictum *S. Bonauenturæ, quæst. 14. super Regul. Sancti Francisci,* quòd certè non militat in Monialibus, quæ propter incorrigibilitatem non sunt eiiciendæ simpliciter à Monasterio; sed nisi ibi puniantur, possunt ad aliud transferri, vt est Constitutio Vrbani Quarti, quæ loquitur in puncto de Monialibus Sanctæ Claræ, quam refert *Rodriq. qq. reg. tom. 1. quæst. 49. art. 1. post princip. & Mirand. de Monialibus, quæst. 3. art. 2.* quæ Constitutio in hac parte, neque per Constitutionem Pii V. neque per Concilium Tridentinum, licèt strictiora sint, censetur reuocata, vt per *Rodriq. ibidem art. 5. versic. 2.* non refertur, & *Miranda loco citato, versic. quartus casus.* Secundò fuit dictum, hic non applicari, quia agitur de toto Conuentu eiiciendo, & Iure non reperitur cautum; neque aliquis est, qui dicat, integrum Conuentum posse eiici: sed quando Monasterium delinquit in casu, quo Monachus particularis eijceretur, Monasterio prouidetur per mutationem Superiorum. *Cap. quoniàm, de simon.* ibi, quòd si fortè propter nimiam multitudinem, alibi nequiuerint commodè collocari, nè damnabiliter in seculo euagentur, recipiantur in eisdem Monasterijs, mutatis prioribus locis, & inferioribus assignatis.

Quantùm attinet ad secundum caput, An Moniales potuerint se submittere obedientiæ Ordinarij? negatiuè fuit resolutum; quia exemptus sinè licentia Summi Pontificis, non potest renunciare exemptioni, vt est *text. rotundus, in cap. cùm tempore, 5. de arbitr. Vbi Abbas num. 2. versic. & per istū text. gloss. fin. in Clementina penult. de sent. excommunic. quam Abb. ibidem, & in dicto cap. cùm tempore,* dicit singularem, ratio est, quia interest Romani Pontificis, qui est Superior subditos suos, ab alio non iudicari. *Idem Abb. in cap. 1. num. 19. de re iud. & in cap. si de terra, num. 5. de priuileg. & in cap. significasti 17. num. 8. in fin. & num. sequen. de for. compet. Ioan. Andr. in cap. scienti 27. in fine, versic. si verò reperitur, & ibi Franch. num. 4. de regul. iur. in 6. Felin. in cap. cùm olim, num. 3. de præscript. Armill. in Summ. in verbo, exemptionum, nu. 8. Gaill. obseruat. 40. num. 2. lib. 1. Galerat. de renunc. tom. 2. centur. 2 renunciat. 140. num. 18. Erasmus à Cokier. de iurisdict. ordin. in exempt. lib. 2. quæst. 7. & lib. 3. cap. 34. per tot. & per dictum text. in cap. cùm tempore,* & per alias rationes in terminis exemptionis regularium, est *Cons. Castr. 432. incip. Videtur dicendum, num. 3. libro 1. vbi in vers. quòd autem,* ponderat, quòd per priuilegium exemptionis effecti sint immediatè subiecti D. Papæ, & Ecclesiæ Romanæ, quamobrèm sinè illius licentia in aliū consentire non possunt; hoc nempè tenderet in derogationem iurisdictionis Pontificiæ. Considerat vlteriùs, quòd priuilegium videtur fuisse concessum in odium Ordinariorum, qui dictis Religiosis erant nimis infesti, eosque nimiùm grauabant: & concludit, quòd ideò non possunt se subijcere iurisdictioni Ordinariorum, & quamuis in casu Cast. legeretur in priuilegio, quòd ipsi Ordinarij erant

nimis

nimis infeſti; hæc tamen eſt vna ex rationibus, ex quibus Papa cenſetur concedere priuilegium exẽptionis, vt dicit *Bald. de priuileg. in tract. exempt. c.* 1. *num.* 4. *Rebuff. conſil.* 142. *col.* 2. *in princ. Eraſm. à Cokier de iuriſd. Ordin. in exempt. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 17. *& lib.* 2. *q.* 7. *num.* 3. *in fin. & lib.* 3. *q.* 34. & in terminis Regularium, *Rom conſil.* 369. *num.* 18. quem vltrà *Caſtr. loco citato, num.* 5. *ſequitur Felin. cap. cùm olim, num* 3. *de præſcript.*

Non obſtat, quòd priuilegio poſſit renunciari in præiudicium exempti, ſecùs verò eximentis, *gloſſ. finali in d. cap. cùm tempore, de arbitr.* quia vt dicit *Abb. ibidẽ n.* 7. nõ poteſt cõſiderari aliquis effectus quantùm ad exemptum; nam ius libertatis eſt ità coniunctum inter exemptum, & Superiorem, vt commodè ſeparatio fieri non poſſit, neque eſt verum, quod ait *Alberic. in l. ſi quis in conſcribendo,* 39. *num.* 6. *C. de Epiſcop. & Cleric.* quòd, ſcilicet, poſſit renunciari priuilegio ſpecialis exemptionis, quandò motu proprio non fuit conceſſum; quia *Silu. in ſumm. in verb. exemptio,* §. *decimo, dicit,* contrarium eſſe veriùs, euidentiſſima ratione ſcilicet, quia exemptio fit gratia exemptoris, quòd dictum ſequitur *Armil. in eodem verbo, numero* 8. *Rebuff dicto cnnſil.* 142. *col.* 2. *verſic. exempta, CoKier. loco prædicto, num.* 17. *lib.* 1. Et licèt in alijs non Eccleſiaſticis poſſit dari iuriſdictio in præiudicium eorum, qui ſe ſubmittunt, non tamen in præiudicium Superiorum, *Archid. in cap. Conqueſtus, ſub num.* 4. *quæſt.* 3. *Baldus in l. ſi qui ex conſenſu, num* 8. *C. de Epiſc. aud. Aſſlict. de probib. feud. a ien per Feder.* §. *præterea inter duos, numero* 23. *cum alleg. per Surd. conſilio* 47. *numero* 25. *libro* 1. Nihilominùs, vt aduertit *Abbas in dicto cap cum tempore, in fin.* hoc indiſtinctè non procedit in Eccleſia ſeq. remittit. *ad not. per Innocent. in cap. accidentibus, de priuileg & per ſcriptum in cap. veniens, de præſcription. vbi num.* 21. *dicit, quòd Prælatus poteſt conditionem Eccleſiæ facere meliorem, non autem deteriorem, vt in capit. Fraternitatem de donat.* & ſubdit poſt *Innocen.* quòd per vnum, vel plures actus non cenſetur renunciatum fauori Eccleſiæ, cùm etiam expreſsè non poſſit renunciari; & curſus addit, quòd ſi omnes vellent facere contrà priuilegium, vnus ſolus poſſet contradicere, prout euenit in caſu iſto, vbi magna pars Monialium, licèt non maior, contradixit, *Suarez de legib. lib.* 8. *cap.* 33. *numero* 2. Et quamuis idem *Abbas, numero* 22. dicat prædicta non procedere, quandò per renunciationem reuertitur ad ius commune. Hoc tamen dictum, quatenùs verum, in hac facti ſpecie non officit, propter præiudicium Sedis Apoſtolicæ, cuius intereſt habere exemptos, vt ſuprà dictum eſt, & benè *Gaill. obſeru.* 40. *numero* 2. *libro* 1. quapropter meritò Ordinarius noluit ſimpliciter recipere dictas Moniales, ſed reſeruato beneplacito.

Et ità per Dominos, cauſa per binas vices maturè diſcuſſa, fuit vnanimiter concluſum, præpenſis etiam omnibus in alia poſitione allegatis, & his, quæ vlteriùs obijci poſſent, cùm cauſa egeat celeri expeditione, ob magna ſcandala, quæ in ijs partibus, hac de cauſa, quotidie naſcuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta, à ſua iuriſdictione eximere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Regulariter Epiſcopus poteſt Eccleſias ſuæ Diœceſis, à ſua poteſtate eximere.*

2 *Aliquae exemptiones ab Epiſcopis Regularibus conceſſæ.*

3 *Non tamen poteſt ab omnibus iuribus, quæ in ijs poſſidet, libertatem concedere.*

4 *A quibus non poſſit Epiſcopus Eccleſias ſibi ſubiectas eximere.*

5 *Epiſcopus eximere poteſt in totum initio fundationis Eccleſiæ.*

Item patiendo iura ſua praeſcribi.

Item per modum Vicariae perpetuae.

Item non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contrà ſe lata.

6 *Epiſcopus, & alius Praelatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem ſemel conceſſam ampliùs reuocare.*

1 Regulariter Epiſcopus poteſt Eccleſias intrà eius Diœceſim ſitas à ſua poteſtate eximere, vt probat *Gloſſ.* 25. *quæſt.* 2. *in Summa, verſic. item Epiſcopus, & alij Doctores* inferiùs citandi communiter; & leguntur aliquæ huiuſmodi exemptiones Regularium Monaſterijs conceſſæ ab Epiſcopis: vt
2 fuit exẽptio conceſſa Cœnobio D. Vincentij Lutetiæ, à B. Germano Pariſiorũ Epiſcopo, cuius priuilegium refertur in *Quæſito quarto huius Diſputat.* huic ſimile priuilegiũ cõceſſum fuiſſe ab Archiepiſcopo Cõſentino propter exemptionem Fratrũ Minimorum de Paula, à ſua iuriſdictione legitur, in 1. *tomo priuil. eiuſdem Ordin. à Laur. Peierin. declarat.* in principio, cuius priuilegij, tenor eſt.

PIRRHVS, MISERATIONE DIVINA Archiepiſcopus Conſentinus.

Dilecto Nobis in Chriſto Filio F. Franciſco de Paula, Eremitæ noſtræ Conſentinæ Diœceſis, tuæque Congregationis Fratribus Eremitis præſentibus, & futuris, ac vniuerſis, & ſingulis, ſalutem in Domino ſempiternam.

Decet nos ex officio, quo Archiepiſcopali Eccleſiæ Cõſentinæ præſidemus vigilanti cura, ſingularique ſollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, cui ſoli cura eſt de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum ſanctæ Fidei Catholicæ, noſtræque Chriſtianæ Religionis, ac plurimorum animarum ſalutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, inſudare; ac quantùm cum Deo poſſumus, ea, quæ iuſta, rationabilia, ſalutifera, & à iure diuino, ac Sanctorum Patrum inſtitutionibus, penitùs, & omninò non diſcrepantia gratiosè concedere, & ijs fauorabiliter annuere.

Dudùm ſiquidem ad tuæ ſupplicationis inſtantiam ſuper finibus, & poſtè dictæ Terræ Paulæ, quoddam Oratorium, ſeù Eccleſiam ſub vocabulo Sancti Franciſci, per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere, ac orare poſſes.

R Tu,

Tu, qui dictum Oratorium, seu Ecclesiam cum singulari diligentia, vna cum quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricat, & amplias, vitam austeram, Eremiticam per viginti annos, vel circà, & sanctè, & iustè, & religiosè vixisti, ac de bono in melius perseuerasti, prout ducis, vivis, & perseueras de praesenti; ibidemque Dei solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in dies, propter quae multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multisque sub habitu Eremitico, & tecum viuere decreuerunt, & Deo continuò praestare famulatum. Vt tu, ipsique quietiùs, sanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu, & Frater Balthasar Sacerdos, caeterique Clerici, vel Laici, sub habitu Eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humiliter supplicastis, vt dictum Oratorium, seu Ecclesiam Sancti Francisci de Paula, ab omni iurisdictione, & superioritate Matris Ecclesiae terrae Paulae, & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiam nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolicae totaliter relaxare, dictumque Oratorium, seu Ecclesiam, vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, tibi, tuęque Congregationis Eremitis Fratribus, praesentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque (prout ipsi supplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiusmodi Fratribus Eremitis potestatem, baliam, auctoritatem, te Fratrem Franciscum, & alios quoscunque in eorum Superiores, & Officiales canonicè eligendi dare, & concedere, tibique, & alijs per vos eligendis, omnem iurisdictionem, & potestatem in spiritualibus, & temporalibus, inde, & super omnibus locis, personis, & rebus huiusmodi; cum potestate Missas, & alia diuina officia celebrandi, Confessiones audiendi, Eucharistiae, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & recipiendi; malefactores, rebelles, & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & absoluendi; & pro huiusmodi vitae obseruantia statuta, & ordinationes iuri diuino, & Sanctorum Patrum institutionibus consona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac aliàs opportunè in omnibus concedere, dare, & prouidere dignaremur.

Nos verò, qui ex vera scientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoscimus, operaque tua, & nobis manifesta sunt, & te Religiosum, & sanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore, & esse demonstrant; considerantes, quòd bona opera pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis salutifera, inibi, & vbique per te, tuamque Congregationem feruentiùs, & quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, si priuilegijs muniimine, ac fauoribus, & gratijs prosequamini opportunes; vestris iustis, & sanctis desiderijs, & supplicationibus annuentes, & inclinati, huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis tibi, tuaeque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, assignamus, cedimus, & conferimus, ac tenore praesentium prouidemus de eodem.

Teque in Superiorem huiusmodi tuae Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, seù quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui prasis, ac vita, & exemplis prosis, tuisque monitis, mandatis, & praeceptis salubriùs omnes huiusmodi Congregationis personę obedire, & parere debeant, ipsisque tuis Eremitis Fratribus, te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum alios quoscunque Superiores, & Officiales canonicè eligendi potestatem, & auctoritatem.

Nec non Statuta, & Ordinationes pro huiusmodi vitae obseruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum Institutionibus non deuiantia, faciendi.

Tibique, & huiusmodi Officialibus, & Superioribus sic eligendis omnimodam iurisdictionem ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiam si Sacerdotali, seu quauis alia praefulgeant dignitate, & locorum, iurisdictionum, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem, quomodolibet spectantium.

Cùm potestate quoscunque rebelles, & inobedientes, omnium huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuscunque generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi, huiusmodi delinquentes incarcerandi, condemnandi, disciplinandi, liberandi, absoluendi, caeteraque faciendi, quę in praemissis, & circà praemissa vobis videbuntur fore necessaria, & opportuna, & quę nosmet facere possemus.

Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seù secularibus, vel Regularibus per vos eligendis, vt Missas etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi, Eucharistia, & alia quęcunque Sacramenta Ecclesiastica liberè, & licitè tibi, huiusmodique tuae Congregationis personis, quotiès deuotio ingruerit, & necessitas postulauerit, absque quacunque Superioris licentia ministrare, ad quae suscipienda, extrà loca huiusmodi compelli non possitis.

Confessiones audire, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacunque irregularitate, nobis tàm à iure, quàm à nobis reseruatis, & permissis, totiès, quotiès absoluendi, & dispensandi; votaque quacunque permutandi, & relaxandi, ac paenitentiam salutarem iniungendi.

Loca, Oratoria quęcunque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi.

Quascunque etiam personas Ecclesiasticas, & Seculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum, quem geritis, profiteri, & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantię castitatis, paupertatis, & obedientiae, vestraque huiusmodi statuta, & ordinationes facere possint, & valeant, ac possitis, & valeatis, potestatem, baliam, & auctoritatem tenore praesentium damus, concedimus, & indulgemus; ac vobiscum super his opportunè dispensamus.

Omnibusque priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus Fratres Sancti Francisci, caeterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti auctoritate nostra in Ciuitate, & Dioecesi Cosentinensi possitis, & valeatis.

Huiusmodi Oratorium, siuè Ecclesiam, ac alia quacunque loca, Oratoria, & Ecclesias, per vos in posterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, Eremitisque, & personis, rebusque omnibus ad vos, vestraque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi degentibus ab

omni

omni iurisdictione, & superioritate Matrum Ecclesiarum, ac nostra, nostraque Consentinæ Ecclesiæ, ceterarumque personarum (salua tamen semper quarta omnium legatorum, quam omnino Nobis, & Successoribus nostris, prout iuris est, soluere teneantur) ex certa nostra scientia, motu proprio, & de plenitudine nostræ Dignitatis, quantum cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totaliter, specialiter, & singulariter, & expressè remittimus, & relaxamus, præsentibus, perpetuis, futurisque temporibus valituris.

In quorum omnium, & singulorum roboris firmitatē, & testimonium præmissorum per manus Philippi Figadi de Buxem Cācellarij nostri præsentes fieri fecimus, nostrique maioris sigilli appensione munitas, & nostræ propriæ manus subscriptione roboratas.

Datum in nostro Archiepiscopali Castro S. Lucidi, Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ Indictionis, sub Pontificatu Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri D. Pauli Papæ Secundi, Anno septimo. Amen.

3 Verum Episcopus non potest in totum Ecclesiam sibi subiectam à sua potestate eximere; potest enim concedere immunitatem, & libertatem ab omnibus iuribus, quæ ipse in ea Ecclesia possidet; iis tamen exceptis, quæ à se alienare, seu abdicare nequit; vt cap. pastoralis, de donation. Ità Gloss. in cap. 1. in principio, de priuilegiis, in sexto, & ibi Philipp. Franc. sub numero 4. versiculo in Glossa 2. Gloss. in Can. visis, 16. quæstione 2. Federicus de Senis consilio 147. & 148. Calderinus consil. 12. versiculo tamen per hanc vnionem, in titulo de rebus Eccles. non alienandis, Panormitanus in cap. cùm olim numero 4. de priuilegiis, & in cap. constitutus, numero 10. de Relig. domibus, & in cap. cùm inter, numero 13. vbi etiam Felinus numero tertio, & quarto, de senten. & re iudic. idem Panormitanus in cap. cùm venerabilis, per totum, de censibus, Decius consil. 152. incip. In causa, numero 1. Mandos. in tractatu de signat. grat. verbo, exemptiones ab Episcopis, versiculo Episcopus non potest, Erasmus Cokier. de iurisdictione Ordinar. in exempt. parte prima, quæstione tertia, numero tertio.

4 Nam licèt Episcopus quantùcunque generaliter Ecclesiam à sua iurisdictione eximat, nihilominùs semper remanent octo, à quibus eam soluere non potest. Primum, est correctio. Can. visis 16. quæstione 2. Secundum, visitatio. Tertium, procuratio ratione visitationis, dicto cap. cùm venerabilis, & ibi Panormitanus num. 3. Quartum, est cathedraticum, cap. pastoralis, & ibi Gloss. de donat. alia Gloss. in Can. quicunque, 16. quæstione 7. & ità communiter teneri, ait Panormitanus loco citato. Quintum est, Ius reuerentiale, quod sibi ab inferioribus Ecclesiis debetur, Felinus, & Panormitanus locis citatis, Puteus decis. 115. lib. 3. Cokier. d. quæst. 3 num. 4. versic. quinto similiter. Sextum est, charitatiuum subsidium, cap. cùm Apostolus de censibus. Septimum, est institutio auctorizabilis, quoad curam populi, arg. cap. cùm satis, de offic. Archidiac. & cap. 1. de Capell. Monach. in 6. Octauum, ea, quæ sunt ordinis Episcopalis; non enim potest Episcopus eximere subditum, vt non teneatur recipere ab eo, quæ sunt ordinis Episcopalis: ità Ioannes Andreas, & Panormitanus dicto cap. cùm venerabilis, Cokier. loco cit.

5 Limitantur prædicta. Primò, vt Episcopus possit Ecclesiam initio fundationis eximere; quia tunc nondum Episcopatui ius superioritatis quæsitum est, Antonius de Butrio, & Imola, cap. cùm inter, de consuetud. Felinus dicto cap. cùm inter, numero 4. de re iudic. & alii apud Cokier. dicta quæst. 3. numero 5.

Secundò. Vt possit eximere saltèm patiendo, iura Episcopalia ab inferiori contra ipsum præscribi, Cokier. loco citato, num. 7.

Tertiò. Vt possit omnia sua iura inferiori, Prælato per modum Vicariæ perpetuæ concedere; exceptis tamen cathedratico, reuerentia, & charitatiuo subsidio: nam in aliis quinque ex causa, & de consensu Capituli potest constituere aliquem Vicarium suum perpetuum nomine dignitatis suæ, vt illa tanquàm Episcopi Vicarius exerceat. Vt ait Panormitan. vbi proximè, num. 5. subdens, quòd per hoc prædicta iura non erant omninò ab Episcopo abdicata; quia saltèm illo negligente, poterit Episcopus ea exercere.

Quartò. Si sententia fuit lata contra Episcopum super plena inferioris exemptione, & ipse ab ea non appellauerit, vt cap. cùm inter, & ibi Felinus, & Panormitanus, de re iudic. idem Panormitanus, dicto cap. cùm venerabilis, numero 4. versiculo secundus, Cokier. dicta quæst. 3. num. 6. apud quem eadem quæst. à numero 10. vide, an possit etiam Archiepiscopus eximere.

6 Et est notandum, quòd Episcopus non potest exemptiones ab ipso semel concessas in casibus, in quibus eximere potestatem habet, amplius reuocare, si res integra esse desiit, & exemptio plenè suum sortita est effectum; quia solus Princeps de plenitudine potestatis priuilegia à se concessa reuocare potest. Atque ità docent Franc. in cap. decet, numero 4. versic. quid autem sit, de regul. iur. in 6. Panormitanus in cap. at Clerici, §. de adulter. col. 4. de Iudic. Felinus in cap. nouit, numero vndecimo, eodem titulo, & alij apud Barbos. de officio, & potest. Episc. parte 3. alleg. 89 ad finem.

QVAESITVM XIV.

Vtrùm Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali sedere possit.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus regulariter potest, in quouis loco suæ Diœcesis pro tribunali sedere, ibique iura reddere; non tamen in locis exemptis, num. 1.*

3 *Locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari.*

1 Licèt regulariter Ordinario, in tota sua Diœcesi Ecclesiasticam iurisdictionem, tàm volun-

 tariam,

tariam, quàm contentiosam exercere competat, *cap. cùm Episcopus, de offic. Ordinar. in 6. Couarr. in cap. alma mater, part. 1. §. 12. num. 3. Rodericus quaest. regul. tomo 2. quaest. 63. art. 1.* Itávt in quouis loco suæ Diœcesis valeat pro Tribunali sedere, ibique iura reddere, *dicto cap. cùm Episcopus, Bellenc. in tract. de charitat. subsid. quaest. 32. num. 3. Bertach. tract. de Episcop. libro 4. parte 5. num. 70.*
2 *& 71. & alij.* Limitatur tamen in loco exempto, vbi id sibi minimè licet, per *textum in dicto cap. cùm Episcopus, glossa in Clementina quamuis, verb. aut eo, de foro competen. Sebastianus Vant. tit. de nullit. art. ex defect. iurisdict. Ordinar. numero 108. Nauarr. consilio 3. in Antiq. aliàs 4. in nouis, titul. de offic. Ordinar. Gonzal. ad regulam 8. Cancell gloss. 43. numero 180. Campanil. in diuersis Iur. Canon. rubr. 11. cap. 23. numero 151. versic. limitatur.* Ratio est; nam Iudex nequit, extrà suam Diœcesim, vbi tamquàm priuatus habeatur, Tribunal erigere, *cap. notandum 2. quaest. 3. cap. Episcopum 9. quaestione 3. Vant. dicto numero 108.* Sed locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari, *Doctor. in cap. 1. vbi Ancharanus, numero 10. Geminianus numero 17. & Franch. in §. statuto, numero 10. de Constitut. cum alijs per Roland. consilio 33. numero 23. vsque ad finem, & sequentibus, libro tertio, Henriq. in Summ. libro septimo, cap. 15. §. 4. vbi gloss. littera F Gonzalez dicta gloss. 43. numero 182. Erasm. Cokier. de iurisdict. Ordin. in exempt. parte 2. quaestione 1. Barbos. de officio, & potestate Episcop. parte 3. alleg. 80. numero 9. Rota decisione 207. numero tertio, ad finem, & sequent. parte 2. Diuers. & in Cōstantien. iurisdictionis, 10. Maij, 1611. coram Ortembergo;* ergò nec etiam poterit, in locis exemptis Tribunal, *vt suprà,* ad iura reddenda erigere. *Quarant. in Summario Bullar. verb. priuilegia Regulariū, & Barbos. d. alleg. 80. num. 17.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta, Pontificalia exercere possit.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia exercere non potest Episcopus in Ecclesijs Abbatialibus exemptis, absque Abbatum licentia.*

2 *Pontificalibus insignijs vti possunt Episcopi in Ecclesijs, ac locis exemptis auctoritate propria, absque tamen exercitio, Populo benedicere, ac diuina officia in Pontificalibus exercere.*

3 *Decretis Concilij Generalis non censetur derogatum per clausulam generalem.*

4 *Processiones solemnes, & generales ordinare nequeunt Episcopi in Ecclesijs exemptis, neque praedicare inuitis earum Praelatis.*

5 *Baldachinum erigere possunt Episcopi in Ecclesijs Abbatialibus, & locis exemptis suarum Diœcesum Pontificalia exercentes.*

1 AD propositum quæsitum, Respondeo, dicendo primò, quòd Episcopi nullo modo in Ecclesiis Abbatialibus suarum Diœcesum, quæ exemptæ sint, Pontificalia exercere possunt; nisi habita priùs Abbatum licentia. Ratio est, quia Episcopi extrà suam Diœcesim, absq; Episcopi Diœcesani licentia, Pontificalia exercere non possunt: aliàs ab eorum exercitio suspenderentur ex dispositione *Concilij Tridentini sessione 6. de reformat. cap. vltim. & sessione 14. de reformat. cap. 2.* at locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari, vt dictum est in *antecedenti quaesito numero 3.* Ergò Episcopi non poterunt, in Ecclesiis Abbatialibus exemptis, absque Prælatorum earum licentia, Pontificalia exercere, *Abbas cap. significasti, de foro competen. text. in can. luminoso, 18. q. 2. notant Doctores in cap. 1. de verborum significatione, libro 6. Innocent. in cap. ex ore, de priuileg. notat latè Rolandus à Valle, consilio 32. à numero 23. cum sequentibus, libro 3.*

2 Dico secundò. Possunt Episcopi, in Ecclesiis Abbatialibus, ac alijs locis exemptis, vti Pontificalibus insignijs, absque tamen aliquo exercitio;
3 per dispositionem *clement. Archiepiscopo de priuileg.* Cuius dispositioni, cùm sit Concilij generalis Viennen. non censetur derogatum per clausulam generalem; nisi expressa mentio fiat Concilij generalis, dicendo: *Non obstante quauis Constitutione, seu lege in Concilio generali edita, per text. in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach. Archidiac. in cap. 1. de Const. in 6. Felin. in cap. nonnulli, col. 4, sub numero secundo, de rescript. Couarruuias in Epitom. parte 2. cap. 8. §. 9. numero 6. Molin. de iust. tract. 2. disputatione 173. versic. occasione legitimationis, Henriq. in Summ. libro septimo, cap. 26. numero tertio, & alij apud Sanch. de matrimon. libro tertio, disputatione 16. numero 7. & libro octauo, disput. 35. numero 17.*

Poterunt ergò Episcopi in huiusmodi Ecclesijs, & locis, absque Abbatum, & aliorum Prælatorum licentia, Pōtificalibus insigniis, & ornamentis modò prædicto vti. Nec obstat Concilium Tridentinum locis citatis, quia loquitur de vsu Pontificalium, cùm aliquo exercitio, vt colligitur expressè ex *Nauar. consilio 69. de senten. excommunicat. in antiquis, & consilio 12. de Cleric. excommunic. Minist. in nouis;* vbi asserit quemdam Episcopum, qui in aliena Diœcesi Pontificialibus insignibus vsus fuit, incurrisse pœnam suspensionis, in prædictis decretis Concilii Tridentini comminatam; non ob solum mitræ, & Pontificalium vsum, sed quoniàm Calicem etiam consecrauit, & corporalia benedixit, absque Diœcesani licentia. Ità etiam *Quaranta in Summa Bullar. verb. Archiepiscopi, auctoritas, auctoritate 32. versiculo praeterea;* possuntque in eisdem locis exemptis benedicere populo, & diuina officia celebrare in Pontificalibus, sicut poterant antè Concilium, *Franc. Cap. Abbates numero primo, de priuilegijs, in sexto, Angelus Verbo Archiepiscopus, numero tertio, Sylu. eodem verbo, numero sexto, Erasm. Cokier. de iurisdictione Ordinar. in exempt. parte prima, quaestione 45. versiculo vigesimoquinto, & 26. numero trigesimoquarto, & versiculo 62. numero 69. Barbos. dict. alleg. 8. numero 15.*

Nequeunt

Nequeunt tamen Epiſcopi in Eccleſiis Regularium, vel aliornm exemptorum proceſſionem ſolemnem, & generalem ordinare; quia hoc eſt potiùs actus iuriſdictionis, quàm honoris. *Vitalin. ſuper d. Clem. Aarchiepiſcopo, num. 55.*

Item, neque integrum eſt ipſis Epiſcopis in eiſdem Eccleſijs, exemptis prædicare, per ea, quæ docet *Cardin. in eadem Clem. §. ſi tamen, nu. 2. & 3.*

Nàm exemptis, & priuilegiatis non præiudicatur in ſuo priuilegio, niſi quatenùs exprimitur: & priuilegiatus in aliquo, non poteſt ad aliud ſuũ priuilegium extendere. Si tamen concedatur, quòd concionari poſſint Epiſcopi; non tamen extenderetur priuilegium, vt poſſint indulgentias concedere, *Cardin. loc. cit. num. 4.* refert, & ſequitur *Laurentius de Peirin. in annot. ad 16. Conſtitut. Leonis Decimi, pro ſuo Ordine Minim. num. 47. tom. 1.*

5 Poteſt autem Epiſcopus in Eccleſiis Abbatialibus, vel aliis locis exemptis, ſuæ Diœceſis Pontificalia exercens, baldachinum erigere; ità *Riccius in Prax. reſolut. 313. num. 1. Gratian. diſcept. forenſ. tomo 3. cap. 467. Campan. in diuerſ. Iur. Can. rubr. 9. cap. 5. num. 3.* Et decreuit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, vt refert *Quaranta in Summa Bullarij, verb. Priuilegia Regularium, pagina mihi 408. & Barboſ. dict. alleg. 80. num. 17.* cuius declarationis verba ſunt hæc. *Decet Epiſcopos pro eo, quo in Eccleſia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocunque ſuarum Diœceſum loco, quotiès eos, ibi Pontifi alia exercere, aut in Pontificalibus adeſſe, & aſſiſtere contingit, eam, quam par eſt reuerentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quarè non ſine g aui animi dolore, auditum eſt, nonnullos Regulares, vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Epiſcopis in eorum Eccleſijs in Pontificalibus intereſſentibus, non modò renuiſſe in eis ſuprà locum Epiſcopalis ſolij, baldachinum erigere; verùm id etiam iuſſu ipſorummet Epiſcoporum curantes, prohibere, & arcere auſos fuiſſe; atque ideò Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotijs, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, facto verbo cùm Sanctiſſimo Domino noſtro Clemente Papa Octauo, ac de Sanctitatis ſuæ ſpeciali, & expreſſo mandato, hoc præſenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, ſtatuit, decernit, & mandat, vt de cætero, Epiſcopi, vbi tàm ex conſuetudine, & priuilegio, quàm ex Sacrorũ Canonum conſtitutionibus, & Pontif. Roman. præſcripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cùm mitra, vel etiam ſola cappa indui, in quibuſuis Regulàrium tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Caſinenſium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiuſuis alterius Ordinis, & Religionis Militiæ, Societatis, aut Congregationis Eccleſijs intereſſe poſſunt; ipſi Regulares quotiès opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad ſolium Epiſcopi conſtituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus; liceat eiſdẽ Epiſcopis illud aſportari, & in quarumque eorumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Eccleſia ſuprà Epiſcopale ſolium, ſeù Pontificale faldiſtorium, erigi facere, atque ſub eo ſedere, & ſtare, quemadmodùm in proprijs, & Cathedralibus eorum Eccleſijs ſtare, & ſedere ſolent; eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificalẽ eiuſmodi functionem exercebunt, vel dùm actus ipſe, cur in Pontificalibus aderunt, peragetur. Siqui verò Regularium huic declarationi, ſtatuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, ſciant ſe ab eiſdem Epiſcopis ad id per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, huius decreti virtute cogi, & compelli poſſe, alijſque pœnis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, arbitrio Summi Romani Pontificis ſubiacere, & obnoxios fore. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, Religionũ, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine cenſeantur, ſtatutis, & priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs decretis in contrarium præmiſſorum, hactenùs quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & ſingulis etiam ſi talia eſſent; quæ ſub generali expreſſione, & derogatione non venirent, ſed illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præſentibus, pro expreſſis, & ad verbum inſertis, habens Sanctitas ſua, hac vice dumtaxàt ſpecialiter, & expreſſè derogat, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque, Romæ die 10. Iunij, 1603.*

Alex. Card. Flor. Epiſc. Præneſt.

Hier. Agucchius Secret.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm de legatis factis Monaſterijs, & Eccleſijs exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati, canonicam portionem Epiſcopo ſoluere.

S V M M A R I V M.

1 *Canonica portio quid ſit.*

2 *Canonica portio, de quibus bonis debeatur? Nomine Epiſcopi, an hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.*

3 *Oſtienſis ſententia aſſerentis, loca etiam exempta ad canonicam portionem Epiſcopis ſoluendam, teneri refertur.*

4 *Canonicam portionem Epiſcopis ſoluere non tenentur Monaſteria, & loca exempta.*

5 *Canonicam portionem Epiſcopis tenentur ſoluere Monaſteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, ſibi ſubiectis.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, canonicam portionem eſſe certam bonorum partem, de legatis factis piis locis Epiſcopo debitam, ratione oneris, quod in adminiſtratione ſui Epiſcopatus ſubſtinet, quæ introducta eſt ad inſtar legitimæ patri, aut patrono debitæ in bonis filii, vel liberti; ad cuius ſimilitudinem viſum fuit, Epiſcopo, qui Pater, & ſpiritualis Patronus, eſt ius ad certam ſuorum portionem competere. Dicitur

autem portio hæc canonica, eò quòd est à Sacris Canonibus approbata, & debita iure decretorum canonicorum, *can. de his* 10. *quæstione* 1. *can. decernimus, & can. constitutum*, 36. *quæstione* 1. *clement. dudùm, de sepultur. Ostiens. in Summ. titul. de sepultur. numero* 11. *Syluestr. Verb. canonita portio, numero* 1. *Roderic. quæst. Regular. tom.* 1. *quæstione* 39. *artic.* 1. *Manuale Prælatorum, tomo* 2. *quæst.* 48. *artic.* 1. *Barbos. de offic. & potest. Episcop. parte* 3. *alleg.* 86. *num.* 1.

2 Debetur Episcopo hæc canonica portio de legatis relictis Ecclesijs, & alijs pijs locis, *cap. conquerente de offic. Ordin. vbi gloss. Verb. mortuariorum, cap. requisisti, & cap. vlt. de testament. cap. de quarta, de præscript.* Nomine autem Episcopi intelligendi etiam sunt Abbates, Præpositi, & similes Prælati inferiores omnes, habentes eam Ecclesiam sibi subiectam, ac in ea Episcopalem iurisdictionem. Canonica enim portio est de lege iurisdictionis, *Innocentius in cap.* 1. *de statu Monachorum, Petr. de Vbald. de canonica Episc. cap.* 1. *num.* 4. *& cap.* 4. *quæst.* 5. *Lapus eodem tractatu de canonica portione, quæst.* 4. *num.* 5. Sed cùm Abbates, & Prælati prædicti habeant etiam in Ecclesijs sibi pleno iure subiectis, eamdem Episcopalem iurisdictionem, habere etiam debent omnia illi annexa, & connexa. Ità *Barbos. loco citato, num.* 9. *Cokier. de iurisdiction. Ordinar. in exempt. part.* 4. *quæst.* 6. *numero* 2. Differt canonica portio à quarta funerali, de qua in *sequenti Quæsito*, vt latè per *Capyt. decis.* 23. *per tot.*

3 His ità præmissis, ad Quæsiti solutionem deueniendo. In hac re duæ sunt opiniones. Prima est, *Ostiensis loco citato, num.* 12. *§. & à quibus petatur*, asserẽtis, canonicam portionem peti posse ab omnibus intrà propriam Diœcesim constitutis, siuè sint Capellæ Monachorum, vel aliorum Religiosorum, vel Monasteria, aut alia pia loca, non obstantibus quibuscunque priuilegijs, exemptionibus, vel alijs; nisi in ipsis expresśè immunitas ab huius quartæ solutione concessa sit. Ratio eius est; quia portio canonica debetur de oblatione fidelium, qui exempti non sunt; licèt locus, cui bona legantur, exemptus sit. Et ideò in his mortuarijs non inspicitur locus, cui relinquitur, vtrùm sit subiectus, necnè; sed fidelis, à quo relinquitur, & relictum.

Altera opinio, quæ est communior, & verior, ne-
4 gat Monasteria, & Ecclesias, ac loca exempta canonicam portionem Episcopo soluere debere. Quia hæc canonica portio debetur Episcopo propter communionem, quæ est inter ipsum, & Ecclesiam sibi subiectam, *cap requisisti vers. secùs de test.* Sed communio cessat inter Episcopum, & Ecclesiam, seù locum exemptum. Vel potest deberi ratione oneris, quod substinet Episcopus in celebrando solemniter, Ordines conferendo, prædicando, ac alia omnia ferendo, quæ tàm ad forum contentiosum, quàm pœnitentiale spectant. Vel potest deberi in recognitionem superioritatis; hæ autem omnes rationes cesśant in exemptis; quia Episcopus non celebrat in locis exemptis, non ordinat exemptos, non prædicat, aut cathedram collocat in loco exempto, nec ea, quæ ad contentiosum, vel pœnitentiale forum spectant, exercet, *can. luminoso* 18. *q.* 2. *cap. nullus, & cap cùm Episcopus de offic. Ordin. in* 6. Prætereà cùm personæ, ac loca exempta immediatè Sedi Apostolicæ subijciantur, nihil Episcopis in signum superioritatis soluere debent: quia Summus Pontifex per priuilegium exemptionis aduocat ad se omne ius Episcopale, itàut ipse omnium exemptorum Diœcesanus sit *cap. auctoritate, de priuileg. in* 6. facit *clem dudum §. Verùm de sepult* quæ loquens de Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, qui sunt exempti, excludit omnes Prælatos à petitione cuiuscunque portionis, nisi solùm respectu quartæ, quæ debetur Ecclesiæ Parochiali, quæ an debeatur à Religiosis exemptis, dicemus infrà. Atque hanc sententiam contrà *Ostien.* tuentur *Innocent. in cap officy de testament.* & ibi, *Panormit. num.* 6. quæ eam dicit communiorem, & veriorem, *Ioann. Andr. in cap. certificari de sepultur. Petr. de Vbald. d. cap.* 4. *q.* 6. *Lap. eod. tract. §. quia de num.* 10. *Federic. de Senis in cons.* 96. Idem *Panormit. in cons.* 37. *num.* 1. *vers. sed certè par. t. Felin. in cap. quarta in princ. vers. & tenementi de præscript. Bald. in l. si quis ad declinandam col.* 6. *vers. iuxtà hoc C. de Episc. & cleric. Angel in sum. verb. canonita nu.* 7. *Syluest. eod. Verb. q.* 3. *num.* 4. *Azor. Instit. moral. p.* 2. *lib.* 9. *cap* 12. *q* 5. *Manual. Prælat. d. q.* 48. *art.* 2. *Eram. Cokier. d. q.* 6. *num.* 4. *Barbos. d. alleg.* 86. *num.* 10. 11. 12. *&* 13. *Franc. Leo. in Thes. for. Eccles. par.* 12. *cap.* 14. *num* 30.

5 Verùm enimuerò si Monasteriũ, vel Ecclesia exẽpta habet Capellas, vel Populum non exemptũ, tenetur Episcopo ad eam portionem soluendam de legatis relictis Capellis non exemptis, per *text. in cap. ex ore, de priuileg. Innocent. & Ioann. Andr. in cap. in nostro, de sepultur. Lap. d. tract. de canonica Episc. §. quia num.* 6. *vers. secundò quæritur, Vbald. eod. tract. d. cap.* 4. *q.* 5. *& latè q.* 8. *q.* 10. *&* 11. *Cokier. d. q. num.* 5. *Barbos. d. alleg.* 86. *num.* 14.

Si Monasterium ab Episcopi iurisdictione exemptum, Parochos non exemptos haberet; & aliquis de Parochia legauerit Monasterio exempto; huiusmodi legati, Episcopus suam quartam habebit, vt tenet *Petrus Vbaldus par.* 2. *cap.* 4. *quæst.* 10. quem sequitur *Iulius Lauorius inferius citandus*.

Si verò Summus Pontifex vniret Ecclesiam curatam Monasterio exempto cum populo, de tali legato facto ab aliquo de tali Parochia, non debetur, ex *eodem Iulio Lauorio*.

His positis notandum est cum eodem *Iulio Lauorio variar. elucubrat. tit.* 2. *cap.* 17. *num.* 73. canonicam Episcopalem posset præscribi in totum, quod probat per *cap. de quarta, de præscript.* etiam Episcopus contrà Episcopum, & Ecclesia inferior, *cap. cùm ex officij, de præscript.* & hæres contra Episcopum; & si allegatur titulus, sufficit spatium 40. annorum, *cap. de quarta*: si non probatur titulus, requiritur tempus, cuius non extet memoria in contrarium, *c.* 1. *de præscript lib.* 6. Titulus autem iustus dans causam præscriptionis, est quandò concesśio canonicæ portionis fit ab Episcopo solo sine Capitulo. Impeditur tamen præscriptio

Sede

Sede vacante, tempore ſchiſmatis, quandò Epiſcopus eſt excommunicatus, quandò caret titulo, quando eſt in mala fide, quando ignorat de legato non ex eius negligentia, *Petr. Vbald. par. 1. cap. 2. num. 25.* quem refert, & ſequitur idem *Lauorius loco cit.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur, quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralis de quibus debeatur, & à quibus, & num. 4. & 5.*

2 *Quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis.*

3 *Funeralium appellatione, quoad quartam, veniunt cerea, & cætera, quę occaſione funeris fiunt.*

6 *Monaſteria, vel loca Regularium non tenentur ad quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluendam ex ſpecialibus priuilegijs, quæ referuntur.*

7 *Deſiſio Rotæ ad fauorem Regularium in hac materia facta refertur.*

8 *Concilij Tridentini decretum circa quartam funeralium.*

1 QVarta Parochialis debetur Eccleſiæ Parochiali ex his bonis, quæ Parochiani legant, ſiuè relinquunt, vel offerunt ratione funeris, cùm quis alicubi extrà Parochiam ſepulturam eligit. Et hæc eſt varia, nam alibi eſt dimidia, alibi tertia, alibi quarta pars, iuxtà varias Eccleſiarum, vel populorum conſuetudines *cap. certificari de ſepultur.* debetur autem ab Eccleſijs, vbi aliquis ſepelitur, vel ad quas tranſit ſe conuertendo, ſeù alio modo; etiamſi tales Eccleſiæ ab Epiſcoporum iuriſdictione exemptæ eſſent, *clem. dudum de ſepultur. Innocent. in cap. relatum, & in cap. in noſtra extr. eodem tit. Syluest. verb. canonica portio*
2 *num. 7. q. 9.* Et hæc quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis, vt in *cap. 8. & cap relatum de ſepultur. & in cap. 2. eod. tit. in 6. & dicta clem. dudum, §. verum & vtrobiq; Doct. de ſepultur.*

Itemq; de iure communi etiam Abbates, & Prælati Regulares ab Epiſcoporum iuriſdictione immunes funeralem quartam Parochis, vel etiam Epiſcopis, vbi ità conſueuit, ſoluere tenentur, *d. clem. dudum §. verum de ſepultur.* & appellatione
3 funeralium, quoad quartam, veniunt cerea, & omnia alia, quæ occaſione funeris fiunt, vt per *gloſſ. in d. clem. dudum, verb. funeralibus, vbi de candelis*, quæ dantur ad manus, *Imol. num. 80. & Vitalin. num. 29.*

4 Non debetur autem quarta funeralis de relictis pro ædificatione, & reparatione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum piorum, iuxtà *tex. in cap. vlt. de teſtament. & in cap. ex parte*, ibi, *vel ad fabricam, de verbor. ſignificat. Roman. conſ. 233. incip. præmiſſa quæſtio, in princ. Panorm. conſ. 37. lib. 1. Capyc. deciſ. 23. num. 4. Seraphin. deciſ. 726. num. 3.* Quòd ſi Eccleſia, vel Monaſterium de præſenti reparatione non indigeret, diſtinguendum eſt: quòd vel relinquitur legatum ſtatim ſoluendum, vel in ſingulos annos pro reſtauratione Eccleſiæ, vel Monaſterij, quæ reparatione non indigeant; & eo caſu debetur quarta: aut legatum fit pro reſtauratione, & reparatione Eccleſiæ, quotiès indigebit; & hoc caſu non debetur quarta. Ità *Seraphin. loc. cit.*

5 Prætereà non debetur quarta hæc funeralis ex relictis pro ſubuentione Eccleſię reſpectu luminariorum, ornamentorum, & aliorum, quæ ad cultum diuinum pertinent, *d. cap. vlt. de teſtament.* quod procedit, quandò vſus eſt determinatus; ſecùs ſi vſus ſit indeterminatus, & non deſtinatus perpetuo cultui diuino; tunc enim debetur quarta *cap. ex parte il 3. de verb. ſignif. cap. requiſiuiſti de teſtament. Seraphin. d. deciſ. 726. num. 4.*

6 Religiones omnes ferè hodie, partim per priuilegia ipſis directè conceſſa, partim per communicationem ſpecialiter ab huius quartæ funeralis ſolutione, exemptæ ſunt; vt Congregatio Caſineſi, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua habet priuilegium Eugani IV. ſub *Dat. Bononiæ anno Domini* 1436. *quinto Nonas Iulij Pontificatus ſui anno 6.* per quod conceſſit, vt eius Congrehationis Monaſteria non teneãtur ſoluere aliquam canonicam portionem, aut decimas Parochis, aut Epiſcopis, vel alijs ſibi quomodolibet debitis, etiam de relictis, aut donatis, vel legatis, tàm inter viuos, quàm in vltimis voluntatibus. Eius priuilegij verba ſunt hæc. *Nos volentes prędictæ Congregationis Monachos, qui à pluribus citrà temporibus in obſeruantia Regulari, & vita ſanctimonia varijs multiplicarunt, prout in dies multiplicantur virtutum meritis, & vt Altiſsimo poſſint commodiùs, & quietiùs deſeruire, ac reparationi Monaſteriorum eorum, quæ maxima indigent, vacare, amplioribus fauoribus proſequi. Motu proprio non ad ipſorum, aut alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnibus, & ſingulis dictæ Congregationis Monaſterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, ſeù ad ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiuè decimas, aut aliud quodcunque, quòd loco earum ſolui conſueuiſſet Parochis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegijs, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & alijs quibuſcunque cauſa hactenùs debita, ſeù quę deberi prætendantur, quomodolibet in futurum etiam ab eiſdem derelictis legatis, & donatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm inter viuos, ſeù quacunque occaſione conceſſis, præteritis, & in poſterum concedendis, minimè teneantur. Quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac præfatis noſtris literis, quibus quatenùs huic noſtro Indulto obuiant, volumus derogare, & alij conſuetudinibus, ſtatutis, præſcriptionibus, & priuilegijs ſub quacunque forma, aut quibuſcunque clauſulis editis, non obſtantibus: etiamſi de illis, eorumque totiès tenoribus præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac indiuidua foret habenda mentio; auctoritate Apoſtolica, tenore pręſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemus. Decernentes ex nunc omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſq; quaſcunque ſententias, quas* con-

contrà personas dictæ Congregationis, siuè Monasteria & loca, & alias in præiudicium concessionis huiusmodi promulgari nullas, necnon irritum, & inane quidquid aliud in contrarium à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenùs, vel in posterùm contigerit attentari. Nulli ergò omninò &c. Hoc priuilegium nostræ Congregationi Vallis Vmbrosæ communicatur per memorabilem Bullam Iulij II. quæ in fine operis apponitur. Simile priuilegium ab eodem Pontifice Monachis Cælestinis fuisse elargitum, testatur Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regul. Bulla 18. eiusdem Pont. sub Datum Florentiæ, anno Incarnationis Domini 1404. quinto Kalendas Nouembris, Pontificatus sui anno 4.* Verba eiusdem Bullæ pro materia proposita sunt. *Concedimus quoque vobis, vt de his, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, siuè alijs ad perpetuum cultum diuinum, seù pro pitantijs, aut ad sustentationem vestram, vel indumentis, & calceamentis vestris, nec non pro annuis censibus redimẽdis aliquorum solutione aliqua Monasteria, Prioratus, aliaquè loca vestri Ordinis obligata forsitan viderentur; aut de his, quæ pro domibus, prædijs, hortis, alijsq; locis emendis vobis legantur. De oblationibus quoquè, & obuentionibus, etiam quas occasione funerum, & alijs, quæ iure institutionis, seù successionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommissi ad vos, & Ecclesias, & loca vestra pietatis intuitu, deuenire contigerit, nulli teneamini iustitiam, seù portionem canonicam exhibere, & ad hoc vos decernimus aliquatenùs non teneri.*

Multa alia hujus tenoris priuilegia Monachalibus Congregationibus à Sede Apostolica concessa, videri possunt in *supracitata Collect. Bullar. Roderic.* & *in proprijs libris priuilegiorum, vniuscuiusque Congregationis,* quæ breuitatis causa, hic omittuntur.

Extant præterea huius propositæ materiæ priuilegia Mendicantium, quorum aliqua hic referuntur propter Prælatos, aliosq; exemptos, cum Mendicantibus in priuilegijs communicentes. Inter alia huiusmodi exemptionis priuilegia habetur Bulla Innocentij IV. quæ incipit. *Pacem vestram, Dat. Perusij, 16. Kalen. Iunij Pontificatus sui anno* 10. in qua legitur, quòd concessit Fratribus Minoribus, vt de ijs, quæ in ornamentis, aut pro eis, vel pro fabricis, seù luminaribus, vel anniuersarijs, septimo, vigesimo, & trigesimo, alijsque ad perpetuum diuinum cultum testamentis eisdem legantur, nullam canonicam portionem soluere teneantur; dummodò in fraudem Episcoporum, & Presbyterorum, Parochialium non fiat. Elicitur hæc concessio ex *monumen. Ordin.* & refertur in *Compendio, verb. canonica portio §. 1.*

Item in 2. §. *ibid.* legitur Alexandrum IV. concessisse idipsum, quod præfatus Innocentius IV. concesserat; addendo insuper, quòd nec etiam de pitantijs, ad sustentationem Fratrum, aut de indumentis eisdem legatis, teneantur dare aliquam portionem; & decreuit irritas esse, & inanes quascunque censuras contrà Fratres, seù contrà benefactores huiusmodi, vel hæredes, aut executores illorum promulgatas: quæ concessio Alexandri IV. reperitur in quadam sua Bulla, quæ incipit. *Pium est, & consonum æquitati. Data Anagniæ 13. Kalendis Februarij, Pontif. sui anno 5.* & refertur *Monum. Ord.* vt habetur ex *Mirand. in Manual. Prælat. Regular. t. 2. quæst. 48. art. 6. conclus. 1.*

Similiter Clemens IV. in quadam sua Bulla, quæ incipit. *Virtute conspicuos,* quæ habetur in *Monum. Ord.* & *in Compendio, verb. canonica portio §. 3.* concessit omnia, eisdem Fratribus, quæ supradicti duo Pontifices antecessores sui concesserant, addendo insuper aliqua alia in *Mari magno* sub verbis. *Concedimus vobis, vt de ijs, quæ in ornamentis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuersario, septimo, vigesimo, trigesimo, aut alijs ad perpetuum diuinum cultum, seù pro pitantijs, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur: & de domibus, prædijs, hortis, alijsq; locis vobis secundùm instituta vestri Ordinis oportunis: aut de ijs, quæ pro huiusmodi domibus, prædijs, locis, & hortis emendis vobis legantur (dummodò præmissa, non conuertantur in vsus alios, sed illos dumtaxàt, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac concessione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam, teneamini exhibere: & ne qui à vobis, vel vltimarum executoribus voluntatum, seù decedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumant districtiùs inhibemus.*

Et Bonifacius VIII. in quadam sua Bulla decretali, quę incipit. *Super Cathedram,* quę habetur inter communes sub *titulo de sepulturis §. verùm,* & refertur in *clem. dudum eod tit.* circà præfatam canonicam portionem, edidit sequentem Constitutionem. *Verùm ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, siuè Rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, quibus noscitur, de iure competere, prædicare, seù proponere verbum Dei, & confessiones audire fidelium, debitis, & necessarijs beneficijs defraudentur, cùm operarijs, mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, vt Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres, de obuentionibus omnibus tàm funeralibus, quàm quibuscunque, & quomodocunque relictis, distinctè, vel indistinctè, ad quoscunque certos, vel determinatos vsus, de quibus etiam quarta, siuè canonica portio darì, siuè exigi non consueuit, vel non debet de iure, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte, seù mortis articulo, in infirmitate, donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directè, vel indirectè Fratribus ipsis, vel alijs pro eisdem, quartam partem, quam, auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus, Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seù Curatis largiri integrè teneantur, facturi, & curaturi, quòd nec alij, neque alijs à quibus quarta huiusmodi minimè deberetur, ad ipsorum Fratrum vtilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data, vel donata procedant, seù quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum, vel donandum Fratribus ipsis existeret, in eorumdem dantium, vel donantium sanitate sibi dari, vel donari procurent, in quibus per ipsos vitandis*

eorum

eorum intendimus conſcientias onerare, vt ſi, quod abſit, per Fratres ipſos, dolo, vel fraude quidquam in hac parte agi fortaſſe contigerit, præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus, Rectoribus, & Curatis teneri volumus, etiam diſtricta ratio in extremi Iudicij examine requiratur ab eis. Vltrà portionem autem huiuſmodi, nihil valeant Parochiales Rectores, Curati, & Prælati, exigere, ſupradicti; nec illis dicti Fratres ampliùs impendere ſint aſtricti, nec ad id à quoquam poſſint aliqualiter coerceri. Et quamuis appareat, quod ipſe Bonifacius poſt conceſsionem portionis canonicæ emanatam ad fauorem Ordinis Mendicantium reuocauerit omnia priuilegia, gratias, & indulgentias &c. prout in d. Bulla, ipſa tamen Bonifacij Conſtitutio fuit reuocata per Benedictum XI. in alia ſua Extrauaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, & habetur etiam inter communes, ſub *tit. de priuileg.* In qua concedit Fratribus Minoribus, atq; Prædicatoribus, multa priuilegia circà prædicationes, confeſsionum auditiones, & ſepulturas, prouentusque ex eiſdem obuenientes. Clemens etiam V. approbando prædictam Benedicti XI. Conſtitutionem reuocatoriam, caſſauit, & annullauit priorem editam à Bonifacio VIII. in Concilio Viennen. & illam obſeruari præcepit, ipſamq; de verbo ad verbum inſeruit in ſua Clementina, quæ incipit, *Dudum de ſepult.* cuius verba ſunt. *Dudum à Bonifacio Papa VIII. Prædeceſſore noſtro, infraſcripta edita decretali Benedict. Papa XI. Prædeceſſor noſter, aliam illam reuocatoriam promulgauit, quæ quia, vt probauit effectus, nedum pacis ab auctore ipſius ſperatæ, fructum non attulit, quinimò diſcordiæ, pro qua ſedanda proceſſerat, fomentum non modicum, miniſtrauit. Nos eam omninò caſſantes, aliam à præfato Bonifacio editam, ſacro inſtante, & approbante Concilio, innouamus, ſubijcientes tenorem illius, qui dignoſcitur eſſe talis. Bonifacius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Super Cathedram &c.*

Nicolaus V. in quadam ſua Bulla directa Fratribus Carmelitanis, quæ incipit. *Inter cætera noſtræ ſollicitudinis ſtudia*, & habetur in *Monument. Ordin.* & refertur in *compendio verbo, vbi ſupra §.5.* conceſsit prædictis Fratribus Carmelitanis, vt de illis, quæ eis pro fabrica Eccleſiarum, & Conuentuum ſuorum, Eccleſiaſticis ornamentis, luminaribus, anniuerſarijs, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, & alijs diuinis cultibus, pietantijs, indumentis, calceamentis, emendis celebrandis, & habendis in eiſdem, necnon annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem, aliquæ domus, prædiaque cum hortis, & alijs locis Ordinis eiuſdem obligatæ noſcuntur, per Chriſtifideles eleemoſyna pietatis intuitu, ſiuè in funeralibus, oblationibus, ſepulturis, vltimis voluntatibus, legatis, aut aliàs quoquo modo etiam abſolutè largiatur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere, aut ad id valeant coarctari.

Hæc omnia priuilegia communicantur cæteris Religionibus habentibus indultum communicationis. Communicatio autem priuilegiorum ſuper caſu, de quo agimus canonizata fuit à *Rota in vna Licien. quartæ funeralium 15. Ianuarij* 1618. *coram Illuſtriſsimo Dom. Coccino Decano*, quam refert *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.3. alleg. 86. à num. 17.* cuius tenor ad propoſitum noſtrum conducens eſt qui ſequitur. Domini cenſuerunt Monaſterium Clericorum Regularium, non teneri ad ſolutionem quartæ funeralium Reuerendiſsimo Epiſcopo. Nam, etſi de iure communi iſta quarta ſpectet ad Epiſcopum, vel Parochum *clem. dudum de ſepult. cap. 1. & 4. cum alijs eodem tit. cap. cùm quis pariter. eod. tit. in 6.* attamen ſecùs eſt, quandò Monaſterium eximitur à dicta ſolutione, *ad tex. in cap. priuilegia diſt. 3. cap. in noſtra de ſepult.* In caſu autem de quo agitur nedùm prædictum Monaſterium, ſed etiam tota Religio eſt exempta à dicta ſolutione quartæ funeralium; cùm Paulus IV. & Gregorius XIV. dictis Clericis Regularibus communicauerit omnia priuilegia alijs Regularibus conceſſa: quare cenſentur etiam communicata priuilegia eximentia à dicta ſolutione quartæ, inter quæ adeſt priuilegium Iulij II. conceſſum Minimis de anno 1506. & aliud eiuſdem Pont. conceſſum Minoribus de obſeruantia anno 1511. ſui Pontificatus 8. & aliud Pauli III. conceſſum Minoribus ann. 1544. & poſtremò aliud Pauli IV. conceſſum Ordini Prædicatorum anno 1556. quæ per extenſum refert *Arcangelus Caraccia de quarta funeralium cap. 1.*

Neque obſtat *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. de reformat.* quia cùm iſtud Monaſterium ſit fundatum poſt publicationem Concilij, & quatenùs eſſet fundatum antè, cùm non eſſet ſolitum ſoluere dictam quartam, Cōcilium ei non obſtat, vt declarauit Sanctiſsimus Pontifex Pius V. in ſua Conſtitutione de anno 1567. quam refert *Arcangelus Caraccia loc. cit. Gutirez de iuramento confirmatio 1. par. c.4. num. 3. Emanuel. Roderiq. in quæſt. Regular. tom. 1. q. 41. art. 2.* & ità etiam reſoluit Congregatio Illuſtriſſimorum Interpretum, vt refert *Roder. loco prædicto.*

Quòd autem hoc Monaſterium fuerit fundatum poſt confirmationem Concilij; ex eo probatur: quia Concilium fuit confirmatum die 27. Ianuarij 1564. Religio autem Clericorum Regularium fuit confirmata à Clemente VII. 14. Iunij 1524. Vnde per neceſſe inferendum eſt, quòd hoc Monaſterium ſit fundatum intrà quatraginta annos, de quibus loquitur Concilium, & quatenùs eſſet fundatum extrà dictos quatraginta annos non probatur, quòd eſſet ſolitum ſoluere quartam funeralium.

Neque eſt verum, quòd prædicta Conſtitutio Pij V. fuerit reuocata per Gregorium XIII. vt in eius Bulla, quam refert *Nauar. in manual. cap. 27. in fine*; quia cùm dicta Bulla Pij plura contineret; per Gregorium redacta fuit ad terminos Concilij, vt cenſuit Congregatio Illuſtriſsimorum Interpretum, vt refert *Caraccia loco cit.* qui etiam in fine tractatus refert ipſam declarationem, & benè aduertit *Gutirez loco citato.*

Et ità fuit reſolutum vna parte tantùm informante.

8 Sed quia *Concilium Trid. ſeſſ. 25. de refor. c. 13.* ſtatuit, quòd in locis, in quibus antè annos quadraginta

dragiuta solita erat persolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & Parochiali Ecclesiæ, ac posteà fuerit, ex quocunq; priuilegio Monasterijs concessa, oriebantur in dies multæ controuersiæ inter Regulares, & Episcopos, vel Curatos; recurrendum fuit ad Sacram Congregationem Concilij, quæ instante Religione Fratrum Minimorum declarauit, vt infrà.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Fratrũ Minimorum S.Frãcisci de Paula Sacra Religio, à suis primordijs gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pont. Max. Anno Domini 1506. sui verò Pontificatus 3. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis, tunc in humanis agenti, & suæ Religioni benignè concesso; in quo indultum extitit, Monasteria, Domus, & Conuentus dicti Ordinis, tàm constructa olim, quàm in futurum construenda, nedùm decimas ex nouualibus, prædijs, hortis, verùmetiam nullam Parochis Ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto priuilegio latiùs est videre, ad huius effectum, huic Sacræ Congregationi præsentatum. Et quià licèt hoc non obstante, aliquibus in locis prædicti Ecclesiarum Parochi, & Rectores perperàm forsàn intelligentes *Sacri Conc. Trid. sess. 25. c. 13.* sensum, seù illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiusmodi funeralium portionem, seù quartam extorquere, quotiès cadauer aliquod apud ipsorum Fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus molestias inferentes assiduè. Ideò F. Petrus à Menna Prouincialis Minister dictæ Religionis Minimorum S. Francisci de Paula in Castellæ Prouincia, Illustriss. & Reuerendiss. Dominationibus vestris humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare, an per dictum *Sacr. Conc. Trid.* huiusmodi priuilegio derogatum veniat quòad solutionem prædictam, vel decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & Fratres dicti Ordinis ab ea solutione immunes, & liberos censeri, quas Deus Opt. Max. &c.

Congregatio Concilij censuit, huiusmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, concesso minimè derogatum esse eiusdem Concilij decretis; refert Quaranta verbo priuilegia Regularium, pag. mihi 516. *Et licèt dicta declaratio solùm loquatur de quarta Parochiali, intelligitur tamen etiam de quarta Episcopali; quià priuilegium Iulij II. Fratribus Minimis elargitum concedit, quòd nulli quartam soluere teneantur. Vt docet* Molfes. *p.* 2. sum. tract. 13. cap. 9. num. 51. Rodriq. tom. 2. quæst. Regul. q. 39. art. 2. qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris sequentis. *Congreg. Conc. censuit, Monasteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, præsupposito, quòd huiusmodi Monasteria sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo.* Quam declarationem refert etiàm Miranda tom. 2. Manuali q. 8. art. 7. & eam canonizauit Paulus V. in sua Constit. quę incipit, Decet Romanum Pontificem. apud Rodriq. in Pauli V. Constit. eius 4. pag. 179. his verbis. *Accepimus, quòd Ordini B. & Gloriosæ, semperq; Virg. Mariæ de Monte Carmelo diuersi Romani Pontifices concesserunt, illius Domos, seù Monasteria antè annos quadraginta ædificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiam à Concilio Trid. de prędicto, & alijs sacris Ordinibus decretum fuit. Cùm autem quęreretur, an eadem posteà à quadraginta annis ędificata deberent dictam quartam soluere, Venerabiles Fratres Nostri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, censuerunt, Monasteria ædificata à quadraginta annis citrà non teneri ad solutionem quartę funeralium huiusmodi, si modò sint eius Religionis, cui à dicta Sede antè quadraginta annos indultum sit, vt eamdem quartam non teneantur soluere Episcopo. Quarè ne dicti Ordinis Carmelitani Monasteria, seù Domus in diuersis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur soluere dictam quartam funeralium, eorumq; indemnitati prospicere cupientes, ac tenores literarum concessionum huiusmodi forsan confectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filij Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine Nobis porrectis supplicationibus adducti, Volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & singula huius Ordinis B. M. de Monte Carmelo Monasteria, seù Domos in quibuscunque Mundi partibus à quadraginta annis ędificata, illorumq; Conuentus, & Fratres nullo modo, nullaue ratione teneri ad solutionẽ dictae quartae funeralium, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse: Inhibentes in virtute sanctae obedientiæ omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac alijs, quos id concernit, ne ab ipsis Fratribus Monasteriorum, seù Domorum à quadraginta annis aedificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aut eos desuper molestare audeant, seù praesumant. Quòd si quis contradicere praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit se incursurum.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religiosi à decimarum solutione sint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Decima quid sit, & quomodò distinguatur à primitijs, & oblationibus.*
2 *Religiosi omnes de iure communi exempti sunt à solutione decimarum de nouualibus suis, ac de hortis, & animalibus, quae nutriunt.*
3 *Religiosi decimas soluunt de animalibus, quae alijs nutrienda tradunt.*
4 *Nouale, quod semel fuit, quoad decimarũ solutionem, semper remanet nouale. Limita vt ibi.*
5 *Decimas vt de nouualibus Religiosi soluere non teneantur, quid requiratur.*
6 *Nouale quid sit.*

7 No-

7 *Nouale in dubio non praesumitur.*

8 *Canonici Regulares Lateranenses decimas etiam Papales soluere non teneantur ex priuilegio.*

9 *Cassinensis Congregatio à decimarum solutione exempta est.*

10 *Camaldulenses à decimarum solutione exempti sunt.*

11 *Vallumbrosani decimarum solutioni adstricti non sunt.*

12 *Cisterciensi. priuilegium immunitatis à decimarum solutione refertur.*

13 *Caelestinorum priuilegium super eadem materia refertur.*

14 *Cluniacenses decimas soluere non tenentur.*

15 *Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimis exempti sunt.*

16 *Praemonstratenses à decimis exempti sunt.*

17 *Monachi Beatae Mariae Montis Virginis à decimarum solutione exempti sunt.*

18 *Syluestrini decimas soluere non tenentur.*

19 *Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum solutione exempti sunt.*

20 *Monachi Sancti Basilij decimas soluere non tenentur.*

21 *Ordo S. Antonij Viennen. decimas soluere non tenetur.*

22 *Ordo S. Mariae à Mercede Redemptionis Captiuorum decimas soluere non tenetur.*

23 *Ordo Minimorum decimas soluere non tenetur.*

24 *Cruciferi à decimis exempti sunt.*

25 *Carthusienses decimas soluere non tenentur.*

26 *Praedicatores decimas soluere non tenentur.*

27 *Minores à decimarum solutione exempti sunt.*

28 *Societas Iesu exempta est à solutione decimarum.*

29 *Moniales Sanctae Clarae de possessionibus, quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli faciunt, decimas soluere non tenentur.*

30 *Summus Pontifex à decimarum solutione eximere potest.*

31 *Coloni Religiosorum an pro eorum portione colonica decimas soluere teneantur, & num 32.*

32 *Priuilegium concessum Ecclesiae, Ciuitati, & alijs personis, quae nunquam moriuntur, censetur reale.*

33 *Exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cùm difficultate, & causae cognitione.*

34 *Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de eis mentio fiat, etiamsi inter priuilegia communicata adsunt priuilegia, quae aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis num 36.*

35 *Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac si specificè concessa fuissent.*

36 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quę vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij praeiudicio.*

37 *Priuilegium exemptionis à decimarum solutione concessum alicui Ordini per non vsum vnius Monastery non censetur sublatum, etiam respectu illius Monasterij, in quo priuilegium non fuit in vsu.*

38 *Decisio Sacra Rota in Valentina decimarum 28. Nouembris 1603. coram Lancellotto refertur.*

39 *Praelati debent admonere subditos suos Confessarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad solutionem decimarum.*

1 NE æquiuocè in re tàm graui laboremus, hæc notanda sunt cum *Miranda 2. tom. man. Prel. quest. 49. art. 2. 3. & 4.*

Primò, quòd in Ecclesia Dei vltrà preceptum solutionis decimarum, adsunt etiam oblatio, & primitiæ; de quibus omnibus sigillatim videndum erit primò de vniuscuiusque earum natura, vt deinde obligationem soluendi decimas, facillimè pertractemus: quo posito.

Notandum est secundò, decimam, secundùm *Ostien. in sum. tit. de decimis* §. 1. esse omnium bonorum mobilium, licitè quæsitorum decimam partem, Deo datam, siuè ipsius Ministris, ex diuina constitutione debitam, vt colligitur, *ex c. 1. de decimis, & ex c. Parochianos, c. non est, c. tua nobis, & c. cùm non sit in homine eod. tit.*

Tres autem inueniuntur decimarum species, prædiales, personales, & mixtæ: prædiales sunt illæ quæ proueniunt ex prædijs, vt exempli gratia sunt vinum, oleum, plantæ, fructus arborum, aliaque huiusmodi; personales verò quæ proueniunt ex industria personæ, vt ex mercatione arte, scientia, militia, venatione, & huiusmodi; mistæ dicuntur, quæ partim ex prædijs, partim ex industria personali proueniunt, vt sunt animalia, quæ pascuntur ex prædijs, & industria hominum nutriuntur, & ex fructibus eorum soluitur decima de quibus per *Sylu. verb. decima, nom. 1.* 2

Notandum quoque tertiò, primitiam esse, primam partem frugum, siuè fructuum Domino offerendam, vt placet *Syluestr. loco supra citato*; qui dicit talem diffinitionem esse Raymundi, nec non aliorum. Dicitur primitia, idest præcipua dignitas fruguum, siuè fructuum, Domino offerenda, idest diuino cultui, quia vt placet *S. Thoma 2. 2. q. 86. art. 4*, primitiæ olim offerebantur per modum oblationis, nunc autem mos est, vt primitiæ pluraliter dicantur propter fructuum varietatem.

Notandum quartò, oblationem denique secundum *S. Thomam 2. 2. q. 86. art. 1. in corpore*, esse quoddam commune, & generale nomen, quod in diuinum cultum exhibetur, & in *eod. loc.* dicit hoc interesse inter oblationem, & decimam, quia oblatio offertur Deo immediatè, & dicitur sacrificium, si de tali oblatione fiat aliquod sacrum; decima verò non offertur Deo immediatè, sed Ministris eius, & præstatur pro ipsis alendis. Cùm autem oblatio tripliciter sumatur, scilicet donatio inter viuos, Deo, vel Ecclesiæ facta, & donatio causa mortis pro anima, quæ olim dicebatur mortuarium, & oblatio quotidiana, & vsualis, quam Christifideles in dies in sacrificio Missæ, & huiusmodi præstant &c. & si prædictis modis, vel quomodocunque dicatur; oblatio est omne, quod offertur Deo immediatè, licèt secundariò cedat in Ministrorum vsum, & vtilitatem; vt candelæ, panes oblati Altari, pecunia, ornamenta, & alia huiusmodi

huiusmodi, vt dicit *D. Thom. vbi supra*.

De ratione autem oblationis adhoc vt consistere possit, & vera dicatur oblatio, hæc requiruntur, secundùm *Panorm. in cap. fin. de verb. significatione*. Primò vt ille qui offert sit Christianus, quia si ab infidelibus oblationes fierent ab Ecclesia non reciperentur, licèt ipsa Ecclesia recipiat æstimationem oblationis pro interesse, iuxtà id quod notatur in *cap. quanto de vsuris*. Secundò, vt is, cui offertur sit Ecclesia; quia, quod fit priuatæ personæ, non dicitur oblatio, sed donatio; etiam si persona sit Ecclesiastica, vt patet ex prædicta diffinitione oblationis. Tertiò, requiritur, vt res, quæ offertur, licitè sit acquisita; nam quæ illicitè acquiruntur pro oblatione non accipiuntur, iuxtà ea quæ notantur *in cap. quę in omnibus de decimis*.

Quibus sic prælibatis, cùm, tàm primitiæ, quàm oblationes sub nomine decimarum hic compræhendantur, vt priuilegia infrà ponenda demonstrant, de decimis erit præsens dubitatio.

2 Religiosi antiquitùs in primitiua Ecclesia, quandò, vt plurimum erant laici, vt patet ex *cap. alia causa* 16. *q*. 1. decimas soluebant, vt laici, quia pascebantur cibo spirituali à clericis, & Sacerdotibus, & ideo illis decimas soluebant, vt ait *Ostien. in cap. dudum de decim.*

Deindè, vt ait *Rebuff. in tract. nominationum q.* 14. Gregorius Papa statuit, vt Monasteria, & Religiosi nullo modo ex suis prædijs decimas soluere tenerentur. Sed quia id Parochialibus Ecclesijs magnum detrimentum afferebat; nam omnes Monasterijs passim bona sua donabant: ideo Concilium Moguntiuum, cui præfuit Paschalis Papa II. statuit, vt Religiosi communiter viuentes decimas de suis laboribus, seù nutrimentis tantùm non soluerent, vt patet ex *cap. conquesti*, *& cap. seq.* 16. *q*. 1. Verùm quia posteà Monasteria, ac Religiosi in magnum numerum crescere cœperunt, & ideò Ecclesias Parochiales grauare solebant. Adrianus Papa Cistercien sibus Hospitalarijs, & Templarijs tantùm, tanquàm ad Dei seruitium, & deuotionem feruentioribus, concessit hoc priuilegium, vt de laboribus, & prædijs suis, quos proprijs manibus excolunt, decimas soluere non tenerentur.

Alijs verò Monachis concessit Decimas tantùm de noualibus, quæ colunt suis manibus, & de hortis, & nutrimentis animalium suorum, vt dicitur in *cap. ex parte tua, il primo, de decimis*, & ibi *gloss. magna*.

Demùm Innocentius Tertius in Concilio generali videns, quòd Cistercienses Hospitalarij, & Templarij multa prædia acquirebant; vnde enorme damnum Ecclesijs Parochialibus prouenire poterat, statuit, vt prædicti solùm essent exempti à solutione decimarum de prædijs, & possessionibus, quas tempore dicti Concilij Generalis possidebant; de fructibus autem possessionum, quas post ipsum Concilium Generale acquisiuissent, decimas soluere tenerentur, si de illis possessionibus priùs decimæ soluebantur, *cap. nuper, de decimis*.

3 Itaque de iure communi Religiosi omnes exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, *dicto cap. ex parte tua*, il *primo*, & ibi *Gloss. in verbo laborum suorum, versic. alijs verò Monachis, Ostien. sub num.* 1. *circà med. Ioannes Andreas numero etiam primo, circà initium, versi. alij verò Religiosi, & numero* 9. *Ancharanus in princip. & num.* 2. *& in* 4. *notab. Henric. Boich. num.* 2. *Versic. & tunc aut quaeris, Cardin. in princ. versic. alij, Gloss. in cap. commissum, verbo, Monacho* & ibi etiam *Ostien. num.* 4. *Butrius numero etiam* 4. *versiculo vel dic, secundùm gloss. vltim. & Ancharan. num.* 3. *ex eodem titulo, Rebuffus ff. de decim, quaest.* 14. *num.* 43. *&* 45. *Monet. eodem tract. cap.* 4. *num.* 56, *& seq.* Et quod de nutrimentis animalium dicitur, intelligendum est, si ea nutriant ipsimet Religiosi; secùs enim esset, si alijs nutrienda darent, vt notat *Ancharan. dicto cap. ex parte, col.* 1. *& Rebuff. in tractatu de decim. quaest.* 14. *num.* 57. dicuntur autem ipsi ea nutrire, si alijs custodienda traderent, qui vesperè ad Monasterium reducant, vt notauit *Rebuff. loco cit.*

4 Et quod semel fuit nouale, semper remanet nouale, quoad decimarum solutionem, *cap. vlt.* & ibi *omnes, de priuileg.* si tamen tractu temporis, ex eo Ecclesia Parrochialis inciperet grauiter lædi, desineret esse nouale, & Religiosi tenerentur de illo decimas soluere, *dicto cap. quid per nouale, & ibi glossa final. Moneta dicto tractatu, cap.* 4. *numero* 61. *&* 62.

5 Duo tamen requiritur, vt aliquod dicatur nouale, adeò quòd de eo Religiosi decimas soluere non teneantur: primum, quòd nouale sit propriū secundum, quòd proprijs manibus, vel sumptibus excolant, vel reduxerint ad culturam, vt colligitur ex *text. in dicto cap. ex parte*, ibi, *Noualibus suis, quę proprijs manibus, vel sumptibus excolunt*, & sentit *Gloss. & Henr. Boich. locis citatis, Rebuff. alijs adductis d. tract. d. quaest.* 14. *num.* 43. *&* 45. Ideòque si alij extirpauerunt, & noualia deindè ad eos peruenerunt, cessat priuilegium, *Ostien. d. cap. ex parte, num.* 2. *verbo, proprijs manibus, Ancharan. numero* 4. *Butr. num.* 6. *in fin. Rebuff. loco citato, numero* 46. *versic. vnde si quis.*

Idem dicendum est, si sint aliena, & ab ipsis Religiosis conducta, *Ostien. loco citato, num.* 1. *post medium, verbo, de noualibus, Rebuffus dicta quaest.* 14. *numero* 52. *Moneta dicto cap.* 4. *num.* 63.

Idem dicimus, si alijs excolenda tradant, *cap. licèt*, & ibi *gloss. & Doctores omnes de decim. Rebuff. vbi proximè, num.* 47. *& sequent. Monet. numer.* 58. vel per colonos ad culturam reduxerint, *dicto cap. licet*, & ibi *omnes, Ruin. consil.* 163. *num.* 15. *in fine, libro* 5.

6 Nouale autem dicitur, locus nouiter ad culturam redactus, de quo non extat memoria, quòd aliquandò cultus fuerit; & de quo antè culturam nihil, aut modicum quid decimarum percipiebatur, *Cap. quid per nouale, & ibi gloss. & Doct. omnes de verb. signific. Ostien. d. cap. ex parte, num.* 1. *ad fin. Vers. sed nec intelligitur, Rebuff. d. q.* 14. *num.* 45. *Riminal. Sen. consil.* 530. *num.* 4. *lib.* 3. *Rota in Conchen. decimarum,* 25. *May,* 1601. *coram Ortembergo, Monet. d. cap.* 4. *num.* 50.

Vndè

Vnde ſi anteà Eccleſia ſolebat percipere decimas, vtpute de paſcuis, tunc non dicitur nouale; & ideò de eo decima ſoluenda eſt, *d. cap. quid per nouale, in fin. & ibi not. d. cap. cõmiſſum, & ibi Butr. num. 4. Anan. num. 2. Monet. d. cap. 4. num. 61.*

Idem dico, ſi paſcua reducantur ad culturam, *Rota in Conchen. decimarum, coram Ortembergo.*

Idem, ſi anteà colligebatur fœnum, ſi redigatur ad culturam, non dicitur ampliùs nouale, ſed de eo ſolui debet decima; licèt anteà de fœno non ſoluebatur. *Cardin. in d. Clem. 1. num. 9. Imol. ſub num. 5. de decim. Riminald. Seu. & Rota locis proximè citatis.*

7 Nouale in dubio non præſumitur; ideò allegant i incumbit onus probandi, *Panormic. d. cap. quid per nouale, ad fin. Riminald. dict. conſil. 530. num. 2.* quomodò probetur, tradunt Doct. *in d. cap. quid per nouale, Carol. Ruin. d. conſil. 163. num. 16. & 27. lib. 5.* & notandum, quòd ſi pars altera prædij fuit culta, illa trahit partem incultam, quæ ſi redigeretur ad culturam, non exindè diceretur noualis; & ideò de illa etiam decima ſoluenda foret. *Ruin. d. conſ. 163. num. 14. in fin. quòd num. 25. Verſ. octauò non obſtat,* limitat, quandò maior pars ad culturam redacta fuit.

Ciſtercienſes, & Hieroſolymitani, (quia Templarij iamdiù eſt, quòd extincti fuerunt) non tenentur ſoluere decimas de prædijs antè dictum Concilium Generale poſſeſſis, in quibus ſcilicet proprijs manibus laborant, vel quæ ſuis ſumptibus colere faciunt, vt ait *Gloſſ. in Clem. 1. verb. excolendos de decim.* nec pariter de noualibus, ſicut cæteri Religioſi. Hæc de iure communi.

De iure autem particulari, nempè ex priuilegiis, nonnullæ Religiones à decimarum ſolutione exemptæ fuerunt, vt patet ea legendo, quorum aliqua hic apponere viſum fuit.

8 Canonici Regulares Lateranen. à decimarum, & omnium præſtationum ſolutione exempti fuerunt à Sixto Quarto, *anno Domini* 1476. *decimo Kalendas Septembris, Pontificatus eius anno ſexto, per Bullam incip.* Dũ.n ad vniuerſos, *relatam tom. 1. Bullarij nuper editi Bulla* 10. *d. Pontificis*, §. 18. in his verbis: *Caeterum, vt Congregatio ipſa, & illius Canonici maioris immunitatis gratia fruantur, motu, ſcientia, & tenore ſimilibus, volumus, atque decernimus, vt ad praeſtationem, procurationum Legatorum dictae Sedis, & Nunciorum ipſius, ſeù Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel ſubſidiorum, vel prouiſionum, aut onerum quorumcunque, nec etiam ad ſolutionem decimarum, quas Papales appellãt, & quas Sedes Apoſtolica pro Chriſtianae Fidei defenſione, aut alijs imminentibus perſaepè neceſſitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati ſint: Etiam ſi per quoſcunque exemptos perſolui mandarentur, cùm quibuſuis derogatorijs, & fortioribus clauſulis. Nec eos ab eadem ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi praeſentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas, ſpecialiter, & expreſſè derogetur, & de ipſis omnimoda, & indiuidua mentio fiat.*

9 Congregatio Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, à decimarum ſolutione exempta fuit ab Eugenio Quarto, qui *anno Domini* 1434. *ſeptimo Kalendas Martij, Pontificatus ſui anno tertio*, indulſit, *vt de quibuſcunque poſſeſſionibus vbilibet conſtitutis, quę in pręſenti ſunt, & in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum, quæ prædicti Prælati, Monachi, vel perſonæ colunt, ſeù coli faciunt, aut in futurum colent, ſeù coli facient, ſiuè de hortis, virgultis, piſcationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipſorum, nullus ab ipſis, vel alijs pro eis primitias, decimas, quartas, aut alio quocunque nomine cenſeantur, exigere, vel extorquere præſumat; nec illa aliquibus ſoluere teneantur, ſiuè ad id, à quoquàm directè, vel indirectè compelli poſſint inuiti, Generalis Concilij, & quibuſcunque alijs Apoſtolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Conſtitutionibus nequaquam obſtantibus. Decernentes ex nunc irritos, & inanes quoſcunque proceſſus, & ſententias, etiam interdicti, quos, vel quas contrà inhibitiones noſtras huiuſmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.* Quod priuilegium habetur in *noua collectione Bullar. Apoſtol. pro Regular. Roder. Bulla 7. Eugenij Quarti.*

10 Monachi Congregationis Eremi Camaldulẽſis, & Congregationis Sancti Michaelis de Murano, à decimarum ſolutione exempti fuerunt à Leone X. qui has Congregationes in vnam redegit, eique nonnullas immunitates, & priuilegia cõceſſit, *anno* 1513. *quarto nonas Iulij, Pontificatus ſui anno primo*, vbi §. 29. ſic habetur. *Nec aliquod ex dictæ de nouo erectę Congregationis Monaſterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandam, ſeù ſoluẽdam aliquam canonicam portionem, ſiuè decimam, aut quid aliud, quòd eorum loco ſolui conſueuerit Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & alijs quibuſcunque perſonis, de iure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel priuilegijs quibuſcunque, aut ex quacunque cauſa, hactenùs ab eis forſan debita, ſeù quæ deberi prætendentur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, ſeù alia quacunque occaſione conceſſis, & concedendis, quomodolibet teneantur.* Refertur *in Bullario nouo, tomo 1. Bulla 2. Leonis Decimi*; cuius priuilegij vigore, *Iacobus Menoch. conſil. 276. lib. 3.* conſuluit, non ſolùm Monachos ipſos prædictæ Congregationis Sancti Michaelis de Murano; verùm etiam ipſorum Colonos pro eorũ colonica portione decimas ſoluere adſtrictos non eſſe; de qua re inferiùs hoc eodem *Quæſito*, aliqua dicentur, *num. 39. & ſeq.*

11 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ, etſi omnium Monaſteriorum ſuorum ſpeciales exemptiones à decimarum ſolutione, habeat, vt apparet *in libro Authentico, priuilegiorum eiuſdem*, qui aſſeruatur in Archiuio Vallis Vmbroſæ; tamen per Bullam Innocentij Secundi, tota Religio, cum omnibus Monaſterijs ab earumdem decimarum obligatione liberata eſt, *Anno* 1130. *ſub Datum Piſis, per manum Almerici Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalis Cancellarij, anno primo Pontificatus eiuſdem Innocentij*, in his verbis, materiam decimarum concernentibus. *Porrò fructuum veſtrorum decimas, quos vbilibet proprijs ſumptibus, laboribuſque colitis, abſq;*

Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, vel Plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendasque sancimus.

Simile Priuilegium ab eodem Pontifice, intuitu Sācti Atthonis Abbatis Generalis Vallis Vmbrosæ, & postea Pistorien. Episcopi, eidem Congregationi concessum fuit, *eodem anno Dominicæ Incarnationis 1130. Pontificatus verò primo, sub Datum Pisis*, quod asseruatur pariter in eodem Archiuio; Priuilegij autèm tenor est, *Porrò fructuum vestrorum decimas, quas vbilibet proprijs sumptibus, laboribusque colligitis, absque Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, seù etiam Plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendasque sancimus.*

A Cælestino Secundo similiter à decimarum solutione nostra Religio exempta est, vt eiusdem Pontif. *Bulla, in libro Authentico nostrorum priuilegiorum descripta, sub Datum Romę in Lateranensi Palatio, anno 1143. xv. Kalendas May, Pontificatus sui primo.*

Ab Eugenio Tertio, eodem priuilegio, *in supracitato libro contento*, similiter eximitur nostra Cōgregatio ab obligatione soluendi decimas, vt in *Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum, apud Marturam Kalendas Februarij, anno 1146. Pontificatus verò secundo*, ostenditur.

Alia priuilegia totam nostram Congregationē à prædictis decimis vniuersaliter, & multa alia speciales Abbatias, & Monasteria, & alia membra eiusdem Congregationis eximentia, breuitatis causa omittuntur; videantur in *supradicto libro, & Archiuio Vallis Vmbrosa.*

12 Idem priuilegium concessum fuit Cisterciensibus à Martino Quinto, in hæc verba. *Martinus Episcopus, &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filijs Abbatibus, Prioribus, Decanis, &c. mandamus quatenùs Abbatem Cisterciensem, & omnes Abbates, Priores, Abbatissas, ac omnia, & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis præsentia, & futura, vbicunque pro tempore consistentia, à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis antè, & post Concilium Lateranense, quàm de cætero, etiam de nonalibus, siuè post Concilium huiusmodi acquisitis, & acquirendis, quæ proprijs sumptibus excolunt, seù excolent; quàm aliàs quomodocunque, vel qualitercunque excolentur; & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hactenùs percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omninò seruetis immunes, &c. 9. kalen. Octobr. Pontif. anno septimo:* hoc priuilegium refertur à Roderic. loco citato, *Bulla quinta, dicti* Pontificis, & à *Renat. Choppin. de sacra Politia, libro 3. titulo 2. num.* 8.

13 Simile priuilegium concessum est Congregationi Cœlestinorum à Gregorio Decimo, *anno 1242. vndecimo kalendas April. apud Lugdunum*; ac paulò post à Cœlestino Quinto, eius Ordinis institutore, *quinto kalendas Octobris, anno 1294.* vt refert *Renatus Choppinus Monast. libro secundo, titulo primo, numero quinto*; asserens canonizatam fuisse *Arest. Cur. Parisien. die vigesimanona Februarij* 1600. Denique aliud huiusmodi priuilegium illis concessum fuit ab Eugenio Quarto, in hæc verba. *Eugenius Episcopus, &c. Sanè de fructibus terrarum, & possessionum vestrarum, ac etiam nonalium, quæ proprijs manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios excoli facietis in proprijs prædijs, seù etiam alienis, siuè de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum; nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere praesumat; à quarum præstatione, vos totaliter liberamus*, sub *Datum Florentiæ, anno 1415. quinto Kalendas Nouembris*, Pontificatus *sui anno quarto*. Ità refertur *à Roderico, vbi proximè Bulla decimaoctaua Eugenij Quarti.*

14 Cluniacenses itidem à lege soluendi decimas de prædijs, quæ suis manibus, aut sumptibus excolunt, exempti fuerunt ab Innocentio Secundo, qui concessit, *Vt Fratres Cluniacenses, nonsolùm omnium Parochiarum suarum decimas susciperent; sed etiam quas proprijs excolebant sumptibus, retinerent*, vt refert *Renatus Choppinus*, vbi proximè.

15 Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti, exempti sunt à distributionibus, & partitionibus subsidiorum, & decimarum, & aliorum onerum, Apostolica auctoritate impositorum, vt *in Bulla Clementis Septimi, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1530. die 8. Decembris*, continetur; quæ Bulla extat *in noua collectione Bullar. tomo 2. Bulla 7. eiusdem* Pontificis, sub his præcisis verbis. *Cùm itaque sicut Nobis exponi fecistis, licèt vos ratione vestrorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Regularium, decimas, subsidia, & alia onera, in partibus illis Apostolica auctoritate, & pro tempore impositas hactenùs libenter persolueritis, & in futurum persoluere, prout vos tangit, intendatis: nihilominùs diuisiones, seù distributiones, calculi repartitiones nūcupatas, decimarum, subsidiorum, & onerum huiusmodi, per locorum Ordinarios, & seù Capitula Cathedralium Ecclesiarum, in quorum Ciuitatibus, & Diœcesibus, Monasteria, Prioratus, & loca Regularia vestra consistunt, quandoque non vocatis, quorum interest fiant repartitionem ipsam distributores, & partitores non habita notitia, seù vera informatione fructuum, & onerum Ordinariorum Monasteriorum, Prioratuum, & Regularium locorum huiusmodi, quæ parte non audita, debite haberi non potest, Monasteria, Prioratus, & loca eadem, plerumque adeò grauent; vt Abbates, seù Priores, aut Abbatissæ, seù Priorissae, ac Conuentus nonnullorum ex Monasterijs; Prioratibus, & locis ipsis, onera sibi impartita vix supportare possunt, & si quid in distributione, & repartitione decimarum, subsidiorum, & onerum eorumdem pro tempore facienda, vos per locorum Ordinarios, & Capitula huiusmodi, seù distributores, & partitores, per eos, vel per alios deputatos pro tempore vocari deberitis; & audiri decerneretur; profectò ex hoc erroribus partitionum, & grauaminibus huiusmodi opportunè obuiaretur: vosque compartita vobis onera, libentiùs persolueretis, ac debito iustitiæ, quae in omni actu eos, quorum interest, vocari exigit, legitimè satisfieret; Nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in praemissis, ex iustitiae debito prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui*

Reli-

Religioni debitos, aut à grauaminibus, & dispendijs releuentur, nostri ministerij partes libenter impartimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in distributionibus, & partitionibus decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum dicta auctoritate pro tempore impositorum, & imponendorum, seù illorum taxa facienda; vos, prout singulos vestrum tangit, & concernit in futurum per Ordinarios, & Capitula, siuè distributores, & partitores, aut taxatores huiusmodi, ac alios, ad quos spectat, seù spectabit pro tempore vocari, & audiri, ac taxationibus, partitionibus, & distributionibus interesse debeatis; & taxationes; ac distributiones ipsae, aliter, pro tempore factae, in his, quæ ad eos, qui vocati, & auditi non fuerint, spectant, nullius sint roboris, vel momenti; ac non vocati, ad illorum solutionem non teneantur, nec ad id à quoquam compelli possint. Sicque per quoscunque Iudices, tàm Ordinarios, quàm Delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, declarandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, declarari, & diffiniri debere: ac quidquid secùs super ijs, à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

16 Abbates, & Monachi Praemonstratenses sunt exempti à solutione decimarum suorum noualium, vt apparet *ex Bulla Vrbani Tertij, sub Datum Veronæ, quarto Idus Iunij, 1587. Pontificatus eius anno secundo*; & reperitur in libro, qui inscribitur *Pontificum diplomata, præfati Ordinis, sub numero vigesimo*, cuius formalia verba sunt. *Sanè propositum est coram Nobis, per Venerabilem Fratrem nostrum Concordium Euastiunum Episcopum, quòd quidam ex Clero, vel ex ordine Monachorum, eo vos intuitu, super noualibus decimarum exactione fatigant, quòd hominibus illis, à quibus extirpanda nemora, vel alia loca inculta recipitis excolenda, censum, seù partem aliquam frugum, pro rei proprietate confertis, & ex eo libertatem ab Ecclesia Romana vobis indultam, quæ vos à decimis noualium praestandis absoluit, infringere moliuntur. Quia igitur talis eorum instantia ratione non nititur, auctoritate Apostolica interdicimus, nè quisquam vos ex huiusmodi causa super decimis vestrorum noualium, & quę proprijs manibus, aut sumptibus colitis, audeat infestare.*

17 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis, à decimarum solutione, soluta fuit à Cælestino Tertio, *Anno* 1097. vt apparet *in Bulla eiusdem Pontificis, quae est tertia in ordine, in Tomo primo Bullarij noui Laertij Cherubini, sub Datum Laterani, eodem anno, quarto Nouembris, Pontificatus sui septimo*, cuius verba exemptionem decimarum indicantia sunt. *Sanè noualium vestrorum, quæ proprijs manibus, aut sumptibus colitis, siuè de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere praesumat.*

Abbates, & Monachi Montis Olíueti, à Pio Secundo soluti fuerunt à solutione, & præstatione quarumcunque decimarum, de fructibus terrarum, & possessionum eorumdem, vt habetur *ex Bulla eiusdem Pontificis, quae est nona, in ordine apud Laertium Cherubinum, tomo primo*, quæ Bulla ædita fuit ab eodem Pontifice, *Petreoli Senensis, Anno* 1462. *tertio Nonas Octobris, Pontificatus sui quinto*, cuius verba, rem præsentem indicantia sunt. *Et insuper Abbatem, Priores, Conuentus, Monasteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiusmodi à quarumcunque praedialium, & aliarum decimarum, necnon subsidiorum, prout hactenùs consuetum est, ac etiam canonicae portionis, seù quartae locorum Ordinarijs faciendae dumtaxat, solutione, & contributione absoluimus, & penitùs liberamus.*

Ità etiam, quòd ipsi Abbates, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à solutione, seù præstatione quarumcunque decimarum, de fructibus terrarum, hortorum praedictorum, siuè possessionum suarum, quas possident, & in futurum (praestante Domino) poterunt adipisci, quas, seù quos proprijs manibus, & sumptibus colunt, vel per boues suos, aut alios, & sumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, seù nutrimento Animalium suorum, sint prorsùs exempti.

18 Congregatio Syluestrinorum per Innocentium Quartum liberantur à solutione Decimarum, eorumdem Noualium, quæ propriis manibus, & sumptibus coluntur, vt fatetur eiusdem Pontificis *Constitutio, quinta in ordine, apud Laertium Cherubinum, tomo primo Bullarij noui*, quæ Constitutio ædita fuit Lugduni, *Anno* 1247. *quinto kalendas Iulij, Pontificatus sui Anno quinto*, cuius verba ad rem nostram sunt. *Sanè noualium vestrorum, quae proprijs manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenùs non percepit, siuè de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.*

19 Canonici Regulares Sancti Saluatoris, à decimarum solutione, & ab aliis oneribus exempti sunt à Iulio Secundo, *Anno Domini* 1512. *quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui nono*, sicut eiusdem Pontificis Constitutio, *sub Datum Romae, apud Sanctum Petrum*, quæ est *trigesima apud Laertium Cherubinum, tomo primo Bullarij noui*, ostendit his verbis. *Nec aliquid ex dictae Congregationis, & earum Monialium, siuè Sororum, & Monasterijs, Prioratibus, Grangijs, membris, mansualibus, & locis prædictis ad dandum, seù soluendum aliquam canonicam portionem, siuè decimas, aut quidquam aliud, quod eorum loco solui consueuerit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegijs, Vniuersitatibus, Communitatibus, & Fabricis, & alijs quibuscunque personis, de iure, vel de consuetudine, aut statutis, vel priuilegijs quibuscunque, ex quacunque causa hactenùs ab eis forsan debita, seù quę deberi praetenderetur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donationibus, & legatis, tàm in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, seù aliàs quacunque occasione concessis, & concedendis, etiam si fortè per Nos, vel per Sedem praedictam de legatis, piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie decima, vel alia portio, seù quota alteri piae, vel non*

piae rei, ex quauis causa habendis, & praesertim Ecclesiae Sancti Petronij Ciuitatis nostrae Bononiensis concessa fuißent, aut in futurum concedi, seù solui, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos huiusmodi, ac Moniales, siuè sorores, & praedictas personas oblatas vtriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca; & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum fauorem disposita, in concessionibus, & mandatis huiusmodi includi, seù comprahendi non debere.

20 Monaci Sancti Basilii eximuntur à decimarum solutione postremò à Gregorio Decimotertio; dico postremò, quia exemptiones, immunitates, & priuilegia antiquorum Monachorum Sancti Basilij, qui iam floruerunt in Asia, Palæstina, Thracia, omnibusque partibus Orientalibus, mihi incognita sunt; ideò exemptionem eisdem Monachis à Gregorio supradicto concessam, *Anno 1567. octauo kalendas Iulij, Pontificatus sui sexto*, hic recensebo, quoad illa verba, quæ decimarum exemptionem respiciunt. *Postremò animaduertentes, eosdem de Cardon, & Gualleguillos, post praetensam professionem in dicti Matthaei manibus, sicut praefertur, omissam, pro verè professis habitos fuisse decernimus, illos iuxtà exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Basilij, vel alias concessa ad solutionem decimarum, frugum, & animalium, ac aliarum rerum, quae ex suarum manuum labore, à die professionis praetensae huiusmodi, vsque ad haec tempora collegerunt, ac in posterùm vsque ad noua professionis tempora colligent, vel administrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuisse, aut esse, nec ad id per locorum Ordinarios, aut alios quoscunque, ad quos decimarum earumdem collectio spectat, cogi, siuè compelli posse. Irritumque, & inane, quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quin etiam eos vniuersos, & singulos à solutione praedicta absoluimus, & liberamus.*

21 Abbas Sancti Antonii Viennensis, eiusque Ordo, exemptionem decimarum, à Clemente Septimo obtinuit, vt habetur ex *Bulla eiusdem Pontificis secunda in tomo primo Bullarij noui, Laertij Cherubini; sub Datum Romae, apud Sanctum Petrum, Anno 1523. sexto kalendas Decembris, Pontificatus sui anno primo*, per hæc verba: *Eamque à quibusuis impositionibus, Apostolica, vel Ordinaria, aut alia auctoritate, quacunque ratione impositis, necnon decimis, oneribus, & alijs grauaminibus, & solutionibus exemissent.*

22 Prælati, & Fratres Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Ordinis Sancti Augustini, obtinuerunt exemptionem à decimarum solutione à Gregorio Vndecimo, anno 1373. vt manifestè colligitur in *Bulla, quae est tertia eiusdem Pontificis, in tomo primo, Bullarij noui Laertij Cherubini, sub Datum apud Pontem Sorgiae, Auinionensis Dioecesis, decimosexto Kalendas Iulij, eodem anno, Pontificatus* verò *tertio*, in his verbis. *Exhibita siquidem Nobis pro parte vestra petitio continebat, quòd licèt omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum vestrorum, vnà cum eleemosynis, quae nobis à Christifidelibus largiuntur (victu, & vestitu vestris dumtaxat deductis) in redemptionem Fidelium Christianorum, qui per inimicos eiusdem Fidei, captiui detineatur, conuerti debeant, & etiam conuertantur; tamen decimas, redditumm, & prouentuum Ecclesiasticorum, Regibus, & alijs Principibus conceßas, leuari, seù exigi contingit, & Collectores decimarum huiusmodi, vos ad solutionem, seù praestationem decimarum ipsarum compellant: quarè pro parte vestra Nobis extitit humiliter supplicatam, vt cùm Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, de Calatraua, & de Monasteria domorum Magistri, & Fratres à solutione, seu praestatione decimarum exempti sint, penitùs, & immunes, Vos, vt circà redemptionem Captiuorum ipsorum, meliùs, & liberiùs insistere valentis, à praestatione, seù solutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes vobis super hoc paterna sollicitudine prouidere, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod vos de vestris introitibus, ac Beneficiorum, Domorum, & aliorum locorum ipsorum fructibus, redditibus, seù prouentibus praedictis, decimam huiusmodi, cùm ipsam quibuscunque Regibus, seù Principibus, aut alijs quibuscunque per Sedem Apostolicam concedi contigerit in futurum, soluere, seù praestare, aut in ea cum alijs personis Ecclesiasticis contribuere minimè teneamini, neque ad id, à quoquo compelli possitis, per litteras Apostolicas, sub quacunque forma, vel expressione verborum concedendas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus vestris huiusmodi mentionem, deuotioni vestrae, auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore praesentium indulgemus: decernentes suspensionis, interdicti, si quas contrà vos, vel aliquem vestrum, aut Domus, seù alia loca vestra praedicta, per quoscunque occasione praemißa ferri contigerit, seù etiam promulgari irritas, & inanes.*

23 Ordo Minimorum Sancti Francisci de Paula exemptus est à decimis, & oblationibus à Iulio Secundo, vt *eiusdem Pontificis Bulla testatur, sub Datum Romae, apud Sanctum Petrum, anno 1506. quinto kalendas Augusti, Pontificatus sui anno tertio.* Iste enim Summus Pontifex exemit prædictum Ordinem, non solùm quoad Ecclesias, & Oratoria, & alia loca iam recepta, sed etiã recipienda, sub his verbis. *Necnon Ordinis Minimorũ huiusmodi Ecclesiae, & Oratoria, & loca tàm recepta, quàm recipienda, tanquàm Sedis, & Ecclesiae Romanae huiusmodi specialia Oratoria Ecclesiae, domus, & loca, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis, prorsùs ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seù iurisdictione perpetuò libera sint, & esse censeantur; ac sub Beati Petri, & dictae Sedis, & nostra protectione immediatè subiaceant. Ipsiusque Ordinis Minimorum Fratres, pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis, & alijs quibuscunque bonis Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Ecclesijs huiusmodi pro tempore relictis, & legatis; ac super luminaribus, & alijs rebus diuino cultui pro tempore dicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere mi-*

nimè

nimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuſcunque nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari. Refertur à *Lauren. de Peirin. tom. 1. priuilegiorum dicti Ordinis Bulla ſecunda eiuſdem Pontificis, §. 19.*

24 Fratres Cruciferi ſunt exempti à ſolutione decimarum, per Bullam Vrbani Tertij, *ſub Datum Veronæ, 7. kalendas Aprilis, Anno Domini 1187. Pontificatus verò eius ſecundo*; cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. *Sanè noualium veſtrorum, quæ proprijs manibus, vel ſumptibus colitis, ſiuè de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat*; habetur apud *Laertium Cherubinum, tom. 1. Bullar. nou. Conſtit. 1. eiuſdem Pontif.*

25 Fratres Carthuſiani ſunt exempti à ſolutione primitiarum, & decimarum, per Conſtitutionem Martini Quinti, *ſub Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 8. Kalendas Octobr. 1422. Pontificatus eius anno tertio*; cuius formalia verba ſunt hæc: *His itaque conſiderationibus inducti, Religionis eiuſdem perſeuerantiam, ac perſonarum, ſub illius habitu diuinæ vacantium ſeruituti vtilitates, & commoda ſinceris affectibus procurantes; maioris, & aliarum quarumcunque domorum prædicti Ordinis, vbilibet conſiſtentium Priores, & Fratres, præſentes & poſteros, à præſtatione, & ſolutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, prouentibus, ex eorum pratis, paſcuis, terris, vineis, hortis, agris, ſyluis, nemoribus, montibus, alijſque prædijs, & poſſeſſionibus, in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentibus, tam antè, quàm etiam poſt Generale Concilium habitis, vel acquiſitis, illis videlicet, quæ de præſenti, manibus proprijs, aut eorum laboribus, vel expenſis excolunt, vel excoli faciunt in futurum; necnon à fœtibus animalium eorumdem, debitarum, auctoritate Apoſtolica perpetuo immunes reddimus, & conſtituimus, & liberamus; ac etiam immunes, & liberos eſſe volumus, ac decernimus, & cenſemus: eiſque nihilominùs, nè primitias huiuſmodi cuiquam ſoluere, vel præſtare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant compelli, tenore præſentium indulgemus*: *In Bullar. nouo Laer. Cherub. tom. 1. Conſtitut. 1. eiuſdem Pontif.*

26 Fratres Prædicatores à ſolutione decimarum eximuntur per Conſtitutionem Gregorij Vndecimi, ſub *Datum Auinioni, 2. Nonas Martij, Pontificatus eius anno quarto*; cuius formalia verba ad rem noſtram ſunt. *Cæterùm, cùm humilitas veſtra ſibi de latitudine Orbis terræ, nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cœleſtium, duxerit ſeruandum. Nos piè volentes, quòd illorum fructus veſtræ paupertatis vſibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis veſtris, nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus; diſtrictiùs inhibendo, nè quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat*; habetur in *Bullario nouo Laert. Cherub. tom. 1. Conſtitut. 7. eiuſdem Pontif.*

27 Fratres Minores Conuentuales Ordinis Sancti Franciſci, exempti ſunt à ſolutione decimarum, à Sixto Quarto, vt teſtatur eiuſdem *Conſtitut. 5. in ordine Bullar. noui Laert. Cherub. tom. 1.* quæ Conſtitutio eſt ſub *Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini milleſimo, quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto, pridie kalendas Septembris, Pontificatus ſui anno quarto*; cuius formalia verba ad rem ſunt. *Et ſi fortè contingat, per Nos, vel Sedem Apoſtolicam, de piè legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ cauſæ, ex quauis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in poſterum concedi, & ſolui, aut dari mandari contingeret, Fratres prædictos, & illorum domos, ac eis legata, & relicta, aut alias in eorum fauorem diſpoſita, in conceſſione, & mandatis huiuſmodi decernimus, & volumus non includi, niſi de ipſis Fratribus, & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.*

Indultum verò eiuſdem Clementis Prædeceſſoris, de decimis non ſoluendis, ad quæcunque bona dictorum Fratrum, & quaſcunque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ Fidei defenſione, aut alijs imminentibus perſæpè neceſſitatibus indicit, & quæcunque alia onera motu, & ſcientia prædictis extendimus; decernentes ipſos Fratres Minores, etiam ſi per quoſcunque exemptos, & Mendicantes ſolui mandarentur, cum quibuſuis derogatorijs, & fortioribus clauſulis, ad illorum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus, non per generales, aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed aliàs ſit derogatum, ſpecificè earum de verbo ad verbum, inſerto tenore.

28 Societas Ieſu, per memorabilem Bullam Gregorij Decimitertij, eximuntur à ſolutione decimarum; & per eamdem Bullam expreſsè derogatur *cap. nuper de decimis*; licèt enim à fel. record. Pauli Tertij Societas prædicta à ſolutione decimarum, & aliorum onerum, liberata fuerit; nihilominùs Conſtitutionem hanc ſupradicti Gregorij, hìc tantùm innuere libuit, quæ breuitatis cauſa omittitur, maximè cùm impreſſa extet apud *Roderic. in Collect. Priuileg. Regular. Bulla 21.* eiuſdem Gregor. ſub *Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris, die primo Ianuarij, 1578. Pontificatus ſui anno ſexto.*

29 Moniales Sanctæ Claræ, per priuilegia Sixti IV. Leonis Decimi, Clementis Septimi, & Pauli Tertij, confirmata à Gregorio XIII. de quibuſcunque terris, & poſſeſſionibus ſuis, quas per ſe, vel colonos, vel ſeruitores excoli, & cultiuari faciunt, aut in poſterùm fecerint, nullas decimas, & primitias Parochialibus Eccleſiis, & aliis perſoluere tenentur; nec ipſæ, aut poſſeſſionum earumdem coloni ad earum ſolutionē à quocunque cogi poſſunt: refertur à *Roderico quæſt. Regular. tomo 2. q. 44. art. 5. & tom. 3. quæſt. 34. art. 16.* & à *Rota in vna Conchen. exemptionis decimarum, 30. Ianuarij, 1589. coram Orano*; quæ eſt *deciſio 240. part. 4. Diuerſ.* & canonizatur ab eadem *Rota in eadem cauſa, 12. Maij, 1623. coram bon. mem. Buratto.*

30 Circà quæ priuilegia, noto primò; quòd per ea Summus Pontifex ritè potuit Religioſos præfatos

à decimarum solutione eximere; nam licèt decimæ dicantur esse de iure diuino, *cap. tua, de decim.* cum simil. inde fit, vt ius decimarum in totum per Summum Pontificem tolli nequeat; quibusdam tamen personis remitti potest, *Glossa in cap. à nobis, in verb. exemptus*, quam sequuntur ibi, *Ostien. Ioan. Andr. & Panormitanus, extrà de decimis*, latè *Dec. consil. 113. num. 3. Rebuff. tract. de decim. quæst. 13. num. 103. Ferrett. consil. 123. num. 5. Soccin. Sen. consil. 297. num. 5. lib. 2. Menoch. in suprà citato consil. 176. num. 1. lib. 2.*

31 Secundò noto, quòd per ea non solùm Religiosi, verùm etiam ipsorum coloni, pro eorum portione colonica, decimas soluere non tenentur; nã (iuxtà distinctionem, *Gloss. in clement. 1. verb. excolendas, in fin. de decim.*) quandò priuilegium immunitatis, à decimarum solutione est reale, compræhendit etiam colonos partiarios; secus, si sit personale; quam distinctionem approbarunt ibi, *Cardinal. quæst. 22. Imol. & Vitalin. num. 11. Rota decis. 4. tit. de priuileg. in antiq. Panormit. consil. 9. in secundo dubio, lib. 1. & in cap. ex parte, il primo, num. 4. de decim. Soccin. Sen. dicto consil. 297. num. 5. lib. 2. Ruin. consil. 157. num. 9. lib. 3. Ferrettus dicto consil. 123. num. 6.* & alii.

Sed prædicta priuilegia censentur realia, non
32 autem personalia; quia priuilegium concessum Ecclesiæ, Ciuitati, & aliis personis, quæ nunquàm moriuntur, censetur reale, *Gloss. in l. forma, §. quamquam, ff. de censibus, Imola in l. quia tales, ff. solut. matrimon. Ancharan. consil. 327. col. 2. Decius consil. 262. col. 2. versic. 2. videtur, Natta consil. 163. num. 16. & alij relati à Menoch. dicto consilio 176. num. 8.* vbi consuluit ad fauorem colonorum, vigore suprà adducti priuilegii, Monachis Sancti Michaelis de Murano, à Leone Decimo concessi.

Contrarium tamen, quòd scilicet priuilegia exemptionis à solutione decimarum sint personalia, non autem realia, & ideò non transire ad colonos, vel arrendatarios, seù emptores prædiorum, seù fructuum, decisum est à *Rota in vna Placentina decimarum, 17. Decembris, 1584. coram Blanchetto*, quam decisionem refert, & approbat *Seraphin. decis. 827. num. 2. Ptolom. decis. 94.* eadem *Rota in Pampilonen. decimarum, 15. Decembris, 1615. coram Reuerendiss. P. D. Coccino, & decis. 23. par. 2. diuers.*

33 Tertiò noto, quòd exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione. *Ioan. Andr. in cap. dudum, num. 5. versic. ratio diuersitatis, de priuileg. Rota in vna Valentina decimarum, 28. Nouembris, 1603. coram Lancillotto, relata per Marchesan. tom. 1. fol. 639.* quam mihi in calce huius Quæsiti referre visum fuit.

Ideò priuilegia eximentia à solutione decimarũ non sunt amplianda, sed strictè interpretanda, vt minùs lædant, quàm fieri poterit, *Seraphin. decis. 827. num. 1.*

34 Vnde priuilegia eximentia à solutione decimarum non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de hac re mentio fiat. Quia licèt huiusmodi com-
35 municatio illi, ad cuius fauorem emanauit, regulariter tribuat omnia priuilegia, quæ communicantur, perindè, ac si specificè, concessa fuissent;
36 *Oldrad. consil. 10. & alij*; nihilominùs non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertii, iuxtà notata per *Doctores in l. 1. ff. de legat. 1.* & ibi *Ias. num. 2. & 21.* & alios adductos *per Rot. in dicta Valentina decimarum, num. 2.* vbi *num. 6. versic. non obstat*, firmatur id procedere, etiam si inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à solutione decimarum.

37 Quartò noto, quòd priuilegium exemptionis à solutione decimarum concessum alicui Ordini, per non vsum vnius Monasterii non censetur sublatum, etiam respectu illius Monasterii in quo priuilegium non fuit in vsu; nam per vsum aliorum Monasteriorum ius illius Monasterii præseruatum censetur, non secùs ac ius patronatùs, quòd per exercitium vnius ex compatronis aliis præseruatur, *Panormitanus consil. 54. lib. 1. Roch. de Curt. de iurepatronat. in verb. competens, num. 42.* Atque ità in terminis firmauit, *Rota coram Seraphino, decis. 951. num. 2. & dicta decis. 240. lib. 4. Diuers. num 6. & in d. Conchen. decimarum, 12. Maij, 1623. coram bon. mem. Buratto.*

38 Decisio Sacræ Rotæ Romanæ, *in vna Valentina decimarum Veneris 28. Nouembris 1603. coram Cardinali Lancellotto iuniore.*

Communicatio priuilegiorum per S.D.N. concessa Ordini S. Hieronymi, quamuis sit cum amplissimis verbis concepta; & licèt virtus similis communicationis ea sit, vt illi, ad fauorem cuius emanauit, tribuat omnia priuilegia perindè, ac si specificè concessa fuissent, vt per *Oldrad. cons. 100. cum aliis allegatis*, & de simili priuilegio exemptionis, tradit *Paris. cons. 22. num. 1. lib. 4.* tamen in casu, de quo agitur, Domini censuerunt communicationem prædictam non comprehendere exemptionem à solutione decimarum, de qua nulla fuit in ea facta mẽtio. Fundamentum resolutionis fuit; quia huiusmodi communicationes, siuè adæquationes, non extenduntur ad ea, quæ non solent concedi, vel saltèm cùm magna difficultate conceduntur, etiam in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxtà notata per *Doctores in l. 1. ff. de legat. 1.* vbi *Ias. num. 21. & 22. Socc. Iun. num. 43. Ant. de Butr. cons. 19. num. 9. Natt. cons. 4. num. 6.* & sensit *Rota in causa Cantien. seù nullius iurisdictionis 22. Ianuarij 1577. coram bon. mem. Cantuccio*; huiusmodi autem est exemptio à solutione decimarum; nedùm quia læditur ius tertii, cùm præiudicetur illis, qui habent intentionem fundatam de iure communi, vel aliàs; & in Hispania ferè omnium Ecclesiarum fructus consistãt in decimis debitis, vigore antiquarum donationum, de quibus sæpè dictum fuit in Rota: sed etiam quia talis exemptio, non solet, nisi cum magna difficultate, & causæ cognitione concedi *Io. Andr. in cap. dudum num. 5. vers. ratio diuersitatis, de priuilegijs*:

Neque

Neque verisimile est, Papam sub inuolucro verborum voluisse ita enormiter Ecclesias lædere, prout iam consideratum fuit *in allegata causa Cosfinen.* id quod eò magis dicendum est: tùm quia in hac materia exemptionis, in qua cùm tractetur de subtractione iuris alterius, priuilegia non sunt amplificanda, sed strictè interpretanda, *Oldrad. cons. 286. Roman. cons. 180. in fine. Abbas in cap. licet num. 2. de decimis*, & fuit dictum in causa *Carthaginen. decimarum 10. Iuny 1588. coram Reuerendiss. Alexandrino*; tùm quia priuilegia loquuntur, tàm de bonis emptis, quàm de emendis, contrà *cap. nuper de decimis*, quod cùm contineat dispositionem Conciliarem, non tollitur, nisi fuerit ei specificè derogatum, *cap. ex parte, de Capell. Monach. Oldrad. cons. 306. Caputaquens. decis. 176. & 268. par. 1.* vt fuit dictum *in causa Vlisbonen. decimarum 5. Nouembris 1574. coram Orano*, & *in causa Oriolen. decimarum 21. May. 1576. coram bon. mem. Orano*, & alias sæpè; tùm etiam, quia Papa non habuit notitiam in specie, quòd priuilegia communicata continerent exemptionem à decimis, cùm gratia fuerit concessa sinè causæ cognitione, sicut colligitur ex quo communicantur priuilegia, in quibus fuerint communicata, etiam alia priuilegia concedenda, respectu quorum non potuit adhiberi causæ cognitio, cùm de eis Papa notitiam habere non potuerit. Item ex clausula illa, quatenùs *Decretis Sacri Concily Tridentini*, & Regularibus institutis ipsius Ordinis contraria non existant, quæ non apponitur in gratijs, quæ ex certa scientia conceduntur: quia quando Papa habet certam scientiam, & adhibet causæ cognitionem, scit per eam cognoscere an priuilegia sint contrà Decreta Concilij, & Regularia instituta, vt fuit consideratum in causa *Burgen. iurisdictionis 5. Ianuarij 1589. coram bon. mem. Bubalo*, & de simili clausula, quatenùs licita, & honesta, quæ apponatur confirmationi in forma communi, non autem illi, quæ appellatur ex certa scientia, fuit dictum *in causa Conchen. iurisdictionis 2. Aprilis 1593. coram Illustrissimo Mantica*.

Non obstat, quòd fuerint communicata priuilegia Gregor. XI. & Sixti Quinti quæ nihil aliud continent, quàm exemptionem à decimis; quia mentio istorum priuilegiorum non fuit facta specialiter, & sigillatim, sed in genere, vnà cum alijs priuilegijs concessis ab alijs Summis Pontificibus; & ideò Pontifex potuit credere, quòd aliud continerent, quàm exemptionem à decimis; nam in Papa præsumitur ignorantia priuilegiorum, iuxtà notata communiter per *Doct. in cap. 2. de constitut.*

Neque obstat clausula (quorum tenores) quæ solet operari perindè, ac si totus tenor priuilegiorum fuisset de verbo ad verbum insertus, *ex cons. Ant. de Butr. 2.* quia fuit responsum pluribus modis; & primò, quià operatur, vt censeatur insertus tenor priuilegiorum, quæ communicantur, eorum tamen, ad quæ se extendit communicatio, non autem eorum, quæ in communicatione absq; speciali expressione comprehendi non solent; cùm hæc clausula non alteret dispositioné, sed verè operetur ad excludendum subreptionem, vt fuit resolutum *in causa Abulen. iurisdictionis 28. Ianuarij 1588. coram Orano.*

Secundò, ista clausula non operatur quotiescunque si concedens notitiam habuisset verisimiliter non concessisset, vt fuit resolutum *in causa Romana secretariatus 10. Aprilis 1592. coram Reuerendissimo Alexandrino*; prout nequè supplet defectum intentionis, *Paris. cons. 74. num. 55. lib. 4. & cons. 1. num. 96. lib. 1.* & fuit dictum *in causa Cauen. pensionis 19. Ianuarij 1561. coram bon. mem. Illustrissimo Lancellotto.*

Tertiò, talis clausula de sui natura non operatur circà non expressa, *Dec. cons. 142. nu. 7. vers. non obstat*, & dicitur *in dicta causa Cauen.* nequè in his, de quibus non est facta aliqua mentio, itàut de eis saltèm in genere Papa cogitare potuerit, *Caputaquen. decis. 121. par. 1.* & licèt in communicatione adsint verba exemptionis, immunitatis &c. tamen non debet intelligi de exemptionibus à solutione decimarum, sed de alijs, quæ solent de facili concedi, vt supra dictum est.

Denique clausula ista, non inducit certam scientiam concedentis, nec facit quòd censeatur adhibita causæ cognitio, *Ferret. cons. 38. num. 20.* & fuit dictum *in allegata causa Conchen. iurisdictionis 2. Aprilis 1593. coram Illustrissimo D. Cardinali Mantica*: cùm enim non fuerit insertus tenor priuilegiorum, neq; effectualiter narratum; gratia non dicitur ex certa scientia, nec concessa cum causæ cognitione; nisi constet Papam vidisse priuilegia, vel per suos officiales fuisse discussa, vt fuit dictum *in causa Caluaten. iurisdictionis 26. Ianuary 1587. coram D. de Rubeis, & in supradicta Romana secretariatus coram Reuerendissimo D. Alexandrino*: sed hic certa scientia, & causæ cognitio, quoad exemptionem à decimis, omninò excluditur, ex attestatione duorum Illustrissimorum Cardinalium, ad quorum relationem fuit hæc communicatio per S. D. N. expedita, asserentium non fuisse de ipsorum intentione, quòd communicaretur exceptio à decimis; immo ab eis fuisse deletam clausulam (& respectu decimarum) quæ fuerat in minuta supplicationis apposita; & sic sublata sunt omnia in contrarium adducta.

39 Quibus omnibus, sic adnotatis, remanet dicendum, quòd Prælati admoneant subditos suos Prædicatores, & Confessarios, (& maximè Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum,) vt hortentur fideles ad solutionem decimarum in concionibus, & confessionibus, & similiter admoneant supradictos Confessarios, & Prædicatores, si aliquid in confessionibus, & concionibus dicant, quòd eosdem fideles à solutione decimarum retrahat, eosdem Prædicatores, & Confessarios in excommunicationem incidere.

Ostenditur prima pars huius propositionis, *ex cap. discretioni vestræ, de decimis lib. 6.* ibi enim Gregorius IX. mandauit districtè Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ne talia, quæ audientes, à decimarum, seù aliarum rerum Ecclesijs debitarum solutione retrahant, vel aliàs animas corrumpant audientium in sermonibus suis, vel alibi proponere præsumant; immo verbo, & opere inform-

ment

ment eosdem, vt ad solutionem prædictorum promptæ voluntatis animo sint intenti. Et pręterea Leo V. in Concilio Lateranen. statuit, quòd Fratres Confessores teneantur hortari, & monere, etiam sub onere conscientiarum suarum, illos, quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscunque status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas, siue aliam bonorum suorum, seu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerant: ipsisq; illas soluere recusantibus absolutionem denegare; & quòd super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur; habetur *in supplemento fol. 26. concess. 82. & in Compen. priuileg. verb. decimæ §. 14.* Circà quod est aduertendum, quòd, ad tollendum scrupulum, Eugen. IV. concessit, quòd Fratres Minores non teneantur facere conscientiam de decimis in confessionibus, nisi quando fuerint requisiti ab Ordinarijs, & quòd tunc sufficiat dicere, facio tibi conscientiam, & inducere peccatorem quantum potuerint, ad soluendum; non tamen propter hoc teneantur retinere absolutionem; habetur in *Monument. Ord.* & refertur in *Compend. verb. absolutio quoad seculares §. 2.* super quod videantur quæ dicit ibi priuilegiorum Collector. Quo verò ad secundam partem, quòd in excommunicationem incidant Religiosi, qui concionantur, vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos audientes à solutione decimarum, quæ debentur Ecclesijs, habetur expressè in *clem. cupientes. de pæn.*

His omnibus explicatis, superest difficultas; Vtrùm ex bonis sub aliena Parochia situatis, & alicui Abbatiæ, seu loco exempto relictis decima solui debeatur, quibus, & quando: vide optimam Sacræ Rotæ decisionem, quæ (eò quòd nouissima extat, & in re practicabili loquatur, ac sæpè in Abbatum, & aliorum Prælatorum, tàm Regularium, quàm secularium Monasterijs, & Ecclesijs exemptis illius casus eueniat) ideò illam hoc in loco ad maiorem studentium commoditatem inserere, operæpretium duxi in hunc, qui sequitur, modum.

R. P. D.

COCCINO S. ROTAE DECANO

Abulen̄ Decimarum.

Veneris 17. Decembris 1627.

Didacus de Villalba, & Anna de l'Anguila Coniuges Incolæ Ciuitatis Abulen̄ assignarunt pro dote Capellæ maioris Monasterij S. Mariæ de Monte Carmelo eiusdem Ciuitatis Abulen̄ quædam prædia sita in locis de Villamaior, & Parral: Castelblanco Sigheres, & Herites vnà cum Molendino existenti in loco nuncupato la Ribera de Adaxa: Capitulum verò Abulen̄, & Parochi Ecclesiæ S. Thomæ eiusdem Ciuitatis introduxerunt iudicium aduersùs Conuentus, & Fratres eiusdem Monasterij super solutione decimarum, quas prætendebāt ex redditibus dictorum prædiorum tanquàm Decimatorijs eiusdem Ecclesiæ Parochialis S. Thomę sibi deberi: vndè olim ad fauorem vtriusque partis plures sentētię in partibus emanassent; tandem causa ad Rotam deuoluta bo. me. Reuerendiss. Dominus Patriarcha Hierosolymitanus præuia decisione, vnica tantùm parte informante, facta sub die 16. Anni præteriti, sententias de partibus ad fauorem Capituli, & Ecclesiæ S. Thomæ latas confirmauit, & cùm postea coram me res iudicata, & illius executio iuxtà formam rescripti Signaturæ hinc inde prætenderetur, dubitari an constaret de re iudicata hinc indè, quæ esset exequenda; & Domini mandarunt, vt strictè videretur, an esset recedendum à dicta decisione facta coram bo. me. Reuerendiss. D. Hierosolymitano super quo dubio, pluriès proposito, & non resoluto, tandem hodiè Domini censuerunt, recedendum esse à resolutis.

Considerabant enim, quòd aut Ecclesia S. Tomæ prætendit huiusmodi decimas tanquàm prædiales, hoc est ratione situationis dictorum prædiorum intrà limites propriæ Parochiæ, aut tanquàm Sacramentales, hoc est ratione administrationis Sacramentorum, & ex vtroque capite nullum ius habet.

Nam, quoad primum, cùm huiusmodi decimæ debeantur Ecclesijs, intrà quarum limites prædia existunt, *cap. cùm sint homines, cap. cùm in tua, cap. cùm contingat, Vbi glos. in verb. de iure com. cap. commissum, cap. quoniam glos. in cap. ad Apostolicæ, in verb. consuetudo, in fin. de decimis, cap. vlt. & ibi glos. in verb. prædiorum de Parochis*, vnà cum condordantibus latè deductis per *Rotam decis. 321. num. 4. par. 1. recent. Rebuff. q. 6. de decimis, Henricus Boich. in cap. peruenit num. 2. eod. tit.* Et fuit decisum in causa *Bracaren. decimarum 20. Maij 1591. & 3. Iunij 1594. coram bo. me. Card. Pamphilio, & coram me in causa S binen. decimarum 16. Martij 1609.* Ecclesia S. Thomæ debet in hoc plenè intentionem suam fundare probando, quòd dicta prædia, de quorum redditibus decimas prætendit, sita sint intrà fines suæ Parochiæ, vt est *tex. ad literam in cap. ad decimas. de restitutione spol. in 6. Archid. in cap. quod Priori 13. quæst. 1. Ostien. in sum. tit. de Paroch. num. 1. Rom. cons. 356. num. 1. & 2. Rebuff. super concord. tit. de collat. §. statuimus lib. 2. in vers. Parochialis Hored. de incompatib. benefic. par. 1. cap. 13. num. 2.* Et fuit dictum in causa *Pacen. decimarum del'Hebreras Lunæ 29. Ianuarij 1601. coram me*, vbi aliæ allegantur: Quod non solum non probat, ideòque intentionem suam legitimè non fundat, immo ex geminatis confessionibus iudicialiter emanatis pro parte dictæ Ecclesiæ contrarium constat; quòd scilicet dicta prædia sunt intrà limites alienæ Parochiæ; vnde non solùm non habet pro se iuris assistentiam, sed immo resistentiam in exactione huiusmodi decimarum, tanquàm extrà proprios, & intrà alienos limites Parochiæ.

Quo verò ad secundum: minùs potest huiusmodi decimas tanquam Sacramentales prætendere, cùm patribus Carmelitis possessoribus huiusmodi prædiorum non administret Sacramenta, quæ tamen administratio necessariò requiritur, vt quoad illas

dicatur

dicatur habere intentionem fundatam ad *tex. in cap. final. de Parochis*, ibi, nec ab eis temporalia exigant, quibus Sacramenta nō adminiſtrant, *Abb. in cap. ad Apoſtolicæ num 4. de decimis*, vbi quòd Prælatus, ſeu Rector Sacramenta non adminiſtrãs, non poteſt decimas exigere. *Oſtien. in ſumma tit. de Paroch. nu. 1. Rom. conſ. 356. num. 1. Hoied. de incompatib. benef. par. 1. cap. 13. num. 2. Rot. deciſ. 572. num. 1. par. 1. in recent.*

Nec illas poteſt prætendere ex eo, quòd Didacus, & Anna illas ſibi ſoluerent ratione Sacramentorum, quæ ipſis viuentibus adminiſtrauit: quia cùm per eorum mortem huiuſmodi Sacramentorum adminiſtratio ceſſauerit, vtique, & decimarum ſolutio, quæ illorum ratione debebatur, vnà cum perſonarum interitu omninò fuit extincta, *cap. cùm in cunctis 16. q. 1. cap. fin. de Paroch. vbi Abbas nu. 2. & 3. in d. cap. ad Apoſtolicæ num. 3. & de decimis Innoc. in c. omnis num 6. de pœnit. Rebuff. de decimis q. 6. num 24.* vbi, ſi quis mutauerit domicilium, decimæ non debentur Priori Curato, ſed ſecundo *Azor. inſtit moral. lib. 1. cap. 35. q. 14. Mouet. de decimis q. 2. cap. 7. num 24.*

7 Nec dicatur, quòd Capitulum habeat intentionem fundatam ſuper omnibus decimis Diœceſis Abulen. in quibus prætendit participationem, & ſic non releuare, quòd huiuſmodi decimæ non debeatur generaliter alicui Eccleſiæ; quia quidquid ſit de hoc, ex quò Capitulum de iure non fundat intentionem ſuam ſuper decimis, vt fuit dictum in cauſa *Pacen. decimarum 21. Iunij 1604 coram me. Et 12. Decembris 1608. coram bo me. Card Sacrato.* Ius Capituli hodie deducitur, prout ſemper deductum fuit, reſtrictum ad ius Eccleſiæ S. Thomæ ratione præſtimonij, quod habet in ea.

Non obſtat igitur, quòd huiuſmodi prædia in dotem Capellæ per prædictos Coniuges aſſignata tranſiuerint cum onere ſuo in Monaſterium, & Fratres Carmelitas, vt dicitur in dicta deciſione coram bo. me. Reuerendiſs. D. Hiroſolymitano; quia prædicta procederent, ſi per præfatos Coniuges decimæ fuiſſent ſolutæ ratione ſituationis prædiorum intrà limites Parochiæ S. Thomæ, & ſic tãquàm prædiales; ſed cùm ſoluerentur ratione Sacramentorum, quæ dictis Coniugibus miniſtrabantur, & hæc adminiſtratio hodiè ceſſauit; vtiq; nullum poteſt conſiderari onus, quod tranſiuerit vnà cum dictis prædijs.

Nec viſum fuit conſtare de tali conſuetudine, quę ſuffragetur eidem Eccleſię ad effectum, vt huiuſmodi decimas poſſit exigere.

Nam, quoad prętenſam conſuetudinem Ciuitatis Abulen. ſuper exactione decimarum in concurſu inter Eccleſiam prędialem, & Eccleſiam Sacramentalem, *iuxt. tex. in d. cap. ad Apoſtolicæ de decimis*, illa non eſt ſufficienter probata. Primò, quia teſtes deponunt ſolùm de Eccleſia S. Thomę, non autem generaliter de omnibus Eccleſijs; & ſic non reſultat concludens probatio conſuetudinis ad notata *in cap. fin. vbi Abb. num. 20. Card. num. 16. Butr. num. 39. de conſuetudine.*

Secundò, quia non deponunt de decennio præciſè, prout ad probandum conſuetudinem requiritur, ſecundùm *Abb. in cap. cùm ſint homines num. 6. de decimis*, quem refert *Achill. deciſ. 3. num. 5. eod. tit. Put. deciſ. 155. alids 154. num. 7. lib. 1. & deciſ. 163. par. 2. diuerſ.* ſed ſolummodò de ſolutione facta tempore vitę defuncti, quæ poteſt verificari etiam in minori ſpatio decem annorum, & ideò non releuat *Bart. in l. nonſolùm §. ſed nec probari ff. de nou. oper. nunciat. Dec. in cap. in præſentia nu. 32. de prob. Aym. conſ. 34. num. 11. plenè Surd. deciſ. 95. num. 16.*

Tertiò tollitur omnis difficultas, quia obiectum forſan poſſet procedere, ſi hodiè ageretur inter Eccleſiam prædialem, & Sacramentalem; quia tunc, vt videretur, cui decimæ deberentur, ſtaretur conſuetudini: & in his terminis loquuntur iura in contrarium deducta, nempè *tex. in d. cap. ad Apoſtolicæ de decimis Achill. d. deciſ. 3. num. 7. & 8. de decimis, & Rot. deciſ. 279. num. 1. & 289. num. 1. in recent.* ſed, vt ſuprà probatum fuit, Eccleſia S. Thomæ non eſt prædialis, nec minùs Sacramentalis, nec agitur inter ipſas Eccleſias, ſed contrà poſſeſſores prædiorum.

Minùs igitur viſa eſt poſſe allegari altera prætenſa conſuetudo; quòd ſcilicet facta tranſlatione bonorum in aliquòd Monaſterium pro dote Capellaniarum, nihilominùs ſit ſoluenda decima Eccleſiæ Sacramentali, quæ illi ſoluebatur ab eo, qui bona tranſtulit, licèt obierit; & ſic ceſſauerit ratio adminiſtrationis Sacramentorum quia vltrà exceptiones, quæ contrà perſonas, & dicta teſtium fuerunt latiùs ponderatæ per informantes; aduertendum eſt, primò, quòd licèt dicti teſtes deponant in genere, etiam de Monaſterijs, non tamen deponunt in ſpecie; quòd aliqua Monaſteria, ad quæ huiuſmodi prædia tranſiuerint, ſoluant dictas decimas: & quamuis aliqui ex ipſis deponant, quòd Moniales Carmelitanæ diſcalceatæ ſoluerunt decimas prædiorum per Franciſcum de Salzedo aſſignatorum in dotem Capellaniæ, quam in earum Eccleſia fundauit; nihilominùs cùm ſuperdicta ſolutione fuerit lis introducta; tanquàm actus controuerſus non poteſt haberi in conſideratione ad effectum paobandæ conſuetudinis, *Rotæ apud ſanct. mem. Gregorium XV. deciſ. 4. num. 2.* & ibi addentes. Secundò non deponunt in ſpecie, quòd decimæ, quas ratione adminiſtrationis Sacramentorum ſoluebant domini ex prædijs ſitis in aliena Parochia, ſoluantur etiam ab Eccleſijs, & Monaſterijs, ad quas dicta prædia tranſeunt; ſed ſe reſtringunt, vel ad decimas, quæ fuerunt ſolutæ à dominis quandiù vixerũt, vel ad decimas debitas, tanquàm prędiales, de quibus hìc non agitur; & ideò nihil releuant, cùm deponant extrà caſum prætenſæ conſuetudinis, *Bart. in l. 1. §. ſi quis hoc interdicto nu. 1. ff. de itin. actuq. priu. Aym. conſ. 30. num. 5. & conſ. 96. num. 4. Curt. Iun. conſ. 26. num. 10 Oldrad. conſ. 237. Natt. conſ. 575. num. 15. Cęſar de Graſſ. deciſ. 6. nu. 4. & 5. de probat. Rot. deciſ. 421. nu. 13. par. 1. in recent.* quæ conſuetudo de iure non extenditur de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, vt in terminis fuit reſolutum coram me *in d. Pacen. decimarum del Hebrero 21. Iunij 1604.*

Nec dicatur, quòd huiuſmodi teſtes ſatis ſpecifi-

cificant virtualiter casum, in quo prædia sunt extrà Parochiam sita, & decimæ tanquàm Sacramentales soluuntur; dùm dicunt, quòd decimæ de bonis, quæ transferuntur in Monasterium, soluuntur vigore consuetudinis illi Ecclesiæ, vbi anteà dominus prædiorum erat Parochianus, quòd necessariò supponit, prædia esse in aliena Parochia; exquò si illa fuissent intrà Parochiam, non exigerentur ratione Parochialitatis, seu administrationis Sacramentorum, sed ratione situationis dictorum prædiorum, & sic non ex consuetudine, sed de iure. Quia aduertendum est, non esse verum, quòd ex dictis testium sequatur necessariò huiusmodi suppositum, nempè prædia esse in aliena Parochia, immò etiam eadem verba benè adaptentur ad casum, in quo prædia sita sunt intrà limites Parochiæ; quod patet primò; quia licèt testes deponant, quòd decimæ soluuntur Ecclesiæ, vbi priùs domini prædiorum erant Parochiani; id tamen non excludit, quin etiam idem dominus potuerit habere prædia intrà limites eiusdem Ecclesiæ, cuius erat Parochianus; & sic, quòd decimæ deberentur etiam ratione Parochialitatis, hoc est, ratione administrationis Sacramentorum, & ratione situationis prædiorum. Secundò, quamuis destes dicant, quòd decimæ soluuntur de consuetudine, non sunt tamen adeò strictè intelligendi, vt voluerint inferre, quòd decimæ soluuntur solùm de consuetudine, non autem de iure; sed potiùs credendum est, ità eos dixisse, vt indicarent, ità de facto obseruari, & esse in vsu; qui vsus, & obseruantia benè concurrit cum iure; immo consuetudo ipsa quandoque venit coadiuuanda iuris dispositione: quo casu dici non potest superflua ad notata in *cap. 1. vbi glos. Io. Andr. Gemin.* & *alij de constit. in 6. Alex. cons. 33. num. 4. & 5. lib. 1. Natt. cons. 189. num. 8. latè Surd. cons. 325. nu. 14. lib. 3.* Vltrà quod dicta consuetudo, licèt concurreret in hoc casu cum dispositione iuris communis, non ideò tamen est superflua, cùm operetur respectu exemptionis, quam possent huiusmodi Monasteria prætendere à dispositione iuris communis, vt fuit dictum in *Carthaginen. decimarum 10. decembris 1600. coram bo. me. Penia*.

Et quòd dicta harum Testium sint intelligenda de decimis prædialibus, satis videtur posse colligi ex dispositione quarti testis, ibi, *& quòd si talia bona erant solita soluere decimas*, quæ verba denotant onus soluendi decimas, fuisse reale, & annexum ipsis prædijs, vt patet; & sic ab hoc teste, alij testes dubij satis declarantur, *Fulgos. cons. 161. nu 3. vers. vltrà ergò plenam*.

Sed cessat omnis difficultas, cùm quadraginta, & amplius testes examinati pro Conuentu satis probent contrariam consuetudinem, dùm super quartò deponunt, quòd Monasteria Fratrum, & Monialium sunt à quadraginta, & ampliùs annis in quieta, & pacifica possessione, vsu, & consuetudine recipiendi, & recuperandi pro se omnes redditus suorum prædiorum, & terrenorum, absq; aliqua solutione decimarum alicui Ecclesiæ, tàm ex hereditatibus, seu prædijs, quæ d. Conuentus habent in hæreditatem, vt Capellanijs antiquis, & modernis; quàm alio quocunque modo; nec vnquàm soluerunt decimam aliquam; quia decimam, quæ soluitur ex talibus prædijs, seu terrenis, soluunt personæ, quæ illa habent in affictu ex fructibus ipsis remanentibus, detracto redditu, quem soluunt dictis Monasterijs; & hanc Ecclesijs soluunt, in quarum territorio sunt dicta prædia, seu terrena, vbi colligunt; qui testes non solùm deponunt de spatio 30. & 40. annorum, sed insuper dicunt, à senioribus iam defunctis audiuisse, ità etiam fuisse in vsu antiquioribus; & deponunt de publica voce, & fama, & coarctant negatiuam.

Quibus testibus visum fuit Dominis fidem esse adhibendam in concursu; non solùm quia sunt numero plures, & quoad Ecclesiam S. Thomæ habent pro se assistentiam iuris; sed etiam quia sunt conformes dispositioni *Constitutionum Synodalium anni 1557. in cap. 1. & 2.* in quibus disponitur, quòd omnes clerici soluant decimas, saluò ex prædijs, & possessionibus, quæ colent, aut mandabunt coli suorum beneficiorum, & Capellaniarum; nec ex redditibus, quos ex illis receperint, seu exigent, si alijs affictabunt; attamen dictas decimas affictuarij colentes dicta prædia, seu terrena soluant &c. & domini priùs detrahant redditus ad ipsos spectantes, & illis detractis, soluatur decima de reliquis fructibus remanentibus. Vnde tantò magis videntur suffragari huiusmodi Constitutiones, cùm illarum obseruantia controuerti non possit, tàm ex illarum confirmatione, subsecuta de anno 1617. in qua dicitur, *Volumus illas obseruari, sicut vsque adhuc obseruatæ sunt, & posite in vsu*: quæ verba stant causatiuè, & ideò benè probant obseruantiam, vt est *tex. notab. in cap. Abbate vers. si verò verbum determinet de verb. signif.* & fuit dictum coram me in *Cæsaraugustana præheminentiarum 29. Nouembris præteriti*; quàm etiam ex conformi depositione dictorum testium.

Nec officit, quòd dictæ constitutiones, tanquàm contrà ius, non substinentur; quia quidquid si concederent totalem decimarum remissionem, siuè exemptionem, vt fuit dictum coram me in *Mediolanen. decimarum 10. Aprilis 1606.* certum est, quòd cùm solùm determinent modum, & rationem decimandi, non possunt dici contrà ius, quod non improbat huiusmodi compositiones super decimis, *cap. nuper, cap. ex multiplici, de decimis, cap. 2. vbi Innoc. de transact. Rebuff. de decimis q. 13. num. 20. & seqq. Monet. eod. tit. cap. 5. num. 119. & seqq. Rota decis. 585. num. 3. par. 1. & decis. 279. ad fin. par. 2. recent.*

Præter quàm quòd ex cursu tanti temporis, & diuturna obseruantia, omnia pro validitate præsumuntur interuenisse, *Rota decis. 694. nu. 5. par. 1. & 506. num. 2. & 4. par. 2. recent.* quæ obseruantia ad hunc effectum suffragaretur, etiam si essemus in totali remissione, seu exemptione, vt in *d. Mediolanen. decimarum coram me*.

Sicuti nec obstat, quòd in primo capite Constitutionis Synodalis fuerit præseruata contraria consuetudo; quia vltrà quàmquòd de dicta consuetudine non constat; aduertendum est, quòd antè dictam Constitutionem (vt in ea dicitur) Monasteria

ſteria non ſolùm liberè exigebant redditus ſibi debitos ex ſuis prædijs; ſed etiam exigebant decimas ſoluendas ex fructibus, qui arrendatarijs remanebant. Vnde conſtitutio mandat, vt dictæ decimæ, detracto prius redditu debito Monaſterijs, ſoluantur per arrendatarios, ſalua tamen contraria conſuetudine, quæ, cùm, vt patet, eſſet ad fauorem Monaſteriorum; illius præſeruatiua non debet retorqueri in odium, *cap. quod ex gratia, de reg. iur. in 6. l. quod fauore, C. de legib.*

Vnde ex his Domini cenſuerunt, Eccleſiæ S. Thomæ, vel nullum ius competere, vel ſaltèm illius probationes adeò reddi turbidas, vt ſufficienter non concludant, quòd Patribus Carmelitis ſufficit pro victoria, *cap. in præſentia de probat. cap. illud, vbi Abb. num. 3. de præſumpt. Rota deciſ. 294. par. 2. diuerſ.* & fuit in his terminis dictum coram me in *dicta Pacen. decimarum del Hebrero 9. Iany 1601.*

QVAESITVM XIX.

An Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Omnes Eccleſiaſticæ perſonæ à laicorum poteſtate ſunt exemptæ.*

2 *Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus.*

3 *Caluini error in hac re confutatur.*

4 *Alterius hæretici error ſimiliter confutatur.*

5 *Clericorum, & Eccleſiaſticarum perſonarum appellatione qui veniant.*

6 *Sententia affirmans clericos exemptos iure diuino à laica poteſtate, refertur.*

7 *Sacerdotes, Chriſti, (hoc eſt) vncti, & conſecrati dicuntur.*

8 *Secunda ſententia affirmans clericos exemptos eſſe iure diuino à laica poteſtate, refertur.*

9 *Tertia ſententia affirmans clericos in cauſis ſpiritualibus iure diuino exemptos eſſe à iuriſdictione ſeculari.*

10 *Clerici in cauſis Eccleſiaſticis liberi ſunt de iure diuino à ſecularium Principum poteſtate.*

11 *Clerici ideò iure diuino dici poſſunt exempti, quia rebus diuinis ſunt mancipati, & quia patres ſunt ſecularium, & quia maiora beneficii rependunt.*

12 *Cauſæ Eccleſiaſticæ ſunt illæ, quarum cognitio, pendet ab Euangelio, & Sacris Canonibus.*

13 *Clerici non ſunt exempti obligatione ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, & clericali officio non repugnant.*

14 *Clerici, leges ciuiles non obſeruantes, non poſſunt puniri à Iudice ſeculari.*

15 *Exemptio clericorum in rebus publicis introducta eſt iure humano, pariter, & diuino.*

16 *Clericus, etiam ſi grauia delicta committat, fruitur tamen priuilegio fori, ità vt interrogari, examinari, iudicari, & puniri nequeat.*

17 *Proceſſus, ſententia, & alia facta à laica poteſtate contrà clericum inualida ſunt.*

18 *Clericus gaudet immunitate, à laica poteſtate, etiamſi nullus pro illo allegauerit priuilegium huiuſmodi exemptionis coram laica poteſtate.*

19 *Clericus à laico Iudice abſolui non poteſt.*

20 *Qui ad laicos Iudices confugiunt, prætextu iniuſtæ vexationis, faciunt contrà Libertatem Eccleſiaſticam.*

21 *Principes ex indulto Summi Pontificis poſſunt legem cauere, ne beneficia Eccleſiaſtica conferantur externis.*

22 *Si Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & eorum cauſis cognoſcendis, non deuoluitur iuriſdictio ad ſeculares.*

23 *Clericus falſum deponens coram Iudice laico, non poteſt ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali.*

24 *Clericus à laica poteſtate capi non poteſt, quotiès puniri non poteſt, exceptis nonnullis caſibus.*

25 *Clericus ſi conueniatur pro euictione, conueniendus eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, ſecùs ſi ipſe aſſiſtat emptori contrà tertium.*

26 *Clericus, qui in exercitio officij ſecularis delinquit, coram laico conueniri non poteſt.*

27 *Clericus ſuccedens in bonis laici, non poteſt propter illa bona vocari in iudicium coram laico.*

28 *Clericus, qui coram Iudice laico recepit depoſitum, non poteſt à laico Iudice ad illud reddendum cogi.*

29 *Clericus citatus coram laico, ſi putans ſua intereſſe compareat, non tenetur ſtare ſententiæ à Iudice laico latæ.*

30 *Iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire Clericos pœnis à lege ciuili ſtatutis.*

31 *Clericus, qui cum laico, vel pluribus laicis commiſit delictum, iudicandus eſt à Iudice Eccleſiaſtico.*

1 CErtum eſt, cunctas Eccleſiaſticas perſonas à Principum ſecularium poteſtate, immunes exemptasq; eſſe, & quoad proprias ipſorum perſonas, & quoad bona ab iiſdem poſſeſſa, vt in ſequenti Quæſito dicetur. Nec vllo modo ſecularibus Iudicibus licere, de ipſorum perſonis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Conſtitutionibus expreſsè ſtatutum eſt, vt habetur, *cap. diligenti, de foro compet. cap. at ſi clerici, de iudic. & cap. non minùs, de immunit. Eccleſ. & cap. quamquàm de cenſib. lib. 6. & ex tot. 11. quæſt. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt in *Auth. ſtatuimus, de Epiſc. & cleric.* & alijs quamplurimis locis, quod clarum eſt, nec de eo dubitatur.

2 Et quia Religioſus ſtatus eo ipſo, quòd per Eccleſiam approbatur, & inſtituitur, eſt ſtatus ſacer, & Eccleſiaſticus, & eius perſonæ ſunt ſub ſpeciali dominio Dei; idcirco eo ipſo ſunt perſonæ ſacræ, & Eccleſiaſticæ: quia, & diuinis obſequijs ſpecialiter deputatæ ſunt, & ad ipſum ſpecialiter ſpectant: hinc eſt, quòd Religioſi ex vi ſui ſtatus, ſicut reliquæ Eccleſiaſticæ perſonæ à ciuili, & laica poteſtate exemptæ ſint, vt pluribus probat *Suar. de cenſur. diſput. 22. ſect. 1 nu. 19. & ſeqq. & in defenſione fidei lib. 4. cap. 10. in fin. & cap. 11. & 12. per tot.*

3 Veritatem hanc, Sole clariorem negauit, *Ioan. Calui-*

Caluinus lib. 4. Inst. cap. 11. §. 15. dicens, clericos omnes debere esse subiectos legibus secularium Magistratuum, præterquàm in causis merè Ecclesiasticis; & hoc probat per epistolam Constantini Imperatoris ad Nicomedienses, relatam à *Theodoreto lib. 1. hist. cap. 20.* vbi Imperator Costantinus dicit se eiecisse in exilium Eusebium Episcopum Nicomediensem, & subiungit hæc verba præcisa. *Si quis Episcoporum inconsultè tumultuatus sit, Ministri Dei (hoc est) mea executione illius audacia coercebitur.*

Respondeo, quòd Costantinus Imperator in ea epistola, ait, se eiecisse Eusebium Episcopum in exilium; sed addit, priùs Eusebium fuisse à Nicæno Concilio propter hæresim ab Episcopatu suo depositum: & hoc non est contrà id, quod inferiùs docebimus; quià non negamus, quin Magistratus secularis debeat clericos punire, quandò ab Ecclesia Dei damnantur, degradantur, & seculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præcisa Costantini à Caluino producta. Respondeo, quòd eadem verba à Caluino deprauata sunt, quia Costantinus eo loco non minatur pœnam Episcopis, sed laicis; cum dicat se animaduersurum grauiter in plebem Nicomediensem, si velit iterum ad Episcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hęc sunt verba Constantini, *sin autem quisquam* (non dicit Episcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia accensus, eas Ecclesiæ pestes, idest Episcopos Arianos, vel memoria, vel laudibus celebrare aggrediatur, confestim opera, ac diligentia Ministri Dei, (hoc est) mea, pœnas suæ insipientia dabit.*

4 Doctrinam Caluini secutus est, *quidam Petrus Martyr in cap. 17. ad Rom.* vbi ait, non potuisse Principes seculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magistratibus non subijciantur; quia (dicit ille) est contrà ius diuinum; & ideò, tot tantisque concessionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obstantibus, eosdem clericos, Magistratibus secularibus debere esse subiectos; & hoc probat, per illud, quòd habetur *in Epist. ad Rom. cap. 13. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita est.* Respondeo, quamuis omnis anima iure diuino sit subiecta potestatibus superioribus, ac per consequens Regibus, (dùm potestates sublimiores sunt) tamen fieri potest, vt qui nunc est potestas sublimior, paulò post non sit: vt si ipse subijciat alteri partem sui Regni, vel iure belli, aut alio iusto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergò ipsi Principes, partim subijcerent in omnibus causis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos suis Episcopis, & postmodum Papa omnes clericos à subiectione Principum secularium exemerit, sequitur, vt Reges respectu clericorum, non sint Principes superiores potestate, & per consequens clerici non teneantur Principibus secularibus obedire, neque iure humano, neque diuino, nisi ad quasdam leges directiuas, vt dicemus infrà. Ità respondit *Illustrissimus Cardinalis Bellarminus, disput. de exempt. cleric. in calce secundi tomi sui operis, vers. respondeo nihil ea ratiocinatione.*

5 Antequàm Catholicorum sententias proferamus, & conclusiones huius dubitationis subijciamus, sciendum est, nomine clericorum gaudentium libertate Ecclesiastica, venire non solùm Cardinales, Episcopos, & alios similes Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, aliasq; Sacris Ordinibus initiatos, & in minoribus constitutos; dummodò isti obseruent ea, quæ docet *Concilium Tridentinum sess. 23. cap. 6.* similiter omnes habitum, & tonsuram deferentes, & alicui Ecclesiæ, vel Episcopi ministerio deputatos, & Religiosos omnes cuiuscunque Ordinis, & sexus, & etiam nouitios, & conuersos, qui licèt clerici non sint, huiusmodi tamen fori priuilegio capaces existunt, quia Ecclesiasticae personae sunt, vt dixit *D. Augustin. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 2. alleg. 12. num. 37. & seq.* Ideò quandò in præsenti disputatione solummodò clericos, & Ecclesiasticas personas nominamus prædictos omnes venire intelligimus, ità elegantissimè ostendit *Reuerendiss. D. meus Bonaccina tract. de legib. disput. 10. q. 2. §. 2.* propositione vnica, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus.

6 At magna difficultas est quo iure, diuino scilicèt, an humano hanc exemptionem sint adepti: & pro vtraque parte variæ extant Doctorum sententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati studens) adducam. Et primò, quòd Ecclesiastici omnes à secularium Iudicum iurisdictione sint de iure diuino exempti, tenuit *gloss. in c. si Imperator, verb. discuti 99. dist.* dicens, quòd antè omnem humanam constitutionem clerici, & Ecclesiastici ab omni iurisdictione seculari fuerunt exempti; & quòd omnes constitutiones, quæ deinceps super hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, nisi ab Episcopis, fuerunt tantummodò diuini iuris declarationes; eam *gloss.* secuti sunt plures, quos refert, & sequitur *Menchac. de suc. creat. §. 22. num. 58.* qui testatur, hanc esse communem opinionem: idem asserunt, *Alphons. Azeued. lib. 1. noua compil. tit. 3. lib. 6. Reginal. de vitl. Eccles. lib. 1. post princ. Perez. lib. 3. or. tit. 1. lib. 2. vers. quaro,* affirmantes, hanc esse communem, & magis receptam sententiam horum fundamenta sunt auctoritas *Psalm. 104. Nolite tangere Christos meos &c.* quo loco Deus eximisse videtur à Principibus secularibus Christos eius,
7 idest, Sacerdotes, qui Christi, hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.

Secundò probatur auctoritate Sacrorum Canonum, nempè *cap. Imperatores 11. q. 3. & cap. continua, & cap. Sacerdotibus 11. q. 1.* vbi testimonio Constantini Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accusationem contrà clericos continentes, ei delati essent. *Vos enim à nemine iudicari potestis, sed ad solius Dei iudicium reseruamini.*

8 Quòd autem clerici, Ecclesiastici, & consequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à seculari potestate, & iurisdictione sint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & sequitur *Couar. practicar. quæst. cap. 31. num. 2. vers. contraria opinio, & Diu. Thom. super Epist. Paul. ad Rom.*

Rom. cap. 13. *Medin. de reſtit. q.* 15. *in princ. Victor. de releſt.* 1. *de poteſt. Pap. cap. Vlt. num.* 3. Quarum præcipuum fundamentum eſt, quia huiuſmodi exemptio Eccleſiaſticorum in nulla lege diuina, quæ obligari poſsit, reperitur; Non in lege ſcripta veteris teſtamenti, quæ continet præcepta iudicialia,& cæremonialia;ea enim per paſſionem Chriſti Domini extincta eſt, vt ait *D. Paul. ad Hebr.* 7. *&c.* translato *de conſtit. & cap. vnic. de purif.* explicant *D. Thom.* 2. *q.* 104. *art.* 3. *&* 2.2. *q.* 83. *art.* 1. *Sot. de iuſt. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 4. *Couar. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 2. nec à lege naturali talis exemptio, ſeù libertas manaſſe videri poteſt; quia non eſt de illis primis principijs,quę *D.Thom.* 12. *q.* 44. *art.* 3. 4. *&* 5. communes conceptiones per ſe notas appellat; Nec eſt concluſio ab ipſis primis principijs immediatè collecta; quia niſi id in lege humana definitum fuiſſet, colligeretur in lege naturæ, Eccleſiaſticos à ſeculari iuriſdictione exemptos, & immunes fore, nec prætereà dici poteſt,quòd huiuſmodi exemptio ſit de lege ſupernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait *D. Thom.* 1. 2. *q.* 108. *art.* 2.) non continet, niſi præcepta naturalia, ſeù moralia, quæ ad articulos Fidei,& ad Sacramenta ſpectant; in quibus nec huiuſmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi poſsit.

Confirmatur,quia ſi ex lege diuina Eccleſiaſtici, & Religioſi à ſecularium iuriſdictione fuiſſent immunes, Catholici Imperatores poſt tot annos de illis nequaquam iudicium protuliſſent, vt patet *ex toto titulo de Sacroſ. Eccleſ. & ex tit. de Epiſ & cler. & de Epiſcopali audient. in Codice*, & præcipuè *in nouella Conſtit.* 83 *Vt clerici apud propr. Epiſc. &c.* vbi Iuſtinianus ad ſupplicationem Epiſcopi Conſtantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Epiſcopo non impedito: alias, & omninò in criminalibus eos reliquit ſub Iudice ſeculari. Prætereà, nec Summi Ppotifices ad probandam huiuſmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout offert *D. Gregor. in cap. de perſona* 11. *q.* 1.

9 Alij verò Doctores medium tenuere;ac propterea dicunt, clericos, Eccleſiaſticos, & Religioſos omnes, quantùm attinet ad cauſas verè ſpirituales, ſeù ad res ſpirituales ordinatas, ac eiſdem annexas iure diuino à poteſtate, & iuriſdictione ſeculari exemptos eſſe. Circà eorum autem perſonas, & bona temporalia, ſecluſa alia exemptione, ità eſſent ſecularibus Principibus ſubditi, vt Principes non peccarent, ſaltem contrà iuſtitiam, de cauſis eorum temporalibus cognoſcendo, delicta eorum puniendo, atq; tributa ab iſtis exigendo, ſed Summis Pontificibus ſic diſponentibus à laica poteſtate fuerunt ſubtracti, cùm Monachi, ſicut, & clerici in ſortem Domini ſint vocati, *cap. duo ſunt.* 12. *q.* 1. *Chriſoſt. in Paul. ad Rom.* 3. *deciſ. Pedemont.* 30. *num* 1. atque ità tenent *Victor. Sot. Molin. Couar. locis citatis, Leſſ. de iuſt. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. *Banneſ.* 2.2. *q.* 67. *art.* 1. *Bellarmin. tom.* 1. *de cleric. cap.* 28. *Caiet. in ſumm. excommunicatio cap.* 31. *&* 37. *Nauar. cap.* 27. *num.* 219. *& plures alij apud Salas de legib. diſp.* 14. *ſect.* 11. *num.* 118.

Quibus præmiſsis vt in re tàm graui, diſtinctè loquamur, ſequentes concluſiones hic apponendæ ſunt, ſimulq; probandę.

10 Prima concluſio. Clerici in Eccleſiaſticis cauſis ſunt liberi à ſecularium Principum poteſtate de iure diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Eccleſiam Dei Apoſtolis commiſſa eſt à Chriſto Domino, ergò in rebus Eccleſiaſticis, laici ſunt oues, & ſubditi, non Iudices, & Paſtores, ergò de iure diuino clerici ſunt liberi in cauſis Eccleſiaſticis à poteſtate Regum, & Principum ſecularium; argumentum hoc deſumitur *ex Illuſtriſ. Bellarmin. lib.* 1. *de Summo Pontifi e cap.* 7.

11 Probatur ſecundò à *Leonardo Leſsio de iuſt. & iur. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici poſſunt clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem, ſcilicèt, *de iure diuino*, ſic, quia ius diuinum naturale, etſi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit) tamen dictat eam à Principibus eſsè concedendam, & à Pontificce fieri poſſe; idque ob tres cauſas.

Prima, ob dignitatem ſtatus, per quam Eccleſiaſtici peculiari modo ſunt diuinis rebus mancipati,& conſecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam eſt, ſi id, quòd ſemel Deo conſecratum eſt, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defenſionis quidem cauſa vnquàm fuit auſus lędere Saulem,quia vnctus erat Domini;quę tamen vnctio ſolùm erat vmbra vnctionis, & ſanctificationis Eccleſiaſticorum.

Secunda, Eccleſiaſtici ſunt Paſtores, & Patres ſecularium, & Iudices eorundem loco Dei in cauſis ſummis, quæ ſalutem æternam contingunt, conſtituti: atqui contrà decorem, & reuerentiam debitam eſt, vt ouis iudicet ſuum Paſtorem, & filius patrem; qui antè fuit reus, ſuum Iudicem qui illum auctoritate diuina iudicauit, & abſoluit; maximè ſi alia commoda ratio iniri poteſt.

Tertiò, & ſi Principes clericos ab iniuria defendant, & curent, vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici viciſſim Principibus longè maius, & diuiniùs beneficium conferunt; ipſorum enim miniſterio fiunt Chriſtiani, accipiunt doctrinam ſalutis, remiſsionem peccatorum, animæ ſanitatem, panem cæleſtem, & vitam æternam &c. ſed de hac re iterum redibit ſermo, in tertia concluſione inferiùs ponenda, ibique Sacræ ſcripturæ, & Conciliorum auctoritate hæc eadem veritas confirmabitur.

12 Interim aduertendum eſt, quòd cauſæ Eccleſiaſticæ, ratione quarum, clerici Iure Diuino ſunt exempti, vocantur illæ, quarum cognitio non à legibus ciuilibus pendet, ſed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & à Sacris Concilijs; huiuſmodi cauſæ ſunt, verbi gratia, Controuerſiæ de Fide, de Sacramentis, & ſimiles.

13 Secunda Concluſio. Clerici non ſunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnãt, loquor in præſenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia tē-

poralia, ità *Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap. 1. cit. vers. secunda propositio*, vbi explicando hanc cõclusionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, sed directiua; nisi illæ leges ab Ecclesia approbatæ fuerint; quod probat ex testimonio Summorum Pontificum, & Imperatorum; nimirùm ex *Epistola Nicolai Primi ad Michaelem directa, propè finem*; & *ex Epistola Valentiniani, ad Episcopos Asiæ, & ex Sancto Ioanne Chrysostomo, in cap. 13. ad Romanos*.

14 Non tamen ex his inferendum est, clericos leges ciuiles non obseruantes, posse à Iudice seculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

15 Tertia Conclusio. Clericorum exemptio in rebus publicis, non solùm quoad personas, verùm etiam quoad facultates, & bona, introducta est iure humano pariter, & diuino. In præsenti probabimus eorũdem exemptionem clericorum, quoad eorum personas, in sequenti verò Quæsito, quoad facultates, & bona. Hæc conclusio licèt maneat ex antecedenribus probata, tamen adhuc probatur.

Et primò, testimonio Sacræ Scripturæ; nam *Genesis 47.* exemplo Iosephi Patriarchæ, qui Sacerdotes Aegyptiorum exemit; *Et 1. Esdra 7.* exemplo Artaxerxis Persarum Regis, qui Sacerdotes Israeliticos, pariter exemit; *& lib. Numer. cap. 3.* Deus sæpiùs repetit, Leuitas proprios suos esse, atque eos sibi ex omni populo elegit, & soli Pontifici locum Dei in terra repræsentanti, illos subiecit.

Secundò. Probatur ex testimonio Sacrorum Conciliorum; nam Lateranense Concilium, sub Innocentio Tertio, *cap. 43.* hæc habet. *Nimis, inquit, de iure diuino, quidam Laici vsurpare conantur, cùm viros Ecclesiasticos nihil temporale obtinentes ab eis ad præstanda sibi fidelitatis iuramenta compellunt.*

Item Concilium Lateranense sub Leone Decimo celebratum, *Sess. 9. cùm à iure (inquit) tam diuino, quàm humano, laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit; innouamus omnes, & singulas Constitutiones*; & Concilium Coloniense, *parte 9. cap. 40. Immunitas (inquit) Ecclesiastica vetustissima res est, iure pariter diuino, & humano introducta, quæ in duobus potissimùm sita est: primùm, vt clerici, eorumque possessiones à vectigalibus, & tributis, aliisque muneribus laicis liberi sint: deindè nè rei criminis ad Ecclesiam confugientes, indè extrahantur.*

Nouissimè Concilium Tridentinum *Sess. 25. cap. 20. de reformat.* sic loquitur. *Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitates, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus instituta est.*

16 Ex his primò elicitur, clericum non posse per laicam potestatem, nempè per Prætorem, Principem, & Regem, vel Magistratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiam si grauissima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falsæ monetæ, hæresim, blasphæmiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis se subiiciat examini, iudicio, & animaduersioni, præsupponit potestatem in illum, qui est examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem potestatem, & iurisdictionem in clericum; ergò, &c. vt benè per *Suarez de censuris, disput. 22. num. 11.*

17 Secundò elicitur, quòd processus compilatus, vel sententia lata, & alia acta facta per laicam potestatem contrà clericum gaudentẽ priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipso iure inualida, vtpotè facta à non habente iurisdictionem, & potestatem suprà clericum, *Farinac. de inquisit. q. 8. num. 15. Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinacium loco cit.*

18 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam si nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & Iudicis incompetentiam; quia nihilominùs militat ius exemptionis; immò talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non solùm per ipsum clericum opponi potest, verùm etiam per Iudicem Ecclesiasticum, talis rei Iudicem competentem, vt est *text. in cap. si Iudex, de sententia excommun. lib. 6.* Immo obligatio incumbit Iudici Ecclesiastico, tàm ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, nè libertatis Ecclesiasticæ iura lædantur, vt per *Iulium Clarum, libro 5. quæst. 36. num. 3. & sequentibus; per Molinam tractatu 3. disputat. 49. num. 4.* & alij communiter.

19 Tertiò elicitur, non posse à Iudice laico pronunciari sententiam absolutoriã in clericum; nam talis sententia absolutoria, supponit iurisdictionem in clerico, qui absoluitur; clericus autem exemptus est à iurisdictione laicali, ergò, &c.

Sed opponitur ex *text. in l. quod fauore, C. de legibus*, in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius introductum est, nõ debere in ipsius damnum retorqueri; sed exemptio est introducta fauore clericorum; ergò exemptio non debet in ipsorum damnum retorqueri; ac proindè clerici, si delictum commiserint, possunt absolui à Iudice laico, quando ad laicam potestatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in odium ipsorum.

Respondetur, negando vltimam consequentiã; nam fauorabilius esse dignoscitur, statum clericalem exemptum esse à laicorum iurisdictione, quàm illis aliqua ratione subiectum esse; sed absolutio supponit subiectionem; ergò fauorabiliùs est, si non absoluantur. Vel meliùs responderi potest ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non posse, iuxtà *text. in cap. diligenti, de foro cõpet.* quia priuilegium huiusmodi est introductum; non in priuatum fauorem personæ, sed in publicum totius ordinis clericalis, vt scribunt *Carol. de Graffis, de effectibus clerical. effectu 1. num. 43. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de fauore clericorum personali, §. 2. num. 21.* & alij citati à *D. Barbosa in collect. ad d. cap. si diligenti, num. 4.*

20 Quartò elicitur, quòd illi, qui censuris Ecclesiasticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, nè vis à Iudice Ecclesiastico per censuras inferatur, faciunt contrà libertatem Ecclesiasticam, ità *Azor. 1. part. lib. 5. cap. 12.* Ra-

12. Ratio est, quia laici non habent potestatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per quas decernitur, vt oppressi à Iudicibus Ecclesiasticis per vim, aut per censuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam propulsent, sunt contrà libertatem Ecclesiasticam, ità *Azor. loc. cit. cap. 14. Quæsito 6.* Ratio est, quia vnusquisque coram Superiore suo conueniri debet; & sic clericus coram Episcopo, & Episcopus coram Romano Pontifice; quarè si Prælati delinquant, vel opprimant; oppressi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tùm quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Ecclesiasticis haberi recursum ad laicos, *cap. clericum 11. q. 1. cap. qualiter, & quandò, de iudicijs*, cum alijs plenè citatis, à *D. Barbos. in collect. cap. ad Ecclesiæ S. Mariæ, num. 7. cum seqq. de constitut.*

21 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indultu, & concessione tantùm, & non aliàs, posse Principes legem condere, qua caueatur, nè beneficia Ecclesiastica exteris conferantur: prout in Regno Castellæ exstat, *l. 18. cum seqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè *Perez, & l. 14. tit. 3. lib. 1. noua recop.* vbi *Azeuedo*; & referunt *Couarr. pract. cap. 35. num. 1. Ceual. commun. con. commun. tom. 4. quæst. 897. num. 347.* Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegijs, & Regijs diplomatibus obtentum fuisse, probat *Pragmat. 2. & 3. lib. 1. ord. illius Regni.* Et idipsum in Regno Aragoniæ perpetuo foro stabilitum esse colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & alijs benefic. non possiden.* vt referunt *Anton. Oliban. ad Vsaticũ, alium namque de iure fisc. cap. 13. num. 53. cum seqq. Ferrer. in constitut. Cathalon. glos. 2. num. 62.* Ac etiam quoad Regnum Lusitaniæ idipsum concessum reperiri testatur, *Cabed. de patronat. Reg. Coronæ, cap. 29.* quem refert *D. Barbos in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4. num. 8. de postulat. Prælat.* Et demùm quoad Regnum Franciæ admittunt, *Rebuffus de pacisc. possess. num. 216. & in prax. tit. de rescrip. mix. num. 7. Nicol. Gar. de benefic. parte 7. cap. 9. num. 2. & alij cit. per D. Barbos. vbi suprà, num. 12.*

22 Sextò elicitur, etiam si Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & causis huiusmodi cognoscendis, eorum negligentia non obstante, non permittitur Iudicibus laicis, de causis ad Ecclesiam pertinentibus, posse iudicare. E contrà verò data negligentia Iudicis secularis, poterit Ecclesiasticus illum censuris compellere, vt suo munere fungatur, vt resoluit *Suar. de censur. disput. 10. sect. 1. num. 14.* quem refert *Bellett. disquisit. cleric. par. 1. tit. de fauore cleric. real. §. 5. num. 38.* ac perindè poterit ipse Ecclesiasticus Iudex progredere contrà laicos, in casibus, in quibus aliàs non posset: Ecclesia enim quoslibet laicos in quolibet excessu notorio iudicare potest, quandò Iudex secularis est negligens; puta, si requisitus non exhibet iustitiam, *cap. licet 10. de for comp.* vbi *D. Barbos. in collectan. num. 2.* plures ad hoc refert Doct. *Couarr. practic. cap. 6. num. 1. ad finem, Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. 9. 2. proœmiali, num. 25. Carol. de Grass. de effect. cleric. effect. 1. num. 390.*

23 Octauò elicitur, clericum falsa deponentem coram Iudice laico, non posse ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad instantiam partis: non sic est, si laicus falsum deponeret coram Iudice Ecclesiastico; nam tunc potest puniri ab Ecclesiastico, & etiam à Iudice seculari, & hoc nè detur locus præuentioni, vt post *Bartol.* & alios quamplures docet *Iulius Clarus lib. 5. quæst. 38. num. 15.* Iudex verò laicus; ideò non potest punire clericum, coram se, falsum deponentem; quia laicus non habet iurisdictionem in clericum. Ità *Farinacius loco cit. quæst. 8. num. 26. Iul. Clar. quæst. 38. num. 14.* qui asserit hanc esse Canonistarum sententiam, contrà Bald. Cynum, & nonnullos alios, *apud Farinac. num. 26. vers. amplia duodecimò.*

Neque obstat si opponatur *text. in l. lex nullum, C. de testibus*, per quam decernitur, testem offendentem aures Iudicis, posse ab ipso Iudice puniri, nullo sibi suffragante priuilegio fori. Quia respondetur, quòd clerici non possunt arctari ea lege, cùm potestati laicæ non subijciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

24 Nonò elicitur, quòd potestas laica non potest capere clericum; si dicta laica potestas clericum ipsum punire non potest; laicus enim, (vt sæpè dictum ist) non habet potestatem in clericum, & sicut requiritur potestas ad puniendum, ità etiam ad capiendum; quæ illatio limitatur primò; nisi clericus capiatur in fragranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt famæ, de senten. excommun.* secundùm Doctores, quos plena manu refert *Emman. Barbos. D. Augustini Barbos. genitor, in Comment. ad Ordinat. Regn. Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 29.* Secundò limitatur, si clericus visus sit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè potest capi, & detineri, vt delictum per clericum perpatrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Ecclesiastico tradatur, & consignetur. Rationem reddit Clarus. Tùm quia publicè interest, nè delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tùm quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Ecclesiæ voluntatem, vt per *Menoch de arbitrarijs, casu 180. num. 22. & seqq. & per Iulium Clarum lib. 5. quæst. 28. num. 6. versic. si verò*, vbi testatur de communi, vt per *Farinac. loco suprà citato, num. 117. 120. & 122. Reginald. libro 9. num. 70. D. August. Barbos in collect. ad d. cap. vt famæ, & Emman. Barbos. d. §. 29.*

Placet etiam *Farinacio ibidem num. 119.* vt hoc idem procedere possit in clerico debitore, de fuga suspecto, quia (vt ipsi Farinacio placet) clericus ex causa ciuili, & de fuga suspectus, capi potest, dummodò quamprimùm consignetur Superiori Ecclesiastico, quod an verum sit, Iure definitum non reperitur.

25 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrũ conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Ecclesiastico; si verò lis mota fuerit contrà laicum, qui rem à clerico emit, & clericus resistat defensioni emptoris; tunc non potest per cle-

poralia, ità *Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap. 1. cit. vers. secunda propositio,* vbi explicando hanc cōclusionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, sed directiua; nisi illæ leges ab Ecclesia approbatæ fuerint; quod probat ex testimonio Summorum Pontificum, & Imperatorum; nimirùm ex *Epistola Nicolai Primi ad Michaelem directa, propè finem; & ex Epistola Valentiniani, ad Episcopos Asię, & ex Sancto Ioanne Chrysostomo, in cap. 13. ad Romanos.*

14 Non tamen ex his inferendum est, clericos leges ciuiles non obseruantes, posse à Iudice seculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

15 Tertia Conclusio. Clericorum exemptio in rebus publicis, non solùm quoad personas, verùm etiam quoad facultates, & bona, introducta est iure humano pariter, & diuino. In præsenti probabimus eorūdem exemptionem clericorum, quoad eorum personas, in sequenti verò Quæsito, quoad facultates, & bona. Hæc conclusio licèt maneat ex antecedentibus probata, tamen adhuc probatur.

Et primò, testimonio Sacræ Scripturæ; nam *Genesis 47.* exemplo Iosephi Patriarchæ, qui Sacerdotes Aegyptiorum exemit; *Et 1. Esdræ 7.* exemplo Artaxersis Persarum Regis, qui Sacerdotes Israeliticos, pariter exemit; *& lib. Numer. cap. 3.* Deus sæpiùs repetit, Leuitas proprios suos esse, atque eos sibi ex omni populo elegit, & soli Pontifici locum Dei in terra repræsentanti, illos subiecit.

Secundò: Probatur ex testimonio Sacrorum Conciliorum; nam Lateranense Concilium, sub Innocentio Tertio, *cap.* 43. hæc habet. *Nimis, inquit, de iure diuino, quidam Laici vsurpare conantur, cùm viros Ecclesiasticos nihil temporale obtinentes ab eis ad præstanda sibi fidelitatis iuramenta compellunt.*

Item Concilium Lateranense sub Leone Decimo celebratum, *Sess. 9. cùm à iure (inquit) tam diuino, quàm humano, laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit; innouamus omnes, & singulas Constitutiones;* & Concilium Coloniense, *parte 9. cap.* 40. *Immunitas (inquit) Ecclesiastica vetustissima res est, iure pariter diuino, & humano introducta, quæ in duobus potissimùm sita est: primùm, vt clerici, eorumque possessiones à vectigalibus, & tributis, aliisque muneribus laicis liberi sint: deindè nè rei criminis ad Ecclesiam confugientes, indè extrahantur.*

Nouissimè Concilium Tridentinum *Sess. 25. cap. 20. de reformat.* sic loquitur. *Ecclesia, & personarum Ecclesiasticarum immunitates, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus instituta est.*

16 Ex his primò elicitur, clericum non posse per laicam potestatem, nempè per Prætorem, Principem, & Regem, vel Magistratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiam si grauissima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falsæ monetæ, hæresim, blasphæmiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis se subiiciat examini, iudicio, & animaduersioni, præsupponit potestatem in illum, qui est examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem potestatem, & iurisdictionem in clericum; ergò, &c. vt benè per *Suarez de censuris, disput. 22. num. 11.*

17 Secundò elicitur, quòd processus compilatus, vel sententia lata, & alia acta facta per laicam potestatem contrà clericum gaudentē priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipso iure inualida; vtpotè facta à non habente iurisdictionem, & potestatem suprà clericum, *Farinac. de inquisit. q. 8. num. 15. Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinacium loco cit.*

18 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam si nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & Iudicis incompetentiam; quia nihilominùs militat ius exemptionis; immò talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non solùm per ipsum clericum opponi potest, verùm etiam per Iudicem Ecclesiasticum, talis rei Iudicem competentem, vt est *text. in cap. si Iudex, de sententia excommun. lib. 6.* Immo obligatio incumbit Iudici Ecclesiastico, tàm ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, nè libertatis Ecclesiasticæ iura lædantur, vt per *Iulium Clarum, libro 5. quæst. 36. num. 3. & sequentibus; per Molinam tractatu 3. disputat. 49. num.* 4. & alij communiter.

19 Tertiò elicitur, non posse à Iudice laico pronunciari sententiam absolutoriā in clericum; nam talis sententia absolutoria, supponit iurisdictionem in clerico, qui absoluitur; clericus autem exemptus est à iurisdictione laicali; ergò, &c.

Sed opponitur ex *text. in l. quod fauore, C. de legibus,* in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicuius introductum est, nō debere in ipsius damnum retorqueri; sed exemptio est introducta fauore clericorum; ergò exemptio non debet in ipsorum damnum retorqueri; ac proindè clerici, si delictum commiserint, possunt absolui à Iudice laico, quando ad laicam potestatem pertinet, alioquin exemptio vergeret in odium ipsorum.

Respondetur, negando vltimam consequentiā; nam fauorabilius esse dignoscitur, statum clericalem exemptum esse à laicorum iurisdictione; quàm illis aliqua ratione subiectum esse; sed absolutio supponit subiectionem; ergò fauorabiliùs est, si non absoluantur. Vel meliùs responderi potest ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non posse, iuxtà *text. in cap. diligenti, de foro cōpet.* quia priuilegium huiusmodi est introductum; non in priuatum fauorem personæ, sed in publicum totius ordinis clericalis, vt scribunt *Carol. de Grassis, de effectibus clerical. effectu 1. num. 43. Bellet. disquisit. cleric. part. 1. tit. de fauore clericorum personali, §. 2. num. 21.* & alij citati a *D. Barbosa in collect. ad d. cap. si diligenti, num. 4.*

20 Quartò elicitur, quòd illi, qui censuris Ecclesiasticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, nè vis à Iudice Ecclesiastico per censuras inferatur, faciunt contrà libertatem Ecclesiasticam, ità *Azor. 1. part. lib. 5. cap.*

12. Ra-

12. Ratio eſt, quia laici non habent poteſtatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per quas decernitur, vt oppreſſi à Iudicibus Eccleſiaſticis per vim, aut per cenſuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam propulſent, ſunt contrà libertatem Eccleſiaſticam, ità *Azor. loc. cit. cap. 14. Quæſito 6.* Ratio eſt, quia vnuſquiſque coram Superiore ſuo conueniri debet; & ſic clericus coram Epiſcopo, & Epiſcopus coram Romano Pontifice; quarè ſi Prælati delinquant, vel opprimant; oppreſſi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tùm quia Sacri Canones prohibent à Iudicibus Eccleſiaſticis haberi recurſum ad laicos, *cap. clericum 11. q. 1. cap. qualiter, & quandò, de iudicijs*, cum alijs plenè citatis, à *D. Barboſ. in collect. cap. ad Eccleſia S. Mariæ, num. 7. cum ſeqq. de conſtitut.*

21 Quintò elicitur, ex Summi Pontificis indultu, & conceſſione tantùm, & non aliàs, poſſe Principes legem condere, qua caueatur, nè beneficia Eccleſiaſtica exteris conferantur: prout in Regno Caſtellæ extat, *l. 18. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè *Perez, & l. 14. tit. 3. lib. 1. noua recop.* vbi *Azeuedo*; & referunt *Couarr. pract. cap. 35. num. 1. Ceual. commun. con. commun. tom. 4. quæſt. 897. num. 347.* Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegijs, & Regijs diplomatibus obtentum fuiſſe, probat *Pragmat. 2. & 3. lib. 1. ord. illius Regni.* Et idipſum in Regno Aragoniæ perpetuo foro ſtabilitum eſſe colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & alijs benefic. non poſſiden.* vt referunt *Anton. Oliban. ad Vſaticũ, alium namque de iure fiſc. cap. 13. num. 53. cum ſeqq. Ferrer. in conſtitut. Cathalon. gloſ. 2. num. 62.* Ac etiam quoad Regnum Luſitaniæ idipſum conceſſum reperiri teſtatur, *Cabed. de patronat. Reg. Coronæ, cap. 29.* quem refert *D. Barboſ in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4. num. 8. de poſtulat. Prælat.* Et demùm quoad Regnum Franciæ admittunt, *Rebuffus de pacific. poſſeſſ. num. 216. & in prax. tit. de reſcrip. mix. num. 7. Nicol. Gar. de benefic. parte 7. cap. 9. num. 2. & aly cit. per D. Barboſ. vbi ſuprà, num. 12.*

22 Sextò elicitur, etiam ſi Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & cauſis huiuſmodi cognoſcendis, eorum negligentia non obſtante, non permittitur Iudicibus laicis, de cauſis ad Eccleſiam pertinentibus, poſſe iudicare. E contrà verò data negligentia Iudicis ſecularis, poterit Eccleſiaſticus illum cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur, vt reſoluit *Suar. de cenſur. diſput. 20. ſect. 1. num. 14.* quem refert *Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. tit. de fauore cleric. real. §. 5. num. 38.* ac perindè poterit ipſe Eccleſiaſticus Iudex progredere contrà laicos, in caſibus, in quibus aliàs non poſſet: Eccleſia enim quoslibet laicos in quolibet exceſſu notorio iudicare poteſt, quandò Iudex ſecularis eſt negligens; puta, ſi requiſitus non exhibet iuſtitiam, *cap. licet 10. de for comp.* vbi *D. Barboſ. in collectan. num. 2.* plures ad hoc refert Doct. *Couarr. practic. cap. 6. num. 1. ad finem, Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. §. 2. proœmiali, num. 25. Carol. de Graſſ. de effect. cleric. effect. 1. num. 390.*

23 Octauò elicitur, clericum falſa deponentem coram Iudice laico, non poſſe ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad inſtantiam partis: non ſic eſt, ſi laicus falſum deponeret coram Iudice Eccleſiaſtico; nam tunc poteſt puniri ab Eccleſiaſtico, & etiam à Iudice ſeculari, & hoc nè detur locus præuentioni, vt poſt *Bartol.* & alios quamplures docet *Iulius Clarus lib. 5. quæſt. 38. num. 15.* Iudex verò laicus; ideò non poteſt punire clericum, coram ſe, falſum deponentem; quia laicus non habet iuriſdictionem in clericum. Ità *Farinacius loco cit. quæſt. 8. num. 26. Iul. Clar. quæſt. 38. num. 14.* qui aſſerit hanc eſſe Canoniſtarum ſententiam, contrà Bald. Cynum, & nonnullos alios, *apud Farinac. num. 26. verſ. amplia duodecimò.*

Neque obſtat ſi opponatur *text. in l. lex nullam, C. de teſtibus*, per quam decernitur, teſtem offendentem aures Iudicis, poſſe ab ipſo Iudice puniri, nullo ſibi ſuffragante priuilegio fori. Quia reſpondetur, quòd clerici non poſſunt arctari ea lege, cùm poteſtati laicæ non ſubijciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

24 Nonò elicitur, quòd poteſtas laica non poteſt capere clericum; ſi dicta laica poteſtas clericum ipſum punire non poteſt; laicus enim, (vt ſæpè dictum eſt) non habet poteſtatem in clericum, & ſicut requiritur poteſtas ad puniendum, ità etiam ad capiendum; quæ illatio limitatur primò; niſi clericus capiatur in fragranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt famæ, de ſenten. excommun.* ſecundùm Doctores, quos plena manu refert *Emman. Barboſ. D. Auguſtini Barboſ. genitor, in Comment. ad Ordinat. Regn. Luſitan. lib. 2. tit. 1. §. 29.* Secundò limitatur, ſi clericus viſus ſit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè poteſt capi, & detineri, vt delictum per clericum perpatrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Eccleſiaſtico tradatur, & conſignetur. Rationem reddit Clarus. Tùm quia publicè intereſt, nè delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tùm quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Eccleſiæ voluntatem, vt per *Menoch de arbitrarÿs, caſu 180. num. 22. & ſeqq. & per Iulium Clarum lib. 5. quæſt. 28. num. 6. verſic. ſi verò*, vbi teſtatur de communi, vt per *Farinac. loco ſuprà citato, num. 117. 120. & 122. Reginald. libro 9. num. 70. D. Auguſt. Barboſ in collect. ad d. cap. vt famæ, & Emman. Barboſ. d. §. 29.*

Placet etiam *Farinacio ibidem num. 119.* vt hoc idem procedere poſſit in clerico debitore, de fuga ſuſpecto, quia (vt ipſi Farinacio placet) clericus ex cauſa ciuili, & de fuga ſuſpectus, capi poteſt, dummodò quamprimùm conſignetur Superiori Eccleſiaſtico, quod an verum ſit, Iure definitum non reperitur.

25 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrũ conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico; ſi verò lis mota fuerit contrà laicum, qui rem à clerico emit, & clericus reſiſtat defenſioni emptoris; tunc non poteſt per cle-

ricum causa trahi ad Tribunal Ecclesiasticum; quia, agitur contrà laicum, non contrà clericum, qui Iudicio suo nomine non assistit, sed nomine, & pro defensione emptoris, vt per *Couarr. pract. quæstionum, cap.* 8. *Capicium decis.* 197. & quamplures alios, quos copiosè refert *Emman. Barbos. in comment. ad Ordin. Reg. Lusitan. lib.* 2. *tit.* 1. §. 11.

26 Vndecimò elicitur, non posse clericum trahi ad Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd se ingerendo ad exercitium officiorum secularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum administratoris; quia, quamuis delinquat assumendo huiusmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ità *Ambrosinus cap.* 20. *num.* 54. & alij contrà nonnullos Doctores.

27 Duodecimò elicitur, clericum hæredem institutum à defuncto laico in bonis, non posse ratione hæreditatis sibi, relictæ trahi ad forum laicale; quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus successit, à laica potestate iudicari potuisset; non ideò sequitur, quòd etiam clericus à laica potestate iudicari posset; quòd dictum procedit etiam, si lis inchoata fuisset coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus sit laicus: ratio est, tùm quia militat semper ratio exemptionis; tùm quia inanis, & inutilis videtur sententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non potest; sed sententia lata, à Iudice laico contrà clericum, nullo modo potest demandari executioni per ipsum Iudicem laicum; ergò inutilis est talis sententia, nec Ecclesiasticus Iudex cogi potest, vt per ipsum executioni demandetur; cùm Ecclesiasticus Iudex potestati laicæ minimè subijciatur.

Tùm quia Clericus non posset coram laico conueniri, si lis nondùm inchoata fuisset; ergò neque conueniri poterit lite iam inchoata, cùm Iudicis laici præuentio potestati Ecclesiasticæ minimè derogari possit. Ità *Felinus, Abbas, & Imola*, & alij, quos citat, & sequitur *Ambrosinus de immunitate, cap.* 20. *num.* 45. & *Rota Romana decis.* 552. contrà *Couarr. pract. quæst. cap.* 8. & *Farinac. de Inquisit. q.* 8. *num.* 46. *Reginal. lib.* 9. *cap.* 13. *num.* 352. *versic. monendum*, & alios asserentes, clericum hæredem debere sequi forum laicum, quoad lites inchoatas, contrà testatorem, cui clericus succedit.

28 Decimotertiò elicitur, quòd si clericus receperit depositum in Iudicio seculari, non potest ampliùs molestari, nec conueniri coram Iudice laico, pro restitutione depositi; quia exemptus est à laica potestate, ità *Surd. lib.* 3. *consil.* 396. *numero* 33. *Ambrosinus loco cit. num.* 53. & alij contrà *Baldum in l. acceptum, num.* 4. *C. de vsuris, Farinac. num.* 123. & alios.

Idem asserendum est de clerico fideiubente pro laico, vel etiam pro clerico corã Iudice laico: ratio est in promptu; tùm quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non suo; tùm quia vt (sæpè diximus) clericus exemptus est à laica potestate; ità *Auchar. Marsil.* & alij apud *Ambrosinum cap.* 20. *nu.* 50. contrà *Bartolum, Salicetum*, & alios apud citatos Doctores.

29 Decimoquartò elicitur, quòd si clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur, nec illius sententiæ, nec Iudicio stare, etiam si putauerit sua interesse, etiam si fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non opposuerit. Ratio est: quia clericus non potest tanquàm reus à laico citari, nec si clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ità *Felin. num.* 21. *Dec. in cap. cùm inter, de except.*

30 Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos, pœnis statutis à lege ciuili; ratio est, quia Ecclesia non ità duriùs agit cum clericis; tùm quia Ecclesiastici non tenentur sequi leges ciuiles, etiam si iure canonico non reperiatur præscripta aliqua pœna pro tali delicto; ità *Salas de legibus, disput.* 14. *sect.* 10. *Vasquez* 1. 2. *disputat.* 167. *cap.* 4. *num.* 40. *Couar. in quæst. practic. quæst.* 33.

31 Decimosextò colligitur, quòd si clericus cum laico, vel cum pluribus laicis criminis socius inuentus fuerit, à Iudice Ecclesiastico est puniendus, quia exemptus est à laica potestate; immo, si cut plurimi testantur Doctores etiam laici socij criminis sunt remittendi ad Iudicem Ecclesiasticum; & reddunt rationem, ne scilicèt continentia causæ diuidatur, & de eadem re diuersæ, & contrariæ proferantur sententiæ; tùm quia magis dignũ, trahit ad se minùs dignũ, *cap quanto de Iudicijs*; ità *Farinac. de Inquisit. quæstione* 8. *num.* 151. & communiter Doct. ex *Gomez. in cap.* 1. *de rescript. num.* 74.

QVÆSITVM XX.

Vtrùm Abbatum, aliorumque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica potestate sint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Bona clericorum, tàm secularium, quàm Regularium exempta sunt à laica potestate, & à tributis à Principibus secularibus impositis.*

2 *Tributum soluit Christus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*

3 *Bona clericorum non solùm patrimonialia, sed etiam donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Ecclesiam, Ecclesiasticasuè personas translata, à laicorum tributis, & impositionibus immunia sunt.*

4 *Coloni Episcopi, durante colonia, non solùm reali, verùm etiam personali exemptione, à laica potestate gaudent.*

5 *Priuilegia quædam secularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laica potestate eximentia recensentur.*

6 *Priuilegia Principum secularium, eximentia clericos à potestate laicali reuocari non possunt.*

1 Bona clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta esse à laica potestate, & à tributis Principum secularium ostendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt manifestissimè videri potest in *Lateranensi Concilio sub Alexandro Tertio par.* 1. *cap.* 19. & alio *Lateranensi sub Innocentio Tertio, cap.* 46. & in *Concilio* Vien-

Viennensi, sub Clemente Quinto, relato *in clemēt. præsenti, de censibus, & in cap. quamquàm, de censi. in 6. & Extrauag. quòd olim, de immunit. Eccles. & cap. quia nonnulli, & cap. clericis, de immunit. Eccl. in 6.* quòd etiam demonstratur in *anteced. Quæsit.* & fusiùs in *sequenti*. Hæc enim tria Quæsita poterant sub vnico tantùm explicari; sed pro maiori distinctione, sub tribus Quæsitis seorsim sumptis factū est, vt materia tanti momenti differatur.

Immo idipsum ostenditur in legibus ciuilibus, quæ sunt in *Codice Theodosiano, lib. 16.* & in *Codice Iustiniano, l. sancimus, de Sacrosanctis Ecclesijs*, & in *Nouell. Friderici Imperatoris*, quæ incipit, Item nulla, *de Episcopis, & clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas, vel persona publica, vel priuata collectas, vel exactiones, angarias, vel perangarias Ecclesijs, vel alijs pijs locis, aut Ecclesiasticis personis imponere præsumat.*

2 Nec obstat, quòd Christus Dominus tributum soluit, *Matth. 17.* ergò exemplo Christi, debeant etiam omnes Ecclesiastici tributum soluere; & sic eorum facultates, & bona non sint libera à potestate laica; respondetur enim Christum Dominum soluisse tributum, quia voluit, non quia debuit; & colligitur *ex eod. loc. Matth.* cùm enim dictū esset Petro ab exigentibus tributū, *Magister vester non soluit didragma?* tunc Christus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel censum? à filijs suis, an ab alienis?* Simon respondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergò liberi sunt filij: sed vt non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies staterem, & illum sumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario, vt hoc loco sit sermo de tributis, quæ impo uerat Deus filijs Israel, *Exod 30* propter vsum Templi, secundùm quam interpretationem, quæ verissima est, dicitur, quòd Reges terræ non exigunt tributū à suis filijs, sed ab alienis; & sic neque Rex Cæli tributum exiget à me, qui sum eius proprius, & naturalis filius.

Et tantùm abest, quòd supradictus text. *Matth. 17.* conuincat ad tributa laicalia teneri Ecclesias, vt induci rectè possit ad probandum oppositum. Ibi enim exquirit Dominus à Discipulis, à quibus Reges exigant tributa, à suis, vel alienis; respondentibus autem Discipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergò liberi sunt filij Regis, & vt cōmentatur *S. Hieron. ibi, in gloss.* ergò liberi sunt filij Regis, sub quo sunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifestè ad dicta tributa, Sacerdotes non teneri: & ex effectu, argui nequit alia intentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum scandalum, tributum dari iussit, *cap. iam nunc, vbi Archidiaconus 28. q. 1.* atque ità intelligitur, *textus Ambros. in cap. si tributum, 11. quæst. 1.* nam in *seq cap* quod est eiusdem, dicit ipse *Ambros.* exemplo Christi id fieri debere, qui tributum non negauit, & licèt soluerit non tenebatur; immo priùs quàm solui mandauerit, declarauerit se non teneri, eamdemque recipit interpretationem, *text. in cap. tributum 13. quæst. 8.* vt ibi tributum à clericis solutum de facto ad scandali vitationem; quamquàm nullū habeant ius obligationis, propter quòd teneantur soluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum est, (Domino ità iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos esse oportere; quarè nullo subiectionis iure sunt cogendi; nec dictorum textuum interpretatio, aliquo modo venit infringenda, cùm eamdem interpretationem, ex determinatione Ecclesiæ, in *d. cap. 1. de immunitate Ecclesiarum, in 6. in dicto cap. quamquam, eodem titulo, & in dicta clemen. de censibus*, recipiant. Ecclesiæ enim, & personæ Ecclesiasticæ sunt immunes ab oneribus realibus, personalibus, & mixtis, & extraordinarijs, etiam pro eorum bonis, *authentica Item nulla Communitas, C. de Sacrosanctis Ecclesijs*, & concludit *Bart. in consil. 180. Si aliqua possessio æstimata, post princip. part. 1. Bald. in consil. 346. Antiqua quæstio, in princ. volum. 3. Bur. et. in consil. 42. num. 3.* vbi testatur de sententia *Alban. in consilio 68. in septimo fundamento*: qui omnes plurimos allegant, & latiùs *Remigius de Gonis, in Tractatu de Charitatiuo subsidio, quæstione 61. & 62.*

3 Ideò non solùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium est reale, respectu bonorū patrimonialium, vt vltrà DD. suprà cit. firmat *Imol. in cap. constitutus, num. 6 de in integr. restitut. Riminald. Iunior in consilio 449. num. 35. volum 4. Ripa in resp. 4. in titul de iuregent. vel simili, numero 7* quidquid in oppositum dicat *Bellug in Spec. princip. rubr. 14 vers. nunc videndum, numero 29. versic. sed dic contra.* Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata, empta, & quocunque canonico tit. translata ad Ecclesiam, siuè ad Ecclesiasticas personas: vt bona prædicta, quæ priùs collectabantur à Principibus laicis, delata ad Ecclesiam, Ecclesiasticasque personas euadant exempta, & immunia, mutando naturam; quia mutata persona, mutatur conditio rei, *Bart. in dicto consilio 180. Baldus in l. placet, C. de sacrosanct. Eccles. & in consilio 180. præmisso volum. 2. Ruinus in consilio 117. per totum, volum. 4. Felinus in cap. Ecclesia Sancta Mariæ, num. 26. de Constitutionibus, Syluan. in consi. 32. num. 1. Mascam. tan. consi. 40. num 5. & sequen. Bellon. in cōsilio 40.* & alij, quos citat, & sequitur *Modern. de iurisdictione, parte 4 Centuria prima, casu 11.* reijciendo contrariam opinionem, & multa non minùs quàm curiosa, vt alia in materia colligendo.

4 Atque adeò sunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem, nedùm realem, sed illam fortiantur etiam personalem, vt pluriès decidit Sacra Immunit. Congregatio, & nouissimè declarauit pro Episcopo Ciuitatis Plebis, *die sexto Decembris præteriti, 1627.* sub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Controuersijs iurisdictionalibus præpositorum inhærendo declarationibus aliàs factis, censuit colonos partiarios Episcoporum, durante colonia, gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus.

Meminerint quoque Confessarii, nè temerè manus imponant in seuerissimas, illasque reseruatas Summo Pontifici censuras, in Bulla legi solita, in die commemorationis Cœnæ Domini, non solùm contrà Imperatores, Reges, Principes, Barones, Gubernatores, Iudices, & cæteros ius dicentes, imponentes, & imponi mandantes, collectas, & gabellas, super personis, & bonis Ecclesiasticorum; sed etiam contrà consulentes dictas collectas, & gabellas, cæterasque impositiones imponi, vel exigi super prædictis Ecclesiasticis, aut eorum bonis, etiam patrimonialibus, non solùm beneficiorum. Et sumant Principes Christiani exēplum ab antiquis Imperatoribus, & Principibus Christianis, qui memores, Sacerdotes, & cæteros Ecclesiasticos pacem, atque cuncta bona sibi ipsis, & Regnis impetrasse, causa gratitudinis, nouis semper Constitutionibus, legibus, & edictis robur adiecerūt plurimis statutis, & pœnis cōtrà inobseruātes, aut quoquo modo Ecclesiasticæ exēptioni, & libertati se opponentes, & pro speculo vtantur infrascriptis Constitutionibus Imperatorum, Regum, & Principum secularium, & verè Catholicorum: & quamquàm videantur, & de facto sint locales, & particulares; earum nonnullæ præferunt nihilominùs eorum pijssimam intentionem promouendi, & conseruandi in genere Ecclesiasticam immunitatem, exemptionem, & libertatem. De supradicta Bulla Cœnæ, in seq. Quæst.

5 Dominus Sanctius Rex Portugalliæ, Anno 1230. exemit Monasterium Sancti Vincentij Vlissipponen. Ordinis Canonic. Regular. Lateranen. ab omni exactione Regia, vt videre est in eius diploma, quod reperitur in Archiuio dicti Monasterij Vlissipponen. ex *Gabriele Pennot. in Historia Tripartita, lib.1. cap.35. sub nu.8.* cuius verba ad rem nostram facientia, sunt. *Quæ damus tibi pro remedio animarum nostrarum, & parentum nostrorum, vt orans pro nobis, adiuues nos in precibus tuis, tibique possidentia concedimus, libera, integra, & ab omni Regia, & Ecclesiastica exactione immunia, ab hac die, vsque in perpetuum.*

Flauius Luitprandus Rex Longobardorum exemit Monasterium Beati Petri in Cœlo Aureo, Canonicorum Regularium Lateranensium, degens extrà Ciuitatem Ticinensem, anno Domini 1233. ab omni pedagiorum exactione; per hæc verba. *Volumus quoque, vt molendina, quæ in Cuterona, seu in aliquibus fluminibus prædicta Ecclesia possidet, habeant clerici eiusdem loci potestatem leuandi, atque deponendi, quousque, vel quomodò eorum decreuerit voluntas; & aquæductus, per nostram Baudam, in eorum sit potestate, ad irrigandos hortos Ecclesiæ. Confirmamus etiam, & per hoc nostrae auctoritatis praeceptum, iubemus, vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, Gastaldius, vel aliqua parua, vel magna Regni nostri persona, infrà denunciatos fines eiusdem Curtis placitum teneat, vel aliquam pignorare, aut aliquid exigere audeat.*

Item, in eodemmet exemptionis priuilegio, paulò inferiùs verba ad nostram exemptionem facientia leguntur. *De qua re praecipimus omnibus Ducibus, Comitibus, ad Curiam nostram agentibus, vt nullus deinceps in prædictis rebus ad nostram mercedem clericis delegatis perturbare præsumat, sed nostris, & futuris firma, & stabilia debeant permanere temporibus;* teste eodem *Gabriele Pennotto in Historia Tripartita, libro primo, capit. 58. numero tertio.*

Hugo Italiæ Rex, nonsolùm confirmauit priuilegium concessum à Luitprando Rege Longobardorum, supradicto Monasterio Sancti Petri in Cœlo Aureo; sed illud ampliando auxit, & vltrà cætera exemptionis, & immunitatis, ac libertatis verba in prædicto priuilegio annotata; sunt etiam infrascripta, quæ leguntur. *Hoc quoque statuimus, vt nullus Reipublicæ Minister, neque alius ex iudiciaria potestate, tàm in supradicta Curto Alpe plaua, quàm in alys rebus hominés eiusdem Monasterij liberos, aut seruos, deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipsius Curtis placitum tenere, aut aliquem pignorare, vel aliquo modo distrahere praesumat, vel loca ad audiendas causas, vel freda exigenda, aut tributa, vel mansiones paratas faciendas, nec fideiussores tollendos, aut homines eiusdem Ecclesiae ingenuos, aut seruos super terram ipsius commanentes, distriugendos, nec ad vllas redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas, ingredi audeat: sed neque vllus, vel ripaticum, aut erraticum, aut telonium, tàm in sua possessione, quàm in nostro publico iure à parte sæpefati Monasterij vnquàm exigere, aut tollere praesumat pro mercede, & remedio animae nostrae, &c.* Ex eodem Penuotto, *loco citato, capite sexagesimo, numero secundo.*

Clodoueus Rex Francorum à primordio fundationis Monasterij Sancti Petri Senonensis, Monachorum Sancti Benedicti, illud exemit ab omni onere tributorum; vt videre est in ipsomet priuilegio, per hæc verba, videlicet. *Feriam autem annalem, similiter concedo illi in festiuitate Apostolorum Petri, & Pauli: Ità vt nullus ex Ministris nostris, neque Comes, neque Vicecomes, neque Iudex publicus, in Mercato, neque in ipsa Feria annali, vllam cousuetudinem accipiat; nisi Monachi, qui ibidem Deo deseruirent, neque rotaticos, neque portaticos, neque pedaticos homines distringendo: sed teneant securè, absque vllius contradictione, sicut Antecessores mei Reges Burgundiorum tenuerunt, &c. Praecipimus igitur, & statuimus, idem Monasterium, quod Filia mea carissima fundare cœpit, cum omnibus ad se pertinentibus, sub nostra defensione, atque maniburdia, & huius nostrae auctoritatis confirmatione, ab omni strepitu, & iudiciariæ potestatis impulsione, adeò liberum, & securum esse, vt nullus Iudex publicus in Ecclesias, aut loca, vel agros, seu possessiones, quas in quibuslibet Territorijs, in ditione Regiminis nostri, iustè, & legaliter præfatum Monasterium possidere videtur, vel in ea, quæ deinceps ipsius Monasterij dominio deueneriut ad causas audiendas, vel freda, aut tributa exigenda, aut mansiones, vel paratas faciendas, aut fideiussores, aut homines commorantes, sua temeritate destringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas exactiones requirendas, nec pedaticos, nec thelonios, nec rotaticos, siuè portaticos, aut ripaticos*

ticos tollendos, Nostris, nec futuris temporibus ingredi, nec auferre præsumat aliquis. Et sic ea teneant Monachi, sicut Antecessores mei Reges Burgundiorum, tenuerunt securè, & quietè. Ità tradit *Renatus Choppinus in Monasticon, libro 1. tit. 3. numero 20.*

Item, Valesius Francorum Rex exemit, & à pedagijs, & omni iure Regio, liberauit Abbatiam Beatæ Mariæ Regalis, Ordinis Cisterciens. propè Mediolanum, Anno Domini 1348. Kalendis Ianuarij, in hæc verba. *Volumus, & praecipimus, quòd dilectae nostrae Sorores praedictae Abbatiae, & omnes res, & seruientes ipsarum, sint quieti ab omni exactione, & consuetudine seculari, & liberum transitum per terram, & aquam habeant in omni loco potestatis nostrae: Ità, vt de rebus proprijs ipsarum, quas emerint, vel vendiderint, aut deportari fecerint ad vsus proprios, vel ad vsus ædificiorum suorum pontagium, pedagium, thelonium, passagium, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias consuetudines, aut seculares exactiones, nulli omninò reddere teneantur.* Refert idem *Renatus Choppinus in Monasticon libro 2. titulo 2. numero 3.*

Item, Vuilelmus Rex Angliæ, & Dux Normanniæ, exemit ab onere pedagiorum, & exactionum laicarum, Abbatiam Sanctæ Mariæ Montis Burgi, cuius priuilegij verba inter cætera sunt. *Sint liberi, & quieti prædicti Abbas, & Monachi Montis Burgi per omnem terram meam à thelonio, & passagio, & pontagio, & omni consuetudine, vbicunque fuerint in terra, & in mari, & in portubus ementes, & vendentes, vel locantes.* Ex *Claudio Roberto in Gallia Christiana Nomencla. Abbatiarum Gall. littera M.*

Item, Ina Rex Anglorum, libertatis priuilegio muniuit Ecclesias, sub Aldhelmo Præsule, constitutas, in hæc verba.

Hanc libertatem Ecclesijs impendo, & hanc priuilegij dignitatem Monasterijs confero: vt sinè impedimento secularium rerum, & absque tributo fiscalium negotiorum liberis mentibus Deo seruiant, & Monasticam Cœnobij disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant, &c. Ex *Clemente Rainerio, de Antiquitate Benedictin. Tractatu primo, §. 6.*

Monasterium Fontis Ebrardi, ab Henrico Secundo Britannorum Rege, exemptum fuit ab omnibus grauaminibus, vt testatur eiusdem Regis diploma, apud *Renatum Choppinum, in Monasticon, libro secundo, titulo secundo, numero vndecimo,* sub his verbis. *Eiusdemque Religionis Gardiatores, concedimus vniuersos, erudientes nostros, quibus, & eorum cuilibet committimus; quatenùs Religiosas, familiares, singularesque personas dictae Ecclesiae, & membrorum eiusdem, ac homines de corpore defendant ab omnibus iniurijs, violentijs, grauaminibus, &c.*

Item, Othon Imperator Primus, exemptionis priuilegium concessit Ioanni Abbati Monasterii Sancti Petri in Cœlo Aureo, Anno 962. cuius inter cætera exemptionis verba sunt. *Statuimus quoque, vt nullus Reipublicae Minister, neque aliquis ex iudiciaria potestate, tùm in supradicta Curte Alpe plana, quàm, & in alijs Curtibus, vel vicis eiusdem Monasterij liberos, aut seruos deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipsius Curtis, aut Cœnobij placitum tenere, aut aliquem pignorare, aut detrahere præsumat; aut seruos super aliquam terram ipsius Monasterij commanentes destringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas ingredi audeat; & quidquid exindè Fiscus noster, vel pars publica sperare potuit, eidem sancto Monasterio, secundùm concessionem, & confirmationem Luitprandi Regis, nostrorumque Regum, vel Imperatorum solemni, & perpetua stabilitate firmamus, &c.* Vt per *Gabrielem Pennottum, in Historia Tripartita, libro primo, cap. 60. numero tertio.*

Ina Rex Angliæ, supracitatus, exemit pariter ab omnibus exactionibus Regijs, Monasterium Beatæ Mariæ Glastexiæ, vt habetur in *Libro manuscripto,* in Bibliotheca Comitis Arundeliæ, in his verbis. *Consentientibus omnibus Britanniae Regibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, atque Abbatibus, statuo Ego, & confirmo, quatenùs omnes terrae, & loca, & possessiones Beatae Mariae Glastexiae sint quieta ab omnibus Regijs exactionibus, & operibus, quae indici solent, videlicet expeditione, & Pontis, Arcisque constructione, & ab omnium Archiepiscoporum, & Episcoporum promulgationibus, & perturbationibus, sicut in antiquis eiusdem Ecclesiae chartis ratum esse inuenitur, & à Praedecessoribus meis Kenevalchio, Kentvino, Cedualla, Baldredo confirmatum esse dignoscitur, inconcussa, & illibata permaneant, & quaecunque emiserint causas in homicidijs, sacrilegijs, veneficijs, furtis, rapinis, in dispositione Ecclesiarum, & descriptione in ordinatione clericorum, in conuenticulis Synodalibus, & in omnibus iudiciarijs examinationibus, absque illius hominis praeiudicio, Abbatis, & Conuentus dispositione diffiniantur.* Vide apud *Clementem Rainerium, de antiquit. Benedictin. tractatu 1. §. 12.*

Ethelbertus Rex Anglorum, exemit Monasterium Sanctorum Petri, & Pauli ab omni potestate; vt in charta eiusdem Regis, apud *Clementem Rainerium, loco citato, §. decimoquinto,* apparet per hæc verba.

Monasterium in honorem Principis Apostolorum Petri, & Pauli condidi, & cum ipsa terra, & cum omnibus, quae ad ipsum Monasterium pertinent, perpetua libertate donaui: adeò, vt nec mihi, nec alicui Successorum meorum Regum, nec vlli vnquàm potestati, siuè Ecclesiasticæ, siuè seculari quidquam, indè liceat vsurpare, sed in ipsius Abbatis sint omnia libera donatione, ex eodem *Clemente Rainerio, loco citato.*

Chilpericus Rex Francorum, ædificauit Monasterium Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli in Vrbe Senonensi, Anno 580. & illud à potestate seculari exemit, quam exemptionem posteà confirmauit Philippus Tertius, Anno 1283. vt refert *Renatus Choppinus in Monastic. libro secundo,*

titulo

titulo secundo, numero vigesimo, vbi alia Monasteria, & ædes sacras exemptas esse à laica potestate ostendit.

Eduardus Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, & Dux Aquitaniæ, Abbatiam in Suburbio Bonberniæ ædificatam in honorem Sancti Augustini, exemit ab omni fiscali tributo, & seruitio seculari, & ab omni expeditione, & pontium, siue Arcium extructione, Anno 844. teste *Clemente Raineria, de Antiquitate Benedictinorum, §. decimoquarto*.

Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ, multis Imperatorum, & aliorum Potentatuum priuilegijs decorata est; vt eius Monasteria, tàm in particulari, quàm in vniuersali sint libera à laica potestate, & omnibus exactionibus, contributionibus, collectis, datijs, gabellis, & alijs oneribus.

Henricus enim Quartus Imperator, sub Datum Boccenegæ, nonas Augusti, Anno 1514. vltrà quòd in priuilegio, in præfato die concesso, sub Imperiali protectione recepit omnia Monasteria Vallis Vmbrosæ Congregationis; exemit etiam illa ab omni inquietatione, & perturbatione laicali, necnon ab omnibus exactionibus; violatoresque huiusmodi priuilegij pœnæ reos in ipso appositæ, constituit.

Item, Henricus Imperator Tertius, Anno 1055. Aliud simile priuilegium concessit, Abbatiæ Sancti Saluij; illamque in suam defensionem recepit; & bona omnia eiusdem Monasterij, sub tutela Imperiali esse voluit, mandando sub pœnis quibusdam omnibus, etiam si fuerit Dux, Marchio, vel quæuis persona, nè Monasterium prædictum, tàm in bonis, quàm in personis molestari possit.

Item, Fridericus Primus Imperator, Anno 1158 Monasteria omnia nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, vbilibet posita, sub Imperiali tuitione suscepit, ac Imperiali priuilegio muniuit; mandando omnibus personis, etiam si fuerit Dux, Marchio, Comes, vel Vicecomes. Item, quò l nulla Ciuitas, nullaque persona parua, vel magna, Monasteria prædicta inquietare audeat, vel eorum possessiones, ac reliqua bona minuere præsumat; mandatque insuper, nè aliquã exactionem à rusticis, vel conuersis prædictorum Monasteriorum exigi possit.

Ipsius Friderici Imperatoris, & eius filij, alia nonnulla priuilegia fermè eiusdem tenoris particulatibus nostræ Congregationis Monasterijs concessa fuisse testantur eorum diplomata, existentia cum nonnullis alijs Henrici Sexti, & Honorij Sexti, & Othonis Quarti, & Friderici Secundi, & aliorum Imperatorum, in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Quibus omnibus gratijs, & priuilegijs breuitatis causa, omissis, vnum ex diplomatibus supradicti Friderici Primi, Monasteria nostræ Congregationis, ab omnibus oneribus eximens, hic verbatim apponere libuit.

IN NOMINE SANCTAE, ET INDIVIDVAE TRINITATIS.

Fridericus, diuina fauente clementia, Romanorum Imperator Augustus.

CVm omnium fidelium petitionibus, & necessitatibus subuenire debeat Imperialis Maiestas, multò magis his est impertienda eius beneficij clementia, quos Religionis præcipuè exuberare facit gratia. Quapropter, notũ esse volumus omnibus Imperij nostri fidelibus, quòd diuinæ mercedis intuitu, & fidelium nostrorũ interuentu, Ioannis, scilicet Strumensis Abbatis, & Andreæ Placentini, Marino Vall' Vmbrosanæ Ecclesiæ Præsidente, cuncta Monasteria Vall' Vmbrosanæ Congregationis, vbilibet posita, sub nostra Imperiali tuitione suscepimus. Statuimus itaque, vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nulla Ciuitas, nulla Persona parua, vel magna, Ecclesiastica, vel Secularis, prædicta Monasteria inquietare audeat, vel eorum Possessiones, seù reliqua bona auferre, minuere, vel quoquo modo vexare præsumat; sed cuncta, quæ eisdem Monasterijs oblata sunt, vel offerri contigerit, vel alijs quibuscunque modis, iustè acquisita sunt, vel in futuro acquisierint, libera, & quieta Seruorum Dei seruitijs, & vtilitatibus subiaceant. Præterea nostra Imperiali auctoritate concedimus, & statuimus omnibus Imperiali Iustitia, confirmamus, vt quæcunque in præsenti iustè possident, vel in futuro possessuri sunt, eisdem Monasterijs rata, & illibata permaneant; vt nulla potestas, nulla persona, nulla Ciuitas, nec Florentia, nec alia, fodrum aliquod, vel districtum, vel aliquam exactionem à rusticis, vel conuersis præfatorum Monasteriorum exigere, vel accipere præsumat. Siquis autem huius nostri præcepti violator extiterit, sciat se compositurum auri purissimi libras centum; medietatem Cameræ nostræ, & medietatem prædictis Monasterijs. Quæ vt meliùs obseruentur, præsentem paginam sigilli nostri impressione munitam, roborauimus...... Signum Domini Fredesici Romanorum Imperatoris inuictissimi. Ego Reinaldus Cancellarius Friderici Colonien. Archiepisc. & Archicancellarius recognoui. Anno Dominicæ Incarnationis 1158. Indictione septima, Regnante Domino Frederico Romanorum Imperatore Gloriosissimo. Anno Regni eius septimo, Imperij verò quarto. Data in Prato Grainyano, pridie Kalendas Decembris.

Priuilegijs nostris supracitatis similia habent aliæ Religiones, & præcipuè Religio Cistercien. vt liber Priuilegiorum eiusdem Religionis, authenticam fidem facit, *in calce enim ipsius libri*, extat inter alia diplomata, illud Philippi Regis Francorum, sub Datum Parisijs, Anno Domini 1034. in quo Cistercienses Coabbates, & Monachos sui Regni præcipit liberos, & immunes esse in omnibus, quæ in sequẽtibus verbis eiusdem priuilegij (prout ad rem nostram faciunt) continetur. *Item, quòd bona eorum mobilia non capientur, vel iustitiabuntur in aliquo casu per iustitiam secularem. Item, quòd in casu, vbi licitè bona ipsorum immobilia capi contigeret, ea consumi, vel destrui non liceat, aut expendi; quòd si fiat, id antè omnia faciemus emendari, & eos* indem-

indemnes seruari. Et quòd si ad ipsorum bonorum Saisinam, vel custodiam seruientes deputari oporteat, vnus tantummodò seruiens in quolibet Monasterio, & in qualibet domo ipsorum deputetur, qui de stipendijs suis viuere teneatur, prout in nostris continetur statutis. Item, quòd recognitiones, & aduocationes nouæ, quæ ab Ecclesiarum ipsarum subditis Nobis fiunt, nullatenùs admittentur, & factas de nouo, faciemus penitùs reuocari. Item, quòd baillini, & alij officiarij nostri teneantur iurare, quòd mandata sibi facta, & fienda per litteras nostras, pro Ecclesijs, & personis dicti Ordinis absque difficultate fideliter exequentur. Item, quòd non impedientur, aut inquietabuntur super possessionibus, siuè redditibus emptis per ipsos in feudis, retrofeudis, aut censiuis suis, in quibus omnimodam, altam, & bassam habent iustitiam; quoniam possessiones, & redditus, taliter acquisitos perpetuò tenere valeant absque coactione vendendi, vel extrà manum suam ponendi, aut præstandi Nobis financiam pro eisdem. Item, quòd tollantur grauamina eis per gentes nostras illata, ac nostra iam concessa statuta seruentur, & ea baillini nostri iurare teneantur se firmiter seruaturos. Item, quòd ad opus garnisionum nostrarum, bona eorum, vel subditorum suorum, eis inuitis, nullatenùs capientur. Item, quòd pro grauaminibus sibi illatis corrigendis, de quibus liquebit, auditores non suspectos, eisdem cùm requisiti fuerimus, concedemus, qui vice nostra celeris complementum iustitiæ super hac fideliter exhibebunt.

Priuilegia einsdem tenoris ferè infinita (vt ità dicam) hic recenseri possent, quæ breuitatis causa relinquuntur; maximè cùm illorum multa à curioso lectore, intueri queant apud *Renatum Choppin. in Monast. & de Sacra Polit. per tot. & Clementem Rainer. de antiquit. Benedictin. in Ang. per tot. Gabrielem Pennot. in sua Hist. Trip. & in Chronic. Casinen. in lib. Priuileg. Cistercien. in Concil. General.* nouiter *Colon. impress. passim similiter in Gallia Christiana, in Historia Anglicana, & apud Illustriss. Card. Baroniũ, & Bellarm.* sæpè videatur, insuper *Miræus de Originibus Benedictin. Cistercien. & Præmonstraten.*

His omnibus additur memorabile diploma Caroli Quarti, quòd ad intelligentiam exemptionis clericorum, & Ecclesiasticorum à potestate laica multùm conducit, ipsiusque optimi Imperatoris Religionem, & piam mentem, ostendit, quòd hic transcribese mihi visum estij, suis præcisis verbis.

CAROLVS QVARTVS, DIVINA FAVENTE Clementia, Romanus Imperator, semper Augustus, & Bohæmiæ Rex. Ad perpetuam rei memoriam.

ETsi Imperialis benignitatis clementia, quorumlibet deuotorum Fidelium, quos Sacrum Romanum ambit Imperium, ex officij debito teneatur necessitatibus, & iniustis oppressionibus consulere, & de opportunis remedijs prouidere; ad illos tamen maximè dirigitur nostræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoscimus, quorumque oppressionibus, status Ecclesiasticæ libertatis, quam semper nostris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & nimis indebitè prægrauatur. Sanè ad Imperialis Maiestatis audientiam ex parte honorabilium Præpositi Decani, & aliorũ Prælatorum, & Capituli Mygdeburgen. Ecclesiæ, deuotorum nostrorum dilectorũ insinuatione, quæ querulosè, & suppliciter est deducta, peruenit. Quòd Seculares quidam in potestatibus, & officijs constituti, videlicet Duces, Comites, Barones, & alij Domini temporales, necnon, & Cõsules Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, & locorũ Rectores dictæ Maydeburgen. Maguntinen. Colonien. Prouinciarũ, Dei timore postposito, statuta singularia, & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto, contrà personas Ecclesiasticas, & Ecclesiarum libertates, & legitimas, ciuiles, & canonicas sanctiones: puta, quòd nulla bona tẽporalia in Ecclesiasticam libertatẽ transferantur, necnè clerici in sacris constituti, ad agendũ, & testificandum in quibuslibet, & maximè in pijs causis, aliquatenùs admittantur; quodque excommunicati laici, & publicè denunciati in foro ciuili minimè repellantur. Item prædicti Domini temporales, Consules, & Rectores per secularem potestatem res, & bona clericorum occupant, & arrestant: oblationes Fidelium diminuunt, & restringunt exactiones, & tallias indebitè de bonis Ecclesiæ, & redditibus exigunt, & extorquent; possessiones Ecclesiarũ, & personarum earum deuastant incendijs, & rapinis. Contractus inter clericos, & laicos factos, legitimos ad libros Ciuitatũ, Oppidorum, Villarum, & locorum recusant inscribere, & sigillare: donata, & legata ad Fabricas, & Ecclesiarum structuras, contra Prælatorum voluntatem, & aliorum, quorũ interest, præsumunt vsurpare contrà iustitiam in fraudem, & odium clericorum. Et de bonis, & rebus etiam clericorum, quas non causa negotiationis, sed pro vsibus proprijs per terram ducunt, seù duci faciunt, teloneũ exigunt, & recipere non verentur, & confugientes ad Ecclesias, & Cœmeteria indè extrahere, contrà Imperiales sanctiones, præsumunt. Quæ omnia, & singula, ac indè secuta, cùm per sacras, & ciuiles, & canonicas sanctiones expressè reprobata sint, & in fraudem Ecclesiasticæ libertatis, de facto præsumpta, de Principum, Comitum, Baronum, Fideliumq; nostrorum consilio, ex certa scientia, Imperiali auctoritate cassamus, irritamus, & annullamus, cassaq; irrita, & nullius esse momenti penitùs deducimus, & expressè pronunciamus. Præcipiẽtes sub indignatione Imperialis banni, vniuersis, & singulis Maydeburgen. Colonien. & locorum vicinorum Principibus, & temporalibus Consulibus, Potestatibus, ipsorum statuta, & ordinationes, sicut in præiudicium Ecclesiasticæ libertatis edicta sunt, omninò reuocent, et de luce tollant, & secundùm ea non iudicent ampliùs, nec sententias dictent: aut eisdem iudicium, quomodolibet, & contrà Ecclesiasticam libertatem patiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicunq; laicus, cuiuscunque status, vel conditionis existat: ausu sacrilego, & propriæ temeritatis audacia, Sacerdotẽ, vel Clericũ secularem, vel Religiosum diffidauerit, vel captiuauerit, proscripserit, spoliauerit, occiderit, vulnerauerit, & mutilauerit, aut in carcerem detinuerit: aut huiusmodi maleficia perpetrãtes, scienter receptauerit, vel fauorem in eis præstiterit, præter pœnas à sacris Imperialibus, & canonicis sanctionibus eis inflictas, sint ipso facto infames, ac omni honore priuati. Nec ad placita, vel consilia nobilium admittantur quouis modo. Volumus etiam, hortamur, et requirimus ipsos Prælatos Ecclesiast. vt hanc nostrã legẽ, & sanctionẽ in Synodis, & Ecclesijs publicari procurẽt: et requisiti executionẽ pœnarũ, et sententiarũ denunciẽt; nè

in præ-

in præmissis excedentes per simulatam ignorantiā suas malitias valeant excusare. Nulli ergò hominum liceat hanc nostræ cassationis, & remutationis, seù pronunciationis, aut denunciationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet contraire, sub pœna mille marcharum auri: quas ab eis, à quibus contrà factum fuerit, irremissibiliter exigi volumus: & eorum medietatem nostri Imperialis, residuam verò partem iniuriam passorum vsibus decernimus applicari.

Datum Tangerundiæ Anno Domini 1378. Indictione 5.5. Kalend. Iulij Regnorum nostrorum anno 30. Imperij verò 23.

Refertur priuilegium istud in *calce actorum Concilij Constantiensis*, & ab eodem *Concilio in 19. sess.* approbatur, & confirmatur.

6 Denique Catholicorum ferè omnium Regum, & Principum priuilegijs multis seculis vsque ad præsens potiuntur cōsensu totius Orbis clerici, & Ecclesiastici; vt non solùm eorum personæ, situti in antecedenti quæsito probatum est, verùm etiam facultates, & bona libera sint ab eorumdem Regum, & Principum potestate.

Immo talis exemptio à prædictis Imperatoribus, Regibus, & Principibus super huiusmodi clericis, & Ecclesiasticis, eorumq; bonis, reuocari non potest; probatur multis rationibus à *Leonardo Lessio loc. cit. num.* 35. adductis.

Primò, quia fuit absoluta, & perpetua ex mente concedentium: omnis autem donatio, vel exemptio facta Communitati in perpetuum, est irreuocabilis.

Secundò, fuit facta ad remuneranda beneficia spiritualia, quæ Regna percipiunt ab Ecclesia.

Tertiò, quia principaliter ad Dei honorem facta fuit: sicut donatio agrorum, aut villarum, quæ offeruntur Ecclesiæ, eiusque ministris. Vnde sicut sacrilegium esset, repetere agros Ecclesiæ donatos; ità sacrilegium erit infringere clericorum immunitatem.

Quartò, Orbis Christianus, à quo Principes habent auctoritatem, consensit in hanc exemptionem; vnde non est in Principis potestate eam reuocare: sicut quod semel consensu Regni est alienatum, non potest repeti.

Quintò, quia Concilia, & Pontifices, qui sunt suprà ipsos Principes, eam confirmarunt. Et prædicta insuper corroborantur; quia etiam Principibus renuentibus in dictā exemptionem consentire, Summi Pontifices habebant facultatem illam faciendi, vt docent *Doctores*, & probat *Couarr. in pract. c. 31. num. 3. & 4.* ex eo, quia potestatem habent à Christo Domino statuendi id, quòd ad bonum, & vtilitatem spiritualem Ecclesiæ, atq; Dei laudem, & honorem necessarium videtur, & opportunum: expedit namq; supradicta confirmari, tùm quià Status Ecclesiasticus, & res diuinæ, quas personæ Ecclesiasticæ tractant, perturbarentur, ac vilescerent, si instar laicorum ad Iudices seculares traherentur: tùm quia non tantùm à diuinis officijs distraherentur, verùm etiam daretur occasio, vt facili negotio à laicis vexari possint, multò magis, quia laici sunt admodum infesti clericis, *cap. laici 2. q. 7.*

Suadet pariter, quòd sicut Papa exemptos facere potuerit clericos à potestate, & iurisdictione Principum secularium, ità etiam illos eximere potuerit à tributis, & alijs oneribus, vt in sequenti Quæsito latiùs ostenditur.

QVAESITVM XXI.

Vtrùm Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm personalibus exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huius generis significant exactionem debitam Principibus, siuè Communitatibus.*

2 *Tributum, vectigal &c. in specie quid significent, & quam differentiam habeant inter se.*

3 *Ecclesiastici omnes à tributis, vectigalibus, gabellis, telonijs, ac alijs oneribus, tàm realibus, quàm personalibus sunt exempti; limita tamen, vt nu. 7.*

4 *Exemptio clericorum, & Ecclesiasticorum à vectigalibus, gabellis, & alijs oneribus probatur ex iure ciuili, & etiam ex consuetudine, vt num. 5.*

6 *Exemptio à prædictis oneribus ostenditur per speciales Summorum Pontificum Constitutiones.*

7 *Regulares, & alij Ecclesiastici, in aliquibus casibus non sunt exempti ab oneribus, & tributis.*

8 *Regulares etsi nequeant inuiti compelli ad iurandum, possunt tamen ab ijsdem emptores gabellarum exigere iusiurandum pro rebus ipsorum, quæ transeunt per duanam.*

9 *Priuilegia exemptionis à datijs, gabellis, & alijs oneribus, an transeant ad colonos.*

10 *Excommunicantur in Bulla Cœnæ qui clericis, & Ecclesiasticis onera imponunt.*

11 *Excommunicatio prædicta Bullæ Cœnæ priùs lata fuit à Bonifacio VIII.*

12 *Conc. Trid. quid decreuerit circà immunitatem Ecclesiasticam.*

13 *Imponentes vectigalia, & alia onera Ecclesiasticis personis sinè licentia Papæ, etiam si nulla exactio subsequatur, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

14 *Imponentes onera Ecclesiasticis personis, eaq; exigentes pro bonis largitis eisdem Ecclesiasticis, siuè emptis, incidunt in eamdem excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

15 *Imponentes onera clericis negotiatoribus, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

16 *Clericus non dicitur negotiator, si proprios agros per famulos suos colat, & fructus deinde vendat.*

17 *Clericus, siuè alter Ecclesiasticus non potest tenere tabernam, & vinum, quòd ex possessione sua colligit personaliter vendere; limita tamen, vt eodem numero.*

18 *Negotiatio in quibus casibus clericis permittatur.*

19 *Imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis pro constructione viarum, fontium, murorum, & pro custodia Ciuitatis, an incidant in excommunicationem supradictam Bullæ Cœnæ.*

20 *An exigentes collectas, & gabellas ab Ecclesiasticis per-*

personis sponte dantibus incidant in eamdem excommunicationem Bulla Cœna.

21 *Prælati Ecclesiastici imponentes onera prædicta Ecclesiasticis personis incidunt in excommunicationem Bullæ Cœna.*

22 *An imponentes, & exigentes onera à clericis, qui causa fraudandi collectas, clericalem habitum susceperunt, incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

23 *An Domini imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis eorum feudatarijs, incidant in eamdem excommunicationem Bullæ Cœnæ.*

24 *An imponentes, & exigentes collectas, & alia onera ab Ecclesiasticis pro bonis in communi, & indiuisè possessis cum eorum patre, & fratribus, incidant in excommunicationem supradictam.*

1 PRo intelligentia terminorum qui in præsenti Quæsito sæpè enneiantur: Notandum est, quòd huiusmodi termini, *tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huius generis*, important publicam exactionem debitam Principibus, siuè Communitatibus; in spetie autem vnum quodq; habet suam particularem differentiam.

2 Vectigal enim dicitur, quod pro rebus vectis præstatur, & idem significat id, quòd datur pro ducatu per terram alicuius, vt securiùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à græco nomine ductum idem est, quod vectigal, seu gabella, vel duana. Itaq; vectigal, guidagium, seu gabella, vel duana, sunt idem. Pensio est pretium vsus rei locabilis, quæ si soluatur priuatæ personæ, dicitur priuata; si Principi, vel Communitati, dicitur publica. Census est quædam pensio, quæ de prouentibus soluitur. Tributum est census, qui datur de proprio solo Principi, vel Communitati. Itaq; pensio, census, tributum, quando sunt publica, idem sunt. Tallia verò, præstatio, impositio, collecta idem etiam sunt, & quodlibet eorum est summa, quam Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam substantiam cuiuscunque. Angaria autem, & perangaria est iniusta compulsio, siuè coactio ad aliquid soluendum, vel faciendum: seu angaria est obsequium personale, & reale, proprijs scilicet sumptibus præstitum. Munus aliquandò sumitur pro dono, aliquandò pro officio, vel honore, aliquandò verò sumitur pro eo, quòd necessariò subimus lege, vel imperio. Ità *Syluest. verb. gabella t. per totam, Roderiq. tom. 2. regul. q. 65. art. 1.* & communiter *Summistæ, verb. Vectigal.*

3 Ecclesiasticos omnes, atque ità Religiosos, qui verè Ecclesiastici sunt, & seruitio Dei mancipati, vt superiori quæsito dictum est, à datijs, gabellis, vectigalibus, & alijs tributis, & oneribus tàm realibus, quàm personalibus, tàm impositis, quàm imponendis immunes, & exemptos esse probatur expresse in *cap. fin. de vit. & honest. cleric.* vbi apertè probatur, clericos, & Ecclesiasticas personas non subijci in bonis proprijs, statutis, & consuetudinibus Patriæ circa solutionem gabellarum, seu collectarum editis.

Probatur etiam in *cap. non minus, & in cap. aduersùs, de immunit. Eccles.* vbi dicitur, quòd ab omnibus oneribus Vrbium, & Castrorum clerici sunt exempti; facit *cap. quamquàm de censib. in 6. & clem. præsenti eod. tit. cap. aduersùs, & cap. non minùs, de immunit. Eccles.*

4 De iure etiam ciuili manifestè probatur ex iure nouissimo Authenticorum, *auth. item nulla Communitas C. de Episc. & cleric.* & *in corpore*, vnde sumitur d. lex nempè, *Auth. collat. 10. 6. item nulla tit. de stat. & consuet. contrà lib. Eccles.* vbi generaliter disponitur, quòd nulla Communitas, vel persona publica, vel priuata collectas, vel exactiones angarias, vel perangarias Ecclesijs, vel alijs pijs locis, aut Ecclesiasticis personis imponant, aut inuadere bona Ecclesiastica præsumant, idem probatur in *l. sancimus la 2. C. de Sacros. Eccles.*

5 Talis exemptio à vectigalibus, & alijs oneribus clericis, & Ecclesiasticis personis donata, probatur insuper (antequàm ad speciales Summorum Pontificum Constitutiones deueniamus) ex consuetudine omnium gentium; quòd enim vbique sic, procul dubio naturam vniuersalis consuetudinis induit; & quòd vbique hoc, quòd præmisimus factum sit, vel saltèm multis, & præcipuis locis, nec non apud multas nationes, sic ostenditur; nam Hebræi Leuitas suos exemptos habebant ab omnibus tributis, vectigalibus, & oneribus, ità habetur in *cap. 30. Exod.* Aegyptij sub Rege Pharaone Sacerdotes suos similiter exemptos à prædictis oneribus habuerunt, vt elicitur ex *cap. 47. Genes.* Idem constat de Sacerdotibus Hebræorum sub Artaxerse Rege, ex *lib. 1. Esdræ cap. 7.* & de Sacerdotibus Gentilium habetur apud *Aristotelem in lib. 2. Oeconom.* & ex *Cæsare lib. de Bello Gallico*, & ex *Plutarcho in Camil.* & ex alijs.

Apud verò Christianos, Constantinus Imperator Ecclesiasticos immunes ab omnibus Reipublicæ oneribus declarauit, vt patet ex Epistola illius ad Anillinum apud *Eusebium lib. 10. Histor. Ecclesiast. cap. 7.*

Idipsum fecerunt multi alij Imperatores, Reges, & alij Potentatus, vt fatentur *Illustriss. Card. Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap. 2. vers. hanc igitur sententiam, in fine 2. tom. controuers.* & *Ioan. Baptista Scortia in expositione. Bulla Cœn. can. 18. vers. easdem immunitates.*

6 Præterea ex abundanti probatur ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegijs Regularibus concessis. Nam Eugenius IV. *Anno Domini 1434. 7. Kal. Martij, sub Datum Florentiæ Pontificatus sui an. 4.* concessit Monachis Casinen, aliàs Congregationis S. Iustinæ de Padua priuilegium, per quòd Episcopis, & alijs potestatibus secularibus, & Regibus prohibet, ne Monasterijs dictæ Congregationis aliquas exactiones, aut onera realia, seu personalia, etiam ad refectionem pontium, à personis dictorum Monasteriorum exigere audeant, vel imponere sub pœna excommunicationis à notitia huius indulti incurrenda.

Insuper exemit dictam Congregationem à quacumque decima, collecta, & subsidio per Sedem Apostolicam imposita, vel imponenda, nisi de hoc indulto de verbo ad verbum faciat mentionem,

nem; liberauit etiam dictam Congregationem à quacumque pensione, censu, tributo, quo tenebatur alicui Ecclesiæ Ordinarijs, & alijs quibuscunque personis de bonis suis, & redditibus, & domibus, non obstante quocunque in contrarium etiam à Sede Apostolica indulto, & à solutione decimarum, primitiarum, & quartesiæ de omnibus bonis, quę ipsi colunt, vt habetur in *lib.priuil.prædicta Congregationis concess. 7. 8. & 9.*

Congregatio nostra Vallis Vmbrosæ inter alia priuilegia, quibus ab Apostolica Sede decorata, & munita est, plurimas habet exemptiones ab omni seculari potestate, contributione, tallijs, & alijs oneribus, quarum exemptionum (relictis omnibus aliorum Monasteriorum d. Congregationis particularium, quò ad hanc rem priuilegijs) tantùm illam Innocentij IV. eximentem omnes Monachos eiusdem Congregationi ab exactionibus, contributionibus, & tallijs, alijsq; oneribus verbatim referam.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filijs Abbati, & Conuentui Monasterij Vallis Vmbrosæ, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Monasteriorum, & locorum Ordinis Vallis Vmbrosæ, quieti paterna solicitudine prouidere volentes, vt per communia Ciuitatum, in quarum districtu Monasteria, & loca pia consistunt, ad soluendas eis exactiones, seù tallias per ea impositas, siuè ad exercitum faciendum, compelli nequaquam possitis, auctoritate vobis, præsentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Perusij 5. Kal. Martij. Pontificatus nostri anno 10.

Hoc priuilegium, sicut & multa alia, ab exactionibus, contributionibus, & aliisq; oneribus, necnon à secularium Principum, & qualibet laica potestate eximentia confirmauit Vrbanus V. in illa *Constitutione*, sub datum Auinioni 4. Kal. Martii anno 1363 Pontificatus verò 1. Quod priuilegium cum antecedenti legitur in libro Authentico priuilegiorum nostræ Congregationis. Tenor autem huius Confirmationis est. *Cùm à vobis petitur, quòd iustum est, & honestum, tàm vigor equitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per solicitudinem officij Nostri, ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus, grato concurrentes assensu, omnes libertates, & immunitates à Prædecessoribus nostri Romanis Pontificibus, siuè Priuilegia, seù alias indulgentias, vobis, & Monasterio vestro concessas, nec non libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, et Principibus, ac alijs Christifidelibus, rationabiliter vobis, & eidem Monasterio vestro indultas, sic eas iustè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio, auctoritate, confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.*

Quibus priuilegiis gaudent omnes Religiones communicationem priuilegiorum dictarum Congregationum habentes, præter concessiones speciales singulis ordinibus impartitas.

Prætereà id specialiter censuit *Rota Romana in vna Bononien. exempoionis die 25. Maij 1618. coram Illustrijs Card. Verospio*, pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Lateranensis, vbi habetur, idem fuisse dictum in *Coregien. gabellæ coram Iusto* 27. *Nouembris 1602.* & in *Brundusina gabella* 13. *Februarij 1604. coram Penia.*

7 In aliquibus tamen casibus Religiosi, sicut, & cæteri Ecclesiastici non sunt exempti: si enim antequàm bona aliqua ad eos venirent, onus aliquod certum, & inuariabile annexum habebant, v.g. aliquem censum, vel seruitutem debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, deniq; postquàm ad Ecclesiasticorum manus peruenient, tenebuntur etiam ipsi ad ea onera præstanda; quia vnaquæque res cum suo onere transit, *cap. constat, cap. cùm non sit, & cap. pastoralis, de decimis, Syluest. verb. immunitas, 1. num. 19. Less. d. dub. 3. num. 19. & 23. Salas d. num. 114. vers. de quo latè.*

Item si personæ Ecclesiasticæ negotiationem exerceant licitè ex iis, quæ vendunt, emunt, aut deferunt negotiationis causa, vectigalia exigi possunt, *d. cap. quamquam de censib. lib. 6. notant Less. d. num 23. & Salas num. 115.*

Tertiò, quandò contributio æque principaliter in Ecclesiasticorum, & laicorum commodum, & vtilitatem facienda est; v. g. pro reparatione aggerum, ne flumen vicinos Ecclesiasticorum, & laicorum agros inundet, vel pro reficienda via penitùs destructa, per quam esset iter etiam ad domos, & prædia eorumdem Ecclesiasticorum, vnde eis ad suas possessiones difficilis præberetur accessus, *Syluest. verb. immunitas, 1. sub num. 19. vers. sunt tamen aliqua, Nauar. in Man. cap. 27. nu. 115. vers. tertia quod, Less. & Salas loc. cit. Lauren. de Peirin. in exposit. ad Constit. 2. Iul. II. pro suo Ord. Minim. num. 141. tom. 1.* Item tenentur contribuere ad expensas, quæ fiunt pro communi damno, seù periculo vitando, *Panormit. in cap. non minùs, nu. 10. de immunit. Eccles. Roderic. in sum. part. 2. cap. 73. conclus. 13. Laurent. de Peirin. loc. cit.* Verùm si Ecclesiastici contributionem soluere recusarent non per Iudicem laicum, sed per legitimum eorum Superiorem Ecclesiasticum ad id compellendi essent; quòd si id commodè fieri non possit, quidam, quos tacito nomine refert *Less. loc. cit.* censent, posse laicas potestates realem executionem facere; quia in eo casu dici potest, præsumptam Papæ licentiam interuenire, & idem *Less.* putat tutiùs fore, si huiusmodi licentia expresse ad tales casus per Principes petatur; mihi autem cum *Salas*, vbi proximè videtur dicendum esse omninò necessarium, vt prædicta licentia expresse petatur, *Guttier. lib. 1. practic. quæst. 9. 4. num. 6.* aut in hoc casu Sedem Apostolicam esse consulendam. At vbi tanta necessitas immineret, quòd non posset de facili

finè

sinè aliorum scandalo, & periculo haberi priùs recursus ad Papam, ait, sufficere tunc deliberationem Episcopi, & clericorum, & Superiorum Regularium, quilibet pro parte sua; Quòd si Episcopus, & Clerus, vel Regulares in prædictis casibus pro rata contributiones soluere recusarent; posse populum ad eorum Superiores recursum habere, qui eos ad soluendum compellant. Non tenentur autem Religiosi, atq; Ecclesiastici ad refectionem, seu reparationem pontium, viarum publicarum, mœnium Vrbis, & aliorum huiusmodi, quæ primò, & principaliter ad Communitatem spectant, vt tenere communiter Canonistas docent *Less. d. dub. 3. num. 25. Salas d. num. 115. vers. ad reparationem autem*, nam aliàs nimis angustum, & ferè nullum esset in publicis oneribus clericorum priuilegium.

Præterà, quandò laicorum facultates non sufficiunt ad publicis necessitatibus succurrendum, potest etiam Ecclesiasticis, eorumq; bonis aliqua pensio persoluenda imponi; ad quòd tamen hudie Summi Pontificis assensus interuenire debet, *cap. adaersùs, de immunit. Eccles.* & patet expressè ex *Bulla Cœna Domini*, quòd limitatur, nisi periculum esset in mora; quo casu Episcopi, & Cleri consensus satis esset, vt notat *Sylu. verb. immunitas 1. num. 20.* Episcopi autem, & Cleri sibi subiecti consensus nequit exemptos obligare; ideò etiam illorum consensus accedat, necessè est: posito autem consensu Prælatorum, ad quos spectat consentire, contributio non exigetur auctoritate laica, sed Ecclesiastica, & ità omnes illorum inferiores tenentur; ità *Less. num. 26. & 27. Salas loco cit.*

8 Notandum autem, quòd licèt Regulares nequeant inuiti compelli iurare, per concessionem Eugenij IV. Casinen factam, incip. *Etsi ex debito*, quæ est 7. *in Bullar. Roderic. pag. 84.* & per aliam concessionem incip. *Regularem vitam*, quæ est *9. ibid. pag. 88.* tamen emptores gabellarum possunt ab iisdem Regularibus fiscali modo exigere iusiurandum, quòd res, quæ per duanam transeunt nomine eorumdem Regularium, sint ipsorum, & ad ipsorum vsus deputata, non autem aliorum; Quia id non est, simpliciter Regulares ad iurandum compellere, sed ex suppositione, si velint sibi res illas, quæ ad proprium vsum esse dicunt, absq; gabellæ solutione relaxari. Et Regulares ipsi tenentur iuramentum ad mentem illud exigentium in manibus Prælati præstare, nec possunt æquiuocare. Ita *Syluest. verb. iuramentum, 3. q. 2. in fine*, & *verb. mendacium, q. 6. in fin. Sauch. in Decalog. lib. 3. cap. 6. num. 35. Laurent. de Peirin. loc. cit. num. 150.* & illorum iuramento standum est, nisi per partem aduersam contrarium probaretur, vel militaret aliqua præsumptio in contrarium; videatur *Mascard. de probation. conclus. 953. num. 11. Seraphin. de priuileg. iuram. priuileg. 14. Farinac. in prax. criminal. q. 172. num. 30. Marta de iurisd. par. 4. cas. 83. num. 7. D. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 13. in. fin. 2. edit.* Quod si falsum iurauerint, non possunt de eo querelari, *Valasc. cons. 131. num. 11. D. August. Barbos. loc. cit.*

9 Insuper notandum, quòd priuilegia hæc exemptionis à gabellis, datijs &c. cùm sint realia, transeunt ad colonos eorumdem Regularium; quia eorum bona, et prædia priuilegiata sunt, & exempta ab onere soluendi gabellas, & similia: vt docet *Panormit. lib. 1. cons. 9. sub num. 2. vers. ad secundùm, & in cap. ex parte, il 1. num. 4. & 5. de decimis*, & alij relati à *Menoch. lib. 2. de arbitrar. cas. 562. num. 46.* Præterea adest Bulla Pij V. de exemptione Generali Regularium, incip. *Dùm vberes*, quæ refertur in *Bullar. nouo tom. 2. Const. 11. eiusdem Pij V. In qua Summus Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares personas, eorumque Monasteria, Cœnobia, Conuentus, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores suorum negotiorum, ab omnibus exactionibus, tàm vrbanis, quàm rusticis, necnon datijs, gabellis, pedagijs, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus, ordinarijs, & extraordinarijs, ac tàm realibus, quàm personalibus, meris, & mixtis etiam subsidio triennali, & augmento, ac focularibus, equorum taxis, militumq; hospitijs &c. tàm impositis, quàm imponendis.*

10 Probatur tandem ex verbis *Bullę Cœnæ Domini* §. 18. *Quive collectas, decimas, talleas, præstantias, & alia onera clericis, Prælatis, & alijs personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & prouentibus huiusmodi, absq; Romani Pontificis speciali, & expressa licentia, imponunt, & diuersis, etiam exquisitis modis exigunt; aut sic imposita, etiam à spontè dantibus, & concedentibus, recipiunt. Nec non, qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur, cuiuscumq; sint præminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque etiam Regnis, Prouincijs, Ciuitatibus, & Terris quoquo modo Præsidentes, Consiliarij, & Senatores, aut quauis, etiam Pontificali dignitate insigniti. Innouantes decreta super his per Sacros Canones, tàm in Lateranensi nouissimè celebrato, quàm Concilijs generalibus edita, etiam cum censuris, & pœnis in eis contentis.*

11 Hinc aduertendum est cùm *Io. Bapt. Scortia in exposit. huius Bullę eod. can. 18.* quòd habetur ferè similis excommunicatio Bonifacij VIII. contrà exigentes à clericis, aliisq, Ecclesiasticis personis huiusmodi vectigalia, tributa, & onera, quæ excommunicatio refertur in *cap. quamquàm, de censib. lib. 6.* vbi habetur, vt ille, qui eam excommunicationem incurrit, non absoluatur, & quòd Vniuersitas similiter non liberetur ab Ecclesiastico interdicto, donec integrè satisfaciat. Idem Bonifacius tolerat excommunicationem contrà imponentes, & exigentes tallias ab Ecclesiasticis personis, quam extenderat ad accipientes, etiam à spontè dantibus; necnon ad ipsos Ecclesiasticos, & clericos, si absq; Summi Pontificis licentia speciali,

ciali, spontè darent, quam excommunicationem sibi reseruauit, supponendo pariter Vniuersitates interdicto, si talia committerent, *cap. clericis de immunit. lib. 6.*

Sed Benedictus XI. in *extrauag. quod olim de immunit.* reuocauit supradictum decretum Bonifacij VIII. in hoc, nempè, vt excommunicatio, & interdictum, non haberent locum in illis, qui accipiunt à clericis, & Ecclesiasticis personis spontè dantibus, neque in ipsis clericis, & Ecclesiasticis, liberè, & voluntariè soluentibus. At Clemens V. vtrumq; decretum Bonifacij, & Benedicti reuocauit, vt habetur in *Clem. quoniam, de immunit. Eccles.* præcipiendo, vt solummodò soluetur, *cap. non minùs, & cap. aduersùs, de immunit. Eccles.*

In Concilio verò Lateranen sub Leone X. sess. 9. innouatę sunt omnes censurę excommunicationis, interdicti, & depositionis latæ contrà imponentes Ecclesiasticis talia onera, & exigentes etiam à spontè dantibus, & consentientibus; & præter prædictas pœnas, quas voluit contrauenientes eo ipso incurrere, addit etiam inhabilitatem ad omnes actus legitimos, & reddit illos intestabiles.

Demum accessit supradicta in *can. 18 Bull. Cœn.* in qua innouantur à Summo Pontifice decreta super his, per Sacros Canones, tàm in Lateranensi nouissimè sub Leone X. celebrato, quàm in alijs Concilijs Generalibus editis, nempè in *cap. non minùs, & cap. aduersùs de immun. Eccles.* cum censuris, & pœnis in eis contentis, de quibus etiam meminit, *Concil. Trident. sess. 25. cap. 20. de refor.*
12 cuius verba, cùm ad præsentem materiam Ecclesiasticæ libertatis non solùm huius Quæsiti, sed etiam duorum antecedentium, plurimum faciant, hic recensentur.

Cupiens Sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscunque impedimentis conseruari, præter ea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoq; Principes officij sui admonendos esse censuit; confidens, eos, vt catholicos, quos Deus sanctæ Fidei, Ecclesieq; protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui non tantùm esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga Clerum Parochos, & Superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, vt officiales, aut inferiores Magistratus, Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seù inconsideratione aliqua violent: sed vnà cum ipsis Principibus debitam sacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere: propterea q; admonet Imperatorem, Reges, Respublicas, Principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, & dignitatis extiterint, vt quò largiùs bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eò sanctiùs, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquàm Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, ... aliisuè Dominis temporalibus, seù Magistratibus, maximèq; ministris ipsorum Principum, lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt animaduertunt: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarumq; protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosq; Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, ne dum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoq; ea in re quisque officium suum sedulò præstet; quò cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæteriq; clerici in residentijs, & officijs suis quieti, & sinè impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Ex quibus verbis præsentis canoins oriũtur dubitationes infrascriptæ.

13 Prima, an ad incurrendam excommunicationem huius canonis sufficiat supradicta onera Ecclesiasticis personis imponere sinè licentia Papæ, etiam si nulla exactio subsequatur. In qua dubitatione *Frãc. Car. Tol. in exposit. huius Bul. n. 6. et 8.* videtur tenere, quod sic, vt scilicet ad hoc, vt quis incurrat in supradicti canonis excommunicationem, sufficiat, quòd imponat supradicta onera Ecclesiasticis personis, etiam si nulla subsequatur exactio, quam sententia videtur sequi *Suyr. in explicat. eiusdem canonis. in princ. lib. 3. Thes. tom. 1. c. 12.* vbi asserit, quòd vi prædicti canonis, excommunicantur primò imponentes decimas &c. secundò exigentes, tertiò recipientes.

Hoc idem tenet *Suar. ibidem disput. 21. de censur. sect. 2. num. 99.* in quo loco fatetur, huiusmodi censuram ferri ad defensionem Ecclesiasticæ libertatis contrà eos, qui collectas &c. Ecclesiasticis personis absque Romani Pontificis licentia imponunt, aut sic impositas, etiam à spontè dantibus, & concedentibus, recipiunt; vnde cùm alternatiuè loquantur, per dictionem, illam, *aut*, videntur proculdubio docere; quòd ad contrahendam hanc excommunicationem sufficiat, dicta onera Ecclesiasticis personis imponere, etiamsi nulla subsequatur exactio: & statim atque Consules, seù Rectores Ciuitatum &c. collectas, & tallias &c. imponunt clericis, incidant in prædictam excommunicationem; ratio est, quia in alternatiuis satis est alterum adimpleri, *cap. in alternatiuis de reg. iuris in 6.*

Videtur tamen contrariam sententiam (si verba *huius can. 18.* perpendantur) esse veriorem, atq; ideò vt quis incurrat hanc excommunicationem, non solùm requiritur, quòd imponat supradicta onera personis Ecclesiasticis, sed etiam quòd deueniat ad realem exactionem.

Probatur ex contextu verborum *can 18. Absque Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt: & diuersis etiam exquisitis modis exigunt*, in quibus Romanus Pontifex copulatiuè loquitur: vt patet ex illa copula, *&*, quæ mediat inter ly, *imponunt*; & inter ly, *diuersis etiam exquisitis modis exigunt*; ergò vt quis incurrat in prædictam censuram, non tantùm requiritur, quòd similia onera imponat, sed etiam quòd deueniat ad realem eorum exactionem; ratio est, quia copula, *&*, naturali-

tèr

ter exigit omnia coniuncta simul esse, vt in *l. si quis ita ff. de verb. oblig.* & eò magis ostenditur esse verùm; quoniam sumus in pœnalibus, in quibus strictè fit interpretatio; tùm quia non est recedendum à proprietate verborum, vt omnia iura clamant.

Attamen licèt hoc videatur esse verum secundùm dispositionem *præsentis can.* 18. nihilominùs, imponentes, vt suprà, huiusmodi onera Ecclesiasticis personis; quamuis deindè nō deueniant ad realem exactionem; incidunt tamen in excommunicationem, quæ continetur in *can.* 15. vbi excommunicantur, qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seù quæ vis alia decreta quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint contrà libertatem Ecclesiasticam; sed qui imponit onera prædictis Ecclesiasticis, adminùs dicitur facere ordinationem contrà immunitatem Ecclesiæ, ergò contrahit excommunicationem *dicti can.* 15.

Vnde benè dixit, *Suar. hoc eodem loco in princip.* quòd hęc prohibitio virtualiter continetur in præcedentibus: nàm siuè hæc impositio, & exactio fiat per modum statuti, siuè per modum præcepti, aut quacunque alia ratione, incurritur tamen dicta censura. Idem affirmat *Ioan. Bapt. Scorcia in Select. Sum. Pontif. Constit. Epit. 166. Theor.* 427.

Secundò dubitari potest, an imponentes prædicta onera, & exigentes ab Ecclesiasticis pro bonis, eisdem largitis, aut emptis, incidant in eamdem

14 excommunicationem? Respōdeō affirmatiuè quia vt patet ex verbis *eiusdem can.* 18. nimirum, *ac eorum, & Ecclesiarum &c.* virtute quorum, Ecclesiasticorum bona simpliciter efficiuntur immunia ab huiusmodi onerum impositione, & dùm textus ipse generaliter loquitur de Ecclesiasticorum bonis, generaliter est intelligendus de quibuscunq; bonis, siuè patrimonialibus, siuè donatis, emptis, aut quouis alio titulo quæsitis: ratio est, quoniam lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, & quand òdisponit, nec distinguit, simpliciter quoque intlligenda est, nec nos distinguere debemus, *arg. tex. in l. de pretio, ff. de public. in rem act. & l.* 1. *§. generaliter, ff. de legat. præst.*

Ratio verò, qua clerici sunt immunes ab huiusmodi oneribus, est, quia collectæ principaliter imponuntur personis subditis, & secundariò earum rebus, vt in *l. rescripto, & l. fin. ff. de muner. & honorib.* clerici autem laicis non subduntur, vt superioribus Quæsitis satis ostensum est, ergò &c.

Idem dicendum est, & à fortiori de bonis Ecclesiasticis donatis pro titulo sacrorum Ordinum loco beneficij, iuxtà decretum *Conc. Trid. sess.* 21 *de reform. c.*2. quia tunc bona illa gaudent omnibus Ecclesiæ priuilegijs: vt per *gloss. in cap. si Episcopus, & Dec. ibid. num.* 20. *de praben. Felin. in cap. Ecclesia S. Mariæ, num.* 10. *de constit.*

15 Tertiò oritur dubium, an imponentes, & exigentes collectas, seù gabellas à clericis negotiatoribus, incidant in excommunicationes *eiusdem can.* 18.

Vnde relictis argumentis, quæ in contrarium solent adduci, negatiuè respondeo, quoniam clerici negotia exercentes pro rebus suę negotiationis non fruuntur priuilegio Ecclesiastico, & consequenter non sunt immunes à gabellis, & oneribus laicorum; & sic laici exigentes tales collectas à clericis negotiatoribus non ligantur, præsentis canonis censura: ità affirmant *Dec. in cap. Ecclesia S. Mariæ nu.* 172. *de const.* & *Felin. ibidem nu.* 105. & alij, quos citat, & sequitur *Leonard. Duard. in Com. Bullæ Cœnæ lib.* 2. *in d. can.* 18. *q.* 8. *num.* 3. Affirmans hoc intelligendum esse de negotiatione illicita, quæ iuri naturali, seù diuino contraria est. Secùs autem si esset licita secundùm se, & illicita secundùm circumstantiam personæ.

16 Cauendum tamen est, quòd clericus, siuè alter Ecclesiasticus non dicitur negotiator, si proprios agros per operarios, vel famulos suos coleret, & deindè venderet fructus, illosq; distribueret; vel si sal ex salinis proprijs per eosdem operarios, & famulos conficiendum curaret, & distraheret, non solum in magno pondere, sed etiam, vt (vulgari vtar vocabulo) ad minutum; & quod dico de sale, intelligo etiam de vino, oleo, vua, & similibus: quià cùm hæc clericus, siuè alter Ecclesiasticus ex rebus suis colligat, deindè vendat, non dicitur propriè negotiari: ità *Panor. cons.* 6. *parte* 1. *Crau. cons.* 163. *Bertachin. in tractatu, de gabellis part.* 7. *col.* 4. *Campan. in repet. extrau. Clementis VII. contrà clericos non incedentes in habitu, & tons. num.* 128. *Rolandus à Valle in cons.* 71. *lib.* 4. *num.* 5. *Tolet. in sum. lib.* 1. *cap.* 38. *vers. vndecimò habetur, Aufrer. tract. de potestat. secular. in Ecclesiast. regula* 2. *fallent.* 32.

17 Ex his tamen non licèt inferre, posse clericum, siuè Ecclesiasticum tenere tabernam; & vinum, quod ex possessione sua, vel Ecclesiæ colligit personaliter, & per se ipsum vendere, licèt possit illam etiam in domibus Ecclesiæ tenere, & vinum per alium vendere, *Gem. & Fran. in c. vnic. de vita, & honest. cler. in* 6. & alij quos congerit *Lambert. de iurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 6. *art.* 16. *num.* 4. Idem dicendum erit, si Monasterium in suis possessionibus venam ferri, aut alterius metalli habeat, & ex ea ferrum, aut metallum opera ministrorum conductorum conficiendum curet, illudque vendat: aut si eamdem venam emat, & ex ea per suos Monachos metallum efficiat, & vendat; quoniam hoc modo non dicitur negotiari, sed emere materiam, quam Ecclesiasticorum ministerio in metallum transmutatam distrahit, vt per *Leonard. Duar. in Comment. Bullæ Cœnæ lib.* 2. *can.* 18. *q.* 8. *nu.* 16. *§. non tamen licitum, in fine.*

18 Sciendum tamen est, quòd nonnulli extant casus in quibus negotiatio clericis permittitur, etiam earum rerum, quæ emptæ, immutatæ cariùs venduntur.

Et primus casus est, vbi clerici adeò paupertate laborarent, vt se, suamq; familiam aliter, quàm per negotiationem prædictam sustentare non possent: quoniam eo casu licitè possent negotiari, non tantùm per alios, sed etiam per se ipsos, vt per *Imol. in cap. final. sub num.* 13. *de vit. & honest. cler. & Nauar. in Man. c.* 25. *sub num.* 110.

Secundus casus est, si clericus emeret res ali-

quas ad propriam, & familiæ sustentationem pro victu totius anni, & præter ipsius intentionem, ex eis aliquid superfit; nam eo casu, illud, quod superest, potest reuendere, absque illicitæ negotiationis notam; quia illa venditio est per accidens, de qua nulla ratio habenda erit.

Tertius casus est, quandò clericus emit ad proprium, ac suorum vsum necessaria absque reuendendi animo, & deindè illorum pretium accrescat, ex cuius excessu clericus ipse alliciatur ad eadem distrahendum; intendens deindè viliùs emere posse res similes; potest illa reuendere cariùs, quàm emerat, illudque lucrum consequi absque vlla tributi solutione, ità *Molin.* qui testatur de communi *disput.* 342. *à num.* 8. *in fin.*

Et assignatur ratio; nàm negotiatio non solùm est indecens personis Ecclesiasticis, sed etiàm de iure est interdicta 88. *dist. per totam*.

19 Quartò, oritur difficultas, an imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis pro constructione viarum, pontium, murorum Ciuitatis, pro arcendis prædonibus, pro custodia Vrbis, ratione belli, pestis, & pro quacunque damno vitando, incidant in dictam excommunicationem: sed fuit resoluta per ea, quæ superiùs diximus in hoc Quæsito *nu.* 7. *vers. item si personæ*.

20 Quintò dubitari potest, cùm in canone dicatur, *etiam à spontè dantibus*, an exigentes collectas ab Ecclesiasticis personis spontè dantibus, excusentur ab hac excommunicatione.

Pro dubii resolutione dico cùm *Duar. loc. cit. q.* 16. *n.* 1 quòd sponrè aliquid dari dupliciter contingit: primò quandò ex absoluta, & omnimoda, ac omni libera donandi voluntate aliquid tribuitur: secundò, quandò sinè aliqua speciali violentia, aut compulsu propter exactionem aliquid datur. Cùm igitur per Constitutionem præsentis canonis prohibeatur exactio onerum prædictorum ab Ecclesiasticis personis, etiam à spontè dantibus, non est intelligendum primò modò de spontè dantibus ex absoluta scilicèt, & libera voluntate donatoris; cùm quilibet rei suæ sit moderator, & arbiter, vt in *l. re mandata, C. mandati*, sed intelligitur de spontè dantibus secundò modo; idest, etiam, si nulla interueniat vis, aut coactio propter impositionem, & exactionem detur aliquid intuitu gabellæ impositæ; vt quia clericus rogatus ab exactoribus, dictas collectas, tamquàm debitas solueret; nam huiusmodi solutio est sufficens ad incurrendā excōmunicationem in d. canone contentam, vt per *Suar. loc. cit. sec.* 2. *num* 99. *propè finem*, cum alijs, quos allegat *Prosper de August. in addit. ad Stephan. Quarant. in Sum. Bullar. in verb. vectigalis lim. vlt.* idem affirmat *Laurent. de Peirin. in lib. de Priuil. Fratr. Minim. in declarat. Constit.* 2. *Iulij Secundi* §. 33. *num.* 140.

21 Septimò, dubitatur, per illa verba canonis, *aut quauis etiam Pontificali*. An Prælati Ecclesiastici imponentes prædicta onera Ecclesiasticis absq; Summi Pontificis licentia, incidant in excommunicationem præsentis canonis, etiam si faciant potestate Ecclesiastica.

Pro resolutione præsentis dubij, respondeo, quòd ad incurrendam excommunicationem huius canonis sufficit, quòd talia onera imponantur clericis, & alijs personis Ecclesiasticis sinè licentia Romani Pontificis, quacunque potestate, siuè Ecclesiastica, siuè laica, id contingat; siuè Prælati Ecclesiastici, siuè Domini temporales sint; quoniam canon generaliter loquitur, nec distinguit, ergò generaliter, & absque alia distinctione debet intelligi; & eò fortiùs, quia militat eadem ratio in vtroque casu; & vbi militat eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *argum. tex. in l. illud, ff. ad l. Aquil.*

22 Octauo dubitatur, an imponentes, & exigentes dictas collectas à clericis, qui causa fraudandi collectas clericale habitum assumpserunt, & sinè vlla intentione clericandi, incurrat in excommunicationem præsentis canonis, *Prosper. de August. in addit. ad Quarant. in Summ. Bullar. verb. vectigal, limit.* 1. constantet affirmat, quòd clerici assumentes habitum sinè vlla intentione clericandi, nō gaudent immunitate huius canonis, & hoc probat, ex *tex. in l. qui sub prætextu C. de sacrosanct. Eccles.* vbi glossa casum figurat de laico, qui se fecit eligi in Canonicum Sancti Petri, vt euitaret munera laicorum.

Probatur etiam, & corroboratur sententia eiusdem *Prosp. August. ex tex. in c. commissa, §. cæterum. de elect. in* 6. in quo loco percipitur, quòd clericus beneficium Parochiale obtinens sinè animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, debet restituere fructus; ratio est, quia, fraudulenter eos recepit, *c. licèt de elect. in* 6.

Contrarium tamen affirmare debemus; quia cùm clericus assumit habitum, verè, & propriè characterem suscipit; si ergò clericus est (quod de se clarum est) gaudet immunitatem clericorum: ac per consequens, imponentes, & exigentes gabellas, & alia onera ab eo, in excommunicationem huius canonis incidēt absq; vlla dubitatione.

Corroboratur haec ratio; quià recipiens beneficium simplex, cui est annexus sacer ordo, animo retinendi illud ad tempus, & fructibus eiusdem fruendi, & illo tandem renunciato, ad vitam coniugalem transeundi; si illud eo animo accipiat, vt velit ei inseruire sufficienter, donec illud (mutato statu) relinquat, non solùm non peccat mortaliter, immo nec etiam tenetur ad restitutionem fructuum, vt tenet *Sanch. lib.* 7. *de matrim. disput.* 47. *in fine*, & *Duard. hic q.* 7. *num.* 3. vbi affirmat, hanc esse sententiam magis probabilem; ergò (eadem militante ratione) idem fatendum est, vt scilicet fiat immunis, & exemptus à vectigalibus, & oneribus prædictis.

Ad sententiam Prosperi Augustini, & ad eius rationes respondeo, quòd si illi, de quibus ipse Prosper August. loquitur sinè vlla intentione clericandi, habitum assumpserint, concedimus illos non gaudere immunitate prædicti canonis; quia isti clerici sunt nomine, non re, & ità loquitur *text. in dicta l. qui sub prætextu, C. de sacrosanct. Eccles.* ait enim *Bart. in d. l.* quòd si officium diuinum exercet solo nomine, priuilegio clericorum non gaudent; secus dicendum est si clerici habi-

habitum deferentes ſeruiant in diuinis : quia etſi intentionem non habeant maiores ordines ſuſcipiendi, nec manendi in habitu clericali in perpetuum, ſed tantùm, vt gaudeant prædicta immunitate; nihilominùs dicuntur exempti à ſupradictis oneribus; quia ſunt clerici verè, & realiter, & non tantùm nomine; ità affirmat *Durandus loco citato, num. 5.* & ſic reconciliatur prima ſententia cum noſtra.

23. Nonò dubitatur, an Domini imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis eorum feudatarijs, incurrant excommunicationem præſentis Canonis. Reſpondetur negatiuè; quoniàm Eccleſiaſtici, tenentes feuda à Principibus ſecularibus, tenentur ad onera feudorum : & Eccleſia ipſa, quandò feudum conſequitur, tenetur ad illa onera, ad quæ alij feudatarij præſtare tenentur, & ratione feudi tenetur recognoſcere Dominum directum, vt docet *Oſtienſ. in Sum. de immunit. Eccleſ. & §. à quibus, & Bald. in l. fin. in fine, C. ſine cenſ.*

24. Decimò dubitatur, an imponentes, & exigentes collectas ab Eccleſiaſticis pro bonis in communi, & in diuiſo poſſeſſis cum eorum Patre, & Fratribus, incidant in excommunicationem huius Canonis.

Reſpondetur affirmatiuè : nam ſi pater, & fratres clericorum teneantur pro rata eorum ad ſoluendas collectas; clerici tamen pro eorum parte à collectis huiuſmodi præſtandis, immunes ſunt. Ità *Durandus loco citato.*

QVÆSITVM XXII.

An Monaſterium hæres inſtitutus à laico, qui coràm Iudice ſuo in ius vocatus fuerat ſuper aliqua cauſa ciuili, coràm Iudice laico, ſuper eadem cauſa reſponderi; vel coram ſuo Iudice Eccleſiaſtico remitti, & conueniri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Monaſterium, vel perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſit, ligatur inſtantia iàm coram Iudice laico ſuſcepta, ſed contrarium verius, vt à num. 11.*
2 *Inſtantia iam cum defuncto inchoata tranſit in hæredem.*
3 *Indiſtinctè ſancitum, indiſtinctè intelligi debet.*
4 *Iudicium, vbi cæptum eſt, ibi terminari debet.*
5 *Hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto.*
6 *Fictio in ſuo caſu idem operatur, quod veritas.*
7 *Obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris : & ius alicuius, mutatione deteriùs fieri non debet.*
8 *Reus, ſi cæpto iudicio clericus efficiatur, coràm eodem Iudice laico comparere debet.*
9 *Hæres conuenitur ex contractu defuncti.*
10 *In iudicijs quaſi contrahitur.*
11 *Clericus hæres laici conueniri debet coram Eccleſiaſtico, non ſolùm in caſu, in quo teſtator conuentus non fuerat, ſed etiam vbi iam cum defuncto cæptum fuerat iudicium, vt num. 12.*
13. *An Monaſterium poſſit inſtitui hæres.*

1 Videtur dicendum, quòd Monaſterium, ſiuè alia perſona Eccleſiaſtica, ſi in bona laici ſucceſſerit, ligetur inſtantia iam coram Iudice laico inchoata, ex infraſcriptis.

2 Primò, quia inſtantia iam cum defuncto inchoata
tranſit in hæredem, *l. ſi conſtante, §. finali, ff. ſolut. matrimon. l. Lucius, §. rogatus,* vbi *Bartol. ff. ad Trebellianum, & in l. ſi is, qui Roma, ff. eodem tit. de iudic.* vbi ſic dicitur. *Si is, qui Romæ iudicium acceperat, deceſſit, hæres eius, quamuis domicilium trans mare habeat, Romæ tamen defendi debet, quia ſuccedit in locum eius, à quo hæres relictus eſt. Baldus in l. ſi intra, ff. de in integr. reſtitut. minor. Bartolus in l. ſi eum hominem, ff de fideiuſſ. Soccin. conſilio 31. num. 8. volum. 1. Franc. Marc. deciſ. 321. num. 4.*
3 quod indiſtinctè ſancitum, & firmatum reperitur, nulla facta exceptione hæredis clerici, vel laici : ergò indiſtinctè intelligi debet, cuiuſcunque conditionis hæres ſit, *l. pretio, ff de public.*

4 Secundò, quia vbi cœptum eſt iudicium, ibi terminari debet, *l. vbi, ff de iudic.*

5 Tertiò, quia hæres cenſetur vna, & eadem perſona cum defuncto, *§. 1. Auth. de iureiuran. à morien. praeſt. l. haeredem, ff. de regul. iur. Ancharanus conſilio 244. Rota coram fel. record. Gregorij Decimiquinti deciſ. 515. numero 5* ergò ſicut defunctus non poſſet iudicium inchoatum deſerere, ità neque hæres, licèt clericus.

Non obſtat, ſi dicatur, quòd hæres fictè, non
6 verè cenſeatur eadem perſona cum defuncto; quia fictio in ſuo caſu idem operatur, quòd veritas, vt in puncto aduertit *Ioannes Baptiſta Aſin. in ſua praxi iudic. §. ſecundo, cap. duodecimo, numero 54.* licèt ipſe contrarium ibi pro hac quæſtione, ſentiat.

7 Quartò, quia obligatio non variatur ex perſona ſucceſſoris, nec ius alicuius, mutatione perſonæ deteriùs fieri debet, *l. 2. §. ex his, ff. de verb. obligat. cum concordant. allegat. per gloſ. ibi, in verb. immutatur.*

8 Quintò, quia ſi inchoato iudicio, reus efficiatur clericus, cogitur coram eodem Iudice laico comparere, ſecundùm *Bald in l. ſi quis poſteaquàm, ff. de iudic.*

9 Sextò, quia hæres conuenitur ex contractu defuncti, & debet illud ſeruare, *l. cùm à matre, C. de rei vendicat. Bartol. in l. de eo, ff. de iudic.* & obligationis qualitas mutari non debet ex perſona hæredis, *dicta l. 2. §. ex his, ff. de verborum obligatione.*

At Clericus ligatur contractu auctoris, ergò &
10 quaſi contractu; nam in Iudicio quaſi contrahitur, *l. 3. §. idem ſcribit, ff. de pecul.*

Atque ideò hanc ſententiam tuentur *Bartol. in dicta l. hæres abſens, ff. de iudic.* & ibi *Caſtrenſ. numero tertio, & quarto, Angel. numero 3. qui teſtatur de communi, Curt. Iun. num. 10. Alexand. in §. fin. ijdem Caſtrenſ. & Angel. in l. 3. C. de hæredit. act. Imola in l. ſi eum hominem, ff. de fideiuſſorib.*

Roman. d. l. si constante §. fin. num. 14. ff. solut. matrimon. Barbat. consil. 1. Vol. 3. & in d. cap. quia V. num. 45. Aufrer. in Clement. 1. de offic. Ordin. regul. 2. fallen. 6. Firmian. in suo repertor. ver. clericus conuentus, vers. 16. in fine, Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius, vers. Vxorem nomine Adlasiam, num. 124. de testament. Boer. decis. 69. nu. 32. Marant. de ordin. Iudic. par. 4. dist. 11. num. 79. Vasquez, de success. creat. lib. 3. §. 22. limit. 17. num. 72. Ias. in auth. quas actiones, num. 39. C. de sacrosanct. Eccles. Viu. commun. opin. lib. 1. opin. 108. qui hanc opinionem dicit communem, ac veram, tenendamque in iudicando, & consulendo, *Ceuall. opin. commun. contrà commun. quæst. 36. num. 13.* latissimè *Surd. cons. 222. per tot. & decis. 110.* vbi, quòd hæc sententia sit magis vera, & communis, ratione, & auctoritate, & numero Doctorum, & postqeum *Andr. Gayll. practicar. obseruat. lib. 1. obseruat. 37. num. 8. & seq. Sigismund. Scace. de iudic. caus. crimin. lib. 1. cap. 11. num. 23. Prosper. Farinac. de inquisition. quæst 8 num. 46. ampliat. 17. Gallef. ad secundam particul. obligat. Cameral. quæst 2. num 3. vbi Zach. num. 2. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 16. nu. 31.* & plures, quos plena manu refert *Emanuel Barbos. D. Augustini genitor in Lusitania Regius Aduocatus in comment. ad Ordinat. Regiam Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 8.*

11 Verùm, licèt hæc sententia communis sit, & pluribus nitatur fundamentis; contraria tamen tenenda est; quia clerici, & personæ Ecclesiasticæ nequeunt coram Iudice laico conueniri, *authent. statuimus, C. de Episcop. & cleric. cap. si diligenti, de foro compet. glos. fin. in cap. significasti,* & ibi, *Panormit. eodem tit.* quod quidem procedere videtur etiam quandò clericus, vel persona Ecclesiastica laico succedit; quia nihilominùs coram suo Iudice conueniri debet, secundùm *Bart. in l. hæres absens num. 1. ff. de Iudic.* & in *authent. qua in prouincia num. etiam 1. C. vbi de crim. agi oport.* & ideò procedit, nedùm quando iudicium inchoandum est, vt pro indubitato resoluunt *Parlad. lib. 2. rerum quotidian. part. 2. §. 1. num. 8. Spin. in specul. testament. glos. 33. principali num. 72. & 76. & Stephan. Gratian. discept. foren. cap. 16. num. 1. & 32. Melch. Phoeb. Lusitan. decis. 70. num. 14. tom. 1. Petrus Barbos. in dicta l. hæres absens num. 129. Emanuel. Barbos. dictu §. 8. num. 2.* verùm

12 etiam quandò iam cum defuncto ceptum erat iudicium; vt tenent *Bald. in cap. in præsentia num. 9. de probat. Anton. Imol. Abb. & Felin. colum. penult. in cap. quia V, de iudic. Rot. decis. 552. aliàs decis. 1. de foro compten.* & alij plures, quos refert, licèt non sequatur *Conar. pract. quæst. 8. num. 3. vers. verùm contraria opinio*

13 His explicatis dubitari potest circà illud, quod in principio Quæsiti præsupponitur tamquàm certum: an scilicet Monasterium possit hæres institui. Ad quod respondetur, quòd sicut in hoc dubio variæ sunt distinctiones, ità variæ sunt Doctorum opiniones; nàm si loquamur de Monasterio, siuè de Ecclesia Fratrum Minorum, *Bartol. tractat. minoricarum lib. 1. distinctio. 4. cap. 1. num. 20. Abb. cons. 63. num. 4. lib. 2. Sorb. in compendio priuilegiorum Mendicantium, verbo, hæreditas, in suis annotationibus, vers. sed cùm Fratres,* affirmatiuè concludunt, & ea ratione dicunt, quòd Ecclesia verè huius institutionis capax est; sed Ecclesia Fratrum Minorum est de iure, & proprietate Ecclesia Romanæ, vt habetur in *clementin. exiui de verb. signification.* ergò hæreditas illi relicta, valet, tamq; relicta capaci.

Sed *Bald. in Rub. C. de sacrosanct. Eccles.* contrariam sententiam, tenet, quam nonnullis rationibus confirmat: nàm, (vt ipse dicit,) aut sumitur Ecclesia materialiter pro ædificio, & in isto casu non est sufficiens medium ad acquirendum Ecclesiæ Romanæ ciuili acquisitione; quia est medium inanimatum; quòd quidem nec velle, neque capere potest; aut sumitur Ecclesia personaliter, & significatiuè, & tunc significat quid abstractum genere ab ipsa specie, idest Collegium Fratrum Minorum, (quia Ecclesia, & Collegium idem sunt,) & ideo tenet idem *Bald. in dicta rub. C. de sacrosanct. Eccles.* quòd non potest acquirere Ecclesiæ Romanæ; quia cùm debeat acquirere immediato organo, & organum sit inhabile, impeditur acquisitio, vt est *text. in l. 1. §. cæterum ff. de acquir. possess. l. quandoque gerimus, de acq. re. dom* & in hac sententia fuerunt *Anchahan. in dicta Clement. exiui, num. 6. & 7. de Verb. significat.* & idem *Bartolus* se expresè retractans in *l. vnica in fine C. de conductoribus lib. 11. Corduba in Reg. Diui Francisci cap. 6. quæst. 11. punct. 1. Azor. tom. 1. instit. moral. lib. 12. cap. 23. quæst. 15.* Et hoc confirmatur auctoritate *Concil. Tridentin. sess 25 cap. 3. de Regularibus,* vbi conceditur omnibus Mendicantibus posse immobilia possidere, præterquàm Minoribus de Obseruantia, & Capucinis Diui Francisci; ex quo clarè colligitur, quòd si cæteri Mendicantes, (exceptis, his duobus tantùm) possunt immobilia possidere, ergò possunt eorum Monasteria sinè dubio hæredes institui.

Adest etiam plenissima exemptio ab omnibus, quibuscunque decimis vniuersalibus, & particularibus hactenùs impositis, & pòst hac forsan imponendis concessa duodecim Congregationibus, videlicet Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula S. Augustini, Casinensi, & Montis Oliueti Ordinis S Benedicti, Cartusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiumque Lombardiæ, ac Sancti Hieronymi, de & occasione subsidij sexaginta millia scutorum auri in auro, super eorum bonis imponen. vt in Bulla S. D. Clementis VIII. incipien. *Cùm superiore,* quæ cùm non ità facilè inueniatur, nec in Bullario nouo inserta reperiatur; ideò illam in præsentiarum transcribere, ad studentium commoditatem, operæpretium duxi, in hunc qui sequitur modum.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVM Superiore anno, vt charissimo in Christo Filio nostro Rodulpho Romanorum Regi Illustri, in Imperatorem electo, aduersus Turcas in ipsius Ditiones erumpentes, opem aliquam ferremus, nonnullas decimas super beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus in vniuersa Italia impone e coacti fuerimus; & vlteriùs subsidium sexaginta millium scutorum monetæ à duodecim Regularibus Congregationibus, quas exemptione à prædictis decimis alias illis à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore Nostro concessâ gaudere voluimus, receperimus. Nunc verò iisdem, & forsan grauioribus, quàm tunc, circumuenti necessitatibus, licet easdem Congregationes ob oneribus, quibus premuntur, potiùs subleuare cuperemus, aliud tamen ab ipsismet Congregationibus sabsidium sexaginta millium scutorum auri in auro ad rationem duodecim iuliorum pro quolibet scuto, iterum exigere, & recipere compellimur. Cumq; Congregationes ipsæ sabsiuium huiusmodi sexaginta millium aureorum nobis præstare promptè consenserint, Nos illud quanto cùm minori fieri poterit eorum incommodo, & damno ab illis recipiendum duximus. Idcirco, cùm à Ministris Nostris Cameralibus, qui negotium hoc cum earundem Congregationum Procuratoribus diligenter discasserunt, nobis relatum sit non posse summam prædictam sexaginta millium aureorum expeditiori ratione congeri, quàm si, vti factum est, in subsidio anno superiori recepto, ut premissum est, Mons Nouennalis ad eam summam augeatur. Motuproprio, & ex certa scientia, deq; Apostolicæ potestatis plenitudine Congregationibus prædictis Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula Sancti Augustini, Casinensi nimirùm, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Cartusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, Sancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiumq; Lombardiæ, ac Sancti Hieronymi, eorumue Generalibus Procuratoribus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant, vt dilecti filij Don Celsus de Rausuna Canonicus Regularis dictæ Congregationis Lateranen. & Don Marcus Antonius Rozzus, Monacus Congregationis Montis Oliueti, nomine omnium Procuratorum Generalium prædictorum, cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Generalis Thesaurarij, Taxam aliquam inter se, pro cataśque ipsarum facultate, redditaam annaorum constituere, aut alias ratam partem redditum, prout cuilibet, ex Congregationibus prædictis, minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare; illamque summam de nouo dicto Monti applicare, quæ sufficiens sit pro summa sexaginta millium scutorum aureorum huiusmodi, quam ab eis hoc modo recipi volumus, congreganda, factaque Taxa huiusmodi, eamdem Monti prædicto Nouennali, vltrà alias Taxas, seù ratam redituum dicti Montis, quas singulæ dictarum Congregationum soluere, vsque in hunc diem obligatæ existunt; assignare, applicare, & incorporare, ac super Taxa, seù rata sic facienda, assignanda, & incorporanda, postquàm, vt præfertur, assignata, & incorporata fuerit, totidem loca, quorum fructus soluuntur, persoluantur, prædicto Monti addere quot pro summa prædicta sexaginta millium scutorum aureorum congerenda necessaria erunt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, postquàm per dictos duos Taxa, & assignatio prædictae factae fuerint, eam super taxa inter ipsas Congregationes, pro rata quamlibet suarum Congregationum respectiuè tangente, nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis, videlicet suam, etiam si ab ea speciale mandatum in Capitulo Generali, vt aliàs iuxtà Constitutiones ipsarum Congregationum, factum non habeant, suaque bona, ac redditus, & prouentus vniuersa, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicae obligare, & hypothecare nominatim possint, debeant, & teneantur, quam super assignatione, & incorporatione illius dicto Monti facienda, ipsiusque Montis augmento; necnon super summa praedicta sexaginta millium scutorum indè redigenda nobis in subuentionem prædictam tradentem, & assignantem vnum, vel plura Instrumenta: cum conditionibus, renunciationibus, commissionibus, obligationibus, etiam in dicta ampliori forma Camerae Apostolicae, pactis, decretis, cautelis, & clausulis quomodolibet necessariis, & opportunis, celebrare, ac alia quaecunque super his, etiam pro maiori Montis praedicti, illiusque Collegij Montistarum, ac aliorum, qui pecunias suas in eodem Monte collocauerint, securitate necessaria, & opportuna, facere, & exequi, ac vberiùs ipsis modernis, & futuris pro tempore Congregationum praedictarum Procuratoribus Generalibus, vt in earum quisque Congregationibus Taxam, vt praefertur, statuentem pro rata eas respectiuè tangentem inter Monasteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depositario dicti Montis, quem ipsas Congregationes, tam pro praesenti additione, quàm prima dicti Montis erectione, & illius additione anno superiori facta, etiam Modernam Depositarium, nisi depositariam ipsam titulo, forsan oneroso obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare posse concedimus quotannis, prout de antiquis Taxis, seù ratis fieri consueuerit, consignare; cum facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, plenam, amplam, liberam, & vniuersam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur: Et nihilominus omnia, & singula praemissa, ac alia earum vigore, per dictas Congregationes, seù earum Procuratores praedictos, cùm interuentu dicti Thesaurarij Generalis, facienda, & instrumenta desuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, ex nunc, prout ex tunc, postquàm facta, & celebrata fuerint, auctoritate, & tenore, praemissis confirmamus, & approbamus, ac praesentium nostrarum literarum munimine roboramus; omnesque, & singulos, tàm iuris, quàm facti, & etiam solemnitatum forsan substantialium quomodolibet omissarum, si qui interuenerint, in eisdem, praecipuè verò defectus Mandatorum specialium ad praemissa facienda requisitorum motu, & scientia similibus pari auctoritate, & tenore supplemus; eaque omnia, & singula valida, firma, & efficacia fore, suosque ple-

plenarios, & integros effectus sortiri, & obtineri debere; ac per omnes, & singulas Congregationes praedictas periadè, ac si ipsi Procuratores illa, cum speciali earum Mandato, obligassent, ac alios, ad quos spectabit, firmiter obseruanda esse; sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac ipsius Camerae Apostolicae Praesidentes, Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Thesaurariumq; praedictum, & alios ipsius Camerae Ministros, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritumq; & inane quidquid secùs, super his, à quoquam, quamuis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Decernimus, et declaramus praetereà pro maiori Montis praedicti, illiusq; Collegij Montistarum, necnon eorum, qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt, cautela, & securitate, ex nunc pariter, prout ex tunc, postquàm dictus Mons vigore praesentiam ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tàm antiqua, quàm noua loca augenda huiusmodi, vnum, idemque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Mantistis vnum, idemq; Collegium, absque aliqua prorsùs ratione prioritatis, seù posterioritatis differentia, constituatur; ac posteriora loca, illorumque emptores omnibus, & singulis gratijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, priuilegijs, quibus antiquiora loca, illorumq; possessores, iuxtà dicti Montis erectionis formam, vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum pariformiter, & aeque principaliter vti, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant, in omnibus, & per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus, & ordinamus. Volumusq; etiam eisdem Procuratoribus Generalibus, seù duo ab ipsis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum concedimus, vt loca praedicta Montis, vigore praesentium, augendi, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis, cuicunq; mercatori, seù alijs personis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo, vendere, & alienare, pretiumq; indè redigendum penès dilectum filium Iosephum Iustinianum Depositarium Nostrum generalem, seorsum ab alijs Nostris pecunijs, deponere, itàut indè, nisi pro praestanda dicto Rodulpho Imperatori Electo, destinata ope, vel casu, quo bellum antequàm dictae pecunia in vsum praedictum conuertantur, cessaret, ad effectum restituendi ipsis Congregationibus, pro redemptione dicti Montis percipi minimè valeant, nec in alios quoscunq; quàm in praedictos vsus conuerti, nullatenùs possint liberè similiter, ac licitè, etiam opportunam ad hoc quoque illis facultatem impartimur. Vt autem praedictae Congregationes tali onere subiectae, aliqua in parte, alijs, siqua imponentur imposterum, alleuientur, motu, & scientia similibus confirmantes, & auctoritate Apostolica approbantes in primis facultates, & exemptiones eisdem Congregationibus concessas, per fel. rec. Pium V, praedecessorem Nostrum, sub Dat. Romae, Anno 1570. 14. Kal. Aprilis, Pont. sui Anno 6. earum singulas, & ipsarum Superiores, Abbates, Priores, Praepositos, Patres, Monasteria, Capitula, Conuentus, Prioratus, membra, Grangias, & bona omnia, & singula, tàm praesentia, quàm futura, cuiuscunq; qualitatis, quantitatis, valoris, & naturae, & vbicunque existentia, & consistentia, quocunq; nomine nuncupentur, ab omnibus, & quibuscunque decimis vniuersalibus, & particularibus, à Nobis, seu successoribus nostris, quoquomodo, etiam, ad eiusdem, vel alterius Imperatoris, Regum, Ducum, etiam Sabaudiae Principum, seù aliorum quorumcunque instantiam, praeterquàm Dominii Venetorum, & ex quibuscunque causis, etiam praedicta longè maioribus, vrgentissimis, & necessarijs, etiam hic non expressis, & de necessitate exprimen. hactenùs impositis, & posthac forsan imponendis. Et propterea ab omni contributione, collatione, Taxa, tàm Ordinaria, quam Apostolica auctoritate, in quocunque loco Nobis, & Sedi Apostolicae mediatè, vel immediatè subiecto, ad instantiam Communitatum, Castrorum, & Oppidorum, pro extinctione, & liberatione debitorum, per easdem Communitates, & Vniuersitates, hactenùs contractorum, seù contrahendorum in futurum imponenda, & liberamus; saluis tamen omnibus exemptionibus ab alijs Summis Pontificibus praedecessoribus Nostris, dictis duodecim Congregationibus concessis, ità vt illa, prout sunt, confirmata censeantur; necnon saluis cum exemptionibus, quae de iure dictis duodecim Congregationibus competunt, easdem quoque, & earum singulas similiter eximimus, & liberamus à quocunque supplemento integrae quartae partis fructuum, secundùm verum valorem, per dictas Congregationes, ex praedictarum Constitutionibus persoluen. Siquidem tamen vltra summam, quam hactenùs soluerunt, & in futurum soluent, praetendi à Nobis, & successoribus Nostris, & Camera Apostolica potest, quod totum illis benigniter condonamus, & tàm quoad praeterita, quàm in futurum gratiosè in Domino elargimur. Necnon simili modo easdem eximimus, & liberamus ab omni obligatione extinguen. seù redimendi infrà certum tempus nondùm elapsum, ratam portionem sibi tangentem dicti Montis Nouennalis, si quae forsan, ex ipsis tali obligatione obstrictae teneatur, ex quauis conuentione cum Camera Nostra Apostolica, siuè eius Ministris quibusuis, quacunque ex causa hìc non expressa, & forsitan de necessitate exprimenda, reponentes eas in pristina sua libertate, & facultate dictum Montem Nouennalem extinguendo quandò, & quotiescunque sibi magis commodum fuerit, & libuerit. Et nihilominùs earum Abbates, Priores, & alios Ministros, & Officiales in Domino enixè rogamus, & hortamur, vt liberationi dictarum suarum Congregationum quantocitius studeant, & inuigilent. Decernentes praedictas literas vllo vnquàm tempore, etiam ex eo, quòd praedictae Congregationes praemissis expressè, & nominatim non consenserint, aut aliàs quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut sub illis reuocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi, nisi de earumdem praesentium toto tenore specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit, sicq; per quoscunque pariter supradictos, aut alios Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, sublata ijs similiter, & cuilibet eorum, quauis alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate indi-

iudicari, & deſiniri debere. Ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Camerario, & Theſaurario prædictis, & Cauſarum Curiæ Cam. Apoſt. Generali Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alios vbi, quandò, & quoties opus fuerit, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque ſolemniter publicantes, & in præmiſſis omnibus, & ſingulis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, omnia, & ſingula in præſentibus expreſſa, ac illarum vigore facienda, quæcunque ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectare poterit, inuiolabiliter obſeruari. Contradictores quoslibet, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantib. Regula noſtra de iure quæſito non tollendo, ac alijs quibuſuis Apoſtolicis Conſtitutionibus, præſertim fel. record. Simmachi, Pauli Secundi, Pauli Quarti, & Pij Quinti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, de rebus Eccleſiæ non alienandis, ac Gregorij Decimitertij, ſuper reductione dicti Montis Nouennalis, ac quibuslibet obligationibus, de redimendo infrà certum tempus Montem prædictum ab ipſis Congregationibus, aut quacunque ipſarum, factis, earumdem quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monaſteriorumque ſingularium Statutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque indultis, & literis Apoſtolicis, ipſis Congregationibus, & Monaſterijs in contrarium præmiſſorum quomodolibet, ac ſub quibuſuis verborum formis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijs inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & alijs Decretis conceſſis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis; etiam ſi pro ſufficienti earum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil prorsùs omiſſo, & forma in illis tradita, obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, ad effectum præmiſſorum, ſpecialiter, expreſsè, ac latiſſimè derogamus, ac derogatum eſſe volumus, ac omnibus illis, quę in erectione dicti Montis Nouennalis conceſſum eſt non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 5. Maij, 1595. Pontificatus Noſtri, Anno quarto.

M. Veſtrius Barbianus.

DISPVTATIO XVI.

De priuilegijs Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſit. 1. Quis poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere,

Quæſit. 2. Vtrùm ſcriptura, ſeù bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiuè alijs quibuſcunque conceſsi.

Quæſit. 3. Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiuè Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

Quæſit. 4. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari conceſſa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur.

Quæſit. 5. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodò ſint explicanda, quandò continent verba obſcura.

Quæſit. 6. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuarum Eccleſiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari.

Quæſit. 7. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus conceſſum abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque*.

Quæſit. 8. Quomodò intelligenda ſit illa clauſula, in priuilegijs apponi ſolita, qua dicitur, Vt *non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat*.

Quæſit. 9. Vtrùm Religioſi vti poſſint priuilegijs, à Sede Apoſtolica eis conceſsis, abſque ſuorum Abbatum, & Prælatorum licentia, ſeù potiùs ipſis renuentibus.

Quæſit. 10. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia, quomodò reddantur inualida.

Quæſit. 11. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis conceſſa amittantur, vel ceſſent illorum morte, vel ceſſatione à dignitate, vel ad ſucceſſores trahantur.

Quæſit.

Quæsit. 12. An, & quandò Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seù restringere.

Quæsit. 13. Vtrùm priuilegia concessa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus secularibus possint ab illis reuocari.

Quæsit. 14. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siuè abusum.

Quæsit. 15. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegijs sui Ordinis, seù Religioni concessis.

Quæsit. 16. Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorumue Regularium priuilegia.

Quæsit. 17. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an verò illi alleganti credatur.

Quæsit. 18. An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterùm ædificetur.

QVÆSITVM I.

Qui possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus Priuilegia concedere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium regulariter ab eo concedi potest, qui leges condendæ potestatem habet.*

2 *Priuilegium, dicitur priuata lex.*

3 *Priuilegium est ius singulare, contrà ius commune indultum.*

4 *Condere qui potest, potest & soluere.*

5 *Papa potest in spiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè.*

6 *Princeps secularis sicut in spiritualibus legem condere non potest, ità nec priuilegium.*

7 *Lex extrà consulentes territorium, non obligat.*

8 *Priuilegium extrà Episcopi concedentis Diœcesim, vel Principis extrà suam Prouinciam, prodesse non potest.*

1 PRiuilegium ab eo regulariter concedi potest, qui legis condendæ potestatem habet, vt tradunt *gloss. singularis in Summ. 25. quæst. 2. Syluestr. verb. priuilegium, quæst. 2. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 5. cap. 22. quæst. 3. Suarez de legib. lib. 8. cap. 9. & 10. Salas eodem tractatu, disput. 17. sect. 3. num. 27.*

2 Ratio est, quia priuilegium, dicitur priuata lex, sic dictum, quòd in priuato feratur, *Isidorus lib. 5. etymolog. cap. 18. relatus in cap. priuilegia, 3. dist.* & ex *S. Gregor. & Hieron.* refert *Gratian. in cap. vlt. vers. neque, 25. quæst. 1.* Ergò ab eo con-

3 cedi debet, qui potest legem ferre; tùm quia priuilegium dicitur ius singulare contrà ius commune indultum, vt scribunt *Petrus Gregor. de iur. arte, cap. 7. num. 14. Reuard. tomo 1. ad leges 12. tabularum, cap. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 35. num. 5.* & ità priuilegio eximitur quis à legis obligatione; eximere autem ab obligatione legis, & iura soluere, aut relaxare non potest, nisi, qui ea sanciuit, vel eius superior, aut etiam inferior,

4 si à superiore ei potestas tribuatur: is enim, qui condere potest, potest & soluere, *l. 3. ff. de re iud. l. vlt. C. de leg. cap. verbum, de pœnit. dist. 1. cum similibus*, de quibus *Garzia Falcon. reg. 110. D. Barbos. de officio Episc. par. 3. alleg. 52. num. 1.*

5 Ex quibus infertur, Summum Pontificem posse in spiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique, vt docent *gloss. & Syluest. citatis locis*. In temporalibus verò potest, solummodò quoad terras tẽporali Ecclesiæ dominio subiectas, vt notatur in *cap. per venerabilem, qui fil. sint legit.* Indirectè tamen, in ordine scilicèt ad finem supernaturam assequendum, potest omnibus, & vbique in temporalibus, & in spiritualibus priuilegia concedere, vt resoluit *Bonac. de legib. disput. 1. quæst. 3. punct. 2. num. 3. & Azor. citat. loc.* ad quorum dicta comprobanda faciunt plura, quæ in hac materia congessit. *D. Barbos. de offic. & potestat. Episcopi, parte prima, tit. 3. cap. 2. numer. 24. cum sequentibus.*

6 Secundò infertur, quòd sicut Princeps secularis de spiritualibus legem condere non potest, ità nec priuilegium, vt in materia decimarum decidit *text. in cap. tua, 25. in princ. de decim. cap. cùm*

7 *& plantare 3. de priuileg.* Hinc etiam quemadmodùm lex extrà territorium constituentis non ob-

8 bligat, *cap. 2. de constit. lib 6.* ità nec priuilegium extrà Episcopi concedentis Diœcesim, vel Principis extrà sua Prouinciam prodesse potest, vt ait *Suar. de legib. lib. 8. cap. 26.* Vbi eleganti distinctione vniuersam resoluit materiam; vel enim Episcopus, aut alius Superior in suo territorio priuilegium concedit, ad faciendum actum speciali statuto prohibitum solùm in sua Diœcesi; & certum est prodesse priuilegium extrà eã, quia prohibitio ad illud territorium non extenditur; aut priuilegium conceditur ad faciendum actum speciali statuto prohibitum, etiam in alijs Diœcesibus, & ad eas non proderit priuilegium.

QVÆ-

QVÆSITVM II.

Vtrùm ſcriptura, ſeù bullatio ſit de eſſentia priuilegij Abbatibus, ſiuè alijs quibuſcunque conceſsi.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura non eſt de eſſentia priuilegij, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam.*

2 *Priuilegium conceſſum ſinè ſcriptura, nō expirat morte concedentis, etiam literis nondùm expeditis.*

1 AD eſſentiam, ſeù ſubſtantiam priuilegij non pertinet, nec eſt neceſſarium, vt ſit ſcriptū, ſeù per Bullam, aut per Breue conceſſum; ſed ſufficiunt verba, vt probat *text. in Clemen. dudum, verſ. nos etenim, de ſepult. gloſ. 1. per text. ibi, inſtitutiones, 25. q. 2.* quam poſt *Archid.* communiter receptam teſtatur *Nau. conſ. 1. num. 1. de priuileg. Fr. Emman. quæſt. Regul. tomo 1. quæſt. 7. art. 5. Bald. in l. humanum, C. de legibus in l. falſus, C. de furt. in l. idem Vlpianus, ff. de excuſat. tutorum, Imol. in Clem. dudùm, §. nos enim, in verb. aut ſcripto, de ſepultur.* idem *Bald in cap. 1. in fin. princ. per quos fi. inuent.* latè *Felin. in rub. de conſtit. Innocen. in cap. conſtitutus, de reſcript. Archid. Ioan. Andr. in proœm. 6. Panormitan. in cap in noſtra, num. 11. de reſcript.* dicens, quòd etſi ſcriptura ſit neceſſaria ad gratiam probandam; non tamen eſt de eſſentia ipſius gratiæ. Vnde poſt obitum Romani Pontificis, qui priuilegium conceſſerat, literis tamen nondùm ſcriptis, gratia conceſſa non extinguitur; ſed ſucceſſor literas concedit, faciendo mentionem de prædeceſſore; idem dicit *Bonac. de legibus, diſput. 1. quæſt. 1. punct 4. num. 51.* & idem *Panorm. in cap. noſti, num 4. & cap. qualiter, num. 1. de elect.* ait, quòd ſi Papa ſolò verbo aliquem pronunciaret Epiſcopum, ſeù Abbatem; illicò eſſet Epiſcopus, vel Abbas; quamuis in foro exteriori Epiſcopus, aut Abbas, ſiuè Regularis, ſiuè Secularis huiuſmodi electus, & promotus non ſit recipiendus, vt talis, niſi litteris impetratis, expeditis, & receptis; aliàs enim tàm recipientes, quàm ſe ingerentes graues pœnas incurrerent, vt patet per *extrauag. Bonifacij Octaui,* quæ incip. *Iniunctæ, de elect.* Et propterea, etſi, abſolutè loquendo, ſcriptura, ſeu Bulla, aut Breue non ſit de eſſentia priuilegiorum; tamen quia nonnulla inconuenientia, & abſurda conſequi poſſent; ſi illa non eſſent in ſcriptis redacta: ad ipſorum comprobationem, ſcriptura eſt neceſſaria; qua non obſtante, gratiarum probatio eſſet facienda per teſtes, quos ferè impoſſibile foret, totum priuilegij tenorem, & continentiam, omnemque eius formalitatem ſcire; hoc autem non dico, eſſe omninò impoſſibile: permittitur enim, probare tenorem priuilegii per teſtes, vt conſtat ex *cap. olim, il primo, de priuil.* vbi habetur, contenta in inſtrumento amiſſo, poſſe per teſtes, qui illud perlegerint, probari, ſi deponant de tenore, & quòd erat ſinè vitio: nec oportet; aliquid de veritate inſtrumenti probare, ità *Syluest. verb. priuilegium, quæſt. 14.* & alii ſuperiùs citati communiter.

Notandum, quòd viuæ vocis oracula eamdem, quàm aliæ Pontificiæ Conſtitutiones vim obtinēt, vt clarè colligitur ex *can. inſtitutionis, 25. quæſt. 2.* ibi; *ſinè quæ ſcripto decreuimus, quæ in noſtra præſentia videntur eſſe diſpoſita, Innocen. in cap. conſtitutus, num. 2. de reſcript.* Et licèt Gregorius XV. per *ſuam Conſtitutionem, incip. Romanus Pontifex,* editam ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 2. Iulij, 1622. Pontificatus ſui anno ſecundo. Omnia, & ſingula viuæ vòcis oracula ſuorum anteceſſorum, tùm ad interius, tùm ad exterius forum ſpectantia reuocauerit: voluit tamen, vt firma, atque in ſuo robore permanerent omnia indulta, & conceſſiones huiuſmodi viuæ vocis oraculo factæ S. R. E. Cardinalibus, ad ipſorum, vel aliorum quorumcunque fauorem, propria eorumdem Cardinalium manu ſubſcriptæ, & de quibus ijdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales inſcriptis teſtimonium præbuerunt. Præterea notandum, quòd ſublatis, ſeù reuocatis aliis priuilegijs, non cenſentur ſublata, ſeù reuocata viuæ vocis oracula, niſi id expreſsè ſignificetur; vt eſt communis *Canoniſtarum* opinio; & *Romanæ Curiæ praxis,* vt teſtantur *Euriq. lib. 7. de Indulgent. cap. 24. num. 8. Eman. Sà, ver gratia, num. 13 Llamas 1. par. method. cap. 7. §. 6. Felician. lib. de cenſibus, tit. de priuileg. cap. 15. Lauren. de Peirin. tomo 1. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad §. conſtit. 27. Iuly Secundi, num. 4.*

Nec contrà principalem reſolutionem, in principio huius *Quæſiti* traditam, obſtat doctrina *gloſ. verb. in ſcriptis, in cap. 1. de cenſib. lib. 6.* dùm habet, quòd in priuilegijs neceſſaria eſt Scriptura, *arg. text. in cap. contrà morem 100. diſt.* ibi, *ſcriptis priuilegijs,* & in *cap. porrò, de priuileg.* quia intelligitur, quoad probationem, vt cum communi reſoluunt, *Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 8. à num. 8. Auendan. l. 31. Tauri gloſ. 2. à num. 14.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm priuilegia conceſſa Religioſis, ſiuè Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, ſi nulla de eis mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur etiam ad ipſorum Abbates: licèt de iſtis nulla mentio in priuilegijs fiat.*

2 *Priuilegium nonſolùm cenſetur conceſſum perſonis in priuilegio expreſſis, ſed etiam ijs, quæ propter vocis ſignificationem, in eo comprehenduntur.*

3 *Abbas per promotionem ad Abbatiam, non deſinit eſſe Monachus.*

4 *Priuilegia fauorabilia conceſſa Religioni, eius Abbatibus etiam conceſſa cenſentur.*

1 DIco primò, quòd priuilegia fauorabilia conceſſa Religioſis, extenduntur ad eorum Abbates

bates, etiam si Summus Pontifex, vel alius, qui priuilegium concessit, nullam de ipsis Abbatibus in eo mentionem habuisset: Tùm quia Principis beneficium latè explicandum est, *cap. cùm olim, de verb. significat. & l. beneficium, ff. de constit. Princ.* Priuilegium autem fauorabile est verè, & propriè beneficium; ergò latè explicandum; Tùm etiam quia priuilegium, nonsolùm censetur concessum personis, quæ sunt in illo expressæ, sed etiam ijs, quæ propter vocis significationem in eo comprehenduntur, *Bonat. de legib. disput. 1. quaest. 3. pun. t. 6. 2. num. 1.* At in fauorabilibus, & materia proportionabili, Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, nisi aliud ex loquentis mente conijciatur, *cap. final. de simon.* & ibi *gloss. & Panormit. num. 2. Bartol. in l. 4 ff. de stipulat. seruor.* cum alijs citatis in hoc *primo libro, Disput. 1. Quaes. 7.* quibus addo *Sanch. in praecept. Decalogi, tom. 2. lib. 6. cap. 8. num 84. Valenzuola consil 74. nu 79.* & alios, quos nouissimè refert *D. Augustin. Barbos. in tract. de appellatiua Verborum vtriusque Iuris significat. ap-*
3 *pell. 153. num. 1.* Nam Abbas per promotionem ad Abbatiam, non desinit esse Monachus; sicut Rector per Rectoratum, non desinit esse Scholaris *Ioan. Andr. in procem. Decretal. in princip. Felin. in eodem procem. col. 4. Vers. caeterùm in proposito.* Nec Abbates per dignitatis assecutione debent esse peioris conditionis, quàm sint cæteri Monachi; cùm dignitatis proprium sit, augere: non autem priorem statum ab eo, cui dignitas collata est, in ipsius præiudicium auferre, iuxtà tradita ab *Horatio Mandos. de priuileg. ad instar gloss. 6. numero 29.* atque ità *Rodericus quaest. Regul. tomo 3. quaest. 51. artic. 11.*

4 Dico secundò. Priuilegia concessa Religioni, censentur etiam eius Abbatibus concessa; licèt de ijs mentio facta nõ esset: quia in fauorabilibus appellatione Collegij, aut Capituli, venit etiam eius Caput, siuè Prælatus, *Andr. Barbat. in tractatu de praestantia Cardin. lib. 1. quaest. 7. col. 34. Felin. in procem. Decretal. Verb. Gregorius, col. 4. sub num. 13. Roderic. dicta quaest. 51. art. 8.* & his citatis *D. Augustin. Barbosa in suo nouissimo tractatu, de appellatiua Verborum vtriusque iuris significat. appellat. 55. num. 2.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari, concessa ad Abbatem Commendatarium extendantur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia concessa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios.*
2 *Priuilegium non debet etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi.*
3 *Abbas commendatarius non gaudet de priuilegijs Religionis, cuius Abbatia sibi commendata est.*

1 RESpondeo, quòd nullo modo priuilegia concessa Abbatibus Regularibus extenduntur ad Commendatarios. Priuilegium enim non debet,
2 etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi, *cap. fanè de priuileg. cap. Vlt. de praebend. Clem. 1. de censib. cap. priuilegium, de regul. iur. in 6. vbi gloss. & Doctores communiter Card. Clem. 1. de testam. quaest. 6. Bart. in l. 1. C. de constit. Princip. Azor. in Istit. Moral. par. 1. lib. 5. cap. 23. quaest. 2. Salas de legibus disput. 17. sect. 8. num. 48.* latè *Petr. Barbos. in l quia tale, ff. soluto matrimon. Cardin. Tusc. tom. 6. lit. P. conclus. 746.* Nam etsi Commendatarius perpetuus quodammodò verus Prælatus dici possit; tamen in aliquibus à vero Prælato differt; vt ait *Gomes. super regul. Cancell. in reg. de trieunali, quaest. 5. art. 1. num. 22. Versic. ex quibus facilè.* Præterea in Commendatarijs, non est eadem ratio, quoad priuilegiorum participationem, quæ in Abbate Regulari; quia Commendatarii non profitentur Ordinem, siuè Regulam Monachorum Abbatiæ illis commendatæ: quorum nempè Ordinis, & Regulæ gratia, priuilegia ipsis Abbatibus Regularibus, certum est, fuisse impartita. Vnde cessante in ipsis Commendatariis causa finali priuilegiorum, cessabunt etiã ipsa priuilegia, *arg. text. in l. Titia, §. Vsuras, ff.*
3 *de legibus.* Ideò dicendum est, Abbatem commendatarium, nonsolùm non gaudere priuilegiis Abbati Regulari concessis; sednec etiam iis, quæ Religioni concessa sunt; cùm ipse appellatione Religiosorum non venit; iuxtà doctrinam *Bartol.* quem refert *Rodericus quaest. Regul. tomo 3. quaestione 51. articulo nono.*

QVÆSITVM V.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, quomodò sint explicanda, quandò continent verba obscura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia tunc sunt interpretanda, quandò continent verba obscura, & ambigua.*
2 *Priuilegium aliud fauorabile, aliud odiosum.*
3 *In explicandis priuilegijs seruanda est verborum proprietas.*
4 *Priuilegium fauorabile latè est explicandum, quantùm verborum proprietas patietur.*
5 *Priuilegium odiosum strictè ex explicandum.*
6 *In priuilegio semper subintelligitur clausula, Salua iustitia, &c.*
7 *Priuilegium conforme iuri communi, licèt sit contrà statutum, vel consuetudinem, est plenissimè interpretandum.*
8 *Verba priuilegij Pontificis, secundùm Canones, non secundùm leges ciuiles interpretanda sunt.*
9 *Priuilegia Religiosorum gratia concesta, sunt plenissimè interpretanda.*

1 PRo intelligentia huius Quæsiti, notandum est primò. Priuilegia tunc esse interpretanda, quandò continent verba obscura, incerta, dubia, & ambigua. Quandò autem in eorum verbis nulla est ambiguitas interpretatio non habet locum, *l. ille, aut ille, ff. de legat. 3.* Vnde magna est differentia inter priuilegii interpretationem, atque illius extensionem; priuilegii enim interpretatio

tunc

tunc fit, cùm verba in eo posita obscura, vel ambigua declarantur: extensio autem cùm ad aliud quidpiam simile protrahuntur: ità *Azor. instit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 23.*

2 Notandum est secundò, priuilegium aliud esse fauorabile, aliud odiosum. Fauorabile est illud, quòd communi legi non aduersatur, nec vlli præiudicium infert. Odiosum, quòd licèt fauorem priuilegiario præbeat, est nihilominùs contrà ius commune, vel in tertii præiudicium.

Quæ quidem priuilegii differentia, licèt ab aliquibus recipiatur; otiosam tamen eam iudico, iuxta ea, quæ tradunt *Surd. consil. 140. num. 73. & consil. 497. num. 4. Azor. instit. moral. par. 1. lib. 5. cap. 23. quæst. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 27.* Nam cùm omne priuilegium strictè sumptum sit, contrà ius commune; hoc sufficit, vt odiosum censeatur, & restringendum, vt de dispensatione agens, ex hoc solo capite probat *text. in cap. 1. de filijs Presbyt. lib. 6.* Quarè distinctio illa minimè est necessaria, si de priuilegiis strictè sumptis loquamur, quamuis in sanum sensum defendi possit, intelligendo de priuilegiis latè sumptis: ità vt prior pars distinctionis, quæ agit de priuilegiis fauorabilibus, beneficia respiciat; posterior, quæ de odiosis tractat, intelligatur de priuilegiis strictè sumptis, quæ sunt contrà ius, vel in tertii præiudicium.

3 Tertiò notandum est, in explicandis priuilegiis seruandam esse verborum proprietatem iuxtà consuetam significationem verborum, & vsum communem, seruari solitum in foro illius, à quo fuerunt concessa. Nam aliàs aliquid certum determinari non posset, si verba priuilegii ad libitum explicarentur: dummodò aliquid absurdi ex verbis prædicto modo acceptis, non sequatur, ità *Syl. uest. verbo, priuilegium, quæst. 3. Azor. par. 1. lib 5. cap. 23. q. 2.*

4 Quibus præmissis dicendum est, priuilegium fauorabile latè esse explicandum, & plenissimè interpretandum, quantum rationabiliter iudicatum fuerit, seruata verborum proprietate, vt habetur expressè in *l. beneficium, ff. de constit. Princip. & cap. quia circà de priuileg. & cap. dilecti, de donation. cap. olim, de verborum signific. Aristot. lib. 2. Polit. cap. 5. & 6.*

5 Si verò priuilegium est odiosum, strictè explicandum est, seruata verborum proprietate; Princeps etenim in odiosis censetur, solùm derogare voluisse, quatenùs per verba expressè declarauit; *l. quod ausur, ff. de emancip liber.* Vnde si priuilegium est contrà ius commune, strictè interpretandum est, vt quàm minimum iuri communi deroget, vt colligitur ex *l. quoties, C. de prec. Imperat. offerend. l. si quandò, C. de inoffic. testam. cap. 1. & 2. de fil presbyt. cap. quod dilectio, de consanguin. & affinis.* quia priuilegium, quod est contrà ius commune, continet dispensationem iuris communis; sed dispensatio est odiosa, & strictè explicanda; ergò priuilegium, quod est contrà ius commune, strictè est explicandum; quatenùs scilicet opus est, vt non extendatur, & amplietur derogatio iuris communis, vltrà proprietatem verborum in priuilegio oppositorum, & mentem concedentis; atque ità docent *gloss. & alij communiter in dicto cap. olim, de Verborum signific. Syluest. verb. priuilegium, quæst. 3. Nauar. in Sum. cap. 12. num. 9. Azor. dict. quæst. 2. Suar. de legib. lib. 8. cap. 27. num. 5.* & alii. Similiter, si priuilegium in alterius præiudicium cedat, strictè etiam est interpretandum, vt colligitur *ex l. 2. §. meritò, ff. ne quid in loc. publ.* Quia Princeps non censetur, velle alterum priuare iure suo, aut alteri damnum inferre; nisi quatenùs verbis expressit. Tùm quia in priuilegio semper sub-

6 intelligitur clausula, *Salua Iustitia*, vt docet *Ioan. Andr.* quem citat *Panormitan. in cap. certificari, nu. 9. de sepultur. Salas, de legib. disput. 17. sect. 8. num. 47.* & alii proximè citati.

Non sunt tamen ità strictè interpretanda priuilegia, vt nihil operentur, vt prosint; sed debent intelligi, vt aliquid conducant, & vt potiùs valeant; quàm pereant. Nam iusta Principis voluntas nũquàm frustrari, aut inefficax reddi debet, *cap. in his, de priuileg.* & ibi *Panormitan. in cap. Abbate, num. 6. de verborum signific. Nauar. Syluest. Suar. Azor. locis citatis, Salas d. sect. 8. num. 46. & 52.*

7 Item, priuilegiũ contrà statutum, vel consuetudinem, conforme tamen iuri communi est plenissimè interpretandum, *Ioan. Andr. in cap. cùm tibi, nu. 2. de Verborum signific. Panormitan. ibidem in fine, num. 3. & in cap. olim, num. 5. eodem tit. Azor. dict. quæst. 20.* & alii apud *Bonac. de legibus, disput. 1. quæst. 3. part. 7. §. 1. num. 5. Versic. dixi regulariter, in fine.*

8 Aduertendum tamen est ab illis, qui interpretandi priuilegia facultatem habent, verba priuilegii Pontificii interpretanda esse secundùm Canones, non leges, teste *Bald. in l. si quandò, la 1. C. de bon. vacantib. lib. 10.*

Notandum est etiam, quòd (vt ait *Bartol. in l. ex militari, ff. de milit.*) priuilegia interpretanda sunt

9 iuxtà conditionem, & statum personæ, cui conceduntur. Vnde priuilegia Religiosorum gratia concessa, sunt plenissimè interpretanda. Nam summa ratio est, quæ pro Religione facit, *l. sunt personae, ff. de relig. & sumpt. funer.* ità *Azor.*

Idem dicendum est de priuilegiis, quæ toti Re-

7 ligioni, vel Communitati in perpetuum conceduntur; ea enim cùm sint Constitutiones perpetuæ, quæ non conceduntur vni, aut alteri personæ, sed Religioni, quæ perpetua est, & nunquàm moritur, habent vim legis, ac si essent in iure expressa. Ità *Henriq. in Sum. lib. 7. cap. 22. num. 3. & cap. 24. num. 4. Salas, disput. 20. sect. 10. num. 15. Sanch. de matrimon. lib. 8. disput. 1. num. 16.* citans alios, & *Bonac. dicto §. 1. num. 5. Vers. si regulariter, Azor. d. cap. 23. quæst. 3.*

QVAESITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati possint suarum Abbatiarum, & Ecclesiarum, ac proprijs Ordinis priuilegia interpretari.

SVMMARIVM.

1 *Eius est interpretari actiũ, cuius est concedere. & n. 2.*

2 *Quandò dubium est de intentione Principis priuilegium concedentis, vel de ipsius potestate, solus cõ-*

X cedens

cedens, potest illud interpretari.

3 *Si dubium est, an priuilegium sit subreptitium, potest inferior Iudex illud interpretari.*

4 *In dubio, an iurisdictio contrà Regulares pertineat ad Episcopum, vel ad eorum Prælatos, Episcopus non potest esse Iudex, & eorum priuilegia interpretari.*

5 *Quandò dubium est circà verba priuilegij, ad quem spectet illius interpretatio, ostenditur.*

6 *Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari.*

7 *Ex priuilegio Generales Prælati possunt ea etiam iuridicè interpretari.*

8 *Quòd intelligendum est, quandò sunt ambigua, secùs autem quandò sunt clara.*

1 PRo declaratione, & interpretatione priuilegij Sedis Apostolicæ, recurrendum esse ad Papã, qui illud concessit; & pari ratione ad Regem, siuè Principem, aliàs concedentem, probat ad hoc expressus *text. in cap. cùm venissent 12. de Iudic.* cuius argumento ità resoluunt, *Cotta in memor. verb. priuilegium, pag. 709. Surd. consil. 558. num. 6. Ioan. Garz. de nobilit. gloss. 1. §. 1. num. 1. vel 2. Guttier. pract. quæst. 28. num. 2. Gail. lib. 1. obseru. 1. num. 7.* cum alijs citatis *à D. Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm venissent, num. 2.* Ratio est, quia eius est interpretari actum, cuius est condere, seu actum facere; vt colligitur ex *l. si Imperialis maiestas*, & ex *l. leges sacratissimæ, C. de legibus*, & ex *l. non ambigitur, ff. eodem*, cum alijs multis, quæ congerunt *Merla in empor. iur. part. 1. tit. de legib. num. 20. Surd. decis. 2. num. 5. Menoch. consil. 3. num. 22. & consil. 684. num. 23. Decian. consil. 36. num. 8. cum seq. volum. 5. Alderan. Mascard. de gener. statut. interpr. concl. 2. num. 146.*

Hoc non est adeò generale, quin aliquas limi-
2 tationes patiatur. Nam aut dubium est de intellectu priuilegij, seu de intentione Papæ, vel Principis concedentis; & eo casu non debet adiri inferior, vt illud interpretetur; quia tunc habet locum vulgata regula, eius est interpretari, cuius est concedere. Ità *gloss. d. cap. cùm venissent, verb. iudicari*; & ibi etiam *Innocen. & Panorm. nu. 3. Oldrad. dicto consilio 230. Syluest. verb. interpretatio, quæst. 2.*

Immo secundùm *Panormit.* etiam si casus esset clarus; quia non spectat ad inferiorem talis decla-
3 ratio, vt faciat ius, quoad omnes. Vel est dubium de potestate ipsius Papæ concedentis; & tunc neq; inferior cognoscere potest, sed solus Papa concedens; *Innoc. in cap. ex parte, il 2. de verb. signific. cap. 1. de translat. prælat.* Nam iudicare, si Papa potuerit concedere, esset iudicare, seu diffinire super priuilegijs concessis ipsi Sedi Apostol. & sic de facto, & potestate Apost. quòd non licet, *can. 1. 16. q. 6. can. si quis suadente, 17. q. 4. can. cuncta per mundum, 9. q. 3.* Vel est dubium, si priuilegium validum sit, an subreptitium; & tunc potest inferior Iudex illud interpretari; ità *Bald. in prælud. feud. nu. 18. Panorm. d. num. 3. Sylu. loc. cit.* qui testatur de communi; quia tunc magis tractatur de priuilegiato, quàm de priuilegio. Ità etiam *Erasm Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. par. 2. q. 13. nu 2. Mirand. in Man. Prel. tom. 2. q. 44. art. 1. concl. 2.*

Sed est hic aduertendum, quòd Prælatus inferior, qui esset priuilegium interpretaturus, nõ potest illud interpretari in causa propria; quia hoc esset iudicare in causa propria, quòd est res valde iniqua, *l. vnica, C. nè quis in re sua ius sibi dic. can. 1. & 2. 4. quæst. 4.*

Vnde ad hoc fuerunt nonnulla priuilegia à Sede Apostolica in fauorem Regularium concessa, quòd
4 in causa dubia, an iurisdictio cõtrà ipsos pertineat ad Episcopum, an verò ad proprios Prælatos Regulares, ipsi Episcopo non liceat Iudicem agere, & ipsorũ priuilegia interpretari, nè sit Iudex in causa propria; ad quod reducitur speciale indultũ, factũ à Clemente IV. Fratribus Minoribus, atq; Prędicatoribus, in quo prohibet strictè omnibus Ecclesiarum Prælatis, nè interpretari audeant priuilegia ipsis Fratrib. Min. & Prædic. cõcessa, siuè sint clara, quæ interpretatione nõ indigent, siuè dubia contineant; volens, quòd interpretatio super huiusmodi priuilegijs dubijs, & obscuris Sedi Apost. reseruata sit; ità refertur in *Comp. priuil. verb. priuilegia Fratrum, §. 5.* & Alexãder VI. *sub Dat. Romæ anno 1501. kal. April. Pontif. sui anno 8.* concessit Cõgregationi S. Iustinæ de Padua, vt quidquid dubij in priuilegijs d. Congregationis, seu aliquo eorum pro tempore emerserit, data verborum ambignitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem d. Congregationis, & locorum particularium eius, interpretari debeat; quòd priuilegiũ extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ à Iulio II. in memorabili priuilegio eidem nostræ Congregationi concesso, *Anno Domini 1507. Idibus Iuly, Pontif. sui anno quarto*, quòd habetur authenticũ in Monasterio Vallis Vmbrosæ. Simile priuilegium concessum est Societati Iesu, vt refert idem *Mirand. loc cit.* quòd quotiescunque dubium fuerit super intellectu priuilegiorum Societatis, inter Iurisperitos, & alios Iudices, in fauorem eiusdem Societatis fiat interpre-
5 tatio. Si dubium versatur circà verba priuilegij: tunc, vel sensus est clarus; & benè poterit inferior cognoscere, etiam in partium præiudicium; nam interior interpretatur legem scriptam in præiudicium partium, *Innoc. in cap. cùm speciali, de appell. l. vnica, C. de professor. qui in Vrb. Constant. lib. 12.* ergò à fortiori poterit interpretari legem nõ scriptam, quæ est priuilegium. Ità *Panormit. d. num. 3. Cokier. d. quæst. 13. num. 3. Sylu. loc. cit. Mirand. art. 1. concl. 3.*

Vel sensus, seu casus est dubitabilis: & eo casu, si de facili Princeps adiri potest, ad eum spectabit interpretatio, *arg. dicti cap. cùm venissent, & d. cap. inter alia, & l. ex facto, in princ. ff. de vulgari, & pupillari substit.* Sin minùs poterit Iudex Inferior decidere huiusmodi casum per rationem aliquam naturalem, & verisimilem, quæ probari possit per expressa verba priuilegij, vel per aliud simile; huiusmodi enim interpretatio, quæ fit per similia, etiam Iurisperitis concessa est, vt notat *Petrus de Ancharan. in Clementina secunda, de Magist.*

magist. Ità Innoc. ibid. cap. cùm speciali, Panormit. d. num. 5. Cokier. d. cap. 13. nu. 3. Sylu. loc. cit. Mirãd. d. art. 1. ver. vlt.

Hic autem notandum est, quòd licet regulariter interpretatio priuilegiorum spectet ad Principem concedentem ex supradictis; tamen hoc est intelligendum de interpretatione, & declaratione iudiciali, quæ de iure ad solum Summum Pontificem spectat; de qua generali, & iuridica interpretatione iudiciali intelligi debent verba apposita in Cōstitutionibus Summorum Pontificum, quandò dicitur, quòd nemini liceat ipsas aliter interpretari; vel quòd sit sublata potestas, aliter definiendi, interpretandi, & determinandi; non autem de interpretatione, & declaratione doctrinali, & magistrali, quæ benè fieri potest ab Abbatibus, & alijs Religionum Prælatis; & interpretationi, seù explicationi huiusmodi factæ ab Abbatibus, seù alijs Religionum Prælatis possunt eorū subditi tuta cōscientia stare. Ità Roderic. quæst. Regul. tom. 1. q. 11. art. 5. Ioan. de la Cruz, de stat. Relig. lib. 2. dub. 2. concl. 2. & seqq. Mirand. Man. Prælat. to. 1. q. 44. art. 2. concl. 2. qui testatur de communi, D. Barbos. in Collect. ad d. cap. cùm dilectis.

6

Ratio est, quia huiusmodi magistralem, & doctrinalem explicationem, siuè interpretationem facere possunt, etiam quilibet Iurisperiti, ac Theologi; ergò poterunt etiā Regulares Prælati; immo eorū interpretatiō, & declaratiō maioris est ponderis, ac amplioris facultatis ad Religiosorū conscientias assecurandas, propter speciales Summorum Pontificum concessiones super hoc eis factas, quas referunt Roderic. Ioan. de la Cruz. & Mirād. locis citatis.

7 Verùm ex priuilegio non solùm magistraliter, & doctrinaliter; verùm etiam iuridicè eorum priuilegia Regularium Prælati Generales interpretari possunt: nàm Iulius Secundus per Bullam, quæ incip. Considerantes, quòd multa, relatam à Laurent. de Peirin. tom. 2. priuileg. sui Ord. constit. 15. d. Pontific. fol. 470. concessit Generali Ordinis Prædicatorum; quòd si in Constitutionibus eiusdem Ordinis, aut citrà priuilegia, indulta, gratiasque, & exemptiones à S. Sed. Apost. illi cōcessa, & cōcedenda cōcessas, aut cōcedēdas, &c. aliqua ambiguitas emerserit, idem Generalis illam (quoad serenitatem illarum conscientiarū, qui sibi subiectæ sūt dūtaxat) quòd priuilegium intelligendum est de facultate interpretandi, & declarandi iuridicè; non autem doctrinaliter, & magistraliter; quia hæc facultas non erat necessaria, cùm id, (vt diximus) cuilibet Doctori integrum sit; quapropter Religiosi tenemur declarationibus, & interpretationibus factis à Generali, circà Cōstitutiones, priuilegia, exemptiones, &c. stare in his, quæ ad suarū conscientiarum serenitatem spectant. Quòd etiam notat Lauren. de Peirin. in annot. ad prædict. constit. 15. Iulij Secundi, num. 2.

8 Quòd intelligendum est habere locum in ambiguis; nàm si res esset clara, Prælati interpretatio nō requireretur; in claris etenim non est opus cōiecturis. Ideò si priuilegium, vel statutum aliquod clarum sit, & Generalis contrarium declaret, subditus eius declarationi stare non tenetur, sed simpliciter priuilegium, aut statutum obseruare. Prædictum enim priuilegium non est in destructionē, sed in ædificationem; nec ad relaxandas, & confundendas, sed pacandas, & serenandas subditorum conscientias traditum est. Ità Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 5. vers. circà supradicta, Laurent. de Peirin. loc. cit.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum absque clausula derogatoria, Non obstantibus quibuscunque.

SVMMARIVM.

1 Valet priuilegium exemptionis Abbatibus concessum absque clausula derogatoria, Non obstantibus quibuscunque, &c.
2 Priuilegium est priuata lex.
3 Clausulæ Ex certa scientia, & motuproprio, æquipollent clausulæ derogatoriæ, Non obstantibus.

1 Respondeo affirmatiuè, nempè quòd valeat priuilegium exemptionis, seù contra ius cōmune Abbatibus concessum, etiam si non adsit clausula, Non obstantibus iuribus in contrarium. Ità Ostien. in Sum. de rescript. §. quast. vires, vers. sed potest distingui, Ioan. Andr. & Gemin. in cap. vnico, de excessibus Prælat. in 6. Nicol. Mylis. in Repert verb priuilegiū, vers. priuilegiū contra ius commune, an valeat. Card. in Clem. 1. in 3. q. de censib. latè Felin. in cap. nonnulli, num. 11. cum multis seqq. de rescript. vbi hanc sententiam multis auctoritatibus, & rationibus confirmat, & præcipuè quia priuilegium est lex priuata: 2 cap. priuilegium, 3. dist.

Et sic de sui natura derogat legi, & debet aliquid vlterà ius commune operari, etiā si non exprimatur. Et hoc indubitatè procedit, quandò ex ipsiusmet priuilegij tenore clarè elicitur voluntas Pontificis volentis statuere contrà ius; seù quòd exemptionem concedere voluerit, vt ait Dec. cons. 113. nu 4. Idem videtur tenere Paris. cons. 22. nu. 8. vol. 4. quia, quandò cōstat de Principis voluntate, mādatum eius valet, licèt sit contrà ius, vt inquit Salic. in l. fin. in 1. cap. distinctionis, C. si contractus, Carol. Tap. in rub. ff. de constit. Princip. cap. 4. nu. 107. D. August. Barbos. in tract. de clausul. vsufreq. claus. 83. num. 4. secundùm Lugdun. impressionem.

Alia ratio est, quia cùm Ordinariorum potestas ab auctoritate Summi Pontificis dependeat; cap. 1. dist. 21. Ipse Summus Pontifex aduersùs eam, siuè contrà ius commune, ex certa scientia, & motu proprio rescribendo, censetur ei derogare voluisse; huiusmodi enim clausulæ æquipollent 3 clausulæ derogatoriæ, Non obstantibus: ità gloss. in cap. ex parte, 2. de off. deleg. Paris d. cons. 22. n. 9. et 10. Dec. consil. 198. in fin. cons. 271. num. 8. & 9. Nicol. Mylis. in repert. verb. Scientia certa Principis, vers. Et hoc sequitur, Franc. Curt. consil. 21. Monet. de commutat. vlt. volunt. cap. 7 nu. 101. D. Aug. Barbos. in tract. de claus. vsufrequent. claus. 59. nu. 3. secundùm Lugd. impressionē. Cōfirmatur auctoritate Bal-

 di in

di in l. lapilli, col. 3. verf. ego dico, ff. de reb. dub. vbi dicit, quòd, eo ipso, quòd Princeps vocat concessionem suam priuilegium, & bullatur Bulla priuilegiorum, nulla alia clausula est necessaria; quia tūc satis constat, quòd ipso facto iuri communi derogare voluerit: eo, quia natura priuilegij talis est; Ità etiam *Felin. d. cap. nonnulli, d. nu. 11. & num. 12. Verf. ratio differentiæ, Philip. Franc. cap. 1. nu. 10. per tot. de constit. in 6.* Insuper, & si clausula, *Ex certa scientia*, nominatim non exprimitur; tamen satis est, vt certa scientia, ex tenore facti colligatur, vt communiter teneri, dicit *Felin. in cap. cùm inter, de except & d. cap. nonnulli, nu. 12.* quia assertio Principis idem operatur, ac si esset expresse apposita clausula, *Ex certa scientia; l. item Vlpianus, ff. de excus. tut.* Si autem concederetur priuilegium exemptionis à iure habente clausulā derogatoriā, opus esset derogatione istius clausulæ. *Nauar. ad cap. si quandò exceptio. 1. nu. 2. de rescript.* videatur omninò *Felin. d. cap. nonnulli, d. num. 11. & plurib. seqq.*

QVÆSITVM VIII.

Quomodò intelligenda sit illa clausula, in priuilegijs apponi solita, quæ dicitur, Vt *non censeantur reuocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.*

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, in quibus est clausula:* Vt non censeantur reuocata, nisi de eis expressa de verbo ad verbum mentio fiat; *vt reuocata intelligantur, debet in secundo priuilegio appoui clausula*, Non obstantibus quibuscunque priuilegijs, etiā si de verbo ad verbū de illis mētio fieri deberet.

2 *Huiusmodi priuilegia, an tollantur per clausulam generalem reuocatoriam.*

1 QVandocunque priuilegia concessa sunt cùm huiusmodi clausula, nempè, *Quòd nō censeantur reuocata, nisi de eisdem de verbo ad verbum mentio fiat*, requiritur ad hoc, vt intelligantur reuocata, quòd in secundo priuilegio contineatur hæc clausula, *Nō obstantibus quibuscunq; priuilegys, etiā si de verbo ad verbum, de illis mentio expressa fieri deberet*, vt notat *Panorm in cap. cùm instantia. nu. 6. de censib. Sylu. verb. priuilegium, q. 10. & verb. exemptio, §. 11. Craues. cons. 126. nu. 2. Monet. de cōmut. vlt. volunt. cap. 8. nu. 539. Ant. Gabr. cōmun. lib. 6. tit. de clausul. concl. 5. nu. 12. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsūpt. 41. nu. 22.* & alij plures, quos refert *D. Barbos. in tract. de claus. vsufrequen. claus. 83. nu. 7. Collect. priuil. Mendic. in Comp. verb. priuilegia Featrum, §. 23.* vbi mouet quæstionē, quia in nonnullis priuilegijs Regularibus concessis adest dicta clausula, *quòd nō intelligantur reuocata, nisi de eis de verbo ad verbum mentio fiat*; vt exēpli gratia, cōcessum est aliquibus Religionibus, vt non teneantur ad procurationem Legatorū, etiā si in literis eorūmdē dicatur, quòd tàm exempti, quàm non exempti, ad hoc onus teneātur, nisi de huiusmodi indulto, de verbo ad verbum mentio fiat: demùm Sūmus Pontifex concessit Legato, vt possit exigere procurationem à quibuscunque personis, etiā exēptis: quāuis talia obtinerent priuilegia, quòd de eis de verbo ad verbū mentio facienda esset, quæ voluit in literis Legati haberi pro expressis. Vnde mouetur dubiū, vtrùm per literas Legati censeatur derogatū illis priuilegijs. Circà quā quæstionē maior pars Doctorū tenet, quòd per prædictas literas Legati cuicunque priuilegio derogatū sit; vt probat idē *Collector ex sententia Felin. in cap. nōnulli, de rescrip.* idē censuit *Panorm d. cap. cùm instantia*, qui eādem quæstionem fusè tractat, & resoluit pro parte affirmatiua; idē tenet *Mirād. in Man. Prel. to. 2. q. 45. art. 6. cōcl. vnic. Roder. quæst. Regul. to. 1. q. 9. art. 6. & to. 2. q. 77. art. 8.* Et ratio est, quia Sūmus Pontifex hoc loquēdi modo satis indicat, velle priuilegiū reuocare: at priuilegiū vim habet ab ipsius Sūmi Pontificis volūtate.
2 Secùs autē dicēdum est, de reuocatione facta, solūmodò per clausulā generalē reuocatoriam; ea enim non extenditur; quia Papa per clausulam generalē non sufficienter indicat, velle huiusmodi priuilegia reuocare; ità *Azor. inst. mor. p. 1. lib. 5. c. 22. q. 12. Bonac. de legib. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. nu. 11. verf. addo priuilegium. D. Barbos. d. clausul. 83. nu. 7. in fin.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Religiosi vti possint priuilegijs, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seù potiùs ipsis renuentibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, possunt suis subditis auferre, et limitare vsū quorumcunque priuilegiorum.*

2 *Abbates Generales, et Capitula possunt etiā alijs Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vsum priuilegiorum.*

3 *Quæ de iure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam.*

1 REspondeo, quòd nōnulli Abbates, & præcipuè Generales, & Capitula Generalia, & Prouincialia habent auctoritatē auferēdi, & limitādi suis subditis vsum quorūcunq; priuilegiorum. Vt patet ex nonnullis priuilegijs ad hoc à Sede Apost. Religionibus concessis; nā Clemens IV. cōcessit Cistercienfibus, *Vt indulgentia omnes, & literæ per quascūque personas eiusdē Ordinis contrà cōmunia ipsius statuta à Sede Apost. vel eius Legatis, sub quacūq; forma, vel expressione verborū impetratæ, irritæ sint, & inanes*, quod priuilegiū refert *Mirand. in Man. Prælat. to. 2. q. 41. art. 4. concl. vnic.* vbi etiā subdit, eūdem Clementē IV. concessisse eidē Ordin. Cister. quòd Pater Abbas subiectū sibi Abbatē, possit in certis grauibus casibus deponere, inter quos, hūc tanquā grauissimū expressit. Si contrà cōmunia ipsius Ordinis statuta priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præsumpserit impetratis; de qua re nos tractauimus suprà in *Disp. 13. Quæst. 2. nu. 8.* Et Gregorius XIII. Pōt. Max. anno Dñi 1575. die 3. Maij. *Concessit, ac decreuit, ne Personæ Societatis Iesu, absque expressa Superiorum earumdem licentia, vti possint facultatibus in Iubileis, aut Bullis Cruciatæ, Confessionalibus, aut alijs quibuscūque Apostolicis Indultis, quomodocunq; hactenùs concessis, & in posterū concedendis; & declarauit præterea, posse Superiorem, dùm*

huius-

huiuſmodi licentiam concedit, limitare eam ad vſum vnius, aut alterius facultatis, & prohibere vſum reliquorum etiam in eadem Bulla, aut indulto contentorum, vt habetur in *Comp. eiuſdem Societatis, tit. gratiarū vſus*, §. 2. quo priuilegio vti poſſunt omnes Religiones per communicationem.

2 Ex quibus videtur reſoluendum, quòd Abbates, Generales, & alij Superiores Abbates, & maximè Capitulum Generale poteſt limitare, reſtringere, nec non etiam auferre Abbatibus, & alijs Regularibus ſibi ſubiectis, quorumuis priuilegiorum, & gratiarum vſum. Videatur *Mirand. loc. cit. et Roder. quæſt. Reg. tom. 1. quæſt. 9. art. 2.*

Aduertendum tamen eſt, quòd ſupradicti Generales, vel Prouinciales Prælati, & Capitula Generalia, vel Prouincialia nequeunt, virtute prædictarum conceſſionum, tollere aliquid, quòd ſit contrà
3 vſum ſacrorum Canonum; nam quæ de iure ſtatuta ſunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxta ipſius Iuris diſpoſitionem, quæ obligatio in totum à Prælatis tolli nequit. Quia licèt de iure inferior diſpenſare poſſit in lege Superioris, iuſta de cauſa in caſibus particularibus, non tamen tollere poteſt obligationem inditam à Superiore, etiam in caſibus particularibus: ſi ab ipſo Superiore ſpecialem ad id facultatem non habeat.

QVÆSITVM X.

Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Eccleſiarum priuilegia quomodò reddantur inualida.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ſubreptitiè impetratum nullum eſt.*
2 *Priuilegiatus faciens cōtrà id, quod in priuilegio conceſſum eſt, amittit priuilegium.*
3 *Priuilegium ceſſat, ceſſante eius cauſa, vel quandò incipit eſſe damnoſum priuilegiato.*
4 *Priuilegium ceſſat per renunciationem, & hoc quomodò ſit intelligendum.*
5 *Priuilegium conceſſum contrà conſtitutionem, aut cōſuetudinem, vel datū contrà ſententiā, nihil valet.*
6 *Priuilegium amittitur, ſi concedatur ſecundum, in quo expreſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem.*
7 *Priuilegium quandóque expreſſè, & quandóque tacitè reuocetur.*
8 *Voluntas non fertur in incognitum.*
9 *Priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt quodam priuatum ius.*
10 *Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per poſterius contrarium priuilegium.*
11 *Princeps non præſumitur velle alteri tollere ius quæſitum abſque eius cognitione, & grauiſſima cauſa.*

1 Pluribus modis priuilegia nulla, atq; inualida redduntur. Primò, quandò obreptitiè, & ſubreptitiè quis aliquod priuilegium impetrauit: nēpè per ſuggeſtionē alicuius falſæ cauſæ, ob quā, vt veram ſuppoſitā, tale priuilegium fuit ſibi cōceſſū, *can. literis, et can. reſcripta, 25. q. 2. cap. ſuper literis, de reſcript.* vbi dicitur, quòd mendax precator, debet carere impetratis; in qualibet enim gratia eſt ſubintelligenda cōditio, *Si preces veritate nitantur*, etiā ſi non adſit, vt habetur *cap. 2. de reſcript.*

Secundo modo, priuilegium inualidū redditur,
2 ſi Abbas, qui illud eſt adeptus, faciat cōtrà id, quod in priuilegio conceſſum exprimitur, *cap. porrò, & c. recepimus, de priuil.* vbi habetur, quòd priuilegium ipſo facto ceſſat, ſi priuilegiatus faciat contrà ea,
3 quæ in eodem conceſſa, exprimuntur. Item ceſſante cauſa priuilegii, ceſſat etiam priuilegium; probatur ex *cap. cùm ceſſāte, de appell.* vbi dicitur, quòd ceſſante cauſa, ceſſat effectus. Item quandò priuilegium incipit eſſe damnoſum ei, in cuius fauorē eſt conceſſum, fit nullum; probatur ex *cap. ſuggeſtum, de decim. & cap quod per nouale, de verb. ſignif. & reg quòd ob gratiam, de reg. iur. in 6.* vbi dicitur, id, quod ob gratiam alicuius conceditur, non eſſe in eius diſpendium retorquendum.

4 Tertio modo, amittunt priuilegium Abbates, ſi expreſsè illi renunciauerint, *cap. nuper de decim. Panorm. in cap. ſi de terra, nu. 5. de priuil. Sylu. verb. priuilegiū, q. 10. diſt. 8.* & hoc eſt intelligendum quoad ius ſpectans ad ipſum renunciantē tantùm; ſecùs verò, ſi attingat Papam, ſiuè aliquem tertiū: vnde Abbas exemptus exemptionis priuilegio renūciare non poteſt abſq; licentia Summi Pontificis, per *text. in cap. cum tempore, de arbitr.* & diximus latè ſuprà in *Diſp. 16. Quæſit. 9. per tot.* nec etiam poterit ſui Conuentus priuilegio renunciare, ſinè conſenſu eiuſdē Conuentus, *gloſſ in cap cùm dilectus, verb. repromiſit*, & ibi *Innoc. Abb Bald. Butr. nu. 5. & 6. de relig. domib. Rota deciſ. 12. nu 8 par. 2. Diuerſ.* Quilibet enim poteſt priuilegio, & fauori ſuo renunciare: dūmodò ius Superioris, aut tertij, nō tangat. Itā etiā *Panorm. d cap. ſi de terra, nu. 5. de priuil.* Vnde ſi Abbas, vel alius Prælatus Regularis alicui priuilegio renunciauerit, nihil nocet; quia priuilegiū non illi, ſed Religioni conceſſum eſt; itā *Bald. conſ. 337. lib. 4. nu. 4. & Roder. quæſt. Regul tom. 3. q. 31. art. 1.*

5 Quarto modo, inualidum, nullumq; eſt priuilegium conceſſum, ſi erit contrà Conſtitutionē aliquam, aut conſuetudinem, vel ſententiam, nec de eis mentionem faciat, vt ait *Syluest. loc. cit. dicto 2.* quod probat ex *cap. cùm nos, de his, quæ fiunt à Prælatis, & ex cap. 1. de conſtit. in 6.* & ex *cap. inter dilectos, de fid. inſtrum.* quæ iura diſponunt, quòd priuilegium conceſſum contrà conſtitutionē, aut contrà conſuetudinem, vel datum contrà ſententiam, nihil valet, ſi de eis mentionem non faciat; videatur *gloſſ. in cap. priuilegia, 25. quæſt. 2.* vbi de hac re plura adducuntur.

6 Quintò amittitur, nullumq; & inualidū redditur priuilegium, ſi conceditur ſecundum, & in eo fiat plena, atque expreſſa mentio de primo, non verò aliter, vt habetur in *cap. veniens de præſcript.* & ait idem *Sylu. loco cit. 6. dict.*

Amittitur ſextò, priuilegium, & irritatur, atq; inualidum redditur per concedentis, ſeu illius ſucceſſoris reuocationem; vt ait *Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum, de conſtit.* idem *Sylu. vbi ſuprà in 7. dicto, arg. l. iudicium, ff. de indic.*

7 Hæc autem reuocatio dupliciter fieri poteſt: vel expreſsè per verba ſufficienter indicantia reuocationē priuilegiorū in ſpecie, ſiuè in genere, vt ſi dicatur, *Non obſtante tali priuilegio*, vel *non obſtantibus* quibuſ-

X 3

quibuscunque priuilegijs. Vel tacitè, vt si concedens faciat aliquem actum, qui non possit subsistere, absque derogatione priuilegij; vt si Papa iubeat, exigi decimas ab eo, quem exemerat à decimarum solutione: quia Pontificis voluntas, non solùm verbis, verùm etiam factis manifestatur, ità *Felinus, cap. nonnulli de rescript. Suarez de legibus, libro 8. cap. 38. num. 3. & cap. 14. numero 8. Salas. de leg. disput. 17. sect. 14. num. 72. & alij* per eum citati, & *Bonac. de leg. disput. 1. quæst. 3. part. 8. §. 3. num. 14.*

Hoc tamen limitandum est primò, dummodò Papa sciat, adesse tale priuilegium; quia ad tacitam priuilegij reuocationem requiritur, vt Prin-
8 ceps illud cognoscat; nam voluntas non fertur in incognitum, *Suarez dicto libro octauo, cap. 28. numero 5.* Vnde priuilegium, quod non est clausum in corpore iuris, non reuocatur per posteriorem contrariam constitutionem, vel per alium contrarium priuilegium, nisi in eo fiat expressa mentio priuilegiorum, etiam si posterius sit insertum in corpore iuris; Princeps enim præsumitur ignorare ius particulare, nisi ipsius faciat mentionem *cap. 1 de constitut. nu. 6.*

9 At priuilegiũ in corpore iuris nõ clausũ est quoddam priuatum ius alterius; ergò illud Princeps ignorare præsumitur; ergò non præsumitur, illud reuocare, nisi expressam de eo mentionem faciat: facit *text. in cap. veniens de præscript.* vbi irritum decretum fuit quoddam priuilegium, in quo de primo mentio facta non fuit. Ità *Suarez cap. 39. numero 2. Salas, & Bonac.* vbi proximè, qui testatur de communi, contrà *Panormitan. in cap. ex parte, de Capell. Monach.* & alios per eum adductos.

10 At è contrà priuilegium in corpore iuris contentum reuocatur per posterius contrarium priuilegium, siuè hoc sit clausum in corpore iuris, siuè non; siuè sit speciale, siuè generale; quia Princeps ius commune ignorare non præsumitur. Ità *Felinus in dicto cap. nonnulli, de rescript. Suar. dicto cap. 39. num. 3. Salas, dicta sect. 14. num. 77. Bonac. dicto §. 3. num. 17. vers. hoc tamen contrà, Panormit. dicto cap. ex parte, & alij.*

Secundò limitandum est, dummodò prius priuilegium non sit generale, posterius verò speciale; sic enim primum reuocatur per posterius, etiam si in hoc non fiat mentio de primo, *cap. quamuis, & cap. dudum, §. nos igitur, de præben. in 6.* Ità *Sylu. verb. priuilegium, quæst. 10. Suar. loc. cit. Salas dicta sect. 14. num. 74. & 79. Bonac. dicto §. 3. num. 17. vers. secundò limita*: Si verò vtrumque est generale, vel vtrumque est speciale, vel primum speciale, secundum verò generale; tunc nisi in secundo expressè derogetur priori, prius remanet in suo robore; ità aiunt *Salas, dicto num. 74. & Bonac. loco cit.* qui testantur de communi. Hæc tamen intelligenda sunt, dummodò priuilegiatus per prius priuilegium non acquisierit rem sibi concessam,
11 ac eam tanquàm propriam possederit; quia Princeps non præsumitur, velle alteri tollere ius quæsitum, absque eius cognitione, & grauissima causa: vt docent *gloss. & Panormitan. in dicto cap. veniens, de rescript. Suarez dicto cap. 39. num. 8. Salas dicto num. 74. in fine, & num. 79. & disput. 20. sect. 18. num. 126. Bonac. dicto num. 17. versic. ex dictis, ad finem.*

QVÆSITVM XI.

Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahuntur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud personale, aliud reale.*

2 *Priuilegium personale cessat per mortem illius, cui concessum fuerat; reale autem transit cùm dignitate, vel officio sui adhæret.*

3 *Priuilegium quandò nam censeatur personale, & quandò reale.*

4 *Quandò quis potitur priuilegio ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extrà illam dignitatem positus, non potest ampliùs vti priuilegio.*

5 *In dubio priuilegium censetur potiùs personale, quàm reale.*

1 PRo huius Quæsiti intelligentia clariori, supponendum est, priuilegium aliud esse personale, aliud reale. Priuilegium personale est illud, quod immediatè conceditur ratione sui. Priuilegiũ reale est, quod conceditur directè alicui rei: vt v. g. loco, dignitati, vel officio.

2 Secundò, supponendum est, priuilegium personale extingui morte illius, cui concessum fuerat; quia priuilegium personale, cùm sit concessum personæ, censetur illi inhærere; ergò extincta persona, extinguitur priuilegium illi concessum, iuxtà vulgatam regulam, corruptis nobis, corrumpuntur ea, quæ sunt in nobis.

Priuilegium autem reale, idest dignitati, vel officio concessum, nõ extinguitur interitu, vel cessatione illius, cui concessum fuerat, sed transit ad illos, qui talem dignitatem, vel officium successiuè adipiscuntur; quia dignitas, & officium sunt perpetua, nec intereunt, & successor repræsentat prædecessorem, non vt particularem personam, sed vt habentem talem dignitatem, vel officium; ità *gloss. in cap. priuilegium, verb. priuilegium personale, circà med. de regul. iur. in 6. Azor. institut. moral. par. 1. lib. 5. cap. 22. quæst. 6. Suar. de legibus, libro 8. cap. 3. num. 3. Salas eodem tractatu, disput. 17. sect. 2. num. 13. & sect. 17. num. 124. Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 27. num. 2. Bonac. de legib. disput. 1. quæst. 3. punct. 8. §. 1. num. 2.*

Ex his patet, quid dicendum sit pro resolutione huius Quæsiti; priuilegia enim concessa Abbatibus, intuitu personæ, non autem dignitatis, vel officij, illorum morte finiuntur, & cessant, nec ad eorum successores trasmittuntur; at priuilegia eis concessa ratione dignitatis, & officij, & quatenùs Prælati sunt, realia censentur, & acquiruntur dignitati, ac officio, nec extinguuntur morte, vel cessatione personarum, quibus concessa sunt, sed ad successores transeunt; vt patet ex dictis.

3 Difficultas autem est, quandò nam priuilegium censca-

censeatur concessum personæ, & quandònam dignitati, vel officio, ad quod coniectandum distinctione opus est. Nam vel priuilegium concessum est alicui Abbati, expresso solo nomine personæ, cui conceditur, vt si v. g. dicatur. Concedimus Horatio. Vel est concessum, expresso solo nomine dignitatis, & officij, vt si dicatur, Concedimus Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ: vel expresso vtroque nomine, personæ scilicet, & dignitatis, vt si dicatur. Concedimus Horatio Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ.

Primo casu, priuilegium censetur personale; nisi aliter ex circumstantijs appareat,& consequēter morte personæ,cui concessum est, extinguitur, nec transit ad successores.

Secundo casu, censetur concessum dignitati, & officio, non autem personæ; & per consequens non extinguitur, nec cessat morte, vel cessatione eius, qui huiusmodi priuilegium obtinuit; sed transit ad eius successorem in dignitate, & munere Abbatiali; dignitas enim nunquàm extinguitur, sed semper manet. Verùm hoc limitatur; nisi aliundè ex circumstantijs, aut verbis, vel ex subiecta materia colligatur, priuilegium esse personale, vt exempli gratia: Si Papa in Rescripto Apostolico, solùm exprimit nomen dignitatis, concedens priuilegium Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, declarans, se illud concedere, ob peculiarem sciētiæ, & probitatis notitiam, quam de illo habet; priuilegium censebitur personale; licèt non sit expressa persona, sed tantùm dignitas; nam ex verbis patet, non fuisse habitam rationem dignitatis, sed personæ. Sanctitas enim, & doctrina non afficiunt propriè ipsam dignitatem, sed personam, quæ illas suis laboribus, atque industria comparauit.

Denique tertio casu, videlicet, quandò nomen personæ, & dignitatis simul exprimuntur, priuilegium præsumitur personale, atque morte, vel cessatione illius, cui fuerat concessum, extinguitur, & cessat; quia nomen dignitatis est generale; at nomen personæ est speciale, & proprium; ergò illud per hoc speciale limitatur, vt genus per speciem; & alioquin nomen personale in priuilegio frustrà apponeretur. Ità *Sanch. dicta disput. 27. numero tertio, & 20. Salas dicta Sect. 17. Bonac. dicto ✝. 1. num. 3.*

4 Igitur, quandò quis potitur aliquo priuilegio, ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, si deindè ad aliam dignitatem promoueatur, vel à prima cesset, non potest ampliùs vti priuilegio; ità *Azor. dicto cap. 22. q. 6. ad fin. Salas d. Sect. 2. num. 13.* etiam circà *finem.*

5 Insuper notandum, quòd in dubio priuilegium censetur potiùs personale; & præsumptio respiciens personam, præfertur præsumptioni respicienti dignitatem; quia præsumptio specialis generalem cessare facit, cùm generi per speciem derogetur. Ità *Decius in cap. quoniàm, Abbas in noua edit. numero 36. de offic. delegat. Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. casu 477. nu. 14. & de præsumpt. lib. 1. præs. 29. nu. 7. Sāch. d. disp. 27. nu. 4. Bonac. d. ✝. 1. nu. 4.*

QVÆSITVM XII.

An, & quandò Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seù restringere.

SVMMARIVM.

1 *Princeps suum priuilegium gratiosum, etiam sine causa reuocare potest.*
2 *Princeps in dubio præsumitur, auctoritate legibus ordinata, vti voluisse.*
3 *Feudi concessio gratiosa, de potestate absoluta reuocari potest; tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest.*
4 *Necessitate cogente, licitum est Principi, etiam sine causa, suum priuilegium reuocare.*
5 *Priuilegium, quod transiuit in contractum, etiam si subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare.*
6 *Princeps ex contractu efficaciter obligatur.*
7 *Princeps in ijs, quæ sapiunt contractum, vtitur iure priuati.*
8 *Deus omnium conditor ex promissione obligari voluit.*
9 *Priuilegia, ex causa meritorum concessa, non possunt à Principe reuocari.*
10 *Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onerosi; ac proindè non possunt per Principem reuocari.*
11 *Priuilegij concessio facta, pretio mediante, transit in contractum, quandò illud æquipollet rei concessæ.*
12 *Merita debent æquipollere concessioni, sicut pretium, quod datur pro re concessa.*
13 *Actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat.*
14 *Compositiones remanent gratiosæ, si illud, quod soluitur, non æquiualet ei, quòd conceditur; ità vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex causa onerosa.*
15 *Iuspatronatus ad hoc, vt sit ex causa onerosa spectari debet, quod expensum fuerit, an scilicet æquiualeat concessioni.*
16 *Argumentum, quandò non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit.*
17 *Princeps ipse, siue eius successor non potest priuilegium ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui, reuocare.*
18 *Princeps, data iusta causa, potest limitare, restringere, & in totum reuocare contractum, à se cum subdito celebratum; ac proindè priuilegium transiens in contractum.*
19 *Intellige, dummodò causa publicam respiciat vtilitatem.*
20 *Princeps ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare; immò illam auferre, præstita tamen recompensatione, vt num. 21. quidquid teneurint alij, vt num. 22.*

1 Communis est Doctorum sententia, posse Principem suum priuilegium gratiosum, etiam

etiam sinè causa, reuocare; vt tradunt *Bald. in l. qui se patris num. 14. C. vnde liber. Fel. in cap. quae Ecclesiarum num. 51. de constit. Grammat. decis. 46. num. 5. Capic. decis. 121. num. 16. & decis. 166. num. 1. Roland. cons. 66. num. 8. vol. 2. & cons. 13. num. 3. vol. 3. Natt. cons. 511. nu. 3. & cons. 657. num. 5. vol. 4. vbi num. 6.* loquitur de priuilegio studiorum, & exemptionis, *Carol. Tapp. in l. fin. ff. de Constit. Princ. par. 2. cap. 9. num. 56.*

2 Intellige procedere supradicta de potestate absoluta, secundùm quam potest Princeps pro libito voluntatis priuilegijs gratiosis derogare, si expressè id exprimat; quia in dubio, auctoritate legibus ordinata vti voluisse præsumitur, vt inquiunt *Innocent. in cap. innotuit sub num. 5. de elect. Boss. in tit. de Principe, num. 193. Roland cons. 86. num. 18 vol. 1. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsump. 12. num 1. Ludouic. Rodulphin. de absol. Princip. potest. cap. 3. num. 1.* qua stante, non licet principi priuilegium, etiam gratiosè concessum, reuocare sinè causa, sicut tradit *Roland. cons. 13. num. 53. vol 3.*

3 Vnde prouenit, quòd licèt concessio feudi gratiosa de potestate absoluta reuocari possit, *Socc. cons. 87. num. 13. & num. 14. vers. aliquandò vol. 13. Gozad cons. 8. num. 38. & 45. Curt. Iun. cons. 138. num. 4. Petr. de Gregor. de concess. feud. par. 1. q. 7. num. 1. & 2. Peregr. cons 4 sub num. 21. vol. 1. & de iur. fisc. lib. 1. tit. 3 sub num. 51.* Tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest, *glos. in cap. 1. in fin. de his, qui feud. dare poss. & in cap. 1. de feud. sinè culp. non amitten. Afflict. decis. 282. num 7. Grammat. decis. 65. nu. 33. Boer. decis 215. Surd decis. 189. num. 15. Menoch. de præsump lib. 2. præsump. 10 num. 50.*

4 Verùm id poterit licitum esse sinè causa Principi, si saltèm ità coegerit, & induxerit necessitas, secundùm *glos. in regul. decet, de regul. iur. lib. 6.* & quæ communiter resoluunt Doctores, quos plena manu refert, & sequitur *Anton. Gabr. comm. opin. lib. 3. tit. de iur. quæsit. concl. 7.* & plenissimè *Suar. de legib. lib. 8. cap. 37. à principio.*

5 Priuilegium autem, quod transiuit in contractum, etiam si subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare, vt resoluunt *Bald. in d. l. qui se patris num. 14. Afflict. decis. 128. num. 10. Natt. cons. 268. num. 5. vol. 2. Cranett. cons. 869. num. 7. & cons. 963. num. 28. Osasc. decis. 139. num. 23. Cephal. cons. 559. num. 86. vol. 4. Petra, de Potest. Princ. fol. 176. num. 84. Peregr. de iur. fisc. lib. 3. tit. 3. nu. 28. Sanctarell. var. resol. lib. 1. quæst. 17. num. 3.* cum alijs citatis per *D. Barbos. in collect. ad cap. 1. num. 9. de probat.*

6 Generale enim est, Principem ex contractu efficaciter obligari, ad *tex. in l. Cæsar;* secundùm communem intellectum, *ff. de publican. Dott. in d. c. 1. vbi Felin. num. 1. & Bero. num. 2. Menoch. d. lib. 2. præsump. 10. num. 49. Tapp. in d. l. final cap. 9. nu. 5. in 2. par. Ludouic. Rodulphin. de absol. Princip. potest. cap. 6. num. 171. cum seq.* & alij plures, quos plena manu congessit, *D. Barbos. in collectan. ad d. cap. 1. num. 4.*

7 Nam in iis, quę sapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, *Roland. à Vall. cons. 13. nu. 45. vol. 3. Vincent. de Franc. decis 17. num. 6. Cranett. cons. 640. num. 9. Surd. decis. 2. num. 21. cum seq.*

8 Et hoc idem de Deo omnium conditore, post Magistr. sentent. communiter tradunt Doctores, & ex Iureperitis obseruat *Bald. in l. 1. ff. de pact.* vbi ait, Deum Omnipotentem ex promissione obligari, *Curt. Sen. cons. 68. sub num. 2. Cranett. cons. 241. sub num. 12 vers. immo sola promissio, Ferret. cons. 32. sub num 21. in fin. vol. 1. Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 1. num. 9. Ludouic. Rodulphin. d. tract. cap 6 num. 180.*

9 Amplia primò, vt non solùm supradicta procedant in priuilegijs à Principe concessis, quæ transierunt in contractum; sed etiam in illis, quæ ex causa meritorum concessa fuerunt; vt tenet *Afflict. decis. 128, num. 10. Tiraquell. in l. si vnquam, verb. donatione largitus, num. 11. C. de reuocand. donat. Natt. cons. 122. nu. 24. Becc. cons. 129. nu. 48. vol. 2. Surd. cons. 419. num. 51.* quod vendicat sibi locum, etiam si tale priuilegium sit subdito concessum, secundùm *Natt. cons. 268. num. 5. Bursat. cons. 16. num. 44. & seq vol. 1. Bardel. cons. 22. num. 20. Tiraquell. in d. l. si vnquam, verb. donatione largitus num. 11.* vbi ex more, multa congerit, quibus probatur, quòd concessa, vel data ob remunerationem sunt irreuocabilia, vti habita titulo oneróso, *Riminald. Iun. cons. 289. num. 7. & cons. 323. num. 5. vol. 3.* vbi attestatur, nec ex capite ingratitudinis tale priuilegium, vel aliam similem concessioné ex causa meritorum, reuocari posse, *Surd. cons. 540. num. 39. & cons 419. nu 51.* vbi loquens de priuilegio immunitatis concesso propter merita, dicit illud reuocari non posse, multisq; auctoritatibus probat attestantibus concessa ex causa meritorum esse irreuocabilia.

10 Amplia secundò, procedere in priuilegijs pecunia obtentis, seù oneroso alio titulo comparatis; illa enim habent vim contractus onerosi, *Roland. cons. 13. num. 11. vol. 3. Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 38. Surd cons. 419. sub num. 53. vol. 3.* ac proindè per Principem reuocari non possunt, *Menoch. cons. 461. num. 12. Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 33. num. 3. D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. num. 9.* & in *responso* pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. sibi concesso in *vers. non obstat, quòd priuilegium,* quod impressum reperitur in principio suorum operum, & in *tract. de claus. vsufrequen. claus. 83. num. 9.*

11 Intellige tunc demùm, & non aliter, concessionem priuilegij factam pretio mediante, transire in contractum; & onerosum parere titulum, quandò illud æquipollet rei concessæ, & sic habet secundùm *Bald. in d. l. qui se patris, C. vnd. lib* cum
12 ea perpetuam commensurationem; nam sicut merita debent æquipollere concessioni, *Natt. cons. 188. nu. 2. & cons. 511. nu. 8. & cons. 600. nu. 37. Rimin. Iun con. 289. num. 20. vol. 3.* sic pariter debet æquipollere pretium, quod datur pro re concessa, *Peregrin. d. tract. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. nu 29. Roland. cons. 13. nu. 12. vol. 3. Menoch. cons. 981.*
13 *num. 1. Osasc. decis. 189. num. 10.* sentientes, quòd quandò concessio præponderat, est gratia, nec

puri

puri priuilegij nomen amittit; quia actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat, *arg. l. quæritur, ff. de stat. hom. l. fundi parte ff. de cõtr. emp.*

14 Hinc fit, vt in materijs componendis, pro quibus soluitur magna compositio, si illud, quòd soluitur, non æquiualet ei, quod conceditur, remanent huiusmodi compositiones gratiosæ, & illas obtinens non dicitur eas habere ex causa onerosa, *Rot. decis. 457. num. 17. par. 1. Diuers Nicol Gar. de benefic. par. 6. cap. 2. num. 194.* quos refert, & sequitur *D. Barbos. in d. responso, vers. sit etiam in materijs componendis, & d. claus. 83. num. 12.*

15 Eodem modo adhoc, vt iuspatronatus sit ex causa onerosa, spectari debet quod expensum fuerit, an scilicèt æquiualeat concessioni, quia vbi non æquiualet, concessio ipsa iudicati potiùs debet gratiosa, quàm onerosa, secundùm *Rot. decis. 58. num. 8. & decis. 88. num. 4. par. 1. Recent.* & fuit dictum in *Cæsaraugustana de Mella 31. Ianuarij* 1618. *coram Reuerendissimo Coccino Decano*, vbi expressè habetur, quòd quandò augmentum

16 non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit, prout refert *D. Barbos. d. claus. 83. num. 13. & 14.*

17 Amplia tertiò, vt non solùm princeps, sed nec etiam eius successor, siuè per electionem, siuè per successionem possit suum contractum, seù priuilegium, ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui infringere, aut aliter ab eo recedere, vt latè resoluunt, *Ant. Gom. variar tom. 2. cap. 1. nu. 1. Bursatt. cons. 160. sub nu. 36. vol. 2. Roland cons. 13. num. 36. vol. 3. Menoch. cons. 1. num. 228. & cons. 264. num. 15. & 17. Gam. Lusit. decis. 335. num. 5. Suar. de legib. lib. 3 cap. 35. num. 23.* & plures alij, quos refert *D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. num. 7.* vbi in additionibus nouiter impressis multò plures citat.

18 Data tamen iusta causa, non solùm licere Principi contractum à se cum subdito celebratum, & per consequens priuilegium transiens in contractum, limitare, eique modum, & conditionem præscribere, voluerunt *Molin. de primogen. lib. 4. cap. 3. à num. 17. Matien. l. 21. glos 8. num. 4. tit. 7. lib. 5. noua recapilat. Peregr. de iur. fisc. lib. 1. tit. 3. num. 67. Cabed. Lusitan. decis. 19. num. 10. & decis. 68. par. 3.* sed etiam in totum reuocare secundùm *Roland cons. 66. num. 24. Pinell. in l. 1. C. de bon. mater. par. 3. num. 62. illat. 16. vers. ego, Alex. cons. 216. num. 18. Vol. 2. Ant. Gabr. commun. tit. de iur. quæsit. concl. 5. num. 42. Menoch. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 10. num. 49. Alex. Trentacinq. variar. resol. lib. 3. tit. de pact. num. 11. Ludouic. Rodulphin. de absol. Princ. potest. cap. 6. num. 199.* & plures citati à *D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. nu. 11.*

19 Quod quidem intelligendum esse existimo dummodò causa publicam respiciat vtilitatem, sicuti docent, *Rimin. Iun. cons. 601. num. 14. Ruin. cons. 330. num. 4. cum seq. Vol. 1. Crauett. cons. 276. sub num. 7. Cæsar Barz. decis. 118. num. 10. Franc. Becc. cons. 3. sub. num. 50. Surd. cons. 203. num. 26. Menoch. cons. 350. nu. 21. Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 2. sub num. 49.*

Ad cuius resolutionis corroborationem adduci

20 solet illa cõclusio, quòd Princeps pariter ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare, immo illam auferre, iuxtà ea, quæ per *tex. in l. Lucius ff. de euiction. & in l. si verberatum §. 1. ff. de rei vend.* resoluunt *Felin. in cap. nouit, sub num. 8. de iudic.* & in *cap. quæ Ecclesiarum num. 53. de constit. vbi Abb. num. 11. Boss in tit. de Princip. sub num. 187. Afflict decis 361. num. 4 Becc. cons. 3 num. 51. Vol. 1. Surd. cons. 203. num. 17. Peregr. de iur. fisc. lib. 5. tit. 2. nu. 49. Ludouic. Rodulphin. d. cap. 6. nu. 60.*

21 Quo casu tamen teneretur recompensare, *l. 1. C. quib. ex caus. ser. pro præm. libert. accip. l. si quandò C. de oper. libert. Dec. in l. id quod nostrum num. 3. ff. de reg. iur. & in cons. 375. in fine, Socc. cons. 266. num. 35. Vol. 2. Ias. cons. 233. num. 38. vol. 2. Natt. cons. 554. Roland. cons. 69. in 1. dub. vol. 2. Crauett. cons. 95. nu. 7. & cons. 276. nu. 7. & cons. 308. num. 8. Menoch. cons. 721. num. 27. & cons. 744. num. 10.* latè *Rimin. Iun. cons. 199. num. 169.* cum multis sequentibus, *Peregr. de fideicom. art. 52. num. 128. Petra de potest. Princ. cap. 32. num. 49. Ludouic. Rodulphin. dicto cap. 6. num. 162.*

22 Et quamuis *Surd. cons. 313. num. 98.* asserat, quòd de consuetudine non tenetur Princeps ad recompensationem, vbi ius alterius aufert ex causa publicæ vtilitatis, fultus auctoritate, *glos. in l. si locus §. fin.* quam ibidem sequuntur *Alber. & Paul. de Castro ff. quemadm. seruit. amitt. & Capol. in tract. de seruit. vrban. præd. cap. 24. in fin.* Tamen maiori Doctorum calculo glos. illa reprehenditur secundùm *Andr. Isern. cap. 1. §. post natale, in fin.* & ibidem *Afflict. colum. 2. de pace tenen. Roland. cons. 69. nu. 46. Vol. 2. Natt. cons. 554. nu. 27. Rimin. Iun. cons. 199. num. 181.* subdens hanc consuetudinem esse irrationabilem, & reprobatam, *Afflict decis. 321. num. 6. & Alber. in l. venditor §. si constat ff. commun. prædior.* adiiciens ibidem *num. 185.* quòd dato, quòd glos. illa esset vera, procedit tamen in casu speciali illius *tex.* vt ibidẽ declarat *Florian.* relatus à *Roland. d. cons. 69. sub num. 48.* & ideò non est illud dictum glos. trahendum in consequentiam ex vulgaribus; & tantò magis in materia consuetudinis, quæ est stricti iuris; nec extenditur, vt in eisdem terminis attestatur *Natt. d. cons. 554.* Hæc in huiusmodi materia sufficiant, quæ si quis latiùs videre cupiat, consulat *D. Barbos. in collect. ad d. cap. 1. de probat.* secundùm *nouissimam Lugdunen. impressionem*, vbi circà hanc materiam multa scitu dignissima de nouo addita reperiuntur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm priuilegia concessa Abbatijs, & Abbatibus, ac alijs Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut alijs Principibus secularibus possint ab illis reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Imperatores, Reges, & alij seculares Principes regulariter nequeunt, priuilegia Abbatibus, vel Abbatijs semel, concessa amplius reuocari.*

2 Pri-

2 *Priuilegium concessum non subdito, non potest amplius per concedentem reuocari.*
3 *Priuilegium antequam acceptetur, potest à concedente reuocari.*

1 RESPONDEO, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes seculares nequeunt priuilegia Abbatibus; & Abbatijs, vel Religionibus, aut alijs Ecclesijs, & Ecclesiasticis personis semel concessa, ab ijsq; acceptata, regulariter loquendo, ampliùs reuocare. Quia Religiosi, & Ecclesiasticæ personæ illis subditæ non sunt, *cap. si diligenti, de foro compet. cap. at si clerici, de Iudic. cap. 1 & seq. 1. q. 1.*

2 Priuilegium autem concessum non subditis, non potest ampliùs per ipsum concedentem reuocari; nam habet suam vim, statim atq; ad priuilegiati notitiam peruenerit, vt *c. 1. 6. ex parte, de concess. prabend. lib. 6.* vnde non potest ampliùs reuocari in præiudicium priuilegiarij, ipso non consentiente, cùm sit eius quæsitum, & concedens non sit eius Superior; atque ità docent *Archidiac. in can. quicunque 6. q. 1. Ioan. Andr. in cap. constitutus num. 17. de Relig. domib. Ianoc. in cap. audit ille, de Iudic.* & ibi *Panorm. num. 25.* idem *Panorm. in cap. inter alia num. 19. de immunit. Eccles. & Cameter.* & in *cap. super eo il 2. num. 4. de appellat. & cons. 41. num. 5. in 2. par. consil.* Dixi, ab ijsq; acceptata.

3 Nam priuilegium alicui concessum potest à concedente reuocari, antequàm à priuilegiario acceptetur; sicut enim liberum est priuilegiario, non acceptare, ità concedenti, illud reuocare, *Suar. de leg. lib. 8. cap. 26. num. 4. Salas, de legibus disp. 12. sect. 5. num. 38.* & alij apud *Bonac. de legib. disp. 1. q. 3. puncto 3. num. 12.* Dixi, regulariter loquendo: Nam si tanta rerum mutatio superuenerit, vt priuilegium huiusmodi censeatur grauiter perniciosum Regi, vel Regno, potest illud Princeps reuocare; ità *Suar. d. lib. 8. cap. 37. num. 2. Bonac. d. q. 3. puncto 8. §. 3. num. 4.* Illud demùm pro coronide materiæ aduertendum est; quòd priuilegium à pluribus Pontificibus, Principibusue confirmatum, difficiliùs censetur tolli, *Dec. cons. 165. num. 3. D. Barbos. in tract. de claus. vsufrequent. claus. 83. num. 25.* præsertim cùm accedit fauor piæ causæ, vel Religionis iuxtà tradita per eumdem *Dec. d. cons. 165. num. 1. & Alex. cons. 123. num. 16. lib. 4. Marc. Anton. de Amat. decis. 17. num. 6.* geminatio enim manifestè monstrat Principis voluntatem, *l. balista cum ibi notatis, ff. ad Trebell. Paris. cons. 94 num. 4. vol. 2. Crauett. cons. 101. num. 42. Menoch. cons. 10. num. 1. & cons. 255. num. 41.* & actus geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione *cap. & si Christus de iureiur. Roland. à Vall. cons. 61. num. 39. & seq. vol. 2. Ozasc. decis. 38. num. 16. D. Barbos. d. claus. 83. num. 27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud negatiuum, aliud affirmatiuum.*
2 *Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen alijs infertur, non amittitur per non vsum.*
3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quandò non amittatur per non vsum.*
4 *Contra Ecclesiam Regularem quo spatio præscribatur.*
5 *Quid requiratur ad hoc, vt talis præscriptio contrà Regulares, vel eorum Ecclesias currat.*
6 *Quid operetur illa clausula in priuilegiorum confirmatione apponi solita, Quatenus sunt in vsu.*
7 *Priuilegia, præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vsum.*
8 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, præmissa protestatione, non præiudicandi priuilegio, non amittit priuilegium.*
9 *Vt totum priuilegium amittatur per contrarium vsum, quid requiratur.*
10 *Priuilegium habeas tractum successiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*
11 *Religiosi non amittunt sua priuilegia si per vnum, aut plures actus contrà ea, vel ipsorum aliquod ex negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*
12 *Quandò dicatur priuilegiarius abuti priuilegio, ità vt illo priuari mereatur.*
13 *Priuilegiarius quolibet modo priuilegio abutatur meretur illo priuari.*

1 QVO ad primam partem huius quæsiti notandum, quòd priuilegium aliud est affirmatiuum, in quo conceditur facultas aliquid faciendi; aliud negatiuum, quo traditur potestas, aliquid non faciendi; vt est priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rursus priuilegium affirmatiuum, aliud est, per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium, & grauamen aliorum, vt imponere tributum &c. Aliud, quo fieri potest aliquid, absq; aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Cõfessarium, & alia huiusmodi, quæ nemini præiudicium inferre videntur. His suppositis, dico, quòd priui-

2 legium affirmatiuum, per quod nullum grauamen, seu præiudicium alijs infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vsum, etiam si longissimo tempore priuilegiarij eo non vtantur; dummodò in eo non sit præfinitum tempus eius durationis, nullo enim iure probatum, huiusmodi priuilegium per non vsum amitti; & etiam cùm non sit in aliorum præiudicium, nemo est, qui contrà ipsum præscribat. Priuilegium

3 affirmatiuum vergens in alterius grauamen non amittitur per quemlibet non vsum, nisi contrà ipsum legitimo tempore præscribatur, vt ait *Suar. de legibus lib. 8. cap. 34. num. 15. Bonac. de legibus*

4 *disp. 1 q. 3. pun. 8. § 5. nu. 3.* Quo autem ad tempus præscriptionis notandum, quòd contra Ecclesiam non præscribitur minori spatio quadraginta annorum, vt habetur *in cap. accedentibus de priuil.* & *in cap. de quarta, de præscript.* notant *Salas, de legibus disp. 17. sect. 13. num. 64. Suar. de leg. lib. 8. cap. 34. nu. 10.* & communiter omnes; immo quædam Religiones potiuntur speciali priuilegio, quòd non possit contrà ipsas minori spatio sexagintà annorum præscribi; vt specialiter concessit Eugenius

genius IV. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, anno Domini 1437. ſept. Kal. Martij Pontif. ſui anno 4., quod priuilegium extenſum fuit, ac de verbo ad verbum conceſſum noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui anno 4. per quod conceſſit, quòd contrà priuilegia dictæ Congregationis non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum. Immo idem Eugenius IV. ſub Dat. Florentiæ anno Domini 1442. ſept. Kal. Iulij conceſſit Abbati, & Conuentui Monaſterij S. Pauli extrà muros Vrbis, eiuſdem Congregationis S. Iuſtinæ. *vt ſicut contrà Romanam Eccleſiam, non niſi centenaria currit præſcriptio, ſecundum Conſtitutiones canonicas, & legitimas ſanctiones: ità quoq; prædicto Monaſterio minoris temporis præſcriptio non obſiſtat*, vt refertur à *Roder. in noua collect. Bullar. Apoſtolicar. pro Regular. Bulla* 17. *eiuſdem Pontificis*, quod priuilegium iam eſt ad totam Congregationem extenſum, & ſic alijs etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem *Roder. quæſt. Reg. tom.* 3. *q.* 35. *art.* 2. de qua re nos dicemus infrà, vbi agitur de materia communicationis priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates, & Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vſum, niſi per ſpatium centum annorum iuxtà dicta priuilegia. Vt autem

5 hæc præſcriptio currat, opus eſt, quòd priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum, & voluntatem illis non vtendi *d. cap. ſi de terra, de priuil.* Secundò, quòd oblata ſit occaſio, huiuſmodi priuilegijs vtendi, & priuilegiarij illis non ſint vſi, ſcientes, & potentes vti. Et hic dicitur vſus priuatiuus differens à negatiuo; qui tunc eſt, quandò quis per multos annos priuilegio non eſt vſus, & quia nunquam ſe obtulerit occaſio, eo vtendi; quo caſu non amittitur priuilegium per hunc non vſum negatiuum, qui non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam voluntatem illi renunciandi, vt ait idem *Suar. d. cap.* 24. *num.* 4. citans *Decium*, *Menochium*, & alios, & *Bonac. d. §.* 5. *num.* 5. *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 26. *num.* 14.

6 Hic autem notandum eſt, quòd quandò Summus Pontifex confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, videlicet, *quatenùs ſunt in vſu*, ideſt, *quæ adhuc ſunt in vſu*: per hęc verba fit, vt ſi pręſcriptum ſit cótrà talia priuilegia per non vſum per aliquot annos, non tamen per ſexaginta, vel per centum, vt eſt neceſſarium ad legitimè præſcribendum contrà ea: incipiunt de nouo priuilegia ex inſtanti talis confirmationis, ac ſi tunc de nouo concederentur: & ſic anni tranſacti nihil deſeruient præſcriptioni. Ità *Cordub. in addit. ad Compen. priuil. tit. abſolutio quoad ſeculares* 1. *verſ. quo ad* 6. 19. *Ioann. de la Cruz, de ſtatu Relig. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 2. *concluſ. vlt.* Quod præcipuè locum habet, ſi confirmatio facta ſit ex certa ſcientia; nàm hæc habet vim reſtituendi priuilegia reuocata, non ſolùm priuata auctoritate, ideſt à ſolo Summo Pontifice, ſed etiam reuocata à iure communi; vt docet *Suar. de legib. lib.* 8. *cap.* 29. *num.* 4. & 5. Ius autem commune diuiditur in ius commune ordinarium & in ius Concilij Generalis. Ad innouandum priuilegia iure communi ordinario ſublata, ſatis eſt, ſi confirmatio, & innouatio ſint ex certa ſcientia. Ad innouandum autem, & reſtituendum priuilegium in Concilio Generali reuocatum, neceſſarium eſt inſuper, vt fiat de eo ſpecialis mentio, per clauſulam, *non obſtante reuocatione Concilij Generalis*. vt docet *Suar. d. cap.* 19 *num.* 5. & 6. & alij apud *Roderic. quæſt. Regul. tom.* 1. *q.* 8. *art.* 10.

7 Quoad ſecundam partem Quæſiti dico, quòd præcipuè priuilegia negatiua, quę conſiſtunt in non faciendo, tolluntur per contrarium vſum, ſcilicet faciendo contrà id, quod in ipſo priuilegio conceditur; & hoc priuilegium de iure communi tollitur per vnicum actum contrauentionis; priuilegiarius enim præſumitur, priuilegio renunciare, *l. inter emptorem*, *C. de pact. cap. cùm acceſſiſſent, de conſtit. cap. accedentibus, de priuil.*

8 Quod non procedit, ſi priuilegiarius aliquid, quod videtur priuilegio contrarium, faciat, præmiſſa proteſtatione, non præiudicandi priuilegio; talis namque proteſtatio excludit voluntatem renunciandi priuilegio, & oſtendit, talem actum non eſſe formaliter priuilegio contrarium, cum priuilegiarius illum non faciat vti obligatus, ſeu animo ſubeundi obligationem, quę per priuilegium ablata fuerat, vt ait *Bart. in l.* 1. *C. de his qui ſponte*, *Abb. in d. cap. acceſſiſſent de conſtit. Suar. lib.* 8. *cap.* 35. *num.* 3. & 24. *Salas diſp.* 17. *ſect.* 13. *num.* 66. *Felin. d. cap. cùm acceſſiſſent. num.* 30. *D. Barboſa de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 26. *num.* 14. & 15. & communiter omnes. Et vt to-

9 tum priuilegium per contrarium vſum amittatur, requiritur, vt actus, qui fit contrà priuilegium, ſit contrarius toti priuilegio; ſi enim tantum parti aduerſetur, videtur derogare ipſi priuilegio quoad illam partem tantùm: & ratio eſt, nam quilibet præſumitur velle ſibi, quam minimum præiudicium inferre. Inſuper quia cum priuilegium amittatur per vſum ipſi contrarium, non debet amitti in totum per contrauentionem ſolummodò partialem. Ità *Suar. d. lib.* 8. *cap.* 35. *num.* 10. *Salas d. num.* 66. Eſt autem aduertendum, quòd prædicta intelligenda ſunt de priuilegio, quod reſpi-

10 cit tempus præſens; priuilegium enim habens actum ſucceſsiuum, & quoad vſum futuri temporis non conſiſtens vnico actu non amittitur; dummodò legitimè non præſcribatur; putà ſi quis habet priuilegium, non ſoluendi collectas, vel decimas, ſiue datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet tractum ſucceſsiuum) ſi ſemel ſoluat, etiam abſq; proteſtatione, non exindè amittit priuilegium, nec infertur ei præiudicium, *Bart. in l. fin. ff. de conſtit. princip. Alex. conſ.* 193. *vol.* 2. *Aegid. Boſſ. in pract. crim. tit. de princip. & priuil. eius num.* 320. refert, & ſequitur *Roder. quæſt. regul. tom.* 1. *q.* 9. *art.* 4. *propè fin.* Hoc autem intelligendum eſt de priuilegijs conceſsis priuatæ perſonæ, non autem de priuilegijs conceſsis Communitati, aut Eccleſię; nam ea non amittuntur per vnum, aut plures actus. *Panormit. cap. cùm acceſſiſſent. num.* 8. *de conſtit.* quod intellige, ſi illi actus fiant à priuatis perſonis, abſque conſenſu, aut auctoritate Communitatis; nam tota Communitas poteſt expreſsè renunciare priuilegio ſibi

ſibi conceſſo, itá *Bonac. de legibus diſp.* 1. *q.* 3.
11 *punct.* 8. §. 6. *num.* 15. At Religioſi non amittunt
priuilegia, ſi per vnum aut plures actus contrà ea,
aut ipſorum aliquod negligentia, vel ignorantia
contrauenerint; itá enim conceſsit Eugenius IV.
Monachis Congregationis Caſineñ, ſub Dat. Bo-
noniæ anno 1437. prid. kal. Iulij Pontif.. ſui ann. 6.
quod refertur à *Roderic in noua collect. priuil. Bull.* 9.
eiuſdem Pontificis. Et hæc quoad ſecundam partem
Quæſiti.

Quoad tertiam, nempè, vtrùm priuilegia amit-
tantur per abuſum, ſupponendum eſt, pluribus
12 modis poſſe contingere; vt quis dicatur, priui-
legio abuti; itá vt vel illud mereatur amittere, vel
ſtatim amittat. Primò non vtẽndo priuilegio tali
tempore, aut loco, vel in tanta quantitate quãta in
priuilegio præſcribitur; hic autem potiùs dici poſ-
ſet non vſus, vel contrarius vſus, quàm abuſus
propriè dictus. Secundò dicitur quis abuti priui-
legio, ſi eo vtitur vltrà limites ipſius, vt ſi quis
priuilegio vtatur in loco, aut tempore, ſiuè circà
perſonam, vel res, pro quibus priuilegium non
eſt conceſſum. Tertiò modo contingit abuſus pri-
uilegij, faciendo aliquid iniquum, occaſione à
priuilegio ſumpta. Quartò, quandò ſit contrà
13 finem priuilegij. Quouis modo priuilegia-
tus priuilegio abutatur, meretur ipſo priuari ex
text. in cap. vbi itá diſtin. 64. vbi dicitur, quod pri-
uilegium amittere meretur, qui conceſſa ſibi abu-
titur poteſtate, & ex *cap. tuarum, & ex cap. vt pri-
uilegia, de priuileg. & cap. priuilegium* 11. *q.* 3. *Sylu.
Verb. priuilegium q.* 10. *Panorm. cap. licet, de Regu-
lar. Bernardus Diaz regul.* 5912. *Suar. d. lib.* 8. *cap.*
36. *nu* 1. *Salas diſp.* 17. *ſect.* 23. *nu.* 67. *Card. Tuſch.
tom.* 6. *lit. P. concl.* 574. Iura autem citata abſo-
lutè loquuntur de abuſu priuilegij; ſed vbi ius non
diſtinguit neque nos diſtingere debemus: ergò
quocunque modo priuilegiarius priuilegio abuta-
tur, meretur illud amittere: tùm etiam, quia
abuſus priuilegij quolibet modo contingat, habet
culpam adiunctam; ergò meretur pœnam: igitur
priuilegiarius, propter priuilegij abuſum, ipſo
priuatur, itá *Bonac. q.* 3. *par.* 8. §. 7. *propoſ.* 2. *nu.* 3.
in fin.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Reli-
gioſi poſsint renunciare priuilegijs ſui Or-
dinis, ſeù Religioni conceſsis.

SVMMARIVM.

1. *Iuri ſuo vnicuique liberum eſt renunciare.*
2. *Iura ad Eccleſiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non poſſunt, niſi interue-niente conſenſu Prælati, & Capituli.*
3. *Priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum.*
4. *Declaratur tex. in cap. ſi de terra, de priuileg.*
5. *Taciti maior eſt vis, quàm expreſsi; niſi diuerſa ſit ratio.*

1 CErta iuris regula eſt, liberum vnicuique eſſe
iuri ſuo renunciare, vt probant, *tex. in cap.
ſi Iudex* 42. *ff. de minor. cap. tuis* 39. *Verſ. niſi,
de teſtib. cap. ad Apoſtolicam, de Regular.* cum
alijs multis, quæ in hoc propoſito cumulant *Soc.
regul.* 339. *Petrus Barboſ. in l. alia* §. *eleganter nu.*
12. *cum. ſeqq. ff. ſolut. matr. Azor. inſtit. moral. p.* 1.
lib. 5. *cap.* 22. *q.* 10. latè *Suar. de legib. lib.* 8 *cap.* 33.
Cùm autem priuilegium in fauorem Religioſorum
conceſſum ſit, meritò ab iiſdem, ac proindè ab
Abbate eorum capite illi renunciari poſſe, colligi
videtur ex *tex.* in hoc caſu aliàs difficili, in *cap. ſi
de terra* 6. *de priuil.* vbi probatur euidenter, poſſe
Prælatos, & Religioſos renunciare priuilegiis ſui
Ordinis, ſeù Religioni conceſsis de decimis non
ſoluendis.

2 Sed, his non obſtantibus, contrarium tenendum
eſt, immo non licere Abbatibus, & Prælatis Re-
ligionum renunciare huiuſmodi priuilegijs, vt
pote, quia hæc renunciatio non continet præiu-
dicium ſolius renunciantis, ſed in ſuæ Religionis,
& Eccleſiæ præiudicium redundat, tùm ex regula
*tex. in cap. nulli, & in cap. ſi quis Presbyterorum, &
in cap. cùm ſuper, de reb. Eccl. non alien. & in Clem.* 1.
eod. tit. cũ ſimilibus: quibus iuribus probatur, res,
& iura ad Eccleſiam pertinentia, ſiuè ſecularis ſit,
ſiuè Regularis, renunciari, aut quolibet alio modo
alienari non poſſe; niſi interueniente conſenſu
Prælati, & Capituli, & alijs ſeruatis ſolemnitati-
3 bus, quæ ibi exprimuntur. Nam priuilegium
aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum:
in hoc priuato procedit vulgaris illa regula, de
qua in principio huius quæſiti: in illo verò, ſcili-
cet, publico, contraria regula ſtatuitur in *cap. ſi
diligenti, de foro compet. & in l.* 2. §. *ſed quia vere-
mur C. de iureiur. propt. calumn. & in l. ius publi-
cum ff. de pact.*

4 Non obſtat *d. cap. ſi de terra*, ſuprà expenſum;
quia ex doctrina *gloſ.* 1. *in cap. placuit il* 2. 16. *q.* 3.
& ſecundùm latè tradita per *Dec. num.* 7. *& Abb.*
etiam *num.* 7. *in d. cap. ſi de terra*, reſponderi
poteſt, quod licèt Abbates, cæterique Prælati
expreſsè renunciare non poſsint iuribus, aut pri-
uilegijs Eccleſiæ competentibus, quamuis per re-
nunciationem ad ius commune regregreſsus fiat;
poſſunt tamen tacendo, & patiendo, vt contrà Ec-
cleſiam currat præſcriptio, iuxtà regulam *cap. ad
aures, & cap. illud de præſcrip.* & quæ notat *Gilchen.
de præſcrip. par.* 3. *cap.* 13. *num.* 83.

5 Nec obſtat vulgaris regula, quòd taciti non
maior eſt vis, quàm expreſsi, *l. ſi filiusfamilias ff.
ſi cert. petat.* atqui per non vſum, vel contrarium
vſum priuilegia amitti poſſunt, vt latè oſtende-
mus in fine Quæſiti; qui modus tacitæ renuncia-
tionis vim obtinet, ergò à fortiori poterit hoc ef-
fici expreſſa renunciatione; quia reſpondetur, re-
gulam illam hoc caſu deficere ex diuerſa ratione,
& tacitum in eo plùs operari, quàm expreſſum, vt
ſentit *Bart. in l. filiusfam.* §. *diui num.* 22. *in fin. ff.
de leg.* 1. quem explicat *Pariſ. in cap. cùm non liceat
num.* 23. *de præſcrip.* conſenſus enim ille tacitus ex
patientia Abbatis per longiſsimi tempori vſum
ſucceſsiuus eſt, & conſequenter potentior, *iuxtà*

regul.

regul. l. si mulier 22. §. fin autem post C. ad Velleian. per contrarium verò expressus ille consensus momentaneus, & ideò minùs operatur ex *Regul. l. si Vnus, ff. de seruit. rustic.* iuncta *l. sed si inter, ff. de seruit. vrban. præd.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorumuè Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1 *Per Bullam Cruciatæ, vel alias huiusmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipsarum effectus impedire, aut retardare possent.*

2 *Per Bullam Cruciatæ, non intelliguntur suspensæ facultates, & indulgentiæ Religionum, pro ipsarum Religiosis.*

3 *Au per Bullam Cruciatæ sint suspensa priuilegia Religiosorum, quibus conceditur, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere.*

1 HÆc Quæstio latè tractatur à *Collectore Priuilegiorum Mendicant. verb. Priuilegia Fratrum, §. 33.* vbi resoluit, per Bullas Cruciatæ, siuè alias huiusmodi tantùm illa priuilegia suspendi, per quæ ipsarum effectus impediri, aut retardari possent: non autem alia priuilegia circà alias materias concessa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: absurdum enim esset, eas suspendere id, quod præstare non possunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait idem Collector, clarè apparet ex clausula suspensionis in prædictis Bullis apponi consueta, cùm dicitur, *Et nè propter alias indulgentias, in hoc sancto opere tardiores Christifideles existant, omnes similes, aut dissimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius auctoritate quibuscunque Ecclesijs, Monasterijs, &c. concessimus pro huiusmodi expeditione, dumtaxat suspendimus, &c.* quæ clausula apertè innuit, concessiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduersantes, per ipsas non suspendi; ait autem, quòd suspenduntur omnes Indulgentiæ quæstuariæ, & omnes facultates, contentæ in Bulla Cruciatæ huiusmodi, quæ anteà per alia priuilegia obtinebant.

2 Nec intelliguntur suspensæ facultates, & concessiones Religionum, pro ipsis Religiosis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: sed potiùs excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum; quamuis enim in ipsis Bullis sit sermo de Monasterijs, est intelligendum de Indulgentijs, quas consequerentur seculares Monasteria ipsa visitantes: videatur latiùs idem *Collector loco citato*. Similiter nec suspenduntur priuilegia concessa Prælatis, pro sibi subditis, verbi gratia, vt possint illos à quibuscunque censuris absoluere; illa enim similiter in eadem Bulla excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum.

3 Nec pariter suspenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut similibus, priuilegia concessa Religiosis, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare, ac dispensare: id enim præstare possunt, licèt seculares absoluendi, vel dispensandi non habeant Bullam Cruciatæ: quia etsi hæc priuilegia concedantur personis, non sunt ipsis concessa, quatenùs sunt personæ professores dictorum Ordinum, quibus Summi Pontifices huiusmodi gratiam impartiri voluerint; vnde potiùs sunt priuilegia realia, quàm personalia; at in dicta Bulla suspenduntur tantùm priuilegia personalia, singularibus personis concessa.

Ergò poterunt Confessores Regulares, virtute priuilegiorum absoluere seculares à reseruatis, & eorum vota, ac iuramenta dispensare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. Ità *Rodericus quæst. Regul. tomo primo, quæstione sexta, articulo 14.* vbi se retractat ab opposita sententia, quam tenuerat in *explicatione* eiusdem *Bullæ Cruciatae*, & inquit hanc sententiam amplecti Viros doctos, & Religiosos; ità etiam *Ioannes de la Cruz, de statu Religios. libro secundo, cap. tertio, dubio septimo, conclusione tertia, Miranda, in Manual. Praelatorum, tomo primo, quaestione 47. articulo 11.*

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant seculares à reseruatis, & censuris absoluere, eorumque vota commutare, aut dispensare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iussu Clementis Octaui edito, de quo alibi agendo, de hac re latiùs sermonem habebimus; verùm si de nouo huiusmodi priuilegia à Sede Apostolica reualidarentur, possent Confessarij Regulares non obstante Bulla Cruciatæ, absoluere seculares à reseruatis, & censuris etiam si prædictam Bullam non haberent ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium ostendere, & inspicere oportet, nec alleganti creditur.*

2 *Facta non præsumuntur, sed ab allegante probari debent.*

3 *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia sua allegaturus.*

4 *Priuilegia clausa in corpore iuris, notoria sunt, & eorum scientia præsumitur.*

5 *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clausum.*

6 *Allegatio eorum, quæ notoria sunt requiritur, quamuis probatio necessaria non sit.*

7 *Cum distinctione resoluitur tota materia.*

1 PRiuilegium ostendi, & inspici oportere, ac proindè, alleganti non esse credendum, probat *text. in cap. porrò, 7. de priuil. Vbi Abb. nu. 1.* ait ad hoc quotidie illum allegari solitum, & sequitur

 ibi De-

ibi *Decius*, & reliqui omnes, qui varijs in locis scripserunt, priuilegium non præsumi, sed ab eo, qui allegat probandum esse, vt prosequitur *Fuscus de visit. lib. 2. cap. 18. à num. 3. & cap. 20. num. 6. Menoch. de praesumptionib. libro 6. praesumpt. 14. num. 15. Mascard. de probationib. conclus. 1200. numero 36. Cardinalis Tuschus, tomo 6. litera P. conclus. 762.*

2 Ratio decisionis est, quia priuilegia facti sunt, nec præsumuntur, sed ab eo, qui allegat, debent probari, vt vulgò colligitur ex *text. in l. quæcunque, §. 1. ff. de public. in rem act. l. si emancipati, C. de collat.* cum alijs citatis ab *Alphan. collect. 719. & Garz. Phalcon. Regul. 384.*

3 Vnde facilis colligi potest ratio, ad *text. in l. si quis ex aliena, 5. ff. de iudic.* dùm probat priuilegiatum in ius vocatum teneri comparere priuilegia sua allegaturus; cùm enim priuilegia facti sint, & Iudex contrà eum iure communi suam habeat fundatam intentionem, qui allegat contrarium priuilegium, meritò illud probare debet, & fortiùs allegare, vt notat *gloss. vltim. in fine, in cap. cùm ordinem, 6. de rescript.* recepta ex multis, de quibus *Felinus, ibi, à num. 8. Corset. in singul. verb. iurisdictio.*

4 Limitant tamen Doctores supradictam resolutionem non procedere in priuilegijs, quæ in corpore iuris clausa sunt, quia inquiunt esse notoria, & eorum scientiam præsumi, sicut ipsarum legum, iuxtà *cap. 1. de constit. lib. 6.*

5 Quarè ea allegare priuilegiatos non teneri, ex *Felin.* receptum testatur *Mascard. de probationib. conclus.* 1109. *à num.* 14. & in priuilegijs Scholasticorum, de quibus in *authent. habita, C. nè fil. pro patr.* aduertit *Rebuff. de priuileg. Scholast. priuileg. 154. à num 267.*

6 Verùm aduertere oportet, quòd licèt Doctores rectè doceant, huiusmodi priuilegiorum probationē necessariā non esse; falsò tamen inscribunt eorum allegationem non requiri; nam contrarium euincit receptissima doctrina, quòd eorum, quæ notoria sunt, licèt probatio necessaria non sit, requiritur tamen allegatio, *l. si adulterium; cum incestu, §. eidem, ff. ad leg. Iuliam, de adulter. gloss. celebris, verb. causas, in Clemen. appellanti, de appellat.* quam latè explicant *Felin. in dicto cap. cùm ordinem, à numero 11.* & est recepta ex multis, de quibus *Marant. de ordin. iudic. parte sexta, cap. de appellationibus, numero 141. Guttier. de iurament. confirmator. parte prima, cap. 70. numero quarto, cum seqq.*

7 Eleganter tamen vniuersam hanc materiam, præhabita distinctione, breuiter resoluendam, duxi, quam ex *Felin. dicto loco, Alex. & alys*, tradit *Petrus Barbos in l. si quis ex aliena, numero 3. cū seqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omninò est incōpetens, & improrogabilis; & certum est, tunc non oportere priuilegium ostendere; immo processum nullum esse, & omnia ab eo gesta, licèt pars non cōpareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxtà ea, quæ notantur in *cap. si diligenti, de foro compet. & in cap. & si clerici, in princip. de iudic.*

Vel etiam si prorogabilis sit iurisdictio; tamen constat Iudici citanti, quòd nullam in citatum habeat iurisdictionem; & hoc casu videtur admittenda communis sententia, quòd processus ab eo gestus, quamuis non compareat, est nullus ipso iure, iuxtà totum *titul. C. si à non competen. Iudic.* Aut denique Iudex mero iure habet iurisdictionem in citatum; sed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij, aut alia simili; & tunc verior est sententia illa, quòd processus valet, licèt priuilegium sit notorium, vt notat *gloss. in verb. consensus, in l. 2. ff. de iudic.* & prosequitur *D. Barbos. citato loco.*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterùm ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Afferuntur aliqua iura, & Doctorum auctoritates pro obiectione huius Quæsiti.*
2 *Affirmatiuè concluditur priuilegium reuiuisci, si Ecclesia, aut Monasterium destructum readificetur.*
3 *Respondetur obiectionibus in contrarium factis.*
4 *Declarantur iura in contrarium adducta.*

DE hoc Quæsito, in *Secundo Tomo* iterùm redibit sermo; ideò hic, circà illius resolutionem, paucis me expediam. Videbatur respondendum, quòd priuilegium amittatur, si Eccle-
1 sia destruatur, nec ampliùs per reædificationem reuiuiscat, facit ad hoc *cap. & hoc diximus, 16. quæstione septima*, vbi *gloss. in verb. destructa*, quæ dicit, quòd destructa Ecclesia, non remanet locus priuilegiatus, quæ nonnulla iura allegat, scilicet *cap. Abbate, in fine, extrà de verborum significat. cap. generaliter, 1. quæst. 1.* facit ad hoc, *cap. placuit, de consecrat. distinctione prima*, tenet *Innocent. cap. 2. de noui operis nunciation. Syluest. verb. priuilegium, quaestione secunda*. Et reddunt rationem; quia tunc destruitur subiectum, ad quod comparatur, sicut priuilegium personale ad personam.

2 Verùm his rationibus minimè obstantibus, contrarium est respondendum, & sic, quòd priuilegium non extinguatur; vnde si Ecclesia iam destructa reædificetur, priuilegium etiam consurgit, facit ad hoc *cap. pastoralis, 7. quæstione prima*, vbi *gloss in quo text.* probatur, quòd Episcopus eiectus ab hostibus de Ecclesia sua, si ad aliam transierit, cessante hostilitate, ad suam Ecclesiam reuerti cogitur.

Facit etiam ad hoc, *cap. qui semel, 19. quæstione 111.* vbi probatur, quòd illa, quæ semel sunt Deo dicata Monasteria, semper Monasteria perseuerant, vbi *glossa* dicit, quòd licèt Monasterium destruatur, locus tamen remanet sacer.

3 Ad con-

3 Ad contraria, *in cap. quòd diximus, 16. queſt. 7. vnà cum gloſſ.* ibi, *verb. deſtructa*; Reſpondemus, quòd prædicta iura loquuntur, quandò locus deſtruitur auctoritate Epiſcopi, vel alterius Superioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, ſuprà allegat.*

4 Nos verò loquimur, quandò Eccleſia, vel Monaſterium caſu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati.

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæſit. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænàm illæ ſint.

Quæſit. 2. Vtrùm Abbatia, ſiuè Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui ſpeciali illius Religionis Conuentui, ſiuè loco, aut perſonæ particulari conceſſa ſunt.

Quæſit. 3. Vtrùm Regulares non habentes ſpeciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impoſitionibus, eximantur ab iiſdem, ſi communicent in priuilegijs, cum alijs Regularibus ſpecialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

Quæſit. 4. Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini conceſſa, poſſint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

Quæſit. 5. Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

Quæſit. 6. Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

Quæſit. 7. Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monaſteria habeant ſpeciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apoſtolica, & quænam illæ ſint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſiũ habet communicationem priuilegiorum Caſinenſiũ.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bonon. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarũ, & Canonicorũ Ordin. S. Auguſt. & Congreg. S. Iuſtinę de Padua, Prędicatorũ, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Maria.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tàm conceſſa, quàm concedenda.*

4 *Congregatio Caſinenſis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi conceßorum in principio eiuſdem, antequàm adderetur denominatio,* Sanctæ Iuſtinæ de Padua.

5 *Congregatio Monachorum S. Benedicti Valliſoleti quam communicationem obtinuerit.*

6 *Congregatio Sancti Benedicti Hiſpaniæ, habet communicationem priuilegiorum Caſinenſium.*

7 *Congregatio Sancti Benedicti, Regnorum Portugalliæ, obtinuit omnia priuilegia Ciſtercienſium, Caſinenſium, Valliſoleti, & Sancti Hieronymi Hiſpaniarum.*

8 *Camaldulenſes Monachi, & Eremitae Sancti Michaelis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tàm directè, quàm per viam communicationis conceſſa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbroſae habet communicationem omnium priuilegiorum Caſinenſium, & Mendicantium. Vide memorabilem* Bullam Iulij Secundi, *praedictae communicationis,* in fine huius Primi Tomi.

10 *Monachi Ciſtercienſes, Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quae alijs Congregationibus dicti Ordinis conceſſa ſunt.*

11 *Ciſtercienſes Reformati Congregationis Beatae Mariae Fulienſis, gaudent priuilegijs Ordini Ciſtercienſi non reformato, conceſſis.*

12 *Congregatio Cęleſtinorum, omnium Monachorum priuilegijs potitur.*

13 *Congregatio Sylueſtrinorum, conſecuta eſt à Sede*

Apostolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.

14 *Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Mōtis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Casinensis.*

15 *Monachi B. Mariæ Montis Virginis, fruitur priuilegijs Congregationis Camaldulensis.*

16 *Priuilegia Pij V. Cōgregationibus Monachalibus cōcessa, ad terminos iuris redacta sunt.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clausulas generales in priuilegio communicationis appositas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.*

19 *Monachis Sancti Basilij quænam priuilegia extensa sunt.*

20 *Præmonstratenses habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis Sancti Bernardi, Ordinis Cisterciensium Regnorum Hispaniæ.*

21 *Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegijs Casinensium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthusienses, quam communicationem priuilegiorum sortiantur.*

23 *Fratres Sancti Hieronymi in Hispania, quam communicationem sint adepti.*

24 *Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, communicant in priuilegijs, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctissimæ Trinitatis, quam communicationē priuilegiorum à Sede Apostolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegijs, tàm cōcessis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Fesulis, gaudet omnibus priuilegijs Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium.*

28 *Fratres Prædicatores communicant in priuilegijs, cū alijs Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obseruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Praedicatorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, alijsque Ordinibus Mendicantium concessorum.*

30 *Fratres Eremitani Sancti Augustini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. August. Congregationis Lombardiæ, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extensa fuerunt eorumdem Fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Praedicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Augustini.*

33 *Fratres Discalceati B. Mariæ de Monte Carmelo, gaudent priuilegijs, & gratijs omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) concessis.*

34 *Ordo Sanctae Mariae à Mercede, potitur priuilegijs Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Iesuatorum, potitur omnibus gratijs, & priuilegijs Ordinibus Mendicantium, concessis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, consecutus est.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratijs Congregationi Camaldulensi, & Ordini Fratrum Minorum, concessis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Francisci, (qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Iesu, potiuntur omnibus priuilegijs Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegijs, & exemptionibus Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, concessis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorū Regularium Lateranensium, & Clericorum de Somascha, Societatis Iesu, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Sommascha communicant in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratijs, & priuilegijs Congregationi Theatinorum, concessis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent cōmunicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Ministrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus concessorum.*

47 *Congregatio Canonicorū Regulariū Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegijs, & gratijs Ordinibus Mendicantium concessis.*

48 *Fratres S. Antonij Viennen. quam communicationem priuilegiorum sint assecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationē cum Ordinibus, tàm Mendicantiū, quàm non Mendic.*

Ex sufficienti inductione vniuscuiusque Ordinis, & Cōgregationis elicitur præsentis Quæsiti solutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hic sigillatim (absque vllo præiudicio in enumerandis prædictis cōmunicationibus, præcedentiæ, vel præheminentiæ) apponere censui, cū præcisis verbis priuilegiorum, denotantium easdē communicationes; vt curiosus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegijs concessis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad instar, vel non, & potiantur gratijs spiritualibus solummodò, vel etiā temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum scitu digna sunt.

1 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium ex Gregorij Decimiquinti, (Bulla, de qua in *Quæs. seq.*) & alijs gratijs asseruatis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur cōmunicationis priuilegijs, quàm per cōmunicationem cum Congregatione Casinensium, S. Iustinæ de Padua, ex indulto Sixti Quarti, sibi concesso, sub Datum Romæ, 10. kalend. Septembris, anno Domini 1476. Pontificatus sui sexto, incip. *Dum ad vni-*

ad vniuerſos, & eſt 10. in ordine in *Bullar. nouo Laertij Cherub. tom.* 1. eius verba ad propoſitum facientia ſunt hæc. *Cumque acceperimus, & reipſa didicerimus Congregationem Sanctae Iustinae de Padua Ordinis Sancti Benedicti, à nonnullis Romanis Pontificibus praedeceſſoribus noſtris quampluribus digniſsimis priuilegijs, indultis, & gratijs decoratam fuiſſe, & cenſeamus Congregationem Lateranenſem, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, maxime vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranenſi etiam concedimus, Vt omnibus priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus a Romanis Pontificibus praedeceſſoribus noſtris, ſeu aliàs eidem Congregationi Sanctae Iuſtinae conceſsis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſsit, & valeat, abſque vlla prorsùs differentia, perindè ac ſi ea dicta Congregationi Lateranenſi ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſsis haberi volumus, & non ſecùs, ac præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quae ad ipſam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.*

2 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus conceſſas cõmunicauit Gregorius Duodecimus; ampliorem autem conceſſionem ſuper hac re eidem Congregationi fecit Iulius Secundus, anno Domini 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui anno nono, vt patet eius Bulla, incip. *Inter cæteros*, quæ eſt 30. in ordine, in *Bullario nouo, tomo* 1. vbi §. 6. ſic dicitur. *Adijciens præterea, quòd de cætero non ſolùm prædictis præeminentijs, priuilegijs, & gratijs decorentur, quibus gaudent in ſpecie, vel in genere vniuerſi alij Canonici, verùm etiam omnibus, & ſingulis priuilegijs, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratijs ſpiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoſcunque Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, ſeu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, ac Congregationi de Friſionaria, aliàs Lateranenſi, Ordinibuſque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ Mariæ, & alijs etiam earumdem Cõgregationum, & Ordinum membris, & illorum perſonis, Monaſterijs, & locis in genere conceſſis, & pro tẽpore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iuſtinæ, ſeu Sancti Benedicti Caſinen. & eius Monaſterijs, locis, membris, & perſonis, hactenùs conceſsis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem Sedem conceſſum eſt dictæ Congregationis priuilegijs poſſe gaudere in omnibus, & per omnia, abſque vlla prorsùs differentia; perindè ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium Sãcti Saluatoris ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſsis, haberi volumus, & non ſecus, ac ſi præſentibus, de verbo ad verbum inſerta forent, & quæ ad ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, ſiuè Sorores, ac perſonas oblatas, & commiſſas vtriuſque ſexus, quæ ſub illius cura ſunt, in illis videlicèt, quæ ipſis coaptari poſſunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cùm ipſam Congregationem Sancti Saluatoris, cenſeamus, meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, quàm ſuprafcriptas Congregationes, & Ordines; quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis Sancti Saluatoris Monaſteria omnia, & loca praedicta, & eorum Prælati, atque perſonæ quibuſcunque eis, ac alijs Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta, vel aliàs qualitercunque conceſsis, ac de iure, ſeu conſuetudine debitis iuribus, præeminentijs, ac dignitatibus inconcuſsè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmiſsis, ac alijs dictæ Congregationis Sancti Saluatoris inſtitutis, & Conſtitutionibus non obſiſtant.*

3 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus, & Ordinibus etiã Mendicantibus conceſſa, & in futurum concedenda, communicauit Pius Quintus, anno Domini 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus ſui anno quarto, per eius Bullam incip. *Ex incumbenti Nobis*, quæ eſt 92. in ordine, in *Bullar. nouo, tom.* 2. vbi §. 2. ſic habetur. *Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipſius Congregationis inſtituta, quoad ea, quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non ſunt; ità quòd Rector, & Canonici prædicti in proceſsionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà ſoliti erant; necnon conceſsiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, ſiuè per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet conceſſa confirmamus, ac illa de nouo concedimus. Necnon etiam omnia alia per ipſos praedeceſſores noſtros, ac Nos quibuſuis Ordinibus, & Religionibus etiã Fratrum Mendicantium, hactenùs quomodolibet conceſſa, & quæ de cætero concedentur, eiſdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & conceſſa eſſe volumus.*

4 Monachi Caſinenſes, (aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua) habent communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, conceſſorum prædictæ Congregationi, à principio eiuſdem, antequàm adderetur hæc denominatio, *Sanctæ Iuſtinæ de Padua*, vt patet ex Bulla Iulij Secundi, quæ eſt prima Conſtitutio eiuſdem Pontificis, *tom.* 1. *Bullarij noui, Laertij Cherub.* in his verbis, quæ prædictam communicationem reſpiciunt. *Omnibus tamen, & ſingulis priuilegijs, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſsionibus, & indultis, hactenùs Congregationi Sanctæ Iuſtinæ, huiuſmodi conceſsis, in ſuo robore, & firmitate præſentibus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi huiuſmodi tituli mutatio, ſeu variatio, facta non eſſet, & huiuſmodi priuilegia à principio Congregationis Caſinenſis, aliàs Sanctae Iuſtinae huiuſmodi ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent.* Innumera (vt ità dicam) habet hæc Congregatio priuilegia, ideò alias ſpeciales Communicationes (hac ſola contentus) nequaquàm quæſiui.

5 Pro Congregatione Monachorum Sancti Benedicti Vallisoleti, adest priuilegium Eugenij Quarti, qui concessit. *Quòd omnia, & singula indulta, concessiones, exemptiones, Indulgentiae, ad quęcunque alia Monasteria Sancti Benedicti Vallisoleti, siuè illius Monachis, quomodolibet concessa ad omnia, & singula Monasteria reformata in Hispania, per dictū Monasterium: ac alia, quae in posterum reformabuntur, vel subijcientur Monasteria; & eorum membra, illorumque Praelatos, & personas, ac visitantes integrè, & plenariè se extendant, ipsaque supradicta Monasteria, Praelati, personae, & Visitantes in omnibus, & singulis vti, frui, & gaudere possint, & debeant iuxta omnem eorum formam. Ac concessiones, exemptiones, indulta, & indulgentiae sint, & censeantur, & habeantur perindè in omnibus, & per omnia, ac si pro ipsis omnibus, & singulis, aut quolibet eorum specificè, singulariter, & indiuiduè concessa fuissent, & pro eis, aut pro quolibet ipsorum originaliter emanassent? Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipsos pro tempore personarum confessionibus audiendis, & absolutionibus imponendis, licentia, seù consensus Ordinariorum locorum interueniat. Quodque praesentes literas ad illa ex Monasterijs, Prioratibus, ac locis praefatis se extendant, & de illis intelligantur, nec non extendi, & intelligi debeant; in quibus pro tempore fuerit numerus duodecim Monachorum ad minùs, & quādiù vixerint in obseruantia regulari.* Itá habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tit. communicatio priuil.* §. 34. vbi affirmat Collector, vidisse hoc priuilegium sub literis authenticis.

6 Prætereà Iulius Secundus, *Concessit Vniuersis Abbatibus, Prioribus, Praesidentibus, & Conuentibus Monachorum, alijsque Religiosarum personarum Monasterijs Congregationis Hispaniae, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, indulgentijs, prerogatiuis, gratijs, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Casinensi, seù Sanctae Iustinae, earumque Monasterijs, Abbatibus, Prioribus, Praesidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & alijs Religiosis personis, per Sedem Apostolicam in genere concessis; quorum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus insererentur, & exprimerentur, pro sufficienter expressis, & insertis habendo, vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant in omnibus, & per omnia; perindè ac si omnia, & singula priuilegia praefata huiusmodi Congregationi S. Benedicti Hispaniae, illiusque Monasterijs, Abbatibus, Prioribus, Praesidentibus, Monachis, & alijs personis Religiosis praefatis specialiter, & expressè concessa fuissent;* ità refertur in *dicto Comp. priuileg. Mendic.* vbi suprà, §. 53.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus Quintus, *Concessit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliae, ac omnibus, & singulis illius Monasterijs, Prioribus, & alijs Regularibus locis, tam praesentibus; quàm futuris, eorumque Generali, & alijs Abbatibus, Definitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Monachis, Religiosis, Nouitijs, Conuersis, & cęteris personis, nunc, & pro tempore existentibus; vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, praerogatiuis, antelationibus; fauoribus, pręeminentijs, indultis, licentijs, stationibus, declarationibus, facultatibus, concessionibus, Indulgentijs etiam plenarijs, & peccatorum remissionibus, ac relaxationibus, alijsque vniuersis, & singulis gratijs, spiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sācti Bernardi, & alijs Cisterciensis Ordinis, necnon Casinensis, & Vallisoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiusmodi per vniuersum Orbem constitutis, ac cuilibet eiusdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliae Monasterijs, seù illorum Ecclesijs, seu Regularibus locis, eorumque Generalibus, ac alijs Abbatibus, Diffinitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religiosis, Nouitijs, Conuersis, ac familiaribus personis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoscunque praedecessores nostros, ac etiam Nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem praedictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quęcunque, seù quoscunque alios sub quacunque forma, & verborum expressione, & quauis, tàm Apostolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tàm in genera, quam in specie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extensionis, & ampliationis, quam simplicis, & indiuiduae, & particularis, & specialis concessionis, hactenùs, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in posterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiā si talia forent, quae specialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & potuerunt, &c. Non obstantibus Constitutionibus, seù reuocationibus, ac alijs praemissis, & nostra de non concedendis indulgentijs ad instar, & alijs Cancellariae Apostolicae Regulis, alijsque Apostolicis, neque in Vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis specialibus, & generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus,* sub Datum Romæ, anno Domini 1587. septimo kalend. Decembris, Pontificatus sui anno tertio; quod priuilegium refert *Rodericus quaest. Regular. tom 1. quaest. 52. art. 6.* se vidisse sub sigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictae Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliae.*

8 Monachi Congregationis Eremi Camaldulen. ac Sancti Michaëlis de Murano, Ordinis Camaldulen. participant omnia priuilegia, gratias, concessiones, & indulgentias, quibuscunque Regularibus, elargitas, ac in posterum elargiendas, tàm directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij Decimiquarti, eis impartito, anno Domini 1591. die 24. Septembris, Pontificatus sui anno primo, vt patet ex eius Constitutione, incip *Ex iniuncto nobis*, quæ est 18. in ordine, in *Bullario nouo*, vbi postquàm omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 11. ità concludit. *Ac praetereà volentes eosdem Generalem, Visitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac Sancti Michaelis de Murano, ac Ordinem prædictum Camaldulensem amplioribus fauoribus, & gratijs prosequi, eiusdem Generali, Visitatoribus, Priori, Monasterijs, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis praedictae, omnia, & singula priuilegia, prerogatiuas, concessiones, iurisdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes,*

tiones, depoſitiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuſcunque generis exiſtentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, cæteraſq; gratias ſpirituales, & temporales, quibuſuis alijs Regularium Congregationum Ordinibus, eorumq; Monaſterijs, tàm virorum, quàm mulierum, eorumq; Generalibus, Abbatibus, alijsq; Superioribus, & perſonis eorumdem, in quibuſcunque Mundi partibus exiſtentibus aliàs quomodolibet conceſſa, & concedenda, ac quibus de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio, aut conceſſione Apoſtolica, Regia, Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim, etiam per viam communicationis, & extenſionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, & poterunt in futurum, etiam ſi talia ſint, vel fuerint, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù in præſentibus de verbo ad verbum inſertionem, & ſeù particularem conceſſionem, eiſdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ità quòd ijdem Generalis, Viſitatores, Monaſteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & perſonæ prędictę ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æque, pariformiter, & abſque alia penitùs differentia, perindè ac ſi illis, & eorum ſingulis perſonaliter, & ſpecialiter, & expreſsè, ac nominatim, necnon ad inſtar conceſſa eſſent, in quantum eidem Congreganioni expediat, (dummodò eiuſdē Congregationis Regularibus Ordinibus, eiusq; gubernio, priuilegijs, conſtitutionibus, et diffinitionibus nō aduerſentur) vti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant. Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camalduleñ conceſſum.

9 Noſtra Congregatio Vallis Vmbroſæ habet memorabile priuilegium Iulij II. in quo omnia indulta Monachis S. Iuſtinæ conceſſa, vel in poſterùm concedenda tàm directè, quàm per viam communicationis extendit ad eamdem noſtram Congregationem; quod priuilegium cùm ſit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recenſere mihi viſum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, & conceſſiones Ordinibus Mendicantibus, ac indè omnibus Regularibus vbicunque exiſtentibus factas, & conceſſas, ac in futurum faciendas, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferiùs in hac eadem diſputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Ciſtercieñ Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obſeruantiæ communicata fuerunt à Gregorio XIV. omnia, & ſingula priuilegia alijs Congregationibus dicti Ordinis conceſſa, & concedenda; Vt patet ex Bulla d. Pontificis, quæ eſt 16. in ordine in *tom. 2. Bullar. noui*, incip. *Romanus Pontifex.*, edita Romæ apud Sanctum Petrum die 28. Iunij anno Domini 1591. Pontificatus ſui 1. vbi confirmans priuilegia eiuſdem Ordinis §. 4. ſic ait. *Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam dictę Congregationis, in eiſdem Monaſterijs inſtitutam, & conſeruatam eoſdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, abſolutiones, relaxationes, diſpenſationes, ſtationes indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, conſeruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, praeminentias, & indulta cuiuſcunque generis exiſtentia, cæteraſque gratias ſpirituales, & temporales, tàm eidem Ciſtercienſi, eiuſque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibuſuis illorum Monaſteriorum Abbatibus, etiam quatuor primis de Firmitate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibuſuis alijs ſimilium, vel diſſimilium Ordinibus, & Religionibus ſub quibuſuis Regulis, Conſtitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, ſeù militantibus, & quibuſuis illorum reſpectiuè Congregationibus, & Militijs, eorumque profeſſoribus; atque vtriuſque ſexus eorum Monaſterijs, Domibus, Eccleſijs, necnon Collegijs, Vniuerſitatibus, Confraternitatibus, Pijs, & Charitatiuis locis, eorumque quibuſuis in feſtiuitate, ac alijs diebus Eccleſias viſitantibus, ac earumdem Religionum Generalibus, Præſidentibus, & quibuſuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus, ſeù intermedijs, eorumque Diffinitorijs, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Conſiliarijs, & quibuſuis Officialibus, Rectoribus, Miniſtris, Monachis, Nouitijs, Monialibus, Fratribus, Conuerſis, Confratribus, Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriuſque ſexus, quibuſuis Regularibus perſonis tam in Vrbe, quàm in quibuſcunque Mundi partibus conſiſtentia, ſeù conſiſtentibus, etiam illorum intuitu, aut aliàs quomodolibet conceſſa, quibus de iure, vſu conſuetudine, vel priuilegio, ſeù Conſtitutione Apoſtolica, vel Imperiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali in genere, vel in ſpecie, ac tàm coniunctim, quàm diuiſim etiam per ſolam ſignaturam, vel viuæ vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extenſionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poſſunt, quorum tenores haberi volumus pro expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum hic eſſent inſerta, etiam ſi talia eſſent, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeù particularem inſertionem, ad primòdictam Congregationem Regularis obſeruantiæ S. Bernardi, ac ſingula illius tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria, illorumque quoſcunque Superiores Prælatos, & vtriuſq; ſexus quaſcunque Regulares, & ſingulares perſonas. Ità quod dicta Congregatio S. Bernardi, atq; vtriuſq; ſexus eius Monaſteria, Prioratus, Grangias, Domos, Eccleſias, Collegia, Pia, & charitatiua loca, Sanctorumque feſtiuitates, Conuentus, & Capitula etiam Generalia, particularia, vel intermedia, Generaliſq; Reformator, Diffinitores, Conſiliarij, Viſitatores, Abbates, Abbatiſſæ, Priores, & quicunque alij Superiores, Officiales, & Miniſtri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, Procuratores, ac negotiorum geſtores, benefactores, & aliæ ſingulares vtriuſq; ſexus Regulares perſonæ, ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè pariformiter reſpectiuè, & abſque vlla penitus differentia, ſingula ſingulis conuenientia per-*

indè

indè, ac si ea omnia illis, & eorum singulis principaliter, & expressè, & nou ad instar concessa fuissent, ac si in eis talis Ordo, & Congregatio S. Bernardi primò dicta, illiusq; Capitula, Monasteria, Ecclesiæ, dictiq; Superiores Prælati, ac vtriusque sexus dictę personæ, res, & bona expressa, & prænominata fuissent, & essent; ac si pro, & in fauorem eorumdem à Sede Apostolica à principio emanassent, & fuissent immediatè concessa, in quantum dictæ Congregationi expediat, eiusq; Gubernio, Constitutionibus, & Diffinitionibus non aduersentur vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis. concedimus, & indulgemus. Illaq; omnia, & singula eis, & eorum cuilibet, ijsdemq; auctoritate, & tenore, similiter perpetuò extendimus, eisq; communicamus, &c. Non obstantibus præmissis, & de non expediendis literis super indulgentijs ad instar, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de vna Concilij Generalis edita de duabus dietis, alijsq; Apostolicis, ac in prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumuis Ordinum Congregationibus, Monasteriorum, & Regularium locorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, declarationibus, & inhibitionibus, priuilegijs quoq; & literis Apostolicis, etiam à Legatis, Nuncijs, & Ordinarijs, Ordinibus præfatis, eorumq; Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam in illorum fundationibus, & erectionibus obtentis &c.

11 Monachis Cistercien̄ Reformatis Congregationis B. Mariæ Fulliensis, eorumq, Monasterijs, Domibus, & locis communicata fuerunt à Sixto V. omnia indulta, concessiones, & gratias, quibus Cistercien̄ Ordo non Reformatus potitur, & gaudet, vt patet ex eius Bulla incip. *Super specula*, quæ est 70. in ordine in *Bullario nouo* sub Dat. Idibus Nouembris anno 1587. Potificatus sui 3. in his verbis ad communicationem spectantibus.

Necnon prædicto de Fullieus, & quibusuis alijs dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & seu iam erectis Monasterijs, Prioratibus, Præposituris, Decanatibus, & alijs nuncupandis locis tam virorum, quàm mulierum, illorumq; Superioribus, Abbatibus, & Abbatissis, Prioribus, Præpositis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitijs, & Conuersis, alijsq; quibuscunque personis vtriusque sexus, in eis pro tempore existentibus, vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, concessionibus, facultatibus, indultis, indulgentijs, etiam plenarijs, & pro peccatorum remissionibus, relaxationibus, cæterisq; gratijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, prædicto Ordini, & Congregationibus sub illo institutis, eorumque Monasterijs, & locis pariter vtriusque sexus per vniuersum Mundum constitutis, & erectis, ac constituendis, & erigendis, in genere, vel in specie, etiam per solam signaturam, & viuę vocis oraculo, ac per modum communicationis, & extensionis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & Apostolicę potestatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tam per Nos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices, etiam prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, sub quacunque forma, & expressione verborum concessis, & concedendis quomodolibet in futurum, etiam si talia sint, & forent, quæ specialem ipsorum requirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè, tàm coniunctim, quàm diuisim valeant, non solum ad instar, sed æque principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia, perindè, ac si illis, & eorum cuilibet ab initio specialiter, & expressè concessa extitissent, auctoritate, & tenore præmissis perpetuò indulgemus, ipsaque priuilegia, indulgentias, & gratias quibusuis alijs Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monasterijs, Ecclesijs, & locis pijs, ac celebrandis Capitulis, & festiuitatibus eiusdem Ordinis, & singularum illius Congregationum, ad Monasterium, & Congregationem de Fulliens huiusmodi, illorumque Abbates, Priores, Monachos, Abbatissas, Moniales, & alios Superiores, & personas, necnon Ecclesias, Monasteria, Capitula celebranda, Sanctorum festiuitates, & loca, quæcunque, & qualiacunque, ac ex Superioribus, & personis, ad Superiores, & personas perpetuò extendimus, illisq; communicamus, ac de nouo concedimus, & eis desuper indulgemus.

Ijsdem Monachis communicata fuerunt à Paulo Quinto omnia priuilegia tàm d. Ordini Cistercien̄ quàm alijs quibuslibet Religionibus Monasticis, earumque professoribus, ac vtriusque sexus eorum Monasterijs, Ecclesiis, & locis concessa, vel in posterum quomodolibet concedenda: vt constat latè per eius Bullam, incip. *Diuina disponente clementia*, sub Dat. quinto Idus Iulij anno 1606. Pontificatus eius 2. quæ est 23. aliàs 18. in ordine in *Bullar. nouo tom.* 3. & in alia sequenti, quæ incip. *In supereminentis*, edita die 21. Nouembris anno 2607. Pontificatus 3. *Communicauit, & extendit ad eamdem Congregationem Fullien. eiusq; Religiosos, Monasteria, & loca omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, immunitates, exemptiones, libertates, cæterasq; gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint, quibusuis Mendicantibus Ordinum, Congregationibus, Domibus, Collegijs, Ecclesijs, ac Regularibus locis, & personis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, etiam illorum intuitu, & per viam communicationis, concessa, vel concedenda quomodolibet in futurum, quatenùs sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis non aduersantur.*

12 Congregatio Cælestinorum eorumq; Prælati, & Monachi gaudent per communicationem omnibus priuilegiis, indultis, facultatibus, fauoribus, gratiis, concessionibus &c. quibus gaudent Prælati, ac Monachi Casinen̄ Congregationis, necnon quarumlibet aliarum Monachalium Congregationum ex priuilegio S. D. N. Vrbani VIII. Pont. Max. in hanc, quæ sequitur formam.

Omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliasq; gratias, tam spirituales, quàm temporales cuiusuis generis, & speciei existentes, tàm Casinen. Ordini

S. Bene-

S. Benedicti, quàm quibusuis alijs Monachorum Congregationibus, earumque Superioribus, Presidentibus Abbatibus, Monachis, alijsq; Regularibus personis, necnon Ecclesijs, Monasterijs, & locis Regularibus quibuscunque, tam specialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, seu Nos, & Sedem Apostolicam, eorumque, & Nostros de Latere Legatos, & Nuncios sufficienti ad id auctoritate suffultos concessa, & in futurum per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes concedenda, & quibus ipsę Congregationes earumque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque personæ Regulares de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, seù aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt, quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduersentur Congregationi Cælestinorum prædictæ, illiusque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & alijs quocunque nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, & personis Regularibus quibuscunque, nec non Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet tenore prẹsentium perpetuò concedimus, dictaque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, ac gratias spirituales, et tẽporales huiusmodi primòdictæ Congregationi, illiusque Generali, cæterisque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, personis prædictis, necnon eorum Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis communicamus, illaque ad eos, & illa extendimus ..

Ità quòd Congregatio Cælestinorum praedicta, illiusque Generalis, & caeteri Abbates, Superiores, Monachi, & personae huiusmodi, eorumque Monasteria, Prioratus, Grangiae, Domus, Ecclesiae, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia, necnon res, & bona quaecunque praemissis omnibus, & singulis non solùm ad aliarum Congregationum instar, sed pariformiter, & praesentialiter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant perindè, ac si ea omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expressè, & non ad instar, sed à principio cõcessa, & in primòdictę Cõgregationis fauorem à Sede Apostolica nominatim emanassent &c. sub Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 14. Augusti 1624. Pontificatus sui anno 2. Ità habetur in authentico diplomate eiusdem Pontificis, quod asseruatur in venerabili Monasterio S. Eusebii de Vrbe eiusdem Congregationis Cælestinorum, & originaliter, ac sub sigillo authentico mihi exibitum fuit à D. Abbate eiusdem Monasterii.

13 Congregationi Monachorum Siluestrinorum priuilegia omnium Mendicantium communicauit Paulus V. die 23. Nouembris 1606. cum clausula, *Quatenùs sint in vsu, & Concilij Tridentini Decretis, vel ipsius Congregationis statutis, & ordinationibus non aduersentur*; vt refert *Laert. Cherub. tom. 1. Bull. nou. in rub. Bullæ 38. Pauli III.*

14 Congregationi Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti communicata fuerunt à Pio II. omnia priuilegia Congregationi Casineñ à se, vel suis prædecessoribus concessa, per Bullam incip. *Licèt ex debito*, quæ est 9. in ordine in *Bullar. nouo tom. 1.* vbi §. 12. sic dicitur. *Cæterum præfato, & alijs Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Personis, Monasterijs, Prioratibus, locis, & membris dicti Ordinis, quòd omnibus alijs, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratijs, dilectis filijs Præsidentibus, Monasterijs, Congregationis S. Iustinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti, eorumq; Monasterijs, Prioratibus, membris, & Personis, & bonis, tàm per Nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices prædecessores Nostros sub quauis forma, & expressione verborum tàm in specie, quàm in genere concessis, & quibus Præsidens, Abbates, Visitatores, Priores, Monachi, & Personæ, Monasteria quoq; & Prioratus, membra, loca, & bona eiusdem Congregationis S. Iustinæ vtuntur, & gaudent, siuè vti, & gaudere possunt, quæ omnia haberi volumus pro expressis, & specificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, Personas, Monasteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliueti, cum modificationibus tamen præinsertis, ac etiam infrascriptis extendimus, & eis de nouo cõcedimus, ac etiã impartimur, ipsi Abbas, & Professores Montis Olineti, eorumq; Monasteria, Prioratus, Membra, Personæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum instar, sinè tamen Præsidentis, ac Personarum dictæ Congregationis, eorumq; Monasteriorum, & bonorum præiudicio perindè in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac si illa omnia, & singula eis pariter à Nobis, & prædecessoribus, aut Sede praedictis specialiter, & expressè concessa, indulta, & attributa fuissent auctoritate Apostolica, tenore praesentium, ex certa scientia concedimus pariter, & indulgemus.*

15 Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Montis Virginis obtinuerunt communicationem priuilegiorum Congregationis Camald. à Paulo V. anno Domini 1611. die 19. Maij Pontif. sui anno 6. vt habetur in Bulla eiusdem Pontificis in appendice *Bull nou. Laert. Cher. Const. 1.* cuius verba ad rẽ nostram spectantia sunt hæc. *Omesq; Abbates supradicti gaudeant, & gaudere debeant omnibus priuilegijs, immunitatibus, exẽptionibus, facultatibus præeminentijs, quibus gaudent Abbates Camaldulenses quocunq; iure.*

16 Insuper omnes tàm Monachorum, quàm Regularium Canonicorum Congregationes participant per viam communicationis omnia priuilegia Religionibus Mendicantibus concessa, & in posterum concedenda: & hoc ex indulto Pij V. qui sub Dat. Romæ Anno Dominicæ Incarnationis 1567. 17. Kal. Septembris Pontificatus sui anno 2. concessit Congregationibus Canonicorum Lateranensium, & S. Saluatoris, ac S. Crucis Colimbriensis, Casinensium, Montis Oliueti, Vallis Vmbrosæ, Cistercienſium, Carthusiensium S. Hieronymi Hispaniarum, Camaldulensium, & Fratrum Militiæ IESV Christi Regni Portugalliæ, Eremitis S. Hieronymi à Pisis, Congregationi S. Hieronymi Fesulani, Cælestinis, Cruciferis, Præmonstratensibus, ac alijs Ordinibus, vt participent omnia priui-

priuilegia, gratias, & indulta Ordinibus Mendicantibus concessa, etiam per viam communicationis, vel in futurum concedenda, cuius verba hæc sunt. *Nos igitur, qui omni, qua fieri potest, ratione commodiori, personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum, animi quietem sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, à quibusuis censuris, pœnis Ecclesiasticis, quauis occasione latis; si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, si professionem Regularem iuxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac priuilegia, & indulta eis concessa emiserint respectiue, illorumq; Monasteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad singulas declarationes, statuta, & immunitates, (consuetudine, ratione, seminariorum, pauperum, clericorum, iuxtà ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum: nec non subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorum, ac quæstiatione eleemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcunque, gratias, facultates, & priuilegia eisdem Fratribus Mendicantibus, vt præfertur, concessa, & facta, ac alia in præinsertis literis contenta, & inde secuta quæcunque dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò extendimus, & ampliamus, illorq; declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis, & aliis gratijs, facultatibus, & priuilegijs huiusmodi pariformiter, & absq; vlla penitùs differentia; prout dicti Fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt libere, & licitè vti, potiri, & gaudere posse, atque debere, illaque omnia, & singula sibi, eorumque Monasterijs, domibus, & locis huiusmodi, eorumque Superioribus, & personis quibuscunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent suffragari, necnon modo, & forma, quibus prædictis Fratribus Mendicantibus concessa, & facta sunt, concessa, factaque esse; necnon ad singula Monasteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extensa, & ampliata censeri, sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices, & personas, & S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quidquid secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.* Ità refertur in *Bullar. nou. Laert. Cherub. tom. 2. Constit. 41. prædicti Sum. Pont.* quæ incip. *Ex superna dispositionis arbitrio.*

Circa quam notandum, quòd in ea Summus Pontifex communicauit, & extendit ad dd. Congregationes omnia priuilegia, gratias, & exemptiones, quas anteà Mendicantibus concesserat per Bullam, quæ incip. *Etsi Mendicantium*, editam anno Domini 1567. in qua nonnulla contrà Concilium Tridentinum eis concessit, sed posteà Gregorius XIII. per dictam suam Constitutionem, quæ incip. *In tanta*, & est 9. in ordine in *Bullar. nouo tom. 2.* omnia prædicta priuilegia ad terminos iuris communis, & Concilii Tridentini reduxit: vnde illa tantùm indulta Mendicantium persistunt, ac prædictis 12. Congregationibus communicantur, quæ antè prædictas Bullas Mendicantes habebant, ac Concilij Tridentini decretis non aduersantur. At Fratres Ordinis Prædicatorum, qui inter Mendicantes connumerantur, ex concessione Leonis X. habent communicationem priuilegiorum non solùm Ordinibus Mendicantibus, verumetiam non Mendicantibus concessorum, & in futurum concedendorum, quæ eadem concessio facta fuit Fratribus Minoribus à Clemente VII. vt videre est apud *Roderic. tom. 1. q. 55. art. 1.* & dicemus in sequentibus. Igitur prædictę Congregationes Monachorum, & Canonicorum Regularium participando priuilegia Mendicantium, participant etiam priuilegia non Mendicantium, & omnium Regularium vbicunq; in Mundo existentium, tàm concessorum, quàm in posterùm quomodocunque, & qualitercunque concedendorum, tàm directè, quàm per viam communicationis . . . .

17 Hæc autem communicatio idem operatur, ac si essent priuilegia illa Congregationibus illis, quibus fit communicatio, in specie concessa; ità *Oldrad. cons. 300. num. 8. Bertrand. cons. 149. nu. 2. lib. 1. in Antiq. Paris. cons. 22. num. 5. lib. 4. Doctores communiter in l. 1. ff. de leg. 1.* vbi *Ioannes Cror. num. 13. Iacob. de Nig. num. 5. Roman. cons. 383. num. 1. Natt. cons. 432. num. 9. lib. 1. Crescen. decis. 9. num. 5. versic. secundo quia, de priuileg. Rota decis. 8. num. 5. par. 2. Diuers. & in vna Bononien. exemptionis coram Illustriss. Card. Verospio 25. Maij 1618.*

18 Notandum hic, quòd per clausulas generales à Sede Apostolica in priuilegio communicationis appositas non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Sum. Pontifice concedente prohibita fuit (vt sunt quędam priuilegia Societati IESV concessa) sed erit necessaria clausula specialis, vt docet *Suar. de legib. lib. 8. cap. 17. num. 8. Laurent. de Peirin. tom. 1. priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad §. 11. Constit. Pyrrhi num. 52. in fine* contrà *Roderic. quæst. Regul. tom. 1. q. 55. art. 17.*

19 Monachi Diui Basilij hanc habent communicationem: vt patet ex Bulla adhoc eis concessa à Gregorio XIII. anno 1579. Kalend. Nouembris Pontificatus sui anno 8. edita pro reformatione eiusdem Ordinis. *Vbi concessit Monasterijs, Conuentibus Prioribus, & Monachis prædicti Ordinis, necnon Conuersis, & Oblatis, alijsq; etiam dictorum Monasteriorum S. Basilij Religiosis, & personis, vt de cætero omnibus, & quibuscunque priuilegijs, prærogatinis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentijs, fauoribus, gratijs, & indultis tàm spiritualibus, quàm temporalibus Congregationi Casinensi, illiusq; personis, & locis per quoscunque Romanos Pontifices eius prædecessores, ac ipsum, & d. Sedem in genere, & in specie concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad eamdem*

eamdem Congregationem Caſinenſem extenſis, quibus illis vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere poſſint quomodolibet in futurum (Quæ tamen vſu recepta ſint, & Sacris Canonibus, ac Concilij Tridentini Decretis ipſiusq; Ordinis S. Baſilij inſtitutis non aduerſentur) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant. Hoc priuilegiũ refertur à *Roderico in noua collect. priuileg Mendic & non Mendicant. Bulla 12. inter Bullas d. Summi Pontificis*. Ex quo patet, quòd Abbates dicti Ordinis S. Baſilij communicent omnia priuilegia conceſſa, & concedenda, etiam per viam communicationis Congregationi Caſinenſi: & prædicta Congregatio Caſinen. habet indultum communicationis omnium priuilegiorum omnium, & ſingulorum Ordinum, & Congregationum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium per conceſsionem Pij V. quam in ſuperiori Quæſito retulimus; ergò Religioſi prædicti Ordinis S. Baſilij etiam communicant omnia priuilegia, indulta, conceſsiones, indulgentias, & gratias, quibus cæteri Ordines tàm Mendicantes, quàm non Mendicantes potiuntur, vtuntur, & gaudent.

20 Ordo Præmonſtratenſis à Clemente VIII. anno 1593. die 20. Septembris Pontificatus ſui 2. accepit communicationem omnium priuilegiorum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium, tàm in genere, quàm in ſpecie conceſſorum Congregationi S. Bernardi Ordinis Ciſtercieñ Regnorum Hiſpaniæ, ità atteſtante *Roderic. 1. tom. quæſt Reg quæſt. 55. art. 7.* & in *noua collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular tom. 1. Bull 20. eiuſdem Clement.* in his verbis. *Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam in dictis Monaſterijs inſtitutam, & conſeruandam, eo'dem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & ſingula priuilegia, conceſſiones, & indulta, gratiasq; ſpirituales, & temporales in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim Congregationi Regularis obſeruantiæ S. Bernardi Ordinis Ciſtercienſis Regnorum Hiſpaniæ, ac eorum Monaſterijs, Domibus, Conuentibus, Eccleſijs, Collegijs, & pijs locis conceſſa, communicata, & extenſa, ac quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet poßunt, quorum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum inſertis; etiam ſi talia ſint, vel forent, quæ ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, & ſeù particularem extenſionem, prædictis Monaſterijs Ordinis Præmonſtratenſis tàm virorum, quàm mulierum, vt eis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant cum omnibus ſuis clauſulis particularibus, & generalibus, & derogatorijs, auctoritate, & tenore prędictis concedimus, & indulgemus, dummodò non ſint reuocata, & non aduerſentur Decretis Conc. Tridentini, & quatenùs etiam ſint in vſu, illaq; omnia, & ſingula, & eorum cuilibet eiſdem auctoritate, & tenore ſimiliter perpetuò extendimus, & communicamus.*

21 Fratres Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini cum Monachis Caſinenſibus communicant in priuilegijs, vt teſtatur Bulla Sixti IV. quę eſt 22. Conſtitutio eiuſdem in *tom. 1. Bullar. noui Laert. Cherub.* in illis verbis. *Ac pro maiori Hoſpitalis, & aliorum Præceptoriarum, ac membrorum, & Fratrum, aliarumq; perſonarum, ſubditorum, & vaſallorum prædictorum fauore, & quiete, ex motu, & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & ſingulis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſeruatorijs, priuilegijs, gratijs, & indultis, præfatæ Congregationi S. Iuſtinæ, illorumq; Monaſterijs, locis, membris, & perſonis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet in genere, vel in ſpecie, conceſſis, aut in poſterùm concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè, in omnibus, & per omnia poſsint, & debeant, perindè ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quę ad eos, & ea omninò extendimus, & ampliamus.* Et poſtmodum à Sixto V. maiorem communicationem obtinuerunt, vt in Bulla eiuſdem, quæ cùm inter Conſtitutiones prædicti Pontificis non reperiatur, hic verbatim apponenda eſt.

SIXTVS PAPA QVINTVS.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbentis nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium, vt Archihoſpitale Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Auguſtini, tanquàm peculiari curę noſtræ commiſſum ſpecialiori cura amplectentes ea, quæ illi hactenùs per Sedem Apoſtolicam conceſſa ſunt approbemus. Dudum ſi quidē fe. rec. Innocentius Papa III. qui dictum Archihoſpitale fundauit, & inſtituit, & deindè ſucceſſiuè plerique alij Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter quos ſanctæ mem. Sixtus Papa IV. dictum Archihoſpitale maximè auxit; cupientes illud, ac eius bona, & iura perpetuò conſeruari, defendi, & protegi, ipſum Archihoſpitale, illiuſque Præceptoriam, quæ Conuentualis, ac caput aliarum Præceptoriarum Archihoſpitalis, & Ordinis prædictorum exiſtit, & à qua omnes aliæ Præceptoriæ per Fratres eiuſdem Archihoſpitalis teneri ſolitæ dependent, ac perſonas, quæ eius curam gererent, necnon ab eodem Archihoſpitali depēdentes Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Eccleſias, Capellas, membra, Grangias, ac in eis reſpectiuè inſtitutas, & erectas Confraternitates, illarumque Confratres varijs indulgentijs, etiam plenarijs, ac facultatibus, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & gratijs, tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo in genere, & in ſpecie, tàm per viam communicationis, ſiuè extenſionis priuilegiorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus conceſſorum, quàm aliàs diuerſimodè ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illaq; antea conceſſa confirmarunt, & approbarunt, ac ad omnia loca prędicta, ab ipſo Archihoſpitali dependentia extenderunt, & ampliarunt, ac aliàs, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis literis plenius continetur. Cum autem ea firmiùs ſubſiſtere, ac maiorem vim, & robur obtinere noſcantur, quæ ſæpius fuerint Apoſtolica auctoritate communita, pro parte dilecti filij Io. Baptiſtæ Ruini moderni Præceptoris dicti Archihoſpitalis nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs in præmiſsis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum, quæ dicto Archihoſpitali incumbunt, dum illius

facul-

facultates, redditusq; omnes in pauperum miserabiliumque personarum subuentionem erogantur, rationem habendam esse, & propria nedum priuilegia, & facultates, & alia eidem Archihospitali, & ab eo dependentibus locis, & personis, ac quibusuis alijs intuitu dicti Archihospitalis concessa conseruanda, verumetiam quantum cum Deo licet, augenda fore censentes, necnon quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis generis gratiarum, quibusuis clausulis, & decretis, tàm per dictos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores Nostros, quibusuis præfatis, & alijs forsan rationibus concessarum tenores, ac prout illa conceduntur, omnia, & singula in eis contenta, præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, ac ipsum Io. Baptistam, quinimmo Archihospitale præfatum specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ipsumque Io. Baptistam a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati omnia, & singula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, concessiones, & indulta supradicta, & alia quecunque, siuè dicto Archihospitali, siuè eius Praeceptori, & ab eodem Archihospitali dependentibus, Praeceptorijs, Prioratibus, Ecclesijs, Oratorijs, Capellis, & Capellanis, membris, Grangijs, & locis, necnon illorum respectiuè ministris, & officialibus, & tàm in dicto Archihospitali, quàm alibi institutis, Confraternitatibus, & ipsarum Confratribus, quandocunque, quomodocunque, & qualitercunque concessa, indulta, & approbata, quae sunt in vsu, & ex certa nostra scientia, denuò Apostolica auctoritate, & etiam de plenitudine potestatis tenore praesentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac innouamus, illisque perpetuae, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac praesentis scripti patrocinio communimus, omnesq; & singulos, tàm iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint, in eisdem supplemus, illaque omnia, & singula dicto Archihospitali, aut in eo institutae Confraternitati, aut quibusuis certis, & designatis locis dumtaxat forsan concessa vniuersis, & singulis, quae ab eodem Archihospitali dependent, Praceptorijs, Prioratibus, Ecclesijs, Capellis, Capellanis, Hospitalibus, Oratorijs, Eremitorijs, Grangijs, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumq; Confratribus, & quae illis in vim priuilegiorum praedictorum iam vnita fuerunt, & in posterum vniri contigerit, illorumque ministris, ac seruientibus, auctoritate, & tenore præmissis, communicamus, concedimus, & impartimur, eademque omnia ad illa in perpetuum extendimus, & ampliamus, ac præsentes literas sub quibusuis illarum, aut similium, vel dissimilium gratiarum, indulgentiarum, concessionum, & aliorum quorumcunque reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, restrictionibus, derogationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus, per præfatos, & quoscunq; alios Rom. Pont. prædecessores, & successores Nostros, ac etiam per Nos, & Sedem Apostolicam, ac illius Legatos, etiam de latere, aut alias quauis actoritate, & quomodolibet hactenùs factis, & faciendis, nullatenùs vnquam comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, & censeri debere, ac de subreptionis, vel obreptionis, seù nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari non posse, sed eas validas semper, & efficaces existere, ac perpetuò suffragari. Sicque etiam, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscunque Iudices Ordinarios, et delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam Legatos de latere, & dictæ Sedis Nuncios, ac locorum Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, sententiari, ac definiri debere, necnon quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane perpetuò decernimus, & declaramus. Non obstantibus præmissis, ac Nostra de non tollendo iure quæsito, si opus sit: necnon piæ me. Pij Papa V. etiam prædecessoris Nostri super reuocatione prædictarum indulgentiarum concessarum, quas nihilominùs indulgentias suffragari decernimus, & quibusuis alijs Apostolicis, necnon etiam in vniuersalibus, prouincialibusq; & synodalibus Concilijs editis, & edendis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam quorumuis aliorum Hospitalium, Monasteriorum, Ecclesiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitan. tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, et aliorum piorum locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, ac etiam nouis reformationibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam eisdem, vel illorum alicui, ac illorum, necnon quibusuis alijs Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam derogatorijs, ac irritantibus: etiam motuproprio, ac simili scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, & forsan Consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, etiam pluries, & iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiã in posterum cõcedẽdis, cõfirmãdis, & innouandis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis specialis mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij, vel Secretarij dicti Archihospitalis subscriptis, & sigillo eiusdem Io. Baptista moderni, & pro tempore existentis dicti Archihospitalis Præceptoris munitis, eadem prorsùs fides vbique in Iudicio, & extrà, ac in Romana Curia, & extrà eam adhibeatur, quę ipsis pręsentibus exhibitis, vel ostensis vbicunque gentium, & locorum adhiberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, Die 13. Augusti 1586. Pontif. Nostri Anno 2.

Tho. Thomasius Gualterutius.

22 Carthusienses obtinuerunt à Gregorio XI. communicationem omnium priuilegiorum Domui Charthusiæ, Gratianopolitanæ, & alijs domibus ejusdem Ordinis concessorum, & concedendorum

rum omnibus domibus canonicè fundandis.

Deinde Pius II. eiſdem conceſſit, vt priuilegia, conceſſiones, indulgentię, libertates, exēptiones, immunitates, gratiæ, & indulta prædicto Ordini, domibus, ac perſonis etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia quouis modo, reſpectu, ſingularitate, ſeu cauſa communiter, vel diuiſim conceſſa, quotquot, & qualia ſint, etiam ſi expreſsione indigerent indiuidua, ſiuè aliàs ſpeciali eorumq; omnium, & ſingulorum tenores, & effectus, ac ſi de verbo ad verbum inſerta forent, & ſpecificè narrata, ad omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis domos, etiam in poſterùm ædificandas, necnon ad ſingulares earumdem domorū pro tempore perſonas pariformiter extendantur, tàm in iudicio, quàm extrà. Ità *Roder. tom. 1. q. Regul. q. 8.* Oblati huius Ordinis gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, ex ſpeciali Bulla Gregorii IX. ſub Dat. Reatæ tertio Non. Februarii anno 1232. Pont. ſui 5. vt habetur in *tom. 1. Bullar. nou. Laer. Cher. Conſt. 3 eiuſd.* Pont in his verbis. *Cum igitur, ſicut veſtra petitio Nobis exhibita, continebat ſeptem Oblatos, qui Redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis ad agriculturam veſtri operis deputatos, & ipſi relicto ſeculo continētię voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſinè proprio viuere teneantur. Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, vt ipſi eiſdem libertatibus, et immunitatibus gaudeant, quibus gaudent Fratres Ordinis antedicti.*

23 Fratres S. Hieronymi in Hiſpania hanc habent cōmunicationem conceſſam eis à Pio IV. Pont. ſui ann. 6. 4. Kal. Aug. ad inſtantiam Inuictiſsimi Regis Philippi Hiſpaniarum II. huius nominis; vt omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indultatemporalia, fauores, & gratias Ordini, & ſingulis, & cuiuis Monaſterio, per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores, ac per ſe, & Sedem Apoſtolicam, eiuſq; Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie conceſſa, ad omnia, & ſingula Monaſteria Ordinis, tàm virorū, quàm mulierum, quibus in ſpecie cōceſſa non ſunt, & in quibus aliæ cauſæ conceſsionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, ſuberant, ad id, vt ipſa Monaſteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere poſſent, & deberent, perinde, ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent auctoritate Apoſtolica extendit, & ampliauit, illaq; inter omnia tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria Ordinis omnibus, & ſingulis communicauit, *Roderic. qq. Regegul. tom. 1. q. 55. art. 9.*

Inſuper (ſicut teſtatur idem *Roder. loc. cit. ar. 9.*) Sixtus V. anno Dom. 1589. 13. Decemb. Pontif. ſui ann. 1. omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, libertates, prærogatiuas, indulta ſpiritualia, & temporalia, fauores, & gratias etiàm per modum cōmunicationis, & extenſionis eidem Ordini S. Hieronymi, ac ſingulis eius Monaſteriis, domibus, locis, & Congregationibus, illorūq; Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Miniſtris, & etiàm vtriuſq; ſexus perſonis, eiuſq; Capitulo per quoſcunq; Rom. Pont. prædeceſſores ſuos, & per ſe, & per Sedem Apoſtolicam, eiuſq; Legatos, & Nuncios in genere, vel in ſpecie ſub quibuſcunq; tenoribus, & formis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum inſtantiam quomodolibet conceſſa, communicata, extenſa, confirmata, & innouata, ac literas deſuper cōfectas cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, clauſulis, & decretis (quatenùs ſint in vſu, & Decretis Conc. Trid. non aduerſentur) Apoſtolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illiſq; perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monaſterio ad aliud extendit, ac omnes, & ſingulos tàm iuris, quàm facti defectus, ſi qui forſan interuenerint, in eiſdem ſuppleuit, & nihilominùs pro potiori cautela illa omnia eidem Ordini S. Hieronymi, ac ſingulis eius Monaſteriis, domibus, locis, & Congregationibus, ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis quibuſcunq; de vno eorum Monaſterio ad aliud extendit.

Et inſuper omnes, & ſingulas gratias ſpirituales, tàm coniunctim, quàm diuiſim, & alias quomodolibet quibuſuis aliis Ordinibus Religionibus, Congregationibus, ac tàm virorum, quàm mulierum Monaſteriis, & domibus, cæteriſq; Regularibus, vel piis locis in quibuſcunq; Mundi partibus conſtitutis, illorumq; Capitulis, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis quibuſcunq; per quoſcunq; Rom. Pont. etiam prædeceſſores ſuos, & ſe, Sedemq; prædictam quomodolibet conceſſas, (in vſu tamen exiſtentes, ac Decretis Concilii prædicti non contrarias,) quibus Ordines, Congregationes, Monaſteria, domus, cæteraq; Regularia, vel pia loca, illorumq; Superiores, Officiales, Miniſtri, & perſonæ huiuſmodi de iure, vſu, conſuetudine, vel priuilegio conceſſione Apoſtolica vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ad d. Ordinem S. Hieronymi, ac ſingula eius tàm virorum, quàm mulierum Monaſteria, domus, loca, & Congregationes, illorumq; Superiores, Officiales, Miniſtros, ac alias etiam vtriuſque ſexus perſonas, & Capitula nunc, & pro tempore exiſtentia, ità quòd præmiſſis omnibus, & ſinguiis æquè, ac pariformiter, & ſinè aliqua differentia, vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè poſſint, perindè, ac ſi illę omnes d. Ordini S. Hieronymi, illiuſq; Monaſteriis, locis, & perſonis prædictis ſpecialiter, & expreſsè, ac principaliter, non autem ad inſtar, conceſſę fuiſſent, auctoritate, & tenore prædictis extendit, illaſq; omnes, & ſingulas S. Hyeronymi, illiuſq; Monaſteriis locis, & etiam vtriuſq; ſexus perſonis prædictis communicauit.

24 Fratres Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Piſis perfruuntur omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium per Bullam Pii V. apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullarij noui*, quæ eſt 125. *Conſtitutio eiuſdem Pontificis in ordine, ſub Datum Romae apud Sanctum Petrum die 13. Maij 1571. Pontificatus verò ſexto*, per hæc verba §. 4. ad rem noſtram pertinentia. *Et praeterea vos, & eamdem Congregationem veſtram, illiuſque Fratres, & perſonas, ac Monaſteria, & loca, Bullae confirmationis, nouęquè conceſsionis priuilegiorum, omnium Ordinum Mendicantium per Nos nuper, ſeù dudùm edita, illius etiam tenores, & datam cum*

indè secatis præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad instar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, censeri, & seneri in Iudicio, & extrà Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctissimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum Leo X. & Adrianus V. concesserunt, vt omnes Superiores, aliiq; quicūq; in eiusdem Ordinis Monasteriis pro tempore degentes Prouinciæ Castellæ, Legionis, Granatæ, vt omnibus, & singulis priuilegiis, præeminentiis, concessionibus, antelationibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum remissionibus, & indulgentiis, etiam Maremagum nuncupatis, & aliis quibuscūq; literis Apostolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis oraculo quatuor Ordinibus Mēdicantium, & eorum singulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum festiuitatibus, commemorationibus, & solemnitatibus celebrationem, & aliàs quouis modo per quoscunque Romanos Pontifices, ac Sedē Apostolicā in genere, vel in specie, tunc, & pro tempore concessis, & confirmatis, & innouatis, quorum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adrianus pro expressis, & quibus, domus, Priores, & Fratres Ordinum Mendicantium huiusmodi de iure, vel consuetudine, & iuxtà priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudent ac vti, & potiri, & gaudere possent quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perindè ac si singula priuilegia huiusmodi Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monasteriis, Ministris, Superioribus, Fratribus, & personis præfatis specialiter concessa fuissent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cū Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium tàm in priuilegiis concessis, quàm cōcedendis per Bullā Greg. XIV. sub Dat. Romæ in Monte Quirinali ann. 1591. die 12. Iulii Pont. sui an. 1. apud *Laer. Cher. to. 2. Bull. nou.* in his verbis. *Et insuper omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, et exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæterasq; gratias, spirituales, & tēporales, ac tàm coniūctim, quàm diuisim, & aliàs quomodolibet, quibusuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tàm virorum, quàm mulierum Monasteriis, domibus, & Regularibus locis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, illorumq; Superioribus, Fratribus, Monachis, & personis per d. Pium V. & alios quoscunq; Rom. Pont. prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem eandem, etiam per viam cōmunicationis, vel extensionis, aut aliàs concessa, decretis eiusd. Concilij minimè contraria, ac quibus singula Cōgregationes prædicta, earumq; Monasteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apost. vel alia quacunq; auctoritate, aut aliàs quomodolibet vtūtur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac vti, frui, potiri, et gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum ad prædictam Cruciferorum Congreg. ità vt illa eiusq; tàm virorū, quàm mulierum Monasteria, Hospitalia, Conuentus, seu Regulares domus, illorumq; Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Ministri, & aliæ personæ nunc, et pro tēpore existentes, præmissis omnibus, et singulis, æquè, ac pariformiter, & sinè vlla prorsus differētia vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, ac si illa d. Cruciferorum Congregationi, illiusq; Monasteriis, Hospitalibus, Conuentibus, & domibus Regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Ministris, & personis prædictis quibuscunq; communicamus.*

27 Congregatio S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, ab Alex. VI. obtinuit pro Ecclesiis erectis, & imposterum erigēdis, & pro omnibus d. Congregationis professoribus participationem, & communicationem, omnium, & singulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religiosi Cōuentuum quorumcunq; Ordinum Mendicātium, & & non Mendicantium, vbiq; existētium, vtebantur, potiebantur, & gaudebant; seu vti, potiri, & gaudere in futurum possent, habetur in *lit. Apost. dat. Romæ die 30 Apr. 1496.* & in *Comp. priuileg. verb. com. priu. in annot. Cappu. ver. ex priuil. Congr. S. Hier.*

Aduerte insuper, quòd Generales huius Religionis possunt eligere viros, qui vnà cū vxoribus suis, vti, & gaudere possint in quolibet Monasterio Congreg. omnibus, & singulis indulgentiis, & remissionibus, etiam plenariis, quibus ipsi Patres fruūtur, & gaudent, ac in posterùm forsan frui, & gaudere poterunt, sinè aliqua differentia, ac si eiusdem Congreg. professi essent: & altero eorū defuncto, alium eius loco, vt similibus indulgentiis, & remissionibus, & plenariis in futuro tēpore gaudeant, etiam fruantur eligere potest; ità cōcessit Sixtus IV. an. 1472. die 23. Maii Pōt. sui an. 1. ità refertur in *Cōp. priuil. eiusd Ord. fol. 31.* & in *Compend priuil. Monach. S. Mariæ Fulien. tit. communicatio gratiarum §. 14.* & in *Compend. priuil. Cleric. Regul. part. 2. tit. communicatio priuilegiorum §. 1.*

28 Fratres Prædicatores cōmunicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrū Mendicantiū: videlicet cū Ordine Eremitarū S. Augustini, cū Ordine Carmelitarum, cū Ordine Seruorum B. Mariæ, nec non cū Fratribus Minoribus per Leonem X. apud *Rode. qq. Reg. t. 1. q. 55. ar. 1.* ille enim Proprio Motu cōmunicauit, & denouo cōcessit Ordini Prædicatorū omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorū remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exēptiones, facultates, priuilegia, & indulta tàm spiritualia, quàm temporalia, qualiacunq; illa sint, quæ Minorū Eremitarū S. Augustini, Carmelitarum, Seruorū B Mariæ, ac Minorum Fratrū Ordinibus, & eorum Ecclesiis, & Oratoriis, ac Ecclesias ipsas, & Oratoria visitantibus cuiuscunq; status, aut sexus existant, seu pro eorū manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsidentibus non solùm Generalibus, sed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribusq; & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuersis, & Oblatis, ac vtriusq; sexus personis de Pœnitentia, seu Tertii habitus nuncupatis, à prædecessoribus ipsius Leonis, aut ab ipso, eiusque successoribus, aut aliis auctoritatem habentibus

habentibus coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa sunt, aut in posterum concedentur, ac si omnia, & singula nominatim exprimerentur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Ecclesijs, Oratorijs, & Ecclesias ipsas, & Oratoria visitantibus, seu pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magistroq; Generali, Prouincialibus, & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, siuè Monialibus, Cõuersis quoq; & oblatis, ac vtriusq; sexus personis de pœnitentia nominatis, & alijs eiusdem Ordinis personis.

29 Fratres Minores Regularis Obseruantiæ cõmunicant priuilegia tàm cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S Augustini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusq; alijs Mẽdicantibus per Bullam Alexandri VI. apud *Rodericum citato loco*, vbi habetur, quod concessit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantię, vt omnibus, & singulis gratijs, & priuilegijs, libertatibus, immunitatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus, tàm Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Augustini, B. Mariæ de Monte Carmelo, omnibusque alijs Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdẽ etiam per literas Apostolicas Maremagnum nuncupatas, hactenùs concessis (quorũ tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro sufficienter expressis) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac si prædictis Fratribus Minoribus specificè concessa fuissent.

30 Fratres Ordinis S. Augustini communicant in priuilegijs non solùm cum Ordinibus Mendicantium, sed etiam non Mendicantium cuiuscunq; obobseruantiæ, vt per eumdem *Roder. loc. sup. cit. eod. art.* 1. & hoc per indultum Alex. VI. qui motu proprio concessit Fratribus Augustiniensibus, vt omnium, & singularum Religionum cuiuscunq; obseruantiæ fuerint, & domorum, locorum, & personarum in illis degẽtium, quibus, vt priuilegijs d. Ordinis Augustiniensium vti possint, per eamdem Sedẽ concessum est, possint, & valeant huiusmodi Augustinienses ipsorum locorum, domorum, & personarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, concessionibus, exemptionibus, indulgentijs, & libertatibus eis in genere quacunque Apostolica auctoritate concessis (quorum tenores haberi voluit pro expressis, & specificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Augustini Congreg. Lõbardiæ habent cõmunicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerunt eorumdẽ Fratrum priuilegia extensa, vt sequens Bulla testatur, quæ legitur in *Bullario Canonicorum Regularium Lateranen. in calce eiusd. Bullarij*, in his verbis. *Accepimus siquidẽ diuersorum Ordinum Religiosis per Sedem Apost. vt priuilegijs vobis, vel Ordini vestro cõcessis, frui, & gaudere possent, concessum fuisse. Quarè æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorumdẽ Ordinum, & Religiosorum priuilegijs gaudere possitis. Nos igitur, qui vos degentes in Ecclesia, quæ sub titulo de Populo gloriosæ Virginis Mariæ, cui deditissimi sumus, & ad quam habemus singularem deuotionis affectum, in visceribus charitatis Nostræ amamus: Motu proprio, & ex certa Nostra scientia: ac de plenitudine potestatis, vobis, vestræq; Congregationi, vt omnium, & singulorum Religiosorum, & cuiuscunq; obseruantiæ fuerint, domorum, & locorum, personarumq; in illis degentium, quibus, vt priuilegijs vestri Ordinis vti possint, per eãdem Sedem concessum est, ipsarumq; domorum, locorũ, ac personarum in illis habitantium priuilegijs, indultis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, indulgentijs, & libertatibus, eis in genere quacunq; auctoritate Apostolica concessis (quorum tenores omnium, & singulorum, ac si de illis specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio facta fuisset, præsentibus haberi volumus pro expressis, specificatis, et insertis) perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, concedimus, in omnibus, & per omnia, perindè, ac si illa omnia, & singula cum suis clausulis vobis, vestræq; Congregationi specialiter concessa fuissent. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunq; Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 8. Martij 1497. Pontif. Nostri anno 5.*

32 Fratres Carmelitæ communicant in priuilegijs tàm spiritualibus, quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorum, Minorum, ac Eremitarum S. Augustini per indultum Sixti IV. relati per *Roderic. loco supra allegat.* vbi Sixtus IV. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri possint, & debeant priuilegijs, indulgentijs, gratijs, fauoribus, ac indultis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, concessis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Augustini, veluti si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut cõcederẽtur in futurũ.

33 Fratres Discalceati Beatę Mariæ de Monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegijs, & gratijs concessis Fratribus Carmelitis, qui Mitigati dicuntur, vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. sub Dat. Romę apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif. sui anno 9. *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. Const. 64 eiusdem Pontificis*, in his verbis. *Et insuper omnibus, & singulis dictæ Prouinciæ personis vtriusq; sexus, nunc, & pro tempore existentibus, quòd omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, & indulgentijs, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, seu Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiusdem Concilij, Constitutionibus Apostolicis, ac primitiuæ Regulæ, & instituto prædictis, & præsentibus literis non contrarijs, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, indulgemus.*

34 Ordo S Mariæ à Mercede, gaudet priuilegijs Mẽdicantiũ per Const. Leonis X. sub Dat. Romæ apud S. Petrum, ann. 1516. 5. Kal. Aug. Pont. sui 4. in qua Bulla, vt fatetur *Eman. Roder. qq Reg. to. 1. q. 55. art. 12.* nõ conceduntur priuilegia, cõcedenda ipsis Ordinibus Mendicantium, sed tantùm concessa: vnde in virtute illius gaudẽt tantùm priuilegijs concessis Mendicãtibus ante datã Bullæ, non verò post datã. Verũ tamen est, quòd eidẽ Ordini fuerunt cõcessa

etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicantium, non in virtute prædictæ Constit. Leonis X. sed alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctæ Mariæ de Mercede, Ann 1589. die 26. Aprilis Pont. sui 4. concessit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegijs concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis Bullæ à *Roderic. loco cit.* adductis, videri potest.

35 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ communicat in priuilegijs cum Ordinibus Mendicantium, ex *Roderic. q. Regul. to. 1. q. 55. art. 3.* vbi ait quòd *Pius V. in Const. art. 2.* per ipsum allegata, dicit se inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ Constituisse; & similiter sicut Ordinem Minorum ex Constitutione declarauit esse Mendicantem, & omnia Mendicantibus concessa priuilegia, & indulta ipsimet Religioni communicauit; sic credendum est, idipsum Ordini Seruorum B Mariæ concessisse, cùm eum inter Mendicantes connumerauerit.

36 Cōgregatio S. Hieronymi Iesuatorum cōmunicat in priuilegiis cū Ordinibus Mendicantium, vt testatur sup. allegatus *Roderic. ead. q. art. 4.* dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. sui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipsius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ex his illi super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tàm per eorum, quàm per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores suos, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantium Ordinibus concessa, eorum omniū, ac desuper, & tàm sub plūbo, quàm sub forma breuis confectarum literarum tenore, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habens ad ipsam Congregationē Iesuatorum, illius Fratres, domos Ecclesias, & loca quæcunq; de nouo, quoad ea, quæ eorū Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantū, auctoritate Apostolica, tenore præsentiū extēdit. Et ampliùs ipsos verè Mendicātes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & cōprehendi debere. Necnon omnia & singula Cōc. Trid. Decreta pro Mendicātibus huiusmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregationis huiusmodi eiusque Fratribus declarauit, & modificauit.

37 Ordo Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinū Mendicantium consecuti sunt per plurimos Sum. Pontif. vt testatur *Lau. de Peir. in Bullar.* eiusdem Religionis, vbi huiusmodi cōmunicationis priuilegia describit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini cōmunicationem prædictorum priuilegiorum cōcedentes, sunt *Sixtus IV. in Const. eiusd. Bull. Minimi.* quæ etiam habetur in *1. to. Bull. noui Laer. Cher. Cōst. 5. eiusd.* & Pius V. apud eūdem *Laer. to. 2. Const. 49. eiusd.* & *Iulius II. eod. tom. 1. Const. 10.* verba autem Bullæ Sixti IV. Constitutionem eamdem denotantia sunt. *Nec non vt omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S Francisci, cæteriq; Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti possetis, & valeretis, ac possent & valerent, indulsit, ac vobiscum super his opportunè dispensauit.* Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eisdem concessi, sunt. *Exponi siné nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula iam dudùm Apostolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis concessa priuilegia, & indulta, omnia, & singula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius professores, & domos, eorumq; Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiusmodi etiam sub Mēdicantium nomine comprehendi debeant, nec super præmissis, à quoquā molestari possint. Cum tamen (sicut eadem expositio subiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadam declaratione per Nos sub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expressis de causis factâ, præter S. Dominici, & S Frcāisci, ac Eremitarū S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inseri voluerimus: ac propterea facilè à quibusdam dubitari meritò posset, quòd si Ordinis Minimorum Fratres huiusmodi sub illis comprēdi voluissemus, Nos specialem etiam de illis mentionem omninò fecissemus. Quare nē super præmissis vnquàm dubitari contingat, ydem Fratres Nobis humiliter supplicare fecerunt, vt sibi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.* Præter supradictas communicationes adest recens communicatio, quam à S D. N. Vrbano VIII. ipsi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hic verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues in Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, & Apostolica Sede concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuersum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula, exquo vberrimi in eadem Dei Ecclesia fructus, ad ipsius Omnipotentis Dei laudem, & Christianæ Reipublicæ spirituale commodum, & vtilitatem ab ipsius Ordinis initio semper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipsius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuersos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi, ac eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes supplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiusdem Ordinis, Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac singula pri-

priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conſeruationes, declarationes, facultates, diſpoſitiones, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis inter ſe, & cum alijs Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiusque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus, alijsque Religioſis vtriuſque ſexus, eorumque Domibus, Monaſterijs, Eccleſijs, & locis Regularibus quibuſcunque per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Nos, & Apoſtolicam Sedem, ſub quibuſcunque verborum formis, & expreſſionibus in genere, vel in ſpecie, aut aliàs quomodolibet conceſſa, ac pluries confirmata cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ac ſingulas literas, tàm ſub plumbo, quàm in forma Breuis, aut alias deſuper confectas, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus; quatenùs tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, ſeù ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduerſentur, ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint, in eiſdem ſupplemus. Quocirca venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, alijsque locorum Ordinarijs quibuſcunque, necnon dilecto filio Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque fuerint requiſiti, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quandò opus fuerit & quotiès, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eaſdem plenum effectum earum ſortiri, illisque omnes quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam deſuper contrà præſentium tenorem ſub quouis prætextu, & cauſa, etiam defectu intentionis noſtræ per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri contingat, omninò ſemper in priſtinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quaſcunque, de quibus eis videbitur, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Non obſt. præmiſſ. ac piæ me. Bonif. Papæ VIII. etiam prædeceſſ. Noſtri de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad iudicium non trahatur; alijsq; Apoſt. Conſtitutionibus, & ordinationibus, & Ordinum prædictorum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet, etiam pluriès conceſſis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expreſsè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſsit, tenores huiuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogamus, contrarijs quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præſentes literas vbicunque opus eſſet, deferri, volumus, & pariter auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd illarum tranſumptis manu alicuius ex Secretarijs cuiuſuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commiſſarij, & ſucceſſorum, aut Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo officij alterius eorumdem, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeù Curiæ Eccleſiaſticæ munitis eadem prorſus fides in Iudicio, & extrà illud adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 28. Iunij 1624. Pont. Noſtri anno 1.

38. Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegijs Monachorum Camaldulenſium, & Fratrum Minorum ex ſpeciali conceſsione Clementis Septimi in Bulla, quæ incipit. *Religionis zelus*, edita anno Domini 1529. quinto nonas Iulij, ſub Dat. Viterbij, vt videre eſt apud. *Laert. Cherub. Bullar. nou. Conſtit. 2. d. Clementis* §. 9. ſub his verbis. *Nec non omnibus, & ſingulis priuilegijs, indultis, & gratijs Ordinis Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camalduleη. B. Romualdi, illiusque Eremitis, in genere, vel in ſpecie hactenùs conceſsis, & in poſterùm concedendis, & quibus ipſi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.*

39. Fratribus Tertij Ord. S. Franciſci, qui de Pœnitentia nuncupantur, Paulus II. priuilegia conceſſa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eiſdem Fratribus Ordinis Regnorũ Caſtellæ, Legionis, & Diœceſis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet cõceſſa extendit ad Fratres eiuſd. Ord. in Lõbardia cõmorãtes, ac ad alios Fratres Cong. Lõbardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem ſunt. *Excitat arcanum Noſtræ mentis ſingularis affectio, qua Religioſas perſonas Ordinis cuiuſcunq; deuotũ, & ſedulum Altiſſimo famulatũ exhibentes amplectimur: Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus perſonis alicuius Ord. conceſſa, ad alias quoq; eiuſd. Ord perſonas extendamus. Dudũ ſiquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædeceſſores Noſtri volentes, quòd Tertius Ordo Sancti Franciſci de Pœnitentia nuncupatus, in Regnis Caſtellæ, & Legionis*

ac Diœcesi Leodiensis felicioribus augeretur auspicijs, & Fratres ipsius Ordinis tantò salubriùs possent reddere vota sua, quantò potioribus essent gratijs, & indulgentijs à Sede Apostolica communiti, per suas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eisdem Fratribus concesserunt: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Visitatoris, & Ministri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuersis locis Lombardiæ, maximè in Sancta Maria de Pichitono, & de Vairano, ac de Piazano, nec non Sancti Saluatoris de Casalbutano Laudensis, & Cremonensis Diœcesis, & Sancti Donati extrà muros Comanos commorantium, ac sub obseruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Castellæ, & Legionis, & Leodiensis Diœcesis præfatis sic concessa ad ipsos Fratres, in dictis locis Lombardiæ, ad præsens commorantes, & quos inibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis, qui de nouo Congregationem ipsorum Fratrum praedictorum ingressi fuerint, extendere, & etiam eis concedere; ac aliàs super his opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœcesis huiusmodi cōcessa, prædicta ad eosdem Fratres in dictis locis Lombardiæ commorantes, præsentes, & futuros, ac alios Fratres eiusdem Ordinis, in Congregationem ipsorum Fratrum Lombardiae in posterùm ingredientes auctoritate Apostolica extendimus, & etiam concedimus per praesentes, sinè tamen praeiudicio Fratrum Regnorum, & Diœcesis praedictorum. Et insuper; quòd dicti Fratres dictae Congregationis omnibus gratijs, indulgentijs, libertatibus, exemptionibus, & priuilegijs Fratribus dicti Ordinis quomodocunque concessis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere possint, ac gaudeant, & vtantur, tenore praesentium etiam indulgemus. Non obstantibus felicis recordationis Ioannis Vigesimisecundi, & dicti Nicolai Quinti Summorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, illis præsertim, quibus cauetur expressè, nè Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregationem faciant; & alijs Cōstitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam nostrae extensionis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romae, apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae, millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo Kalendas Iunij; Pontificatus Nostri, anno quarto; refertur per *Antonium de Sill. in Complement. Tertij Ordin. Sancti Francisci de Pœnitentia Congreg. Lombard. priuil. 45.*

40 Patres Societatis Iesu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per speciale priuilegium ipsis concessum à Pio Quinto, vt refert *Roder. quæst. Regular. tomo 2. quæst. 32. art. 5.* cuius priuilegij verba ab ipso relata sunt. *Omnia, priuilegia, etiam speciali nota digna, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiae, peccatorum remissiones, gratiæ tàm spirituales, quàm temporales, literaeque Apostolicae etiam iustitiam, siue mixtim concernentia, etiam per modum extensionis, aut communicationis, aut aliàs concessa, seù concedenda à quibusuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorumque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriusque sexus personis, ac illorum Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, & Hospitalibus, & alijs pijs locis conceduntur Præposito, atque omnibus Societatis personis, Domibus, ac Collegijs, non solùm ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter.*

Aduertendum tamen est, cum *Collectore eiusdem Societatis, in Compend. priuileg. illius, fol. 209. par. 2. & sequens.* quod & refert idem *Rodericus proximè citato loco*, ad hoc, vt prædicta Societas Iesu; possit vti gratijs supradictis, & priuilegijs, opus est, nè instituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpositi Generalis, seù deputatarum personarum, refragentur.

Aduertit insuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ Societati concessæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnon, & quæ ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seù locis hactenùs concessa sunt, seù in posterùm conceduntur, Præposito Generali concessa intelliguntur, qui illa per se ipsum, vel alium, seù alios ab eo, vel eius commissione electos, seù eligendos quibuscunque personis de Societate, sub eiusdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota cōsueta, etiam simplicia emiserint, communicare liberè poterit.

Nec aliter cæteræ personæ Societatis, prædictis priuilegijs, facultatibus, & alijs præmissis vti, aut gaudere possunt; illorumque vsus, iuxtà Societatis institutum, Constitutiones, & morem, esse debet; prout concessit Gregorius Decimustertius. Qui posteà viuæ vocis oraculo concessit, vt prædicta communicatio Nouitijs etiam fieri possit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuersaliorem adinueni pro dicta Societate Iesu, *in lib. priuileg. eiusdem Societatis Romae impresso in Collegio Romano, pag. 137.* in his verbis ad præsentem materiam spectantibus. *Sanè dilectus Filius Euerardus Mercurianus Præpositus Generalis Societatis Iesu, tàm suo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiusmodi nominibus, Nobis nuper exposuit: Quòd licet gratiæ, immunitates, indulgentiae, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarumque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & praesertim fel. record. Pium Quintum prædecessores Nostros dictæ Societati fuerint communicata, & concessa; nihilominùs aliquandò circà illorum praxim, & vsum, seù modum, & formam eisdem vtendi; propter instituti ipsius Societatis ab alijs praedictis Religionibus diuersitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiusmodi omninò submouere volentes; Praepositum prædictum, ac omnes alias, & singulas*

personas

personas Societatis huiusmodi, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendū harū serie absoluentes, et absolutos fore censentes; necnō immunitatū, indulgētiarū, gratiarū, et priuilegiorū huiusmodi, ac literarū dd. prædecessorū desuper confectarū tenores pro expressis habētes, supplicationibus prædicti Euerardi Præpositi, eisdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore existens Præpositus, & Societas huiusmodi omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentijs, remissionibus, gratijs, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarumque Religionum Ordinibus, Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monasterijs, Domibus, Ecclesijs, Confraternitatibus, Hospitalibus, & alijs pijs locis, ac personis, tàm Secularibus, quàm Regularibus hactenùs concessis, & in futurum concedendis, ac Præposito, Societatique prædictis; necnon eius Domibus, Collegijs, locis, & personis, vbique terrarum constitutis, communiter, vel diuisim, Apostolica, seù delegata auctoritate; vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad instar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, seù aliàs quomodolibet concessis, iuxtà Societatis huiusmodi instituti rationem, Constitutiones; ritus, mores, vsus, consuetudines; normas, obseruationes, & procedendi modum, in prædictis Societatis Domibus, Collegijs, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Disputationibus, Cæremonijs, & alijs cuiuscunque generis actibus publicis, & priuatis: ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere; & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quòdque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ huiusmodi; necnon, & ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seù locis hactenùs concessa, seù in posterùm cōcedenda prædicto, & pro tempore existenti Præposito Generali Societatis huiusmodi concessa esse intelligantur. Qui illa per se ipsum; vel alium, seù alios ab eo, vel de eius commissione electos, seù eligendos quibuscunque locis, & personis dictæ Societatis, sub eiusdem Societatis obedientia, emissis tribus votibus, etiam simplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat: Nec aliter cæteræ personæ dictæ Societatis, prædictis priuilegijs, facultatibus, & alijs præmissis, aut aliquo eorum, nisi par Generalem Præpositum, & de eius beneplacito, aut per alium, seù alios de eius commissione electos, vt præmissum est, vti, aut gaudere possint. Et insuper, quòd omnia priuilegia, aliaque præmissa aliarum Religionum Capitulis, siuè Conuentibus, aut Congregationibus, tàm in celebrandis, quibusuis contractibus, quàm in quibuscunque alijs actibus, tàm publicis, quàm priuatis, per eiusmodi Capitula, siuè Conuentus exerceri solitis, hactenùs concessa, & in posterum concedenda, Congregationibus Societatis prædictæ, eiusque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxàt, qui more Societatis prædictæ, & secundùm eius constitutiones, & statuta, regimen, & administrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere solent; eiusmodi sunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuersis Prouincijs conueniunt; in vniuersali autem totius Societatis administratione Generalis Præpositus, cum suis Assistentibus; in rebus verò, & negotijs Domorum, & Collegiorum tractandis, Præpositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, & Procuratores, seruato in eiusmodi Congregationibus peculiari, ac proprio dictæ Societatis procedendi modo, concessa esse, intelligantur; ac eo modo per Præpositum, & Societatem huiusmodi, in quibuscunque Domibus, Collegijs, & locis, vbique terrarum obseruari, & ad praxim, ad vsum plenè, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Nè quis autem Apostolicorum indultorum, prætextu Regularem, ac exemplarem instituti prædictæ Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conseruari volumus, dissoluere, aut relaxare præsumat: non esse, nec fore mentis nostræ, aut Sedis Apostolicæ, vt personæ Societatis, absque expressa Superiorum eiusdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatæ, Confessionalibus, aut alijs quibuscunque Apostolicis indultis, siuè communitatibus, siuè priuatis personis, siuè pijs locis, aut quomodocunque aliter hactenùs concessæ sunt, aut in posterùm concedentur, etiam si in illis expressè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiusmodi facultatibus, vti possint. Si quandò autem vsus aliquarum ex præfatis facultatibus, personis de dicta Societate, ab eidem Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, nisi intrà numerum eorum, qui ad confessiones personarum eiusdem Domus, aut Collegij audiendas deputati sunt, Confessarium eligere, nisi ratione itineris, aut alia de causa ab eisdem Superioribus alijs Confessarijs, intrà, aut extrà Societatem confitendi facultas, ad id specialiter daretur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus, statuimus, & ordinamus; secusque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Insuper Præpositi inferiores possunt de licentia Præpositi Generalis, communicare quibusuis de Societate gratias sibi communicatas per Præpositum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in *Compendio priuilegiorum dictæ Societatis Iesu, verbo, communicatio*, §. 1.

Præterea, communicatio priuilegiorum, quam Societas Iesu habet cum alijs Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata sunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenùs concessum est, aut in posterùm concedetur, id omne motuproprio, & ex certa scientia ipsis Patribus concessum etiam censendum est, vt habetur in *Compend. priuil. dictæ Societatis Iesu, verbo communicatio*, §. 6.

Postremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes sunt personæ Societatis Iesu, vt refertur in eodem *Compendio, eodem verbo, communicatio*, §. 7.

41 Fratres Ioannis Dei, habent communicationem omnium exemptionum, priuilegiorum concessorū

Archi-

Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio Decimoquarto, cuius diploma modò impressum, & auctoritate S.D.N. Vrbani Octaui confirmatum, & roboratum hic apponitur, maximè cùm inter Constitutiones eiusdem Gregorij nondùm impressum habeatur.

GREGORIVS XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quae in Hospitalibus, praesertim in hac Alma Vrbe erectis, & institutis, ex pijs Christifidelium eleemosynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de caetero, si fieri poterit, exercendum ipsi Christifideles, necnon Superiores, & alij Ministri, & Officiales Hospitalis nouiter in ipsa Vrbe erecti, & instituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus seruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiusmodi inibi etiam exercentes incitentur, non solùm hususque per Romanos Pontifices ipsi nouiter erecto Hospitali, & ab eo etiam extrà Vrbem alijs Hospitalibus institutis concessa confirmare, sed etiam maiora, quae adhùc non eis, sed alijs Hospitalibus ipsius Vrbis anteà institutis, & eorum Superioribus, & Ministris, ac alijs Officialibus, & seruitoribus, per ipsos Pontifices concessa sunt, eidem sic instituto, & ab eo dependentibus Hospitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Cùm autem in Ecclesia Sancti Ioannis Colanitì in Insula de Vrbe, vnum Hospitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apostolica nouiter erectum, & institutum sit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede designatum habitum deferunt, & sub habitu professionem emittunt Regularem, ac sub Regula Sancti Augustini Altissimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes recipiuntur, eisque in eorum infirmitatibus per ipsos Maiorem, & alios Confratres praedictos, necessaria cùm omni, qua ipsi possunt, charitate, & pietate eleemosynas quotidie à Christifidelibus pro ipsis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo ministrantur: Ideòque Nos ipsum Hospitale, ac alia ab eo dependentia Hospitalia, & eorum Superiores, & alios Ministros, ac Officiales, vt huiusmodi charitatis, & pijs operibus exercendis, non solùm ipsi continuent, sed maiora, si fieri poterunt, exercere studeant, specialibus fauoribus, & gratijs decorare, & prosequi volentes, ac eos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & poenis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium duntaxàt consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motuproprio, non ad ipsius Maioris, & aliorum Confratrum praefatorum, Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, ac ex certa etiam Nostra scientia, omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta, à felic. record. Pio Quinto, & Gregorio Decimotertio, à Sixto Quinto, Romanis Pontificibus; dicto in dicta Vrbe instituto Hospitali, ac Maiori, & alijs Confratribus praefatis, alijs Hospitalibus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, ac alijs personis dictorum Hospitalium, & cuiuslibet eorum, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, concessa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, ac illis perpetuae firmitatis robur adijcimus. Et insuper omnia, & singula tàm spiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatesque, & indulgentias, etiam plenarias, aliaque indulta à supradictis, & alijs quibusuis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, per eorum tàm sub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum solam signaturam Sancti Spiritus, & alijs Hospitalibus dictae Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, & Ministris, ac Offisialibus, & personis quomodolibet concessa, quorum omnium tenores, ac si de verbo, ad verbum insererentur praesentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ipsi Hospitali Ioannis Dei, ac alijs Hospitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet institutis, & eorum Maiori praefato, vel Superiori, ac alijs Confratribus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis; alijsque ipsorum Hospitalium personis, specialiter, & expressè, ac si ea omnia alijs Hospitalibus, & alijs praefatis concessa per ipsos Romanos Pontifices, ipsi Hospitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & alijs huiusmodi concessa eisdem auctoritate, & tenore communicemus, ac perpetuò concedimus, itaut ipsa Ioannis Dei, & alia Hospitalia praefata, ac eorum Superior, & alij praedictis illis omnibus pariformiter, & aeque principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et insuper eidem Maiori Confratri dicti Hospitalis Ioannis Dei in Vrbe instituti, nunc & pro tempore existenti, vt quaecunque alia Hospitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore instituta, & instituenda, eorumque Rectores, & Gubernatores, ac Ministros, & Officiales dicto Hospitali Ioannis Dei in Vrbe instituto aggregare, ac omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatesque, & indulgentias, aliaque indulta ei, & dicto Hospitali Ioannis Dei, ac alijs ab eo dependentibus Hospitalibus, & personis per Nos communicata, & concessa, communicare, ac concedere, liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & sic per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Venerabilibus Fratribus Patriarchae Alexandrino, & Episcopo Amerin. ac dilecto filio Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, per praesentes Motu simili committimus, & mandamus, quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seù alios, praesentes literas, & in eis contenta quaecunque, dùm, & quandò, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum supradictorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti; solemniter publicantes, eisque praemissis, efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant, auctoritate Nostra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegijs, exemptionibus, facultatibus, gratijs, & indultis, ac praesentibus

literis,

literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eaque omnia firmiter obſeruari, non permittentes eos deſuper per quoſcunque quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliaque oportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, & fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris Noſtri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Iudicium non trahatur, ac quibuſuis alijs Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, irritantibuſque, & alijs decretis, ac clauſulis, etiam motu proprio conceſſis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi, ac de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxàt, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, ſeu copijs etiam impreſſis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in Iudicio, & extrà, ac vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die decimanona Aprilis, 1591. Pontificatus Noſtri anno primo.

M. Veſtrius Barbianus.

42 Clerici Theatini gaudent priuilegijs Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommaſcha, & Societatis Ieſu, per ſpecialem Bullam, & priuilegium Clemẽtis Septimi, quod incipit. *Dudùm pro parte veſtra,* ſub Datum Bononiæ, die ſeptima Martij, 1533. ità habetur in *Conſtitut.* 38. dicti Clementis Septimi, §. 12. *Bullarij nou. Laertij Cherub. tomo* 1. in his verbis. *Ac inſuper vobis, quòd omnibus, & ſingulis priuilegijs, indulgentijs, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, quorumuis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenùs quomodolibet conceſſis, & in poſterùm concedendis, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, & in genere, etiam communicatiuè conceſſa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum ſortiri debere decernimus, & declaramus.*

Habet inſuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuæ vocis oraculo eiſdem Ordinibus conceſſorum, vt affirmat *Alexander Peregrinus, prima parte Compendij priuileg. eiuſdem, tit. communicatio, §.* 1.

Prætereà Præpoſiti Inferiores prædictæ Congregationis, vt teſtatur *Peregrinus eodem loco, §.* 3. de licentia Patris Generalis, poſſunt communicare quibuſuis Profeſſis illius Congregationis gratias ſibi communicatas à Generalibus.

Inſuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Profeſſo, ex eodem *Peregr. loco citato, §.*4. communicari poteſt facultas abſoluendi externos; & hoc probat auctoritate *Henriquez, libro 7. cap.* 22. *num.* 7. qui allegat *Claud. verb. communio, §.* 5. *& Bernar. verb. gratia, §.* 3. *Felician. in tract. de cenſur. tit. de priuileg. cap.* 15. *Horat. Mandoſ. de priuil. ad inſtar, gloſ.* 2. *in fin. & gloſ.* 7. *num.* 36.

Prætereà, Patres huius Congregationis, teſte eodem *Peregr. loco citato, §.* 5. Participes ſunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quorumcunque ſpiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum alijs Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommaſcha retinẽt communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex *Bulla* Pauli Quinti, quæ incipit. *Ex quo Diuina Maieſtas, tomo* 3. *Bullarij noui Laertij Cherub. conſtit.* 37. §. 1. ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die nona Nouembris, 1607. anno tertio ſui Pontificatus, in his verbis. *Cùm itaque ſicut accepimus dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaſchæ, alias Sancti Maioli nuncupatorum, fortiores, quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Eccleſiæ Caſtris appareant, vt Clerici Cõgregationis huiuſmodi, eò feruentiùs adhuc pugnare ſtudeant, quò maioribus ſe viderint ſpiritualibus gratijs fore munitos, ipſos, & eorum quemlibet, à quibuſuis excommunicationis, &c. cenſentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias ijſdem Congregationi, & Clericis hactenùs quomodolibet conceſſa, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæteraſque gratias, præeminentias, & indulta cuiuſuis generis exiſtentia ſpiritualia, & temporalia, qualiacunque illa ſint (excepta tamen exemptione à iuriſ-*

à iurisdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium, Ordinum Congregationibus, eorumque possessoribus, ac eorum Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, & Regularibus locis, necnon dilectis Filijs earumdem Religionis, & Congregationum Generalibus, Praepositis, Superioribus, Praelatis, & Capitulis, tàm Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitijs, Conuersis, Donatis, ac quibusuis eorum, & earum personis, in quibuscunque Mundi partibus existentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, seù per Nos, & Successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concessa sunt, & conceduntur, ac quibus singulę Congregationes praedictae, eorumque Monasteria, Ecclesiae, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & personae huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum concessionum tenores praesentibus pro expressis habentes, ac si de verbo ad verbum insererentur, etiam si talia sint, & forent, quae specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seù particularem insertionem (quatenùs sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduersentur) ad eamdem Congregationem Sommascham, seù Sancti Maioli, ac singulos illius Conuentus, illorumque Superiores, Praepositos, Praelatos, & quascunque personas, auctoritate, & tenore praedictis, perpetuò extendimus, illaque eis communicamus, & denouo concedimus, & suffragari volumus, & declaramus.

44 Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegijs Theatinorum, ex diplomate Gregorij Decimiquarti, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, die decimaoctaua Februarij, 1591. Pontificatus sui anno primo, in hoc tenore. *Romanus Pontifex, personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, praesertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorũ Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipsi cupiant pro illorum Cõgregationis augmento, vt ipsi in via Domini, sub suaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere possint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tàm spirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, concessa, eorum Congregationi huiusmodi concedi, Nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenùs eorum desiderio huiusmodi annuere, aliàsque in praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.*

45 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, habẽt communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, vt habetur in *Constitutione quinta* Pauli Tertij, quæ incipit. *Dudùm felicis recordationis*, edita anno 1535. octauo kalendas Augusti, Pontificatus sui, anno primo, sub Datum Romæ, apud Sanctum Marcum; ità habetur in *Bullario Laertij Cherub. tomo* 1. §. 12. sub his verbis. *Necnon, vt omnibus, & singulis priuilegijs, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, concessionibus, & gratijs spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personae, & loca eorum, quorum tenores, praesentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus; itàut literae Apostolicae super eisdem priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratijs eisdem concessis, vel pro tempore concedendis (mutatis dumtaxàt nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum vestrum expediri possint, perindè, ac si omnia illa, & singula, non solùm per clausulas generales, sed per eorum tenorem, de verbo ad verbum, expressionem, & insertionem, fuissent; Vos, personae, & loca vestra, vti, potiri, & gaudere possitis. Vobis per has nostras literas, tenore praesentium, ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.*

46 Clerici Regulares Ministrantes Infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tàm Mendicantibus, quàm non Mendicantibus concessorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem *Bullã* Gregorij Decimiquarti, sub Datum Romę, apud Sanctum Marcum, anno Domini 1591. vndecimo Kalendas Octobris, Pontificatus sui primo, vt ex verbis, §. 26. manifestè colligitur, & sunt, quæ sequuntur. *Necnon etiam, eidem Camillo, & socijs, ac pro tempore existentibus Praefectis Generalibus, alijsque omnibus, & singulis personis dictae Congregationis, vt omnibus, & singulis quibuscunque, etiã speciali nota dignis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, indulgentijs, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, praerogatiuis, concessionibus, & gratijs quorumuis, etiam Cistercien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Iesu. & Canonicis Congregationis Lateranensis, ac quibuscunque alijs Clericis Regularibus, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & personis, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Sedem praefatam quomodolibet concessis; quae tamen sunt in vsu, nec sub vllis reuocationibus comprehensa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipsius Congregationis Regularibus institutis contraria, & quibus illi, tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remissiones, & iniunctarum poenitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere possunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes esse possint, & debeant pariformiter, & equè principaliter, absque vlla prorsus differentia; perindè ac si Congregationi, Praefectis, Socijs, ac personis, & eorum Domibus, & Ecclesijs, vel Orato-*

rijs

rijs huiuſmodi nominatim, & ſpecialiter, ac generaliter conceſſa fuiſſent. Idem habetur apud *Hieronymū à Sorbo, in Additionibus ad Compendium Mendicantiū, tit. communicatio priuileg.* & apud *Eman. Roderic. tom. 1. quaeſt. Reg. quaſt. 55. art. 11.*

47 Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum Piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatū, libertatum, facultatum, & indultorum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorumque Superioribus, Profeſſoribus, Eccleſijs, Monaſterijs, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, per quoſcunque Romanos Pontifices in genere, vel in ſpecie, tàm coniunctim, quàm diuiſim conceſſorum; dummodò ſint in vſu, & non ſint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis non repugnent, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed æquè, & pariformiter; perindè ac ſi prædictæ Congregationi nominatim, & in ſpecie conceſſa fuiſſent; ità habetur in *Bulla* Gregorij Decimiquinti, ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die decimaquinta Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ eſt *quinta Conſtitutio eiuſdem, in libello priuileg. eius Congreg.*

48 Fratres Sancti Antonij Viennen. Ordinis Sancti Auguſtini, multis potiuntur priuilegijs, & gratijs, præcipuè omnibus indultis, & immunitatibus aliis Ordinibus conceſſis per ſpeciales Bullas Vrbani Quarti, Gregorii Decimi, Benedicti XI. Nicolai Quarti, Martini V. Calixti Tertii, Pii Secundi, Sixti IV. Alexandri VI. Iulii Secundi, & aliorum Summorum Pontificum, vt in *Authentico Libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis*, videri poteſt, & quòd ſupradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias teſtatur *Bulla ſecunda in Ordine*, Clementis Septimi, *tomo primo, Bullary noui Laertij Cherubini*, quæ incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. ſexto Kalendas Decembris, Pontificatus ſui, anno primo.

49 His poſitis dubitari poteſt, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi reſpondeo, quòd Sixtus Quartus, (vt colligitur ex *Libro Monum Ordin impreſſ. 1. fol. 66. & in 2. fol. 148. conc. 362*) ſtatuit, quòd Monaſteria, & loca Monialium Sanctæ Claræ, & Sancti Dominici, eorumque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriuſque ſexus Tertii Ordinis, de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis ſpiritualibus, & temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Profeſſoribus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuerſis, ſeù aliis quomodolibet per Prædeceſſores ſuos, aut per ipſummet Sixtum hactenùs conceſſis, & in poſterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenùs earum ſexui, & ſtatui non contradicant) liberè, & licitè vti poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia prorsùs, & ſinè vlla differentia, ac ſi eiſdem Monaſteriis, locis, & perſonis prædictis, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſsè. Idem affirmat *Miranda to. 2. Manual. Prælat. quaeſt. 46. art. 2.* circà quam communicationem notandum eſt cum *Roderic. quaſt. Regular. tom. 1. quaſt. 55. art. 13.* quòd in ea ſolùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipſis Monialibus, per Sixtum Quartum; non autem concedenda per Succeſſores Sixti Quarti. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum eſt.

Nam Bonifacius Octauus, (prout habetur in *Compend. priuileg. Mendicant. in verb. Moniales, §. 4.*) ſtatuit quòd ſi quæcùque Moniales commiſſæ fuerint gubernationi Fratrum Minorum, virtute alicuius Indulti Apoſtolici, Moniales ſic commiſſæ gaudeant priuilegiis conceſſis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum eſt Moniales Sanctæ Claræ virtute Indulti Apoſtolici commiſſas fuiſſe gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens Septimus, ſub Annulo Piſcatoris, die trigeſima Maii, anno Domini milleſimo, quingenteſimo vigeſimo, Pontificatus ſui anno ſecundo, prout refert *Chriſtophorus à capite Fontium, apud Rodericum quaſt. Regular. tom. 1. quaſt. 55. artic. 1. & art. 13.* omnia priuilegia conceſſa, & cōcedenda, quibuſcunq; Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, ſicut indulſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ, ità etiam indulſiſſe Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo Decimus eis conceſſit omnia priuilegia cōceſſa, & cōcedenda Ordini Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per *Eman. Roder. quaſt. Regular. tom. 1. quaſt. 55. artic. 1. & artic. 13.*

Moniales etiam noſtri Ordinis Vallis Vmbroſæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi noſtræ conceſſis, vt manifeſtè conſtat ex memorabili priuilegio Iulii Secundi, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iuli, Pontificatus ſui anno quarto, cuius tenor videatur in fine huius *Primi Tomi*; idipſum habetur in *Bulla* Eugenii Quarti, eidem memorabili priuilegio Iulii Secundi inſerta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Cōceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X. qui Motu proprio, & ex certa ſciētia cōceſſit Monialibus Sāctæ, & immaculatæ Conceptionis Glorioſæ Virhinis Mariæ, ſub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, conceſſionibus, prærogatiuis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis ſpiritualibus, & temporalibus per ipſum Leonem, & Sedem Apoſtolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ, & Sororibus Tertii Ordinis Sancti Franciſci quomodolibet conceſſis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiuſmodi de iure, vel priuilegio, aut conſuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, ſeù vti, potiri, & gaudere quomodolibet

dolibet poterunt in futurum (quæ omnia pro expressis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in supradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsis cōcessa fuissent: sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, seu delegatos in foro contentioso, ac per quoscunque Confessores suos in foro conscientiæ, dùm, & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex *Eman. Roderic. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 55. art. 15. & Mirand. Manual. Prælatorum tomo secundo, quæst. 46. art. 2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegijs Ordinis Minorum, per indultum Leonis X. qui concessit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd possint gaudere, & potiri omnibus, & singulis priuilegijs, gratijs, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, sub quibuscunque verborum formis, concessis, & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ, super quo dat Conseruatores, vt per *Mirand. loco citato.*

Et Innocentius Octauus extendit, seu communicauit gratias, & indulta concessa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qui viuunt in particulari, vt in *libro Monument. Ordinum, 1. impress. fol. 44. & in 2. fol. 69. conc. 146. & in suppl. fol. 100. conc. 375.* Quæ concessio, etsi vnum præsupponat, aliud tamen determinat; præsupponit namque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre est in Bulla Sixti Quarti, in qua vtriusque sexus Tertij Ordinis personis concedit Summus Pontifex, quidquid concessum est Ordini Eremitarum Sancti Augustini, necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apostolica Sede, vt habetur in *dicto libro Monument. Ordinum, in 1. impress. fol. 105. & in suppl. fol. 118. conc. 483.*

Illud verò, quod decernit, & statuit, est, quòd huiusmodi gratiæ, & facultates intelliguntur cōcessæ, etiam illis, qui viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti Quarti, quòd priuilegia, quæ inueniuntur concessa Tertiarijs Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari* extendantur, sicut extenduntur postea per Innocentium Octauum.

Sed addit, dicens. Quoad Tertiarios vtriusque sexus (quidquid sit de temporibus retroactis) in præsenti sunt in triplici differentia, prout Leo Decimus in Concilio Lateranensi distinxit, & habetur in *Supplemento Ordinis, fol. 26. conc. 86. & 87.*

Primi sunt viuentes collegialiter, & isti gaudēt priuilegijs, sicut Fratres Mendicantes, absque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In secundo gradu sunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum gestantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, nisi in his, quibus expressè diceret Papa, quòd solùm concedit pro viuentibus in Congregatione; saltèm post Innocentium Octauum. Nam de concessis vsque ad suà tempora cum tali expressione, vel restrictione ipse Innocentius omnes parificauit.

Vltimi sunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus speciebus distincti. Et isti de omnibus indulgentijs Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranense, non fuerunt sibi sublata; ex quo habent omnia spiritualia, scilicet indulgentias: Concilium Lateranense, (prout refertur in *Supplemento, fol. 26. conc. 86.*) Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis in proprijs domibus habitantes, valeant sepulturam eligere, vbi voluerint, & quòd die Paschatis tantùm Eucharistiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Ecclesiastica Sacramenta (pœnitentiæ Sacramento dumtaxàt excepto) à proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro seculari coram Iudicibus secularibus conueniri possint: & insuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in proprijs domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Ecclesijs Ordinum, quorum sunt Tertiarij; si causam dederint Interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quomodolibet præstiterint.

Quibus ex mente Collectoris, potest addi alia differentia, illarum Tertiariarum, scilicet, quæ cum Claustralibus habitant. Ipsæ enim secundùm determinationem Leonis X. de qua in *Supplemento, fol. 26. conc. 87.* gaudent priuilegijs, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertij. Ex quibus ipse Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio Canonis, *Si quis suadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apostolica. Et aie hanc esse Doctorum sententiam, & esse notandum, quia multoties non aduertitur circà tale priuilegium.

Aduertendum tamen est, quòd multa inueniuntur concessa Tertiariis sub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre est ex literis Apostolicis, super hoc emanatis, de quibus non est ambigendum, quòd gaudeant etiam postquàm ab obedientia obseruantiæ sunt separati: vt sunt Moniales Tertii Ordinis, quæ post Pium V. se Ordinariis subdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum se abstraxerunt, quæ non obstante recessu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla sit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de similibus enim, siuè connexis idem est iudicium, *cap. inter cæteras, de rescript. cap. trāslato, de constit. cap. in causa, de re iudic.* & vbicunque est eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *l. illud, ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVAE-

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, siuè Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siuè loco, aut personæ particulari concessa sunt.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui speciali illius Religionis loco, vel Conuentui concessa. Sed limita, vt num. 4. 5. 6.*

2 *Priuilegia cōcessa Religiosis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religiosos eiusdem, vel alterius Ordinis.*

3 *Sedes Apostolica ex iustissimis causis, sæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantijs eximit, & cum eis dispensat.*

4 *Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ concessa non cōmunicantur cæteris Ecclesijs, tàm eiusdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter concessum.*

5 *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset.*

6 *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur, & num. 7.*

7 *An priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis extendatur ad aliam eiusdem Religionis.*

8 *Priuilegia tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monasterijs, locis, & personis Ordinis.*

ANtequàm ad materiam deueniamus duximus aduertendum, Bullâ pro Canon. Regul. Lateran. quam præced. *Quæst. nu. 1.* inserendâ promisimus, opportuniorem existimasse pro materia *Quæst. 3. nu. 1. Disp. seq.* 18 & ibi videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam cōmunicare concessiones, & priuilegia alicui speciali loco, aut Conuentui eiusdem Religionis concessa.

Hæc assertio probatur ex priuilegio concesso ab Alexandro Sexto, Congregationi Sanctæ Iustinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus sui anno nono, & ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ extenso, ac de verbo ad verbum concesso à Iulio Secundo, anno Domini 1507. Idibus Iulii, Pontificatus sui anno quarto, vbi voluit vt cuiusuis particularis Monasterii communia sint, & ad illa extendantur, prout ipse Summus Pontifex per eamdem Constitutionem extendit, quandò ipsa priuilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire possunt.

Idem habetur ex priuilegio cōcesso à Pio Quarto, Ordini Diui Hieronymi in Hispania, quarto kalendas Augusti, Pontificatus sui anno sexto, vbi dicitur, quòd ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, singulis, & cuiuis Monasterio per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores, ac per se, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie concessa ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tàm virorum, quàm mulierum, quibus in specie concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant, ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possint, & deberent, perinde, ac si eis specialiter concessa fuissent, auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illaque inter omnia, tàm virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis, in omnibus, & singulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extensio priuilegiorum*.

Ex quo Indulto constat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & personis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monasterijs eiusdem Ordinis concessorum: etiam ijs Monasterijs, quibus in specie priuilegia ipsa concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionum, & indultorum prædictorum aliàs suberant; adeò quòd omnia, & singula Monasteria gaudent priuilegijs, & gratijs cuilibet Monasterio in particulari impartitis.

Quæ concessio extenditur ad omnes, & singulas Monachorum Congregationes, cæterosque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis Sancti Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui simile obtinent priuilegium, non solùm concessa, sed etiam in posterum concedenda; clarè constat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere possunt in omnibus suis domibus, ac Conuentibus particularibus concessionibus, ac gratijs alicui ipsius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, siuè loco speciali indultis.

2 Est autem hic aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pii Quarti, solùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monasteriis, omnibus, & singulis eiusdem Ordinis Monasteriis concessa censeantur, non est intelligendum, nisi in casu, in quo ibi est sermo; cùm maximè iuris terminos excedat: & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia concessa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipsiusmet Ordinis Religiosos; non erit censendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus alijs Religiosis communicari.

Tùm quia Leo Decimus declarauit concessionem

nem Iulij Secundi, Fratribus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini factam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres priuilegijs generaliter concessis Congregationibus, & personis, & locis Congregationum, vel Ordinis concessis, vt habetur in *Supplemento*, *folio quinquagesimonono, conceß.* 157. quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla absurda, atque inconuenientia sequerentur, at omnis Religionum obseruantia funditus euertetur.

3 Sæpè enim Sedes Apostolica ex iustissimis causis aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantijs eximit, & cùm eis dispensat; si autem prædictum priuilegium dicto Ordini Diui Hieronymi concessum, de indultis particularibus Religiosis, intelligendum esset, cæteri Regulares, etiam in quibus eædem rationes, & causæ non habent locum, allegarent pro seipsis dispensationem, ac exemptionem cum particularibus Religiosis factã æquè, ac si Sedes Apostolica ipsis specialiter indulsisset; quod esset maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum, ex *Roder. quæst Reg. tom. 1. q. 55. art. 18. vers. aduertendum tamen, Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. q. 46. art. 1. Ioan. de la Cruz, de statu Relig. lib. 2. cap. 4. dub. vnic. concl. 3. illat. 1.*

4 Ex quibus elici potest, quòd per priuilegium
communicationis generaliter concessum, Altaria
priuilegiata vni Ecclesiæ Regularium concessa nõ
communicantur cęteris Ecclesijs, tàm cæterorum,
quàm eiusdem Ordinis; licèt per priuilegia superiùs
adducta, concessa vni domui censeantur con-
5 cessa omnibus; Tùm quia in generali concessione
non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie
concessurus non esset, *reg. in generali. 81. de regul.*
6 *iur. in 6.* Tum etiã quia per priuilegium cõicationis
generaliter cõcessum, non cõicantur priuilegia
exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, vt dixit *Rota decis. 214. par. 2. Recent. & decis. 55. nu. 14. & 15. par. 1. Diuers.* & in vna *Valentina Decimarũ*, 28. *Nouembris* 1603. *coram Card. Lancellotto*, & in *Toletana* 16. *Nouembr.* 1605. *coram Iusto.* & in *vna Mediolanen.* 10. *April.* 1606. *corã Illustriß. D. Coccino Decano.*

At Altaria priuilegiata rarò cõceduntur à Sede Apostol. ergò, &c. Quod etiam patet ex cõmuni vsu, & stylo Curiæ, de quo testatur *Laur. de Peirin. in declarat. priuil. 8. à Paulo III. suo Ordin. Minim. conceß. nu. 2. tom. 2.* Ex quibus resoluitur dubitatio, quæ frequenter contingere solet: nimirùm, an priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis, extendatur etiam ad alias Prouincias eiusdem Religionis.

Nam si priuilegium conceditur determinato loco, vtpotè, pro tali Prouincia, tunc priuilegium valet pro illa sola, & non pro alijs, vt tradunt omnes *Iurista*, quos refert *Suar. de legib. lib. 8. cap. 26.* dicens seruandum esse tenorem priuilegij; pręsertim si priuilegium, ex parte materiæ, & obiecti statuat determinatũ locum. *Iason in l. beneficium, nu. 18. & 24. ff. de constit. Princip. Surd. decis. 274. ad fin. c. 1. & 2. de priuil. in 6. Rot. decis. 663. num. 2. par. 1. Recẽt.*

Et facit ad hoc, quòd priuilegium specialiter quibusdam concessum, vt diximus, generaliter obseruari non debet, *l. 3. in fin. C. de legib. l. ius singulare. ff. eod. Rota in Hispalen. decimarum, 20. Iulij, 1594. Mantic. impreß. apud eundem, decis. 284. nu. 5.* & sic in terminis nostræ dubitationis facit *tex.* valde notabilis, *in cap. cùm capella de priuil.* per quem *text.* disponitur, quòd priuilegium concessum vni Ecclesiæ, vel Prouinciæ, seù loco, nequit trahi ad aliam Ecclesiam, siuè Prouinciam, vel locum.

Non obstat si obijciatur, quòd in eadem Religione, licèt alterius Prouinciæ datur communicatio priuilegiorum, & quod vni Prouinciæ, concèditur, extenditur ad alias per communicationem; respondetur enim talem communicationem, non habere locũ in exorbitantibus, vt diximus, & quæ rarò conceduntur, vt est *Rotæ decis. 214. par. 2. Recentior. & decis. 55. num. 14. & 15. par. 2. Diuers.* & in *Valentina 28. Nouembr. 1603. coram Illustriß. Cardinali Lancellotto.* & in *Toletana 16. Nouembr. 1605. coram Iusto supracitato, num 6.*

Vnde (sicut diximus) si priuilegium loquatur in casu materiæ determinatæ, tunc ad illum casum solum, & non ad alium extendi potest; exempli gratia: si Papa concederet vesci lacticinijs, & ouis diebus prohibitis, in Hispania, non extenderetur tale priuilegium ad Italiam, & Galliam. Hanc sententiam tradunt communiter *Doctores per text. ex l. hoc modo, ff. de condit. & demonstr. Henriquez lib. 7. de Indulgent. cap. 14. & Azor. part. 1. instit. moral. lib. 5. cap. 22.*

8 Ex his etiam resolutum restat, priuilegia, quæ communicantur alicui Ordini, cõmunicari etiam omnibus Monasterijs, locis, & personis illius Ordinis; nam pro Ordinibus omnium Mendicantium, illorumque Ecclesijs, Monasteriis, domibus, & locis, singulisque personis adest priuilegiorum vniuersalis communicatio, tàm concessorum, quàm concedendorum per speciales literas Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI. Iulii II. Clementis VII. ita affirmat *Ioannes Baptista Confect. in Summar. priuil. cap. 5.* specialior autem eorumdem Mendicantium omnium, tàm concessorum, quàm concedendorum communicatio, edita fuit à Leone X. per sub Datum Romæ, apud S. Petrum, die 10. Decembris 1519. Pontificatus sui anno 7. quæ habetur apud *Ioan. Bapt. Confect. in Collect. lit. Apost. Bulla 18 eiusd. Leonis*, per hæc, quæ ad rẽ sequũtur verba. *Dudùm per Nos accepto, quòd Romani Pontifices Praedecessores Nostri aliqui ad Minorum, alij verò ad Eremitarum Sancti Augustini; alij ad Beatae Mariae de Monte Carmelo, reliqui ad Praedicatorum Ordinum Fratres, & domos, iuxtà ipsorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum singulis, nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tàm spiritualia, quàm temporalia, per diuersas ipsorum literas, respectiuè concesserunt. Nos ad singulos Ordines praedictos, singulasque ipsorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur indifferenter absque acceptione personarum, deuotionis affectum, æqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones,*

siones, praerogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tàm spiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa essent, quae Praedicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatae Mariae, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Ecclesijs, Oratorijs, & Ecclesias ipsas, & Oratoria, pro tempore visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus existerent, seù pro eorum manutentione, & ornatus contribuentibus, necnon Domibus, & Praesidentibus, non solùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribusque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuersis, Oblatis, & vtriusque sexus personis de Pœnitentia, seù Tertij habitus nuncupatis à dictis Praedecessoribus, aut à Nobis, ipsisque Successoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa fuerunt, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus praedictis, illorumque singulis Ecclesijs, Oratorijs, & Ecclesias, ac Oratoria visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus existerent, seù pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus Fratribus, etiam & Sororibus, vel Monialibus, Conuersis quoque, & Oblatis, ac vtriusque sexus personis, de Pœnitentia nuncupatis, & alijs singulorum Ordinum praedictorum, Motuproprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate, de Apostolicae auctoritatis plenitudine communicamus.

Itaque omnia, singulis praedictorum Ordinum personis, pariformiter communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis literis praedictis plenius continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præsertim duodecim Congregationum) vniuersaliter quoad Ecclesias, Monasteria, loca, & personas idem dicendum est, quòd de Mendicantibus hactenùs hic resolutum fuit est, cùm ipsi non Mendicantes, & præsertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & singulis, tàm concessis, quàm concedendis, priuilegijs, gratijs, & immunitatibus, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, per speciales Summorum Pontificum concessiones, & etiam vniuersales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij Quinti, de qua latiùs in *antecedenti Quæsito, num. 16.* 1

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegijs cum alijs Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus, habentibus.

SVMMARIVM.

1. *Regulares omnes, tàm ex iuris communis dispositione, quàm vigore priuilegiorum sunt exempti à datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tàm realibus, quàm personalibus.*
2. *Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in specie concessum.*
3. *Communicatio priuilegiorum pluriès fuit in Sacra Rota Romana, canonizata.*
4. *Exemptio generalis ab oneribus, in materia fauorabili concessa, comprehendit etiam onera realia.*
5. *Clausula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*
6. *Exemptio à solutione decimarum, cùm sit exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum non comprehenditur, nisi expressè dicatur.*

HAnc Quæstionem eleganter disputatam, & omnibus numeris absolutam habemus in vna *Bononien. exemptionis, vigesimaquinta Maij, 1618. coram Illustrissimo Cardinali Verospio*, in qua cùm hæc materia benè discutiatur; ideò illam in præsentiarum transcribendam esse, operepretium duxi.

CORAM ILLVSTRISSIMO, ET REVERENDISS. Domino Cardinali Verospio.

BONONIENSIS EXEMPTIONIS, Veneris 25. Maij, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononiens. super exemptionibus introducta, ad instantiam Canonicorum Regularium Lateranensium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumscriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis, & emptoribus, necnon subsidio triennali.

1 An ipsi sint ab alijs datijs, gabellis, vectigalibus, & oneribus tàm realibus, quàm personalibus exempti; Et Rotæ visum fuit affirmatiuè respondendum, cùm istis Regularibus, tàm ex iuris communis dispositione competat hæc exemptio. *Cap. quamquam de censibus, in sexto, cap. primo, de immunitate Eccles. in sexto. Clem. præsenti. eodem titulo, cap. primo, de decimis, cap. non minus, & cap. aduersus de immunitate Eccles. Cardin. in dicto cap. non minùs, eodem titulo. Abbas in cap. Innocamus, de censibus, numero quarto, & consilio decimotertio, parte secunda. Baldus in l. 1. numero nono, C. de contrah. empt. Bertazz. de gabellis, seù vectigal. §. septimo, princip. numero decimo*, & fuit dictum in *Coregien. gabellæ, coram Iusto, vigesimaseptima Nouembris*, 1602. & in *Valentina gabellæ, quarta Decembris*, 1595. *coram Cardinali Pamphilio*, & in *Brudusina gabellæ, decimatertia Februarij*, 1604. *coram Penia*.

2 Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio Quarto, sub Datum Florentiæ, vij. Kalendas Martij 1434. Motuproprio concessi Monachis Casinensibus, & per Sixtum Quartum Congregationi Lateranensi, necnon per Iulium Secundum Congregationi Sancti Saluatoris communicati, quæ communicatio idem operatur, ausi dictis Congregationibus fuisset in specie talis exemptio concessa. *Oldrad. cons. 300. numero octauo, & versiculo præsertim in facto, Bertrand. consilio 149. Illud est generale, nu-*

mero secundo, librro primo, in antiqu. Paris. consilio vigesimosecundo, numero quinto, libro quarto. Doctores communiter in l. 1. ff. de leg. 1. vbi *Ioannes* Crott. *numera decimotertio, versic. vltima conclusio, Iacobus de* Nigr. *numero quinto, & sexto, in fine. Roman. consilio 383. post numerum secundum. Natt. consilio 432. numero nono, & decimoquinto, libro 1. Crescent. decisione nona, numero quinto, versiculo secundo, quia de priuileg. Rota decisione 8. numero 5. parte 2. Diuers.*

Stantibus præsertim clausulis amplissimis, in eadem communicatione appositis. *Aym. consilio 294. numero primo. Roland. consilio sexagesimo, numero secundo, & sequent. Ioannes Crot. vbi supra, numero decimotertio, Iacobus de Nigr. ibidem, numero decimoquinta.*

3 Vnde pluriès dicta Communicatio fuit in Rota canonizata, videlicet in *Burgen. iurisdictionis Sancti Ioannis 20. Decembris*, 1596. *coram Orano*, & in *Burgen. Procurationum, nona Martij* 1598. *coram eodem.*

Nec potest controuerti priuilegium huiusmodi esse amplissimum, vti conceptum per verba ampliatiua, & generalissima, nimitùm ab omnibus gabellis, talijs, & datijs, collectis, impositionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque grauamine, quouis nomine censeatur: quæ verba sunt apta plenissimam exemptionem, quoad onerum collectarum, & impositionum species importare, *Ioannes Andreas in cap. Episcoporum, sub numero septimo. vbi Gemin. & Archid. de priuileg. in sexto.*

4 Nec valet dicere communicationem suffragari non posse, tanquàm expressè non facta mentione de exemptionibus ab oneribus realibus. Nam satis fuit generalis mentio, cùm simus in materia fauorabili. *Paris. consilio vigesimosecundo, numero quinto, & sequent. libro quarto, Decius consilio 113. numero quarto, & quinto, cum alijs suprà allegat.*

5 Tantò magis, quia fuerunt appositæ clausulæ *In omnibus, & per omnia, &c. & absque vlla prorsus differentia, &c. Ripa in l. prima, numero primo, de leg. 1. & ibi Scrib. Rota decisione octaua, numero quinto, parte secunda Diuers. Cresc. decis. 9. num. 5. de priuileg.*

6 Non obstat decisio allegata in *Valentina Decimarum*, 28. *Nouembris 1603. coram Illustriss. Lancellot.* Ibi enim de exemptione tractabatur à solutione decimarum, quæ tanquàm exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod secùs accidit in casu nostro, ex alleg.

Verùm quia non obstantibus dictis exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Bononiensis prætendebatur, istos Regulares in aliquibus casibus debere contribuere: Domini voluerũt hoc particulari dubio esse discutiendum

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contrà illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegijs.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia participantes per communicationem, possunt eis vti, etiam contrà illos, quibus principaliter concessa fuerunt.*

2 *Priuilegiatus contrà pariter priuilegiatum, quomodò vtatur priuilegio, ostenditur.*

3 *Familiares, & Donati Fratres, ac alij huiusmodi, quamuis communicent in priuilegijs, non tamen possunt eis vti contrà Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem.*

4 *Participantes priuilegiorum communicationem, possunt vti illis etiam tempore Interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem.*

1 NVlli dubium esse potest, participantes priuilegia per communicationem, posse eis vti, etiam contrà illos, quibus principaliter concessa fuerunt, per quorum communicationem ipsi gaudent prædictis priuilegijs. Ratio est, quia per talem communicationem facta sunt sibi propria, ac si ipsis principaliter concessa fuissent; nec potest dici, quòd ea habent dependenter ab alijs, & quomodocunque se gerant circà talia priuilegia, siuè eis vtantur, siuè non, non obstante vulgata Regu-
2 la, quòd priuilegiatus non potest vti suo priuilegio, contrà pariter priuilegiatum, *text. §. sed hac præsenti Auth. de Sanctis Episcopis, l. verum, §. vltimo, cum l. sequenti, ff. de minor.* tunc habet locum talis regula, quandò, verbi gratia, Canones concesserunt Ecclesijs, aut Monasterijs priuilegium; nam eo casu videtur, quòd obijci non possit aduersùs aliam Ecclesiam, aut Monasterium habens simile priuilegium, vt per *Roderic. quæst. Regul. tomo 1. quæst. 55. artic. 21.* non sic in casu nostro.

3 Secùs autem de illis, qui non sic specialiter, & independẽter communicant in talibus priuilegijs, vt sunt familiares, & donati Fratres, & alij huiusmodi. Hi enim, quamuis communicent in priuilegijs, non possunt tamen vti illis contrà Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. Quia quòd in fauorem ipsorum Fratrum principaliter concessum est, non debet in ipsorum odium retorqueri, iuxtà *text. in cap. quid per nouale, iuncta gloss. de verborum significatione.*

Ratio est, quia non ex æquo ipsi gaudent talibus priuilegijs, vt ipsi Fratres; vnde sicut diuersa est ratio, alia debet esse iuris dispositio. *arg. text. l. illud. ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verborum obligat.*

Vnde si Fratres perdiderint aliquod priuilegium, aut non vtantur, amittunt etiam ipsum familiares, & Donati prædicti, quia tales dependenter habent cõmunicationem priuilegiorum à Fratribus, ac pro-

ac propterea principale ceſſante; nimirùm fauore Fratrum, quorum intuitu tale priuilegium principaliter valebat; ceſſat & mirùs principale, & acceſſorium, ex *Bartol. l. 1. de legat. 1. per omnia exequata, & l. amiciſsimus, §. Lucius, Panormit. in cap. ex parte, de for. compet. ad finem, & Bald. in l. omnia, C. de Epiſcop & cler.* ità notat *Cordub. in annot. priuileg. verb. communicatio priuileg. vers. tandem*; vbi aduertit, quòd hæc notatio valet ad multa, & ad hoc, quòd ſecundùm priuilegia ſui Ordinis, ac ſuis Fratribus communicata ab alijs Religioſis, quòd v. g. poſſint non ſeruare Interdictum, in feſtiuitatibus ſuæ Religionis; etiam ſi ſit Interdictū poſitum ab illis alijs Religioſis; licèt talis non obſeruatio Interdicti ſit in eorum præiudicium, quia ex æquo, ac ſi illis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, communicata ſunt, & facta ſua independenter talia priuilegia; de qua re, videatur idem *Cordub. loco citato, verb. abſolutio quoad ſeculares, §. 19.* Vnde ſequitur id, quod ait *Corduba loco citato*, reſpectiuè ad ſuam Religionem, illud etiam eſſe dicendum de alijs Religionibus, quoad prædictorum priuilegiorum communicationem.

QVÆSITVM V.

Vtrùm quandò priuilegium conceditur ad inſtar alterius Religionis, vel vni conceſſum, alteri communicatur, ſi prius illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum cenſeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

SVMMARIVM.

1 *Doctores referuntur de hac quæſtione agentes.*

2 *Priuilegium quandò non per ſe, & principaliter communicatur alicui Religioni, non poteſt illa eo vti, niſi ſecundum modum, iuxtà quem eo vtitur principalis.*

3 *Priuilegium quandò communicatur directè, per ſe, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur.*

4 *Forma communicationis priuilegiorum, eſt attendenda.*

1 Hanc quæſtionem prolixè diſputant *Mandoſ. in tractatu de priuileg. ad inſtar, quæſt. 6. Roderic. quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 55. art. 19.* latè *Azeued conſ. 36 per tot. Suar. de leg. lib. 8. cap. 15. num. 5. cum ſeqq. & cap. 16. à num 11. D. Barboſ de clauſul. vſufrequen. clauſ. 5. num. 8. cum ſeqq. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

Ex quibus breuiter ſic diſtinguendum eſſe puto.

2 Vel enim communicatio ſit non per ſe, & principaliter, in quo caſu planum eſt, quòd non poteſt ille, cui communicatur priuilegium eo vti, niſi ſecundùm modum, iuxtà quem illo vtitur ipſe principalis, ex generali regula, *cap. tranſlato, de conſt. & cap. acceſſorium, de regul. iur. cum ſimilibus*; & ideò aucto, diminuto, vel reuocato priuilegio principali, ſequitur neceſſariò augeri, diminui, & reuocari priuilegium in perſona eorum, quibus cōmunicatum eſt, vt benè tradit *D. Barboſ. dicta clauſul. 5. num. 8.*

3 Aut verò priuilegium communicatur nō ſic dependenter, ſed directè per ſe, & æqualiter; itaut perſona, cui communicatur, eo vti poſſit eodem modo, quo prior poterat, vel ipſe poſſet, ſi primò, & per ſe ei fuiſſet conceſſum; quæ forma frequentiſſima eſt cōmunicationi priuilegiorū inter Religiones, vnius ſcilicet ad alteram, vt latè proſequitur *Roderic. dict quæſt. 55. à princ.* & in ijs terminis, regula eſt conſtituenda negatiua, quòd ſcilicet, aucto, vel diminuto, aut reuocato priuilegio principali non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in perſona eorum, quibus communicatur; ſicuti docet *D. Barboſ. dicta clauſula quinta, numero 9.*

Ratio eſt, quia vtrumque priuilegium, vt ſupponimus, ſtat per ſe, vt reipſa diſtinctum, ſolùmque apponitur particula, vel relatio ad aliud, ad terminandam ſignificationem verborum: cognita autem hac ſignificatione, & modo, & qualitate priuilegij ſic conceſſi, nulla manet dependentia vnius ab altero: & conſequenter ceſſat diſtinctio, dicto *cap. acceſſorium*, & locum habet Regula, *l. Papinianus exuli, ff. de minor.* ac procedit dictum *Roderic. dicto art. 19.* quòd in communicatione priuilegiorum, non communicatur non vſus; quia licèt Religio, cui primò conceſſa ſunt, illis non vtatur; & propter non vſum, ea amittat: adhuc tamen alia Religio vtitur, cui independenter communicata ſunt.

4 Declaranda tamen eſt proxima hæc reſolutio, vt procedat, niſi contrarium ex forma communicationis colligatur: quia ſcilicet facta eſt per modum cauſæ fiendæ, id eſt; in futurum, prout loquitur *Azeued dicto conſil. 36. num. 4.* quem refert *D. Barboſ. dicta clauſ. 5. num. 10.* quia ſcilicet, verba referuntur ad modum, ſecundùm quem prima Religio in futurum vtetur priuilegio; veluti, quia conceditur ſub illa forma (Concedo Societati Ieſu priuilegia, quibus, ſeu prout Mendicantes vtētur) conceſſio enim, ſeu gratia huiuſmodi dependet ab vſu Mendicantium, iuxtà *reg. text. in l. in delictis, §. ſi extraneus, ff. de noxalib. action.* quàm ad hoc induxit *D. Barboſ. cit. loc.*

QVAESITVM VI.

Vtrùm priuilegia odioſa, & pœnalia Abbatibus, & Religioſis vnius Congregationis conceſſa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religioſos alterius Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſiones, in quibus pœnæ ſunt conſtitutæ, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuilegia.*

2 *Statuta non communicantur.*
3 *Odia restringi fauores conuenit ampliari.*
4 *Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, sed tantùm gratias.*

1 RESpondeo negatiuè. Nàm vltrà quòd huiuſ-
modi conceſſiones, in quibus pœnæ ſunt cõ-
ſtitutæ, dici debent potiùs ſtatuta, quàm priuile-
2 gia: ſtatuta autem non communicantur.
Prætereà non eſt præſumendum, Summos Pon-
tifices, concedendo priuilegiorum communica-
tionem, voluiſſe alijs Religionibus, ipſis inuitis,
concedere id, quod eiſdem onus potiùs, quàm
3 fauorem allaturum eſſet: tùm quia odia reſtringi
fauores conuenit ampliari *regul. Odia, de regul. iur. in 6. & in cap. ſanè, de priuileg.* dicitur, priuilegia
eſſe reſtringenda; quòd intelligitur maximè de pri-
uilegijs odioſis. Neque poſſent Abbates, vt huiuſ-
modi priuilegia pœnalia, & odioſa, in quibus pœ-
næ ſtatutæ ſunt, in ſuis Conuentibus, vel Congre-
gationibus obſeruentur, efficere per ſolam priui-
legiorum communicationem, abſque ſpeciali Se-
dis Apoſtolicę conceſſione.
4 Quandò etenim Summi Pontifices alicui Con-
gregationi, ſiuè Ordini aliarum Religionum pri-
uilegia communicant, non intendunt communi-
care pœnas, ſed tantùm gratias, ac ea, quæ ſunt
ipſi Congregationi, ſiuè Ordini fauorabilia, eiuſ-
demque ſtatui, communique viuendi modo non
aduerſantur, vt ſunt nonnulla priuilegia alicui la-
xiori Religioni conceſſa, quæ ſtrictioris Regulari
obſeruantiæ maximè contrariantur.

Quapropter, etſi in indultu communicationis talis limitatio non apponatur; tamen ſemper erit intelligenda; nè quod in fauorem, ſeù commodum Congregationis alicuius eſt conceſſum, contrà ipſam, ſeù in ipſius incõmodum, & odium retorqueatur, contrà Regulam iuris, *in cap. quid nouale, iunct. gloſſ. de verb. ſignific. & cap. quod ob gratiam de Regul. iur. in 6.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm priuilegium conceſſum vni Religioni, ſi communicetur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodeſſe poſſit in aliquo talis communicatio ſecundæ.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, nõ exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet.*
2 *Referens eſt in ipſo relato.*
3 *Diſpoſitio referens reſtringitur, & limitatur ſecundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio.*
4 *Referens non probat, niſi conſtet de relato.*
5 *Priuilegij in communicatione, ſi exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat; eo tamen gaudet ſecundum, cui communicatum eſt.*
6 *Intellige vbi fieret ſpecifica, & certa mentio ab habente poteſtatem de nouo concedendi.*

1 QVandò priuilegij communicatio fit per verba
generalia non exprimendo illud, quod pri-
mum priuilegium, ad quod refertur, continebat;
tunc referens, tanquàm incertum, nihil omninò va-
let, iuxtà regulam *text. in authent. ſi quis in ali-
quo, C. de eden.* & quæ reſoluunt, aliàs ſic intelli-
gendi, *Azeued. conſilio 36. num. 2. Cabed. Luſitan.
deciſ. 95. numero nono, parte 2. Eraſmus à CoKier.
de iuriſd. Ordin. in exempt. par. 4. quæſt. 70. num. 6.*
prout illos ſic declarandos eſſe cenſet *D. Barboſ.
de clauſ. vſufrequen. clauſul. 5. num. 7. ſecundùm
Lugdunen. impreſſ.*
2 Ratio eſt, quia cùm referens ſit in ipſo relato, *l.
aſſe toto, ff. de hæred. inſtit.* cum ſimilibus, de qui-
bus *Peregrinus de fideicommiſſ. art. 16. num. 2. cum
ſeqq. Marſil. conſ. 247. numer. 3. Octau. Glorit. re-
ſpon. 1. par. 3. num. 137.* & diſpoſitio referens re-
3 ſtringatur, & limitetur ſecundùm priuilegia anti-
qua, ad quæ fit relatio, *Rota deciſ. 401. num. 6. par.
5. Diuerſ.*
4 Ideò nil mirùm, ſi referens non probat, niſi cõ-
ſtet de relato, vt concludit *Surd. conſil. 5. num. 57.*
quem refert *D. Barboſ. in reſponſo pro priuilegio à
S. D N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo, in verſ. ſed cùm
diſpoſitio.*
5 Si verò in communicatione priuilegij exprima-
tur illud, quod primum continebat; tunc licèt
priuilegium non appareat; eo tamen gaudet ſe-
cundum, cui communicatum eſt, ex *Felin. & Man-
doſ. in tractatu de priuileg. ad inſtar, quæſt. 5.* obſer-
uat benè explicans *Suar. de leg. libro octauo, cap. 15.
numero ſexto, & 7.* aduertens ex *Bald.* hoc caſu
magis abſolutum eſſe priuilegium, & pinguiùs
prouidere communicationem, quàm ſi priuile-
gium appareret; quia ſecundùm illud debet com-
municatio reſtringi, ex *Rota ſupra alleg.* & ità in ter-
minis concludit *D. Barboſ. dicta clauſula quinta,
numero 7.*
6 Intellige, vt procedat hæc reſolutio, vbi fie-
ret ſpecifica, & certa mentio eius, ad quod fit
relatio, ab habente poteſtatem denouo concedendi, ſicuti ex *Abbate, in cap. examinata, de confirmat. vtil. & Felinus in cap. ex parte, numero decimoquarto, verſic. ſerùs ſi ſit, de reſcript.* docet *Eraſm. à Cokier. dicta quæſtione 70. num. 6.* quem refert *D. Barboſ. dicta clauſula 5. numero 7. in fine.*

*

DISPVTA-

DISPVTATIO XVIII.

De Cofirmatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

Quæſit. 1. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an & quandò cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur.

Quæſit. 2. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

Quæſit. 3. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquandò, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

Quæſit. 4. Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegijs vnius Abbatiæ, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

Quæſit. 5. Vtrùm confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.

Quæſit. 6. Clauſulæ in priuilegijs, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat

QVÆSITVM PRIMVM.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum necnon Regularium, an, & quandò cenſeantur confirmata in forma communi, & ex certa ſcientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia conſtituatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio eſt iuris quæſiti corroboratio.*

2 *Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa ſcientia.*

3 *Confirmatio in forma communi, eſt quandò Pontifex de negotio non plenè inſtructus confirmat priuilegium in eo ſtatu, & prout anteà erat.*

4 *Confirmatio ex certa ſcientia eſt, quandò tenor priuilegij inſeritur in ipſa confirmatione, vel quandò conſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit.*

5 *Confirmatio nunquàm præſumitur facta ex certa ſcientia.*

6 *Confirmatio, vtrùm dicenda ſit in forma communi, vel ex certa ſcientia, quandò clauſula* (Ex certa ſcientia) *adijcitur, & tamen tenor priuilegij inſertus non eſt, diſſeritur.*

7 *Confirmatio ex certa ſcientia confirmat actum nullũ, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

8 *Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, ſed illum confirmat, prout anteà erat.*

1 Confirmatio communiter diffiniri ſolet, quòd ſit iuris quæſiti corroboratio, vt colligitur, ex *Dec. in rubr. de confirmat. vtil. à num. 6.* & ibi, *Bero. à num. 3. Cardin. Tuſch. tom. 2. ſlit. C. concluſ. 705. Cabed. Luſitan. deciſ. 1. num. 4. par. 2. Suar. de leg. lib. 8. cap. 18. nu. 2. D. Barboſ. in Collect. ad cap. cùm dilecta 4. num. 8. de confirmat. vtil.*

2 Fieri autẽ dicitur confirmatio, vel in forma cõi,
3 vel ex certa ſcientia. In forma communi eſt, quãdò Pontifex de negotio non plenè inſtructus, confirmat contractum, vel priuilegium in eo ſtatu, & prout anteà erat, vel collationem beneficij, prout anteà iuſtè, & pacificè poſsidebatur, vt explicat Pontifex in *cap. quia diuerſitatem, verſic. non obſtante, de conceſſion. præben.* ibi, *ſub forma communi, quae confirmat beneficium, & præbendas ſicut iuſtè, & pacificè poſsidentur*, & in *cap. examinata de confirmat. vtil.* ibi, *confirmauerat illud ſicut prouidè latum*, &c.

4 Dicitur autem fieri ex certa ſcientia, quandò fit cum perfecta notitia totius negotij, & omnium eius circumſtantiarum, veluti quandò tenor totius priuilegij, aut inſtrumenti inſeritur in ipſa confirmatione iuxtà, *text. in cap. penult. de confirm. vtil.* vt reſoluunt *Octau. Glorit. reſpon. 1. par. 1. num. 23. Cardin. Tuſch. lit. C. concl. 341. num. 7.* & plures citati à *D. Barboſ. in tract. de clauſul. vſufrequen. clauſul. 59. numero 61.* & cenſuit *Rot. deciſ. 340. part. 4. Diuerſ. & deciſ. 339. n. 2. par. 2. Recent.* Vel ſi aliàs cõſtat, quòd Pontifex ſciens priuilegia, aut cõtractus effectus, ſeù nullitates illa prudens, & volens confirmauit, & ità cùm cauſæ cognitione, vt poſt multos obſeruat *D. Barboſ. d. clau. 59. n. 59. & 63.* in
5 dubio enim nũquàm præſumitur confirmationem factam fuiſſe ex certa ſcientia, vt multis citatis probat idem *D. Barboſ. in collectan. ad cap. cùm dilecta, num. 13. de confirm. vtil.*

6 Inter

6 Inter Doctores non leuiter controuersum est, verùm confirmatio dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quandò clausula, *Ex certa scientia*, adiicitur, & tamen tenor priuilegii, vel contractus, aut rei confirmatæ insertus non est?

In qua quæstione communis tenet sententia, ex certa scientia factam iudicari propter illam clausulam, vt ex *Abb. Dec.* & pluribus aliis testatur *Garf. de benefic. par. 3. cap. 2. num. 230. Suar. dicto cap. 18. num. 6.*

Contrarium verò affirmant alii, & in secra Rota resolutum fuisse constat ex decisionibus relatis ab eodem *Garf. cit. loc. num. 231.* cum quo resolue ex ibi dictis per eum *num. 236.* quem refert, & sequitur *D. Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 17.* quòd vel agimus de huiusmodi confirmatione ad effectum confirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quòd per hanc clausulam, *Ex certa scientia*, actus nullus validus redditur, si Princeps de nullitate verisimiliter habebat notitiam.

Vel agimus de ea clausula ad effectum tollendi defectum intentionis, & surreptionis, & procedunt contrariæ Rotæ decisiones, & est recepta doctrina in hunc sensum ex *Gabriel. commun. tit. de clausul. conclus. 1. num. 61. cum seqq. Gutier. cons. 11 num. 13.*

7 Inter vtramque confirmationem receptissima est, & notissima differentia; nam illa ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxtà *tex. in cap. 1. de transact.* & quæ notat *D. Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta num. 18.*

8 Quæ autem fit in forma communi non reddit actum validum, sed illum confirmat prout anteà erat, & in eodem robore, & statu illum relinquit, iuxtà *d. cap. quia diuersitatem, & d. cap. examinata*, cum similibus, quæ adduxit *Suar d. cap 18. num. 8. Rot. decis. 192. num. 2. par. 1. Recent. & decis. 405. num. 1. par. 2. Recent.* neq; extendit confirmatum, ex eadem *Rot decis. 111. num. 2. d. par. 2. Recent.*

Quos autem effectus operetur hæc confirmatio in forma communi, tradit *D. Barbos. in collect. ad d. cap. cùm dilecta num. 22. & 23.* & quos similiter opereretur illa, ex certa scientia, latè ostendit, idem *D. Barbos. in tract. de claus. vsufrequen. claus. 59. per totam, secundùm Lugdunen. impress.*

QVÆSITVM II.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium qualiter innouata dicantur; & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat.*

2 *Innouatio dicitur noua concessio, quae actus extincti redintegrationem importat.*

3 *Priuilegium aliquandò accipitur pro charta, seù instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur, aliquandò verò pro concessione ipsa in charta contenta.*

4 *Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione solius chartae deperditae, vel nimia vetustate consumptae.*

5 *Innouatio gratiae in forma communi fit de actu prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo anteà erat*

6 *Nouum ius tribuitur, & denouo priuilegium reintegratur, quandò constiterit Principem voluisse ex certa scientia ipsam gratiam, seù concessionem in charta contentam innouare.*

1 Qvemadmodum *praecedenti Quaesito num. 3.* diximus, confirmationem priuilegij in forma communi nullum ius tribuere, sed quod anteà erat, conseruare, *cap. praeceptis*, ibi, *non nouum aliquid*, 12. *dist cap. inter dilectos, vers. caeterum, de fide instrumentorum*; sic eodem modo innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat, iuxtà *tex. in d. cap. cùm dilecta, vers. volentes*, & in *cap. ex parte 13.* & in *cap. quia intentionis 29. de priuileg.* & quæ latè docent, *Eman. Roder. qq. Reg. tom. 1. q. 8. art. 2. Suar. de legib lib. 8. cap 20. per totum.*

2 Verùm contrà hanc resolutionem obstat maximè argumentum desumptum ex proprietate ipsius nominis, *Innouatio*, quæ nouam concessionem, & actus extincti redintegrationem importat, vt per *tex. in l. dies 4. in principio, ff. de damno infecto*, ibi, *renouare, vel protelare*; vbi notant scribentes communiter referentes renouationem ad id, quod iam finitum est, secundùm *Tiraquel. de retract. conuentionali §. 1. Glos. 7. à num. 24. Gutier. de iuramento confirmatorio, par. 1. cap. 49.*

3 Pro resolutione igitur aduertere oportet, priuilegium aliquandò accipi pro charta, seù instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur; aliquandò verò pro concessione ipsa, seù gratia, & pro eo, quod in charta, seù instrumento continetur; differunt enim sicut continens, & contentum., vt ex *tex. in l. non figura, ff. de actionib.* colligit, & benè explicat *Surd. consl. 144. num. 13.*

4 Iuxtà quam duplicem acceptionem potest intelligi quæstio de innouatione priuilegij; nàm si agatur de innouatione solius chartæ, seù instrumenti, quia vel nimia vetustate consumpta est, iuxtà *tex. in d. cap. cùm dilecta*: vel quia est deperdita, iuxtà *tex. in cap. cùm olim 12. de priuileg.* certum est, quòd talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt *text in d. cap. cùm dilecta*, & in *d. cap. ex parte*, & in *d. cap quia intentionis*, cum similibus.

Ratio facilis est, quia huiusmodi innouatio solùm fit ad faciliorem probationem eius, quod in priuilegio continebatur, & iuxtà eius tenorem est facienda: nihil omninò addito, vel etiam detracto; ac subindè intentio Principis hanc innouationem fieri concedentis, non est quidquam de nouo tribuere, vel concessionem extendere, aut nouum robur adijcere; sed solùm tenorem eius, quod anteà erat concessum in scripturam redigere ad faciliorem probationem, iuxtà *l. contrahitur, ff. de pignor.* & ità explicant *Suar. d. cap. 20. num. 3. & D. Ang. Barbos. in collect. in d. cap. cùm dilecta n. 11.*

5 Quar-

5 Quandò verò agitur de innouatione ipſius gratiæ, ſeù priuilegij, quatenùs importat formalem ipſam conceſsionem, videtur applicanda diſtinctio, quam circa confirmationem præcedenti Quęſito tradidimus, & ad inſtar illius eſt regulanda, vt tradit *D. Aug. Barboſ. d. loc. num.* 12. & ità ſi innouet in forma communi, dicitur innouare actum prout eſt, & nihil mutat de eo ſtatu, in quo antea erat, vt aduertit *Suar. d. cap.* 20. *nu.* 5. Obſeruans hanc priuilegij innouationem factã infrà communi etiam ſi gratiam, & conceſsionem ipſam reſpiciat, nouum ius non tribuere, ſubditq; hunc modum innouandi priuilegia, in vſu non eſſe.

6 Quandò verò conſtiterit non ſolùm charta innouari, ſed voluiſſe Principem ex certa ſcientia ipſam gratiam, ſeù conceſsionem in charta contentam, innouare; non poteſt dubitari nouum ius tribui, & priuilegium etiam tempore, & alia cauſa amiſſum, reſtitui, & denuo reintegrari; ſic probatur in primis ex recepta doctrina de proprietate innouationis, de qua ſuprà; & vlteriùs confirmatur ex dictis in Quæſito præcedenti circà confirmationem ex certa ſcientia, qua maiori cum ratione in innouatione procedunt, ac proindè, ſi confirmatio ex certa ſcientia nouum ius tribuit, vt ibi diximus, à fortiori, & innouatio ex certa ſcientia, vt poſt Abbatem, & Felinum comprobat *Eman. Roder. d. q. 8. num.* 2. atteſtatus, ſic tenere famoſos Doctores Salamanticæ, & poſt eum *Suar. d. cap.* 20. *à num.* 8.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquandò, & qualiter ſint hodie à Sede Apoſtolica confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Regulares Lateranenſes ſuorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & poſtremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt.*
2 *Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent ſua priuilegia confirmata à Sede Apoſtolica, & præſertim à Iulio II.*
3 *Canonicorum ſecularium S. Georgij in Alga, priuilegia confirmata fuere à Pio V.*
4 *Congregatio Caſinen, etſi per multos Summos Pontifices ſua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis eſt Bulla confirmationis Eugenij IV.*
5 *Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII. aſſecuti ſunt.*
6 *Monachi Vallisoleti à Clem. VIII. ſua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.*
7 *Ordo Camaldulen. & Congregatio S. Michaelis de Murano eiuſdem Ordinis confirmationem ſuorum priuilegiorum à Gregorio XIV. ſortiuntur.*
8 *Congregatio noſtra Vallis Vmbroſæ per multos Summos Pontifices ſua priuilegia confirmata, & roborata retinet, pręcipuè per Innocentium II. Celeſtinum II. Eugenium III. Anaſtaſium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.*
9 *Monachorum Ciſtercienſium Congregationis S. Bernardi in Italia priuilegia confirmata ſunt à Gregorio XIV.*
10 *Monachi Ciſtercien. Reformati Congregationis Beatę Mariæ Fullien. habent ſua priuilegia confirmata per Sixtum V.*
11 *Congregationis Cęleſtinorum priuilegia à Sede Apoſtolica antiquitùs confirmata ſunt, & nouiſsimè à Paulo V. & S.D.N. Vrbano VIII.*
12 *Congregatio Montis Oliueti licèt ab alijs Summis Pontificibus ſuorum priuilegiorum confirmationem adepta ſit, tamen ſpecialiſſimam eorumdem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. conſecuta eſt.*
13 *Congregatio Monachorum B. Marię Montis Virginis ab Vrbano IV. obtinuit ſua priuilegia confirmari.*
14 *Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt.*
15 *Carthuſianorum priuilegia ſępè à Sede Apoſtolica, & pręcipuè à Sixto V. confirmata fuere.*
16 *Congregatio S. Hieronymi de Feſulis per Gregorium XIII. habet ſua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.*
17 *Monachorum S. Baſilij exemptiones, & gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur.*
18 *Præmonſtraten. Prouinciæ Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. ſua priuilegia confirmari impetrant.*
19 *Ordo S. Hieronymi Regnorum Hiſpaniarum, à pluribus Summis Pontificibus ſua priuilegia confirmari, & roborari meruit.*
20 *Fratrum S. Antonij Viennen. priuilegia à Clemente VIII. confirmantur.*
21 *Fratres Eremitę Congregationis B. Petri de Piſis à Pio V. priuilegiorum ſuorum confirmationem acceperunt.*
22 *Ordo Sanctiſsimae Trinitatis Redemptionis Captiuorum aſſecutus eſt ſuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII.*
23 *Religionum Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimae priuilegiorum ſuorum confirmationes permixtim recenſentur.*
24 *Ordo B. Mariae de Monte Carmelo habet ſua priuilegia confirmata à Pio V.*
25 *Ordo Seruorum B. Mariae per Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit.*
26 *Ordo Eremitarum S. Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata, obtinuit iterum reconfirmari à Iulio II.*
27 *Ordo Minorum Conuentualium à Paulo III. ſua priuilegia confirmata tenet.*
28 *Congregationis Ieſuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant.*
29 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula priuilegia confirmata ſaepe fuerunt à Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III.*
30 *Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci priuilegia à Sixto IV. & à Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere.*
31 *Fratres deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum ſui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt.*
32 *Societas Ieſu à pluribus Summis Pontificibus, &*

pra-

præsertim à Gregorio XIII. suorum priuilegiorum confirmationem est adepta.

33 *Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata fuerunt à Clemente VIII.*

34 *Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. suorum priuilegiorum confirmationem impetrarunt.*

35 *Duodecim Religiones, & Congregationes non Mendicantes suorum priuilegiorum saepe confirmationem obtinuerunt, praecipuè à Clemente VIII. & Paulo V.*

36 *Mendic. & nō Mendic. priuil. omnia confirmata sunt.*

37 *Priuilegia ab vno Summo Pontifice concessa, possunt à successoribus ad eorum libitum reuocari.*

38 *Priuilegia Regularium immutabilia non sunt, nisi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur.*

39 *Priuilegia Regularium an aliquandò reuocata fuerint, et praecipuè, in Lateran. Concilio sub Leone X.*

40 *Statuta Concilij Lateranensis sub Leone X. contrà priuilegia Regularium recensentur.*

41 *Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. sublata, quomodò, & à quibus reualidata fuerint.*

HIs circà priuilegiorum confirmationem, & innouationem præmissis, ad singulas Ordinum, & Congregationum confirmationes descendamus: & confirmationes illæ particularium Ordinum, quæ hic non habentur, videantur in antecedenti Disputatione de communicatione priuilegiorum, vbi ferè semper cum ipsa communicatione coniungitur, & confirmatio.

1 Canonici Regulares Lateranenses, qui variis Sedis Apostolicæ gratijs, & priuilegijs, & exemptionibus præditi sunt, particularium suorum Monasteriorum confirmationē suorum priuilegiorum, obtinuerunt, precipuè pro Basilica S. Io. Lateraneñ, & pro Canonica S. Frigdiani Lucensis, & pro Canonica S. Mariæ de Rheno, & alijs quàm plurimis Ecclesijs, & Abbatijs, omnimodam totius Congregationis confirmationem priuilegiorum obtinuerunt à Paulo III., vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 16. Augusti 1539. Pontificatus sui 5. & in alia Bulla, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 23. Aprilis 1541. Pontif. sui 7. quæ Constitutiones, & diplomata, tàm pro particularibus Monasterijs, quàm pro tota Congregatione, extant in libro priuilegiorum eiusdem Ordinis, in quo multæ aliæ confirmationes priuilegiorum, pro eadem Religione, passim inspiciuntur.

Præter confirmationes supradictas extat nouissima confirmatio eorumdem priuilegiorum à Paulo V. edita, vt in Bulla eiusdem authentica habetur quam vidi apud *Reuerendissimum D. Andream Fossam Genuensem* Sanctæ Mariæ Pacis Romæ Abbatem meritissimum, virum eruditissimum, & Verbi Dei Prædicatorem vndiq; celebrem, quæ Bulla incipit. *Paterna Nostra*, sub Datum Romæ apud S. Petrum die 8. Nouembris anno 1605. Pontificatus autē 1. Postremò verò à Gregorio XV. omnia priuilegia eiusdem Congregationis, confirmata, & Apostolica auctoritate roborata sunt, vt per Bullam subsequentem.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

INiuncti Nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt Sacrarum Religionum gratos Domino fructus assiduè praestantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicae confirmationis robur libenter communicamus. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Iacobus à Bononia Procurator Generalis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordini S. Augustini, quòd nonnulla Monachorum Congregationis Casinensis, Ordinis S. Benedicti, & alia diuersa priuilegia, gratiae, & indulta, à diuersis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, eidem Congregationi Lateranensi, tam per viam communicationis, & extensionis, quàm aliàs concessa fuerunt. Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, Iacobus praedictus plurimum cupiat priuilegia, gratias, & indulta huiusmodi pro eorum maiori validitate, & subsistentia, Apostolicae nostrae confirmationis robore communiri, & alia priuilegia eidem Congregationi Casinensi hucusque concessa, dictae Congregationi Lateranensi concedi: Nobis propterea humiliter supplicari fecit, vt super praemissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Iacobum praedictum specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, ipsumq; ac singulares dictae Congregationis personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes: huiusmodi supplicationibus inclinati; Omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta prædicta per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros eidem Congregationi Lateranensi, tàm per viam communicationis, & extensionis, quàm alias, vt præfertur, concessa, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub aliquibus reuocationibus comprehensa, Sacrisq; Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, & Romanorum Pontificum prædecessorum Nostrorum, ac Nostris Constitutionibus non aduersentur, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus; illisq; inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac, quatenùs opus sit, dictae Congregationi Lateranensi de nouo concedimus. Praeterea eidem Congregationi Lateranensi, illiusq; Abbatibus, Superioribus, Canonicis, alijsq; personis, quòd omnibus, & singulis alijs priuilegijs, gratijs, & indultis tàm spiritualibus, quàm temporalibus, tàm eidem Congregationi Casinensi in hunc vsque diem, quàm Congregationi Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononiensis, illarumq; Abbatibus, Superioribus, & personis quibuscumque etiam, vt praefertur, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, ac etiam Nos concessis, ac quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent; ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò similiter sint in vsu, & non sint reuocata; neque sub aliquibus

reuo-

reuocationibus comprehensa, nec Sacris Canonibus, ac Concilij prædicti Decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent, pari modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant auctoritate, & tenore præsentis etiam concedimus, & indulgemus. Decernentes præsentes literas perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore, ac primòdictæ Congregationi, aliisq; prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari; Sicq; per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstante Nostra de gratijs ad instar non concedendis; aliisq; Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quatenùs opus sit Ordinis, & Congregationis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum omnium tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 23. Augusti 1622. Pontificatus Nostri Anno 2.

S. Card. S. Susannæ.

2 Congregationis Canonicorum S. Saluatoris Bononien. priuilegia confirmata sunt sæpè à Sede Apostolica, & præcipuè à Iulio II per Bullam, (quam ipsi priuilegium magnum vocant) sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui 9. habetur hoc memorabile priuilegium in *libro priuilegiorum Cleric. Canonic. Lateranen. Mediol. impress. pag. 395.* in his verbis, rem præsentem concernentibus. *Sanè sicut accepimus aliàs plura, immunitates, & diuersa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta spiritualia, & temporalia per diuersos Romanos Pontifices prædecessores nostros, præfatę Congregationi, illiusq; Monasterijs, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore existens Prior Generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum cura commissi eò potiùs possint Domino in eius beneplacitis famulari, quò cognouerit huiusmodi priuilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam Nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris Generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiusmodi commoditatibus, & augmento, statuiq; prospero, & felici, quantum cùm Deo possumus adiuuante, salubriter consulere, ipsosq; Generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; Ac omnia, & singula Monasteria dictæ Congregationi, quàm beneficia Monasterijs dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & possessa, ac quæcunque alia, & singula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam spiritualia, quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasterijs, locis, & personis sub quibuscunque tenoribus, & per quoscunque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscunque alios Christifideles concessa, illorumq; omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem praesentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris Generalis, & Canonicorum praedictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam; sed de Nostra mera liberalitate, & deliberatione, certaq; scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, Constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & singula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & innouamus, ac perpetuae firmitatis robur obtinere, atque omnia, & singula inuiolabiliter obseruare decernimus.*

3 Canonici Seculares Sancti Georgij in Alga, suorum priuilegiorum quorumcunque confirmationem sortiti sunt per Bullam Pij V. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus sui 4. quæ est nonagesima secunda in ordine inter Constitut. eiusdem, *tom. 2. Bullar. nou. Laert. Cherub.* in verbis ad rem nostram spectantibus, scilicet. *Sed ex certa scientia, & mera deliberatione Nostris, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliaq; Regularia ipsius Congregationis instituta quoad ea, quae Sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non sunt, ità quòd Rector, & Canonici praedicti in processionibus, & actibus publicis praecedant, prout anteà soliti erant, necnon etiam concessiones gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis per quoscunque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, siuè per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia alia per ipsos Praedecessores, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenùs quomodolibet concessa, & de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & concessa, esse volumus.*

4 Congregatio Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, quamuis per multos Pontifices, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerit; tamen, memorabilis est confirmatio priuilegiorum eiusdem Congregationis ab Eugenio IV. obtenta, vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Florentiæ, Anno 1431. Pontificatus sui 1. ità elicitur ex *Compen. priuil. eiusdem Congreg. concef. 11. & concef. 27.* sicut etiam memorabilis dici potest eorumdem priuilegiorum confirmatio, ab Innocentio VIII. facta, Anno Domini 1485. Pontificatus sui 2. ex eodem *Compend. priuil. Casinen. concef. 45.*

cef. 45. *& concef.* 48. fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia ab Alexandro VI. Anno Domini 1501. 17. Kal. Aprilis Pontificatus fui 8. ex eodem *Compend. priuil. coucef.* 49.

5 Congregatio Monachorum Ordinis S.Benedicti de Obferuantia Hifpaniarum à diuerfis Summis Pontificibus habet priuilegia conceffa, & confirmata, & nuper per Clementem VIII. innouata, & confirmata Anno Domini 1593. Pontificarus fui anno 3. Datis Romæ apud Sanctum Marcum fub Anulo Pifcatoris, ex *Roderic. in collect. Bullar. tom.* 2. *eiufd. Clem. Bull.* 23.

6 Congregatio Monachotum Vallifoleti à pluribus Summis Pontificibus confirmata habet fua priuilegia, & poftremò à Clemente VIII. confirmata, & roborata fuerunt Anno 1582. Pontificatus fui anno 1. vt per *Eman. Roderic. in collect. Bullar. tom.* 2. *Bull.* 21. *Clem. VIII.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, fub Datum Tufculi fub Anulo Pifcatoris die trigefimo Septembris.

7 Ordo Camalduleñ, & Congregatio Eremitarum S. Michaelis de Murano retinet fua priuilegia confirmata à Gregorio XIV. vt apparet ex Bulla dicti Pontificis, quæ incipit. *Ex iniuncto Nobis defuper*. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, fub Anulo Pifcatoris die 24. Septembris 1591. Pontificatus fui anno 1. vt per *Laer. Cherub. Bullar. nou. tom.* 2. *Bulla eiufd. Pont.* 18. § 9. cuius formalia verba funt. *Quare pro parte Generalis, & Vifitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiufdem Eremi, ac S. Michaelis de Murano huiufmodi, Nobis fuit humiliter fupplicatum, Vt fingulis praedictis, caeterifque in eifdem literis contentis robur Noftrae approbationis adijcere, & aliàs in praemiffis opportunè prouidere, de benignitate Apoftolica dignaremur. Nos igitur eofdem Generales, & Vifitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem eiufdem Eremi, & Sancti Michaelis de Murano, ac fingulares perfonas Monafteriorum, & locorum eorumdem, fpecialibus fauoribus, & gratijs profequi volentes, precibus etiam Venerabilis Fratris Noftri Ptolomei Epifcopi Tufculanen. S. R. E. Cardinalis Comenfis nuncupati, eiufdem Ordinis Camaldulenfis Protectoris, inclinati, eofdemque Generalem, Vifitatores praedictos à quibusuis* * *excommunicationis, & cenfuris, ac fingularum literarum praedictarum veriores tenores, ac fi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiffo, infererentur, praefentibus pro expreffis habentes, ceffiones, vniones, aggregationes, & incorporationes fingulorum Monafteriorum, Ecclefiarum, Hofpitalium, beneficiorum, & locorum quorumcunque, in eifdem praedeceſſorum literis, & praefertim Leonis X. expreſſorum, eidem Veftrae Congregationi vigore eorumdem indultorum Apoftolicorum, & facultatum huiufmodi hucufque factas, & qua effectum fortitae funt, ratas, & validas, ac efficaces exiftere, decernimus, & declaramus. Necnon vniones, & aggregationes huiufmodi, ac omnia, & fingula priuilegia, facultates, indulta praemiffa, prout expreffa funt, necnon omnia, & quaecunque alia priuilegia, indulta, conceffiones, exemptiones, immunitates, facultates, & gratias, tàm fpirituales, quàm temporales, Generali, Vifitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini praedicto, necnon Monafterijs, Ecclefijs, domibus, & locis, illorumque fingularibus perfonis, tàm per dictos praedeceffores, quàm aliàs quomodolibet dicta auctoritate Apoftolica conceffa; necnon fingulas dictorum praedeceſſorum literas, ac omnia, & fingula in illis contenta, & indè fecuta quaecunque, quatenùs funt in vfu, & prout hactenùs obferuata fuerunt, Apoftolica auctoritate praedicta, ex certa Noftra fcientia tenore praefentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illisque perpetuae, ac inuiolabilis firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & fingulos tàm iuris, quàm facti, ac folemnitatum quarumcunque quomodolibet omiffarum, aliosq; defectus, (fi qui forfan interuenerint) in eifdem fupplemus; vnionesq; & aggregationes, ac omnia alia, & fingula praemiffa, & in eifdem literis contenta, & comprehenfa, ac fuperiùs expreffa, eifdem Generali, Vifitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini praedictis, eorumque perfonis, & Miniftris, & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore, praedictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa fcientia Noftra, ac de Apoftolicae poteftatis plenitudine perpetuò concedimus, & indulgemus.*

8 Noftra Congregatio Vallis Vmbrofae à primordio fuæ fundationis multa priuilegia obtinuit à Sede Apoftolica, quæ ab Innocentio II. aucta, & confirmata fuerunt Anno Dominicæ Incarnationis 1130. Indictione octaua, Pontificatus fui anno 1. vt videre eft in eius Bulla, quæ incipit. *Adhoc Vniuerfalis Ecclefiae*, fub Datum Pifis eodem anno fupra dicto; in hac enim Bulla, ad inftantiam B. Atthonis, tunc noftræ Religionis Abbatis Generalis, deindè Epifcopi Piftorieñ, edita, prædictus Innocentius omnia priuilegia conceffa à Victore III. Gregorio VII. Vrbano II. & Pafcale II. Romanis Pontificibus prefatæ noftræ Congregationi, confirmat.

Idem Innocentius II. in alia Bulla, quæ incipit. *Regulariter fubftituendis*. fub Datum Pifis eodem anno ad inftantiam pariter B. Atthonis, eorumdem Pontificum priuilegia Congregationi Vallis Vmbrofae conceffa, confirmat.

Cæleftinus II. fimiliter confirmauit priuilegia noftræ Congregationis, à prædictis Summis Pontificibus conceffa, ficut teftatur eius Bulla, quæ incipit. *Apoftolici moderaminis*, fub Datum Romæ apud S Ioannem Lateraneñ 15. Kal. Martij anno 1143. Pontificatus fui 1.

Eadem noftra priuilegia poftmodùm confirmata fuere ab Eugenio III. ad inftantiam Domini Gualdonis, tunc Vallis Vmbrofæ Abbatis Generalis, per Bullam, quæ incipit. *Adhoc nobis*, fub Datum apud Murturam 10. Kal. Februarij anno 1146. Pontificatus fui 2.

Deindè, omnia prædicta priuilegia, mirum in modum aucta, & ampliata à Sede Apoftolica, confirmauit Anaftafius IV. ad petitionem Domini Ambrofij Abbatis Generalis Vallis Vmbrofæ, per illud Diploma, quod incipit. *Iuftis Religioforum defiderijs*, fub Datum Romæ apud S. Ioannem in Laterano 20. Kal. Decembris anno 1153. Pontificatus verò 1.

Poftea verò præfata priuilegia à tot Summis Pontificibus confirmata, & roborata ab Alex. III. confir-

confirmantur per Bullam, quæ incipit. *Religiosam vitam*, sub Datum Turone, Nonis Iunij Anno 1163. Pont. sui 4. quę omnes Constitutiones,& Bullæ cum multis alijs tàm antecessorum, quàm successorum Pontificum prædicti Alexandri, habentur in *lib. authen. manuscript. priuileg. nostræ Congregationis*, & *in Archiuio Vallis Vmbrosæ*, de quibus singulis attestatur *D. Eudosius Lancellottus in lib. 2. de vit. Sanct. & Beat. & Genelar. Vall. pluribus locis*.

Postremò nostræ Religionis priuilegia, fuerunt confirmata à Iulio II. per eius Bullam, quæ incipit. *Militantis Ecclesiæ regimini disponente Domino*, Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pont. sui 4. apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 1. Constit. eiusdem Iulij II.* 13. §. 3. cuius formalia verba ad rem sunt. *Nos igitur, qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, propter vberes fructus, quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduis orationibus, ac precibus ad Deum, producere noscuntur, inuisceribus charitatis, & dilectionis Nostræ complectimur, Basilium Abbatem, & Diffinitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Ordinis, seù Congregationis singulares personas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum dumtaxat præsentium consequendum, harum seriè, absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tàm per dictos prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscunque eisdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monasterijs, locis, bonis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, ac si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus pro expressis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, seù Congregationis Vallis Vmbrosæ per prædecessores, ac quatenùs sint licita, & honesta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt omnia, & singula in litteris Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum secularium, & Prælatorum prædictorum desuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan in priuilegijs per Imperatores, Reges, & Principes seculares & Prælatos prædictos concessis interuenerint, illaq; omnia eisdem modo, & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedimus*.

9 Monachi Cisterciēn. Cōgregationis S. Bernardi in Italia habēt confirmationem suorum priuilegiorū à Greg. XIV. in vigore Const. eiusd. Pont. quæ est 16. in ordine in *Bull. nou. Laer. Cher.* sub Datum Romæ apud S. Petrum die 28. Iunij anno 1591. Pontif. sui anno 1. de qua in *antecedenti Disput. 17. Quæst. 1. num. 10.*

10 Monachis verò Cisterciēn. Reformatis Congregationis B. Mariæ Fulliēn. fuerunt priuilegia Ordinis Cisterciēn. non Reformati communicata, vt diximus in *Disp. anteced. 17. Quæst. 1. num. 11.* simulq; cōfirmata à Sixto V. vt patet ex Bulla eiusdem, sub Datum Romæ Idib. Nouemb. anno 1587. Pontif. sui 3. quæ incipit. *Super specula*, est 70. in ordine Constitutio eiusdem Sixti V. apud *Laert. Cherub. Bullar. non. tom. 2.*

11 Cælestina Congregatio præter antiquos Summorum Pontificum cōfirmationes priuilegiorum, gratiarum, & immunitatum, quas à Sede Apostolica sortita est, habet prætereà eorumdem priuilegiorum confirmationem à Paulo V. obtentam anno 1605 die 29. Aprilis cum clausula quatenùs Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularibus dictæ Cōgregationis institutis à Sede Apostolica approbatis non aduersentur, & reuocata non sint, nec sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ità affirmant *Steph. Quar. in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, vers. per S D N. D. Paulum V.*

Nouissimè verò eiusdem Congregationis Monachorum Cælestinorū intelliguntur priuilegia confirmata per subsequentem Bullam extensionis omnium priuilegiorum, in qua, etsi Summus Pontifex S.D.N. Vrbanus VIII. eidem Congregationi omnium Religiosorum priuilegia communicet; omnia tamen priuilegia, gratias, & immunitates, quas habebat priùs, confirmare, & conseruare, ac roborare videtur, vt eamdem Bullam legenti, & attentè consideranti patebit; Huius autem tenor præfatæ Congregationi, alijsque cum ea communicantibus, & participantibus scitu dignus hic verbatim describitur in hunc, qui sequitur modum.

VRBANVS PAPA VIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrosancti Apostolatus ministerium, quod ineffabilis diuitiarum sapientia, & scientiæ Dei altitudo humilitati Nostræ, nullis licet suffragantibus meritis pro abundantiam cælestis misericordiæ, credidit, iugiter Nos admonet, vt inter multiplices, grauissimasq; Apostolicæ seruitutis curas, eam peculiari sollicitudine amplectamur, qua priuilegia pijs Christifidelium Congregationibus in militanti Ecclesia, ad diuini Nominis laudem, & gloriam, sanctaq; fidei catholicæ exaltationem salubriter institutis à Sede Apostolica concessa, non solùm conseruantur, verum etiam Congregationes ipsæ nouis ab eadem Sede gratijs, atq; indultis decorentur, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire. Hinc est quod nos ad vberes fructus, quos dilecti filij Monachi Cōgregationis Caelestinorum Ordinis S. Benedicti, vel ab ipsius Congregationis primordio in eadem Ecclesia magno cum Reipublicae Christianae spirituali commodo, attulerunt, & in dies afferunt, paternae dirigentes considerationis intuitum, & attentè prospicientes, quòd Congregatio praedicta vna ex duodecim existit, quae cum Camera Apostolica tempore fel. rec. Pij Papae V. praedecessoris Nostri de subsidio ordinario concordarunt, necnon Monachos praedictos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulares personas a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quouis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ

nodatæ

nodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, Motu proprio, non ad Abbatis, seu Procuratoris Generalium, aut aliorum quorumcunq; Superiorum, vel Monachorum eiusdẽ Congregationis, aut alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiã, sed ex certa sciẽtia, & matura deliberatione Nostri, deq; Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliaq; gratias, tam spirituales, quam tẽporales cuiusuis generis, et speciei existentes, tam Casinen. Ordinis S. Benedicti, quam quibusuis alijs Monachorum Congregationibus, earumque Superioribus, Præsidentibus, Abbatibus, Monachis, alijsq; Regularibus personis; necnon Ecclesijs, Monasterijs, & locis Regularibus quibuscunq, tàm specialiter, & nominatim, quam in genere, et per viam communicationis, vel extensionis, aut alias quomodolibet per quoscunq; Rom. Pont. prædecessores Nostros, seu Nos, & Sedè Apost. eorumq; & Nostros de Latere Legatos, et Nuncios, sufficienti ad id auctoritate suffultos, concessa, & in futuru per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concedenda, & quibus ipsa Congreg. earumq; Abbates, & alij quocunq; nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræq; personæ Regulares de iure, vsu, cõsuetudine. priuilegio, aut concess. Apost. in genere, vel in specie, ac tàm coniunctim, quam diuisim, seu alias quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiũtur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterũt quomodolibet in futurum, dumodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canon. & Conc. Trid. Decretis non aduersentur Congreg. Cælestinorum prædictæ illiusq; Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & alijs quocunq; nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, et personis Regularibus quibuscunq; necnon Monasterijs, Ecclesijs, Domibus, Conuentibus, & locis Regularibus quibuslibet, tenore præsentium perpetuò concedimus, dictaq; priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias spirituales, & tẽporales, huiusmodi primo d. Congreg. illiusq; Generali, cæterisq; Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis prædictis, necnon Ecclesijs, Monasterijs, & Regularibus locis communicamus, illaq; ad eos, & ad illa extendimus. Ità quod Congregatio Cælestinorum prædictu, illiusq; Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, & Monachi, & personæ huiusmodi, eorũq; Monasteria, Prioratus, Grãgiæ, Domus, Ecclesiæ, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia; necnon res, & bona quæcunq; præmissis omnibus, & singulis, non solum ad altarũ Congregationũ instar, sed pariformiter, & æque principaliter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, perindè ac si omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expressè, & non ad instar, sed a principio cõcessa, & in primo d. Congreg. fauore à Sede Apost. nominatim emanassent. Decernentes præsentes literas nullo vnquã tẽpore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seù intentionis Nostræ, aut alio quopiã defecto notari, impugnari, redargui, seù infringi, aut in ius, vel controuersiam reuocari posse, sed eas semper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suosq; plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Congr. Cælestinorum huiusmodi, illiusq; personis, & locis Regularibus supra expressis in omnibus, & per omnia, plenissimè suffragari. Sicq; per quoscunq; Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Apost. Auditores, vbiq; iudicari, & diffiniri debere; ac irritum & inane quicquid secùs super his a quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circà Ven. Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, alijsq; locorum Ordinarijs quibuscunq; acnon Dilecto filio Causarum Curiæ Cam. Apost. Auditori per præsentes cõmittimus, & mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocũq, per se, vel alium, seù alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunq; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Abbatis Generalis, & Monachorũ Congreg. Cælestinorum Ord. S. Benedicti prædictorũ, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra easdem plenũ eorum sortiri effectum, illisq; omnes, quos concernunt pacificè frui, & gaudere nõ permittentes, quamquam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis Nostræ quicunq; quomodolibet indebite molestari; quin immo quicquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnino semper in pristinum reponi. Contradictores quoslibet, & rebelles etiã per quascunq; de quibusuis eis videbitur cẽsuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisq; super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiã adhoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obst. præmissis, ac piæ me. Bonifacij PP. VIII. etiam prædecess. Nostri de vna, & in Concilio edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, alijsq; Apost. Const. & Ordin. ac Ordinum, & Congregationũ huiusmodi statutis, ac consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis; priuilegijs quoq; indultis, & literis Apost. sub quibuscunq; tenori, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs; alijsq; efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiã pluriès cõcessis, confirmatis, ac innouatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorũ sufficienti derogatione de illis, eorũq; totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbũ, non autem per clausulas generales idẽ importãtes, mentio, seù quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc seruãda forèt, et tã quòd in eis caueatur expressè, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modo, & forma derogari possèt, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruatã, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisq; contrarijs quibuscũque, aut si aliquibus communiter, aut diuisim ab Apost. sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excõmmunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficilè foret principales literas vbicunq; opus esset deferri; Volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiast. cõstitutæ, munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Anulo Piſcatoris die 14. Auguſti 1624. Pontificatus noſtri anno 2.

12 Monachorum Montis Oliueti priuilegia, immunitates, & indulta confirmata fuerunt à pluribus Summ. Pontificib. vt iam vidi in libro Priuileg. eiuſdem Congregationis, ſed ſpecialiter confirmata, & Motu proprio auctoritate Apoſtolica roborata fuere à Iulio II. per Bullam eiuſdem, quæ incipit. *Etſi ad Vniuerſos*, quæ eſt 12. illius Conſtit. in *tom. 1. Bullar. nou. Laert. Cherub.* edita Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus ſui 4. uerba ad rem noſtram ſunt. *Sanè cùm ſicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diuerſa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta ſpiritualia, ac temporalia per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros præfatæ Congregationis, illiuſque Monaſterijs, locis perſonis, bonis, & rebus, conceſſa fuerint; Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, ac pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati eò quietius poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, eò quo cognouerint huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam Noſtræ approbationis robore communiri; ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuique proſperò, & fœlici, quantum cum Deo poſſumus, ſalubriter conſulere, in ipſoſque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolutos fore cenſentes, ac omnia, & ſingula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, indultaque, quæcunque, tàm ſpiritualia, quam temporalia eidem Congregationi, ac illius Monaſterijs, locis, perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus conceſſa, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de Noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, pirinilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiuſmodi auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque omnia, & ſingula, inuiolabiliter obſeruari debere decernimus.*

13 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit ab Vrbano IV. 5. Idus Ianuarij anno 1263. Pontificatus verò 2. vt legitur in *tom. 1. Bullar. nou. Laert. Cherub. Conſt. 5. eiuſd. Pont.* quæ Conſtitut. incipit. *Cum à Nobis petitur*, edita apud Vrbem Veterem eodem die, & anno ſupradicto; verba ad confirmationem pertinentia ſunt. *Et omnes immunitates, & libertates à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, vobis, vel Monaſterio veſtro conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel alijs Chriſtifidelibus, rationabiliter vobis, aut Monaſterio veſtro indultas, ſicut ea iuſtè, & pacificè obtinetis, vobis, & per Vos eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolica concedimus, & confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.*

14 Cruciferi ſuorum priuilegiorum, exemptionum, indultorum, & omnium gratiarum, tàm ſpiritualium, quàm temporalium confirmationem per Greg. XIV. aſſecuti ſunt, vt patet in eius Bulla 13. in ordine apud *Laer. Cherub. tom. 1. Bullar. nou.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ in Monte Quirinali die 12. Iulij anno 1591. Pontific. ſui 1. verba confirmationis ſunt. *Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiuſque Patres, & perſonas quaſcunque ob eorum Regularem diſciplinam ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, ac ſingulorum priuilegiorum, & gratiarum, ac literarum deſuper confectarum huiuſmodi tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula priuilegia, prærogatiuas, conceſſiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæteraſque gratias ſpirituales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibuſque, & ſingulis tam virorum, quàm mulierum Monaſterijs, Hoſpitalibus, Domibus, & Conuentibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & perſonis, tàm in genere, quàm in ſpecie, ac aliàs quomodolibet, & quandocunque tàm per prædictos, quàm alios quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, quomodolibet conceſſa, necnon deſuper confectas literas, & ſcripturas quæcunque & in vſu ſint, & Decretis Concilij Tridentini non aduerſentur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus.*

15 Ordo Carthuſianorum acquiſiuit à Sixto V. confirmationem, indulgentiarum, exemptionum, & priuilegiorum per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Pro Noſtra propenſa charitate*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris, die tertia Nouembris 1578. Pontificatus ſui anno 4. quæ priuilegia fuerant anteà eidem Ordini per diuerſos Summos Pontifices conceſſa, & confirmata, vt per *Emanuel Roderic. in nou. collection. Bullar. tom. 2. Bulla vigeſima eiuſdem Sixti.*

Inſuper obtinuit hic Ordo, vt à Sede Apoſtolica multotiès ſua priuilegia confirmarentur, tàm ab Anteceſſoribus ſupradicti Sixti V. quàm à Succeſſoribus, vt in *lib. priuilegiorum eiuſdem Ordinis pluribus in locis videri poteſt.*

16 Congregatio Sancti Hieronymi de Feſulis, communicationem, quam acceperat ab Alexandro VI. & omnia eius priuilegia confirmata, & approbata habuit à Gregorio XIII. die 8. Septembris anno 1573. elicitur ex *Compendio priuilegiorum, verbo. communicatio priuilegij, in annot. Cappuc. verſ. & Gregorius XIII.*

17 Idem Gregorius XIII. in Bulla, quæ incipit. *Benedictus Dominus Deus Noſter*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 1.

Februarij 1578. Pontificatus sui anno 6. confirmauit omnia priuilegia Ordinis Sancti Basilii per alios Summos Pontifices concessa, vt per *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar tom. 2. Bull. 12. eiusd. Pont.*

18 Ordo Præmonstratensis Prouinciæ Regnorum Hispaniarum habet sua priuilegia, & indulta per diuersos Summos Pontifices confirmata; nuper verò fuerunt de nouo confirmata, & approbata per Bullam Clementis VIII. quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Anulo Piscatoris die 20. Septembris 1593. Pontificatus sui anno 2. vt per *Eman. Roder. in collect. Bullar. tom. 2. Bulla 20 eiusdem Clem.*

19 Ordo Sancti Hieronymi sub Regula Sancti Augustini Regnorum Hispaniarum, confirmata habet pleraque priuilegia à diuersis Romanis Pontificibus, & præcipuè à Gregorio XI. Benedicto XIII. Eugenio IV. Martino V. Sixto IV. Pio II. Paulo III. Pio IV. Sixto V. Gregorio XIV. & Innocentio IX. & nouiter à Clemente VIII. per Bullam, quæ incipit. *In supremo militantis Ecclesiae solio*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum die 25. Septembris 1601. Pontificatus sui anno 10. *Eman Roderic. in nou. collect. Bullar pro Regul. tom. 2. Bulla 19. eiusdem Clement.*

20 Fratres Sancti Antonii Viennen. Ordinis Sancti Augustini obtinuerunt confirmationem priuilegiorum à Clemente VII. ab aliis Summis Pontificibus prædicto Ordini concessorum, prout constat ex Bulla eiusdem Clementi VII. quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1523. 6. kal. Decembris, Pontificatus sui anno primo, *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 1. §. 9.*

21 Fratres Eremitæ Congregationis Beati Petri de Pisis Ordinis Sancti Hieronymi confirmationem priuilegiorum suorum adepti sunt à Pio V. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Religionis zelus*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus sui anno sexto, ex *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 2. §. 1.*

22 Gregorius XIII. confirmauit priuilegia Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum: ità testatur Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Regimini militantis Ecclesiae*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die 18. Nouembris 1575 Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant eidem Religioni concessa, & aliàs confirmata per diuersos Summos Pontifices, *Eman. Roderic. in nou. collect. Bull. pro Regul. tom. 2. Bulla 29. eiusdem Pontificis.*

23 Religiones Ordinis Prędicatorum Sancti Dominici, & Ordinis Minorum S. Francisci obtinuerunt varias priuilegiorum cõfirmationes, à diuersis Romanis Pontificibus, quas confirmationes hic permixtim, & breuiter propter easdem Religiones, & propter multos aliorum Religiosorum Ordines, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium cum prædictis communicantes, indicabimus.

Primò fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum simul ab Alexandro IV. anno Domini 1254. Pontificatus sui 1. vt apparet in quadam eius Bulla, quæ incipit. *Patris Aeterni benignitae*, sub Datũ Neapoli, quinto Idus Aprilis, eodem anno supradicto; habetur hæc confirmatio in *Monum. Ord prima impr. fol. 22. & 2. fol. 24. concess. 11.* & in *Compendio priuil. verb. priuilegia Fratrum §. 3.*

Deindè fuerunt confirmata supradicta priuilegia à Clemente IV. anno 1265. Non. Iulii Pontificatus sui 4 per quamdam Bullam sub Datum Viterbii eodem die, & anno, ex eodem *Monum. Ord. 1. impress. fol. 30. & in 2. fol. 31. concess. 31.* & eodem *Compen. priuil. loc. cit. §. 20.*

Deindè fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum ab Eugenio IV. anno Domini 1439. Idus Aprilis, Pontif. sui 9. per Bullam, quæ incipit. *Sacrae Religionis sinceritas*, sub Datum Florentiæ eodem anno, & die, ex *Suppl. fol. 75. con. 239. & eod. Compend. priuil. loc. cit. §. 6.*

Sixtus IV confirmauit priuilegia Fratrum Minorum anno Dom. 1471. Pont. sui 1. per Bullam, quæ vocatur, *Maremagnum*, & incipit. *Regimini vniuersalis Ecclesiae*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, pridie Kal. Septembris, ex eodem *Mon. Ord. 1. imp. fol. 59. & 2. fol. 142. conc. 343.* & refertur in *Comp. verbo, priuilegium §. 10.*

Idem Sixtus IV. in eodem *Maremagno*, districtè inhibuit Prælatis sub interdicto ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac Rectoribus Ecclesiarum, & aliis quibuscunq; sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earumdem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum Ecclesiasticorum Beneficiorum, quæ obtinuerint, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in posterũ obtinẽda, pœnis, eo ipso per eos, qui contrafecerint, incurrendis, nè Ord. Fratrum Prædicatorũ, & Minorũ, & illorum Domos, & Professores, pręter, aut contrà priuilegia, & indulta Rom. Pont. quorũcunq. prædecessorum eiusd. Sixti, vel contra suarum literarum tenorem, inquietare, seu molestare præsumant, ex eod. *Mon. Ord.* & refertur in eod. *Comp. verb. priuilegium §. 11.*

Item Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorũ, & Minorum simul per quamdã aliam Bullam (quam cõmuniter auream vocant) editam Romæ apud S. Petrum 7. Kal. Augusti, Pont. sui anno 8. quæ incip. *Sacri Prędicatorum, & Minorum Fratrum Ordines.* ex eodem *Mon. Ord. 2. impress. fol. 148.* & in *Suppl. fol. 150. conc. 280* & refertur in *Compend. priuil. verb. priuilegium §. 2.*

Iulius II. confirmauit priuilegia Fratrum Minorũ, per Bullam, Datã Romæ apud S. Petrum 15. Kal. Iunii, Pont. sui anno 1. quæ incipit. *In militantis Ecclesiae Agro*, habetur originaliter in Salmaticensi D. Francisci Conuentu, & refertur in *Bullario magno*, nunc denuo Salmaticæ impresso anno 1605.

Item Leo X. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum per quoddam viuæ vocis oraculũ, vt cõstat ex *Supp. fol. 58. cõc. 161.* & refertur in *Cõp. priu. §. 23.*

Clemens VII. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, prout patet ex sua Bulla, quæ refertur in *Compend. verb. priuilegia Fratrum §. 32.* & *verbo, communicatio priuilegij, §. 19.* quæ incipit. *Dum fructus vberes*, sub Datum anno Domini 1525.

Iulius

Iulius III. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per eius Bullam, quæ incipit. *Dum Regularis vitæ ſtudium*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris, Pontificatus ſui anno 1. & refertur in *Bullario magno citato*.

Idem Iulius in quadam alia ſua Bulla, quæ incipit. *In ſacra B. Petri Sede*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 10. Iulij anno Dom. 1551. Pontific. ſui anno 2. confirmauit priuilegia Fratrũ Prædicatorum, ex *ſuprad. Bull. magno*.

Paulus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, necnon, & Fratrum, de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ex Clementi Sedis Apoſtolicae prouiſione*, habetur in *Bullario magno ſupradicto*.

Pius IV. confirmauit omnia ſupradicta priuilegia, per ſuam Bullam, quæ etiam incipit. *Ex clementi Sedis Apoſtolicæ prouiſione*, ſub datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 27. Aprilis anno Dom. 1561. Pontificatus verò 2. & habetur in *Bullario ſupradicto*; ſed poſteà in alia Bulla, quæ incipit. *In Principis Apoſtolorum*, poſita in confirmatione Concilii Tridentini, reuocauit omnia priuilegia, quæ contrariantur dicto Concilio Tridentino.

Pius V. confirmauit omnia priuilegia Mendicantium, per Bullam, quæ incipit: *Et ſi Mendicantium*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1577. kal. Iulij, Pontificatus ſui 2. extat in *ſupradicto Bullario magno*.

Gregorius XIII. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, ac Tertiariorum per Bullam, quæ incipit. *Ex benigna Sedis Apoſtolicae prouiſione*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1575. die 21. Menſis Martij, Pontificatus ſui 3. habetur in *ſupradicto Bullario magno*.

Idem Pontifex anteà per aliam ſuam Bullam, quæ incipit. *In tanta rerum, & negotiorum mole*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1573. kal. Martij, Pontificatus ſui 1. omnia prius per Pium V. conceſſa Fratribus Mendicantibus renocauerat, & ad terminos iuris communis; & ad Decreta Concilij prædicti reduxerat.

Sixtus V. confirmauit omnia priuilegia prædicta Fratrum Minorum de Obſeruantia, & Monialium S. Claræ, necnon Fratrum de Pœnitentia, per Bullã, quæ incipit. *Mendicantium Ordines*, ſub Datum Romæ apud S. Marcum ſub Anulo Piſcatoris die 3. Octobris, anno 1587. Pontificatus ſui 3. vide in *Bullario ſupradicto*.

Clemens VIII. confirmauit omnia priuilegia prædictorum Fratrum Minorum de Obſeruantia, Monialium S. Claræ, necnon Fratrum Tertiariorum, aliàs Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ratio paſtoralis officij*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 29. Decembris, anno Domini 1597. Pontificatus ſui 6. ex *ſupradicto Bullario magno*.

Paulus V. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum per quamdam ſuam Bullam, quæ incipit. *Iniuncti Nobis Paſtoralis*, Pontificatus ſui anno 5. ex eodem *Bullario magno*.

24 Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo, cùm aliis Ordinibus Mendicantium, ſicut habet communicationem priuilegiorum, vt *Diſput. anteced. Quaeſ. 1.* dictum eſt, ità etiam habet cõfirmationem eorumdem priuilegiorum in vigore Bullæ Pii V. editæ anno 1557. ſub Datum Romæ apud S. Petrum die prima Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ incipit. *Romanus Pontifex, tàm Vniuerſalis*, extat apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullar. noui Conſtit. 44. eiuſd. Pontif.*

25 Ordo Seruorum B. Mariæ per eamdem Bullam Pii V. ſuorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum confirmationem, aliaſq; prærogatiuas obtinet, necnon per alios Summos Pontifices, vt in *lib. ſuorum priuil. apparet*.

26 Ordo Eremitarum S. Augustini obtinuit confirmationem priuilegiorum, aliàs ſibi à diuerſis Sũmis Pontificibus cõceſſorum, à Iulio II. per Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Dum fructus uberes*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. die 7. Iulij, Pontificatus ſui 4. refertur ab *Eman. Roder. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 9. eiuſdem Pontificis*.

27 Ordo Minorum Conuentualium S. Franciſci accepit à Paulo III. confirmationem priuilegiorum, quæ dicto Ordini anteà per diuerſos Summos Pontifices fuerant conceſſa: vide Bullam eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Exhibita nobis*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 27. Octobris 1540. Pontificatus ſui anno 6. *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 5. Eiuſdem Pontificis*.

28 Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Romanus Pontifex*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 19. Nouembris 1567. Pontificatus ſui 2. declarauit Congregationem S. Hieronymi Ieſuatorum inter Ordines Mendicantium comprehendi, & illorum priuilegiis gaudere, necnon Mendicantium priuilegiorum confirmationem, virtute eiuſdem Bullæ, obtinere, *Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 23. eiuſdem Pont.*

Poſteà Gregorius etiam XIII. confirmauit ſupradicta priuilegia, anno Domini 1578. Pontificatus ſui 6. die 1. Februarij, ex eod. *Eman. Roderic. tom. 1. qq. Regul. quaeſt. 8. art. 2.* ipſe enim Gregorius, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiuſuis ſint generis indulgentiarum, per quoſcunque Romanos Pontifices eius prædeceſſores, quibuſuis etiam ſpecialibus rationibus conceſſorum tenores pro expreſſis habens, omnia, & ſingula priuilegia, facultates, & gratias, exemptiones, & immunitates, libertates, indulgentias, atque peccatorum remiſſiones, circà tamen clauſulam porrigendi manus adiutrices, & conceſsiones, etiam per ipſam Congregationem ſufficiente ad id facultate fulcitam ad dictæ Congregationis aggregatos, infraternatos nuncupatos, extenſa, atque indulta prædicta quomodocunque, & qualitercunque conceſſa, & approbata, quatenùs ſunt in vſu, & Sacris Canonibus Concilii Tridentini non ſunt contraria, ex certa ſcientia,

de nouo in perpetuum, Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur addidit.

29 Ordo Minimorum S. Francisci de Paula sortitus est à Iulio Tertio confirmationem immunitatum, gratiarum, & priuilegiorum, per alios prædecessores Summos Pontifices eidem Ordini concessorum, per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit: *Dilectis filijs*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1553. 15. kalendas Maij, Pontificatus sui quarto, *Eman. Roderic. in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 6. eiusdem Pontif.*

Aliæ multæ confirmationes priuilegiorum huius Ordinis videri possunt apud *Laurentium de Peirinis, in suo opere nuper edito*, vbi de illustratione, & declaratione priuilegiorum prædicti Ordinis, doctissimè scribit. Videatur præcipuè in *tomo* 1. §. 4. *fol.* 73. & §. 6. *fol.* 77. & *fol.* 175. & *fol.* 189 & 525. & *tom.* 2. eiusdem operis, *fol.* 4. & *fol.* 71. & 74 224. 265. 267. & 301. & 397. & 476.

30 Sixtus Quartus, omnia priuilegia Fratribus Tertij Ordinis Sancti Francisci, qui de Pœnitentia nuncupantur, confirmauit, anno Incarnationis 1471. tertio Kalendas Decembris, Pontificatus sui primo, ex *libro priuilegiorum Tertij Ordinis S. Francisci*, in his præcisis verbis. *Nos igitur ad commoda, profectum, & salutem Fratrum dicti Ordinis operosa meditatione intendentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, priuilegia, facultates, indulta, & gratias, Fratribus antedictis (vt præmittitur) concessa, ac omnes, & singulas locorum receptiones per eos factas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus.* Et Iulius Secundus, anno Incarnationis Dominicæ 1508. sextò Idus Ianuarij, Pontificatus sui sexto, confirmauit omnia priuilegia, quæ supradictus Sixtus Quartus, & Eugenius Quartus, & Nicolaus Quintus, & Paulus Secundus, eidem Ordini contulerat, *ex eodem libro priuilegiorū, pagina* 56.

31 Fratres deuoti Ioannis Dei, confirmationem suorum priuilegiorum, immunitatum, & exemptionum, consecuti sunt per memorabilem Bullam Pauli Quinti, quæ incipit, *Romanus Pontifex, &c.* editam à Paulo Quinto, felic. recordat. decimasexta Martij, anno 1619. Pontificatus verò decimoquarto, sub Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem; quæ tota per extensum, propter alias rationes, posita est *Disput.* 15. *huius primi tomi, Quæsit.* 4.

32 Societas Iesu, etsi per multos Summos Pontifices magna sua priuilegia confirmata retineat, præ cæteris tamen, confirmata, roborata, & approbata fuerunt simul cum omnibus facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, motuproprio, certaque scientia, ac de plenitudine Apostolicæ potestatis, à Gregorio Decimotertio, vt eius literæ *in libro literarum Apostolicarum eiusdē Societatis, pag.* 217. & 231. & *in Comp. eiusdē Societatis, verb. priuilegium,* §. 11. & *verb. cōmunicatio gratiarum, & verb. Generalis,* §. *octauò testantur.*

33 Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata sunt à Clemente Octauo, per Bullam, quæ incipit. *Decet ex benignitate Sedis*, anno 1593. sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sexto Kalendas Maij, Pontificatus sui secundo, & est 22. *Constit. eiusdem Clementis Octaui, in tertio tomo Bullarij noui Laertij Cherub.* §. 2. in his verbis. *Omnia, & singula præfata, & quæcunque alia priuilegia, exemptiones, immunitates, concessiones, facultates, prærogatiuas, fauores, & gratias, præfatæ Congregationi, singulisque illius domibus, Conuentibus, Collegijs, Ecclesijs, Capellis, Oratorijs, Hospitalibus, necnon Præposito Generali, alijsque Superioribus, & personis, tàm professis, quàm non professis, ac familiaribus domesticis, eisque aliàs quomodolibet inseruientibus, tàm per supradictos, quàm alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, eiusque auctoritate quomodolibet concessa, ac desuper confectas literas, omniaque in eis contenta, necnon etiam omnia, & singula statuta, ordinationes, regulas, & constitutiones in vniuersa Congregatione præfata, hucusque editas, licitas tamen, & honestas, sacrisque Canonibus, & Concilio Tridentino minimè contrarias, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illisque omnibus, & singulis Apostolicę firmitatis robur adijcimus, supplentes omnes, & singulos, ac quoscunque, & qualescunque iuris, & facti, ac etiam solemnitatum, & aliàs quantumuis substantiales etiam de necessitate exprimendos defectus, si qui in eis, aut eorum aliquo, quomodolibet interuenerint.*

34 Clerici Regulares Theatini, confirmationem suorum priuilegiorum à Clemente Septimo concessorum, obtinuerunt à Paulo Tertio, die decimasexta Nouembris 1536. Pontificatus sui anno tertio; & à Iulio Tertio, die decima Iunij 1551. Pontificatus sui anno secundo; & à Paulo Quarto, die septima Octobris, Pontificatus sui anno primo: Statuit enim iste Summus Pontifex, vt omnia priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogatiuæ, indulta, & exemptiones, tàm per ipsum concessa prædictæ Congregationi, quàm per alios, & tunc in posterùm concedenda, totiès integrata, confirmata, & innouata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quotiès per eumdem Paulum Quartum, & Sedem prædictam, alia quæcunque priuilegia, alijs Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religiosis, & Monachis concessa, & cōcedenda, reintegrari, confirmari, vel innouari, & in pristinum statum restitui contingeret; etiam nostræ Congregationi concessit, & indulsit, cum Decreto, & clausulis, modo, & forma tunc expressis. Non obstante *Bulla in die Cœnæ Domini* legi consueta.

Et confirmata fuerunt eadem priuilegia, absque vlla limitatione à Pio Quinto, anno 1567. Idibus Februarij; à Gregorio verò Decimoquarto, anno 1591. die quinta Aprilis, fuerunt confirmata cum hac clausula, *dummodò sub aliquibus reuocationibus non comprehendantur*: & prætereà iisdem concessit priuilegium communicationis omnium priuilegiorum absque vlla limitatione.

Postremò à Paulo Quinto, die quarta Aprilis 1612. Pontificatus sui anno septimo, fuerunt confirmata eadem priuilegia (his verbis.

Omnia,

omnia, & singula priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet Congregationi, & Clericis praedictis per quoscunque Romanos Pontifices, etiam praedecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam, concessa, quorum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, eaque omnia, & singula innouamus, & de nouo concedimus; ac omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus, &c.

Non obstantibus fel. record. Bonifacij Papæ Octaui praedecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate praesentium, ad Iudicium non trahatur, alijsque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis per quoscunque Romanos Põtifices, similiter praedecessores Nostros, etiam viuæ vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet aditis, necnon aliorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate, aliàs roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibuscunque personis, sub quibusuis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ, derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & alijs Decretis incontrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus; & singulis, etiam si dè illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenorem praesentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, caeterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romæ, &c. refertur in Compen priuil. Congr. Cleric. Regul. tit confir. priuil. §. 3.

35 Congregationes, & Religiones non Mendicantes, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, & præcipuè à Clemente Octauo, vt patet in eius Bulla, quæ incipit. Cum superiore anno; quam retulimus per extensum, propter rationabiles causas, Disput. 16. huius primi tomi, in fine Quæsiti 22. hic verò Bulla Pauli Quinti prædictorum Duodecim Congregationum non Mendicantium priuilegia confirmans per extensum, (quia alibi non habetur) inseritur.

PAVLVS PAPA QVINTVS.
Ad futuram rei memoriam.

NVper, vt carissimo in Christo filio nostro Ferdinando Romanorum Regi, in Imperatorem electo, ac dilectis filijs Catholicis Germaniæ, & vicinarum Prouinciarum, aduersùs seditiones, rebelliones, & Hæreticorum motus, opem ferremus, quòd sanè aliter facere non poteramus; sex decimas à personis Ecclesiasticis beneficia Ecclesiastica, aut super eorum redditibus pensiones annuas obtinentibus, & percipientibus intrà triennium persoluendas, ac aliàs sub certis modo, & forma tunc expressis, imposuimus. Ab eisdẽ verò decimis persoluendis, infrascriptas duodecim Regulares Congregationes, exemptione, & libertate, aliàs à fel. record. Pio Papa Quinto praedecessore Nostro, dùm cùm Camera Apostolica de subsidio ordinario concordarunt, concessa, frui, & gaudere debere voluimus, & declarauimus, easque ab ipsarum decimarum solutione nominatim exemimus, & liberauimus, prout in Nostris sub plumbo desuper expeditis literis, quarum tenores praesentibus, pro expressis haberi volumus, pleniùs continetur. Subindè verò, vt eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo, & Catholicis praedictis pleniùs opem ferre valeremus, easdem Congregationes requisiuimus, vt summam 100 mill. scut. monetæ Romanæ, Nobis ad effectum praedictum persoluerent. Vnde & ipsæ Congregationes summam huiusmodi, quantò minori incommodo fieri potest, ac citiùs soluere, vt res postulat, valeant, quantùm cum Domino possumus, prouidendum censuimus. Cùm verò à Ministris Nostris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus consultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipsas, quae summam praedictam in promptu habent, nulla alia minùs damnosa, & dispendiosa ratione eamdem summam congerere posse, quã si Nos eisdem Procuratoribus summam 100. mill. scutorum huiusmodi ad censum perpetuũ redimibilem, vel infrascripto, seù quouis alio licito contractu, vt infrà accipiendi licentiam, & facultatem tribueremus. Idcircò motuproprio, & ex certa scientia Nostra Congregationibus praeditis, Casinensium nimirùm, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Lateranensium Canonicorum Regularium, sub Regula Sancti Augustini, Carthusianorum, Camaldulensium, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononiensium, etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, & S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiumque Lombardiæ, & Sancti Hieronymi, earumque Procuratoribus Generalibus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant, vel eorum substitutis, vt cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarij Generalis, etiam absque scientia, participatione, mandato speciali, vel generali, aut consensu Abbatum, & Priorum Generalium, seù aliorum quorumcunque Superiorum, & Officialium quocunque nomine nuncupatorum, earumdem Congregationum, immo ipsis inuitis, & reclamantibus summam 100. mill. scutorum, huiusmodi pro rata singulas Congregationes tangentẽ à quibuscunque personis, seù mercatoribus, eorum fidem sequi volentibus, & meliorem conditionem offerentibus ad censum perpetuum redimibilem; seruata tamen forma Constitutionis dicti Pij Quinti praedecessoris, super creandis censibus edita, seù alio quouis licito, & Sacris Canonibus non improbato cõtractu accipere, illamque penès Depositarium Nostrum Generalem, seorsùm ab alijs nostris pecunijs deponere; itaut indè amoueri, nec in alios, quàm supradictos vsus, conuerti valeant, ac taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsorum facultate redditunm annuorum pro soluenda 100. mill. scut. huiusmodi, summam constituere, aut aliàs ratam partem redditunm, prout cuilibet ex Congregationibus praedictis minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare, dictamque ratam Monti nouennali, aut Religionum applicare, quæ sufficiat pro dicta summa

100. mill.

100. mill. scutorum congregandam, factaque taxa huiusmodi, eamdem Monti nouennali, aut Religionum prædicto, ultrà alias taxas, quæ singulæ Congregationes hactenùs soluerunt, & soluere obligatæ sunt assignare, & incorporare; ac super taxa, seù rata sic facienda, assignanda, & incorporanda totidem loca prædicto Monti cedire, quot pro summa praedicta 100. mill. scutorum congerenda, necessaria erunt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, seù eorum Substitutis, postquàm taxa huiusmodi facta fuerit, tàm pro emptoris, seù emptorum censuum prædictorum, seù eorum, qui pro congerenda summa 100. mill scutorum, huiusmodi aliquam pecuniarum summam eisdem Procuratoribus, aut eorum substitutis in quibuscunque cedulis bancharijs, cambijs, obligationibus, contractibus, & quibusuis pecuniarum huiusmodi receptionibus fideiusserint, & interuenerint, securitate, releuatione, & indemnitate, quam super taxa inter ipsas Congregationes pro rata quamlibet suarum Congregationum respectiuè tangente; nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis, seù eius Substitutus, videlicet suam, etiamsi ab ea speciale, aut generale mandatum in Capitulo generali, aut aliàs iuxtà Constitutiones ipsarum Congregationum factam non habeat; omniaque, & singula earumdem Congregationum bona mobilia, & immobilia, vbilibet existentia, praesentia, & futura principaliter, & insolidum ipsarum Congregationum nominibus, omni meliori modo, ac in ampliori forma Cameræ Apostolicae obligare, & specialiter hypothecare. Necnon super præmissis, & illorum quodlibet, & eorumdem præmissorum, & cuiuslibet ipsorum occasione, quæcunque Instrumenta cum quibusuis submissionibus, renunciationibus, fideiussionibus, promissionibus, iuramentis, cautionibus, conditionibus, cautelis, decretis, & clausulis solitis, & consuetis, ac aliàs necessarijs, & opportunis dicto Thesaurario, ac partibus ipsis benè visis celebrare, aliaque pro personarum, & mercatorum, ac etiam pro maiori Montis prædicti, illiusque Collegij, & omnium, qui suas pecunias in eodem Monte collocauerint, securitate, ac aliàs super his necessaria, & quomodolibet opportuna, etiamsi talia forent, quæ specificam, indiuiduam, & expressam requirerent mentionem, facere, & exequi, ac Vlterius ipsis modernis, & pro tempore existentibus praedictarum Congregationũ Procuratoribus Generalibus, seù eorum substitutis, vt in earum quisque Congregationibus, taxam, vt præfertur, faciendam pro rata eas respectiuè tangentẽ, inter Monasteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere; & Depositario dicti Montis, quem ipsæ Congregationes, tam pro præsenti additione, quàm pro prima dicti Montis erectione, & illius additione, aliàs factã, etiam modernum Depositarium, nisi Depositariam ipsam, titulo forsan oneroso, obtineat, ad eorum libitum amouendo; deputare posse concedimus, quot annis, prout de antiquis taxis, seù ratis fieri consueuit, consignare cùm facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè, & licitè posint, & valeant, ac omninò respectiuè teneantur, auctoritate Apostolica, tenore præsentium plenam, liberam, & amplam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Praterea pro maiori Montis prædicti, illiusq; Collegij Montistarum, necnon eorum, qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt, cautela, & securitate, ex nunc pariter, prout ex tunc, postquàm dictus Mons vigore praesentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quod tam antiqua, quàm noua loca augenda huiusmodi, vnum, idemque Montis corpus, ac Vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montistis vnum, idẽque Collegium, absque aliqua prorsus ratione prioritatis, seù posteritatis differentia constituant. Ac posteriora loca, illorumque emptores, omnibus, & singulis gratijs, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, & priuilegijs, quibus antiquiora loca, illorumque possessiones, iuxta dicti Montis erectionis formam vtuntur, potiantur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possant, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter Vti, potiri, & gaudere posint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus, & ordinamus, Volumusque etiam, ac eisdem Procuratoribus generalibus, seù eorum Substitutis concedimus, vt loca praedicta Montis, vigore præsentium augendi, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis cuicunque mercatori, seù alijs personis, meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo vendere, & alienare, pretiumque indè redigendum, vt praefertur, & non aliàs deponere liberè similiter, & licitè posint, ac etiam omninò teneantur, facultatem similiter impartimur. Et nihilominùs omnia, & singula præmissa, ac alia eorum vigore per dictas Congregationes, seù earum Procuratores Generales, aut illorum Substitutos, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis, & instrumenta desuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, licitis tamen, & honestis, ac Sacris Canonibus non improbatis, ex nunc, prout ex tunc, postquàm facta, & celebrata fuerint auctoritate, & tenore praedictis approbamus, & confirmamus, illisque inuiolabilis Apostolicae firmitatis robur adijcimus. Ac omnes, & singulos, tàm iuris, quàm facti, ac etiam substantialium forsan solemnitatum, quomodolibet omissarum defectus, si qui in eisdem interuenerint, præcipuè verò defectus mandatorũ specialium, ac generalium ad præmissa facienda, requisitorum mota, & scientia similibus, pari auctoritate, & tenore supplemus; declarantesque per huiusmodi subuentionem, Nobis, vt praefertur, faciendam, priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, & gratijs, tàm per praedictum Pium prædecessorem, per eius literas, sub Datum, anno 1570. 14. Kalendas Aprilis, Pontificatus sui anno sexto; quàm per piæ memoriae Clementis Papæ Octaui, similiter prędecessoris Nostri literas, sub annulo Piscatoris, die quinta Maij 1595. ac etiam per alias eiusdem Clementis prędecessoris literas in forma motu proprij, de anno 1597. seù alijs eisdem Congregationibus concessis; nullatenùs præiudicatum sit, aut esse censeatur, immo priuilegia, immunitates, exemptiones, & gratias praedictas, ac etiam omnes, & quascunque alias gratias, immunitates, & priuilegia per quoscunque praedecessores Nostros, quomodolibet concessa; quatenùs tamen sint in vsu, & decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur, harum serie, quatenùs opus sit, de nouo confirmamus, approbamus, & innouamus, illaque eisdem Congregationibus inuiolabiliter obseruari mandamus, etiamsi tàm literæ prædictæ Pij Quinti, quàm Clementis praedecessorum huiusmodi, & aliæ quæcunque super præmissis in Camera

mera Apostolica registratae non essent. Non obstante Constitutione similis memoria Pij IV. pariter praedecessoris Nostri, de quibuscunque literis, & gratys interesse Camera concernentibus, registrandis. Volentes etiam, quòd praesentes Nostras in eadem Camera registrare, seu registrari facere, minime teneantur. Decernentes insuper, ea omnia, & singula valida, firma, & efficacia esse, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & singulas Congregationes praedictas perindè, ac si Procuratores, seu eorum substituti praedicti, illas sum speciali earum mandato obligassent, ac alios omnes, ad quos spectabit observanda esse; praesentesque literas, nullo vnquàm tempore etiam ex eo, quòd praedicta Congregationes, & quicunque alij, ad quos spectat praemissis expressè, & nominatim non consenserint, aut aliàs quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostrae, vel alio defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, in ius, vel controuersiam reuocari, aut sub vllis reuocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minimè posse; nisi de earumdem praesentium toto tenore specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit; Sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac ipsius Camera Apostolica Praesidentes, & Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Thesaurariumque praedictum, & alios dicta Camera Ministros, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà dilectis filijs Nostro, & Sanctae Romanae Ecclesiae Camerario, & Thesaurario Generali, praedictis, ac Causarum Curiae Camerae Apostolicae generali Auditori, per praesentes committimus, & mandamus, quamuis ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seù alios easdem praesentes, & in eis contenta quaecunque solemniter publicantes, ac in praemissis omnibus, & singulis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate Nostra praemissa omnia, & singula in praesentibus expressa, & illorum vigore facienda quacunque ab omnibus, ad quos spectat, inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet, & Rebelles, in praemissis, & non parentes, per censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacunque appellatione, vel reclamatione, & recursu postpositis, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Brachij secularis, non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, praesertim felic. record. Symachi, Pauli Secundi, Pauli Quarti, Pij Quinti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, de rebus Ecclesiae non alienandis, earumque quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monasteriorumque singularium statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam in vim contractus, aut motuproprio, vel consistorialiter eisdem Congregationibus, illarumque Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, ac alijs decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seù quauis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, caeterisque contrarijs quibuscunque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Anulo Piscatoris, die 1. Maij, 1620. Pontificatus Nostri anno 15.

36 Ex his satis constat, priuilegia, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, confirmata esse. De priuilegijs non Mendicantium (& praesertim Duodecim Congregationum) non solùm probatur per particulares Summorum Pontificum Constitutiones, eadem priuilegia confirmantes; sed etiã per speciales Bullas Clementis Octaui, & Pauli Quinti, pro Duodecim Congregationibus confectas, superiùs relatas.

De priuilegijs verò Mendicantium, dicendum est cum *Ioan Bapt. Confect. in Summar. priuil. Ordin. Mendic. cap. 4.* illa iam esse firma, & illaesa, nõ solùm ex Decreto Concilij Tridentini, sed etiam per alios Summos Pontifices, *quatenùs tamen Sacris Canonibus Concilij Tridentini non sint contraria*, quae quidem Clausula est intelligenda, non de Canonibus in corpore iuris; nempè in Decretis, & Decretalibus clausis, sed de Sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini, dumtaxàt; nec obstat praedictis priuilegijs Cõstitutio illa Gregorij XIII. qua priuilegia, omnibus Regularibus cõcessa, reuocantur, quia per aliam suam posteriorem Bullam confirmauit priuilegia, praesertim Ordinis Sancti Francisci, vt fatetur ipsemet *Confect. loco citato*, ac etiam confirmauit multa alia priuilegia aliorum Ordinum, vt per ipsius Constitutiones apud *Laert. Cherub. tom. 2. Bullarij noui*, positas, legentibus patet.

Vnde concludit praedictus Auctor, quòd Regulares, omnibus, & singulis priuilegijs, tam per breue, quàm viuae vocis oraculo, necnon per supplicationem cum clausula, quòd sola signatura sufficiat in iudicio, & extrà, etiam in foro conscientiae, veluti confirmatis, & innouatis, frui, & vti liberè, & licitè possunt. Sed de hac re inferiùs, dùm de reuocatione praedictorum priuilegiorum in Concilio Lateranensi facta, & per alios Pontifices, & postremò in Concilio Tridentino renouata, simulque de eorumdem priuilegiorum reualidatione, & confirmatione sermonem habebimus.

37 Cùm enim priuilegia Regularibus, & aliis exẽptis à Papa cõcessa, possint ab eius Successoribus ad eorum libitum in totum, vel in partem, reuocari, penitùs tolli, vel moderari, seù limitari, eò quòd Summorum Pontificum manus à praedeces-
38 sore ligari nequaquàm possunt; ideò Regularium, & aliorum exemptorum priuilegia immutabilia

non

non ſunt, niſi inquantùm à Succeſſoribus Summis Pontificibus minimè reuocantur; etiam ſi de talibus priuilegijs ſit manifeſta clauſula, *quòd intelligantur reuocata per quamcunque poſteriorem Conſtitutionem, niſi de eis ſpecialis mentio fiat.*

Nam ſi, verbi gratia, Summus Pontifex, poſtquàm ex ſpeciali gratia, aliquibus Regularibus conceſſerit, quòd nulli decimas ſoluere teneantur, mittat Legatum ſuum à Latere, cum facultate imponendi decimas, etiam priuilegiatis, non obſtantibus priuilegijs quibuſcunque in contrarium facientibus, etiam ſi de illis ſpecialis mentio fieri deberet; certum eſt, quòd per clauſulas has generales derogatorias priuilegiorum, tenerentur ipſimet priuilegiati decimas ſoluere: ratio eſt, quia cùm priuilegia diuerſis locis, & perſonis à Sede Apoſtolica exhibita, ſint ferè innumerabilia, & de ſingulis Summus Pontifex memoriam habere minimè poſſit; ſatis eſt, quòd primis priuilegiis conſtet ipſum Summum Pontificẽ voluiſſe derogare.

39 Hinc eſt, quòd Summi Pontifices aliquandò priuilegia Regularibus conceſſa (prout illis meliùs viſum eſt expedire) reuocauerint, vel in partem, vel in totum abſtulerint, vt fecit Leo Decimus in Concilio Lateranenſi, anno 1516. die decimanona Decembr. teſte *Eman. Roder. in ſuis collect. Bullar. Bulla* 45. eiuſdem Leonis, reuocauit enim iſte Summus Pontifex aliqua priuilegia Regularibus conceſſa, quæ vt intelligamus, an poſteà reualidata ſint, hic breuiter recenſenda duxi.

40 Primò Statuit, vt pacta, & conuentiones facta inter Curias, & Prælatos Regulares, valeant, niſi per ſequens Capitulum Generale, & Prouinciale refutentur, & talis refutatio ſit debito tempore intimata.

Secundò Statuit, Presbyteros ſeculares poſſe in Eccleſijs Regularium deuotionis cauſa celebrare, & quòd Regulares libenter eos recipiant.

Tertiò, quòd Religioſi non intrent proceſſionaliter cùm Cruce in alienas Parochias, ad leuanda corpora defunctorum in ſuis domibus ſepelienda: niſi vbi de hoc ſit conſuetudo, vel niſi Clerici requiſiti ad ferendum corpus, id facere recuſent; vt etiam conceſſerat Sixtus Quartus, inter viuæ vocis oracula.

Quartò, quòd non poſſint Religioſi abſoluere Laicos, & Clericos à ſententijs ab homine latis.

Quintò, quòd Religioſi ordinandi poſſint per Ordinarios examinari, & per eoſdem, ſi competenter reſpondeant, liberè admitti, ac in eorum domibus ab alio, quàm à Diœceſano Epiſcopo (niſi ipſo, aut eius Vicario, ſuper hoc, cum debita inſtantia requiſito, & ſinè cauſa rationabili contradicente, vel eo à Diœceſi abſente) ad dictos Ordines promoueantur.

Sextò, quòd Eccleſiæ, aut Altaria Religioſorum conſecrentur, & benedicantur ab Epiſcopo Diœceſano; niſi bis, vel ter requiſitus cùm debita reuerentia, & inſtantia, venire recuſet.

Septimò, quòd non poſſint Religioſi, ſinè conſenſu Curatorum, ſponſos benedicere.

Octauò, quòd Religioſi, ſub pœna centum ducatorum, non pulſent Campanas in Sabbato Sancto, antequàm Campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſetur: & nomine Matricis Eccleſiæ, intelligitur Eccleſia Cathedralis, vt habetur in *cap. venerabili, de verborum ſignific.*

Nonò, quòd Religioſi moneant ſeculares, vt ſoluant decimas.

Decimò, quòd Conſeruatores Religioſorum ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, nec vllum reum trahant vltrà duas dietas, à loco ſuæ ſolitæ habitationis.

Vndecimò, quòd excommunicati ob aliquod intereſſe, Ordinem Mendicantium intrare volentes, non poſſint abſolui; niſi præuia ſatisfactione; & procuratores, etiam operarij, & famuli Religioſorum ſubſint ſententijs excommunicationis Epiſcoporum.

Duodecimò, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, Mantellati, Corregiati, Pinzocheræ, Cordellati, & alij quouis nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes, non gaudeant priuilegijs collegialiter viuentium, & caſtitatem vouentium.

Et poſt hæc idem Leo Decimus, *Bull.* 44. *apud Eman. Roder.* quæ eſt poſterior, *dict. Bull.* 45. declarat, quòd dicti Fratres, & Sorores, licèt poſſint eligere ſepulturam vbi velint, tenentur tamẽ Euchariſtiam in Paſchate, extremam vnctionem, ac alia Sacramenta, præter pœnitentiam à proprio Sacerdote recipere; & tenentur ad alia onera Laicorum, nec ſunt admittendi ad diuina, quandò interdicto, vel dantibus cauſam dederunt auxilium, conſilium, aut fauorem: & collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, ſeu cœlibẽ, aut caſtam vidualem expreſſo voto etiam ſimplici, vt ibi declaratur, & ſub dicto habitu vitam ducentes, priuilegijs, quibus Fratres Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debent. Prout in Concilio Lateranenſi continetur; etiam ſi habitent in proprijs, vel conſanguineorum domibus.

In eadem Bulla Leonis Decimi multa alia præcipiuntur, quæ cùm poſteà à Concilio Tridentino renouata ſint pluribus in locis; (de quibus ſuprà in *Diſputat.* 15. *Quæſit.* 4. ſatis actum eſt) ideò hic omittuntur cùm loco citato, omnia prædicta ſigillatim pertacta ſint, & ſufficienter examinata.

41 Aduertendum tamen eſt, multa ex illis, quæ paulò ſuperiùs attulimus in Concilio Lateranenſi geſtis, fuiſſe poſtmodùm reuocata à ſucceſſoribus Pontificibus, vt ſuis in locis, tàm primi, quàm ſecundi Tomi dicemus; ac per conſequens Regularũ priuilegia per eoſdem ſucceſſores Pontifices fuerunt reualidata, & ad hoc dicendum moueor; non ſolùm propter rationes, quas adducit *Eman. Roder. quæſt. Regul. tom.* 1. *quæſt.* 8. *per totam,* ſed etiam ex eo, quòd multi Pontifices poſt Leonem diuerſorum Ordinum priuilegia confirmarunt: excipiendo tantùm, quæ per non vſum ſunt reuocata, & quæ ſunt contraria Decretis Cõcil. Trident. ac Sacris Canonibus eiuſdem ſcilicet Concil. Trident. cùm in illo Decreta, & Canones contineantur: ſic confirmat Gregorius XIII. *Bull.* 1.

priui-

priuilegia Minorum. Eodem etiam tenore confirmat idem Gregorius Bulla 20. priuilegia Cistercensium; & Bulla 13. priuilegia Sancti Hieronymi Iesuatorum; & Bulla 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis; & Bulla 15. priuilegia Præmonstratensium, & sic de alijs, & excipiendo tantùm quæ non sunt in vsu, & quæ sunt tantùm contrà Concilium Tridentinum, firmat magis nostram conclusionem: nec valet dicere, quòd dicta priuilegia erant reuocata, saltèm per non vsum; quia ad istam reuocationem per non vsum est necessarius non vsus centum annorum, quos manifestum est non transisse à prædicta reuocatione Leonis Decimi, vsque ad primam confirmationem: immo nec sexaginta.

Item per hoc, quòd Concil. Trident. reuocat aliqua ex priuilegijs reuocatis in dicta Bulla, Leo Decimus virtualiter insinuat, & vult alia non esse reuocata, sed in suo robore permanere: sicut ex eo, quòd apponendo Pius Quintus in suo proprio motu, de censibus, aliquas conditiones, ex appositis à Martino Quinto, & Calisto Tertio in suis decreris, de censibus, omittendo alias, colligunt Theologi, istas conditiones omissas à Pio Quinto, non esse iam necessarias pro censibus.

Probatur insuper, & à fortiori, quòd prædicta priuilegia reualidata sint; nam *Casarub. in Comp. priuileg. Verb. Concilium, num. 7.* ait, quòd postea Leo Decimus reualidauit omnia prædicta priuilegia Regularium; & in pristinum statum ea restituit viuæ vocis oraculo; sed in foro conscientiæ solummodò, & eodem *num. 7. cit. Vers.* notandum est etiam, ait idem Auctor, quod etiam idem Leo reualidauit, & in pristinum statum restituit omnia Mendicantium priuilegia, pro foro etiam exteriori; & hoc per quamdam Constitutionem concessam Prædicatoribus, post præfatum Concilium, quam refert *Casarub. vers. communicatio priuilegiorum, num. 20.* cum derogatione omnium contrariorum, videlicet: *Non obstantibus quibuscumque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, siue Constitutionibus, Ordinationibus, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus.* Vnde cùm ista Bulla fuerit facta post dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium, in Concilio Lateranensi, & per illam derogetur etiam Constitutionibus editis in Concilijs generalibus, non est dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem *Casarub. loco citato*, quòd consulti super hoc viri docti, ità responderunt. Eadem insinuat *Casarub. vers. priuilegia Fratrum, num. 28. & 29.* & expressè id probat multis adductis, *Roder. quæst. Regul. quæstione 8. artic. 10.*

Non solùm priuilegia non Mendicantium fuerunt confirmata (vt præmissum est) à Leone Decimo; sed etiam non Mendicantium, vt speciales nō Mendicantium Constitutiones eiusdem Leonis testantur; & præcipuè quædam Constitutio eiusdem, pro confirmatione priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, in qua eximit hanc Congregationem à reuocationibus priuilegiorum factis in Concilio Lateran. per hæc præcisa verba.

Dilectis Filijs Rectori Vniuersali, ac Visitatoribus, cæterisq; Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranen. salutem, & Apostolicam benedictionem.

Decet Romanum Pontificem gesta per eum, super quibus dubia oriuntur, sua declarationis arbitrio ità plana reddere, vt nullum valeat exindè dubitationis inuolucrum exoriri. Cùm itaque sicut Nobis nuper exponi fecistis, inter alia priuilegia immunitatis, exemptionis, concessionis, & gratiarum, indulta Congregationi vestræ, ac illius locis, & personis pro tempore existentibus, ab Apostolica Sede concessa, & confirmata, fel. record. Sixtus Papa Quartus Motu proprio Congregationem ipsam Canonicorum Regularium Lateranensium Ordinis Sancti Augustini, illiusque Monasteria, Membra, Ecclesias, loca, personas, & eorum Capellanos, qui pro tempore forent in Ecclesijs, & Parochijs eiusdem Congregationis, curam animarū habentes, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, & extraordinariorum, aliarumque quarumcunque personarum, quantacunque ampla præfulgeant dignitate, seù praeminentia, iurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, iure Cathedratici, & charitatiui subsidij, subuentione, & exactione quarumcunque, præstatione, necnon Synodalibus, & alterius cuiuscunque Congregationis, seù processionum euocatione. Ità quòd in Congregatione Canonicorum, personas, Monasteria, Ecclesias, membra, & loca præfata, vtpotè prorsùs exempta, nullamque excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententiam, seù alias censuras, seù pœnas specialiter, & generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam aliam in Monasteria, Ecclesias, personas, & loca huiusmodi praeminentiam, & iurisdictionem quomodolibet exercere possent, etiam ratione contractus, vel delicti, seù rei, de qua ageretur vbicunque iniretur contractus, committeretur delictū, & res ipsa consisteret, etiam cum decreto irritante, per quasdam literas prorsùs exemerit, & totaliter liberauerit, Congregationemque, & omnia præfata, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis einsdem, & sub eorum speciali protectione, atque sua receperit. Ac per easdem suas literas motu simili statuerit, & ordinauerit, quòd quæcunque litera Apostolica, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etiam si in eisdem clausula, priuilegijs, & indultis dicta Cōgregationi concessis; non obstantibus, & de quibus expressè mentio fieri deberet, expressè non teneretur, quæ obuiaret, & contraueniret huiusmodi priuilegio, aut quibuslibet eius particulis, vt suprà, nisi euidentissimè, & apertissimè appareret, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore esset, huiusmodi indulto, vel alicui eius parti, vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo specialem de verbo ad verbum, ex certa scientia, de huiusmodi priuilegio, & ipsa Congregatione diuersis nominibus eam nominando, per hæc præcisa vocabula, Congregationem, vnitatem de Obseruantia, aliàs de Frisoneria, nunc Lateranen. appellatam, *causasque legitimas allegaret; quæ his obuiare intenderet, decretum nullius esset roboris, & momenti, aliaque*

aliaque quamplura concesserit, decreuerit, statuerit, atque mandauerit, prout in praedicti Sixti indultis, priuilegijs, ac literis latiùs dicitur contineri.

Quia verò ipso Nos Sacro approbante Concilio, concessiones Fratribus Mendicantibus per Romanos Pontifices praedecessores Nostros, & Sedem praefatam factas, sub certis modo, & forma tunc expressis, per certas Nostras literas moderauimus, ac huiusmodi moderationem ad Religiosos Ordinum quorumcunque extendi, & per eos, etiam seruari debere volumus, & decernimus (vt per illas asseritur) priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratijs, & indulsis huiusmodi, dictae Congregationi concessis praeiudicatum fuisse, & Congregationem, & alias personas huiusmodi, iuxtà moderationem huiusmodi, dumtaxàt vti, & gaudere debere. Quamobrem Nos, ad quos ex commissi Nobis officij debito pertinet, omnem ex Apostolicis Constitutionibus dubietatis scrupulum amouere, nè propter veritatis suppressionem quis iure suo frustretur, volentes super hoc dictae Congregationis statui, & indemnitati prouidere.

Motuproprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, per moderationem, & literas Nostras praedictas, nullum priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratijs, & indultis Congregationi praefatae, & in illius fauorem, vt praefertur, per tot Romanos Pontifices concessis, & iteratis viribus confirmatis, praeiudicium inferri, quemadmodùm neque ea sub huiusmodi moderatione comprehensa fuisse, vel esse, aut contineri, & potuisse comprehendi, vel posse; sed quoad huiusmodi moderationem illos permansisse, & permanere; Congregationemque, & illius pro tempore existentem Rectorem Generalem, Visitatores, Abbates, Praepositos, Priores, Canonicos, personas, Capellanos, & omnes Praefatos illis, absque huiusmodi moderatione, liberè iuxtà eorum tenorem, vti posse, & debere in omnibus, & per omnia; periudè ac si à moderatione huiusmodi, & desuper confectis literis, vos expressè excepti fuissetis: Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam Causarum Sacri Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, iudicari, & sententiari debere. Irritum quoque, & inane, si secùs super his a quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quae in dictis Nostris literis voluimus non obstare, caeterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem, quòd transumptis praesentium, manu Notarij publici confectis, & alicuius Praelati sigillo munitis, eadem fides adhibeatur in Iudicio, & extrà, quae praesentibus adhiberetur, si illae essent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae, apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die..... Septembris, 1519. Pontificatus Nostri anno septimo; habetur in libro *priuileg. Ordin. Canonicorum Regularium Lateran. Mediolan. impress. pag.* 478. & originaliter extat hoc diploma in Ecclesia praedictorum Canon. Regular. Alexandriae Insubrum.

Circa hanc Constitutionem supradicti Leonis, animaduertit *Collector priuileg. praedictorum Canonicorum, loco cit.* quòd in Concilio Lateranensi, sedente ipso Leone, ad fauorem Episcoporum, & Rectorum Ecclesiarum Parochialium, nonnulla Mendicantium priuilegia limitata, & moderata fuerunt, vtpotè circa Parochiales eorum Ecclesias, processionum aduocationes, confessiones secularium, Sacratissimae Eucharistiae, ac Extremae Vnctionis administrationem, Ordinum susceptionē, & id genus plurima, prout in Bulla eiusdem Leonis, edita anno 1516. decimoquarto Kalendas Ianuarij, Pontificatus anno quarto, quae incip. *Dùm intrà mentis arcana*, & est 27. in ordine.

Tùm verò ipsa moderatio extensa fuit eademmet Constitutione ad alios Ordines; sed per supradictum priuilegium exempta fuit Congregatio supradictorum Canonicorum Regularium Lateranensium, ac per consequens omnes Ordines, & Congregationes, quae communicant cùm illis.

Fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia, ac cùm fortissimis circumstantijs roborata à Sixto Quinto, anno 1587. die tertia Octobris, Pontificatus sui tertio, vt elicitur ex Bulla eiusdē Pontificis, quae incipit. *Etsi Mendicantium*, quae extat apud *Eman. Roderic. in noua collect. Bullar. pro Regular. Bulla* 14. eiusdem Sixti V. ex quo sequitur, praefata priuilegia esse reualidata: quia cōfirmatio priuilegiorum facta ex certa scientia, habet vim restituendi priuilegia reuocata; nonsolùm auctoritate priuata, sed etiam à iure communi, ex *Suar. libro 8. de leg. cap. 19. num.* 4. Ac supradicta priuilegia ex certa scientia confirmata sunt, vt constat ex dictis; ergò iam erunt reualidata.

Si dicas, ad restituenda priuilegia iam reuocata in Conc. Gener. quòd requiritur, vt fiat de Concilio specialis mentio, per clausulam, *Non obstante reuocatione talis Concily*, vel saltem, *Generalis Concily* in communi, ex *Suarez loco citato, numero quinto, & Eman. Roderic. tomo 1. quaest. Regular. quaest. 8. art.* 10. vbi multos *Doctores* cumulat: sed in clausulis Bullae Sixti V. confirmatiuae priuilegium Ordinis Minorum, non est talis clausula; ergò per illam Bullam non erunt reualidata priuilegia, per Concilium Lateranense, sub Leone Decimo, reuocata.

Respondet argumento, *Laurent. de Peirin. Con. 1. declarat. priuil. Ordin. Minim. Constitut. 4. Iulij Secundi, §. 3. numer.* 11. quòd ista clausula, *non obstantibus Constitutionibus Concilij Generalis*, licèt explicitè non sit apposita, est tamen implicitè, quatènùs scilicet, confirmat dicta priuilegia, dūmodò decretis Sacri Concilij Tridentini non sint contraria; quae exceptio, vt iura clamant, firmat regulam in contrarium, quasi velit Sixtus Quintus per haec verba: *Dummodò Decretis Sacri Concil.* &c. cōfirmare, & innouare omnia Regularium priuilegia, quae contrà Decreta Concilij Tridēt. non sunt, etiam si derogent Constitutionibus aliorum Conciliorum; alioquin illa clausula, *Dummodò Decretis Sacri Concily*, &c. esset superflua.

Corroboratur id, quod dictum est, nam expressiùs, & clariùs praedicto Concilio Lateranensi per Gregorium Decimumtertium derogatum est, qui teste eodem *Laurent. de Peirin. loco citato, num.* 13. in eius

in eius constitutione confirmatiua priuilegiorum, hæc adhibet verba. *Non obstantibus premissis, ac quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, etiam Generalis Concilij Lateranensis, vltimò celebrati*. Ex quibus manifestè remanet decisum, supradicta priuilegia remanere in suo robore, neque obstare Concilium Lateranense prædictum, neque quoad forum internum, vel externum; ità *Passarellus in not. priuil. not. 12. & Ioannes de la Cruz, libro 1. de statu Relig. cap. 3. dub. 5. conclus. 3.* quos citat, & sequitur idem *Laur. de Peirin. loco citato*.

Postremò probatur ex eodem *Ioanne de la Cruz loco cit. versic. tandem ista*, vbi per Bullam Pauli V. quæ incipit. *Ad perpetuam rei memoriam*, editam prima die Decembris, anno 1609. probat priuilegia præfata non esse reuocata: quia Paulus Quintus, in dicta Bulla innouat, & confirmat illa priuilegia tàm pro foro interno, quàm externo; & addit, quòd etiam à Clemente Octauo, ex certa sciẽtia, fuerunt huiusmodi priuilegia confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non sunt in vsu; sed illa tantùm, quæ Decretis Concilij Tridentini non aduersantur.

Insuper idem *Ioannes de la Cruz*, idipsum confirmat ex literis quibusdam monitorialibus Auditoris Cameræ Apostolicæ, ad fauorem, & pro manutentione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, datis Romæ die 11. Octobris, 1612. vbi Illustriss. Card. Ioannes Dominicus Spinula fidem facit, Sãctissim. Pontificem Paulum V. ad instantiam Procuratoris Generalis Fratrum Prædicatorum, manutenere, & velle in suo robore manere omnia priuilegia, quomodolibet à prædecessoribus dicti Sũmi Pontificis, etiam per viam communicationis, dicto Ordini Prædicatorum concessa.

Præcipitur pariter in eisdem literis, omnibus Ordinarijs, & alijs Superioribus, sub grauissimis censuris, nè eos impediant, quominùs eisdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, & aliis indultis vti valeant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm confirmatis, vel sublatis priuilegijs vnius Abbatiæ, aut Conuentus, censeantur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia vnius Religionis, si confirmata fuerint in forma communi, non propterea censentur confirmata priuilegia alteri Religioni adinstar illorum concessa.*

2 *Limita, si confirmatio esset, ex certa scientia; vel esset clausula in priuilegio adinstar, quòd respiciat præterita, præsentia, & futura priuilegia alterius Religionis.*

3 *Priuilegijs vnius Religionis confirmatis, censentur etiam confirmata priuilegia concessa adinstar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum.*

4 *Priuilegijs sublatis alicuius Religionis, quandò sentiantur sublata, seù reuocata priuilegia adinstar illorum alijs Ordinibus, seù Congregationibus concessa, ostenditur.*

1 Qvoad primi Quæsiti partem, nimirùm quoad confirmationem, respondeo, quòd si priuilegia vnius Abbatiæ, vel Congregationis Monachorum, seù alterius Religionis, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium, fuerint confirmata in forma communi; non propterea censentur confirmata priuilegia alteri Religioni adinstar illorum concessa.

2 Secùs erit dicendũ, si confirmatio ex certa scientia facta sit, & in priuilegio ad instar alteri Religioni cõcesso extet clausula, quòd respiciat priuilegia alterius Congregationis, non solùm præterita, & præsentia, verùm etiam futura. Ratio est, quia concedens priuilegium adinstar alterius, solùm dirigit mentem suam ad id, quod iam est alteri cõcessum, non autem ad concedendum; nisi in eo exprimatur, *Bald. in l. omnia C. de Episc. & cler. Suar. de legib. lib. 8. cap. 15. nu. 2.* quandò verò non modò præterita, atque præsentia, verùm etiam futura concessa fuerint; tunc per confirmationem priorum priuilegiorum, confirmata etiam censentur adinstar eorumdem alijs concessa: talis enim confirmatio est veluti noua quædam eorum concessio, vt tenet *Bart. in l. more maiorum, ff. de iurisd. omn. iud.* quem refert *Roderic. tom. 1. quæst. 8. art. 2. & Miranda in Man. Prælat. tom. 2. quæst. 42. artic. 5. conclus. 2.*

3 Vnde confirmatis priuilegiis vnius Religionis, censentur etiam confirmata priuilegia concessa adinstar illorum alteri Religioni, quæ habet cõmunicationem priuilegiorum concessorum, & cõcedendorum illi Religioni, cuius priuilegia confirmata fuerunt; ità *Roder. & Mirand. loco citato, & Suar. dicto lib. 8. de legib. cap. 19. num. 10.* vbi etiam censet, id valere, etsi confirmatio fit in forma cõmuni; quia etiam confirmatio in forma communi gratia, & priuilegium est: Ità etiam *Lauren de Peirin. in declarat. constit. 4. Iulij Secundi, pro suo Ord. Minim. num. 12. tomo 1.* & hæc quoad confirmationem.

4 Quò verò ad reuocationem est dicendum, quòd sublatis priuilegijs alicuius Ordinis, siuè Congregationis non censentur sublata, seù reuocata priuilegia adinstar illorum alijs Ordinibus, seù Congregationibus concessa. Nam priuilegia concessa studio Bononiensi adinstar priuilegiorum studij Senensis non censerentur sublata, & reuocata, si reuocarentur, aut perderentur priuilegia dicti studij Senensis.

Ratio est, quia priuilegia alicui Congregationi, seù Ordini adinstar alterius concessa, non dependent ab alijs, quoad eorum conseruationem: sed quoad productionem tantùm; & statim, vt conceduntur, fiunt propria illius Ordinis, cui adinstar concessa sunt. Ex his infertur, quòd si aliquæ Religiones obtinerent aliqua priuilegia adinstar Ordinis Humiliatorum, qui fuit extinctus à Pio Quinto Pontifice Maximo; huiusmodi priuilegia

aliis Religionibus per viam communicationis cõcessa, quantùm ad ea non censentur sublata, aut reuocata, licèt sint extincta quantùm ad dictum Ordinem Humiliatorum. Ratio est, quia statim ac alteri Ordini, seù Congregationi conceduntur, seù communicantur, eiusdem propria, ac ab aliis independentia efficiuntur, ità *Gulieł. & Bald. in l. priuilegia, C. de sacrosanct. Eccl.* quos refert, & sequitur *Panorm. in cap. super specula, num. 6. Roder. tomo 1. quæst. Regular. quæst. 9. artic. 9. Mirand. loco cit. artic. 5. conclus. 1.* de quo latiùs agendum erit hac *Disput. Quæsit. 5.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm confirmatio ex certa scientia priuilegiorum, alicui Religioni concessorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant.

SVMMARIVM.

1 *Refertur Iulij Secundi responsum, ad propositum Quæsitum.*

2 *Quod interpretantur Collector priuileg. Mendicant. & alij, qui eum sequuntur, sed malè, vt numero sexto.*

3 *Confirmatio ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

4 *Confirmatio ex certa scientia, habet vim nouæ concessionis, quandò confirmat id, quod inualidum est.*

5 *Confirmatio ex certa scientia, non dicitur simplex confirmatio, seù innouatio, sed ampliatio, vel noua concessio.*

6 *Confirmatio simplex priuilegiorum ex certa scientia, cùm possit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vsu sunt.*

7 *Clausula*, Ex certa scientia, *non tollit effectum intentionis.*

1 HAec quæstio solet sæpèsæpiùs in materia practicabili inter Doctores disputari; qui in ea decidenda in varias diuisi sunt sententias. Cuius tamen resolutio absque dubio pendet ex responso Iulii Secundi, incip. *In militantis Ecclesia agro*, quod refert *Roderic. tomo 1. Bull. pag. 570.*

Confirmauerat enim Sũmus Pontifex Sixtus IV. ex certa scientia, per illa verba, *Et de nouo concedimus*, priuilegia Minoribus Fratribus concessa. Quæsitum deindè fuit à Iulio Secundo, vtrùm huiusmodi confirmatio comprehendat ea priuilegia, quæ iam in vsu non erant? Respondet Iulius prædictus negatiuè; quòd scilicet priuilegia, quæ in vsu non sunt, minimè confirmantur.

2 Sed contrà insurgit *Collector priuileg. Mendicant.* prout eum refert *Roderic. quæst. Regular. tomo primo, quæst. 8. artic. 2. ad finem*, asserens hoc Iulii Secundi responsum datum fuisse absolutè, & generaliter propter defectum relationis; hoc est, Iulius Secundus ità respondit; quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis; ac proindè, quòd in ea reperiebantur clausulæ, *Ex certa scientia, Mera voluntate, Motu proprio, & Propotiori cautela*, & quòd si de his clausulis plenè informatus fuisset, contrarium responderet; & hoc ipsum post *Cordub.* repetit *Suar. de legibus, lib. 8. cap. 20. numero 9.* asserens non videre, quid aliud possit responderi.

3 Pro illis poterunt aliqua afferri, quæ suam videntur astruere opinionem; & in primis, quòd cõfirmatio illa ex certa scientia, actum nullum confirmat, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxtà *text. in cap. 1. de transact. in fin* quòd in hac confirmatione procedere notauit *Gloss in cap. quia intentionis 29. de priuileg.* & sequuntur ibi omnes, & præcipuè ex aliis, *Suarez dicto libro 8. cap. 18. à num. 12.* & nonnulli citati à *Barbos in collect. ad cap. cùm dilecta, 4. numero decimo octauo, de confirmat. vtili.*

4 Tùm quia eadem confirmatio habet vim nouæ concessionis, quandò confirmat id, quod inualidũ est, vt censuit *Rota, in Iacen. Vicaria, vigesima-septima Ianuary, 1614. coram bon. memor. Buratto, impress. per Farinac. decisione 513. numero sexto, parte secunda, Recent.*

5 Tùm quia non dicitur simplex confirmatio, seù innouatio, sed ampliatio, & noua concessio, *cap. si Apostolicæ*, & ibi *Gloss. in verb. confirmamus, de praebend. libro 6. Gozadin. consilio 62. numero 15. Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, numero 20.*

6 Ego tamen, his minimè refragantibus, aduertendum duxi, cùm *Barbos. in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 29.* confirmationem illam Sixti Quarti fuisse generalem priuilegiorum Fratribus Minoribus concessorum; nec de singulis, etiam de ipsorum iustitia, ac validitate, causæ cognitionem præcessisse; vnde cùm possit referri ad priuilegia valida, quæ in vsu sunt, & ad inualida, vel quæ aliàs non sunt in vsu, ad ea tantùm debet referri, quæ valida, & in vsu sunt, iuxtà celebrem doctrinam *Antonij de Butr. per text. ibi, in cap. dudum, numero 15. de decim.* multùm commendans, quòd benè notetur, cùm alibi non reperiatur; sequuntur *Alexand. consilio 39. numero 10. volum. 4. Cabed. Lusitan. decisione 3. numero 5. parte 2. Rota decis. 11. numero 3. parte 2. Recent.* & confirmari potest ex *text.* & quæ ibi notant *Abb* & alii communiter, in *cap. primo, versic. nec constitutione, de ys, quæ fiunt à maiori parte Capituli, & in cap. primo, de iure iuran. libro sexto.*

7 Non obstat, quòd Pontifex ex certa scientia se confirmare adiecit; non enim ideò sequitur, ex certa scientia fecisse; & plenè de singulis informatum fuisse; immo defectus intentionis potest præsumi respectu eorum, quæ vel iniusta sunt, vel per non vsum sublata; quem defectum intentionis clausula illa, *Ex certa scientia*, non tollit, iuxtà ea, quæ ad hoc propositum tradunt, *Menoch. consilio primo, numero 432. Sanchez, de matrimon. libro octauo, disputatione quarta, numero sexto, Rodolphin. de suprema, seù absoluta Princip. potestate, capit. sexto, numero 5. Aldred pro omnimod. Regul. exempt. par 2. cap. 1. num. 11.* & ità respectu eorum, de qui-

de quibus Pontifex non habuit notitiam magis reducitur ad cõfirmationem in forma communi, quæ nõ reddit actum de inualido validum, sed illud cõfirmat, prout anteà erat, & in eodem robore, & statu eum relinquit, iuxtà text. in cap. quia diuersitatem, de conceß. præben. & in cap. examinata, de conceß. vtil. cum similibus, de quibus Rota decis. 192. num. 3. par. 1. Recent. & decis. 229. num. 11. & decis. 405. num. 1. par. 2. Recent.

Quapropter faciliùs, & præstabiliùs est asserere iuxtà supradicta respondisse Iulium Secundum, quàm ab illius Pontificis interpretatione temerè recedere cum Collectore priuilegiorum, & alijs, qui eum sequuntur.

QVAESITVM VI.

Clausulæ in priuilegijs, & eorum confirmationibus, ac innouationibus insertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & sub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Clausula*, Quatenùs sint in vsu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ sunt in obseruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam causam, si adsit clausula*, Ex certa scientia.

2 *Canones Sacri hic intelliguntur, qui sunt inserti in Concil. Trident.*

3 *Verba*, Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur, *reuocant solùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio Trident. reuocata sunt per clausulam*, Non obstantibus, &c.

4 *Defectus omnes iuris positiui supplet clausula*, Supplentes, &c.

5 *Iuris naturalis defectus non supplet clausula*, Supplentes, &c. *prout nec supplet defectus, qui concernunt personam supplicantis.*

6 *Clausula*, Prorsùs eximimus, &c. *vis, & effectus ostenditur.*

7 *Dictio*, Prorsùs, *excludit omnia, & singula, quæ in contrarium excogitari possunt.*

8 *Clausulæ*, Nobis, & successoribus Nostris, canonicè intrantibus, *vis, & effectus ostenditur.*

9 *Contrauenientes clausulæ*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *peccant mortaliter.*

10 *Clausula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *importat comminationem priuationis beneficiorum.*

11 *Priuilegij Pontificij infractores, in quo adest clausula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *subijciuntur pœnæ arbitrariæ.*

12 *Clausula*, Sublata, &c *claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi.*

13 *Priuilegium munitum clausula* Sublata, &c. *vbi nõ intrat tunc hæc clausula, nihil operatur.*

14 *Maiora expressis non comprehendit clausula*, Sublata, &c. *nec se extendit vltrà limites principalis dispositionis.*

15 *Clausula*, Sublata, &c. *non obstat dicenti gratiam non comprehendere casum, de quo agitur.*

16 *Priuilegium, seu facultas facta pro foro conscientiæ, in exteriori suos operatur effectus secundùm aliquos, cuius contrarium veriùs est, vt numero decimoseptimo.*

18 *Clausula*, Sinè Parochiæ præiudicio, *vis, & effectus ostenditur.*

19 *Specificationis specialis vim habet clausula*, In omnibus, & per omnia, *in priuilegijs inserta.*

20 *Expressionis specialis habet vim clausula*, Motu proprio.

21 *Vitium subreptionis tollit clausula*, Motu proprio, *nisi procedat subreptio ex re ipsa, vel contingat in falsæ causæ expressione.*

22 *Iuri tertij, non solùm in re, sed etiam ad rem, non præiudicat clausula*, Motu proprio.

23 *Præiudicium tertij non infert clausula*, Motu proprio, *maximè quandò non præcessit causæ cognitio.*

24 *Priuilegium contrà ius alterius obtentum, non firmat clausula*, Motu proprio.

25 *Contraria omnia censentur sublata, absque alia derogatione, stante clausula*, Ex certa scientia.

26 *Tertij in graue præiudicium nihil operatur clausula*, Ex certa scientia.

27 *Subreptionis præiudicium, non tollit clausula*, Ex certa scientia, *nisi quandò Princeps informatus processerit.*

28 *Clausula*, Ex certa scientia, *non operatur in ijs, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps nõ præsumitur habuisse notitiam.*

29 *Princeps vbi scribit*, De plenitudine potestatis, *nihil opponi potest contrà priuilegium, vel quòd gratiam annullet.*

30 *Solemnitatis defectus omnes non peruenientes à natura, tollit clausula*, De plenitudine potestatis.

31 *Tertij in præiudicium nihil operatur clausula*, De plenitudine potestatis.

32 *Regulæ de iure quæsito non tollendo, non derogat clausula*, De plenitudine potestatis.

33 *Clausula*, De plenitudine potestatis, *nihil operatur, quandò ea vtens, de negotio informatus non est.*

34 *Clausula*, De plenitudine potestatis, *si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili.*

35 *Facta*, De plenitudine potestatis *sinè causa, dicuntur per allusionem, fieri de plenitudine tempestatis.*

36 *Clausula*, Non obstantibus, &c. *tollit omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possunt.*

37 *Clausula*, Non obstantibus, &c. *non auget plusquàm gratia conferat.*

38 *Dispositio, super qua est apposita clausula*, Non obstantibus, &c. *si nulla existeret, illa clausula nihil operaretur.*

39 *Derogatorys derogatoriarum, quandò deroget clausula*, Non obstantibus, &c. *ostenditur.*

40 *Priuilegium ad pias causas, vel commiserationis causa, seu publicæ vtilitatis gratia concessum, non derogat clausula*, Non obstantibus, &c.

41 *Expressionis indiuiduæ vim habet clausula*, Pro expressis, &c. *cum omnibus suis qualitatibus.*

42 *Derogationis specialis vim habet clausula*, Pro expressis, &c.
43 *Derogatorias derogatoriarum tollit clausula*, Pro expressis, &c.
44 *Tertij in praiudicium non operatur clausula*, Pro expressis, &c.
45 *Intentionis defectum non tollit clausula*, Pro expressis, &c.
46 *Clausula*, Quorum tenores, &c. *vis, & effectus remissiuè.*
47 *Clausula*, Decernens irritum, &c. *irritat omnia, quae in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipso iure.*
48 *Titulum, & possessionem inficit decretum irritans, quandò in tali constitutio, cui adhaeret.*
49 *Formam inducit clausula*, Decernens irritum, &c.
50 *Clausula*, Decernens irritum, &c. *etiam si non extendatur, suos operatur effectus.*
51 *Tempus vnum, quòd videatur alteri inesse, operatur clausula*, Ex tunc prout ex nunc.
52 *Clausula*, Ex tunc, prout ex nunc, *operatur, vt actus posteà factus, censetur iam à principio factus.*
53 *Clausula*, Ex tunc, prout ex nunc, *non est retroiractiua ad diem datae in praiudicium iuris alteri medio tempore quaesiti.*
54 *Clausula*, Pro maiori cautela de nouo concedimus, *nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio.*
55 *Clausula*, Sicut accepimus, *posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione; secùs in gratia ad partis instantiam.*
56 *Clausula*, Contradictores, &c. *intelligitur de eo, qui de facto, & iniustè contradixit.*
57 *Clausula*, Appellatione remota, *non solùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes.*
58 *Clausula*, Appellatione remota, *non impedit, quin possit Iudex ex legitima causa, recusari.*
59 *Tertij respectu comparentis pro suo interesse, nihil operatur clausula*, Appellatione remota.
60 *Appellationem ab interlocutoria, non tollit clausula*, Appellatione remota.
61 *Legibus, quae in communi conueniunt, priuilegijs etiam conuenire, & cum sua proportione, applicari possunt.*
62 *Lex interpretari debet, nè inutilis reddatur.*
63 *Verba debent aliquid operari.*
64 *Priuilegium dici non potest illud, quod nihil specialiter concedit.*
65 *Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus.*
66 *Lex vna indistinctè loquens, per aliam distinguitur, & limitatur.*
67 *Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit.*
68 *Verba sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis.*
69 *Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem, & communem vsum loquendi.*
70 *Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè.*
71 *Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis.*
72 *Priuilegium quandò latè, quandò verò strictè sit interpretandum, ostenditur; & numero septuagesimoquarto, & septuagesimoquinto.*
73 *Priuilegium enormiter laedens Ecclesiam, aut alios, non valet; nisi fiat mentio de ista enormi laesione.*
76 *Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuristarum interpretatione, in fauorem Regularium sunt interpretanda.*
77 *Statuta Regularium non ità rigorosè interpretari debet, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & aequo.*

HVcusque latè egimus de priuilegijs, priuilegiorumque communicatione, confirmatione, & innouatione; quia verò in eis reperiuntur quamplures clausulae apponi solitae, ex quibus genuina pendet eorum interpretatio; ideo me gratum facturum esse censui Abbatibus, & alijs quibuscunque huiusmodi Priuilegijs quomodolibet fungentibus, si de principalium clausularum vi, & effectibus aliqua in praesenti breuiter dixerim in hunc, qui sequitur modum.

CLAVSVLA PRIMA.

Quatenùs sint in vsu, & Sacris Canonibus, ac Decretis Concilij Tridentini non aduersentur.

1 HAec clausula, quae in confirmationibus priuilegiorum frequens est, confirmat tantùm in prima eius parte priuilegia illa, quae sunt in obseruantia, suumque valorem retinent; non autem ea, quae inualida, & amissa sunt per non vsum, vel per contrarium vsum; secùs autem si sunt in vsu, quamuis inualida per quamcunque aliam causam; quia tunc, & eo casu per confirmationem ex certa scientia reualidantur, & innouantur; ità docent *Rodericus quaest. Regular. tomo primo, quaestione octaua, articulo tertio, Suarez, de leg. libro octauo, cap. decimo octauo, numero decimosexto, Ioannes de la Cruz, de stat. Relig. libro secundo. cap. tertio, dubio secundo, conclusione sexta, Laurent. de Peirin. in declarat. priuileg. suo Ordini Minimorum concessorum, tomo secundo, super Constitutione prima Gregorij Decimitertij, numero primo, Dominus Augustinus Barbosa, de clausul. vsufrequen. clausula* 124. *numero primo, secundùm Lugdunen. impress.*

2 Circà alia huiusmodi clausulae verba, *Et Sacris Canonibus*, obseruandum est, quòd Sacri Canones, de quibus in praesenti, intelliguntur illi, qui in corpore iuris communis inserti sunt, atque illud constituunt; quia cùm omnia ferè priuilegia sint contrà ius commune, huiusmodi confirmationes parum, aut nihil operarentur; sed sunt Canones inserti in Concilio Tridentino; quod ostendit dictio illa, *Et*, quae est coniunctiua, & coniungit Canones Concilij, cum ipsius Decretis; ità *Hieronym. à Sorbo in annot. ad*

Compend.

Compend. priuileg. verb. priuilegia Fratrum ſ. verſic. eſt etiam aduertendum, Roderic. dicta quæſt. 8. artic. 8. Laurent. de Peirin, loco citato, num 2. D. Auguſtin. Barboſ. de clauſul. vſufrequen. clauſula 52. numero quarto, & clauſula 124. numer. 2. ſecundùm Lugdun. impreſſ.

3 Circà alia verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſantur,* notandum, quòd per illam reuocantur ſolùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio reuocata ſunt per clauſulam, *Non obſtantibus, &c.* quæ clauſula in eiſdem Concilij decretis, aliquandò apponitur, aliquandò verò non, vt patet obſeruantibus: aliud eſt enim, quòd priuilegia ſint Tridentinæ Synodi contraria, aliud, quòd ſint ab eo reuocata; ea enim ſunt ſimpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur; at quæ non reuocantur tacitè admittuntur.

Nec obſtat, quòd ipſum Concilium *ſeſſ. 25. de Regular. cap. 22.* omnia, & ſingula in ſuperioribus decretis contenta obſeruari præcipiat, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, &c.* nam intendit ea tantùm reuocare, quæ aduerſantur decretis eiuſdem *Seſſ. 25. de Regular.* non autem illa, quæ ſunt contrà decreta aliarum ſeſſionum.

Nec item obſtat, quòd Pius Quartus, per Bullam, incip. *In Principis Apoſtolorum Sede,* reuocauerit omnia priuilegia, & indulta, quæ Tridentinæ Synodi decretis contrariantur; quia cùm ea Conſtitutio edita ſit ad maiorem obſeruationem, & robur Decretorum Concilij, intelligenda, & explicanda eſt, prout idem Concilium intelligitur, & explicatur ſecundùm doctrinam *Suar. de leg. lib. 8. cap. 18. num. 18. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 190. Roderic. dicta quæſt. 8. art. 6. Lauren. de Peirin. loco citato, num. 3.* Qui in fine addit, ſenſum communem iſtius clauſulæ, modò obtinere in praxi, vt per eam cenſeantur derogata priuilegia, non ſolùm quæ à Concilio per clauſulam, *Non obſtantibus,* derogantur, ſed etiam ea, quæ ſunt eidem Concilio ſimpliciter contraria.

CLAVSVLA SECVNDA.
Supplentes omnes, & ſingulos defectus, &c.

4 Haec clauſula, quamuis ſuppleat omnes defectus iuris poſitiui, ſecundùm *Monet. de commut vltim. volunt. cap. 7. num. 158. Vivian. in prax. iuriſpatron. libro 13. cap. 8. numer. 158. in nouiſſ. impreſſ. D. Auguſt. Barboſ. de clauſul. vſufrequen. clauſ. 177. num. 2.*

5 Non ſupplet tamen defectus iuris naturalis, *Clement. 1. §. cæterum, de re iudic. Mart. de clauſul. 1. clauſ 171. nu. 7. Card. Tuſch. tom. 1. lit. C. conc. 343. num. 15. Monet. dicto cap. 7. num. 558.* vbi ampliat procedere, licèt adſit ſimul clauſula, *Ex plenitudine poteſtatis, & Ex certa ſcientia. Vivian. dicto cap. octauo, numero 168. D. Auguſtin. Barboſ. dicta clauſul. 177. numero octauo.*

Nec etiam tollit defectus ſubſtantiales, *Mart. dicta clauſula 181. numero nono, Roderic. quæſt. Regular. tomo primo, quæſtione octaua, artic. 15. Vivian. dicto cap. octauo, numero 165. D. Auguſtin. Barboſ. dicta clauſula 177. numero 11.* Nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis, vel contrahentis, *Stephan. Gratian. diſceptat. forenſium cap. 599. numero nono, Monet. dicto cap. ſeptimo, numero 159 Mart. dicta clauſula 181. numero primo, Menoch. conſilio primo, numero 412. Vivian. dicto cap. octauo, numero 169.* Prout nec ſupplet defectum cautæ, *Magon. Luen. deciſione duodecima, numero 21. D. Auguſtin. Barboſ. dicta clauſula 177. numero decimonono,* vbi aliqua de hac clauſula proſequitur.

CLAVSVLA TERTIA.
Prorſus eximimus, ac totaliter liberamus.

6 Haec clauſula propter ſuam generalitatem, nõ ſolùm derogat priuilegijs priuatæ perſonæ conceſſis, ſed etiam Vniuerſitati in genere, vel in ſpecie, ſub cuiuſcunque tenoribus, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, vel de plenitudine poteſtatis, aut per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui; ità *Enriquez in Summ. lib. 7. de indulg. cap. 27. numero 4.* aſſerens *in commento lit. F,* huiuſmodi clauſulam ſic geminatam excludere omnem interpretationem in contrarium: eſt enim de

7 natura illius dictionis, *prorſùs,* excludere omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt, *cap. ſtatutum, §. prouiſurus, de reſcript. libro ſexto,* quod ad id citat *D. Auguſtin. Barboſ. de diction. vſufrequen. dict. 294 numero primo, ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

CLAVSVLA QVARTA.
Nobis, & Succeſſoribus Noſtris canonicè intrantibus.

8 Tendit autem hæc clauſula ad hoc, quòd licèt omnis, qui erit verus ſucceſſor talis Pontificis canonicè in Pontificatum introire dicatur; additur tamen illa particula, *canonicè intrantibus,* ad innuendum, nos non debere obedire, nec ſubijci illi, qui non per oſtium, ſed aliundè intrudetur in ouile Domini; ità *Laurent. de Peirin. in declarat. priuileg. Ord. Minimorum, Conſtitut. 2. Sixti IV. §. 9. numero 11.*

CLAVSVLA QVINTA.
Indignationem Omnipotentis Dei, &c.

9 Hacc clauſula, quæ teſte *Lauden. in tract. de priuileg. quæſtione decimaoctaua,* conſueuit apponi in priuilegijs Apoſtolicis, facit vt illi contrauenientes mortaliter tantùm peccent; quia hoc eſt virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus Sancti, ſecundùm *Laurent. de Peirin. in declar. priuileg. Ordin. Minim. tomo 1. Conſtitut. 3. Sixti IV. §. 4. num. 7.*

10 Verùm *Bald. in cap. 1. §. porrò, nu. 6.* quæ ſit prima cauſa feudi amittendi, putauit importare quoque comminationem priuationis beneficiorum, prout illum referunt *Cardin. Tuſch. verb. indignationis pœna, concluſione 91. Marcheſan. de commiſſ. parte prima, pagina 422. numero 104. in vltima impreſſ.*

11 Ego verò probabiliùs existimo in fractores Pōtificii priuilegii, in quo adest huiusmodi clausula, subijci pœnę arbitrariæ, sicuti docent *Martin. Lauden. dicta quæst. 18. Belench. de charit. subsid. quæst. 44. Erasm. à Cokier. de iurisdict. Ordin. in exempt. parte 4. quæst. 62. num. 1. Ioannes à CoKier. eius frater, in Eschol. ad præses primar. Imperat. in fine*; refert, & sequitur *D. August. Barbos. in tract. de clausul. vsufrequent. claus. 91.*

CLAVSVLA SEXTA.
Sublata, &c.

12 PRoprius effectus huius clausulæ est, claudere os Iudici, & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itaut pars, quæ venit contrà literalem priuilegij intellectum, audiri non valeat, nisi obtenta ab ipsomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris aperitione; sicuti benè tradunt *Marchesan. de commiss. par. 2. pag. 441. num. 3. & pag. 547. numer. 2. in vlt. impress. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 66. num. 3. cum seqq. Nicol. Garz. de benefic. par. 6. cap. 3. num. 98. Monet. de commutat. vltim volunt. cap. 7. num. 213. Cardin. Tusch. tomo 1. lit. C. concl 344. num. 7.* & plures alii citati à *D. Barbos. de clausul. vsufrequen. clausul. 175. num. 3. secundùm Lugdunen impress.* quibus addo *Viuian. in prax. iurispatron. lib. 11. cap. 8. num. 146. in vltima impress.* intantùm, vt si Iudex contrarium faciat, vlteriùs procedendo, processus exindè factus est ipso iure nullus, *Cardinalis Tuschus dicta lit. C. concl. 345. Viuian. dicto cap. 8. num. 147. D. August. Barbos. d. claus. 175. num. 5.*

13 Intellige, hanc clausulam prædictum effectum suum operari, postquàm fuerit cognitum intrare depositionem, *Rota decis. 423. num. 5. par. 2. Recent.* quia aliàs nihil operatur, quandò & in casibus, in quibus priuilegium, ea munitum, non intrat, secundùm *Anton. Gabriel. comm. lib. 6. tit. de clausul. concl 3. nu. 8.* & alios, quos refert *D. Augustinus Barbos. d. claus. 175. num. 39.*

14 Est enim hæc clausula tantæ efficaciæ, tàmque parti præiudicialis, vt non se extendat vltrà limites principalis dispositionis, nec comprehendat maiora expressis, ex *Gonzal. dicta gloss. 66. num. 31. Nicol. Garz. dicto cap. 3. num. 84. cum seqq.* Et

15 ideò non obstat dicenti, gratiam nō cōprehendere casum, de quo agitur, vt per *Put. decis. 48. nu 6. lib. 1. in correct. Monet. dicto cap. 7. num. 229.* nam per huiusmodi clausulam minimè impediri poterit, quominùs Iudex possit videre de comprehensione, *Rota decis. 569. in fine, part. 2. Recent. D. August. Barbos. de claus. 175. num. 33.*

CLAVSVLA SEPTIMA.
In foro conscientiæ.

16 NOn defuerunt Doctores grauissimi, qui constanter tenent priuilegium, seù facultatem factam pro foro conscientiæ, in exteriori suos operari effectus, vt in casu frequentissimo exemplum ponentes de absolutione censurarum, vel dispensationibus irregularitatum, factis virtute priuilegiorūm Mendicātibus, cōpetentium, & alijs Religionibus, de quibus *Roder quæst. Regul. to. 1. q. 61. art. 2. cū seqq* aut quæ fiunt ab Episcopo, auctoritate *Conc. Tridentin. Sess. 24. de reformat. cap. 6.* vel per *Bullas Cruciata* aut similes, quæ facultatem fāciunt limitatam ad forū conscientiæ, vt notat *Enriquez in Summ. lib. 7. cap. 13. §. 2. lit. V. & lib. 14. cap. 20. §. 1.* contendens sic absolutos à benigno Iudice admittendos esse, vt benignè absolutos, etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contrà eos, verior extat aliorum sententia, meritò existimantium, absolutum quoad forum conscientiæ, licèt de absolutione constet, indigere alia absolutione pro exteriori, vt scilicet ab alijs pro absoluto, seù dispensato habeatur: atque proindè priuilegium, seù concessionem pro foro conscientiæ, minimè prodesse in foro exteriori, vt benè resoluunt *Sayr. de cens. lib. 2. cap. 20. num. 31. Couar. in cap. alma mater, part. 1. §. 11. num. 16. & lib. 2. variar. cap. 10. num. 3. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 278. ad fin. Sanchez, de matrimon. lib. 3. disput. 15. num. 17. Versic. ad quartum,* quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. in suo nouissimo tractatu, de locis commun argum. iur. vsufrequen. loco 50. num. 3. cum seqq* vbi *à num. 6.* disputat quid dicēdum, quandò expressè facultas concessa in priuilegio limitatur ad forum conscientiæ.

CLAVSVLA OCTAVA.
Sinè Parochiæ præiudicio.

18 VBi Pontifex in priuilegijs dicit, vitandum esse præiudicium ab exemptis, & priuilegiatis; intelligit tantùm circà decimas, & primitias clericis, à laicis exhiberi solitis; vt declarauit Sixtus Quartus, referente *Ioanne à Cruce, de Stat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. concl. 2.*

Plura circà clausulam, *Sinè præiudicio, &c.* si scire cupias, consule *D. August. Barbos. in tractatu de clausul. vsufrequent. clausul. 157. secundùm Lugdun. impress.*

CLAVSVLA NONA.
In omnibus, & per omnia.

19 HAbet hæc clausula in priuilegijs, & alibi inserta, vim specialis specificationis, vt tenēt *Mart. de clausul. par. 1. claus. 62. num 4. Cardinalis Tuschus lit C. conclus. 354. num. 1. D. Augustinus Barbos. de clausul. vsufrequen. claus. 67. num. 7. secundùm Lugdunen. impress.* & ideò ob hanc magnā efficaciam operatur, vt exæquata vnam, & eamdem naturam habeant, & nulla sit penitùs differentia, *§. 1. Versic. per omnia ferè Institut. de donation. Bertazol. de claus. instrum. claus. 21. num. 1.* vbi subdit importare perfectionem, & integritatem dispositionis, *Card. Tusch. d. concl. 354. num. 6.*

CLAVSVLA DECIMA,
Motu proprio.

20 HAec clausula, quia habet vim specialis expressionis; vt tradunt *Anton. Gabr. commun. lib.*

lib.6. tit. de clausul. conclus. 2. num. 93. Monet. de commutat. Vltim. volunt. cap. 7. num 93. Ideò tollit vitium subreptionis, *cap. si motu proprio, de præbend. lib.6. Clement. si Romanus, eodem tit. cum alys cit. à Suar. de legib. lib 8.cap.12.num.11.Sanchez,de matrim.lib.8.disput.21.num.47 cum seqq.* & à *D.August. Barbos. de clausul. vsufrequen. claus.79. num.16. secundùm Lugdun. impress.* nisi subreptio huiusmodi procedat ex re ipsa, secundùm *Seraph. decis. 398. num.5. Rot. decis. 656. num.4. in princ.part.1.Recent.* vel contingat in falsæ causæ expressione, ex *Suar. dicto cap. 12.num. 11. cum seqq. & Sanchez, dicta disput. 21. num.52. & D.August. Barbos. dicta clausul. 79. num.23.* vel fit in tacenda inhabilitate personæ, *Gabriel, dicta concl.2. num. 44. cum seqq. Sanchez, dicta disput.21. num. 49. D. August. Barbos.*
22 *dicta claus. 79. num.18.* vel præiudicet iuri tertij, non solùm in re, sed etiam ad rem, *Sanch. dicta disput.21.num.50. Monet. de commut. vlt volunt.cap. 6. num.160. D.August. Barbos. dict. claus. 79. num. 19.* In supradictis enim casibus, clausula hæc motus proprij, non tollit vitium subreptionis, vt præcitati Doctores resoluunt.

23 Quòd autem in præiudicium tertij non operetur hæc clausula, maximè quandò non præcessit causæ cognitio, fuit dictum in *Rot. impressa per Cenium, post suum tractatum, de censib decis. 72. nu 5.* &
24 ideò minimè firmat priuilegium contrà ius alterius obtentum, ex *Serapbin. decis. 398. num. 6.* nec operatur, vt priuilegium lite pendente, habitum cum hac clausula, nulla de lite pendente in eo facta mentione, validum sit; sicuti docent *Gabr. dicta concl. 2. num. 3. & plures citati à Cened. ad Decretal. collect. 53. num.2.*

CLAVSVLA VNDECIMA.
Ex certa scientia.

25 DE hac clausula aliqua diximus suprà *hac Disput. Quæsit. 1.* & ibi dictis addendum duxi, quòd stante hac clausula, contraria omnia censeatur sublata, absque alia derogatione, vel clausula *Non obstante*, vt concludunt *Cardin.Tusch. lit. C. conclus.140. num.1.* & plures citati à *D.Barbos. de clausul. vsufrequen. clausul 59. num.12. vbi num.13.* subdit, quòd pariter operatur, vt id, quod confirmatur, si non est solemne, reddatur solemne, itaut det robur, quoad solemnitatem, sicut quoad validitatem, & *num.17.* subijcit, quòd tollit omnem iuris obstaculum, & *num. 25.* quòd tollit omnem erroris præsumptionem.

26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, licèt in modico aliter se res habeat, vt in specie tenet *Cardin. Tusch. dicta conclus. 340. num 7.* asserens, hanc clausulam in priuilegio, iuncta derogatione generali, operari præiudicium tertio, quandò non est magnum, *Menoch. consil. 36. num. 59. D. August. Barbos. dicta clausula 59. num. 29. cum sequentibus.*

27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc clausula, nisi quandò Princeps informatus processerit, secundùm *Rodolphin. de suprem. & absol.Princip. potest. cap.5.nu.13. Glorit. respon.1. par.1. nu.30.* & plures citati à *D. Augustino Barbosa, dicta claus. 59. num. 30.*

28 Nec etiam operatur in ijs, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam, *Rodolphin. dicto tract. cap. 6. nu. 5. Cardin. Tusch. dicta concl. 140. nu. 45. Sanchez, de matrimon. lib.8. disput.4. num 6. D. August. Barbos. dicta claus. 59. num. 34.* & ideò nihil pariter operatur, quandò apponitur super negotio, de quo Princeps non habet notitiam, *Cardinal. Tusch. dicta conclus. 340. num. 41. Glorit. respons. 1. parte prima, numero 3.*

CLAVSVLA DVODECIMA.
De plenitudine potestatis.

29 MVltos, & singulares effectus operatur hæc clausula; nam vbi Princeps scribit de plenitudine potestatis, nihil opponi potest cōtrà priuilegium, vt ex *Ang. consilio 368. num 2. Vers quartò*, tradit *Card. Tusch. tomo 1. lit.C. concl 341 num. 2.* & his citatis, *D. August. Barbos. de clausul. vsufrequen. claus 41. num.21. secundùm Lugdun impress.* vel quòd gratiam annullet, secundùm *Monet. de commut. vlt volunt. cap.7. num. 124.*

30 Tollit igitur hæc clausula omnes defectus solemnitatis non prouenïētes à natura; vt post *Alex. consil. 195. num.3. lib.2.* resoluit *Cardin. Tusch.dict. lit. C. concl. 342. num. 4.* ac etiam obreptionem & subreptionem iuxtà ea, quæ tradit *Rodolphin. de absol. Princ. potest. cap. 5. num.15.*

31 In tertij verò præiudicium nihil operatur; sicuti docent *Marchesan. de commiss. par. 2. 6.2 cap. vnic. num. 100. pag. 421. Seraph. decis. 1082. num. 8. Rodolphin. dicto cap. 6. num. 11.* nec derogat regulæ
32 de iure quæsito nō tollendo, vt per *Rot. apud Marchesan. d. par. 2. pag.125. num.7.* quem refert *Dom. August. Barbos. dicta clausul 41. num 41.* vbi à *num. 24.* disputat, an, & quandò Princeps possit de plenitudine potestatis, quemquam dominio rei suæ priuare.

33 Nec etiam operatur, quandò ea vtens de negotio, ob quod illa vtitur, informatus non est, *Menoch consil. 1. num. 426. & consil.103. num 78. Rodolphin. dicto cap. 6. num. 2.* vbi *num. 3.* subdit, in dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de plenitudine potestatis, præsumi actum fecisse cùm
34 causæ cognitione; & ideò, si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili, secundùm *Bald. consil. 345. in princ. lib. 1. Cardin. Tusch. dicta lit. C. conclus. 342. num. 9.* sicut etiam intelligitur apposita ex iusta causa; quia quæ sinè
35 causa fiunt de plenitudine potestatis, dicūtur per allusionem fieri de plenitudine tempestatis; vt tradunt *Enriquez, in Summ. libro decimoquarto, cap. decimoseptimo, numero quinto in comment. litera Z Peregrinus, de iur. fisc. libro primo, titulo tertio, numero 65. Dominus Augustinus Barbosa, dicta clausul. 41. numero 25.*

CLAV-

11 Ego verò probabiliùs existimo in fractores Pōtificij priuilegij, in quo adest huiusmodi clausula, subijci pœnę arbitrariæ, sicuti docent *Martin. Lauden. dicta quæst. 18. Belench. de charit. subsid. quæst. 44. Erasm. à Cokier. de iurisdict. Ordin. in exempt. parte 4. quæst 62. num. 1. Ioannes à CoKier. eius frater, in Eschol. ad prases primar. Imperat. in fine*; refert, & sequitur *D. August. Barbos. in tract. de clausf. Vsufrequent. clausf. 91.*

CLAVSVLA SEXTA.
Sublata, &c.

12 PRoprius effectus huius clausulæ est, claudere os Iudici, & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itaut pars, quæ venit contrà literalem priuilegij intellectum, audiri non valeat, nisi obtenta ab ipsomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris aperitione; sicuti benè tradunt *Marchesan. de commiss. par. 2. pag. 441, num. 3. & pag. 547. numer. 2. in vlt. impress. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 66. num. 3. cum seqq. Nicol. Garz. de benefic. par. 6. cap. 3. num. 98. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 7. num. 213. Cardin. Tusch. tomo 1. lit. C. concl 344. num. 7.* & plures alii citati à *D. Barbos. de clausf. vsufrequen. clausf. 175. num. 3. secundùm Lugdunen impress.* quibus addo *Viuian. in prax. iurispatron. lib. 11. cap. 8. num. 246. in vltima impress.* intantùm, vt si Iudex contrarium faciat, vlteriùs procedendo, processus exindè factus est ipso iure nullus, *Cardinalis Tuschus dicta lit. C. concl. 345. Viuian. dicto cap. 8. num. 247. D. August. Barbos. d. clausf. 175. num. 5.*

13 Intellige, hanc clausulam prædictum effectum suum operari, postquàm fuerit cognitum intrare depositionem, *Rota decis. 423. num. 5. par. 2. Recent.* quia aliàs nihil operatur, quandò & in casibus, in quibus priuilegium, ea munitum, non intrat, secundùm *Anton. Gabriel. comm. lib. 6. tit. de clausul. concl 3. nu.* 8. & alios, quos refert *D. Augustinus Barbos. d. clausf. 175. num. 39.*

14 Est enim hæc clausula tantæ efficaciæ, tàmque parti præiudicialis, vt non se extendat vltrà limites principalis dispositionis, nec comprehendat maiora expressis, ex *Gonzal. dicta gloss. 66. num. 31. Nicol. Garz. dicto cap. 3. num. 84 cum seqq.* Et

15 ideò non obstat dicenti, gratiam nō cōprehendere casum, de quo agitur, vt per *Put. decis.* 48. *nu 6. lib. 1. in correct. Monet. dicto cap. 7. num. 229.* nam per huiusmodi clausulam minimè impediri poterit, quominùs Iudex possit videre de comprehensione, *Rota decis. 569. in fine, part. 2. Recent. D. August. Barbos. de clausf. 175. num. 33.*

CLAVSVLA SEPTIMA.
In foro conscientiæ.

16 NOn defuerunt Doctores grauissimi, qui constanter tenent priuilegium, seù facultatem factam pro foro conscientiæ, in exteriori suos operari effectus, vt in casu frequentissimo exemplum ponentes de absolutione censurarum, vel dispensationibus irregularitatum, factis virtute priuilegiorum Mendicātibus, cōpetentium, & alijs Religionibus, de quibus *Roder quæst. Regul. to 1. q. 61. art. 2. cū seqq* aut quæ fiunt ab Episcopo, auctoritate *Conc. Trident. Sess. 24. de reformat. cap. 6.* vel per *Bullas Cruciatæ* aut similes, quæ facultatem faciunt limitatam ad forū conscientiæ, vt notat *Enriquez in Summ. lib. 7. cap. 13. §. 2. lit. V. & lib. 14. cap. 10. §. 1.* contendens sic absolutos à benigno Iudice admittendos esse, vt benignè absolutos, etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contrà eos, verior extat aliorum sententia, meritò existimantium, absolutum quoad forum conscientiæ, licèt de absolutione constet, indigere alia absolutione pro exteriori, vt scilicet ab ali js pro absoluto, seù dispensato habeatur: ac proindè priuilegium, seù concessionem pro foro conscientiæ, minimè prodesse in foro exteriori, vt benè resoluunt *Sayr. de cens. lib. 2. cap. 10. num. 31. Couar. in cap. alma mater, part. 1. §. 11. num. 16. & lib. 2. variar. cap. 10. num. 3. Nauar. in Manual. cap. 27. num. 278. ad fin. Sanchez, de matrimon. lib. 3. disput. 15. num. 17. Versic. ad quartum,* quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. in suo nouissimo tractatu, de locis commun argum. iur. vsufrequen. loco 50. num. 3. cum seqq.* vbi *à num. 6.* disputat quid dicēdum, quandò expressè facultas concessa in priuilegio limitatur ad forum conscientiæ.

CLAVSVLA OCTAVA.
Sinè Parochiæ præiuditio.

18 VBi Pontifex in priuilegijs dicit, vitandum esse præiudicium àb exemptis, & priuilegiatis; intelligit tantùm circà decimas, & primitias clericis, à laicis exhiberi solitis; vt declarauit Sixtus Quartus, referente *Ioanne à Cruce, de Stat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 7. concl. 2.*

Plura circà clausulam, *Siuè præiudicio, &c.* si scire cupias, consule *D. August. Barbos. in tractatu de clausul. Vsufrequent. clausul. 157. secundùm Lugdun. impress.*

CLAVSVLA NONA.
In omnibus, & per omnia.

19 HAbet hæc clausula in priuilegijs, & alibi inserta, vim specialis specificationis, vt tenēt *Mart. de clausul. par. 1. clausf. 62. num 4. Cardinalis Tuschus lit C. conclus. 354. num. 1. D. Augustinus Barbos. de clausul. Vsufrequen. clausf. 67. num. 7. secundùm Lugdunen. impress.* & ideò ob hanc magnā efficaciam operatur, vt exæquata vnam, & eamdem naturam habeant, & nulla sit penitùs differentia, *§. 1. Versic. per omnia ferè Institut. de donation. Bertazol. de clausf. instrum. clausf. 21. num. 1.* vbi subdit importare perfectionem, & integritatem dispositionis, *Card. Tusch. d. concl. 354. num. 6.*

CLAVSVLA DECIMA.
Motu proprio.

20 HAec clausula, quia habet vim specialis expressionis; vt tradunt *Anton. Gabr. commun. lib.*

lib.6. tit. de clauſul. concluſ. 2. num. 93. Monet. de
commutat. vltim. volunt. cap. 7. num. 93. Ideò tol-
lit vitium ſubreptionis, cap. ſi motu proprio, de præ-
bend. lib.6. Clement. ſi Romanus, eodem tit. cum alijs
cit. à Suar. de legib. lib 8. cap. 12. num. 11. Sanchez, de
matrim. lib.8. diſput. 21. num. 47. cum ſeqq. & à D. Au-
guſt. Barboſ. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 79. num. 16.
ſecundùm Lugdun. impreſſ. niſi ſubreptio huiuſmodi
procedat ex re ipſa, ſecundùm Seraph. deciſ. 398.
num. 5. Rot. deciſ. 656. num. 4. in princ. part. 1. Recent.
vel contingat in falſæ cauſæ expreſſione, ex Suar.
dicto cap. 12. num. 11. cum ſeqq. & Sanchez, dicta
diſput. 21. num. 52. & D. Auguſt. Barboſ. dicta clau-
ſul. 79. num. 23. vel ſit in tacenda inhabilitate per-
ſonæ, Gabriel, dicta concl. 2. num. 44. cum ſeqq. San-
chez, dicta diſput. 21. num. 49. D. Auguſt. Barboſ.
22 dicta clauſ. 79. num. 18. vel præiudicet iuri tertij,
non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, Sanch. dicta di-
ſput. 21. num. 50. Monet. de commut. vlt volunt. cap.
6. num. 160. D. Auguſt. Barboſ. dict. clauſ. 79. num.
19. In ſupradictis enim caſibus, clauſula hæc mo-
tus proprij, non tollit vitium ſubreptionis, vt præ-
citati Doctores reſoluunt.
23 Quòd autem in præiudicium tertij non opere-
tur hæc clauſula, maximè quandò non præceſſit
cauſæ cognitio, fuit dictum in Rot. impreſſa per Cẽ-
cium, poſt ſuum tractatum, de cenſib deciſ. 72. nu 5. &
24 ideò minimè firmat priuilegium contrà ius alte-
rius obtentum, ex Seraphin. deciſ. 398. num. 6. nec
operatur, vt priuilegium lite pendente, habitum
cum hac clauſula, nulla de lite pendente in eo fa-
cta mentione, validum ſit; ſicuti docent Gabr. di-
cta concl. 2. num. 3. & plures citati à Cened. ad De-
cretal. collect. 53. num. 2.

CLAVSVLA VNDECIMA.
Ex certa ſcientia.

25 DE hac clauſula aliqua diximus ſuprà hac Di-
ſput. Quæſit. 1. & ibi dictis addendum duxi,
quòd ſtante hac clauſula, contraria omnia cenſeã-
tur ſublata, abſque alia derogatione, vel clauſu-
la Non obſtante, vt concludunt Cardin. Tuſch. lit. C.
concluſ. 140. num. 1. & plures citati à D. Barboſ. de
clauſul. vſufrequen. clauſul 59. num. 12. vbi num. 13.
ſubdit, quòd pariter operatur, vt id, quod confir-
matur, ſi non eſt ſolemne, reddatur ſolemne, itàut
det robur, quoad ſolemnitatem, ſicut quoad vali-
ditatem, & num. 17. ſubijcit, quòd tollit omnem
iuris obſtaculum, & num. 25. quòd tollit omnem
erroris præſumptionem.
26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, li-
cèt in modico aliter ſe res habeat, vt in ſpecie
tenet Cardin. Tuſch. dicta concluſ. 340. num. 7. aſſe-
rens, hanc clauſulam in priuilegio, iuncta dero-
gatione generali, operari præiudicium tertio, quã-
dò non eſt magnum, Menoch. conſil. 36. num. 59.
D. Auguſt. Barboſ. dicta clauſula 59. num. 29. cum
ſequentibus.
27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc
clauſula, niſi quandò Princeps informatus proceſ-
ſerit, ſecundùm Rodolphin. de ſuprem. & abſol. Prin-
cip. poteſt. cap. 5. nu. 13. Glorit. reſpon. 1. par. 1. nu. 30.
& plures citati à D. Auguſtino Barboſa, dicta clauſ.
59. num. 50.
28 Nec etiam operatur in ijs, quæ in facto conſi-
ſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur ha-
buiſſe notitiam, Rodolphin dicto tract. cap. 6. nu. 5.
Cardin. Tuſch. dicta concl. 140. nu. 44. Sanchez, de
matrimon. lib.8. diſput. 4. num 6. D. Auguſt. Barboſ.
dicta clauſ. 59. num. 34. & ideò nihil pariter opera-
tur, quandò apponitur ſuper negotio, de quo Prin-
ceps non habet notitiam, Cardinal. Tuſch. dicta
concluſ. 340. num. 41. Glorit. reſponſ. 1. parte pri-
ma, numero 3.

CLAVSVLA DVODECIMA.
De plenitudine poteſtatis.

29 MVltos, & ſingulares effectus operatur hæc
clauſula; nam vbi Princeps ſcribit de ple-
nitudine poteſtatis, nihil opponi poteſt cõtrà pri-
uilegium, vt ex Ang. conſilio 368. num 2. verſ. quar-
tò, tradit Card. Tuſch. tomo 1. lit. C. concl 341 num.
2. & his citatis, D. Auguſt. Barboſ. de clauſul. vſu-
frequen. clauſ. 41. num. 21. ſecundùm Lugdun impreſſ.
vel quòd gratiam annullet, ſecundùm Monet. de
commut. vlt volunt. cap. 7. num. 124.
30 Tollit igitur hæc clauſula omnes defectus ſo-
lemnitatis non prouenientes à natura; vt poſt Alex.
conſil. 195. num. 3. lib. 2. reſoluit Cardin. Tuſch. dict.
lit. C. concl. 342. num. 4. ac etiam obreptionem
& ſubreptionem iuxtà ea, quæ tradit Rodolphin. de
abſol. Princ. poteſt. cap 5. num. 15.
31 In tertij verò præiudicium nihil operatur, ſicuti
docent Marcheſan. de commiſſ. par. 2. ſ. 2 cap. vnic.
num. 100. pag. 421. Seraph. deciſ. 1082. num. 8. Ro-
dolphin. dicto cap. 6. num. 11. nec derogat regulæ
32 de iure quæſito nõ tollendo, vt per Rot. apud Mar-
cheſan. d. par. 2. pag. 125. num. 7. quem refert Dom.
Auguſt. Barboſ. dicta clauſul 41. num 42. vbi à num.
24. diſputat, an, & quandò Princeps poſſit de ple-
nitudine poteſtatis, quemquam dominio rei ſuæ
priuare.
33 Nec etiam operatur, quandò ea vtens de nego-
tio, ob quod illa vtitur, informatus non eſt, Me-
noch conſil. 1. num. 426. & conſil. 103. num 78. Ro-
dolphin. dicto cap. 6. num. 2. vbi num. 3. ſubdit, in
dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de
plenitudine poteſtatis, præſumi actum feciſſe cùm
34 cauſæ cognitione; & ideò, ſi apponatur ſuper illi-
cito, intelligitur de poteſtate bona, & laudabili,
ſecundùm Bald. conſil. 345. in princ. lib. 1. Cardin.
Tuſch. dicta lit. C. concluſ. 242. num. 9. ſicut etiam
intelligitur appoſita ex iuſta cauſa; quia quæ ſinè
35 cauſa fiunt de plenitudine poteſtatis, dicũtur per
alluſionem fieri de plenitudine tempeſtatis; vt tra-
dunt Enriquez, in Summ. libro decimoquarto, cap. de-
cimoſeptimo, numero quinto in comment. litera Z Pe-
regrinus, de iur. fiſc. libro primo, titulo tertio, numero
65. Dominus Auguſtinus Barboſa, dicta clauſul. 41.
numero 25.

CLAV-

CLAVSVLA DECIMATERTIA.

Non obstantibus, &c.

36 PRæcipuus huius clausulæ effectus est tollere
omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita,
obstare possunt; vt tradunt *Mar. Ant. variar. resol.
lib. 1. resol. 46. num. 7. & 11. Cenc. de censib. part. 3.
cap. 1. quæst. 3. art. 8. num. 14. D. Aug. Barbos. de claus.
vsufrequen. claus. 82. num. 4. secundùm Lugdunen.
impress. Rot. decis. 506. num. 5. par. 1. Recent.*

37 Non auget tamen, nec ampliat plusquàm gra-
tia conferat; *Calderin. cons. 116. in fin. vers. prædi-
ctis non obstantibus, aliàs cons. 1. de priuileg.* quia ad
limites illos apposita censetur; per ea quæ tra-
dit *D. Aug. Barbos. d. tract. claus. 43. num. 4. & 11.*
vnde prouenit, illam nihil operari, si dispositio
38 super qua est apposita, nulla existeret; secundùm
*Mart. de claus. par. 1. claus. 79. num. 26. Card. Tusc. lit.
C. conclus. 349. nu. 9. D. Aug. Barbos. d. claus. 82. nu. 10.*
subreptionis vitium non tollit, *Mart. d. claus. 79.
num. 10. Card. Tusch. d. conclus. 349. num. 18. Gon-
zal. ad Regul. 8. Cancell. glos. 15. num. 32 D. Aug.
Barbos. d. claus. 82. num. 8.*

39 Non sufficit clausula generalis, *Non obstantibus,
&c.* ad derogandum clausulis derogatoriis dero-
gatoriarum, nisi adhærentur sequentia verba,
*Etiamsi de illis illorumque totis tenoribus specialis, spe-
cifica, expressa, & indiuidua mentio, ac de verbo ad
verbum, facta fuisset, Rot. decis. 87. num. 4. par. 2.
Recent.* vbi post *Ant. de Butr. cons. 2. & Mohedan.
decis. 1. de rescript.* hoc intelligit verum, præser-
tim accedente clausula, *Pro expressis, &c.* refert
D. Aug. Barbos. d. claus. 43. num. 17. Similiter quo-
tiescunque secundùm priuilegium habet clausu-
lam derogatoriam, cum illis verbis, *Etiamsi talia
forent, de quibus mentio fieri oporteret de verbo ad ver-
bum*, censeretur per illud, primum reuocatum,
habens clausulam derogatoriam derogatoriarum;
sicuti docent *Menoch. de præsump. lib. 6. præs. 41.
num. 22. Gonzal. ad regul 8. Cancell. glos. 26. nu. 23.
Erasm. à Cokier de iurisdict. Ordin. in exempt. par. 3.
quæst. 9. num. 6. Monet. de commut. vltimar. vo-
lunt. cap. 8. num. 539.* & plures, quos refert, & se-
quitur *D. August. Barbos. d. claus. 43. num. 18.* &
diximus supra *Disp. 16. Quæst. 8.*

40 Circà verò clausulam, *Non obstantibus priuile-
gijs. &c.* illud aduertere oportet, quòd non dero-
gat priuilegium ad pias causas, nec illa, quæ com-
miserationis causa, vel publicæ vtilitatis gratia
concessa sunt; vt docet *D. Aug. Barbos. d. tract. claus.
183. num. 18. cum seqq* sicut nec censentur per illam
sublata, seù reuocata, viuæ vocis oracula; nisi id
expressè specificetur, vt attestatur à *D. August.
Barbos. claus. 83. num. 23.*

CLAVSVLA DECIMAQVARTA.

Pro expressis, &c.

41 HAbet hæc clausula vim specialis, & indiuiduæ
expressionis cum omnibus suis qualitati-
bus; sicuti docent *Menoch. cons. 1003. num. 47 &
48. Cardin. Tusch. tom. 1. lit. C. concl. 339. num. 6.
Monet. de commut. vltim. volunt cap. 7. num. 201.
paulò post. princ.* vbi *num. seq.* subdit, hanc clau-
sulam, & illam, *Quorum tenores &c.* eamdem vim
habere; refert *D. Aug. Barbos. in tract. de claus.
vsufrequent. claus. 102. num. 2.* & continet insertio-
nem tenoris, *Mart. de claus. par. 1. claus. 101. nu. 6.
Gabr. commun. lib. 6. tit. de claus. concl. 5. num. 1.*
42 ac proindè habet vim specialis derogationis, *Me-
noch. cons. 190. num. 24. & de præsump. lib. 6. præ-
43 sump. 39. num. 6.* tollitque derogatorias derogato-
riarum, *Gregor. decis. 109. num. 11.*

44 Non operatur tamen in præiudicium tertij, de
quo Princeps non intellexit; *Gabr. d. concl. 5. num.
19. Monet. d. cap. 7. num. 210. D. Aug. Barbos. d.
claus. 102. num. 13.* vbi *num. 14.* similiter dicit,
45 non tollere defectum intentionis, nec operare in
ijs, quæ consistunt in facto ignorato; & *num. 16.*
subijcit, non tollere defectus, per quos gratia est
subreptitia, maximè quandò apposita est limitatè.

46 Plura de clausula, *Quorum tenores, &c.* quæ, vt
supra dicebamus, huic, de qua nunc agimus, si-
milis est, & eamdem vim habet: si plura scire cu-
pias, consule *D. Aug. Barbos. d. tract. de claus. vsu-
frequent. claus. 127. secundùm Lugdunen. impress.*

CLAVSVLA DECIMAQVINTA.

Decernens irritum, &c.

47 IRritat hæc clausula in priuilegijs, seù alibi ap-
posita, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap. si
eo tempore, de elect. lib. 6. cap. 1. vers. adycięebatur,
de concess. prebend. eod. lib. Gonzal. ad regul. 8. Can-
cell. glos. 67. à num. 12. Nicol. Garz. de benefic. par.
5. cap. 1. à num. 27. Monet. de commut. vltim. vo-
lunt. cap. 7. num. 230. D. Aug. Barbos. in tract. de
claus. vsufrequent. claus. 40. num. 2.* vbi, *num. 3.*
ampliat, vt actus contrà decretum irritans fa-
ctus, sit nullus ipso iure, etiam parte non oppo-
nente; nisi actus ante illius decreti interpositio-
nem, plenè perfectus sit; & *num. 7.* subdit, ligare
etiam ignorantes, non solùm si adsint ea verba,
Vel ignoranter contigerit attentari; verùm etiam si
non adsint; & *num. 13.* hoc intelligit respectu nul-
litatis, non verò aliarum pœnarum.

48 Operatur etiam effectum inficiandi titulum, &
possessionem, quandò intrat constitutio, cui ad-
hæret tanquàm accessorium; *Rot. decis. 652. nu. 3.
par. 1. Recent. & decis. 341. num. 3. ead. par. 1. Re-
cent.* vbi fuit dictum, hanc clausulam in priuile-
gijs, tanquàm accessorium, non operari effectum,
nisi, postquàm cognitum fuerit, priuilegia intrare;
prout refert *D. August. Barbos. d. claus 40 nu 20.*

49 Formam inducit hæc clausula, adeò, vt illa non
seruata, actus ipso iure corruat; *Rot. decis. 225.
num. 5. par. 2. Recent. D. Aug. Barbos. d. claus. 40.
nu. 32.* vbi *nu. 14.* subdit, tollere præscriptionem;
& *n. 35.* resoluit, tollere etiam consuetudinem, ne-
dum in præteritum, sed etiam in futurum.

50 Quos quidem effectus, & alios quamplures, si
qui sint, operatur hæc clausula, non modò si est
integra, & extensa, nimirum, *Decernentes irritum,
& inanem, si secùs à quoquam quauis auctoritate, scien-
ter, vel ignoranter contigerit attentari*; sed etiam si
dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obseruant *Gonzal.
d glos.*

d. gloſ. 67. à num. 2. Monet. d. cap. 7. num. 252. D. Aug. Barboſ. d. clauſ. 40. num. 39.

CLAVSVLA DECIMASEXTA.
Ex tunc, prout ex nunc.

51 Operatur hæc clauſula in priuilegijs, & reſcriptis Apoſtolicis, quòd vnum tempus videatur alteri ineſſe; ſicuti docent *Surd. deciſ. 113. num. 10. & Stephan. Grat. diſcept. foren. cap. 239. num. 18. Marcheſan. de commiſſ. par. 3. pag. 352. num. 89. in vlt. impreſſ.* & plures alij, quos refert, & ſequitur, *D. Aug. Barboſ. de clauſ. vſufrequent. clauſ. 61. num. 6.*

52 Habet enim hunc effectum, vt actus poſteà factus cenſeatur iam à principio factus; *gloſ. verb. ex nunc, in Clem. volentes, de hæret. Ceued. ſingul. 14. num. 1. D. Auguſt. Barboſ. d. clauſ. 61. num. 2.*

53 Non eſt tamen retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri quæſiti medio tempore; *Put. deciſ. 186. lib. 2. in Correct. Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 54. num. 3. Camill. Borrell. in Summ. deciſ. tit. 20. num. 363. D. Aug. Barboſ. vbi ſup. num. 8.*

CLAVSVLA DECIMASEPTIMA.
Pro maiori cautela.

54 AD maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquandò apponi ſolet hæc clauſula, *Et pro maiori cautela de nouo concedimus*, quæ nihil plus tribuit, quàm ipſa confirmatio; vt fuit dictum in *Toletan. admiſſionis 17. Iunij 1609. coram R. P. D. Pamphilio, impreſſa per Farinac. deciſ. 192. num. 2. par. 1. Recent.* prout refert *D. Aug. Barboſ. in tract. de clauſ. vſufrequent. clauſ. 102. nu. 3. ſecundùm Lugdun. impreſſ.*

CLAVSVLA DECIMAOCTAVA.
Sicut accepimus.

55 HEc clauſula poſita in gratia motus proprii, non eget iuſtificatione; ſecùs verò in gratia ad partis inſtantiam; ſicuti docent *Put. deciſ. 100. lib. 3. in correct. Seraph. deciſ. 1371. num. 4. Rot. deciſion. 447 nom. 1. & 2. par. 1. Diuerſ. & deciſion. 656. num. 3. par. 2. Recent.*

CLAVSVLA DECIMANONA.
Contradictores, &c.

56 HAec clauſula intelligenda eſt de contradictore, qui de facto ſolùm, atque iniuſtè cōtradicit; ſecùs autem ſi contradicat de iure, *iuxt. gloſſ. in cap. pro illorum, verb. contradictores, de præbend. & in l. ſi ſeruum 9. hæc verba, Verb abſtinet, ff. de acquirend. hæredit. Archid. in §. quid ergò, 17. q. 4. Panormit. d. cap. pro illorum nu. 9. Roman. conſ. 482.* quem allegat additio ad eumdem *Panormit. loc. cit. lit. E.* plures refert *D. Aug. Barboſ. in tractat. de clauſ. vſufrequen. clauſ. 33. num. 2. Felin. in cap. cauſam, quæ, col. 13. ſub num. 9. de reſcript. & in cap. ſuper eo, col. vlt. in princ. nu. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & ſequitur *Nauarr. in cap. cum contingat num. 3. de reſcript. Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. q. 8. art. 12.* Circà eamdem clauſulam notandum eſt, quòd per eam datur iuriſdictio compeſcendi, non ſolùm partes moleſtantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clauſula etiam extraneos comprehendit, vt notant *gloſſ. & Panormit. d. cap. pro illorum.*

CLAVSVLA VIGESIMA.
Appellatione remota.

57 PLures effectus operatur hęc clauſula, quos recēſet *Panormit. in cap. Vt debitis, à num. 14. de appellat.* & plenè *D. Aug. Barboſ. d. tract. de clauſ. vſufreq. clauſ. 3. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* apud eum videri poterunt: dubium autem eſt, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda ſit? ad quod reſpondetur per eam non ſolùm friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ità friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumnioſè appellantes puniant, *vt l. à Proconſulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip. gloſſ in can. ad Romanum, 2. q. 6. Panormit. in cap 2. in princ. de appellat.* immo ità appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, *gloſſ. 2. in can. ſi quis præpoſtera 5c diſt & gloſſ fin. in l. fin. C. quandò prouoc. non eſt neceſſ.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere poſſe, quandò appellatio ab eo facta eſt ſuperuacua, & calumnioſa, quam *gloſſ.* approbat, & à nemine impugnari, ait *Felin. in d. cap. 2. in princ. de appellat.* Cum igitur ex iuris diſpoſitione friuola appellatio remoueatur, non eſt cenſendum, Summos Pontifices, volentes Religionibus aliquod priuilegium conducere, nempè quod ad ſuorum indultorum, & exemptionum executionem, appellatione remota, procedatur, friuolam, ac temerariam, ſeu calumnioſam tantùm appellationem iuribus nimis exoſam repellere voluerint, cum priuilegium ſemper aliquod operari debeat. Ità *Panormit. in cap. ſuper eò il 2. num. 9. de appell. Roderic. d. quæſt. 8. art. 13. Laurent. de Peirin. in expoſit. 7. Conſtit. Iulij I I. pro ſuo Ordin. Minimor. num. 3. tit. 1.*

58 Circa eamdem clauſulam aduertendum, ſecundò, quòd per eam non impeditur, quin poſſit Iudex ex legitima cauſa recuſari. Nam non eſt præſumendum, Principem voluiſſe, vt quis litiget coram Iudice ſuſpecto, *arg. in cap. cùm inter, de except.* Immo dubium eſt, an Princeps huiuſmodi exceptionem recuſationis tollere poſſit; quia recuſatio eſt de iure naturali, vt probatur in *can. quod ſuſpecti, 3. q. 5. & in cap. ſecùdò requiris, de appell.* ſed ea, quæ ſunt de iure naturali, per Principem ſinè cauſa tolli non poſſunt, *Clem. paſtoralis, de ſent. & re ind. Inſtit de iure nat. gent. & ciuil. §. ſed naturalia.* Ità *Panormit. in d. cap. cùm inter., num. 9. & in cap. cùm ad hęc, de reſcr.* Et quòd per remotionem appellationis, ſiuè de iure, ſiuè per reſcriptum, non cenſeatur remota recuſatio, docet *gloſſ. in cap. ſi autem, §. ſi quis in quacunque, 2. q. 6.* quam probat *Panormit. in cap. nouit ille, num. 3. in fine, de appellat.* idem *Panormit. in cap. poſtremò num. 1. & in cap.*

in cap. super eò, il 2. num. 10. eod. tit. vbi dicit, hoc esse notandum, & menti commendandum.

59 Notandum tertiò, quòd hæc clausula operatur vires suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse, *Panormit. in cap. super eo, de offic. deleg. Bald. in addit. ad Spec. tit. de appellat. verb. clausula appellatione remota.*

60 Quartò notandum, quòd licèt tollat appellationem à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocutoria, vt *not. Additio ad Panormit. ad d. cap. super eo, lit. B.* addens, quòd dicta clausula non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd Iudex nequeat talem appellationem admittere.

61 Nunc verò aliquæ obseruãdæ sunt Regulæ principaliores, quibus priuilegia interpretari, & in eis insertæ clausulæ intelligi debent; in quibus extendendis paululum immorabor, nè extrà materiam vagari videar. Illudque vnicum aduertendum duxi, quòd licèt de lege aliquandò incidat sermo, & de ea regulæ infra extendendæ expressè loquatur, ad priuilegia quoq; trahenda sunt; quia omnia, quæ legibus in communi conueniunt, & ad earum perfectam rationem requiruntur, omnesq; effectus, qui illis tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, priuilegijs etiam conuenire, & cum sua proportione applicari possunt; nam priuilegium lex est, vt supra diximus *Disp. 16. Quæs. 7. num. 2.*

62 Prima igitur regula est. Sicut lex taliter interpretatur, quòd inutilis non reddatur, vt in *l non dubium, C. de legib.* & eius verba aliquid debent operari, nè reddatur superflua, *l. 3. in princ. ff. de iuretur. c. si Papa, in fin. de priuil. lib. 6.* cum alijs citatis à *Gonzal. ad regul. 8. Cancell §. 7. proœmiali num. 127.* & à *Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concl. 85.* ità similiter priuilegium dici non potest
64 illud, quod nihil specialiter concedit, sed illud tantùm, quod iure communi concessum est, vt colligitur ex tex. *in cap. Abbate 25. de verb. signif. cap. vlt. 25. quæst. 1.* ibi, *Nec priuilegia concederentur, nisi, &c. glos. in rubr. de rescript. lib. 6.*

65 Secunda regula. Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio ff. de public. in rem act. l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. cap. quia circà 22. de priuileg. Clement. vlt. de rescript. Surd. cons. 51. num. 7. & cons. 182. num. 15. & cons. 301. num. 50. & cons. 308. num. 3. Cardin. Tusch. tom. 2. lit. D. concl. 508. Monet. de distribut quotid. par. 2. quæst. 2. num. 16.* nisi auctoritate alterius legis, *Bart in l. vnica C. quorum legat.* quia lex vna indi-
66 stinctè loquens per aliam distinguitur, & limitatur, *l. sciendum ff. qui satisd. cogant. l. iurisgen. §. si pacitcar ff. de pact. Bart. in l. quæsitum § fur num. 12. ff. de fide instrum. Belleti. disquisit. clerical par. 1. tit. de bonis cleric. §. 1. num. 20.*

67 Tertia regula. Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit, *l. cum Prætor §. dolo, ff. de legat. 2. Panorm. in cap. suggestum, & in cap. meminimus, de appellat.* & ideò verba priui-
68 legiorum sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundum mentem, & intentionem proferentis, *l. non omnis, in princ. ff. si cert petat. cap. intelligentia, cap. propterea, de verb. sign. Surd. cons. 431. num 35. Gonzal. ad regul 8. Cancell. glos. 48. nu. 55.*

69 Quarta regula. Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem, & quatenùs eorum propria significatio patitur, *l. cùm lege, ff. de testam. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. conclus. 91. Rot. decis. 352. num. 1. par. 1. Recent.* Et debent intelligi secundùm communem vsum loquendi, *l. liberorum §. quod tam, ff. de legat. 3. Surd. cons. 313. num. 87. & cons. 454. num. 18.* Et debent
70 interpretari naturaliter, propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè, *l. fin. C. de his, qui ven. ætat. impet Menoch. cons. 97. nu. 86. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V concl. 102.* itàut verbis subtiliter non sit dialecticandum; ex *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 1. num. 4.* Et secundùm subiectam materiam, *l. cùm pater § donatum, ff. de legat. 2. l. si vno, & ibi, Bart ff. locat. Cardin. Tusch. d. lit V. concl. 95. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 48. num. 53. 54 & 58.*

71 Quinta regula. Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis, cùm mente enim supplicantis præsumitur se conformare concedens; ità in *can. inter dilector, § cæterum, de fid. instrument. cum glos. ibi.*

72 Sexta regula. Quandò priuilegium est obscurum, & contrarium debet strictè interpretari, vt minùs, quàm possit, deroget iuri communi: ità in *cap. cum dilectus, de consuet.* vt si cum illegitimo dispensetur ad ordines, intelligitur de Ordinibus Minoribus tantùm, secundùm *Panormit. in cap. si quisquam, de cohabitat. cleric. & mulier. Sylu. & Armil. verb. priuilegium*: immo si non exprimitur causa concessionis, vel non sit ex certa scientia, vel Motu proprio, non præsumitur de voluntate Principis, *l. 1. C. de pet. bon.* immo per importunitatem obtentum, per *l. 1. C. de fund. lim* & vult *Bald. & alij in cap. licèt causam, de probat.* quòd ponatur simul ex certa scientia, & Motu proprio: & idem est de rescripto tollente ius tertij; vt de priuilegio ad beneficia; vt habetur in *cap. quamuis de præben. in 6.* & hoc casu, nisi consuetudo aliter interpretetur: vt notatur in *cap. quod dilectis, de consanguin. & affinit.* vel nisi verba aliud exprimant; quia ab illorum propria significatione non debemus recedere, nisi de mente aliter constet, vt in *cap. olim., & cap. his, de verb. signific.*

73 Septima regula. Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet, nisi fiat mentio, de ista enormi læsione: quia in dubio non præsumitur Princeps concedere aliquid cum alterius graui dispendio, *l. quotiès, C. de precibus Imper. offe. & Panor. in cap. cùm ad hæc, de cler. non resid.* vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, alicui concessum, non liberat eum ab oneribus, quæ potest leuiter, & breuiter expedire, vt est casus in *l. decurio, C. de decurion.*

74 Octaua regula. Priuilegium largè sumptum, pro omni concesso præter ius, largissimè interpretatur, in præiudicium concedentis: strictè tamen si est in aliorum præiudicium: ità in *cap. quia circa, de priuil. in glos. vlt. & Innoc. in cap. olim, de verb. signif.* sed non interpretatur ità strictè, quòd nihil operetur; semper enim priuilegium debet aliquid operari: ità in *cap. si Papa, de priuil. in 6.*

& ser-

& ſeruetur proprietas verborum; quia quandò in priuilegio ſunt verba lata, vniuerſalia, & præciſa, eſt latè interpretandum, ſecundùm *Ant. de Butr. in cap. olim, de verbor. ſignification.* & licèt materia ſit odioſa, non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum naſcitur, vt inſinuat *Panormitan. in d. cap. olim*, vbi ait, quòd priuilegium latè eſt interpretandum, vbi verba hoc patiuntur; & quandò priuilegium conceſsum perſonæ loquitur ſimpliciter, intelligitur ſecundùm conditionem perſonæ: ità *cap. ſi placuit, & cap. ſi viua, 16. quæſt. 1.* & quandò conſtat de mente legis, vel priuilegii, debet ſeruari ſecundùm *Panormitan. in cap. quanto, in gloſ. fin.* in dubio recurrendum eſt ad verba, *reg. ſi de reg. iur. in 6.*

75 Nona regula. Priuilegium latiſsimè interpretatur, quantùm fieri poſsit, *de donat. cap. cùm dilectus, & l. beneficia, ff de conſtit. Prin.* Niſi præiudicet iuri alieno; quia tunc reducitur ad ius commune, ità in *cap. dilectut de conſ. §. penult. & fin.* dumtamen aliquid operetur, ità *Innocent. Bernard. Goffr.* relati à *Syluestro verb. priuilegium.*

76 Decima regula eſt. Priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuriſtarum interpretatione, in fauorem Regularium ſunt intelligenda, ità conceſsit Camaldulenſibus Leo X & Iulius I. Congregationi Montis Olueti, vt habetur in *Compendio ſocietatis, verb. priuilegia §. 4.* & hæc regula notetur à Regularibus pro deciſione multorum dubiorum.

77 Vndecima regula. Statuta Regularium non ità rigoroſè interpretari debent, vt apices iuris ſeruentur, ſed amplianda ſunt ex bono, & æquo; hoc eſt ſecundùm naturalem æquitatem, non ad libitum, ſed ſecundùm terminos iuris, vt ait *Bald. in Rub. C. de conſt. pecun.* quòd humanæ æquitates in ſe vim ſtatuti minimè habent, niſi aliquo ſtatuto, & conſuetudine legitimè præſcripta, ſint munitæ; & ſic (ait) debent interpretari, quæ ad Regulares pertinent, non ſecundùm apices iuris, ſed ex bono, & æquo, ſecundùm terminos iuris naturalis, & gentium, & non ad libitum cuiuſcunque.

DISPVTATIO XIX.

De iure præſcribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

Quæſ. 1. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, Epiſcopalia iura præſcribere poſsint.

Quæſ. 2. Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Epiſcopalia Inſignia præſcribere poſsit.

Quæſ. 3. Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior poſsit præſcribere viſitationem, & obedientiam alii iure debitam, & an contrà ipſum eadem præſcribi valeat.

Quæſ. 4. Per quantum temporis ſpatium contrà Abbatias, & Monaſteria, loca, perſonas, & bona Religioſorum, præſcribatur.

Quæſ. 5. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cũ cõſenſu Capituli, incipiat contrà Eccleſiam currere præſcriptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

Quæſ. 6. Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contrà illam.

Quæſ. 7. Vtrùm præſcriptio currat contrà tributum, vel cenſum debitum Eccleſiæ Abbatiali in ſignum ſubiectionis.

Quæſ. 8. Vtrùm Abbas, ſi poſtquam aliquid bona fide, & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

QVÆSITVM PRIMVM

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura præſcribere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Iura Epiſcopalia Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt.*

2 *Ordinis Epiſcopalis, ea, quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt.*

3 *Declaratur tex. in cap. peruenit 91. diſt.*

4 *Prælato inferiori poſſunt competere præſcriptione, vel conſuetudine, illa, quæ ſunt iuriſdictionis, & dignitatis Epiſcopalis.*

5 *Iuriſdictio, in iuribus Epiſcopalibus præſcribendis, cẽſetur acquiſita inferiori priuatiuè reſpectu Epiſc.*

6 *Contrarium tenent alij.*

7 *Sub diſtinctione reſoluitur.*

1 Quòd Abbates, & Prælati inferiores Epiſcopalia iura præſcribere poſsint, expreſsè probatur in *cap. auditis, in cap. de quarta, & in cap. cũ olim 18. verſ. quia, de præſcript.* firmat *gloſſ. in d. cap. auditis, verb. ius Epiſcopale, Io. Andr. in cap. cùm Epiſcopus, de offic. Ord. lib. 5. Panor. in cap. cùm non liceat nu. vlt. & d. cap. auditis nu. 4. 5. & 6. cap. cùm olim nu. 4. & 5. de præſcript. Philipp. Franc in cap. cùm perſonę §. ſi autem n. 1. Bald. conſ. 93. dub. 5. Balb. tract. de præſcript. 1. par. princ. cap. 8. q. 12. per tot. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3. alleg. 127. à princip. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* Et fuit ſæpè dictum in *Rota*, vt colligitur ex *deciſ. 324. num. 12 par. 1. Recent. & deciſ. 243. num. 9. par 2. etiam Recent.*

2 Verùm ea, quæ ſunt Epiſcopalis ordinis per inferiorem non habentem illum ordinem, conſuetudine, & præſcriptione acquiri non poſſunt, vt probare videtur *tex.* ſic intelligendus, *in cap. quanto, de* con-

consuet. & in *cap. 1. cum seqq. de consecr. dist.* 1. quippe qui non possunt habere possessionem legitimam, sinè qua non præscribitur, iuxtà regulam, sinè possessione, de *reg. iur. lib* 6. ità sentiunt *Abb. num. 6. & Paris. n. 4. in d. cap. auditis, Couar. lib. 1. var. r. 10. n. 14.*

3 Nec aliud probat *tex. in cap. peruenit, 95. dist.* vbi ex priuilegio, & cōmissione Sedis Apostolicæ possunt non Episcopi Sacramentum Confirmationis conferre; ac subindè idipsum acquirere præscriptione immemoriali, argumento, *cap. super quibusdam vers. præterea de verb. signif.* quia responderi potest, secundùm *Couar. d. cap. 10 nu. 14.* ad Episcopale munus aliquot pertinere, quæ nec ex Papæ dispensatione non Episcopis possunt delegari; & hæc nulli dubium esse potest, nec vllo temporis iure acquiri non Episcopis posse.

Alia verò, quæ licèt Episcopalem ordinem requirant, delegatione tamen, & priuilegio Papæ possunt non Episcopis competere; tunc adhuc temporis titulo minimè valent alicui conuenire; siquidem in his priuilegium Principis, & immemorialis præscriptio paria non sunt; ex eo, quòd non Episcopi (secluso Romani Pontificis priuilegio) incapaces sint horum munerum; & ideò non habet immemorialis præscriptio parem vim cum priuilegio.

4 Illa verò quæ non sunt Ordinis, sed iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, possunt ex consuetudine, seu præscriptione inferiori Prælato competere; vt probatur in *d. cap. auditis*, vbi Episcopus Vigoriensis obtinuit in cognitione causarum matrimonialium contrà Abbatem de Hercescam præscribentem, quia probauit interruptionem; igitur prædictus Abbas præscripsisset, nisi interrupta fuisset præscripto; at cognitio causarum matrimonialium, sicut, & publicæ pœnitentiæ impositio, ac indulgentiarum concessio, sunt dignitatis Episcopalis, vt probatur in *cap. accedentibus, de excess. Prælat.* & ità contrà Ostien. *in cap. literas, de restitut. spoliat.* probat *Panor. ibi num. 8.* vbi etiam *gloss. Innoc. Io. Andr. Ant. de Butrio*, & communiter scribentes, idem *Panor. in d. cap. accedentibus nu. 2. & 3. de excess. Prælat.* & in *d. cap. auditis num. 6.* vbi etiam *Felin. nu. 1. Roman cons. 299.* & communiter Doctores.

5 Vtrùm autem in his iuribus Episcopalibus præscribendis iurisdictio censeatur acquisita inferiori accumulatiuè cum Episcopo, aut potiùs priuatiuè; itaut solus Abbas præscribens vtatur; Episcopus verò priuetur, & excludatur, nè amplius vti valeat; quæstio est ad præsentem materiam, non contemnenda; in qua vna sententia tenet, iura hæc sic præscripta competere inferiori præscribenti priuatiuè respectu Episcopi, sicuti per *tex. in d. cap. auditis in fine* ibi, *silentium imponentes*, resoluunt ibi, *Abb. num. 7. Felin num 9. & Paris. num. 7. Marian. num. 8. in cap. cùm contingat, de foro compet. Balb. de præscrip. par. 1. quintę nu. 88. & par. 2. num. 22.* & saltem, stante præscriptione longissimi temporis, agnouit *Rot. coram Mantic. decis. 296. num* 1.

6 Altera verò sententia tenet, iurisdictionem, & Episcopalia iura, non priuatiuè, sed accumulatiuè ad Episcopum præscribi, quam probarunt, *Ioan. Andr. Ostien. Butr. Imol. & alij, in cap. pastoralis de offic. Ordinar. Roland. cons. 80. num. 22. cum seqq. lib. 2.* illamq; in praxi seruandam, & communem (antiquorum fortasse) testatur *Couarr. in cap. alma mater par. 1. §. 12. num. 3.*

Iuuat pro hac parte, quòd iurisdictio, & potestas specialis alicui communicata, intelligitur accumulatiuè, non verò priuatiuè respectu illius, qui Ordinariam de iure habet; itaut locus sit præuentioni; sicuti docent *Bart. per text.* ibi, *in l. 2. ff. de offic. præfect. Vrb. Barbat. cons. 59. col. 3. vol. 3. Paris. cons. 9. num. 11. Vol. 4. Gramm. decis. 3e. nu. 2. & cons. 6. in fin. in crimin. Octau. Glorit. respons. 6. num. 6.* & sæpè sæpius censuit *Rot.* vt in *decis. 121. num. 4. par. 1. Recent. & decis. 30. nu. 3. & decis. 33. nu 1. par. 2. etiam Recent.* vbi fuit dictum, quòd visitandi ius alicui concessum, non censetur concessum priuatiuè quoad Episcopum, nisi expressè dictum sit, quòd Episcopus non possit visitare.

Tùm etiam, quia si iurisdictio, & iura Episcopalia in proposito præscriberentur priuatiuè, vtiq; Episcopus priuabitur iure obedientię, & procurationis debitæ, contrà *cap. cùm non liceat*, & *cap. cùm ex officij, de præscript.*

7 Inter has contrarias opiniones distinctione opus est; vt scilicet prima sententia procedat, quandò per integrum præscriptionis tempus præscribens solus vsus est iurisdictione, & iuribus præscriptis; Episcopus verò, vel alius, contrà quem præscriptio processit intra illud tempus vsus non fuit; tunc enim ex quò solus ille, vel quasi possedit solus, acquisiuit, & ità priuatiuè, argumento *tex. in l. si quisquam, ff. de diuer. & tempor. præscript.* Posterior verò procedit, vbi etiam is, contrà quem præscriptio completur, intrà tempus illius exercuit iurisdictionem, vel iura alia, quæ similiter alius præscribens quasi possidens exercuit; & ità has contrarias componunt opiniones *Abb. in d. cap. auditis num. 14. & in d. cap. pastoralis num. 7. Roland. cons. 439. num. 11. vers. 3. lib. 3.* quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. par. 3. alleg. 127. num. 18. secundùm Lugdunen. impressionem.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Episcopalia Insignia præscribere possit.

SVMMARIVM.

1 *Agitur pro parte negatiua.*
2 *Abbas potest Insignia Episcopalia præscribere, & num. 3.*
3 *Quæ conceduntur priuilegio possunt præscriptione acquiri.*
4 *Respondetur ad argumenta.*

1 Videtur primò, quod Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia Insigia præscribere nequeant, per *tex. in cap. peruenit il 2. dist. 93.* vbi Summus Pontifex scribens Ioanni Episcopo Syracusano, dicit. *Peruenit ad nos, quòd Diaconus Ecclesiæ Catanen. calciatus compagis procedere præsum-*

sumpsisset; quòd quia hactenùs nulli per totam Siciliam licuit, nisi tantùmmodò Diaconibus Messanensis Ecclesiæ, quibus olim à prædecessoribus Nostris non dubitatur esse concessum, benè recolitis. Quia ergò tantae temeritatis ausus leuiter non est attendendus, cùm omni hoc Fraternitas vestra subtilitate perquirat, vt, an per se, vel alicuius hoc auctoritate praesumpserit, Nobis subtiliter innotescat. Nam si diligenter ea, quae malè vsurpātur omittimus, excessus viā alijs aperimus.

Ex quibus verbis clarè percipitur, quòd Abbas, & alii Episcopo inferiores Insignia Episcopalia præscribere non possunt; esset enim ea malè vsurpare, similiter id etiam habetur in *cap. illud eadem distinctione*.

Præterea, nullus debet præsumere, quæ sibi non videntur concessa. Et ea quæ sunt per Apostolos, & per eorum successores instituta, non sunt turbanda, vel violanda, vt disponitur in *cap. amputato, 25. quaest. 2.* ergò videtur, quòd Abbas non potest præscribere Insignia Episcopalia.

2 Contrarium tamen dicendum est, videlicet, posse Abbates, & Prælatos inferiores Insignia Episcopalia præscribere, probatur, per ea, quæ dicta sunt in *antec. Quæs.* & etiam probari potest his rationibus.

Nam si possunt præscribere ea, quæ sunt iurisdictionis, eò fortiùs poterunt præscribere hæc Insignia, quæ non sunt Ordinis Episcopalis, sed sunt quædam ornamenta quæ solent inferioribus concedi ad honorem suarum Ecclesiarum, vt tradit *Panor. in cap. 1. in fine, vt lite pendente nihil innou.*

Præterea probatur; nam quæ conceduntur priuilegio, præscribi possunt, *c. duo simul, de offi. Ord. c. cùm contingat, de for. comp. Card post Lapum in Clem. 2 col. penul. de Relig. dom. Oldrad cōs. 122. Panor. in c. accedente n. 3.* & ibi *Fel. n. 6. de præscrip.* Sed Insignia Episcopalia priuilegio inferioribus conceduntur, *cap. Abbates, & c. vt Apost. de priuil. in 6.* ergò præscribi possunt; ità tenēt *Panor. in c. 1. n. 10. vt lit pend.* & in *c. auditis*, vbi etiā *Felin. 1. de præscript. Calder. cons. 4. de præscript. Pancirol. in thesaur. var. lect. c. 25. in prin.*
3 dicētes, prædicta iura non solū cumulatiuè, sed etiā priuatiuè ad Episc. ab Abbatibus præscribi posse.

Ad hanc autem præscriptionem faciēdam requiritur tempus cuius initii memoria non extat, id est centennij, *cap. 1. de præscrip. in 6. Rom sing. 289 incip. numquid vsus Insigniū*; quod est intelligendum sinè titulo; nam habenti titulum sufficit spatiū 40. ann. ad præscribendū talia Insignia, colligitur ex *Panor. d. cap. 1. in fin. Pancirol. loc. cit. vers. videndum est*.

4 Ad argumenta contraria respondemus quod prædicta iura loquuntur de eo, qui non legitimè præscripsit, vt dicit ipse *Pancirol. vbi supra*.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior possit præscribere visitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contrà ipsum eadem præscribi valeat.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio contrà visitationem iure communi, vel speciali competentem, quibus modis contingere possit ostenditur.*

2 *Præscriptio tollens omninò visitationem iure communi iniunctam, non valet.*

3 *Præscriptio impediens morum correptionem, & Ecclesiarum reformationem, meritò prohibetur.*

4 *Præscriptio admittitur, quæ visitationem transfert, vel alijs accumulat.*

5 *Declaratur tex. in cap. cùm ex officij, de præscript.*

6 *Præscriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Praelatis a subdito iure communi debitam, indistinctè prohibetur.*

7 *Praelatus inferior potest praescriptione acquirere, vt in sua Parochia praecedat Episcopum.*

8 *Exēptio non potest extinctiuè præscribi, sed trāslatiuè.*

9 *Populus non exemptus Abbatiae exemptae praescribere potest contrà Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiae exemptae.*

1 PRæscriptio cōtrà visitationem iuri communi, vel speciali competentem, multis modis contingere potest: aliquandō absolutè extinguendo, & tollendo omninò visitationem ipsam; itàut subditi iam ampliùs à nemine vesitētur: aliquandò verò nō tollendo, nec extinguendo, sed trasferēdo visitationē, vel ius visitandi ad alium; itàut maneat quidē visitatio, sed tamen non is, ad quem pertinebat, sed alius visitet: aliquandò deniq; nō tollendo, nec trāsferendo, sed accumulādo; ità quòd maneat visitatio penès illum, ad quem spectabat; sed tamen non sit penès illum solum; quia per præscriptionem alius eidem in visitatione accumulatur, vt colligitur, ex *cap. cùm ex officij, de praescript.*

2 Priori casu nulli dubium esse potest, præscriptionem tollentē omninò visitationem, iure cōmuni iniūctam, nō valere, vt probat *tex. in d. c. cùm ex officij*, & sentiunt *glos. 2. in c. irrefragabili, de offic. Ord. Mar. de visit. à n. 19.* & alij quos refert *D. Barb. de offic. & pot. Episc. p. 3. alleg. 119. n. 1. & 10. secund. Lugdun impress.*
3 Ratio est, quia præscriptio impediens morum correptionem, & Ecclesiarum reformationē, meritò prohibetur, *arg. tex. in c. cùm inter, & in c. ex parte, de consuet.* ex eo, quòd cedit in damnū publicum; ac exindè proueniunt multò maiora mala in Rep. quàm sit bonum vitandi lites, & certitudinem dominiorū, pro quibus bono publico introducta fuit præscriptio, *l. 1 ff de vsucap.* sed præscriptio omninò tollens visitationē iniunctā iure cōmuni, impedit morū correptionem, & reformationem Ecclesiarum; & ità obuiat bono publico, quod per visitationē prætenditur, igitur &c. ità *D. Barbos. dicto num. 10.*

4 Posterioribus verò casibus pro certo apud Doctores constituitur, præscriptionē admitti, quæ visitationem transfert, vel alijs accumulat; vt satis suadetur ex eo, quia præscriptio illa admittenda est, quæ nullo iure prohibetur, nec impedit morū, aut Ecclesiarum reformationem; nec aliàs obuiat bono publico, vt probat *d. l. 1.* sed præscriptio, quæ trāsfert visitationem, vel alii accumulat, nullo iure prohibetur, quia morū, & Ecclesiarum reformationem nō impedit, nec bonū publicū offendit, cùm adhuc maneat visitatio facienda ab eo, in quem transfertur, vel accumulatur; igitur &c. quæ quidem resolutio satis euidētur colligitur ex *d. c. cùm ex officij*, dùm ibi ageret Pontifex de visitatione iure cōmuni

competēti, qualis est illa, quàm Archiepisc. exercet in Prouincia, & dixit cōtrà huiusmodi visitationē præscribi nō posse, quæ verba intelliguntur de præscriptione, quæ ex diametro opponitur, & omninò tollit visitationē. Cum verò idem Pontifex subiungit, *Quāuis alius cōtrà ea præscribere posit*, satis apertè significat admitti præscriptionē, per quā transfertur, seù accumulatur visitatio, quia talis præscriptio, absoluiè loquendo, non est contrà visitationem, quam non tollit, sed contrà Prælatum, cui præiudicat: quare ità meritò resoluit *D. Barbos. d. alleg. 129. nu. 11. cum seq.* & censuit *Rot. decis. 394. nu. 2. par. 1. Recent* vbi etiam fuit dictum, quòd consuetudo visitandi in præiudicium Episcopi, debet esse præscripta, saltèm ex spatio quadraginta annorum; & ità concludo posse Abbates, & alios Prælatos inferiores visitationem iure communi Episcopis debitam, sibi trāsferendo, vel accumulando: illis verò semel acquisitam non posse à subditis in totum, & omninò præscribi, ex his, quæ suprà latè deduximus.

6 Ex quibus iam infertur, omnem præscriptionem extinguentem omninò, & in totum obedientiam Prælatis à subditis iure communi debitam, indistinctè prohiberi, vt probat *tex. in cap. cùm non liceat, de præscript.* cùm aliis latè adductis per *D. Barbos. d. par. 3. alleg. 128. num. 1. secundùm Lugdunen.*
7 *impress.* Vnde colligitur illam in parte præscribi posse, v. g. quòd Prælatus inferior in sua Parochia præcedat Episcopum, ex *Felin. in d. cap. cùm non liceat col. 1. Balb. de præscript. 1. par. princ. quæst. 12. num. 6. in fin.* quos refert *Erasm. à Cokier. de iurisd. Ordin. in exemp. par. 1. quæst. 6. nu. 16* & ità exem-
8 ptio extinctiuè non præscribi, sed translatiuè, *Mil. in reper. verb. præscribi non potest exemptio, Rom. cons. 239. Balb. d. quæst. 12. num. 1. prope fin.*

9 Ex quò euenit, vt populus non exemptus Abbatiæ exemptæ, præscribere possit contrà Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiæ exemptæ, sicuti docent *Abb. in d. cap. cùm non liceat num. 17. Caccialup. in tract. de vnionib. art. 3. num. 20. cum seqq. Erasm. à Cokier. d. quæst. 6. num. 10* quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. par. 3. alleg. 129. num. 9.*

QVÆSITVM IV.

Per quantum temporis spatium contrà Abbatias, & Monasteria, loca, personas, & bona Religiosorum, præscribatur.

SVMMARIVM.

1 *De iure communi regulariter omnes Ecclesiæ, citrà Romanam, gaudent quadragenaria, non autem centenaria praescriptione.*

2 *Ecclesiae Abbatiales Regulares exemptae, ex priuilegio gaudent sexagenaria, vel centenaria praescriptione.*

1 Videtur, quòd Ecclesia Abbatialis exempta gaudeat tantùm quadragenaria præscriptione; & hoc probatur primò per *cap. possessiones, 16. quæst. 3.* vbi sic disponitur. *Possessiones Ecclesiarum, & Episcoporum triennales Abbates, vel Monachos habere, omnibus modis prohibemus; sed si tollitur eis triennalis possessio à Beato Gregorio conceditur eis quadragenalis praescriptio.*

Probatur secundò; nàm Religiosis domibus conceditur præscriptio quadraginta annorum, *cap. volumus eadem sup. cit. quaest. 3.*

Præterea quarta decimarum, & funeralium, præscribitur contrà Episcopum spatio quadraginta annorum, si non soluantur, vt habetur in *cap. de quarta extrà, de praescript.*

Nec valet, quòd dicit *Archid. in cap. volumus, 16. quaest. 4. in cap. 2. de praescript. in 6.* qui censet Ecclesias exemptas immediatè Sanctæ Sedi subiectas, gaudere priuilegio præscriptionis centum annorum ad instar Ecclesiæ Romanæ. Quia id est intelligendum in iuribus, & bonis, quæ immediatè ad ipsius Apostolicæ Sedis dispositionem, pertinet; vt videtur voluisse *Ioann. Andr. in cap. cùm nobis, de praescript.* & expresse dictum *Archid.* ità declarat *Panormitan. in cap. ad audientiam, num. 13. eodem tit.* Vndè illud dictum *Archidiac.* procedere potest, vt non præscribatur contrà Ecclesiam exemptam, & immediatè Sedi Apostolicæ subiectam, nisi spatio centum annorum, & in materia libertatis, seù exemptionis; quia aliàs præscriberetur contrà ius immediatè Summo Pontifici competens. Vnde exemptus, etiam si velit, non potest expressè priuilegio exemptionis renunciare, vel in inferiorem Iudicem consentire, *cap. cùm tempore, de arbitr.* notat *Ioann. Andr. in regula, scienti, de iur. in mercurial. Panar. d. num. 13.*

2 His tamen non obstantibus, quæ regulariter de iure ità se habent, dicendum est, contrà Abbatiales Ecclesias Regulares exemptas non currere præscriptionem quadraginta annorum, sed ad minùs sexaginta; vt concessit Eugenius IV. Congregationi Casinensi, & patet ex eius Bulla data Florentiæ anno Domini 1434. septimo Kalend. Martij, Pontificatus sui anno 4. quæ refertur à *Roderic. in noua collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla 7. d. Pontificis*; eandem concessionem de verbo ad verbum ad nostram Vallumbrosanam Congregationem extendit Iulius II. vt patet ex eius Bulla alibi adducta. Simile priuilegium concessum est à Iulio II. Congregationi Montis Oliueti, vt patet ex eius Bulla quæ est 12. in ordine in *tom. 1. Bullar. nou.* Eodem indulto sexagenariæ præscriptionis gaudent Canonicorum Regularium Lateraneñ Monasteria, & Ecclesiæ ac loca; ità eis concessit Sixtus IV. anno Domini 1477. & habetur in *lib. priuileg. d. Congreg. pag. 354.* Immo non solùm sexagenaria præscriptio contrà prædicta Monasteria exempta, ac loca, personas, & bona Regularium, necessaria est: verum etiam centenaria, quæ requiritur contrà Ecclesiam Romanam, ex concessione Eugenij IV. facta Monasterio D. Pauli de Vrbe Congregationis Casineñ sub Datum Florentiæ anno Domini 1442. 7. Kal. Iulij, Pontificatus sui anno 12. per quam concessit, *vt sicut contrà Rom. Eccles. non nisi centenaria currit præscriptio, secundùm Cōstitutiones Canonicas, & legitimas sanctiones; ità quoq; praedicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obstat*; quod priuilegiū habetur in *lib.*

in *lib. priuileg. Ordinis*, & refertur à *Roderic. in noua collect. Bulla 17. Eugenij IV*, eſtq; in lapide marmoreo inciſum in eadem Eccleſia D. Pauli de Vrbe, quòd priuilegium confirmauit, ac in particulari iterum eidem Congregationi conceſsit Paulus III. de eo expreſſam mentionem habens in alia ſua conceſsione, eidem Congregationi facta, anno Domini 1537. Nonis Nouembris, Pontificatus ſui anno 4. quæ eſt 15. in ordine *in Bullar. nou. Laert. Cherub. tom. 1.* Et cùm (vt in *Diſputatione de communicatione priuilegiorum*, latiùs diximus) priuilegia conceſſa vni Monaſterio, cenſeantur conceſſa toti Congregationi: illud priuilegium Monaſterio D. Pauli de Vrbe conceſſum, iam communicatum eſt toti Congegationi Caſinen. præſertim ex alio priuilegio eidem conceſſo ab Alexandro VI. vbi voluit cuiuſuis particularis Monaſterij ipſius Congregationis priuilegia toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monaſteriis communia eſſe, & ad illa extendi, ac extenſa eſſe decreuit. Vndè per cõſequens dictũ priuilegiũ etiam participatur ab omnibus cæteris Congregationibus illius priuilegia communicantibus. Quarè dicendum eſt, per huiuſmodi priuilegium aduerſùs Abbatiales Eccleſias, Conuentus, ac ipſorum bona, & iura, niſi centum annorum ſpatio, præſcribi non poſſe, ità ſentit *Ioann. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 3. dub. 2. concl. 2. Roder. quæſt. Reg. tom. 15. q. 36.* Vndè patet reſponſio ad argumenta in contrarium adducta, quamuis enim procedant de iure communi; tamen in fauorem Monaſteriorum, ac bonorum Regularium placuit Summo Pontifici illud tempus dilatare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Eccleſiæ cum conſenſu Capituli, incipiat contrà Eccleſiam currere præſcriptio tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd ſtatim incipiat currere præſcriptio.*
2 *Præſcriptio contrà Eccleſiam, vel Monaſterium pro rebus malè alienantis non incipit currere ante mortem, vel ceſſationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit, & niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuslibet ſucceſſoris num. 3.*
4 *Reſpondetur ad argumenta.*

1 Videtur primò, quòd Abbate malè alienante rem Eccleſiæ, ſtatim incipiat currere præſcriptio contrà Eccleſiam, cuius ſunt res alienatæ, vt probatur in *cap. continebatur extr de his, quæ fiunt à Prælat. ſinè conſenſu Cap.* vbi habetur, quòd conceſsio decimæ ab Abbatiſſa facta priùs, ſi conuentu ſciente, & non contradicente facta eſt, robur firmum debet habere.

Secundò præterea, in venditione rerum Eccleſiaſticarum taciturnitas pro conſenſu habetur, vt dicit *Gloſ. in ſupra alleg. cap.* ergò ſi, Abbate male alienante, Capitulum tacet, videtur quòd currat præſcriptio.

2 Sed contrà eſt, quod diſponitur in *cap. ſi Sacerdotes, 16. q. 3.* vbi *gloſſ.* ponit caſum, quòd quidem Prælati iniuſtè alienauerunt poſſeſsiones Eccleſiarum, & receptores retinuerunt poſſeſsiones illas per ſpatium 30. annorum, & cùm quæſitum fuiſſet in Concilio Toletano, vtrùm detemptores tuti ſint præſcriptione illa; fuit reſponſum, quòd non; quià præſcriptio non currit in vita Prælati malè alienantis; ſed incipit currere poſt eius mortem. Et licèt Paulus IV. ſtatuerit, contrà bona Eccleſiaſtica malè alienata nunquam præſcribi poſſe; tamen Pius IV. eius ſucceſſor eam Bullam reuocauit, & ad terminos iuris communis reduxit, vt eſt videre in ſua Bulla incip. *Prouida, fol. 681. in Bullar.* & ideo bona Abbatiarum, vel aliarum Eccleſiarum malè alienata præſcribi poſſunt ſpatio 40. annorum de iure communi, per *tex in authen. quas ſanctiones, C. de Sacroſanct. Eccleſ & cap. ad audientiam, & cap. cùm nobis, & cap. illud & cap. quarta, de præſcript.* vel ex priuilegio, de quo infra mentionem faciemus, ſpatio 60. annorum; vel etiam centum, ex aliquo priuilegio directè, aut per communicationem, de quo etiam infra: cum limitatione tamen, vt diximus, quòd præſcriptio currere incipiat poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui malè alienauit. Et huius ratio eſt; quia contractus non ſumpſit vigorem à principio, & ideò ſubducitur tempus, quò Prælatus malè alienans vixit, vel in Prælatura durauit, per *tex. in d. can. ſi Sacerdotes*, ità *Ioann. Andr. in cap. 1. num. 3. de reb. Eccleſ. non alien. in 6.* & ibi *Anton. de Butr. num. 7. Rebuff in Comp. alienat. rerum Eccleſ. num. 38. Redoan. eod. tract. q. 79. cap. 3. Molin. de iuſt. diſp. 7.* & alij apud *Aloyſ. Ricc. in prax. fori Eccleſ. deciſ. 32. num. 2. & 3.* quibus addo *Quaranta in Summ. Bullar. verb. alienatio rerum Eccleſię num. 46. verſ. hinc non immeritò, D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 95. num. 72. & alleg. 132. num. 6. ſecundùm Lugdunen. impreſsion.*

3 Et hoc eſt intelligendum, vt neq; poſt mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui malè bona ſuę Abbatiæ alienauit, præſcriptio in fauorem poſsidentis currere intelligatur; niſi adſit ſcientia, & patientia cuiuslibet ſucceſſoris Abbatis: eò maximè, vbi plures intrà dictũ tempus ſucceſsiſſẽt, quàm ſcientiam, & patientiam probandi, onus incumbit fundanti ſe in d. præſcriptione *Canalc. deciſ. 46. nu. 29. p. 1. Ricc d. deciſ. 32. nu. 6. Quarant. & Barboſ. loc. cit.*

4 Ad contraria reſp. & primò ad *tex. in c. continebatur*, ſicut reſpondet *Gloſſ.* quòd ideò valet talis alienatio, quia fuit facta ad tempus alicui clerico pro beneficio; nos verò loquimur de alienatione in perpetuum. Vel etiam poſſumus reſpondere vna cũ *gloſ. in c. ſinè exceptione 12. q. 2. in verb. hoc ſcias*, quæ dicit, quòd licèt omnes clerici conſentiat; ſi tamen non obſeruatur forma alienationis, alienatio nulla eſt, & habetur in *l. iubemus C. de Sacroſan. Eccleſ.* & plura alibi.

QVAESITVM VI.

Vtrùm Abbatiali Eccleſia vacante currat præſcriptio contrà illam.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio nuſquam curris Prælato, ſed ipſo*

iure dormit contrà Ecclesiam quocunque modo vacantem.

2 *Ecclesia, quoad propositum, vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato.*

3 *Hostilitatis tempore dormit contrà Ecclesiam ipso iure præscriptio.*

4 *Schismatis, & pestis tempore cessat contrà Ecclesiam præscriptio.*

5 *Pestis dicitur bellum inter Deum, & homines.*

1 INdubitata est iuris conclusio, quæ dictat contrà Ecclesiam quocunque modo vacantem Prælato nusquam currere, sed ipso iure dormire præscriptionem, vt probat *tex. in cap. de quarta, versf. nisi*, & in *cap. auditis, de præscrip. cum alijs cit. per Crauett. de antiq. temp. par. 4. cap. materia num. 48. Balb. de præscrip. 2. par. 6. princ. à num. 7. D. Aug. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 132. num. 1. cum seqq.*

2 Dicitur autem Ecclesia, quoad propositum, vacare, vbi careat proprio, & immediato Prælato, qui pro rebus Ecclesiæ iure agere debuit; qualis est Abbas respectu Abbatialis Ecclesiæ, quantumcunque non desint alij Prælati Superiores, & mediati; sicuti docent *Innoc. in cap. olim, il 1. de restit spol. Abb. num. 2. Felin. num. 5. in d. cap. 1. de præscript. D. Aug. Barbos. d. alleg. 132. num. 7.*

3 Amplia, vt etiam hostilitatis tempore dormiat contrà Ecclesiam ipso iure præscriptio, vt probat *tex. in cap. prima actione, 16. q. 3.* & in *cap. ex transmissa*, ibi, *præscriptione hostilitatis tempore non currente, de præscrip.* & idipsum de tempore schismatis,

4 tradit *tex. in cap. cùm vobis 14. eodem tit. de præscript* & resoluunt *Balb. de præscrip. 2. par. sextæ à num. 3. Paris. cons. 104. num. 174. cum seqq. lib. 1. Rip. de peste par. 2. princ. à num. 121. D. Aug. Barbos. d. alleg 132. num. 11.* idem resoluentes de

5 tempore pestis; quasi tunc sit bellum inter Deum, & homines, secundùm *D. Aug. Barbos.* & ab eo citatos in *tract. de loc. commun. argument. iur. loc. 13. num. 1.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm præscriptio currat contrà tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Contrà censum debitum ratione subiectionis non præscribitur.*

3 *Respondetur ad argumenta.*

1 ET primo videtur, quòd præscriptio currat contrà tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis. Nam triennalis præscriptio, peritori silentium imponit, vt habetur in *cap. post quingentos §. item, 16. q. 3.* vbi habetur, quòd lex 30. annorum non potest abrumpi. Vnde ex auctoritate huius tex. videtur, quòd contrà tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali currat præscriptio, si Ecclesiæ non fuerit solutum, saltem per spatium tanti temporis.

Secundò, præterea etiam si aliquis mala fide rem alienam possidere cœpit, post triginta annos aduersus omnem petentem, exceptione tutus erit; vt est *tex.* ad literam in *cap. placuit, §. quòd si mala fide, 16. q. 2.* ergò contrà tributum Ecclesiæ Abbatiali debitum currit præscriptio, si cesseiur à solutione per longi temporis spatium.

2 Sed contrà est, quod dicit *Panormitan. in cap. significauit, de cens. num 6.* quòd contrà censum debitum ratione subiectionis non præscribitur, per *tex. in l. competit, C. de præscript. 30. vel 40. annorum*; & ratio, quarè census non præscribitur, est, quia sicut subiectio simpliciter non praescribitur *cap. cùm non liceat, de præscript.* ità neq; præscribitur census illam repræsentans subrogatiuè, ità *Fel. in cap. ad audientiam nu. 2. de præscript.* & ibi etiam *Panormitan. num. 18.* dantes in hoc regulam, quòd census, & subiectio pariformiter regulantur, adeò, vt vbi subiectio præscribi potest, ibi etiam census præscribi poterit, estò quòd præstaretur in signum subiectionis: & è contrà, vbi subiectio non præscribitur, ibi neque census ob eam debbitus. Quibus rationibus sic stantibus ad argumenta respondeo.

3 Ad primum. Non obstat *text. in cap. post quingentos, §. item, 16. q. 3.* nam tex. ille loquitur de eo, qui auctoritate Prætoris possidet, vt dicit gloss. ibibem: Nam si super rebus Ecclesiæ mota fuerit controuersia, & iusta sit definitio subsecuta, ille qui cœpit possidere auctoritate Iudicis, poterit præscribere; nam iustè possidet, qui auctote Prætore possidet, *cap. dixit, 14. q. 5. & cap. cùm inter, extra, qui fily sint legitimi, & l. iustè, ff. de acq. poss.* vel §. ille poteft intelligi, quòd fuit secuta concordia inter partes, vt dicit ibi *gloss. in verbo, sed non loquitur*; quæ concordia vocatur diffinitio.

Ad secundum argumentum in *cap. placuit §. si mala*, respondemus, quòd ideò lex permittit, vt quis mala fide rem alienā præscribat, quia odit, & punit negligentes, & desides circà bona sua, vt dicit *tex. in d. §c. placuit*, & si aliquo casu iste malæ fidei possessor cæciderit à possessione sua, actionem non habet. Non sic est in solutione census debiti Ecclesiæ; nam si steterit per mille annos Ecclesia ipsa ad petendum censum, non per hoc debet puniri, vt negligens; nec contrà eam currit præscriptio, rationibus supra allatis: potest esse, & alia ratio; nàm si non potest præscribi census, quod datur Principi in signum subiectionis, vt vult *tex. in l. competit, C. de præscript. 30. vel 40. annorum*, ergò & à fortiori, nec potest præscribi huiusmodi census debitus Ecclesiæ, sed res Ecclesiæ dicuntur publicæ sicut res fisci, vt in *cap. quid ergò, 23. q. 4.* iuncta *gloss.* sed argumentum à fisco ad Ecclesiam nondum est probabile, sed fortè quia æquiparantur à iure *l. fin. C. de Sacrosanct. Eccles. & §. finimus* iuncta *gloss. in Auth. de non alien. vel permut. reb. Eccles. coll. 11. & cap. auditis*, & ibi, *Panormitan. de in integr. restitut.* ergò nec potest præscribi census, qui debetur Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

QVAE-

QVÆSITVM VIII.

Virùm Abbas, ſi poſtquàm aliquid bona fide & iuſto titulo præſcripſerit, ſuperueniat mala fides, teneatur in conſcientia illud reſtituere.

SVMMARIVM

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Præſcribens aliquid bona fide, & iuſto titulo, ſi poſt completam præſcriptionem mala fides ſuperuenerit, eſt tutus etiam in conſcientia.*
3 *Iura faciunt hoc meum, illud tuum.*
4 *Lex humana iniquum non continens, an ſit ſeruanda.*

1 Videtur primò, quòd ſi Abbas, finita præſcriptione, nouerit, rem fuiſſe alienam, teneatur in foro conſcientiæ illam reſtituere; Nam ſi res aliena, propter quam peccatum eſt, reddi poſſit & non reddatur, dicit *tex. in cap. ſi res, 14. q. 6.* quod pœnitentia, non agitur, ſed ſimulatur; ſi autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, niſi reſtituatur ablatum.

Secundò in præſcriptione requiritur bona fides à principio, in medio, & in fine, & ex omni tempore præſcriptionis, vt eſt *tex in cap quoniam omne, de preſcript.* ergò ſi, finita præſcriptione, Abbas cognouerit, rem eſſe alienam, tenetur in foro conſcientiæ illam reſtituere.

2 Sed contrarium firmat *gloſſ. in cap. vigilanti extr. de preſcript. in verbo, ſed contra videtur,* vbi dicit, quòd completa præſcriptione iam tutus eſt, ſecundùm vtrumque ius, & allegat *cap. de quarta, & cap. quoniam omne, eodem tit de præſcription.* & in pluribus alijs locis, ergò iure poſſidet, ſi iure, ergò iuſtè, & benè, vt in *cap. quid dicam, 14. q 4.* nec iam dicitur aliena.

3 Præterea iura faciunt hoc meum, illud tuum, vt in *cap. quo iure 8. diſt.* Item Conditor Canonis, vel legis poteſt mihi dare rem alienam, & tutus ero, vt *l. Lucius ff. de euict. & l benè à Zenone, C. de quadrienn. præſcriptione*; & ſic multò fortiùs potuit inducere hanc præſcriptionem, in odium negligentium. Sed vltrà ſententiam gloſ. adſunt circa hoc aliæ ſententiæ ſcribentium, relatorum per *Panormitan. in dicto cap. vigilanti, de præſcr. ſub num. 6.* & inter alios fuit opinio *Alani* diſtinguentis; an res fuiſſet præſcripta ex cauſa lucratiua, aut ex cauſa non lucratiua; vt primo caſu teneatur reſtituere, ſecundo non, arg *cap. quod habetur, 13. q 1.* qui quidem Canon parum facit; ſed hæc diſtinctio reprobatur ſecundùm *Oſtien. per l. penult C de praeſcript. long. temp. & cap. Apoſtolicæ, de donat.* quæ iura benè faciunt in hac materia; & licèt D Anton. tenuerit, quòd ſit peccatum; tamen contrarium dicendum eſt, cùm *Panormit. loc. cit.* qui indiſtinctè tenet opinionem gloſsæ ſentientis, non eſſe peccatum; quæ communiter à Canoniſtis approbatur. Cuius motiui ratio eſt; quia ius Canonicum, etiam quatenùs diſponit in foro contentioſo, pro fine habet ſalutem animæ, vt in *cap. cùm contingat, de iure iur.* & quod ibi not. Nam finis iuris Canonici eſt, dirigere hominem ad bonum commune, ſecundùm quod congruit humanæ ſocietati, non ſolùm ciuiliter, ſed ſecundùm fidem in Deum tenendo, & vitam æternam expectando, vt in *§. Rex pacificus in procem. Decretal. & in cap. prodeſt, 23. q 5. not. in regula, peccatum, & regula poſſeſſor, de reg iur. lib. 6.* Item lex humana

4 iniquitatē non continens, ſeruāda eſt, etiam in foro conſcientiæ, vt notat *Ioann. Calderinus in procem. decretal. & Ioann. Andr. poſt Beatum Thom. in c. 3. de vſur. lib. 6.* cum ergò lex humana, & Canonica iuſta de cauſa, tollant actionem & conferant dominium præſcribendi; non apparet ratio ſufficiens, quare teneatur reſtituere in foro animæ, facit *cap. 1. de præſcript eod. tit.* vbi inducitur præſcriptio ex cauſa, & cum notitia rei alienæ; ipſa enim lex iuſta de cauſa poteſt priuare aliquem re ſua, & alteri tradere, vel ex cauſa perpatrati delicti, vel ex cauſa boni publici, vt *tex. in l item ſi verberatum, ff. de re ind. & cap. pro humani, de homicid. lib. 6.* Item ius Canonicum nunquam ſcienter inijcit laqueum, nec ſcienter defendit aliquem in peccato, vt *cap. literas, de reſtit ſpoliat. & cap conſanguinei, de re iud. & cap. fin.* Si enim præſcriptio bonæ fidei eſſet inductiua peccati, poſt notitiam habitam, completa præſcriptione, ius Canonicum profectò non diceret, quem poſſe præſcriptione ſe tueri, *cap. fatit, eodem tit cap. de quarta, & cap. ad aures, eodem tit. de præſcription.* Nec Papa mandat præſcriptionem reſcindi, immo expreſsè eam approbat, ad idem facit, *cap. auditis, eodem tit. de præſcript.* vbi licèt poſtmodùm conſtiterit, illi Abbati viro Religioſo nullum ius competere, tamen ait Papa, illum debere defendi ex iuribus præſcriptionis. Et hanc opinionem tenet *Innoc. in cap. cura, in fine, de iure patron.* vbi aſſerit, quòd licèt poſt completam præſcriptionem appareat de illegitimo titulo; nihilominùs tamen ſalua conſcientia poſſunt hi, qui præſcribunt bona præſcripta retinere; quia tuti ſunt auctoritate illius, qui poteſtatem, concedendi ius ſuper talibus, habet, & qui hanc pœnam amiſsionis iurium ſuorum induxit in odium negligentium, & fauorem ſollicitorum, ità etiam *Bald in cap. ſi quis per 30. col 3. ſi de feud. fuerit. contron.* idem *Bald. Card. & Imol in d. cap. vigilanti,* vbi etiam *Felin. col. 6 nu. 11.* Viſis igitur iuribus, auctoritatibus, & rationibus, ambiguitatem propoſiti quæſiti, explanantibus, ad argumenta in contrarium adducta deuenimus.

Ad primum argumentum in *cap. ſi res, 14. q. 6.* reſpondemus. Quòd tex. ille loquitur de furibus, qui dum poſſunt non reſtituunt, nos verò loquimur de Abbate, qui poſt completam præſcriptionem bona fide, & iuſto titulo non tenetur reſtituere, ſi deindè ſuperueniat mala fides, rationibus ſupra allegatis.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, vnà cum *gloſ. in d. c. ſi res, in verbo, tu dicas,* quòd ſi poſſeſſor ex omni tēpore præſcriptionis habuit bonam fidem, tunc res illa facta eſt ſua de beneficio iuris; vnde tunc non eſt dicendum, quòd habet conſcientiam rei alienæ, licèt poſt tempus præſcriptionis incipiat ſcire rem alienam fuiſſe.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Insignijs, & ornamentis Prælatitijs, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

Quæsit. 1. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, tàm Regulares, quàm Seculares vtantur Insignijs Pontificalibus.

Quæsit. 2. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares vtantur ornamentis, & vestibus Prælatitijs.

Quæsit. 3. Vtrùm Abbates, alijque Regulares ad Episcopatum, aliasue dignitates extrà eorum Ordines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant.

Quæsit. 4. Quibus Insignijs, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares Episcopis inferiores, vtantur Insignijs Pontificalibus.

SVMMARIVM.

1 *Insignia Pontificalia concessa sunt Abbatibus propter decorem Ecclesiarum suarum.*
2 *Pontificalia Insignia, quæ sint.*
3 *Mitra quibus nominibus vocetur, & quid significet.*
4 *Baculus pastoralis, quibus nominibus vocetur, quid significet, & quarè Summus Pōtifex illo nō vtatur.*
5 *Anulus quid significet.*
6 *Anulus quarè in quarto digito ponatur.*
7 *An Abbates non habentes speciale priuilegium, Anulo vti valeant.*
8 *Sandalia, siuè Compagi quid sint.*
9 *Tunica, & Dalmatica quid denotent.*
10 *Chiroteca quid significent.*
11 *Cruce pectorali quarè ornetur Abbas, & num. 24.*
12 *Abbates, Mitra, Baculo pastorali, Anulo, Sandalijs, & alijs Episcopalibus Insignijs, & ornamentis vti posse, probatur per nonnulla priuilegia, quæ adducuntur.*
13 *Abbates Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus vsum Mitræ, Baculi pastoralis, & aliorum Insignium sunt assecuti.*
14 *Abbates Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. per specialem Bullam extensionis, habent vsum Pontificalium.*
15 *Abbates Casinenses, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, Insignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegijs, vsum sunt assecuti.*
16 *Abbates Congregationis Camaldulen. Pontificalibus Insignijs, per Bullam Leonis Decimi, insigniti sunt.*
17 *Abbates nostrae Congregationis Vallis Vmbrosæ, tàm specialiter, quàm vniuersaliter gaudent priuilegijs vtendi Insignijs Pontificalibus.*
18 *Abbates Cistercienses per varia Summorum Pontificum priuilegia, Insignijs Pontificalibus vtuntur.*
19 *Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium vigore Constitutionum Cælestini Quinti, Eugenij Quarti, & Pauli Quinti.*
20 *Abbates Montis Oliueti Insignijs Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & specialiter Iulij Secundi.*
21 *Abbates Montis Virginis praedictis Pontificalibus Insignijs vtuntur vigore Bullæ Vrbani Quinti.*
22 *Abbates Praemonstratenses habent vsum Pontificalium virtute Bullae Gregorij Noni.*
23 *Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ solus in sua Religione, habet vsum Pontificalium Insignium per Bullam Pauli Quinti.*
24 *Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Missarum.*
25 *Abbates seculares, an Insignijs Pontificalibus potiantur.*
26 *Abbates commendatarij, an ijsdem Insignijs decorentur.*
27 *An aliqui Priores vtantur Pontificalibus.*

1 CVm Insignia, & ornamenta Pontificalia, seù Episcopalia data sint Abbatibus ad decorē Ecclesiarum suarum, secundùm *Ioannem Andream in cap. vt Apostolica, de priuileg. in 6. & Francisc. Marc. in decision. 1076. num. 2.* non verò ad pompam propriæ personæ, & animi faustum, neque ad simplicitatem Monasticam dissipandam; ideò mirum non est, quòd Pontificalia hæc Insignia in Abbate minimè probauerit *D. Bernardus epist. 42. ad Henricum Senonen. Archiepiscopum*, in hæc verba. *Multo labore, ac pretio quidam horum, Apostolicis adeptis priuilegijs, per ipsa sibi vendicant Insignia Pontificalia, vtentes, & ipsi more Pontificum, Mitra, Anulo, atque Sandalijs: sanè si attenditur rerum dignitas hanc Monachi abhorret professio: si ministerium solis liquet congruere Pontificibus. Profectò esse desiderant, quòd videri gestiunt; meritòque non queunt esse subiecti, quibus iam ipso se comparant desiderio. Quòd si, & nomen eis conferre priuilegiorum posset auctoritas, quantò putas auro redimerent, vt appellarentur Pontifices:* hæc Bernardus.

Et Petrus *Blesensis, Archidiaconus Barthonien. epist. 90.*

epiſt. 90. ſcribens Vilhelmo Bleſenſi Abbati Machinen eius fratri, qui ab Apoſtolica Sede horum Inſignium vſum obtinuerat, illum monet, vt vel iſta Inſignia, & ornamenta reddat, aut Abbatiam relinquat, ſubdens. *Inſignia Epiſcopalis eminentiæ in Abbate, nec approbo, nec accepto; Mitra enim, Anulus, & Sandalia in alio, quàm in Epiſcopo quædam ſuperba elatio eſt, aut præſumptuoſa oſtentatio libertatis, &c.* refert *Renat. Choppin. Monaſt. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 18. Hac fortaſſis de cauſa, iam Cõgregatio Bursfeldẽſis *in cap.* 18. *Conſtit.* infraſcriptam ædidit legem pro ſuis Abbatibus, vt teſtatur *Renat. Choppin. loco citato*, ſub his verbis. *Nemo ex Abbatibus noſtris, etiam Apoſtolico ſuffultus priuilegio, Mitra, & cæteris huiuſmodi Inſignÿs, & apparatibus Pontificalibus vti præſumat: Hæc enim licèt interdùm ſimplici animo rationabiliter ferri poſſint, tamen à lippientibus, & ad indicandum pronis, curioſa vanitati magis, quàm Religioſæ ſimplicitati deputari ſolent.* Quæ poſteà Conſtitutio abolita eſt: cùm Abbates Bursfeldenſes hodie Inſignijs Pontificalibus omnes vtantur, vt mihi Romæ retulit D. Fridericus Monachus eiuſdem Congregationis.

2 Vt ergò quod probandum eſt facillimè perſcrutemur, priùs videndum eſt, quænam ſint huiuſmodi Inſignia Pontificalia, deindè illorum vniuſcuiuſque ſignificatum. Inſignia ergò Pontificalia, ſeù Epiſcopalia, quibus (ſeclusis priuilegijs) de iure communi Epiſcopi, alijque Prælati ſuperiores vti poſſunt, ſunt, Mitra, Baculus paſtoralis, Anulus, Sandalia, Tunicella, Dalmatica, Chirotecæ, & Crux pectoralis, vt teſtatur *Iſidor. Moſcon. in tract. de magnitud. militant. Eccleſ. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *verſic. ornamenta.* Horum ſingulorum ſignificationes apponit *Gulielm. Durand. in Rationali diuinorum offic. lib.* 3. *à cap.* 13. & alij citandi, ex quibus aliqua hic breuiter inſinuanda duximus.

3 Et primò, quoad Mitram, dico, quòd multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Mitra, ſeù Apex ex *Sancto Auguſtino* 2. *Ciuit.* 15. ſeù Sertum cum Gemmis, ex *Ennodio*, *de Mitra Sancti Ambroſij*; ſeù Corona Sacerdotalis, ex *Ammiano Marcellino, lib.* 29. ſeù Corona gloriæ, ex *Euſeb. Cæſarien. lib.* 10. *Hiſtor. cap.* 4. ſeù Pileum generis neutrius, vel Galea, vel Tiara, ex *Iſidor. lib.* 19. *Orig. cap.* 31. ſeù Infula, *ex Hugon. Victor. lib.* 1. *de Sacrament. cap.* 55. ſeù Cidaris, ex *Aluino, cap. de ſingul. veſtibus*, ſeù Phrygium ex *Nicephor. lib.* 14. *cap.* 34. quòd impoſuit capiti Sancti Sylueſtri Conſtantinus, ſeù Lorum ex *Balſamone* apud *Buleng. de Veſt. Pontif. lib.* 1. *cap* 6. ſeù Auriphrygium circulare, ab *Innoc. III. in ſermone de Sancto Sylueſtro*; ab Apoſtolis ortum habuit, ex *Baronio Ann.* 32. *numero* 298.

Mitra vox Latina eſt, Græca, & Syriaca, vel Hebræa, ex *Varron. libro* 1. *de ling. Lat.* & hoc modo interpretatur à Ioſepho Scaligero; nempè Mitra Syriacum, Diadema Græcum, Vitta Latinum.

Mitræ magnitudo non eſt hic deſcribenda; ſed ſolummodò eius forma aliquo modo inſinuanda viſum eſt, his exemplis; nam Mitra Sancti Sylueſtri, aſſeruatur Romæ in Eccleſia Sancti Martini de Montibus, quæ acutam formam habet, non altiorem palmo, ſerico & auro contexta, eſt coloris cærulei, cùm imagine Beatæ Mariæ Virginis, & paruuli Ieſu inter duos Angelos ſtantes, Diaconali veſte indutos; fertur etiam, quòd Valentiæ viſitur Mitra Sãcti Auguſtini Epiſcopi Eccleſiæ eximij Doctoris, altioris palmo, formæ ſimiliter acutæ, quam ipſe Apicem appellauit, ſerica eſt, & alba, quam cingit, & diuidit à cuſpide linea cærulea, ſerico, & auro texta.

Geſtatur verò ad maiorem Prælati ornatum, ad hoc, vt Prælatus magis honoretur; nam ignorantes putant, quòd ille, qui habet maiores ornatus, ſit maioris auctoritatis, iuxtà illud.

Hunc decorant homines, quem veſtimenta decorant. Gloſ. in cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. lib. 6.

Quo autem ad eius ſignificationem, dicunt aliqui, quòd ſignificat ſpineam coronam; & ideò Diaconus Pontifici Miſſam celebranti, Mitram imponit; quia Pontifex in tali officio Miſſæ, Chriſtum in paſſione figurat, & quòd duo cornua Mitræ, ſint duo charitatis præcepta.

Alij dicunt, quòd Mitra, ſcientiam vtriuſquè Teſtamenti deſignat: & quòd duo eius cornua ſunt duo Teſtamenta, anterius Nouum, poſterius Vetus: Abbas ergò Mitram accipiens, & cùm ea caput tegens, intelligat, quòd quinque ſenſus à Mũdi illecebris cuſtodire debet, vt duorum Teſtamen torum præcepta ſeruet, & duo charitatis præcepta impleat, ad hoc, vt mereatur accipere coronam, quam ſibi Dominus præparauit in æternum, vt *Durand. dicto cap.* 13. & *D. Geneſius Minuccius Monachus Vallis Vmbroſæ, in ſuo Speculo Eccleſiaſtico, libro* 1. *cap.* 4. optimè notant.

4 Baculus Paſtoralis, ſimiliter multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Baculus, Virga paſtoralis, Pedũ, Ferula, & Capuita, quæ ſunt ſynonima, ex *Iuone Carnot. epiſt.* 8. *de Hom. in Gem. lib.* 1. *cap.* 217. Cambucam vocant aliqui apud *Petrum Comeſtorem, in Hiſtor. Exod. cap.* 52. Camburtam vocat *Ordo Romanus, in Dedicat. Eccleſ.* Capuita autẽ, & Camburta, ſunt voces corruptæ à Cambara, voce Barbara, quæ Baculum retortum denotat; Regula certa eſt, vt Baculus, & Mitra, in Prælato, correlatiua ſint, vt habetur ex *Cæremon. Epiſc. lib.* 1. *cap.* 17. Hinc notandum eſt, differre Baculum Epiſcopi, à Baculo Abbatis; nam Baculus Epiſcopi non ornatur ſudario, ſicut Baculus Abbatis, *Act. Mediolanen. Eccleſ. in Inſtruct. Fabr. Eccleſ.*

Baculus Paſtoralis correctionem Paſtoralem ſignificat, eſtq; auctoritatis, & diſciplinæ ſignum, ac imbecillitatis humanæ ſubſtentaculum; vnde in cæremonia conſecrationis Epiſcopi, conſecrans, tradendo Baculum conſecrando, ait, *Accipe Baculum paſtoralis officij, vt ſis in corrigendis vitijs piè ſæuiens, iudicium ſinè ira tenens in fauendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate ſeueritatis cenſuram non deſerens.*

Per Baculũ ergò Paſtoralẽ, poteſtas intelligitur Sacerdotalis, quæ à Chriſto Domino Apoſtolis collata fuit, quandò eos ad prædicandum miſit, eis præcipiendo, vt baculos tollerent. Et Moyſes etiã à Deo cum virga miſſus fuit in Aegyptum, virtute cuius tot mirabilia operatus eſt in Terra, & in Mari,

Hæc de Mitra, et Bac. translata ad vrbis de comment. in Rubricas P. Gavanti.

Mari, & ad eius contactum petræ in deserto aquas dederunt, & populum ad terram fluentem lac, & mel, recto duxit itinere.

Additur etiam, Baculum doctrinæ significare auctoritatem; hac enim debiles, & infirmi sustentantur, inquieti corripiuntur, & à via veritatis aberrantes ad pœnitentiam reuocantur. Designãtur autem per Baculum, ea, quæ his versibus comprehenduntur.

In baculi forma Præsul datur hæc tibi forma.
Attrahe per primum, medio rege, punge per imum,
Attrahe peccantes, rege iustos, punge vagantes.
Attrahe, sustenta, stimula, vaga, morbida, lenta.

Gloss. in cap. vnico, §. fin. verb. propter historiam, de sacra vnct. & optimè *Isidor. Moscon. dicto cap. 8. vers. item Baculus, pag. 233.*

Quòd autem Baculus sit acutus in fine, rectus in medio, & retortus in summo, dènotat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles sui rectitudine, & colligere vagos. Porrò Summus Pontifex Baculo pastorali non vtitur, tùm propter historiam, tùm propter mysticam rationem, vt dicitur *cap. vnic. §. vlt. de sacra vnct.* Historiam refert ibi *gloss. verb. propter historiam*, dicens, quòd Martialis, vnus de discipulis Petri, quem posuit Dominus inter discipulos, cùm dixit: *Nisi efficiamini sicut paruulus iste, non intrabitis in regnum Cælorũ, &c.* Missus fuit à Beato Petro ad prædicandum in Germaniam; qui cùm iret, mortuus est, & rediit Collega ad Petrum, & Petrus ait: *Accipe Baculum, & tangens eum, dic, vt in nomine Domini surgat, & prædicet, & iuit, & 40. die à tempore mortis tetigit eum, & resurrexit, & prædicauit; & ità Petrus remouit à se Baculum, & dedit subditis;* ità *gloss. loco citato, cum alijs citatis à D Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 1. tit. 1. cap. 3. num 15. & in collect. ad cap. vnic. num. 14. de sacra vnct.*

Mystica ratio est; quia Baculus habet in summitate recuruationem, quasi ad trahendum, vt diximus, quòd non est necessarium in Summo Pontifice; quia nullus ab illo diuertere potest finaliter; Ecclesia enim non potest esse nulla, *can. pudenda, in fin. 24 quæst. 1.* vel quia per Baculum, designatur coertio, siuè castigatio. Ideò alij Pontifices recipiunt à suis Superioribus Baculos, quia ab homine potestatem recipiunt, Romanus Pontifex nõ vtitur Baculo, quia potestatem à solo Deo recipit; ità *gloss prædicta, verb mysticam rationem*; hæc de Baculo pastorali. De eodem, vide in *Quæst seq. n. 13.*

5 De Anuli significatione tractat *Panormitan. in cap. clerici, il 2. de vita, & honestate clericorum, nu. 6. circà med.* dicens, quòd quemadmodum Anulus datur sponsæ in signum matrimonij, vt in *cap. feminæ, 30 quæst. 5.* ità etiam Prælatis Ecclesiasticis in signum matrimonij spiritualis. Tractat etiã de ea *Durand. dict. lib. 3. cap. 14.* dicens, quòd Anulus est fidei Sacramentum, quo Christus sponsam suam Sanctam Ecclesiam subarrauit, vt ipsa de se dicere valeat: *Anulo suo subarrauit me Dominus meus Christus, &c.* & *Isidor. Moscon dict. cap. 8. vers. item Anulus, pag. 233.* ait, quòd datur Anulus àd honorem Pontificiæ dignitatis, vt signaculum secretorum, & vt sponso fideli animarum Dei; subdens, quòd quandò datur, talia solent proferri verba. *Accipe Anulum discretionis, & honoris, fidei signum, vt quæ signanda sunt signes, & quæ aperienda sunt prodas, quæ liganda sunt, liges, & quæ soluenda sunt, soluas.*

Anulus ergò Abbatis significat integritatem fidei, vt videlicet Ecclesiam sibi traditam, diligat, & custodiat; nam ipsi Abbates dicuntur contrahere matrimonium cum Ecclesiis eorum, quemadmodùm contrahitur inter Episcopum, & Ecclesiam suam; & dicuntur sponsi suarum Ecclesiarum; itàut ipsorum morte Ecclesiæ viduatæ dicantur, vt per *Innoc. in cap. quia propter, in princ. vers. viduatis, de elect.* & per *Bart. in l. si ità quis, §. is, cui, nu. 3. vers. quartò inter Monasterium, ff. de legat., 2.* & latè probauimus *in tract. de elect.*

6 Ponitur autem Anulus in quarto digito, vt sciat Abbas, se Ecclesiæ corde, & animo seruire: fertur enim, in eo digito venam esse, quæ à corde procedit, *dict. can feminæ, 30. quæst. 5. Ioan. Andr. in dicto cap clerici, il 2. num. 9.*

Quòd autem Abbates Anulo vti possint, patet, tùm ex priuilegijs à Sede Apostolica illis concessis, quæ infrà adducemus: tùm etiam ex consuetudine, quæ saltem dat interpretationem concessæ potestatis.

7 Vtrùm autem cessante priuilegio, possint Abbates Anulos deferre, *Ioannes Andr. in dicto cap clerici, il 2. num. 9.* per illum *text.* ait, quòd cessante priuilegio soli Episcopi, & Superiores deferri possint; & ducitur ex eo, quia solus Episcopus contrahit matrimonium spirituale cum sua Ecclesia, & per eius mortem, Ecclesia dicitur viduata. Sed hæc ratio non obstat, quin etiam Abbates absque priuilegio, tanquàm Ecclesiæ Prælati, Annulo vti possint, immo ex ea id confirmatur. Nam etiam inter Abbates, & eorum Ecclesias contrahitur matrimonium spirituale, & Ecclesiæ eorum morte viduatæ dicuntur, per *text. in cap. ne pro defectu, de elect.* vbi *Doctores* communiter dicunt quòd Ecclesia remanet viduata, nedùm per mortem Episcopi, verùm etiam per mortem cuiuscunque Prælati Regularis, & quisque illorum dicitur, Pastor Ecclesiæ, vt patet expressè in *dicto text.* Præterea *in dict. cap clerici*, non dicitur, quòd illi tantùm possint vti Anulo, qui matrimonium spirituale contraxerunt; sed solùm dicit, quòd clerici nõ debent Anulos deferre, nisi eis ex officio dignitatis competat. Abbates autem dicuntur habere dignitatem, *cap. indemnitatibus, de elect. in 6. & cap. vt Apostolicae, de priuileg. eodem lib.* & alibi latiùs probauimus: hanc sententiam videtur amplecti *Panor. in d. cap. clerici, num. 5. & 6.* vbi allegat rationes pro, & contrà. De eodem Anulo in *Quæst. seq nu 13.*

8 Inter alia ornamenta Pontificalia, quibus vti potest Abbas, sunt Sãdalia, siuè Compagi, de quibus fit mentio in *can. nonnulli; §. Compagis, & can. seq. 93. dist.* vbi probatur, Sandalia esse propria Episcoporum ornamenta.

Sandalia, & Caligæ idem sunt apud *Sanctum Hieronymum in Isaiam, lib. 5. cap 20.* quæ ab *Alcuino, cap. quid sign. vestim.* Soleæ dicuntur, distinguũtur tamen, quia Caligæ primùm induuntur vsque

ad ge-

ad genua;Sandalia verò pedes rantùm contegunt, ex *Innoc. III. lib.* 1. *cap.* 48. vel dicuntur Caligæ, quia ligantur, ex *Iſidor. lib.* 19. *Orig. cap.* 34. vel dicuntur Cambagi, & Pedules, & Compobi *à Sancto Gregorio, libro* 7. *epiſt.* 28. & ab *Amalar. lib.* 2. *cap.* 18.horum enim vſus ab *Apoſtolis* introductus eſt, *teſte Rabano, lib.* 1. *inſtitut. cler. cap.* 22. itàut nemo inferior, abſque Summi Pontificis auctoritate,illa geſtare poſſit,vt notat *Archid. & Franch. in cap. Vt Apoſtolicæ, nu.* 1. *verſ. item vti Compagis, de priuil.in* 6. de iiſdē Sandalibus in *Quaſ.ſeq n.*13.

At Abbates illis vti poſſunt ex ſpecialibus concestionibus, & priuilegijs Sedis Apoſtolicæ, de quibus infrà. Illorum ſignificationē reperies apud *Durand. in Rationali, cap.* 8. *num.* 1. *& ſeq.*

9 Tunica, quam Abbas ſolemniter celebraturus induitur, perſeuerantiam denotat; nam cùm omnes virtutes in ſtadio currant, perſeuerantia tantùm accipit brauium; qui enim vſque in finem perſeuerauerit, hic ſaluus erit,*text.in cap. Apoſtolus, & cap. multi, de pœnit. diſt.* 2.

Induitur autem Tunicam poſt Albam;quia ſicut per Albam corporis caſtigatio; ità per Tunicam virtutes animæ intelliguntur, quibus Abbas, & alius Prælatus, qui eas induitur, ſemper ornatus eſſe debet. Tunica verò ideò non vngitur, quia ſicut per eam iter non impeditur, ità pariter virtutes per illam deſignatæ, liberum iter ad contemplandum Deum præbent; videatur latè *Gulielmus Durandus in Rationali ſæpiùs cit. lib.* 3. *cap.* 10.*num.* 1. *& ſeq.*

Sequitur videre de Dalmatica,quam immediatè Abbas ſuper Tunicam veſtit, ex inſtitutione Syluestri Papæ, *can. Diaconi,* 93. *diſt. Alcuin. de diuin. offic. cap. quid ſignificent veſtimenta, Amalar. Fortun. lib.* 2. *de Eccleſ. offic. cap.* 21.

Dalmatica autem ex eo appellata fuit, quia in Dalmatia, & poſt alia indumenta Sacerdotalia inuenta ſit; Eius forma elargitatem denotat, cùm largas, & extenſas manicas habeat; Vnde ſecundùm Apoſtolum, oportet Epiſcopum non turpis lucri cupidum,ſed hoſpitalem eſſe,88.*diſt.c.*Conſequēs, quæ etiam Abbati adaptari debent;Nō ergò manum habeat ad dandum collectam, & ad recipiendum porrectam; ſed illud efficere debet,quòd per Prophetam ſuadetur, *Frange eſurienti panem tuum, & egenos, vagoſque induc in domum tuam;* videatur eius forma in *Quaſ.ſeq. nu.* 13.

Præfefert autem Crucis formam, ad ſignificandum, vt Mundo ſit crucifixus,qui ea ornari deſiderat, iuxtà Apoſtoli ſententiam, *Mihi Mundus crucifixus eſt, & ego Mundo,* refert *Iſidor. Moſcon. diſt. cap.* 9. *verſ. Item Anulus, pag.* 234.

10 Poſtquàm Abbas Dalmaticam eſt indutus, manus cooperit Chirotecis. Chirotecæ enim ex *Ordine Romano*, dicuntur Manicæ, qui manuum ornamenta ſunt; conuenit enim, vt Epiſcopi, & Abbatis, ſiuè alterius Prælati Pontificalibus vtentis, quælibet pars ornatior appareat, & talis ritus deductus eſt ab Apoſtolis, *Gemma, lib.* 1. *de antiq. rit.* 215. Per Chirotecas enim, quibus manus veſtiuntur, exempla Sanctorum, quæ in operibus demonſtrantur, intelligenda ſunt, quæ opera ab omni inquinamento mundata eſſe debent; denotatur etiam per ipſas Chirothecas albas, Caſtitas, & munditia,vt manus, ideſt operationes ſint mundę, & ab omni ſorde immunes. Chirotecis etiam manus operit, vt neſciat ſiniſtra, quid faciat ipſius dextera, iuxtà illud Dominicum Elogium, *Matth.* 6. videatur latè *Durand.in pluries cit. Ration. diuin. offic. lib.* 3. *cap.* 12. vide in *ſeq Quęſit. nu.* 13.

11 Supereſt denique, vt de Cruce pectorali aliqua poſtremò dicamus; nam indutus Abbas omnibus ornamentis, aſſumit etiam Crucem, quæ à collo ſuſpenſa, antè pectus pendet; & hoc ad ſignificandum, quod ait Apoſtolus: *Glorificate, & portate Deum in corpore veſtro*. Imponendo autem ſibi, & deponendo Crucem; illam oſculatur, ad denotandum, quòd Chriſti paſſionem, quæ per illam ſignificatur, credit, & confitetur, ad quam repræſentandam in officio Miſſæ ſe parat,vt per *Durand. d. lib.* 3. *cap.* 9.

12 Quòd Abbates Regulares habeant vſum Mitræ, Baculi, Anuli, & cæterorum Pontificalium Inſignium, de quibus ſuprà: certum eſt, tàm ex priuilegijs directè, & ſpecialiter, ſiuè indirectè, & per communicationem eis cōceſſis: quàm ex conſuetudine, vt ſupponitur ex *text. in d. cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. in* 6. vbi Summus Pontifex Abbatibus, non tantùm Mitræ, ſed aliorum Pontificalium vſum concedit, cuius *cap.* verba ſunt hæc. *Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus,alijſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriā, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti poſſint, &c.* idem ait *Panorm. in cap. clerici, il* 2. *num.* 6. *de vita, & honeſt. clericorum.*

Aliquā autem ſingularum Congregationum, & quorumdam locorum priuilegia hic recenſere nobis viſum eſt,ad huius rei veritatem confirmandā.

13 Et primò, pro Abbatibus Canonicorum Regularium priuilegia conceſſa ſunt,vt videri poteſt in *Bullis* Gregorii Noni,anno 1238. & Vrbani Sexti, anno 1386. & Bonifacij Noni, anno 1400. & Sixti Quarti, anno 1485. & Innocentij Octaui, anno 1489. & Alexandri Sexti, anno 1493. & Iulij Tertij, anno 1551. quæ *Bullæ* habentur in *lib. priuileg. dict. Ordin. Mediolani impreſſo, anno* 1606.

14 Extenſa ſunt priuilegia prædicta Canonicorum Regularium Lateranenſium, ad omnes Prælatos Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. per Innocentium Octauum, vt patet in hac Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus ſui ſexto, cuius tenor eſt.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tam vos, quos ſpeciali dilectione proſequimur, quàm Monaſteriā veſtra dignis honoribus attollamus. Cùm itaque ſicut exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, Prioribus dictorum Monaſteriorum pro tempore exiſtentibus, vt quoties ipſos in Monaſteriorum prædictorum, & alijs Eccleſijs tunc in Diœceſi Caſtellana, quae nunc Diœceſis Venetiarum exiſtit conſiſtentibus, Miſſam, & alia Officia Diuina celebrare contingeret, Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus Inſignijs vti, ac benedictionem

ctionem solemnem, post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia (dummodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non foret) elargiri possent Apostolica fuit auctoritate concessum. Nos volentes vos, qui (vt asseritis) dicto indulto hactenus vsi fuistis, & in dies vtimini: ac Monasteriis prædictis fauore prosequi gratiæ ampliori, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, & Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore, vt existentibus in quibuscunque Ecclesijs Monasteriorum, Prioratuum, ac locorum vestri Ordinis, Congregationis, tàm in Ciuitate, & prædicta Diœcesi Venetiarum, quàm vbilibet vbilibet consistentibus, Mitra, Anulo, & alijs Pontificalibus Insignijs huiusmodi vti, Benedictionemque solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia, diuinis interessentibus officijs (dùm tamen aliquis Antistes, vel Sedis prædictæ Legatus præsens non fuerit) elargiri, ac omnes Nouitios Ordinem vestrum expressè professos, ad primam clericalem Tonsuram, & minores ordines promouere, Campanas quoque, & paramenta, & quæcunque vestes, & diuino cultui deputata, vel deputanda, in quibusuis Monasterijs, Prioratibus, & alijs dictæ Congregationis locis, benedicere, liberè, & licitè possitis, fel. record. Alexandri Papæ Quarti prædecessoris Nostri, quæ incipit, Abbates; & alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis non obstantibus, auctoritate præfata, tenore præsentium, de speciali dono gratiæ, indulgemus. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus Nostri, anno sexto; habetur in lib. *priuileg. Canonic. Regul. Mediolan. impress. pag. 378.*

15 Pro Abbatibus Casinensibus, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, dicendum est, quòd Vrbanus Secundus concessit Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. a: eius successoribus, vt possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus exercere possunt (exceptis dumtaxàt Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione) de quo priuilegio aliàs pluriès mentionem habebimus. Sed Pontifex, concedendo, vt possit prædictus Abbas Pontificalia exercere, videtur etiam concessisse, vt Pontificalibus Insignijs vti valeat; nam qui aliquid concedit, videtur concessisse omne id, sinè quo res concessa exerceri nō potest. Prættereà, Eugenius Quartus, anno Domini 1442. septimo kalendas Iunij, sub Datum Florentiæ, concessit Abbati Sancti Pauli de Vrbe, facultatem celebrandi cùm Mitra, Anulo, Sandalijs, Tunica, & Dalmatica. Similia priuilegia concesserunt multi Pontifices eidem Religioni.

16 Abbatibus Congregationis Camalduleu. Pontificalium vsum concessit Leo Decimus, vt habetur in *Compendio Rotæ, tit. Abbas, § 4.*

Abbates nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, singillatim multi, & vniuersaliter omnes, habent vsum Pontificalium.

17 Primus enim inter Abbates nostræ Congregationis, qui vsum Pontificalium obtinuerunt, fuit D. Nicolaus Abbas Sancti Michaelis de Passiniano, hic ab Vrbano Quinto vsum Mitræ, Anuli, Sandalium, & cætera adeptus est, vt apparet ineius diplomate, sub Datum, apud Villam Nouam Auinionen. Diœcef. 18. Kalend. Octobris, anno 1363. Pontificatus sui primo, in his verbis. *Sinceræ deuotionis affectus, quem ad Nos, & Romanam Ecclesiam, promeretur, vt votis tuis, in ijs præsertim, per quæ Monasterio tuo, honori accrescit, fauorabiliter annuamus. Olim siquidem felicis recordationis Clemens Papa VI prædecessor Noster, tibi, & successoribus tuis Abbatibus Monasterij Sancti Michaelis de Passiniano, Ordinis Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, qui essent pro tempore, per suas certi tenoris literas, auctoritate Apostolica indulsit, vt tu, & illi Mitra, & Anulo, Sandalijs, & alijs Insignijs Pontificalibus vti, ac in Missa, & Mensa solemnem benedictionem facere, locis tamen, & horis, ac temporibus congruis, liberè valeatis, dummodò in benedictione ipsa aliquis Antistes, vel Legatus Sedis Apostolicæ præsens non esset: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Cùm autem sicut exhibita Nobis pro parte tua petitio continebat, Episcopi locorum partium diuersarum, te huiusmodi gratia in locis exemptis, & non exemptis, vti non permittant, nisi priùs licentiam ab eis obtineas per publicum instrumentum: pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, vt prouidere tibi super hoc de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes te præmissorum intuitu fauore prosequi gratiæ ampliori, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi vt quamdiù vitam duxeris in humanis, & eidem Monasterio præfueris, Mitra, & Anulo, Sandalijs, & alijs Insignijs supradictis, iuxtà concessionem supradictam, absque dictorum Episcoporum licentia, vti possis, auctoritate Apostolica tenore præsentium, indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotētis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.*

Secundus verò fuit D. Marcus Abbas Monasterij Sancti Salui, extrà, & propè muros Florentiæ, qui à Bonifacio Nono, Mitræ, Anuli, Baculi, & aliorum Pontificalium vsum consecutus est per Bullam eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Maij, Pontificatus sui anno nono; de qua alibi.

Ab eodem Bonifacio Nono, Dominus Ioannes Abbas prædictorum Pontificalium exercitium obtinuit; vt constat ex Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Exposcit vestrae deuotionis,* sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, Kalend. Septembr. Pontificatus sui anno 12.

Deindè Dominus Ricciardus Abbas Sancti Pācratij Florentiæ, à Martino Quinto iisdem Pontificalibus decoratus est, in vigore eiusdem Pontificis Bullæ, quæ similiter incipit; *Exposcit vestrae deuotionis,* sub Datum Florentiæ, anno 1420. Pontificatus sui anno 3.

Ab eodem Martino Quinto Dominus Gaspar Monasterij Sanctæ Trinitatis Florentiæ Abbas, Pontifi-

Pontificalia acquisiuit, anno 1420. sub Datum Florentiæ, vndecimo Kalendas Junij, Pontificatus sui tertio, virtute diplomatis eiusdem Martini Quinti, quod similiter incipit. *Vestræ deuotionis sinceritas.* Quæ omnia priuilegia, cum multis alijs, eiusdem tenoris nostræ Congregationis particularibus Abbatibus concessa, extant in *libro authentico manuscripto in Archiuio Vallis Vmbrosæ*.

Circa quæ priuilegia præfatum vsum Pontificalium nostræ Congregationis Abbatibus concedentia, notandum est, quòd non solùm illis, de quibus in prædictis diplomatibus facta est mentio, concessa sunt; sed etiam successoribus eorumdem Abbatum, vt constat per illa verba in eisdem priuilegiis apposita *Vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo pastorali, ac alys Pontificalibus Insignijs, liberè possitis vti, &c.*

Non solùm prædictis Abbatibus, verùm etiam quampluribus aliis nostræ Congregationis concessa fuisse priuilegia, vt diximus, probat memorabilis Bulla Gregorii Vndecimi, Domino Simoni Abbati Vallis Vmbrosæ directa, in qua ornamenta Pontificalia eidem Abbati, & successoribus suis concedit, atque iisdem Pontificalibus quamplures Abbates dictæ nostræ Congregationis decoratos, esse affirmat, vt in sequenti Bulla eiusdem Gregorii Noni, quisque intueri potest. *Exposcit nostræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali dilectione prosequimur, quàm Monasterium vestrum dignis honoribus attollamus. Hinc est, quòd Nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati; vt cùm tu fili Abbas, vt asseritur, tui Ordinis Caput existas, & quamplura Monasteria dicti Ordinis, quorum Abbates Insignijs Pontificalibus ex priuilegio Sedis Apostolicæ speciali, vti possunt, tibi subiecta fore noscuntur, tu, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint in Missarum solemnijs, & alijs Diuinis officijs, Mitra, Anulo, & alijs Pontificalibus Insignijs, liberè vti possitis, fel. record. Alexandri Papæ Quarti praedecessoris Nostri, quæ incipit. Abbates, & alijs quibuscunque Constitutionibus Apostolicis, in contrarium editis, nequaquàm obstantibus, vobis eisdemq; successoribus auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore praesentium indulgemus. Nulli ergò hominum liceat hanc paginam Nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Auenion. 11. Kalend. Iulii, Pontif. Nostri anno 2.*

18 Abbates Cistercienses eamdem facultatem vtendi Pontificalibus, habent, per varia priuilegia Summorum Pontificum; & præsertim per Constitutionem Innocentii Octaui, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die nona Aprilis, Pontificatus sui quarto; quæ Constitutio extat apud *Rodericum, in noua collect. Bullar. tom. 1. Bulla 5. eiusdem Innocentij*.

19 Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium, per memorabile priuilegium Cælestini V. eorum Institutoris, & etiam per Bullam Eugenii Quarti, quæ refertur ab *Emanuele Roder. in collect. priuilegiorum, pro Regular. Bulla 18. eiusdem Eugenij Quarti*.

Quæ priuilegia, etsi Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, totius Ordinis Cœlestinorum Generali, concessa sint, tamen à Paulo Quinto, per Constitutionem, quæ incipit. *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 29 Ianuarii, Pontificatus sui vndecimo, extenduntur ad omnes alios Abbates, qui in eadem Congregatione, posteà creati sunt in virtute, supradicti priuilegii Pauli Quinti, quod habetur in *Appendice Bullarii noui Laertij Cherubini, Constitutione sexta, alias 94. Pauli V.*

20 Abbates Montis Oliueti habent vsum Pontificalium vigore multarum Bullarum Summorum Pontificum, & præcipuè Iulii Secundi, quæ in libro priuilegiorum dictæ Congregationis videri possunt.

21 Abbates Montis Virginis iisdem Pontificalibus insigniti sunt per speciale priuilegium Vrbani IV. sub Datum apud Vrbem Veterem, secundo Idus Septembris, Pontificatus sui anno tertio. *Laert. Cherub. tomo 1. Bullary nou. Constitution. 6. eiusdem Pontificis.*

22 Præmonstratenses Abbates habent vsum Pontificalium, vt in sequentis Bullæ verbis manifestè ostenditur.

Vt pulchra, & decora filia Hyerusalem Fidelibus, & Infidelibus terribilis, appareat, vt Castrorum acies ordinata Ecclesia militans, varijs insignitur titulis dignitatum, per quos tanquàm ornata Monilibus, & circundata varietate, venustate praeferat virtutum Ecclesiae triumphantis. Quarè Sedes Apostolica Mater Ecclesiarum omnium, & Magistra, alias Ecclesias tamquàm adolescentulas honorum insignijs libenter adornat pro meritis singularum sperantes, & immaculatas in ornatu, tantò se diligentiùs studeant conseruare, quantò propensiùs tenentur diligere decus proprium, & decorem. Considerantes itaque deuotionis, & fidei puritatem, cùm ad Nos, & Romanam Ecclesiam Monasterium tuum, & degentes in eo habuisse, ac habere noscuntur: & volentes ex hoc Monasterium ipsum spiritualibus decorare Insignijs, ac praeuenire honoribus, ac fauoribus gratiosis, tibi, & successoribus tuis in perpetuum vtendi Anulo continuè, & vbique in diuinis officijs, & competentibus locis, Mitra, Sandalijs, alysque Pontificalibus Insignijs; necnon benedictionem populo in eodem Monasterio, & Ecclesijs Ordini suo pleno iure subiectis, iure Pontificum largiendi, dummodò Legatus dictae Sedis, Archiepiscopus, vel Episcopus praesens in benedictione huiusmodi non existat, plenam, & liberam Motu proprio non ad tuam vel alterius super hoc oblatae petitionis instantiam; sed ex Nostra mera libertate concedimus auctoritate praesentium facultatem. Datum in Prioratu de Grassello, propè Mulansam Nasionen. Diœces. 4 Kal. Iun. Pontific. Nostri anno 8. ità habetur in *lib priuil. tom. 2. Præmonstraten. Bull. 107.*

23 Prior Generalis Monachorum S. Hieron. Congregationis Lombardiæ, Pontificalibus Insigniis ornatus est, vt in sequenti priuilegio Pauli V. ostenditur.

PAVLVS

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

PReclara virtutum merita; per quae Congregatio Sancti Hieronymi de Obseruantia, Italicae Regionis nuncupata, Ordinis eiusdem Sancti Hieronymi, canonicè instituta in agro Dominico Altissimo famulari, & in dies perficere comprobatur, Nos inducunt, vt ea libenter concedamus, quae illius decori ad diuini cultus augmentū fore conspicimus opportuna. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Balthasar Sudatas Generalis, ac Monachi, & Religiosi dictae Congregationis. Quòd cùm ipsa Congregatio, & aliae consimiles Congregationes diuersarum Prouinciarum, Varijs priuilegijs, & facultatibus ornatae fuerint; ipse verò Balthasar Generalis, & Monachi primodictae Congregationis, diuini cultus augmentum, in sua Prouincia adaugere desiderantes, plurimum cupiant, sibi Vt infrà, per Nos, & Sedem Apostolicam benigne indulgeri. Nos igitur eosdem exponentes, specialis gratiae fauore prosequi volentes, nec non eos, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, & causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Supplicationibus pro eorum parte Nobis humiliter porrectis, inclinati, eidem Balthasari, ac futuris successoribus suis primodictae Congregationis Generalibus, quandocunque existentibus, vt in Monasterio Hospitaletto nuncupato, Landen. Ciuitatis, Vel Diœces. Mitra, & Baculo, ac Anulo pastoralibus, & etiam Cruce, ac Sandalijs, & alijs ornamentis, quibus Pontificali dignitate praediti vtuntur, ac cum quibus Sacra facien. incedunt adinstar, seù eodem prorsùs modo aliarum Congregationum, & praesertim Generalis Syluestrinorum, ac multorum Priorum Triennalium Canonicorum Regularium, ac Propositi Ecclesiae Sanctae Mariae de Scala Mediolanen. Vti, ac etiam post nocturnas, seù matutinas horas, necnon Missam decantatam, ac Vesperas, in absentia tamen Episcopi Landen. & dummodò nullus ibi prasens existat Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, aut alius Antistes, solemniter benedicere, ac solemnem benedictionem post earumdem horarum. Missae, & Vesperarum celebrationem, & alia diuinorum solemnia impartiri, & singulis Christifidelibus huiusmodi benedictioni interessentibus, & decem dierum indulgentias, & peccatorum remissiones concedere, & elargiri; & seù decem dies de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis pœnitentijs relaxare, & publicare in forma Ecclesiae consueta, liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate, tenore praesentium concedimus, & indulgemus. Decernentes Balthasarem, & pro tempore existentes primodictae Cōgregationis Generales praedictos desuper à quoquam etiam loci Ordinario, seù alio quocunque, quauis auctoritate, & facultate fungenti, desuper molestari, perturbari, ac inquietari, nullatenùs vnquàm posse, ac irritum, ac inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attētari. Non obstantibus Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus, ac vniuersalibus alijs Concilijs editis, & edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac primodictae Congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, primodictae Congregationi, alijsque Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium forsan, quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus speciali, specifica, expressa, & indiuidua mentio in praesentibus facienda foret, illis, aliàs in suo robore permansuris, ac Vice dumtaxàt specialiter, & expressè derogamus. Cæterisque contrarijs quibuscunque, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 18. Martij, 1613. Pontificatus Nostri anno 9.

Subscripta O. Raggius, à tergo N. Rainerius.

Quod priuilegium nō extenditur ad totam prædictam Congregationem, neque ad omnes alias Religiones communicantes priuilegia ipsius Cōgregationis, vt ex *Disputatione de Communicatione priuilegiorum*, elicitur.

Non solùm ex vi priuilegiorum Sedis Apostolicæ, possunt Abbates seculares vti, & decorari Insignijs Pontificalibus; verùm etiam ex antiqua cōsuetudine, iam ab ipsis fundata in *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Vnde talis consuetudo posteà sortita est, munus præscriptionis.

24 Satis constat ex priuilegiis adductis, quod etiā Abbates vti possint Cruce pectorali, quia omnium Pontificalium Insignium, & ornamentorum vsus in illis tribuitur; habetur in *Rubr. Missal. Monast.*

Confirmatur ex Pontificali Romano, *par. 1. rub. de Benedictione Abbatis*; vbi Abbas electus, qui benedicendus est, post Tractum, seù Sequentia, procedens ad Capellam, pro eo paratam, deposito Pluuiali, accipit Sandalia, & Crucem pectoralem, si anteà, & in principio non acceperat; & deindè aptata sibi Stola, recipit Tunicellam, Dalmaticā, Planetam, & *Manipulum*.

25 Quoad Abbates seculares, nihil certi hic statuere possumus, ex ipsis enim aliqui Mitrati sunt; alii verò non, neque habent communicationem priuilegiorum, aliis Abbatibus Regularibus, vel secularibus concessorum, quòd sciatur: recurrendum erit igitur ad specialia priuilegia; quia (vt suprà diximus) hæc facultas non competit eis intuitu officii, vel dignitatis; sed ex priuilegio Sedis Apostolicæ.

26 An verò Commendatarii, Mitra, Anulo, Baculo pastorali, cæterisque Insigniis Pontificalibus, vti possint, dicendum est, cum *Michaele Leon. Estensi, in Speculo Sacrorum Rituum, Verb. Abbas Commendatarius, versic. an Commendatarius Mitram, &c.*

Quod cū huiusmodi pastoralia Insignia, de iure, Abbatibus non competant; sed tantùm ex priuilegio; ideò nisi speciali priuilegio sint suffulti; non poterunt supradictis Insigniis decorari.

Si dicas, quòd Commendatarij habent priuilegia concessa Abbatibus illius Abbatiæ, quam habent

habent in commendam, ergò poterunt, quemadmodum, & ipſi Abbates vtebantur Pontificalibus, & ipſi quoque vti.

Reſpōdetur, Abbatē Commendatariū non gaudere priuilegijs illius Religionis, & illorum Abbatum Regularium; quia appellatione Religioſorum non venit, iuxtà doctrinam Bartoli, quam refert, & ſequitur *Roder. quaſt. Regul. tom. 3. q. 51. art. 9.*

Vnde ſi Commendatarius haberet aliqua priuilegia, temporalem ſtatum Abbatiæ commendatæ concernentia, tamen non debet in hoc deſumi ratio ſimilitudinis veri Abbatis, & Commendatarij; quia priuilegium, (vt habetur, in *cap. ſanè de priuileg. in 6.*) non debet propter huiuſmodi ſimilitudinem de vna ad aliam perſonam extendi, *Bart. in l. 1. C. de conſtit. Princ. & Salas de legib. diſput. 17. ſect. 8. num. 48.*

Neque ſufficit dicere, quòd Cōmendatarius perpetuus verus Prælatus ſit; quia in aliquibus à vero Prælato differt, & diſtat; ità *Gomeſ. ſuper Regul. Cancell. in Reg. de triennal. q. 5. art. 1. num. 22.*

Ex quibus ſatis conſtat Commendatarium, niſi ſpeciali priuilegio, vel ſaltem immemorabili conſuetudine, & præſcriptione ſuffultum, non poſſe uti Inſignijs Pontificalibus.

Oſtenditur clarius, quòd Commendatarij non vtantur Inſignijs Pontificalibus, per quamdam Conſtitutionem Pauli Tertij, quæ incipit, *Debita conſideratione*, ſub Datum Romæ, apud S. Marcum die 30. Iulij, 1540. Pontificatus ſui anno 6. quæ eſt 23. eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullar. nou. Laertij Cherub. §. 6.* cuius verba ad noſtram confirmationē, & clariorem demonſtrationem firmandam, ſunt. *Præterea eiſdem Referendarijs, & alys infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tēpore exiſtentes, Mitra, & alys Pontificalibus Inſignys, ex priuilegio Apoſtolico, vel aliàs vti conſueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſterys, perindè ac ſi illis, vt Abbates præſent, Mitra, Annulo, & Baculo paſtorali, ac alys Pontificalibus Inſignys huiuſmodi vti; necnon ſolemnem benedictionē poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum Diuinorum Officiorum ſolemnia ſuper populum tūc intereſſentem (dummodò inibi aliquis Antiſtes, ſeù dictæ Sedis Legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri liberè, et licitè valeāt.*

Ex quibus verbis manifeſtè oſtenditur Cōmendatarium abſq; ſpeciali priuilegio Sedis Apoſt. nō poſſe Inſignis huiuſmodi vti, & gaudere: & prædictum priuilegiū potiùs referri ad Referendarium his Pontificalibus decorandum, quàm ad Commendatarium.

27 De Prioribus autem, ſiuè Præpoſitis, tàm Regularibus, quàm ſecularibus ſimiliter dicendum eſt eos non decorari Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis propter rationes ſuperiùs dictas, dummodò virtute priuilegiorum (queādmodum multi Priores, & Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Canonicorum Regularium Sācti Saluatoris Bononien. & alii ſeculares) his Inſigniis non vtantur.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm Seculares, vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitijs.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati, tàm Regulares, quàm ſeculares, quibus veſtibus, & ornamentis ex ſtylo Curiæ Romanæ vti valeant.*

2 *Abbates Generales quorumdam Ordinum, ex priuilegio poſſunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta, & num. 11.*

3 *Abbates Generales Cæleſtinorum, & Montis Virginis habent priuilegium geſtandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam, & numero 9.*

4 *Abbas debet incedere in Eccleſia cum habitu decenti, & non camerali.*

5 *Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſæ, niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſuper hoc diſpenſetur.*

6 *Abbates non poſſunt vti Rocheto.*

7 *Abbates extrà Italiam, quo habitu vtantur, & præſertim, qui ex Clericis ſecularibus Monaſterijs præficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, oſtenditur.*

8 *Abbates, qui ex cætu Monachorum aſſumuntur, quem habitum induant.*

9 *Bulla Pauli Quinti, concedens habitum, & ornamenta Prælatorum Abbatibus, recenſetur.*

10 *Abbatum veſtimenta non poſſunt ità de facili demonſtrari; ideò conſuetudines, & priuilegia Abbatum inſpicienda ſunt.*

11 *Abbates, & Prælati inferiores multi, geſtant Mozzettam, & habitum Prælatorum Regularium.*

12 *Abbates, & alij Prælati inferiores an vtantur proprio Sigillo, & Inſignijs ſui Monaſterij, vel Familiæ propriæ.*

13 *De forma, & figura Inſignium Pontificalium, & indumentorum ſacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum.*

IN præſenti non agimus de ſimplici habitu Clericorum, vel Monachorum, ſed de veſtibus Prælatitiis, & ornamentis, quibus Abbates, & Prælati tàm Regulares, quàm ſeculares ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ, vel ex conſuetudine vtuntur. De habitu enim ſimplici, & ordinario Monachorum, necnon Abbatum, inferiùs erit ſermo.

Dicendum eſt ergò, Abbates, & alios Prælatos inferiores ex ſtylo Romanæ Curiæ vti poſſe pallio, quod Mantellettum communiter vocant, & in actibus publicis in Eccleſia præſtitis ſub pallio, & Mantelletto prædicto deferre poſſe habitum lineum, quem Rochettum appellant, ſed non omnes, vt in ſequenti *Quæſito* latiùs oſtendemus, & hoc elicitur. ex *cap. Clerici, de vita, & honeſtate Clericorum, Lælius Zecch. de Republ. Eccleſ. cap. 1. de Prælat. in genere.*

Circà præſentem materiam propter diuerſas cō-

 ſuetudi-

suetudines, valde ambiguam, nequaquàm loquar ex propria sententia; sed tantùm referam ea, quæ docet *Michael Leon. Estensis* vir eruditus, & in Sacris Cæremonijs, præcipuè Curiæ Romanæ, summoperè versatus, in suo *Speculo Sacrorum Rituum, verbo, Abbatis Vestes, & Insignia*, vbi ait, quòd
2 Abbates Generales quorumdam Ordinum Monachorum, ex priuilegio Summorum Pontificum habent facultatem deferendi Prælatorum Regularium habitum, hoc est, Caputium, siuè Mozzettā, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum. Hoc nostro seculo, Abbas Cælesti-
3 norum Generalis in sua antiqua possessione confirmatus, ac stabilitus est, deferendi habitum Prælatorum Regularium, hoc est, Caputium, siuè Mozzetam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum, quæ prædecessoribus suis à Sede Apostolica, iam olim concessa fuerant; ità respondente Sacra Rituum Congregatione die 17. Iunij, anno 1606. vt clariùs in *Bulla Pauli Quinti, inf. nu. 9. ponenda*, ostenditur; & post triēnium Abbati Generali Montis Virginis vsus Caputij, siuè Mozzettæ concessus fuit, eadem suadente Sacra Congregatione, die 9. Maij, anni eiusdem, quo die etiam
4 respondisse meminimus, Abbatē debere incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non cum habitu camerali.

5 Debent antē Vestes istæ omninò esse coloris habitus Religionis professæ; nisi aliter superindè ab Apostolica Sede sit indultū; solet enim ipsa interdū ex aliqua iusta causa, vt color Religionis professæ mutari possit, benignè concedere; ità factum fuit anno Christi 1607. cū Abbate, & Monachis S. Petri de Monte, Meten Diœc. Sacra enim Rituū Congregatione suadente, die 17. Martij, concessum est eis, vt relicto colore albo, vti possent vestibus nigris, quia ex huiusmodi mutatione nullum præiudicium generabatur Ordini Præmōstratensi, quem illi expressè professi fuerant.

6 Rochetum autem deferre Abbates Regulares nullatenùs possunt, nisi sint de tali Ordine, qui ex priuilegio, vel ex consuetudine, Rochetum deferat; vt exempli gratia, ex Ordine Canonicorum Regularium, qui Rochetum regulariter deferunt, vel ex consuetudine immemorabili, vel ex Sedis Apostolicæ priuilegio, & ait prædictus *Leon. loc. ci. Grassum* affirmare *in diarijs ad annum* 1516. Quòd quidam, qui se inscribebat Abbatem (cuius nomē iusta de causa silentio prætereo) cùm venisset ad Vrbem, Rocheto, & Capello nigro vtebatur, sicut Abbas; licèt reuera Abbas non esset, & sæpè monitus, vt Rochetum non portaret, ille temerè, & superbè respondens, se posse illo vti, quia erat de numero Canonicorum Regularium Lateranen. mandauit Grassus eidem, de ordine Papæ, & totius ferè Sacri Collegij, vt Rochetum deponeret, aliòquin Vrbis Barricello iuberet, vt illum per viam incedendo, publicè, & cum ignominia Rocheto eum spoliaret; vnde conquæstus de hac re apud Papam, prætensus Abbas obtinuit, vt negotij huius discussio committeretur Bernardino Guterij altero Cæremoniarum Magistro; is primum eumdem prætensum Abbatem acriter reprehendit; deindè verò visis quibusdam eiusdē scripturis, in quibus ostendebat se esse de Ordine Canonicorum Regularium Lateranen. discordiæ finis impositus est.

Narrat insuper idem *Grassus in diarijs suis ad annū* 1521. de quodā Abbate Generali Ordinis Sācti Antonii Viennen. qui cùm ad Vrbem venisset cum Cardinale Ioanne à Lotharingia, ambulabat per Vrbem, indutus habitu illo, quo Rotæ Auditores regulariter indui solent, & in eodemmet habitu Capellæ Pontificiæ interesse volebat; sed à Grasso redargutus, abstinuit: præscripsit autem eidem Abbati Grassus prædictus, vt per Vrbem incedendo, esset cum Manto amplo nigro, & Capuccino, siuè Papafico nigro, & manicis vestis latis, ac Capello nigro, sicut Prothonotarii iisdem temporibus vtebantur.

In Capella autem esset cum Cappa longa, caudata, & capucciata de Saia nigra, non autem de Camelotto, & à Rocheto omninò abstineret; quæ omnia ille postmodùm exactissimè obseruauit.

7 Cæterum (vt refert idem *Leon. loc. cit*) hoc habitu Prælatorum Regularium vtuntur etiam extrà Italiam Abbates omnes, qui ex Clero seculari, ad Monasteriorum Regimen assumuntur. Qui quidem omnes cùm Pontificiæ Capellæ interesse volunt, Mantello, & Capuccio deposito, Cappā amplam assumunt laneam, coloris habitus Religionis professæ, pellibusque griseis, vel albis suffultam, iuxtà colorem habitus supradicti.

8 Si verò loquamur de Abbatibus, qui in Congregationibus Monachorum solēt ad gubernationem Monasteriorum communiter eligi, ipsi per Abbatialis tituli adeptionem, suæ Religionis habitum non dimittunt; sed eodemmet habitu induuntur, quo cæteri eiusdem Monasterij Monachi solent indui; dummodò tamen melior sit, ac decentior, & non excedat modestiam Regularem, & obseruātiam Monasticam; ità docet *Abbas, in Clemen. ne in agro, num. 8. in fin. de statu Monach.* vbi de habitu, quotidiano, & domestico Abbatis scribens, ait, quòd in Monasterio, in quo fuerit Congregatio duodecim Monachorum, aut suprà, Abbas, Prior, vel alius Præsidens intrà septa Monasterii, portare debet Florum; in aliis autem Monasteriis vbi non est tanta Congregatio, Cucullam.

Cùm verò Abbates, Priores, vel alios Præsidentes, & Monachos extrà Monasteria proficisci contigerit, Florum, Cucullam, aut Cappam clausam habeant, & subtus Cappam, si eam portauerint, Cucullam deferant; aut si maluerint, scapulare; licèt enim sub Cappa sit portandum saltem scapulare, aut sub Floro, vel sub Cuculla; adsunt etiam pro eodem vestitu Abbatis Vestes, quæ Rotundellæ dicuntur, quæ nunc sunt in vsu, & non sunt propriæ, de quibus apud eumdem *Abbatem, loco citato, numero nono, & decimo*, vbi ad maiorem intelligentiam supradictarum rerum, ait, quòd nomine Cucullæ venit habitus longus, & amplus, manichas non habens: & nomine Flori, habitus habens longas, & largas manichas: & nomine Rotundellarum, Mantellus longus, apertus tamen antè: & nomine Cappæ Mantellus rotundus, non apertus, totum hominem cooperiens.

Fateor

Fateor circà huiuſmodi Ornamenta Prælatitia non poſſe aliquid certi ſtatui; multi enim Abbates ex priuilegio, vel antiqua conſuetudine vtuntur prædictis ornamentis, alii verò non; Alii vtuntur Mozzetta, & Cappa, & Mantelletto, ſed non Rocheto; Alii Cappa ampla tantùm; quibuſdam in locis, & præcipuè In Gallia, Germania ferè omnes Abbates geſtant Mozzettam, & Mantellettū, cum Pileo Prælatitio, & etiam multi in Italia, inter quos extat Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui non ſolùm Mozzettam, & Cappam, verùm etiam alia ornamenta, quæ Prælatis inferioribus concedi ſunt ſolita, vigore huius priuilegii, magna animaduerſione digni, cuius tenorū hic mihi apponere viſum eſt.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

EX iniuncto Nobis Apoſtolici muneris debito Ius ſuum vnicuique conſeruare tenemur. Proindè à cum ſicut pro parte dilecti filij Celſi Romani Abbatis Generalis Congregationis Caleſtinorum Ordinis Sancti Benedicti, Nobis inſuper expoſitum fuit, ex antiquo priuilegio Apoſtolico à fel. record. Caeleſtino Papa Quinto, nimirùm conceſſo, & ab Eugenio Quarto, & alijs Romanis Pontificibus praedeceſſoribus Noſtris confirmato pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis Caleſtinorum, functiones omnes, quas caeteri omnes Abbates exempti faciunt, & exercent, facere, & exercere; necnon ſemper tàm in Vrbe, quàm in omnibus alijs Ciuitatibus, & Vbique locorum, habitum Praelatorum Regularium, Caputium ſcilicet, ſiuè Mozzettam ſuper Mantelletto, & Biretum quadratum, more Clericorum Secularium, ac Pileum more Praelatorum; ac in Eccleſijs, & Monaſterijs ſuo Ordini ſubiectis, Cappa, Baculo, Mitra. & caeteris Pontificalibus indumentis, vti, & in eiſdem Eccleſijs Miſſas, ſolemniter more aliorum Abbatum benedictorum, celebrare, ac Monachis ſui Ordinis, & alijs Chriſtifidelibus quibuſcunque ad dicti Abbatis Miſſas audiendas conuenientibus, & intereſſentibus, quādòcunque Epiſcopi, & alij Superiores Prelati, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ibi preſentes non ſint, ſolemnem benedictionem impertiri poſſint, & conſueuerint: cumque in Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & caeremonijs deputatorum examinatis priuilegijs ſupradictis, decretum ſemel, atque iterum fuerit, predictum Abbatem Generalem Congregationis Caleſtinorum pro tempore exiſtentem in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum praemiſſorum manutenendum eſſe, illumque à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicarijs, & alijs quibuſcunque perſonis ſuper præmiſſis moleſtari, perturbari, vel inquietari non poſſe, declaratū fuerit. Et cùm ſicut eadē expoſitio ſubiungebat, ipſe Celſus Abbas pro maiori eorumdem decretorū validitate, cupiat illa confirmationis Apoſtolicae robore communiri. Nos illius honeſtis votis benignè annuentes; ac ipſum Celſum Abbatem ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volētes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſq; Eccleſiaſticis ſentētijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectū praeſentium, dumtaxàt conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus eius nomine, ſuper hoc Nobis humiliter porrectis, inclinati, decreta eiuſdem Congregationis, auctoritate Apoſtolica, tenore praeſentium confirmantes, & approbantes iuxtà illorum ſeriem, per eaſdem praeſentes decernimus, & declaramus, praedictum Celſum modernum Abbatem Congregationis Caeleſtinorum, eiuſq; ſucceſſores, ſtante antiqua poſſeſſione dicti Abbatis, & praedeceſſorum, praedicta facien. & exercendi in pacifica poſſeſſione omnium, & ſingulorum premiſſorum manutenendum, ac manutenendos eſſe, nec illos, aut quempiam illorum, à quouis Epiſcopo, vel Ordinario locorū, aut eorum Vicarijs, & alijs quibuſcunque perſonis deſuper quouis praetextu moleſtari, perturbari, vel inquietari vllatenùs poſſe. Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid ſecùs ſuper his à quoquā, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà dilectis filijs nunc, & pro tempore exiſtentibus eiuſdem Congregationis apud Nos, & Apoſtolicam Sedē Protectori, & Cauſarum Curiae Camerae Apoſtolicae Generali Auditori, per praeſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel alter eorum praeſentes literas, & in eis contenta quaecunque vbi, & quandò opus fuerit, & quotiès pro parte dicti Celſi moderni, aut pro tempore exiſtentis Abbatis Generalis dictae Congregationis, fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac ipſi Abbati in praemiſſis efficacis defenſionis praeſidio aſſiſtentes, faciat auctoritate noſtra illum eorumdem premiſſorum effectu pacificè frui, & gaudere: non permittentes illum deſuper à quoquā quauis auctoritate quomodolibèt indebitè moleſtari. Contradictores quoſcunque per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaq; oportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis: Non obſtan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. etiam Praedeceſſoris Noſtri, de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodò vltrà tres dietas aliquis auctoritate praeſentium, ad Iudicium non trahatur, alijſque Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Cęteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum Romae, apud Sanctum Petrū, ſub Anulo Piſcatoris, die 9. Decembris, 1606. Pontificatus Noſtri anno ſecundo.

11. Ex quibus licet nobis inferre, multos Abbàtes, tàm Regulares, quàm ſeculares, vbique Terrarum; & præſertim in Gallia, Hiſpania, Germania; necnon alios nonnullos Priores, & Eccleſiarum quarūdam Præpoſitos, geſtare Habitum Prælatitiū: Regulares enim retento ſui Ordinis colore, Habitum Prælatorum Regularium deferre, ſuperiùs oſtenſum eſt. In noſtra Italia Abbas Montis Caſini, Abbas Sanctiſs. Trinitatis Cauen. Ordinis Caſinen. aliàs S. Iuſtinæ de Padua; Abbas S. Michaelis de Saluenere Ordinis Vallis Vmbroſæ, & Abbates (vt diximus) S. Spiritus de Sulmona Ordin. Cæleſtinorum, & Montis Virginis, & multi alii, tam Regulares, quàm ſeculares, & nonnulli Priores, & Præpoſiti habitu Prælatitio, cùm omnibus pertinentiis

suis (*seruatis de more seruandis*) vtuntur. An autem possint Abbates, & Prælati habêtes vsum Mozzettæ, extrà sua Monasteria, & coram Episcopo illam deferre. Respondeo affirmatiuè, vt per sequentes determinationes Sacræ Rituum Congregationis apparet,& maximè, si Abbates, & Prælati prædicti sint in possessione eadem Mozzetta extrà Monasteria, & coram Episcopo, vtendi.

Die Sabbati 9. Decembris, 1617.

INstetit Episcopus Vercellen. apud Sacram Rituum Congregationem, pro declaratione, An Abbas Canon. Regul. Lateranen. eiusdem Ciuit. & Præpositus eiusdem Ordin. in loco Biellæ suæ Diœcesis, possint Episcopo ipso præsente, deferre Mozzettam in processionibus, aliisq; publicis actibus.

Eadem Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardin. Lancellotti, cui hęc causa commissa fuerat, decreuit posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mozzettam.

A. Maria Cardin. Gallus.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

Vercellen. Die Martis 30. Martii, 1621.

COngregatio Sacrorum Rituum, Illustriss. D. Card. Crescentio referente inherendo Decreto, sub die 9. Decembris, 1619. emanato, censuit Abbatem Sancti Andreæ Congreg. Lateran. Ciuit. Vercellen. posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mozzettam, eidemque pontificaliter celebranti, iuxtà antiquã consuetudinem, Sede, seu Cathedra cum duobus gradibus vti licere.

Fran. Maria Card. à Monte.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

12 Abbates possunt deferre Biretum, vt suprà dictũ est, etiam si vsus Mitræ illis non esset concessus, vt colligitur ex *Pontificali Rom. par. 1. in tit. de Benedictione Abbatis auctoritate Ordinaria, pag. 116.* vbi dicitur. Si *Abbas non habet vsum Mitrae, non datur ei Mitra, sed accipit Biretum.*

Quoad Sigillum dicendum est, Abbates, qui sunt Capita Ordinum, & vocantur Magni Abbates, necnon etiam alij Abbates exempti, vti posse Sigillo proprio, quod est authenticum, & illi præbetur fides, sicut Sigillo Episcoporum; ita *Speculat. in tit. de probat. Archidiac. in can. curae sit, num. 2. 11. q. 3. de confirmat. vtil. vel inut. Fran. Mar. decis. Delphin. q. 1080. num. 2. & 3.* Et consequenter propriis armis, seu insigniis vti posse, affirmandum est, quòd colligitur ex *Pontif. Rom. cit. par. 1. tit. de Bened. Abbatis*, vbi in *rubr. circà princ.* inter alia pro Abbatis Benedictione præparanda, requiritur, vt præparentur etiam duo Panes Magni, & duo Barilia vini, quæ ornari debent; adeò vt duo videantur argentea, & duo aurea, habentia hinc, & indè Insignia Pontificis benedicentis, & Monasterii, siuè electi benedicendi, cum Capello, vel Mitra, vel Cruce, pro cuiusque gradu, & dignitate.

Prætereà nàm in veteribus vsus obtinet, vt Abbates sui Monasterii, vel propriæ prosapiæ Insignia simul cùm Mitra, vel Pileo Prælatitio deferant.

13 His Pontificalibus Insigniis, & Ornamentis Prælatitiis in Abbatibus sic ostensis, hic abs re nõ erit eorumdem Pontificalium Insignium, & Ornamentorum formam, & figuram ostendere, eo ordine seruato, quo eadem Abbas induit.

Caligæ ergò ità longæ esse debent, vt vsque ad genua protensæ, ligulis in ea parte adstringantur.

Sandalia, seu Calcei, è sola integra subtus constent, à parte autem superiori ornata, & ex serico panno.

Tunicella, & Dalmatica amplioribus manicis, quàm Diaconalis, & ex eadem materia, qua Caligæ constent, longæ, & latæ sint, vt est Dalmatica Diaconalis.

Chirothecæ debent esse contextæ, & circulo aureo insigniter in extrema parte ornatæ.

Subbiretum mitrale formæ rotundæ debet esse, & quadratæ.

Mitræ formam superiùs descripsimus; ideò hic dicendum est, quòd Mitræ triplex est species: vna, quæ pretiosa dicitur; quia gemmis, & lapidibus preciosis, vel laminis aureis, vel argenteis contexta esse solet: Altera aurifrigiata sinè Gemmis, & sinè laminis aureis, vel argenteis, sed vel aliquibus paruis Margaritis composita, vel ex serico albo auro intermixto, vel ex tela aurea simplici sinè laminis, & Margaritis, vti suprà:

Tertia, quæ simplex vocatur, sinè auro ex simplici serico damasceno, vel alio, aut etiam linea ex tela alba confecta rubeis laciniis, seu franciis, & vittis peudentibus, ex *Caeremon. Episcop. libro primo, cap. 17.* vbi tempora describuntur, quibus Mitris prædictis vti debeant Episcopi, & consequenter Abbates; licèt de preciosa respectiuè ad Abbatem sit aliquã difficultas, quæ euacuabitur per ea, quæ inferiùs dicturi sumus.

Nam eadem Mitra, vel eiusdem vsus Mitræ, omnibus concessus est, quia ex maioritate ornatus eiusdem Mitræ, colligi potest maioritas dignitatis, ex *Geminiano, in cap. Vt Apostolicae, numero primo, de priuilegijs, in 6.*

Et ideò ille, cui ex priuilegio conceditur vsus Mitræ aurifrigiatæ, & preciosæ, reputatur dignior illo, cui vsus Mitræ simplicis concessus est: quapropter Abbates, & alij Prælati, qui à Sede Apostolica obtinent vsum Mitræ, debent diligenter animaduertere, cùm in locis exemptis Mitra vti volunt, vt ea tantùm, & non alterius speciei, ex supranumeratis, vtantur, quæ eis à Sede Apostolica est concessa; ità *Dominus Michael Leon. Esten. in Specul. Sacr. Caeremon. Verbo, Abbas, §. Abbatis Vestes, & Insignia, versic. Mitrae Abbatis.*

Vne in propriis Ecclesiis maximè (si inueterata consuetudo id permitteret) puto nullam remanere difficultatem, quoad Mitram preciosam, respectiuè ad Abbates, maximè cùm, dùm Romæ morarer, non semel, & bis, sed multoties preciosis Mitris Abbates in propriis Ecclesiis vtentes viderim.

14 Anu-

Anulus ſit ex auro puro, ex *Innocentio Tertio, libro primo, cap. 46.* & solidè conſtatus palàm (vt dicunt) habeat cum Gemma, in qua nihil ſculpti exiſtat, & debet eſſe benedictus ex *Ordin. Roman.*

Qui Abbates non ſunt, caueant nè vnquam Anulum in Miſſa geſtent, quia tunc prohibitus eſt etiã Prothonotarijs non Participantibus, & quibuſcũque Doctoribus per *Decretum Sacræ Rituum Congregationis, die 11. Februarij, 1623.*

Gremiale, quo vtuntur Prælati, dùm in Pontificalibus celebrant per longitudinem conſtet cubitis circiter duobus; per latitudinem verò tantùm vno; ex vncijs item circiter duodecim, vndique cinctum laciniarum auro, vel argento intextarum ornatu.

Baculus Paſtoralis, quem geſtare debet Abbas manu ſiniſtra, quæ cordis eſſe dicitur, cum parte curua versùs Populum, à parte ima debet eſſe acutus, à media totus rectus, à ſumma verò retortus, Orario, aut Sudario, (quia Abbatialis eſt) ornetur, & per longitudinem rectam cubitorum trium, & vnciarum duodecim protrahatur. Et pars retorta totidem vncijs, aut paulò altiùs emineat, à ſumma rectitudinis parte ſit craſſitudine orbiculati vnciarum circiter ſeptem, quæ propè ad imam partem deſcendens paulatim diminutam vncijs quinque conſtet, & connectatur cum illa parte recta, aliquo opere cęlati argenti, quod ſex anguli formam exhibeat, quæ Sacris ornetur Imaginibus, ex *D. Bartholomæo Gauanto in Comment. Rubric. Miſſal. & Breuiar. Roman. tom. 1. par. 2. tit. 1. num. 6. & part. 5. tit. 3. §. 3.*

De menſuris autem aliorum Indumentorum Sacerdotaliũ, & ſacræ ſupellectilis, vide cit. *Barthol. Gauant. in Append. ad Rubr. Miſſal. tom. 1. De menſuris proprijs ſupell. ad Miſſam Congruen. 111. & de munditia eiuſdem ſupellectilis 1111.* vbi plura Abbatibus, & de quibus nonnulla in *Diſputatione 22.* ſcitu neceſſaria leguntur.

QVÆSITVM III.

An Abbates, alijq; Regulares ad Epiſcopatum, aliaſue dignitates extrà eorum Ordines aſſumpti, eaſdem veſtes Ordinum ſuorum, & habitum retinere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus in Epiſcopum promotus minimè abſoluitur ab illis obſeruantijs ſuæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt.*

2 *Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum.*

3 *Epiſcopi Regulares, retento colore habitus ſuæ Religionis, poſſunt ſe conformare cum Epiſcopis Secularibus in forma, ſeù figura illius.*

4 *Epiſcopus Regularis omittens habitum ſuum, & aſſumens albam, & candidam veſtem, quæ ab Epiſcopis exteriùs defertur, non incurrit excommunicationem latam contrà Monachos habitum amittentes.*

5 *Regulares Canonici ad Epiſcopatus aſſumpti, an habitum mutent, oſtenditur.*

6 *Canonici Regulares ad Epiſcopatus aſſumpti, vti poſſunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur clerici ſeculares.*

7 *Perſonatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis.*

8 *Prior Sancti Spiritus in Saxia vtitur Almutijs & panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.*

9 *Prælatis ex Canonicis Regularibus aſſumptis non interdicitur color, ac forma alijs clericis ſecularibus non interdictus.*

10 *Rocheto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

11 *Prælati ex Ordinibus Mendicantium aſſumpti, vtuntur in Capella Apoſtolica habitu Ordinis ſui, ſed ampliori, & pretioſioris lanæ.*

12 *Prælati aſſumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus veſtibus in Capella vtuntur, oſtenditur.*

13 *Monachis, quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus.*

14 *Argumentum à ſimili eſt validum.*

15 *Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, ſicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum.*

16 *Conceſſo principali, conceditur & acceſſorium.*

17 *Argumentum ab identitate rationis fortiſſimum eſt.*

18 *Lex vbicunque non eſt clara, & non expreſſa, debet ampliari, vel reſtringi ad limites rationis.*

19 *Ratio dat eſſe legi.*

20 *Argumentum ab exemplis nitentibus rationi, validum eſt.*

21 *Officia clericalia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & alijs Religioſis.*

22 *Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

23 *Rocheto more Romanę Eccleſię, & aliorum Prælatorum, vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti.*

24 *Prælati ex Canonicis Regularibus aſſumpti diſtinguuntur à ſecularibus pariter Epiſcopis in Toga linea, quę eſt eorum eſſentialis habitus.*

1 SAnctus Thomas *2. 2. quæſt. 186. art. 8.* dicit Religioſum Epiſcopum factum, minimè abſolui ab illis obſeruantijs ſuæ Religionis, quæ munus Pontificium non impediunt, neque dedecent dignitatem Epiſcopalem, ſed magis iuuant ad perfectam vitam; neque liberatur ab illa obſeruantia, (vt ipſe ait *loc. cit.*) quæ amplectitur cõtinentiam, habitũ Religionis, & quæ cùm ſint Religionis inſignia, nunquam poteſt Religioſus ab illis abſolui; ideò *gloſſ. in c. in noua. 16. q. 6.* ait, quòd Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus, non amittit habitum Monaſticum; idem habetur in *cap. Monachi, 16. quæſt. 1. & cap. clerici officia. de vit. & honeſtate clericorum.*

Obligatio autem habitum geſtandi, etiam ſi ſit Religioſus in dignitate Epiſcopali conſtitutus, nõ

oritur ex præceptis Regulæ; sed potiùs ex Iure Canonico,& communi consuetudine; hanc sententiam tenent communiter ferè omnes Doctores, ità *Riccard. in 4. dist. 28. art. 5. quaest. 1. ad ultimum, Ostiens. in Summ. tit. de statu Monach. num. 5. Henriq. cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. num. 8. Franc. in rubr. de testament. in 6. num. 75. Nicol. de Vbald. de success. ab intest. par. 1. num. 4. Imol. Clem. 1. num. 21. de statu Monach. Sylvestr. verb. Religio, 6. quaest. 10. Angel. verb. Monachus, num. 7. Tabien. verb. Episcopus, quaest. 6. num. 7. Nauarr. lib. 3. consil. editione prima, de Regular. cons. 11. Eman. Sà, verb. Episcopus, num. 11. Henriq. lib. 10. de Sacram. Ord. cap. 32. num. 5. & cap. 33. Lessius lib. 2. de iust. & iur. cap. 40. dub. 14. num. 113. Sot. libro ultimo, de iustitia, quaest. ule. art. ultimo*, vbi ait, quòd apud Italos id non seruatur, quod falsum est, vt experientiam rerum magistra, fidem facit.

3 Verùm quidem est, quòd in Rituali Romano per Clementem Octauum reformato, conceditur Episcopis Regularibus, vt retento colore habitus suę Religionis, possint se conformare cum Episcopis secularibus in forma, seù figura illius, & ità obseruatur modò vniuersaliter, sicut praxis ipsa docet.

4 Et est ità necessarius regularis habitus Episcopis, qui Religionis Vota emiserunt, vt multi asserant, Episcopum Regularem omittentem habitum suum, & assumentem albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contrà Monachos, habitum omittentes, *cap. 2. nè cleric. vel Monach. in 6.* ità affirmāt multi Doctores, quos refert *Sanch. in Decal. tomo 2. lib. 6. cap. 6. num. 23.* quæ quidem opinio cùm valde dubia sit, immo opposita verior, dicendum est, quòd ille *text. in dicto cap. 2. nè clerici, &c.* loquitur de Religioso sub Abbatis obedientia cōstituto, vt non possit propter assumptionem alterius habitus vagari; quæ ratio in Episcopo Religioso deficit, vtpotè, qui non est sub Abbatis obedientia constitutus, & induens Episcopalem habitum minùs erit aptus ad euagandum; hanc sententiam tenet *Bonifacius in Clemen. 1. §. rursùs, num. 33. & 34. de statu Monach. Couar. Eman. Roder. Azor.* & alii, quos citat, & videtur sequi *Sāch. loc. citat.*

5 Sed maximum insurgit dubium, quoad Abbates, aliosque Regulares Canonicos Congregationis Sancti Saluatoris Lateranen. & Sancti Saluatoris Bononien. an ipsi ad Episcopatum, aliasque dignitates extrà Ordines suos assumpti mutēt habitum, cui dubio non semel, neque bis in Ecclesia Dei ab eorum aduersariis agitato, non potest melius respōderi, quàm referēdo ea, quæ in *libro priuileg. eorumdem Canonicorum Regularium, à pag. 436. vsque ad paginam 477. 329.* continentur, & præcipuè (nè prolixior videar) illa, quæ *à pagina 468. vsque ad pagin. 475.* Aliorum etiam Abbatum, & Prælatorum habitum ostendentia, sub his verbis ex præciso tenore leguntur.

De Habitu Prælatorum ex Ordine Canonicorum Regularium assumptorum.

6 Quantum verò ad Prælatos Canonicorum Regularium Lateranen. cùm superiùs probatū fuerit, Canonicos Regulares non Prælatos vti posse forma indumentorum, & colore, quo vtuntur Clerici seculares, data differentia lineæ Togæ, seù Rocheti, quis dubitet, quòd Prælati à fortiori, dato decenti cultu, poterunt vti & forma, & colore, quo alii Prælati.

7 Nam si habentes personatum, & Doctores ex dicto Ordine, vtuntur Cappis violaceis, ac rubeis, & etiam pellibus albis in caputio, quantò magis vti poterunt eisdem Cappis alii, qui sunt Prælati.

8 Vtuntur ergò amplis Almutiis de panno vtrumque humerū coopericntibus; vti videmus in Priore Sancti Spiritus in Saxia, qui cùm sit Regularis, & profiteatur Regulam Sancti Augustini, & sit inferior quocunque Abbate, nec sit Canonicus essentialiter (præsupponit tàm in Regulari, quàm in seculari clerico, vt suprà, probatum est) vtitur tamen Almutiis de panno vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum, & colore, & forma habitus adinstar clericorum secularium, data differentia in Cruce, qua discernatur ab aliis clericis, quoniam approximant, & sunt vicini Canonicis Regularibus.

9 Quia tamen non sunt Canonici, neque essentialiter clerici, non possunt vti Toga linea, siuè Rocheto; Prælatis ergò ex Canoniciis Regularibus assumptis, non interdicitur forma, & color aliis clericis secularibus non interdictis.

Quarè vti poterunt colore violaceo, & cælestino, & leonaceo, & nigro, & purpureo si sint Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardin. Et vt Reuerendissimus Cardinalis de Anglia præfatus, & Orator, & sui Prælatij, & alij de Anglia, affirmare possunt. Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur colore rosaceo, & incedunt more Prælaotrum secularium, quòd expressius patet per literas Apostolicas Innocentij Papæ Quarti, directas Abbati, & Conuentui Sancti Ruffi Ordinis Canonicorum Regularium.

10 Quantùm verò ad Rochetum, non est dubium, quòd si Canonici Regulares Prælatis inferiores, vtuntur Rocheto, quòd & Prælati eis assumpti tantò magis vtentur: quoniam si id, de quo minùs, videtur inesse, & id, de quo magis, vt sunt iura vulgatissima in *cap. si laicis 38. dist. & 3. quaest. 3. de Iudic. & 59. distinct. si officia, & 34. quaest. 2. cùm per bellicam, & 11. quaest. 2. non estimamus.*

Constat etiam ex *cap. clerici officia, de vita, & honestate clericorum*, vbi dicitur, quòd Prælati, dùm procedunt in publicum, debeant vti superindumentis lineis, nisi Monachi fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem; ecce quòd Canonici Regulares non exceptuantur, sed solùm Monachi, & à simili cæteri Religiosi, qui non censentur clerici essentiales.

Propterà *Sanctu s Thomas* contrà impugnantes Religio-

Religionem, *artic.* 10. dicit, quòd quamquàm Monachis prohibeatur vsus huiusmodi superindumentorum lineorum, non sequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, cùm ipsi non sint Monachi, sed clerici; & sic secundùm Doctores, præsertim Abbatem Siculum, in odiosis, nusquàm Canonici Regulares veniunt appellatione Monachorum, sed benè in fauorabilibus. Liber quoque Cæremoniarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, hoc expressè determinat, in *cap. de habitibus, in Capella Apostolica.*

11 Dicit enim, quòd Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica, habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lanæ.

12 Assumpti autem ex Ordinibus non Mendicantibus, vtuntur Cappa ampla, sed nigra, cùm pellibus nigris, vel griseis. Assumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in suo Ordine vtuntur Rocheto, vtuntur etiam in Capella Romana. Ità ait dictus Benedictus Papa, vbi suprà libro Cæremoniarum S. R. E. & si quis vellet interpretari aliter, quàm est consuetudo Romanæ Curiæ, errat; quia, qui ordinauit librū præfatum, sciuisset & hoc interpretari, sicut & alia interpretatur; nec velint glosare textum perperam, quòd scilicet Rocheti debent esse breuiores, & ampliores; quia liber hoc non dicit; & si hoc voluisset, sciuisset aliter declarare, sicut declarat de amplitudine, & pretiositate in Ordinibus Mendicantibus, & de pellibus nigris, & griseis in Monachis. Et Benedictus Papa intendit de Rocheto Romano, & non aliter, vbi suprà.

Denominabitur enim particulariter Canonicorum Regularium, in dicto libro, Rochetus, & dicitur, quòd Prælati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, scilicet more Romanæ Curiæ, vnde hoc nomen accepit; quia vnicus est Rochetus, & vna forma eius, non plures; nomina enim debent esse conuenientia rei; & denominatio rei facit optimū argumentum, vt in *cap. oratorium*, & in *cap. de oratorio, 42. dist.*

De Cappa autem Canonicorum Regularium in Capella, nō loquitur expressè pro Canonicis dictus liber; quia dùm tantummodò de Monachis dicit, quòd vtantur Cappa nigra, & pellibus nigris, vel griseis, ex eo, quòd status eorum, est status pœnitentiæ, vt suprà dictum est, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum status est essentialiter Clericalis, & administrationis Sacramentorum, & Doctrinæ. Nam, & si
13 quidquam prohibeatur Monachis, non sequitur propter hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, sicut dicit notabilis *cap. quod Dei timorem, de statu Monach. & Beatus Thomas* in simili, in *lib. contra impugnantes Religionem*, dicit expressè, quòd licèt prohibeatur Monachis docere; non tamen sequitur ex hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tanquàm ad essentiales clericos pertinet docere 19. *quæstione prima, cap. si clericatus*; & idem, vt suprà, si Monachis prohibeatur vti superindumentis lineis; non tamen censeatur prohibitum Canonicis Regularibus: & istud opusculum Sancti Thomæ fuit approbatum per Clementem Papam Quartum; vnde à simili, quamquàm prohibeatur Prælatis Monachis vti Cappa violacea cum pellibus albis in Capella; non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus.

14 Argumentum enim à simili est validum, vt *Doctores in cap. ius naturale, 1. dist.* Et in illa, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non restringunt regulam iuris ad expressa tantùm, sed etiam ad alia similia, vt *Clem. 1. nè Clerici, vel Monac. §. ballenis, de gradibus.*

De Libro Cæremoniarum.

15 NAm cùm liber Cæremoniarum præfatus, dicat, quòd Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtantur Rocheto in Capella; accessoriè, & consequenter ostendit, quòd debeant quoque vti Cappa congruenti, scilicet violacea cum pellibus albis, sicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum; aliàs enim esset indecorum, & nouum, siuè ridiculum, & maximæ admirationis in Capella, si Prælatus vteretur Rocheto, & Cappa nigra, cum pellibus nigris

Cùm ergò Cappa violacea cum pellibus albis, sit quid accessorium ad Rochetum, tanquàm ad principale, consequens est, vt qui vtitur Rocheto, vtatur & Cappa violacea sibi conuenienti: accessorium enim sequitur naturam principalis, *cap. si laicus, 31. dist. cap. qui sacrum, 50. dist.*

16 Nam si aliqua sibi cohærent, vel aliquid sequatur ex alio; concesso primo, conceditur & aliud sequens, vel dependens, aut accessorium, *cap. si quis viduam, cap. deindè, 26. dist. cap. hoc quippè, 1. quæst. 6.* & præsertim cùm nunquàm reperiatur aliquod in contrarium, nulla expressa prohibitio, nullus vsus, siuè consuetudo, siuè etiam ratio contraria, siuè saltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus, per ea, quæ superiùs dicta sunt, de statu essentialiter clericali, ad differentiam aliorum Religiosorum, seu Regularium, & de Rocheto, iuxtà dictum librum cæremoniarum S. R. E.

17 Et Benedictus Papa præfatus in suis Constitutionibus, & antè eum Innocentius Quartus, Abbati, & Canonicis Lateranen. scribens, & ante eum Alexander Tertius, quem idem Innocentius adducit; est enim fortissimum argumentum ab identitate rationis, vt in *cap. si Romanorum; 19. distinct. cap. consuetudo, 2. distinct. cap. si laicis, 31. distinct. cap. de hymnis, de consec. dist. 1. l. illud, ff. ad l. Aquiliam.*

18 Vbicunque enim lex non est clara, & expressa, debet vel ampliari, vel restringi ad limites rationis regulariter; vt in *l. scire oportet, §. illud, ff. de excusat. tut.*

19 Ratio quippè dat esse legi, & est eius principale, & præcipuum fundamentum, *cap. erit autem lex 4. dist. & l. 2. ff. de legib.*

20 Item exempla generalia fauent Canonicis præfatis

fatis

fatis in dicta forma habitus, in Rocheto, & Cappa violacea,& albis pellibus; vt supra declaratum est. Et argumentum ab exemplis innitentibus rationi, vt hic in casu nostro, est optimum argumentum, vt in *cap. sana, 9. dist. cap. turbat, 87. dist.* & secundùm eadem exempla iudicandum est, *cap. in causis, de sent. & re iudic.* Et si dicatur, quòd ista sunt exempla aliarum Prouinciarum, & non Romanæ Curiæ. Respondetur, quòd in Romana Curia quantùm ad Canonicos Regulares non apparent, neque deduci possunt exempla contraria; immo practicatum est in Romana Curia iuxtà rationes, & leges, & exempla adducta in varijs Prælatis, & Officialibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, etiam diebus nostris, qui erant Canonici Regulares, & vtebantur Rocheto, & Cappa congruenti, vt supra, & Pileo viridi inferiùs, sicut facilè probati potest per eos, qui nouerunt, & viderunt, & probabitur, si opus fuerit.

21 Immo ad insinuandum quanta differentia sit à statu Canonicorum Regularium, vt sunt essentialiter Clerici, à statu Monachorum,& aliorum Religiosorum; patet etiam maximè in hoc, quòd Sedes Apostolica concedit Canonicis Regularibus, officia clericalia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ quæ nō concedit Monachis, & alijs Religiosis, sicut Prothonotariatum, & Subdiaconatum Sanctæ Sedis Apostolicæ; fiunt enim quotidie Prothonotarij Canonici Regulares, & de hoc patet per Constitutiones præfati Benedicti Papæ in *cap. de mutuis*, & in *cap. de Canonicis venatoribus*, vbi facit mentionem de Prothonotarijs Canonicis Regularibus, & fuerunt aliqui Subdiaconi Sanctæ Sedis Apostolicæ, vt facillimùm, & imprompetu est probare, quòd non sit de Monachis, & alijs Religiosis. Et ratio est, quoniam dicti Canonici, vt essentialiter clerici, non prohibentur ab officijs clericalibus, propter quæ præcipuè non mutant habitum, scilicet togam lineam, vel Rochetum, vt in præallegatis officijs patet.

Et si dicatur, quòd rarò apparent Prælati ex Canonicis in Curia Romana, & quòd ideò non perpendatur de huiusmodi exemplis in Curia; respondetur, quòd multi apparent, ex hac ipsa Congregatione iam assumpti, necnon & aliqui existunt; sed quia non differunt in habitu, & cultu ab alijs Prælatis secularibus, ideò non cognoscuntur, aut decernuntur ab alijs.

22 De Pileo autem non est dubium, cùm expressè de illo mentionem faciat *Liber Cæremoniarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in supradicto capitulo, de habitibus in Capella Apostolica.*

Et quamquàm in dicto libro dicatur, quòd Canonici Regulares Episcopi vtūtur Pileo nigro, &c. consuetudo tamen est in contrarium, & quidem præscripta tempore, de quo non extat memoria, & consuetudo rationabilis, quæ quidem tollit legem contrariam, posito, & non concesso, quòd dictus liber habeat vim legis, *Gloss. & Doctores in cap. 1. de tregua, & pace.* Est arbitrandum dictum librum, in illo passu, esse mendosum in Scriptura; quia vbi dicit; *Sed vtuntur*, debebat dicere, *Nec vtuntur*; ea ratione potissimum, quòd consuetudo antiqua in contrarium, interpretatur legem, & statuta, vt in *l. si de interpretatione, ff. de leg.* & in *cap. dilectus, de consuetud.* & per ea, quæ notat *Ioannes in cap. dilecto, de consangu. & affin.* & præcipuè cùm videretur monstrum in natura, videre Episcopum vtentem Rocheto, & Pileo nigro, quia à Prothonotarijs Apostolicis non possent discerni; quòd omninò est contrà omnem æquitatis rationem. Et posito, quòd ex eo, quòd de Cappa nihil in dicto libro determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus nō acquiescere; facilè saltem conuincetur, ex ea regula iuris, quòd odiosa restringuntur, fauorabilia ampliantur, *reg. odia, de reg. iur. in 6.* vbi nihil incontrarium expressè apparet determinatū: Odiosum enim est, quòd prohibetur Prælatis Monachis, & Mendicantibus, vt non vtantur Rocheto, & Cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro: ideò non est hoc extendendum, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus non prohibetur; sed restringendum est ad Monachos, & Mendicantes tantùm, de quibus in ipsa prohitione fit solummodò mentio: & tātò magis, quòd expressè ratio potissima clericalis status essentialiter in Canonicis præfatis, eos distinguens ab ipsis Monachis, & alijs Religiosis, clarissimè militat, & contrarium persuadet, iuncta exemplis aliis, pluribusque rationibus, & legibus suprà adductis.

23 Hoc verò, quòd in dicto libro caueatur expressè, quòd dicti Canonici Prælati vtuntur Rocheto est fauorabile, ideò ampliandum ad omnia, præsertim consequentia; scilicet, quòd vtantur Rocheto more Romanæ Curiæ, & aliorum Prælatorum, & Cappa violacea, & pellibus albis, & Pileo viridi consuetis deferri ab his, qui Rocheto in dicta Capella vtuntur, & purpureis, si sint S.R.E. Cardinales; cùm præcipuè, quidquam expressè in contrarium non caueatur, & nulli præiudicium generetur. Et clarum est, quòd Rochetus plus est, quàm Cappa; quia etiam inferiores Prælati vtuntur Cappa violacea, & pellibus albis, vt Doctores seculares, & tamen non possunt vti Rocheto, & multi vtuntur Pileo, sicut & pelle. Si ergò Rochetus est quid maius, concesso maiori, conceditur, & quod minus est; forma scilicet Rocheti iuxtà morem Curiæ, Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileus viridis Episcopalis: argumentum optimum, in *cap. 1. 19. quæst.... cap. præcipimus, 21. quæst. 1.* & in *cap. ex parte, de decim.* Pellis autem alba.

22 Stat ergò conclusio omnes septem suprapositas conclusiones connectens, quòd scilicet Canonici Regulares nostri, de quibus agitur, tāquàm essentiales Clerici distincti à Monachis, & alijs Regularibus, vti possunt Almutiis, pellibus, Cappis, habitu, forma, & colore clericis secularibus non prohibitis; data tamen differentia signi in toga linea, quæ est eorum essentialis habitus, qua ab secularibus clericis distinguantur: & quòd Prælati ex Canonicis Regularibus, vti possunt Rocheto, more Romanæ Curiæ, Almutiis de panno super vtrum-

vtrumque humerum, & Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileo viridi, si sunt Episcopi, vel rubeo, si Cardinales, more aliorum Praelatorum secularium. Quae tamen omnia Pater Beatissime, tuae maximae sapientiae, & auctoritati, Sanctaeque Romanae Ecclesiae, ac cuiuslibet Sapientis iudicio submitto, ad laudem Dei Omnipotentis, & immaculatae Dei Genitricis Mariae, Beatorumque Apostolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Ecclesiae Dei.

Determinatio per Sanctissimum Patrem, facta in causa Habitus Praelatorum, ex Congregatione Sanctiss. Saluatoris Lateranen. Electorum. Venerabili Fratri Zaccharia Episcopo Sebastien. Praelato Nostro domestico.

LEO PAPA DECIMVS.

25 *Venerabilis Frater. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Dudum cùm ad Ecclesiam Sebasten. à Nobis, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio promotus esses in Pastorem, dubitatū fuit à nonnullis, an tu, qui Ordinem Canonicorum Regularium Sancti Augustini expressè professus eras, in habitu, & coloribus Praelatis secularibus de iure; vel consuetudine permissis incedere posses, prout incedebas: & cùm quaestio huiusmodi ad Nos perlata fuisset. Nos causam ipsam maturè determinare desiderantes, Venerabili Fratri nostro Nicolao Episcopo Albanen. tunc titulo Sanctae Priscae Presbytero Cardinali de Flisco nuncupato, viua vocis oraculo commisimus, vt super his se diligenter informaret, & demùm Nobis referret. Cùm autem praefatus Nicolaus Episcopus Nobis retulerit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in Romana curia, vbi Pontifex residet, receptum fuisse, vt Canonici Regulares huiusmodi in Episcopos promoti, tàm in Capella Nostra, quàm extra, vtantur habitibus, & coloribus, quibus vtuntur alij clerici seculares in Episcopos promoti. Nos praeterea iuxtà relationem Nobis factam, vt praefertur, fraternitati tuae viuae vocis oraculo concessimus, vt habitus, & colores, quos dicti clerici seculares in Episcopos promoti, tam in Capella Nostra, quàm extrà gestant, gestare posses; & itá etiam tenore praesentium auctoritate Apostolica de nouo concedimus. In contrarium non obstantibus quibuscunque. Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die prima Septembris, 1519. Pontificatus Nostri anno septimo.*

QVAESITVM IV.

Quibus Insignijs, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Praelatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur.

SVMMARIVM.

1 *Habitus, & Insignia, quibus ornatur corpus, seù cadauer Abbatis defuncti.*
2 *Corpus Abbatis debet à dignioribus Monasterij deferri, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio debet celebrari.*
3 *Exequiae pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus sint celebrandae.*
4 *Abbas defunctus, si est Generalis alicuius Ordinis, debent eius exequiae ab vno Abbata, cum quatuor assistentibus Abbatibus cum Mitra, & Pluuiali celebrari.*

1 Abbatum cadauera induuntur iisdem vestibus, & Insignijs Pontificalibus, quibus Abbas viuens induebatur, dùm solemniter celebraturus erat, nempè Caligis, Sandalijs, Amictu, Alba, Cingulo, Stola, Manipulo, Cruce pectorali, Tunicella, Dalmatica, Chirotecis, Planeta coloris violacei, Anulo, & Mitra simplici, & ponatur super pectus defuncti Abbatis Crux aliqua, quamanibus teneat, hoc elicitur ex *Praxi Ceremon. Andreae Piscat. libro primo, sect. 9. cap. 9.* vbi ait, quòd Abbas defunctus induitur Pontificalibus, eodem modo, quo Episcopus; at Episcopus supradictis Insignijs Pontificalibus, & ornamentis induitur, postquàm defunctus est, ex *Caeremon. Episcop lib. 2. cap. 38.* ergò & Abbas, ex quo loco à simili de Episcopo totus desumatur modus, vel saltem proportionaliter, quoad ea, quae forsitan hic desiderantur; seruato tamen (si Abbas Regularis sit) propriae Religionis vsu.

2 Defuncti Abbatis cadauer debet à dignioribus Monasterij, seù Collegij deferri, & officium ab aliquo Abbate ex vicinioribus (si haberi poterit) celebrabitur; sin minùs à digniori illius Collegij, *ex eodem Pisc. loco citato.*

3 Exequiae pro defuncto Abbate, solemniter debent ab alio Abbate celebrari; cum Oratione funebri, ab aliquo Theologo, siuè Oratore ad hoc vocato, in fine Missae, antè absolutionem faciendam, ex eodem *Andr. Piscat. loco citato.* Absolutio autem in fine, debet fieri ab Abbate celebrante, & quatuor ex dignioribus illius Monasterii, seù Collegii. Si Abbas

4 defunctus, esset Generalis alicuius Congregationisnis, praeter Abbatem celebrantem, quatuor etiam Abbates cum Mitra, & Pluuiali adesse poterunt.

*

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vsum.

QVÆSITVM PRIMVM

Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores Pontificalia exerceant.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium Inſignium vſus Abbatibus, non ratione dignitatis, ſed ex priuilegio, & conſuetudine, aut præſcriptione competit.*

2 *Abbates non omnes habent eadem Inſignia, ſed alij plura, alij pauciora.*

3 *Quo temporis ſtatio vſus Pontificalium Abbatibus competere poſſit.*

4 *Inſignia Pontificalia non ſunt Ordinis Epiſcopalis.*

1 POntificalium Inſignium exercitium, & vſum Abbatibus ex iure priuilegiario competere; non autem ratione dignitatis, euidenti concluditur ratione, quia Prælatos Epiſcopis inferiores, regulariter loquendo, his Pontificalibus Inſignijs vti nō poſſunt, niſi ſpeciali Apoſtolicæ Sedis priuilegio muniti ſint, aut ex conſuetudine, vel præſcriptione longi temporis, cuius non ſit memoria in contrarium, illa acquiſiuerint; alias nulla daretur differentia inter ipſos, & Epiſcopos.

Nec vllibi in iure hoc eis conceſſum reperitur, immo in *cap. vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* habetur expreſsè id, quod noſtræ intentionis eſt probare: nēpè, quòd Abbates, non rōne dignitatis, ſed ex Romanorum Pontificum indultu Pontificalibus Inſignijs vti poſſint; ibi enim ſic legitur: *Vt Apoſtolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, alijſque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, conceſſit in Eccleſiarum ſuarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & alijs Pontificalibus vti poſſint, prouideat, ne inde, &c.* Ex quibus planè expreſsè probatur, Pontificalium Inſignium vſum, & exercitium, Abbatibus non ratione dignitatis, ſed iure priuilegiario competere. Ità per illum *text. Franch. ibi num. 1. & Panormitan. in cap. clerici, il 2. num. 6. de vita, & honeſtate clericorum, Andr. Barbat. in cap. volentes, col. 8. de offic. legat.* & communiter Doctores; circà quod non eſt ſatis immorandum.

2 Vndeprouenit, vt non omnes Abbates eadem habēant Inſignia: ſed alii plura, alii verò pauciora, iuxtà tenorem priuilegiorum, & prout à Sede Apoſtolica eis indultum fuerit: ideò ſi vnūquodq; priuilegium percurramus, quo Pontificalia hæc Monachorum Religioſibus conceſſa ſunt inueniemus aliquibus ſolius Baculi vſum; aliis verò maiora conceſſa fuiſſe, quæ omnia ex priuilegiis, in *Diſputat. anteceden. Quaeſit. 1.* adductis, colligi poſſuet.

3 Poteſt etiam competere ex conſuetudine; vel præſcriptione quadraginta annorum, cum titulo: vel ſi non habent titulum, per ſpatium tanti temporis, de cuius initio non ſit memoria hominum in contrarium; 4 cùm enim hæc inſignia non ſint Ordinis Epiſcopalis, ſed tantùm quædam Inſignia inſe-

infcrioribus ad honorem ſuarum Eccleſiarum concedi ſolita, vt *cap. Abbates*, *& d. cap. Vt Apoſtolicæ, de priuileg. in 6.* nihil obſtat, quominus Abbates nomine ſuarum Eccleſiarum præſcriptione acquiri poſsint. Ità poſt *Innoc. Panorm. in cap. 1. num. 9. & ſeq. Vt lite pend. nihil in nou.* & diximus latiùs alibi.

QVÆSITVM II.

An Abbas, præterquàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in alijs Eccleſijs, & beneficijs ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, vel Eccleſijs communibus, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium vſus denotat iuriſdictionem in eo loco, in quo illis quiſpiam vtitur.*

2 *Archiepiſcopus in ſua Prouincia tantùm habet vſum Pallij, & aliorum Pontificalium.*

3 *Abbas circà vſum Pontificalium procedit à pari cum Epiſcopo, & cum alijs vſum Pontificalium habentibus.*

4 *Abbati in Eccleſijs, & beneficijs ſuæ Abbatiæ vnitis, permittitur vſus Pontificalium.*

5 *Abbas poteſt exercere Pontificalia etiam in Eccleſijs, non ſibi pleno iure ſubiectis.*

6 *Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranen. ſunt in dignitate conſtituti, & poſſunt omnia, quæ poſſunt Abbates illius Religionis.*

7 *Electus legitimè ad aliquam Eccleſiaſticam dignitatem, habet legitimum titulum Eccleſiæ, cui præficitur.*

8 *Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Lateranen. poſſunt benedicere quæcunque ornamenta, & vaſa; & in ſolemnibus Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrare.*

9 *Priuilegia Caſinen. & Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen.*

10 *Communitas Eccleſiæ non facit, quin Prælatus (ſi aliunde habet poteſtatem exercendi Pontificalia) in eadem Eccleſia illa exercere poſsit.*

11 *Cap. Abbates de priuileg. in 6. non obſtat Abbatibus, & Prælatis, præcipuè Congregationis Lateranen. quin Pontificalia exercere poſsint in Eccleſijs, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis.*

1 CErtum eſt de iure communi, quòd vſus Ponti-
ficalium denotat exercitium iuriſdictionis
in eo loco, in quo quis eis vtitur, vt in *cap. cùm*
ſis, de auct. & vſu pall. vbi gloſſ & in cap. 1. eod tit.
2 vbi probatur, quòd Archiepiſcopus in ſua Prouin-
cia tantùm habet vſum Pallij, & Inſignium Pon-
tificalium, qui extrà illam ei denegatur, vt in *cap.*
3 *ex tuarum eod. tit.* Sed cùm Abbas circà vſum Pon-
tificalium procedat à pari cum Epiſcopis, & cum
omnibus, quibus talis vſus permiſsus eſt, vt in
cap. Apoſtolicæ, de priuileg. in 6. & ſicut Epiſcopis
& Archiepiſcopis de iure conceditur talis vſus, non
ſolùm in Eccleſia Metropolitana, & Cathedrali,
ſed etiam in qualibet Eccleſia ſuæ Prouinciæ, vt
4 in *d. cap. cùm ſis*; ità, & Abbati etiam in aliis
Eccleſijs, & beneficijs vnitis eſt permiſſus talis
vſus, cum etiam in ipſis locis habeat iuriſdi-
ctionem.

Vnde cum militet eadem ratio in Abbate, quæ militat in Epiſcopo, idem ius in eo militare debet, iuxtà *tex. in l. illud, ff ad l. Aquiliam, & l à Titio, ff. de verb. oblig.* de qua re dubium non eſt; quia poteſtas exercendi Pontificalia non ſolùm in Eccleſia propria, ſed etiam in alijs ſibi pleno iure ſubiectis, competere noſcitur Abbatibus, per *tex. in d. cap. vt Apoſtolicae, & per cap. Abbates eod. tit. & lib.* ac per ſpecialia priuilegia ſuper hoc eis conceſſa à Sede Apoſtolica, de quibus in *anteced. Diſp. Quæſ. 1.* & in *præſent. Diſp. Quæſ. 7.* Difficul-
5 tas autem eſt, vtrùm poſſint etiam hoc facere in
alijs Eccleſijs, quę illis pleno iure non ſubſint: &
credo affirmatiuè reſpondendum, ſi id ex priuilegio illis competat; vt conſtat ex quodam priuilegio Martini V. ſub Datum Florentiæ anno 1420. Pontificatus ſui anno 3. conceſſum Abbati S. Pancratij de Florentia noſtræ Congregationis Vallumbroſanæ, & ſucceſſoribus, in quo non ſolùm concedit vſum Mitræ, Anuli, Baculi Paſtorilis, & aliorum Pontificalium; ſed etiam facultatem elargiendi populo benedictionem ſolemnem in Eccleſijs omnibus, quomodolibet ſibi ſubiectis; etiam ſi pleno iure ad ipſum non ſpectet: cuius priuilegij tenor eſt. *Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & alijs Pontificalibus Inſignijs liberè poſsitis vti; necnon, quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, & Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure nõ ſubſint, benedictionem ſolemnem, poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinarum ſolemnia (dummodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legatus præſens non fuerit) elargiri poſsitis, fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit.* Abbates, *& alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis, nequaquam obſtantibus, vobis, & eiſdem ſucceſſoribus, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus.* Simile priuilegium conceſsit Paulus III: Abbati Vallis Scholarium, vt habetur apud *Renatum Choppinum in Monaſt. lib. 1. tit. 2. num. 18.* hoc etiam ſimiliter habetur in priuilegio conceſſo Abbati S. Mercurialis Foroliuij eiuſdem Noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſę per Bonifacium IX. ſub Datum Romæ anno eius 12. apud S.Petrum Kal. Septembris.

Quo verò ad exercenda Pontificalia in Eccleſijs communibus, controuerſia ad præſens Romæ agitatur, & pro parte fauorabili Abbatum, & Prælatorum vſum Pontificalium exercentium, infraſcripta conſulta quorumdam peritiſſimorum Iuriſperitorum hic tranſcribere mihi viſum eſt; maximè cum idem priuilegium vtendi Pontificalibus in Eccleſijs communibus, etiam noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ, conceſſum ſit per Martinum V. vt paulò ſuperiùs diximus.

Papień

Papień S. Petri in Cælo Aureo.

6 Illustrissime Domine. Quòd Præpositus Canonicorum Regularium Lateraneñ S. Petri in Cælo aureo Papiæ sit in dignitate constitutus, & possit omnia, quæ possunt Abbates eiusdem Religionis in alijs Monasterijs, probatur eo ipso, quòd est loco Abbatis, & nullum habet Superiorem in dicto Monasterio, *Abb. in cap. cùm illorum num. 13. post gloss. ibidem ver. Abbatem, de sent. excom. & Cassan. Catal glor. mund. par. 4. consid. 33.* vbi ait, quòd idem iudicatur de Præposito, quòd de Abbate circà præheminentias, quandò est loco Abbatis.

Non enim vis consistit in nomine, siuè in Superioritate, itàut siuè Abbas, siuè Prior, siuè Præpositus nuncupatur, semper dicitur in dignitate, quandò est loco Abbatis, ex eo, quòd Monasterium non habet Abbatem, vt per *Abb. vbi sup. ex c. fin. de eor. stat Regul.* ibi *eorum Prælatos*, vbi hac ratione vtitur verbo generali, & *Butr. d. c. cum illorum nu. 35.* loquens de istis Canonicis Regularibus non habentes Abbates, sed Priores.

Quia satis est, quòd proponatur ad curam super alios gerendam, vt per *Gemin. conf. 132. num 1. vers. nam licet, ex text. in cap. quamuis de verborum significat.*

Idq; maximè stante Bulla Alexandri VI. expedita per Iulium II. vbi Præpositus alijs Canonicis, & Conuentui præficitur *Aret. conf. 23. num. 7. Rot. decis. 9. de præben. in Nou.*

7 Et hac ratione etiam dicitur habere legitimum titulum Ecclesiæ, quia eo ipso, quòd est legitimè electus per suos Superiores, & iuxtà Constitutiones suæ Congregationis intitulatus in hac Ecclesia, & Monasterio, ex quo non datur Monasterium sinè Ecclesia, vt in *Ianuen. Parochialis 23. Martij 1626. & 19. Aprilis 1627. coram D. Durano*, dicitur verus Præpositus, & in necessariam consequentiam trahit secum titulum verum, & dignitatem, ex eo orientem in ipsa etiam Ecclesia Monasterio annexa, *Oldrad. cons. 146. num. 4. Rot. coram Gregor. XV. decis. 240. num. 27.* & in *Cremonen. Canonicatus 16. Aprilis 1624. coram D. Decano.*

Itàut possit ius, & iurisdictionem ex priuilegijs Apostolicis competen Abbatibus, & Superioribus dict. Congregationis exercere, etiam in hac Ecclesia solemniter celebran. Pontificalibus Insignijs vtendo cum Anulo, Mitria, & Baculo argenteo, *cap. Abbates de priuil. in 6. Specul. de priuil. num. 6. Lap. alleg. 19.*

Siquidem Vrbanus III. concesserat Præposito S. Agathæ Cremoneñ indultum deferendi Baculum Pastoralem in Processionibus, & Gregorius IX. concesserat Præposito S. Crucis Mortariæ facultatem deferendi Anulum, & Baculum Pastoralem, & conferendi suis Fratribus Minores Ordines, & Vrbanus VI. etiam indulserat Priori S. Friniani Lucæ, quòd posset vti Mitra, Anulo, Baculo Pastorali, & alijs insignijs Pontificalibus, ac in dicto Monasterio, & alijs subiectis Ecclesijs benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinorum solemnia populis in eisdem Ecclesijs conuenientibus ad Diuina, elargiri, non obstante Constitutione Alexandri Sexti, incipien. *Abbates, & alij &c.* & similiter alij plures Pontifices alia priuilegia concesserunt alijs Abbatibus, & Præpositis dictæ Congregationis, vt in facto.

8 Quæ omnia fuerunt, & sunt communicata omnibus alijs Monasterijs per Martinum V. & sanct. mem. Pium V. qui etiam specialiter quibusuis Monasterijs d. Congregationis concessit, vt possent Abbates, Priores &c. benedicere quæcunque ornamenta, & vasa &c. ac in solemnibus anni Festiuitatibus Missas, & Vesperas in Pontificalibus celebrare, ac solemnem benedictionem impendere.

9 Ac etiam Gregorius XV. omnia priuilegia Congregationis Casineñ, & Congregationis Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononieñ eidem Congregationi Lateraneñ communicauit: itàut non possit in dubium reuocari, quin iste Præpositus possit in hac etiam Ecclesia prædicta exercere ex dictis indultis Apostolicis, *Anchar. d. cap. Abbates num. 2. not. 5. & Gemin. num. 1. & 2.*

Nec in contrarium faciunt literæ Ioannis XXII. quia (vt in facto ponderatur) potiùs coadiuuant intentionem Præpositi, dum non solùm præseruant priuilegia, & iura omnia sed per eas Abbas vocatur antiquior in loco, & dignitate maior, & conceditur facultas celebrandi Missam solemnem.

Minùs etiam facit ex aduerso allegata Bulla Bonifacij, quia de ea non docetur.

10 Sicuti nec valet dicere hanc Ecclesiam esse communem cum Eremitanis aduersarijs ex dicta Bulla Ioannis XXII. cùm in eà concedatur illis simplex facultas celebrandi vna cum Canonicis, & Altaria quædam assignantur pro Missis celebrandis: nec de proprietate verborũ, cum re vera sit Canonicorum, dum eorum Præpositus vnà cum ipsis Canonicis percipit in Festo Sancti Petri intra Missarum solemnia ipsis Eremitanis præsentibus in Choro, Ecclesiæ Canones debitos à Vasallis, Feudatarijs, Censuarijs, & Liuellarijs dicti Monasterij in signum directi domunij dicti Præpositi, & Canonicorum in vim literarum Alexandri VI. & Leonis X. ad tradita per *Mascard. conclus. 947. de probat.* ex quibus etiam colligitur, Ecclesiam ad Præpositum, & Canonicos, etiam pleno iure spectare, *gloss. d. cap. Abbates ver. pleno iure, in addit.* & ibi *Archid. ver. pleno iure, & Anchar. nu. 2. not. 3. Franc. num. 1. in gloss. 2.*

Quamuis vbi solùm esset communis, adhuc Præpositus præmissa posset ibi exercere, tùm quia Ecclesia dicitur ad hoc destinata, *Ias. cons. 98. n. 1. lib. 1. Bero. cons. 132. num. 8. lib. 3. Corn cons. 222. num. 4. lib. 2. Castren. cons. 395. lib. 2. in princip. vers. illud etiam.*

Tum etiam, quia priuilegia loquuntur de Ecclesijs suis, & quod commune est, meum est etiam, vt in terminis Statuti, *Castr cons. 321. lib. 1. vers. item quia etiam, & cons. 395. in princ. vers. nam & quod lib. 2. Surd. decis. 263. num. 7.*

Quare &c.

Papieñ

Papien. S. Petri in Cœlo Aureo.

11 Illustrissime, & Reuerendissime Domine. Vltrà iam deducta supplicamus aduerti, quòd licèt, *cap. Abbates de priuileg. in 6.* restringat, & limitet Abbatibus, Apostolica auctoritate priuilegiatis, facultatem elargiendi benedictionem solemnem super Populum in Ecclesijs, quæ ad eos pertineant pleno iure, & ibi *gloss. in verb. pleno iure*, ex persona scilicet in spiritualibus, & temporalibus, & ibidem *additio per Archid. Alan. & Ioan. Andr.* scriptam esse dicatur, quòd tunc Ecclesiæ pleno iure pertineant ad Monasteria, quandò in eis Sacerdotes instituunt, & omnes obuentiones percipiunt, præter stipendia Ministrorum.

Attamen quocunque modo ex prædictis, veniant verba illa, *pleno iure*, secundùm eiusdē *cap. Abbates*, explicanda, dicimus dictū Capitulū, illiusq; dispositionem, nullatenùs obstare Abbatibus, & Prælatis Congreg. Canonicorum Regularium Lateran. cùm in Apostolicis priuilegijs eis concessis vtendi Pontificalibus, & benedictionem elargiendi super populum, in Monasterijs, & eorumdē Monasteriorum Ecclesiis, specificè, & expressè derogatum legatur dictæ Cōstitutioni Alexandri IV. in *d. cap. Abbates*; prout claris verbis legitur in literis Apostolicis priuilegij Vrbani VI. Priori S. Fridiani cōcessi, in *libro priuilegiorum, fol.* 260.

Item in priuilegio Apostolico Sixti Papæ Quarti, Præposito S. Mariæ Pacis de Vrbe cōcesso in eodem *libro fol.* 369.

Item ex priuilegio Apost. Innocentij VIII. singulis Prælatis Congreg. Canonicorum S. Saluatoris, in eodem *libro, fol.* 377. Itaut cùm ex indultis Apostolicis priuilegia vni Monasterio concessa, ad alia extendantur; & ex literis Apostolicis Gregor. XV. priuilegia Canonicorum S. Saluatoris sint communicata singulis Prælatis Congreg. Lateranen. consequens est, *d. cap. Abbates*, non obstare Præposito Monasterii S. Petri d. Congreg. Lateranen. quin in eiusdem Monasterij Ecclesia Pontificalibus vti, & benedictionem elargiri in populum possit, ex iam deductis. Quarè, &c.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas possit exercere Pontificalia extrà Ecclesias sibi subiectas, & coram Episcopo.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non licet Mitram, & alia Pontificalia deferre, nisi in locis sua iurisdictionis.*

2 *Rex non patitur, vt Diadema Regium in suo Regno ab alio deferatur.*

3 *Ioan. Andr. sententia, quoad exercitium Pontificalium, quomodò sit intelligenda.*

4 *Pontificalium vsus, si simpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti possint.*

5 *Abbas habens Vsum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monasterium, potest illis vti.*

6 *Pontificalium Vsus, an extrà Monasterium Abbatibus competat, & num. 7. 8. 9. & 10.*

1 Abbati non licèt Mitram, & cætera Pontificalia Insignia deferre, præterquàm in locis suæ iurisdictionis, & dignitatis. Quia Archiepiscopo prohibetur, vt faciat Crucem in aliena Prouincia antè se deferre, *cap. 1. Vt lit. pend. cap. antiqua, de priuileg. Clem. Archiepiscopo, de priuileg.*

Item non licèt Archiepiscopo in aliena Prouincia Pallium gestare, *cap. ad honorem, cap. ex tuarum de auctorit. & vsu Pall.*

2 Neque etiam Rex pateretur, Diadema Regium ab alio in suo Regno deferri. Denique consuetudine Ecclesiæ receptum est, vt inferior, accedente Superiore, Insignia sua deponere debeat, *can. denique 21. dist. cap. volentes, de offic. legat. d. cap. antiqua, de priuil. l. fin. de offic. proconsul.*

Ità pariter dùm adest Episcopus, Abbas tāquàm eius inferior, Mitrā, aliaque Insignia, sibi ex priuilegio competentia, demittere debet. *Ioan. Andr. in*

3 *cap. cùm contingat, de atat. & qualit. in cap. Abbates de priuileg.* ait, inspiciendum esse tenorem priuilegiorum: ideò puto intelligēdum esse in loco, vbi nec ex priuilegio, nec ex alia ratione potest illa deferre, vt alibi ostensum est, & ostendemus infrà; præcipuè cùm de Concilijs Generalibus, & Synodis sermo erit.

Vnde si Abbatibus concessum est, Pontificalium Insignium vsus in suis Ecclesiis, tunc non poterunt eis vti in alienis Episcopo subiectis: quia tenor priuilegij vltrà extendi non debet. Si verò vsus Pontificalium in priuilegio simpliciter, absque loci determinatione, conceditur, ait, posse Abbates illa gestare, etiam extrà proprias Ecclesias, & in locis non exemptis; nec integrum esse Episcopo, id eis prohibere; ex quo tenor priuilegij, vel ius non restringit eos ad certum locum: cuius generis priuilegia numquam vidi. Distinctionem hanc probant

5 *Lapus de Castelliono, alleg. 19. incip. an Abbas*; subdens, quòd si Abbas habet ius vtendi Pontificalibus in suo Monasterio, inuitatus ad alium Monasterium, poterit in Pontificalibus celebrare, si Monasteriū, ad quod inuitatur, est exemptum; ità etiā *Philipp. Franc. in cap. vt Apostolica, num. 5. & 6. de priuileg. in 6.*

6 Abbatibus vsus Pontificalium intrà eorum Monasteria concessus est, non autem extrà, nisi ex priuilegio Sedis Apost. aliter dispositum fuerit, vt optimè resoluit *Gemin. in cap. vt Apostolica, num. 8. de priuileg. in 6.* vbi aduertit formam priuilegiorum Sedis Apost. circà vsum Pontificalium, attendendā esse: itaut si Abbati concessus sit vsus Pontificaliū simpliciter in suo Monasterio, illis vllo modo vti poterit extrà suum Monasterium; eo quòd tale Pontificalium exercitium ad proprias Ecclesias restrictum sit in fauorem Episcoporum, quippè, quorum respectu communi iure actus Pōtificales proprij esse debent: ac proindè eorum iuri inferiores præiudicare non possunt.

7 Ex quibus infertur primò, minimè licere Abbatibus, & alijs Prælatis Episcopo inferioribus, Mitræ vsum exercere extrà suas Ecclesias; cùm enim appellatione Pontificalium Mitra contineatur, vt

Ff dictum

dictum est ; & suprà hoc Quæsito firmatum habeamus, Pontificalia extrà suas Ecclesias exercere non posse Abbates; igitur nec vsum Mitræ; quam illationem probat expresse *textus in cap. vt Apostolicae, de priuileg. lib. 6. in fin.* quatenùs expresse cōcedit Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, si sunt exempti, in Prouincialibus, & Episcopalibus Concilijs vti posse Mitris aurifrigiatis, non habentibus laminas, aut gemmas; in aliis verò locis exēptis, & non exemptis Mitris vti licere illis, prout concessa eis à Sede Apostolica indulta permittunt; ergò si talia indulta id non permitterent, minimè liceret eis Mitris vti extrà suas Ecclesias, præter quàm in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus, quæ exceptio in aliis firmat regulam in contrarium, vt omnia iura clamant.

8 Secundò, ex dictis infertur, minimè licere Abbatibus, quibus simpliciter intrà suas Ecclesias Pontificalia Insignia concessa sunt, Baculum pastoralem gestare, ex eo, quia huiusmodi Baculus, nèdùm signum honoris est, sed dignitatis, & potestatis pastoralis; nam in traditione eiusdem Baculi, à consecratore dicitur. *Accipe Baculum pastoralis officij, vt sis in corrigendis vitijs piè seuiens*; vel in libello, qui *Ordo Romanus* inscribitur. *Accipe Baculum pastoralis officij potestatem ligandi, atque soluendi, vt sis in corrigendis vitijs perseuerans, &c.* Ecce quomodò Baculus non ornamenti, sed potestatis, & regiminis pastoralis signum est; ergò nequeūt Abbates vigore priuilegiorum, quibus simpliciter Pontificalium vsus illis conceditur, Baculum extrà proprias Ecclesias, & loca, deferre, vt benè notat *Duran. de ritibus Eccles. libro 2. cap. 9. num. 38.*

9 Limita tamen, vbi aliter à Sede Apostolica indultum fuerit, & ex speciali priuilegio concessum; sicuti videmus indultum Abbatibus Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & eorum priuilegia communicantibus, qui in processionibus suarum Ecclesiarum, diebus solemnibus, Baculum pastoralē extrà easdem Ecclesias, deferre possunt, ex speciali gratia Vrbani III. Præposito Sanctæ Agathæ Cræmonæ directo, quod habetur *in libro priuilegiorum dictae Congregationis, fol. 214.* cuius priuilegii tenor hic inseritur.

VRBANVS EPISCOPVS.
Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Lanfranco Præposito S. Agatæ Cremonæ
Salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVm fel. mem. Alexander, & Lucius prædecessores Nostri, sicut ex eorum literis manifestè Nobis innotuit, prædecessori tuo, quam tibi de benignitate Apostolica Sedis indulsimus, vt in processionibus Ecclesiae vestra diebus solemnibus deferatis Baculum pastoralem; Nos eisdem praedecessorum Nostrorum vestigijs inhærentes, eumdem Baculum diebus ipsis in processionibus deferendi, liberam, tibi, tuisque successoribus, concedimus facultatem. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noueris incursurum. Datum Veronae, quarto Kalendas Iulij.

10 Tertiò, & vltimò infertur, Abbates, & alios Prælatos Episcopis inferiores, non solùm Mitræ vsum nō posse exercere, & Baculū pastoralē gestare; sed neque etiam quæcunque Pontificalia exercere extrà suas Ecclesias. Nomine autem actuum Pontificalium, intelligitur Ordinum Minorum collatio, Ecclesiarum, Altarium, Vasorum, & Campanarum consacratio, aut reconciliatio, populi solemnis benedictio, Cæmeterij, & secundùm quosdam, etiam Corporalium, aliorumque Altaris paramentorum benedictio, vt colligitur ex *gloss. verb. Pontificalibus in extrauag. suscepti regiminis, de electione, Mar. Alter. de censur. tom. 2. disput. 16. de susc. cap. 3. vers. quæris aliquis, Paul. Laym. in qq. Canon. de Prælat. Eccles. elect. q. 224 in princ.*

QVAESITVM IV.

Vtrùm Abbates ab alijs Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, possint in eorum Ecclesijs Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inuitati à Praelatis exemptis, possunt in eorum Ecclesijs Pontificalia exercere.*

2 *Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur.*

3 *Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Ordines Minores conferat, potest illos conferre.*

1 AD propositam dubitationem, Respondeo, licitè Abbates posse in locis ab Ordinariorū iurisdictione exemptis, si ab eorum Prælatis inuitentur, Pontificalia exercere. Et præter ea, quæ dicta sunt in antecedentibus Quæsitis, & dicentur in sequentibus, & in 2. *tom. in Disput. de Sacram. Ord.* Moueor etiam, quia *Concil. Trid. Sess. 6. de reform. cap. vlt.* prohibens Episcopis, nè in alterius Diœcesi Pontificalia exerceant, requirit Ordinarii loci licentiam.

At Abbates, & alii Prælati exempti habent iurisdictionem quasi Episcopalem, seu Ordinariam,
2 & proindè Ordinarii etiam appellantur, *Nauarr. cons. 9. tit. de priuileg. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 3. q. 11. Dec. cons. 121. Panorm. cap. Vt famæ, num. 6 de sent. excom.* & alii apud *Erasm. Cokier. de iurisd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 1. nu. 9.* & probauimus latè suprà *in Disput. 1. Quæst. 3.*

3 Inuitati igitur Abbates a Prælatis extraneis exēptis, quasi Episcopalem iurisdictionem habētibus, poterunt in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere, vndè *Graff. p. 2. decis. aur. lib. 1. cap. 10. num. 2.* ait, quòd Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Minores Ordines conferat, possit illos conferre, sicut Episcopus ab alio Antistite inuitatus, hoc facere potest. Sed de hac re, in 2. *tom. in Disp. de Sacramen. Ordin.* fusius.

QVAE-

QVÆSITVM V.
Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus non poteſt in Eccleſiis ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere.*

2 *Abbates Generales poſſunt, in omnibus ſuarum Congregationum Eccleſijs, Pontificalia exercere.*

3 *Abbates Locales Generalibus Ordinũ ſubditi ſunt ſicut Monachi ipſi.*

4 *Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus Localibus, poſſunt in Monaſterys eorum Pontificalia exercere.*

PRo ratione dubitandi, videtur dicendum, quòd non; nam Generales ſolent Archiepiſcopis, ſeù Primatibus comparari, vt in ſimili, per *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 11.* At
1 Archiepiſcopus, ſeù Primas non poteſt in Eccleſiis ſuorum Suffraganeorum, abſque ipſorum licentia, Pontificalia exercere, per *text. in cap. ſicut vnire, de exceſſ. Prælat. facit text. in cap. paſtoralis de offic. Ordin. can. nullus Primas, 9. quæſt. 2.* Ergò pariter nec Abbates Generales poſſunt in Eccleſijs ſuarum Congregationum, abſque licentia Abbatum Localium, Pontificalia exercere.
2 Contrarium tamen, extrà controuerſiam, eſt. Nã Abbates Generales in omnibus Congregationum ſuarũ Eccleſijs, & locis, Pontificalia exercere poſſunt: quippè qui ſunt immediati illorum Superiores, ſicuti Abbates Locales; vt patet ex vſu, & in-
3 ſtitutione ſingularum Religionum; Abbates enim Locales tàm exactè, & perfectè Generalibus, vel Prouincialibus, aut Nationalibus Prælatis, vbi extant, & Prouinciales, ſeù Nationales Generalibus ſubditi ſunt, ſicut minimi Religioſi ſuo Abbati Locali; perfectè autem eis ſubiecti eſſe non poſſent, niſi vniuerſalium Prælatorum iuriſdictio ad omnes, & ſingulos reſpectiuè deſcenderet, & in omnibus, & ſingulis ſuarum Congregationum Eccleſijs iuriſdictionem exercere poſſent, vt alibi latiùs oſtendimus.
4 His igitur ſic ſtantibus, patet Abbates Generales ad hoc, vt poſſint in omnibus ſuorum Ordinum Eccleſijs, & locis Pontificalia exercere, nulla Localium Abbatum licentia indigere; immo ipſi Generales, ſi velint, poterunt eiſdem inferioribus Abbatibus facultatem Põtificalia exercendi adimere, vel limitare, vt diximus in *tractatu de priuileg.*

Nec obſtat, quòd Abbates Generales comparẽtur Primatibus; quia licèt Eccleſiæ Romanæ exẽplo, ad denotandum Hierarchicum Ordinẽ Prælatorum in Religione diſpoſitum; hæc comparatio aliquo modo videatur locũ habere; non tamen omninò eodẽ modo comparãtur Abbates Regulares, ſicut Epiſcopus ad Archiepiſcopũ, & Archiepiſcopus ad Primatem, ſeù Patriarcham; ſed Prouincialis, ſeù Nationalis Prælatus (nam Prouinciales in Religionibus non Mendicantibus parũ ſunt in vſu) immediatè ſuam iuriſdictionẽ in Eccleſijs ſuę Prouinciæ, vel Regni, aut Nationis, æquè ac proprius Abbas Localis, & Generalis æquè ac Prouincialis, vel Nationalis, ac Localis Abbas, exercere poſſunt, vt diximus.

Si petas, an Generales habeant vſum Pontificaliũ, ex vi ſui Generalatus, vel Abbatiæ. Reſpõdeo, habere vsũ Pontificalium, quatenùs Abbates ſunt: ideò omnes Generales Congregationũ Monachalium ſunt Abbates, & Generalis noſtræ Congreg. Vallis Vmbroſæ, vt Abbas S. Salui; habet prædictum vſum, vt ſequens Bulla Bonif. IX. oſtendit.

Expoſcit veſtræ deuotionis ſinceritas, & Religionis promeretur honeſtas, vt tàm vos, quos ſpeciali deuotione proſequimur, quàm Monaſterium veſtrum dignis honoribus attollamus. Hinc eſt, quòd Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo, ac alijs Pontificalibus Inſignijs, liberè poſſitis vti, necnon in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non ſubſint, Benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia, dũmodò in benedictione huiuſmodi aliquis Antiſtes, vel Sedis Apoſtolicę Legatus præſens non fuerit, elargiri poſſitis, felicis recordationis Alexandri Papæ Quarti, prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit. Abbates, & alijs quibuſcunque Conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium æditis, nequaquàm obſtantibus, vobis, & eiſdẽ ſucceſſoribus. auctoritate Apoſtolica, de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrũ, 5. kal. Maij, Pontificatus Noſtri anno 9. Aſſeruatur in libro authentico manuſcripto priuileg. noſtræ Congregat. in Archiuio Vallis Vmbroſæ exiſtenti.

QVÆSITVM VI.
Vtrùm Abbates tempore Capituli tàm Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tempore Capituli ab eorum dignitatibus, & muneribus abſoluuntur.*

2 *Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non poſſunt Pontificalia exercere.*

1 PRo explicatione huius Quæſiti ſciẽdũ eſt, quòd in Religionibus Monachalibus, ac etiã Canonicorũ Regulariũ, ex præſcripto Conſtitutionũ, ſolent Abbates, tempore celebrationis Capituli per Præſidentem eiuſdem Capituli ab eorum munere, ac dignitate abſolui; vt obſeruatur in noſtra Congregatione, in qua ſingulis biennijs Capitulum Generale celebrandum eſt, vt patet in noſtris Cõſtitutionibus, *cap. 1.* Ac in eodẽ Capitulo Præſidẽs Generalis totius Cõgregationis omnes, & ſingulos eius Abbates Viſitatores, Priores, ac alios

Officiales ab eorum officijs,& dignitatibus absolui, vt patet in earumdem Constitutionum, *cap.* 15.

Idem seruatur apud Patres Congreg. Casinen. vt habetur in eius *Constitut; par.* 1. *cap.* 10. & in Congreg. Cælestinorum, vt in eorum *Constit. tract.* 2. *c.* 7. *part.* 2. & in Congreg. Montis Oliueti, *par.* 1. *cap.* 6. *Constit.* ac in singulis aliis Religionibus, in quibus Abbates ad tempus creantur.

His igitur sic stantibus, dubitatur vtrùm Abbates, eo tempore, quo ab Abbatiis absoluti remanent, vsquequò denuò ad illas assumantur, valeant

2 interim licitè Pontificalia exercere. Et respondetur negatiuè; quia per huiusmodi absolutionē priuantur, & cessant à munere, & dignitate Abbatiali. At priuilegia Pontificalium vsum, & exercitium concedentia; siuè ea in corpore iuris clausa sint, siuè non, huiusmodi exercitium Abbatibus tantùm concedunt; ergò cessante dignitate, & officio, cessat etiam omnis facultas, quæ eorum intuitu eis competebat; ac statim vt Monachus desinit esse Abbas, amittit vsum priuilegiorum, quæ sibi tamquàm Abbati competebant: & hoc testatur vsus, & consuetudo ipsarum Religionum.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, possint in Pontificalibus benedictionem Populo elargiri.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, quæ populo in Missa elargitur, quadam simplex, quadam solemnis.*

2 *Abbates quo tempore possint solemnem benedictionem populo elargiri.*

3 *Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus solemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia.*

1 PRo huius Quæsiti intelligentia præmitto, duplicem esse benedictionem, quæ in Missa populo elargitur: quædam enim est simplex, quæ fieri potest à quocunque simplici Sacerdote, absente Episcopo, vel cùm præsens est, ipso annuente, *can. ecce* 95. *dist.*

Quædam est solemnis, quæ fit cùm illa solemnitate, *Adiutorium nostrum, &c.* & hanc benedictionem solemnē possunt Abbates fidelibus intrà eo-

2 rum Ecclesias existentibus, post Missarum solemnia, Vespertinas, ac Matutinas horas elargiri, ex Apostolicæ Sedis priuilegio, vt patet ex *cap. Abbates, de priuileg. in* 6. vbi habetur, quòd Abbates, quos Apostolica Sedes in exhibitione benedictionis super populum, speciali priuilegio insigniuit, in Ecclesiis, quæ ad eos pertinent pleno iure, quādò in eis Diuina Officia celebrāt, possunt post Missarum solemnia, & Vespertinas, ac Matutinas laudes benedictionem solemnem suprà populum elargiri. Est etiam communis sententia omnium Doctorum ibidem scribentium.

Idipsum probatur ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apost. Abbatibus, & aliis Prælatis, quorum aliqua hic insinuanda sunt; & primò Abbates, &

3 Prælati Congreg. Canonicorum Regulariū, à multis Summis Pontificibus habent, vt post Missarum Vesperarum, & Matutinarum solēnia benedictionem solemnem populo impertiantur; ità habetur ex Bulla Innoc. VIII. sub Dat. Romæ, apud S. Petrū, anno 1489. pridie Idus Nouembr. Pontif. sui anno 6. quæ incipit, *Exposcit vestræ deuotionis*, quæ legitur in *libro priuilegiorum dictæ Congreg. pag.* 377. & ex Bulla Alexandri VI. sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1493. die 8. Maii, Pontif. sui anno primo, quæ incipit. *Cùm sicut dilecti filij, in eodem lib. pag.* 382. & ex Bulla Leonis X. sub Dat. Corneti, anno 1517. tertio Idus Octobr. Pontificatus sui anno quinto, quæ incipit. *Ex Supernæ Maiestatis prouidentia, in eodem libro priuileg. pag.* 425. & ex Bulla Pii V. sub Datum Romæ, apud Sanctū Petrum, anno 1566. sextodecimo Kalen. Februar. Pōtif. sui anno primo, quæ incipit. *Æquum reputamus, & rationi consonum, in eodem lib. pag.* 540.

His, & similibus priuilegiis gaudent Abbates Casinen. per speciales Sedis Apostol. concessiones, & primò, ex Bulla Vrbani II. sub Datum Salerni, 18. kalen. Octobr. anno 1092. Pontificat. sui anno quinto, quæ incipit, *Reuerendissimo Patri*, extat in Monasterio Sanctiss. Trinitat. Cauens. & ex Bulla Pii IV. sub Datum Romæ; apud S. Petrum, anno 1565. die 6. Iulii, quæ incipit. *Sedis Apostolicæ circumspecta*, habetur in *tom.* 2. *Bullar. Nou. Laer. Cherub. Constitut.* 37. eiusdem Pontific. & ex Bulla Eugenii IV. sub Datum Floren. anno Dom. 1442. septimo Kalen. Iulii, Pontific. sui anno 12. quæ incipit. *Sacræ Religionis zelus*, apud *Roderic. in noua Collect. priuileg. tom.* 2. *Bull.* 16. eiusdē Eugenii V.

Idem etiam concessum fuit Abbatibus Congregation. Camaldulen. à Leone X. vt habetur *in Compendio Rot. tit. Abbas,* §. 4.

Et nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ Abbatibus plura Sedis Apostolicæ diplomata, eamdē benedictionem Pontificalem post Matutinarum Missarum, & Vesperarum solemnia, ab eisdem Abbatibus populo elargiendi, facultatem concedunt. Ex quibus infrascripta hic recensere mihi visum fuit; primum est, Vrbani Quinti, sub Datum, apud Villam Nouam Auenioni, 18. kalendas Octobris, anno 1373. Pontificatus sui anno primo, incipit. *Sinceræ deuotionis affectus*, & habetur cum alijs hic citandis in *Libro authentico priuilegiorum nostræ Congregationis*, & in *Archiuio Sancti Michaelis de Passiniano*, cuius Abbati prædictum priuilegium donatum fuit.

Aliud simile diploma Abbati Sancti Saluii propè, & extrà mœnia Florentiæ, concessit Bonifacius Nonus, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum quinto Kalendas Maii, Pontificatus sui anno primo, quod incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas.*

Extat eiusdem Pontificis alia Bulla, eiusdem tenoris, Abbati Sancti Mercurialis de Foroliuio directa, quæ incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*, sub Datum Romæ, apud S. Petrum, kalendis Septembr. Pontific. sui anno 12. Gregorius XI. sub Datum Auenion. 11. kal, Iulij, Pontif. sui anno 2.

Aliud

Aliud ſimile priuilegium, quod pariter incipit. *Expoſcit Veſtrae deuotionis ſinceritas*, conceſſit Abbati Vallis Vmbroſæ, anno 1373. Similiter Martinus Quintus, ſub Datum Florentiæ, quinto Kalen. Maij, Pontificatus ſui anno tertio, Domini verò anno 1420. eiuſdem Benedictionis Pontificalis munus impertiuit Abbati Sancti Pancratij Florentiæ, vt legitur in Bulla propria, quæ etiam incipit. *Expoſcit Veſtra deuotionis ſinceritas*, ab eodem Martino V. data eſt alia Bulla Abbati Sanctiſsimæ Trinitatis Florentiæ, eiuſdem tenoris, & eodem ferè tempore, dùm Florentiæ moraretur, quæ pariter incipit. *Expoſcit Veſtræ deuotionis ſinceritas*. Abbatibus Ciſtercien. eamdem ſolemnem benedictionem populo elargiendi, facultas conceſſa fuit ab Innocentio Octauo, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die nona Aprilis, Pontificatus ſui anno quinto, per Bullam incip. *Expoſcit tua deuotionis ſinceritas*. Refertur in noua *Collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. Roderic. Bulla* 5. dicti Pontificis.

Pro Congregatione Cæleſtinorum, vltrà priuilegium Cæleſtini Quinti eorum Inſtitutoris, Eugenius Quartus conceſſit Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, eiuſdem Congregationis Generali, vt poſſit ſolemnem benedictionem in Miſſa, ac Veſperis, & Laudibus elargiri, anno Domini 1434. quinto kalen. Nouembris, Pontificatus ſui, anno quarto, quod priuilegium refert *Roderic. loc. cit. Bull.* 18. eiuſdem Pontificis.

Eodem priuilegio inſignitus eſt Abbas Montis Virginis, ex Bulla Vrbani Quarti, ſub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus ſui, anno tertio, quæ incipit. *Eccleſia Romana velut*, & legitur in *tomo* 1. *Bullar. nouiſſ. Laert. Cherub. Conſtit* 6. eiuſdem Vrbani IV.

Abbati Valliſcolarium in Gallia priuilegium Populo poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, ſolemniter benedicendi, elargitus eſt Paulus Tertius, die 13. Maij, anno 1539. ità teſtatur *Renat. Coppin. lib.* 1. *Monaſt. tit.* 2. *num.* 18. Eodem priuilegio potitur Abbas Sancti Germani de Pratis, Lutetiæ Pariſiorum, per Bullam Alexandri III. æditam anno 1167. die 3. Auguſti, ſub Datum, apud Tuſculanum, quæ habetur in Archiuio eiuſdem Abbatiæ Sancti Germani, vt fatetur idem *Renat. Coppin. loco citato*, & in 2. *lib. Eccleſiaſt. Polit. forenſ.*

QVÆSITVM VIII.

Quibus in locis poſſit Abbas ſolemniter Populo benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas habens priuilegium ſimpliciter populum benedicendi, non poteſt extrà Eccleſias ſibi ſubiectas, illo vti.*

2 *Quænam Eccleſiæ dicantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ.*

3 *Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Eccleſia, poteſt etiam Vti benedictione Pontificali.*

4 *Abbas tranſiens per loca extrà ſuã iuriſdictionem rogatus à deuotis perſonis, poteſt illas abſque ſolemnitate, & abſque animo exercendi iuriſdictionem, licitè benedicere.*

5 *Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Miſſam celebrandam, & abeo recedendo poſt eiuſdem Miſſæ celebrationem, tranſeuntes per Eccleſiam poſſunt populum benedicere.*

1 Reſpondeo dicendo, quòd inſpiciendus eſt tenor priuilegij. Nàm ſi Summus Pontifex cõcederet Abbatibus priuilegium ſimpliciter, populo benedictionem ſolemnem elargiendi, huiuſmodi priuilegium non extenderetur extrà Monaſterium, & Eccleſias, ac loca ipſis Abbatibus pleno iure ſubiecta; quia, cùm tale priuilegium tendat ad diminutionem Epiſcopalis auctoritatis, ſtrictè interpretari debet, vt minùs lædat: ex illo generali principio in *Diſputatione de priuilegijs*, poſito: nempè Priuilegia in præiudicium tertii vergentia, eſſe reſtringenda, quantum eorum verba patiuntur, non autem amplianda, *gloſſ. in cap. Abbates, de priuileg. in* 6. Non poterunt igitur Abbates alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, aut Villas, aut Caſtra, ità ſolemniter populum benedicere; nam aliàs delinquerent; niſi ex ſpeciali priuilegio hanc poteſtatem eſſent conſecuti, *Azor. inſtit. Moral. par.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 7. *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 27. *in fin. Sylu. in verb. Abbas, quaſt.* 2. & fuit deciſum à *Sacra Rota in vna Salamantina iuriſdict.* 3. *Iulij*, 1580. *coram Seraphino*.

2 Eccleſiæ autem dicuntur Abbatibus pleno iure ſubiectæ, quæ tàm in his, quæ ad ſpiritualium, quàm in his, quæ ad temporalium rerum adminiſtrationem pertinent, ſunt in cura, & poteſtate ipſorum Abbatum, & Monachorum, vt per *gloſ. in d. cap. Abbates, verb. pleno iure*, & ibi communiter *Doct.*

Notandum eſt autem, quòd ex priuilegio poſſunt Abbates huiuſmodi ſolemnem benedictionẽ populo dare, non ſolùm in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, verùm etiam in Eccleſiis, quæ ſibi ſubſunt, quamuis non pleno iure, ex indulto Bonifacii Noni, ſub Datum Romæ, Pontif. ſui anno 12. his verbis. *Abbates dicti Monaſterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Annulo, Baculo, & alijs Pontificalibus Inſignijs vti liberè poſſitis, necnon quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, ac Parochialibus, & alijs Eccleſijs ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus; quamuis vobis pleno iure non ſubſint, &c.* de qua re etiam alibi.

8 Poſſet autem Abbas, in Eccleſia aliena celebrans, vti benedictione Pontificali, cum verbis, *Sit nomen Domini benedictum, &c.* quia illa eſt potiùs Ordinis, quàm iuriſdictionis: nam ſi poteſt in aliena Eccleſia, abſque Ordinarii licentia, celebrare, poterit etiam benedictionem Pontificalem dare, cùm ſit acceſſorium, & conſequens ad illam celebrationem, per *cap. cui licet*, & ibi *gloſſ. de regul. iur. in* 6. Atque ità quoad Epiſcopos reſoluit *Piaſec. in praxi noua Epiſcop. part.* 1. *cap.* 2. *num.* 3. *verſic. benedicit*; ac fuiſſe concluſum Neapoli, coram aliquibus Prælatis, aſſerit *Ric. in prax. aur.*

resolut. 203. *num.* 5. Vnde idem dicendum puto de Abbatibus; non enim est aliqua ratio, quæ videatur suadere, id in eis esse restringendum. Et sicut
4 etiam Episcopus, transiens per alienam Diœcesim, rogatus à deuotis personis, illas absque solemnitate benedicens, & absque animo iurisdictionem exercendi, nullam pœnam incurrit; vt post *Anchar. & Suar.* censent *Marc. Anton. Genuen. in Manual. Pastor. cap.* 63. *num.* 4. *& D. Barbos. de offic. & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 27. *nu.* 65. Idem etiam puto dicendum de Abbatibus, cùm eadẽ ratio militet.
5 Dico etiam, quòd ipsimet Abbates, tàm accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam habitu domestico, quàm ab eo recedẽdo post eiusdem Missæ Pontificalis celebrationem, vel trãseuntes per Ecclesiam, possunt benedictionem populo præsenti elargiri; quia cùm possint maius, quòd est benedicere populum solemniter in Missa, poterunt etiam minùs, quòd est, transeundo per Ecclesiam, tradere huiusmodi benedictionem: maximè cùm hæc benedictio non sit solemnis, sicut ea, quæ datur in Missa Pontificali. Si dicas, priuilegia hoc eis non concedunt. Respondeo, eadem priuilegia concedere eis celebriorem, quæ est illa solemnis in Missa; ergò videntur etiam cõcedere eis minorem; nec inde alicui vllum præiudiciũ infertur.

Præterea omnia prædicta expressiùs probari videntur ex priuilegio Vrbani II. &c. Quod hodie omnibus ferè Abbatibus per communicationem est commune, in quo Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua concessit, vt posit omnia in suos subditos, quæ possunt Episcopi in suos quibusdam exceptis, in quibus non includitur facultas populum benedicendi: ergò sicut Episcopi possunt huiusmodi benedictionem populo elargiri; ità etiam poterunt Abbates.

QVAESITVM IX.

Vtrùm Abbates præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato, possint in suis Ecclesijs solemniter populum benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt, præsentibus Episcopis, vel alijs maioribus Prælatis, solemniter populo benedicere.*
2 *Minor non debet maiorem benedicere.*
3 *Abbates in suis Ecclesijs Missam Pontificalem celebrantes, possunt solemniter populum benedicere.*
4 *Abbates ex speciali priuilegio possunt populo benedicere solemniter, etiam coram Episcopo, & alijs maioribus Prælatis.*

1 De iure communi Abbates nequeunt, præsentibus Episcopis, vel alijs maioribus Ecclesiæ Prælatis, benedictionẽ solemnẽ populo elargiri, *can. ministrare,* 16. *q.* 6 *can cùm ad celebrandas, iuncta gloss. de consecr. dist* 1. *Io. Andr. in addit ad gloss. c. Ab-*
2 *bates, verb. solemnitatẽ, de priuil. in* 6. quia minor nõ debet maiorem benedicere, *can. denique* 21. *dist.* vbi hoc probatur exẽplo Melchisedech, qui prout legitur in *Epist. S. Pauli ad Hebr.* 7. benedixit minori, scilicet Abrahæ.

Iuri etiam communi consona sunt quãplurima priuilegia, per Sedem Apost. Abbatibus concessa, vt possint solẽniter in Ecclesijs sibi pleno iure su-
3 biectis populũ benedicere; & in his addita est clausula, *Dũmodò in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostol. Legatus præsens non fuerit.* Ità habetur in priuil. Bonifacii IX. sub Dat. Romæ, anno eius 12. Abbati S. Mercurialis de Foroliuio, Ordinis Vallis Vmbrosæ, cõcesso; & in priuil. Martini V. sub Dat. Floren. anno 3. sui Pontif. Abbati S. Pancratii eiusdẽ Ciuit. Ordinis Vallis Vmbrosæ, elargito, & in alio indulto eiusd. Pontif. sub Datũ Floren. eodẽ anno 3. sui Pontif. anno Dom 1420. Abbati Sanctiss. Trinitatis Floren. eiusdẽ Ordinis Vallis Vmbrosæ, concesso, quæ habetur in *lib. priuileg. Congreg. Vallis Vmbrosæ authentico,* de quibus supra in *Quæsit.* 7. etiam egimus.
4 Ex speciali tamen priuilegio possunt Abbates benedicere solemniter populo, etiam præsentibus quibuscunq; Ecclesiæ Prælatis, vel etiã Sedis Apostol. Legatis; sicut concessit Sixtus IV. sub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Dom. 1483. 17. Kal. Octobr. Pontific. sui anno 13. Præposito, siuè Abbati S. Mariæ Pacis Romæ Congreg. Canonic. Regular. Lateran. vt in his verbis ad rem nostrã spectantibus legitur. *Ipseq; Præpositus dictæ Præposituræ, qui pro tempore fuerit, Mitra, Annulo, Baculo, et alijs Pontificalibus Insignijs, etiam vti, necnon in dicto Pacis Templo, ac intra septa dicti Monasterij benedictionẽ solemnem post Missarum, Vesperarum, et Matutinarum solẽnia, etiam si in benedictione huiusmodi aliquis Antistes Cardinalis, vel Sedis Apost. Legatus præsens fuerit, elargiri liberè, ac licitè possit, & valeat fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit,* Abbates, *& alijs Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, & Congreg. prædictorum iuramento, confirmatione Apostol. vel quacunq; firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs nequaquam obstantibus, motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, pariter & indulgemus.* Ità habetur *in lib. priuil. dictæ Congregationis Canonicorum Regularium, fol.* 369.

Et hoc priuilegium praxi demandatũ fuisse coram duodecim Illustriss. Cardin. anno Dom. 1654. die 2. Iulii, in festo Visitat. B Virginis post Capellam solemniter habitam in Sacello B. Mariæ Pacis Romæ per Reuerendiss. Dominum Ioannem Chrysostomum Neapolitanum loci Abbatem, post Missam solemniter cùm Insigniis Pontificalibus decãtatam, iuxtà formam priuilegii suprà allati, testatur *Gabr. Pennot. in sua Tripart. Hist. lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 4.

QVÆSITVM X.

De præparatione Abbatis solemniter celebraturi, & de ordine in tali solemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Ministris vti debeat.

SVMMARIVM.

1 *Locus Abbatis in Ecclesia, & in Processionibus qualis esse debeat.*

2 *Sedes*

2 *Sedes Abbatis solemniter celebrantis, qualis esse debeat.*
3 *De Faldistorio in celebratione præparando.*
4 *Credentia quomodo præparanda.*
5 *Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione seruientibus.*
6 *Abbas quo ordine solemnia celebraturus incedere debeat.*
7 *Abbas quomodò parandus.*
8 *Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur.*
9 *Ordo in Choro, & inter Canonicos, & Monachos obseruandus.*
10 *Abbates, & alij Prælati inferiores, an Baldachinum érigere possint, & quos Ministros possint assumere.*

PRoposita præparatio ab Abbate facienda, & prædictus Ordo procedendi, describitur ab *Andr. Tiscar. in sua Prax. Caremon. lib. 1. sect. 9. cap. 5. & 6.* vbi hæc infrascripta notat.

1 Abbati in propria Ecclesia primus locus in sedendo, necnon & processionaliter incedendo cum suis Canonicis, vel Monachis, & in cæteris publicis functionibus, debetur.

2 Abbati solemnes Vesperas, Missamuè celebraturo solium aptabitur rotundum, cum ornamentes coloris tempori, & festiuitati conuenientibus, cũ duobus scabellis nudis hinc indè pro assistẽtibus:ad quod gradibus pãno viridi obductis,patebit ascensus: necnon, & pauimentum Presbyterii simili panno, vel tapeto cooperiri conuenit: & per circuitum scamna ad vsum Canonicorum, qui parati assistere tenentur, panno etiam viridi valebuntur.

3 Ante gradus Altaris solemnibus paramentis ornati, parabitur Faldistorium coopertum indumentis coloris aliorum paramentorum, ipsum, & soli partem contegentibus, superpositis puluinis similis coloris.

Ad aliud Sacellum decenter exornatum Sanctissimum Sacramentum reponendum asportabitur, vbi Faldistorium, vt supra opertum cum puluinis aptabitur.

4 In cornu Epistolæ propè Altare erit mensa cũ duobus candelabris absq;Cruce,imagine,vel reliquiis, cãdelis accensis.In qua mensa reponãtur omnia necessaria ad solemnis Missæ celebrationem; similiter & vasa pro manuũ ablutione, Mitra simplex, & aureis fimbrijs ornata, Sandalia, Gremiale, Bugia argentea cum parua candela, & instrumentum pro danda pace Nobilibus viris, quæ omnia ordinatè disposita, sericum linteum, desuper stratum, valebit.

Secùs mensam ad parietem Baculus Pastoralis reponatur, & loco congruo erunt promptæ prunæ accensæ cum forcipibus, ad opus Turibuli.

5 Magister Cæremoniarum supra Altare Abbatis celebrantis paramenta strata disponet, videlicet, Amictum, Albam, Cingulum, Crucem pectoralem, Stolam,Tunicellam,Dalmaticam,& Casulam. Manipulum verò cum Missale in credentia asseruabit, celebranti in introitu Missæ cum osculo, porrigendum, & subligandum.

Canonici, vel Monachi, qui parati erunt assistendi, parent se in Sacristia, vel alio loco congruo, non autem in Presbyterio. Qui si ordine, & dignitate discreti extiterint, Dignitates Pluuialia, Presbyteri Casulas, Diacoui Dalmaticas, & Subdiaconi Tunicellas induant. At si Ordine, Dignitateque non distinguantur, præparentur saltem quatuor, aut sex Pluuialia, quibus primi Amicto circa collum posito,& Superpellicio induti exornentur: similiter, & paramenta pro duobus Diaconis assisteutibus, & pro Diacono, & Subdiacono, qui Euangelium, Epistolamq; cantabunt; pariter, & Pluuiale pro Presbytero, qui primus dicitur Assistens, prompta existant necesse est.

6 Circà ordinem,quo Abbas solemnia celebraturus incedere debeat;dico,quòd Magister Cæremoniarum omnibus in Ecclesia ritè, vt supra, dispositis, & accedente hora celebrandi, Superpellicio Amictus,conuocando Canonicos, siuè Monachos, Chorali habitu indutos se confert, ad domicilium Abbatis celebraturi,quem ad Ecclesiam pergentem, immediatè seniores iunioribus præcedendo, comitantur. Ad valuas Ecclesiæ Magister Cæremoniarum aspergillum de manu Acolythi suscipiendo, tradit digniori, qui Abbati, manu deosculata,illud porrigit; ipse vero, se, omnibusq; aspersis,ad Altare Sanctissimi Sacramenti pergit: vbi omnibus circulariter genuflexis, Abbas in medium accedendo, illud genuflexus adorat: indè super puluino in genuflexorio pręparato humiliter procumbens,aliquantulum orat: posteà surgens iterum genuflexo, Sanctissimo Sacramento reuerentiam facit; similiter, & omnes Canonici, siuè Monachi surgentes, vsque ad terram Sanctissimum Sacramentum venerantur, & ad Altare, vbi celebrandum erit pulsantibus organis accedunt. Hic vndique in girum Canonici, seù Monachi propè Presbyterium genuflectunt, Abbas autem in Faldistorio ad hoc præparato orat, & post paululum surgit, & facta Cruci profunda reuerentia, ad solium se recipit, & inter Assistentes assidet, quousq; Canonici, siuè Monachi sacris se vestibus induant.

Tunc Canononici, seù Monachi subitò ad Sacristiam, vel alium locum ad id congruũ,ad se parandum accedunt, supra Rochetum, aut Superpelliceum Amictu circumcinto,similiter,& Ministri Altaris, qui omnes vbi ad Abbatem peruenerint, duo qui assistebant se parant.

Inde Canonici,siuè Monachi sacris induti, in girum ante Abbatem se disponunt, sicuti Canonici Cathedralium Episcopo assistere solent: ipsisq; nudato capite assistentibus,Abbas inter ..tis humanitatibus vicibus,ad caput cooperiendum adstringat, qui mox cum reuerentia obsequentes, caput contegant.

7 Surgens Abbas lauat manus, & sacris se vestibus induit super Rocheto, si eo vti potest, atsi sit Regularis supra Superpelliceum, & Acolythis singillatim paramenta portantibus à Ministris, & Assistentibus paratur vti Episcopus. Medio tempore, quo

quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus perractis processionaliter versùs Altare pergitur ad Missæ celebrationem, quemadmodum de Episcopo dicit eius Cæremoniale: Quapropter conueniens erit, quòd Abbas sacra vestiat in Sacristia, vel in aliquo alio Satello iuxtà Ecclesiæ ostium; similiter, & omnia in Missa celebranda obseruentur, quæ ab Episcopo.

8 Qua propter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur ex Missali Monastico desumptæ hic singulæ recensentur.

Ad Caligas.

Calcea Domine pedes meos in præparationem Euangelij pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cum exuitur Cappa.

Exue me Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus suis; & indue me nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

Cum lauat manus.

Da, Domine, virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam immundam, vt sinè pollutione mentis, & corporis valeam tibi seruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam salutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium versutias superando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas suas dealbauerunt in sanguine Agni, gaudijs perfruar sempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, cingulo fidei, & virtute castitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius castitatis.

Cum accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Iesu Christe, ab omnibus insidijs inimicorum omnium, signo sanctissimæ Crucis tuæ: ac concedere digneris mihi indigno seruo tuo, vt sicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquijs refertam antè pectus meum teneo, sic semper mente retineam, & memoriam passionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde Mihi, Domine, obsecro, Stolam immortalitatis, quam perdidi in præuaricatione primi parentis, & quamuis indignus accedere præsumo ad tuum sacrum mysterium cum hoc ornamento, præsta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tunica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Dominus.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & Dalmatica iustitiæ circunda me semper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, manus meas munditia noui hominis, qui de Cælo descendit: vt quemadmodum Iacob dilectus tuus, pellibulis hædorum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potuq; gratissimo, impetrauit: sic, & oblata per manus nostras salutari hostia, gratiæ tuæ benedictionem merear. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui insimilitudinem carnis peccati pro nobis obtulit semetipsum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixisti, Iugum meum suaue est, & onus meum leue: præsta vt illud portare sic valeam, quòd possim consequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & salutis galeam impone capiti meo; vt contrà antiqui hostis, omniumque inimicorum meorum insidias inoffensus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & septiformis Spiritus sanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare mente flebili, vt cum exultatione portionē accipiā cū iustis.

9 Quibus ità peractis, quod Chori distinguātur oportet vnus enim ordo est triū assistētiū, scilicet Presbyteri cū Pluuiale, & duorū Diaconorū paratorū; alius est Canonicorū, seù Monachorū cū paramentis circumcirca adstantium: alius Ministrorum inferiorum, qui cum superpelliceis, in gradibus Altaris, & Sedis assistendo, alijs stantibus stant, sedentibus, & ipsi considunt: alius est Canonicorum, seù Monachorum cum habitu Chorali, & consueto in Choro præsentium: alius est Magnatum, Magistratuum, & Virorum Nobilium: & obseruandum, quòd quandò assurgit vnus, cæteri illius Ordinis eleuantur, at vbi surgit Abbas omnes consurgunt.

Celebrante Abbate à Canonicis, seù Monachis inter se binis confessio fit, & dicitur, *Kirie eleison, Gloria, Credo, Sanctus*, & *Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari ministrantibus idem in proprijs scabellis secùs Altare, conficitur.

Turiferarius ad Vesperas, Diaconus verò ad Missam duplici ductu immediatè post Abbatem (cæteris de Choro etiàm digníoribus postpositis) incensat Canonicos paratos assistentes, singulis ante, & post, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen semper digniores debent assistere parati) & singillatim omnibus de Choro incensatis, incensatur Magistratus. Si casu aderit aliùs Prælatus, ille immediatè post Abb. celebrantē turificari debet.

Presbyter assistens dabit pacem digniori cuiuslibet Chori Cannicorum cum paramentis assistentium; cæteris in Choro non paratis Acolytus; laicis verò instrumento deferendo per clericum.

In fine Vesperarum, vel Missæ populo solemniter benedicit, & illis, vel illa absolutis in sua sede exuit vestes, similiter, & Canonici, vel Monachi in proprijs locis: Deindè facta Oratione in Faldistorio, Abbas à Canonicis, seù Monachis ordinarijs vestibus indutis, vsq; ad suum domicilium associatur, vt supra.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, Baldachinum erigere possint, & secum ministros omnes, qnos in Pontificali celebratione adhibet Episcopus, habere.

Respondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio. Anno 1606. die 28. Ianuarij Archiepiscopo Firmano in-

no instante certas præscripsit regulas, secundùm quas Abbates, Priores, ac Præpositi, vsum Pôtificalium habentes, celebrare deberent. In primis voluit, vt quandò solemniter celebrant contenti sint sua sede, quæ locata sit in cornu Euangelij in plano Præsbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & sine vllo suppedaneo sugesto lapideo, vel ligneo, ac sine Baldachino desuper, sed cum Postergali tantùm ex aliquo panno, vel serico leui sine auro, coloris conuenientis solemnitati, quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos assistentes, quandò celebrant, sed contenti sint Diacono, & Subdiacono, qui in Missa cantaturi erunt Epistolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui assistat ad Librum, nec alios Ministros habeat, præter prædictos, nisi aliquos clericos, & Ministros, cum Cottis, qui sibi de Mitra, & Baculo, & alijs necessarijs ministrent, & Altari inseruiant. In Altari sex tantum, & non septem candelabra existant cum totidem candelis, & sua Cruce, neque Abacus alius, præterquàm parua mensa in cornu Epistolæ, super qua duo candelabra locari possint, Mitra, qua vtuntur, Calix, Missale, Turibulum cum Nauicula, & alia necessaria pro actu celebrationis; atq; sub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes istæ in specie factæ fuerint contrà Priorem Monasterij Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cum annis subsequentibus super ijsdemmet negotiis orta esset discordia inter Neapolitanum Archiepiscopum, & Abbatem S. Seuerini, eadem Congregatio anno 1617. die 18. Martii decretum supradictum factum contrà Priorem Sanctæ Catharinæ Firman. extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpositos Ordinum quorumcunque, habentes vsum Mitræ. Verùm cum Casinenses Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluissent, quòd occasione supradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipsorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs discussa, eademmet Congregatio die 12. Martii anni 1618. respondit in hac parte recedendum à supradicto Decreto anni 1617. Ac censuit, licere eisdem Abbatibus, quandò solemniter in eorum Ecclesiis celebrant, vti Baldachino coloris conuenientis solemnitatibus, atq; apparatu, iuxtà eorum antiquissimam consuetudinem: ità tamen, vt modestè cum debita conuenientia, sine pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta est controuersia inter Archiepiscopum Florentinum, & quosdam Abbates vsum Pontificalium habentes, quæ adhuc sub Iudice decidenda extat, ideò attendatur resolutio, qua promulgata, Deo dante, circà eamdem rem in fine mei operis Disputationem subiiciam.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum.*

2 *Pontificalia Abbatibus concessa sunt ad decorem Ecclesiarum suarum.*

3 *Pontificale Romanum, & Cæremoniale Episcoporum reformauit Clemens VIII.*

1 Ex his, quæ hactenùs dicta sunt, & infariùs dicentur, satis resoluta remanet proposita dubitatio; Ideò dicendum est, Abbates, & alios Prælatos inferiores, Pontificalium vsum habentes, debere vti Pôtificali Rom. & Cære noniali: ità affirmat *Andreas Pisc. in sua eruditissima Praxi Caeremon. lib. 1. sect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex *D. Victorino Totino Camaldulensi in suo Cæremon. rationali Ecclesiastico* sæpè, & præsertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & seqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale semper remittit.

Probatur etiam in Missali Monastico auctoritate Pauli V. recognito, in Rubricis, pluribus in locis; & præsertim in *Rubrica de ingressu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Missa Pontificali omnia seruentur, vt in Pontificali, & Cæremoniali Romano ordinatur, cuius Pontificalis Ordinem Episcopus, siuè Abbas, vt supra, nunquam prætermittat.*

2 Confirmatur euidentissima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia concesserunt ad decorem Ecclesiarum suarum; *Abbas in cap. inter Monasterium in fin. de re iud. cap. vt Apostolicę, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eisdem Abbatibus, circà huiusmodi Pontificalia præscribere, vt de facto concesserunt: cum plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus posteà Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. aboletis, & prohibitis propter rationabiles causas, sicut habetur in eius Bulla, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 10. Februarij 1596. pontificatus sui 5. Nouum Pontificale ab eodem restitutum est, atque editum pro omnibus, & singulis, vsum Pontificalium habentibus, & cæremoniis sacris vtentibus, vt in his præcipuè verbis eiusdem Bullæ legimus. *Vt autem ipsius operis labor finem eum, ob quem est susceptus, fortiatur, vtq; posthac in omnibus, & singulis Ecclesijs vno, eodemq; modo cæremoniæ, & ritus Pontificales obseruentur; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnia, & singula Pontificalia in hunc vsque diē in quibuscunque terrarum Orbis partibus impressa, & approbata, & quibusuis priuilegijs Apostolicis munita, & decretis, ac clausulis roborata, per præsentes supprimimus, & abolemus,*

quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus perractis processionaliter versus Altare pergitur ad Missæ celebrationem, quemadmodum de Episcopo dicit eius Cæremoniale: Quapropter conueniens erit, quòd Abbas sacra vestiat in Sacristia, vel in aliquo alio Sacello iuxtà Ecclesiæ ostium; similiter, & omnia in Missa celebranda obseruentur, quæ ab Episcopo.

8 Qua propter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur ex Missali Monastico desumptæ hic singulæ recensentur.

Ad Caligas.

Calcea Domine pedes meos in præparationem Euangelij pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cum exuitur Cappa.

Exue me Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus suis; & indue me nouum hominem, qui secundùm Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

Cum lauat manus.

Da, Domine, virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam immundam, vt sinè pollutione mentis, & corporis valeam tibi seruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam salutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium versutias superando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas suas dealbauerunt in sanguine Agni, gaudijs perfruar sempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, Cingulo fidei, & virtute castitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius castitatis

Cum accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Iesu Christe, ab omnibus insidijs inimicorum omnium, signo sanctissimæ Crucis tuæ: ac concedere digneris mihi indigno seruo tuo, vt sicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquijs refertam antè pectus meum teneo, sic semper mente retineam, & memoriam passionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde Mihi, Domine, obsecro, Stolam immortalitatis, quam perdidi in præuaricatione primi parentis, & quamuis indignus accedere præsumo ad tuum sacrum mysterium cum hoc ornamento, præsta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tunica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Dominus.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & Dalmatica iustitiæ circunda me semper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, manus meas munditia noui hominis, qui de Cœlo descendit: vt, quemadmodum Iacob dilectus tuus, pellibulis hædorum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potuq; gratissimo, impetrauit: sic, & oblata per manus nostras salutari hostia, gratiæ tuæ benedictionem merear. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui in similitudinem carnis peccati pro nobis obtulit semetipsum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixisti, Iugum meum suaue est, & onus meum leue: præsta vt illud portare sic valeam, quòd possim consequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & salutis galeam impone capiti meo; vt contrà antiqui hostis, omniumque inimicorum meorum insidias inoffensus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & septiformis Spiritus sanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare mente flebili, vt cum exultatione portionē accipiā cū iustis.

9 Quibus ità peractis, quod Chori distinguātur oportet vnus enim ordo est triū assistētiū, scilicet Presbyteri cū Pluuiale, & duorū Diaconorū paratorū; alius est Canonicorū, seù Monachorū cū paramentis circumeirea adstantium: alius Ministrorum inferiorum, qui cum superpellicceis, in gradibus Altaris, & Sedis assistendo, alijs stantibus stant, sedentibus, & ipsi considunt: alius est Canonicorum, seù Monachorum cum habitu Chorali, & consueto in Choro præsentium: alius est Magnatum, Magistratuum, & Virorum Nobilium: & obseruandum, quòd quandò assurgit vnus, cæteri illius Ordinis eleuantur, at vbi surgit Abbas omnes consurgunt.

Celebrante Abbate à Canonicis, seù Monachis inter se binis confessio fit, & dicitur, *Kirie eleison, Gloria, Credo, Sanctus*, & *Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari ministrantibus idem in proprijs scabellis secùs Altare, conficitur.

Turiferarius ad Vesperas, Diaconus verò ad Missam duplici ductu immediatè post Abbatem (cæteris de Choro etiam dignioribus postpositis) incensat Canonicos paratos assistentes, singulis ante, & post, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen semper digniores debent assistere parati) & singillatim omnibus de Choro incensatis, incensatur Magistratus. Si casu aderit aliùs Prælatus, ille immediatè post Abb. celebrantē turificari debet.

Presbyter assistens dabit pacem digniori cuiuslibet Chori Canonicorum cum paramentis assistentium; cæteris in Choro non paratis Acolytus; laicis verò instrumento deferendo per clericum.

In fine Vesperarum, vel Missæ populo solemniter benedicit; & illis, vel illa absolutis in sua sede exuit vestes, similiter, & Canonici, vel Monachi in proprijs locis: Deindè facta Oratione in Faldistorio, Abbas à Canonicis, seù Monachis ordinarijs vestibus indutis, vsq; ad suum domicilium associatur, vt supra.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, Baldachinum erigere possint, & secum ministros omnes, quos in Pontificali celebratione adhibet Episcopus, habere.

Respondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio. Anno 1606. die 28. Ianuarij Archiepiscopo Firmano in-

no inſtante certas præſcripſit regulas, ſecundùm quas Abbates, Priores, ac Præpoſiti, vſum Põtificalium habentes, celebrare deberent. In primis voluit, vt quandò ſolemniter celebrant contenti ſint ſua ſede, quæ locata ſit in cornu Euangelij in plano Præsbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & ſinè vllo ſuppedaneo ſugeſto lapideo, vel ligneo, ac ſinè Baldachino deſuper, ſed cum Poſtergali tantùm ex aliquo panno, vel ſerico leui ſinè auro, coloris conuenientis ſolemnitati, quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos aſſiſtentes, quandò celebrant, ſed contenti ſint Diacono, & Subdiacono, qui in Miſſa cantaturi erunt Epiſtolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui aſſiſtat ad Librum, nec alios Miniſtros habeat, præter prædictos, niſi aliquos clericos, & Miniſtros, cum Cottis, qui ſibi de Mitra, & Baculo, & aliis neceſſariis miniſtrent, & Altari inſeruiant. In Altari ſex tantum, & non ſeptem candelabra exiſtant cum totidem candelis, & ſua Cruce, neque Abacus alius, præterquàm parua menſa in cornu Epiſtolæ, ſuper qua duo candelabra locari poſſint, Mitra, qua vtuntur, Calix, Miſſale, Turibulum cum Nauicula, & alia neceſſaria pro actu celebrationis; atq; ſub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes iſtæ in ſpecie factæ fuerint contrà Priorem Monaſterij Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cum annis ſubſequentibus ſuper iiſdemmet negotiis orta eſſet diſcordia inter Neapolitanum Archiepiſcopum, & Abbatem S. Seuerini, eadem Congregatio anno 1617. die 18. Martii decretum ſupradictum factum contrà Priorem Sanctæ Catharinæ Firman. extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpoſitos Ordinum quorumcunque, habentes vſum Mitræ. Verùm cum Caſinenſes Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluiſſent, quòd occaſione ſupradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipſorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs diſcuſſa, eademmet Congregatio die 12. Martii anni 1618. reſpondit in hac parte recedendum à ſupradicto Decreto anni 1617. Ac cenſuit, licere eiſdem Abbatibus, quandò ſolemnitet in eorum Eccleſiis celebrant, vti Baldachino coloris conuenientis ſolemnitatibus, atq; apparatu, iuxtà eorum antiquiſsimam conſuetudinem: ità tamen, vt modeſtè cum debita conuenientia, ſinè pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta eſt controuerſia inter Archiepiſcopum Florentinum, & quoſdam Abbates vſum Pontificalium habentes, quæ adhuc ſub Iudice decidenda extat, ideò attendatur reſolutio, qua promulgata, Deo dante, circà eamdem rem in fine mei operis Diſputationem ſubiiciam.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.*

2 *Pontificalia Abbatibus conceſſa ſunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum.*

3 *Pontificale Romanum, & Cæremoniale Epiſcoporum reformauit Clemens VIII.*

1 EX his, quæ hactenùs dicta ſunt, & inſeriùs dicentur, ſatìs reſoluta remanet propoſita dubitatio; Ideò dicendum eſt, Abbates, & alios Prælatos inferiores, Pontificalium vſum habentes, debere vti Põtificali Rom. & Cære noniali: ità affirmat *Andreas Piſc. in ſua eruditiſsima Praxi Caeremon. lib. 1. ſect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex *D. Victorino Totino Camaldulenſi in ſuo Cæremon. rationali Eccleſiaſtico* ſæpè, & præſertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & ſeqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale ſemper remittit.

Probatur etiam in Miſſali Monaſtico auctoritate Pauli V. recognito, in Rubricis, pluribus in locis; & præſertim in *Rubrica de ingreſſu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Miſſa Pontificali omnia ſeruentur, vt in Pontificali, & Cæremoniali Romano ordinatur, cuius Pontificalis Ordinem Epiſcopus, ſiuè Abbas, vt ſupra, nunquam prætermittat.*

2 Confirmatur euidentiſsima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia conceſſerunt ad decorem Eccleſiarum ſuarum; *Abbas in cap. inter Monaſterium in fin. de re iud. cap. vt Apoſtolicæ, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eiſdem Abbatibus, circà huiuſmodi Pontificalia præſcribere, vt de facto conceſſerunt: cum plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus poſteà Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. aboletis, & prohibitis propter rationabiles cauſas, ſicut habetur in eius Bulla, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 10. Februarij 1596. pontificatus ſui 5. Nouum Pontificale ab eodem reſtitutum eſt, atque editum pro omnibus, & ſingulis, vſum Pontificalium habentibus, & cæremoniis ſacris vtentibus, vt in his præcipuè verbis eiuſdem Bullæ legimus. *Vt autem ipſius operis labor finem eum, ob quem eſt ſuſceptus, ſortiatur, vtq; poſthac in omnibus, & ſingulis Eccleſijs vno, eodemq; modo cæremoniæ, & ritus Pontificales obſeruentur; Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia, & ſingula Pontificalia in hunc vſque diẽ in quibuſcunque terrarum Orbis partibus impreſſa, & approbata, & quibuſuis priuilegys Apoſtolicis munita, & decretis, ac clauſulis roborata, per præſentes ſupprimimus, & abolemus,*

mur, eorumq; vsum in posterùm vniuersis Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus, Militijs, Ordinibus, & locis, atque etiam omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & alijs Ecclesiarum Prælatis, cæterisq; omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus vtriusque sexus interdicimus, & prohibemus, & hoc Nostrum Pontificale sic restitutum, & reformatum in omnibus vniuersi terrarum Orbis Ecclesijs, Monasterijs, Ordinibus, & locis, etiam exemptis, si quę sunt, recipi, & obseruari præcipimus. Statuentes Pontificale prædictum nullo vnquàm tempore in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omninò detrahendum esse: ac quoscunque, qui Pontificalia munera exercere, vel aliàs, quę in dicto Ponteficali continentur facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præstanda, ex huius Pontificalis præscripto, & ratione teneri: neminemque ex ijs, quibus ea exercendi, & faciendi munus impositum est, nisi formulis, quæ hoc ipso Pontificali continentur, seruatis, satisfacere posse. Omnibus igitur, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & cæteris Ecclesiarum Prælatis, necnon alijs quibuscunque personis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus vtriusque sexus, ad quas id spectat, præcipimus, & mandamus, vt omissis, quę sic suppressimus, & aboleuimus, cæteris omnibus Pontificalibus, hoc nostrum in suis Ecclesijs, Monasterijs, Conuentibus, Ordinibus, Militijs, Diœcesibus, & locis prædictis recipiant, illoque posthac perpetuò vtantur cæterum &c.

Confirmatur ex alia Constitutione Clementis VIII. postmodum edita, quæ incipit. *Cum nouissimè*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 14. Iulii, anno 1600. Pontificatus sui 9. vbi manifestè idem Summus Pontifex præcipit cęremonias, & alios ritus Ecclesiasticos ab eo determinatos, non solùm ab Episcopis, verùm etiam ab aliis Prælatis inferioribus obseruari debere.

In qua Bulla aduertendum est, nequaquàm prohiberi, & aboleri alia Cęremonialia antiqua, dummodò præfato Cæremoniali Episcoporum sint conformia.

DISPVTATIO XXII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

Quæs. 1. An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere.
Quæs. 2. An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere.
Quæs. 3. An Abbas possit Corporalia benedicere.
Quæs. 4. Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, ab Abbatibus benedicenda.
Quæs. 5. An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.
Quæs. 6. An Abbas possit Moniales benedicere.
Quæs. 7. Vtrùm Abbas posit Diaconissas ordinare.
Quæs. 8. An Abbas possit Abbatissas benedicere.
Quæs. 9. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Ecclesiæ fundationes ponendum, Pontificali more benedicere possint.

QVÆSITVM PRIMVM

An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio sacrarum vestium, & Ecclesiasticorum ornamentorum est Ordinis, non iurisdictionis.*
2 *Potest à Summo Pontifici hæc benedictio committi simplici Sacerdoti.*
3 *Abbates possunt ex consuetudine vestes sacras, ac Pallas Altaris benedicere.*
4 *Consuetudo ius diuinum mutare nequit.*
5 *An benedictio sacrarum vestium possit ex consuetudine acquiri à simplici Sacerdote.*
6 *Abbates seculares, qui Pontificalibus vtuntur, possunt benedicere ornamenta Ecclesiarum.*
7 *Potestas benedicendi vestes sacras, & alia Ecclesiastica ornamenta, extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.*

OMissis benedictionibus, quæ etiam simplicibus Sacerdotibus de iure communi concessæ sunt, vt aquæ, aut panis, de quibus in Missali Romano; cum supponamus Abbates esse Sacerdotes, ac per consequens posse quidquid licet simplicibus Sacerdotibus; agemus in præsenti Disputatione de iure ipsorum Abbatum, & Prælatorum quoad alia sacramentalia, vt sunt benedictio sacrarum vestium, & similium.

Vt autem ordinatè procedamus explicandum proponimus in hoc primo Quęsito, vtrùm ii possint Ecclesiastica ornamenta suarum Abbatiarum benedicere.

1 Hæc autem benedictio iure ordinario Episcopis consecratis tantùm competit, cùm sit Ordinis, non autem

autem iuriſdictionis; quia in ea ſeruatur certa forma, & ſolemnitas verborum ad rem aliquam diuino cultui ſacrandam, ab Eccleſia tradita: poteſtas autem exercendi, ea, quæ ſunt Ordinis, conſiſtit in certa forma verborum, per Eccleſiam tradita, *Panorm. in cap. aqua de conſecrat. Eccleſ. Syl-ueſtr. verb. benedictio, num. 3.*

2 Nihilominùs poteſt à Summo Pontifice committi ſimplici presbytero; quia cum ſit immediatè ab Eccleſia inſtituta, per eiuſdem ſupremam poteſtatem eius miniſter deſignari poteſt.

Vndè aiunt communiter Doctores in *cap. Abbates de priuil in 6. & in Clem. attendentes de ſtat. Monach.* magnam in hoc vim habere poſſe conſuetudinem, ad tradendam huiuſmodi poteſtatem; quia hęc poteſtas conferri poteſt per extrinſecum Priuilegium.

3 Propterea afferunt communiter, quòd Abbatibus ex cõſuetudine licet ſacras veſtes, & Pallas Altaris benedicere, idem *Sylu. d. verb benedictio, nu. 5. Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.* quamuis enim ea, quæ conueniunt Epiſcopis ratione ſuæ conſecrationis ex iure diuino, (vt Chriſma conficere, & ſimilia) non poſſint conſuetudine acquiri, *cap. quanto, de conſuetud.* quia conſuetudo

4 ius diuinum mutare nequit; tamen (vt diximus) alia, quæ ipſis Epiſcopis competunt, & reſeruantur ex Eccleſiæ inſtitutione (vt benedictio ornamentorum Eccleſiaſticorum, de qua agimus) poſ-

5 ſunt per conſuetudinem acquiri à ſimplici Sacerdote, vt benè notat, *Suar. d. cap. 30. num. 4.* ſed de hac re in 2. *Quæſ. huius Diſp.*

Hæc autem conſuetudo potiùs eſt ſignum conceſsionis à Summo Pontifice ſuper hoc eis factæ, quàm, quòd per eam huiuſmodi poteſtas tribuatur, cùm nullum ſit expreſſum ius, in quo dicatur, illam poſſe conſuetudine acquiri.

Vndè potiùs videtur fundari in priuilegiis antea ipſis Abbatibus conceſsis.

6 Idem videtur dicendum de Abbatibus ſæcularibus, qui Pontificalibus Inſignijs vtuntur; poteſt enim eis etiam ex conſuetudine, vel priuilegio Eccleſiæ, ornamentorum benedictio competere, ſicut de Regularibus iam diximus per multa priuilegia, quæ habentur in *Compendio priuilegiorum, verb. benedictio.*

Vnde, cùm hæc facultas benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica, Abbatibus competat non ex iure communi, ſed ex priuilegio: ideò Sacra Rituum Congregatio multis Abbatibus talia priuilegia non habentibus, conceſſit vt poſſint benedicere huiuſmodi ornamenta: anno enim 1610. die 12. Iunij conceſsit Abbati de Murbach Principi Imperij nullius Diœceſis, Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecto prædictam facultatem pro ſua Eccleſia: Dummodò in illis benedictionibus ſacra Vnctio non adhibeatur. Et anno 1606. die 18. Nouembris Abbati S. Petri de Monte, Theoleñ Diœceſis, dedit facultatem benedicendi ornamenta Sacerdotalia pro ſeruitio Monaſteriorum ſibi ſubiectorum, cum eadem conditione; vt ſacra Vnctio non interueniat. Et anno 1610. die 9. Octobris conceſſit Abbati Bredlenienſi Polonieñ Diœceſis facultatem benedicendi paramenta Eccleſiaſtica pro vſu Eccleſiarum Parochialium ſuæ Abbatiæ.

Quo verò ad id, quod dicitur (*dummodò ſacra Vnctio in benedictionibus non interueniat*) redibit ſermo in *Diſputatione ſequenti*, in qua oſtendemus, aliquos Abbates, priuiegijs ſuffultos eſſe, eamdem ſacram vnctionem adhibendi.

7 Notandum quòd hæc poteſtas, non ſolùm Abbatibus conceſſa eſt, verùm etiam extenditur ad Priores, & Vicarios ipſorum Abbatum, per priuilegium conceſſum Congregationi S. Iuſtinæ ab Innocentio VIII. Anno Domini 1487. *Qui conceſsit Prioribus d. Ordinis, & Vicarijs in abſentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuſcunque Monaſterij, poſſe benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteraque ornamenta Eccleſiaſtica, ad cultum diuinum pertinentia, tàm ſui Monaſterij, quàm etiam vndecunque ſint*; ità refertur in *lib. priuileg. d. Congregationis fol. 132.*

QVÆSITVM II.
An Abbas poſsit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates benedicere poſſunt ornamenta, tàm ſuarum Eccleſiarum, quàm vndecunque ad ſe venientia.*

2 *Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Eccleſiarum, non ſibi ſubiectarum, recenſetur.*

3 *Sacerdotes ſimplices non poſſunt benedicere proprias veſtes, & ornamenta.*

4 *Epiſcopus an poſsit poteſtatem benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica, ſimplici Sacerdoti delegare.*

Prima ſententia eſt *Gemin. in cap. Abbati, de priuil. in 6.* quem refert *Syluestr. verb. benedictio, num. 5. dicentis*, Abbates ſolummodò ſui Monaſterii paramenta benedicere poſſe. Contrarium

1 tamen eſt verius, & in praxi ità obſeruatur; quia Abbates de conſuetudine paramenta non tantùm ſuarum Eccleſiarum, verùm etiam vndecunque ad ſe venientia, benedicere poſſunt, vt teſtatur *Syluest.* vbi ſupra *num. 5.* & hanc eſſe multorum opinionem tenent *Mirand. in Man. Prælat. tom. 1. q. 40. art. 3. & Caſarub. in addit. ad Comp. priuil. Mendic. & Roder. quæſt. Reg. tom. 1. q. 19. art. 2.*

2 Præterea id hodiè non eſt in controuerſia ponendum; clarè enim patet ex priuilegiis, Monachalibus Congregationibus elargitis, & præcipuè ex priuilegio Innocentij VIII. Congregationi Caſinenſi, alias S. Iuſtinæ de Padua, conceſſo: vbi dicitur, quòd poſsint Abbates dictæ Congregationis, benedicere Corporalia, veſtimenta, cæteraq; ornamenta Eccleſiaſtica, tàm ſui Monaſterij, quàm etiam vndecunque ſint.

Item idem Innocentius VIII. conceſsit aliud priuilegium Ciſtercienſibus, vt Generalis, & quatuor præcipui Abbates poſsint Pallas Altaris, & omnia ornamenta Eccleſiaſtica benedicere...

Ex

Ex quibus infertur, quòd huiusmodi potestas non limitatur ad ornamenta tantùm suorum Monasteriorum, sed ampliatur ad omnia ornamenta Ecclesiastica, vndequaque venientia. Qua quidem circumscripta consuetudine credo procedere;

2 Decretum Sacræ Rituum Congregationis die 24. Aug. 1609. quo cauetur, Abbates, & alios Prælatos Regulares non posse benedicere paramenta Ecclesiarum, non sibi subiectarum, vt refert *Bartholom. Gauant. in Comment. Rub. Miss. & Breu. tom. 1. p. 4. tit. 19. de Rubr. Benedic. num. 21.* Vbi pariter af-

3 firmat ex sententia *Nauarri conf. 2. de consecr. Eccles.* Sacerdotes simplices non posse benedicere proprias vestes.

4 Si quæras an Episcopus possit hanc facultatem simplici Sacerdoti delegare. Respondent *Tabien. verb. Abbas num. 12. & Vgolin. de Episcop. cap. 32. num. 5.* negatiuè: immo Sacra Rituum Congregatio, sæpè requisita ab Episcopis, & à S. R. E. Cardinalibus, ob iustas causas in Ecclesijs proprijs non residentibus, pro facultate delegandi, eam concessit, aliquandò limitando personas in dignitate constitutas 14. Nouembris 1615. aliquandò tempus ad 6. menses 14. Martii 1616. & sæpius tandem finè limitatione 2. Maij 1619. & deinceps alijs eodem modo: ità refert idem *Bartholom. Gauant. loc. cit. num. 23.*

QVAESITVM III.

An Abbas possit Corporalia benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Corporalium benedictio de iure communi ad Episcopum spectat.*

2 *Abbates possunt Corporalia, tàm de suo Ordine, quàm si aliunde ad eos deferantur, benedicere, & nu. 3.*

4 *Experientia est rerum magistra.*

1 Corporalium quoque benedictio, iure communi attento, Abbatibus interdicta est, per *can. consulto, de consecrat. dist. 1.* vbi statuitur, vt Missæ sacrificium conficiatur in Corporali lineo, ab Episcopo consecrato.

Vnde *Angel. verb. benedictio, num. 2.* ait, se dubitare de huiusmodi benedictione Corporalium, quæ licèt sit verbalis, Episcopis tantùm reseruata videtur, ex *d. cap. consultò*, tamen posse per consuetudinem Abbatibus competere, eo quia Episcopis, potiùs ratione dignitatis, quàm ordinis, reseruata est. Et *Sylu. verb. benedictio num. 5.* ait, Abbates huiusmodi benedictionem præscribere posse, cum finè vnctione fiat.

2 Verùm dicendum est, potestatem benedicendi Corporalia, absq; controuersia, eis competere hodie, non modò ex præscriptione, sed etiam ex quamplurimis priuilegijs à Sede Apostolica eis partim directè, & specialiter, partim indirectè, & per communicationem concessis. Vtrumque habetur ex priuilegio Innocentij VIII. Ioanni Abbati Cisterciensi, ac alijs quatuor Coabbatibus concesso anno 1489. 5. Idus Aprilis Pontificatus sui anno 5. Prima pars, quoad consuetudinem, probatur ex illis verbis. *Licèt Abbates prædecessores a tanto tempore citrà, cuius contrarij hominum memoria non extitit, præmissa omnia, seù maiorem partem facere consueuerint*, per quæ verba testatur Papa, id ex immemoriali consuetudine antea dd. Abbates facere potuisse.

Secunda pars, scilicèt, quòd hoc eis liceat ex priuilegio, patet ex eodem indultu Innocētij VIII. his verbis. *Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum prædictorum nunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica (corporalibus*

3 *&c. comprehensis) in locis, & domibus d. Ordinis benedicere, tàm de ordine, quàm si ad vos aliundè nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè possitis, ac possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium, de speciali dono gratia indulgemus.*

Quod priuilegium nunc communicatum est omnibus Abbatibus, tàm Monachalibus, quàm aliarum Congregationum, & adhuc durat, estq; in viridi obseruantia: nec dici potest, quòd non fuerit

4 vsu receptum, cùm contrarium doceat experientia, quæ est optima rerum magistra.

QVAESITVM IV.

Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, quæ ab Abbatibus benedicenda sunt.

SVMMARIVM.

1 *Vestes sacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quandò ità franguntur, vt ad vsum, ad quem destinatæ fuerunt, ampliùs aptæ non sint.*

2 *Quid sit faciendum, quandò huiusmodi vestes ex vetustate eò deductæ sunt, vt diuinis vsibus ampliùs inseruire nequeant.*

3 *Vestium sacrarum significationes, vidè remissiuè.*

4 *Corporale, quid sit, & ex qua materia confici debeat.*

5 *Amictus*
6 *Alba*
7 *Cingulum*
8 *Stola*
9 *Planeta*
10 *Corporale*
11 *Conopæum*
12 *Mappa*
13 *Pluuiale*
14 *Superpelliceum*
15 *Dalmatica*
16 *Tunicella.*

} *Quomodo, & qualiter fieri debet ostenditur.*

1 Vestes sacræ bebedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quandò ità scinduntur, aut franguntur, vt ampliùs ad vsum, ad quem destinatæ fuerant, aptæ non sint, aut ampliùs priorem figuram non retineant; aliàs formam benedictionis non amittunt; etiamsi aliqua pars, quæ benedicta non est, vna cum filio prophano non benedicto assuatur, *Angel. verb. benedictio num. 3.*

Armilla

Armilla verb. benedicere, *num.* etiam 3. *Azor in-stit. Moral par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæst.* 9. Vnde Stola facta de Planeta benedicta, debet iterum benedici; quia est mutata forma, quæ dabat esse rei; ac datur ad ipsam Stolam particularis benedictio, alia à benedictione, quæ data erat Planetæ; ità *Vgol. de potest. Episc. cap.* 32. §. 1. *num.* 6. *D. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 45. subdentes, quòd si tales vestes breuiores fiant, dummodò formam non mutent, noua benedictione non indigent. Si autem ex Stola Manipulus fiat, non erit iterum benedicendus; nam harum vestium benedictiones non differunt, & longitudo, & breuitas vestis formam non mutat, si vestis apta sit ad eos vsus, ad quos benedicta est; Ità *Angel. dicto num.* 3. *Sylu. verb. benedictio quæst.* 6. *Azor. d. quæst.* 9. *verf. dubitabis, an Casula*.

2 Si autem eò ex vetustatæ deductæ sint, vt amplius diuinis vsibus inseruire nequeant, igne erunt comburendæ; quia non licèt, ea, quæ in sacrario fuerint, maletractari; sed incendio vniuersa tradantur; cineres quoque eorum in Baptisterium inferantur, vbi nullus transitum habeat, aut in pariete, aut in fossis pauimentorum iactentur, ne introeuntium pedibus inquinentur; ità habetur *can. Altaris, de consecrat. dist.* 1.

3 Quid autem singulæ hæ vestes significent, videatur *Graff. par.* 1. *decis. aurear. lib.* 2. *cap.* 41. *Suar. tom.* 3. *in* 3. *par. disp.* 82. *sect.* 2. & 3. *Bonacc. de Sacram. disput.* 8. *quæst. vnic. punct.* 5. *num.* 43. *cum seqq. Azor. d. cap.* 38. *quæst.* 8. *cum seqq.*

4 Corporale autem est pannum, in quo Sacrum Christi Corpus reponitur, dum Missæ sacrum conficitur: & dictum est Corporale; quia in eo reponitur, & continetur Corpus Domini: indè enim nomen accepit, quasi Corporis Christi in Altari indumentum; & ideò esse debet de syndone munda, & de lino puro è terra procreato, atque contexto, non autem ex serico, purpura, aut alio panno, vel intincta tela, *can. consulto omnium, de consecrat. dist.* 1. quia refert syndonem illam mundam, qua Christi Corpus inuolutum, in monumento conditum fuit, *Azor. d. cap.* 38. *quæst.* 8. formam autem illius vide *inf. num.* 10.

5 Amictus è tenui tela sit, longitudine cubitorum circiter duorum, latitudine autem sesquicubitali, in duobus eius angulis anterioribus assuantur funiculi commodè longi, vt reuocari ante pectus queant, & cum ijs fieri nodus possit. In medio Crux acu pingatur, vnciarum duarum, longe ab extremitate digitis duobus, in parte superiori. Extremitates illius, præterquàm ex ea parte, quæ collum ambiunt, aliquo modesto opere ornari possunt.

6 Alba è tela linea sit, longè producta cubitos quatuor, latè sexdecim, ac populo amplius circumquaque pateat; manicas habeat longitudine sesquicubitali, hoc est, cubito, cum dimidio, latitudine ab humeris penè cubitali, quæ vsque ad manus sensim angustiùs ducantur: in summa veste, & in extremis manicis aliquid dumtaxat sit acu paululum, ac tenuiter elaboratum: nimius enim labor, in his ornandis, vanitatem sapit, & leuitatem.

7 Cingulum ex candido lino, vel cannabi tenui conficiatur, longitudine cubitorum circiter septem: capita eiusdem globulis eiusdem materiæ inserantur, filamentorum manipulis appensis, quos floccos dicunt.

Manipulus tres Cruces habere debet, & cordulas ad ligandum solidiores.

8 Stola cum Planeta colore, simul, & materia congruat, longè cubitis circiter sex, ità vt producatur infra genua, latè autem vncijs sex pateat; frangiæ vnciarum trium sint; & Cruces tres in eadè Stola ponantur, vna nimirum in medio, aliæ verò in partibus extremis; & vnaquæque Crux sit formæ quadratæ; Stolæ Sacerdotali nihil appendatur; Diaconali autem ab vtraque parte media, duo funiculi cum flocculis laciniatis connectentur.

9 Planeta more Romano (nam Ambrosiano eam describunt Acta Mediolaneñ Ecclesiæ) latè pateat cubitos circiter duos, longè tres: fascia, quæ vel assui solet, vel distingui in ipsamet Planeta, vt columnæ speciem à tergo, & Crucis ante pectus effingat, lata erit vncijs octo ad minimum. Funiculi addantur, seù lineæ sericæ in ea parte, qua pectus tegitur, ità oblongæ, vt reduci possint ante pectus, ad firmandam Planetam, nè defluat à tergo.

10 Corporale è tela linea, & candida sit, vt dictum est supra *num.* 4. ac simplex item: ab oris autem acus opere simplici, punctim solùm retortum sit: longè autem vncias triginta adminùs pateat, latè totidem, ità verò complicatum, vt nulla eius extremitas appareat: Crux acu pingi potest anteriori parte.

Purificatorium è tela, neque tenui, neque crassa nimis, & simplici sit acus opere confectum: latitudine vnciarum circiter octodecim adminimum; longitudine totidem, nec verò minùs, in medio Crux paruula acu pingatur.

11 Conopæum Tabernaculi maioris Sanctissimæ Eucharistiæ, è materia nobiliori, vel alba semper, vel iuxtà colorem varium festorum à summa parte crispatum, in fimbrijs non angustè, sed longè latiùs respondeat, & totum Tabernaculum tegat. In extremis oris habeat de more ornatum laciniarum, decore contextarum.

12 Mappæ Altaris superiores è lino, seù cannabi, ea sint longitudine, vt ab vtroque Altaris latere profundius tribus digitis, quàm planum Bradellæ, demissæ sint: nullæ ab vlla parte bambacio cærulei, alteriusue coloris, elaboratæ sint; latitudine verò totam Altaris mensam contegant. Inferiores Mappæ totam saltem mensam cooperiant.

Mappæ pro communione adhibendæ, non supra scamna, seù cancellos (horum enim longitudinem æquabunt) longè pateant cubitos tres, latè circiter duos: capita earum exornari poterunt.

Crux, in Altari collocanda, Imaginem Crucifixi habeat, & præalta emineat candelabris, hinc indè positis.

13 Pluuiale ad imos vsque talos protenditur, longitudine cubitorum trium, & vnciarum circiter sex constans, & pro semicirculi ratione

Hæc ad verbo transcripsit de commentar. P. Gavanti in Appendix ...

latè patens: à parte anteriori à summo ad extremum, hinc, & indè, auriphrigio decoratur: à posteriore parte caputium habeat ornatu auriphrigiato, qui anteriori respondeat: laciniæ verò, hoc est, frangiæ, Romano ritu, latiores esse debēt circū caputium, breuiores in oris Pluuialis extremis. Fibula anteriori connecti debet Pluuiale, additis binis, seù ternis vncijs, maioribus. Globuli laciniati pendentes à caputio non sunt ampliùs in vsu Romani Cleri secularis.

14 Superpellicenm è tela, potiùs tenui, manicis itá oblongis, vt crispatæ, vsque ad digitos summos pertingant; quæ esse possunt cubitis circiter duobus, vel circà; latè autem patentibus in orbem circiter cubitis quatuor: in ipso ore potiùs forma sit rotunda, quàm quadrata: à pectore nullo modo scissum, aut dissectum: longè ducatur infrà genua, ferè ad media crura, latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tresdecim, ab humeris circiter octo: à nulla parte neq; nimis affectatū, & artificiosi operis elegantia elaboratū; ab humeris præsertim non speciosò artificij ornatu.

15 Dalmatica non recisis manicis, sed ad manum vsque protensis, iisdemque latè patentibus conficiatur; longa esse potest cubitis duobus, & vncijs sexdecim; lata verò ab humeris cubito vno, & vncijs circiter quatuor; ab extremis oris vndiquè patens cubitis circiter quinque.

16 Tunicella subdiaconalis similis sit Dalmaticæ Diaconali, de qua supra, excepto, quòd anguſtiores debet habere manicas.

QVAESITVM V.

An Abbates posſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.

SVMMARIVM.

1 *Abbates possunt benedicere Cruces.*

2 *Abbates possunt benedicere Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.*

1 QVod spectat ad Cruces, dicendum est, posse Abbates ex speciali priuilegio eas benedicere, vt probatur ex quodam priuilegio viuæ vocis oraculo à Iulio Secundo Abbati Sancti Aemiliani dela Cogolla concesso, quod refertur in *noua collect. Bullar. Roderic. Bulla 25. d. Pontific.*, vbi inter alia ipse Summus Pontifex concessit prædicto Abbati, vt possit Cruces benedicere.

Idem probatur ex alio priuilegio Pauli Tertij, qui Priori Vallisolarium, in Abbatialem dignitatem euecto, concessit amplium priuilegium exercendi Pontificalia, non solùm ea, quæ hucusque in superioribus Quæsitis dicta sunt; sed quàmplura alia suo loco ponenda: in quo priuilegio particulariter Crucium benedictionem ei concedit; quod habetur apud *Renat. Chopp. in Monast. lib. 1. tit. 2. num. 18.*

Ex quo pariter habetur, posse prædictum Abbatem, ac alios cum eo communicantes, non solùm Cruces, sed etiam Imagines, & libros benedicere; ibi enim hæc præcisa verba apponuntur, *Necnon vestes, indumenta, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines Cruces, &c. benedicere.* Quò verò ad Arma, & Vexilla, & alia similia, sentiendum est à fortiori, posse ab Abbate benedici, vt Romæ de anno 1625. dum Pontificiæ militiæ ibi commorarentur, obseruari vidi, & inter plura Vexilla, & Arma, quæ ab Abbatibus benedicta fuere, Vexillum Excellentissimi D. Ferdinandi Vrsini coram ingenti militum, & populi multitudine solemniter benedixit in Ecclesia S. Praxedis de Vrbe, Reuerendiss. P. D. Horatius Morandius eiusdem Ecclesiæ Abbas dignissimus, qui micantissimo omnium scientiarum, & virtutum, splendore sanctissimam nostram Religionem in hac Romana Curia mirificè illustrat: nec abs re, seù otiosè factum fuisse credendum est, cùm hoc Abbatibus per viam communicationis licere colligatur ex priuilegio concesso Abbati Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Patris Benedicti ab Vrbano Secundo anno 1092. 18. Kalen. Octobris, vbi concessit prædicto Abbati, & successoribus canonicè promouendis, quòd omnia Pontificalia exercere valeant, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt. *Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione, dumtaxat exceptis*; & aliàs, vt in dicto priuilegio, quòd refertur à *Roderic. in nou. collect. priuileg. Apost. pro Regular. Bulla Vnica d. Pontificis.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas posſit Moniales benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Monialium benedictio de iure solis Episcopis competit.*

2 *Abbates benedicere possunt Moniales, in quas Ordinariam iurisdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iurisdictionis.*

3 *An possint hanc benedictionem simplici Sacerdoti demandare.*

1 VIdetur dicendum, quòd non. Nam Monialium benedictio de iure solis Episcopis competere videtur, ex textu in *can. perlectis 25. distinct. & can. quamuis 68. distinct.* notant *Sbroz. de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 8. num. 1. Azor. Instit. Moral. par. 1. lib. 12. quæst. 6. D. Augustin. Barbos. de offic. & potest. Episcopi par. 2. allegat. 27. num. 51. Vgolin. in simili tractat. cap. 31. §. 1. num. 1.* qui dicunt, ad Episcopum spectare, Moniales benedicere, seù velare. Quæ sententia potest pluribus rationibus probari.

Primò: nam Reginæ temporales quandò Regi, vel Magno Principi matrimonio copulantur, solent ab aliquo Magno Sacerdote præcipua aliqua

aliqua dignitate, nimirum Cardinalitia, Patriarchali, aut ſaltē Epiſcopali inſignito, benedici; ergò à fortiori Moniales, quæ ſummo Regum Regi Deo deſponſantur. Secundò probatur ex *Concil. Carthaginen.* relato in *can. ſi iubet* 26. *q.* 6. vbi interdicitur ſimplici Presbytero Virginum conſecratio, ſeù benedictio; & hæc poteſtas in ſolo Epiſcopo ibi ſupponitur, & in *can deuotis*, 20 *q.* 1. quod communiter ad hoc allegatur per Doctores, vt patet ex *D. Thom. in* 4. *diſt.* 38. *q* 1. *art.* 5. *Palud ibi q.* 5. *art.* 3. *& D. Anton.* 3. *par. tit.* 2. *cap.* 2. *Syluest. verbo, conſecratio Virginum q* 2. *num.* 3. & communem omnium ſententiam teſtatur *Suarez de Relig. tom.* 4. *tract.* 9. *lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 12. Rationem aſſignat *D. Thom. loc. cit.* quia hæc conſecratio eſt ſpiritualis quædam deſponſatio cum Chriſto, per quam repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia, quoad illius incorruptionem: ideò ſolus Epiſcopus, cui Eccleſię cura committitur, Virgines deſponſat, velando non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſi paranimphus.

2 Contrarium pluribus probare nititur *Benedict. Bomatt. in ſuo libello de conſecr. Virg. cap.* 4. vbi poſt multas rationes, per quas Epiſcopo benedictionem Monialium competere ex officio aſſerit, docet, non ſolum Abbates, ſed etiam Priores, Archipresbyteros, & Præpoſitos poſſe Moniales, in quas iuriſdictionem Epiſcopalem habent, benedicere: quia hoc munus ad iuriſdictionis, non Ordinis poteſtatem ſpectat; & hoc probat experientia, quæ multis in locis, quaſi ab immemorabili tempore introducta eſt, vt Abbates, Præpoſiti, vel Archipresbyteri Monialibus, in quas poteſtatem iuriſdictionis exercēt, benedictionis munus impēdant. An autem hæc poteſtas eis competat ex priuilegio, ſiuè ex conſuetudine, mihi incertum eſt; tamen cōſuetudo iam à multo tempore introducta, neganda non eſt, quæ ex priuilegio, vel aliundè orta eſſe poteſt; ideo dicendum eſt Abbates habētes iuriſdictionem in Moniales, poſſe illas benedicere, & velare, quod ferè idem eſt, vt idem *Bened. Bomatt. loc. cit.* & hoc probat experientia rerum magiſtra: Nam Camalduleñ Abbates Moniales ſibi ſubditas velant, & conſecrant; & huius functionis antiquitùs in tali Religione introductæ, vſq; in hodiernum diem obſeruatæ, teſtis eſt *B. Ambroſius Camaldulenſium Abbas Generalis in quadam ſua Epiſtola manuſcrip.* Idem dicendum eſt de Abbatibus noſtræ Cōgregationis, qui in pacifica poſſeſſione benedicendi Moniales ſibi ſubditas, hactenùs perſtiterunt, & perſiſtunt: quòd autem hæc poteſtas ipſis ex vi iuriſdictionis proueniat, non ſatis probo; hæc namq; conſecratio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, & non tantùm iuriſdictionis, quia cōſiſtit in quadā forma per Eccleſiam tradita, tum etiam, quia in Pontificali Romano ſemper ſupponitur Epiſcopus tanquā ordinarius huius cōſecrationis miniſter; vndè Abbates, ac cæteri Epiſcopo inferiores Prælati, licèt iuriſdictione Epiſcopali potiantur, huiuſmodi actum exercere nō poſſunt: quòd ſi aliqui Abbates, & Prælati hanc poteſtatem obtineant, ac tales conſecrationes efficiant, ad id eis ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio conceſſum fuiſſe oportet; ſicut nonnullis Abbatibus datum eſſe teſtatur *Suar. d. cap.* 11. *num.* 12. *verſ. fin.* conſuetudo verò non erit cauſa huius poteſtatis, ſed erit ſignum conceſſionis à Summis Pontificibus factæ, circà talem facultatem.

3 Infert ex hoc prædictus Benedictus Bomatthæus, quòd cùm Abbates, & alii Regulares Prælati, & Præpoſiti, Archipresbyteri, & alii exempti, ex vi ſui muneris poſsint benedicere Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent, poterunt conſequenter huiuſmodi benedictionem ſimplicibus Sacerdotibus delegare, videatur, *loco citato cap.* 5. quæ illatio ex ſupradictis nullo modo ſubſiſtit, vt patet.

QVAESITVM VII.
Vtrùm Abbas poſsit Diaconiſſas ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Diaconiſsæ officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu.*

2 *Diaconiſſas an Abbates ordinare poſsint.*

1 Officium Diaconiſſæ olim adipiſcebatur per ſpecialem benedictionem, ex qua tribuebatur poteſtas incipiendi horas in Choro, ac legendi Homilias, vel Euangelium ad Matutinas, quod alijs non licebat: & hæc Diaconiſſa non poterat antè annos quadraginta ordinari, vt habetur ex *gloſſ. iunct. tex. in c. Diaconiſſam* 27. *queſt.* 1. hodie verò prædicta ordinatio Diaconiſſarum non eſt ampliùs in vſu, nec expectatur ſupradicta ætas, nec datur eis velum diſtinctum, ſed omnes Virgines eodem die, quo recipiunt conſecrationem, ad officium Diaconiſſatus ordinantur; iuxtà formam in Pontificali Romano præſcriptam; idque conſtat ex vſu, & teſtatur *Benedict. Bomatt. de mod. conſecran. Virg. cap.* 3. *num.* 3. *in fin. & cap.* 28. *etiam in fine*.

2 Igitur ſicut Abbates poſſunt Virgines conſecrare, poſſunt etiam eas ad illud officium ordinare; eſt enim eadem cæremonia, & fit eodem actu, quo fit Virginum conſecratio. Obijcies ex *cap.* 1. 15. *q.* 3. vbi habetur, quòd mulieres non ſolùm ad Sacerdotium, ſed nec etiam ad Diaconatum prouehi poſſunt; ergò Moniales non poſſunt Diaconiſſæ ordinari. Reſpondeo in *dicto cap.* 1. loqui de Diaconatu, per quod imprimitur character, & tribuitur facultas legendi Euangelium in Miſſa, & ſalutandi Populum, ſolita ſalutatione, *Dominus vobiſcum*. Diaconatus autem, de quo in præſenti eſt ſermo, non comprehenditur inter ſacros Ordines, nec per eum character imprimitur, nec niſi facultatem, Homilias, & Euangelia ad Matutinas legendi, & horas Canonicas inchoandi, tribuit, vt inquit *gloſſ. in d. c. Diaconiſſam, & in can. Sanctimoniales* 23. *diſt.*

QVAESITVM. VIII.
An Abbas possit Abbatissas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *An Abbatissa benedici debeant.*
2 *Abbatissas sibi subiectas potest Abbas benedicere.*
3 *Abbatissa temporales an sint benedicenda.*
4 *Electa, & confirmata in Abbatissam debet benedici, si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat.*
5 *Abbatissa benedicenda, vel non benedicenda sunt, ex consuetudine, spatio 40. annorum introducta.*
6 *Abbatissa, quę conuenit benedici, si infra annum à die sua confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure cadit.*
7 *Electa, & confirmata in Abbatissam, ante benedictionem nuncupatur Abbatissa.*
8 *Abbatissae benedictio qualibet die fieri potest.*
9 *Abbatissae benedictio non potest iterari.*
10 *Monialis corrupta in Abbatissam electa non potest benedici.*
11 *Abbatissa quomodò benedicenda.*

PRo maiori intelligentia huius quæsiti videndum est priùs, an Abbatissa egeat benedictione: nam frustrà quæreretur, à quo possit benedici, nisi cognoscatur, an egeat benedictione. Ad
1 quam difficultatem respondetur, quòd in *Clem. attendentes de stat. Monach.* habetur, *vt quęuis ad regimen Abbatiarum assumptae, in Monasterijs, in quibus Abbatissae sunt solitae benedici, intrà annum, à suae confirmationis tempore computandum, munus benedictionis suscipiant, alioquin à iure suo, nisi subsit causa rationabilis, prorsus se nouerint cecidisse.* Ex quibus infertur, quòd vbi non adest consuetudo, Abbatissæ non sunt benedicendæ; hæc autem consuetudo, vt aduertit *gloss. in d. Clem. §. statuimus, verb. solitae*, poterit cognosci: nam si constet, quòd per quadraginta annos fit continuata benedictio, Abbatissa eget benedictione. Si autem per spatium eiusdem temporis contrarium parere poterit, non erit benedicenda: si autem intrà idem tempus constabit aliquas fuisse benedictas, aliquas verò non, liberum erit Abbatissis benedictionē suscipere, vel non suscipere; Ità *Azor. inst. mor. par. 1. lib. 13. cap. 10. q. 4.* His igitur præcognitis, ex eadem Clementia quæsiti explicatio elicietur: in ea enim dicitur, benedictionem Abbatissæ spectare ad eos, quibus de iure communi, vel speciali eorum confirmatio competit. Confirmare autem Abbatissas, si exemptæ sint, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ, ad Romanum Pontificem, vel ad alium ab eo delegatum, pertinebit: si non sint exemptæ, sed sub Episcopi iurisdictione, & potestate, ab Episcopo erunt confirmandæ; si erunt exemptæ, sed Monachorum Abbati subiectæ, ab ipso Abbate confirmationem accipient. Ità *Azor. loc. cit. quæst. 3.*

2 Ex his ergò sequitur, quòd Abbatissæ exemptæ, & Abbatibus subiectæ, quæ per consuetudinem solitæ sunt benedictionem accipere, ab eisdem Abbatibus erunt benedicendæ. Nec obstat, quòd *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 3. alleg. 27. num. 51.* & alij dicant, ad Episcopum spectare benedictionem Abbatissarum; quoniam respondetur esse intelligendum de Abbatissis non exemptis, quæ sub Episcopi potestate, & iurisdictione sunt positæ; non autem de alijs; aliter enim frustrà essent exemptæ. Insuper hoc habetur ex priuilegio expresso Innocentij VIII. ac etiam ex alio priuilegio Clementis etiam VIII. quæ retulimus in *Disputatione de Benedictione Abbatis*.

3 Est autem aduertendum, quòd Abbatissæ temporales, illæ nempè, quæ non nisi ad triennium eliguntur, ex Constitutione Gregorii XIII. de anno 1583. Kal. Ianuarii, non sunt de iure benedicendæ, nisi Apostolica Sedes aliud expresse decernat, vel seruet contrarium *Nauarr. cons. 4. de Regular. in antiq. & cons. 2. de stat. Monach. in nouis, Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. Abbatissa, in fine*, & alij, quos refert, & sequitur *D. Augustin. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. par. 2. alleg. 27. num. 59.*

4 Electa igitur, & confirmata Abbatissa, debet benedici, si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat, quia, vt ait *Vital. super Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* Abbatissa non est benedicenda, nisi hoc Monasterij consuetudo requirat; inspiciendus ergo erit mos Conuentus, & Monasterij, & si tali more seruato per annos quadraginta, pateat, Abbatissas fuisse solitas benedici, vtique benedicenda erit, etiam si priùs contrarium seruatum fuerit, *glos. in dicta Clem. attendentes, de stat. Monach. Azor. instit. moral. par. 1 lib 13. cap. 10 quaest. 4 Nauarr. cons. 2. An Abbatissa num. 1. de stat. Monach.*

5 Ex quo inferas, Abbatissas benedicendas, vel non benedicendas esse ex consuetudine, spatio quadraginta annorum introducta, *glos. & Card. in dicta Clem. attendentes.*

6 Quòd si Abbatissa, quæ ex vi consuetudinis sui Monasterij consueuit benedici, infra annum à die suæ confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure prorsùs se nouerit cecidisse, *Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* excusatur tamen propter infirmitatem; Si Diœcesanum sæpius requisierit; si vacat sedes; si possessionem non habuit; si per eam non stetit, *glos. & Card. in d. Clemen. attendentes, verbo, rationabilis, de stat. Monach.*

7 Petes, an electa, & confirmata Abbatissa, ante benedictionem possit nomine Abbatissę nuncupari. Respondeo affirmatiuè. *Gemin. in cap. indemnitatibus, §. sanè num. 4. de elect. Ioann. de Anan. cap. meminimus num. 5. de accusat.*

8 Si petas iterum, quo die talis benedictio fieri possit. Respondeo, qualibet die, *glos. in d. Clem. attendentes, §. statuimus, verbo benedici, vbi Vital. numero 6. de stat. Monach.* affirmat à solo presbytero conferri posse prædictam benedictionem.

9 Dices, potest nè iterari talis benedictio Abbatissæ? Respondeo cùm *glos. & Card. in dicta Clem. attendentes*, nequaquam, quia benedictio illa

illa est quasi sacramentum, & ad instar benedictio nis nuptiarum, cap. 1. & 3. de secundis nupt. Et ideò ità resoluunt Nauar. d. cons. 2. de stat. Monach. Azor. d. lib. 13. cap. 10. sub quæst. 4. Ludou. Mirand. in tract. de Sacr. Monial. quæst. 7: art. 7: concl. vnic. vers. secundò probatur.

11 Si ergò contingat Abbatissam esse benedicendam, aduertendum est, duos antiquitus fuisse modos, & ritus, easdem Abbatissas benedicendi; iuxtà duo genera Abbatissarum, quod aliæ sunt Abbatissæ Canonicam vitam profitentes, aliæ verò Monasticham; iuxtà quæ genera Abbatissarum prædicti modi, & ritus benedicendi; vide apud D. Michaelem Leonicum in speculo sacrarum Cęremoniarum, verbo Abbatissa, §. benedictio Abbatissę, & in Pontificali Romano, nouus Rituus per Clem. VIII. institutus, in tali functione, si fieri contingat, desumatur.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere possint.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia priusquàm construatur, fundamenti locus designandus est, & vbi Allare erigitur, Crux lignea est erigenda.*

2 *Lapidem primarium in Ecclesię fundatione ponere, spectat ad potestatem Ordinis.*

3 *Abbates non possunt iure ordinario, sed priuilegio, vel consuetudine talem actum exercere.*

1 Antequam Ecclesia aliqua construatur, fundamenti locus, & atrium Prælati iudicio designari debet, & pridie lignea Crux in loco, vbi Altare erigendum est, figi debet; sequenti die primarius lapis, cui impressa sit Crux, in fundamento ponendus est, *can. nemo Ecclesiam, de consecrat. dist. 1.*

2 Hic autem actus absque dubio est potestatis Ordinis; quia à nemine, qui saltem non sit Sacerdos, exerceri potest; vt patet ex *Pontificali rub. de benedictione, & impositione prim. lapid. pro Ecclef. ædificand.* Tùm quia in eo seruatur certa forma, & solenitas ab Ecclesia tradita, vt cõstat ex *Pontificali loco cit.* quod est signum aliquod, spectare ad potestatem Ordinis, vt ait *Panormit. in cap. aqua, de consecrat. Ecclef. vel. Altar.*

3 Non possunt Abbates iure ordinario hanc benedictionem præstare, nisi eis id concedatur ex priuilegio, vel consuetudine, quæ sit signum concessionis à Superiore factæ. Huiusmodi priuilegium concessum fuit Abbati S. Spiritus de Sulmona Generali totius Ordinis Cælestinorũ à Cælestino V. eius Congregationis institutore, quod refertur in alio priuilegio ab Eugenio IV. eidem Congregationi concesso, supradictum confirmante, anno Domini 1434. 5. Kalend. Nouembris, Pontificatus sui anno 4. in hæc verba. *Liceat quoque (Pater Abbas) tibi, tuisque successoribus inter Fratres eiusdem Ordinis, & alijs ad Missas vestras conuenientibus, benedictionem solemnem facere, dummodò &c. at vasa, & alia paramenta ad cultum diuinum pertinentia, necnon in ædificandis Capellis, Ecclesijs, aut Hospitalibus primum lapidem, & fundamenta Pontificali more benedicere, auctoritate Apostolica, tenore praesentium indulgemus*: quam concessionem refert *Roderic. in noua collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla 18. eiusd. Pontificis*, & huiusmodi vsus benedicendi lapides in ædificandis Capellis, Ecclesijs, aut alijs sacris Domibus, (de quarum ædificatione in 3. Tom.) inter Abbates præcipuè Regulares, maximè viget.

DISPVTATIO XXIII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus consecrationis præstandum.

Quæſ.8. Ad quem ſpectet Abbatiales Ecleſiſias conſecrare.

Quæſ.9. An Abbas poſsit Eccleſias, Coemeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere.

Quæſ.10. An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.

Qoæſ.11. Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.

Quæſ.12. An Abbas poſsit Campanas conſecrare.

Quæſ.13. An Abbas poſsit conſecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vaſa Eccleſiaſtica ad vſum alienarum Eccleſiarum.

Quæſ.14. Vtrùm Abbas habens vſum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs conceſſum fuerit priuilegium v.g. conſecrandi, ſed præcedentes eius Abbates alioquin eo vſi non fuerint, poſsit tale priuilegium exercere; an verò per non vſum, cenſeatur amiſſum.

QVÆSITVM PRIMVM.

An Abbas poſsit benedicere ea, in quibus interuenit ſacra Vnctio.

SVMMARIVM.

1 *Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Epiſcopo, non poſſunt populo benedicere.*

2 *Conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis.*

3 *Abbates nonnullas res, in quibus interuenit ſacra Vnctio, benedicere poſſunt.*

4 *Conſecrandi poteſtas Abbatibus competere poteſt, tàm ex priuilegio, quàm ex conſuetudine approbata à Summo Pontifice.*

5 *Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit ſacra Vnctio.*

CVm ſuperiùs probatum ſit in *Diſp.21. Quæſ.7. & 8.* Abbates poſſe ſolemniter populo benedicere, dicendum reſtat (antequàm ad benedictionem, in qua interuenit Vnctio, deueniamus)
1 Abbates non benedicere populo, regulariter loquendo, niſi id eis Apoſtolicæ Sedis priuilegio ſpecialiter concedatur, *Vital. in Clem. Archiep. n.8. de priuil.* & in *cap. Abbates de priuil. in 6.* Benedictio enim ſolemnis ſimplici Sacerdoti non competit, *cap. Eccleſie 95. diſt.* Exceptis S. R. E. Cardinalibus, qui ex antiquiſſima conſuetudine ſolemniter benedicere poſſunt, & conſequenter dicimus, 2
Quòd Abbates de iure communi nullam habent facultatem benedicendi ſolemniter, niſi id eis ab Apoſtolica Sede concedatur, vel ex longa conſuetudine huiuſmodi benedictionis munus acquiſierint, *Card. in Clem. 2. 9. ſtatuimus de ſtat. Monach.* licèt *Gemin. d. cap. Abbates*, teneat contrarium; ſed loquitur ibi (vt opinor) de benedictione tantùm, quæ datur publicè per vias, & per Ciuitates, & Caſtra.

Benedictio ergò huiuſmodi per vias, & Ciuitates, & Caſtra, fieri non poteſt ab Abbate; niſi hoc ei expreſſo Sedis Apoſtolicæ priuilegio concedatur, ex *d. cap. Abbates, de priuileg. in 6.* & non poteſt acquiri talis benedictio ex conſuetudine, vt teſtatur *Gemin. in d. cap. Abbates num. 5.* Vnde priuilegium conceſſum ſimpliciter Abbatibus ſolemniter benedicendi, debet reſtringi ad proprias Eccleſias, ſibi ſubiectas ex *cap. de Monachis, de exceſſ. Prael. in 6. & gloſ. in dicto cap. Abbates.* Prætereà Sacra Rituum Congregatio in vna nullius, Prouinciæ Burgeñ, anno 1609. die 24. Auguſti declarauit, quòd licèt Abbas habeat vſum Mitræ, & Baculi, & ſolemniter populo benedicere poſsit; priuatam tamen benedictionem, more Epiſcoporum, per vias minimè dare poſsit.

Abbates coram Epiſcopo nõ poſſunt benedictionem ſolemniter elargiri, *cap. cùm miniſter, 26.q.6. cap. denique 21. diſt. gloſ. in d. cap. Abbates.* Ideò Sacra Rituum Congregatio anno 1604. ad inſtantiam Epiſcopi Eugubin. declarauit, poſſe Abbatem Monaſterii S. Petri de Eugubio ſolemniter quidem celebrare, & in Pontificalibus populo benedicere, ſed non in præſentia Epiſcopi.

Eadem facultas benedicendi ſolemniter populo, non ſolet concedi à Sede Apoſtolica, niſi Abbatibus habentibus vſum Mitræ, & aliorum Pontificalium, *Specul. de priuil. verſ. non eſt etiam, & verſ. ſequenti.* Ideò Sacra Rituum Congregatio in vna *Conſtantien. anno 1604. die 20. Martij* Abbati qui vſum Baculi habebat, etiam, Mitræ vſum conceſsit, cum facultate benedicendi ſolemniter: quaſi non poſſet eidem Abbati facultas ſolemniter benedicendi concedi, niſi priùs Pontificalium vſus concederetur. His additis.

Eſt multorum Doctorum ſententia, non licere Abbatibus conſecrationem vllam efficere, in qua Vnctio Chriſmatis requiritur.

Ratio eorum eſt; quia talis conſecratio eſt Ordinis Epiſcopalis, non iuriſdictionis. At ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis, non poſſunt alijs competere, etiam ex conſuetudine, vel præſcriptione, vt tenent *Gemin. Franch. Anchar. & gloſſ. in cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Idem etiam videtur prohiberi per Sacram Congregationem Cardinalium, in quodam reſponſo ſuper *Concil. Trident. ſeſſ. 23. cap. 10.* quæ ſic ait. *Abbas, qui eſt benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ habet, vt Pontificalia exercere poſſit, ac ſi eſſet benedictus, poteſt omnia ſacra benedicere, illis exceptis, in quibus Vnctio requiritur*, vt refert *Suar. de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.*

3 His tamen non obſtantibus, aſſerendum eſt, Abbates, qui vtuntur Epiſcopalibus Inſignijs, nonnullas conſecrationes (in quibus Vnctionis Chriſma neceſſarium eſt) efficere poſſe; quia hoc illis ex priuilegiis Sedis Apoſtolicæ conceditur,

tur, vt patebit ex concessionibus Summorum Pontificum inferiùs citandis.

Nec obstat, quòd huiusmodi consecratio sit Ordinis Episcopalis, & propterea non possit aliis cōpetere, etiam præscriptione, vel consuetudine, vt dicunt *Gemin. & alij* suprà alleg. quia (vt ipsimet
4 aiunt) potest Abbatibus conuenire ex priuilegio, Romani Pontificis. Vltrà quòd nonnulli tenent, quòd posset etiam eis competere ex consuetudine; quandò talis consuetudo, vel est iure communi approbata, vel Summi Pontificis tacito consensu permissa, *Azor. instit. moral. par. 2. lib. 8. cap. 7. quæst. 2.* allegans *Card. in Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.*

Esset quidem magni momēti supradicta responsio Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinalium, contrà nostram Conclusionem, nisi eadem Sacra Congregatio posteà declarasset, non impediri eosdem Abbates, qui specialibus ad id Summorum Pontificum priuilegijs gaudent, vti posse, ex Decreto eiusdem Sacræ Congregationis Illustrissimorum *Sanctæ* Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, in fauorem Monachorum Casinensium emanato, cuius tenor est.

DECRETVM SACRAE CONGREGATIONIS Illustrissimorum, ac RR. DD. S. R. E. Cardinalium, Sacrosancti Tridentini Concilij Interpretum.

Ad fauorem Monachorum Casinensium, super Pontificalibus.

5 ILlustrissime, & Reuerendissime Domine, fel. rec. Vrbanus Papa Secundus, priuilegium concessit Abbati Sacri Monasterij Sāctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, quòd per Terras, & Castra sua Ecclesias cum Cruce signare, & omnia alia Pontificalia exercere posset, quæ Episcopi in suis Diœcesi. facere possunt (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Crismatis confectione dumtaxàt exceptis) & aliàs, vt in dicto priuilegio, sub Datum Salerni, 18. kalen. Octobr. anno 1092.

Eugenius Papa Quartus, eius Motuproprio, sub datum Florentiæ, anno Incarnationis 1442. 7. kal. Iunij, inter alia, facultatem dedit Abbati Monasterii Sancti Pauli celebrandi Missas cum Mitra, & Anulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica, & conferendi Ordines Minores suis Monachis, & benedicendi indumenta, quæ ad vsum Altaris eiusdem Monasterii requirerentur.

Alexander VI. eius Motuproprio, sub Datum Romæ, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalen. April. confirmat omnia priuilegia dictæ Congregationis, & cuilibet Monasterio illius, per Summos Pontifices concessa, & cuiuslibet particularis Monasterii priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendi debere voluit, & extendit.

De anno 1565. die 6. Iun. fel. rec. Pius Papa IV. eidem Cōgregationi, vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, Baculo pastorali, & Mitra Pōtificali in Ecclesiis Monasteriorum, (in quibus pro tempore deputabuntur) vti, ac benedictionem Pōtificalem, post Diuina Officia Christifidelibus inibi existentibus elargiri, quoscunque lapides marmoreos, & porfiricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus ad Altaria intrà claustra eorūdem Monasteriorum, & Prioratuum, seù septas Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxàt, Missæ celebrari possint, consecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minimè requisita, liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate concessit.

Et semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerunt, Calices, Altaria in quibus vnctio requiritur, paramenta, Lapides consecrarunt, & benedixerunt, Minores Ordines suis subditis contulerunt, & alia Pontificalia exercuerunt, & in tali possessione semper extiterunt, & de præsenti sunt, vigore supradictorum, & aliorum priuilegiorum.

Modò à nonnullis nimis scrupulosis viris dubitari contigit, an Abbates prædicti consecrationem, & benedictionem supradictam facere, & Pontificalia exercere possint, sub prætextu assertæ resolutionis huius Sacræ Congregationis declaran. quòd Abbates benedicti non se ingerant in benedictionibus, in quibus vnctio requiritur.

Ad tollen. omnem difficultatem procurator Generalis dictæ Congregationis humiliter supplicat DD. VV. Illustrissimis, & Reuerendissimis, quatenùs dignentur declarare ipsis Abbatibus, stantibus dictis priuilegiis confirmatis, & approbatis, quorum Summarium datur, ac de nouo concessis successiuis temporibus, etiam à Clemente Octauo fel. rec. facultatem prædictam benedicendi, cōsecrandi, Baculum, & Mitram deferendi, & alia Pontificalia exercen. competiisse, & competere, nō obstan. supradicto decreto, quòd quidem non comprehendit Abbates Casinen. vt suprà priuilegiatos; sed tantùm Abbates seculares benedictos, qui non gaudent istis priuilegiis, sed tantùm habent, quod illis ius commune concedit, &c.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit decisionem à se aliàs editam, quòd Abbates vtcunque benedicti, benedicere non possunt ea, in quibus vnctio requiritur, non obstare quominùs ijdem munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant, si specialibus Sedis Apostolicæ priuilegijs, quibus id Concilium nequaquàm derogat, muniti fuerint. Datum die 10. Septemqris, 1614.

P. Cardinalis Arigon.

QVAESITVM

QVÆSITVM II.

An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, quibus concessum est, vt Abbates possint Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica consecrare, recensentur.*

2 *Abbates communicantes in priuilegijs consecrandi Calices, Patenas, & alia Vasa Ecclesiastica possunt consecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vasa.*

3 *Abbates Regulares non benedicti gaudent ijsdem priuilegijs, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

Visum est, non prohiberi Abbates Regulares habentes ius exercendi Pontificalia, & iurisdictionem Episcopalem; seu quasi, efficere consecrationem, in qua Sacra Chrismatis vnctio interuenire debet: si id ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegijs obtineant. Nunc videndum est, vtrùm huiusmodi priuilegijs gaudeant, & consequenter an possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica, in quorum conse-
1 cratione requiritur vnctio Chrismatis. Cui dubitationi satisfacimus dicendo, quòd Vrbanus Papa Secundus concessit priuilegium Abbati Sacri Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sãcti Benedicti, quòd posset per Terras, & Castra sua Ecclesias ædificare, cùm Cruce signare, & omnia alia Pôtificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, Sacrorum Ordinum collatione Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis côfectione, dumtaxat exceptis, & alijs, vt in dicto priuilegio, sub Datum Salerni 18. Kal. Octobris, anno 1092. quod à Roderico, sed mendosum, refertur in *noua Collect. Bullar. Apostolicarum pro Regularibus. Bulla vnica* dicti Pontificis, & Paulus Tertius Pôtifex Maximus, anno Domini 1539. 13. Maij, concessit Abbati Vallisscholarium in Gallia, & eius successoribus, vt Mitra, Anulo, Baculo pastorali, & quibusuis alijs Pontificalibus Insignijs vti, necnon vestes, indumenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, Vasa, & Tabernacula quæcunque prædicti erecti Monasterij, ac Prioratuum, & Membrorum, & Ecclesiarum illi subiectarum, ac Altaria illorum benedicere, liberè, & licitè valeant; vt habetur apud *Renatum Chopp. in Monast. lib. 2. tit. 4. num.* 18.

Item Innocentius Octauus priuilegio concesso, anno Dominicæ Incarnationis 1489. ad petitionẽ Ioannis Abbatis Cistercij concessit illi, & quatuor alijs Coabbatibus tunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, quæcunque vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalia, Vasculaque ad reponendam Sacram Eucharistiam, in locis, & domibus dicti Ordinis benedicere, & Calices consecrare, tàm de dicto Ordine, quàm si ad eos aliundè nonnunquàm deferantur, valeant, & possint; extat in *libro priuileg. dicti Ordinis Cisterc.* quod refertur etiam à *Roder. in noua Collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bull.* 5. dicti Pontificis, & à *Ludouico Miranda in Manual. Prælat. tom. 2. quæst.* 40. *art.* 4. vbi aduertit, quòd eodem priuilegio non possunt frui aliæ Religiones, etiam communicationis priuilegium obtinentes: adducens hanc rationem; quia ipsi Abbates sunt benedicti, & in suis Abbatiis, & Monasteriis habent iurisdictionem quasi Episcopalem, quod (vt ipse dicit) non procedit de Abbatibus Congregationum Monastichanum habentibus cômunicationem priuilegiorum; quod videtur falsum; quia in ipsis militat eadem ratio, vt per eã, quæ in *Disput.* 17. per totam, manifestissimè constat; habent enim iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos, licèt non sint benedicti: quia gaudent eisdem
3 priuilegiis, ac si benedicerentur, vt diximus latè in *Disputatione, de benedictione Abbatis.*

Præterea adest aliud priuilegium, viuæ vocis oraculo concessum à Iulio Secundo Abbati Monasterii Sãcti Aemiliani de la Cogolla Ordinis Sãcti Benedicti Vallisoleti, per quod concessit moderno Abbati dicti Monasterii, qui triennalis existit, & illi, qui perpetuis futuris temporibus erit, vt Corporalia, Patenas, Calices, Cruces, & alia Ecclesiastica ornamenta, iuxtà formam Sãctæ Romanæ Ecclesiæ fieri solitam, benedicere liberè, & licitè possit, & valeat; vt habetur in *noua Collect. priuileg. Roder. Bulla* 25. dicti Pontificis.

His, & nonnullis aliis priuilegiis gaudent Regulares Abbates, qui tùm directè per speciales Summorum Pontificũ concessiones, tùm indirectè per communicationem, prædictum munus côsecrationis exercere possunt.

QVÆSITVM III.

Qualia esse debeant Calix, & Patena, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecranda, & quandò censeantur amittere consecrationem; itàut iterum consecrari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Calix cum Patena, ex qua materia esse debeant.*

2 *Calix cum Patena consecratus esse debet, ac Chrismate perunctus.*

3 *Calix, & Patena quandò censeantur consecrationem amittere, & num. 5. & 6.*

4 *Calix, & Patena consecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini nostri.*

7 *Pixis, non est necessarium, vt sacra Chrismatis Vnctione consecretur; & ex qua materia esse debeat.*

Agens de consecratione Calicis, Patenæ, & aliorum Ecclesiasticorum Vasorum ab Abbatibus præstanda, hìc necessariò circà eadem Vasa, multa ab eisdem Abbatibus notanda sunt.
1 Primò. Notandum est, quòd Calix cùm Patena non debet esse de ere, aut auricalco, aut eupro; quia hæc propter eruginem vomitum prouocarent; nec ex

ex ligno propter poros, nè sanguis subintret; nec ex vitro, vel crystallo, propter fragilitatem; nec ex lapide, propter ineptitudinem, *can. vasa, & can. Vt Calix, de consecrat. dist.* 1. vbi statuitur. Vt Calix Domini cum Patena, si non ex auro omninò, tamen ex argento fiat: si autem tàm pauper est Sacerdos, saltem stamneum Calicem habeat. De ære autem, vel auricalco Calix non fiat, nè ob vini virtutem æruginem faciat, pariterque ad vomitum prouocet.

Nullus autem in ligneo, aut vitreo Calice præsumat Missam celebrare; videatur etiam ibi *gloss.*

2 Debet insuper Calix cum Patena esse consecratus, ac Chrismate perunctus, *cap.* 1. *de Sacramen. non iter. Sylu. verb. Missa, q.* 2. & alii.

3 Secundò. Notandum, consecrationem amittere, cùm ità notabiliter franguntur, vt ad vsum præfixum deseruire nequeant, vt tradit *Va, q.* 3. *par. disp.* 233. *cap.* 4. *num.* 4.

Amittunt etiã consecrationem hæc vasa, si cùm sunt inaurata, & vsu aurum conteritur; posteà iterùm deaurantur, quoad illam superficiem, quæ tangit corpus, & sanguinem Christi; quia qui mutat, vel addit materiam, nouum opus videtur facere, *l.* 1. *§. opus nouum, ff. de nou. oper. nunc.* Tùm quia est alia superficies, & antiqua esse desiit; & Calicis, ac Patenæ consecratio in superficie consistit.

4 Tùm etiam, quia Calix, & Patena consecrantur præcipuè propter Corporis, & Sanguinis Christi contactum; cùm autem de nouo auro tegantur, cõtactus non potest fieri in parte consecrata; quia aurum additum non est consecratum. Ità tenent *Sylu. Angel. Armill. Rosell. Tabien in verb. Calix*, quos refert, & sequitur *Azor Institut. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæst.* 4. *& par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 7. *q.* 3. *Barthol. ab Angel. dialog* 5. *de Missis, §.* 324. *Roder. in Summ tom* 1. *cap* 249. *num* 21. *Suar. tomo* 3. *disput.* 81. *sect.* 7. *§. alia autem forma, vers. solet verò. Reginald in prax. for pœnit. lib.* 29. *num.* 199. *Vgolin. de potest. Episc. cap.* 31. *num* 3. *vers.* 2. *D. Barbos. de offic. & potest Episcop. par.* 2. *allegat.* 27. *num* 38. Contrà *Emanuelem Sa, in aphorism. verb. Calix, Sylu. de benef. par.* 1. *quæst.* 5. *num.* 99. *Aegid. de Coninch. de Sacrament. quæst.* 83. *artic.* 3. *dub.* 3. *num.* 246.

5 Notandum tertiò, quòd si Calix argenteus auro tectus paulatim aurum amittit ob quotidianũ vsum, quo ipsum aurum conteritur, consecratione non priuatur; nam antequàm penitùs aurum decidat, consecratio reficitur, si restauratur; pars etenim consecrata, tanquàm magis digna, trahit ad se partem non consecratam, denuò appositam, minùs dignam. Vel aurum totum deperditur; & tunc Calix consecrationem amittit; nam antequàm pars auri apponeretur, totum aurum euanuit. Ità *Sylu. Angel. Armill. Tabien. in verb. Calix*, quos refert, & sequitur *Azor. d. cap.* 28. *q.* 6.

6 Notandum quartò, quòd consecratio Calicis amittitur per aliquos ictus, qui solent ab Aurifice infigi, vt tenent *Armilla, in verb. Calix, num.* 4. *Bartholo. ab Angel. dialog.* 5. *de Missa, §.* 323. *& Azor. loco proximè cit. quæst.* 5.

Retinet etiam formam consecrationis, quotiès separatio fit absque fractione. Vt quandò Calix ità est à principio elaboratus, vt eius cuppa à pede separari, & iterùm coniungi facilè queat. Aliter esset dicendum, si cuppæ separatio fieret cum fractione; quia in eo casu, Calix non est aptus ad vsum, ad quem fuerat fabricatus: cùm amittat suam formam, & figuram. Ità *Henriq. in Summ. lib.* 9. *cap.* 28. *num.* 2. *lit N. Barthol. ab Angel. dict. dialog.* 5. *de Missis, §.* 326. *Suar. d sect.* 7. *vers. rursus inquiri potest, Nugn. q.* 83. *art.* 3. *dub.* 4. *Coninch. de Sacram. q.* 83. *art.* 3. *lib.* 3. *nu.* 248. *Azor. dict. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. *quæst.* 7. & alii, quos refert, & sequitur idem *D. Barbos dict. alleg.* 27. *num.* 40.

7 Pixis, seù vas, in quo Christi Corpus pro communicaturis conseruatur, ex congruentia debet esse consecratum; præcipuè si postulat loci consuetudo, *Suar. dict. sect.* 7. *§.* 3. obiter inquiri potest, paulò antè finem, *Reginal. dict. lib.* 29. *num.* 201. *Barbos. dict. alleg.* 27. *num.* 41.

Non est autem necessarium, illud Chrismatis vnctione consecrari; quia in Pontificali Romano tantùm ponitur simplex illius benedictio. Conuenit autem, vt fiat ex eadem materia, ex qua Calicem, & Patenam fieri, ius præcipit; nempè ex auro, vel argento, vel ob paupertatem ex stamno; ità *Suar. & Reginal. loc. cit.*

Ex quibus probatum, & ostensum restat, quid de aliis Ecclesiasticis Vasibus dici posset.

QVÆSITVM IV.

An Abbas possit consecrare Altaria, & lapides deseruientes ipsis Altaribus.

SVMMARIVM.

1 *Altare aliud fixum, aliud portatile.*

2 *Altarium consecratio de iure communi ad Episcopum spectat.*

3 *Abbates ex priuilegio possunt Altaria, tàm portatilia, quàm fixa consecrare.*

1 Antequàm huius Quæsiti resolutionem tradamus, operepretium erit videre, quotuplex sit Altare, quod est duplex; aliud stabile, seù fixum, aliud portatile, quòd in iure *Viaticum* appellatur, *cap. vlt. de priuileg. in* 6. *& cap. concedimus, de consecrat. dist.* 1.

Altare stabile, seù fixum, dicitur tota mensa, in qua integrum sacrificium fit. Portatile verò, dicitur paruus ille lapis, qui Ara appellatur, & habet foramen cum consecratione, & signo superposito, & facilè de loco ad locum moueri potest.

2 His suppositis, est sententia communis Doctorum, ad Episcopum spectare Altarium consecrationem: quia de iure communi nullus alius præter Episcopum, potest hanc consecrationem efficere; *can. nullus Presbyter,* 2. *& can. concedimus, de consecratione, dist.* 1. *notant Azor. Instit. Moral. tomo* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *quæst.* 3. *Suar. tom.* 3. *disput.* 81. *sect.* 5. *§.* 3. additur *Reginald. in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 190. *D. Barbos.* 2. *part. de offic. & potest.*

potest. *Episc. alleg.* 27. *num.* 23. & communiter Doctores; quæ quidem sententia verissima est de iure communi.

Dixi, *de iure communi*, quia ex priuilegio Sedis Apostolicæ possunt vtique Abbates Altaria benedicere,& consecrare,quod est extrà controuersiam, vt habetur in *Rubric. Missal. Monastic. de præparat. Altar. & ornament.* 20.

3 Ideò iure priuilegiorum possunt vtiquè Abbates,priuilegium ad hoc habentes(vt multi de facto habent) Altarium consecrationem efficere; & non solùm Altaria parua portatilia, verùm etiam totum Altare fixum, seù mensam benedicere. Quo ad Altare portatile patet ex priuilegio Pij IV. Qui anno 1565. die sexta Iunij, Pontificatus verò sexto, concessit Congregationi Casinen. vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, Pontificalibus non solùm vterentur Insignibus, & ornamentis: verùm etiam, vt quoscunque lapides marmoreos, porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, & aliorum piorum locorū,consecrare, & benedicere possint; Ordinariorum locorum facultate minimè requisita. Cuius diplomatis verba sunt.

Cùm in diuersis Monasterijs, necnon locis Regularibus vestræ Congregationis Casinen. (aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua) diuersa Altaria Capellæ, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur,instituantur, & sæpè numero crescente Presbyterorum Religiosorum eiusdem Congregationis,Altaria benedicta deficiant Nos volentes commoditati Religiosorum Congregationis, ac eorum deuotioni in præmissis opportunè consulere, ipsamque Congregationem fauoribus, & gratijs prosequi; eidem Congregationi, vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, qui (licèt quinquennales sint) nihilominùs ex priuilegio Apostolico eidem Congregationi concesso, Baculo pastorali, ac Mitra Pontificali in Ecclesijs Monasteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati vti, & benedictionem Pontificalem, post Diuina Officia Christifidelibus inibi existentibus, elargiri consueuerunt, quoscunque lapides marmoreos, vel porphyreos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos,pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Cõgregationis Monasteriorum, & Prioratuum, seù septa Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxàt Missæ celebrari possint consecrare, & benedicere (Ordinariorum licentia desuper minimè requisita)liberè, & licitè valeant, plenam licentiam, & facultatem,auctoritate Apostolica,tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Quo priuilegio gaudent multi Abbates, cùm Casinensibus in priuilegijs communicãtes, vt sunt Abbates Canonicorum Regulariũ Lateran. & Abbates Cælestin. quorum specialia diplomata communicationis priuilegiorum, suprà in *Disput.* 17. retulimus. Eodem priuilegio, sicut omnibus,& singulis dictæ Congreg. Casinen. fruitur nostra Congatio Vallis Vmbrosæ, per Bullam memorabilem Iulii Secundi, de qua in fine huius *primi tom.* Omitto alios Abbates eodem priuilegio gaudentes, vt in supradicta *Disput.* 17. videri potest.

Quo verò ad Altare fixum, seù totam mensam dico, eodem priuilegio probari posse, Abbatibus licitum esse, huiusmodi Altaria consecrare; quia Procurator Generalis Casinensis, in suo memoriali Sacræ Congregationi Illustrissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Concilii Tridentini interpretum, porrecto, postquàm explicauit supradictum priuilegium, sicut & multa alia, dicit, quòd semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerũt, Calices, Altaria, in quibus vnctio requiritur, paramenta, &lapides consecrarunt,& benedixerunt, cui priuilegio subscripsic ipsamet Congregatio, *Non obstare quominùs ijdem Abbates munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant.*

Probatur insuper ratione,quia ad Altaris consecrationem requiritur Vnctio Chrismatis, & benedictio Sacerdotalis, ex *cap. Altaria*, 2. *de consecrat. dist.* 1. Sed Abbas vtraque potitur, vt suprà dictum est; ergò Abbas poterit benedicere Altare tàm portatile, quàm fixum;quia locus citatus loquens de consecratione Altaris, non distinguit Altare portatile à fixo.

Nec obstat, quòd in priuilegio Vrbani Secundi, Abbati Monasterii Cauen. Ordinis Sancti Benedicti, concesso, inter Pontificalia prædicto Abbati concessa, excipiatur Altaris consecratio; quia si in illo priuilegio Salerni dato 18. Kalen. Octobr. anno 1092. fit huiusmodi exceptio: in priuilegio Pij Quarti,anno 1565. vt suprà,facta fuit Altarium consecrationis concessio; non solùm Abbati Cauen. alijsquè Casinen. sed, vt diximus, etiam omnibus priuilegiorum communicatione, gaudentibus.

Confirmatur,quia anteà Innocen.VIII. in sæpiùs citato priuilegio Ioanni Abbati Cistercij, ac alijs quatuor Coabbatibus, eorumquè successoribus in perpetuùm concesso, indulsit.

Vt Altaria de nouo constructa, seù translata, restaurata, aut mutata in quibuslibet locis dicti Ordinis, Chrismate sacro,priùs ab aliquo Catholico Antistite recepto, consecrare liberè, ac licitè possint, & valeant.

Et Paulus Tertius, concedens Abbati Vallis Scolarium Altarium consecrationem, vt diximus suprà in *secundo Quæsito*, loquitur absolutè de omnibus Altaribus, & vbi lex non distinguit, etiam nos distinguere non debemus, *l. non distinguemus, ff. de receptis arbitrii*, & *Clement. vltim. de rescript.* cum alijs citatis à *Cardin. Tusch. tom.* 2. *litera D. consil.* 508.

Et facto confirmari vidi Romæ, cùm enim de anno 1624. Illustriss. & Reuerendiss. Visitatores Sacræ Visitationis Apostolicæ accederent ad hãc nostram Sanctæ Praxedis Ecclesiam, & visitantes Altaria fixa, inibi collocata, & de Consecratore Patres nostros interrogassent, acquieuerunt, quòd per Abbates nostræ Religionis, pro tempore in prædicto Monasterio existentes, consecrata respõderimus. Ex quo elici videtur, etiam Altaria fixa ab Abbatibus Sedis Apostolicæ priuilegio munitis, consecrari posse; quòd etiam confirmatur ex *Rubricis Missalis Monastici*; auctoritate Pauli V. reco-

recogniti, vbi in dicta *Rubric. de Præparat. Altar. & Ornament.* 20. habetur, quòd Altare debet eſſe conſecratum ab Epiſcopo, ſiuè ab Abbate, priuilegium Sedis Apoſtolicæ ad hoc habente, & loquitur ibi *Rubr.* vniuerſaliter de omnibus Altaribus.

QVAESITVM V.

Vtrùm Abbas poſſit Altaria portatilia ad vſum aliarum Eccleſiarum, & piorum locorum, non ſolùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Eccleſiarum, & locorum non ſibi ſubiectorum, benedicere, & conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates poſſunt conſecrare Altaria portatilia, pro vſu ſuarum Eccleſiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis.*

2 *Abbates aliqui præſcripſerunt ſibi ius Altaria portatilia Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, conſecrandi.*

Paucis præſens Quæſitum explicabitur, reſoluendo.

1 Quoad primam partem, nempè, quòd liceat Abbati, lapides ad vſum Altarium portatilium aptos, non ſolùm pro vſu propriæ Abbatiæ, verùm etiam quorũcunq; Monaſteriorũ, Prioratuũ, Eccleſiarũ, & aliorum piorũ locorum propriæ Cõgregationis benedicere; probatur ex priuilegio in antecedẽti Quæſito adducto, per quod Pius Quartus de anno 1565. die 6. Iunij, conceſſit Congregationi Caſinen. vt ſinguli illius Abbates, pro tempore exiſtentes, quoſcunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vſum Altarium portatilium aptos, pro vſu quorumcunque vtriuſque ſexus dictæ Congregationis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, & aliorum piorum locorum, ſuper quibus ad Altaria intrà clauſtra eorumdem Monaſteriorum, & Prioratuum, ſeu ſeptas Eccleſiarum, & piorum locorum huiuſmodi dumtaxàt, Miſſæ celebrari poſſint, conſecrare, & benedicere (Ordinariorum locorum licentia deſuper minimè requiſita) liberè, & licitè valeant; habetur in *lib. priuileg. dicta Congreg.* Et ſimilis poteſtas Abbatibus competit per aliud priuilegium (vt ſuprà in antecedenti *Quæſito* diximus) Innocentij Papæ Octaui, Ciſtercien. conceſſum.

2 Quo verò ad Altaria portalia aliarum Eccleſiarum non ſibi ſubiectarum, dico, quòd licèt priuilegia prædicta extendantur ſolummodò ad Eccleſias, & loca propriæ Congregationis: tamen, cùm Abbates poſſint iura Epiſcopalia præſeribere, & etiam Pontificalia Inſignia, vt diximus ſuprà in *Diſputatione* 19. *Quæſit.* 2. ac per conſequens vſum prædictorum Pontificalium, quorum Abbates capaces ſunt, iuxtà ea, quæ in eadem Diſputatione dicta ſunt; ideò dicendum eſt, Abbates multis in locis præſcripſiſſe ius conſecrandi Altaria portatilia.

De hac re iterùm habebitur ſermo in *Quæſit.* 13. *num.* 3. *huius Diſput.* vbi oſtendimus etiam ex priuilegio, Abbates huiuſmodi Altaria aliarum Eccleſiarum conſecrare poſſe.

QVÆSITVM VI.

An aliquid animaduertendum ſit ab Abbatibus circà Altarium conſecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Altare conſecratum debet eſſe lapideum, non autem ligneum.*

2 *Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debeat.*

3 *An ſit de eſſentia conſecrationis Altarium, vt fiat cum appoſitione Reliquiarum.*

4 *Altare quandò deſinat eſſe ſacrum.*

5 *In Eccleſijs conſecratis Abbati ſubiectis, nemo, abſque ipſius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri poteſt.*

Cvm de Altarium conſecratione hìc ſermo inſtitutus ſit, nonnulla circà prædicta Altaria conſecranda, notatu digna, libuit apponere. Ani-
1 maduertendum eſt itaque, quodcunque Altare conſecratum, lapideum, non autem ligneum eſſe debere, iuxtà *can. Altaria* 1. *de conſecrat. diſt.* 1. notant *Fuſc. de Viſit. lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 9. *Vgolin. de poteſt. Epiſc. cap.* 30. *num.* 1. *Suar. tomo* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 5. *concluſ.* 2. *D. Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 24. *Reginald. in prax. for. pœnit. lib.* 29. *num.* 188.

Altare autem non conſecratum, poteſt eſſe ligneum; immo neque refert, ſi tota Maſſa Altaris fixi conſecrati, non ſit lapidea: dummodò ſuperior menſa, quæ ſolùm conſecratur, ſit ex lapide, vt ait *Suar. loco citato*.

2 Altare autem portatile tantæ longitudinis, ac latitudinis eſſe debet, vt capere poſſit pedem Calicis, & Patenam cum Hoſtia conſecrata, vel vt ſuper eo valeat maior eorum pars firmiter, abſque vllo cadendi periculo, collocari. *Sylu. in verb. Altare, num.* 1. *Azor. inſtitut. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *quæſt.* 7. *Duran. de ritu Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 25. *nu.* 7. *Iacob. Graff. in deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 42. *nu.* 4. *Suar. Vbi ſuprà*, qui dicit eſſe communem, & alios citat, ità etiam *Henriq. in Summ. lib.* 9. *cap.* 28. *Reginald. dicto lib.* 29. *num.* 189. *D. Aug. Barboſ. dict. alleg.* 27. *num.* 21.

3 An autem ad ſubſtantiam conſecrationis Altarium ſpectet, illam fieri cum appoſitione Reliquiarum Sanctorum; duæ ſuper hoc extant opiniones. Prima eſt aſſerentium, eſſe præceptum Eccleſiæ, nè conſecrentur Altaria, abſque Sanctorum Reliquijs: tamen ſi fieret huiuſmodi conſecratio, eſſet valida, quam ſententiam ſequuntur nonnulli, quos citat idem *Azor.* præcipuè *Sot. in* 4. *diſt.* 13. *quæſt.* 2. *artic.* 3. quem ſequitur *Suar. loco citato*, *§. tertiò additur, circà finem*, qui dicunt, conſuetudine derogatum eſſe *Can. placuit, de conſecrat. diſtinct.* 1. nec eſſe ſeruandum, niſi vbi ſacræ Reliquiæ haberi, poſſunt; quia in tanta Altarium multitudine, non

non poteſt commodè dicti Canonis præceptum adimpleri.

Altera opinio affirmat, non ſolùm ab Eccleſia præcipi, nè conſecrationes Altarium fiant ſinè Reliquijs: verùm etiam eſſe de ſubſtantia ipſius conſecrationis; itàut Altare ſinè Reliquijs conſecratum pro Altari prophano non conſecrato, ſit habendum; vt dicitur in dicto can. placuit, de conſecrat. diſtinct. 1. & hanc opinionem ſequitur Azor. ibidem referens, idem tenere Sylu. Tabien. & alios, qui concludunt, non eſſe Altaria conſecranda, abſque Summi Pontificis auctoritate, vbi ſacræ Reliquiæ haberi non poſſunt: eamdem opinionem poſt Azor. ſecuti ſunt Fuſc. de viſit. cap. 21. num. 2. & D. Barboſ. alleg. 27. num. 26. Nihilominùs prima ſententia verior videtur: & ideò ſequenda; ità enim vſus, & praxis docet; verùm quandò commodè fieri poſſet, obſeruari deberet diſpoſitio dicti Canon. placuit, vt ait Reginal. d. lib. 29. num 190. verſ. porrò difficultas eſt.

4 Notandum inſuper, vtrumque Altare amittere conſecrationem, ſeù deſinere eſſe ſacrum; quandò eſt enormiter fractũ, quòd tunc contingit, quotiès non remanet alterius integra pars, quæ poſſit commodè pedem Calicis, & Hoſtiam cum Patena, ſinè periculo labendi continere, vt ait Henriq. in Sum. lib. 9. cap. 28. §. 1. Vel quandò cornua, quæ inunguntur, fuerint fracta; vel quandò ſignum ſepulchri, in quo ſunt conditæ Reliquiæ, frangeretur, remoueretur, vel minueretur, vt ait Azor. dicto cap. 27. quæſt. 12. Henriq. in margar. litera L. & M. qui teſtatur de communi, quem refert, & ſequitur Reginald. dicto lib. 29. num. 292. D. Barboſ. dicta alleg. 27. num. 25. qui plures cumulat; vel quandò Altaris fixi menſa à ſtipite, vel columnis, quibus innititur, remoueretur, vel ità frangeretur, vt ad vſum, pro quo eſt conſecratum, non ſit ampliùs aptum inſeruire; quod relinquitur Ordinarij iudicio, qui rem oculis inſpectam facilè poteſt diiudicare; vt aiunt idem Azor. & D. Barboſ. locis citatis.

Execratur etiam omnibus alijs modis Altare fixum, & ſtabile, quibus execratur portatile, vt dicit Vgolin. de poteſtat. Epiſcop. cap. 30. num. 4. verſ. execratur.

Si degradatus, interdictus, aut etiam excommunicatus in Altari celebrauerit, non eſt illud iterùm conſecrandum, per text. in cap. 1. in fine, extra de Sacram. non iterand. Fuſc. dicto cap. 22. numero 5.

Altare etiam cenſetur execratum, Eccleſia execrata, non autem è contra; quia Altare ſe habet, vt acceſſorium reſpectu Eccleſiæ; Eccleſia autem, vt principale, arg. text. in cap. 1. de conſecrat. Eccleſ. Fuſc. dicto cap. 22. num. 7.

Hoc autem eſt intelligendum de Altari portatili, non autem de fixo, quòd execrata Eccleſia, non cenſetur execratum, nec reconciliatione indiget, Sylu. verb. Altare, quæſt. 11. Mirand. tom. 2. Man. Prælat. quæſt. 39. art. 7. concl. vnic. D. Barboſ. dicta alleg. 27. num. 26.

5 Tandèm aduerto, quòd ſicut in Eccleſijs conſecratis, quæ Epiſcopi iuriſdictioni ſubſunt, nemo poteſt, abſque eius licentia, & conſenſu, Altare fixum erigere, per text. in can. nullus Presbyter, de conſecrat. diſt. 1. & can. quamuis diſt. 68. ac illud demoliri, ad eumdem Epiſcopum ſpectar, can. placuit, eadem diſt.

Ità etiam in Eccleſijs Abbati ſubiectis nemo poteſt, abſque eius licentia, Altare fixum erigere, ſiuè erectum demoliri; quia hoc ſpectat ad iuriſdictionem ipſius Abbatis, cui Eccleſia ſubiecta eſt.

QVÆSITVM VII.

An Abbates poſſint Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Solus Epiſcopus de iure, poteſt Eccleſias conſecrare.*

2 *Simplex Sacerdos poteſt, ex delegatione Summi Pontificis, Eccleſias conſecrare.*

3 *Abbatibus non licet Eccleſias conſecrare.*

1 Solus Epiſcopus de iure poteſt Eccleſias conſecrare, vt habetur ex cap. nemo, de conſecrat. diſt. 1. Et Epiſcopus debet eſſe proprius, non autem extraneus, niſi de licentia proprij, cap. tua fraternitas, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. ibi, In tua Diæceſi, qui non poteſt Eccleſiæ conſecrationem alijs, quàm Epiſcopis committere, per cap. aqua, eodem tit. vbi expreſsè prohibetur, hoc delegari ab Epiſcopo ſimplicibus Sacerdotibus, non obſtante conſuetudine cuiuſdam Prouinciæ, quæ ibi corruptela dicitur; Epiſcopus enim nequit, ſimplici Presbytero mandare ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis propria; & ſi committat, vel mandet, irrita, & nulla cenſebitur conſecratio. Ità gloſſ. & Doctores in dicto cap. aqua, Azor. inſtit moral. par. 1. lib. 10. cap. 26. quæſt. 10. Sylu. verbo, conſecratio, 2. num. 2. quæſt. 1. Mirand. in Manual. Prælat. tom. 2. quæſt. 39. art. 1. concl. 3. & alij apud D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 27. num. 1.

2 Simplex autem Sacerdos benè poteſt, ex delegatione Sedis Apoſtolicæ, Eccleſias conſecrare, vt aiunt gloſſ. Innoc. & Doct. in dicto cap. aqua, Azor. dicta quæſt. 10.

3 Quo autem ad Abbates, nihil in iure inuenio, per quod ipſis hæc poteſtas tribuatur, nec vllus Doctorum, quem viderim, de hoc ſermonem habet; immo omnes communiter ad ſolum Epiſcopum ſpectare, concludunt: poſſet vtique eis, ex priuilegio ſpeciali Romanorum Pontificum, talis facultas competere; nec eſſet mirùm aliquos Abbates huiuſmodi priuilegio gaudere, quod me latet, hactenùs alicui conceſſum fuiſſe.

QVÆSITVM VIII.

Ad quem ſpectet Abbatiales Eccleſias conſecrare.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare, ſpectat ad Epiſcopum Diæceſanum.*

2 Epiſco-

2 *Epiſcopus Diœceſanus,ſi requiſitus Eccleſias Abbatiales, & Regulares conſecrare renuerit, quilibet alius Epiſcopus id facere poterit.*

3 *Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Eccleſiæ eorum poſsint à quolibet Epiſcopo conſecrari, ſi Epiſcopus Diœceſanus requiſitus conſecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino.*

1 EX dictis in ſuperiori Quæſito conſtat, ad Epiſcopum tantùm ſpectare conſecrationem Eccleſiarum, quæ in ſua Diœceſi erectæ ſunt: nec extraneus poterit, abſquè Diœceſani licentia, illas conſecrare, etiam ſi eſſent exemptæ; quia incurreret in pœnam conſtitutam à *Concil. Tridentino ſeſſ. 6. de reformat. cap. vlt.* vbi habetur, quòd *Nulli Epiſcopo liceat, cuiuſuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia &c. & ſi ſecùs factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium ſit ipſo iure ſuſpenſus.* Ex quo loco Sacri Concilii conſtat, non valere ampliùs priuilegia Monachis conceſſa, quibus poterant, abſque Diœceſani licentia, Epiſcopos quoſcunque, ad eorum Eccleſias conſecrandas, vocare.

2 Verùm notandum, quòd ſi Epiſcopus Diœceſanus, ab eiſdem Monachis requiſitus, eorum Eccleſias conſecrare noluerit; quilibet alius Epiſcopus idipſum facere poterit, per ſpeciale priuilegium conceſſum ab Honorio IV. Fratribus Minoribus, quod habetur in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 17. & 2. fol. 101. conceſſ. 112.* & refertur in *Comp. verbo, Altaria §. 2.* per quod conceſſit, vt ſi Diœceſani requiſiti à Fratribus Minoribus cum debita humilitate, noluerint in Eccleſiis eorum primarium lapidem ponere, ac Eccleſias, vel Oratoria, & Altaria ſua conſecrare, vel id facere intrà quatuor menſens diſtulerint; poſſint prædicti Fratres, per quoſcunque voluerint Epiſcopos, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, præmiſſa recipere. Idipſum, immo aliquantulum latiùs conceſsit Ioannes XXI. Fratribus Carmelitanis, dicens; *Quòd ſi locorum Ordinarij ab ipſis Fratribus humiliter requiſiti noluerint, ſeù recuſauerint indebitè, Cœmeteria eorum benedicere, ſeù etiam conſecrare; poſſint huiuſmodi Cœmeteria per aliquem Antiſtitem, gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, quotiès opus fuerit, facere benedici, ac etiam conſecrari*; quod habetur etiam in *Monum. 1. impreſſ. fol. 89 & 2. fol. 172. concluſ. 402.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Eccleſiaſtica §. 3.*

3 Nec videtur huiuſmodi priuilegia abrogata per *Concil. Trid. d. cap. vlt. ſeſſ. 6. de reformat.* vbi præcipitur, quòd nullus Epiſcopus in alterius Diœceſi, ſinè ipſius licentia, Pontificalia poſſit exercere, cuiuſuis priuilegii prætextu &c. quia quoad hoc ſupradicta priuilegia non cenſentur eſſe priuilegia, ſed continere ius commune, dummodò ſit petita licentia, iuxtà *cap. 1. de ſupplend. neglig. Prælat. & cap. nihil. eſt §. vltim. de elect.* ità ait *Mirand. in Man. Prælat. tom. 2. quæſt. 39. artic. 1. concluſ. 3.* quem refert, & ſequitur *D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 27. num. 11.* videatur etiam *Roderic. quæſt. Regul. tom. 1. quæſt 19. art. 4.* Verùm autem Abbates poſſint Eccleſias, & loca propriæ Congregationis benedicere, dicemus in ſequenti.

QVÆSITVM IX.

An Abbas poſsit Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis ſolemniter benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa in loco ſacro celebranda eſt.*

2 *Eccleſia non conſecrata gaudet eiſdem priuilegijs, quibus gaudet Eccleſia conſecrata.*

3 *Abbates poſſunt Eccleſias propriæ Congregationis, ſolemniter benedicere.*

1 COmmunis eſt Doctorum ſententia, Miſſam in loco ſacro celebrandam eſſe, vt teſtatur *Suar. tom. 3. in 3. par. D Thom. diſput. 81. ſect. 3. in princip.* quod habetur etiam ex *can. ſicut, can. Miſſarum, can. hic ergo, can. nullus Presbyter, & can. clericos, de conſecrat. diſtinct. 1.* & ex *Trident. Synod. ſeſſ. 22. in decreto de obſeruan. & euit. in celebrat. Miſſar.* vbi aduertunt Doctores, nomine loci ſacri, ſecundùm vetera illa iura, Eccleſiam conſecratam ſignificari.

2 Notandum tamen, ex vſu eo nomine, etiam ſignificari Eccleſiam benedictam: dummodò Sedis Apoſtolicæ, vel Epiſcopi auctoritate ad Sacramenta adminiſtranda fundata ſit: atque reliqua neceſſaria adfuerint, *argum. gloſſ. in cap. fin. verb. non conſecrata, de conſecrat. Eccleſ.* quæ dicit, Eccleſiam non conſecratam perfrui eiſdem priuilegiis, quibus gaudet conſecrata; idem colligi poteſt ex prædicto *Concilio Tridentino loco citato*, vt aduertit *Reginald. in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 175.* quibus ſic poſitis ad ſolutionem quæſiti deueniendo.

3 Dico, licere Abbatibus, & Prælatis Regularibus, Eccleſias proprii Ordinis, ſeù Congregationis ſolemniter benedicere: etſi earum conſecratio illis interdicatur, & hoc per ſpecialia priuilegia Abbatibus conceſſa; & etiam per indultum à Iulio Secundo Ordini Minimorum impartitum; hic enim Pontifex conceſsit prædicto Ordini, quòd Generales, & Viſitatores (quos ipſi appellant Vigiles) ac Prouinciales, & eorum Vicegerentes, poſsint omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria ſolemni benedictione benedicere: Ità habetur in *Supplem. fol. 8. conceſſ. 29.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Eccleſiaſtica, §. 12.*

Idē priuilegiū conceſſit Leo X. Fratribus Min.

vt habetur in *eod. supplem. fol.* 16. *conceß.* 53. & refertur in *comp. vbi suprà* §. 14. per quod prædictus Leo X. concessit Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantiæ, pro eo tempore existentibus, vt omnia, & singula eiusdem Ordinis de Obseruantia, Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria vbicunq; existentia, tâm recepta, quàm recipienda, ac paramenta, & ornamenta, & alia quæcunque ad diuinum cultum, & vsum Fratrum, necessaria, in quibus Chrisma non interuenit, pro eorumdem Fratrum vsu tantùm, solemni benedictione valeant benedicere; & voluit, quoad hoc idem possint alii Fratres eiusdem Ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus fuerint deputati; quorum priuilegiorum vigore poterunt etiam Abbates, & alii Prælati virtute communicationis, suas Ecclesias benedicere.

Aliud priuilegium superiùs adductis simile, aliaque Pontificalia Insignia concernens pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Bononiensis, hic recensetur: cùm in Bullariis communibus minimè reperiatur; cuius tenor est.

Alexander Episcopus Seruus &c. Cùm sicut dilecti filij nobilis vir Augustinus Barbarico Dux, & Dominium Venet. Nobis nuper fecerunt exponi, ipsi qui ad Monasteria vestra, quorum videlicet Monasterium Sancti Antonij, de eorum iurepatronatus existit, singularem gerunt deuotionis affectum, ad illa pro diuinis audiendis officijs nonnunquàm accedant; & pro tempore cupiant dicta Monasteria per Nos, illorumque pro tempore existentes Priores fauoribus prosequi gratiosis, ipsorum Ducis, ac Dominij, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore existentibus Prioribus, quibus, vt quoties ipsos in quibuscunque Ecclesijs vestris, Missam celebrare contingetet, Mitra, Baculo, & alijs Pontificalibus Insignijs vti, ac benedictionem solemnem elargiri valeatis, Apostolica fuit auctoritate concessum: Et omnibus vtriusque sexus Christifidelibus, Missis huiusmodi interessentibus (dummodò aliquis Antistes præsens non fuerit) Indulgentias per Episcopos, videlicet quadraginta dierum dari consuetas, quoties Missas huiusmodi contigerit celebrare, concedere: ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia loca quæcunque dictæ Congregationis, illorumque Cæmeteria pro tempore quomodocunque polluta, reconciliare perpetuò valeatis. Constitutionibus, Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs nequaquàm obstantibus, auctoritate praefata, tenore praesentium, de specialis dono gratiae indulgemus. Per hoc autem Constitutioni, quæ reconciliationem huiusmodi per Episcopos tantùm fieri præcipit, nullum in posterùm volumus praeiudicium generari. Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die octaua Maij 1493. Pont. Nostri anno 1. habetur in *lib. priuileg. Canon. Regul. Mediol. impref. pag.* 382.

QVAESITVM X.

An Abbas possit Ecclesias pollutas reconciliare.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos simplex potest Ecclesias tantùm benedictas, si polluantur, reconciliare.*

2 *Ecclesiæ si sint consecratæ, spectabit ad Episcopum earum reconciliatio.*

3 *Abbates Regulares possunt Ecclesias pollutas reconciliare, aqua priùs per Episcopum sacrata; nisi Episcopus distet vltra duas dietas: quo casu etiam ipsi possunt aquam benedicere.*

4 *Dieta quot milliaria contineat.*

Ecclesiarum aliæ sunt consecratæ, aliæ verò benedictæ, vt suprà dictum est: has autem pluribus modis pollui, aut violari contingit: vt
1 inferiùs patebit. Ecclesias benedictas tantùm, non autem consecratas quilibet simplex Sacerdos reconciliare potest per aspersionem solius aquæ sacratæ. Ità expressè tenet *Sylu. verb. consecratio*, 2. q. 8. *Sot. in* 4. *dist.* 13. q. 2. *art.* 3. *Henriq. de excom. & interd. lib.* 3. *cap.* 51. §. 5. & *lib.* 9 *de Missa cap.* 27. §. 6. *Azor. instit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. q. 15. *Nauarr. in Man. cap.* 27. *nu.* 151. qui testatur de communi, & *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 28. *num.* 57. qui plures refert.

2 Ecclesia verò consecrata reconcilianda est per Episcopum proprium, vel alienum, cum consensu proprii; & per aquam ab Episcopo benedictam, vino, & cinere admixtam; & cum verbis, quæ habentur in *Pontificali, vel Manuali Romano*; ità habetur in *cap. proposuisti, & in cap. aqua, de consecr. Eccles. vel Altaris*, vt notant *Azor. instit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 28. q. 15. & *par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 5. q. 5. *Cened. ad sex. collect.* 135. *num.* 1. *Mirand. in Man. Prælat. tom.* 2. q. 36 *art.* 8. *concl.* 2. & *omnes Doct. sup. cit.* & alii, quos refert, & sequitur *D. Barb. de offic. & potest. Episc. p.* 2. *alleg.* 28. *nu.* 55. Nec potest Ecclesiam consecratam reconciliare simplex Præsbyter, nisi ex commissione Summi Pontificis: etiam si in contrarium esset consuetudo, per *d. c. acqua*, vbi dicitur, huiusmodi consuetudinem, potiùs esse dicendam corruptelam; Episcopus enim nequit ea, quæ sunt Ordinis delegare alteri, qui non sit Episcopus; quamuis committat ea, quæ sunt iurisdictionis. Ità *Mirand. loc. cit. Vgolin. de offic. & potest. Episc. cap.* 29. §. 8. *nu.* 2. *Marian. Alter. de censur. disp.* 3. *cap.* 4. quos refert *D. Aug. Barbos. loc. cit. num.* 56. Abbates autem, & Prælati Regulares possunt Ecclesias ex quauis
3 causa pollutas, vel violatas, reconciliare, aqua
4 per eosdem benedicta; si Episcopus, illam benedicturus distet, & vltrà duas dietas; aliter autem aqua debet per Episcopum sacrari; vt constat ex priuilegio Leonis X. concesso Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantię pro tempore existentibus, quod habetur in *suppl. fol.* 116. *concl.* 55. & refertur in *Comp. verb. benedicere Ecclesiastica*, §. 14. vbi supradictus Leo X. post alia concessit eisdem, quòd similiter possint reconciliare Ecclesias &c. quæ quomodolibet sanguinis, vel seminis effusione pollutæ fuerint; & hoc cum aqua per prædictos Prælatos benedicta: præsertim in locis remotis, vbi Episcopum, aquam benedicentem, per duas dietas adire non poterint. Hoc priuilegium refert idem *Mirand. loc. cit.*

con-

concluſ. 3. *& Sayr. de cenſur. lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 31. *Vgolin. dicto* §. 8. *num.* 2. *D. Auguſt. Barboſ. loco citato, num.* 64.

4 Quælibet autem Dieta continet viginti milliaria, ſeu ſeptem leucas, vt *gloſſ. in cap. nonnulli, verbo, vltrà dietas, de reſcript. & Henriq. in Summ. libro* 9. *capit.* 27. §. 6. *& libro* 13. *cap.* 51. §. 5. & alii relati per *Dominum Auguſtinum Barboſ. dicta alleg.* 28. *num.* 65.

Idem priuilegium conceſſit Iulius Secundus, Prælatis Ordinis Minimorum, vt habetur in *Supplem. fol.* 8. *concl.* 30. & refertur in eodem Compẽd. vbi ſuprà, §. 13. *qui Iulius Secundus conceſſit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt poſſint reconciliare ſuas Eccleſias ſanguinis, ſiuè ſeminis effuſione, ſeu aliàs quomodòcunque pollutas, quotiès opus fuerit; aqua tamen priùs per aliquem Catholicum Antiſtitem, vt moris eſt, benedicta*: ex quibus ſatis conſtat, poſſe Abbates, & Prælatos Regulares, ſuas Eccleſias quomodòcunque violatas, ſiuè pollutas, reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacratā; qui ſi vltrà duas dietas diſtauerit, poterunt ipſi aquam, vt ſuprà, benedicere. Præter prædicta priuilegia Mendicantibus conceſſa, adſunt etiam aliæ conceſſiones Monachalibus Ordinibus à Sede Apoſtolica facta, vt poſſint eorum Eccleſias, & earum Cęmeteria, vel alia loca Eccleſiaſtica, ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut aliàs quouis modo pollutas, vel polluta, reconciliare.

QVÆSITVM XI.

Quibus modis Eccleſia intelligatur polluta.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia quomodò polluatur per ſanguinis effuſionem, aut homicidium.*
2 *Eccleſia quomodò violetur per ſeminis effuſionem.*
3 *Eccleſia polluitur, ſi intrà illam ſepultus fuerit fidelis excommunicatus.*
4 *Eccleſia, an polluatur quando in ea ſepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis antè baptiſmũ.*
5 *Eccleſia polluitur, quandò benedicitur, aut conſecratur ab Epiſcopo excommunicato.*
6 *Eccleſia violatur, quandò omnes parietes, aut maior eorum pars ſimul ruunt.*
7 *Eccleſia polluta, pollutum etiam cenſetur Cæmeterium, ſed non è contrà.*
8 *Pollutio, an quandò eſt occulta, Eccleſia, & Cæmeteria indigeant reconciliatione.*

CVm ſuprà tractatum ſit de Eccleſiæ pollutæ, & violatæ reconciliatione, explicandum videtur non immeritò, quandò Eccleſia cenſeatur polluta; ſex autem modis Eccleſiam violari contingit, vt ait *Nauar. in Man. c.* 27. *à nu.* 251. *vſque ad* 254. excluſiuè, *& Sylu. verb. conſecratio,* 2. *q.* 5. *Arm. eodẽ verb. nu.* 4. *Roderic. in Sum. tom. c.* 123. *Henriq. in Sum. lib.* 9. *de Miſſ. cap.* 27. §. 6. *Mirand. in Man. Prælat. tom.* 2. *quæſt.* 39. *art.* 5. *concl.* 1. *Suar. tom.* 3. *diſput.* 81. *ſect.* 4. per totam, & alij plures, quos citat *D. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. allegat.* 28. *numero* 1.

1 Primus caſus eſt, quandò intrà eam ſanguis humanus iniuriosè effunditur, aut cauſa naturalis eiuſdem effuſionis, ſeu mortis alicuius datur, vt habetur in *cap. propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ.* & in *cap. ſi motum, & cap. Eccleſijs, de conſecrat. diſt.* 1. Dicitur, *Intrà*, quia requiritur, vt homicidium intrà Eccleſiam contingat; ſi enim extrà eam eueniret, non propterea violatur Eccleſia.

Vtrùm autem intelligatur polluta, ſi homicidiũ, vel ſanguinis iniurioſa effuſio in gradibus, vel antè ianuam, vel in ipſa ianua Eccleſiæ contingat, latè explicat *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 20. 21. *&* 22. Dicitur *Eccleſiam* generaliter, ad comprehendendum tàm cõſecratam, quàm nondum conſecratam. Dicitur, *ſanguis humanus*; quia ſi eſſet ſanguis cuiuſuis alterius animalis irrationalis, non per hoc pollueretur Eccleſia. Dicitur, *iniuriosè*; quia ſi naturali modo, aut caſu aliquo, vel ob iuſtam hominis defenſionem ſanguis fundatur; non propterea cenſetur polluta Eccleſia; vt tenent communiter *Doctores in dicto cap. propoſuiſti, de conſecrat. Eccleſ. & cap. ſi Eccleſiam, eodem tit. in* 6. *& Sylu. in verbo, conſecratio,* 2. *quæſt.* 5.

Nec præterea intelligeretur polluta: ſi ioco, aut ludo honeſto, & iuſto ſanguis effunderetur; maximè ſi fit in parua quantitate, quæ non ſufficiet ad Eccleſiæ violationem, vt mox dicemus. Nec ſi effuſio fieret per puerum iudicio carentem, aut ſtultum, vel amentem; vt ait *Nauarr. in Manual. cap.* 27. *nu.* 256. *& Doctor. in dicto cap. propoſuiſti, Azor inſtitut. Moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *quaeſtione* 13. Dixi, *effunditur*, quia non eſt intelligendum, de modica fuſione; vtpotè ſi gutta ſanguinis, etiam iniuriosè, intrà Eccleſiam ceciderit: ſed de notabili, ſeu conſiderabili; quia verbum, *effuſio*, denotat largitatem, & copioſum fluxum; *arg. text. in can. ſæpè,* 41. *diſt.* & in *can. reuertimini.* 16. *quæſt.* 1. notat *gloſſ. in cap. cùm illorum,* 32. *verbo, effuſionem ſanguinis, de ſententia excommunicat. Abb. in dicto capit. propoſuiſti*. Quòd ſi ſanguis non fundatur, quamuis oſſa, vel membra conterantur, vel franguntur, non polluitur Eccleſia; dummodò indè mors non ſequatur, & homicidium fit conſumatum, vt notant *Azor. loco citato, Dom. Barboſ. dicta allegat.* 28. *num.* 35. *Suar. dicta ſect.* 4. *in princ.* ſubdens, tunc neceſſarium eſſe, vt mors ipſa in Eccleſia contingat, aliàs enim homicidium reuera non fit in Eccleſia. Dixi, *aut datur cauſa*; quia ſufficit, vt quis in Eccleſia vulnus accipiat; etiam ſi extrà eam exeat, antequàm ſanguis effundatur, vel in vaſe aliquo ſanguinem recipiat, ſi vulnus mortiferum ſit, vel graue: vt docent communiter omnes; è contrà non polluitur Eccleſia, quandò aliquis extrà eam vulneratur, & poſteà ſanguinem in ea fundit; vt tenent *gloſſ. & Doctores in cap. vnic. de conſecration. Eccleſ. in* 6. & notat *Bonac. in tract. de matrimon. quæſt. vltim. punct. vlt. num.* 20. *& Suar. loco citato*. Dixi *naturalis*; quia non ſufficit, ſi Iudex in Eccleſia mortis ſententiam, con-

trà aliquem ferat; dummodò in ea nulla fiat sanguinis effusio, vt ait *Azor. dicto cap. 26. quaest. 13. versic. quaeres.* Dixi, *aut moriis*, quia sufficit, in ea suffocare, aut quolibet alio modo hominem, finè sanguinis effusione, iniquè, & iniuriosè interficere. Vnde si Iudex suspenderet aliquem in Ecclesia, illam pollueret; non tamen si illum suspenderet super Ecclesiæ tectum, vel eius parietibus, extrà illam; quia tunc homicidium non fit intrà illam; vt notant *Sylu. Nauar. Suar. & alij, locis citatis.* Sufficiet etiam, si quis intrà Ecclesiam pro Fidei defensione vulneretur; aut trucidetur, & sic martyrium subeat; quia Ecclesia tunc non polluitur sanguine Martyris, vt ab ipso fluit; sed polluitur sacrilega actione, & homicidio; quia illud est verè homicidium; ità *Sylu. verb. consecratio, 2. quaest. 5. Azor. dicta quaest. 13. dicto versic. quaeres, in fine, Suar. dicta sect. 4. circà initium D. Barbos. dicta alleg. 28. num. 9.* & communiter omnes. Non tamen censeretur polluta Ecclesia, vbi quis intrà illam existens, hominem extrà eam existentem sagitta, vel tormento immisso percuteret; quamuis è conuersò sufficiat mors, vel effusio facta in Ecclesia per lapidem, vel sagittam, seù tormentum foris immissum, vt tenent *Doctores citati.*

2 Secundus casus, in quo dicitur polluta Ecclesia, est per voluntariam in illa humani seminis effusionem, *d. cap. vnic. de consecrat. Eccles. lib. 6.* & sufficit seminis emissio, etiam per coniugalem copulam: etiam si intrà vas naturale contingeret, vt diximus de effusione sanguinis, per quam etiam polluitur Ecclesia: dummodò intrà eamdem contingat; quamuis in ipsa Ecclesia materiali non cadat, vt ait *Gambarupt. de casibus reseruat. cap. 15. cas. 6. num. 2. Barbos. dicta alleg. 28. num. 44.* Dixi, *per voluntariam*, quia non sufficit, si fiat in somniis, vt ait *Nauarr. dicto cap. 27. num. 252. Sylu. dicta quaestione 5.* dicentes, quòd fallitur *Angel. in verb. consecratio Eccles. §. 9.* qui existimauit Ecclesiam pollui, si semen humanum per somnium fundatur. Dixi, *Seminis humani*, quia effusio seminis cuiusuis alterius animalis irrationalis ad id non sufficit; vt dictum est suprà, circà sanguinis effusionem.

3 Tertius casus est, quandò intrà eamdem Ecclesiam fuerit sepultus aliquis excommunicatus, *cap. consuluisti, de consecrat. Eccles.* vbi statuitur, Cœmeteria, in quibus excommunicati sepeliuntur, esse polluta; quòd maiori ratione erit censendum de Ecclesia, vt censeatur polluta, quandò in ea excommunicatus sepeliatur, vt tenent *Azor. dicto cap. 26. quaest. 13. versic. tertiò quandò, Henriq. in Summ. lib. 9. de Miss. cap. 27. §. 5. & lib. 13. cap. 51. §. 3. Suar. tomo 3. disputat. 81. sect. 4. versic. quarta causa, & de Relig. tomo 1. tract. 2. libro 3. cap. 2. à num. 3. Reginal. in prax. for. pœnit. libro 32. num. 17.* & alii, quos refert *Barbos. dicta alleg. 28. num. 52.*

4 Quartus casus est, quandò in Ecclesia aliquis paganus, seù infidelis sepelitur, vel sepultus iacet, *cap. Ecclesiam 1. & 2. de consecrat. distinct. 1.* quo casu non modò reconciliari debet Ecclesia; verùm etiam parietes illius erunt abradendi; licèt in casu præcedenti reconciliatio sufficiat. Videatur latè *Suar. dicta sect. 4. versic. quintò violatur; Bonaccin. dicto puncto vltim. num. 23.* dicentes, nomine infidelium, & paganorum, comprehendi etiam pueros, qui antè Baptismum moriuntur; etiam si sint filii fidelium: ità etiam *Coninch. quaest. 83. artic. 3. dub. 1. num. 234.* contrà *Sayr. de censur. lib. 5. cap. 16. num. 25.*

5 Quintus casus est, quandò Ecclesia per Episcopum publicè excommunicatum consecratur, vt ait *Abbas*, & alii secuti *Ioan. Andr. in cap. consuluisti, de consecr. Eccles.*

6 Sextus, quandò omnes parietes renouantur, scilicet, quandò omnes, aut maior eorum pars simul deiiciuntur, vt colligitur ex *dicto can. Ecclesijs, de consecrat. distinct. 1. & cap. ligneis, extrà de consecrat. Eccles. vel Altar.* & tractat latè *Sylu. verbo, consecratio, 2. quaest. 4.*

7 Est autem notandum, quòd quotiès aliqua Ecclesia violatur; etiam Cœmeterium illi contiguum pollutum censetur: quia nobiliùs trahit ad se minùs nobile: polluto tamen Cœmeterio, non censetur polluta Ecclesia, etiam illi coniuncta; nec vno Cœmeterio polluto, censetur pollutum aliud Cœmeterium illi contiguum per medium parietem, *cap. si Ecclesiam, de consecrat. Eccles. in 6.* notant *Sayr. dicto cap. 16. num. 18. & Suar. dicta sect. 3. versic. quintò violatur, Bonac. Coninch. & alij, locis citatis.*

8 Est etiam notandum, quòd Ecclesia, & Cœmeteria occultè polluta, quandiù pollutio latet, non indigent reconciliatione; at quandò incipit publicari, & manifestari violatio, tunc est necesse, vt Ecclesia reconcilietur; vt aiunt *Abbas, Nauarr. & alij, locis citatis.* Ex quibus omnibus colligent Abbates, quandò Ecclesiæ reconciliatione indigebunt.

QVÆSITVM XII.
An Abbas possit Campanas consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Campanarum vsus antiquus in Ecclesia.*
2 *Campanarum consecratio, de iure communi, spectat ad Episcopum.*
3 *Abbates possunt Campanas consecrare.*
3 *Exceptio, seù limitatio firmat, atque constituit regulam in contrarium.*

1 EX antiquo more habetur, Ecclesiam consueuisse, Campanas consecrare; quòd probatur ex *Concilio Colon. tit. de consuet. & consuetud. cap. 14.* & ex *cap. 1. de offic. custod.*

2 Hæc autem consecratio de iure spectat ad Episcopum; vt scribunt *Durand. in rational. diuin. offic. lib. 1. cap. 4. Vgolin. de potest. Episc. cap. 31. §. 1. num. 2. Durantes de ritib. Eccles. lib. 1. cap. 22. & Cas. Baron. tomo 10. annal. Eccles. pag. 810. & Angel. Rocc. in suo tractatu de Campanis, cap. 5.* vbi tradit formam, & verba consecrationis; forma autem

autem,& verba huiusmodi consecrationis habētur in *Pont. Rom. Clementis VIII. par. 2. cap. 370.* Dixi, *de iure*, quia ex priuilegio, etiam non Episcopus potest Campanas consecrare; cùm etiam Abbates habeant huiusmodi facultatem, vt patet ex priuilegio sæpiùs citato Vrbani Secundi, Abbati Monasteri Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sācti Benedicti, Cōgregationis Casinen. concesso, *vt ipse, ac eius successores in perpetuum possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione dumtaxàt exceptis.*

At cùm exceptio, seu limitatio firmet, atq; cōstituat regulam in contrarium, *cap. Dominus, 32. quæst. 7.* dùm in prædicto priuilegio non excipitur Campanarum benedictio, videtur cōcessa, idipsum expressè patet ex alio priuilegio Pauli Tertij, Abbati Vallischolarium in Gallia concesso, vbi inter cætera, ei indulsit, vt valeat Campanas consecrare; prout refert *Renatus Chopp. in Monast. libro 1. tit. 2. num. 18.* quo priuilegio gaudent omnes Abbates priuilegiorum communicationem eamdem obtinentes; & de facto eo vtuntur multi.

QVÆSITVM XIII.

An Abbas possit consecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest consecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & qualibet alia Ecclesiastica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam Sacram Eucharistiam: necnon quascunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*

2 *Abbas potest benedicere Campanas, tàm ad vsum alterius loci, quàm proprię Ecclesię.*

3 *Abbates possunt Altaria portatilia, vndecunque ad se venientia, consecrare.*

1 Dico primò, quòd possunt Abbates consecrare Calices, & benedicere Pallas Altaris, ac quæcunque alia ornamenta Ecclesiastica, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam sacrā Eucharistiam; ac similiter qualcunque Imagines; etiam si aliundè ad eos deferantur. Itā habetur ex priuilegio Innocentij Octaui, Ioanui Abbati Cistercij concesso, sub Datum Romæ, apud Sanctū Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. quinto Idus Aprilis, Pontificatus sui anno quinto, cuius verba sunt hæc. *Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum prædictorum, nunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalibus, vasculisque ad reponendum sacram Eucharistiam, ac Imaginibus quibuslibet comprehensis in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices consecrare, tàm de dicto Ordine, quàm si ad vos aliundè nonnunquàm deferantur, liberè, ac licitè possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus.* Quæ verba cùm de se sint satis clara, nō indigent maiori explicatione.

2 Dico ergò secundò. Abbatibus non est interdictum, Campanas ad vsum alterius loci, quàm proprij Monasterii, & Ecclesiarum, & locorum sibi pleno iure subiectorum, consecrare; vt docet communis praxis, & consuetudo, & decisum fuisse, refert *Macerat. in decis. Papiæ 112 casu 3.* quem refert, & sequitur *Ricc. in collect. 995.* licèt contrarium dixerit, *in prax. for. Eccles. 539.* quòd non est verum, immo repugnat praxi, & communi consuetudini. Videmus enim actu, Abbates, habentes vsum Pontificalium, consecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas.

3 Idem dicendum puto de Altaribus portatilibus, quod suprà dictum est de Campanis; quia certum est etiam ex communi praxi, & consuetudine, & ex pacifica possessione, in qua prædicti Abbates communiter reperiuntur; Altaria vndecunque ad se delata consecrandi. Nec est etiam verum id, quod idem *Riceius ait, in dicta decis. 539.* nempè, Abbates non posse consecrare Calices, benedicere Corporalia, & Vestes ad vsum aliarum Ecclesiarum; quia licèt id procedere possit de iure, tamen cùm expressis verbis specialiter hoc reperiatur concessum, vt in prædicto priuilegio Innocentij Octaui, nō debet huiusmodi potestas ipsis negari.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vsum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut ampliùs concessum fuerit priuilegium v. g. consecrandi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere; an verò per non vsum, censeatur amissum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vsum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, si occasio, & opportunitas illo vtendi, non se obtulerit.*

2 *Priuilegiarius, si non vtatur priuilegio suo data vtendi occasione, illud amittit, vel ex præscriptione, seu ex vi tacitè renunciationis.*

3 *Priuilegiarius, per non vsum, non potest amittere priuilegium, si non habeat potestatem renunciādi.*

4 *Prælatus non potest renunciare iuribus, & priuilegijs datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ.*

5 *Renunciatio priuilegij habet speciem alienationis.*

6 *Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij, illud perdere non potest.*

1 Doctores in hac materia distinguere solent, an occasio, & oportunitas, sese obtulerit, pro qua priuilegium datum est, qua minimè data, certum est, nullo vnquàm tempore amitti, quancumcun-

tumcunque priuilegiatus mille annis eo non vtatur, vt probatur ex *regul. text. in l. & Attilicinus ff. de seruit. rust. prad* cum similibus, de quibus *Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 22. cum seqq.* ratio est; quia si hæc amissio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiarius priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *dicto cap. si de terra*; minimè huic voluntati tribui potest, quòd nō vtatur priuilegio, eique renunciare intendat, quādò nulla vtendi occasio occurrit, iuxtà *text. in l. eius est nolle, ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm super, de offic. delegat.*

Verùm vtendi occasione oblata, si priuilegia-
2 rius suo priuilegio non vtitur, communis resoluit, amitti priuilegium duplici ex capite, vel præscriptionis, vel tacitæ renunciationis; concurrentibus scilicet qualitatibus omnibus, quæ in renunciatione expressa requiruntur, & sufficere possunt,
3 idest, quòd scienter voluntariè non vtatur, & potestatem habeat renunciandi, iuxtà dictum *cap. cùm super*.

4 Vnde cùm Prælatus non possit renunciare iuribus, ac priuilegijs datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ, ex *gloss. recepta, in cap. vlt. 16. quæst. 6. Sylvest. in summ. verbo, alienatio, num. 18.* cùm
5 talis renunciatio sit species alienationis, quæ causam iustam, & Capituli consensum requirit, *cap. 1. de rebus Eccles. non alienan. lib. 6.* ideò Præla-
6 tus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij perdere illud non potest, *Felin. in cap. cùm omnes, nu. 15. de constit. Eman. Roder. quæst. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* & in proprijs terminis resoluit *Paul. Layman. in quæst. canon. de Prælator. Ecclesiast. elect. quæst. 225.*

DISPVTATIO XXIV.

De Præeminentijs Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon Processiones, & alias Sessiones, & actus, tám publicos, quàm priuatos.

Quæst. 1. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.
Quæst. 2. Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.
Quæst. 3. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.
Quæst. 4. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.
Quæst. 5. Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quouè amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.
Quæst. 6. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Consistorijs, necnon equitationibus solemnibus; & quem ordinem in illis obseruare debeant.
Quæst. 7. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.
Quæst. 8. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt.*
3 *Abbates de consuetudine in literis indictionis Concily vocandi sunt.*
4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Concilijs Generalibus, referuntur.*
5 *Respondetur ad obiecta.*

CVm in præsenti Disputatione, de præeminentiis, quæ Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœcesanis, necnon in processionibus, & aliis huiusmodi actibus, competūt, agere proposuerim, visum est primùm resoluere, an ipsi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & processiones accedere teneantur: & ab vniuersaliori, atque digniori incipiendo, præsens Quæsitum apposui. An scilicet Abbates ad Generalem Synodum conuocandi sint.
1 Ad quòd pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non; nam de iure communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, solùm sunt Episcoporum, vt habetur ex *canon. secundò, omnia, 12. distinct.* vbi *D. August.* ait, *Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritate continentur, neque in Concilijs Episcoporum statuta inueniuntur, &c. sinè vlla dubitatione resecanda esse existimo. & can. Synodū, dist. 11.* Marcel-

Marcellus Papa Synodum Generalem, Episcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, dist. 5.* sic dicitur. *Prima Synodus, scilicet Nicena, fuit trecentorum, decem, & octo Episcoporum; secunda scilicet Cõstantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Episcoporum; tertia, quæ fuit Ephesina prima, fuit ducentorum Episcoporum; quarta scilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & triginta Sacerdotum*, idest, vt exposuit *gloss. Episcoporum*. Præterea habetur in *Synod. Calcedonen. art. 1.* quòd Abbas Martinus requisitus à Constantino quodam, vt ipse quoque se subscriberet actis Concilii Ephesini secundi, respõdit; non est meum subscribere, Episcoporum tantùm est, & eorum, qui digni sunt. Quæ omnia manifestè indicant, ad Generale Concilium Episcopos tantùm conuocandos esse; non autem Abbates, ac alios Prælatos Episcopis inferiores.

2 His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbates hodie ad Generale Concilium interesse debere, vt ostendit *Michael Leonicus in specul. sacrar. cær. verb. Abbas*, & habetur in *l. conuenientibus, vbi Turrecrem. 1. q. 3. & ex glos. in can. Episcopus 18. dist.*

3 Vnde Abbates specialiter de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt; præsertim Abbates, qui iurisdictionẽ Episcopalem, vel quasi Episcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apostolicæ sunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, *Card. Alban. de potest. Papæ par. 2. nu. 229.* &

4 patet de facto Abbates multos interuenisse Concilijs Generalibus, præcipuè Ordinis S.P. Benedicti, & eisdem Concilijs subscripsisse, vt in Concilio Florentino sub Eugenio Quarto, celebrato anno Domini 1439. & in Concilio Lateranẽ sub Leone Decimo, & in Concilio Senensi, vt testatur *Iacobat. de Conc. lib. 2. art. 2. num. 41. & 42* & antiquitùs multos Abbates Concilijs interfuisse, & illis subscripsisse ostendemus in *Quæsito sequenti*. Nouissimæ in Concilio Tridentino interfuerunt septem Abbates; ac septem Generales Religionum, atque à septima Synodo Generali infra semper Abbates in ea interuenisse, testãtur *Iacobat. cit. de Concil. d. lib. 2. art. 2. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt. & Franciscus à Coriolano in Compendio Conciliorum in princ. Prælud.* Quod antea voluerunt *glos. in can. conuenientibus, 1. q. 7. Archid. in can. statuimus §. sed hoc, 1. q. 1.* idem *Archidiac. & Alex. in d. can. conuenientibus*, idem *Alexand. in c. canones, 15 dist. Dominic. in cap. ad Apostolicæ, de re iud. in notabilibus, S. Ant. 3. par. Sum. tit. 24. cap. 2.*

5 Ad obiecta in contrarium respondetur, quòd licèt iure communi Abbates non sint ad Generalem Synodum conuocandi, cùm simpliciter, & propriè tantùm ad Episcopos spectet in ea interuenire, vt probant *Bellarm. de controuers. Christ. Fid. tom. 1. de Concil. & Eccles. lib. 1. cap 15. Azor. d. lib. 5. cap. 11.* tamen ex priuilegio Sedis Apostolicæ, vel ex consuetudine nihil obstat, quòd ad eam sint conuocandi, vt de facto diximus, illos conuocatos fuisse, ac in nonnullis Generalibus Concilijs interfuisse. Ità *Dominicus, D. Antoninus, Archidiaconus, & Cardinalis Alexandrin. Bosell. & Brixien. apud Iacobat. loc. cit. col. 8. vers. sed contrarium*, *litera D. & col. 16. vers. hodie tamen, litera etiam D.*

Ex eo, quia in Concilijs alij intersunt, vt Iudices qui dicuntur suffragium decisiuum habere; alij vt disputando examinent difficultates, qui dicuntur habere suffragium consultiuum; alij, vt ministrent, quales sunt Notarij, & Custodes; alij vt defendant Concilium, videndum est, an Abbates habeant in Synodo Generali suffragium consultiuum, vel decisiuum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant,

SVMMARIVM.

1 *Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, sunt de necessitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi, & num 5.*

2 *Abbates habent in Concilijs votum decisiuum, sicut Episcopi.*

3 *Abbates primis sex Concilijs non fuerant vocati, quia erant subditi Episcopis.*

4 *Abbates à quo tempore circà ad Generalia, concilia admitti, & in ijs se subscribere cœperint.*

5 *Generales Religionum ad Concilium vocandi sunt.*

6 *Abbates plures, qui Generalibus Concilijs interfuerunt, referuntur.*

7 *Abbates quidam Congregationis Vallis Vmbrosæ, qui Concilijs Generalibus interfuerunt, recensentur.*

8 *Prælati inferiores Episcopis, Concilijs interuenire debent.*

9 *Abbates, & alij Prælati, vt sciant quandò Concilijs debent interuenire, citandi sunt.*

1 P*Anormitanus in quæst. 1.* quæ incipit. *Episcopus, & quidam Rector, num. 28. circà finem*, ait, quòd Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, sunt de necessitate ad Oecumenicam

2 Synodum conuocandi; habentq; in ea votum decisiuum, sicut, & Episcopi: hoc probatur ex *c. conuenientibus, 1. q. 7.* vbi dicitur, quòd Abbas in Concilio Papę locum tenuit; & Abbates quamplures vocem decisiuam in Concilio dederunt, sicut Episcopi.

Præterea in *c. Adrianus il 2. 63. dist.* dicitur, quòd Synodus illa celebrata fuit à 143. Religiosissimis Episcopis, & Abbatibus, & sic illi Abbates Episcopis comparantur.

Insuper *glos. in d. can. conuenientibus, verb. Monachi*. ait Abbates debere Concilio interesse; licèt secùs dicat de Monachis simplicibus.

3 Et licèt in primis illis sex Concilijs Abbates vocati non sint, nec interfuerint, id factum fuit, eo quia tunc Abbates erant Episcopis subiecti, necdum exemptionis priuilegio à Romana Ecclesia muniti; vnde Conciliorum decreta ipsis Abbatibus Episcopi tradebant, & denunciabant, & vt ea susciperent, eisquè parerent sua auctoritate præcipiebant. *can. decernimus, 18. dist.*

4 Postea à tempore septimæ Synodi citrà cœperunt Abbates ad Oecumenica Concilia admitti, vt patet in *d. can. cõuenientibus, & d. can. Adrianus 2.*

& sic

& sic consuetudine introductum est, vt etiam Abbates Episcopalem, seu quasi iurisdictionem habentes, nec non etiam Religionum Generales in Generali Synodo tanquam Iudices intersint, ac in ea se subscribant, suffragium decisiuum, ac definiendi ius habentes. Ità *Iacobat. de Concil. lib. 2. art. 2.* vbi plures citat, *Bellarm. de Concil, & Eccles. lib. 1. cap. 15. vers. ad Catholicorum*, *Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 5. cap. 11. q. vlt.* Et hoc est intelligendum tàm de Abbatibus secularibus, quàm de Regularibus, dummodò quasi Episcopalem iurisdictionem habeant, vt ex citatis Doctoribus colligitur. Ex his patet, antiquum esse in Ecclesia Dei, Abbates in Conciliis suffragium dare, vt ex eorum inscriptionibus, in fine cuislibet Concilij appositis, potest inueniri.

6 Et primò in Concilio Toletano, circà tempora Agatonis Papæ, vel, secundùm alios, Leonis Papæ Secundi anno 681. vel, vt alij dicunt, 685. In quo D. Samuel, D. Gundalphus, D. Lefrasias, D. Theodoratus, D. Bateradus post subscriptionem Episcoporum eisdem Concilijs interfuerunt, & se subscripserunt. Et in alio Concilio Toletano octauo anno 653. celebrato sub Martino Primo, D. Fugitiuus, D. Anatolius, D Eutieius, D. Ildephonsus, D. Sempronius, D. Eumerius, D. Quiriacus, D. Morarius, D. Ioannes, D. Secundinus omnes Abbates, qui si ab Episcopis tunc temporis non erant exempti, & tamen eidem Concilijs se subscripserunt, multò magis Abbates exempti. Idem videri potest in alijs Concilijs, & præcipuè in Lateran. sub Innocentio Tertio anno 1215. cui multi Abbates subscripserunt, sicut testantur acta eiusdem Concilij in fin. aliquando etiam pro Episcopis, & tanquam eorum Vicarij subscripserunt, vt videre est in Concilio Cabilonen. tempore Vitaliani Papæ celebrato. Ne autem prolixus videar, omnes Abbates, qui alijs Concilij vsque ad Concil. Florentinũ subscripserunt, omittam, & breuiter dicam, quòd Concilio Florentino, Lateranensi, alijsque Concilijs, ac postremo Tridentino Abbates multi subscripserũt: de Concilij Florent. Abbatum subscriptione vide in actis eiusdem Concilii, celebrati sub Eugenio Quarto anno Dom. 1439.

7 inter quos libuit mihi quosdam Abbates meæ Religionis Vallis Vmbrosæ peritissimos, hic apponere non omnes, sed aliquos, qui fuerunt isti, nimirum Reuerendissimus D. Placidus Abbas Generalis Vallis Vmbrosæ, D. Benedictus Abbas S. Pancratij de Florentia, D. Franciscus Abbas Sanctæ Mariæ de Pacciano, D. Ioannes Gratianus Abbas de Ripolis prope Florentiam, D. Bertaccius Abbas Sanctæ Mariæ de Monte plano, D. Bartholomæus Abbas Sanctæ Mariæ de Bibbona, & multi alij ex omnium Monachorum Ordinibus. Multi enim annotati non fuerunt in actibus huius Concilij, quia priusquam subscriptio fieret discesserunt; & Concilio Lateranensi multi subscripserunt Abbates diuersarum Religionum, & ex Religione mea Vallis Vmbrosæ inter alios D. Blasius Milanesius Abbas Generalis, vir vndequaque insignis. Ità habetur in fine eiusdem Conceleb. sub Iulio Secundo, & Leone Decimo anno 1517. Concilio Tridentino subscripserunt similiter Abbates, inter quos fuerunt Ludouicus de Baiseij Gallus Abbas Cisterciensis, D. Stephanus de Nauaria Abbas Sanctæ Mariæ Gratiarum propè Placentiam, D. Augustinus Lospus Hispanus Abbas Sancti Benedicti de Ferraria Casinensis, D. Eusichius de Cordes Antuerpiensis Abbas pro titulo.

8 Non solùm Abbates, verùm etiam alij Prælati inferiores ad Concilium admittendi sunt, & possunt in Concilio proponere, vt habetur in *can. vbi nam 96. distinct.* Et completo Concilio, Cardinales, Episcopi, & Abbates subnotabunt eorum nomina, imponendo suæ dignitatis titulos, eo modo, vt dictum est in subriptione particularium supra relatorum, qui cum proprio nomine etiam titulum dignitatis apposuerunt: ità seruatum fuisse in Concil. Eugenij Quarti Ferrariæ incepto, & Florentiæ completo, affirmat *Alphons. Aluarez in Thesaur. Christian. Religion. cap. 51. 9. 2. num. 34.*

9 Ad hoc autem, vt sciant Abbates, & alij Prælati, qui debent interesse Concilijs, quando ad ea accedere debeant, citandi sunt: forma autem citationis erit, quòd Summus Pontifex, vel eius Legatus iubeat, vt omnes Prælati veniant ad Concilium Generale, assignando eis tempus, & locum; ità notatur in *l. aut, qui aliter ff. quod vi*: aut citatio, quam facit Summus Pontifex, debet fieri per literas Apostolicas, vt habetur in *c. dilecti, de dolo, & contumacia, in verb. volentes*; quæ verò fit à Legato Papæ debet fieri per literas continentes tenorem literarum Apostolicarum, ex *cap. cùm in iure, de offic. deleg.*

QVAESITVM III.

Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

S V M M A R I V M.

1 *Abbates in Oecumenica Synodo primum locum post Episcopum iuniorem, vel illius Procuratorem, habere debent.*

2 *Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, quia sunt in priori gradu dignitatis post Episcopum.*

3 *Abbates inter se ipsos, illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit.*

4 *Abbates Canonicorum Regularium Lateranen. & Abbates Monachorum Casinensium in Concilijs Generalibus, quam præcedentiam, inter se obseruent.*

5 *Inter Abbates eiusdem Ordinis prior ad Abbatiam assumptus præcedere debet.*

1 Respondeo: cùm in Synodo Oecumenica præter Episcopos, solùm Abbates, ac Ordinum Generales interesse debeant; locus Abbatum erit immediatè post Episcopum Iuniorem, vt docent *Panorm in cap. 2. num. 2. de iudic. & in cap. ex ore, num. 3. de priuilag. Thom. Campeg. de Concil. cap. 15. num. 17. & seq. Flau. Cherub. in Compend. Bullar. tom. 2. constit. 24. Pij Quarti.* Et debent sedere antè Episcoporum absentium Procuratores, prout etiam

etiam obſeruatur in Synodo Prouinciali, & tradit *Franc. Leo in Theſ. for. Eccleſ. par. 1. cap. 9. num. 5.*

2 Vnde illi præcedent Generales Ordinum, qui non ſunt Abbates, eo quia Abbatia eſt in priori dignitatis gradu poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps, 16. q. 7.* & per plura alia loca Iuris Canonici, quæ infra ſuo loco aſſeremus; tradit etiam *Cardinal. Iacobat. lib. 1. tract. de Concil. tit. de ordine ſedend. in Concil. circa fin. verſ. poſt præmiſſos.*

3 Inter ſe ipſos primum locum obtinebunt Abbates illius Ordinis, cuius Regula priùs à Sede Apoſtolica approbata fuit.

4 Aduerto autem, quòd ex Abbatibus Congregationis Canonicorum Regulariũ Lateranẽſ, & Congregationis Caſinẽſ; quamuis ex decreto à Pio Quarto confirmato, quandò capitulariter cum ſuis Monachis incedunt, primus locus Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranenſis Congregationis debeatur; tamen vt ex eodem decreto habetur, quando de per ſe, abſquè eorum Conuentibus in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & alijs actibus publicis, & priuatis interuenerint, præcedent, ac præferendi erunt, dignioremq; locum obtinebunt, qui Priores ad Abbatiam promoti fuerunt, nec dignitas à Congregatione, & Ordine, ſed à promotione attendenda eſt, vt habetur in d. decreto, quod refert *Nauar. in Comm. 4. de Reg. n. 5.* & nos latè infrà *Diſp. ſeq. quæſ. 1.*

5 Inter Abbates autem eiuſdem Ordinis, ille digniorem locum obtinebit, qui prior ad Abbatialem dignitatem aſſumptus fuit, *l. 1. ff. de albo ſcribendo l. 1. C. de conſul. lib. 12.* & dicemus latè infra in hac diſputatione.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ad Diœceſanam Synodum accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœceſanam Synodum accedere non tenentur. Limita, vt num. 3. & 4.*

2 *Accedere ad Synodum Epiſcopi eſt ſignum ſubiectionis.*

5 *Abbates, ſi eſſent Parochialium Rectores, tenerentur ad Synodum accedere, etiam ſi eſſent nullius Diœceſis, ſed limita, vt num. 6.*

7 *Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis in Synodo præcipere poteſt extra ea, quæ animarum curam concernunt.*

8 *Abbates, & Prælati ſeculares, etiam exempti, ad Diœceſanam Synodum accedere tenentur.*

9 *Abbates, & Prælati inferiores, in Synodis Prouincialibus deciſiuum votum habent.*

10 *Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum conſultiuum, tantùm habent.*

1 Certum, & indubitatum eſt, Abbates, & Prælatos Regulares exemptos nullo modo ad Synodum Diœceſanam accedere teneri, *cap. ex ore,* & ibi *Panorm. num. 1. de priuileg. gloſ. cap. vt Apoſtolica verb. videtur, & cap. exemptione, verb. curam, de priuileg. in 6. Archidiac. cap. Abbates col. fin. 18. q. 2. Federic. conſ. 183.* & alij communiter, & clarè colligitur ex *Concilio Tridentino ſeſſ. 24. de reformat. cap. 2.* vbi ſic habetur. *Synodi quoque Diœceſanæ celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs ceſſante exemptione intereſſe deberent, nec Capitulis Generalibus ſubduntur, accedere teneantur.*

At Abbates Regulares Capitulis Generalibus ſubduntur, ergò ex diſpoſitione Concilij ad Synodum accedere non tenentur.

2 Prætereà probatur, nam accedere ad Synodum Epiſcopi, eſt ſignum ſubiectionis, *cap. fin. de cauſ. poſſeſ. & propriet. Speculat. de teſtam §. nunc videndum, verſ. intendit probare, Nicol. Mil. in repertor. verb. Epiſcopus §. 1.* & apud omnes indubitatum eſſe, ait *Eraſm. CoKier. de iuriſd. Ordin. in exemp. par. 4. q. 19. num. 1.* At Abbates exempti ſunt ab Epiſcopi iuriſdictione (eos enim vt tales ſupponimus, & de his modò loquimur) ergò non debent ad Synodum, ab ipſo Epiſcopo conuocatam, accedere; aliàs enim nihil operaretur exemptio.

3 Limitatur tamen, niſi adſit conſuetudo, vt ad Synodum vocentur per *can. fin. 18. q. 2.* Vel niſi

4 habeant Capellas, & Eccleſias Parochiales cum cura animarum, etiam ſuo Monaſterio annexas; quia tunc ad Synodum accedere tenentur, ſiuè exempti ſint, ſiuè non, vel mittere Capellanos, qui illas adminiſtrant per *tex. in d. cap. ex ore, de priuileg. & cap. 1. iuncta gloſ. in verb. inſtituta, de priuil. in 6. & cap. quod ſuper his, iuncta gloſ. de maiorit. & obed. Concil. Trident. d. cap. 2.* ibi. *Ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſecularum Eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi ſint, Synodo intereſſe.* Et ratio eſt; quia cum Regulares Curati ſubſint, quoad curam animarum, correctioni, & viſitationi Epiſcopi, ex diſpoſitione eiuſdem *Concilij ſeſſ. 25. de Regul. cap. 11.* debent ad Synodum conuenire, ad hoc, vt de eius ſtatutis, & ordinationibus informentur. Prætereà id etiam probatur ex illis verbis *Concilij eiuſd. cap. 2. d. ſeſſ. 24. de reformat.* per quæ ſtatuitur, quòd ad Synodum Diœceſanam omnes illi accedere debeant, qui aliàs, ceſſante priuilegio exemptionis, ad eam accedere tenerentur; at Parochialium Eccleſiarum Rectores, ceſſante priuilegio exemptionis Synodo intereſſe tenentur, *d. cap. quod ſuper his, de maiorit. & obed.* ergò &c. Atq; ità *Io. Franc. Leo. in Theſaur. fori Eccleſ. p. 1. cap. 9. num. 13. Piaſec. in praxi noua Epiſc p. 2. cap. 2. num. 2. & Dominus meus Ioann. Anton. Maſſobr. de Synod. Diœceſ. cap. 3. dub. 2. d. num. 2. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc par. 3. alleg. 93. nu. 5. Laurent de Peirin. in expoſit. conſtit. 2. Iulij II. pro ſuo Ord. Minim. num. 64. tom. 1.*

5 Immo ſi Abbates eſſent Parochialium Rectores tenerentur ad Synodum venire, etiam ſi ſint nullius Diœceſis, tunc enim accedere debent ad Synodum viciniorem, vt deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, refert *Franc. Leo, loco citato,* & tenent *Sayr. in florib. deciſ. ſub tit. de offic. Ordin. deciſ. 11. citatus à Riccio, in collect. deciſ. par. 4. collect. 1153.*

Piaſec.

Piasec. d. num. 2. vers. & non solùm, D. August. Barbos. d. alleg. 93. num. 7. & ad id cogi poterunt dicti Rectores Regulares per censuras Ecclesiasticas *d. cap quòd super his, Maßobr. d. cap. 3. num. 7. Laurent. de Peirin loc. etiam citato num. 65.*

6 Hoc tamen sublimita, nisi babeant priuilegium non veniendi ad Synodum, *cap. nimis praua, de excess. Prælat. cap. quoniam per confessionem, de priuileg. Hostiens. & Imola apud Erasm. Cokier. d. q. 19. num. 5. Massobr. d. dubio 2. num. 3.* vel (vt idem *Maßobr. subdit num. 4.*) nisi essent iam in possessione, & consuetudine non veniendi: tenentur etiam Abbates in Synodo comparere, si citentur, vel aduersus illos opponantur querelæ in ijs casibus, in quibus Episcopus contrà ipsos Ordinaria, vel delegata iurisdictione procedere potest, per *can. propter 18. dist. Piasec. d. num. 2. vers. etsi citentur.* Et notan-

7 dum, quòd Episcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis, ad Synodum accedentibus, præcipere potest, extra ea, quæ animarum curam concernunt; vt docent *Gemin. in can. Episcopus, num. 2.* vbi etiam *Præposit. num. 1. 18. dist. Felin. in cap. quod super his, num. 1. de maiorit. & obed. Bottaus in tract. de Synod. par. 2. num. 4.*

8 Abbates autem seculares, etiam si sint exempti ad Episcopalem, seù Diœcesanam Synodum venire tenentur ex *Concil. Tridentino d. cap. 2.* vbi statuens, vt exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, ad Synodum Diœcesanam accedere teneantur, videtur etiam includere Abbates seculares exemptos, ipsi enim cessante exemptione ad Synodum ab Episcopo Diœcesano conuocaram venire, illique parere tenerentur, & contemnentes per Ecclesiasticas censuras compelli possent, *d. cap quod super his*, & ibi communiter *Doctores de maiorit. & obed.* & cùm nullis Generalibus Capitulis subdantur, Concilium non videtur eos ab huiusmodi subiectione excludere.

9 Ad Prouincialem autem Synodum Abbates, & Prælati inferiores exempti omnes accedere non coguntur, sed ij tantum, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, ex *Concil Trident. d. cap. 2. sess. 24.* & hi vocem, & votum decisiuum in eo habent.

10 Eorum autem Procuratores vocem tantùm consultiuam habere possunt, vt super *d. cap. 2.* decisum fuisse, testatur *Franc. Leo in Thesauro for. Eccles. p. 1. cap. 9. num. 7.* qui Procuratores in ea sedere habent post Procuratores Episcoporum absentium.

QVAESITVM V.

Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quoue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbatibus in Synodo primus locus post Episcopum competit.*

2 *Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.*

3 *Canonici Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, præcedunt Abbates; secùs autem si collegialiter non incedant; & num. 5.*

4 *Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ, Commendatarios praecedunt.*

5 *Abbates Commendatarij, omnesque alij Prelati inferiores, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes.*

HEnricus Bottæus in tractatu suo de Synodo parte tertia num. 10. & seqq. agens de locis, quæ in sedendo in Diœcesana Synodo interessentibus

1 competunt, primum locum post Episcopum Abbatibus assignat: & hoc iure merito, nam Abbatis est dignitas prima post Episcopalem, vt notat *Bald. in cap. pastoralis, in glos. in verb. Superioris, de offic deleg.* quem sequuntur ibi, *Fel. col. 4. & Modern. est tex. in auth. habita C. ne filius pro patre, & in cap. decernimus de iudic. cap. fin de offic. deleg. in 6.* cum similibus allegatis per *Decium in d. cap. decernimus*, in quibus Abbas nominatur primo lo-

2 co post Episcopum, at ex priori nominatione maior dignitas arguitur, *gloß. in can. benè, verb. Mediolanen. 96. dist.*

3 Sed limitatur hoc modo, scilicet, vt non præcedant Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes; quia cùm tunc repræsentent Cathedralem Ecclesiam, quæ semper plus alijs honorari debet, sunt Abbatibus præferendi, *Dominic. in cap. quamuis il 1. §. quamquam 3. not. de præbend. in 6. Felin. in cap. postulasti num. 4. vers. fallit tertiò, de rescript. Cassan. in Cathalog. glor. mund. p. 4 consid 32. Graff. decis. aur p. 1. lib. 3. cap. 5. num 138. Franc. Leo in Thesaur. fori Eccles. p. 1. cap. 2. num 51.*

Quando autem Canonici, & dignitates Cathedralium non collegialiter, sed singulariter incedunt, vel sedent, tunc Abbates benedicti habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, illos præcedunt *Cassan. d consid. 32. Nauar. cons. 2 de maiorit. & obed. par. 1 Felin vbi proximè Franc. Leo d. cap. 2. & cap. 9. num. 5.* & præcedunt omnes alios Abbates vsum Mitræ, & Baculi non habentes, *Nauarr. cons. 1. num. 5. eod. tit.*

4 Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ Commendatarios denique præcedunt, vt decisum fuisse à Sacra Congregatione, refert idem *Franc. Leo d cap. 9. num. 4.* At Abbates Commendatarij,

5 omnesque alij Abbates tàm seculares, quàm Regulares, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes, vel sedentes: omnes enim, qui sunt capita Ecclesiarum, in quibus habent iurisdictionem in foro contentioso super eos, qui sunt de suo Collegio, de iure non solum dicuntur habere dignitatem, verùm etiam sunt Ecclesiæ Prælati, *gloß. in cap. cùm Ecclesiarum*, vbi *Panormit. num. 10. de offic. Ordin. Cassan. d. consideràt. 32. & consid. 34. Nauar. cons. 4. num. 2. & 3. tit. de maiorit. & obed. Franc. Leo d. cap. 9 num. 5.* de quibus omnibus in *Disputatione de praecedentia Abbatum, & Praelatorum inferiorum latiùs dictum fuit.*

QVAE-

QVAESITVM VI.

Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Concilijs Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificijs, & Consistorijs, necnon equitationibus solemnibus; & quem ordinem in illis obseruare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, vtentes Mitra, & alijs Pontificalibus in Concilijs, & Synodis, ornantur Mitris aurifrigiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus, sed limita, vt num. 3. & 4.*

2 *Abbates non exempti in Concilijs, & Synodis vtuntur Mitris simplicibus albis, & planis.*

3 *Abbates in Concilijs, & Synodis, & publicis sessionibus Pluuiali rubeo induuntur.*

5 *Locus Abbatum in Concilijs, & Synodis qualis esse debeat.*

6 *Abbates Vrbis in Coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos, & num. 10.*

7 *Abbates in processionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.*

8 *Abbates in Capella Pontificia, & Consistorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.*

9 *Abbates in equitationibus solemnibus cum paramentis, vel sine, equitant immediatè ante Episcopos non assistentes.*

11 *Exempla prædictarum præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum alijs Prælatis in Capella Pontificia, & in processione Corporis, Christi recensentur.*

AMictus, & ornamenta Abbatum in Conciliis, & Synodis, non solùm in Cæremoniariis inferius citandis determinantur, verùm etiam in Sacris Canonibus, & Doctoribus; videatur, *cap. Vt Apostolica, de priuileg in 6.* in quibus statuitur,

1 vt Abbates, quibus ex priuilegio concessum est, vt Mitra, & aliis Pontificalibus vti possint, si exempti sunt, in Conciliis, & Synodis Mitras aurifrigiatas, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentes, gestare poterunt.

2 Quòd si exempti non sint, simplicibus, albis, & planis vtantur, notant *Io. Andr. Franch.* & alij, *ibid. Speculat. lib. 4. part. 4. rub. de priuileg. & excess. priuilegiat. num. 9. Nicolaus Bober. de auctor. Magni Concilij par. 1. num. 15.*

3 Quòd autem Abbates exempti in Synodis vti possint Mitris aurifrigiatis, intelligendum est in Synodis, & Concilijs Prouincialibus, & Diœcesanis; non autem in Concilio Generali, in quo nec Episcopi vti possunt Mitris aurifrigiatis, sed tantum planis, & albis. Ità *Cardin. Iacobat. de Concil. lib. 1. rub. de loco seden. in Concil. vers. post præmissos sedebunt Abbates.*

Quibus sic in Sacris Canon. & Doct. ostensis, circà eadem clariùs, quoad ornatum, ordinem, & locum Abbatum in Concilijs, & Synodis, adnotat *Andreas Piscara in Praxi Cæremoniarum lib. 1. sect. 9. cap. 8.* scilicèt, quòd cum Abbates habeant in Concilijs Generalibus, & Synodis de iure votum decisiuum, & consultiuum, vt diximus, oportet, quòd non solùm ad prædicta Concilia accedant,

4 sed in publica sessione Pluuiali rubeo induti, cum Mitra simplici sedeant, quod etiam habetur in *Cærem. Rom. lib. 1. sect. 14. cap. 3.*

5 Notat similiter idem *Andreas Piscara, loco citato*, quòd Abbatis locus tàm in Concilio Prouinciali, quàm Generali, erit post Episcopos immediatè; habetur etiam ex *Cærem. Episc. lib. 2. cap. 31.* Si verò Diœcesanæ Synodo intersint, cum capitulariter Canonici simul cum Episcopo conueniant, tùc existente Episcopo cum suis Canonicis (qui cum illo vnum corpus efficiunt) à latere dextero; Abbates à latere sinistro ante omnes sedebunt: in reliquis verò publicis functionibus Abbates sedere semper consueuerunt immediatè post Episcopos:

6 immo Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos sedentes inter assistentes Episcopos; nunc verò iuxtà emendati Cæremonialis regulas eorum locus mutatus est, vt infrà.

7 Notandum est etiam cum supradicto *Andrea*, quòd Abbates in processionibus Pluuialibus induti cum Mitris procedunt, & ità etiam parati Sanctorum Corpora, vel Reliquias deferre consueuerunt, sicut in processione solemni à Sancto Carolo Archiepiscopo Mediolanensi celebrata, Abbates Casinenses Corpus S. Simpliciani solemniter, vnà cum ipso Archiepiscopo, transtulisse, legitur in *Vita eiusdem S. Caroli à Gusan. descripta.* Hæc notat supradictus *Andreas Piscar. loc. cit.*

Quo verò ad Capellam Pontificiam, & Consistorium, & solemnem equitationem, nec non permixtim, quoad alia in Quæsito præsenti insinuata, notanda sunt ea, quæ scribit *Michael Leonicus in suo Speculo sacrarum Cæremoniarum, verb. Abbas §. Abbatis*, prærogatiuæ, & præeminentiæ, ni-

8 mirùm, quòd in Capella Pontificia, & in publicis Consist. pro Canonizatione Sanctorũ, Abbates induti suis quotidianis vestibus sedeant post Episcopos non assistentes; & ab vltimo illorum in Missis dignior pacem recipit, quam alijs sui Ordinis distribuit. Non intelliguntur tamen propterea præcedere Prothonotarios; quia post Episcopos non assistentes pacem recipiunt; nam turificatio ipsa gradus melius distinguit, quàm pax: turificantur enim in eadem Capella post vltimum Prothonotarium immediatè, & post eumdem feria sexta maioris hebdomadæ, Crucem adorant; candelas verò, cineres, palmas, & agnos, quandò dantur, recipiunt Pluuialibus, & Mitris induti, post Episcopos non assistentes; ratione enim paramentorum tunc Prothonotarijs præferuntur; eo casu tamen osculantur (vt *Grassus* insinuat in *diarijs ad annum 1513. Concil. Lateranen. sess. 8.*) pedem Pontificis, & non genu.

9 In equitationibus solemnibus cum paramentis, vel etiam sine paramentis, equitant immediatè antè Episcopos non assistentes, vel post Prothonotarios, si eis post Pontificem equitandum est; nam Prothonotarii semper equitant post Pontificem:

10 In

10 In die verò Coronationis noui Pontificis Maximi in processione ad Basilicam Sancti Petri, in qua solemni ad Lateranum equitatione Abbates Vrbis induti Cappis, & Pileis solitis, vel Pluuialibus, & Mitris, si in sacris vestibus æquitandum sit, ex antiquissima Romanæ Ecclesiæ consuetudine præcedebant Archiepiscopis, & Episcopis omnibus, non assistentibus; atque inter ipsos, ac Prælatos assistentes equitant, vel incedunt. In Lateranensi Concilio sub Iulio II. Abbates Vrbis sederunt super alios omnes, vt notat *Graff. in diar. sess. 1. Lateranen. Concilij*, ità refert idem *Leonicus loc. cit.*

11 In processione diei Corporis Christi anno 1606. post Pœnitentiarios incesserunt duo Abbates Mitrati, & post eos Episcopi non assistentes. Refert *Mucantius Iunior in diarijs suis.*

Abbas Generalis Monachorum Montis Oliueti die Pentecostes in Capella Pontificis Ferrariæ anno Christi 1598. sedit post vltimum Prothonotarium, quia in sede Episcoporum non assistentium sedere non potuit, quia locus non aderat, post quem sedere debuisset, si fuissent præsentes, aliorum Ordinum Generales, ex decreto Gregorii XIII. anno 1580. de quo *Mucantius idem in fine tomi primi Diariorum, & principio secundi.*

Inter Abbatem Generalem Ordinis Sancti Basilii, & Generalem Ordinis Minorum Conuentualium, ac Procuratores Prædicatorum, & Sancti Augustini Eremitarum, anno 1605. primo Pontificis Pauli V. orta est discordia de præcedentia; & declaratum fuit ad fauorem Abbatis; quia sic etiam decisum fuerat tempore Clementis VIII. die 28. Iunii 1697. & etiam sub Gregorio XIII. Abbates sedebant ante omnes Generales Mendicantium; quia dictum est, quòd Ordo Sancti Basilii est antiquissimus omnium Ordinum Monachorum, propterea in festo Natiuitatis eiusdem anni sedit Pœnitentiarios paraos immediatè, & asseuerat in *Diarijs suis Mucantius Iunior per Congregationem Sacrorum Rituum eodem anno ad fauorem eiusd. Abbatis declaratum fuisse lib. 7. Diar.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.

SVMMARIVM.

1 *Synodum genera quot sint.*
2 *Abbates, & Prælati omnes, qui sunt locorum Ordinarij, possunt Synodum congregare eodem iure, quo possunt Episcopi.*
3 *Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recensentur.*

1 PRo maiori intelligentia huius Quæsiti sciendum, tria esse genera Synodum: Alia enim est Synodus Generalis, ad quam de iure conuenire debent omnes Episcopi, ac de consuetudine, vel priuilegio etiam Abbates, & Generales Ordinum, vt suprà visum fuit: Alia est Prouincialis, & ad eam congregantur omnes alicuius certæ Prouinciæ Episcopi, *cap. porrò, dist.* 3. Tertia est Synodus Diœcesana, quam ad obuiandum Ecclesiarum incommodis in dies nascentibus, & ad mores Cleri reformandos, ac controuersias componendas, ordinarunt Sacri Canones, ac Sacrosancta Tridentina Synodus, à quolibet Episcopo in sua Diœcesi semel in anno congregari, *cau. quoniam, 18. dist. Concilium Tridentinum sess. 24. de reformat.*
2 *cap.* 2. Huiusmodi Synodum Dioecesanam congregare possunt omnes illi Abbates tàm seculares, quàm Regulares, qui sunt locorum Ordinarij eodem iure, quo possunt Episcopi. Nam cum congregatio Synodi spectet ad potestatem iurisdictionis, non autem ad potestatem Ordinis, non est cur Abbates, qui sunt locorum Ordinarij, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, ac Regulariter possunt omnia, quæ sunt iurisdictionis, iuxtà *glos. notab. in Clem. 1. verb. proprij, de reb. Eccles. non alienand.* non possint illam congregare, prout illam actu congregarunt, & congregant Abbates Casinen. in sua Dioecesi D. Germani, multos abhinc annos, nempè anno 1286. sub Honorio IV. & postmodùm continuarunt illam congregare vsquè ad præsentem annum 1626. in quo D. Simplicius Caffarellus eiusdem Monasterij Abbas, & illius Dioecesis Ordinarius, eam congregauit sub Sanctissimo Domino Nostro Vrbano VIII. sicut fecerat suus prædecessor D. Paulus à Parma anno 1620. sub Paulo V. vt latiùs videri potest in Synodo prædicta D. Simplicij celebrata, *impress. Romæ sess. eius. 1. cap. 1.* vbi recensentur quamplurimæ Synodi à nonnullis Patribus Abbatibus eiusdem insignis Monasterii Montis Casini anteà congrega-
3 tæ. Id ipsum etiam faciunt nonnulli alii Abbates locorum Ordinarii, tàm in Italia, quàm extra: in Italia, Abbas Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Casinensis, & Abbas Sanctæ Mariæ de Vangaditia in Polesinio Ordinis Camaldulensis, & Abbas Sanctæ Mariæ de Bagno dicti Ordinis Camaldulensis, & Abbas Nonantulæ Ordinis Cisterciensis, & Abbas Montis Regalis Ordinis Casinensis, & multi alii, qui de facto habent ius congregandi, vel olim habuerunt; similiter multoties Abbates præcipuè in Anglia, qui cum loca Episcoporum, & Archiepiscoporum tenerent, Synodum congregasse fatedum est, & nonnulli ex his Abbatibus recensentur, affirmat *Clemente Reynerio de antiquitate Benedictinorum in Ang. sec. 2. 9. 3. in verf. Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Episcopi*, vbi hos Abbates in locum Episcoporum, & Archiepiscoporum, & Monachi loco Canonicorum, enumerat: & sunt infrascripti.

Abbas Archiepiscopus Ecclesiæ Christi Saluatoris de Cantuaria.

Abbas Ecclesiæ Conuentriensis qui habebat suffragium in comitiis parlamentaribus.

Abbas Ecclesiæ Dunelmensis.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Eliensis in Agro Cantabrigensi.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Nordoniensis.

Abbas

Abbas Eccleſiæ Cathedralis VVigornienſis.
Abbas Eccleſiæ Cathedralis VVittonienſis S. Suuthuni.
Abbas Cathedralis Eccleſiæ Bathonienſis in Agro Somerſetenſi.
Et multi alii his ſupradictis ſimiles Abbates, Priores, & Prælati Regulares Canonicorum Regularium Lateranen. Referuntur à *D. Gabriele Pennotto in hiſtoria tripartita*, paſsim.

QVAESITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad proceſſiones accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici omnes, etiam exempti, tàm ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas proceſsiones accedere.*
2 *Regulares an poſsint cogi omnibus proceſsionibus intereſſe.*
3 *Regulares in ſtrictiori clauſura perpetuò viuentes non tenentur ad proceſsiones accedere.*
4 *Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, ſeu Oppido diſtant.*
5 *Regulares item ſpecialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad proceſsiones.*
6 *Regulares, ſi ad tales proceſsiones vocati pluries acceſſiſſent, an in poſterum teneantur accedere.*
7 *Regulares ad proceſſiones adſtricti, ſi vocati non accedant, an Epiſcopi per cenſuras aduersùs eos procedere poſsint.*

1 Regulariter Clerici omnes, etiam exempti, tàm ſeculares, quàm Regulares, etiam Monachi, tenentur ad proceſſiones publicas accedere; & ad id compelli poſſunt à locorum Ordinariis, prout deciſum eſt in *Concilio Tridentino ſeſſ. 25. de Regular. cap. 13.* & notant *Roderic. quæſtion. Regular. tom. 3. quæſt. 38. art. 1. Eraſm. Cokier. de iuriſdictione Ordinar. in exempt. par. 2. quæſt. 45. num. 109. Renat. Choppin. de ſacra polit. forenſ. lib. 2. tit. 6. num. 18. Franciſc. Leo in Theſauro for. Eccleſ. part. 4. cap. 2. num. 143. D. Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 78. num. 8. & 24.*

2 Non tenentur tamen exempti ſpontè comparere, niſi vocentur, vt ait *Roderic. dicto art. primo.* Nec etiam omnibus proceſsionibus intereſſe cogi poterunt, niſi fiant ex aliqua magna cauſa, vt puta imminente peſte, ſeu alio flagello, vel pro pace, aut etiam in nouo introitu Epiſcopi, vel Legati; vel ad generales Litanias, quæ fiunt poſt Paſcha, & ante Feſtum Aſcenſionis Domini, *Panormitan. in cap. nimis praua, num. 3. de exceſsibus Prælat. Felin. in cap. dilectus col 3. ſub num. 7. de offic. Iudic. Ordin.* vbi alios citat, *Cokier. dicto num. 109. Roderic. dicto artic. 1. in fine*, vel ad quas ſecundùm conſuetudinem antiquam locorum accedere conſueuerunt; non tamen ad alias, vt voluit *Pius V. in ſua Conſtitut.* incipien. *Etſi Mendicantium*, vbi §. 29. ſic ait. *Poſtremò, quod cap. 13. ſeſſ. 25. cautum fuit, quòd omnes ſcilicet tàm Clerici, quàm Regulares quicunque ad publicas proceſsiones vocati accedere compellantur, id quoad Fratres præfatos de illis tantùm proceſſionibus intelligi volumus, ad quas ſecundùm conſuetudinē antiquam locorum ſoliti ſunt accedere; vel quæ pro bono pacis Eccleſiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur;* ſuper qua re ità à Sacra Congregatione declaratum inuenio. *Ordinarius poteſt præcipere Regularibus, vt eant ad proceſsiones publicas, vt puta in Feſto Corporis Chriſti, in Litaniis, & Iubilaeis publicis faciendis, in plebibus, in quibus ipſi habent Monaſteria, dummodò proceſſiones ſint eius generis, quod in Bulla S. D. N. Pij V. Mendicantibus conceſſa*, quæ incipit. *Etſi Mendicantium, publicata 17. Kal. Iunij anno 1567. comprehendantur: & dummodò Regulares non ſint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur:* ità deciſum refert *Laurent. de Peirin. tom. 1. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad Conſtitut. 7. Pij V. §. 29. nu. 25.* Hoc idem cenſuit Congr. Sacrorum Rituum, vbi ſcilicet reſpondens Congregationi Caſinen. & Monachis S. Sixti Placentiæ commorantibus reſcripſit, non eſſe cogendos dictos Monachos ab Epiſcopo, vt præter eorum ſolitum, & conſuetudinem accedant ad proceſſiones maiores, & minores, Rogationum, ſed ſatis eſſe, ſi ad proceſſionem Sanctiſſimi Sacramenti, accedant iuxta eorum ſolitum, & antiquam conſuetudinem; quam conſuetudinem, tàm dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quàm aliis eiuſdem Congregationis Caſinen. vbique conſeruandam eſſe, eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit die 10. Iunii 1602. ſubſcripſit Ptholemæus Cardinalis Comen. Io. Paulus Mocantius pro Secretario. Deindè ipſamet Sacra Congr. decreta, & reſolutiones ſupradictas, aliàs in prædictis Congregationibus factas, ſeruandas eſſe cenſuit, & declarauit ſub die 30. Iulii 1616. ſubſcripſit Antonius Maria Cardinalis Gallus, Ioannes Paulus Mucantius Secretarius Congregationis.

3 Nec item omnes Regulares ad proceſſiones ire compelluntur; nam in ſtrictiori clauſura perpetuò degentes (vt ſunt Chartuſiani, & his ſimiles) ad eas non tenentur, vt diſpoſuit *Concilium loco citato.*

4 Item Religioſi per dimidium milliaris diſtantes non tenentur, nec conſequenter ab Ordinariis compelli poſſunt ad proceſsiones accedere; prout à Sacra Congregatione deciſum fuiſſe, refert *Stephan. Quaranta in Summa Bullar. verb. priuilegia Regularium, pag. mihi 406. & verb. præcedentia col. 2. verſ. de præcedentia, in fin. Piaſech. in ſua praxi nou. Epiſc. par. 2. cap. 3. ſub num. 47. circa fin. Aloyſ. Riccius in praxi fori Eccleſ. reſolut. 308. num. 3. in 2. edit. D. Auguſt. Barboſ. alleg. 78. num. 21.* Item Religioſi illorum Conuentuum, qui Collegia nuncupantur ad proceſsiones cogi non poſſunt, vt conceſſit Pius V. citata Bulla incipien. *Etſi Mendicantium*, vbi dicto §. 29. in. fin. ſic ait. *Quod etiam de illis Conuentibus, qui Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus*

Fratres sub arctiori clausura degunt, itaut nec in Choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studijs, & lectionibus vacent. Faciet etiam declaratio Sacræ Congregationis superiùs adducta.

5 Præterea quandò Religiosi Apostolicæ Sedis priuilegio exempti sunt, ne ad processiones ire compellantur; certum est, eos non teneri: Sed

6 dubitatur, an si ab Episcopo vocati pluriès accessissent, intelligantur, per contrarium vsum priuilegium amisisse, & sic in posterùm ad id compelli possint? Ad quod dicendum est, quòd non: quia tale priuilegium est meræ facultatis, quod nunquàm amittitur per non vsum, vt patet ex dictis in *Disputatione de priuilegijs Abbatum*, & sic taliter priuilegiati possunt ire, si volunt, si autem nolunt, abstinere; tùm etiam, quia precario accessisse videntur, & sic nullum ius Episcopo acquisitum est, vt docet *Calderin. consil. 8. sub tit. de priuileg.* relatus à *Felin. dicto num. 7. in fine, & Stephan. Quarant. dicto verb. præcedentia, vers. an in casu*.

7 Cùm autem in prædicto Concilii decreto disponatur, vt Regulares ad publicas processiones vocati accedere compellantur; dubium est, an si vocati venire recusarent, Episcopi possint per censuras contrà eos procedere? ad quod respondendum est, eos accedere renuentes, per censuras ad id ab Episcopis adstringi non posse; licèt per alias pœnas Ecclesiasticas sic; vt priuari à confessionibus audiendis, & à prædicatione Verbi Dei in Ecclesiis non proprii Ordinis. Ratio prioris dicti est, quia Religiosi pluribus Sedis Apostolicæ priuilegiis tuti sunt, ne ab Episcopis, vel aliis quibuscunque Ordinariis ex quauis causa excommunicari, suspendi, vel interdici possint, vt dicetur infrà suo loco. Ratio secundi dicti est, quia cùm ex dispositione Concilii sit eis commissa auctoritas, Regulares ad processiones cogendi; consequenter censetur eis tradita facultas, eos aliquibus remediis, vel aliis viis oportunis ad id compellendi. Atque hanc sententiam sustinent *Gambara in tractat. de potest. Legati à Latere lib. 8. cap. final. num. 77. Henriq. in summa lib. 7. cap. 25. §. 7. Roderic. in summa tom. 1. cap. 74. nu. 4. & tomo 3 quæstion. Regular. quæst. 36. art. 1. Sanchez* pluribus relatis *lib. 7. de matrimon. disputat. 33. num. 23. Stephan. Quaranta*, vbi proximè *Scortia in Bullis selectis theoremate 393. ver. si autem, Laurent. de Peirin. prima par. Ritual. not. 3. & tom. 1. priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad Constit. 2. Sixti IV. num. 60.* contrà *Maceraten. decis. Papien. 35. dub. 2. Genuensis in praxi Archiepiscop Neapol. cap. 45. num. 9. Ricc. d. resolut. 308. num. 6.* & alii, quos refert, & sequitur *D. August. Barbos. d. alleg. 78. num. 25.* quorum tamen sententiam audiui, confirmatam fuisse decreto Sacr. Congr. quod nondum ad manus meas peruenit, quod si extat, vtique seruandum erit.

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tàm secularium, quàm Regularium, inter alios, & inter seipsos.

Quæst. 1. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis, ac Abbates, & Monachos Casinenses, quorum causa orta olim fuerat in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino.

Quæst. 2. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

Quæst. 3. Vtrùm Abbas Vicarium Episcopi præcedere debeat.

Quæst. 4. Vtrùm, & quandò Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores, cæterosque in dignitate constitutos, tàm in Ecclesia Cathedrali, quàm in alijs inferioribus.

Quæst. 5. Vtrùm Abbates Regulares inter alios seculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

Quæst. 6. De præcedentijs Abbatum inter seipsos.

Quæst. 7. De præcedentijs Prælatorum Regularium, qui Abbates non sunt inter se ipsos.

Quæst. 8. De præcedentijs Ordinũ Regulariũ inter se in processionibus, & alijs actibus publicis.

Quæst. 9. Abbas secularis exemptus obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam, veniat.

QVÆ-

QVÆSITVM PRIMVM.

De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis, ac Abbates,& Monachos Caſinenſes, quorum cauſa orta olim fuerat in ſacro Oecumenico Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Auctor vti merus relator narrat omnia, quæ vſque adhæc tempora in hac quæſ. ſcript. & diffinita fuerunt.*
2 *Cauſam præcedentiæ committit Pius IV. tribus S.R.E. Cardinalibus.*
3 *Origo Canonicorum Regularium deducitur ex Veteri Teſtamento à Leuitis.*
4 *Leuitarum officium quale erat.*
5 *Antiquitas Religionum inſpicitur ſecundùm tempus Noui Teſtamenti.*
6 *Sacerdotium Nouæ Legis eſt perfectius, antiquius, & honorabilius.*
7 *Chriſtus duodecim Diſcipulos, tanquàm maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò, quaſi minores inſtituit.*
8 *Apoſtoli in ſingulis Ciuitatibus Epiſcopos, & Preſbyteros ordinauerunt.*
9 *S. Marcus primus poſt Apoſtolos in Alexandrina Ciuitate fuit Inſtitutor Clericorum.*
10 *Canonici Regulares ſucceſſerunt loco antiquorum Clericorum.*
11 *Identitas nominis ſolet arguere identitatem rei.*
12 *Canonici Regulares vocantur Clerici ſimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura.*
13 *Iura quandò volunt intelligere de Clericis ſecularibus, id exprimunt.*
14 *Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.*
15 *Canonici Regulares Sancti Auguſtini vocantur etiam Canonici ſimpliciter, abſque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis.*
16 *Canonici dicuntur fraterni Clerici, conſtituti in fraternitate.*
17 *Canonicus quandò quis eſt, neceſſariò eſt Clericus, ſicut quandò quis eſt homo, neceſſariò eſt rationalis.*
18 *Ius Canoniæ, non poteſt cadere, niſi in Clerico.*
19 *Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares.*
20 *Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.*
21 *Nomen Regularitatis vnde prouenit.*
22 *Canonicus dicitur à Canon, quod eſt Regula, quia obſeruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inſtitutam.*
23 *Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.*
24 *Habitus ex delatione oritur quaſi poſseſsio ſtatus.*
35 *Habitus antiquorum Clericorum, erat lineus, inſtitutus à Deo.*
26 *Apoſtoli vſi fuerunt habitu lineo.*
27 *Epiſcopi induuntur veſtibus lineis.*
28 *Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam.*
29 *Habitus Canonicorum Regularium, propriè eſt linea tunica.*
30 *Monachis eſt prohibitus de iure habitus lineus.*
31 *Veſtis ſola linea eſt habitus Canonicorum Regularium, caetera verò indumenta ſunt ex accidenti, & non mutant Ordinem.*
32 *Monachus albus poteſt eſſe Abbas Monachorum nigrorum.*
33 *Habitus interior dicitur de ſubſtantia Religionis, non autem exterior.*
34 *Clerici antiqui viuebant in communi.*
35 *Viuere in communi, denotat paupertatem.*
36 *Clerici antiqui viuebant ſub obedientia, & in charitate, vs num. 37.*
38 *Apoſtoli, licèt expreſsè non profiterentur tria vota, tamen illa obſeruabant.*
39 *Canonici Regulares dicunt Officium Romanae Curiae.*
40 *Canonici ſeculares abuſiuè imitantur antiquos Clericos.*
41 *Probatur ex multorum auctoritate, quòd Canonici Regulares deſcendunt ab antiquis Clericis.*
42 *Sancta Mater Eccleſia in Feſtiuitate Sancti Auguſtini, canit ſententiam Sancti Poſſidij, eiuſdem Diſcipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Auguſtinus inſtituit Monaſterium Clericorum, & incepit viuere ſecundùm Regulam, ſub Sanctis Apoſtolis inſtitutam.*
43 *Doctrina Catholicorum Doctorum ſumpſit auctoritatem à Romana Eccleſia.*
44 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranenſium, vocatur Diuina in terris familia Clericorum.*
45 *Canonici Regulares, ad exemplum naſcentis Eccleſiae, ſeruarunt ſanctam inſtitutionem.*
46 *Apoſtoli fuerunt pars immediata Corporis Chriſti.*
47 *Chriſtus fuit Summus Sacerdos.*
48 *Canonoci Regulares ſeruant normam, ac inſtituta primorum Clericorum Chriſtianæ Religionis.*
49 *Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.*
50 *Sanctus Marcus poſt Apoſtolos primus in Alexandrina Eccleſia fuit conditor, & inſtitutor Ordinis Canonici.*
51 *Sanctus Auguſtinus decorauit Ordinem Cannnicorum diuinis Regulis.*
52 *Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant.*
53 *Inſtitutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquitùs, & ab ipſis ferè primordijs obſeruata.*
54 *Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro ſe.*
55 *Decretis Papæ non licet contradicere.*
56 *Standum eſt declarationi Papæ in ijs, quæ concernunt factum alienum.*
57 *Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris.*
58 *Verba diſpoſitiua quæ.*
59 *Verba enunciatiua, prolata per modum cauſæ, probant*

60 Item quandò sunt geminata.
61 Item in antiquis.
62 Item quandò sunt emanata motu proprio.
63 Clausula, Ex certa scientia, operatur saltem præsumptionem veritatis narratorum.
64 Ius præcedentię est iuris positiui, & sapit priuilegium.
65 Papa potest tollere sola voluntate ius positiuum.
66 Ecclesia Alexandrina fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & postposita Constantinopolitanæ.
67 Ius præcedendi, est ius honoris.
68 Ius, quod non directè, sed secundariò, & indirectè aufertur, non dicitur sublatum.
69 Doctores, qui attestantur, clericatum essentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerantur.
70 Monachis competit clericatus per accidens, & non per se.
71 In Synodo Nicena fuit ordinatum, vt Monachorum conuersatio, & vita, secundùm ethimologiam nominis, ab omnibus discreparet.
72 Monachus latinè significat singularis.
73 Monachus non docentis, sed plangentis habet officium.
74 Diuus Hieronymus dicere solebat Monacho, si cupis esse quod diceris, Monachus, idest solus, quid facis in Vrbibus?
75 Alia est causa Monachi, alia Clerici: Clerici si oues pascunt, Monachi pascuntur.
76 Monachi ex ipsorum origine sunt laici.
77 Monachi non sunt Clerici.
78 Potest quis esse verus Monachus, & laicus.
79 Status primitiuæ Ecclesiæ, non cogebat Monachos, vt fierent Clerici.
80 Monachi non præstabant obedientiam alicui, nec ipsi Abbati.
81 Monachi possidebant propria.
82 Monachi soluebant decimas Clericis, sicut laici.
83 Monachi, sine consilio Clericorum, nihil poterant agere.
84 Gelasius ex causa necessitatis concessit quibusdam Monachis, vt possent effici Clerici in defectum Clericorum.
85 Monachi fuerunt in statu laicali vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij.
86 Monachi Scithiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Missarum solemnia celebraret.
87 Gregorius concessit Monachis, vt possent effici Clerici, & de oblatis viuere, ità demùm, si fuissent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti.
88 Diuus Hieronymus colloquens ad Monachum, dicebat, sic viue in Monasterio, vt Clericus effici merearis.
89 Monachus vix bonus facit bonum Clericum.
90 Monachis competit Clericatus per accidens, & non essentialiter, sicut Clericis.
91 Arctitudo vitæ non habetur in consideratione, quo ad prælationem.
92 Transitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quàm arctitudo.
93 Monachi olim habitabant in syluis, & extrà Vrbes.
94 Canonicorum Regularium vita hodie est arctior, quàm Monachorum, propter eorum ordinationes.
95 Fratrum Prędicatorum vita hodie est arctior, quàm vita Monachorum, propter eorum Constitutiones.
96 Fratres Prædicatores si hodie se transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apostasiam.
97 Ingressus ad validitatem non consideratur Regula antiquitùs instituta, sed modus viuendi de præsenti.
98 Monachus hodie posset transire ad Canonicos Regulares, si strictiorem vitam tenerent.
99 Arctitudo vitæ est inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes.
100 Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter instituta.
101 Monachorum Religio ad quid fuit principaliter instituta.
102 Clericatus intelligitur concessus Monachis, sine præiudicio Clericatus concessi Canonicis Regularibus.
103 Vera ratio assignatur, quare Augustinus antiquos Clericos reformauit, & Monasterium Clericorum instituit.
104 Distinctio Clericorum secularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit.
105 Clerici seculares, vsurpato nomine ità vocantur.
106 Perseuerantes in bono, dicuntur melioris conditionis.
107 Obedientes magis laudantur, quàm contumaces.
108 Clerici seculares ex tollerantia Sedis Apostolicæ, permittuntur.
109 Clerici seculares ab Augustino vocantur claudi.
110 Clerici seculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro eorum capite habent Episcopum.
111 Canonici seculares Ecclesiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quandò processionaliter incedunt.
112 Canonici Regulares cur ità dicti.
113 Canonicorum nomen fuit repertum post ordinationem Monachorum.
114 Clerici antiqui, saltem tacitè profitebantur tria vota.
115 Augustinus non præcepit suis clericis, vt expressè profiterentur.
116 Honor auctus non mutat qualitatem personæ.
117 Augustinus per Regulam ab eo traditam, non dicitur dedisse nouam Regulam antiquis Clericis.
118 Nouum quandò quid dicatur per additionem.
119 Ordo reformatus, dicitur idem Ordo, non diuersus.
120 Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & sessionibus.
121 Prius institutus præcedere debet secundo loco instituto.
122 Regula Augustini fuit priùs instituta, quàm Regula Benedicti.
123 Chronicis, & Historiographis standum est in factis antiquis.
124 Canonici Regulares sunt antiquiores Helia, & Heliseo,

125 In

125 *In ordinatis, attenditur antiquior ordinatio.*
126 *Paulus Eremita, Io. Baptiſta, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi.*
127 *Inter Eremitas, & Monachos eſt differentia magna.*
128 *Eremitæ teſtabantur.*
129 *Eremitæ ducebant vxores.*
130 *Eremitæ nulli obediebant.*
131 *Eremitæ ſunt ſicut locuſtæ, quæ non habent Regem.*
132 *Eremitę vita qualis eſſe debeat, non reperitur in iure cautum.*
133 *Monachorum mentio, cur habeatur in antiquiſſimis iuribus.*
134 *Vera interpretatio dicti Sancti Bernardi, aſſerentis, Monachalem Ordinem extitiſſe primum in Eccleſia Dei.*
135 *Chriſtiani omnes habuerunt initium ab Apoſtolis.*
136 *Qui Clerici vocabantur.*
137 *Origo Clericorum, & laicorum.*
138 *Monachi erant laici, vſq; ad tempora Euſebij, & Zozimi, & Siricij.*
139 *Ordo Monaſticus, qua ratione dicitur originem habuiſſe ab Apoſtolis.*
140 *Monachi poſtquàm effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum.*
141 *Monachi, quomodò dicantur imitari Apoſtolos.*
142 *Regularium Ordinum in præcedentia attenditur antiquior approbatio.*
143 *Antè Concilium Lateranenſe, omnes Regulæ erant ipſo iure approbatæ.*
144 *Collegia cauſa Religionis non erant prohibita.*
145 *Regulæ Religioſorum antequàm eſſent quæ nunc ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus.*
146 *Regula Sancti Auguſtini fuit priùs approbata, quàm Regula Sancti Benedicti.*
147 *Temporis ex antiquitate, præſumitur confirmatio Papæ.*
148 *Approbatio in dubio, cenſetur facta iuxtà ordinem institutionis.*
149 *Sanctus Auguſtinus Epiſcopus potuit approbaſſe ſuam Regulam.*
150 *Epiſcopi in eorum Diœceſibus omnia poſſunt, quæ non reperiuntur reſeruata per Papam.*
151 *Regula Sancti Auguſtini connumeratur inter eius opuſcula.*
152 *Regula Sancti Auguſtini in iure paſſim citatur.*
153 *Ordo ſcripturæ tunc attenditur, quandò ſumus in dubijs.*
154 *Ordo ſcripturæ non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem.*
155 *Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt, non dari ordinem, etiam præferuntur.*
156 *Fundamentum non fit in his, quæ vario modo ſunt obſeruata.*
157 *Canonici Regulares in ordine ſcripturæ, in qua certum eſt, dari ordinem, præferuntur.*
158 *Regula antiquorum clericorum, vocabatur Canonica.*
159 *Error Geminiani, qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuiſſe priùs approbatam, quam Regula Sancti Auguſtini.*
160 *Alexander III. conceſſit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Eccleſia Sanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, vt non poſſet eligi Presbyter Cardinalis, qui non eſſet de gremio illorum.*
161 *Auguſtinus fuit magnus Epiſcopus, & ſolemnis Eccleſiæ Doctor.*
162 *Dignior quis dicitur, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus.*
163 *Regula Canonicorum Regularium, eſt dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem ſecundarium finem.*
164 *Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem.*
165 *Opus actiuae, coniunctae cum contemplatiua, eſt dignius opere actiuae vitae tantùm.*
166 *Monachi ſunt dediti vitae contemplatiuae tantùm.*
167 *Canonici Regulares poſſunt habere Eccleſias Parochiales.*
168 *Canonici Regulares poſſunt habere Eccl. Paroch.*
169 *Monachi, quandò praedicant, faciunt praeter eorum Regulam.*
170 *Ignorans grammaticam poteſt eſſe Monachus.*
171 *Vita actiua eſt magis frugifera, quàm contemplatiua.*
172 *Opus vitae actiuæ eſt duplex.*
173 *Praelati Canonicorum Regularium ſunt etiam Abbates.*
174 *Monachi habent interdum Priores, pro eorum Praelatis.*
175 *Monachorum proprium non eſt habere Abbates in Praelatos, nec ex eorum natura, ſed ex accidenti.*
176 *Canonici Regulares habent etiam Abbates in Praelatos.*
177 *Monaſteria Canonicorum Regularium, quibus præſunt Abbates, enumerantur.*
178 *Canonici Regulares habent nedum Abbatias, ſed Patriarchales, & Cathedrales Eccleſias.*
179 *Eccleſia Lateranenſis olim erat Regularis.*
180 *Canonici Regulares habent interdum Priores, & Praepoſitos, qui dicuntur conſtituti in dignitate, ſicut Abbates.*
181 *Abbates, Priores, & Praepoſiti Canonicorum Regularium ſunt conſtituti in dignitate, magis quàm Monachorum.*
182 *Abbatis nomen, primaeua eius origine inſpecta, potiùs eſt nomen ſollicitudinis, quàm honoris.*
183 *Abbatis nomen competit cuilibet Praepoſito Collegiorum ſecularium.*
184 *Abbas antiquitùs praeſtabat obedientiam Oſtiario, & alijs in minoribus Ordinibus conſtitutis.*
185 *Abbates olim erant laici.*
186 *Abbas venit appellatione Monachi.*
187 *Abbas poterat olim eſſe illiteratus, ſicut Monachus.*
188 *Abbates hodie ſunt in dignitate, quia permiſſum eſt eis, vt effici poſſint Clerici.*

189 *Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis.*

190 *Canonicus Regularis, potest esse Abbas.*

191 *Monachus non potest esse Abbas, nisi per accidens sit clericus.*

192 *Priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, non competit Abbatia, nisi per accidens.*

193 *Priuilegium idem potest competere Præpositis, & Prioribus.*

194 *Prior, Præpositus, seù Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio suffultus, si in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium.*

195 *Abbas Canonicorum Regularium si non haberet illud priuilegium, quid dicendum, ostenditur.*

196 *Processionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum personarum, sed Ordinum.*

197 *Sententia lata in Concilio Constantien. & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.*

198 *Romæ, ab immemorabili consuetudine, præcedunt Canonici Regulares.*

199 *Ceonsuetudo attendi debet in praecedentijs.*

200 *Consuetudo Vrbis attendi debet in quibuscunque locis, & Ciuitatibus.*

201 *Doctores qui scripserunt pro Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranensis, referuntur.*

202 *Congregatio Casinensis, olim Sanctæ Iustinæ appellata.*

202 *Dominici Tarusini liber maledictis refertus.*

204 *Bergomatis cuiusdam cucullati Eremitæ scripta contra Lateranenses; Eusebij, & Celsi libri.*

205 *Pistorij fuit pronunciatum contrà Lateranenses Canonicos.*

205 *Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem Casinensium inclinarunt.*

207 *Nomina eorum, qui attestantur communem opinionem in fauorem Casinensium.*

208 *Canonicorum Regularium multæ sunt species.*

209 *Canonici Ecclesiæ Cæsaraugustanæ sunt ex Veris Canonicis à Diuo Augustino institutis.*

210 *Ad substantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipsius qualitas necessariò requiritur.*

211 *Augustinus dicit se esse clericum.*

212 *Ex accidenti, & non ex natura quod euenit, non videtur esse in consideratione.*

213 *Ordo Clericalis per manus impositionem confertur.*

214 *Ius canoniæ, est ius spirituale.*

215 *Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi.*

216 *Hodie Monachi sunt Clerici.*

217 *Doctores quamplures existimarunt, Monachos præferendos esse Canonicis Regularibus.*

218 *Clerici seculares qui.*

219 *Canonici Regulares qui.*

220 *Iura de Vno disponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura.*

221 *Canonici Regulares postponuntur omnibus Clericis secularibus.*

222 *Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis.*

223 *Monachis Benedictinis ex institutione eorum Regulæ datur, quòd possint esse Clerici.*

224 *Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi.*

225 *Maximè in fauorabilibus.*

226 *Canonici Regulares appellantur Clerici.*

227 *Clerici seculares omnibus Regularibus praeferuntur.*

228 *Canonici Regulares non sunt de gremio Clericorum secularium.*

229 *Canonici Regulares discrepant à Clericis secularibus.*

230 *Religio vtraque tàm Monachorum, quàm Canonicorum Regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ.*

231 *Monachi, non Clerici vsque ad quæ tempora fuerunt.*

231 *Monachi in Clericos, quandò promoueri cæperunt.*

233 *Canonia per se non est dignitas.*

234 *Canonici alicuius Ecclesiæ esse non possunt, qui non sunt Clerici.*

235 *Clericorum appellatio est generalis sub alterna appellatione Christianorum.*

236 *Clericorum appellatio competit personis omnibus Ecclesiasticis.*

237 *Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate sint, aut classe, etiam primæ tonsuræ.*

238 *Clerici dicuntur omnes, qui non sunt laici.*

239 *Christiani omnes aut sunt Clerici, aut laici.*

240 *Ecclesiasticus Status quomodò distinguatur.*

241 *Ordinem Ecclesiasticum habentes, dicuntur Clerici.*

242 *Canon Clericorum ipsorum vitam maximè integram exoptat.*

243 *Lateranensi in Ecclesia priùs fuerunt alij Religiosi quàm Ordinis S. Augustini.*

244 *Romæ quinque Ecclesiæ Patriarchales.*

245 *Lateranensis Ecclesia ex Bonifacij Octaui Constitutione habuit Decanum.*

246 *Canonici Regulares quo tempore in Lateranensi Ecclesia esse cæperunt.*

247 *Albericus fide dignus, & Auctor grauissimus.*

248 *Lateranensis Ecclesiae concessio ad causam praecedentiæ non prodest Lateranensibus Canonicis, nisi fortè in ipsa eorum Ecclesia.*

249 *Paulus Diaconus scripsit, non multùm post Beati Gregorij Pontificatum.*

250 *Septiformis Litania, quae dicta.*

251 *Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, praeponantur.*

252 *Monachos praeferendos esse, qui Doctores affirmauerint.*

253 *Tenor sententiae Pistorij latae contrà Canonicos Regulares in fauorem Monachorum.*

254 *Regulares personae semper debent ferre habitum professionis Vniformem.*

255 *Monachus debet ferre vestes Monachales.*

256 *S. Benedicti Regula per Gregorium approbata.*

257 Re-

257 *Regulae tres principales.*
258 *Regula S. Hieronymi nullibi in iure cautum, quomodò approbetur.*
259 *Abbatialis dignitas post Episcopalem immediatè praefulget.*
260 *Abbas cum suis Monachis debet poni in loco digniori.*
261 *Membra à suo capite discedere non debent.*
262 *Essentia, & proprietas praefertur accidenti, & priuilegio.*
263 *Abbates de iure habent locum in Concilio post Episcopos.*
264 *Identitas probatur concurrente eadem persona, re, & causa.*
265 *Qualitas aliqua licèt sit mutata, tamen qui hodie sunt constituunt eamdem Congregationem.*
266 *Identitas ex quibus probetur.*
267 *Canonici, de quibus agitur, appellantur eo nomine, quo instituti fuerunt à Beato Augustino.*
268 *Habitus, quatenus demonstrat, praesumitur quis talis esse.*
269 *Clerici instituti fuerunt à Diuo Augustino in Ecclesia Cathedrali Hipponensi.*
270 *Canonicis in Cathedralibus propter eorum caput, quod est Episcopus, sunt in dignitate.*
271 *Canonici Regulares emittunt tria vota ex professo.*
272 *Clerici antiqui non profitebantur tria vota.*
273 *Clericis antiquis permissum erat habere proprium.*
274 *Professio mutat statum personae.*
275 *Descendentia deducitur à stipite per continuatam successionem, sicut à fonte riuuli.*
276 *Nouellum idem est, quod nouum.*
277 *Nouum propriè dicitur, quòd de nouo ortum habet.*
278 *Verbum, Nouella, idem importat, quod, Noua.*
279 *Verbum, Nouum, quandoque accipitur pro, Vetimo.*
280 *Ciuitas Hipponensis fuit à Vandalis funditus destructa.*
281 *Succedere aliud est, aliud se submittere.*
282 *Habitus non facit Monachum.*
283 *Clerici instituti à Sancto Augustino, quòd gestarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non constat.*
284 *Consuetudo debet considerari in terminis suis.*
285 *Regulares debent deferre habitum suae Regulae, & professioni conformem.*
286 *Locum qui vult habere in processione, debet deferre habitum illi conuenientem.*
287 *Verba narratiua Papa non probant, nisi ad effectum, ad quem sunt prolata; secùs quandò principaliter contingit super illis dubitari.*
288 *Clausula,* Ex certa scientia, *procedit in ijs, quae consistunt in iure, non in facto.*
289 *Clausula,* Ex certa scientia, *non operatur in antiquis.*
290 *Doctores, qui tenuerunt, Monachos Sancti Benedicti praecedere Canonicos Lateranenses, referuntur.*
291 *Relatio Illustrissimi S. R. E. Card. Cicadae, refertur.*
292 *Relatio Illustrissimorum S.R.E. Card. Sarraceni, & Scotti, refertur.*
293 *Sententia lata à Pio IV. Pont. Max. in d. causa praecedentiae ad relationem supradictorum S. R. E. Cardin. refertur.*
294 *Breue Papae Pij IV in quo mandatur obseruari praedictam sententiam, refertur.*

1 GRauissima est quæstio, in quam incidimus, & ab ea libenter manum, & calamum retraheremus; si illius omissio, maximo defectui adscribi non posset, cùm omnes materias necessarias percurrere in hac quæstione proposuerimus; & ne volentes adimplere partes, quas suscepimus, incidamus in alium scopum. Verùm vt legenti relationem olim in hac quæstione actorum breuiter præbeamus; ideò tanquàm merus relator omnium, quæ in illa ad hæc vsque tempora scripta fuerunt, quæq; dicta sunt, per summa capita recensebimus.

2 Ad cuius quidem rei dilucidationem sciendum est, Pium IV. per Bullam, quæ incipit. *Regiminis vniuersalis Ecclesiae*, commisisse causam præcedentiæ Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus Ioanni Michaeli Sarraceno, Tituli S. Anastasiæ, & Ioanni Baptistæ Cicadæ, Tituli S. Clementis, & Bernardino Scotto, Tituli S. Matthæi: virtute cuius Bullæ prædicti Illustrissimi iurisdictionem adepti sunt, partes audiendi, citandi, & sub censuris, & pœnis procedendi: Adest etiam altera commissio causæ, in qua mandatur prædictis Iudicibus, vt postquàm causam cognouerint, ad suam Sanctitatem referant decidendam.

3 Produxerunt igitur tàm Canonici Regulares, quàm Monachi Casinenses vnusquisque pro suorum iurium defensione, & ad probandum ius Prælationis, publica authentica instrumenta, decreta aliqua, & nonnullas Pontificias Bullas, aliaq; vt in processu. Deuentum deindè est ad rationes, & iura conducentia diffinitioni causæ: & pro illa consulti fuerunt ab vtraque parte grauissimos Italiæ Iurisconsultos, & Excellentes Curiæ Romanæ Aduocatos, ex quibus duorum insignium scripta hic transcribere operepretium duximus; vt curiosus Lector inter se se rationes, & iura olim pro vtraque parte ab insignibus viris allegata, perpendere debeat: & sunt quæ sequuntur.

Pro Reuerendis Canonicis Regularibus Ord. S. Augustini, Congregationis Lateranen. aduersus Monachos S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in causa præcedentiæ.

Allegationes.

Scipionis Lancellotti Romani Sacræ Aulæ Consistorialis Aduocati, posteà S. R. E. Cardinalis.

IN antiqua, & vulgari proposita quæstione: An Reuerendi Domini Canonici Regulares, Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, præferri debeant Monachis, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in processionibus, ac quibuscunque alijs publicis actibus: Respondendum est affirmatiuè.

Pro

ſtini vocantur ſimpliciter Canonici, abſque eo,
quòd apponatur nomen Regularitatis, vt in cap. cū
cauſam, de elect. & in cap. cùm in Eccleſijs, de maior.
& obed. vbi Canonici Sancti Victoris, & Sancti
Ioannis in monte, quæ Monaſteria ſunt ſub Regula
Sancti Auguſtini, & in can. perniciofam 18. q. 2. vbi
vocantur Canonici, qui Regulam Sancti Auguſti-
ni profitentur, & in cap. poſt tranſlationem, d. re-
nunc. ibi, Lucanum Canonicum Sancti Frigdiani,
Quæ Eccleſia eſt Canonicorum Regularium
Lucæ.
16 Et prædicta comprobantur; quia Canonici di-
cuntur fraterni clerici, conſtituti in fraternitate
17 cap. relatum, de præben. & ex quo quis eſt Canoni-
cus, neceſſariò eſt clericus, ſicut quandò quis eſt
homo, neceſſariò eſt rationalis, vt arguit Abb. in
18 cap. bonæ, il primo col. 3. num. 4. de poſtul. Prælat. Nam
canonia non poteſt cadere, niſi in clerico, vt no-
tat gloſ. in cap. cùm, in verb. receperim, de conſtit. vbi
per Felin. num. 14. Abb in cap. 2. per illum tex. in
2. not. de inſtit. quæ fraternitas clericalis, cum ſit
etiam in Canonicis Regularibus, meritò ipſi etiā
19 veniunt appellatione Canonicorum; vt per Card.
in Clem. 2 q. 5. per glo. ibi in ver. beneficijs, de Iudic.
20 Tum etiam, quia ſicuti iſti vocantur clerici, ſeù
Canonici Regulares; ità etiam, cum hac additio-
ne, vocabantur interdum illi Cantiqui Clerici, vt
tradit Specul. in d. rationali diuinorum par 6. cap. 89.
num. 6. vbi inquit, quòd in primæua Eccleſia, & an-
tiquitùs multa poſt tempora, Clerici, qui vſurpa-
to nomine ſeculares dicuntur, erant Regulares &c.
& probatur in can. dilectiſſimus 12. q. 1. vbi illi ap-
pellatur Clerici Regulares, qui Regulariter viuūt,
renunciant bonis, & nihil proprij habent, & ibi etiā
declarat gloſ. in verb. præcipimus, & in can. obſer-
uandum 25. q. 2. vbi poſt quàm tex. prohibuerat, ne
quis Clericorum munera caperet, ſubdit hoc de
illis intelligendum, qui canonicam vitam profeſſi,
Regulariter ſe victuros propoſuerunt, & in cap.
intelleximus, de ætat. & qualit. vbi laudatur Cano-
nicus Regularis, qui ex Monachorum ſtatu reuer-
titur ad ſtatum Canocicorum Regularium, & in
cap. 1. de fil. preſbyt. ibi; vel in Cōgregatione Canoni-
ca Regulariter viuentes, & in cap. plerique, de pact.
ibi. plerique, ſicut accepimus, Regulares Clerici & in
rubr. ne Clerici, vel Monachi, & per Clericos intel-
liguntur Regulares; & probatur ex auctoritate
Sancti Poſsidij, de qua inferiùs dicetur, ibi, &
incipit viuere ſecundum Regulam ſub Sanctis Apoſto-
lis inſtitutam.
21 Et ratio prædictorum eſt, quia nomen Regula-
ritatis ex eo prouenit, quia Canonicus dicitur à
canon, quod eſt regula can. canon 3. diſtin. & ibi not.
Domin. & Præpoſ. gloſ. in l. placet. C. de ſacroſanct.
22 Eccl. Card. in Clemen. ſi iuſta q. 1. de præben. Ex quo
tenetur obſeruare Regulam a Sanctis Patribus in-
ſtitutam, cap. in omnibus, de conſec. diſt. 5. licèt Ca-
nonici ſeculares illam hodie, ex permiſsione Pon-
tificum minimè obſeruent.
23 Secundò probatur, quia Canonici Regulares
conueniunt in habitu cum antiquis clericis, iuxtà
24 not. per Bar. in l. 2. C. ſi ſer. expor. Et ex delatione
habitus oritur quaſi poſſeſsio ſtatus, vt poſt alios
25 not. Frant cap Iudex, §. idem eſſe, de ſent. excomm.
in 6. Nam ſicuti eorum habitus erat linens ab ipſo
Deo inſtitutus, vt habetur Exodi cap. 29. & 39.
vbi dicitur, induens Aaron veſtimentis lineis, &
Leuitici, cap. 6. veſtitur tunica Sacerdos, & fœmina-
libus lineis, & in Apocalypſi dicitur de omnibus Sā-
ctis, ambulabant mecum in albis lineis, & in cap pri-
mo, dicitur, equus albus, ibi Nicolaus de Lyra, per
equum album, intelligit Iacobum Apoſtolum
Patriarcham Hieroſolómytanum, qui induebatur
26 tunica linea, ſubdens, quòd etiam Apoſtoli vſi
fuerunt habitu lineo, vt habetur in hiſtoria Sancti
Silueſtri de Sancto Eufroſino Pamphiliæ Epiſcopo,
qui eo tempore Romam venit indutus collobio
candido, quod Sancti Iacobi Apoſtoli fuiſſe fertur.
Ità hodie, non ſolùm Clerici ſeculares dictis ve-
27 ſtibus lineis vtuntur, ſinè quibus Eccleſia nihil
audet tentare, cùm præcipiat omnibus Epiſcopis,
vt in publico, & in Eccleſiis indumentis lineis
28 vtantur, vt in cap. pen. de vit. & honeſt. cler. Sed
etiam ipſi Canonici Regulares tunicam lineam
continuè deferunt in teſtimonium eorum pro-
29 feſsionis; prout hunc eſſe propriè eorum habitum
not. gloſ. in Clem. prima verſ. habitus, de elect de quo
etiam meminit Auguſt. in ſermone, qui incipit,
charitati veſtræ, dùm inquit, birrūm, & tunicam
lineam nemo accipiat, niſi in communi.
30 Monachis verò hic habitus eſt prohibitus, vt in
d. cap. pen. cir. fin. de vit. & honeſt. cler. ibi, niſi Mo-
nachi fuerint, & in cap. cùm ad Monaſterium in princ.
de ſtat. Monach.
Et ſi diceretur Clericos illos antiquos eumdem
ſemper habitum geſsiſſe, quod non fuerint Cano-
nici, cùm aliqui ferant cucullam, aliqui birretum
album, & aliqui nigrum, quidam cappam, alij
31 mantellum. Reſpondetur, lineam veſtem eſſe ha-
bitum clericorum, cætera verò ſunt ex accidenti,
& non mutant ordinem, vt not. gloſ. in d. Clem. 1.
verſic. habitum, de elect. & ideò inquit Archid. in c. in
32 nouo 16. q. 7. quòd Monachus albus poteſt eſſe Ab-
bas Monachorum nigrorum, & dicit gloſ. in cap.
Deus qui, in verſ. profeſsi, circà fin. de vit. & honeſt.
33 cler. quòd habitus interior dicitur de ſubſtantia
Religionis, non autem exterior, & ibi declarat
Abb. col. 2. verſ. in ea glo. Sicut etiam ex ipſis Mo-
nachis aliqui ſunt nigri, aliqui albi, de quo etiam
per glo. in d. c. noua verſic. nec habitu.
Tertiò conueniunt etiam in profeſsione. Nam
quoad votum paupertatis, certum eſt, illos vixiſ-
ſe in communi; nam Apoſtolorum tempore bona
eorum, qui ad Fidem conuertebantur, vendeban-
tur, & eorum pretium ad pedes ipſorum Apoſtolo-
rum ponebatur, qui diuidebant prout vnicuique
opus erat, vt habetur in Actibus Apoſtolorum, cap.
2. & 4. in fin. & cap. 5. in princ. & probatur in can. di-
lectiſsimis 12. q. 1. vbi Clemens prædictus, qui fuit
electus Pontifex à Petro, licèt ei non ſucceſſerit
immediatè, niſi poſt Linum, & Cletum, in epiſto-
la ad Iacobum Apoſtolum hortatur, vitam com-
munem neceſſariam, & maximè qui militare Deo
ſtudent, & vitam Apoſtolorum, diſcipulorumque
ſuorū imitari. Et in c. quia tua fraternitas, ead. cauſ.
& q. eamdem vitam communem teſtatur, & com-
men-

mendat, & in cap. scimus, cap. cui portio 12. q. 1. cap.
decimas 16. q. 1. & hoc sumptum erat ex Veteri Te-
stamento, vbi Leuitis nihil erat proprium, sed vi-
34 uebant ex decimis eis solutis per alias tribus, vt
suprà dictum fuit.

Et hanc fuisse vitam Clericorum tradit Sanctus Augustinus in cap. nolo cap. cùm dicatis, cap. certè 12. q. 1. & Vrbanus Papa in c. videntes 12. q. 1. & in can. præter hac 32. dist. vbi similiter mandat Clericis Religiosis, vt simul manducent, & dormiant, & quidquid Ecclesijs competit, communiter habeant, & in cap necessaria 12. q. 1. vbi mandat claustra constitui iuxtà Ecclesiam, & quòd omnibus sit vnum refectorium, & dormitorium, & tenet Abb. in cap. Deus qui, col. 2. versic. in multis, de vit. & honest. cleric. & in cap. Episcopus col. 1. versic. sed pro clara, de præb. Præpos. in can. 1. col. 4. versic. 1. n. omnia, & versic. tertium tempus 44. distin. & habetur in Historia Eusebij quæ est approbata, vt in can. Sancta Romana Ecclesia distin. 15. vbi loquens de huiusmodi Clericis, inquit primò omnium renuntiant cunctis facultatibus suis, sicut legimus in Actibus
Apostolorum, &c. Barbat. de præstan. Card. q. 6.
35 in princ. viuere autem in communi denotat paupertatem.

36 Ex quo oritur votum obedientiæ, quæ elicitur ex eo, quòd in communi habitatur; nam qui in vnum habitant, habent cui obtemperent, prout etiam expressè dicitur in cap. 3. Actuum Apostolorum, vbi in hoc consistebat vita Clericorum, vt renuntiarent proprio, vacantes diuinis ministerijs, constringentes se sub Apostolorum obedientia, & per August. de Ancon. in d. tract. de potestate Ecclesiæ q. 1. art. 3. vers. respondeo, dicendum.

37 Prout etiam de voto castitatis habetur per Sanctum Augustinum in 2. sermone, de communi vita Clericorũ, qui incipit, propter quod volui, vbi loquẽs de vita Apostolorum inquit, Clericus duas res professus est, sanctitatem, & clericatum: & per sanctitatem intelligit ipsam castitatem, de quo etiam per August. de Ancon. d. tract. q. 90. art. 3. vers. respondeo, dicendum, & de Clericis est tex. in can. de his distin. 28. & in can. lectores 32. distin.

38 Et quòd tam Apostoli, quàm Clerici eorum imitatores profiterentur tria vota, probat Sanctus Thomas in 4. sent. dist. 38. art. 2. q. 3. ad 3. argumen. dum inquit antequàm essent istæ Regulæ, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi ab Ecclesia approbatus, per quem aliqui ad ea, quæ supererogationis sunt, se obligabant, & tunc temporis obligatio ad talem modum viuendi idem faciebat, quod nunc obligatio ad certam Regulam, sequitur ibi Petr. de Palud. & Ricard. ead. q. Præpos. in d. can. 1. dist. 44. col. 4. S. Tho. 2. 2. q. 88. vers. ad 3. vbi dicit, quòd Apostoli intelliguntur vouisse pertinentia ad statum professionis, & sequitur Io. de Turr. Crem. 17. q. 1. in summa col. 2. vers. ad rationes. Ad Religionis etiam perfectionem dicuntur prædicta tria vota spectare, & per eundem Thom. ead. q. idem etiam expressè tenet August. de Ancon. in d. tract. q. 84. art. 3. vers. ad 2. arg.

Hæc etiam eadem vota profiteri debere ipsos Canonicos Regulares, præcipit S. August. in d. sermone, qui incipit, Propter quod volui, dum inquit, qui societatem communis vitæ iam susceptam, quæ laudatur in actibus Apostolorum, deserit, à voto suo cadit à professione sua cadit, & in can. scimus 12. q. 1.

39 Quartò probatur, quia Canonici Regulares di-
40 cunt officium Rom. curiæ, quod etiam celebrant
Canonici Seculares, qui dicuntur etiam imitari
antiquos Clericos, licèt abusiuè; & ità habetur
per Specul. dicto rationali diuinorum lib. 6. c. 89 nu. 6.

Vltimò, quòd Canonici descendant à Clericis
institutis à Diuo Augustino, eamdemque Re-
gulam obseruent, quam ipsi Clerici obseruabant
41 & eorum clericalis institutio in ipsos fuerit con-
tinuata, probatur auctoritate Vincentij in speculo
doctrinali lib. 19. cap. 16. vbi inquit, Ordo Canonico-
rum Regularium primò ab Apostolis, posteà à B. Au-
gustino Regulariter fuit institutus, & in Speculo hi-
storiali lib. 16. cap. 51. circ. med. inquit, factus Sacer-
dos Monasterium Clericorum instituit, & cæpit
viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis
institutam, sequitur Sanctus Antoninus Archiepi-
scopus Florentinus in 2. par. sua cronica tit. 15. cap. 16.
§. 7. vers. circà annos. Raphael Volateran. lib. 21. com-
mentariorum verb. Augustinus, ibi Ordo Canonicus,
non tàm ab eo institutus, quàm reuocatus: ab Apo-
stolis enim in Monte Syon exordium sumpsit &c.
Roset. Doctor Parisien. in lib. de Religione Ecclesiast.
tit. 14. cap. 3. Io: de Nigraualle in libro Epilogi Croni-
carum lib. 33. cap. 18. fasciculus temporum in 6. ætate
in vita Alex. II. fol. 73 col. 2. vbi inquit, Ordo Ca-
nonicus cæpit florere in Beluacen. Ecclesia; qui
priùs ab Apostolis, posteà à B. Augustino Regula-
riter institutus, hoc etiam testatur S. Possidius, qui
vitam S. Augustini descripsit, dum inquit, S. Augu-
stinus factus Presbyter Monasterium Clericorum mox
42 instituit, & incepit viuere secundùm Regulam sub Sã-
ctis Apostolis institutam. Et hanc Possidii auctori-
tatem, cum Sancta mater Ecclesia canat in festi-
uitate eiusdem Augustini, non videtur quærenda
43 alia maior probatio, quia doctrina Catholico-
rum Doctorum non aliundè, quam ab ipsa Roma-
na Ecclesia auctoritatem sumpsit, vt dicit S. Thom.
in quolibet. art. 2. ad 3. dist. 7 & ipsa tãquàm speculũ
nobis imitanda fuit proposita, vt dicit tex. in can.
si Romanorum 19. distin. & in can. Ecclesiarum 11.
distin. & per Riccar. idem etiam confitentur Summi
Pontifices, vt Benedict. X I. I. in sua extrauag. quæ
reperitur inter constitutiones ipsorum Canonico-
rum Regularium, Paschalis in 7. Epistola ad Prio-
rem Sancti Frigdiani Ordinis Canonicorum Regula-
rium, & in epistola Honorij, & Calixti ad eundem:

Attestatur etiam Eugenius IV. in Bulla, quæ maxima cum veneratione in Ecclesia Lateranensi custoditur, vbi hanc Canonicorum Regularium originem elegantissimè deducens, mirificis laudibus extollit.

44 Primùm dum appellat Congregationem horum Canonicorum diuinam in terris familiam Clericorum, ex quo innuit apud eos esse clericalem institutionem can. duo 12. q. 1. not. Abb. in rub. de vit. & honest. cleric. circà fin.

Secundò, quia dicit, qui ad exemplum nascentis Ecclesiæ Sanctam institutionem seruarunt; nam Ecclesia nascens fuit ab initio in Apostolis, penès

quos

46 quos Clericalis inſtitutio fuit; cùm ipſi fuerint
47 pars immediata Corporis Chriſti c. Cleros 21. diſt.
c. cùm ſecundùm, de prabeu. & Chriſtus fuit, Sum-
mus Sacerdos, c. tranſlato, de conſtit.

48 Tertiò, dum inquit, quòd hi primorum Chriſtia-
næ Religionis Clericorum normam, traditiones,
& inſtituta ſectantur. Nam Papa appellat Apoſto-
los primos Clericos; & propterea infertur, quòd
dicti Canonici ſequuntur Regulam, & inſtituta
ipſorum Apoſtolorum, arg. l. in teſtamento, de cond.
& demon. ideo apud ipſos eſt Clericalis inſtitutio
per Apoſtolos in principio conſtituta.

49 Quartò, in ver. huius verò, vocat Canonicos
ſacri Ordinis; ſacri verò Ordines conſiſtunt eſſen-
tialiter in Clericatu, vt habetur in cap. 1. de fil.
presbyt. in 6.

50 Quintò, inquit, poſt Apoſtolos primum in Ale-
xandrina Eccleſia Marcum Petri diſcipulum, fuiſſe
inſtitutorem, & conditorem huius ſacri Ordinis;
& ſic licèt iſte ſacer Ordo fuerit introductus per
Apoſtolos Chriſti; tamen Marcus poſteà dicitur
fuiſſe inſtitutor Ordinis, non quòd aliquid de ſuo
addiderit, ſed quia magis in lucem deduxit: ſicut
vocatur ius ciuile Flauianum, non ex eo, quòd
Flauius aliquid de ſuo adiecerit, ſed quia ad Po-
puli notitiam illud deduxit, vt dicitur in l. 2. §. po-
ſted, de orig. iur.

51 Sextò, quòd glorioſus Auguſtinus eumdem
Ordinem diuinis Regulis decorauit, etſi non ipſe
inuenit, ſed inuentum decorauit, ſicut aliud eſt
ædificare, aliud eſt ædificium reformare. l. in fun-
do, de rei vend. l. iuriſgentium, §. quinimmo de pact.
& propterea ſubſequentia verba Eugenii, quòd
Beatiſsimus Gregorius præcepit Auguſtino facto
Epiſcopo Anglorum, vt in can. quia tua Fraterni-
tas, 12. q. 1. velut ſacram plantationem inſtituit,
& in Occidentis partibus ampliauit, debent intel-
ligi non reſpectu inuentionis, ſed reformationis;
alioquin ipſe Eugenius eſſet ſibi contrarius, cum
ſuprà dixerit fuiſſe hunc Ordinem inuentum ab
Apoſtolis, & Sancto Marco, contra l. num ad ea, de
condit. & demonſt. & verbum, ampliauit, denotat
rem factam prorogare, l. ſed ſi manente, de prec.
l. inter ſocerum §. cùm inde, de pact. dot. Doct. in cap.
hi qui, ver. ſpecialiter, de prebend. in 6.

52 Septimò, quia inquit, Hi profectò ſunt, qui pr o-
rum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſto-
lorum inſtituta, inſtinctu Spiritus ſancti renouant. Et
ſic Ordo iſte ſacer viuendi fuit ab Apoſtolis in-
ſtitutus.

53 Octauò, dum inquit, quòd hæc ſancta inſtitu-
tio fuit antiquitùs, ab ipſis ferè primordiis ob-
ſeruata, quare tempore primitiuæ Eccleſiæ ori-
ginem habuit hæc inſtitutio Clericorum, qui di-
cuntur Canonici Regulares, & quod vno, & eo-
dem tempore factum eſt, non debet diuerſo iure
cenſeri, arg. l. eum qui ades, de vſucap. l. hoc iure,
de Vulgar. & pupillar.

Et hæc Eugenii Bulla fuit confirmata à Nico-
lao V. & Sixto IV. propterea maioris auctorita-
tis eſſe dignoſcitur, c. extrà ſcientiam 64. diſtinct.
not. Bald. in l. humanum in 3. not. C. de legib.

54 Quare, cùm ſuper hac dubitatione habeamus
Papalem determinationem, non eſt vlterius di-
ſputandum; cùm in dubiis recurratur ad Papam
pro declaratione, cap. literis, de reſtit. ſpol. & de-
55 cretis Pontificum non licet contradicere, not. Io.
Andr. in cap. dilecto, de praben. cap. tibi, de reſcrip.
in 6. ſed pro lege ſunt ſeruanda, §. ſed quòd principi
56 Inſtit. de iur. nat. cum vulgaribus, & declaratio-
ni Papæ ſtandum eſt in his, quæ concernunt fa-
ctum alienum, Soccin. conſ. 47. dub. 5. num. 17.
vol. 3. Dec. conſ. 341. num. 8. & dicit Sanctus Tho-
57 mas 2. 2. art. 12. quæſt. 21. quòd in deciſionibus
cauſarum magis ſtandum eſt auctoritati Papæ,
quàm alteriùs cuiuſcunque Sancti Doctoris, Dec.
in cap. 1. in 1. lect. col. 2. in 2. not. de conſtit.

Nec obſtat ſi diceretur, verba huius Bullæ eſſe
enunciatiua, quæ non probant, tanquàm emiſſa
propter aliud, niſi ad effectum, de quo agitur, ſe-
cùs ſi præſentialiter contingat de illis dubitari,
iuxt. not. in cap. illud, de præſumpt. cum. ſimil.

Quia reſpondetur non eſſe enunciatiua, ſed di-
ſpoſitiua, vt ibi dum inquit, Hi ſunt profectò, qui
priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apo-
ſtolorum inſtituta &c. & ibi, ſicq; hæc Sancta Ca-
nonicorum Regularium, & Deo placens antiquitùs in-
ſtitutio, & ab ipſis ferè primordiis obſeruatu extitit.
Nam in his Eugenius fundat intentionem ſuam
per modum cauſæ, quare tàm inſignibus priuile-
58 giis Canonicos Regulares ornare cupit. Nam illa
dicuntur verba diſpoſitiua, quæ per ſe principa-
liter emanant, hoc eſt ad hunc ſolum finem, &
enunciant illud, quod præferunt l. ex hac ſcripta, de
donat. Iaſ. in l. ex his num. 1. C. de milit teſtament.
Alexand. conſ. 82. num. 19. vol. 3. Afflict. deciſ. 83.
col. 2. prout ſunt iſta, de quibus ſuprà dictum eſt;
& quandò per modum cauſæ proferuntur, plenè
probant, vt declarat Aretin. conſ. 23. dub. 2.

59 Prætereà, etiamſi eſſent enunciatiua probarent;
Tùm quia ſunt prolata per modum cauſæ, vt di-
ctum eſt. Bar. in l. emptor, per illum tex. §. ancilla,
de rei vend. Alex. conſ. 46. col. 2. verſ. quinto; vol.
1. Bald. conſ. 170. col. 1. vol. 2. Iaſ. in d. l. ex his,
60 num. 2. verſ. decimò. Tum etiam, quia ſunt ge-
minata. Bar. in l. cum ſcimus, col. 1. C. de agricol. &
cenſ. lib. 11. Alex. conſ. 190. col. 6. vol. 6. Dec. in
l. ſi quis in conſcribendo num. 4. Vol. 2. Tùm quia
ſunt prolata ab eo, à quo omnes Religionum pro-
lationes emanant, vt infrà dicetur: quo caſu enun-
ciatiua probant, Bart in l. gerit col. 4. verſ. circà ſe-
cundum, de acquir. hared. Iaſ. in d. l. ex his nu. 2. verſ.
octauo, Matteſ. not. 35. Ruin. conſ. 27. nu. 3. vol. 1.

61 Tum etiam, quia ſumus in antiquis vltrà cen-
tum annos, adeò, vt plenè probent. Iaſ. conſ. 65.
Vol. 3. Soccin. conſil. 266. col. 2. verſ. ad ſecundum
reſpondetur, vol. 2. Alex. conſ. 6. col. fin. vol. 1.
Dec. conſ. 321. nu. 8. Alex. conſ. 187. nu. 21. vol. 2.
& fama deduci poteſt ex enunciatione ſupradicta-
rum confirmationum, vt poſt Salicet. Bald. & alios
notab. Caſtren. in l. cùm aliquis, C. de iur. delib.
Aret. conſ. 42. col. 1. ver. tertiò.

62 Accedit, quia ſunt emanata motu proprio, &
tunc ſtatur aſſertioni Papæ, vt poſt Lap. not. Card.
in Clem. 1. q. 10. de proba. Abb in cap. dudùm col. 1.
num. 3. verſ. quid autem, de priuileg. Alex. conſ. 112
col. 1.

col.prima verſ. refert vol. 7. & eſt communis opi-
nio ſecundùm *Soccin.conſ* 87. *col.9.nu.25. Verſ. con-
firmantur, vol.3.Iaſ. conſ.65.col.3. in fin. verſic. Vbi
autem vol.3.Mobed.deciſ.271. 272.*

Maximè quandò cum clauſula, *Motuproprio*, eſt
adiecta, clauſula *ex certa ſcientia*; quia illa ſola
63 operatur ſaltem præſumptionem veritatis nar-
ratorum, *Alexand. conſ.15. colum. 2. verſ. præterea,
Vol. 5. Soccin. conſ. 266. col. 10. verſ. item ex certa
ſcientia vol. 2.* & omnis error cenſetur excluſus, vt
not. *Bartol.in l.conficiuntur,in princ. verſ.etiam quan-
dò,de iure codicillo.*cum alijs, de quibus per *Dec. in
cap. ad hæc, col. 2. de reſcript.* minùs etiam obſtat, ſi
diceretur, dictam Bullam non poſſe præiudicare
iuri tertij. Quoniam reſpondetur, primò, non
conſtare de aliquo iure Monachorum, ex ſupradi-
ctis, & infrà dicendis.

64 Secundò etiamſi aliquod ius haberent Monachi,
cùm illud ſit iuris poſitiui, & ſapiat priuilegium
*Præpoſ. in can. Epiſcopos 17. diſtin. col. 1. num 3. verſ.
65 gloſ.tractat,* poteſt Papa ſola voluntate illud tolle-
re, vt per *Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum verſ. 4.
concluſio, num.78. de conſtit.* vbi dicit, ità omnes
tenere, & ibi per *Doctor.column. 4. verſ. supereſt,*
66 cùm alijs per eum adductis, cum ipſe ſit ſuprà ius,
cap.propoſuit,de conceſſ.præben. ſicut videmus in Ec-
cleſia Alexandrina, quæ fuit priuata veteri præla-
tione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopo
litanæ, vt in *can. renouantes 22. diſt. & cap. antiqua,
67 de priuileg.* nam ius præcedendi eſt ius honoris *cap.
1. de maio. & obed.* & datur ex conſuetudine, vt not.
Bald. per illum tex. *in cap. cùm olim, in princ. de
conſuetud.*

Tertiò, etſi ius eſſet realiter acquiſitum Mona-
chis, non poſſet illis dici ſublatum, cùm Eugenius
in prædicta Bulla non declaret Canonicos Regu-
lares preferendos Monachis; ſed tantùm referen-
do antiquam eorum originem, pronuntiat eos eſ-
ſe veros ſucceſſores antiquorum Clericorum &c.
Ex qua declaratione propter effectum iuris, Cle-
68 rici præferuntur Monachis, adeò quòd non dicitur
eis ſublatum ius, ex quo non directè id ſit, ſed in-
directè & ſecundariò, vt poſt *Abbatem* tenet *Curt.
Iun. conſ 1. nu. 21. Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum,
col.16. verſ. ſecunda declaratio nu. 64. de conſtit.* &
dicit *glo. fin. in cap. quamuis, de pact. in 6.* præiudi-
cium intelligitur de principali, non ſecundariò.

Ex quibus omnibus ſupradictis auctoritatibus,
& atteſtationibus oritur notoria deſcendentia Ca
nonicorum Regularium ab antiquis Clericis, cùm
id dicatur notorium, quod omnes, ſeu maior pars
ſcit, loquitur, & profitetur, iuxtà doctrinam
omnium Doctorum in *cap. veſtra de cohabit. Cleric.*

Quare cùm conſtet Reuerendos Dominos Ca-
nonicos Regulares Ordinis Sancti Auguſtini, Con-
gregationis Lateranenſis deſcendere ab his Cleri-
cis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit, concluden-
dum eſt, eos ex pluribus præferri debere Mona-
chis Sancti Benedicti, Congregationis Caſinenſis.

Et primò, ratione Clericatus, quem originali-
69 tèr habent annexum ex his, quæ ſuprà deducta
fuerunt; & quòd eſſentialiter illis competat, af-
firmat *Archid. in can. mandamus 19. quæſt. 3.* & ibi,
*Gemin. Aegid. verſ. ad declarationem, Ioan. Fantuc.
col. 2. verſ. pro cuius declaratione, Sanctus Thom.
2. 2. quæſt. 189. art. 8. in reſp. ad 2. argum.* & in
*libell. contrà impug. Religionem fol. 4. Ioan. de Fri-
burgo in ſum confeſ. lib. 3. tit. 28. quæſt. 16. ſumma
Piſanel. verſ. Monachus, ſumma Tabiena in eod.
verſ. Ioan. Andr. in cap. ſanè, in fin. de Regul. Card.
ibidem col. 1. verſ. in hoc autem, Archiep. Florent.
in 3. par. ſum tit. 16. cap. 4. verſ. de tranſitu, Vgo de
Sancto Victore lib. 2. de ſacramen. par. 3. c. 3.*

70 Monachis verò Clericatus competit per acci-
dens, & non per ſe, ex quo in Sancta Nicena Sy-
71 nodo fuit ab omnibus ibi reſidentibus ordinatum,
vt Monachorum conuerſatio, & vita ſecundùm
72 ethimologiam nominis ab omnibus diſcreparet
cùm Monachus Græcè, latinè, ſingularis dicatur,
vt in *can. 16. quæſt. 1.* & *Diuus Hieronymus in can.
73 Monachus ead. quæſt.* inquit, *Monachus non docentis,
ſed plangentis habet officium*, & in *can. ſi cupis ead.
74* etiam *quæſt.* idem ait, *ſi cupis eſſe, quod diceris,
Monachus, ideſt ſolus, quid facis in Vrbibus?* & in
can. alia d. quæſt. 1. inquit idem Hieronymus, *alia
75 eſt cauſa Monachi, alia Clerici, Clerici oues paſcunt,
ego paſcor.*

76 Monachi ex ipſorum origine ſunt Layci *l. gene-
raliter C. de Epiſcop. & Cleric.* quæ eſt canonizata
in *can. generaliter 16. quæſt. 1.* & ibi not. *Albe.*
77 quòd Monachi non ſunt Clerici, & probat *tex. in
can. quidam, §. nos verò 18. quæſt. 2.* ibi, *ſi verò Lai-
ci,* & in *can. cui, 16. quæſt. 3.* ibi, *idem dicitur*, &
in *can. de Monachis 15. quæſt. 1.* & dicit *Abb. in cap.
2. col. 2. num. 6. verſ. ſed quia de inſtitution.* quòd
78 poteſt quis eſſe verus Monachus, & Laicus *Spec.
in tit. de diſpen. §. nunc de Epiſcoporum verſ. 56.* & ibi
per *Ioan. Andr. in addit. in ver. Superioris*, vbi dici-
79 tur, quòd ſtatus primitiuæ Eccleſiæ non cogebat
Monachos, vt fierent Clerici.

80 Et propterea non præſtabant obedientiam ali-
cui, nec ipſi Abbati; vt dicit *gloſ. in can. de Viduis,
in ver proprijs, in fin. 27. quæſt. 1. Ioan. Andr in cap.
81 fin. de cond. appo.* & poſsidebant propria, vt not.
*gloſ. 1. in l. ſi quis Presbyter. in verſ. Monachus C. de
82 Epiſcopis, & Clericis*, & ſoluebant decimas Cleri-
cis; ſicut Laici *gloſ. in cap. ex parte, il primo ver. la-
83 borum, de decim.* immo ſinè Clericorum conſilio ni-
hil poterant agere *can. Eccleſia 16. quæſt. 1.* ex cau-
84 ſa tamen neceſsitatis, fuit ſemel à Gelaſio con-
ceſſum quibuſdã Monachis, vt poſſent clericari in
defectum Clericorum, remanentibus tamen ſaluis
antiquis inſtitutis, vt habetur in *can. priſcis 55.
diſtin.* & ibi notat *Præpoſ.* quòd de iure non poſ-
ſunt clericari; & in *can. requiſitis, in fin. 1. q. 7.* vbi
eadem Gelaſij prouiſio ex cauſa neceſsitatis refer-
tur, & tradit *Spec. in tit. de diſput. §. poſt hoc nu. 10.
ver. generaliter.*

85 In hoc autem ſtatu laicali fuerunt ipſi Mona-
chi vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij,
vt ex ſententia Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ teſtatur *Gra-
tianus in can. hinc eſt, circa fin. 16. quæſt. 1.* vbi etiam
86 adducit Hieronymum referentem, Monachos Sci-
thiæ conueniſſe in vnum, vt Sacerdotem ſibi in-
uenirent, qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret;
87 vt etiam meminit *Spec. & Io. Andr. in d. §. nunc de*

Epiſco-

Epiſcoporum ver. 56. conceſsit etiam Gregorius
Monachis,vt poſsint clericari,& de oblacis viuere,
& in *tan. moderamine, tan. ex auctoritate 16. quaſt. 1.*
non tamen paſsim, & indiſtinctè hoc fuit permiſ-
ſum; ſed ità demùm, ſi fuiſſent probatæ vitæ, &
bonorum morum, ac etiam docti, *can priſcis, in*
fin. 55. diſtinct can. ſi quis Monachis, can. ſic viue,
can. in Parochia, can. Monachos, can. doctos 16.
88 *quaſt.1.* & idem dicit *Diuus Hieromymus ad Ruffum,*
ſic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis, vt
in *can. ſic viue 16. quaſt. 1.* & vix bonus Mona-
89 chus facit bonum Clericum,vt dicitur in *can. legi,*
dicta quaſt. 1.
90 Et quòd Monachis competat Clericatus per ac-
cidens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis, te-
net *Sanctus Thomas dicta quaſt. 189. Archidiac. in*
dicto can [illegible], & ibi *Aegid. & Ioann. Fan-*
tuc. Archiepiſcopus Florent. in dicto tap. 4. vers. de
tranſitu, Vgo de Sancto Victore dicto cap. 13. Ioann.
Andr. in dicto cap. ſanè, & cæteri ſuprà adducti,
qui tenent Clericis competere eſſentialiter, &
Cald. conſ. 30. in princ. de Regular.

Quare cùm naturalis qualitas Clericatus, quæ
competit Clericis præferri debeat accidentali,
qua gaudent Monachi, *l. qui habet, de tutelis,* eum
vulgaribus, præferendi ſunt etiam Reuerendi Do-
mini Canonici Regulares, qui ſunt Clerici, Mo-
nachis ipſis, ex ſui origine laicis, cùm Clerici ſint
digniores Monachis.

Inſuper non obſtat, quòd licèt Monachi ha-
beant Clericatum per accidens, tamen cùm
effecti ſunt Clerici, habent cum maiori arctitudi-
ne vitæ, *can. quod Dei timorem, de ſtat. Monachor.*
atque ideò ad ipſos poſſunt ſe transferrè Cano-
nici Regulares, ſecundùm *D.Thom. 2. 2 .q. 189.*
91 Quoniam reſpondetur primò, arctitudinem
vitæ non eſſe in conſideratione quoad prælatio-
nem, in qua attenditur ſola prioritas inſtitutio-
nis Clericalis dignitatis per ſupradicta; ſed ta-
men quoad ingreſſum, vt declarat *Archidiac. in*
can. 1. 18. quaſt. 1. Nam Religiones Monacho-
rum, & Canonicorum Regularium concordant ſe-
cundùm *Ioann. And. in dicto cap. quod Dei timo-*
rem, Ver. aliter; quia ambæ pariter prohibentur
audire Leges, & Phiſicam, & ambæ æquiparantur
in obedientia, *c. cùm in Eccleſijs, de maior. & obed.*
in abdicatione proprij, *c. ſuper quodam, de ſtat.*
Monach. in caſtitate, *cap. 1. de Voto, in 6.* & in
communi vita, cùm ſimul comedant, & dormiant,
cap. quoniam, de vita, & honeſtate Clericorum,
& vtraque facit Prouinciale Capitulum, *cap. cùm*
in ſingulis, de ſtat. Monach. aliàs ſequeretur,
quòd omnes Obſeruantes deberent præcedere Con.
uentuales, & Fratres Minores deberent præcede-
re Prædicatores.
92 Secundò reſpondetur, quòd maior ratio tran-
ſeundi ad aliam Religionem eſt Clericatus, quàm
arctitudo, quia ſecundùm *Diuum Thom. in dicta*
quaſt. 189. & Doct. in dicto cap. quòd Dei timo-
rem, antequàm Monachi eſſent Clerici, poterant
tranſire ad Canonicos Regulares, licèt maiorem
arctitudinem haberent Monachi, quàm Canonici;
& tamen Canonici non poterant transferri ad Mo-
nachorum Ordinem; immo ſi Monachus hodie
eſſet laicus, poſſet transferri ad Canonicos Re-
gulares, vt expreſsè dicit *Archidiac. in can. man-*
damus 19. quaſt. 4. ex quo patet, quòd magis
ponderatur ratio Clericatus, quàm arctitudi-
nis, adhoc vt tranſitus fiat de vna Religione ad
aliam.
93 Tertiò Reſpondetur, quòd Monachorum vi-
ta ideò dicitur arctior, quia tunc temporis Mo-
nachi, non vt hodie in Ciuitatibus, ſed habita-
bant in ſyluis, & extrà Vrbes, *cap. quia in inſulis,*
de Regular. vbi ob id dura appellatur Monacho-
rum congregatio, & è conuersò Regula Sancti
94 Auguſtini laxior, & benignior: verùm hodie
ipſi Canonici Regulares per eorum ordinatio-
nes ità ſe arctauerunt, vt temporibus noſtris
nemo iudicauerit Canonicorum viuendi modum,
minoris eſſe auſteritatis, quàm Monachorum,
in tantùm, vt dixerit *Ioannes Andreas in cap. ſa-*
nè, in princ. quem ibi ſequitur *Card. col. 2.ver.*
95 *quaro*, quòd licèt Fratres Prædicatores habeant
Regulam Sancti Auguſtini laxiorem; tamen pro-
pter conſtitutiones, quas fecerunt, in tantùm
ſe arctarunt, vt eorum vita videatur ſtrictior
96 vita Monachorum, ità vt dicti Prædicatores tran-
sferentes ſe ad vitam Monachorum non euitarent
apoſtaſiam; ſequitur ibidem *Abb. in col.1.num.5.*
verſ. ſecundum.

Sicut contrà ipſi Monachi non habent hodie
illam arctitudinem; cùm è ſyluis (vt ſupra di-
ctum eſt) egreſsi ſint ad Vrbes, vbi licèt in-
gentia, & pulchra ædificia ad Dei honorem,
& populorum conſolationem conſtruxerint, Re-
ligionis tamen auctoritati non parùm deroga-
runt, cùm in illis maxima corporis, & animæ
ſolatia capiant.

Et propterea dicitur *in dicto cap ſanè*, quòd ſi
Canonicus Regularis ſe tranſtulerit ad Monachos,
quorum Monaſterium ſit laxioris Religionis, quòd
tenetur redire ad primum, à quo diſceſſerat;
ſecùs autem ſi ſit vitæ ſtrictioris, & ibi poſt *In-*
97 *noc. Butr. Card.* & alios *noc. Abbas num. 4. Ver.*
ſed contrà, quòd ad validitatem ingreſſus non
conſideratur Regula antiquitùs inſtituta, ſed mo-
dus viuendi de præſenti, quod dicit eſſe notan-
dum; quia multi decipiuntur aduertentes ſo-
lùm ad Regulam vtriuſque Monaſterij anti-
quitùs inſtitutam, & non ad modum viuen-
di de præſenti, de quo etiam per *Archidiaconum*
in dicto cap mandamus, circà princip. 19 quaeſt. 3.
98 & ideò Monachus poſſet hodie tranſire ad Re-
gulam Canonicorum Regularium, ſi ſtrictiorem
vitam tenerent, vt noc. *Ioannes Andreas*, & alij
in dicto cap. ſanè, Lap. alleg. 62. Card. conſil.
28. col. 2. Sanctus Thom. ſecunda ſecundæ quaſt.
vlt. prout conſiderato præſenti ſtatu, eorum eſt
ſtrictior.
99 Quartò reſpondetur, quòd cùm arctitudo
vitæ ſit inducta pro humilitate carnis per ieiu-
nia, & orationes, vt dicit *textus in cap. tres*
ſunt, circà finem, de pœniten. diſtinct. 1. & pri-
mus, ac præcipuus gradus humilitatis ſit ſubdere
ſe maiori, & non præferri minori, ſecundùm

glos. in Clement. 1. ver. humilitatis, de Relig. dom.
deberent Monachi posteriores postponere se Ca-
nonicis Regularibus, siuè sint illis pares, siuè
inferiores.

Non obstat, etiam si diceretur, Ordinem Cle-
ricalem nulli dari propter meritum; & nulli com-
petere esse Clericum, nisi Ordinem accipiat ab
Episcopo, vel habente auctoritatem; & ideò cùm
Monachi ordinentur sicut Clerici, habent id, quod
competit Clericis.

Quia respódetur, Canonicos Regulares non hoc
temerè asserere, vt in vtero matris, & ab ipsis cuna-
bulis, se Clericos natos dicant, itaut non indigeant
Episcoporum ordinatione, sed hoc tantùm inten-
100 dunt, quòd ipsorum Religio adhoc principaliter
est instituta, vt eius professores in Clericatu, etiam
in diuinis ministerijs Deo inseruirent, & non solùm
sibi ipsis, sed toti populo Christiano vtilitatem af-
101 ferant. Monachorum verò Religio adhoc prin-
cipaliter fuerit instituta, vt Deo seruirent in soli-
tudine, & in insulis, & absq; Ordinum susceptione,
cùm silentio sibi ipsis solis incumberent: Licèt po-
steà ad Vrbes reductis, fuerint eis gratiosè conces-
si Ordines. Et ideò patet, quòd Clericalis Ordo
priùs competierit ipsis, quàm Monachis, vt dicebat
S. Thomas, & alii suprà adducti. Quare vti priores
in Clericatus Ordine, debent præferri posteriori-
102 bus; quia priuilegium Clericatus illis concessum
intelligitur sinè præiudicio. Clericatus anterioris
ipsorum Canonicorum Regularium, *c. quamuis, de*
rescrip. in 6. l. 2. §. meritò, ne quid in loco pub. cum
similibus.

Minimè etiam obstat, quòd Canonici Regulares
non successerint in locum Clericorum primitiuæ
Ecclesiæ, nec sint illi essentialiter; sed quòd eorum
loco sint deputati Clerici seculares, qui differunt ab
ipsis Canonicis Regularibus; quia illi possunt con-
dere testamentum de bonis paternis, *c. Rainutius,*
c. Rainaldus, de testam. quod est interdictum Cano-
nicis; non viuunt in communi, nulli præstant obe-
dientiam, nisi Episcopo in quibusdam; & si Canoni-
ci Regulares inuicem se percusserint, pro absolu-
tione non tenentur mittere ad Sedē Apostolicam,
prout tenentur facere, quandō percutiūt Clericum
secularem, *c. cùm illorum, de sent. excom.* Item Cleri-
cus secularis infirmus, & mortis conscius petit ha-
bitum Canonicorum Regularium, vt in *c. sicut no-*
bis, de Regular. & Clericus secularis factus Canoni-
cus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum
secularium, & efficitur Regularis, & transit in po-
testatem Prioris, *d. can. sicut nobis, c. non dicatis,*
12. q. 2. sicut contrà Monachus transiens ad Eccle-
siam secularem non tractatur, vt persona prioris
collegii Monastici, *c. ne pro cuiuslibet, 16. q. 1. glos. in*
Clem. ne in agro, §. ad hæc, ver. ad claustrum, de stat.
Mon. & quia ipsi Clerici seculares præferuntur om-
nibus Regularibus, & ipsis etiam Canonicis S. Au-
gustini. Ideò ponuntur diuersi tractatus, vt in *rub.*
de Vit. & honest. Cler. & in rub. de stat. Monach. &
Canon. Regular.

103 Quoniam pro responsione considerandum est,
quòd in tempore Apostolorum vnica tantùm esset
Religio, scilicèt Clericalis fraternitatis, nec nomi-
na Clericorum secularium, siuè Religiosorum, aut
Canonicorum Regularium, vel Religiosorum in
vsu essent, inceperunt illi Clerici, qui in communi
vita remanserunt, & à laicis distincti fuerunt, (vt
fuit suprà dictum) à primo feruore charitatis, &
deuotionis etiam ipsi refrigescere: ac nonnulli ex
his propria possidere, quos videns Diuus Augu-
stinus à propria perfectione deficere, post susce-
ptos Ordines Sacerdotales à S. Valerio Hipponensi
Episcopo, statim Monasterium Clericorum insti-
tuit, ac viuere cæpit secundùm Regulam Aposto-
lorum, vt ipse testatur *lib 9. confess. & in sermone,*
qui incipit. *Charitati vestræ*, vbi alloquens ad Ia-
nuarium, qui simulabat viuere velle cum ipso, &
ei describens vitam Apostolorum, inquit, *quomodò*
viuere velimus, quomodò Deo propitio viuamus, ipsa de
Actuum Apostolorum vobis Lectio recitatur, vt videa-
tis vbi sit descripta forma, quam desideramus implere,
& in 2. sermone, qui incipit. *Propter quod volui, in-*
quit, qui societatem communis vitæ iam susceptam,
quæ laudatur in Actibus Apostolorum deserit, à pro-
fessione sua cadit.

104 Atque indè facta fuit distinctio Clericorum se-
cularium ab ipsis Clericis Regularibus, vt qui de-
seiuissent à norma, & Regula Apostolorum, quam
Augustinus quotidie docebat suos Clericos, mu-
tato nomine Regularium, quod professi erant,
vocarentur seculares, vt dicit *glos. in c. licèt in cor-*
105 *rigendis, in ver. secularis, de offic. Ordin.* Ità vt dum
vocantur Clerici participent cum Religiosis, vsur-
pato nomine, vt dicit *Specul. de rationali diuinorum,*
cap. 89. num. 6. dum verò vocantur seculares, par-
ticipent cùm laicis, vt declarat *Abb. in d. cap. licèt,*
col. fin. num. 5. ver. in glos. 2. & per *Ostien. in Sum.*
de vit. & honest. Cleric. §. & quibus in prin. qui verò
Apostolorum Regulam retinuissent, & sub illa san-
ctissimè viuere perseuerassent, vt Canonici San-
cti Augustini digniori nomine, Regulares nuncu-
parentur, vt declarat *Præpos. Alexan. in d. can. 1.*
col. 4. ver. tertium tempus, distin. 44. vbi omnia
tempora distinguit.

Ex quibus infertur, non solùm Canonicos Re-
gulares non differrè ab antiquis Clericis, sed etiam
magis commendandos propter obseruantiam, &
perseuerantiam in eorum Regula, cùm perse-
106 uerantes in bono dicantur esse melioris condi-
tionis, *can. si ex bono, de pœniten. dist. 4. cap. cum*
qui, de præben. in 6. cùm aliis, de quibus latè per
Roman. in l. si verò, §. de viro, fol. 34. solut. matr. &
107 magis laudantur obedientes, quàm contuma-
ces, *c. contingit, de dol. & contumac.* & præmium,
non damnum consequi debent, *c. 1. vers. nos igitur,*
de postul. Prælat. c. peruenit, de fideius.

108 Clerici verò seculares, cùm liberiùs viuant, &
vti laici, ex tolerantia Sedis Apostolicæ permit-
tuntur in laxiori vita, vt per *glos. in c. quoniam,*
in ver. in vna domo, & ibi per *Butr. col. fin. ver. op-*
pono cum glos. Abb. in dicto c. Deus qui, col. fin.
109 *ver. item dic de alijs*; & ideò Sanctus Augustinus
in *can. certè 12. q. 1.* vocat Clericos seculares
claudos, qui cùm non profiteantur more illorum
antiquorum, stant in statu imperfecto ad perfe-
ctum, in quo erant instituti ab Apostolis. Qua-
re cùm

re cùm Canonici Regulares in vita, & inſtitutio-
ne conueniant eùm Clericis primitiuæ Eccleſiæ,
non curandum eſt de accidentali differentia Cle-
ricorum ſecularium, cum quibus nulla eſt hodie
controuerſia cum Canonicis Regularibus.
110 Et licèt hodie ipſi Clerici ſeculares præce-
dant, id eſt ex eo, quia pro eorum ſuperiori ha-
bent Epiſcopum, qui præfertur omnibus Mona-
chis, & Religioſis, cum Eccleſia Cathedralis ſit
præ cæteris honoranda, *c. quamuis il* *x. §. quam-*
quàm, de præben. in 6. per quem *tex.* concludit ibi,
111 *Gemin. in princ. num.* 3. quòd Canonici ſeculares
Cathedralis Eccleſiæ debent præferri etiam Ab-
batibus, quandò proceſsionaliter incedunt, vt
etiam per *Felin. & Bart. in c. Paſtoralis col. fi. de offic.*
deleg. nam membra ſequuntur ſuum caput, *c. non li-*
ceat, in princ. de præſcript. vt etiam inferiùs dicetur.
Et ex his tollitur ſi diceretur, Clericos, quos di-
cimus repræſentari à Canonicis, Regularibus, non
fuiſſe vocatos Canonicos, ſed Clericos ſimplici-
112 ter, quià reſpondetur, quòd facta prædicta di-
ſtinctione ſecularium, & Regularium, qui ſerua-
runt Regulam Apoſtolorum, quæ eſt illa eadem
tradita ab Auguſtino dicti fuerunt Regulares, tùm
ratione ſecularium, tùm reſpectu nouarum Con-
fraternitatum, quæ ſucceſsiuis temporibus inſur-
113 rexerunt, vt fuerunt ipſi Monachi, poſt quorum
Ordinationem nomen Canonicorũ fuit repertum;
nam in Decreto vix reperitur nomen Canonicorũ,
niſi poſt inſtitutionem Monachorum in Ciuitati-
bus congregatorum; cùm tunc anteà ipſi Monachi
vti locuſtæ in ſolitudinibus errarent, atq; indè no-
men Canonicorum fuit in vſu, quod ſignificat Cle-
ricum collegiatum, vt fuit ſuprà latè dictum.
Non obſt. etiam, quòd licèt Canonici Regulares
fuerint inſtituti ad inſtar Clericorũ antiquorum;
tamen propter nouas qualitates illis iniunctas ab
Auguſtino in ſua Regula, in qua mandauit ſpeci-
ficè emitti debere tria vota, quorum aliqua non
erãt prohibita illis Clericis, videtur inducta muta-
tio illorũ ſtatus iux. not. in *l. ius ciuile, de iuſt. & iur.*
Quoniam reſpondetur primò, antiquos Clericos
profeſſos fuiſſe tria vota, vt fuit ſuprà probatum.
114 Secundò, etiamſi expreſsè non fuiſſent profeſsi,
negari non poteſt, quin ſaltem tacitè illa obſerua-
uerint, & expreſſæ, & tacitæ profeſsionis eadem eſt
vis, *c. 1. c. non ſolùm, c. conſtitutionum, ver. alijs, de Re-*
gul. in 6. c. vnic. de Voto co. Clem. fi. de Regul. S. Thom.
4. ſent. diſtin. 38. q. 3. in reſpon. ad 3. argument.
115 Tertiò reſpõdetur, quòd S. Auguſtinus in ſpecu-
lo ſuo nõ præcepit ſuis Clericis, vt expreſsè, ac ſpe-
cificè profiterentur; ſed inquit, quòd debeant viue-
re in communi, præſtare obedientiam ſuis maiori-
bus, & viuere in caſtitate, quæ omnia ſeruabant
etiam illi antiqui Clerici, vt fuit ſuprà dictum.
Quartò, etiamſi antiqui Clerici nec tacitè, nec
expreſsè fuiſsẽt profeſsi; cùm tamẽ hæc noua pro-
feſſio non poſsit dici fuiſſe inuẽta ab Auguſtino ad
alium effectum, quàm ad augendam ſuorum Cle-
ricorum perfectionem, non debent inducta ad aug-
mentum operari diminutionem, *l. mancipia, de ſeud.*
inſtruct. l. ſi quis legauerit, de aur. & argent. leg.
ſicut inducta ad fauorem, non debent retorqueri
in odium, *l. quod fauore, C. de legib.*
Prout etiam idẽ videmus in ipſis Clericis ſecu-
laribus, qui cùm nec tacitè, nec expreſsè profiteã-
tur, nec etiam quid minimum Regulę antiquorum
Clericorum obſeruent, cùm ab illis in ſubſtantiali-
bus, in viuendi modo, & in ipſo etiam nomine de-
clinauerint, retinent eorum prærogatiuam Cleri-
catus, licèt ex tollerantia Pontificum; quantò ma-
gis ipſi Clerici Regulares eorum prærogatiuã per-
dere non debent, qui non ſolùm ab illorum inſtitu-
tis in nihilo deuiarunt; ſed potiùs perfectionem au-
xerũt, *arg. c. recolentes, de ſtat. Mon.* & honor auctus
116 nõ mutat qualitatẽ perſonæ, vt de Monacho facto
Epiſcopo, & de Tabellione facto Doctore, tradit
Bal. in l. falſa demõſtratio, §. 1. col. 1. de cond. & demon.
Sicut etiam hoc idẽ patet in Monachis, qui eorũ
antiquitatem quęrunt deducere ab Antonio, Hila-
rione, & alijs, qui cùm fuerint Eremitæ non profi-
tebantur, nec tacitè, nec expreſsè, vt fuit ſuprà di-
ctum; & tamen ipſi expreſsè profitentur.
117 Quintò reſpondetur, etiam quòd ab Auguſtino
eſſet aliquid additum de nouo: cùm tamen ſubſtã-
tia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non ſit va-
riata, non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt
not. *Bal in d. l. ius ciuile, in princ.* quem ità declarat
Abb. in c. 2 col. 3. nu. 11. verſ. nota, quòd illud, de traſl.
Epiſ. Rip. in l. edita, nu. 36. verſ quartò non videtur, C.
118 *de edend.* præſertim quandò id, quod additur, non
peruenit ex noua cauſa, non incluſa, nec in genere,
nec in ſpecie in 1. *Abb. in cap. 2. col. 9. verſ. pone, de*
libell. oblat. Caſtren. in l. ſcire debemus num. 5. ver. vl-
timò quæro, de verb. oblig.
119 Et ideò dici ſolet, quòd Ordo reformatus dici-
tur idem, & non diuerſus, *c. relatum*, ibi, *in ſuo Ordi-*
ne, ne Cler. vel Mon. & per *Abb. in c. inter quatuor,*
de Relig. dom. Felin. in c. ad noſtram, de appell.
Et patet in Fratribus S. Franciſci, qui non poſ-
ſunt, ex ſubſtantiali eorum profeſſione, poſsidere
proprium in communi, vel in priuato, *Clem. exiui.*
de verb. ſig. & tamen hi, qui ſunt non obſeruantes,
poſſunt ex permiſsione Apoſtolica, & tamen ſunt,
ac dicuntur de eod. Ordine; quod etiam licet intue-
ri in Regula SS. Dominici, Benedicti, & Auguſtini.
Secundò principaliter probatur, Reu. Dominos
Canonicos Regulares præferri debere Monachis
Sancti Benedicti ratione antiquioris inſtitutionis
vtriuſq; Regulæ, ſcilicèt ipſius Auguſtini, & Bene-
120 dicti. Cùm qui prior eſt tempore debeat eſſe, non
ſolùm prior in iure, iuxtà Regulam, *qui prior in 6. c.*
antiqua, de priuil. c. renouãtes 23 diſt. ſed etiam in ho-
noribus, & ſeſsionibus, *l. honores, de decur. l. fi. & ibi*
not. Bar. C. de tiron. lib. 12. § Ordinationem, auth. de Mo-
noch. Abb. & cæteri in c. 1. de maior. & obed. cũ aliis
de quibus per *Dec. conſ. 61. col. 1. ver. ſecũdò Domi-*
121 *nus*, & priùs inſtitutus præcedere debet ſecundo
loco inſtitutum, *c. Epiſcopos diſt. 17* & ibi poſt *gloſ.*
not. Præpoſ. n. 2. ver. nota quòd qui prior, & in *c. Epiſco-*
porum diſt. 93 gloſ. in c. quorumdam, ver. Prædicatorũ,
de elect. in 6. vbi inquit, ideò in illo *tex.* præmitti
Prędicatores, quia antiquior fuit ipſorũ inſtitutio,
vt in *c. fin. ver. Prædicatores, de pact. in 6. Io. And. in c.*
nimis, il 2. in princ. de exceſs. Prælat. & ibi, *Oſtien. in*
princ. Petrus de Mont. in Monarch. q. 4. num. 2.

122 Et nulli dubium est, Regulam Canonicorum Regularium fuisse institutam ab Augustino anno Domini 365. vt ipse attestatur in *lib. de Ciuitate Dei lib. 18. cap. vls.* qui postea decessit Anno Domini 434. & habetur in *Chronicis Eusebij* in ea parte, quam Prosper adiunxit, & in *Chronica Martiniana in Imperio Theodosij iunioris*, & per *Platinam in vita Celestini*. Sanctus Benedictus verò floruit Anno Domini 534. sub Bonifacio II. vt attestatur idem *Eusebius in postrema parte Chronicę*, quam addidit Matthæus Palmerius, & in dicta *Chronica Martiniana in Imperio Iustiniani*, & *Platina in vi-*
123 *ta Bonifacy II.* Et Chronicis, & Historiographis, in factis antiquis standum est, vt per *glos. in capit. Venerabilem, vers. transtulit, de elect. & in cap. cùm causam, de probat. Bart. in l. 1. si cert. pet.* vbi per *Rip. num. 72.*

Ex quo patet, Sanctum Benedictum fuisse per annos 100. circiter post Sanctum Augustinum; & de hoc nulla est dubitatio; itaque præcedere debent Canonici Regulares, tanquàm priores institutione.

Nec prædictis etiam obstat, si Monachorum antiquitas deduceretur ab Helia, & Heliseo tempore Veteris Testamenti, qui primò elegerunt vitam solitariam cum filijs Prophetarum, & à Io. Baptista, Paulo Eremita, Antonio, Hilarione, Machario, & alijs multis Testamenti Noui, qui seruarunt vitam Monasticam, seminatam, vt aiũt, à Prophetis Helia, & Heliseo, vt habetur per *Isid. lib. 2. cap. 15.* & in *Historia tripartita lib. 2. cap. 11.*

124 Quoniam respondetur primò, quòd si volumus deducere antiquitatem à causa remotissima, cùm Sacerdotium in lege veteri fuerit figuratũ in Melchisedech, iuxtà illud, *tu es Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech*; posteà in Aaron, ac deindè in Leuitas, ac tandem per legem nouam translatum in Christum, & eius Apostolos; & ab Apostolis in Clericos, quos representant ipsi Canonici Regulares, vt fuit suprà deductum; dubium non est, quin antiquiores sint Canonici, quàm prædicti Helias, & Heliseus, &c. & alii.

Secundò respondetur, quòd cùm Canonici sint
125 antiquiores Clerici, quàm Monachi, non attenditur antiquitas temporis, sed Ordinationis, vt not. *Abb.* per illum *tex. in cap statuimus col. 1. ver. nota ex prædictis, de maior. & obed. Præpos. in cap. Episcopus col. 1. dist. 17.*

126 Tertiò respondetur, quòd illi non fuerunt Monachi, sed Eremitæ, vt de Sancto Io. Baptista est *tex. in can. fin. §. item Ioan. Baptista 2. q. 7. & cap. cùm Ioannes, de fid. instrum.* de Paulo habetur in *can. perlatum § contrà 19. q. 3.* de Machario in *can. scripsit 27. q. 2.* de omnibus prædictis tradit *Boer. in tract. de stat. Eremit.*

127 Et inter Eremitas, & Monachos est non modica differentia; tum quia illi non viuebant in com-
128 muni, prout Monachi: nam poterant testari, vt in *d. cap perlatum*, & ibi not. *glos. ver. Eremita*, & in *c. quia verè, in vers. vero, circà fin. 16. q. 1. Boer. in d. tract. nu. 6.* quod non est permissum Monachis, qui se, & sua dedicant Deo *cap. cùm ad Monasterium de*
129 *stat. Regul. authen. ingressi C. de Sacrosanct. Eccl.* tum etiam, quia illi poterant ducere vxores *glo. in cap. ex parte, il secondo, in vers. cõstitutus de cõuers. coniug. glo. in c. scrip. 27. q. 2.* quod prohibitũ est Monachis *cap. 2. d. cap. ad Monasterium, de stat. Mon* tum quia
130 illi nulli præstabant obedientiam; & ideò vocabantur acephali, id est, sinè capite, *c. nulla 93.*
131 *dist.* & dicit *glos. in d. c. qui verè*, quòd sunt sicut locustæ, quæ non habent regem, & ibi notat *Archid. ver. non habebat, Abb. in c. nullus col. 3. num. 10. ver. ex hoc infertur, de iudic.* licèt subsint Episcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt ibidem: & ideò ponuntur Eremitæ, tanquàm separati à Monachis, & in *c. super eodem de sent. excomm.* ibi, *Monachis, & Eremitis*; quæ copula ponitur inter diuersa, iuxtà *glos. in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum similibus, & tradit *Archid. in dicto c. qui verè, Angel. in l. post, glos. ibid. de in ius voc.* immo dixit,
132 *glos. in dicto c. qui verè*, se non reperisse in iure qualis debeat esse vita Eremitarum. Cùm igitur sint diuersi, non potest de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de minor.* cum vulg.

Et ex prædictis cessat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuisse Abbas monasterij) cuius Monachi dicuntur, mortem Christi deplorasse, &c. vt legitur in *lib. Scholasticæ historiæ, in rubr. de signis in morte Domini.*

Quia respondetur primò; longè antiquiores esse Canonicos, vt suprà dictum est. Præterea, & secundò non est danda fides d. Historiæ, cum non numeretur inter approbatas, de quibus in *cap. Sancta Romana Ecclesia 15. distin.* Tertiò in dicta Historia solùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit discipulos: auctor vero dictæ Historiæ, ideò vocat Abbatem, quia nostris temporibus est nomen frequentissimum, volens denotare illius superioritatem, ad similitudinem Abbatis, quod nomen idem denotat, quòd Magister, seù pater, vt latè post alios declarat *Alciat. in l. 1. in glos. 1. C. de in ius voc.* & est *tex in c. si. de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.

133 Non obstat etiam, quòd de ipsis Monachis fiat mentio in antiquissimis iuribus, vt in *c. interdicimus 16. q. 1.* cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227. & in *can. de Monachis, 16. q. 1.* quod est Innoc. I. anno 411. & in *can. Monachos, ead. q.* quod est Siricij, anno 390. & in *can. eos quoq; distin. 41.* quod est Felicis, anno 268. & in *Concilio Niceno*, de quo in *can. Subdiacono 93. dist.* & in *can. qui vere, & in can. placuit, il primo, 16. q. 1.* anno 341. & in *can. si quis Episcopus, 16. q. 2.* quod est Euthici, anno 277. & in *can. Presbyteris, 27. distin.* quod est Calixti, anno 227. & in *Concilio Calcedonen.* de quo in *can. iuxtà 16. q. 1.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul. ergò non sunt antiquiores, per regulam *l. neque natales C. de probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus sunt nominati sub nomine tamen Clericorum, cum Clerici etiam appellentur, vt fuit suprà probatum. Tertiò dici potest, non fieri mentionem ibi de Monachis Benedictinis, cum quibus est controuersia, cùm alij adsint Monachi, cum quibus isti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

134 Mi-

134 Minùs etiam facit, quòd Sanctus Bernardus in sermone, quem apologeticum appellat, in *cap. de intemperantia vestimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum in Ecclesia Dei extitisse.

Quoniam respondetur non intelligi debere respectu Clericalis, & Apostolicæ institutionis, quæ fuit tempore, & dignitate prima in Ecclesia, vt fuit suprà deductum; sed respectu aliorum Ordinum posteriùs institutorum, qui successerunt Ordini Monastico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus constat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Prætereà, dixit primum Ordinem, non respectu dignitatis; cùm Bernardus non esset ità elatæ mentis, sed respectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & respectu conuersationis, vt ex verbis eiusdem alibi elicitur, dum inquit, *noster Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & sudor est*.

Sed posito, quòd esset primus, non attenditur prioritas institutionis, sed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obstat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipsis Apostolis, eùm illorum vitam sectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum dispensationem Apostolis relinquerent, vt legitur apud *Cassianum in lib. collationum col.* 18. *cap.* 15. & proptereà dixit *Nicolaus de Lyra in Actibus Apost. cap.* 4. quòd omnis Religio largo modo potest dici habuisse exordium ab Apostolis, & in *c.* 2. *inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium*.

135 Quoniam respondetur, quòd omnes Christiani habuerunt initium ab Apostolis; sed alia ratione Clerici, alia Monachi, siuè merè laici, vt declarat *Prapos. in c.* 1. *distinct.* 44. *col.* 4. *ver. ità euenit in Ecclesia*. Nam in primordio nascentis Ecclesiæ qui de sorte Domini erant, & Deo militabant, omnia eorum bona vendebant, & pretium ad pedes Apostolorum ponebant, quod Christifidelibus

136 communicabatur, & hi Clerici dicebantur, *c. dilectissimis* 12. *q.* 1 posteà deficiente Fidei feruore, fuit facta distinctio bonorum; cùm singuli per se cœpissent retinere sua, *c. sint manifesta* 12. *q* 1. Et

137 Christianorum alij remanserunt Clerici in communi viuentes, & Apostolorum vitam sectantes; alij verò effecti fuerunt laici, qui separatim habitabant, & singuli per se, & propria habebant, & Deo conuersi dicebantur, *c. duo sunt genera Chri-*

138 *stianorum* 12. *q.* 1 & horum numero erant Monachi, qui in statu laicali fuerunt vsque ad tempora Eusebii, Zozimi, & Siricii, & indè cœperunt clericari, vt fuit suprà dictum. Clerici verò semper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem, à quibus ipsi Canonici continuatam originem traxerunt.

139 Hac igitur ratione dicitur Monasticum Ordinem ab Apostolis originem habere, in quantùm scilicet, repræsentat statum illum laicalem: post-

140 quàm verò effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram Apostolorum, idest Discipulorum ipsorum, vt dicit *tex. in can. ex auctoritate* 16. *q.* 1. & ibi per *glos.* & sic impropriè, & figuratè non autem verè vt Canonici Regulares, qui cùm sint Clerici, dicuntur successores Apostolorum, *can. illi* 12. *q.* 2.

141 Ex quibus infertur, non obstare, si diceretur, Monachos imitari Apostolos, cùm profiteantur tria illa substantialia sicut Apost. & Clerici, siuè Canonici Regul. illorum successores.

Quia respondetur, quòd identitas votorum non facit diuersas Religiones esse vnam solùm, secundùm doctrinam *Sancti Thom.* 2. 2. *q.* 188. *art.* 1. vbi inquit, quòd tria essentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, sicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur; ad obseruandum autem vnum quodque eorum diuersimodè aliquis se disponere potest; puta ad votum continentiæ seruandum, potest aliquis se disponere per loci solitudinem, per abstinentiam, per mutuam societatem, & per alia huiusmodi; subdens; & secundùm hoc patet, quòd communitas essentialium votorum compatitur diuersitatem Religionis, tùm propter diuersas dispositiones, tùm propter diuersos fines, vt ibidem per eum.

Et ideò licèt Sanctus Benedictus quantùm ad tria vota obseruauerit Regulam Apostolorum; sua tamen erat valde dissimilis, quantùm adhoc, quòd diuersimodè disposuit suos professores ad prædicta vota seruanda, per supradicta, scilicet quantum ad habitum, & Clericatum; & ità etiam diuersitates Religionum considerat *Card. in Clem.* 1. *q.* 12. & 13. *de elect.* licèt omnes possint dici habuisse vnum inuentorem, scilicet Deum, vt ibi per eum.

Nec quidquàm etiam facit, si diceretur, quòd quemadmodum Diuus Augustinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Ecclesiæ, ità fecit Sanctus Benedictus de Regula Sancti Basilii: cùm ipse Benedictus in *Vlt. cap. sua Regula*, asserat, se Patris Basilii Regulam imitari; prout etiam attestatur *Card. Sancti Sixti in opere*, quod composuit *super Regula Sancti Benedicti*, & Ordo Sancti Basilii præponitur Ordini Sancti Augustini.

Quoniam respondetur, quòd Regula Sancti Augustini non solùm habuit ortum ab Apostolis, qui longè antè præcesserunt Benedictum, sed est illa eadem, & sic tàm respectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda est, etiam Regulæ Basilii.

Prætereà non agitur nunc de præcedentia in genere omnium Monachorum, sed eorum tantùm, qui sunt sub Regula Benedicti, quam constat differre ab illa Basilii in habitu, ac viuendi modo, & Eccl. vti diuersas nominat: & profitentes Regulam Benedicti non recognoscunt alium in patrem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt in *can. sunt nonnulli* 16. *q.* 1.

Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori

142 approbatione eorum Regulæ, quæ in huiusmodi prælationibus potissimùm attendi solet, vt notat *Gemin. in cap. quorumdam*, §. *volentes, num.* 6. *vers. nota ex ista, glos.* & ibi, *Franc. in* 4. *not. de elect. in* 6. *Abb. in cap. nimis, il* 2. *col.* 1. *in* 1. *not. de excess. Prælat.* & dicitur in *Clement.* 1. *de*

de Relig. dom. quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam .

143 Hæc autem prioritas approbationis consideratur primò ; quia antè Concilium Lateranense, de quo in *cap. fin. de Relig. dom.* omnes Regulæ ipso iure erant approbatæ , vt notat *glos. in cap. vnic. §. penult. vers. præcessit , eo. in 6.* nam dum in *d. §.* dicitur , *cæterum Eremitarum Sancti Augustini , & Carmelitarum Ordinis , quorum institutio d. Concilium Generale præcessit , in solito statu volumus permanere, glos.* ibi , inquit , nota, quòd Ordines non debent tangi , quia præcesserunt d. Concilium , de quo in *d. cap. fin.* cum futura respiciat , & probatur in *can. parsimoniam 41. distinct.* & ibi ad hoc notat , *Gemin. ver. not. arg. Turrecrem. Vers. Congregationem , Præpos. num. 3. vers. not. arg. expressum* , vbi per illum tex. not. quòd vniuersitates factæ in Ecclesia pro communi vtilitate , vel ad opus pium , vel pro subuentione pauperum, videntur approbatę à iure ; itàut alia approbatio specialis non sit necessaria , idem notat *Gemin. in can. si quis extrà Vers. si autem fieret 30. distinct. glos. 1. in fin. can. si qui Clerici 11. q. 1.*

144 Prout etiam de iure ciuili , collegia causa Religionis , non erant prohibita, *l. 1. §. sed Religionis, de colleg. illic.* & ibi notat *glos. in Ver. illicita Bar. in l. 3. §. in summa , eo. Castr. cons. 5. in princ. vol. 2.* quæ ciuilis dispositio etiam si non reperiretur expræsè à iure canonico approbata, prout ex supradictis contrarium constat ; tamen, ex quo illi non expresè contradicebat , censebatur expresè approbari , iuxtà communem opinio *Doct. in cap. 1.*
145 *de nou. oper. nun.* Propterea dixit *Sanctus Thom. 4. sent. dist 39. art 2. q. 3. ad 3. argum.* quòd antequàm essent Regulæ Religiosorum , quæ modò sunt , erat aliquis modus viuendi approbatus , sequitur *Præpos. in can. 1. dist 44. col. 4.* præter peruersam quarumdam Monialium consuetudinem , quæ reprobatur in *c. perniciosam 18. q. 2.*

146 Regula autem Diui Augustini tanquàm condita antè d. Concilium Lateranense , priusquàm Regula Diui Benedicti , censebitur etiam priùs approbata .

Ex quo infertur , & secundò, quòd , cùm Diuus
147 Augustinus fuerit per centum annos antè Sanctum Benedictum , ex temporis antiquitate præsumitur titulus confirmationis, etiam ipsius Papæ, *Dec. cons. 36. col. 1. vers. non obst. si dicatur , Mobed. decis 52.* & est communis opinio, vt per *Balb. de praescript. 5. par. princ. par. 2. q. 4. num. 4. Ver. communis , per tex. in l. hoc iure §. ductus aquę , de aqu. plu. arc. c. super quibusdam §. præterea , de Verbor. sign.* & Doct. contrarium tenentes , loquuntur in decennio , vt per *Mobed. in d. decis. 52.*

148 Tertiò probatur ; quia cùm Regula Sancti Augustini fuerit priùs approbata ; quia approbatio in dubio censetur facta iuxtà ordinem institutionis , vt notat *Bart. in l. si verò num. 4. vers. vlt. de mil. testam.* not. *Doct. in l. 1. C. de testament. tut.* sicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquisitione dominij , quòd præsumitur res tradita priori emptori , vt ipse alteri præferatur , vt dixit *Bald. in cap. 1. §. si facta col. 2. vers. nec vnum omitto, si de feud. fuerit controuer.* de quo latè per *Ias.* post alios in *l. quotiès num. 37. vers. secundò quæro , C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur ; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apostolis , & sint de Clericis antiquis , statim fuerunt approbati , quòd creati , iuxtà *can. Dominus noster 93. distinction.*

149 Quintò : quia Sanctus Augustinus fuit factus Episcopus antè dispositionem *d. cap. fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipse approbasse suam Religionem cum consensu suorum Clericorum , cùm non reperiatur antè *d. cap. fin.* hoc prohibitum Episcopis , qui in eorum Diœcesi omnia possunt, quæ non
150 reperiuntur reseruata per Papam , *Innoc. in cap. dilectur in princ. vers. dispen. de tempor. Ordin. Abb. in cap. per tuas , il 2. num. 6, vers. 1. de simon. Dec. in cap. cum diligentia col. 2. vers. sed tamen indistinctè, de elect.* quod facere non potuit Sanctus Benedictus , qui erat Monachus , præsertim cùm ipse Augustinus interfuerit Concilio Carthaginensi , *can. seculares in inscript. 33. q. 2.* quod fuit celebratum antequàm Sanctus Benedictus suam Regulam instituerit : adeò vt si aliqua approbatio fuisset necessaria , præsumi debet , quòd ipse fecerit illam approbari ; cùm in maxima veneratione ipse , & alii Episcopi haberent Sedem Apostolicam , vt nihil ausus fuisset sinè consensu Papæ definire .

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Ecclesia, circà princ. Vers. iam nunc subijciendo 15. dist.* vbi Gelasius Papa , qui fuit ante Sanctum Benedictum per multos annos , approbat opuscula Beati Augustini Hipponensis Episcopi , inter quæ opuscula continetur etiam Regula Canonicorum suorum :
151 vt illam inter opuscula Sancti Augustini connumerat *Vincentius Historialis lib. 18. cap. 54. in fin.* prout etiam de illa sensisse ipsum Gelasium , constat ex eo , quia ipse fuit filius Valerii Episcopi , *c. Osius Papa §. Gelasius dist. 56.* & Valerius dedit Ordines Augustino , vt fuit suprà dictum .

Nec dicatur , approbationem intelligi de operibus , quæ non sunt contrà Fidem , nec contrà bonos mores , & de his , quæ non sunt legenda fidelibus . Quoniam respondetur , approbationem esse indefinitam , & ideò omnia comprehendere , *l. si pluribus de leg. 2.* prout de omnibus intelligit *Præpos. in d. c. Sancta Romana num. 2. vers. nota , quòd ne dum.*

152 Et nullum ex ipsius opusculis magis adducitur in auctoritatem in toto Decreto , quàm hoc continens Regulam Canonicorum , vt patet in *can. quamuis necessitas 86. distinct. in can. nolo cum duobus seq. can. 12. q. 1. c. si quis irascitur 13. q. 2. c. quicunque 16. q. 4. c. in oratorio 42. dist. c. non vos 5. q. 5. c. non solùm 32. q. 1. can. pernitiosam 18. q. 2. c. cùm causam* , vbi Innocentius III. qui fuit auctor *d. c. fi.* vocat Regulam Augustini approbatam , & in pluribus aliis iuribus facilè constat . Ex quibus specialis huius Regulæ approbatio colligi potest .

Immo hæc Regula legitur singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus , & Monasteriis coram omnibus Religiosis , vt notissimum est .

Minùs

Minùs etiam obſtat, ſi diceretur, cenſeri factam approbationem Regulæ, tanquàm boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profiteretur. Quoniam reſpondetur, approbationem eſſe factam ad finem, ad quem fuit inſtituta Regula, iuxtà regulam, *l. diximus, de excuſ. tut.*

Septimò probatur in *can. pernitioſam 18. q. 2.* iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam in *can. pernitioſam*, mandatur aboleri pernitioſam, & deteſtabilem conſuetudinem quarumdam mulierum, quæ licèt non viuant ſecundùm Regulam Beati Benedicti, neq; Baſilii, neq; Auguſtini, deſiderant ſanctimoniales videri, & hoc *can. fuit Innoc. II. in* d. verò *cap. fin.* dicitur, quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis aſſumat; & huius *c. fuit* auctor Innoc. III. ergò neceſſariò intelligi debet hoc *c. fin.* etiam de Regula Sancti Auguſtini, Baſilii, Benedicti, ſecundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales in *d. can. pernitioſam*, ſed Regula Sancti Auguſtini fuit priùs inſtituta, quàm illa Benedicti, vt fuit ſuprà dictum.

Et ſi diceretur, in hoc c. priùs poni Regulam Sancti Benedicti, quàm Auguſtini, reſpondetur ibi non conſiderari ordinem: quia ſequeretur, quòd Regula Baſilii fuiſſet approbata poſt illam Benedicti, cùm poſtponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obſtat prioritas Regulæ Sancti Benedicti, conſiderata ratione ordinis ſcripturæ, quæ attendi debet, *l. quotiès, de Vſufruct.* vbi notat, *Bal. l. ſi ſeruus communis, §. pen. de ſtipul. ſeru. Bal. in l. qui duas, de excuſ. tut.* cum ſimilibus. Nam quandò fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt in *cap. licèt quibuſdam, de Regular. cap. 2. cap. cùm illorum, cap. Canonica, de ſent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honeſt. Cler. cap. 2. de ſuppl. neg. Prælat. Clem. ne in agro §. quia verò nonnulli, de ſtat. Monach.* & in pluribus alijs iuribus; & patet in ipſis rubricis, in quibus ſolet ordo potiſsimùm attendi, iuxtà not. per *gloſ. & Dec. in rubrica, de eo, per quem fac. erit*, & in *l. 2. C. de conpr. vtil.* cum ex illis inferatur ad nigrum, *gloſ. Bal. & alij in rub. C. ne li. 3. prouoc.* & probat *Card. in Clem. 1. col. 7. de ſuppl. negl. Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regula Sancti Benedicti, & poſteà illam Sancti Auguſtini.

153 Quoniam reſpondetur ſcripturæ ordinem tunc attendi, quandò ſumus in dubiis, non vbi conſtare poteſt aliunde de veritate prioritatis, vt concludit *Bart. in proh. C. §. quibus, in fin. nu. 19. verſ. apponitur*, & in *l. 2. §. priùs num. 7. verſ. circà tertium, de Vulg. & pup.* & ibi latè per *Iaſ. num. 28.* prout hic de prioritate conſtat ex ſuprà adductis.

154 Prætereà ordo non attenditur, quandò ſumus certi, diſpoſitionem non dare ordinem, vt poſt alios, quos adducit, declarat *Felin. in cap. dilecta col. 10. nu. 21. verſ. quintò declara, de reſcript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Monachi; ſicut etiam interdùm præponuntur ipſi Canonici Regulares in pluribus iu-

155 ribus, in quibus non conſtat de mente volentis dare ordinem, vt in *cap. vt Clerici, de Regul. can. Saluator. poſt med. 1. q. 3. can. nullus Monachus 2. q. 7. can. dudum 18. q. 2. cap. non dubium, de ſent. excom. cap. de Regularibus, de ſimon. cap. auaritia in ſupraſcriptione, de preben. cap. ex parte, de poſtul. cap. 1. de iur. cal.* & in alijs infinitis.

156 Et proptereà dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo ſunt obſeruata, non debet fieri fundamentum, *Dec. conſ. 11. num. 12. col. 7. ver. ſecundò non obſt. Aym. conſ. 96. num. 5.* cum alijs per eos adductis.

157 Quandò verò de mente diſponentis conſtat, quòd vult dare ordinem; tunc ordo attenditur: & hoc caſu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt in *can. vt lex continentia 27. q. 1.* vbi ex ordine enumerantur perſonæ Eccleſiaſticæ, & primo loco collocantur ipſi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & poſteà Monachi, ac deindè Conuerſi; & cùm primò nominat Epiſcopum, & alios, quos certum eſt præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuerſos, quos etiam poſt omnes alios poni debere conſtat: ſequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipſis Monachis, quòd in his etiam voluit ſeruare ordinem, cùm in præcedentibus, & ſequentibus ſeruauerit, & ſequentia declarent præcedentia, *l. ſi ſeruus plurium §. fin. de leg. 1.*

Idem etiam patet in *c. vbicumq. 13. q. 2.* Vbi in Concilio Tiburienſi fuit datus ordo, in quibus Eccleſiis quis ſepeliri deberet: & primò ponitur Eccleſia Epiſcopalis, ſecundò Monaſteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipſorum Monachorum: & illum *tex.* not ibi *glo. Archid. & Io. de Turrecrem.* ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obſeruauit *Archiepiſc. Florent. in 3 par. ſum. tit. 16 cap. 1. col. 10. verſ. notandum*; vbi magiſtralitèr per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apoſtolica approbatas, inquit; Quatuor ſunt Regulæ ab Eccleſia approbatæ, ſub quarũ aliqua militant omnes Religiones Eccleſiæ Catholicæ: prima fuit Baſilii; ſecunda Auguſtini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit *Imol. in Clem. 1. col. 1. num. 11. verſ. pro euidentia, de elect. Card. in Clem. 1. num. 5. verſ. quæro, in opin. 2. de decim.*

Et argumentum, quod ſumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per ſuprà ſcripta, contrarium diſpoſitum, vt not. *Gemin. in cap. circà fin. num. 12. de iur. cal. in 6. Dec. in rubr. de præben. & dignit.* vltrà quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit ſuprà dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciũt mentionem de Regula Sancti Benedicti, vt in *cap. ſuper eo, de Regul.* quod eſt Alex III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. ſuſcepimus in inſcriptione de homic.* Alex. III. *can. iuxtà 16. q. 1.* Alex. II. *can. Gonſaldus 16. q. 2.* Alexandri II. *can. ſtatutum 18. q. 1.* Concilij Altei *can. ſunt nonnulli 16. q. 1.* Bonifacij IV. poſteriora verò faciunt mentionem de Regula Sancti Auguſtini, & eius Canonicis, vt in *cap. cùm cauſam, de elect.* quòd eſt Innoc. III. *c. de Regularib. de Simon. Clem. 3 cap. plerique, de pact. cap. auaritia,*

ritia, de præben. &c. & in alijs, &c.

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergò Monachi sunt priùs approbati: quia cùm possit esse, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto non contigit de illis aliqua quæstio; non necessariò facienda est hæc illatio, iuxtà vulgatam Regulã, *non probat hoc esse l. non hoc, C. Vnde legitimi*, cũ similibus.

Secundò respondetur, quòd illa iura arguerent potiùs institutionem, quàm approbationem; quia obstante *d. cap fin de Relig. domi.* non inducitur confirmatio per simplicem nominationem *Cle. si Summus, de sent. excom cap. si aliquandò eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluriès dictum, Canonici veniũt sub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt in *can. quamquàm 23. distin. can. quoniam 12. q 1. can obseruandum §. hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de consecr. dist. 5.* cum alijs, quæ adduci possent.

159 Insuper non obstat, quòd *Gemin. in can. Episcopos col 2. Vers. ex quo sequitur 16. distin.* quem sequitur *Felin. in rubr. de maior. & obed. col. . .* attestatur, Regulam Sancti Benedicti fuisse priùs approbatam.

Quia respondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. super eo, de Regul* vbi dicitur, quòd Clerici, qui antè susceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem statum secundũ Regulam Beati Benedicti, & sic ex sola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatẽ approbationis illius Regulæ.

Sed si hoc verum esset, sequeretur, quòd Rugula Basilij non esset priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo in d. cap non fit mentio de Regula Basilij: quod absurdum est dicere.

Secundò respondetur, quòd si Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum *tex.* sequitur, quòd tunc cæpit habere effectum approbationis, quoniam illud cap. emanauit ab Alex. III. & non antè: sed Innoc. II. qui longè antè præcessit Alex. III. fuit auctor *can. pernitiosam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Augustini, & Basilij approbatas, & sic ex illo c. non potest argui prior approbatio.

Tertiò respondetur, quòd idem Alexan. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. in *cap. sanè eod* quod est immediatè sequens post *cap. super eo*, dicitur approbasse etiam Regulam Sancti Augustini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monasterium Canonicorum Regularium, si absq; petita licentia Prælati se transtulerit.

160 Quartò respondetur, quòd Alex. III. auctor *d. cap. super eo*, ad exemplum Lucii II. & suorum prædecessorum, multa priuilegia concessit Ecclesiæ Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, in qua tunc residebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non posset eligi Presbyter Cardinalis, nisi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuisse ab eo approbatam Regulam Augustini, ex quo illam decorauit tam insigni priuilegio.

Quintò respondetur, quod, vt fuit superiùs dictum, ex simplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Augustini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit suprà dictum.

Vltimò considerandum est, præsupposito quòd Regula Sancti Benedicti fuisset priùs approbata, tamèn cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus insitã ipsis, sit dignior Ordine Monachorum per supradicta in primo fundamento; non habetur in consideratione prior approbatio, siuè receptio per *tex in cap. statuimus*, vbi *Abb. col. 2. Vers. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & ibi *Felin.* & alij *Boer. de auctor. mag. Concil num. 80.*

Quartò principaliter præferendi sunt Canonici Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis, seù instituentis.

161 Nam Augustinus, qui Canonicos Regulares instituit, fuit non solùm magnus Episcopus, vt dixit *tex. in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* sed solemnis Ecclesiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus post Apostolos, & sacros Euangelistas, præ cæteris Sanctis, ab Ecclesia præmunitus; vt dicitur in *cap. Vnico, §. sic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

162 Is verò dicitur esse dignior, qui à digniore, & maiore est ordinatus, licèt posteriùs receptus *cap. per tuas*, & ibi *Abb. in 2. not. Felin. num. 2. de maior & obed.* & in *rubr. eo nu 4. Vers. miles, Boer. in d. tract. num. 12. & 92.* Ideò ordinatus à Papa, licèt posterior, præfertur ordinato ab Episcopo, etiam anteriori, *cap. qui sæpè, cap. hi qui, cap. si à Sede, de præben. num. 6.*

Sanctus Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod nomen est solicitudinis, non dignitatis, vt infrà demonstrabitur.

163 Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa disciplina, seù ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, secundùm Philosophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis professionem pro fine, secundùm *D. Thom. 2. 2. q. 184 art. 1. & q. 186. per totam*; tamen habet diuersos fines secundarios, secũdùm quorum, vel exercitiorum diuersitatem, diuersæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem q. 188. versic. 1.*

164 Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem *D. Thom. d q. 188. art. 6. Archiepiscopus Floren. in 3 par. sum. tit. 16. cap. 1. col. 5. vers. de præeminentia*; sicut actus tantò censetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt, in fin. de Regular. can scripsimus 8. q. 1.* not. *Doct, in l. 1. sol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodest, præponi debet ei, quod quibusdam tantùm vtile est, *authen resq; C. commun. de legat.*

165 Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt ibidem concludit *S. Thom. d. art. 6. Archiep. Flor. in d. tit. 16. cap. 4. vers. de transitu.*

166 Sed

166 Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipsi non vacent studio, nec prædicationibus, nec ex eorum origine possint ministrare sacramenta, *can. alia causa* 16. *q.* 1. & propter Ordinis Clericalis excellentiam; ex his autē, qui in Monasterio manent, non possunt ad clericatum assumi; nisi probatiores, & meliores *can. sic viue can. legi* 16. *q.* 1. & debent viuere tristes, & solitarij, iuxtà ethimologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit suprà demonstratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obseruant Regulam, & tria substantialia, dant operam vitæ contemplatiuæ, sicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. can. perniciosam*, 18. *q.* 2. Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm sint Clerici, qui debent dispensare, & ministrare sacramenta laicis, atque ideò possunt ipsi Canonici Re-

168 gulares singuli per villas, & oppida, & quascumque Parochiales Ecclesias deputari, vt dicitur in *d. cap. quod Dei timorem*, & ibi *Abb. col.* 3. *vers. secundo casu num.* 7. & *can. placuit*, il *secondo* 19. *q.* 1. *Gemin. in cap.* 2 *dist.* 58. *Rota decis.* 5. *de iure patron. in Nou.*

Igitur vti digniores præferendi sunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior, & stipendia meliora fecerunt anteire, iuxtà *l. nemo C. de off. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap.* 1. *de treg. & pace, l. re coniuncti de leg.* 3. *cum simil.*

Non obstat, si diceretur, Monachis non esse prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate* 2. *q.* 1. & etiam ministrare sacramenta. ex quo hodie possunt effici Clerici.

Quoniam respondetur, secundùm *D. Thom.* 2. 2. *q.* 187. *art.* 1. quòd Monachi tunc possunt id facere, quandò Ordinem habent; nam aliàs status Religionis non dat eis potestatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Ecclesiasticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipsi sint Clerici essentialiter, vt fuit suprà dictum, sequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ sunt Ordinis: & id quod naturalitèr prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iux. *l. qui habet, de tutelis.*

169 Et propterea, quandò Monachi possunt prædicare, id faciunt præter eorum Regulam, & Ordinationes, quæ illos ad hoc non ordinant, immo expressè prohibent, eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm sit id concessum, *can. adijcimus* 16. *q.* 1.

170 nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu *Dec. post Innoc. in cap. cùm in cunctis, col.* 3. *vers. Episcopus verò de elect.* not. *doct. in Cle. ne in agro, de stat. Regul.* & dicit *Sanctus Thom. ibidem circà fin.* quòd Monachi, & alij Religiosi non excludnntur, quin possint occupari circà talia, ex commissione tamen Prælatorum, in *q.* 188. *art.* 4. subdit, quòd sicut Religiones aliquæ instituuntur ad militandum, non quidem, vt militent auctoritate propria, sed Principum, vel Ecclesiæ: ità etiam Religiones instituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, sed Prælatorum Superiorum, & inferiorum, ad quos ex officio pertinet; & ità subuenire Prælatis in tali ministerio est huiusmodi Religionis proprium; vt ibi latiùs per eum.

Non obstat etiam, si dicatur, vitam contemplatiuam esse præferendam, iuxtà illud *Euang. Lucæ in cap.* 10. *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea*, quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam respondetur, quòd licèt contemplatiua sit magis secura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit tex. *in cap. nisi cùm pridem* §. *ne putes de renun.* not. *Abb. in cap. licèt quibusdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim sibi prodest, & Ecclesiæ, intelligitur vtroque pede calceatus *can. olim iussus* 8. *q.* 1.

172 Præterea secundùm *D. Th. d. q.* 188. *art.* 6. opus vitæ actiuæ duplex est, vnum, quod totaliter consistit in occupatione exteriori, vt dare eleemosynas, recipere hospites, & similia, & secundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò est opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine, & perfectione contemplationis deriuatur, vt est docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua simplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obstat id, in quo Monachi magnū nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro eorum Prælatis habent Priores; ipsi vero habent Abbates, vt asserunt dicere *Innoc. in cap. cùm illorum, vers. Abbatis de sent. excom.* & ibi sequitur *Io. And. col.* 4. *vers. in glos. multa, Imo. col.* 4. *vers. quæro:* Abbates verò dicuntur digniores Prioribus; quia sunt constituti in Dignitate *cap. vt Apostolicæ, de priuil. in* 6. *Dec. in c. decernimus col.* 2. *vers. secundò nota, de iud.* & est communis opinio, vt ibi per *Rip. nu.* 30. Ideò quemadmodùm Canonici Ecclesiæ Cathedralis propter Episcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis *glos. in cap.* 2. *versic. dignitatum, de præben. in* 6. præcedunt alios inferiores Ecclesiæ; ità quoque præcedere debent ipsi Monachi, habentes Abbates pro eorum Prælatis.

173 Quoniam respondetur primò, verum non esse, quòd Prælati Monachorum sint Abbates, Canonicorum verò Regularium sint Priores, nec *Innoc. d. cap. cùm illorum*, id voluisse: Nampro illius intelligentia præsupponendum est, quòd *d. cap. cùm illorum*, referens se ad dispositionem Alexandri III. de qua in *cap. Monachi suprà eo* loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt ibidem in §. *qui si claustrales. vers. Abbates, & vers. Abbatem*, in quo *vers. Abbatem glos.* videns *tex.* loqui de Canonieis habentibus Abbatem, quærit; quid si non habent Abbatem, sed Priorem, aut Prælatum alio nomine designatum; & respondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *dictum cap. Monachi*.

Modò *Innoc. in d. cap. cùm illorum, vers. Abbatis*, quærens idem, quod *glo.* respondet inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. cap. Monachi*, vbi loquitur de Regularibus, qui habent Priores, & non Abbates; quasi dicat, non

non est facienda differētia in nomine Prælati dummodò sint Regulares; quia *cap. Monachi* considerat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores, & non Abbates, de his etiam intelligitur *dict. cap. Monachi*, quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit *Butr. in d. cap. cùm illorum col. 5. vers. glos.* super *verbo, Abbatem*, dum quærens, an dispositio *dicti cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & respondet, quòd sic; quia *tex.* loquitur de omnibus Regularibus, postea subdit *dum glos. dicit Canonicos Regulares intellige, qui non habent Abbatem, sed Priorem*, quasi dicat, etiam de his, quos contingere potest, non habere Abbatem, sed Priorem.

Hanc etiam declarationem sentit *Abb. in eod. c. cùm illorū col. 3. n. 13. ver. in glos. in ver. per Abbatem*, vbi inquit, *conclude, quòd si Prior est in Monast. loco Abbatis, vt quia Monasterium non habet Abbatem, sed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locū iste tex.*

Et si *Innoc.* aliter intelligeretur, sequeretur, quòd vel ipse ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret *tex in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipse adducit; cùm expressè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem; vel si absque ratione, vel lege hoc assereret, non esset sibi credendum; cùm adsint multa iura, & hodie etiam multa Monasteria, de quibus mox dicetur, in quibus probatur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipsi Monachi non habent semper Abbates, sed interdùm Priores, sicut ipsi Canonici Regulares, vt in *cap. in singulis, de statu Monac. in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprior non habentium*, & in *cap. eaque in fin. eod.* ibi, *in Monasterijs, quæ non habent Abbates proprios, sed Priores*, & in *cap. fin. de Capel. Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibusdam Prioratibus habitant solitarij*, & in *can. hoc tantùm 18. q. 2.* ibi, *Abbates, aliaque officia instituere*, & dicit *Archid. in vers. officia*, hoc ideò esse, quia in quibusdam Monasterijs non sunt Abbates, sed loco Abbatum sunt Priores, *Abb. in d. cap cum illorum num. 13. vers. in glos. in*

175 *ver. Abbatem*, & in *cap fi. de Regular.* ex quibus infertur, non esse proprium Monachorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, sed ex accidenti, & secundùm quod habent Ecclesias Abbatiales.

176 Canonici etiam Regulares habent suos Abbates, vt in *cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi quidam Canonicus Regularis transiuit ad Monachos, posteà ad cor reuersus: redit ad suos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & in *cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accusauerunt eorum Abbatem, & not. ibi *Abb. in 2. not.* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quandoque gubernantur Prioris regimine, & in *cap. Monachi, de sent. excom* ibi, *si contingat Monachos, vel Canonicos Regulares sese inuicem in claustro percutere, secundùm prouidentiam sui Abbatis esse absoluendos*, & in *cap. significasti, il secondo*, iunct. inscriptione de *homicidijs*, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiusdem Abbatis, & in *cap 2. & in cap. cùm illorum, de senten excom.* de quibus suprà dictum est, & tradit *Abb in d. cap. 2. in fig. casus, & in summario*, & ibi per *Butr.* & in *cap. Canonica eo.* vbi, *etiam per Abbates.* & in *can. cùm Ecclesijs*, cum inscriptione, *de maioritate, & obed.* vbi, d *cap.* dirigitur Abbati Sancti Victoris, qui adhuc hodie est Canonicorum Regular. & in *cau. statuimus 19 q. 3.* vbi Vrbanus scribit ad Abbatem Sancti Rufini, qui est Canonicorum Regular. & probatur etiam in *Concilio Turonen. primo in cap. 24.* vbi loquitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita antiquitùs fuit instituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant Monasteria Canonicorum Regularium, quæ habēt Abbates, vt Parisijs est Abbaria Sancti Victoris, Neapoli Sancti Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli Sancti Andreæ, & Sancti Marci: in Castellia est Abbas, qui suis confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ Sancti Mauritii.

178 Immò non solùm habent Canonici Regulares Abbatias, sed etiam Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias tanquàm veri Cle-

179 rici, licèt nonnullæ earum hodie frigescente charitatis feruore in Collegiatas seculares sint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranensis Ecclesia Papalis, Alexandrina, Hierosolimitana, quæ sunt Patriarchales, in Aragonia, Cæsaraugustana, & Terraconeñ, in Gallia, Arelateñ, & Auinioneñ, in Germania Zanzaronen, & Salsaburgen, Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten in Vasconia Tolosana, in Burgundia Tarratasien. in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes sunt Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen. in Gallia, Gratinopolitanensis in Delfinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanensi, Perusin. in Tuscia, Gerundensis in Cathalonia, Ciuitatis Castelli in Tuscia. Dignen. in Prouincia Prouinciæ Senerenẽsis, in eadem Tarmensis in Vasconia, Dertnensis in Cathalonia, Vramensis in Comitatu Venusino, Siracolanen. Cefalunensis in Sicilia, Oxoniensis in Regno, Castelle Hipponensis, Barinensis, Sebastianensis, Tagastensis, Adrumentinensis in Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltrà Abbates etiam habere Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas.

180 Et licèt in Aliquibus Monasterijs loco Abbatum ipsi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpositos, tamen vtrique dicuntur constituti in dignitate, sicut ipsi Abbates, vt de Prioribus tradunt *Docto.* in *cap. nullus num. 6. vers. in fin. glos. de electionin 6. Felin. in cap. insuper. nu. 2. vers. & pondera, de testi. Abb. in cap. cùm illorum col. 3. num. 13. vers. in glos. in ver. Abbatem de senten excom. & in cap. cùm in Ecclesi. in 2. not. de maior. & obed. Rip. in cap. 5. num. 30. de subdit. Silu. de beneficijs par. 1. q. 2. num. 39. Cassan. de glor. mund. par. 4. consider. 36.* & de Priore Sancti Ioannis in monte, & Sancti Michaelis in Bosco, *not. Archid. in cap.*

in cap. 2. col. 2. in princ. verb. sciat, de praben. in 6.
& ibi Ioan. Andr. col. 2. ver. & secundum hoc, Ge-
min. col. 2. num. 10. vers. super secundò Card. in Cle-
ment. 1. q. 7. de rescript.

De Præpositis etiam, quòd eamdem habeant di-
gnitatem, quandò alius non est superior in Mo-
nasterio sicut Abbates not. Abb in d. cap. cùm illo-
rum, Sylu. in eod. tract. de benefic. q. 2. num. 38. Dec.
conf. 161. col. 1. vers. quartò facit, & in cap. decerni-
mus, col. 3. ver. & quod dictum est, de Iudic. Cassan.
d consid. 36.

181 Secundò respondetur, quòd licèt Abbates,
Priores, & Præpositi dicantur habere dignitatem;
tamen talis dignitas magis competit Abbatibus,
ac Pioribus, seù Præpositis Canonic. Rrgularium,
quàm Monachorum; quoniam nomen Abbatis
182 primæua eius origine inspecta, est potiùs solici-
tudinis, quàm Ordinis, vel honoris, vt dicit glos.
in cap. tuam vers. non ascendat, & ibi per Abbatem
num. 3. vers. in eo. de ætat. & qualit glos in can. ascen
dens, verbo Abbatem. 50. distin. & competit cuili-
183 bet Præposito Collegiorum secularium, & vi-
lium artium, vt declarat Alciatus in l. collegas,
de verb. sig.

184 Et antiquitùs Abbas præstabat obedientiam
Ostiario, & alijs in minoribus Sacris Ordinibus
constitutis can. à Subdiacono 93. distin. quia vt dicit
185 ibi glos. in verb. Abbas, tunc erant laici, & voca-
bantur Monachi cap cùm ad nostram cap. cùm cau-
sam, cap. cùm in magistrum, cap. officij de elect. cap.
186 nullius eo in 6. & venit appellatione Monachi cap.
187 fin. de Simoniacis; & illiteratus poterat esse Abbas,
sicut Monachus Dec. in cap. cùm in cunctis col. 3. ver.
Episcopus verò, de elect. licèt hodie propter Clerica-
tum eis concessum, sit secùs, vt ibidem per eum.

188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent;
id est eis concessum ratione Clericalis Ordinis,
quo tenentur hodie insigniri cap. 1. de ætat. & qua-
lit. in 6. not. glos. in d. cap. à Subdiacono, verb. Abbas,
& in d. cap. tuam vers. non ascendat, in fin. qui Or-
189 do Clericalis cùm magis, & antiquitas competat
Canonicis Regularibus, quàm Monachis, vt fuit
suprà dictum, dicitur etiam ipsa Abbatia, siuè Prio
ratus magis ipsis congruere; nam in quantum quis
190 est Canonicus Regularis, potest esse Abbas; quia
Canonico nõ repugnat aliqua dignitas per se, cùm
sit Clericus, qui est capax cuiuscunq; dignitatis
191 Ecclesiæ; quod non contingit in Monacho, qui
nisi efficiatur Clericus per accidens, non est ca-
pax Abbatiæ, nec alicuius dignitatis. Propterea
præferri debent Abbates Canonicorum Regula-
rium, tanquàm Priores in adipiscenda dignitate
Boer. de auct. mag. Consil. num. 6. & 11. circ. fin.

192 Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac
huiusmodi Pontificalia competit dignitati Abba-
tiæ de iure communi, nisi ex priuilegio Abbati
concedantur, cap. Apostolica, de priuilegijs in 6. & ibi
notat Geminianus, & Franciscus num. 1. quod pri-
193 uilegium potest competere etiam Prioribus, &
Præpositis, in quibus est eadem ratio, vt dicit glos.
1. in cap. Abbates de priuileg. in 6.

194 Adeò quòd si Priores, & Abbates Canonico-
rum Regularium illud habeant, & in eodem loco
reperiantur, in quo Abbates Monachorum eodem
priuilegio suffulti; certum est preferri debere Ab-
batibus Monachorum; tum quia par in parem
non habet imperium, l. illi à quo §. tempestiuum, ad
Trebell. tum etiam Canonici vti antiquiores, & eo-
rum Abbates, vti Abbatialis dignitatis magis ca-
paces, præferuntur Monachis, & eorum Abbati-
bus, vt fuit suprà deductum.

195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum
cum priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Cano-
nicorum Regularium sinè priuilegio, & esset in lo-
co, in quo mitratus maneret; quia aliàs nemo
potest allegare ius præcedendi, nisi sit ornatus in-
dumentis gradui suo conuenientibus, vt not. Præ-
pos in can. Episcopos col. 1. num. 3. vers glos. tract. di-
stin. 17. adhuc dici posset ipsum nõ esse præferẽdum
Priori Canonicorum sinè Mitra. Nam sequeretur
absurdũ, quòd alii existentes in dignitate, vt Prior
Claustralis, Magistri Theologiæ, & Doctores iu-
ris Pontificij, & reliqui Monachi, vti sequentes ca-
put suum deberent præcedere Clericos seculares;
196 quia in processionibus, & similibus actibus
publicis non fit comparatio meritorum persona-
tum, sed Ordinum, iuxtà ea, quæ not. Gemin. in c.
quamuis il 1. §. quamquàm num. 3. de praben. in 6.
Dec. in cap. 2. col. 3. vers. & hoc verum, de iudic. Fe-
lin. in cap. postulasti col. 7 de rescript. Boer. de auctor.
mag conf. num. 67. & tamen certum est, Clericos se-
culares præcedere debere; Abbas enim quandò in-
cedit mitratus in processione incedit vti mem-
brum, cuius caput est Episcopus etiam mitratus.

Præterea si diceremus, ipsum Abbatem mitra-
tum præcedere debere, tamen eius Monachi il-
lum sequi non debent; quia priuilegium præceden-
di concessum Abbati ratione Mitræ, non extendi-
tur ad Monachos, nec è conuerso, quandò dispo-
situm non est proportionabile vtrisq; vt not. Butr.
post Io. Andr. in cap. vniuersitatis col. 2. vers. in nouel-
la, de sent. excom. sed dispositum in Abbate, vt
præcedat propter Pontificalia, non congruit Mo-
nachis; quia sequeretur inconueniens, quòd Mo-
nachi, qui de iure postponi debent omnibus Cleri-
cis, illos præcederent, quòd est contrà dispositio-
nem iuris, de qua est suprà dictum; maximè, quia
in præcedentia attenditur Clericalis dignitas non
Abbatialis, vt etiam fuit superiùs deductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum
Regularium ex determinatione facta in Concilio
Constantiensi, quæ fuit postmodùm confirmata ab
Innoc. VIII. vbi post longam disputationem fuit
resolutum, Abbatem, vel Priorem Canonicorum
Regularium, cum suis Canonicis Regularibus præ
cedere debere Abbates, & Monachos; quæ sen-
tentia cùm transiuerit in rem iudicatam, habetur
pro veritate iuxtà regulam, res iudicata, de reg. iuris
l. ingenuum de stat. homi. cum vulgaribus.

198 Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem con-
suetudo, ab immemorabili tempore, & hodie
etiam in conspectu Sanctissimi Domini Nostri
obseruata, quæ debet non solùm in ea pro le-
ge obseruari cap. ex literis de constit. cap. pastoralis,
de fid.

de fid.instrum. Specul.de test.§ publicatis Ver.deinde,
199 cùm in præcedentijs attendi ipsa potissimùm debeat, vt dicit *Bal. in rap. cùm olim in princ. de consuet Der. in rap.Clerici col. 15. num. 14. verf. & omnia,de iudic. Prapof. in can. Episcopos col. 2. verf. sed quis præfertur 17. distin. Boer. de auctor. Mag.*
200 *Conf.num.*109. sed etiam obseruari debet in quibuscunque alijs locis, & Ciuitatibus; quia omnes eam, vti magistram, sequi debent *can.omnes, in fin. 22. distin.* & vti pro speculo omnibus imitanda proponitur, *can.si Romanorum 19. distin.* maximè in Ecclesiasticis, & publicis actibus *can. Ecclesiasticarum 11. distin.*

Quare Illustrissimæ, ac Reuerendissimæ DD. VV. cùm in omnibus, tum præsentium in arduarum causarum decisionibus, veras iuris conclusiones considerari soleant; rogamus pro finali huiusmodi causæ expeditione secundum iustitiam.

Scipio Lancellottus Sacræ Aulæ Consistorialis Aduocatus.

201 Pro hac parte Canonicorum Regularium scripsit Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus, nec non pro eisdē responsa edidere Pyrrhus Tharrus, & Agabitus de Magistris Romani, ac Vincentius Parentius Lucensis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Congregationis Casinēsis in eadem causa præcedentiæ aduersùs Canonicos Regulares S.August. Congr Lateranensis.

Allegationes

Antonii Massæ Gallesij I. C. clarissimi.

Diebus præteritis cùm vidissem informationes datas pro parte venerabilium dominorum Canonicorum Regularium existentium in eodem Concilio, volui euitare onus scribendi super cōparatione,& prudentia ipsarum Congregationum, & hoc duplici ratione; vna videlicet, quia profectò talis disputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit decisa, & non videbatur tacere ad propositum quæstionis, de qua nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem meum cogebar subscribere aliqua, quæ potuissent detrahere honori illius venerabilis Congregationis Regularium Lateranensium in hac causa aduersariorum, cui valde sum affectus, non solùm vniuersæ; verùm etiam multis particularibus illius personis mihi amicissimis,& semper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd punctum, super quo pro eorum parte scribebatur, videbatur extrà terminos præsentis litis; cùm in præsentia non agatur, nisi de præcedentia dictorum particularium, qui sunt in Concilio: verùm ipsi in suis informationibus proponunt hoc thema videlicet.

Verùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior sit, Monachorum ipsorum Casinensium Congregatione, & ideircò vtra earum in processionibus præferri debeat,

Et quotidie super eodem puncto instant,& DD. VV. Illustrissimæ videntur etiam super illo nostras informationes desiderare, ne videamur quodammodò superati, & victi: super dicto articulo manusdare non spontè, sed eo pacto,quasi coactus ad hæc scribenda deueni.

Qua tamen in re, duplici volo me cautione, ac protestatione excusare, ac tueri;vna videlicet,quia in quibuscunque contigit videri aliquo pacto lædi posse honorem illius venerandæ Congregationis Lateranensis, non vtar verbis meis, sed aliorum qui antiquiùs super eadem quæstione scripserunt, ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis esse inuentor. Altera verò est, quia etiam illa, quæ ex alijs desumpta ponam, neque ego accipio, neque ab alijs accipi volo,tanquàm posita indiminutionem honoris dictæ venerandæ Congregationis, in qua scio multò plures esse viros bonos, & laude digros, sed propter paucos quosdam illius professores,inquietos homines, res nouas moliendi, seu veriùs antiqua dissidia,& seditiones suscitandi studiosos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia scire debent DD. VV. Illustrissimæ, quòd aliàs sub Pontificatu Sixti IV. & Innocentii VIII. extiterunt in dicta Congregatione Lateranensi quidam D. Dominicus de Taruisio, Celsus Veronensis, & Eusebius Mediolanensis, & forsan quidam alij pauci, qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggressi sunt, velle vsurpare præeminentiam super omnes alios Religiosos. Ideóq;
202 introduxerunt similes lites in diuersis locis, contrà hanc eādem Congregationem Casinensem, tunc Sanctæ Iustinæ appellatam, & contra Fratres Carthusienses, & contrà Congregationem Montis Oliueti: & his non contenti tentauerunt etiam pessundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Augustini, intendentes, quòd illi tanquàm Spurij, & non veri filij Diui Augustini, priuarentur nomine Augustiniano; itā vt ipsi Lateranenses soli, tanquàm veri, & legitimi filij retinerent nomen Canonicorum Regularium Sancti Augustini,deiectis, ac deturbatis ex sua possessione dictis Eremitanis, contrà quos in pulpitis, & plateis non cessabant in
203 vehere. Et tandem prædictus Dominicus Taruisinus à nullo lacessitus super ea re inuulgauit li-
204 brum plenum maledictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit responsio per quēdam N. Bergomatem Fratrem Eremitanum, cuius verbis, mihi sæpe inferiùs, erit vtendum, quæ dissensio in tantùm processit,vt coactus fit idem Sixtus Papa explosis dictorum Canonicorum diffamationibus, dimissisq; in sua possessione Eremitanis, sub excommunicationis sententia, & alijs pœnis interdicere, ne ampliùs ea de re disputaretur: hæc autem fuerunt circà annos Domini 1477. & duobus sequentibus, sed non acquieuerunt, propterea Dominicus, & alii eius asseclæ inquieti homines, inter quos Eusebius, & Celsus scripserunt hac de re, quorum etiam legere est libellos, anno 1487. impressos, & continuauerunt contendere, & litigare de præcedentia cum nostris Casinensibus, & aliis Congregationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt

runt excitatæ contentiones, omniaque Academiatum Italiæ Collegia, & Doctores egregii, 205 qui tunc erant ſuper ea re ſcribendo, fuerunt defatigati, & fuit etiam Piſtorij iudicatum, mediantibus reſponſis tunc à Doctoribus inferiùs nominandis in fauorem Monachorum ſcriptis; & quorum Conciliorum etiam Verbis mihi ſæpè inferiùs vtendum eſſe propoſui. Quibus acce-206 dunt etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor, & Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui in locis inferiùs citandis in fauorem ipſorum Caſinenſium, quæſtionem determinauerunt, & hanc pro ipſis Caſinenſibus, quòd præcedere debebant communem eſſe opinionem, 207 teſtatur etiam nouiſſimus ille *Caſſaneus*, in ſua *Gloria mundi Cathalogo parte quarta, conſideratione* 54. quamobrem, & quia etiam Piſtorij per delegatum Papæ Innocentii fuit iudicatum, dicti Domini Lateranenſes quaſi victi, & confuſi ab anno 1488. deſtiterunt cauſam palam proſequi.

Et res modò prædicta continuauit vſque in tempus preſens, quo nonnulli dictorum Dominici, Euſebij, & Celſi forſan diſcipuli, aut emuli videntes, quod Sanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III. iuſſerant, vt ipſi Caſinenſes nihil tale ambientes, mitterent tres ex ſuis Abbatibus ad Sacrum Tridentinum Concilium, illique ſic miſſi in eodem Concilio, loco eis per Reuerendiſſimos Legatos aſsignato, ſederant, & cum aliis more ſolito, ſuam ſententiam in ſeſſionibus dixirant, non quieuerunt, donec à Sanctiſsimo Domino Noſtro Pio IIII. magnis interceſſionibus obtinuerunt, vt ex eis quoque tres poſſent accedere, prout acceſſerunt, fuitque eis per Reuerendiſsimos Legatos aſſignatus locus poſt ipſos Abbates Caſinenſes, ipſi vero ſtatim (more ſolito) cæperunt velle eijcere Caſinenſes de loco, & poſſeſſione ſua, & velle illos præcedere, dederuntque occaſionem huic liti, vt verum eſſe appareat, quòd à multis hiſtoriarum auctoribus proditum eſt, adeò potentem eſſe in animis hominum maiorum ſuorum imitationem, vt ſæpiſſimè ſucceſſores in vna, & eadem familia nedum bonos mores, verum etiam vitia ſuorum anteceſſorum imitanda, ſibi proponant, in eaque imitatione ſibi placeant, atq; etiam exinde gloriam captent.

Ex præſcripta enim hiſtoria apparet Lateranenſes ipſos ſemper fuiſſe, & eſſe diſſenſionis motores, quærentes modò Eremitanos, modò Caſinenſes, modò alios prænominatos de ſua poſſeſſione deijcere, atque in illa exiſtentes vexare; vnde meritò compeſcenda eſſet eorum inquietudo; illorum inquam paucorum, de quibus proteſtatus ſum me intelligere, ſalua omnium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Caſinenſibus exiſtentibus in poſſeſsione, ſufficeret repellere, atq; illidere argumenta partis aduerſæ; ideò hoc ordine mihi procedendum eſſe ſtatui, vt prius argumenta in informationibus partis aduerſæ poſita, refellam ſigillatum, & deſtruam, ac ſimul Caſinenſium poſſeſſionem iuſtam, *inquietationem* verò Lateranenſium iniuſtam eſſe oſtendam, atque hoc totum verbis potiſsimùm dicti Eremitani, Bergomatis, Collegiorumq; & Caccialupi prænominatorum verbis faciam, deindè nihilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur præcedentia Monachorum. Poſtremò, & ex abundanti, ea, quæ faciunt ad cauſam, quæ nunc tractatur pro Abbatibus exiſtentibus in Concilio.

Ergò cùm aduerſarij propoſito ſibi themate antedicto, videlicèt vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior ſit, quàm Monachorum ipſorum Caſinenſium Congregatio ſeù Sancti Benedicti, & idcircò vtra earum in poſſeſſionibus ipſis præferri debeat, hoc inquam themate propoſito, ſubiungant argumenta, ad quæ argumenta antequàm deueniam, videtur eſſe conueniens, ſignificare, quæ vitia ſint in ipſo themate propoſito, tum in nominibus, tum in re ipſa; in no-208 minibus inquam, quia ponitur ſimpliciter Congregatio Regularium Canonicorum, cùm multæ ſint ſpecies, & multæ Congregationes Canonicorum Regularium, cum quibus ipſi Domini aduerſarii nihil habent commune & quorum nulli hactenùs datus eſt aditus, neque locus dicendi ſententiam in Concilio, quorumq; aliqui etiam ſimiles habitu, ac tempore, & approbatione, ipſis Dominis Lateranenſibus antiquioribus vt ſunt Canonici Regulares Congregationis Sancti Saluatoris aliàs de Scopeto ſinè controuerſia cedunt Congregationi Caſinenſi: in re autem ipſa formant illatiuè quæſtionem, vtra earum debeat in proceſſionibus præferri, cùm ea non ſit principalis quæſtio, de qua diſputatur, ſed veriùs qui Cogregationis prælati in Concilio exiſtentes ſedendo, & vota ſua in Concilio dando, præcedere debeant.

Poſſet enim benè ſtare, quod aliqui Canonici Regulares præferendi eſſent in proceſſionibus Monachis Caſinenſibus, & tamen non haberent locum nec vocem in Concilio, prout patere poteſt exempli gratia in Canonicis Metropolitanæ Eccleſiæ Cæſaraugustanæ, qui ſint verè Canonici Regulares, ſecundùm inſtitutionem Sancti Auguſtini. Et licèt in dicta ſua Ciuitate, prout alii aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonici in proceſſionibus, præcedant, nedùm Monachos, ſed omnes alios, tamen ſi venirent ad Tridentum, ne dùm præcederent Dominos Caſinenſes, ſed neque eſſent in vlla conſideratione reſpectu Concilii, dico eò tantùm reſpectu, quod ſint Canonici Regulares; vt ſic pateat non videri eſſe bonam illationem illam, quæ poſita eſt in themate, ſi præſupponitur, quòd ex præcedentia in proceſſionibus, dari debeat præcedentia, de qua 209 nunc diſputatur in Concilio; & tamen illi Canonici Eccleſiæ Cæſaraugustanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis, (ſi tamen verum eſt, quòd Diuus Auguſtinus vnquam Canonicos Regulares inſtituerit, quod à multis negatur, vt ex infràdicendis apparebit) & incedunt in vero habitu Clericorum ſecularium, cum Domini Lateranenſes aduerſarij ſint recenter creati, connumeratiq; ac ſecundum habitum, & vitam

inter Regulares positi, minimèq; a habitu Clericorum secularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduersarii aliquot argumenta, tanquàm noua tacitis auctoribus, & ne profectò parùm Ciuiliter, parùmque ingenii, cum omnia dicta fuerint per antiquos, de quibus suprà mentionem feci, & quorum verba ipsa inferiùs ponam.

Argumentum primum.

Dicunt ergò, primò, præferendos esse Dominos aduersarios, quia eorum nobilior est professio: quam nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad substantiam Canonicorum Regularium Clericatus ipsius qualitatem necessariò requiri cōstet, ad quod allegant *can. duo sunt 12. quæst. 1.* quam qualitatem conantur probare, non esse necessariam in Monachis, ad quod allegant, *can. 1. 2. & 3. & can. de Monachis 17. quæst. 1.* cum aliis in eorum informatione deductis: concludentes quòd, quia Monachi possunt esse meri laici, etiam non Clerici, idcircò sumpto loco communi à qualitate Clericatus antecedente, quæ omnium laicorum, & temporalium est Clarissima, existimari debet, Canonicos Regulares censeri, & idcircò prælationis prærogatiuam illis omninò competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non est nouum, sunt enim hæc verba in *Consilio Paduano*, tunc impresso *col. 1.* vbi dicitur, & videtur prima consideratione dicendum, quòd ipsi Canonici Regulares dicantur Monachis digniores ratione Ordinis Clericalis, eis per se competentis etiam à principio suæ institutionis, vt probatur in *can. nolo*, in *can. non dicatis, 12. quæst. 1.* & in *can. legi epistolam, 16. quæst. 1.* vbi Au-
211 gustinus dicit, se esse de numero Clericorum, iste ergò Clericatus ab initio fuit in eis, & eis specialiter, & per se competit, vt expressè tenuit *Beatus Thomas secunda secundæ quæst. 189. art. 8. in responsione ad secundum argumentum*; hic autem Ordo Clericalis ipsis Monachis non per se competit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono 93. distinct.* vbi Monachus, quinimmo, & Abbas postponitur quibuscunque Clericis; quoniam ipsi non erant Clerici, vt probatur *16. quæst. 1. can. generaliter & 55. distinct. can priscis*, cum multis aliis, ibi allegatis, & eò magis id dicendum est de ipsis Canonicis Regularibus, qui non tantùm sunt Clerici, sed etiam sunt Canonici, quæ canonia eis adhuc addit nouam præeminentiam vltra Clericatum, iuxtà not. in *cap statutum per illum tex. de rescript. lib. 6.*

Et idem argumentum etiam formatur in *Consilio Ferrariensi, in principio*, allegando ferè eadem iura, & subiungendo, non obstare, quòd etiam Monachi hodiè pro maiori parte sint Clerici, neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri, vt patet *16. quæst. prima*, & in *can. doctos*, cum capitulis sequentibus, & in *cap. vltimo de stat. Monach.* quoniam cum hoc eueniat ex acciden-
212 ti, & non ex natura, & originali statu ipsius Religionis Monachalis, prout est in Canonicis Regularibus, hoc non videtur esse in consideratione *l. qui habet, in princip. ff. de tutel.* cum similibus, & itidem illud firmat *Io. Baptista Caccialupus col. 2.*

Responsio.

Sed in eisdem consiliis patet responsio; nam in *Consilio Paduano col. 18.* ita habetur. Non obstant in contrarium allegata, & primò, quod dicebatur in primo argumento ad alteram partem, quòd ratione Ordinis Clericalis, cum respondemus equidem ad hoc, neque negamus Clericalem Ordinem priùs fuisse apud Canonicos Regulares, quàm apud Monachos, non tamen dicimus ex hoc sequi, quòd ipsi debeant præferri Monachis, cum etiam in eis vigeat Clericalis Ordo, qui licet posteriùs fuerit concessus Monachis, tamen est ille idem, quoniam Ordo Clericalis non competit magis illi, quàm isti, nisi per
213 manuum impositionem conferatur, neque datur alicui, ità vt sibi competat propter maiorem bonitatem, vel sanctitatem vitæ, vt voluit *Beatus Thom. in 4. distinct. 24. artic. 3.* & post multa sequuntur hæc verba. *Fatemur etiam quantum diximus, Ordinem Clericalem eis per se competere,*
214 *dixisse, & voluisse dicere, quòd non possent habere ius Canoniæ, quod est quid spirituale cap. cùm M. de Constit nisi haberent Ordinem Clericalem, vt in cap. 2.* cùm ibi notatis *de instit.* Dicimus tamen, respondendo formaliter ad argumentum, quòd li-
215 cèt istud sit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici, quàm Monachi, tamen non sequitur, ergò sunt prſerēdi; quia cū Clericatus superuenerit in ipsis Monachis habent Monachi id quod habebant ipsi Canonici Regulares, scilicet ipsum Cleri catū habent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratione cuius, eorum Religio maior est, *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. cap. sanè, cap. quia in insulis de Regul.* ideò eorum Religio tanquàm arctior, & strictior, & sanctior est præferendi Religioni Canonicorum Regularium: & propterea de Religione Canonicorum Regularium, tanquàm de minus digna, & laxiori potest fieri transitus ad Monachos, & non contrà, *c. licet de Regul.* & istud est, quod expressè voluit *Beatus Thom. in dicta quæstione 189. art. 8. in responsione ad secundum argumentum*, qui potiùs (si quis consideret) inclinat in partem Monachorum, quàm Canonico-
216 rum, ob quam rationem *Cardinalis in cap. Auaritia, de preben. in 6.* dixit quòd hodie cùm Monachi sint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit transitus, tanquàm de minori ad maius, quod aliàs quando non erant Clerici, fortè non licebat, sed contrà.

In *Ferrariensi* verò *col. 10.* ad idem argumentum, ponitur hoc responsum: videlicèt, ad primum dùm dicebatur, quòd Canon. erāt de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, resp. quòd hoc vtiq; non procedit, vt patet ex auctoritatibus prædictorū Doct. & Patrum, qui postponunt eos Monachis; nam antea in eodem
217 consilio, columna sexta ponuntur dicta ad multorum Doctorum, tenentium Monachos esse præferendos Canonicis Regularibus, qui sunt Abbates. *Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin.* Bene-

Benedictus Capra, Card. Imola, Ioannes Andr. Barbatia, & Felin. in locis respectiuè ibi citatis.
Et subiungit consilium Ferrariense, quòd etiam
si Canonici fuissent originaliter de Clericis pri-
mitiuæ Ecclesiæ, tamen propter qualitates in-
iunctas per Beatum Augustinum: videlicet, quia
profitentur tria vota, & propter multa alia, quæ
introducit dicta Regula, censetur esse facta no-
ua species, & noua Regula, per iura ibi alle-
gata; & subiungitur diuersa appellatio; quo-
niam in iure illi, qui sunt, & remanent institu-
218 tionis primæuæ Ecclesiæ, appellantur Clerici
sæculares, & qui sunt institutionis Diui Augu-
219 stini appellantur Canonici Regulares, vt pro-
batur in *cap. sicut nobis, de Regul.* & ponuntur di-
uersi tractatus, & rubricæ inter ipsos Clericos
seculares, & Canonicos Regulares, vt in *rubr.
de vita & honest. Clericorum*, iuncta *rubr. de stat.
Monachorum, & Canonicorum Regularium*, &
229 iura, disponentia de vno, non verificantur de alio
regulariter ex propria natura, per *glos. in Clem.
1. de decim.* & in *Clement. 1. de suppl. neglig Præ-
lat.* & in *Clement. 1. de reb Ecclesia non alienan.*
& per *Doctores in cap. licet in corrigendis, de of-
fic. Ordinar.* prædicta etiam euidenter comproban-
tur; quoniam si Canonici Regulares essent de
Clericis primitiuæ Ecclesiæ, & hoc attendere-
tur, deberent à pari iudicari cum Clericis se-
cularibus, quinimmo, & eis præferri, cum re-
tinerent id, quod esset Clericorum secularium,
& vltrà aliquid plus, videlicet Religionem, &
professionem; ideò tanquàm duplicem prærroga-
tiuam habentes, deberent præferri Clericis secu-
laribus; & tamen patet, hoc esse falsum; quia
221 ipsi Canonici Regulares postponuntur Clericis
secularibus, quod resultat ex supradictis; quia
qualitates adiectæ per Augustinum in dicta Re-
222 gula, inducunt nouam speciem Religionis: &
ideò Clericus secularis factus Canonicus Regu-
laris amittit ea, quæ erant Clericorum secula-
rium, & efficitur Regularis, & transit in pote-
statem Prioris, *dicto cap. sicut nobis, de Regular.*
Et prædicta confirmantur; quia quandò aliquis
est de vno collegio, & de illo se transfert ad aliud,
non retinet prærogatiuas prioris collegij incom-
passibilis, in quo se non exercet, vt notat *Bar.
in l. fin. de Colleg. illicit.* & notant *glos. & Doct.
in cap. præterea, de præben.* & facit *capit. reco-
lentes, de stat. Monach.* Et post aliquot, ad præ-
dictorum confirmationem posita, subiungitur,
per prædicta, non obstare doctrinas *Diui Thomæ*,
videlicet, quòd Canonicis Regularibus per se
competat, quòd sint Clerici; quia etiam vbi ità es-
set, tamen talis Clericatus non esset in conside-
ratione: cùm considerando siuè statum Ecclesiæ
primitiuæ, siuè statum Clericorum secularium, ille
sit in compassibilis cum Regula Beati Augustini,
quam ipsi Canonici profitentur, & quæ Regula
præualet, & attendi debet, vt patet ex proximè
323 dictis. Et quia etiam Monachis Benedictinis ex
institutione eorum Regulæ pariter datur, quòd
possint esse Clerici. Et sic ab origine, non ex ac-
cidenti, vt patet ex ipsa Regula, & in alijs lo-
cis ibi scriptis; & subiungitur responsio ad iura
pro parte aduersa allegata, comprobando, quod
224 appellatione Clericorum venirent etiam Mo-
nachi, & alij Religiosi, ac Deo seruientes, &
maximè in Ordinibus constituti, vt probatur
in *can. Cleros, 21. distinct.* & in *can. feriatim,
32. distinct.* & in *can. Clericus, qui, 12. quæst.
1.* & in *can. Clericum, 22. distinct.* & in *can. duo
sunt genera, 12. quæst. 1.* quem textum ad hoc
allegat *Abbas, in cap. 1. de iuram. calum. in vlt.
225 not.* concludens, quòd appellatione Clerico-
rum, veniunt Monachi, potissimè in fauorabi-
bus, cùm hodie Monachi sint Clerici: vnde ni-
mirùm si etia Diuus Augustinus in *dicto cap. le-
gi Epistolam*, appellat se Clericum, & sic etiam
226 Canonici Regulares possunt appellari Clerici.
quòd hoc sit verum *glos. & Doct. in prædictis iu-
ribus*, quæ loquuntur de Clericis, inferunt, &
disponunt de Monachis.

Consilium quoque Collegij Bononiensis pro refu-
tatione dicti argumenti *column. 13.* habet, non
obstare quantum dicebatur, quòd Canonici Re-
gulares repræsentent Clericos primitiuę Ecclesiæ,
& quòd essentialiter illa institutio Clericorum
ordinata per Apostolos, est in ipsis. Quia nega-
tur hoc esse verum, nam *Beatus Thomas, &
alij*, qui tenent essentialiter in Canonicis Regu-
laribus vigere Clericatum, nihil allegant: Er-
gò erubescimus, cùm sinè lege loquimur, quin-
immo non videtur verùm, & sequeretur absur-
dum, quòd nullus posset esse Canonicus Regu-
laris, nisi priùs esset Clericus, quòd omni..ò est
falsum; & ideò dicimus, quòd Clericatus in ip-
sis est per accidens, sicut in Monachis, cùm
sit qualitas extrinseca, vt notat *glos. in cap. si
forte, de electio. lib. 6.* præterà, aut volumus di-
cere, quòd verè essentialiter sunt ipsi Clerici
primitiuæ Ecclesiæ continuata serie successionis,
argumento l. proponebatur ff de Iudic. Et tunc di-
cimus, quòd ipsi Canonici Regulares non sunt
illi Clerici primitiuæ Ecclesiæ; quia illorum
loco prætextu continuati temporis sunt Clerici
227 seculares secundù n omnes; & effectus demon-
strat; quia Clerici seculares omnibus Regulari-
bus præferuntur, ergò non sunt ipsi Canonici Re-
gulares: quia illa essentia Clericorum primitiuæ
Ecclesiæ prætextu continuati temporis, dicitur
esse indiuidua, sicut est indiuidua essentia popu-
li Bononiensis, quam non potest participare alius
populus; & illa essentia populi Bononiensis, quæ
fuit iam antè multos annos, dicitur esse in hoc
dumtaxat moderno populo Bononiensi per con-
tinuationem temporis, non autem in alio popu-
lo, qui non est de gremio huius: & ita propriè
intelligitur *dicta l. proponebatur*; Sed Canonici Re-
gulares, non sunt de gremio Clericorum secula-
rium, ergò &c.
228 Et quòd ipsi Canonici Regul. non sint de gre-
mio Cleric. secularium probatur per multas dif-
férentias, quæ sunt inter ipsos: Primò circà facultatem
testandi, & circà petendam absolutionem in casu
229 Canonis, si quis suadente, & Canonici Regulares
discrepant a Clericis secularibus in essentialibus

Regulæ, ne dùm in habitu *dicto cap. sicut nobis de Regularibus*, cum similibus: aut volumus dicere, quòd ipsi Canonici Regulares sint essentialiter Clerici instituti per Apostolos, eo quia eorum Ordini per se competit quòd sint Clerici, post *Beatum Thomam* firmant *Archidiacon. in can. mandamus 19. quæst. 3. & Abb. in cap. non est not. 2. de Regul.* & tunc dicimus, non valere consequentiam, quòd ipsi sint tales, & quòd eo modo cæteris præferantur; siuè consideremus essentiam Clericatus per continuationem temporis, iuxtà terminos *dicta l. proponebatur*, (vt suprà ostensum est) siuè consideremus essentiam præfatam Clericatus in abstracto; quia tunc non minùs dicitur inesse Monachis, quàm Canonicis Regularibus: siuè consideretur esse essentia prædicta in concreto, ex parte ipsorum Canonicorum recipientium Clericatum; quia tunc non dicetur essentia illa primæua Clericorum primitiuæ Ecclesiæ, sed dicitur essentia positiua Sancti Augustini, considerato ipso tanquàm causa proxima, & immediatè influente, idest instituente Regulam ipsorum Canonicorum Regularium, prout singulas huius responsionis partes ibi latè probant.

In eadem sententia est *Ioannes Baptista Caccialupus Seuerinas in suo consilio colum. 2.* Formato argumento pro Canonicis prætendentibus se ex prima institutione fuisse Clericos, quæ qualitas essentialiter ab initio institutionis non fuit in Monachis, addita auctoritate Beati Thomæ, vt superiùs dictum est, dicentis, quòd Ordini Canonicorum Regularium per se competit, quòd sint Clerici Religiosi; Monachos verò ex prima institutione sua, non fuisse Clericos; tandem respondendo dicit ferè eadem, quæ consilium Ferrariense, licet in diuersis verbis; Primo enim dicit suppositum aduersariorum non subsistere in facto, neque in iure, quòd probat multis argumentis, & auctoritatibus, & protinùs subiungit; posito, quòd Domini Canonici Regulares, aliàs antè Sanctum Patrem Augustinum fuissent computandi inter Clericos primitiuæ Ecclesiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen propter qualitates substantiales innouatas per Beatum Augustinum transierunt in aliam speciem; nec sunt ampliùs Clerici primitiuæ Ecclesiæ, sed Regulares professi nouam Regulam Augustini; vnde dicit *Bal. in cap. cùm Magistrum, post princ. de election.* quòd in Clerico professio Monachorum, vel Canonicorum Regularium, est multum præiudicialis; quia mutat statum, vt notatur *in l. si ex causa §. Papinianus ff. de minoribus* pulchrè idem *Bald.* in simili *in cap. 1. §. conuenticulis, ad fin. de pace Iuramento firman.* Si tandem Domini Canonici Lateranenses essent numerandi inter Clericos primitiuæ Ecclesiæ, tales quales erant, vtique essent Clerici seculares; non autem essent Clerici Regulares, vel veriùs Religiosi professi, & essent pares Clericis secularibus; immo deberent eis omninò præferri; nam essent Clerici eiusdem prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plùs quòd essent Religiosi; & tamen si ità sentiunt, falluntur, nam meritò postpositi sunt Clericis secularibus, quòd transierint in aliam speciem, videlicet, professionis Augustinianæ per professionem trium votorum: non enim benè conueniunt, nec in vna sede morari debent, maiestas prælationis, competens Clericis secularibus multiplici respectu, & professio trium votorum Religiosa, & Regularis exaltanda secundùm quid, sed non in iure prælationis.

Et subiungit cum ipsis Canonicis Regularibus charitatiuè loquendo, dicens, cessare ergò videtur dicta Diui Thomæ præ allegata, in quibus facitis magnam vim, & singulare fundamentum, videlicet, quòd vobis Canonicis Regularibus essentialiater, & per se competat, quòd sitis Clerici, & sic prælationis Clericalis ab Apostolis iustitiæ ius habentes; nam talis Clericatus, posito, quòd Canonicis, aut Clericis per se olim competierit, tamen posteaquàm transiuistis in nouam speciem nempe Augustinianam professionis Regularis trium votorum, ampliùs non competit: vnde talis Clericatus vobis cohærens, non est ampliùs in consideratione iure prælationis, velut substantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo statu simplicis Clericatus, incompatibili cum statu Regulari, per professionem Regulæ Diui Augusti. Præterea, & ipsis Monachis, licèt non fuerit, neque insit, essentialiter Clericatus; qnia possent esse Monachi non Clerici, tamen iamdiù etiam Monachis fuit concessum, quod possent esse Clerici; ex institutione Regulæ ipsorum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti; loquor de Benedictinis, vt patet, ex Regula Diui Benedicti, & *16 quæst. prima can hinc est, §. Superiori*, & habetur in *Auth. de Monachis* in pluribus locis maximè *in §. si quis autem*.

Quinimmo idem *Ioannes Baptista Caccialupus columna 9.* ad clarius diluendum suprascriptam auctoritatem Diui Thomæ, ait, nunc ad verba Sancti Thomæ, & ponderemus ea ad pondus auri, idem enim *Sanctus Doctor in loco præallegato* super illa quæstione, *Vtrùm de vna Religione liceat*
230 *transire ad aliam*, dicit hæc verba. Vtraque Religio scilicet Monachorum, & Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ; inter quæ, Præcipua sunt ea, quæ aguntur in mysterijs diuinis, ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per se competit, vt sint Clerici Religiosi, vt habetur in *decretis 16. quæst. 1.* & ideò quamuis Ordo Monachorum sit arctioris vitæ, si Monachi essent laici, liceret transire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium, non autem è conuerso *19. quæst. 3. can. mandamus*, sed si Clerici sint Monachi sacris mysterijs obsequentes, habent id, quod est Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò transiro licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, petita licentia superioris *19. q. 1. can. statutum*. Hæc Beatus Thomas, ex cuius

cuius verbis habemus, quòd Canonicos Regul. locat in ſpecie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per ſe olim cōpetiſſe Canon Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui ſunt Clerici, & id cum maiori arctitudine, non ergò Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immo tacitè, aut pæponit Monachis Clericos, aut æquat: conſtat autem generaliter conceſſum Abbatibus Monachorum, vt Monachos ſuos ad clericales valeant Ordines promouere *69. diſt. can. quoniam videmus, & de ætat. & qualit. cap. cùm contingat*: competit ergò clericatus non minùs Monachis, quàm Canonicis Regularibus, ſaltem modernis temporibus. Nec curandum quoad excelletniam Religionis, quòd clericatus competat per ſe, vel per accidens, vt etiam ſentit idem Sanctus Doctor in quantum tenet, licitum eſſe tranſire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui ſunt Clerici. Nec fortaſſe abſonum eſſet dicere, quòd immo non per ſe competit Canonicis Regularibus, quòd ſint Clerici, nam *Ioannes de Lignano Doctor ſupremus* in ſuo *tractatu de cenſuris*, ponit reperiri Canonicos Regulares, qui non ſunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio *can. Si quis ſuadente &c.* Nec intumeſcatis dicentes priùs fuiſſe vobis Canonicis Regularibus conceſſam qualitatem Clericatus, quam Monachis, quia falſum eſt; quòd falſum eſſe, probatur argumento, quo etiam vſus eſt *Diuus Thomas in opuſculo contrà impugnantes Religionem, par. 2. cap. 2. col. penultima*, licèt Caccialopus eum non citet. Monachi enim, inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Auguſtiniani, ergò priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt fortaſsè vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriuſque Religionis, vt in pluri competit Clericatus; probantur etiam præmiſſa in *dicto §. ſuperiori 16. quæſtione prima*, teſtimonio Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ vbi dicitur vſq; ad tempora Euſebii, Zozimi,
231 & Sirici Pontificum, fuiſſe Monachos non Cle-
232 ricos; Euſebij tempore Monachi in Clericos promoueri cæperunt, Zozimusque, & Siricius approbauerunt, quos Pontifices conſtat, præceſiſſe ante Diuum Auguſtinum, Clericatus Monachis conceſſus reperitur *16. quæſtione prima can. doctos*.

Subiungitur autem in *Conſilio Paduano colum. 19.* non obſtare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus eſſe Canoniam, quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, dicto *cap. ſtatutum, de reſcript. in 6.* quia ad hoc reſpondemus, quòd *dict. cap.* loquitur de præeminentia inſurgente ex Canonia Eccleſiæ Cathedralis; non autem de Canonia Eccleſiæ Regularis; & ideò dicimus, quòd ſi Rerulares Canonici haberent Eccleſiam Cathedralem, & eſſent eiuſdem Eccleſiæ Canonici, procul dubio eſſent præferendi Monachis: quia deberent eſſe cum Epicopo capite ſuo, neque deberent, ab eo ſeparari per interpoſitionem Abbatis cum Monachis; cùm membra non debeant à capite ſeparari, & Canonia per ſe non eſt dignitas, vt colligitur ex eo *cap. ſtatutum*.

Vltrà *præfatos Doctores Bergomas ille Eremitanus* de quo ſuperiùs eſt facta mentio, aliquando aſperius loquens, excludit eos etiam à Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruiſinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contrà Eremitanos diſſidio cauſam dederat, *libri ſui folio quinto*, enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus inter ſe origine, habitu, & vita diuerſis; tandem dicit ſunt alii Congregationis Friſonariæ, qui quamuis Lateranenſes appellentur, cum ſcapulari nigro, & clamide nigra ſuperiori tunica, vel cammiſia appellata, bireto tamen nigro incedunt, ſic & de inſtitutionis varietate, vt quidam à Beato Marco, quidā à Beato Patre Auguſtino, nonnulli à Sancto Ruffo, alii ab aliis, ità vt plures quodammodò videantur Canonicorum Regularium inſtitutores, quàm ipſi Canonici fuerunt. Certum tamen eſt, hos, quos Lateranenſes, vel de Friſonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruiſio, cæteris audacior, & in veritatis impugnatione moleſtior, qui ante annos viginti, vt aſſerit, inter eos receptus eſt, nec à Sancto Marco in Alexandrina Eccleſia neque à Sancto Auguſtino in Hiponenſi Epiſcopatu, neque à Sancto Ruffo in Galliarum partibus, neq; à quocunque alio auctoritatis Patre inſtitutionem habuiſſe, ſed neque Regulam, niſi quam à paucioribus annis citrà ab Eccleſia priuilegiati habuerunt; vt Canonici Regulares Friſonarii nuncuparentur: à ſexagiota enim annis, vel circà eorum Friſonaria Congregatio initium habuit, priùs vaga, in loco quodam iuxta Lucam inculto, vbi à multitudine Friſonum Auium, quæ in monticulis habitant, Friſonariæ locus dicebatur, conſequenter Friſonaria Congregatio dicta eſt. Poſteà ſuccedentibus Pontificum Romanorum priuilegiis, inter Canonicos Regulares de miſericordia ſunt deputati, accedentibus deindè viris nonnullis Religioſæ conuerſationis, bonæq; doctrinæ Deo ſeruientibus Romæ Baſilicam Lateranenſem per Eugenium, Paulumq; loca item multa Venetiis, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi ſunt conſecuti, & *fol.* 18. Non enim ab Auguſtino inſtitutionem habuiſtis, neque à quoquam alicuius auctoritatis Patre, ſed à quodam Fratre Iacobo de Bergamo profeſſo Ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi immemor ſuæ Religionis, ab ea diſceſsit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus, vos in lucem educendo, itaque deſerto Prædicatorum habitu vos ſub multiplici habitus forma, ſæpiùs variata, in loco Friſonariæ inſtituit, & adeò noua in Eccleſia eſt hæc veſtra Congregatio, vt nec vnum ſuperuenientem agnoſcam, qui ex primis veſtris ſit, & pluribus alijs ex veſtris ſimilem. Hæc & multa de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò infrà; Intelligat ergo Dominicus veſter, ſe non ex eorum

germinasse pullulasse, quibus Augustinus Regulam dedit, vel habitum, sed de Sedis Apostolicæ misericordia à Fratre Prædicatore, & suosq; institutos Canonicos Regulares raptim euasisse. Hæc cùm notoria sint, probatione non indigent. Si igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorum primitias quæris, originis tuæ Natalia ne deseras obsecro; neque te ad supremam Lateranensem Ecclesiam erigas, qua sæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, sed ad Frisonariam redi, *& fol. 73.* Postremò tantummodò tibi à Beato Augustino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuisse datam à Beato Augustino Regulam Canonicis Regularibus, videntur sapere hæresim, cùm aliter teneant, quàm Sancta Romana tenet Ecclesia; sed hoc non simpliciter verum, quia qui dicerent Regulam à Sancto Augustino omnibus Canonicis Regularibus non fuisse datam, non saperent hæresim, quoniam falsum non dicerent, nec aliter tenerent, quàm Sancta mater tenet Ecclesia.

Nam etsi Beatus Augustinus nonnullis Canonici Regularibus in Ecclesia Cathedrali sua, Regulam dederit, non tamen illis, qui à Sancto Ruffo in Gallia sunt instituti, neque vobis; qui à fratre Iacobo de Bergamo Predicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Frisonariæ recollecti estis, neque infinitis alijs Canonicorum Regularium diuersitatibus, qui omnes, etsi Beati Augustini Regulam sequantur, non tamen ab ipso eam recipere meruerunt, neque succedunt illis, qui à Sancto Augustino acceperunt; sed ipsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ auctoritate, D. Augustini Regulæ se submiserunt. Arguit insuper idem *Auctor fol. 29 à tit.* hoc modo; quia canones quot quot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à Beato Augustino institutis, & idcirco in eis de Augustino nulla mentio habetur, sicut de nouis Eremitanis vbique cùm in iure sit mentio, semper Beati Augustini titulus ponitur, vt intelligas Dominice, variam admodùm esse Canonicorum Regularium differentiam, qui etsi omnes sub Beati Augustini Regula viuant, paucissimi tamen ex eis ab illo institutionem habuerunt.

Hæc hactenùs ab antiquis Auctoribus prædictis sumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum Diui Thomæ, quatuor responsionibus probatum est, Canonicis Regularibus non per se (vt ipsi iactant) inesse Clericatum illum, scilicet, qui erat in Ecclesia primitiua, & quòd talis qualis est, non magis, neque meliùs inest eis, quàm Monachis; quòd Monachi ipsi eandem Clericatus qualitatem habuerunt, antequàm esset Diuus Augustinus, & ab eo instituta Regula, & cum Clericatu, ipsi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudinem; insuper quòd Monachi Benedictini ab ipso initio suæ Regulæ fuerunt, prout sunt, Clerici, & quòd Domini Lateranenses non sunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Ecclesiæ Canonici, sed nomine tantummodò vano Canonicorum sibi adscripto, in cæteris nihil differant ab alijs Regularibus.

Ex præmissis etiam apparere potest, parùm consideratam esse inscriptionem, quam Domini
Lateranenses aduersarij sibi vsurpant, inscribendo,
& nominando se interdùm Clericos Religiosos, interdùm Clericos Canonicos; nam quoad Canonicos superflua est vsurpatio Clericalis; cùm certũ
234 sit, esse non posse Canonicos alicuius Ecclesiæ,
235 qui non sint Clerici, & Clericorum appellatio
sit generalis sub alterna Christianorum appellatione, vt enim habet vsus communis, & testatur
Speral. in rationali diuinorum officiorum lib. 2. cap. 1.
ex Christianis personæ quædam sunt seculares, laici dicti, quædam verò Clericales, quæ in Ecclesia
Dei seruiunt, vel ipsam regunt; hæ autem subdiuiduntur in Monachos, & alios Religiosos, & in
236 Clericos seculares, & sic omnibus personis Ecclesiasticis competit Clerici appellatio, prout
237 etiam *Abb. de vit. & honest. Cler.* dicit, Clericorum appellatione contineri omnes Ordinem habentes, in quacumque dignitate sint, aut Ordine,
etiam in prima Tonsura, *de elect. & qualit. cap.*
238 *cùm contingat*, ex quo ad seruitium Dei electi
sunt: vnde omnes, qui non sunt laici dicuntur Clerici *can. duo sunt, 12. q. 1. can. Cleros, 21. dist. ind.*
cum prædictis concordant *Gemin. & Præposit. in d. can. duo sunt*, ponentes generalem distinctionem,
239 quòd omnes Christiani, aut sunt Clerici, aut laici, vt idem *Prap in can. cùm aut col. 4. versic. quartum postea 44. distinct. & Diuus Thom.* facit apertè
conformiter ad dicta *Specul: secunda, secundæ q. 184.*
240 *artic. 8. in corpore*, distinguens status Ecclesiasticorum dicit, ex vna parte esse Clericos seculares, ex altera Religiosos, & pro Religiosis ponit
Monachos, & Canonicos Regulares. Itaque, hoc
241 posito, quòd omnes Ordinem Ecclesiasticum habentes, dicantur Clerici, non minùs ridiculum
est, appellare se Clericos Canonicos Lateranenses, quàm si aliqui alicuius Ciuitatis ciues, inscriberent se homines ciues illius Ciuitatis, quasi volentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum ciues non sint homines, aut quod generica hominum appellatio non competat aliarum Ciuitatum Ciuibus, & hæc dicta sint quoad primum D. Lateranensium de suo prætenso Clericatu, argumentum.

Secundum argumentum.

Proximum ipsorum argumentum est à laudabiliori Canonicorum Regularium professione,
quod argumentum non indiget responso, quia
fundatur in falso præsupposito Clericatus, de quo
anteà dictum est. Aiunt enim; constare Clericorum ipsorum genus diuino officio, & contempla-
242 tioni dedicatum esse, *d. can. duo sunt, in princ. 12. quest. 1.* vnde & Canon Clericorum ipsorum vitam
maximè integram exoptat, *toto tit. de vita. & honest. Cleric. & toto tit. ne Clerici negot. secul. se immisceant.* Concludentes tandem, quòd cùm Regularium Canonicorum professio ex contemplationis, & actionis mixtura constet, consequens est illam ipsam longè potiorem esse.

Responsio.

Quod argumentum, vt dixi, indiget responsio, quia Iura loquuntur simpliciter de Clericis, vel per excellentiam intelliguntur dumtaxat de secularibus, vel genericè intellecta referûtur ad omnes personas Ecclesiasticas, tàm seculares, quàm Regulares

gulares, iuxtà ſuperiùs dicta. Quòd dicunt ſe exercere circà contemplationem ea omnia non minùs, & cum arctiori vita exercentur, & exerceri poſſunt per Dominos Caſinenſes, vt latè, & clarè, more ſuo, probat *Diuus Thomas in ſuperiùs citato opuſculo contrà impugnantes Religionem, parte ſecunda per totam*; quamquàm tale exercitium non faciat ad negotium præcedentiæ, vt experientia docet, cùm multi ſint Religioſorum Ordines exercentes omnia illa, quæ Domini Lateranenſes dicunt, ſe exercere, non minùs, quàm ipſi; & tamen non attollunt criſtas in actu præcedentiæ, neq; alios antecedentes vexant, ſed manſueti, loco ſibi aſsignato quieſcunt.

Tertium Argumentum.

Tertio loco arguunt à dignitate loci, in quo ipſa Congregatio iactat ſe diutiſsimè floruiſſe, nempè Lateranenſi Eccleſia, in qua, vt ipſi aiunt, Canonici Regulares primùm inſtituti, atq; in ea octingentis annis Clericis omnibus etiam Sancti Petri fuerunt prælati, vt ex hiſtoricis conſtare poteſt, adijciendo multa eidem Congregationi ab Alexandro III. Lucio II. Alexandro IV. Gregorio IV. & Nicolao V. fuiſſe conceſſa priuilegia, vbi dicunt poni ordinem proceſsionum, & Clerici, ſeù Canonici tàm ſeculares, quàm Regulares Monachis præferuntur.

Reſponſio ad tertium Argumentum.

In hoc quidem argumento multa ſunt falſa; quorum falſitate detecta, non erit opus alia reſponſione. Nam quantùm attinet ad Eccleſiam Lateranenſem, in qua dicunt fuiſſe ab initio inſtitutos Canonicos Regulares, qui ibi octingentis annis perſeuerando, & Canonicis Sancti Petri fuerunt prælati, quòd dicunt conſtare ex hiſtorijs, conti-
243 net duplex mendacium; quia in dicta Eccleſia Lateranenſi priùs fuerunt alii Religioſi, quàm Canonici Ordinis Sancti Auguſtini, vt patet ex teſtimonio Alberici à Roſate, qui in *rub. ff. de ſtatu*
244 *homin.* ponit hæc verba. In Vrbe Roma ſunt quinque Eccleſiæ, quæ Patriarchales vocantur, videlicet, Eccleſia Beati Ioannis Lateranenſis, quæ conſueuit habere Priorem, ſed ex Conſtitutione
245 Bonifacii Papæ VIII. habet Decanum, erant Religioſi, & facti ſunt Canonici Ordinis Sancti Au-
246 guſtini. Vnde patet, quòd Canonici Sancti Auguſtini non fuerunt ibi, niſi à tempore Bonifacii VIII. cùm anteà ibi eſſent alii Religioſi: nec dubi-
247 tari poteſt de fide teſtimonii Alberici, cùm ſit Auctor grauiſſimus, vixeritq; in Vrbe Aduocatus Conſiſtorialis, non multum poſt Pontificatum Bonifacii VIII. & inſuper Domini Lateranenſes Aduerſarii nihil habent commune cum illis Canonicis ibi à Bonifacio creatis: tum quia illi incedebant in habitu Clericorum ſecularium, quod fecit errare aduerſarios, cùm extorſerunt ab Eugenio IV. dictam Eccleſiam, & falsò narrauerunt, quòd Bonifacius amotis Regularibus Canonicis, ſecularium Clericorum, & Canonicorum curæ eamdem Eccleſiam commiſerit; tum quia ipſi Domini Canonici Lateranenſes aduerſarii adhuc non erant in rerum natura, ſed circà annum Domini 1400. apud Monaſterium Beatæ Mariæ de Friſonaria, ſicut antea dictum eſt, initium habuere. Nec ſunt hiſtorici fide digni, qui aliter dicant, niſi fortè citent mihi Volaterranum, qui noſtra memoria ſcripſit, & fidem de octingentis annis ex dicta Eugenij Bulla ſumpſiſſe videtur: neq; in hac re comparandus eſt cum Alberico illius temporis ſcriptore, viroq; magnæ auctoritatis. Accedit quòd ſi quam laudem ipſi Domini Lateranenſes potuiſſent mereri propter adeptionem dictæ Lateranenſis Eccleſiæ, tantò maiorem ignominiam ex illius priuatione mererentur; quod ſignificare voluit ille Eremitanus loco ſuperiùs citato. Nec dicere poſſunt, priuationem fuiſſe iniuſtam; quia non eſt præſumendum à tot Summis Pontificibus, qui poſt priuationem prædictam fuerunt, talem iniuſtitiam fuiſſe in eorum conſpectu toleratam: quamquàm
248 etiam conceſſa eis Lateranenſis Eccleſia nihil refert ad cauſam præcedentiæ, niſi forſan in ipſa tantùm Lateranenſi Eccleſia, & in actibus dictam Lateranenſem Eccleſiam concernentibus. Priuilegia autem, quæ dicuntur conceſſa fuiſſe ab Alexandro III. Lucio II. & Alexandro IV. quomodò poſſunt eſſe vera, cùm illis temporibus aduerſariorum Congregatio non eſſet adhuc nata? de ordine autem (vt aiunt) in proceſsionibus poſito per literas Eugenij, & Nicolai, cùm illæ non oſteandantur, non oportet aliud dicere. Si oſtendentur, videbimus quid contineant; certum eſt, quòd numquàm fuerunt, nec ſunt in vſu, prout proximè dicetur.

Quartum Argumentum.

Quarto loco dicunt aduerſarii, quòd Regularis Congregationis potiorem cauſam probat huius ampliſsimæ Sedis vſus, in viridi obſeruantia exiſtens, & in proceſsionibus ipſis, prælationis locum Congregationi Canonicorum Regularium aſsignans.

Ex quibus quatuor argumentis concludunt, videri probatū eſſe, Canonicorum Regularium cauſam longè potiorem cenſeri. Addentes pro ea parte plures conſuluiſſe, videlicet collegium Papienſe, & Patauinum, licèt poſtmodùm retractauerint, & Carolum Ruinum, & Chriſtophorum Albariſium, & Antonium Corſettum, ex quibus dicunt, conſtare, tum auctoritatum, tum rationum pondere, hanc ipſam ſententiam eſſe amplectendam.

Reſponſio ad quartum Argumentum.

Ad quod quidem argumentum prout eſt biceps fundamentum, videlicet prius in conſuetudine, deindè in auctorum numero, ità diſtinctim reſpondendum mihi eſſe cenſeo; quoniam vtraque pars eſt falſa in facto. Conſuetudo enim ſemper aliter ſe habuit, & conſulentes inferiùs nominandi pro Monachis ſunt (vt ità dicam) ſinè numero.

Quoad conſuetudinem ergò *Ioannes Campegius, in ſuo Conſilio*, inferiùs citando, *§. quarta ratio*, dicit, conſuetudo eſt in omnibus Ciuitatibus, quòd in proceſsionibus, & alijs actibus publicis, Monachi ſint in loco digniori, & honorabiliori: probatur primò ex *Chronica Martiniana*; ſed ego inuenio, quòd antè Martinum, qui hoc dicit, in vi-
249 ta Beati Gregorij Papæ, *Paulus Diaconus*, qui ſcripſit non multùm poſt Beati Gregorij Pontificatum,

tum, eadem verba posuit, *de gestis Romanorum Pontificum lib. 8. cap. 4.* videlicet, quòd ipse Diuus Gregorius in septem partes deprecaturus Domi-
250 num diuisit Populum; quapropter dicta est septiformis Litania. In primo namque Choro fuit omnis Clerus; in secundo Abbates, cum Monachis suis; in tertio Abbatissæ, cum Congregationibus suis; in quarto omnes infantes; in quinto omnes laici; in sexto vniuersæ Viduæ; in septimo omnes Mulieres coniugatæ; & sic paret, Abbates, & Monachos fuisse immediatè post Clerum, & quòd nulla habita est mētio Canonicorum Regularium. Subiungit Campegius, item in Regno Vngariç, Franciæ, Angliæ, in Alemania, in Burgundia, in
251 Ciuitate Lodij, Coloniæ, Tolosæ, semper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus idem obseruatur in Italia, videlicet Venetijs, & Florentiæ, vbi sunt annales processiones, in quibus semper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus, & ponuntur iuxtà Clericos. In Austria primò incedunt Mendicantes; posteà Canonici Regulares; deindè Monachi Sancti Benedicti; postremò omnis Clerus. Idem seruatur in Ciuitate Argentina, & in Ciuitate Ratisponensi, & in Regno Vngariæ, sic solebat fieri in alijs Ciuitatibus pacificè, & quietè, vt Mediolani, Papiæ, & Mantuæ, in qua Ciuitate erat Conuentus Monachorum Sancti Andreæ, qui semper præponebantur alijs Religiosis, & Canonicis Regularibus Sancti Marci, ibidem existentibus: quid plura? idem obseruatur Romæ. Constat autem, quòd stylus Curiæ Romanæ innititur iuri communi &c. Ne autem videamur carere alijs dicto Campegio contestibus de consuetudine Romæ plures habemus, & Cardinales, & alios Curiales idem attestantes, tam de antiquiori tempore, quàm de tempore Innocentij VIII. quo agitata fuit hæc eadem controuersia; & etiam de tempore posteriori antiquiores, vt omittam *Ioannem Andream, & vtrumq; Abbatem, & Benedictum Capram*, qui hoc tenuerunt vniuersaliter loquen-
252 tes, quòd Monachi essent præferendi *in cap. auaritia, de præben.* qui non fuerunt Curiales, certè *Cardinalis Florentinus, & Cardinalis Turrecremata, & Cardinalis Alexandrinus*, vtpotè cùm fuerint *Cardinales, & Gemin.* qui fuit Auditor Cameræ, & *Felin.* qui fuit Auditor Rotæ, & *Caccialupus*, qui fuit Aduocatus Consistorialis, negari non poterit quin scirent consuetudinem Vrbis: & tamen omnes hi intrepidè asseruerunt, Monachos præferri Canonicis Regularibus, videlicet *Card. Florent. in d. cap. auaritia, Gemin.* verò, & *Card. de Turrecremata, in can. Episcopos, 17. dist.* & hi omnes longè antiquiores Pontificatu Innocentij VIII. Sub ipso verò Innocentio, & dum hæc controuersia tractabatur, idem *Alexandrinus*, nondùm Cardinalis, sed Referendarius in Curia existens in *d. c. Episcopos, Felin.* vero duobus in locis, videlicet in *Rub. de maior. & obed.* & deindè in *Consil.* pro Monachis edito, de quo inferiùs est dicendùm, & *Caccialupus* itidem suo *Consilio*, de quo superiùs est facta mentio: prædictis accedit, & *Philippus Decius* vir Clarissimus, qui in *d. cap. auaritia, col. 1.* dicit relatum sibi esse in Curia Romana, ità obseruari, quòd in processionibus Monachi primò honorantur. *Caccialupus* verò in *d. suo consilio col. 7.* super huiusmodi consuetudine dicit hæc verba, loquendo beniguè cum dictis Canonicis. Septimum fundamentum sumitis à consuetudine, quæ est optima interpres omnium actionum: Nam dicitis in multis insignibus locis consueuisse præferri Canonicos Regulares Monachis. Rogo, Patres reuerendi, vt deponatis affectum, & non fallamini æquè vocando, nam de Canonicis Regularibus Ecclesiarum Cathedralium non est contentio; quia præhonorantur ratione capitis; aliàs autem consuetudo est vetustissima contrà vos Canonicos Regulares Ecclesiarum non Cathedralium. Nonne tempore Gregorij Primi, & Magni in septiformi Litania celebrata per eum, primò locauit omnem Clerum; in secunda Abbates cum Monachis suis, hoc attestatur *Chronica Martiniana*; item *Io. Belet. in lib. de Ecclesiast. officijs cap. 78.* item *Specul. in suo rationali in rub. de rogationibus*, & *Iacobus de Voragine in suis legendis Sanctorum sub rub. de Litanijs*. Nonne id palpatis ex vetustissima tabula Ecclesiæ Reuennatis. Nonne videtis id obseruatum in Concilio Pisano tempore Alexandri, vbi semper Monachi, & ipsorum Abbates vocantur post Episcopos, & Monachi Sancti Benedicti antè Canonicos Sancti Augustini? nonne id seruatum fuit in Concilio Constantiensi? vbi fortiùs, non solùm Canonicis Regularibus Monachi præpositi fuerunt, & Monachorum Abbates, Prioribus Canonicorum Regularium; sed etiam ipsi Monachi ratione Abbatialis dignitatis Canonicis secularibus Ecclesiarum Collegiatarum prælati sunt. Hoc seruatum est, & seruatur in Ciuitate Venetiarum, Paduæ, Florentiæ, Senarum, & vt accepi, in omnibus ferè locis illustribus citrà, & vltrà Montes. Deponatis ergò stimulum præcedentiæ vestræ, quæ, iudicio meo, defendi non potest, ne pertinacia transeat in ambitionem, à quo hactenùs potuerunt excusare vos rationes inductæ pro vobis. Hactenùs Caccialupus.

Ex quibus omnibus nemo, vt opinor, nisi verè pertinax poterit in dubium reuocare consuetudinem tum vniuersalem, tum particularem Vrbis Romæ, maximè vsque ad tempus Innocentij VIII. quo hęc tirannia sparsa fuit per illos paucos Canonicos Regulares, de quibus est facta mentio; videamus ergò quid indè successerit.

Feruente discordia itum fuit ad omnes ferè Italiæ Iurisperitos, & cùm in fauorem Monachorum Venerandæ Congregationis Casinensium, seù Sanctæ Iustinæ scripsissent Collegia Doctorum Bononiæ, Paduæ, & Ferrariæ, & Io. Baptista Caccialupus, necnon Lancellottus Decius, Cosmas Passettus Ferrariensis, Baptista de Sancto Blasio, & Io. Antonius Papien. necnon Franciscus Curtius Senior, cuius consilio subscripserunt. Franciscus Curtius Iunior, necnon Dominicus Pisellus, Franciscus Pusteria, & Bonifacius de Pichis Mantuani, ac etiam de per se consuluerunt Stephanus Costa secundò, & tertiò, necnon Alexander de Neuo, & Antonius Franciscus de Doctoribus, Patauini, idem Antonius Franciscus iterùm, & prædictus Bapti-

Baptiſta de Sancto Blaſio, iterùm, & tertiò, ac prædict. Io. Antonius de Papia iterùm, tertiò, ac quartò, necnon Stephanus de Deſiderijs Bononieñ, & Frater Bartholomæus de Aquis tunc Generalis Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, & quidam alius innominatus Religioſus, & Vrbanus Abbas Mediolanenſis, & Bruno Monachus, quorum omnium numero auctoritate, & bonis rationibus quaſi confuſi, & victi pauci illi inquieti Canonici Regulares deſtiterunt à moleſtiis eiſdem Monachis nigris inferendis: ſed ijdem ob magnum ambitionis pruritum, non valentes quieſcere, conuerterunt ſe contrà Oliuetanos, quibus omninò dicebant ſe eſſe præferendos, allegando, quòd illi non erant verè Monachi Sancti Benedicti, cùm geſtarent habitum album, & Ordo Sancti Benedicti nigrum, & primus inter eos conflictus excitatus fuit in Ciuitate Piſtorij, ad quem ſedandum Innocent. Papa per ſuum Breue ſub Dat. die 16. Octobris 1484. commiſit cauſam cognoſcendam, & terminandam Ioanni Damiano de Beccis de Sancto Geminiano Canonico Volaterrano decretorum Doctori, tunc Vicario Generali Nicolai Pandolfini Piſtorienſis Epiſcopi, coram, quo per vtramq; partem producta fuerunt iura, & conſilia, quæ habuerunt.

Potiſsimùm verò pro parte Canonicorum Regularium productum fuit opuſculum pro ſua Congregatione compoſitum per *prædictum Euſebium Mediolanenſem*, qui erat vnus inter primariæ factionis capita: pro parte verò Oliuetanorum producta fuerunt *conſilia ſuprascripti Lancellotti Decij*, cui ſubſcripſerunt prænominatus *Caccialupus*, necnon *Antonius de Cocchis Florentinus*, *Guido de Aretio*, *Bulgarinus de Bulgarinis*, *& Bartholomæus Soccinus*, qui excedendo modum ſimplicis ſubſcriptionis adiunxit latum conſilium: pro eorumdem Monachorum parte productum fuit *ſupradictum conſilium Ioannis Campegij*, necnon *alterum dicti Lancellotti Decij conſilium*, *& opuſculum Fratris Iacobi de Traiecto Oliuetani*; quibus omnibus viſis, & conſideratis prædictus Vicarius Piſtorienſis delegatus Apoſtolicus, die 17. Maii 1488. protulit ſententiam diffinitiuam in hæc verba. Pronuncia-
253 mus, & declaramus Religioſos de Monte Oliueto, Monachos Ordinis, & Religionis Sancti Benedicti, debere præcedere dictos Religioſos, Sancti Bartholomæi Piſtorien. Ordinis Canonicorum Regularium in publicis proceſſionibus, & ratione præcedentiæ, dictos Monachos, & Religioſos Montis Oliueti in dictis proceſsionibus debere incedere, tanquàm digniores in loco digniori, videlicet magis propinquo Epiſcopo, & Clero ſeculari. Ipſos verò Canonicos debere incedere in loco minus digno, videlicet magis remoto, & diſtanti à dicto Epiſcopo, & Clero ſeculari: ſimiliter etiam pro Monachis contrà Canonicos Pariſius iudicatum fuiſſe, dicit *Caccialupus col.* 17.

Et ne quis putet, me nugari, dico, eſſe penès me in authentica forma dictum proceſſum Piſtorienſem, cum omnibus conſiliis prædictis in illo, vt præfertur, productis, & etiam omnia alia conſilia in fauorem Monachorum nigrorum, per omnes Doct. prædictos compoſita; quem proceſſum, & quæ conſilia paratus ſum omnibus videre volentibus oſtendere: interim quiſque conſideret, an omnes prænominati Doctores antiqui, & recentiores ſint plures numero, & maiores auctoritate, quàm quinque illi, exaduerſo allegati, qui etiam non ſunt omnes veri. Nàm quantùm attinet ad Collegium Papienſe, quomodò poteſt fuiſſe Collegium pro illa parte, ſi ambo Excellentiſsimi tunc illius Doctores Franciſcus Curtii Senior, & Iunior, & Stephanus Coſta, & Rolandus, etiam Curtius omnes Papienſes Doct. pro hac parte, (vt anteà dixi) ſcripſerunt. Paduanum verò Collegium ipſimet aduerſarii fatentur, quòd poſteà retractauit, non tamen ea fuit retractatio, ſed declaratio; in conſilio enim edito pro Caſinenſibus ingenuè dicunt ſe anteà ſcripſiſſe pro Canonicis Regularibus, quia per fallacias decepti fuerunt in poſitione caſus; & ideò fallaciis detectis per bonas rationes dicunt ſentire, & ſcribunt contrarium. Remanet dumtaxat Carolus Ruinus, qui tempore, quo fuit agitata hæc controuerſia vix poterat eſſe natus, nec dum quod potuerit ſcribere in cauſa. Tamen vtcumque ſcripſerit neque ipſe, neque alii duo, Chriſtoforus videlicet Albaritius, & Antonius Corſettus tanti ſunt faciendi, vt magis eis credendum ſit, quàm tot alijs ſuperiùs nominatis, qui ſcripſerunt pro Monachis: benè ex hoc confirmatur id, quod anteà dixi, Dominos Canonicos parùm ingenuè facere, qui cùm habeant ſuorum antiquiorum ſcripta, ex quibus omnia ſumunt, illis tamen tacitis, quæ dicunt, tamquàm noua inuulgant; & per hæc ſufficienter hunc articulum arbitror eſſe elucidatum, vt nemo probabili ratione dubitare poſſit, quin, & generalitate conſuetudinis, & numero, ac grauitate Doctorum, qui pro ea ſcripſerunt, pars Monachorum Sancti Benedicti ſit potior, eiſq; conſeruanda præcedentia.

It obuiam Argumento, quod fieri poſset per Canonicos.

Etſi ipſi Domini Canonici dicant, quidquid antiquis temporibus fuerit non facere ad rem, ſed ſatis eis eſſe, quòd nunc modernis temporibus in Vrbe in conſpectu Summi Pontificis ipſi teneant locum magis propinquum ipſi Pontifici, & ſic digniorem. Quamquàm inuitus hanc reſponſionem facio, tamen quia ipſi etiam productis articulis, & deſuper examinatis teſtibus, id in actis poſuerunt, ne cauſæ, quam defendo, præuaricator eſſe videar, reſpondere cogor; & dico, tantùm abeſſe, vt argumentum hoc ſit alicuius momenti, quod immo faciat ipſorum Dominorum Canonicorum cauſam ridiculam.

Sciendum eſt itaq; vt videri poterit ex monumentis Cæremoniarum, quod vſque ad tempus Leonis X. Abbates, & Monachi Sancti Pauli, qui ſunt ex dicta Congregatione Caſinenſi præcedebant ipſos Canonicos Regulares, vt etiam patet ſupradictorum Florentin. de Turre Cremata, & Alexandrini Cardinalium, necnon Gemin. Felini, & Caccialupi Curialium teſtimonio. Cùm autem dictus Leo X. ſolemnes quaſdam proceſſiones inſtituiſ-

stituisset, aliqui ex dictis Regularibus obtinuerunt, vt abiecto Caputio, & Cappa nigra ponerentur cum suis Rochetis, seu camisiis albis, & biretis post Clerum secularem, quasi pars illius Cleri, & ita ab inde citrà, non sine risu prudentium in singulis processionibus videre est illos, qui in suis Monasteriis, & Ecclesiis, ac per vias publicas assiduè deferunt caputium, scapulare vulgariter nuncupatum, & cappam nigram (vt dicunt) aliqui ex prænominatis Doctoribus in suis consiliis) noluit abiicere ille Iacobus Bergomas institutor Cōgregationis Frisonariæ, vt aliquid pristini Ordinis retineret, & ne in totum videretur apostatasse ab ipsis Dominicanis, his inquam abiectis dicti Canonici cum suis Rochetis, quasi mutati intotidem Episcopos, ponunt se post Clericos seculares, & potiùs volunt esse postremi secularium, quàm secundi inter Regulares, quod facilè obtinuerunt magnis tunc viris pro eis intercedentibus, & nemine contradicente; Monachi enim non se opposuerunt, quia nec natura, nec professione sunt contentiosi, & quia dicti Canonici non sunt in eo loco tanquam Regulares.

Nam si etiam tempore Leonis, Monachi voluissent contendere, facilè poterant petere, & tanquàm iustum verisimiliter obtinuissent, vt ipsi Domini Canonici Regulares in Ordinem suum redigerentur; cùm certi sit iuris, quòd si quis vult in processionibus prærogatiuam, debet ire cum indumentis gradui suo conuenientibus, vt dicit *Butrius in cap. 1. de auct. & vsu pallij, & Card. Alexandrin. in d. can. Episcopos, 17 dist. vers. glosa, tractat &c.* itaque cùm ipsi Domini Canonici in illo actu non incedant in habitu, suæ Regulæ, & consueto, dicere non possunt, quòd tanquàm tales præcedere-
354 rint; semper enim Regulares personæ deferre debent habitum suæ professionis vniformem, 20. q. 1. *can. viduam, & dist. 23. can. sanctimonialis*, cum ibi not. & ideò *Abb. cons. 104. lib. 1.* dixit, quòd
355 Monachus debet ferre vestes Monachales; & sic in terminis nostris, si Domini Canonici volunt arguere præcedentiam ex vsu processionum, debent arguere de processionibus, in quibus ipsi detulerint eorum proprium habitum, quo induuntur, quandò emittunt professionem, & quandò incedunt per Vrbem, & summet Ecclesiam.

Ex prædictis, vltrà confutationem argumentorum partis aduersæ, quæ erat prima pars nostri propositi, sequitur etiam confirmatio partis Monachorum, quæ est altera propositi pars.

Confirmatio partis Monachorum.

Confirmatur ergò ex prædictis pars Monachorum tribus illis medijs. Primò videlicet vniuersali consuetudine confirmata in Pisano, & Constantiensi Conciliis. Secundò ex communi Doctorum opinione. Tertiò ex re in indiuiduo in hac eadem causa iudicata. Quartò accedit antiquior approbatio per Sedem Apostolicam, tàm de Regula, & Ordine Sancti Benedicti, quàm de Regula, & Or-
356 dine Sancti Augustini. Regula enim Benedicti apparet fuisse approbata per Gregorium, qui de ipso Benedicto in eius vita loquens, ait; *Hic Sanctus vir Doctrina verbo non mediocriter fulsit, nam scripsit Monachorum Regulam descriptione præcipuam, & sermone luculentam, cuius si quis vult subtilius vitam, moresq; cognoscere, potest in eadem institutioni Regulæ omnes magistery illius actus inuenire.*

Per hæc verba, vt dicit *Io. Bellet in lib. de Ecclesiasticis Officiis cap. 13.* & refert *Campegius in suo consilio fol. 5. ver tertia principali*, approbatur Regula Beati Benedicti, approbatur etiam per Alexandrum II. in *can. iuxta Calcedonense*, & per Bonifacium Papam I. 16. q. 1. *can. sunt nonnulli*, & per ea, quæ habentur in *can. hinc est, §. superiori, ead. quæst. & 17. quæst. 2. can. Consaldus, & 18. quæst. 1. can. statutum, & quæst. 2. can. perniciosam*, & per *Concilium Aurelianum cap. 3.* & per *Concilium Magunt. quod Abbatissæ cum Monialibus &c.* item *cap. 21. eiusdem Concilij*, & in *Cōcil. Tribulien. cap. 13.* & in *Concilio Toletano cap. 5.* prout hæc omnia ponit *Burcardus in summa lib. 8.* & insuper habetur *ext. de stat. Monach. & de Regular. cap. super eo, & de appell. cap. ad nostram, & cap. reprehensibilis, & Io. de Deo in tract. de dispen. Papæ*, sic ait, *Vt*
357 *Patres testantur, tres fuerunt Regulæ principales: prima Basily, secunda Benedicti, tertia Augustini*, vt testatur Papa Innocentius, 18. *quæst. 2. can. perniciosam*; & multæ aliæ auctoritates super prioritate huius approbationis habentur in *recollectis* prænominati *Io Antony de Papia fol. 57.* per totum, & integrum Consilium, *Lancellotti Decij fol. 93. & Rolandus de Curte in suo consilio fol. 110. Io. Baptista de Sancto Blasio in suo consil. fol. 338.*

Neque est verum, quòd Regula Augustini fuerit priùs approbata per Gelasium in *can. Ecclesia Sancta Rom. 15. dist.* vbi generaliter approbantur opera Augustini, quæ non sunt contrà fidem, nec contrà bonos mores; in eo autem textu nulla fit mentio Regulæ, & consequenter Regula non est approbata cùm similiter videamus ibi idem dici de opusculis Hieronymi, & tamen nullibi in iure
358 cautum reperitur, quòd Regula Hieronymi sit approbata, subditur ibi, quòd cùm non constet, quandò Regula Augustini expressè fuerit approbata, & in hoc dubio habeamus auctoritatem Dominici Cardinalis, & aliorum superiùs citatorum, asserentium Regulam Benedicti esse priùs approbatam; est dicendum, priorem approbationem in ea interuenisse, quàm in Regula Augustini, & maximè cùm vbique locorum videamus in iure priùs nominari Monachos Benedicti, & Regulam Benedicti, quàm Canonicos Augustini, & Regulam Augustini: immo de Canoniciis, & Regula Augustini, vel nulla, vel rarissima est mentio. Eædem, & aliæ responsiones ad dictum argumentum Canonicorum dantur etiam in *Consilio Ferrariensi, columna decimatertia, & in Consilio Bononiensi, columna septima, & columna decimatertia, & in Consilio Caccialupi, vers. Reuerendi Patres, & in secundo Consilio prædicti Raymundi de Lupis, vers. ad tertium, fol. 122. & in altero dicti Io. Antony de Papia fol. 300.* & in multis aliis ex prædictis Consiliis, in quibus locis etiam omnes prædicti Doctores præsupponunt pro indubitato, quòd tempus approbationis Regulæ per Sedem Apostolicam factæ, & sic quòd Regula primò approba-

probata habet ius prælationis, & præeminentiæ antè alias, non autem tempus institutionis, & ordinationis factæ per Institventem, & Ordinantem ipsam Regulam, quòd dicunt probari inter alia in *Clem. 1. de Relig. dom: in Clem. cùm ex eo; de sent excom. & in can. consuluit, qui Clerici, vel volentes, & in can. perniciosam*, 18. *quæst.* 2. & *in specul. de stat. Regul. ver.* 37. antè enim quàm confirmentur huiusmodi Regulæ, non sunt in consideratione quoad effectum iuris, sed sunt in rerum natura tantùm de facto, vt affirmat *Gemin. in cap. quorundam, de elect. in* 6. idem tenet *Abb. in cap. nimis, il* 2. *de excess Prælat & Pet. de Monte in sua Monarchia, quæst.* 5 & dicit idem *conf. Bononien. benefacere glos. iuncto tex. can. Episcopo*, 17. *dist. & Io. Andreas in cap. quia ex eo; de pæt. in* 6. *& in cap.* 1. *de Religios. dom. & in cap. vnico, de excess. Prælat. eo. lib.* cum multis alijs ibi allegat. quæ tanquàm non necessaria, & breuitatis causa pertranseo.

Quintò hanc præstantiam tribuit Congregationi Casinensi dignitas Abbatialis, quæ consistit in capite ipsorum, & non competit ea dignitas Canonicis Regularibus Lateranen. cùm Abbatialis
259 dignitas inter alias Ecclesię dignitates post Episcopalem immediatè præfulgeat, & dicitur habere dignitatem, *cap. vt Apostolicæ, de priuil. in* 6. & sic
260 ipsi Abbates cum suis Monachis debent poni in loco digniori, cùm ipse sit caput, & Monachi membra, *c. nouit, extrà, quæ fiunt à Prælatis sinè consf.*
261 *capit.* & membra à capite discedere non debent, *d. c. nouit, & l. cùm in diuersis, ff. de Relig. & sump. fun.*

Nec refert, quòd aduersarij dicant, quòd etiam ipsi habent Abbates, ad quod probandum adducunt *can. statuimus*, 19. q 3. vbi Vrbanus scribit Abbati S. Ruffi, Canonicorum Regularium Sancti Ruffi, qui decessit Archiepiscopus Auinionensis, & in *c. intelleximus, de ætat. & qualit.* colligit. Abbatem Canonicis Regularibus præfuisse, vt in *c. ex parte, & c.* 1. & 4. *de sent. & re iudic.* fit mentio Abbatis Canonicorum Regularium in Remensi Diœcesi, & in *c. significasti secundò, de homic.* in Italia autem est Abbatia Sancti Andreæ Vercellen. quæ semper fuit Canonicorum Regularium, & Abbatia Sancti Petri ad Aram Neap. cui semper Canonici Regulares præfuerunt, & Abbatia in Cælo aureo Papiæ.

Quia respondetur primò, vt dicit *Campegius in suo consilio fol.* 3. *ver. quinta ratio*, quòd si habent Abbates, illos non habent propriè, sed impropriè; quia Regula eorum nullibi dat eis Abbatem, sed Præpositum, siuè Priorem, Benedicti autem Regula dat propriè Abbates, *arg. l.* 1. *ff. si ager vect.*

Secundò modo respondeo, quòd isti Reuerendi Canonici sæpè faciunt prout Monedula, induentes se plumis alienis: illi enim Canonici de quibus in *can statuimus* 19. q. 3. & alij per totam Galliam, & Germaniam existentes non erant, neq; sunt sub institutione Sancti Augustini, sed de institutione Sancti Ruffi, prout superiùs ex Eremitano Bergomate retuli, & ideò nihil habent commune cum ipsis Augustinianis, si ipsi Domini Lateranen. sunt Augustiniani, quod valdè dubium esse superiùs est probatum: dicit enim idem Eremitanus fol. 29. hæc verba. Qui à Beato Augustino in Cathedrali Ecclesia Hipponensi instituti sunt, vt ex Clericis secularibus Regulares fierent, hi titulos suos, vt in Regula cautum est, habere debent, sed qui à Sancto Ruffo in Galliarum partibus, hi secundum Hugonis expositionem Abbatis nomine nuncupantur, vt *tex. in can. statuimus, iuxtà suprascriptionem*, 19. q. 3. expresè hoc probat, sub tit. Sancti Ruffi Canonicos Regulares esse, & hos regi per Abbatem.

Quod si omnium Canonicorum Regularium prærogatiuas, Domini Lateranen. adscribere sibi velint, poterunt etiam dicere, quòd habent Episcopos, & Archiepiscopos, quia fuit Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonici Regulares.

Itaque cùm ex proprietate suæ Regulæ non habeant Abbates, remanent quòd quatenùs illos habeant, non possunt habere, nisi ex priuilegio Apostolico, quod si non exhibeatur non præsumitur, & omninò, etiam si exhiberent priuilegium, essent postponendi Abbatibus Casinen. quoniam essentia,
262 & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio, vt habetur in *l. qui habet, ff. de tutel.* & quòd nomen Abbatis non conueniat Canonicis Regularibus ex proprietate Regulæ, probatur non solùm auctoritate *Innocentij in c. tum illorum, de sent. excommun.* vbi dicit, Canonicos Regulares habere Priorem, non Abbates, & cum eo concordat *Io. Andr.* vbi *in glos. in vers. Abbatum*, sed etiam ex *can.* 1. 19. *quæst.* 3. vbi Alexander Papa dicit, nullus Abbas, vel Monachus, Canonicos Regulares à proposito suæ Religionis abducere &c. & in multis alijs locis, in quibus probatur, Abbatem esse nomen correptiuum Monachorum, & è contrà, non autem Canonicorum Regularium, qui vt præfertur, non habent Abbates, nisi fortè ex priuilegio.

Quòd etiam per maximè probatur ex Bulla pro parte Dominorum Canonicorum aduersariorum producta, quam ipsi falsò appellant sententiam Concili Constantiensis, cùm sit Bulla expedita nomine Concilii in forma *rationi congruit*, super supplicatione ad preces Abbatis, & Conuentus Monasterij Crutzreligen. extrà muros Constantiæ Ordinis Sancti Augustini, signata per Ioannem Papam XXII antequàm ex dicto Concilio priuaretur, cuius summa est, quòd idem Ioannes Papa expositio sibi pro parte dicti Abbatis, & Conuentus Ordinis Sancti Augustini; quòd licèt institutio Regularis ipsius Ordinis, ac eius per Apostolicam Sedem approbatio, longe præcedere institutionem, & approbationem Ordinis Sancti Benedicti, & Abbas pro tempore existens dicti Monasterij in Crutzreligen. Mitra, & Anulo cæterisque Pontificalibus insignijs ex speciali priuilegio Sedis Apostolicæ vti consueuisset, ac eidem Abbati Monasterij in Crurzreligen. vt Patri Abbati plura alia Monasteria dicti Ordinis Sancti Augustini subessent; & propterea Abbas, & Conuentus, necnon Canonici eiusdem Monasterij in quibuscunq; actibus Abbati, & Monachis Monasterij Sancti Petri domus eiusdem Ciuitatis Constantiæ debe-

deberent præferri nihilominùs se opponebant &c. supponitur quòd propterea, vt idem Ioannes Papa ad tollendum occasionem scandalorum dignaretur salubriter prouidere, idem Papa huiusmodi supplicationibus inclinatus, voluit, & concessit quòd dictus Abbas, & Conuentus in Crutzreligen. Ordinis Sancti Augustini deberent præferri Abbati, & Monachis prædicti Monasterij Petri domus Ordinis Sancti Benedicti. Cuius Bullæ tenore tali existente, apparet, quòd non est dispositio conciliaris, sed solùs Ioannis Papæ posteà priuati: & quòd non est sententia, sed mera gratia, facta sinè cognitione causæ, ad preces, & expositionem vnius ex partibus, sub illa erronea narratiua, & expositione, quòd institutio, & approbatio Regulæ Sancti Augustini esset antiquior Ordine, & Regula Sancti Benedicti; & simul dispicitur, quòd ille Abbas Canonicorum fundabat suam intentionem in priuilegio Apostolico, non in proprietate Regulæ, & consequenter facit contrà ipsos Dominos aduersarios, nisi etiam ipsi ostendant simile priuilegium, & hoc idem videlicet, quòd ipsi ex proprietate Regulæ non habeant Abbates, sed dumtaxat Priores, planè fatetur *Celsus* ille eorum antesignanus in *secunda parte sui libelli*, *vers. secundò, in cap. innotuit, & vers. quintò habetur, & vers. decimosecundò*, etiam patet, sed hæc dicta sint ex abundanti, sufficit enim illud solum, quòd non habeant Abbates ex proprietate Regulæ.

Illud autem, quòd dicunt habere Abbates Neapoli, Papiæ, & Vercellij est fallacia, quia benè habent dicta Monasteria, in quibus antequàm ad eorum manus peruenirent, erat dignitas Abbatialis; quia erant aliorum Ordinum, qui alij Ordines fuerunt suppressi; cùm Monasteria fuerunt applicata ipsis Dominis Canonicis, & suæ Congregationi, & consequenter fuit etiam suppressa, & extincta dignitas Abbatialis, vnde aliorum Monasteriorum Prælati minùs sunt Abbates, nisi nomine, quod sibi ipsi præsumunt, & ad modicum tempus; quia cùm ex illis Monasterijs mutantur ad alia loca non sinè dedecore descendunt, & de Abbatibus efficiuntur inferiores Prælati; videlicet Præpositi, aut Priores; cùm nostri Casinenses postquàm semel effecti sunt, Abbates alicuius Monasterij, quamuis mutent loca, semper tamen remanent Abbates, quia in omnibus eorum Monasterijs ex propria tum Regulæ, tum eorumdem Monasteriorum natura, dignitatem habent Abbatialem, atq; illam plenam; itàut electus Abbas illicò possit omnia veris Abbatibus competentia exercere, tàm in gubernatione Monasteriorum, quàm in Pontificalibus, vt patet ex literis Eugenij IV. Dat. Florentiæ pridie Kal. Iulij 1436. quæ sunt in *libro priuilegiorum fol. 32. col. pen. & fol. 26.* habent hoc capitulum, videlicet. *Volentes insuper quod Prælati Congregationis prædictę licèt munus benedictionis non acceperint, perindè tamen Monasteria eiusdem Congregationis regere, & administrare, atque omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti.*

Vnde patet nostros Casinenses ex proprietate Regulæ esse veros Abbates, & perpetuos, quia semel electi nunquàm ab administratione deponuntur, licèt non semper in eodem loco perseuerent, cùm inter D. Lateranenses nesciant designare, nisi tres, quos ipsi (licèt verè non sint) nominant Abbates, qui propterea eã n, aut vllo modo, aut non nisi per priuilegium sint Abbates, non possunt concurrere cum Dominis Monachis Congregationis Casinen.

Ex prædictis resoluitur simul tertia pars nostri propositi faciens ad causam, de qua agitur: videlicet quòd Casinenses non sint veri Abbates, merito locum habent in Concilio, & procul dubio præferendi sunt Dominis Canonicis aduersarijs; maximè cùm ipsi Abbates, qui sunt in Concilio sint ibi, vt singuli Abbates, & pro talibus fuerit iam dudum admissi, etiam ad dandum votum: cùm illi, qui sunt ex Dominis Lateranensibus dicuntur esse ibi dumtaxat, non vt singuli, sed vt nuncij suæ Congregationis.

Non ommitto, quòd cùm aliàs dixerimus, Abbates habere locum in Concilio, non autem Canonicos, etiam si essent Canonici Cathedralis Ecclesiæ, & quòd si ipsi Canonici Lateranen. antè hac non fuerint admissi ad Concilium, ipsi dixerunt mirari, & nescire quo auctore talia diceremus; sed vt desinant de cætero mirari, respondemus, primam partem tàm pro petitorio, videlicet, quòd
263 Abbates de iure habeant locum in Concilio post Episcopos, probari per *Petrum de Monte in Monarchia, q. 3. in princ. ver. quo verò ad Ecclesias, & q. 5. vers. post Archiepiscopos*, in quibus locis allegat multa iura, & cum eo concordant omnes alij, qui posteà de Concilio celebrando scripserunt, & legere est in monumentis omnium Conciliorum, in quibus semper interuenerunt Abbates; quàm etiam pro possessorio, ex quo fuerunt in eodem Concilio Tridentino tempore Pauli III. & Iulij III. & in alijs anteà; Secunda verò pars, quòd ipsi Canonici non habuerunt in Concilijs locum, non requirit auctorem, si ipsi non ostendant vbi, & quandò, & quomodò interfuerint: cùm superiùs de iure probatum sit, quòd non existentes veri Abbates, non possint modo aliquo inibi habere locum, etiam si essent Canonici Ecclesiæ Cathedralis.

Ad quædam alia minuta, vt puta de narratis in Bulla Eugenij IV. quandò concessit eis Ecclesiam Lateranen. & cottam, seu camisiam lineam, quam gestant, & alijs similibus amplissimæ sunt confutationes: prout etiam pro confutatione partis Monachorum, multa alia argumenta superiùs non deducta, sunt in anteà citatis dictorum antiquorum consilijs, quæ breuitatis causa non refero, sed Dominationes vestræ Illustrissimæ super illis dubitabunt, illicò ad singula dabuntur responsa. Etsi deducta nedum sufficiant, sed (meo iudicio) superabundent ad disponendum oculatam iustitiam DD. VV. II. pro parte meorum Casinensium.

Antonius Massa Gallesius.

Pro

Pro eiſdem Reuerendis Monachis S.Benedicti in
ſupradicta præcedentiæ cauſa aduersùs
Canonicos Regulares S. Auguſtini.

Allegationes
*Marci Antonij Burgheſij Senenſis Sacræ Aulæ Conſiſto-
rialis,& Pauperum Aduocati,qui fuit Summi
Pont. Pauli V. fel. record. genitor.*

VIdebatur prima conſideratione dicendum,Ca-
nonicos Regulares, qui ſunt in cauſa, de-
ſcendere ab illis, quos inſtituit B.Auguſtinus. Et
264 primo; quia vbi concurrunt, eadem perſona,res,
& cauſa, probatur identitas, *l. cum quæritur, ff.
de except. rei iud. & Rom. conſ. 198.*
Et quòd ſint eædem perſonæ demonſtratur ex eo,
quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, ſunt
Chriſtiani inſeruientes Deo, & viuentes ſub eadem
265 Regula. Et licèt illi, qui fuerunt tempore Augu-
ſtini,non ſint in rerum natura; tamen illi qui hodie
ſunt, conſtituere videntur eamdem Congregatio-
nem,etiam ſi aliqua qualitas eſſet mutata, ſicut di-
cimus in populo, Vniuerſitate, ſiuè Collegio, *l. pro-
ponebatur, ff. de iud.*
Et appellantur eo nomine,& eadem res, & cau-
ſa concurrit, quia viuunt in communi, & non ha-
bent proprium, vt viuebant Apoſtoli, *can. dile-
ctiſſimus, can. ſcimus, 12. q. 1.* quam vitam ample-
xus fuit Auguſtinus, & Canonici Regulares ab eo
inſtituti, *can. nolo, cap. non dicatis, eadem 12. q. 2.*
& habetur per *eumdem Aug in 2. ſerm. de Vit. Cler.*
266 Secundò comprobatur, quia identitas oſten-
ditur quotieſcunque nomen, & duæ qualitates, ſeù
demonſtrationes concurrunt, *Bart. in l. demonſtra-
tio, q. 7. ff. de condit. & dem.* quod procedit etiam
ſi ſit in aliquibus alijs diuerſitas, *Paul. in l. ſi in
homine, C. de teſt. Alex. conſ. 233. col. 3. lib. 1.
Ruin. conſ. 155. num. 10. lib. 5.* concurrit enim in
267 caſu noſtro nomen; quia hi Canonici Regulares
appellantur ſicut illi à Beato Auguſtino inſtituti;
conuenit idem modus viuendi, & etiam conuenit
habitus,vt not. in *Clem. 1. de elect.*
268 Tertiò hoc idem dici poteſt, ſolùm arguendo
ab habitu; quia præſumitur quis talis eſſe, qualem
demonſtrat habitus, *l. item apud §. ſi quis Virgini, ff. de
iur. iur. c. ſi Iudex laicus §. idem eſſe, & Dom. &
Franc. de ſent. excom. lib 6.*
Quartò videtur hoc probari ex conſuetudine in
Vrbe, ſecundùm quam Regulares Canonici, tan-
quàm deſcendentes à Canonicis Regularibus San-
cti Auguſtini, præcedunt Monachos, ſed conſuetu-
do eſt lex, & transfert onus probandi in dicentem
contrarium, *l. de quibus, ff de legib.*
Quintò identitas videtur probari ex atteſtatio-
ne Eugenij IV. qui profitetur ad exemplum illo-
rum credentiũ in primitiua Eccleſia à Marco Petri
Diſcipulo in Alexandria inſtitutos fuiſſe, & quos
D.Auguſtinus diuinis Regulis, & doctrina decora-
uit, quæ quidem Eugenij verba etiam ſi narratiua,
& non diſpoſitiua eſſent, probationem afferre de-
berent, cùm præſertim Papa ſe in illis fundet *Clem.
vnic. de prob. Alex. in conſ. 112. lib. 7. Socc. conſ.
87. n. 7.* & poſt alios *Dec. conſ. 341. num. 5.*

Et hoc maximè, cùm Eugenius proceſſerit ex
certa ſcientia, quo caſu excluditur omnis error; &
ideò in dubium reuocari non debet, trad. *Dec. con-
ſil. 271.* latè *Pariſ. conſ. 3. num. 72. lib. 4.* & eò ma-
gis procedunt prædicta, cùm ſimus in antiquis,
quo caſu ex ſimilibus verbis abſolutè oritur proba
tio trad. *Iaſ. in conſ. 65 lib. 3. Pariſ. conſ. 104. nu.
47. lib. 1.* cum alijs trad. per *Aym in ſuo tractat. de
antiq tem. in 1. par nu. 8* & eſt regulare, quòd verba
in antiquis probant *Bar. Bald. Salic.* & alij in *l. cùm
aliquis C. de iur. delib. Ant in c. ſi de ſucceſs. ab inteſt.*
Sed præmiſsis non obſtantibus, contrarium de
iure reſpondendum eſt. Et quamuis nos tenentes
partes Venerabilis Congregationis Caſinenſium,
non debeamus elaborare in oſtendendo, quòd Ca-
nonici Regulares, qui ſunt in cauſa, non deſcendũt
ab illis inſtitutis à D.Auguſtino; ſed dumtaxat ſuf-
ficere videatur, vt oſtendamus, quòd ea, quæ dedu-
cuntur ex aduerſo, non probant deſcẽdentiã, quam
ipſi probare debent; poſtquàm in ea ſe fundant, *l. ei
qui ff. de prob.* trad. in terminis deſcendentiæ poſt
alios *Pariſ. cõſ. 23. n. 233. lib. 1.* Tamen, quod Canoni
ci Regul. non ſint de inſtitutis à B. Aug. credimus
ex infraſcriptis ſatis concludẽter demõſtrari poſſe.
269 Et primò, quia inſtituti à B. Auguſtino, fuerũt in
Eccleſia Cathedrali Ciuitatis Hipponen. ipſo Ca-
pite in Epiſcopali dignitate exiſtente; ſed cùm Ca-
nonici Regulares non ſint in Cathedrali Eccleſia
ſub Epiſcopo, ſed in alijs inferioribus ſub ſuis Prio-
ribus, non poſſunt dici de illis eſſe; inter Canonicos
enim Cathedralis Eccleſiæ, & alios Eccleſiæ inferio
270 ris, magna eſt differentia; & ideò ratione capitis,
quod eſt Epiſcopus, à quo membra ſeparari nõ poſ-
ſunt, Canonici in Cathedralibus ſunt in dignitate,
*Dom in c. quamuis § quãquàm, ver nota tertio, de præb.
lib 6 Doct* & ibi poſt alio *Fel. in c. paſtoralis, de offic.
deleg.* trad. *Sarn. in c. ſtatutum nu. 28. de reſcrpt. lib. 6.*
quomodò igitur poſſunt eſſe de illis, inſtitutis à B.
Auguſtino, cùm non exiſtant ſub Epiſcopo, etiam in
Cathedrali Eccleſia: illi enim, qui ſunt ſub Epiſco-
po in Cathedrali; vt contingit in Eccleſia Cæſa-
rauguſtana, & alijs ſimilibus, hæc forſan allega-
27 re poſſent.
1 Secundò non poteſt dici, quòd ſint de illis; quia
Canonici Regulares, qui sũt in cauſa ſub ſuis Prio-
ribus viuentes, ex profeſsò emittunt tria vota, vt
272 cauetur *lib. 1. ſuarum conſt. c. 1. & vlt.* tamen illi
ſub Auguſtino non emittebant ex profeſsò illa tria
vota; licèt voluntariè ſecundùm illa viuerent: hoc
273 demõſtratur; quia illis permiſſum erat proprium
habere, *can. certè, 12. q 1.* ſed profeſſio adimit hanc
274 libertatem; & quòd propterea, profeſſio ſtatum
mutaret perſonæ, dixit *Bald. in c. cùm magiſtrum,
verſ. in gloſ de elect.* qui allegando *tex. in l. in cauſa,
ff de minor.* intellexit per profeſſionem mutari ſta-
tum de libertate in ſeruitutem; in quibus terminis
loquitur *tex. alleg* trad. per *Doct in auth ingreſſi, C de
Sacroſanct. Eccleſ.* quo datur intelligi, quòd vbi ſub
Regula Auguſtini ex profeſsione nõ obligabantur,
ſed Deo eo modo voluntariè inſeruiebant, Cano-
nici, qui ſunt in cauſa, libertatem hanc amiſe-
runt, & ſtatum mutarunt. Et ideò cùm ſit diffe-
rentia in ipſo ſtatu, & ſic in ſubſtantia, ſequitur,

quòd non poteſt conſiderari inter iſtos,& illos vera eſſentia, ſed diuerſa, & ex diuerſitate circa ſubſtantialia, *l. pacta conuenta*, & ibi *gloſ. & Doct. not. ff. de contrahen. empt. Doct.* per illum *tex. in l. ius ciuile, ff. de inſtit.* & iure cum alijs trad. in *l. edita, C. de eden.*

275 Tertiò deſcendentia probatur deducen. à ſtipite per continuam ſucceſſionem, ſicut à fonte apparent deriuari riuuli,& ſicut à radice palmites, *l. pronunciatio in fin. ff. de verb. ſignif.* trad. *Bal. in c. 1. §. ſi verò, de grad. ſucceſſ. in feud. & in c. 1. qui ſibi, & ſucc. Bal. conſ. 137. lib. 2. Ang. conſ. 110. col. 2. num. 4. Pariſ. conſ. 65. num. 10. cum ſeq. lib. 3.* quæ quidem continuata deſcendentia deduci vllo modo non poteſt in term. noſtris; igitur non poſſunt Canonici, qui ſunt in cauſa, dici de illis.

Quartò excluditur continuatio, & deſcendentia; quia ſumus in claro, quandò Congregatio initium habuerit; & ideò in literis Eugenij, & in c. 1. *lib.* 2. eiuſdem Congregationis, noua planta-
276 tio appellatur; *nouellum* enim idem eſt, quod *nouum l. iubemus*, & ibi not. per *Doct. C. de erogat. mi-*
277 *lit. lib.* 12. & *nouum* propriè dicitur, quod de nouo ortum habet, vt de ſe patet. Et ità exponit *Archid. in c. 1. §. ſuſcepto, de elect. lib 6.*

278 Et maximè verbum illud, *nouella*, in terminis noſtris, debet importare, *nouum*, quod tunc ortum habeat, cùm illi adiunctum fuerit verbum, *plantatio*, quod ſignificat nouam erectionem, *c. cùm, & plantare, de priuil. not. in c. ſolitè, de maior. & obed.*

279 Et propterea non obſtat, quòd verbum, *nouum*, quandoque accipiatur pro, *vltimo*; quia cùm in caſu noſtro dicatur nouella plantatio, oſtēditur, quòd non quia vltimo loco inſtituta ſit, ſed quòd nouiter ſit plantata ad ipſius ortum, & verba importāt, à quorum proprietate, & potiori ſignificatu recedendum non eſt, *l.* 1. *§. qui in perpetuum*, & ibi not. *gloſ. & Doct. ff. ſi agri vectig. l. non aliter, ff. de leg.* 3.

Sed etiam aduertendum eſt, quòd ſi verba præfata intelligerētur pro vltima, ad ea, quæ per *Alex.* & alios in *rub ff. ſolut. matr.* adhuc minùs inferri poſſit ad deſcendentiam de qua in propoſita difficultate, cum deſcendentia, vt dictum eſt, detur per continuationem a ſuo principio, de quo agitur, vel alia ſimilis vltima fuerit; & tamen quòd nō deſcenderit à Congregatione S. Auguſtini; aliud enim eſt militare ſub Regula S. Auguſtini, & ad illum vltimo loco venire; aliud eſt eſſe de illis Clericis, ſeù Canonicis, ſeù ab illis deſcēdere, præſertim ad effectum, de quo agitur; quia primum abſq; deſcendentia inducitur per aſſumptionē eiuſdem Regulæ, & eiuſdem profeſſionis, in illis, qui de nouo veniunt, & qui ad illam Religionem ſe transferunt. Quo caſu, ex tunc illius Regulæ, & Religionis eſſe incipiunt, *cap. recolentes §. cæterum* & ibi *Petr. de Anchar. de ſtatu Monachor.* ſicut, & alii quàm plures ſunt, qui vitā, & inſtitutionem B. Auguſtini ſuſceperunt, vt tradit idem *Petr. de Ancar. conſ.* 321. qui non propterea deſcendentes dici poſſent ab illis; aliud verò, quod ad deſcendentiam pertinet cōlequimur à priuo principio per continuationem, vt ſuprà dictum eſt, quæ nullo modo conſiderari poteſt in hac nouella plantatione.

280 Quintò, & vltimò excluditur continuatio ex eo, quòd Ciuitas Hipponen. funditus à Vandalis fuit deſtructa, & Eccleſia ibi exiſtens aduerſa cum ſuo Clero, vt teſtātur hiſtorici, quibus in ſimilibus, credēdum eſt, præſertim in antiq. *gloſ. in can. placuit* 16. *diſt. Bart* & ibi poſt alios *Iaſ. num.* 25. *Dec. num.* 21. *in leg.* 1 *ff ſi cert. pet.* quæ cùm numquàm fuerit ędificata, fruſtrà quæritur de ipſius iure, aut præeminentia, *Bal. in cap.* 1. *col.* 3 *de pact. cōſt. Alex. cōſ.* 193. *lib.* 2. & ſpatio 30. annorum Monaſteria, & illius iura extincta eſſe præſumi dixit *Bar. in l. hæreditas ex die ff. de hær. inſt.* & per conſequens non poteſt conſiderari deſcendentia per continuationem.

Nec obſt. ſi dicatur, potuiſſe aliquos ex illis ſub B. Auguſtini Regulā venientes extare, penès quos conſeruari potuit eorum collegium, quod etiam in vno ſuperexiſtente conſiſtit, *l. ſicut*, cùm ibi not. *ff quod cuiuſque vniuer. Alexan.* & alij in *l. ſi grege, ff. de legat.* 1.

Quia procederet, ſi conſtaret, aliquos euaſiſſe, & Eccleſiam in continēti reædificatam fuiſſe ſub ſuo capite, hoc eſt Epiſcopo, & hoc modo data fuiſſet continuatio, & fuiſſet eadem Eccleſiam, & ijdem Canonici, & in his terminis loquuntur, & leges, & Doct. allegati cùm igitur defecerit Epiſcopus, & non probetur reædificatio cum eiſdem qualitatibus, & quidem ſubſtātialibus, prout eſt habere pro capite Epiſcopum in Eccleſia Cathedrali, impoſſibile eſt conſiderare deſcendentiam, & quòd iſti Domini Aduerſarii ſunt de illis.

Nec obſt. allegata in contrarium, & primò dum dicebatur concurrere eamdem perſonam, rem, & cauſam; quia non poſſunt dici eædem perſonæ, ex eo, quòd Canonici iſti Regulares sūt Chriſtiani inſeruien. Deo in communi; quia ſi hoc eſſet verum, omnes alii viuentes ſub Regula S. Auguſtini poſſent dici eſſe de illis, qui inſtituti fuerunt ab Auguſtino, & tamen hoc nemo dixerit, cùm eorum habeantur principia abſque aliqua deſcendentia ab inſtitutis à B. Auguſtino.

Præterea tunc ex identitate perſonæ infertur ad identitatem eius, de quo agitur, quandò eſt eadem perſona in ſpecie, vt contingit in *d. l. cùm quæritur, ff. de except. rei iud.* vbi requiritur, quòd ſit eadem perſona, cum qua actum fuerit, aliàs dicitur res inter alios acta, & non præiudicant, *cap. quamuis, de rei iud. toto titulo C. res inter alios acta*; & in terminis, conſuluit *Roman. conſ.* 196. ibi erant iidem homines vniuerſitatis, qui prius ſoluebant illa onera, quæ hodie ipſimet ſoluere dicebantur.

Sed in caſu noſtro non ſunt illimet in ſpecie, qui inſtituti fuerunt ab Auguſtino, nec poſſunt dici ijdem eſſe iuxtà terminos, *l. proponebatur*: quia ille *tex.* procedit durante eodem corpore Collegii, vel Vniuerſitatis. Quo caſu ſubintrantes conſeruant illud corpus, & propterea idem dicitur; hoc idem contingit in grege, vt trad. *Bal. in d. l. ſi grege, ff. de legat.* 1.

Sed ſi extinguatur in totū illud corpus, vt puta, Populi Vniuerſitatis, ſeù gregis, tūc non intrat ſubrogatio, quæ locum habet per continuationem tēporis, & non dicitur idem, etiam ſi de nouo conſtituatur, ſicut dicimus de domo in totum deſtructa, & de

& de nouo ædificata, quòd non dicitur eadem domus; secùs si non in totum, vt dicit *text. in l. si ità §. fin. ff. de leg.* tradunt *Doct.* per illum *tex. in l. inter stipulantem, §. sacram, ff. de verbor. oblig.* Cùm igitur non constet de huiuſmodi continuatione, ſed potiùs conſtet de contrario; igitur dicendum eſt, non concurrere identitatem perſonarum.

Sed nec concurrit eadem res: quia Canonici, ſeu Clerici recepti à B Auguſtino erant in Eccleſia Cathedrali ſub Epiſcopo; & iſti ſunt in Eccleſijs inferioribus ſub ſuis Prioribus, ſeu Præpoſitis, ex qua diuerſitate rei, oritur etiam diuerſa conditio perſonarum, ſicut etiam eſt diuerſa res, & cauſa, poſtquàm ſub Regula Auguſtini voluntariè Deo famulabantur, & iſti ex profeſſo, qui inducunt diuerſam iuris determinationem, cùm profeſsio mutet ſtatum, voluntaria verò obſeruantia trium votorum non immutet *Bal. in d. c. cum magiſtrum*, probatur in *c. ſicut, c. conſului, c. poſtulaſti, de Regul.* & per conſequens cauſa eſt diuerſa, vt not. in *l. & in ead. de except. rei iud.* trad. in *l ſæpe, ff. de re iud.*

Prout non obſtat, quòd ſecundo loco dicebatur, identitatem probari ex nomine, & duabus concurrentibus demonſtrationibus.

Quia reſpondetur, quòd quantùm ad nomen, non video, quòd ſit idem, quia non inuenio per ea, quæ hactenùs legerim, quòd illi inſtituti ab Auguſtino appellarentur Canonici Regulares, ſed Clerici, vt in *can. nolo, & in can. non dicatis, & in can. certè, 12. q. 2.* tunc enim Clerici non Canonici Regulares appellabantur.

Nec concurrunt demonſtrationes, nec reſpectu profeſsionis, nec reſpectu habitus: & de profeſſione ſuprà eſt dictum, de habitu ſtatim dicetur, reſpondendo ad tertium fundamentum.

Sed etiam, quòd illæ demonſtrationes cum nomine concurrerent, adhuc non intraret conſequentia, quòd iſti Domini Canonici Regulares eſſent de illis inſtitutis à Beato Auguſtino, & quòd ab illis deſcenderent.

Quia licèt Beatus Auguſtinus Clericos ſub eadem vita ab Apoſtolis tradita, in Eccleſia Cathedrali Hipponen. receperit, non tamen ſequitur, quòd alij, qui ſucceſsiuis temporibus auctoritate Sedis Apoſtolicæ eamdem Regulam Sancti Auguſtini ſunt amplexi, dicantur eſſe de inſtitutis à Sancto Auguſtino, & quod ab illis deſcendant, cù aliud
281 ſit ſuccedere, & aliud ſe ſubmittere: & propterea Canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus, appellant eos Canonicos Regulares ſimpliciter, non autem dicunt Canonicos Regulares inſtitutos à Beato Auguſtino.

Non obſt. tertium argumentum ſumptum ab ha-
282 bitu: quia huiuſmodi fundamentum eſt fallax, & hinc ſolet dici, habitus non facit Monachum in *Auth. de Monach. §. 1.* cum alijs trad. in *Clem. 1. de ſtat. Monach.*

Sed præſuppoſito, quòd ex habitu inferatur, non ob hoc infertur ad deſcendentiam; quia conuenit, quòd aſſumentes Regulam, vel ad illam ſe transferentes, & in habitu, & in modo viuendi illam aſſumant, *c. recolentes, §. cæterum, de ſtat. Monach.* & ideò dicendum eſt, habitum Canonicos Regulares aſſumpſiſſe; quia ſe ſubmiſeruut Regulæ Sancti Auguſtini, non autem quia ab eo fuerint inſtituti. Et ideò dixit *gloſ. in Clem. 1. in ver. habitus, de elect.* quòd omnes Canonici Regulares, qui profitentur Regulam Sancti Auguſtini; non autem dicit qui ſunt inſtituti à Beato Auguſtino; ſed etiam re-
283 ſpondetur, quòd non conſtat, quòd inſtituti à Sancto Auguſtino geſtarent illû habitum, & proptereà *Bergomen.* in ſuo *ſupplem. chronicarum lib. 9. fol. 220.* aſſerit non potuiſſe inuenire, quo habitu inſtituti illi Clerici vterentur. Quapropter aduerſarij Canonici, qui ſunt in cauſa, deberent concludenter probare illum antiquum habitû, ad hoc, vt inferre poſſent ad habitum, quê illi geſtant cum illo identitatem; & ideò videmus, quòd multi profitentur Regulam Sancti Auguſtini, & non deferunt tunicam lineam, vt ſunt Fratres S. Mariæ Seruorû, & alij, de quibus loquitur *Petr. de Anch coſ. 321.* & hoc non alia ratione, niſi quia non habetur certitudo habitus, geſtare ſoliti ab illis receptis, & inſtitutis à Beato Auguſtino: adeò quòd minùs poteſt dici, quòd conueniant in habitu inferiori, quòd dixit ſufficere *gloſ. in d. Clem. 1.* & per *Doct. in cap. Deus, de ſtat. Monach.*

Nec obſt. quod dicitur de conſuetudine in Vrbe recepta; quia poteſt conſtare, quòd in proceſsion. fuerint poſiti in loco digniori, ſed id factum fuiſſe ob aliam cauſam; quia quòd ſint de inſtitutis à Beato Auguſtino, & quòd ab illis deſcendant, nullibi apparet; itaq; potuit eſſe receptum alia ratione, & ideò non reſultat, quantùm ad propoſitam difficultatem, concludens probatio: & per conſequens non releuat, *cap. in præſentia, de præb.* cum ſimil.

Et eo minùs in tali conſuetudine poteſt fieri fun-
284 damentum; quia conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis, *Iaſ* poſt alios in *l. de quibus, ſecundo no, ff. de leg.* ſed tempore Leonis fuerunt ità cæpti tollerari; quia dimiſsis ſcapularibus, & cappis magnis, cum ipſis rochettis, & bireto incedere voluerunt tanquàm Clerici ſeculares, omiſſo habitu ſuperiori ſuæ Regularitatis, quem habitum demit-
285 tere nô conuenit. Semper verò Regulares deferre debent habitum ſuæ Regulæ, & profeſsioni conformem *20. q. 1. can. vidua*, tradit *Abb. conſ. 104 lib. 1.* ſi igitur illum non detulerunt, non poſſunt prætendere habere præeminentiam, vt Regulares,
286 & vt profeſsi ſuæ Religionis: qui enim vult habere locum in proceſsione debet deferre habitum illi conuenientem, ità dixit poſt *Ant. de Butr.* & alios, quos alleg. *Card. Alex. c. Epiſcopos 17. diſt.*

Et propterea in omnibus Mundi partibus præferuntur Monachi Canonicis Regularibus, præterquàm Cathedralis Eccleſiæ, & etiam fundando ex antiquis traditionibus Gregorij Papæ, & aliorum plenè trad. *Io. Bapt. Caccialup.* in ſuo *conſ. col. 7.* ſumant igitur aduerſarij à conſuetudine fundamentum, quandò in proceſs. detulerunt habitum, & hæc conſuetudo erit côtra eos, & ſic retoquebitur arg.

Nec obſtant literæ Eugenij IV. in quibus fieri
287 video fundamentum magnum: quia verba narratiua in eiſdem literis non probant, niſi ad effectum illius reductionis, & pro illius cauſa; ſed vbi ſeorſum, & ad alium effectum contingat

ſuper narratis dubitari; talia verba nullam faciunt probationem *Felin.* poſt alios, quos refert, in *can. illud, col. fin. & conſ.* 539. *col.* 1. *Ruin. conſ.* 157. *num.* 25. *lib.* 1. *Aym. conſ.* 29.

Nec dicatur, quòd ſimus in antiquis, & propterea verba narratiua probare debeant; quia nos non ſumus in antiquis conſiderando tempus motæ litis, quod fuit tempore Sixti IV. vt mihi in facto præſupponitur, quo tempore non erant elapſi tot anni, quot requiruntur ad inducendum antiquitatem ad ea, quæ *Innoc.* & alij trad. in *cap. veniens, de verb. ſign.* & tunc in non antiquis non ſtatur aſſertioni Principis ſuper facto alieno: etiam quòd ſuper tali facto fundetur ſua intentio in præiudicium tertij, *Anch. in Clem.* 1. *de probat.* quod dictum refert, & ſequitur *Alex. conſ.* 112. *col.* 1. *ver. accedit, lib.* 6. *Aret. in c. cùm à nobis, de teſt. & in conſ.* 163. *col.* 3. *Dec. conſ.* 198. *col. fin.* Corn. *conſ.* 22. *column.* 3. *lib.* 3.

Nec obſtat clauſula, Ex certa ſcientia, ob quam
228 videtur, quòd opponi non poſſit; quia illud procedit in ijs, quæ in iure conſiſtunt, non autem de his, quæ conſiſtunt in facto, & præſertim in anti-
289 quo; quia tunc talis clauſula non operatur *Bal. in l. fin C. ſententiam reſcin. non poſſe, Alex. conſ.* 135. *in fin. lib.* 2. tradit poſt alios, quos allegat *Dec. in c. ad hæc, col. pen. n.* 5. *ver. præfata cõcluſio, de reſcrip.*

Quæ eò magis procedunt, quò ea præſupponuntur in dictis literis, ſiuè enunciatiuè, ſiuè diſpoſitiuè dicta eſſe velimus, minùs vera eſſe oſtendantur, quia dum Eugenius loquens de Canonicis Regularibus dicit, hi ſunt qui primò Chriſtianæ Religionis Clericorum normã, & inſtituta ſectantur, & huius profectò ſancti Ordinis, & S. propoſiti poſt Sanctos Apoſtolos Marcus Petri Diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor: videtur, quòd immo Ordo Monachalis temporibus illis deſignatis ab Eugenio initium habuerit, vt latè inſiſtens ex multis *trad. Caſſan. de gloria mund. in* 4. *par. conſid.* 12. quinimmo, & S. Auguſtinus vitam Monaſticam inſecutum fuiſſe, antequàm ſe cum illis Clericis in Eccl. Hipponẽ. Epiſcopus, & Presbyter factus recepiſſet, vt ipſemet teſtatur in ſuo *ſermone de comm. Vit. Clericor.* & trad. *Bergom.* in ſuo *ſupplemento*, vt ſupra allegato, & ſiç apparet longè poſt fuiſſe Canonicos Regulares, & de antiquitate Monachorum, & tẽpore Apoſtolorum, & ſubſequenter in Alexandria ſub Marco, habetur apud *Caſſian. lib. collation. ſuarum, collation.* 53. c. 1. quibus temporibus nullibi legitur, quòd Canonici Regulares habuerint initium, ſed benè legitur, quòd poſt multa tempora ſuum traxerunt principium, vt puta de anno 118. à S. Ruffo, vt trad. *Abb. Ioacchin. in expoſit. Apocalyp & Bergom. in eod. ſupplem. lib.* 12. *fol.* 270. ſed his, & ſimilibus prætermiſsis, quæ adduci ad idem poſſent, per veros iuris terminos, videtur tolli omnis difficultas, quia dato, quòd ex verbis Eugenij colligatur, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, inſtituta illius ſancti Ordinis ſectentur; non ſequitur, quòd ſuccedant ex illis, qui ab initio naſcentis Eccleſiæ fuerunt: ſed quòd ipſi ſint hodie ad illorum exẽplum, ſeù imitationẽ, vt conſiderauit *Colleg. Bonon.* in ſuo *conſ. fol.* 20. *verſ. & poſt hoc ſatisfactum eſt.*

Præterea ex alio non videtur, quòd à verbis illis poſsit argui ad effectum, de quo agitur; quia sãctus iſte Ordo viuẽdi in communi, qui & tempore Apoſtolorum, & tempore Marci quandò erant illorum credentium, vnum cor, & vna anima, vigebat, vt legitur in *Act. Apoſtolor. c.* 4. *d. c. ſcimus,* 12. *q.* 1. conuenit etiam Monachis, & ex vi prędictorum verborum non excluditur, quin, & ipſe Ordo caperet etiã Monachos, cùm ſub illo modo viuendi, tunc etiam ſtatus Monachorum exiſteret: vnde non eſt dicendum, quòd Eugenius narrauerit, & excluſiuè ad Monachos, qui & tunc recepti probantur, & quibus ille ſanctus Ordo primis illis temporibus conueniebat. Et propterea non poteſt inferri ex verbis Eugenii, quòd Canonici Regulares magis deſcendũt ab illo Ordine, quàm Monachi, & quòd ideò ſint præferendi, & hæc interpretatio recipi debet, quia per eam pręſeruatur ius tertii, cui non eſt credendum Eugeniũ voluiſſe præiudicare, *c. ſuper eodẽ, de offic. deleg. l.* 2. *§. ſi quis à Principe, §. meritò, ff. ne quid, in flu. publ.* cũ præſertim ſuper eo nõ ageretur, vt meritò verba in literis prædictis nõ debent præiudicare veritati, quæ ex aliis quam plurimis fundamẽtis deducitur.
290 Ex quibus omnes Doctores tenuerunt venerab. Monachos S. Benedicti præcedere debere, & ex cõmuni Doctorum ſententia controuerſiam hanc deciſam eſſe conſtat; & Auctores iſtius cõmunis ſententiæ referuntur in Conc. Colleg. *Paduan. col.* 2. *ver. in hanc ſententiam.* Et vltrà adductos, eam atteſtantes cõmunem, ſequitur *Dec in* c. *auaritiæ, de praben. quam ſententiã ſequitur* Card. ibi, *cùm præſertim ſint Monachi Clerici; quinimmo, quòd plus eſt, ad Clericatum fuerunt admiſſi longè antè B. Auguſtinum c. doctos,* 16. *q.* 1. cùm tempore Niceni Concilii, qui fuit anno 310 & ſic antè Auguſtinum, qui fuit de anno 437. idem tenet *Præp. Alex.* qui poſteà Card. fuit *Archid. Dom. & Card. S. Sixti* in c. *Epiſcopos,* 17. *diſt. Bonif. Vital.* qui fuit Rotę Auditor in *rub. de reg. in Clem. Boer. in ſuo tract de auct. mag. Concil. num.* 85. qui alios adducit *Caſſan. atteſt. communem in ſuo catalog.* 4. *parte, conſiderat.* 13.

Et quamuis huiuſmodi opinio firmetur pluribus fundamentis, & non in eo tãtùm cõſiſtat, quòd dicatur Monachorum inſtitutio priùs auctoritate Apoſt. comprobata; tamen quandò, & in hoc cõſtaret, Doctores, & cõmuniter tenent, de priori cõprobatione trad. poſt alios *And. Sic. in rub. de ma. & ob.*

Cum igitur communis opinio legi expreſsè non contradicens, habeat vim legis, *l. ſi idem cum eod. ff. de iur. iud.* & ibi *Ang.* & alii not & per omnes in *l.* 1. *ff ſi cert. pet.* trad. *Oſt. in c. inquit, de pecu. Cleric.* nõ eſt eb ea recedendum, *c. innitaris, de conſtit.* & trad. *Bar. in l. fin. C. de pæn. Iud. qui mal. iud.* & hoc videmus à Iureconſultis ſeruatum eſſe *l.* 1. *ff. de off. quæſt.* ibi, *crebrior ſententia.*

Quæ quidem communis ſententia non ſolùm ex numero Doct. attendenda eſt, & ſeruanda; verùm etiam ex eorum auctoritate, & grauitate, quòd maximè attenden. eſt, vt dixit *Alex. conſ.* 212. *col. fin. lib.* 7. & tradit *Sarn. in proœmio regul. quæſt.* 2. *num.* 10. & eò magis inhærendum eſt huic communi ſẽtentiæ, cùm paucos, vel nullum habeat contradictorem; & cùm eã tres Cardinales doctrina, &

inte-

integritate in ſignes, ſecuti fuerint, ſperamus, quòd Illuſtriſsimæ, & Reuerendiſsimæ D. V. in pari nu. exiſtentes tanta doctrina prędite, quarum integro, & approbatiſs. iudicio omnia grauia iſtius Sanctæ Sedis negotia ſubmittuntur, à tam probata, & recepta opinione non recedant.

M. Antonius Burgheſius Sacr. Aul. Conſiſt. & Pauperum Aduocatus.

Pro eiſdem Monachis ſcripſerunt etiam Onofrius Camaianus Aretinus Sacræ Aulæ Conſiſtorialis, & Fiſci Aduocatus, & alij. Quibus ſcripturis viſis, & pluribus alijs pro vtraque parte adductis; Illuſtriſsimi Cardinales Deputati relationes ſuas Pio Papæ IV. præſentarunt in hunc qui ſequitur modum.

Relatio Illuſtriſsimi, ac Reuerendiſsimi S.R.E. Cardinalis Ioannis Baptiſtæ Cicadæ tit. Sancti Clementis.

Coram Sanctiſs. D. N. Pio Papa IV.

Sanctiſsime Pater

291 IN cauſa præcedentiæ inter Canonicos Regulares, & Monachos Sancti Benedicti, in primis fuit dubitatum, an dicti Canonici cenſeantur eſſe de illis, quos B. Auguſtinus inſtituit, & concluſum fuit pro parte affirmatiua, præſupponendo in primis, quòd tempore primitiuæ Eccleſiæ, Apoſtoli inſtituerunt Clericos, & Presbyteros, vt habetur in *can. 1. in fin. 12. diſt.* & tradit latè *Aug. de Ancona in tract. de pot. Eccleſ. q. 104. arg. 1. ver. reſpondeo*; & poſt Apoſtolos Beatus Marcus illos primus inſtituit in Ciuitate Alexandrina, vt refert *Caſſia. in lib. de inſt. Monachorum*. Poſteà ſuccedente tempore, cùm Beatus Auguſtinus videret diſciplinam Clericalem iam relaxari, vt retineretur ſymbolum vitæ Apoſtolicæ, & Clericorum antiquorum, inſtituit Collegium Clericorum Regularium; prout de hoc ſunt multa iura in *Decreto, 12. q. 1.* & refert *B. Thom. 2. 2. q. 189. art. 8. ex iſtis Clericis q. 189. art. 8.* Ex iſtis Clericis Regularibus propagatus eſt Ordo Canonicorum Regularium, prout tenet *S. Thom* in loco ſupra allegato. *Vinc. in ſpeculo doctrinali, lib. 18. cap. 16.* vbi inquit. *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apoſtolis, poſteà à B. Auguſtino Regulariter fuit inſtitutus*; & *in ſpeculo hiſtoriali, lib. 16. cap. fin.* inquit. *Auguſtinus factus Sacerdos Monaſterium Clericorum inſtituit, & cæpit viuere ſecundùm Regulam ſub Sanctis Apoſtolis conſtitutam. B. Antoninus in ſecunda parte ſuę Chronicæ, tit. 15. cap. 16. §. 7. Volat lib. 21. com.* ibi, *Ordo Canonicus non tàm ab Auguſtino inſtitutus, quàm renouatus; ab Apoſtolis enim ſumpſit exordium. Faſciculus temporum in 6. ętate*, vbi inquit. *Ordo Canonicus cæpit reflorere in Eccleſia Beluacenſi, tempore Iuonis, & Ruffi.*

Item fatentur Pontifices Benedictus XII. in ſua *extrauaganti*, quæ refertur inter *Conſtitutiones Canonicorum Regularium*. Idem Eugenius IV. in Bulla producta, quæ iudicio meo fidem optimam facit. Nam cùm materia poſſet dici dubia, ſtandum eſt in dubijs determinationi Papæ, *cap. in literis, de reſt. ſpol. Io. Andreas in cap. dilecto, de prab.* & dicit *S. Thom. 2. 2. art. 12. q. 21.* quòd in deciſionibus cauſarum magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm cuiuſuis alterius, etiam Sancti Doctoris.

Nec obſtat, quòd verba Bullæ videantur enunciatiua; quia, iudicio meo, ſunt diſpoſitiua, & per modum cauſæ. Nam Papa aſſerit velle reſtituere templum Lateranen. iſtis Canonicis, à quibus olim regebatur, & quòd fuerunt amoti à Bonifacio; & ideò reſtituit ijs, vt in eo retineatur ſymbolum vitæ Clericorum, quæ vigebat tempore Apoſtolorum, & quam Auguſtinus diuinis Regulis decorauit; affirmando, quòd ab illis Canonici in Eccleſia Lateranenſi, per eum introducti, proceſſerunt; & ſic propter iſtam cauſam diſponit. Quo caſu aſſertio huiuſmodi probat, & fidem facit, *Bar. in l. emptor §. ancilla, de rei vendic. Alex. conſ. 46. col. 2. vol. 1. Iaſ. in l. ex his num. 1. C. de mil. teſt. Dec. in l. ſi quis in conſcribendo num. 4. C. de pactis.*

Secundò facit, quia Bulla emanauit motu proprio, & ex certa ſcientia, quo caſu fidem facit, *Alex. conſ. 112. vol. 7. Socc. conſ. 87. vol. 3.*

Tertiò, quià in omnem euentum transfert onus probandi in aduerſarios, etiam quandò agitur de facto tertij, vt eſt *gloſ. in Clem. literis, de probat.* ſed per aduerſarios nihil eſt probatum, ſaltem concludenter, ergò: & præſertim, quià declaratione Eugenij ſequuntur Nicolaus V. & Sixtus IV. Item quià ſumus in antiquis annorum centum, & vltrà; quo caſu narratiua Papæ fidem facit, latè per *Rimin. de antiq. temp. par. 1.*

Vlteriùs, quòd iſti Canonici deſcendant ab illis, probatur ſufficienti partium enumeratione. Et primò, quia conueniunt in nomine: nam ſicut illi vocantur Clerici, ità, & iſti; & licèt quandoque vocentur Canonici, tamen idem ſunt, & promiſcuè iura vtrumque nomen illis attribuunt, vt habetur in *can. certè, & in can. nolo, 12. q. 1. & in can. obſeruandum, 15. q. 2.* vbi prohibetur, Clericos munera ſuſcipere, & *Grat.* declarat intelligi de Canonicis Regularibus, & in *can. in omnibus, iuncta gloſ. in ver. vt Canonici, de conſ. diſt. 5.* vbi *tex.* loquitur de Canonicis, & Clericis in communi viuentibus, & *gloſ.* intelligit de Canonicis Regularibus, facit *tex. in c. cùm cauſam, de elect.* vbi ſimpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus ſub Regula S. Auguſtini, & in *c. dilecto, de iudic.* vbi ſemel dicit *Prior, & Clerici*, & poſteà dicit, *Prior, & Canonici*, ad idem *c. quoniam, de vit. & honeſt. Cler. iuncta gloſ. in ver. Clericos*, & patet, quia Regula ipſa Canonicorum Regularium inſcribitur, *de communi vita Clericorum*, & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici, eſt *tex.* cum *gloſ. in can. in omnibus, de conſec. diſt. 5.* cum ſimil.

Secũdò probatur idẽtitas ex habitu lineo ab ipſo Deo inſtituto, vt habetur *Exod. c. 28. & 39.* Et quod Apoſtoli vſi fuerint habitu lineo, habetur in *Hiſt. S. Syluestri de S. Eufroſino*, qui Romam venit indutus Collobio candido, quod fertur fuiſſe S. Iacobi Apoſtoli, & in *Apoc.* legitur de Sanctis, qui ambulabāt in albis lineis, & ibi not. *Nicol. de Lira*, & ità inſtituit Auguſt. Clericos ſuos deferre debere, & patet in *ſermone ſuo*, qui incip. *Charitati veſtræ*, vbi dicit, *birrũ, et tunicā lineā nemo accipiat, niſi in cõmuni;*

 prout

prout etiam hodie Clerici, ac Presbyteri, & Prælati vtuntur vestibus lineis, & hic est habitus proprius Canonicorum Regularium, vt *glos. in Clemen. 1. in verb. habitus, de elect.*

Nec obstat, quòd super habitu lineo deferant cappam; quia intenditur habitus interior, & non exterior, vt per *glos.* ibi, & per *Imol. num. 29.* & per *glos. in Clement. nè in agro, §. statuimus, ibi, prox.*

Tertiò probatur identitas, etiam ex professione: & primò, quia viuunt in communi, prout viuebant tempore Apostolorum, & tempore ipsius Augustini, vt habetur in *can. nolo*, & in *can. non dicatis, 12. quæst. 1.* & tradit Vrbanus Papa in *can. videntes, eadem cau. & q.* & habetur in *can. præter hac, 32. distinct. Abb. in cap. Deus qui, de vit. & honestat. Clericor.* & in *cap. Episcopus, de præb. Præpos. in can. 1. 44. distinct. Barbat. de præstantia Cardinalium quæst. 6.* Nec obstat *tex. in cap. certè num. 1.* vbi Augustinus videtur tollerare Clericos volentes tenere proprium; quia verum est, quod tolerat Clericos viuentes extrà Collegium, non autem in societate sua, vt dicit expresse in *dicto can. nolo*, & clariùs in *can. seq.* vbi dicit, quòd viuentes in sua societate omnibus renunciabant, & voluntatem abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votum obedientiæ, quod nihil aliud est, quam negare propriam voluntatem, & voluntati alterius parere, vt tradit *August. de Ancona in d. tract. de pot. Eccl. quæst. 91.* de voto etiam castitatis non est dubitandum, vt per *August. in 2. sermone, de communi vita Clericorum.* Vbi inquit, quòd Clericus professus est sanctitatem, & Clericatum, per quod verbum, *sanctitatem*, intelligitur de castitate, vt per *Augustin. de Ancona in dicta quæst. art. 3.* Et licèt tempore Augustini non fieret fortè professio formalis, prout hodie fit; tamen satis est, quòd in substantia, & quoad effectum idem faciebant, vt dicit *S. Thom. in 4. sententiarum, dist. 98. art. 2. quæst. 3.* vbi inquit quòd antequàm essent istæ Regulæ, quæ modò sunt, erat similis modus viuendi, qui hodie reductus est ad Regulam, & tradunt *Ioannes de Turrecrem. 17. quæst. 1. in summa, & Præd. in can. 1. 43. dist.*

Quartò, probatur identitas ex nomine, & qualitate Prælatorum dicti Ordinis, qui propriè sunt Presbyteri, & Præpositi, vt dicit *Aug. in speculo,* & in *dicto can. non dicatis, 12. quæst. 1.* nam licèt hic Ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens; nam Regulariter non habent Abbates, sed Præpositos, & Priores, vt declarat *Innoc. in cap. cum titulorum*, per illum *tex. junct. cap. Monachi, de sent. excom.*

Et licèt multæ fuerint factæ reformationes istius Ordinis per diuersa tempora; per hoc non tollitur substantia, & identitas ipsius, iuxtà *l. apponebatur, de iud. conf. Rom. 198.*

Nec obst. etiam, quod in Bulla Eugenij dicitur, de nouella plantatione apud Frisonariam; quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, ab iisdem; non autem, quòd nouus Ordo fuerit institutus in d. loco; quia apparet ex Bull. Alex. IV. & Greg. X. quòd antè trecentos annos erat Ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Frisonaria.

Ex quibus, & multis alijs conclusum fuit, modernos Canonicos descendere ab illis, quos Beatus Augustinus instituit.

Secundò principaliter dubitatum fuit. Posito, quòd Canonici moderni censeantur esse de illis, quos instituit Beatus Augustinus. An debeant præcedere Monachos Sancti Benedicti: & conclusum fuit similiter pro parte affirmatiua.

Primò propter antiquiorem institutionem ipsorum factam à Diuo Augustino, qui fuit longè antè Benedictum, quæ institutio in materia præcedentiæ attendi debet iuxtà *glos. in cap. quorumdam, in verb. Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & clariùs apparebit ex infrà dicendis.

Secundò facit approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè, & expressè. Tacitè, quia omnes Regulæ antè Cōcilium Lateranen censebantur ipso iure approbatæ, *c. fin. de Rel. dom. & not glos in verb. præcessit, in c. vnico, §. pen. eod. tit. lib 6* prò quo etiam est *tex in can. parsimoniam*, vbi not. omnes *41. dist.* & in *l. 1. de Collegijs illicitis*, quæ licèt sit lex ciuilis, tamen debet seruari in foro canonico, nisi contrarium reperiatur de iure canonico decisum, iuxtà tradita in *c. 1. de nou. oper. nunt.* Item censetur approbata Regula antè Regulam Benedicti, cùm fuerit instituta antè illam per centū annos, & vltrà. Per quod tempus præsumitur titulus, iux. *l. hoc iure, §. ductus aquæ, de aqua quot & æst. c. super quibusdam, §. Præterea, de ver. sig.* Item, quia Ordo huiusmodi fuit institutus per Episcopū, & sic per Ordinariū, qui nō reperiebatur prohibitus antè d. Conciliū, *d. c. fin.* ergò &c.

Prætereà dicitur, Ordinem huiusmodi fuisse expressè approbatum antè Ordinem Benedicti per Gelasium in *can. sacrosancta 15. dist.* vbi approbantur in genere omnia opuscula Augustini, inter quæ est ipsa Regula Canonicorum: ergò censetur approbata ab ipso Gelasio, qui Gelasius fuit filius Valerij Episc. Hipponen. qui ordinauit D. Augustinū, & in successorem elegit. Vlteriùs; cùm negari non possit Ordinem huiusmodi fuisse approbatum, saltem per Innocentium II. in *can. perniciosa, 18. q. 2.* huiusmodi actus, qui à principio validus erat, (vt suprà probatum fuit) trahitur ad tempus ipsius institutionis, ac si tunc confirmatus fuisset, vt est *doctrin. Bald. in l. 2. C. de testament.* latè *Paris. consl. 19. num. 37. lib. 1.*

Tertiò principaliter deducitur dignitas, & præcedentia Canonicorum ex Clericatu, quem habēt annexum originaliter, *can. nolo, can. nō dicatis, et can. certè*, cum simill. *12. q. 1.* quia non potest esse Canonicus, qui non sit Clericus, not. *Abb. in c. 2. de instit.* Et quòd isti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit *Archid. in can. mandamus, 19. q.* .. *& Beatus Thom. secunda secundæ, quæst. 189. art. 8.*

Monachi verò ex eorum institutione erant laici, *C. de Episc. & Cler. l generaliter*, canonizata in *can. generaliter 16. q. 1.* quinimmo de iure non poterant clerici, vt notat *Præpos. in can. priscis 55. distinct.* & in *can. requisitus, 1. q. 7.* nisi ex causa necessitatis, vt in *d. can. priscis*, & in *can. moderamine*, & in *can. ex auth. 16. q. 1.* quia alia causa est Monachi, alia Cle-

Clerici: Monachi enim officiũ eſt plãgentis, Clerici verò docentis, *can. hinc eſt, & can. Monachus, can. alia cauſa*, 16. q. 1. & indè dicitur, quòd vix optimus Monachus facit Clericũ bonum, *can. legitur, eod. cauſ. & queſt.* & ideò ſcribit Hieronymus ad Ruffum: ſic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis, *can. ſic viue*, 16. q. 1. & quòd Monachi eſſent laici, & non Clerici; patet; quia ſoluebant decimas, prout cęteri laici, *gloſ. in cap. ex parte il 1, in verbo, laborum, de decimis*. Et licèt hodie Monachi fiant Clerici, clericatus huiuſmodi competit eis per accidens, & non originaliter ex inſtitutione, prout competit Canonicis, vt dicunt *D. Thom. & Abb. in locis præalleg.* Ex quo ſequitur, quòd cauſa naturalis attendi debet, & præualet cauſæ accidentali, vt not. *Bart. in l. 3. ff. de tut.* & in *l. fin. de offic. Proconſ. & leg.* & illa antiquior ordinatio circà præcedentiam attendi debet, vt not. *Abb. in term. in c. ſtatuimus, col. 1. verſ. nota ex prædictis de maio. et ob.* vbi dicit, quòd tanta debetur reuerentia Ordini, quòd olim quando Monachi non erant Clerici, ſimplex Clericus præferebatur Abbati, iux. *can. à Subdiacano* 93. *diſt.* & propterea nõ obſtat, quòd hodie Monachi ſint arctioris vitæ, & ideò fiat tranſitus ex Canonicis ad Monachos, quia circà præcedentiam nõ attenditur comparatio meritorum, ſed Ordinum, vt not. *Gemin. in cap. Quamuis*, §. *quamquàm*, n. 3. *de præb. in 6. Dec. in c.* 2. *col.* 3. *de re iud. Felin. in cap. poſtulaſti col.* 2. *de reſcrip.* prout patet in Mendicantibus, qui licèt ſint Clerici, & arctioris vitæ, tamen poſtponuntur aliis. Et quia priuilegiũ Clericatus cõceſſum Monachis ex poſt facto, debet intelligi ſinè præiudicio alterius, vulg. *l.* 2. §. *merito, ne quid in loco publico, cap. quamuis, de reſcript. in 6.*

Nec obſtat huic fundamento Clericatus, quòd dicitur ab aliquibus, Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorum; quia non ſunt ſimplices Clerici: quia priuilegium videtur remanſiſſe penès Clericos ſeculares, qui ipſos Regulares præcedunt. Nam vt dicit *Auguſtinus lib. 9. Confeſſionum*, & in *ſermone*, qui incipit *charitati veſtra*, Clerici omnes originaliter viuebant ſecundùm vitam Regularem; & cùm inciperent vitam huiuſmodi relaxare, inſtituti ſunt Canonici Regulares per Auguſt. iuxtà priorem vitam; ad retinendum illius ſymbolum, Clerici verò, qui non ſeruabant Regulam, vocati ſunt ſeculares, quaſi participantes de Regulari quo ad Ordinem, & de ſeculari, quo ad vitam, vt dicit *gloſ. in cap. licet in corrigendis. in verſ. ſeculares, de offic. Ord.* & ibi declarat *Abb. col. fin. num.* 5. *Præpoſ. in can.* 1. *col.* 34. *in fine ver. tertium tempus* 44. *diſt. poſt Oſtien, in ſumma, de vit. & honeſt. Cler.* §. *à quibus in princ.* Et ideò Beatus Auguſtinus vocat Clericos ſeculares claudos, tanquàm claudicantes; & vitam rectam Clericalem non tenentes, in *can. certè* 12. *q.* 1. ex quo infertur, quòd Canonici Regulares, qui ſeruant antiquam Regulam Clericorum, verè illis ſuccedunt, & digni ſunt maiori laude, cùm perſeuerantes in bono dicantur eſſe meliores conditionis, quàm ab eo deuiantes, *can ſi ex bono de pæn. diſt.* 4. *cap eum qui, de præb. in* 6. & licèt Clerici ſeculares hodie eos præcedant, hoc procedit, quia ſunt ſub Epiſcopo, & ſic ratione capitis; *arg. cap. quamuis il* 1. *de præb. lib.* 6. Nam membra ſequuntur caput, *cap. non liceat, in princ. de præſcript.* Et ideò ſi Eccleſia Cathedralis eſſet Regularis, prout multæ ſunt, Canonici Regulares illius Eccleſiæ præcederent quoſcunque Clericos, ratione capitis, prout ſeruatur in practica.

Quartò principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate inſtituentis, idest Auguſtini, qui fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit *tex. in cap.* 1. *de obli. ad ratio.* ſed etiã ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & ſecundus poſt Apoſtolos, vt habetur in *cap. vnico* §. *ſit alma mater, de reliquiis, & veneratione Sanct. lib.* 6. Et non eſt dubium, quòd ordinatus à maiore præfertur, etiam ſi ſit poſteà ordinatus *cap. per tuas* vbi *Abbas*, & alij notat. *de ma. & obed.* Ideò dicunt, quòd ordinatus à Papa, licèt poſteriùs, præfertur ordinato priùs ab Epiſcopo, facit *cap. quia ſæpè* §. 2. *de præb. in* 6. Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod eſt nomen ſollicitudinis, & non dignitatis, vt eſt *gloſ. in cap. tuam, in verb. non aſcendant, de ſtat. & qualit.* & in *can. accedens, in ver. Abbatem* 50. *diſtin.* & competit etiam cuilibet Præpoſito Collegiorum ſecularium, & artium vilium, vt tradunt *Alciat. in l. Collegiorum, de verb. ſignif.* & ideò in Eccleſia poſtponitur Oſtiario, & aliis in minoribus Ordinibus conſtitutis *can. à Subdiacono* 93. *diſtin.*

Nam dignitas, & priuilegium Abbatum noſtri temporis, eis competit ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ *de priuil. lib.* 6. poteſt concedi huiuſmodi priuilegium, prout ſæpiſsimè conceſſum fuit, & conceditur etiam Prioribus, non habentibus ſuperiorem, vt not. *gloſ. in cap. Abbatem eod. tit. & lib.* quia iſtæ Prælaturæ, quando ſunt in capite, æquiparantur *cap.* 2. & *cap. cùm illorum de ſent. excomm.* cum *gloſ. in verbo Abbatem*, vbi notant omnes, & propterea non obſtat, quod dicitur, Monachos videri digniores, quia habent Abbates naturaliter, Canonici verò per accidens, vt videtur dicere *Innoc. in dicto cap. cùm illorum, in verbo, Abbatem*, quia Abbatia per ſe nihil eſt, ſed dignitas prouenit ex poſt facto, eo tempore, quo etiam Canonici habuerunt, prout habent multos Abbates, & maiores Prælatos; licèt habeant etiam Archipresbyteros, Priores, & prout etiam nouiſsimè multi Priores erant apud ipſos Monachos, vt in *cap. in ſingulis*, & *cap. ea, quæ de ſtat. Monach. cap. fin. de Capellis Monac.* Et quòd Canonici habeant multos Abbates habetur in dicto *cap. Monachi*, & *cap. cùm illorum*, & in *cap. intelleximus, de ſtat. & qualit.* & *cap. cùm I. & A. de re iudic. cap. ſignificaſti, il* 2. *de homic.* cum infinitis ſimilibus.

Vndè cùm ſuperuenerit dignitas à Sede Apoſtolica Abbatibus omnibus æqualiter cenſetur cõceſſa; quia vna determinatio reſpiciens plura determinabilia, ea pariformiter determinat, vulg. *l. iam hoc iure, de vulg. & pupill.* Ideò cùm ad hoc ſint pares in dignitate, videretur ſeruanda antiquitas in promotione, prout fit in Epiſcopis, *arg. l.* 1. *C. de conſul. lib.* 12. *Doct. in l.* 2. *priùs, de vulg. Boe. ord. grad. n.* 5. vel ratione Ord. Canon. eſſent præferendi.

Quin-

Quintò principaliter pro Canonicis facit consuetudo Vrbis, in qua Canonici præcedunt, & quæ cõsuetudo Vrbis potissimùm debet attendi in istis præcedentiis, vt dicit *Bald. in cap. cum olim, in prin. de consuet. Prapos. in can. Episcopus 17. distin. Dec. in cap. Clericis, de Iudicijs*, & in *cap. auaritia, de præbendis*, vbi arguit per hoc, quòd Monachi debent præferri Canonicis, quia in Vrbe præcedunt, quod est falsum: & idcò facit in contrarium.

Vndè non videtur attendenda communis opinio Doctorum esse in fauorem Monachorum, cùm non sit fulcita Iuribus, & rationibus, vt dicit *August. in can. ego solus 9. dist. & Dott. in cap. 1. de constit.* cum similibus.

Postremò fuit dubitatum; cùm in Concilio Tridentino reperiantur Abbates Congregationis Lateran. Canonicorum Regularium, & Congregationis Sancti Benedicti, qui debeant præcedere. Et videbatur, quòd Lateranen. præcedere deberent; nam stãte conclusione superiùs firmata in fauorem Canonicorum Regularium; cùm Abbates ipsi admittantur in Concilio tanquàm repræsentantes eorum Congregationem, & non ex propria persona; quod ex eo paret, quia tres ipsorum tantùm, non autem omnes admittuntur; quia sunt Abbates temporales, & non perpetui; & quià tres insimul constituunt vnum votum tantùm. Videbatur inquam ex hoc inferri, quòd deberet attendi dignitas ipsius repræsentati, sicut videmus in legatis Principum in quibus non attenditur dignitas legatorum, sed ipsorum Principum: vt per *Mar. Laur. in tract. de legatis Principum quæst. 27.* cùm similibus.

Ex aduerso tamen consideratum fuit, quòd isti Abbates non admittuntur in Concilio simpliciter tanquàm legati; quia si non essent Abbates non admitterentur: ideò cùm in eis consideretur propria qualitas Abbatialis, resolutum fuit, quòd circa præcedentiam habeat in eis seruari ordo, qui seruatur in Abbatibus perpetuis, & in Episcopis; vt scilicèt attendatur antiquior promotio ad Abbatiam, iux. trad. in *can. Episcopos 16. distinct. in can. fin. 75. distinct.* cum similibus, prout alias, licèt per modum prouisionis, per Sanctitatem V. prouide scriptum fuit.

292 Relatio Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Io: Michaelis Sarraceni, Tit. Sanctæ Anastasiæ, ac Bernardini Scotti Tit. Sancti Matthæi.

Sanctissime Pater, pedum post oscula beatorum,

Causa præcedentiæ inter Canonicos Regulares Lateranen. Ordinis Sancti Augustini, & Monachos Congregationis Casinen. Ordinis Sancti Benedicti, iaminde à tempore Innocentij VIII. anno 1489. controuersa, ac ventilata fuit, multaq; hinc indè emanant consilia, & responsa celeberrimorum Doctorum, & Collegiorum Italiæ, ex quibus difficilis, & ardua facta est huiusmodi quæstio. Vtra scilicèt ex dictis Congregationibus alteram præcedere debeat. Cumq; eadem causa iampridem à Sanctitate Vestra nobis delegata fuerit, primò audienda, secundò verò referenda. Nos vt par est Sanctitati Vestræ obtemperantes, relationem in his scriptis prout ostendis eadem Sanctitas Vestra iniunxit, facimus.

Auditis siquidem multoties partibus, & his, quæ hinc indè allegata sunt diligenter examinatis: primò dubitatum inter nos fuit, An ex deductis constaret Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere à Clericis siue à Canonicis Regularibus, quos instituit B. Augustinus, vel de illis esse censeri. In quo articulo conclusum per nos fuit pro parte affirmatiua.

Rationes ità decidendi, præter alias, fuerunt, Primò *tex. in can. nolo, & can. non dicatis. & in can. certe 13. quæst. 1.* in quibus iuribus Beatus Augustinus præcepit Clericis, qui cum eo viuere velint, nè quid proprium habeant, sed omnia in cõmuni, cum ipsa Ordinis susceptione, non solùm facultatibs, sed voluntatibus proprijs se subdiderint: quæ qualitates omnes maximè conueniunt his Canonicis Regularibus, qui, & ipsi sunt Clerici, & Ordinis Sancti Augustini, ac in communi omnia possident, obedientiam quoque sub Regula Beati Augustini profitentur. Meritò igitur de illis sunt censendi, talia enim sunt subiecta, qualia prædicata demonstrant *l. fundum instructum ff. de fundo instructo*; & ad probationem identitatis sufficit concursus duarum qualitatum *l. forma ff. de censi.* per *Bart. in l. demonstratio col. penult de cond. & demonst.* Secundò hanc conclusionem nostram confirmat Bulla, quædam Eugenii IV. in actis producta, pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigitur Canonicis ipsis Regularibus, qui tunc tẽporis erant in Monasterio S. Mariæ de Frisonaria, illosque Eugenius appellat sub his verbis. *Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religiosam ducerent, & ad exemplum nascentis Ecclesiæ, Sanctam seruarent institutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus*; Et paulo post, *Huius profecto Sacri Ordinis, & sancti propositi post Sanctos Apostolos Primus in Alexandrina Ecclesia Marcus Petri discipulus, fuit institutor, & conditor, & gloriosus Doctor Augustinus eos diuinis Regulis decorauit.* Ex quibus verbis Eugenii arguitur manifestè istius Ordinis antiquitas, & institutio: & licèt ea verba prolata sint à Papa enunciatiuè, & quæ concernant factum alienum, tamen negari non potest, quin præsumptionem in antiquis inducant, quæ saltem transferat onus probandi contrarium in aduersarium, iuxtà not. per *glos. pen. in cap. nonnulli §. fin. de rescript.* vbi *Abbas* dicit, illud esse quasi commune dictum, & in practica solere seruari, & est *glos. in Clem. literis, in verbo, fecisse narramus*, vbi *Paulus de Leaz. & Io: & Imol.* & traditur per *Feder. de Senis consil. 27.* Tertiò non parui momenti sunt auctoritates historicorum, quibus in parte cùm de antiquis factis dubitatur, credendum, *l. septimo mense ff. de stat. hom.* qui testantur, istos Canonicos Regulares à Beato Augustino institutos fuisse cùm in Ecclesia Hipponensi esset Episcopus. Ex his itaque iuribus, ac rationibus, firmata fuit inter nos conclusio, quòd Canonici Regulares prædicti censeantur

tur

tur eſſe de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit.

Secundo loco dubitatum eſt; præſuppoſito, quòd Canonici Regulares, qui ſunt in cauſa, cenſeantur de illis, quos Beatus Auguſtinus inſtituit; An ex hoc inducatur, quòd debeant præcedere Monachos Sancti Benedicti, qui ſimiliter ſunt in cauſa; & in hoc quidem dubio, in quo clauus totius cauſæ vertitur, poſt multa, facta fuit per nos reſolutio, quòd in proceſſionibus, cæteriſque actibus publicis, Canonici Regulares, ac eorum Abbates, & Prælati dimiſſa ſuperiori veſte, ſeù cappa, retenta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum ſecularium præcedere, præſcriptique debeant Caſinen. Monachis, rationes ex multis potiſſimæ hæ fuerunt, quæ nos, vt itá atteſtaremur, induxerunt. Prima ratio fuit, quia Canonicis Regularibus competit eſſentialiter Ordo Clericatus, & per ſe ſunt Clerici, vt probatur in *præallegat. can. nolo, can. non dicatis, & can. certè* 13. q. 1. in quibus iuribus hoc eſt expreſſum. Non idem autem eſt in Monachis, qui non eſſentialiter, nec per ſe, ſed per accidens ſunt Clerici, probatur in *can. à Subdiacono* 93. *diſtin.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas poſtponitur quibuſcunq; Clericis, etiam Oſtiariis Et Hieronymus ad Ruſticum Monachum ſcribens in *can ſic viue* 15. *quaſt.* 1. inquit, *Sic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis; & diſce longo tempore, quæ poſtmodùm alios doceas.* Et per hanc rationem in caſu noſtro *Beatus Thomas* 2. 2. *quæſt.* 1. *art.* 88. *in reſponſione ad ſecundum argumentum* expreſsè tenuit, Canonicos Regulares, vt digniores propter Ordinem Clericatus annexum, præferendos Monachis Sancti Benedicti. Quod etiam comprobatur, quia contemplatiua ſimul, & actiua vita Clericorum, in adminiſtratione Sacramentorum, aliorumque ſpiritualium, dignior, ac nobilior eſt ſola contemplatiua Monachorum, *cap. niſi cùm pridem*, vbi *Ioannes Andr. de renunciat.* Nam Beatus Auguſtinus præceſsit Benedictum, Auctorem Congregationis Caſinen. per annos centum, & plùs. Quæ antiquior inſtitutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt not. in *l. cùm quid, ſi cert. pet.* & in *c. qui prior, de reg. iur. in 6.* & hanc etiam rationem antiquioris inſtitutionis, maximè adiuuat maior dignitas in ipſo inſtitutore; cùm Beatus Auguſtinus tempore huius inſtitutionis eſſet Epiſcopus Hipponen. & ſic dignior Sancto Benedicto, qui erat ſimplex Monachus.

Supradictis tamen atque aliis iuribus, & rationibus, quæ breuitatis cauſa conſultò omittuntur, aduerſabantur auctoritates Doct. in hoc articulo ſcribentium, qui & numero, & grauitate communem conſtituunt opinionem, inter quos etiam conſulta extant Collegiorum Patauini, Ferrarienſis, & Bononienſis, quorum ſcribentium ea eſt ſententia, vt Monachi Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. præcedere debeant Canonicos Regulares Lateranen. Ratio eorum potiſſima videbatur eſſe, quòd in inſtitutionibus Regularum, non tam ipſa inſtitutio, eiuſque prioritas in tempore, quàm approbatio Sedis Apoſtolicæ ſit attendenda, ſinè qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet; ſtante in id expreſſa prohibitione Concilii Generalis, de qua in *cap. fin. de Relig. dom.* Approbatio etiam Regulæ Diui Auguſtini, ac inſtitutionis Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à Sede Apoſtolica. Contrà verò Regula Sancti Benedicti ſpecialiter, & expreſsè videbatur approbata per *Beatum Gregorium Papam*, qui *in libro ſecundo Dialogorum*, de Regula Sancti Benedicti ſpecialem mentionem facit.

Hoc tamen fundamentum Caſinen. elidi videbatur propter longeuam tolerantiam totius Eccleſiæ, ac Sedis Apoſtolicæ, quæ non tamdiù toleraſſet hanc Beati Auguſtini Regulam, ac inſtitutionem, niſi vel expræſsè approbando, vel illam ſaltem tacitè confirmando, ad not. per *Doct. in cap. cùm Eccleſia Sutrina, de cauſa poſſeſſionis, & propriet.* propterea colligebatur etiam approbatio Regulæ Sancti Auguſtigi, ex *tex. in can. S. Romana* 15. *diſt.* Vbi Gelaſius Papa inter ea, quæ narrat recepta fuiſſe à Romana Eccleſia enumerat opuſcula Beati Auguſtini, inter quæ præcipuum locum videtur tenere ſermo de cõmuni vita Clericorum, quæ eſt Regula ipſius Auguſtini; ex quo videtur ſaltem generaliter facta à Gelaſio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelaſius præceſſit per centum annos Beatum Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua Eccleſia licitum erat paſsim cœtus, & Congregationes inſtituere in honorem Dei, ac Fidei exaltationem. Nec veriſimile eſt Beatum Auguſtinum nouam illam inſtitutionem feciſſe ſinè interuentu eorum, quæ ad illius robur, & firmitatem neceſſaria eſſent.

Veruntamen in hoc iurium, & rationum conflictu tutior via viſa eſt, quam Rom. Eccleſia, vti Magiſtra, & Mater omnium, nos docuit; quippe ex longiſsima conſuetudine, in conſpectu tot Roman. Pontificum in Vrbe obſeruata, vtraque etiam parte acquieſcente, inductum eſt, vt in proceſſionibus, aliiſque actibus publicis, Canonici Regulares dimiſſa ſuperiori veſte lanea, ac retenta linea (Clericos ſe eſſe ſignificantes) præcedant Monachos Sancti Benedicti Cõgregationis Caſinen. Huius itaque conſuetudinis normam ab Eccleſia Romana obſeruatam, nobis amplectendam duximus, quæ in proceſſionibus, & ſimilibus actibus attendi debet, quoad iſtos Religioſos, vt tradit expræſsè *Bal. in l. obſeruare*, §. *antequam, de off. Proconſul. & legat.* Quæ conſuetudo maximè opportuna viſa eſt, vt huic liti finem imponere, omneſque eorum Religioſorum contentiones ſopire, atq; extinguere poſſit.

Vltimo verò loco propoſitum fuit per nos dubium; an in Concilio Generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates Ordinis S. Benedicti. Atque in hoc articulo veriſſima, ac iuridica viſa eſt reſolutio, olim facta coram Sanctitate Veſtra, quòd nulla habita ratione Ordinum, & Congregationum, illi Abbates preferri debeant, qui primò fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti; ſic enim in Epiſcopis, aliiſque ſimilibus dignitatibus videmus ſtatutum fuiſſe à iure, *can. placuit* 18. *diſtin. gloſ. & Doctores* in

in can. fin. 75. distinct. & in can. Episcopos 17. dist.

Hæc igitur sunt Beatissime Pater, quæ præcipuè ex multis colligenda, ac Sanctitati Vestræ referenda duximus in præsenti causa præcedentiæ, in qua etiam sententiam ex mandato vestro subscripsimus conformem resolutionibus per nos factis, arbitrantes ità, & Sanctitatem Vestram ex iure, & æquo diffiniri posse, saluo semper sapientissimo, ac prudentissimo illius iudicio, cui nos in omnibus subiicimus, finemq; dicendi facientes Sanctitati Vestræ pedes humiliter, atque deuotè deosculamur &c.

Sententia

293 Lata à Sanctissimo D.N. Pio IIII. Pontifice Maximo in dicta causa præcedentiæ, ad relationem supradictorum S.R.E. Cardinalium, in fauorem Reuerendorum Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Augustini Congregationis Lateranen.

CHRISTI NOMINE INVOCATO, pro tribunali sedentes, & solùm Deum præ oculis habentes, per hanc nostram diffinitiuam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa, & causis, quæ coram nobis, & quas dilectis filijs nostris Ioanni Michaeli Sar[redacted]no, Tituli Sanctæ Anastasiæ, Ioanni Baptistæ [redacted]adæ, Tit. Sancti Clementis, & Bernardino Scotto Tit. Sancti Matthæi S. R. E. Cardinalibus primò audiendas, & per eos decidendas, & terminandas, & deindè per præfatos Cardinales, per Apostolica nostra rescripta Nobis referendas commisimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis Sancti Augustini, Congregationis Lateranensis, & vniuersam eorum Congregationem, ex vna, Et Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de, & super præcedentia, & iure inter eos præcedendi, tàm in processionibus, quàm in Generalibus, & Synodalibus, seu Prouincialibus Concilijs, omnibusque actibus publicis, & priuatis, rebusq; alijs in actis causæ, & causarum huiusmodi latiùs deductis, & illorum occasione in prima, seu alia versę fuerunt, & vertebantur instantijs, partibus ex altera. Causa huiusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, & sæpiùs auditis partibus, & dubijs in ea plenè discussis, & resolutis, ac visis de iure videndis, & demùm per dictos Cardinales Nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis vti Clericos, dimissa superiori veste, Pallio, seu Cappa in linea veste, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma nostra Vrbe Romæ fuit, & nunc obseruatur) in processionibus, & omnibus alijs actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe nostra, nostroque, & Successorum Nostrorum conspectu, quàm aliàs vniuersis, ac quibuscunque alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Ordinis Sancti Benedicti Casinen, præcedere debuisse, & debere; eosdemque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, vt supra incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Sancti Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranen. & Sancti Benedicti singulariter, & de per se absque eorum Conuentibus, in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & alijs actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt; inter sese iuxtà singulorum ipsorum Abbatum, ibidem interuenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præferrique, anteponi, & collocari respectiuè mandamus. Iactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Sancti Benedicti, & dictam eorum Congregationem eisdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi de, & super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaque, illicita, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa præfatis Abbatibus, & Prælatis, & Monachis fecisse, & facere minimè licuisse, nec licere de iure. Et propterea de, & super illis, ac dicto iure præcedendi, vt supra, omnibusque aliis, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse; ac imponimus, vtramque partem in expensis, iustis ex causis, absoluentes.

Ità est I.

Ità refero, & censeo pronunciandum esse Ioannes Michael Cardinalis Sarracenus.

Ità refero, & censeo pronunciandum Ioannes Baptista Cardinalis Sancti Clementis.

Ità refero, & censeo pronunciandum esse Bernardinus Cardinalis Tranen.

294 Breue eiusdem S.D.N. in quo supplentur omnes, & singuli processus, & sententiæ prædictæ defectus etiam substantiales, si qui forsan interuenerint; ac mandatur ab omnibus inuiolabiliter obseruari debere prædictam sententiam, sub pœnis, & censuris.

PIVS PAPA IIII.

AD FVTVRAM REI MEMORIAM. Sedis Apostolicæ prouidentia circumspecta, nè rursus ea, quæ in controuersiis inter personas Ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub Regulari professione famulantes, exortis, pro tranquillo Religionis statu prudenter ordinauit, in molestos contentionis anfractus relabantur, maiorem solet, dum

idres

id res ipſa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper, poſtquàm, ſicut Nobis innotuerat, ab antiquis vſque temporibus, etiam ſupra centum annos retroactos, lis, & cauſa, ſeu controuerſia inter dilectos filios Rectorem Generalem, & Canonicos Regulares Sancti Auguſtini Congregationis Lateranenſis ex vna, ac Monachos Sancti Benedicti, Ordinis Caſinenſis, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua Congregationum partibus ex altera, ſuper illorum præcedentia, ſeu iure præcedendi ſuborta, & coram diuerſis Iudicibus, etiam in noſtro Palatij Apoſtolici auditorio ventilata, ac demum non ſinè animi noſtri moleſtia in œcumenico Concilio Tridentino inter earumdem Congregationum Abbates renouata fuerat. Nos conſiderantes lites, & controuerſias huiuſmodi in Eccleſia, præſertim inter Religioſas, & reformatas perſonas, quæ relictis mūdi vanitatibus, votum ſuum in humilitat s ſpiritu, Domino, & Deo noſtro, qui ſe pro nobis vſq; adeò humiliauit, vt formam ſerui acciperet, perſoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deoque præcipuè dilectæ virtuti, quæ eſt humilitas, labem infundere, populoq; ſcandalum generare, ac propterea illas omni ratione ſubmouendas, publicæq; Religionis tranquillitati, ac miniſtrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quàm primum conſulendum eſſe rati. Motu proprio dictas cauſas, & controuerſias vbilibet, & coram quibuſuis Iudicibus motas, & in quibuſuis inſtantiis indeciſas pendentes, ab eiſdem Iudicibus ad Nos anocamus, illaſque dilectis filijs Noſtris Ioanni Michaeli S. Anaſtaſiæ Sarraceno, Ioanni Baptiſtæ Sancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Sco to, nuncupatis S.R.E. Presbyt. Cardinalibus audiendas, cognoſcēdas, & decidēdas per quādam motus proprij ſchedulam; & deinde illas per aliud noſtrum reſcriptum eiſdem Cardinalibus, per eos audiendas tantùm, Nobiſq; referendas cōmiſimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus, earumque procuratoribus, & aduocatis pluriès auditis dubijſque emergentibus ad plenum diſcuſſis, & reſolutis, comperto ſatis per eos ex compluribus literis Apoſtolicis, diuerſiſque alijſque alijs documentis, rationibus, & probationibus, quòd ipſi Canonici fuerunt, & ſunt de illis Clericis à Sancto Auguſtino, quinimmo à Sanctis Apoſtolis inſtitutis, eoſdem Canonicos tam ſuæ antiquę inſtitutionis huiuſmodi; quàm etiam dignitatis Clericalis; quæ eo ſtatim, quòd profeſſione Regularem emittunt, inſignitos eſſe oportet, aliarumque qualitatum in eis exiſtentium ratione, dictamque illarum. Congregationem Lateranen. præfatos Monachos, & eorum Congregationem Caſinenſem præcedere debere conſueuerunt, & concluſerunt, ſuamque concluſionem huiuſmodi ad audientiam noſtram, iuxtà vltimi noſtri reſcripti præfati tenorem retulerunt. Vnde Nos illorum relatione intellecta, eaque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus ſuis partibus veritati, & iuri conſonam comperimus, per noſtrā diffinitiuam ſententiam pronunciauimus, ſententiauimus, decreuimus, & declarauimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, pallio, ſeu cappa in linea veſte, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma Vrbe conſuetum fuerat, & tunc obſeruabatur) in proceſſionibus, & omnibus alijs actibus publicis, & priuatis, iam in dicta Vrbe, noſtroque, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum noſtrorum conſpectu, quàm aliàs in vniuerſis, & quibuſcunque alijs Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Caſinen. prædictos pręcedere debuiſſe, & debere, ac eoſdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamq; eorum Congregationem, vt præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Sancti Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſsis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarum Congregationum ſingulariter, & de per ſe abſque eorum Conuētibus in Concilijs Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, ac alijs actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel conſuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter ſe ſe iuxtà ſingulorum ipſorum Abbatum, ibidem interuenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius ſint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuiſſe, & debere, prout ex tunc prætulimus, anteponimus, & collocauimus, pręferri, q; anteponi, & collocarimādauimus. Iactationes quoq; moleſtationes, oppreſſiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorum Congregationem Caſinen. eiſdemque Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Lateranen. ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, facta, præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariaque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illaſque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis Congregationis Caſinen. huiuſmodi feciſſe, & facere minime licuiſſe, neque licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, omnibuſque, & ſingulis alijs præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe, & tunc impoſuimus, prout in reſcripto, relatione, & ſentētia prædictis pleniùs continetur. Ne autem de ſententiæ, aliorumque præmiſſorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quouis prætextu rem maturè diſcuſſam, & iudicatam, rurſus in controuerſiam trahi, neue denuò in Eccleſia Dei inter tales perſonas Religioſas contentiones exoriri, ac populo ſcandala generari contingat, tempeſtiuè prouidere, ac ſupremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum ſingulorum prædeceſſorum, ac reſcripti proceſſus relationis, ſententiæque præfatorum, & indè ſecutorum tenores præſentibus pro ſuffragijs expreſſis habentes. Motu ſimili non ad ipſorum Abbatum, Præla-

rum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranensis, vel alterius pro eis, Nobis, superque hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad effectum executionis dictæ sententiæ tantùm, omnes, & singulos processus, & sententiæ præfatorum defectus, etiam substantiales, si qui forsan in eisdem interuenerint, harum serie supplemus; ac eamdem sententiam, vnà cùm eius processu validos, & efficaces esse, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere, nec partes ipsas ab eis vllo vnquàm tempore quouis prætextu, quæsito colore resilire posse, sed ad illorum obseruationem teneri, censurisq. & pœnis, tàm Ecclesiasticis, quàm pecuniarijs, ad id cogi, & compelli; neque Monachos, eorumuè Congregationem aduersùs sententiam, aliaue præmissa in pristinum statum quouis quæsito colore, vel ingenio restitui; nec illa oppugnantes audiri, presentesque literas de surreptionis, vel orreptionis vitió, aut intentionis nostræ, aut alio quouis defectu notari seù impugnari posse. Sicque, & non aliter quoscunque Iudices, & commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere; ac quidquid secùs à quoquã quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritũ, & inane decernimus, præmissaque omnia perpetuò statuimus, & quòd ità fiant, & obseruentur, volumus, atque mandamus, similiter venerabili fratri Episcopo Amerin. & dilectis filijs nostro in Alma Vrbe, & eius districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generalibus per præsentes motu pari mandantes. Quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seù alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quandò opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris Generalis, & Abbatum, Prælatorum, & Regularium Canonicorum Sancti Augustini Congregationis Lateranensis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos suppletione, decreto, statuto, voluntate, & mandato alijsque præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum quempiam desuper per quoscunque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, & tam Ecclesiasticas, & pecuniarias, etiam arbitrio suo moderandas, & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Ecclesiasticorum, per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliaque iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimè super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illosque etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus sit auxilio brachii secularis. Non obstan. præmissis ac fe. re. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concili Generalis de duabus dietis; dummodò quispiam præsentium vigore vltrà tres dietas, ad Iudicium non trahatur: ac alijs quibuscunque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, eorumque Superioribus, ac personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis capitulis, irritantibusque, & alijs decretis in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores presentibus pro sufficiẽter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus; contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, in Iudicio, & extrà vbilibet locorum plena, & indubia, eademque prorsùs fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die XVIII. Ianuarij M D L X IIII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Hie. Gadicen.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia Militans ad instar Triumphantis, Calestisque Hierusalem, exemplata est.*

2 *Ex præcedentijs, & sedibus vnicuique debitis, singulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus ostenditur.*

3 *In dubio maiores, & digniores reputandi sunt, qui priùs in ordine literæ, & in iure nominantur.*

4 *Abbates habent Iurisdictionem Ordinariam in suis Monasterijs, & possunt subditos suspendere interdicere, & excommunicare.*

5 *Capitulum Cathedralis non dicitur habere dignitatem.*

6 *Qui sunt in dignitate, præferendi sunt illis, qui dignitate non præfulgent.*

7 *Abbates debent esse Sacerdotes.*

8 *Abbates præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, & à fortiori, Canonicos Collegiatarum, quandò scilicet,*

ſcilicet,ſinguli incedunt,vel aliquo loco conueniũt.
9 *Si vinco vincentem te, multò magis vinco te.*
10 *Canonici collegialiter procedentes,& in alijs actibus in quibus Cathedralem Eccleſiam repræſentant, preferuntur Abbatibus.*
11 *Non licet membra à capite diſcedere.*
12 *Coetus Clericorum dignior eſt,quàm Monachorum.*
13 *Prior nominatio maiorem dignitatem arguit.*
14 *Rectores Parochialium in proprijs Eccleſijs dicuntur Prælati,et in actibus curæ animarum proprium repræſentant Epiſcopum.*

QVoniam militantem Eccleſiam ad inſtar Triumphantis, Coeleſtiſque Hieruſalem
1 ordinatam, atque ab ea exemplatam eſſe, conſtat, vt notat *Panormit. in cap. nouit, de iudic.* & pulchrè ſcribunt Gregorius, & Bonifacius Summi Pontifices in *can. ad hoc 89. diſt.* ſic dicentes *Ad hoc diſpoſitionis prouiſio gradus diuerſos, & Ordines eſſe conſtituit diſtinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diuerſitate contextio, & rectè officiorum gerentur adminiſtratio ſingulorum. Neque enim vniuerſitas alia poterat ratione ſubſiſtere, niſi huiuſmodi magnus eam differentiae ordo ſeruaret. Quia verò quaeque Creatura in vna eademque qualitate gubernari, vel viuere non poteſt; Coeleſtium militiarum exemplar nos inſtruit; quia dum ſunt Archangeli, liquet; quia non ſunt æquales, ſed in poteſtate, & ordine (ſicut noſtis) differre alterum ab altero,* facit *gloſſ. in Clemen. ad noſtrum, in verbo Eccleſiæ, de heretic.* Non eſt ſuperbiæ, vel elationis vitio adſcribendum, ſi in hac Militanti Eccleſia datur etiam Ordo, & inæqualitas graduum; ità enim diuinæ Sapientiæ radius magis eluceſcit, qui ſicut in multorum effectuum diuerſitate micat (vt patet in diſpoſitione Orbium Cæleſtium, & elementorum, & fructuum, & animalium varietate) ità, & in diuerſitate Miniſtrorum ipſius Maieſtas, & Sapientia commendantur. Vnde hunc ordinem in domo Salomonis præcipuè laudauit Regina Saba, quæ videns eximium ordinem Miniſtrorum eius, præ ſtupore obſtupuit, vt habetur 3. *Reg. cap.* 10. Inſuper ex præcedentiis,
2 & ſedibus vnicuique debitis, ſingulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus oſtenditur: vt colligitur ex *cap. olim, de conſuet.* & tradunt *gloſſ. & Bald. in l. decernimus in not. C. de Sacroſ. Eccleſ. Tiraquell. de primo geniſ. in præfat. num.* 13. & alii. Ad propoſiti igitur quæſiti ſolutionem deueniendo, videtur, quòd Canonici præcedant Abbatem; primò quia Canonici dicuntur fratres Epiſcopi *cap. quanto, de his, quæ fiunt à Prælat.* Sed Epiſcopus præcedit Abbatem; ergò & fratres eius; quia honor in filios æqualiter tranſit. Secundò Capitulum, Sede vacante, ſuccedit Epiſcopo in Iuriſdictione Epiſcopali, ſiuè exercitio eiuſdem in libera ſpiritualium, & temporalium adminiſtratione, *cap. his quæ, & cap. cùm olim in fin. de maior. & obedien. cap. ſi Epiſc. eod. tit. lib. 6.* ibi tantùm ſunt Canonici Capitulum componentes, & repræſentantes, ergò Canonici habent Iuriſdictionem Epiſcopalem; ergò præcedũt Abbatem.

Ad primum argumentum reſpondeo, Canonicos eſſe fratres Epiſcopi fraternitate ſpirituali, penès quam nulla eſt prioritas ordinis, & honoris, aut præcedentiæ.

Ad ſecundum reſpondeo, priuilegium illud eſſe temporale, durante ſcilicet, ſede Epiſcopali vacante, & dato quòd priuilegium eſſet perpetuum, dico non ſpectare ad Canonicos ſeorſim conſideratos, ſed prout repræſentant corpus totius Eccleſiæ.

Igitur dicẽdum eſt, Abbates Canonicos Cathe-
3 dralis Eccleſiæ præcedere probatur primò, quia in dubio maiores, & digniores reputantur, qui priùs in ordine literæ nominati ſunt: digniores enim antè ſcribi debent, vt docet *tex. in l. 1. ff. de albo ſcribend.* per quem *tex. Bal. in l. cùm quidam C. de verbor. ſignificat. in 3. oppoſit. ad fin.* inquit, quòd prior nominatus maior cæteris præſumitur: idem tradit *Angel. in l. generaliter §. ſi quidem ff. de fideicommiſſar. libert. Dominic. in cap. fin. in princip. col. 1. de offic. deleg. in 6.* latè *Dec. in cap. auaritiæ nu. 5. de præbend.* & in *cap. decernimus nu. 4.* vbi etiam *Panor. de Iudic.* Sed in *cap. fin. de maiorit. & obedien.* Prælati nominantur priùs, quàm Capitulum Cathedralis Eccleſiæ: & Abbates ſunt verè, & propriè Prælati (vt alibi latiùs oſtendimus, & à nemine inficiari poteſt) ergò Abbates præponuntur Canonicis Cathedralis Eccleſiæ.

4 Secundò Abbates habent Iuriſdictionem Ordinariam in ſuis Cœnobiis; poſſunt enim ſubditos ſuſpendere, interdicere, & excõmunicare *c. quãto,* & ibi *glo. de offi. Ord. c. ad noſtram,* & *c. reprehẽſibilis, de appell. c. ſicut tuis,* vbi *glo. in ver. anathematis de Sim.* & dicemus latè in *Diſputat. de poteſt. Abb. quoad ferẽdas cenſuras:* Sed hoc non habet Capitulum Eccl. Cathed. nam de iure cõmuni non habet Iuriſdictionem in ſingulos Canonicos: immo ad Epiſcopum ſpectat, illorum exceſſus corrigere, & eorum cauſas cognoſcere *c. irrefragab. §. exceſſus, de offic. ord.* Nec
5 etiam habet dignitatem, vt notatur in *cap. ſtatutum de reſcript. in 6.*

Confirmantur prædicta ex iis, quæ habentur in *l. 1. de dignit. lib. 12.* vbi illi, qui ſunt in dignitate, præ-
6 feruntur cæteris, qui dignitate non preſulgent; ergò cùm Abbates ſint in dignitate conſtituti, (Abbatia enim eſt dignitas, vt clarum eſt, & alibi latiùs probauimus) præferentur Canonicis, dignitatem non habentibus.

7 Tertiò Abbates debent eſſe Sacerdotes *cap. 1. de ætat. & qualit.* & à nobis latiùs probatum eſt *Diſp. de elect. Abb.* ità quòd Ordo Sacerdotalis neceſſariò annexus eſt dignitati Abbatiali; ſed Canonicatus, & præbendæ Cathedralium Eccleſiarum non
8 habeant neceſſariò annexum Ordinem Presbyteratus, ſed tantùm Subdiaconatus *Clem. 2. de ætat. & qualit. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de refor. c. 12.* & tamen in *d. Cle. 2.* Canonici, ſacris nõ initiati, in eo puniuntur, quòd priuantur voce Capitulari, & dimidiã partem diſtributionũ quotidianarum non lucrantur; ſuper quo *d. Conc. Trid.* nihil noui ſtatuit; ergò videtur, id reliquiſſe diſpoſitioni anterioris *Con. Vien. d. Cle. 2.* ergò poteſt quis eſſe Canonicus Cathedralis abſq;

eo, quòd sit in sacris Constitutus: ergò respectu maioritatis Ordinis Abbates præcedere debent Canonicos Cathedralis Ecclesiæ, per ea, quæ disponuntur per *tex. in cap. statuimus*, vbi *Panomit.* & alij, *de maioritat. & obedien. cap. fin. de constitut. cap. cum olim, de consuetud.* Denique, quòd Abbas præferendus sit Clericis sæcularibus tenent *Panomit. in cap. decernimus num. 2.* & ibi pulchrè etiam *Dec. num. 4. de Iudic.* & quòd præferendus sit etiam Canonicis Cathedralis Ecclesiæ, scribit *Dominicus de Sancto Gemin. in cap. fin. in princ.* per illum *tex. de offic. deleg. in 6.* & idem etiam decidit *Bald. in cap. pastoralis in verb. extra quaero, de offic. delegat.* quos refert *Dec. loc. cit. vers. ex prædictis*; quòd si Abbas præfertur Canonicis Cathedralis Ecclesiæ, qui dicuntur Clerici primi gradus, & est quid maius esse Canonicum Ecclesiæ Cathedralis, quàm alterius, vt ait *Innocent. in cap. fraternitatem, de sepultur.* & in *cap. Sedes in 1. gloss. de rescrip.* à fortiori, absque dubio præcedet Canonicos Collegiatarum, qui dicuntur Clerici Secundi Ordinis, & sunt inferiores Canonici Cathedralis iuxt. regulam in *l. de accessionib. ff. de diuers. & temporan. præ-*
9 *script.* scilicet si vinco vincentem te, multò magis vinco te. Verùm prædicta omnia intelligenda sunt
10 vt Abbas præcedat omnes Canonicos, & illis dignior habeatur, *quando singuli incedunt*, quia tunc absq; dubio præferendus est omnibus, non solùm Canonicis, verùm etiam alijs dignitatibus Episcopo inferioribus, cùm dicatur maior dignitas post Episcopum *tex. in can. si quis deinceps 16. q. 7. Felin. in cap. meminimus in 3. col. sub nu. 6. de accusat. Dec. cons. 161. col. 1.* quandò autem Canonici collegialiter procedunt, atq; in omnibus aliis actibus, in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant, quæ plus aliis honorari debet *cap. quamuis il. 2. de præben. in 6.* & quæ dicitur dignior alijs Ecclesijs, propter caput suum, quod est Episcopus, quæ dignitas est culmen dignitatum *cap. penul. de praben. gloss. in cap. 2. eod. tit. in 6.* tunc Canonici Cathedralis Ecclesiæ præcedunt Abbates; quod affirmant *Dom. de S. Gemin. in cap. quamuis 9. quamquàm in 3. notab. de prabend. lib. 6. Felin. in d. cap. meminimus d. nu. 6. in fin.* ità limitans dictum *Bal. in cit. cap. pastoralis Philipp. Decius loco supra cit. Collegium Bononien. in cons. 1.* post *consil. Zabarell. num. 71. Cassan. in 4. par. cathalog. glor. mundi consid. 32. Rip. lib. 1. resp. 23. nu. 3 Selu de benefic. p. 1. q. 2. à nu. 81. vsq. ad 89.* facit id, quod notat *Panor. in cap. cùm non liceat* sub *nu. 2. de præscript.* vbi inquit, quòd Ecclesiæ inferiores, & de Diœcesi debent obedientiam, & reuerentiam Capitulo, sicut debent Episcopo, non sic autem singulis Canonicis; immo non solùm Canonici, verùm etiam Clerici Cathedralis Ecclesiæ, qui debent gubernari secundùm caput suum, scilicet Episcopum, quando processionaliter incedunt, præferendi sunt Monachis, ac etiam Abbati, qui tanquàm eorum caput non potest à membris separari, neque licet mem-
11 bra à capite discedere, vt in *cap. nouit de his, quæ fiunt à Praelat. sinè cons. Cap.* & in *l. cùm diuersis ff. de Religios. & sumptib. funer.* & *cap. cùm non liceat, de praescript.* quæ sententia est verior, & ità in facto practicatur, & obseruatur, & eam dixit magis communem *Collegium Paduanum in cons. 2. post cons. Zabarell.* sub *nu. 59.* subdens, quòd cæteris Canonicis, qui non sunt Ecclesiæ Cathedralis, proculdubio Abbas est præferendus; quod intelligo verùm, quandò Abbas solus sinè Conuentu Monachorum incederet, semper enim Clerici seculares præcedunt Regulares, vt notatur in *can. Legi Epistolam, 9. alia 16. quaest. 1. Ioannes Andreas in reg. delictum, de reg. iur. in gloss. fin. in cap. qualiter il 2. de accusat.* quæ dicit,
12 quòd dignior est coetus Clericorum, quàm Monachorum, per *dictum can. legi, Cassan. dicta par. 4. considerat. 57.* quia Abbas non debet, à suis Monachis separari per antedicta. In aliis igitur sessionibus, & actibus, in quibus Conuentus cum Abbate interuenire non debet, vt in celebratione Synodi Diœcesanę, vel alijs huiusmodi, vtiq; Abbas non solùm Clericos seculares, & Canonicos, verùm etiam quascunque dignitates Episcopo inferiores præcedet; quod ex dicendis clariùs patebit.

Similiter vt indistinctè Abbates, cæteriq; Prælati inferiores Iurisdictionem tamen coactiuam habentes, vt superiùs declarauimus, præcedãt Canonicos eosdem non capitulariter incedentes, aut sedentes, sic alij Prælati prærogatiuam, seù præeminentiam duntaxat habentes in Collegiatis Ecclesijs, præcedere debent, quia sunt verè constituti in di-
13 gnitate: illis Papa rescribit, & quandò literæ Apostolicæ diriguntur Archipresbyteris, Præpositis & similibus Collegiatarum secularium Ecclesiarum dignitatibus, & Canonicis iunctim; priùs Papa nominat Archipresbyterum, & posteà Canonicum explicato ipsius nomine, prior autem nominatio maiorem dignitatem arguit, *Tiraq. de iure primog. quaest. 19. nu. 2.* Et in terminis probatur denominari priùs à Papa *Abb. in cap. decernimus de Iudicijs*, sicut priùs descriptus dicitur dignior, & præcedere debet, *l. 1 ff. de albo. scrib. Pereg. cons. 3. num. 60. Paris. cons. 38. num. 1. vol. 4.* quos cum aliis citat *Marc. Anton. variarum 3. 2. resolut. 81. num. 1.* immo non tantùm hi, qui sunt verè Prælati *Cacch. in instit. de maior. tit. de prapos.* ratione dictæ prærogatiuæ, seù præeminentiæ, & quibus de iure competit Iurisdictio super Clericis Collegij, & punitio delinquentium *Abbas in cap. cùm contingat, & in cap. si quis contra, vbi, & alij, de foro comp.* quamquidem Iurisdictionem per non vsum, & negligentiam amiserunt: sed etiam simplices Rectores Parochialium; quia maiorem dignitatem habent in proprijs Ecclesijs, & alibi, vt singulis anteferri debeant Canonicis in proprijs enim
14 Ecclesijs, & Parochijs dicuntur etiam ipsi Prælati, *Azor. instit. Moral. par. 2 lib. 9 cap. 35. Mendos. regul. 26. quaest. 6. num. 6. & 7.* cum alijs, quos allegat; & in actibus curæ animarum repræsentabant Episcopum; quia Episcopus est primus Rector, & Parochus *cap. Apostolicæ, & ibi Oluersis, de donation.* nec non *Vital. in Clem. dudum, de sepul. Fusc. de visit. cap. 3. sub num. 1. lib. 2.* qui dicit Episcopum in cura animarum esse tanquã causam primam,

primam, & curatum inferiorẽ tanquàm cauſam ſecundam ex S. Tho. et aliorum doctrina, quos vide apud ipſum, & ſubdit *nu.* 2. Curatos inferiores deſtinatos Epiſcopis ſicut illos 72. Senes datos fuiſſe dicitur Moiſi *Numer.* 12. & dicuntur etiam ijdem Parochi, Paſtores *can. ſi in plebibus diſtin.* 63. videndi *Gonzales* cum *deciſ. Rotæ* iuribus, & Doctoribus; quos affert ad comprobationem dictorum *gloſ.* 6. *à num.* 100. cum pluribus ſequentibus, facit *Rituale Romanum* nouiter editum, & ità declarauit Sacra rituum Congregatio apud *Stheph. Grat.* & ſecum iunctum ibi *Theodoſium de Rubeis* *t.* 2. *diſcept. Poren. c.* 198: *nu.* 84. & per totum, qui omninò quoq; ſunt videndi propter aurea verba, præſertim in materia, quæ refertur à *Io. Molan. in lib. de Canonicis locis* ibi citatis, videndum etiam *Laelius Zecchius* in *ſua Repub. Eccleſiæ tit. de Parochis cap.* 28. *num.* 21. cum *Ianuenſi in manuali Paſt. cap.* 61. *nu.* 13. quos omnes, & alios innumeros pro hac ſententia cumulat in doctiſsimo, & pleniſsimo diſcurſu, quem vidi manuſcriptum, Excellens V.I. D. Ioſephus de Benedictis, cum celeberrimo Patre Camillo, & duobus fratribus Ioannes Baptiſta, & Coſmo Eccleſiaſticus Aduocatus Aquilanus, qui deſcendens ad propria optime quoque probat, Aquilæ non ſolùm plurimos Collegiatarũ actu Prælatos, ſed omnes Parochialium Rectores ſpecialibus argumentis, vltrà prædictas alias rationes, deſumptis à veſte quadam humerali violacei coloris ſuper lineã Cotta ibi dicta Caputium, ſeu Almutia, & aſſimilatur Epiſcopali Mozzettæ, quam dicti Parochi deferuntur ſicut Prælati Collegiatarum, & ex eo, quia omnes inibi exiſtentes Parochiales, fuerunt Collegiatæ, & nunc tales remanent ſaltem habitu, Eccleſiæ præcedentiam ſuper Canonicis Cathedralis mereri.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas Vicarium Epiſcopi præcedere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & Priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum.*

2 *Ex priori nominatione maior dignitas arguitur.*

3 *Ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, colligigitur etiam maioritas dignitatis.*

4 *Abbas poteſt, Minores Ordines Regularibus, ſibi ſubditis, conferre, & nonnulla alia, ad Epiſcopalis Ordinis poteſtatem ſpectantia, exercere.*

5 *Magis priuilegiatus, minùs priuilegiato eſt praeferendus.*

6 *Vicario Epiſcopi abſque ſpeciali mandato, quae non liceant, vide remiſſiue.*

7 *Abbates praeferuntur Ducibus, tanquàm habentes maiorem dignitatem.*

8 *Abbas exemptus praecedit Vicarium Epiſcopi, ſecùs autem non exemptus.*

9 *Vicarius habet Ordinariam, & ampliſsimam Iuriſdictionem.*

10 *Vicarius debet honorari vti Epiſcopus.*

MVltis rationibus, & auctoritatibus oſtendi poteſt, Abbatem Epiſcopi Vicario etiam Generali præferri, ac illum in publicis ſeſſionibus præcedere.

1 Primò, quia Abbas eſt de maioribus Eccleſiæ dignitatibus, & Abbatia eſt prima dignitas, & Priorem obtinet locum poſt Epiſcopatum, vt patet ex *can. ſi quis deinceps* 16. *quaeſt.* 7. vbi Epiſcopatus, & Abbatia æquiparantur: facit *tex. in cap.* 2. *de Iudic. cap. dilectus, & cap. fin. de offi. delegati in* 6. *cap. fin. de offic. Ordin. eodem lib.* cum aliis pluribus allegatis per *Decium dicto cap.* 2. ſub *nu.* 4. *de Iudic.* in quibus iuribus Abbas nominatur primo loco poſt Epiſcopatum antè om-
2 nes alios Prælatos inferiores: at ex priori nominatione maior dignitas arguitur iux. *gloſ. in can. benè quidem Verb. Mediolanen.* 96. *diſtin.* & in *cap. quorumdam de elect. in* 6. cum ſimilibus. Vndè ità concludunt *gloſſ. in can. à Subdiacono, in verbo, Abbas* 97. *diſtin. Bald. in cap. paſtoralis, in verbo, extrà quaero, de offic. deleg. Lap. alleg.* 84. *incip. Dominus Papa, Gemin. in cap. fin. in princ. de Offic. deleg. in* 6. *Felin. in cap. meminimus col.* 3. ſub *num.* 7. *verſ. vlteriùs quaero de accuſat. Archidiac. in cap.* 2. *in verbo, dignitas, de praeben. in* 6. referens *Ioan. Monach. in cap. inquiſitoris, de haeretic. eodem lib. Mandoſ.* ſuper 26. *regul. Cancellar. quaeſt.* 3. *num.* 8. *Aretin. conſil.* 63. *num.* 4. Ideò licèt Vicarius dicatur in dignitate conſtitutus; tamen abſque dubio eſt de dignitatibus Epiſcopo inferioribus, quod patet, cùm ab ipſo conſtituatur, & ſit eius miniſter: inferior eſt autem, qui miniſtrat, quàm cui miniſtratur, ergò vt dignitati Epiſcopo inferiori, vtiq; ab Abbate ei præcedetur.

Secundò Abbas eſt Inſignijs Pontificalibus decoratus; habet quippè priuilegium deferendi Mitram, Baculum Sandalia, Rocchettum Mantellectum &c. habetur in *cap. Abbates*, & in *cap. vt*
3 *Apoſtolicae de priuileg.* Sed ex maioritate ornatus, qua quis vti poteſt, colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit *Dominic. de S. Gemin. in d. cap. vt Apoſtol.* dicens, quòd plùs honorandus eſt Prælatus, qui poteſt vti talibus Inſignis Pontificalibus, quàm qui non poteſt vti: ergò cùm Vicarius Generalis Epiſcopi nequeat huiuſmodi ornamẽtis, & Inſignis vti, proculdubio erit Abbati poſtponendus.

4 Tertiò, Prætereà Abbas poteſt primam tonſuram, & minores Ordines Religioſis, ſibi ſubditis, conferre, & quàm plurima alia exercere, quæ ad Ordinis Epiſcopalis poteſtatem ſpectant, vt ornamenta Eccleſiaſtica, ſacras imagines, Pyxides, Cruces, Abbates, & Abbatiſſas benedicere; Calices, & Patenas, Altaria, Campanas, & ſacras Virgines conſecrare, Eccleſias pollutas, & Cœmeteria reconciliare, & alia facere, de quibus omnibus, Deò dante, ſuo loco luculenter tractabimus. At ma-
5 gis priuilegiatus minùs priuilegiato eſt præferendus *gloſ. in cap. accuſatus* §. *ſanè*, *verb. priuilegiatum, de haeret. in* 6. facit *cap. volentes de offic. legat.* cum ſimilibus allegatis per *Caſſan. in* 4.

parte Cathalog. glor. mundi, consid 32. vers. modò magis priuilegiatus. Igitur cùm Vicarius Generalis nihil de prædictis agere possit, cùm in eo non reperiatur potestas Ordinis, sed tantùm Iurisdictionis; tanquàm minùs priuilegiatus cedet, & postponetur Abbati magis priuilegiato, præcipuè quandò Abbas est plenissimè ab Episcopi Iurisdictione exemptus.

Facit ad prædicta omnia, quòd *Henricus Bottaeus in tract. de Synod. par. 3. num. 10. & seqq.* recensendo Ordinem, qui tenendus est in sedendo in Synodo Dioecesana, primum locum assignat Episcopo, tanquàm Capiti ipsius Synodi, ac etiam totius Dioecesis: secundum locum assignat Abbatibus per *dictum cap. fin. de offic. deleg. in 6.* tertium denique locum, & sic post Abbates assignat Vicario Episcopi, & hoc iure merito; ex prædictis enim satis patere debet, Abbates, præcipuè exemptos, generali Episcopi Vicario præferri. Non videtur obstare, quòd Vicarius habeat Iurisdictionem Ordinariam, item quòd associatur Episcopo in Iurisdictione, vt dicit *tex. in can. in nouatione 16. q. 7.* ex quo, ait, *Panormit. consil. 20. & 21. par. 1.* illum præferendum esse omnibus Dioecesanis; sed de Abbate exemptò non potest dici, quòd Ordinariam Iurisdictionem non habeat, eo ipso enim, quòd Religio ab Episcoporum Iurisdictione eximitur, transit in eius Prælatos omnis potestas, & Iurisdictio, quam Episcopi in suos subditos habent, & sic dicuntur Iurisdictione Episcopali, seù quasi potiri, quæ in eis est ex vi eorum muneris, & sic Ordinaria; quod suo loco clarè ostendimus.
6 Item neque Vicarius in Iurisdictione assimilatur
omninò Episcopo; non potest enim exercere causas criminales, nec conferre beneficia, sinè speciali mādato, licèt sint de Ordinaria Iurisdictione *cap. Vlt. de offic. Vicar. lib. 6. Nicol. Garc. de benefic. par. 5. cap. 8. nu. 81. D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 54. nu. 60.* & alij plures apud ipsum, & apud *Garc. loco cit.* Item nec Beneficia vnire; nec vniones reuocare potest, *D. Barbos. loco cit. num. 72.* Item sinè prædicto speciali mandato quam plura alia, etiā ad Ordinariam Iurisdictionis Episcopalis potestatem spectantia, ei non licent, quæ magno numero recenset *D. Barbosa d. alleg. 54. à nu. 60.* vsq; ad *n. 122.* inclusiuè, vbi 49. casus enumerat, in quibus Vicarius Episcopi ex generali Vicariatus cōmissione: absque speciali mandato, se intromittendi facultatem non habet; quæ tamen omnia ferè Abbati exempto ex vi sui muneris, & Iurisdictionis licita sunt, vt passim in his libris Deo dante patebit; Sed ex maioritate, & amplitudine Iurisdictionis maior dignitas arguitur; ergò Abbas Vicarium præcedere debet.

Prætereà facit, quia Episcopo in Ecclesia præsenti secularis Magistratus Vicario Episcopi præfertur, vt dicit *Menoch. cons. 157. num. 94.* & declarat *Sbroz. de Vicar. Episc. lib. 2. quaest. 26. in*
7 *fine*. Sed Abbates præferuntur omnibus Duci-
bus, tanquàm ipsi habeant maiorem dignitatem, per *tex. in Auth. habita C. ne filius pro patre &c.* Vbi primò nominatur Episcopus, deindè Abbas, & deindè Duces; sed vt dictum est ea priori nomi-
natione maior dignitas arguitur, atq; ità tradit *Lael. Zecch. de rep. Eccles. cap. 29. de ordine, vel praecedent. Praelat. vers. si verò*, vbi inquit, Abbatem
8 exemptum præcedere Archidiaconum, & etiam
Vicarium Episcopi, non exemptum verò Archidiaconum tantùm: idem dicit in *cap. 25. de Abbatibus, ad fin. num. 1.* & tandem, quòd Abbates præcedant Vicarios expressò habetur ex *Caeremoniali Episcoporum cap. 23.* vbi agitur de ordine obseruando, dum turificantur personæ Ecclesiasticæ, his verbis, *Post Abbates, & Protonotarios supernumerarios Vicarius Episc. pro cōsuetudine Ecclesiar. &c.*
9 Non obstat, quòd Vicarius habet Ordinariam,
& ampliorem Iurisdictionem, quia etiàm Abbas iure proprio habet Ordinariam Iurisdictionem; nam contumaces tàm in Ecclesia, quàm extrà eam corrigit, & punit, ordinandos examinat, beneficiatos in possessionem immittit, seù (vt aiunt) installat, beneficia confert, atq; in eis instituit, & destituit, quod minimè Vicario licèt, & licèt ex aliquo respectu Vicarij Iurisdictio pinguior esset, tamen hoc non obstat; quia plus, & minùs non faciunt differrè; nam hoc concesso, sequeretur, Episcopum, habentem Episcopatum amplum facultatibus, & populo, digniorem, & maiorem esse alio Episcopo habēte Ecclesiam tenuem, quod est absurdum dictu, vt experientia docet, cùm titularis antiquior solo tempore, licèt nec etiam Ecclesiam, vel Dioecesim habeat, præcedat posteriorem ditissimum.
10 Nec obstat, quòd Vicarius debeat honorari vti
Episcopus, quemadmodum honoratur Vicerector, vti Rector, eo quòd vnicum caput est cùm Episcopo, inter quos non datur locus medius; quia respondetur Vicerectorem honorari vti Rectorem, quandò ab eisdem, & eodem modo, quo Rector eligitur, putà ab Vniuersitate; quia tunc verè est subrogatus, et quandò habet easdem qualitates iure suo, quas habet principalis, aliàs non; vt tradit *Barthol. in l. filius, ff. de leg.* & pulchrè declarat *Alciat. in rubr. de offic. Ordin.* sed si Episcopi qualitates inspiciantur, certè incomparabiles sunt cum Vicario, quia ille est culmen dignitatis, vt per *Archid. cap. licet, de praebend. in 6.* & dicitur Pater omnium Clericorum, & superintendens, *can. esto 95. dist.* at Vicarius nullam habet auctoritatem iure proprio.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm, & quandò Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores, cæterosq; in dignitate cōstitutos, tàm in Ecclesia Cathedrali, quàm in alijs inferioribus.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus quis sit, & quae eius dignitas, & praeminentiae.*
2 *Decanus quis sit, & eius dignitas.*
3 *Archipresbyter quis sit, & eius munus.*
4 *Plebanus quis sit, & eius officium.*
5 *Praepositus Ecclesiae Cathedralis quis sit, & eius praeeminentiae.*
6 *Praepositus Ecclesiae Collegiatae, & illius dignitas.*

7 *Hos*

7 *Hos omnes in dignitate constitutos Abbas praecedit.*
8 *Protbonotarij Apostolici quotuplices sint, & eorum praecedentia cum Abbatibus.*
9 *Abbates praeferendi sunt etiam Generalibus Mendicantium.*
10 *Reuerendissimi DD. D. Horatius Mirandus, & D. Celsus Americus interfuerunt saepe Capellae Papali.*
11 *Generales Mendicantium tanquàm Abbates, praecesserunt, & alij antiquiores Abbates.*

PRO intelligentia huius quaesiti explicandae sunt, quae & quales dignitates sint in Ecclesia tam Cathedrali, quàm Collegiata, ideò primò, & principaliter perscrutandum est, quis sit Archidiaconus, deindè Decanus, Archipresbyter, Plebanus, Praepositus, tàm Ecclesiae Cathedralis, quàm Collegiatae.

1 Archidiaconus est, qui oculus, & praeordinator Episcopi dici solet. *cap. 1. cap. ad haec de offic. Ord.* etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet esse Diaconus *cap. 1. de aetat. & qualit. Abb. in c. cùm in cunctis §. inferiora, de elect.* Et absente Episcopo, ipso facto, est eius Vicarius in quibusdam *c. 1.* vbi *glos. & Butr. c. ad haec §. secundum, de offic. Archid.* Vnde dicitur. Vicarius natus, vt habetur ex *Ost. in sum. de offic. Archid. nu. 1.* & *Abb. in c. dilecto de offic. Archid.* & *Specul. tit. de iurisdict. omn. iud. col. 3.* dicit illum esse Clarissimum; quod intelligitur; si assumatur à Collegio, non autem si ab Episcopo creatur *glo in cap. nullus dist. 60.* habet principalè dignitatem post pontificalem *Butr. in c. 1. de offi. Archid.* ad ipsum quoq; spectat, in beneficijs institutos in possessionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatissas in sede vacante *c. in quadam, de offi. Archid.* sed hoc est intelligendum de Abbatibus, & Abbatissis non exemptis.

2 Decanus est maior dignitas in Ecclesia post Pontificalem dignitatem, vt inquit *Roder. Zamoren.* in *suo spec. humanae vitae lib. 2. cap. 13.* vbi dicit, quòd Decano Ecclesiae Cathedralis post Episcopum maior, & principalior cura, & Collegij administratio competit: est proximior Episcopo dignitate, & honore, & habet in Collegio, & Capitulo primam vocem, vt refert *Cassan. 4. par. Cathal. glor. mund. consid. 37.*

3 Archipresbyter est, qui primum post Archidiaconum, locum tenet in Ecclesia Cathedrali, vt dicit *glos. in c. 1. de offic. Archipresb.* & dicitur Vicarius natus Episcopi, quoad quaedam spiritualia, vt in prouidendo ad vitam Presbyterorum, & Sacerdotum in celebrando Missam maiorê, absente Episcopo, & absoluendo à casibus Episcopo reseruatis, eo concedente, vt habetur in *sum. Ost. tit. de offic. Archipresb. Abb. in cap. conquerente de offic. Ord.*

4 Plebanus, qui & Archipresbyter Ruralis, siuè Decanus dicitur in *c. fin. de offi. Archid.* & in *Conc. Trid. sess. 5 de refor. c. 2.* ille est, qui habet sub se Capellas, in quibus perpetui Clerici institui solent, & eis subdi Dicitur Praelatus si per electionem assumatur, & Praelatorum Episcopo inferiorum priuilegijs gaudet secundùm *Panor. in c. cum contingat nu. 2. 7. de foro compet.*

5 Praepositus in Ecclesia Cathedrali sequitur immediatè post Archipresbyterum, & vbi non est Archidiaconus, succedit in eius locum, & eius munera praestat *cap. translato de constit.* ex qua causa sonat in nomen dignitatis, & pro dignitate reputatur, licèt de iure officium tantùm sit; vt dicit *Innoc. in cap. de multa, de praebend. Archidiac. in cap. 1. de consuet. in 6.* Eius munus est, fungi officio Archidiaconi, vbi is deest, & curare, vt iura Capituli custodiantur, vbi talis consuetudo viget, *Lel. Zech. de rep. Ecclesiast. cap. 24. num. 15.*

6 Praepositus Ecclesiae Collegiatae est in dignitate constitutus, & Praelatus, vt affirmat *Cucch. in instit. maior. tit. de Praeposito;* Et etiam habet Iurisdictionem in Clericos Collegii, quos potest punire, si delinquerint in leuibus; quia in grauibus sunt ab Episcopo puniendi, *Abb. in cap. cùm contingat,* & in *cap. si quis contrà, de foro compet.*

7 Quibus praemissis dicendum est, Abbatem praecedere omnes alios Praelatos Episcopo inferiores, & dignitates; quod satis probatum est in duobus Quaesitis antecedentibus: certum est enim, quòd Abbas omnibus Praelatis, & dignitatibus post Episcopum praefertur: ideò obseruandum est, vt Abbates exempti non solùm Archidiaconum, verùm etiam Vicarium Episcopi praecedant; at non exempti Archidiaconum tantùm praecedunt; quod est intelligendum extrà Cathedralem, & vbi Collegialiter non inceditur; quia tunc etiam Canonici Abbatibus praeferuntur ob reuerentiam, quae debetur maiori Ecclesiae, quam repraesentant, & ob alias rationes antedictas: quandò autem non Collegialiter, sed singuli incedunt, vel simul in aliquo actu publico interueniunt, Abbates omnibus illis,
8 praeferendi sunt. Dubium solùm restat de Prothonotarijs Apostolicis, an Abbatibus praeferantur?

Pro cuius solutione sciendum, Prothonotarios Apostolicos esse in duplici differentia, alii dicūtur Participātes, siuè, quod idem est, de nûmero participantium, alij verò suprà numerarii. Primi Abbatibus praeferendi sunt propter multas praerogatiuas, & priuilegia, illis à Summis Pontificibus concessa; sunt enim illi, qui à S. Clemente PP. in numero septemario instituti fuerunt ad illud nobilissimum exercitium inquirendi Sanctorū gesta; quibus post modùm cùm fuissent septem Vrbis regiones distributae, Regionarij aliquandò dicti fuerunt, vt habetur ex quadam *Bulla Leonis X.* quae incipit, *Sacro approbante;* & aliis multis sunt insigniti honoribus.

Supranumerarii quibusdam priuilegiis fruuntur, & illi Abbatibus primum locum praestāt, quod probatur ex *d. lib. 1. Caere. Episc. c. 13.* vbi habetur Prothonot. participantes (sicut retulimus) Abbatibus praeedere, Supranumerarios autem illos secus.

Aliis Praelatis, tam Secularibus, quàm Regularibus, Episcopo inferioribus quocunque nomine nuncupentur, siuè nomine Prioris, aut Praepositi, vel Praesidis, siuè Generalis, aut Maioris, seu Magistri, certum est Abbates praeferri. De
9 Generalibus Ordinum Mendicantium, de quibus fortassis potest aliquis dubitare probatur, praeter ea, quae in superioribus Quaesitis allata sunt, ex

Cæremoniali loco citato, & ex praxi communi, & ſtylo Curiæ Romanæ, vbi in Conſiſtorio, & publicis ſeſſionibus,& proceſſionibus Abbates poſt Epiſcopos,& antè Generales Ordinum Mendicantium
10 locum habent; tempore enim fel.record.Pauli V. anno 1618. Reuerendiſsimus D.Horatius Morandus Romanus tunc noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ Præſidens Generalis, & Abbas Sancti Saluij extrà, & propè mœnia Florentiæ, nunc Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe ſimul cum Reuerendiſſimo D Celſo Americo Romano Abbate Generali Cœleſtinorum, & tempore felic. record. Gregorij XV. anno 1621. cùm ſæpè Capellæ Papali interfuiſſent poſt Epiſcopos,& antè Generales Ordin Mend. eis locus à Magiſtro Cæremoniarum aſſignatus eſt Nec dicas, illos habuiſſe locum an-
11 tè Generales Ordinum, vt Generales Monachorum, non vt Abbates; quia Abbas Ripolenſis Hiſpanus Ord Sancti Benedicti Congregationis Montis Serrati anno 1627. in ſolemni Proceſſione Corporis Chriſti immediatè poſt Epiſcopos incedebat; quod ſæpè in hac Curia obſeruatum fuiſſe teſtantur omnes Et anno Domini 1516. die 14. Decembris Pontificatus Leonis X. Anno 4. in *Conc. Later. ſeſſ.* 11. Poſt Cardinales, Archiepiſcopos,& Epiſcopos ſequitur mediatè: *ac Vallis Vmbroſæ,& S.Dominici, S. Franciſci, S. Auguſtini,& S. Mariæ Seruorum Ordinum Generales*. Et paulò infrà. *Generales Vallis Vmbroſę S. Franciſci, S. Dominici, & Sanctæ Mariæ Seruorum.* Et *ſeſſ.* 12. Anno Domini 1517. die 16. Martij In qua fuit præſens Sum. Pont. Leo X poſt Cardinales Archiepiſcopos, & Epiſcopos, immediatè ſequitur, *Abbates, & Generales Ordinum*. Generales Ordinum Vallis Vmbroſæ Carmelitarum, ac Minorum, & Sancti Dominici. In quibus omnibus locis, ſemper Generalis Vallis Vmbroſæ habuit præcedentiam ſuper Generales omnium Mendicantium.

Et multo antiquiùs in *Concilio Viennenſi*, ſub Clemente V. Pont. Anno 6. poſt Epiſcopos, & Reges, poſt Abbatem Monaſterii Ciſtercien. Cabilonen. Diœc. antè reliquos, Mendicantes, & antè omnes Mendicantes. Sequitur.

In eumdem modum ſcribitur Dilecto Filio Abbati Monaſterij Vallis Vmbroſæ Feſulanæ Diœceſis &c.

Et die 19. Martii 1628. quæ fuit prima Dominica Quadrageſimæ Reuerendiſsimus Pater Dominus Auerardus de Niccolinis Præſes Generalis Congregationis Vallis Vmbroſæ ingreſſus Capellam Pontificiam in Miſſa ſolemni, locum tenuit pacificè immediatè poſt Epiſcopos, & ſuprà Generalem Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cæterorum Generalium Mendicantium, qui aderant; nempè, S. Franciſci,& S.Auguſtini.

Eodem die ingreſſus fuit Capellam Pontificiam Sereniſsimus Ferdinandus II. Magnus Dux Etruriæ, qui ſtetit immediatè ſuper Illuſtriſsimũ Cardinalem Caualerium, qui co mane erat vltimus Presbyter Cardinalis; & poſt Miſſam ſolemnem idem Sereniſsimus Caudatarium egit Sanctiſsimo Domino Noſtro D. Vrbano Papæ VIII.

Dixi de Generalibus Ordinum Mendicantium; quia de præcedentia, quæ inter Generales Monachorum eſt obſeruanda, ſatis conſtabit *in quæſito ſubſequenti*.

QVÆSITVM V.

Verùm Abbates Regulares inter alios ſeculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

SVMMARIVM.

1 *Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij.*

2 *Abbates comparantur Præſidibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi.*

3 *Abbates, qui præcedunt Archiduces, & Magnos Principes oſtenditur.*

4 *Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Seneſcalcos, & num. 5.*

6 *Argumentum ab ordine literæ, & ſubſcriptionis validum eſt.*

1 ABbates non ſolùm Eccleſiaſticis dignitatibus, & Prælatis Epiſcopo inferioribus præferũtur, verùm etiam laicis Dominis Titulatis, vt ſunt Duces, *auth. habita C. ne filius pro patre*, vbi Abbates præponuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij. Item Abbates habentes Caſtra,& Oppida, in quibus temporalem Iuriſdictionem exercent, dicuntur habere magnam dignitatem, cùm
2 comparentur Præſidibus Prouinciarum, & ſic ſunt Clariſſimi, ſecundùm *Baldum in l. 1. §. his cunabulis, circa medium ff. de off. Præfect. Prætor. Caſſan in 4 p. cathalog. glor. mundi, conſid. 31. ad fin.* imo
3 mo exiſtimarem Abbatem Fuldenſem, Abbatem Hirſchfeldenſem, Abbatem Murpacenſem, Abbatem Campidonenſem, Abbatem Corbeienſem, Abbatem Prumenſem, Abbatem Stabulenſem præcedere Archiduces Auſtriæ, Duces Bauariæ, Duces Saxoniæ, Marchiones Miſnę, Marchiones Brandeburgenſes, Duces Brunuicenſes, & Luneburgenſes Duces Fuliacenſes, Duces Meghabolitanos, Duces VVirtembergenſes, Marchiones Badenſes, Duces inferiores Saxoniæ, Duces Olſatiæ, Landgrauios Lauembergenſes, Principes Analtinos, Duces Sabaudiæ, Duces Lotharingiæ, Comites Ambergios, Landgrauios Haſſiæ. Ratio huius præ-
5 cedentiæ deſumitur à præcipuis Abbatum præd. dignitate, nobilitate, & antiquitate; Argumen. autem, quòd huiuſmodi Principes, Archiduces, Duces, Marchiones, & Comites, & Lãdgrauij, & omnes alii Titulari his inferiores, præferãt ſibi ipſis prædictos Abbates, deſumitur à *M. Daniele Ottone Origenſe in ſua diſſeptatione de iure publico Imper. Romani cap.* 3 *verbo enumerans claſſes*, ſtatus Imperij Abbates ſuprà poſitos, collocat in tertia claſ-
6 ſe, & ſupradictos Principes Politicos, Archiduces, Duces, Comites, Marchiones, & Landgrauios in quarta claſſe.

4 Secùs autem dicendum puto de aliis Abbatibus reſpectiuè ad illos magnos Principes; non verò ad Comites, Vicecomites, Barones, Vicebarones, & alios Dominos temporales inferiores, quod probatur ex *eod. M. Daniele loc. cit.* vbi poſt

quintam

quintam Claſſem Abbatum ponit Comites, & Barones, & Vicecomites, & alios Titulatos in 6. claſſe, & confirmatur ea ratione *in primo quæſito poſita*, ſcilicet, qui in literis ſunt primò nominati præferendi ſunt alijs, ſed Abbates in literis, & Diplomatibus priùs nominantur Comitibus, Vicecomitibus, & Baronibus, & cæteris; ergò Abbates præcedunt Comites, Vicecomites, & Barones. Minor eſt manifeſta, & pluribus literis probari poteſt, præcipuè ex vna Regis Angliæ huius tenoris. *Riccardus Dei gratia Rex Anglorum, Dux Normaniæ, Aquitaniæ, Comes Andegatten. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Seneſchalchis, Præpoſitis, Iuſtitiarijs, & Bailiuis, & Miniſtris Fidelibus noſtris ſalutem* habetur apud *Renat Choppin. de Sacra Polit. lib 3. tit. 1. numr 8.*

Hoc idem colligitur ex quampluribus priuilegiorum ſubſcriptionibus, in quibus ipſi Abbates primi poſt Epiſcopos reperiuntur ſubſcripti, & poſt eos reperiũtur ſubſcripti Duces, Comites &c. vt videre eſt in priuilegio confirmationis fundationis Monaſterij de Ramſey in Comitatu Huntington facta per Regem Eduuardum, quod incipit, *In Nomine Summi Kyrios*, ſecundo Kalen. Decembris, quod priuilegium ante omnes firmat ipſe Rex his formalibus verbis, *Ego Eduuardus Rex Deo largiente, Anglorum, ſignum venegandæ Crucis impreſſi*. deindè poſt ſubſcriptionem Regis ſequuntur ſubſcriptiones Archiepiſcoporum, & primò *Ego Stignandus Archiepiſ. conceſſi, & confirmãdo ſigno S. Crucis conſignaui; deindè Ego Aethelredus Archiepiſcopus Gratanter corroboraui*. Poſteà ſubſequuntur Epiſcoporum ſupſcriptione; deindè Abbatum: poſt Abbates, ſubſcriptiones Ducum, Cubicularij, & aliorum, videre eſt apud *Clementem Raynerium, de Antiquit. Ord. Monac. nigr. ſcriptura 92.* Necnon idem conſpici poteſt ex alia confirmatione Regali priuilegiorum, & prærogatiuarum, facta per eumdem Regem Eduuardum Monaſterio Sancti Petri in Anglia, quam priuilegiorum confirmationem ante omnes firmat ipſe Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Dei gratia Anglorum Rex iuſſi componere, & compoſitum cum ſigno Dominicæ Crucis confirmando impreſſi*: Poſteà ſequitur ſubſcriptio Reginæ his verbis, *Ego Edgitha Regina omni alacritate mentis hoc corroboraui*: deindè ſequuntur ſubſcriptiones Epiſcoporum; & primò, *Ego Stigandus Sanctæ Metropolis Eccleſiæ Cantuaria Epiſcopus confirmaui*, *Ego Aldredus Archiepiſcopus Eboracenſis Eccleſiæ conſignaui*; deindè ſequuntur ſubſcriptiones Epiſcoporum, & poſteà Abbatum ſubſcriptiones, & primò, *Ego Eduinus Abbas conſenſi, & ſubſcripſi. Ego Agelnius Abbas conſenſi, & ſubſcripſi.* Ego *Leofricus Abbas conſenſi, et ſubſcripſi*, & multæ aliæ ſubſcriptiones Abbatum, quas breuitatis cauſa omitto (ſat enim eſt ſupra dictas in teſtimonium veritatis adducere;) deindè poſt Abbatum ſubſcriptiones ſequũtur ſubſcriptiones Capellanorum Regis, deindè Ducum, deindè Comitum poſteà Miniſtrorum, deindè ſequuntur ſubſcriptiones Militum, quæ priuilegij confirmatio facta fuit apud Monaſterium prædictum quinto Kalendas Ianuarij die Sanctorum Innocentium, Anno Dominicæ Incarnationis Milleſimo ſexageſimo ſexto, indictione tertia, Anno Regni Eduuardi vigeſiquinto, vt per eumdem *Rayn. Diſcept. hiſtor. 9. 16.*

6 His igitur poſitis, benè ex ordine deſumi poteſt argumentum pro Abbatibus, quòd cæteris in temporali dignitate cõſtitutis ſunt præferẽdi, nam ex ordine arguitur prærogatiua, ità arguit *gloſ. ordinaria in c. quoromdam, ſuper verbo, Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & ibi *Dominic. & Philip Franc.* dicentes, quòd illi Religioſi ſunt præferendi in proceſſionibus, & alijs, qui primò fuerunt approbati, & confirmati per Eccleſiam, arguendo ab ordine literæ, *alleg. cap. quorumdam*, & ibi arguit *gloſ.* & illam gloſam ad hoc notat *Panor in cap. Nicolao, in princ. de appell.* & idem *Panor. in c. ſedes, de reſcriptis*, & idem *Panor. in cap. auaritiæ, de præben.* In quibus locis multum commendat dictam gloſam, & facit *tex.* cum ibi notatis per *Panor in cap. nimis praua, de exceſſ. Prælat.* & iſto modo arguendi vtitur etiam *Bald. & Salycet. in conſtitutione, C. ne filius pro patre*, vbi ex ordine dictæ literæ dicunt, quòd priùs obediendum eſt Deo, quàm Cæſari; ergò ſi Cæſar mandat id, quod eſt contrà conſcientiam, non eſt obtemperandum ei, neq; in pace, neq; in bello, ſecundùm eos ibidem: & ſic ex tali Ordine, benè concludi poteſt, debere argui ad prærogatiuam Abbatum ſupra temporalium Dominorum dignitates eo modo quo ſupranã dignius cẽſetur præponi iuribus ſupra allegatis.

QVAESITVM. VI.

De præcedentijs Abbatum inter ſeipſos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ille cenſendus eſt alijs maior, & dignior, qui Epiſcopalibus inſignijs decoratus eſt.*

2 *Veſtis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem.*

3 *Abbas exemptus Abbati non exempto eiuſdem Ordinis præferendus eſt.*

4 *Prior ad titulum Abbatiæ aſſumptus poſterius promotum in eodem Ordine præcedit.*

5 *Abbates antiquioris Religionis præferuntur alijs.*

6 *Abbates habentes vſum Mitræ, præcedunt Commendatarios.*

7 *Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares aliarum Congregationum.*

8 *Lites, & controuerſias omnes de præcedentia inter Eccleſiaſticas perſonas tam ſeculares, quàm Regulares, componit Epiſcopus, omni appellatione remota.*

1 QVæſtio hæc incidere poteſt inter Abbates eiuſdem Ordinis, vel reſpectu aliorum, qui eiuſdem Ordinis non ſunt. Inter Abbates autem eiuſdem Ordinis, certum eſt, illum cenſendum eſſe alijs maiorem, & digniorem, qui Epiſcopalibus Inſignijs decoratus eſt, vt probat *tex. in cap. ut Apoſtolica, de priuil. lib. 6.* vbi ex maioritate orna-

ornatus, quo quis vti potest, cognoscitur maioritas dignitatis, vt notauit *Dominic. de S. Gemin.* ibi, tum quia excellentia vestis arguit maiorem excellentiam, & dignitatem, *argum. l. nemo vir,*
2 *& l. temperent 4. C. de vestib. oleber. & deaurat. lib. 11. Speculat. de aduocat. par. 1. §. sequitur secundò, num. 3. Cassan. in Cathalog. glor. mund. par. 7. consider. 44. Boer. de auctor. Magni Consil. num. 29.* & alij plures, quos refert *Contelor. d. quaest. de praeceden. num. 4.*

3 Item Abbas exemptus Abbati nō exempto eiusdem Ordinis praeferendus est, *Franc. in d. cap. vt Apostolicae, Nauarr. cons. 1. num. 2. & 10. de Maiorit. & obed. Graff. in aur. decis. p. 1. lib. 3. cap. 5. nnmero 139.*

4 Caeteris verò paribus prior ad titulum Abbatiae assumptus posteriùs promotum in eodem Ordine praecedit, per *tex. in l. 1. C. de Consul. lib. 12. l. 1. ff. de alb. scrib. cap. 1.* vbi *Panor. nu. 4. de maiorit. & obedien. Graff. d. nu. 139 in princ. Lelius Zecchius, de Republ. Ecclesiast. cap. 29. vers. tertia Regula.*

5 Si autem inter Abbates diuersae Religionis quaestio circa praecedentiam oriatur, tunc qui sunt antiquioris Religionis in institutione praeferuntur alijs, sicuti docent *Gundisalu. Villadieg. de legat. par. 1. quaest. 17. nu. 9. & 19. cum seqq. Roder. quaest. Regul. tom. 3. quaest. 38. art. 1. in fin.* cum alijs nouissimè adductis per *Contelor. in quaest. de praecedent. num. 2. & 10.* & censuit *Rot. in Oriolen. Praecedentiae 10. Martij 1600. coram Litta, & in Romana Praecedentia 24. Maij 1600. coram Card. Lancellotto*, vbi fuit dictum, Monachos Trium fontium, & Sanctae Crucis in Hierusalem de Vrbe praecedere debere Monachos Sancti Eusebij, etiam de Vrbe, quia illorum Ordo (qui est Cisterciensium) priùs institutus, & approbatus fuit, quàm Ordo istorum, qui est Caelestinorum.

6 Abbates, habentes vsum Mitrae, praecedunt Commendatarios, vt habetur ex *quadam declaratione Gregorij XIII. facta ad instantiam Concilij Prouincialis Rothomagen.* quae refertur à *Marc. Ant. Genuen. in sua prax. Archiepisc. cap. 49.* vbi insuper habetur, Commendatarios inter Abbates esse recipiendos.

7 De Abbatibus, & Canonicis Regularibus Congregationis Lateranen. respectu Abbatum Casinensium in praesentiarum sermo non habetur; cùm de illis, & orta inter eos lite, latè egerimus suprà hac *Disp. Quaest. 1.*

Illud tamen aduertere oportet, quòd circa litem illam stabilita, & decisa ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extendentur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares caeterarum Congregationum, etiam sub Sancto Augustino militantium: & ideò minùs benè *Ioseph. Mozzagrug. lib. 2. & 8. fol. 9. pag. 2.* probare contendit, sententiā à Pio IV. ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. latam, aequè pro Canonicis istius Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. facere: cùm ex eiusdem sententiae verbis id non satis appareat; immo contrarium eliciatur: cùm in ea Lateranen. tantùm Congregationis Canonici nominentur: ideò meritò illius dicta circa hoc confutantur à *Gabriel. Pennot. Histor. tripart. Canon. Regular. lib. 2. cap. 53. num. 12.* vbi testatur d. Congregationis Sancti Saluatoris Bononien. Canonicos, in ea causa nè per somnium quidem nominatos, sed neque laborum, vel expensarum participes fuisse.

8 Verùm pro complimento aduertendum duxi, quòd lites, ac controuersias omnes, quae de praecedentia inter Ecclesiasticas personas, tàm seculares, quàm Regulares in processionibus publicis, aut ijs, quae fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, accidere solent, Episcopus, omni appellatione remota, componit ex dispositione *Sacri Concilij Trid. sess. 25. de Regular. cap. 13.* Quòd autem eas differentias componat omni appellatione remota, intelligendum est quoad effectum suspensiuum dumtaxat: & haec compositio fieri debet breui manu, summariè, simpliciter, & de plano, sinè strepitu, & figura Iudicij, prout decisum referunt *Campanil. in diuers. iur. canon. rub. 12. cap. 13. num. 120. Francisc. Leo in Thes. fori Ecclesiast. p. 1. cap. 8. num. 18. D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc par. 3. alleg. 78. num. 26. secundùm Lugdunen. impress.* vbi cum *Rota in Colonien. Praecedentiae 9. Iunij 1627. coram R. P. D. Vbaldo Iuniore*, subdit *Conc. Trid. cit. loc.* non substulisse appellationem deuolutiuam, in cuius gradu benè datur manutentio possessori.

QVAESITVM VII.

De praecedentijs Praelatorum Regularium, qui Abbates non sunt inter se ipsos.

SVMMARIVM.

1 *Quam praecedentiam habeant inter se Praelati quatuor Ordinum Mendicantium.*
2 *Ordo scripturae, & Prior nominatio attendenda est.*
3 *Praelati Monachorum Reformatorum Cistercien. Sanctae Mariae Fulien. praecedunt omnibus Mendicantibus.*
4 *Carmelitani praecedunt Fratres Beatae Mariae de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obseruantia, & Fratres Conuentuales.*
5 *Praecedentia inter reliquos Mendicantes, quomodo sit attendenda.*
6 *Praelati Regulares sunt praeferendi Praelatis secularibus, Abbatibus inferioribus.*

1 Attendenda est etiam differentia inter alios Praelatos Abbatibus inferiores inter se. Vnde obseruandum est, vt Praelati Ordinis Praedicatorum praecedant Praelatos Ordinis Minorum, & reliquarum Religionum Mendicantium, etiam vbi Ecclesias non habent, aut alij Mendicantes antiquiores Ecclesias possident: ità declarauit Pius V. in Bulla, quae incipit, *Diuina disponente clementia*, edita anno Domini 1568. quae est 71. in ordine in *Bullar. nouo Laert. Cherub. tom. 2.*

Post Praelatos autem Fratrum Praedicatorum ordine praecedentiae subsequuntur Praelati Fratrum Minorum: postea Praelati Eremitarum S. Augustini, & deindè Carmelitarum; iuxtà quem ordinem

nem prædictæ Religiones in iure recensentur, vt cap. Vnico §. sanè, de Religios. dom in 6. & in Const. Pij V. edita anno 1567. quæ incipit. *Romanus Pontifex tam vniuersalis*, & in alia eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Apostolicæ Sedis benignitas*, quæ habentur apud *Laert. Cherubin. loc. cit.* inter Consti-

2 tutiones eiusdem Pontificis. Ordo autem scripturæ attendendus est, vt notauit *glos. in cap. cùm dilecta, verb. trasponentes, de rescriptis, Felin. in rubr. de maiorit. & obed. num. 5. & 6.* prӕterquàmquòd cùm ex priori nominatione maior dignitas arguatur, vt superiùs probatum est, Prælati, & eorum subditi, qui primò in iure nominantur, præcedere debent.

3 Hic autem aduertendum est, hos Prælatos quatuor Religionum Mendicantium non præcedere Prælatos, & Monachos Congregationis Sanctæ Mariæ Fulien. Reformatos Ordinis Cistercien. licèt eorum Religiones antè d. Congregationem approbatæ sint; quia Clemens VIII. Motuproprio anno 1599. Pontificatus sui anno 8. decreuit; vt prædicti Monachi in processionibus, & functionibus publicis præcederent Ordines Mendicantes; ità habetur in *Const. 61. d. Clem. VIII. in Bull. Laer.*

4 *Cherub tom. 3.* Item idem Pontifex decreuit, quòd Fratres Ordinis Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, vbiq; præcedant Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum; non obst. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque, ità habetur in *Const. 95. eiusdem Pontif. loc. cit.*

Controuersia etiam olim viguit inter Fratres Minores de Obseruantia cum Fratribus Minoribus Conuentualibus super præcedentia, quæ postea ablata fuit per Leonem X. in *Constitutione 26.* apud *Laer. Cherub. tom. 1. Bullar.* vbi decreuit, Fratres Minores Conuentuales Fratribus Minoribus de Obseruantia digniorem locum relinquere debere.

5 Quò verò ad alios Regulares, & eorum Prælatos hic sigillatim eorum præcedentia nequaquàm ponitur; cùm dicere sufficiat, quòd in præcedentijs obseruanda est prioritas originis, vel consuetudo loci ex *Bald. in cap. cùm olim, de consuetud. num. 1. & Zabar. cons. 62. num. 1. Renat. Choppin. Monastic. lib. 2. tit. vlt. num. 23.* & habetur ex *Rot. Romana* apud *Seraph. decis. 335. & decis. 663. & decis. 964. num. 1.* vbi ampliat rem hanc, dicendo, id etiam procedere, si consuetudo huiusmodi repugnaret dispositioni iuris communis.

Inprimis autem attendenda est consuetudo, quæ inter Regulares, & Prælatos prædictos obseruabatur Romæ, quæ omnium magistra est: ità censuit *Sacra Illustrissimorum Cardinalium Congregatio, negotijs, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præfectorum, anno 1593. die 30. August.* habetur in *collect. priuileg. Mendicantium Ioannis Baptistæ Confect. fol. 188 impress. Florentiae*, & in *lib. priuilegiorum Camaldulen fol. 218.* & apud *Quarant. in summ. Bullar verb. præcedentia, Piasec. par. 2. cap. 3. num 48. Campanil. in diuersor. iur. canon. rub. 12. cap. 13. nu. 121. vers. & quoniam, D. August. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 78. nu. 24.*

6 Quo verò ad præcedētiam inter prædictos Prælatos Regulares cum Prælatis secularibus, Episcopo inferioribus, seruandum dico, Prælatos Regulares præcedere debere omnes Clericos cuiuscunque dignitatis, inferiores Episcopo, quòd probatur multis rationibus, adductis in *Quæsito de præcedentia Abbatis inter alios Praelatos, & alios graduatos, Episcopo inferiores*, vt benè ostendit *Cassan. in Cathalog. glor. mund. par. 4. consid. 36.* vbi vult, ea, quæ dicta sunt de Abbate, etiam locum habere in Priore, & in quolibet alio Regulari principalem Prælaturam habenti in Ecclesia Collegiata Regularium.

QVÆSITVM VIII.

De præcedentijs Ordinum Regularium inter se in processionibus, & alijs actibus publicis.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. de praecedentijs, & praecipuè inter Ordines Mendicantes in processionibus, refertur.*
2 *Monachi Cistercien. Reformati Congregationis S. Mariae Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus praeferuntur.*
3 *Carmelitae praecedunt Fratres Beatae Mariae de Mercede.*
4 *Minores de Obseruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.*
5 *Praedicatores obtinent honorabiliorem locum inter caeteros Mendicantes.*
6 *Minores Obseruantes Reformati habent praecedentiam.*
7 *Caelestini praecedunt Monachos Oliuetanos.*
8 *Oliuetani inceperunt de anno 1319.*
9 *Caelestinorum Ordo confirmatus fuit à Gregorio X. Oliuetanorum verò Ordo à Ioanne XXII.*
10 *Oliuetani Monachi praecedunt Monachos Montis Virginis in Terra Ayrola.*

1 QVia sępè inter Religiosas personas in multis Ciuitatibus, & Diœcesibus diuersarum Mundi partium, nonnullæ lites, & controuersiæ super præcedentia ortæ fuerunt, & præcipuè inter Ordines Mendicantium in processionibus. Gregorius XIII. ad huiusmodi controuersias, & lites dirimendas, per Bullam, quæ incipit. *Exposcit pastoralis officij munus*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 15. Iulij 1583. Pontificatus sui anno 10. apud *Laert. Cherub. Bullar. nou. tom. 2. Bull. eiusd. Pont. 86.* statuit, vt (appellationibus quibuscunque remotis) ille Ordo Mendicantium præcedere deberet, in processionibus, qui esset in processione præcedentiæ, ac iuris præcedendi; quandò verò non posset probari, aut constari de quasi possessione præcedentię huiusmodi; statuit ipse Summus Pontifex, vt ij Fratres Mendicantes in processionibus, tàm publicis, quàm priuatis, præcedere deberent, qui essent antiquiores in loco controuersiæ: ità vt si contigerit nona Monasteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium,

cantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria, aut domus priùs erecta, & instituta essent; ille Ordo, qui priùs Monasterium, seù domum in loco habuerit, præcedat.

2 Monachi Congregationis B. Mariæ Fulien: Cistercien. Ordinis S. Benedicti, in processionibus, alijsq; actibus publicis omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur, de qua præcedentia extat Bulla Clementis VIII. quæ incipit. *Regis pacifici*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus sui anno 8. apud *Laer. Cherub. Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont.* 56. in qua Bulla dictus Summus Pontifex approbando confirmat Decretum Sacræ Congregationis super controuersia præcedentiæ inter Monachos dictæ Congregationis, ac Fratres Mendicantes, in processionibus, & alijs actibus publicas, quæ Sacra Congregatio diffinitiuè determinauit, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos esse, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primumq; & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere, nec Monachos dictæ Congregationis à Fratribus Ordinum Mendicantium huiusmodi, in hoc molestari posse, neque debere, censuit, & ordinauit Quod Decretum ipse Summus Pontifex extendit non solùm pro Monachis Ciuitatis Burdeghalensis; qui erant in causa; sed etiam vbique; præcipitq; in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ipso iure incurrendæ, omnibus, & singulis Superioribus, & Fratribus quorumcunque Ordininum Mendicantium, præsentibus, & futuris, à qua non possint, nisi per Romanum Pontificem tantùm pro tempore existentem, præterquàm in mortis articulo constituti, absolui, nè dictam Congregationem Fulien. ac illius Monachos, tunc, & pro tempore existentes super præmissis, aut eorum aliquò molestare, inquietare, aut quoquo modo impedire præsumant, seù audeant; vide *D. August. Barbos. de offic. & potestat. Episcop. par. 3. allegat. 78. sub num. 37. secundùm Lugdunen. impress.*

3 Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, tàm in publicis processionibus, quàm in funeralibus præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; & de tali præcedentia extat Bulla Clementis VIII quæ incipit. *Decet Romanum Pontificem*, apud *Laert. Cherubin. Bullar. nou. tom 3. Bulla eiusd. Pont.* 95. per quam Bullam dictus Summus Pontifex committit Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs, vt quandocunque, & vbicunque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum requisiti, virtute Bullæ prædictæ possint, & valeant cogere per censuras, & alias pœnas Ecclesiasticas, aliaqs opportuna iuris, & facti remedia, ipsos Fratres B. Mariæ de Mercede, vt præcedentiam relinquant ipsis Fratribus Carmelitis, appellatione postposita, immo, si opus fuerit, possint adhoc innocare auxilium brachij secularis; vide *D. August. Barbos. vbi proximè.*

Demùm, quòd Ordo Carmelitarum præcedat Fratres S. Mariæ de Mercede, censuit *Rot. in Oriolen. Præcedentiæ 16. Maij 1600. coram Litta*, est *decis. 26. par. 2. Recent.* ea scilicet ratione: quia Ordo Carmelitarum institutus fuit antè Concilium Generale, de quo in *cap. ne nimia, de Relig. domib.* vt probatur in *cap. fin. §. sanè ad Praedicatorum, eod. tit. in 6.* & approbatus per Honorium III. anno salutis 1225. Ordo autem B. Mariæ de Mercede institutus fuit post dictum Concilium Generale, & approbatus à Gregorio IX. Pontif. sui anno 8. qui Pontifex creatus fuit post dictum Honorium, & ideò *Rot. vbi sup.* decreuit, præcedentiam deberi dicto Ordini Carmelitarum, vti priori in tempore, adnotata per *Doctor. in l. Minores, ff. de Decur. & in l. fin.* vbi *Bar. C. de tyron. lib. 12.* cum alijs per *Cassan. in Cathalog. glor. mun. par. 4. consid. 51. vers. quinto ergò*, & per *Tobiam Nonium cons. 71. num. 34. Nauarr. cons. 5. de stat. Monach.* & iuxtà hanc doctrinam sæpiùs, tàm à Sacra Rituum Congregatione, quàm à Rota in hac materia decisum fuisse testatur eadem *Rot. in vna Salernitana Praecedentiae 2. Iunij 1625. coram bo. me. Buratto*, vbi plures concordantes in *additionibus* refert *D. Io. Franc. Florentill. Nobilis Interamnen. & in Romana Curia Aduocatus*, qui de se multa, & grauia in dies pollicetur.

4 Fratres Minores de Obseruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales; vnde ipsi Fratres de Obseruantia Crucem suam in loco digniori deferre possunt, prout Motuproprio declarauit Leo X. in Bulla, quæ incipit. *Licèt aliàs*, in qua disponitur, quòd tàm Conuentuales, quam de Obseruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuscunque processionibus, & alijs actibus, in quibus Crux deferenda foret, suam deferre possint, ita tamen, quòd Crux ipsorum Fratrum de Obseruantia, & Reformatorum loco digniori deferatur, vt videre est apud *Laert. Cherub. Bullar. nou tom. 1. Bulla eiusd. Pont* 26. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 6. Decembris 1517. Pontificatus sui anno 5. vide *D. Augustin. Barbos. proximè citat. loco.*

5 Fratres Ordinis Prædicatorum obtinent primum digniorem, & honorabiliorem locum inter cæterorum quorumcunque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, & etiam non Mendicantes, post Clerum secularem, & antiquos Ordines Monachales, vt declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina disponente clementia*, Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 17. Augusti 1568. Pontif. sui anno 3. idemque statuit Clemens VIII. in Bulla, quę incipit: *Inter cætera*, sub Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 25. Septembris 1592. Pontificatus sui anno 1. apud *Laertium Cherub. tom. 3. Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont. 13. D. August. Barbos. de offic. & potest. Episcop. par. 3. allegat. 78. num. 30. Contelor. in quaest. de praecedentia num. 76.*

6 Minores Obseruantes Reformati cum controuersiam paterentur circà pręcedentiam, quasi nuper asciti in Ciuitate, cùm tamen ingressi sint, & habitêt in Monasterijs Familiæ, *Sacra Rituum Cong.* rele-

referente Illustrissimo Card. Millino, mandauit illis dari omninò præcedentiam, sub die decimaseptima Iulii 1627.

Io. Bapt. Card. Detus.

I. Thessalonicen. Secr.

7 Monachi Congregationis Cælestinorum præcedunt Monachos Oliuetanos; quia Cælestini sunt antiquiores origine, & confirmatione Oliuetanis, vt fuit dictum *in Rota in decisione*, quæ sequitur.

ILLVSTRISS. D. CARD. CAVALERIO. Salernitana Præcedentiæ.

Lunæ 14. Martij 1622.

Prætendebant Monachi Oliuetani Ciuitatis Salerni præcedentiam in processionibus, & actibus publicis à Monachis Cælestinis, contrà quos à Vicario Salernitano sententiam fauorabilem reportauerunt de anno 1595. & hæc causa ad Rotam deuoluta, cùm in ea vsq; adhuc nihil actum fuisset, iidem Oliuetani prætendebant dictam sententiam trãsijsse in iudicatum, & esse exequendam: ideò proposui dubium, *an constaret de re iudicata, quæ esset exequenda*; & DD. negatiuè responderunt.

Quamuis enim à die appellationis, & commissionis causæ in Rota lapsi sunt viginti, & plures anni, quo tempore fatalia nunquam prorogata fuerunt, adeò, vt videatur intrare res iudicata, *Cassador. decis. 6. num. 8. de appellat. Crescent. decis. 8. num. 8. eod. tit.* tamen requirebatur etiam validitas, & iustitia sententiæ, vt notant *Doct. in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Felin. in cap. super literis, num. 15. de rescript. Card. Seraph. decis. 1123. num. 6. Rot. coram Reuerendiss. D. meo Decano, decis. 374. par. 1. in Recent.*

In hoc autem casu multa super nullitate sententiæ ex defectu citationis deducebantur; quia in hoc aderat aliqua discrepantia. Dicebant, sententiam esse iniustam; nam Cælestini tam respectu originis, & approbationis, extant antiquiores

8 Oliuetanis, cùm inceperint de anno 1274. Oliuetani verò de anno 1319. vt tradit *Azor. institut. moral. lib. 9. cap. 21. vers. Cælestini, & vers. Ordo*

9 *Oliuetanus*: Ordo verò Cælestinorum fuit confirmatus à Gregorio X. Ordo autem Oliuetanorum à Ioãne XXII. qui fuit posteà priuatus, *Roder. quæst. Regul. tom. 1. q. . . art. 1. & 7. Paul. Morig. de orig. omn. Relig. c. 31. & 32.* quàm etiam ratione ingressus in Ciuitatem Salerni, cùm Oliuetani admissi fuerint solùm de anno 1593. aut præcedenti 1592. Et pro parte Cælestinorum plura documenta antiquissima exhiberẽtur vsque de anno 1425. Vnde non doctò de particulari consuetudine, aut quasi possessione præcedendi, præcedentia debebatur Cælestinis, vti antiquioribus, tàm de iure communi, quo antiquitas attenditur, vt respondit *Collegium Bononiense, post consilia Card. Zabarella cons. 1. num. 10 & seqq.* & ibidem *Colleg. Paduan. cons. 2. num. 71. & Colleg. Ferrarien. cons. 3. num. 13.* quàm vigore Bullæ Gregorij XIII. in *nouo Bullar. 16.* in qua circumscripta quasi possessione, & consuetudine mandatur, vt antiquiores Confraternitates secularium præcedere debeant; quam constitutionem procedere in Regularibus, declarauit Sacra Rituum Congregatio in pluribus causis.

Nec Domini obstare putauerunt, quòd Oliuetani ingressi sunt in Ciuitatem Salerni in locum Monachorum Sancti Benedicti; quia benè verùm esse dicebant, quòd in eorum Monasterium sunt ingressi, non autem in eorum priuilegia. Vnde cum ratione approbationis modernioris haberent qualitatem diuersam à Monachis S. Benedicti, in quorum locum fuerant admissi, non poterant gaudere priuilegio præcedentiæ, quo gaudebant Benedictini, tanquàm antiquiores, ad tradita per *Cephal. consil. 615. num. 100 & seqq. Dec. cons. 19. num. 135. lib. ...* Vnde estò, quòd Monachi Benedictini præcesserint, vt ex fide data, quæ etiam non visa fuit, esse in forma probanti, non tamen illorum priuilegium suffragabatur Oliuetanis modernioribus contrà Cælestinos antiquiores, pro quibus etiam aderat obseruantia, cùm hic Romæ præcedant Oliuetanos, secundùm quam consuetudinem regulari deberent in alijs locis, vbi non est particularis consuetudo, iuxta Decretum Congregationis Regularium confirmatum à Clem. VIII. fel. rec. quod fuit datum. Et ità decisum &c.

Circà verò præcedentiam eorundem Oliuetanorum, respectu Monachorum Montis Virginis in Terra Ayrolæ, adsunt Sacræ Rotæ decisiones; vna coram Illustrissimo D. Cardinali Caualerio; altera verò coram bon. mem. Buratto, quæ cum adhuc typis mandatæ non reperiantur, hoc in loco eas inserere operepretium duxi, in hunc qui sequitur modum.

ILLVSTRISS. D. CARD. CAVALERIO. Sanctæ Agathæ Gothorum Præcedentiæ.

Veneris 13. Maij 1622.

Dictum fuit, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Licèt enim Ordo Monachorum Montis Virginis fuerit institutus à B. Guglielmo, vsq; de anno 1124. vt apparet ex *Martyrologio Romano sub die 25. Iunij*, quo cadit eius festum, iunctis notatis per *Illustrissimum Cardinalem Baronium bon. mem.* & tradit *Azor. instit. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 21. vers. Ordo Gulielmitanus*, & fuerint datæ confirmationes Apostolicæ Cælestini II. de anno 1197. & Innocentij III. Summorum Pontificum, de anno 1209. Oliuetani verò inceperint de anno 1371. vt refert *Azor. d. cap. 21.* & fuerint confirmati à Ioanne XXII qui fuit posterioribus temporibus, vt etiam dictum fuit in *Salernitana Præcedentiæ 14. Martij præteriti, coram me*, & ideò Monachis Montis Virginis, tanquàm antiquioribus, etiam quoad ingressum in dictam Terram Ayrolæ, videretur debita præcedentia, tàm de iure communi, quàm vigore Constitutionis fel. rec. Gregorij XIII. 86. *in nouo Bullario*, vt fuit resolutum in *dicta Salernitana Præcedentiæ*.

Tamen probatum fuit in dicto Monasterio Ayrolæ non adesse, nisi ad summum duos Monachos, & vnum conuersum, quod erat sic conforme Con-

Constitutioni sanct. mem. Pauli V. in *dicto Bullar.* 89. *in Append.* §. 10. quæ loquitur de isto loco Ayrolæ in specie, & mandat, vt ibi non sit, nisi vnus Monachus, & vnus conuersus, & sic cùm dd. Monachi non facerent Collegium, ad quod tres saltem Monachi requiruntur, *glos. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. num.* 14. *& Anchar. num.* 17. *de surrepat.* neque haberent alias qualitates requisitas ad essentiam Collegij, de quibus per *Roman. cons.* 436. *num.* 6. *&* 7. non visum fuit, quòd illi Monachi Montis Virginis, tanquàm particulares, deberent præcedere Monachos Oliuetanos, habentes in dicta Terra Collegium formatum *Cassan. cathalog. glor. mund. par.* 4. *considerat.* 32. *col.* 2. *vers. sed intellige Dec. consil.* 160. *in fine vers. quia ad hoc respondetur, Io. Piccard. inter cons. Menoch. cons.* 52. *num.* 137. *Selua, de benefic. par.* 1. *q.* 2. *num.* 80. *& num.* 83.

Et ideò in hoc casu dictum fuit, Oliuetanos ex hoc capite debere præcedere.

R. P. D. BVRATTO.

In eadem.

Die 29. *Maij* 1624.

DEcisum fuit coram Reuerendiss. D. Caualerio S. D. N. Datario, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Non quidem respectu antiquitatis originis eorum Ordinis, vel Monasterij in dicta Terra: sed ex eo, quòd in Terra prædicta Monachi Oliuetani habent Collegium formatum, & Monachi Montis Virginis illud non habent, vt legitur expressum in Bulla sanct. mem. Pauli Quinti in *Bullar.* 89. in qua mandat Monachis Montis Virginis, quòd in loco controuerso Ayrolæ resideat vnus tantùm Monachus, & conuersus, qui Collegium constituere non possunt; cùm requirantur saltem tres, *l. Neratius, ff. de verb. significat. glos. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. n.* 14. *& Anchar. n.* 17. *de surrepatr.*

Et ideò residentibus ibidem Monachis Montis Virginis, vti particularibus debetur præcedentia Monachis Oliuetanis, tanquàm Collegio, *Dec. cons.* 161. *in fin. vers. quia ad hoc respondetur Cassan. in cathalog. glor. mund. par.* 4. *consid.* 52. *col.* 2. *vers. sed intellige, Io. Piccard. inter consil. Menoch. cons.* 52. *nu.* 137. *Selua de benefic. par.* 1. *q.* 2. *nu.* 83.

Non obstat, si dicatur, in eadem Bulla fuisse indultum, quòd si fortè contigerit, quòd si Domus Ayrolæ ad formam Monasterij redigatur, competéterq; doceatur, restituatur sub Abbatis, vel Prioris titulo respectiuè gubernanda, & ideò quòd cùm hodie probetur per testes, adesse Priorem cum pluribus Monachis, præsumatur satisfactum Bullæ prædictæ, & debeant præcedere Monachi Montis Virginis, Collegialiter modò ibidem residentes.

Quia quidquid dicant testes hinc indè examinati, cùm Bulla habeat decretum irritans, & clausulam, *sublata, &c.* cùm alijs prægnantissimis, per quas derogatur cuicumque consuetudini, & non vsus allegari non potest, nisi concurrente scientia, & consensu Papæ, *Rota in Romana concordiæ S. Petri, in Recent. decis.* 221. *num.* 4. 5. *&* 6. *& decis.* 246. *num.* 1. *par.* 1. *Recentior.* & requirat, quòd habitatio ad formam Monasterij sit redacta, quodq; ex redditibus saltem sex Monachi ali possint, ac Capituli Generalis consensus accedat, & demùm Protectoris, & de his non doceatur, negari non potest, quin dici nequeat Collegium, resistente Papæ voluntate *Bald. in l.* 1. §. *quibus in princ. ff. quod cuiusq; vniuers. nom. Soc. in l.* 1. §. *municipes num.* 4. *vers. & sic potest ff. de acquir. poss.*

Neque de publicatione Bullæ prædictæ dubitari potest, cùm reperiatur impressa in *Bullar. Rota decis.* 301. *par.* 2. *diuers.* & in *Recent.* 298. *num.* 2. *par.* 2. & illius adimplementum Monachi prædicti Montis Virginis articularunt, & probare conati sunt.

Fuit propterea conclusum, standum esse in decisis, vtraq; parte informante.

QVÆSITVM IX.

Abbas secularis exemptus, obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat.

HAnc quæstionem iam pridem decidit *Sacra Rituum Congregatio, in Vna Alexandrina Sancti Petri de Broglio, sub die* 7. *Februarij* 1604. nam cùm interrogaretur primò, an Abbas secularis Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectus, habens vsum Mitræ, & Baculi, & solitus statutis diebus sedere more Episcopi cum suis Canonicis assistentibus, in quos habeat iurisdictionem Episcopalem, possit habere dictam assistentiam quandò Episcopus loci Ordinarius in dicta Ecclesia exempta, Missis, aut Vesperis solemnibus interest.

Secundò, an cum eo Episcopus assumere debeat Canonicos suæ Cathedralis assistentes, & eorumdem circulos habere ad Gloriam in excelsis, & ad Credo.

Tertiò, quid sit agendum iuxta Sedem Episcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorum vtriusq; Capituli, quandò contingit Episcopum cum suo Capitulo processionaliter accedere ad d. Ecclesiam exemptam, & quo ordine sint turificandi; quid de confessione facienda ab Episcopo cum Sacerdote, de incenso imponendo, & benedicendo, & de benedictione solemni in fine Missæ, seù Vesperarum ab altero ipsorum danda.

Respondit ad primum negatiuè, ad secundum affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Episcopum in Sede Pontificia ornata in cornu Euangelij sedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus post alium ab illa parte, vsq; in finè. In opposita parte quatuor, vel quinque brachijs inferiori sedere Abbatem in simplici sede, absq; ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vsq; in finem ab illa parte, in reliquis Episcopum debere facere suas functiones, & Abbatem cessare. Deindè tres turificationes dari Episcopo, duas Canonicis Cathedralis, vsq; in finem, deindè duas Abbati, & vnam suis Canonicis.

DI-

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

Gloss. 1. Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina.
Gloss. 2. Castum.
Gloss. 3. Sobrium.
Gloss. 4. Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.
Gloss. 5. Diligat fratres.
Gloss. 6. In ipsa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis &c.
Gloss. 7. Non sit turbulentus.
Gloss. 8. Non sit anxius.
Gloss. 9. Non sit nimius, & obstinatus.
Gloss. 10. Non sit Zelotypus.
Gloss. 11. Non sit nimis suspiciosus.
Gloss. 12. In ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus.
Gloss. 13. De quibusdam alijs qualitatibus Abbatibus; & alijs Prælatis, necessarijs.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

Verba Sanctissimi Patriarchæ Benedicti, Abbatibus, cæterisq; Prælatis scitu necessaria.

QValem deceat esse Abbatem, & Prælatum in suo munere constitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali regimini rectè satisfacere posit, docet *D. Benedictus* pluribus *sua Regulæ* locis, præcipuè *cap. 64.* vbi postquàm constituit modum, quo nouus Abbas in Monasterio ordinandus esset, sic ait:

Ordinatus autem Abbas cogitet semper, quale onus suscepit, & cui redditurus est rationem villicationis suæ, sciatque, sibi oportere prodesse magis, quàm præesse. Oportet ergò, eum esse doctum lege diuina, vt sciat vnde proferat noua, & vetera: Castum, Sobrium, Misericordem, & semper superexaltantem misericordiam iudicio, vt idem ipse consequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipsa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis; ne dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas: suaque fragilitate semper suspectus sit, memineritq; calamum quassatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; sed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit, cuique expedire, sicut iam diximus: & studeat plus amari, quàm timeri; non sit turbulentus, & anxius; non sit nimius, & obstinatus; non sit zelotypus, & nimis suspiciosus; quia nunquã requiescet; in ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundùm Deum siuè secularia sint, opera, quæ iniungit, discernat, & temperet, cogitans discretionem S. Iacob dicentis: si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die. Hæc ergò, aliaque testimonia discretionis matris virtutum, sumens; sic omnia temperet, vt & fortes sint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè vt præsentem Regulam in omnibus conseruet: Vt dum benè ministrauerit, audiat à Domino, quod seruus bonus, qui erogauit triticum conseruis suis tempore suo; Amen dico vobis, super omnia bona sua constituit eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequàm autem singula percurramus; in pri-
1 mis sciat Abbas, se Christi vices in Monasterio
agere, id, quod idem *S. Pater. Reg. cap. 2. par. 1.*
2 ait, scilicet, *Abbas Christi vices agere in Monasterio
creditur, quandò ipsius vtatur prænomine, dicente
Apostolo: Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in*
3 *quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd
Abbas Christi vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in sua administratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atq; eius ouibus verbo, & exemplo proficere discat; & nè tanto munere indignus censeatur, nihil extrà præceptum Domini docere, constituere, aut præcipere debet; sed iussio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur, sic docente *D. P. Benedicto d. cap. 2. par. 1.* nè ea, quæ contrà Domini legem sunt præcipienti Religiosæ professionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & sic totum spirituale sui Monasterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto propositas, deueniamus.

GLOSSA I.

Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1 *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire,*

Constitutioni sanct. mem. Pauli V. in *dicto Bullar. 89. in Append. §.* 10. quæ loquitur de isto loco Ayrolæ in specie, & mandat, vt ibi non sit, nisi vnus Monachus, & vnus conuersus, & sic cùm dd. Monachi non facerent Collegium, ad quod tres saltem Monachi requiruntur, *glos. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. num.* 14. *& Ancbar. num.* 17. *de surepat.* neque haberent alias qualitates requisitas ad essentiam Collegij, de quibus per *Roman. cons.* 436. *num.* 6. *&* 7. non visum fuit, quòd illi Monachi Montis Virginis, tanquàm particulares, deberent præcedere Monachos Oliuetanos, habentes in dicta Terra Collegium formatum *Cassan. cathalog. glor. mund. par.* 4. *considerat.* 32. *col.* 2. *vers. sed intellige Dec. consil.* 160. *in fine vers. quia ad hoc respondetur, Io. Piccard. inter cons. Menoch. cons.* 52. *num.* 137. *Selua, de benefic. par.* 1. *q.* 2. *num.* 82. *& num.* 83.

Et ideò in hoc casu dictum fuit, Oliuetanos ex hoc capite debere præcedere.

R. P. D. B V R A T T O.

In eadem.

Die 29. Maij 1624.

DEcisum fuit coram Reuerendiss. D. Caualerio S. D. N. Datario, Monachos Oliuetanos debere præcedere Monachos Montis Virginis in Terra Ayrolæ.

Non quidem respectu antiquitatis originis eorum Ordinis, vel Monasterij in dicta Terra: sed ex eo, quòd in Terra prædicta Monachi Oliuetani habent Collegium formatum, & Monachi Montis Virginis illud non habent, vt legitur expressum in Bulla sanct. mem. Pauli Quinti in *Bullar.* 89. in qua mandat Monachis Montis Virginis, quòd in loco controuerso Ayrolæ resideat vnus tantùm Monachus, & conuersus, qui Collegium constituere non possunt; cùm requirantur saltem tres, *l. Neratius, ff. de verb. significat. glos. in c. nobis*, & ibi *Io. de Anan. n.* 14. *& Ancbar. n.* 17. *de iurepatr.*

Et ideò residentibus ibidem Monachis Montis Virginis, vt particularibus debetur præcedentia Monachis Oliuetanis, tanquàm Collegio, *Dec. cons.* 161. *in fin. vers. quia ad hoc respondetur Cassan. in cathalog. glor. mund. par.* 4. *consid.* 52. *col.* 2. *vers. sed intellige, Io. Piccard. inter consil. Menoch. cons.* 52. *nu.* 137. *Selua de benefic. par.* 1. *q.* 2. *nu.* 83.

Non obstat, si dicatur, in eadem Bulla fuisse indultum, quòd si fortè contigerit, quòd si Domus Ayrolæ ad formam Monasterij redigatur, competéterq; dotetur, restienatur sub Abbatis, vel Prioris titulo respectiuè gubernanda, & ideò quòd cùm hodie probetur per testes, adesse Priorem cum pluribus Monachis, præsumatur satisfactum Bullæ prædictæ, & debeant præcedere Monachi Montis Virginis, Collegialiter modò ibidem residentes,

Quia quidquid dicant testes hinc inde examinati, cùm Bulla habeat decretum irritans, & clausulam, *sublata, &c.* cùm alijs prægnantissimis, per quas derogatur cuicumque consuetudini, & non vsus allegari non potest, nisi concurrente scientia, & consensu Papæ, *Rota in Romana concordiæ S. Petri, in Recent. decis.* 221. *num.* 4. 5. *&* 6. *& decis.* 246. *num.* 1. *par.* 1. *Recentior.* & requirat, quòd habitatio ad formam Monasterij sit redacta, quodq; ex redditibus saltem sex Monachi ali possint, ac Capituli Generalis consensus accedat, & demùm Protectoris, & de his non doceatur, negari non potest, quin dici nequeat Collegium, resistente Papæ voluntate *Bald. in l.* 1. *§. quibus in princ. ff. quod cuiusq; vniuers. nom. Socc. in l.* 1. *§. municipes num.* 4. *vers. & sic potest ff. de acquir. poss.*

Neque de publicatione Bullæ prædictæ dubitari potest, cùm reperiatur impressa in *Bullar. Rota decis.* 301. *par.* 2. *diuers.* & in *Recent.* 298. *num.* 2. *par.* 2. & illius adimplementum Monachi prædicti Montis Virginis articularunt, & probare conati sunt.

Fuit propterea conclusum, standum esse in decisis, vtraq; parte informante.

QVÆSITVM IX.

Abbas secularis exemptus, obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat.

HAnc quæstionem iam pridem decidit *Sacra Rituum Congregatio, in Vna Alexandrina Sancti Petri de Broglio, sub die 7. Februarij* 1604. nam cùm interrogaretur primò, an Abbas secularis Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectus, habens vsum Mitræ, & Baculi, & solitus statutis diebus sedere more Episcopi cum suis Canonicis assistentibus, in quos habeat iurisdictionem Episcopalem, possit habere dictam assistentiam quandò Episcopus loci Ordinarius in dicta Ecclesia exempta, Missis, aut Vesperis solemnibus interest.

Secundò, an cum eo Episcopus assumere debeat Canonicos suæ Cathedralis assistentes, & eorumdem circulos habere ad Gloriam in excelsis, & ad Credo.

Tertiò, quid sit agendum iuxtà Sedem Episcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorum vtriusq; Capituli, quandò contingit Episcopum cum suo Capitulo processionaliter accedere ad d. Ecclesiam exemptam, & quo ordine sint turificandi; quid de confessione facienda ab Episcopo cum Sacerdote, de incenso imponendo, & benedicendo, & de benedictione solemni in fine Missæ, seù Vesperarum ab altero ipsorum danda.

Respondit ad primum negatiuè; ad secundum affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Episcopum in Sede Pontificia ornata in cornu Euangelij sedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus post alium ab illa parte, vsq; in finé. In opposita parte quatuor, vel quinque brachijs inferiori sedere Abbatem in simplici sede, absq; ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vsq; in finem ab illa parte, in reliquis Episcopum debere facere suas functiones, & Abbatem cessare. Deindè tres turificationes dari Episcopo, duas Canonicis Cathedralis, vsq; in finem, deindè duas Abbati, & vnam suis Canonicis.

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, prædìti esse debent.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, prædìti esse debent.

Verba Sanctissimi Patriarcha Benedicti, Abbatibus, caterisq; Prælatis scitu necessaria.

QValem deceat esse Abbatem, & Prælatum in suo munere constitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali regimini rectè satisfacere possit, docet *D. Benedictus* pluribus *sua Regula* locis, præcipuè *cap. 64.* vbi postquàm constituit modum, quo nouus Abbas in Monasterio ordinandus esset, sic ait:

Ordinatus autem Abbas cogitet semper, quale onus susceperit, & cui redditurus est rationem villicationis suæ, sciatque, sibi oportere prodesse magis, quàm præesse. Oportet ergò eum esse doctum lege diuina, vt sciat vnde proferat noua, & vetera: Castum, Sobrium, Misericordem, & semper superexaltantem misericordiam iudicio, vt idem ipse consequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipsa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis; ne dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas: suaque fragilitate semper suspectus sit, memineritq; calamum quassatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; sed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit, cuique expedire, sicut iam diximus: & studeat plus amari, quàm timeri; non sit turbulentus, & anxius; non sit nimius, & obstinatus; non sit zelotypus, & nimis suspiciosus; quia nunquã requiescet; in ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundùm Deum siuè secundùm sæculum sint, opera, quæ iniungit, discernat, & temperet, cogitans discretionem S. Iacob dicentis: si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die. Hæc ergò, aliaque testimonia discretionis matris virtutum, sumens; sic omnia temperet, vt & fortes sint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè vt præsentem Regulam in omnibus conseruet: vt dum benè ministrauerit, audiat à Domino, quod seruus bonus, qui erogauit triticum conseruis suis tempore suo; Amen dico vobis, super omnia bona sua constituit eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequàm autem singula percurramus; in primis sciat Abbas, se Christi vices in Monasterio agere, id, quod idem *S. Pater. Reg. cap. 2. par. 1.* ait, scilicèt, *Abbas Christi vices agere in Monasterio creditur, quandò ipsius vtatur prænomine; dicente Apostolo: Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in*
1 *quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd Abbas Christi vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in sua administratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atq; eius ouibus verbo, & exemplo proficere discat; & nè tanto munere indignus censeatur, nihil extrà præceptum Domini docere, constituere, aut præcipere debet; sed iussio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur, sic docente *D. P. Benedicto d. cap. 2. par. 1.* nè ea, quæ contrà Domini legem sunt præcipienti Religiosæ professionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & sic totum spiritualè sui Monasterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto propositas, deueniamus.

GLOSSA I.

Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1 *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire,*

pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam.
2 Magna est temeritas pastores imperitos assumere.
3 Literis carens sacris non potest esse aptus officijs.

IPsemet S. Benedictus pluribus locis suæ Regulæ hanc præcipit qualitatem in Abbate, & primò in d. cap. 2. dicens. *Sed missio eius vel doctrina fermentū diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur: memor sit semper Abbas, quia doctrinæ suæ, vel discipulorum obedientiæ vtrarumq; rerum in tremendo Iudicio Dei facienda erit discussio*, & paulò infrà subdit; ergò cùm aliquis suscipit nomen *Abbatis*, *duplici debet doctrina suis præesse discipulis*.

Hæc eadem qualitas insinuatur à *Concilio Tridentino sess. 24. de reformat. cap. 12.* his verbis: *doctrina ad suum munus necessaria, ac morum integritate commendetur*. Quæ verba cùm ad animarum curam exercentes directa sint, vtique Abbatibus, & Prælatis, de quibus loquimur optimè conuenient.

Idem habetur in *Concilio Lateranensi cap. 9.* & ex *Nauarr. in manual. cap. 25.* & ex *Sancto Thom. 2. 2.*
1 *q. 2. art. 6.* dum ait. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam*, & ex *Innocentio III.* in Concilio Generali: *graue nimis est, & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prælati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragantur, non iudicium rationis, sed carnalitatis affectum sequentes*: habetur in *cap. graue nimis ext. de præbend.* Vnde *D. Gregorius in Pasto-*
2 *rali par. 1.* inquit, *magnam esse temeritatem pastores imperitos assumere, eo, quòd est ars artium regimen animarum*, & in *c. illiteratos 36. dist.* ex *Epistolis Gelasij Papæ*, constitutum legitur, quòd literis ca-
3 rens sacris non potest esse aptus officijs, nimirùm Ecclesiasticis præfecturis: quod idem constitutum legitur à *Zozimo Papa in cap. seq. ead. dist.* videantur nonnulla, quæ *Gratianus* ibi ad hoc propositum cumulat, eaq; valde notatu digna.

GLOSSA II.
Castum.

SVMMARIVM.

1 *Castitatis dignitas tanta est, vt, ea ablata, omne virtutum aedificium dissoluatur.*
2 *Impudicitia quae mala pariat.*
3 *Castitas, & scientia sorores sunt.*

CVm Christi Minister sit Abbas, & *S. Aug. serm. 249. de tempore*, dicat; *omnibus castitas pernecessaria est, sed maximè Ministris Christi Altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio, & assidua salutis prædicatio; tales enim decet Dominum habere Ministros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, sed potiùs continentia castitatis splendeant, & totis honestis fulgeant in populo exemplis*. Illi quidem ca-
1 stitas necessaria erit, cuius dignitas tanta est, vt ea ablata, omne virtutum ædificium dissoluatur, quòd significauit *Sanctus Hieronym. lib. 1. cont. Iouin. cap. 30.* dicens. *Pudicitiam in primis, vox est, esse remittendam, qua amissa, virtus ruit.* Et *Sanctus Ambros. de Cain, & Abel. cap. 5.* sub alijs verbis eamdem ferè proferens sententiam, ait. *Ianus criminum stimulus libido est, qua nunquàm quietum manere patitur, ac securum, noctè feruet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, nullus peccandi modus, & inexplebilis scelerum finis, nisi morte amantis extingui non potest.* Et *Sanctus Gregor. lib. 31. moral. cap. 31.* loquens de im-
2 pudicitia castitati contraria, ait. *De impudicitia cacitas mentis, inconsideratio, inconstantia, præcipitatio, amor sui, odium Dei, affectus præsentis seculi, timor autem, vel disperatio futuri generantur.* Meritò autem à Beato Patre nostro post scientiam, castitatis virtus Abbati proponitur colenda; quia
3 castitas, & scientia sorores sunt, vt ex Gregorio Nazianzeno annotauit *Ruffinus in Apologia*. Id quod sacri, & profani Scriptores dixerunt: Nam *D. Hieron. d. lib. 1. cont. Iouin.* ait, quòd Deus Sibyllas Gentilium prophetiæ dono decorauit, eo quia virginitate claruerunt; & *Theophilat. prolog. in Ioan.* ait *Ioannes mundo corde; vtique virgo erat, vnde amplius notitia Dei donum ei concreditum est, ac mysterijs, plerisq; incognitis ipse dedicatus est.* Et antiqui Poetæ finxerunt, Dianam, quæ castitatis Dea ab ijs dicebatur, fuisse sororem Apollinis, cui sapientia ab ipsis tribuitur. Castitatem igitur præcipuè colat Abbas, vt Christi vices corpore castus, & mente, rectè gerere valeat.

GLOSSA III.
Sobrium.

SVMMARIVM.

1 *Dei Ministris nefas est, commessationibus, & vinolentijs deditos esse.*
2 *Ieiunium, & sobrietas quos effectus pariat.*

ABbas sobrius sit, neq; multùm exquisitis de-
1 lectetur epulis: nefas enim est Ministris Dei commessationibus, & vinolentijs deditos esse: immo sæpiùs sibi contemplandam proponant sententiam Saluatoris dicentis; *Attendite, nè grauentur corda vestra crapula, & ebrietate*; moderatè omnem cibum, & necessariò sumptu sumant, vt iuxtà Apost. sobrij sint, & parati ad Domini seruitium, aliàs, si esca ventri, & venter escæ deseruiat, Deus profectò vtrumq; destruet. Conuiuia etiam à Sanctis Patribus prohibentur Ecclesiæ Prælatis, ac Ministris, à *S. Hieron. Epist. 2. ad Hepotian. de vita Clericor. cap. 23.* *Conuiuia tibi vitanda sunt* à *S. Ambros. lib. 1. offic. cap. 20.* *Conuenire Ecclesiasticis, & maximè officiorum Ministris, arbitror, declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipsi hospitales sint peregrinantibus, vel vt ea cautione nullus sit opprobrijs locus; conuiuia quippè extraneorum occupationes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditatem, subrepunt etiam fabulae frequenter de seculo, ac voluptatibus claudere aures nō potes, prohibere putatur superbia: subrepunt etiam præter voluntatem pocula.* Hinc *S. Possidonius in vita S. Augustin.* refert, se in patria sua petitum ad con-

conuiuia nunquàm ire voluisse, nè per frequentiam in patriæ conuiuijs constitutus, temperantiæ amitteretur modus. Sancti quoque Patres vno ferè ore (vt ità dicam) ob temperantiam, & sobrietatem ieiunium corpori, animæque pariter salutare esse, pronunciarunt. Qui velit id videat apud *Sanctum Athanasium lib. de virginitate*, testan-
2 tem. *Vide, quid faciat ieiunium! morbos sanat, distillationes exsiccat, demones fugat, malasque cogitationes expellit, & mentem nitidiorem reddit, & cor purgatius, & corpus salubrius, & ad tronum Dei hominem sistit.* Sit igitur moderatis epulis contentus Abbas, vt Euthyeius Papa, *Concil. Carthag. cap. decimoquintò* admonet, vt aliorum incontinentiam valeat augere, & *Sanctus Clemens Papa in Apostolic. Constitution. lib. 8. cap. 50.* ait *cùm sitis Presbyteri, & Diaconi Christi, sobrij esse debetis, & priuatim, & cum alijs, vt possitis intemperantes coercere. Liberator enim noster Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech, idcircò conuiuiu adijt, vt verbo, & exemplo alios temperantiam doceret, non vt se ipsum pasceret, qui, vt modestiam victus praescriberet, & ipse continuis quadraginta diebus nihil gustauit*; legant Abbates, *Concilium Carthagineu. quartum, & Concilium Tridentinum cap. 1 sess. 25. de reformatio.* videbuntque qualem Episcopus, & Prælatus mensam habere, ac quali victu contentus esse debeat.

GLOSSA IV.

Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.

SVMMARIVM.

1 *Misericordiam præ oculis Abbas habere debet.*
2 *Misericordia tunc est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur, & è conuersò.*
3 *Lenitas cum seueritate simul amplectenda, Abbati à D. Gregorio suadetur.*
4 *Arcu Veteris Testamenti quid significet.*

1 Sanctus Patriarcha Benedictus huius qualitatis in Abbate desideratæ hic apertè meminit. Ac eùm de duris corde, & simplicioribus loqueretur, quænam fuit eiusdem intentio, nisi misericordiam antè Abbatis oculos statuendi? id, quod etiam apertè docetur à *Diuo Gregor. lib. 20. moral. cap. 6. Misericordia multùm destituitur, si vna, scilicet iustitia, sine alia, teneatur; quia circa subditos debet reperiri in Rectoribus misericordia iustè consulens, & piè sęuiens disciplina.* Et. *Sanctus Ioannes Chrysost. in homil. 5. Matth.* idem ferè insinuare videtur Superioribus, & Prælatis. *Misericordia tunc*
2 *est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur si autem contempta iustitia, misericordia obseruetur, ipsa misericordia non est misericordia, sed fatuitas. Iustitia enim, sinè misericordia, non est iustitia, sed crudelitas, sicut misericordia sinè iustitia non est misericordia, sed fatuitas.*
3 Has duas sorores adinuicem connexas amplecten-
ti Abbati dicit *Sanctus Gregorius 3. moral. Miscendam esse lenitatem cum seueritate, vt quoddam componat temperamentum ex vtroque, vt neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia beni-*
4 *gnitate soluantur, & hoc illa Tabernaculi Arca significat, in qua cum Tabulis Virga simul, & Munna erat.*

GLOSSA V.

Diligat fratres.

SVMMARIVM.

1 *Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur.*
2 *Charitas alia ergà Deum, alia ergà proximum.*
3 *Charitas, non dominij potestas, Praelatum felicem reddit.*

1 Præstantissima quoque charitatis virtus exquiritur in Abbate, cùm sit omnium virtutum maior, *harum autem maior est charitas, ex Paulo Apostolo. Sanctus Benedictus*, dum *cap. 2. sua Regula*, ait. *Ergò equalis sit omnibus ab eo charitas, vnà praebeatur omnibus secundùm merita, disciplina.* Hanc qualitatem, *Cardinalis Turrecremata*, bifa-
2 riam sumit super *dicto cap. 2.* prout, scilicèt, Deum respicit, & proximum, iuxtà definitionem *Diui Tomae secunda secundae quaest. 13.* in qua continentur hæc verba. *Per quam homo inclinatur ad diligendum Deum super omnia, & proximum propter Deum, sicut se ipsum.* Ergà Deum exerceat Abbas charitatem, & amorem, vt ex ingenti affectu, amore languens, dicat cum *Sancto Augustino lib. de Cuthec. O anima mea insignita Dei imagine, redempta Dei sanguine, desponsata Fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis, dilige illum, à quo dilecta es, tuntùm intende illi, qui intendit tibi, quaere quaerentem te, ama amatorem tuum, à quo amaris, cuius amore praeuentaes, & qui est causa amoris tui.* Exerceat insuper charitatis virtutem ergà proximum, fratres, filios, & subditos Monachos, nè illa sibi comminentur verba *Ezech. Propheta cap. 34. Veh pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos; non ne greges pascuntur à pastoribus? ipsi verò contrarium faciebant; comedebant lac ouium, & eorum lanis operiebantur; quod crassum erat mactabant, & occidebant.* Hanc qualitatem ità necessariam existimat *Sanctus Augustinus*, qui agens de Prælatorum regimine. *cap. 25. Regulae*, ait.
3 *Ipse verò qui vobis praeest, non se existimet potestate dominante, sed charitate seruiente, felicem.*

GLOSSA VI.

In ipsa autem correptione prudenter agat, & nè quid nimis &c.

SVMMARIVM.

1 *Correptionem Abbates, & alij Praelati cum prudentia facere debent.*
2 *Correptionis de moderatione.*

3 *Correptio facienda est ne approbetur error, & opprimatur veritas.*

4 *Correptio fieri debet cum Charitate.*

1 IN correptione summoperè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, nè ex immoderata sequatur id, quod esse præcauendum admonet Sanctus Pater loco citato, dicens, *In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, nè dum nimis cupit eradere eruginem, frangatur vas; suaq; fragilitate semper suspectus sit; memineritq; calamum quassatum non conterendum*: vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potiùs incentiuum, quàm supplicium perhibeatur; sed vt eiusdem Sanctissimi Legislatoris locis citatis, verbis vtar, *Cùm charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tàm difficili illud, *Bernard. serm. 8. de mod. viuend.* antè oculos teneant Abbates, & cæteri Prælati. *Castigatio debet esse moderata*; quia secundùm Ambrosium, *leuiter castigatus exhibet reuerentiam castiganti; qui verò crudeliter castigatur, vel increpatur, nec increpationem suscipit, nec salutem. Blanda pietate sunt portandi, qui pro sua infirmitate non possunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè potest: cur sapientissimus Salomon in Vasis Templi Leonis, Bouis, & Cherubim imagines depictas voluerit. Nisi vt Prælati Ecclesiæ (quorum imagines depictæ sunt in Vase ornato omni lapide pretioso, qui est Christus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquandò rigidè, vt Leones; aliquando patientèr, vt Boues; aliquandò sapientèr (immo semper) vt
3 Cherubim; corrigant Abbates, & Prælati subditos, nè error, qui non corrigitur, videatur approbari, & veritas; quæ per surreptionem defensari solet
4 opprimi *dist. 63. can. 3.* itá hoc ab illis magna prudentia simul cum charitate præstandum est; dicente *August. de correp. & grat. cap. 15. Corripiantur à Præpositis subditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuersitate diuersis, vel minoribus, vel amplioribus.*

GLOSSA VII.

Non sit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*

2 *Turbulentia est Abbati fugienda.*

3 *Subditorum animos æquè timentium, & amantium sibi conciliet Abbas, & quomodò.*

4 *Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant.*

1 CVm communi descriptione dicatur ille turbulentus, qui præ ira, atque assidua animi perturbatione, nunquàm acquiescit: Abbas suam
2 ab hoc vitio mentem auertat, si dignitas ei curæ sit, qua cæteris præest: si quis subditos itá regere
3 re cupiat, vt ipsorum æque timentium, atque amantium sibi conciliet animos. Ex *Diu. Gregor.* apud *Turrecrem. in cap. 64. Regul. Sancti Benedicti* Modum verò seruare studeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata seueritas odiosum. Recordetur interdùm Abbas, quo turbulentiam suo ex animo repellat omninò, se Christi vices agere; de quo scriptura testatur *Isaiæ 17. Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Christi vices gerere, dicitur; secundò respectu dignitatis, in qua constitutus est; tertiò subditorum causa non debet Abbas turbulentus esse, nè in eos eiusdem erroris malum semen effundat, dicente *Hier. in Ezechiel. cap. 42. Nullum vultus sui tristitia deterrebit; vtique qui nunquàm tristis, demissoque vultu, sed erectus potiùs hila-*
4 *ri, ac sereno incedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant; sicut erat eorum Pater Benedictus de quo scriptum est à *Diuo Gregorio lib. 2. dialog. cap. 1.* Erat vultu placido.

GLOSSA VIII.

Non sit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Pastorum more, vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur Abbas.*

2 *Mortem si opus fuerit, subire debet Abbas, vt Dei honorem subditorumque salutem conseruet.*

3 *Prælationis ardor ambitionis est signum.*

4 *Vt ignis niuem non gignit; sic qui in Mundo indebita quærit, nunquàm cælesti, ac perenni honore potietur.*

5 *Abbas suos Monachos alere, eorum onera subire, ac languoribus eorum languere debet.*

1 IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Pastorum more gregi suo inuigilet, quæque illi à Christo tradita sunt minimis secuet, ac subditis, illorum vtilitati studeat, & negligat proprium; omnique remota anxietate, omnia contemnat; prætereà quæ sunt Iesu Christi, & quæ suorum
2 Monachorum vtilitatem respiciant; immo, si opus fuerit pro his non recuset mortem subire, vt Dei honorem, subditorumque salutem conseruet. Hæc legendo times, quid si experienda? mox fateberis, primatum Ecclesiasticum, nulla ratione, nullaque causa à sapiente viro optandum esse, qui se labori, seruituti, periculis, atque angustiis subijcere non festinat, *Sanctus Chrysostomus homil. 35. in cap. 20. Matth.* cuius verba sunt hæc. *Præ-*
3 *lationis ardor ambitionis est signum, & ex alto grauior est casus.* Et *Diuus Bernardus in serm. de Verb. Domini, Ecce nos reliq. omn.* ait: *Vt ignis ex se*
4 *niuem non gignit: sic qui in mundo indebita quærit, nunquàm cælesti, ac perenni honore potietur.* Quibus rationibus satis manifestè colligitur, non licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; immo magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, aliasque Prælaturas dicat Christus. *Matth. 20. Nescitis quid petatis, potestis bibere Calicem, quem ego bibiturus sum?*

Si enim scirent Monachi, quid debeat Abbas pro ouibus suis, nemo Abbas esse procuraret. Quis enim extrema paupertate laborans filiorum turbam, vt eos alat, habere cuperet? Quis ascendens graui onere onustus, mille grauiora pondera suis humeris imponi desideraret? Quis languidus multorum sibi labores asciscat? At Abbas alere suos
5 Monachos, onera eorum, etiam grauissima subire, & languoribus eorum languere debet. Nescit igitur, quid petat Monachus, qui nimia anxietate Abbatialem dignitatem expetit: putat enim ille miser, honorem petere, & petit summum onus: existimat, Calicem exultationis acquirere, sed Calicem continuæ passionis amplectitur. Hinc sæpè contingit, quòd si in petitione illius honoris placuit aureus Calix, displiceat postmodùm eius amara potio: Agnosce igitur te ipsum; reminiscere te pompis seculi renunciasse, ac Religiosæ, & Monasticæ quieti animum, mentemq; tuam accommoda, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gradum non aspires, nisi tanquàm Aaron ad illum te exhibeas.

GLOSSA IX.
Non sit nimius, & obstinatus.

SVMMARIVM.

1 *Consilium à Monachis senioribus petat, & proprijs viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obstinationis maculam effugiat.*

2 *Qui in propria sui intellectus acie non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, faciliùs inuenit, quod petit.*

3 *Obstinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.*

1 SI in rebus agendis Abbas fuerit proprijs viribus innixus, hanc maculam nimietatis, & obstinationis profectò non effugiet; petat igitur consilium suorum Monachorum, & præcipuè seniorum, quod licèt non teneatur sequi, illo tamen agnito, quandoq; discet, rem faciliùs ad optatum exitum
2 perducere; qui enim in propria sui intellectus acie non confidit, immo auxilium ab alijs expetit, faciliùs inuenit, quod petit *can. de quibus 20. dist.* & sicut ait *Franc. cap. 9. de constit. lib. 6.* ad hoc, vt statutum Prælati dicatur rationale requiritur consilium Capituli; ità rationale reddetur Abbatis
3 regimen, si suorum Monachorum, nimia repulsa obstinatione, consilium sequetur; fugiat ergò obstinationem nimiam, quam ab ordinato in Abbatem expellendam dicit *S. Benedict. in hoc capite.*

GLOSSA X.
Non sit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid sit.*

2 *Zelo Abbas horis singulis ardere debet.*

3 *Zelotypia in Abbate, qui Christi personam gerit, vituperanda est.*

4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas; Patris tamen locum, & nomen retinet.*

1 ZElotypia hic accipitur pro indiscreta; nimiũq; feruenti ira, seu furore, non pro zelo, quo Ab-
2 bas potissimùm singulis horis ardere debet: adeò vt tāquàm Dei minister illud dicere valeat, *zelo zelatus sum pro Domino exercituum; 3. Reg. 19.* quomodò, & voce ipse Dominus appellari voluit in sacris literis, *Exod. 20.* Quare etiam sectatores, atq; imitatores illius eodem nomine possunt appellari, nulla ingenij nulla vi eloquentiæ tāta possem, qua hũc bonum Abbatis zelũ summis laudibus extollerem. Versa verò vice, illa primi modi zelotypia à *P. Anton. Perez in com. Reg. S. Ben. c. 64.* descripta, id est,
3 indiscreta, nimia feruensq; ira, ac furor, asperiùs asperitate sua reprehendenda, atque in Abbate vituperanda est, qui Christi personam gerens, nunquàm mansuetudinem, atque humilitatem illius
4 præferret; & licèt in Monasterio suo fungatur Iudicis officio: tamen reminisci debet, se etiam loco Patris extare; quippè, qui Patris nomen retinet; quid enim Abbas, nisi Pater significat? suos itaq; Monachos paterna dilectione complectatur, non iratus ad iracundiam illos concitans, sed etiam aliquandò eorum vitia dissimulans, expectansq; opportunitatem, ea corrigendi *D. Greg. in Pastorali cap. vigesimosecundò.*

GLOSSA XI.
Non sit nimis suspiciosus.

SVMMARIVM.

1 *Suspiciosus idem est, ac zelotypus.*

2 *Suspiciosus semper inquietus.*

3 *Suspicio, & vnio vnà esse nequeunt.*

4 *Vnioni Prælatus studeat, & negligat suspicionem, societatis expultricem &c.*

ANtonius Perez in comm. Reg. S. Bened. cap. 64.
1 dicit, ly, suspiciosum, idem importare, ac zelotypum: insuecta autem ab eodem Doctore vera
2 zelotypi significatione, sic interpretari posset: semper inquietus, perpetuisq; suspicionibus turbatus. Cùm verò *S. Bernard. serm. de assumpt* dicat, *suspicio impedit cum proximis vnitatem*, quomodò Abbas suspiciosus esse poterit, ac simul Monasterij, & Congregationis sibi subiectæ caput vnitiuum? nullo pa-
3 cto quidem; nam suspicio, & vnio vnà esse non pos-
4 sunt; huic ergò Prælatus studeat, negligie illam humanæ societatis expultricem, quæ nunquam vera diiudicat, & de malis bona, de bonis affirmat mala *glos. super Psal. 118.* Quæ denique nè tantillo temporis interuallo amantem se quiescere patitur, vnde suspecto aptissima mors est.

GLOSSA XII.
In ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nunquàm benè imperare potest, nisi, quæ alijs iniungit facienda, ipse exequatur.*

2 *Si Monachus ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm suo Superiori error adscribitur.*

3 *Acceptor personarum Abbas non sit.*

4 *Prælatus quandò dicatur, subditorum peccata dissimulare.*

5 *Delictum, quandò non corrigitur, faciliùs multiplicatur.*

6 *Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis exigendæ.*

OPtimè hæc Abbatis qualitas à *S. Benedicto suæ Regulæ cap.* 64. expressè, ac tali pacto describitur. *In ipsis imperijs suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundùm Deum, siuè secundùm seculum sint opera, quae iniungit, discernat, & temperet cogitans discussionem S. Iacob, dicentis Genes.* 33. *si greges meos plùs in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die.* Circà quæ verba *Card. Turrecr. in comm. Reg. S. Bened. cap.* 64. notat, Ab-
1 batem benè imperare non posse, nisi ipse ea, quæ aliis iniungit facienda, experiatur. Vndè addit idem *Turrecrem.* Abbates in mensa communi nunquàm comedentes, neq; cum aliis Monachis Diuinum Officium in Choro persoluentes, neq; in Dormitorio cohabitantes, nescire imperare, nec verè Prælatos, & Patres se præstare, sed potiùs Pharaonis exactores euadere, à populo Dei consuetum laterum numerum expetentes, paleasq; eis, vt moris erat, subministrare nolentes. Eò magis Abbas prouidus sit, cùm quasi speculator, ponatur in alto, vt necessaria gregis, sibi commissi, pascua prospiciens, illum ab omni vitiorum infensione, oculis prouidentiæ suæ eripiat; nè subditorum error sibi
2 meritò imputetur. Quia, *si Monachus ex in curia sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti subdito, quàm suo Superiori error attribuetur.* Ex *S. Greg. homil.* 11. *super Ezech.* sit etiam prouidus, & consideratus, se nonnunquàm seuerum ostendens, vt modò velut dirus Magister discipulos increpet, inferatq; disciplinam: nunc piissimi Patris instar, dilectionis affectum Monachis suis filiis dulciter demonstret, cum illis humaniter colloquens, remittens pœnam, disciplinam temperans, ac denique illos ad patientiam cohortans.

Alias virtutes, quas Abbas amplecti, & vitia, quæ vitare debet, vt rectè suum munus obire valeat, docet *D. Pater* in aliis *sua Regula* locis, præcipuè *cap.* 2. vbi *par.* 2. ait. *Non ab eo* (scilicèt Abbate) *persona in Monasterio discernatur, non vnus plus ametur, quàm alius, nisi qui in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem &c. quia non est apud*
3 *Deum personarum acceptio.* Abbas igitur expansis suæ Charitatis alis, subditos suos æqualiter foueat, protegat, & tueatur; vnaq; ab eo omnibus secundùm merita tribuatur disciplina, *Regul. cap.* 2. Nullamquæ discernat personam, siuè in bonorum distributione, siuè in iustitiæ execntione, pari beneuolentiæ vinculo adstringat sibi omnes, ac complectatur humanissimè; nisi quem fortè virtutum præstantia, ac sanctæ obedientiæ obseruantia inuenerit magis, ac magis probum, nec non digniorem, qui cæteris arctiùs ametur; suæ necnon etiam memoriæ mandet Abbas ea *S. Patris Benedicti* verba, *Reg. cap.* 2. *Siuè seruus, siuè liber, omnes in Christo vnum sumus, & aequalem seruitutis militiam baiulamus; quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipsum discernimur, siuè meliores alij in operibus bonis, & humiles inueniamur.* Et 3. *par. d. cap.* dicitur. *Ergò aequalis sit &c. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox, vt caeperint oriri, radicitùs ea, vt praeualet, amputet.*

4 Tunc dicitur peccata delinquentium ab Abbate dissimulari, quando ipse scire ea, non curat, vt iam apertè patrata corrigere negligit: parui sua interesse putans Dei offensam, & animarum detrimenta. Vel nimio sui ipsius amore ardens, frustrà timet, nè in subditorum criminibus coercendis aliquod detrimentum patiatur; putans, sibi à Spiritu sancto, ità dictum fuisse; *Requiescat à laboribus suis, quandò in vineam Domini vocatur.* Vel ea corrigere non curat: quia eadem reprehensione ipse dignus esset; & sic illud verificatur tritum axioma: Nemo fideliter reprehendit, in quo se esse irreprehensibilem, non confidit. Hinc *S. Benedictus in cap.* 2 *suae Reg.* ad excitandum Abbatem ad criminum reprehensionem, refert Heli Sacerdotis de Silo, 1. *Reg.* 3. qui non corripuit filios suos, quod S. *Bernard. serm. super Cant.* prosequens ait. *Delictum quandò non corrigitur, faciliùs multiplica-*
5 *tur; quia impunitas est insolentiae mater, radix impudicitiae, transgressionum nutrix*: quod si multiplicetur, ad Abbatem non corripientem illius multiplicatio profectò extendetur.

6 Alias qualitates non solùm Abbatibus, verùm etiam aliis Prælatis adaptandas enumerat *S. Patriarcha Benedictus in* 2. *cap. suae Reg. in* 4. *par. dist.* quæ cum sint generales, & vniuersales, non autem speciales, sicuti qualitates hactenùs ex *cap.* 64. explicatæ, vt aduertit *Card. Turrecrem. in Comment. Reg. cap.* 2. propterea non glossantur, sed, Textus tantùm, qualitates concernens, apponitur, maximè, cùm prædictus Textus eruditissima explicatione, & elegantibus Commentariis nuper illustratus sit ab *Anton. Perez Monacho Benedictino*, cui remittitur curiosus Lector.

Tex. Cap. 11. Regulae.

Pars Prima.

A*Bbas, qui praeesse dignus est Monasterio, semper meminisse debet, quod dicitur, & nomen maioris factis implere. Christi enim agere vices in Monasterio creditur, quandò ipsius vocatur praenomine, dicente Apostolo; Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba Pater. Ideoq; Abbas nihil extrà praeceptum Domini (quod absit) debet docere, aut constituere, aut iubere. Sed iussio eius, vel doctrina fermento diuinae iustitiae in Discipulorum mentibus conspergatur. Memor sit semper Abbas, quia doctrinae suae, vel Discipulorum obedientiae, vtriusq; rei in tremendo Dei Iudicio facienda erit discussio; sciatq; Abbas culpae Pastoris incumbere, quidquid in ouibus paterfamilias vtilitatis minus potuerit inuenire. Tantùm iterum liber erit, vt si inquieto, vel inobedienti gregi Pastoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbi-*

morbidis eorum actibus vniuersa fuerit cura exhibita, Pastor eorum in iudicio Domini absolutus, dicat cum Propheta Domino iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, & salutare tuum dixi; ipsi autem contemnentes spreuerunt me. Et tunc demum inobedientibus curae suae ouibus pœna sit eis praeualens ipsa mors.

Pars secunda.

CVM ergò aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis, id est, omnia bona, & sancta factis ampliùs, quàm verbis ostendere, vt capacibus Discipulis mandata Domini verbis proponat, duris verò corde, & simplicioribus factis diuina præcepta demōstret. Omnia verò, quæ discipulis docuerit esse contraria in suis factis indicet non agenda, ne alijs prædicans ipse reprobus inueniatur, ne quando illi dicat Deus peccanti; Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam, & proiecisti sermones meos post te; Et qui in fratris tui oculo festucam videbas, in tuo trabem non vidisti. Non ab eo persona in Monasterio discernatur. Non vnus plus ametur, quàm alius, nisi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex seruitio conuertenti, nisi aliqua rationabilis causa existat. Quod si ità, iustitia dictante, Abbati visum fuerit, de cuiuslibet ordine id faciat, sin aliter, propria teneant loca. Quia siuè seruus, siuè liber omnes in Christo vnum sumus, & æqualem seruitutis militiam baiulamus; Quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipsum discernimur, si meliores alijs in operibus bonis, & humiles inueniamur.

Pars tertia.

ERgò æqualis sit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur, omnibus secundùm merita disciplina. In doctrina namque sua Abbas Apostolicam debet illam semper formam seruare, quae dicit: Argue, obsecra, increpa, idest, miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum Magistri, pium patris ostendat affectum, id est, indisciplinatos, & inquietos debet durius arguere, obedientes autem, & mites, & patientes, vt in melius proficiant, obsecrare; negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat, admonemus. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox vt cæperint oriri, radicitùs eu (vt præualet) amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo, & honestiores quidem, atq; intelligibiles animos prima, vel secunda admonitione verbis corripiat; improbos autem, & duros, ac superbos, vel inobedientes, verberum, vel corporis castigatione, in ipso initio peccati coerceat sciens scriptum. Stultus verbis non corrigitur. Et iterum percute filium tuum virga liberabis animam eius à morte.

Pars quarta.

MEminisse debet semper Abbas, quod est, meminisse quod dicitur, & scire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur; Sciatque quam difficilem, & arduam rem suscipit, regere animas, & multorum seruire moribus, & alium quidem blandimentis, alium verò increpationibus, alium suasionibus; Et secundùm vniuscuiusque qualitatem, vel intelligentiam, ita se omnibus conformet, & aptet, vt non solum detrimenta gregis sibi commissi non patiatur, verùm etiam, in augmentatione boni gregis gaudeat. Antè omnia nè dissimulans, aut parui pendens salutem animarum sibi commissarum, plus gerat sollicitudinem de rebus transitorijs, atque terrenis, & caducis: Sed semper cogitet, quia animas suscipit regendas, de quibus et rationem redditurus est. Et nè causetur de minori fortè substantia, meminerit scriptum; Primùm quærite Regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adijcientur vobis. Et iterum; Nihil deest timentibus eum. Sciatque, quia qui suscipit animas regendas, præparet se ad rationem reddendam. Et quantum sub cura sua fratrum se habere scierit numerum, agnoscat pro certo, quia in die Iudicij ipsarum omnium animarum est redditurus Domino sinè dubio rationem, addita & suæ animæ, & ità timens semper futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus, cum de alienis ratiocinijs cauet, redditur de suis sollicitus, & cùm de admonitionibus suis emendationem subministrat, ipse efficitur à vitijs emendatus.

De quibusdam alijs qualitatibus Abbatibus, & alijs Prælatis necessarijs.

GLOSSA XIII.
Debet esse timoratus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas quòd debeat esse timoratus, quomodo intelligatur?*
2 *Timor Domini est initium Sapientiæ.*
3 *Abbas debet orationi vacare.*
4 *Pastor ob sarcinam pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis.*
5 *D. Basilius adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquandò ab occasu Solis, vsq; ad ortum continuè oraret.*
6 *Abbates, & Prælati omnes debent animi fortitudine prædití esse.*
7 *Praelatus ferri, & adamantis nomine qua de causa appelletur.*
8 *Prælati debent se ab ira abstinere.*
9 *De qua ira intelligendum sit.*
10 *Otium quid sit.*
11 *Otium à se Prælatus expellere debet.*
12 *Praelatus debet morum grauitatem praeseferre.*
13 *Prælatus debet esse vigilans praecipuè, circà Dei cultum.*
14 *Abbatem, & Praelatum omnibus animi dotibus, & virtutibus praeditum esse, decet.*
15 *Praelatus, quaenam sint bonorùm operum instrumenta, praenosse debet.*
16 *Episcopum, & Ecclesiae Praelatum qualem esse oporteat ex D. Paulo.*

1 HAEC virtus præsupponitur in Abbatibus, & aliis Prælatis, vt constat ex *cap. cùm in cunctis de elect.* & in *can. si quis Abbas* 18. *q.* 2. vbi describuntur virtutes, quibus Abbates, & Prælati præditi esse debent, ad quarum complementum ponitur Dei timor, & hoc meritũ, quia Abbatibus, & Præ-

& Prælatis subditos iudicantibus alloquitur Deus per os Dauid illis consulens *Erudimini, qui iudicatis terram, seruite Domino in timore, & exultate*
2 *ei cum tremore*; Qui timor est initium sapientiæ, ex *Ecc.*23. & est donum Dei Charitati annexum, quòd ex vero amore oritur, de quo dicitur *Psalm.* 46. *Beneplacitum est Domino super timentes eum*: est, & hic timor principium humilitatis, quæ est basis vitæ Monasticæ, & omnis perfectionis; hoc enim timore Abbas se subiicit Deo, & expellit primum effectum superbiæ, quē nisi expelleret, à Deo apostataret iuxtà illud *Eccl.*10. *Initium superbiae est apostatare à Deo: Et ex hoc filiali timore oritur etiam obseruantia diuinorum praeceptorum ex D. Bernard. serm.*20. *super Cant.* Et ex *Cassiod. de instit. Monast. lib.*4. *De timore Dei nascitur compunctio cordis; de compunctione cordis procedit obsoruatio, idest nuditas, & contemptus omnium facultatum, de nuditate humilitas procreatur; de humilitate mortificatio uoluntatum generatur; de uoluntatum mortificatione extirpantur, atque marcescunt vniuersa vitia; vitiorum expulsione, virtutes multiplicant, atqui succrescunt; virtutum pullulatione puritas cordis acquiritur; per cordis puritatem Apostolica charitatis perfectio possidetur.*

Debet Orationi vacare.

3 ORatio, & sacrificium Missæ debent esse refugium Abbatis, & euiuslibet Prælati; Nam *Sanctus Heiron. in epist. ad Tit. cap.* 1. loquens de Oratione Pastoris ait, eum debere quotidie pro se, & suis subditis, Deo illibatas victimas offerre; Et hoc rationi consonum est; quia si ad negotia benè gerenda iuuat Periti Consilium, quid faciet Deus, qui est magni Consilij Angelus? & si dicas, præ multitudine Curarum sui Regiminis non potest Abbas semper orationi vacare. Respondet
4 *S. Thom.* 2. 2. *q.* 135. *art.* 2. quòd Pastor ob sarcinam Pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis; quam tamen poterit postponere quandoque pro lucro Animarum *cau. in scripturis* 8. *q.* 1. quod mirè docuit S. Basilius ne dum verbo,
5 sed quod maius est, exemplo, qui adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsq; ad ortum continuè oraret. Hinc ait *S. Bernard. super Cant. serm.* 76. *Boni Pastores dormientibus subditis peruigilant, tamquàm rationem reddituri pro Animabus eorum, pernoctant in oratione, hostium vigilias sagaciter explorant, anticipant consilia malignantium, deprehendunt laqueos, cor suum tradunt ad vigilandum diluculò ad Dominum, qui fecit illos, cognoscentes suam insufficientiam in custodienda* Ciuitate. Quam necessitatem Orationis, puto voluisse *S. Benedictum* insinuare quandò *cap.* 2. *suæ Regul.* dixit, difficilem, & arduam rem suscipere Abbatem, suscipiendo regere Animas, quasi dicat hoc difficile pondus debet ab Abbate in Oratione cùm Deo pertractari, vt illud orationis auxilio benè perficiat; & paulo infrà, dum ait; *Et nè causetur de minori fortè substantia, meminerit scriptum: Primùm Quaerite Regnum Dei.*

Debet Animi fortitudine praeditus esse.

6 FOrtitudinis necessaria est virtus in Abbate, & in alijs Prælatis, quorum proprium munus est, hac in eos præualente virtute innocentes, & pusillos subditos à potentiū robore protegere, defendere, & eripere, & vnicuique quod suum est summa iustitia, & æquitate (omni formidine expulsa) tribuere; hæc enim virtus in omnibus, & maximè in Prælatis requiritur, & de ea respectu omnium cum Ouidio libro de Ponto dicere cogimur.

Regia crede mihi res est succurrere lapsis.
Conuenit, & tanto, quatus, & ipse viro.

Hac de causa Abas, & quilibet Prælatus ferrum
7 appellatur; quia ferri fortitudine munitus esse debet, *can. ferrum dist.* 50. vbi *Archid.* sicut etiam Adamantis nomine appellatur ab *Ezech. cap.* 3. quilibet Pastor, quia ad instar Adamantis fortitudine præditus esse debet. Imitentur Abbates, vt animi fortitudinem acquirant, exemplum Abbatis Sancti Ioannis Gualberti, qui vt Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem illæsam conseruaret non dubitauit (vt dicitur) *se manibus nocentium tradere* dum Florentiæ publicè, verbo, & exemplo simoniacam labem extirpauit, & veram Animi demonstrauit fortitudinem, cuius præcipuus effectus est firmare, & conseruare bonum rationis in his in quibus maximè difficile est, firmitatem habere, scilicet, in periculis arduis, & grauibus, iuxtà doctrinam *D. Thom.* 2. 2. *q.* 124.

Debet se ab ira abstinere.

8 SAnctus Antonius Abbas, & Martinus Episcopus, qui multorum Monachorum Patres extiterunt, nunquàm visi sunt irasci. Et de Sancto Benedicto legitur, quòd erat vultu placido, & Angelico. Ad instar horum Abbates, & alii Prelati iracundiam detestentur, & summopere studeant vt non occidat Sol super iracundiam eorum, iuxtà monitum *Apost. ad Ephes.* 4. maximè cùm omnibus, & præcipuè Abbatibus, & Prælatis patientia necessaria sit, ut optimè peractæ Prælationis reportent promissiones. Non est hic sermo de ira, quæ rationabilis est, atque non tam ira, quàm zelus dicitur iuxtà *S. Thom.* 2. 2. *q.* 188 *art.* 3. Sed de ira, quæ est passio appetitus sensitiui, ratione non regulata, quæ vituberabilis est, & condemnanda vt illa, de qua *Apost. ad Ephes.* 4. *omnis indignatio, & ira tollatur à vobis*. Nam cùm ira sit appetitus vindictæ, ea, quæ tendit in hoc, vt vindicta fiat iuxtà ordinem rationis, nimirum in sontes, ac secundùm delicti mensuram, & legis præscriptum, ac propter debitum finem, qui est conseruatio iustitiæ, & correctio culpæ, recta, & commendabilis est; ac proprio nomine zelus dicitur iuxtà *D. Thom. vbi supra*. Quæ autem in his omnibus, seu in eorum aliquo claudicat, mala, ac vituperabilis est, eius malitia lethalis, vel venialis est, iuxtà grauitatem requisiti, a quo deficit.

Debet otium extirpare.

10 OTium, (vt omnibus compertum est) diaboli laqueus est, quo ad Animas captiuandas
11 vtitur: propterea ab Abbate, & Prælato expelli debent; quia vt docet *Innocent. in cap. nisi cum pridem de renunciat.* etiam est mater nugarum, &

noue-

nouerca virtutum; ea etenim, quæ inter seculares nugæ sunt, in ore Sacerdotis, & à fortiori in ore Prælati blasphemiæ reputantur. Quid turpiùs in Abbate primo Coenobij Sacerdote, quàm otiositas? Imitentur Abbates, & alij Prælati primos Eremi cultores, qui semper aliquid boni operabantur, vt ab antiquo hoste semper inuenirentur occupati, vt & ipsi ab eiusdem insidiis incolumes fiant.

Debet morum grauitatem præseferre.

12 SI Magistratus seculares ne eorum vilescat auctoritas, mirificè colunt grauitatem morum *cap qualiter, il. 1. de accusat. l. obseruandum ff. de offic. Præsid.* quid facere debet Abbas, & alius Prælatus, qui in suo Monasterio Magistratus Ecclesiastici est Princeps? ibi enim, & vbique locorum magis talem se præbere debet; immo nisi morum grauitatem præseferat, peccabit, vt aduertit *Tostatus in lib. 2. Reg. cap. 6 q. 17.* propter hanc rationem; quia minueretur eius auctoritas, nisi grauitatem morum in se demonstrarent. Quo in loco propter hoc subiungit; quid Prælatus, & Pastor quædam officia humilia, quamuis spiritualia, exercere non debet, dummodò subditis humilitatis exemplum præbere non intenderet.

Debet esse vigilans.

13 SAnctus Pater Benedictus *cap. 2. sua Regula* insinuans, & tamquàm necessariam inter Abbatis qualitates, adscribens vigilantiam, ait: *& ita timens futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus, cùm de alienis ratiocinijs cauet, redditur de suis sollicitus:* quæ verba videntur esse conformia ijs *S. Pauli ad Hebr cap. Vlt. Obedite Præpositis vestris, & subiacete ijs; ipsi enim peruigilant, quasi rationem reddituri pro animabus vestris;* at sollicitudo idem sonat, quod vigilantia. Eamdem qualitatem præscripsit *S. Pater Benedictus cap. 64. suæ Reg.* magis apertè, dicens, *oportet enim, cum Pastoris munus exerceat, vigilare Abbatem:* hæc vigilantia præcipuè versari debet circà Dei cultum ex *Chrysost. Dialog lib 2.* dicente: *multo consilio, & prudentia opus est Pastori, & mille (vt dicitur) oculis ad speculandum vndique habitudinem ouium, circa diuini cultus obseruantiam, ac Ministerij sui Vtilitatem.* Vndè dum Abbates piè suprà gregem suum vigilant, super eos gratia largiùs coruscat, vt ait Sanctus Gregorius, & Summus Pontifex Innocentius III. in *c. cùm ad Monasterium, de stat. Monach. Abbas verò, cui in omnibus reuerenter obediant quantò frequentiùs poterit, vt cum fratribus in Conuentu vigilem curam, & diligentem sollicitudinem de omnibus & officio sibi commissis, adhibeat.* Hanc vigilantiam Pastoribus animarum, & præcipuè Abbatibus plurimùm commendat *Synodus Aquisgranensis*, sub Gregorio IIII. *cap. 1. & 2.* vbi cum quædam alia Abbatibus necessaria subijciantur, meritò horum duorum capitum verba, hic recensentur. *Vt Abbates canonici gregibus, sibi commissis, instanter inuigilent, & geminam eis pastionem impendant, idest cibi, & Verbi quatenus absque murmurationis vitiò Domino seruire valeant. Simul etiam vt prædicti Abbates Ecclesiastica iura intemerata custodiant; videlicet, Vt cognoscant, cuius prænomine notentur, in eo quod Abbates vocati sunt. quod intelligitur in typo Christi, nomen spiritalis patris. Deoq; semetipsos nomini, quod accipiunt, conforment; Vt subditis, spiritualibus filijs exemplum praeuudo, & informando religiosè exhibeant; ideòq; non conuenit ministerio ipsorum aliqua turpia, aut secularia, vel etiam inania quoque sectari, quæ contrà Religionem esse noscuntur: sed potiùs canonicè, religiosè, castè, sobriè, atque piè, & iustè vita eorum omnibus sibi commissis æternae felicitatis ducatum praebeat; & inquantùm ipsi Abbates, Abbatumque subiecti Episcopis proprijs, pro se suisque omnibus rationem reddituros nouerint, tantò eorum consilio, atque auctoritate modis omnibus mancipentur:* & *cap. 2. Abbates verò Monachorum oportet peruigili studio gregis, sibi commissi, curam gerere; videlicet, vt sinè quibus esse non possunt, temporalia subsidia administrent, tantòque id studiosius decertent agere, quantò sciunt, exteriùs nihil contingere licere. Simul etiam diuinae lectionis studio iugiter eos informent, nè aut temporali desolati auxilio, diuinum opus explere nequeant, aut torpentes otio in laqueum tentationis incidant. Ipsos etiam Monachos passim, & quasi absque canonicæ auctoritatis iugo effrenatos per secularia negotia minimè oportet discurrere, & Villicis, atque secularibus curis inseruire; sed secundùm institutionem canonicam, in quibus renunciauerunt, contentos esse, & nequè secularibus, neq; Ecclesiasticis negotijs, nisi in causa necessitatis, accepta tamen propriae Ciuitatis Episcopi licentia interesse.*

14 Præter has qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto, enumeratas, omnibusque tam Regularibus, quàm secularibus Prælatis adaptandas, silentio non sunt inuoluendæ Benignitas, Mansuetudo, Continentia, Humilitas, Liberalitas, Sobrietas, Hylaritas, Modestia, Patientia, Stabilitas, Temperantia, Magnificentia, Magnanimitas, Gratia, Humanitas, Affabilitas, Vrbanitas, Integritas, Religiositas, Pietas, Obseruantia, Clementia, & si quæ aliæ sunt animi dotes, & qualitates, quæ verum Pastorem, Magistrum, Ducem, & Doctorem Monachorum maximè decent, Christi vices gerentem: immo quidem omnes, & singulæ simul collectæ, quasi murenulæ aureæ, vermiculatæ argento circà Abbatis collum debent esse appositæ: ad quarum prolixiorem enarrationem remitto Lectorem, vt videat *Diu. Thom. p. 2. q. 60. art. 3. S. Greg homil 3. in Ezech. S. Ambros. lib. 5. in S. Luca, Macrobium lib. 1. in somn. scip. cap 8.* quibus in locis, ne dum supradictas sigillatim virtutes, animi qualitates, ac dotes probi viri, præsertimq; Præsulis, Pastoris, & Patris, ac Magistri, cuiusmodi est Abbas, Lector offendet, verùm etiam Cardinales, Theologales, Morales, Euangelicas, & Ciuiles omnes denique virtutes, animique dotes, ac proprietates, vulut in speculo quodàm, conspiciet.

15 Plurimum etiam conducit Abbatem, quæ sint bonorum operum instrumenta prænosse, quæ à *D. Patre Benedicto Reg. cap. 4. p. 1.* sic enumerantur. *In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima tota virtute. Deindè proximum tanquam se ipsum. Deindè non occidere, Non adulterare. Non*

furtum

furtum facere. Non concupiscere. Non falsum testimonium dicere. Honorare omnes homines. Et quod sibi quisque fieri non vult, alij ne faciat. Abnegare semetipsum sibi, vt sequatur Christum. Corpus castigare. Delicias non amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum vestire. Infirmum visitare. Mortuum sepelire. In tribulatione subuenire. Dolentem consolari. A seculi actibus se facere alienum. Nihil amori Christi praeponere. Iram non perficere. Iracundia tempus non reseruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falsam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omnino, nè fortè periuret. Veritatem ex corde, & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere, sed & factam patienter sufferre. Inimicos diligere. Maledicentes se non maledicere, sed magis benedicere. Persecutionem propter iustitiam sustinere. Non esse superbum. Non violentum. Non multùm edacem. Non somnolentum. Non pigrum. Non murmurosum. Non detractorem. Spem suam Deo committere. Bonum aliquod in se cùm viderit, Deo applicet, non sibi. Diem Iudicij timere. Gehennam expauescere. Vitam aeternam omni concupiscentia spirituali desiderare. Mortē quotidie antè oculos suspectam habere. Actus vitae suae omni hora custodire. In omni loco Deum se respicere pro certò scire. Omnes cogitationes malas, cordi suo aduenientes, mox ad Christum allidere, & seniori spirituali patefacere.

16 Insuper tanquàm Ecclesiae Prælatus, vt rectè suo numeri satisfaciat, ac qualem se gerere in eo debeat, aduertat qualem Episcopū esse oportere, doceat D. *Paulus*, qui de hac re *epist. 1. ad Timot. cap. 3.* ità scribit *Oportet ergò Episcopum irreprehensibilem esse, vnius vxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed suae domui benè praepositum: filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis autem domui suae praeesse nescit, quomodò Ecclesiae Dei diligentiam habebit? non Neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

His qualitatibus & animi dotibus præditi esse debent Abbates, & Prælati, aliàs temerè, & absq; vlla animaduersione Prælaturæ munus suscipiunt, & in horrenda, licèt elegantia tale onus suscipientes, incidunt verba D. *Bernardi ad Episcopum Londonea. epist. 24.* vbi ait. *Curritur ad Ecclesiasticas curas tanquam sinè curis iam quisquè victurus sit, cùm ad curas peruenerit. Et qui nondum has curas experti sunt videntes alios, qui iam humeros submiserunt huic sarcinae, non solùm non gemere, tanquàm sub onere, sed insuper appetere plus onerari, non deterrentur periculis, quae cupiditate caeca, non vident. Quae ista insania est? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi Gehennae metus? & terribilis expectatio illa Iudicij? Quò ascendis miser? vt ab altiori gradu sit casus grauior? nequè enim paulatim decides, sed tanquàm fulgur in impetu vehementi (quasi alter Sathanas) subbitò deijcieris. Non cum tanta alacritate currerent ad honores, si esse sentirent, & onera grauari profectò metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent; affectant autem, quia sola attenditur gloria, non poena.* Et paulò infrà: *Dic mihi quantùm desudas, vt gemitibus, orationibus, poenitentia, praedicatione &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? venies miser ante Tribunal Christi, & audietur grauis querela populorum, accusatio dura eorum, quorum vixere stipendys, nequè diluere peccata, quibus facti sunt duces, caeci, et fraudolenti mediatores. Quid tibi insipiens, delitiae sapiunt, quid delitiae illa oblectant oculos, quibus mereris tam graue Iudicium, tam dure temetipsum obligans rationi? vniuersa quidem vsque ad quadrantem nouissimum exigeris?*

Et in *sermone sup. Cant.* loquens contrà illos qui absquè virtute, & debitis, qualitatibus, se ingerunt Prælaturis ait. *Miror audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis non colligere, nisi spinas, & tribulos; vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri, fures sunt, & latrones, non custodes, nec cultores. Vae (inquit Gregor. in epist. 126. lib. 7) qui culmen Regiminis non ad officium portandi oneris suscipit, sed ad appetitum gloriae, & transitorij honoris. Vae qui Dux Christianae Militiae fieri subsistit, non dum veteranus & similes, idest diu exercitatus in omnium victoria.*

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorumq; Prælatorum Episcopis inferiorum.

Quæſ.8 De colloquijs Abbatum, & aliorum Prælatorum.
Quæſ.9. De Monachis electis in miniſterio Cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Habitu Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas habitus Monachorum.*
2 *Monachi quare habitum, & veſtes mutent.*
3 *Veſtire debet Abbas meliùs, quàm Monachus, Monachus verò meliùs, quàm Conuerſus.*
4 *Monachi quare cuculla utantur.*
5 *Habitus eſſentialis Canonicorum Regularium quis ſit.*

1 ANtiquiſsimum eſſe Monachorum, & Abbatis veſtium, & habitus inſtitutum, vt qui profitentur mundi contemptum, & pœnitentiam, ſingulari, & notabili habitu induantur, patet primo ex *Diuo Dionyſio cap.6. Eccleſiaſticae Hierarchiae*, vbi de profeſſione Monachi loquens, ait, *Sacerdos ſigno Crucis tùm conſignatum tondet, omnique veſte detracta, eum alia induit; Euſebius lib.2. Hiſt cap. 24.* ſcribit ex Hegeſippo, Iacobum Apoſtolum fratrem Domini numquàm induiſſe laneam veſtem, ſed ſola ſyndone linea vſum. *Baſilius Epiſt. 1. ad Gregorium*, multa dicit de habitu Monachi; *Chryſoſt. homil 69. in Matth.* dicit, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem Baptiſtam, & *lib. de comparatione Regis; & Monachi*, dicit, Monachum vno tantùm amictu, inſtituto ſuo conformi, vti ſolere. *Ambroſ. lib.9. epiſt. 36.* de Paulino loquens, qui ex magno viro in ſeculo, & nobili Senatore Monachus factus fuerat, & eo facto multos gentilium Senatorum offenderat; *& cùm ipſi*, inquit, *capita, & ſupercilia radant, ſi quandò Iſidis ſuſcipiunt ſacra; ſi fortè Chriſtianus vir attentior Sacroſanctæ Religioni, veſtem mutauerit, indignum facinus appellant. Hieronymus in epiſt. 4. ad Ruſticum Monachum; Vidi quoſdam*, inquit, *qui poſt quàm renunciauere ſeculo, veſtimentis dumtaxat, & vocis profeſſione, non rebus; nihil de conuerſatione priſtina mutauerunt.* Et *epiſt. 3. ad Paulinum. Tunicam*, inquit, *mutas cum animo.* Et *epiſt. 15. ad Marcellam. Tunicam fuſciorem*, inquit, *induta, ſe repente Domino conſecrauit.* Et *epiſt.22. ad Euſtachiam de virginit.* omnium coenobitarum eumdem fuiſſe habitum dicit, nimirum tunicam, & ſaccum, quibus in vita Hylarionis addit cucullam; dicit enim, veſtes eius fuiſſe tunicâ ſacceam, palliolum, & cucullam. *epiſt.17. ad Euſtochium de obitu Paulæ*, loquens de Sanctis Monialibus. *Vnus*, inquit, *omnium habitus, linteamine ad tegendas ſolùm manus vtebantur. Auguſt. lib. 6. contra Fauſtum cap. 1.* meminit habitus Monachi, & *lib. 3. cap. 14.* meminit habitus ſanctimonialis; Denique Caſſianus totum primum librum de inſtitutis Coenobiorum conſumit, in explicando habitu Monachorum, docens, eos præſcriptum habitum profeſſioni congruentem à maioribus accepiſſe.

Adde duo Concilia; nam *Gangrenſe can. 12.* teprehendit eos Monachos, qui ob habitum ſuperbiebant, & contemnebant alios Chriſtianos, qui communibus veſtibus vtebantur. *Concilium Charthaginen. 4. can. 104.* diſtinguit habitum laicalem
2 ab habitu Religioſo. Et ratio quare Monachi mutent veſtem, ea redditur à *Dionyſio d. cap. 6. Eccleſiaſticæ Hierar.* vt ſignificetur vitæ mutatio; ſed quarè certo vtantur Religioſi veſtium genere, rationes duas reddit *Baſilius q. 22.* Prima eſt, ad deſignandam propriam profeſſionem. Si enim conuenit, vt aliter veſtiantur Senatores, aliter milites, aliter ruſtici, & ſi *Paulus 1. Cor.11.* iubet, virum aperto capite orare, ad ſignificandam poteſtatem: mulierem verò velato ad ſignificandam ſubiectionem, cur non conueniet Religioſo, certam veſtem deferre?

Quòd Abbates, & Monachi debent deferre habitum à ſecularibus diſtinctum; vltrà ſupradictas, adeſt auctoritas *tex. in can. vidua 20. q. 1.* determinatus enim habitus neceſſariò requiritur ad determinatum Regularem Ordinem conſtituendum, tanquàm ſignum externum profeſſionis internæ, vt notat *D. Thom. 2. 2. q. 18. art. 8.* & Regulares ità tenentur deferre habitum, vt poſtquàm illum ſuſceperint, nullo modo deſerere, aut dimittere, variare, vel occultare poſſint ità vt cuius quiſque ſit profeſſionis, vel inſtituti, non agnoſcatur, vt in *can. proclíuus 20. q. 3.* immo contrafacientes incidunt in canonem excommunicationis latæ ſententiæ; *tex. in cap. 2. ne Cler. vel Monach. in 6.* Abbatis autem, & Monachorum habitus dicitur cuculla, vt colligitur ex *tex. in can. mandamus 19.q.3.* vnde in Monaſterio, in quo fuerit Congregatio 12. Monachorum, aut ſuprà, Abbas, vel alius Præſidens intrà Monaſterij ſepta floccum portare debet; in alijs autem Monaſterijs, vbi pauciores, quàm duodecim Monachi degunt, cucullam. Si verò contigerit, illum extrà Monaſterij ſepta proficiſci, floccum, cucullam, aut cappam clauſam habeat, & ſubtus cappam, ſi eam portauerit, cucullam, aut ſi maluerit, ſcapulare deferat, vt *Clem. ne in agro*, vbi *Panor. num. 9. de ſtatu Monach.* ità vt Abbas veſtiat meliùs quàm Monachus, & Monachus meliùs, quàm Conuerſus, *Bal. in l. ſed ſi quid §. ſufficit num. 1. ff. de Vſufr.* eſt autem cuculla duplex; altera manicata, à quibuſdam floccus appellata; altera non manicata, quæ cappa communiter dicitur, hoc eſt, pallium amplum, & longum, ſed manicis carens. Vnde licèt vſus cucullæ aliquibus concederetur, non continuò fieret, vt de manicata poſſet, aut deberet intelligi, niſi id conſuetudine, aut conſtitutione, licitum eſſe conſtaret. Cuculla autem vtitur (vt Caſſianus ait) ad deſignandam ſimplicitatem, innocentiamq; infantilem, ad quam Abbas, & Monachi redire cupiunt. Infantes enim, dùm adhuc in faſcijs, & in ſinu nutricis verſantur velis quibuſdam, quaſi cucullis teguntur; & cuculla eſt habitus exterior; habitus autem, qui ſub cuculla geſtari ſolet, ſit Abbatis; & Monachorum Regulæ, & Religionis conſtitutionibus conformis, & nullatenùs

tenùs lineis camisiis vtantur, sic statuitur *in cap. cùm ad Monasterium, de stat. Monach.* & tàm habitus intrinsecus, quàm extrinsecus sit decens Regulari, & Monastico statui, & vestitum appetant non ornatum, & induendum quærant, non quod subtilius inuenitur, sed quod vtilius, & quod frigus repellat, non quod superbire compellat; nè iterum in persona illorum conqueratur *Diuus Bernardus ad Guglielmum Abbatem* super verba illa *S. Pauli 1. Timoth. 6. habentes victum, & vestitum, Nobis autem pro victu satietas, nec vestitum appetimus, sed ornatum; quæritur ad induendum non quod vtilius, sed quod subtilius inuenitur; Non quod repellat frigus, sed quod superbire compellat, non quod vilius comparari potest, sed quod venustius immo vanius ostentari; Heù me miserum qualemcunq; Monachum.* Et Concilium Aquisgranen. supra à nobis relatum *in calce Quæst. 13. Disput. 2. sub num. 20.* statuit, vt Monachis vestimenta nec multùm vilia, nec multùm prætiosa, sed mediocria dentur. Videatur de hac re habitus, & vestimenti Aabatis, & Monachorum, *Regula Sancti Benedicti cap. 55. & Clemne in agro*, vbi *gloss. & Panormit.* fusè *de stat. Monach.*

5 Porrò essentialis habitus Canonicorum Regularium, quem in sua professione assumunt, ac in signum eiusdem professionis gerunt est sola, & simplex linea Tunica, siuè superpelliceum, aut Rocchettum nuncupata, quæ etiam camisia Romana dicitur, vt notat *Io. Andr. in Clem. 1. verb. habitus de elect.* & clarè colligitur ex Constitutionibus Benedicti XII. editis pro reformatione Canonicorum Regularium, & pluribus probat *Gabr. Pent. Rot. lib. 2. hist. Tripart. Canon. Regul. cap. 8. per tot.* Sed de hac re per extensum egimus supra *Disp. 20. Quæst. 3. num. 6. vsque ad 22.*

QVÆSITVM II.
De tonsura Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas tonsuræ Monachorum.*
2 *Tonsuræ forma triplex apud veteres.*
3 *Corona in capite Monachorum quid significet?*

1 DE hac tonsuræ antiquitate mentionem facit *Dionysius de Ecclesiastica Hierarchia cap. 6.* vbi clarè dicit, Monachum futurum primùm debere tonderi, deindè indui alia veste, priori abiecta; *Anicetus I.* deindè *in epist. ad Gallos*, iubet, radi caput in modum sphæræ. Tertiò habemus *Athanasium in lib. de Virginitate*; habemus, et *Palladium in hist. Lausi. cap. 41. & Hieron. in epist. ad Sabinianum Diaconum*, qui testantur, etiam sanctimoniales tonderi consueuisse. Quartò *Epiphanium hær. 80. & Augustinum de opere Monachorum cap. ult.* qui acriter reprehendunt quosdam Monachos crinitos, qui tonderi more aliorum nolebant. Quintò Hieronymum, & Augustinum, qui coronæ Sacerdotalis meminerunt. *Hieron. in Epist. ad Aug.* quæ est 26. *in epist. Augustini: Fratres tuos Dominum meum Alipium etiam Dominum meum Euodium, ac meo nomine salutes, precor coronam tuam. Augustinus in Epist. ad Proculianum Episcopum 147. Per coronam nostram nos adiurant vestri.* Sextò *Isidorum lib. 2. de offic. diuinis cap. 4. & Bedam lib. 5. Histor. Anglorum cap. 22.* quorum prior, ab Apostolis, dicit institutam esse tonsuram, & coronam Clericorum, & Monachorum; posterior dicit, Sanctum Petrum omnium primum gestasse coronam capillorum, toto reliquo capite tonso, & ad eius imitationem, omnes Clericos, & Monachos idem suscepisse. Septimò Iustinianum, qui in *Authenticis coll. 7. tit. 5. cap. 2. & 3.* distinguit tonsuram Monachorum nouitiorum, quàm laicorum tonsuram vocat, à tonsura professorum. Octauò Concilia; nam *Concilium Carthaginense 4. can. 44.* prohibet, Clericos comam nutrire, aut barbam, habetur in *cap. Clericus, de vita, & honest. Cleric.* & *Concilium Tolet. 4. can. 40.* iubet, vt omnes Clerici, toto capite detonso, solùm circulum capillorum supra aures relinquant; ex quo apparet, olim eamdem fuisse coronam Monachorum, & Clericorum, sed Monachi quidem seruarunt antiquam consuetudinem, Clerici vero magna ex parte illam mutauerunt, vt ait *Gregor. de Valent. tom. 4. disput. 9. quæst. 5. punct. 3. col. 2. vers. quintò probatur.*

2 Triplex autem tonsuræ forma apud veteres inuenitur, quæ non solùm apud hæreticos, sed etiam inter Catholicos in vsu aliquandò extitit. Prima, qua Simon Magus vtebatur, nam hic (vt testatur *Beda lib. 5. hist. gentis Anglor. c. 22.*) capitis tonsuram ità componebat, vt supra frontem, & à parte anteriori coronæ speciem ostenderet; à parte autem posteriori, & in occipiti eadem corona intercisa videbatur, & decurtata; hanc formam tonsuræ gestabant olim Scoti, ac etiam nonnulli Episcopi, & Monachi, qui Euangelij prædicandi gratia ex Scotia in Angliam traijciebant, vt idem *Ven. Beda* auctor est *lib. 3. cap. 25. & 26. & sequen.* qui demùm ab Episcopis, & Clericis Catholicis in Ecclesia Romana Catholicè institutis de suo errore admoniti, perfectam coronam Clericorum, & Monachorum Ecclesiæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ, abiecta illa Simoniana, libentissimè susceperunt. Secundæ eiusdem tonsuræ forma extitit, qua Clericorū supremus vertex in modum parui circuli tondetur, relictis alijs capillis prolixis more laicorum, quæ forma, eo quia esset in vsu apud hæreticos in Regnis Galitiæ, degentes, ad tollendum scandalum à *Concilio Toletano quarto cap. 40.* Catholicis interdicta fuit, eo tamen scandalo cessante, apud omnes ferè Catholicos in Italia, Hispania, Gallia, & alijs Prouinciis in vsu fuit, & nunc etiam retinetur. Tertia, eiusdem Clericalis tonsuræ forma, cuius antiqui Patres sæpiùs meminerunt, fuit in modum coronæ adeò vt detonso superiùs capite in modum circuli, siuè sphæræ, ac etiam in parte inferiori remaneant capilli totum caput ad modum coronæ ambientes.

3 Vt autem ad rationem tonsuræ veniamus, eius ratio, & causa habetur in *c. duo sunt 20. q. 1.* vbi habetur: *Hi sunt Reges, idest, se, & alios in virtutibus regen-*

egentes, & ità in Deo regnum habent, & hoc designat corona in capite. Hanc coronam habent ex institutione Romanae Ecclesiae in signum Regni, quod in Christo expectatur, est temporalium omnium depositio. Aliam rationem reddit *Vener. Beda lib. 5. Hist. c. 22.* ad exprimendam imaginem spineae coronae Christi, vt enim omnes Christiani signo communi Crucis ornantur: ità par erat, vt Clerici, & Monachi, qui specialiùs Christum patientem imitari volent, speciali signo ornentur; ipsius autem Bedae verba haec sunt. *Neq; ob id tantùm in coronam attondemur, quia attonsus ità est Petrus, sed quia Petrus in memoriam Dominicae Passionis ità attonsus est*, & infrà. *Ità oportet etiam eos, qui vel Monachi votum, vel gradum Clericatus habent, & arctioribus necesse habent pro Domino se continentiae finibus adstringere, formam quoque Coronae, quam ipse in Passione sua Spineam portauit in capite, vt spinas, & tribolos peccatorum nostrorum portaret, id est exportaret, & auferret à nobis, suo quoque in capite per tonsuram praeferre, vt se irrisiones, et opprobria pro illo libenter, ac prompto animo sufferre ipso etiam frontispicio doceant, vt coronam Vitae, quam repromisit Deus diligentibus se, semper expectare, proque huius perceptione aduersa mundi, & prospera contemnere deligerent.* Alij dicunt, clericalem tonsuram institutam fuisse in signum specialis consecrationis, qua Monachi, & Clerici seipsos Deo dedicauerunt; sicut in veteri lege Nazaraei tondebantur in illorum consecratione. *Num. cap. 6.* Alij, in signum conuersionis, & singularis poenitentiae, quod poenitentes ex antiqua Ecclesiae consuetudine tonderentur, sicut legitur in *Concilio Toletano III. cap. 12.* Alij, quòd tonsura capillorum lugubrem vitam significat, quippè quòd Monachorum partes sint, tùm propria, tùm aliena peccata lugere. Alij ob reuerentiam Beati Petri Apostoli, cuius verticem pagani ob contumeliam abraserunt; Videatur *Gregor. à Valen. d. puncl. 3. per tot.*

QVAESITVM III.
De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Monachus non debet secularibus negotijs se implicare, sed claustro contentus sit.*
2 *Monachus quid significet.*
3 *Monachis permissum est, intrà Ciuitates habitare.*

ETSI inueniantur aliqua exhortationis verba Sancti Hieronymi ad Paulinum dicentis, quòd si cupiat esse Monachus, idest solus, vitare debet Ciuitates, quae vtique non sunt solorum, sed multorum habitacula, vt habetur in
1 *can. si cupis 16. quaest. 1.* & sic Monachus non debet alijs quibuscunque negotijs se implicare, sed suo claustro sit contentus; quia sicut piscis sinè aqua, ità Monachus sinè Monasterio; sedeat itaque solitarius, & taceat, quia mundo mor-
2 tuus est, Deo autem viuit, agnoscat nomen suum: *monos* enim graecè, latinè est *vnus*, *achos*, graecè, latinè est *tristis*, vndè dicitur Monachus, idest *Vnus tristis*, sedeat ergò tristis, & officio suo vacet, vt habetur in *can. placuit 16. quaest. 1.* Verùm quamuis aliqui antiquiores canones inueniantur prohibere Monachis vicos, & Castella peragrare, & à praedicatione omninò cessare, vt est videre *in can. iuxtà eadem caus. & quaest.* tamen quià magis expediens visum fuit Summis
3 Pontificibus pro salute animarum, illis permissum est ad Ciuitates venire, Monasteria iuxtà septa Ciuitatum aedificare, sacramenta ministrare, & verbum Dei praedicare; ideò tales canones non sunt in vsu, & per multa priuilegia Summorum Pontificum est illis permissum quidquid per antiquos sacros canones videtur prohibitum. Vnde Abbatis, & Monachorum Habitatio cùm tam intrà, quàm extrà Ciuitates hodiè adinueniatur, profectò poterunt quocunque loco reperiantur, solitariè, iuxtà eorum nomen, post spiritualia ergà animarum salutem exercitia, habitare: studeant tamen, quòd Monasterium eo in loco, vbi constructum est, sit eorum statui conforme; & recordentur Abbates, se esse successores illorum, qui iam in Thebaide, in Egypto, Myria, & Syria morabantur in cauernis, & speluncis, Domunculis, & tugurijs, neque existiment, in magnis aedificijs, & Domibus maiorem existere Religionem, & Ordinem Monachalem, vt lachrymans scribit *Sanctus Bernardus in Epistola ad Gulielmum Abbatem.*

QVAESITVM IV.
De mensa Abbatum, & aliorum Praelatorum.

SVMMARIVM.

1 *Mensa Abbatis cũ hospitibus, et peregrinis esse debet.*
2 *Abbates honestè facerent, comedendo cum alijs Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiusdem in Dormitorio.*
3 *Mensa Praelatorum sit naturae necessitati, non gulae desiderio proportionata.*

QVamuis Abbatis potestas ad Monasterij bona, & Monachos se extendat, vnde Monachi Abbatis potestati subiacere, dicuntur, vt in *can. nullam 18. quaest. 2.* & quamuis Superiores non debeant inferioribus nimis familiares esse; nam ex conuersatione aequali nascitur contemptus dignitatis, vt est *tex. in l. obseruandum ff. de offic. Praesidis*, & licèt mensa Abbatis debeat
1 esse cum hospitibus, & peregrinis, vt in *cap. cum ad Monasterium, de stat. Monach. c. 56. Regulae Diui Patris Benedicti Graff. 2. par. lib. 3. cap. 24. nu. 25.* tamen debet esse frequenter cum fratribus in Conuentu, in *dicto cap. cùm ad Monasterium §. Abbas*: Vnde dicit *gloss. in verbo, Abbates*, in
2 *extrau. Vnic. de cens.* Honestè facerent Abbates comedendo cum alijs in Refectorio, & dormiendo in Dormitorio, vt meliùs valerent, oculo intelligere

quomodo se habeant omnia, tam in Ecclesia, quàm in mensa; tam de die, quàm de nocte. Et de mensa Abbatis adest *Regula Sancti Patris Benedicti cap. 56.* videlicet. *Mensa Abbatis cum hospitibus, & peregrinis sit semper; quoties tamen minus sunt hospites, quos vult de fratribus vocare, in ipsius sit potestate: Seniorum vnum tamen, aut duos semper cum fratribus dimittendos procuret, propter disciplinam*: & habetur in *can. perniciosam 18. q. 2.* In mensa Abbatis sordes minimè laudantur; & magnificus vasorum apparatus, ciborum copia, seruorum multitudo, & nimia lautitia summè vituperantur; quia, vt benè ait *Marcus Antonius Genuen. in Manual. pastor cap. 23. nu. 4. Quid magis alienum est à natura rerum, quàm pastorem Christiani gregis, cui vita Christi, tanquam exemplar proposita sit, epulis mancipatum videri, & facientem illa, quę in alijs corrigere debet.* Et quid magis indecens, quàm reditus Abbatiæ, quos pro 3 bi viri legarunt ad diuinum cultum augendum, & leuandum egeorum inopiam, in magnis cœnarum apparatibus, atque gulæ ingluuie profundi? Sic ergò mensa illius naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata, & eo tempore condiatur Lectione Sacra mensa Abbatis; nè cibi voluptate animus à diuinis contemplationibus alienetur; caueatur ab eo, nè fiat lapsus in scurriles iocos, sed sobriè, & modestè cum suis Monachis recreetur. Et debent ea, quam sui Monachi habent, mensura in manducando, & bibendo, Abbates contenti esse, vt ait *Concil. Aquisgran. nu. 25.* supra à nobis relatum post *Quæst. 23. Disput. 2.*

QVAESITVM V.

De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 *Abbatis cella debet esse talis, vt paupertatis, & sui status decentiam non excedat.*
2 *Quid, contrà construentes superflua ædificia, exclamet Diuus Bernardus.*
3 *Abbatis cubile quale esse debeat.*

CVM tam Abbas, quàm Monachi teneantur viuere sub Regula in paupertate fundata; 1 ideò Abbatis Cella debet esse talis, vt paupertatis, & sui status decentiam non excedat iuxta *tex. in Clemen. exiui, de verb. signif.* Et contrà eos, qui talia superflua ædificia construunt de tali abu-2 su loquens *Diuus Bernardus in Apologia ad Guilielmum Abbatem*, & in *Epistola ad Fratres de monte Dei*, sic ait. *Iam enim subintrauit de ære alieno sumptuosum, & quantùm finis pudor, ambitiosa Cellularum ædificatio: & abiecta sancta simplicitate, & rusticitate, quasi Religiosas quasdam nobis creamus habitationum honestates. Dimissam enim nobis à Patribus nostris iure hæreditario formam paupertatis, & Sanctae simplicitatis speciem, verum decorem domus Dei alienantes à nobis, & à Cellis nostris per manus artificum exquisitorum, Cellas non tam Eremiticas, quàm Aromaticas aedificamus nobis de Eleemosynis pauperum.* Et post pauca. *Ergò obsecro in peregrinatione huius seculi, in militia hac super terram aedificemus nobis non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deserendum, vtpotè cito indè vocandi, & emigraturi in patriam.* Diuus quoque *Bonauentura in Epistola*, quam suo Ordini scripsit, enumerans damna, & incommoda, quæ ex ædeficiorum sumptuositate, & superfluitate, euenire solent, sic ait: *Occurrit ædificiorum constructio, sumptuosa, & curiosa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruersis iudicijs multipliciter nos exponit; & non sinè praeiudicio paupertatis occurrit sumptuositas expensarum: nam cùm Fratres paucis nolint esse contenti, facti sumus omnibus onerosi, magisque fiemus in posterum, nisi remedium celeriter apponatur.*

3 Quo verò ad lectum, quo Abbas vti debet; cùm à Regula sua exemptus non sit, vt sæpiùs dictum est, obseruare tenetur id, quod à Monachis obseruandum curare debet; & præcipuè Abbates militantes sub Regula S. Benedicti, quod idem *Diuus Pater eiusdem Regulae cap. 55.* constituit, dicens: *Stramenta autem lectorum sufficiant; matta, sagum, lena, & capitale*: meminerit, quòd Veteres illi Monachi, aut humi cubabant, aut in iunceis stratis, vt refert *D. Hieron. in vita S. Hilarionis*, vel cilicijs, vt habet *Hailar. Arelaten. in vita Sancti Honorati.*

De supellectilibus autem, quæ status Monachalis mirum immodum abhorret, cùm illum deceat simplicitas, & sanctitas, & honestas legant Abbates magnum conquæstum à *Diuo Bernardo* habitum in prædicta *Apologia ad Guglielmum Abbatem.*

QVAESITVM VI.

De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iterfaciendo.

SVMMARIVM.

1 *Abbas equitando, & iterfaciendo superfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet.*
2 *Equitando Abbates non nisi ad Generalem Synodum Monachos secum ducere debent.*

1 NOLO hic, Abbati equitaturo, & iterfacturo simplicitatem sanctorum Patrum ob oculos ponere; sed modestam Religiosi status, & Regularis Prælati decentiam illius memoriæ redigere: vt superfluam Equorum, & seruorum quantitatem à se fugiendam esse animaduer-2 tat; ne iterum cum illo scandalizetur *Diuus Bernardus in Apologia, ad Abbatem Gulielmum*, illis verbis: *Quod enim (vt caetera taceam) specimen humilitatis est, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum stipari obsequijs? quatenùs duobus Episcopis vnius Abbatis multitudo sufficiat! mentior, si non vidi Abbatem sexa-*

ſexaginta equos, & eò ampliùs, in ſuo ducere comitatu. Dicas, ſi videas eos tranſeuntes, non Patres eſſe Monaſteriorum, ſed Dominos Caſtellorum, non Rectores animarum, ſed Principes Prouinciarum. Tùm deinde geſtari iubent mappulæ, ſcyphi, bacini, candelabra, & mantica ſuffraginatae, non ſtramentis, ſed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à ſua quiſpiam domo recedit niſi cum tota ſuppellectili ſua, tanquam ſit vel iturus ad exercitum, vel tranſiturus per deſertum, vbi non valeant inueniri neceſſaria. An non poſset eodem vaſculo, & aqua manibus vergi, & vinum bibi? An non poſſet ardens lucere lucerna, niſi in tuo, quod partas candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non poſſet dormiri, niſi ſuper varium ſtratum, aut ſub peregrino coopertorio? an non vnus aliquis miniſter poſſet, & iumentum ligare, & ad menſam ſeruire, & lectulum præparare? Nunc ergo tantæ multitudinis garſionum, ac iumentorum, cur vel ad ſolatium mali nobiſcum non ſecimus neceſſaria; quatenùs hoſpites non grauaremus. Et in Concilio Aquiſgranen. ſupra à nobis relato poſt Quæſ. 13. Diſput. 2. num. 59. Statuitur, vt Ab-
2 bates Monachos ſecum in itinere, niſi ad Generalem Synodum, non ducant.

QVAESITVM. VII.

De ſocijs, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1 Nimia familiaritas parit contemptum.
2 Abbas literatos viros familiares habere debet.
3 Præcipua Abbatis familiaritas, & conuerſatio cum ſenioribus Monaſteryj eſſe debet.
4 Senibus Reipublicæ adminiſtratio debetur.
5 Senatus vnde dicatur.

NVlli dubium eſt, debere Prælatum, ne vilis, & contemptibilis reddatur, à nimia familiari-
1 tate, & ſocietate ſe cauere; quia nimia familiaritas parit contemptum, iuxtà notata in *l obſeruandum ff de officio Praeſidis*. Nihilominùs debere Prælatum ſecum habere familiares literatos, habetur in *gloſ. can. eſto, verbo, inuideant, diſtinct. 95.* cum quibus conſultationem rerum agendarum habere debet. Fateor omnes Monachos Abbatis ſocios, familiares, &, vt veriùs dicas filios eſſe; aliquos tamen ſibi probatos, & ſcientia in-
2 ſtructos viros ſuo lateri adhibere debet, quorum conſilio, & auxilio fretus Abbatiale munus per quam ſtrenuè exequatur. Immo vt ex Abbatis bonitate, ſi quis malus eſt, in bonum conuertatur; ſi ſuæ bonitatis exempla ſectetur, nam vt dicit *Hieron ſuper Oſeae lib. 1.* & habetur per *gloſ. in c. nō eſt culpandū 32. q. 1.* excuſat Hieronymus Oſeam eon trahentem eum Meretrice, dicens. *Eum propter hoc non eſſe culpandum, ſed potiùs laudandum: quia malam cõuertit in bonā, nec corruptus eſt in ſocietate fornicaria, ſed fornicaria pudicitiam aſſumpſit.* Vnde & alia *gloſ. ibid. in verbo ſocietur*, dicit: *Societas enim inter bonum, & malum contrahi poteſt; vt ex ſocietate boni, malus aedificetur, ſicut emptio veneni valet, ſi tale ſit, quod adiectione alterius materiae vſui eſſe poteſt, l quod ſaepe §. veneni ff. de contraben. empt.*

3 Præcipua autem eius familiaritas, & conuerſatio ſit cum ſenioribus Monaſterii, quos in rebus agendis ad conſilium adhibere debet, vt ex pluribus locis Regulæ Sancti Benedicti elici poteſt; quia ſemper tàm in diuinis, quàm in humanis ad Rempublicam regendam, Senes aſſumpti fuerunt, iuxtà illud *Exodi cap. 3. Vade, & congrega Seniores Iſrael*; & *Iſaiae 3. Dominus ad iudicium*
4 *uenit cum Senioribus populi ſui*: & *Plutarch. lib.* ... quòd adminiſtratio Reipublicæ ad Senes pertineat, animaduertens, Senatum à Senio nuncupari, dicit,
5 *Romanorum Senatus, uſque in hunc diem à Senio nomen gerit.*

QVÆSITVM VIII.

De colloquijs Abbatum, & aliorum [illegible]orum.

SVMMARIVM.

1 Abbas qualis in ſermone eſſe debeat.
2 Sicut incauta locutio in errorem protrahit, ità indiſcretum ſilentium eos, qui erudiri poterunt, in errore derelinquit.

1 INter cæteras virtutes, quas Abbas habere debet, ſtudeat, ne colloquijs inutilibus conſcientiam percutiat infirmorum; ideò tenere debet eum, qui ſecundùm doctrinam fidelis eſt, ſermonem, vt potens ſit conſolari in doctrina ſancta, & contradicentes redarguere, & rectè viuentes conſolidare, iuxtà *tex. in can. ſanè 46. diſt.* Deberet ergò Abbas eſſe diſcretus in ſilentio, & vtilis, & cautus in verbo, ne aut tacenda proferat,
2 aut proferenda reticeſcat; nam ſicut incauta locutio in errorem protrahit: ità indiſcretum ſilentium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit, non ſicùt aliqui in prouidi, qui humanam amittere gratiam formidantes, liberè loqui recta pertimeſcunt, & extra Domini præceptum, nequaquàm ſibi commiſſum gregem ad inſtar paſtorum, ſed mercennariorum more cuſtodiunt, quia veniente lupo fugiunt; hine propterea per Prophetam eos Dominus increpat, dicens: *Canes muti non volentes latrare*; Et rurſus quæritur, dicens in *Eſaia*: *Non aſcendiſtis ex aduerſo, neque poſuiſtis vos murum pro domo Iſrael, vt ſtaretis in praelio in die Domini*, ex adnersò quippè aſcendere, eſt, pro defenſione gregis voce libera huiuſmodi poteſtatibus contraire; & in die Domini in prælio ſtare, eſt, prauis decertantibus ex iuſtitiæ amore reſiſtere: hinc etiam delinquenti populo dicit *Hieremias Prophetæ tui viderunt tibi falſa, & ſtulta, nec aperiebant tibi iniquitatem tuam, vt te ad poenitentiam prouocarent*. Prophetæ quippè in ſacro eloquio paſtores vocantur; ità & Abbas docere debet eos, qui doctrina egent, & peccantium iniquitatem aperire: quoties verò loquitur, aut non oportuno tempore, aut non oportuno loco, aut vt non conuenit audientibus, toties ſermo

malus procedit de ore suo ad destructionem eorum, qui audiunt: considerare debet itaq; quid loquatur; quia pro omni verbo otioso redditturi sumus rationem in die Iudicij, vt habetur in *can. quoties 22. quaest. 5.*

QVAESITVM IX.

De Monachis electis in ministerio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

S V M M A R I V M.

1 *Abbatis vita Monachis exemplo esse debet.*
2 *Abbas quales Monachos in ministerio sui cubiculi eligere debeat.*

1 CVM Abbatis vita in exemplo debet esse Monachis, & cùm plerumq; ipsi Monachi, qualis
2 sit in secreto vita sui Abbatis, nesciant; decet, vt quidam ex Monachis, electi in ministerio cubiculi Abbatis obsequium præstent, vt is, qui alios regit, & tales habeat testes, qui veram eius in secreto conuersationem videant, et ex sedula visione, exemplum perfectum sumant; iuxtà *tex. in can. cùm pastoris 2. quaest. 8.* & cum ipse Abbas tanquàm Ecclesiæ Prælatus lumen mundi dicatur, eius opera coram suis Monachis lucere deberent, iuxtà Domini præceptum; *Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est.*

PRIVILEGIVM MEMORABILE IVLII SECVNDI

Cum insertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iustinæ de Padua, aliàs Casinen. concessorum, quæ omnia, & alia, si quæ sunt, eidem Congregat. concessa, Vallis Vmbrosæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam amplissimè extendit.

S V M M A R I V M.

1 *Generalis, & Deffinitores Congregationis Vallis Vmbrosæ petunt sibi concedi priuilegia Congregationis Casinensis.*
2 *Congregatio Vallis Vmbrosæ laudatur.*
3 *Priuilegia omnia hactenus Cōgreg. Vallis Vmbrosæ cōcessa à quibusuis personis, approbātur, et cōfirmātur.*
4 *Priuilegiorum Vallumbrosanis concessorum defectus omnes supplentur, si in aliquo defectuosa essent.*
5 *Priuilegia omnia Casinensium, Vallis Vmbrosæ Congregationi conceduntur, & communicantur.*
6 *Priuilegia Monachis Vallis Vmbrosæ concessa, ad Monales eiusdem Ordinis extenduntur.*
7 *Priuilegium Eugenij IV.* Congregationi *Sanctæ Iustinæ concessum, refertur.*
8 *Monachi Casinenses, & Vallumbrosani à potestate quorumcunq; etiam Nunciorū Sedis Apost. eximūtur.*
9 *Excommunicari, aut interdici ab Ordinarijs non possunt Monachi Casinenses, & Vallumbrosani.*
10 *Bona omnia Congregationis Casinensis, & Vallis Vmbrosæ in protectionem Diui Petri recipiuntur.*
11 *Nuncij, & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iustinæ contradicentes, excommunicantur.*
12 *Concilijs Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt intersint Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ compelli non possunt.*
13 *Processionibus*
14 *Gabellis*
15 *Tallijs*
16 *Datijs*
17 *Collectis*
18 *Oneribus Principum*
19 *Decimis omnibus.*
} *Monachi S. Iustinæ & Vallis Vmbrosæ Congreg. eximuntur à*
20 *Hæreditates, legata, & fideicommissa Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae acquirere, petere, & exigere possunt.*
21 *Monasteria omnia, & bona Congregationis Casinensis, & Vallis Vmbrosæ confirmantur.*
22 *Bonorum Casinensium, & Vallis Vmbrosae occupatores, vel detentores excommunicantur.*
23 *Praescriptio non currit contrà Congregationem Casinensem, & Vallumbrosanam, nisi post 60. annos.*
24 *Religionem Casinensem, & Vallis Vmbrosae qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur.*
25 *Monachi sinè licentia Congregationem Casinensem, & Vallis Vmbrosae, ex quauis causa dimittere non possunt.*
26 *Excommunicari, aut interdici non possunt Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae.*
27 *Testes esse possunt in eorum causis Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae.*
28 *Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae.*
29 *Transitum ad aliam Religionem praetextu literarum Apostolicarum facere non possunt Casinenses, & Vallummbrosani.*
30 *Interdicti tempore celebrare priuatim possunt Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosae Congreg.*
31 *Ordines à quocumque Episcopo sumere possunt Casinenses, & Vallumbrosani.*
32 *Examini Episcoporum non subijciuntur Casinenses, & Vallis Vmbrosae Monachi ordinandi.*
33 *Episcopum ad Pontificalia exercenda vocant Casinenses, & Vallumbrosani sinè Diœcesani licentia.*
34 *Pontificalia exercentes in Ecclesijs Casinensium, & Vallis Vmbrosae illis inuitis excommunicationem incurrunt.*
35 *Excommunicati ob ingressum mulierum in Monasteria Casinensium, & Vallis Vmbrosae Congregationis, à Praesidente absolui possunt.*
36 *Absolui possunt Casinenses, & Vallumbrosani per suos Praelatos ab omnibus, à quibus absolui possent ab Ordinarijs, si exempti essent.*
37 *Sententiae latae ab Ordinarijs contrà Monachos Casinensi*

finenses, & Vallis Vmbrosae sunt nullae.

38 *Priuilegium aliud Eugenij IIII. Congregationi S. Iustinae concessum refertur.*

39 *Illegitimi ingressi Congregationem Casinen. & Vallis Vmbrosę, absque alia dispensatione possunt ad Ordines, vel dignitates assumi.*

40 *Abbates Casinenses, et Vallis Vmbrosæ licet non sint benedicti exercent omnia, ac si benedicti essent.*

41 *Priuilegia Casinensi Congregationi cōcessa per quascunque literas Apostolicas, etiam Motuproprio confectas, derogata non censentur, nisi specialissima fiat illius Congreg mentio.*

42 *Priuilegium aliud tertium in ordine Congregationi Sanctæ Iustinæ concessum refertur.*

43 *Processiones ab Ordinarijs indictas sociare non coguntur Casinenses, & Vallisumbrosani.*

44 *Priuilegium Alexandri VI. Congregationi Sanctæ Iustinæ concessum refertur.*

45 *Capitulum qualiter celebrari debeant Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ.*

46 *Priuilegia, immunitates &c. ab Eugenio IIII. Congregationi Sanctæ Iustina concessa per Alexandrum VI. approbantur, & confirmantur.*

47 *Priuilegia particularia alicui loco concessa toti Congreg. Casinen & Vallis Vmbrosæ fiunt communia.*

48 *Vallumbrosani, & Casinen. in vnione Monasteriorum, & locorum possunt facere pacta, & conuentiones absque vitio simoniæ.*

IVLIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

Ilitantis Ecclesiæ regimini, disponente Domino, præsidentes, ex commisso nobis Pastorali officio inducimur, vt ijs, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu famulantium felici successu à Sede Apostolica concessa, cum nostræ approbationis munimine, fauorabiliter roboremus, vt eo firmius subsistant, quò Sedis eiusdem firmitate sæpius fuerint circumfulta, ac etiam alia de nouo, ex Sedis eiusdem benignitate concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliàs in Domino conspicimus, salubriter expedire.
1 Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasij Abbatis Monasterij Diuæ Mariæ Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, & Diffinitorum Ordinis, & Congregationis eiusdem Vallis Vmbrosæ Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs felicis recorcordationis Vrbanus Secundus, Vrbanus Tertius, Paschalis Secundus, Innocentius Tertius, Innocentius Octauus, Cælestinus Secundus, Cælestinus Tertius, Gregorius Octauus, Bonifacius Octauus, & quamplures alij Romani Pontifices Prædecessores Nostri Monasterijs Ordinis, & Congregationis prædictorum, illorumquè membris, ac Monasterijs, & personis eorumdem, multa, & diuersa priuilegia, indulta, & immunitates concesserunt, prout in literis ipsorum Prædecessorum pleniùs dicitur contineri. Quare pro parte Blasij Abbatis, qui, vt asseritur, etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum existit, ac Diffinitorum prædictorum asserentium, quo Monasteriorum Congregationis huiusmodi Abbates, & Monachi iuxtà eamdem Regulam, & obseruantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis Sanctæ Iustinæ, aliàs Casinensis Ordinis Sancti Benedicti reguntur, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt illis, pro eorum subsistentia firmiori, robur nostræ approbationis adiicere, ac illa innouare, eisque modo, & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedere, necnon infrascriptorum tenorum, qualcunquè alias piæ memoriæ Eugenij Quarti, & Alexandri Sexti, ac quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum Nostrorum, literas eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ, aliàs Casinensi, concessas, & in illis contenta priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumquè eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ, seù Casinensi, & illius Monasterijs Monachis, & personis per Sedem eamdem quomodolibet concessa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosę huiusmodi, ac illius Monasteria, & loca, ac personas, & bona extendere, aliasquè in præmissis oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.
2 Nos igitur, qui Ordinem & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi propter vberes fructus; quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduis orationibus, & precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus Charitatis, & dilectionis nostræ complectimur Blasium Abbatem, & Diffinitores, nec non Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Congregationis singulares personas à quibuscunquè excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisquè Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon priuilegiorum libertatum, immunitatum gratiarum, & indultorum, tàm per dictos Prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quosuumq; eisdem Ordinibus, & Congregationi, ac illorum Monasterijs, locis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, & si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus prò expræsis habētes
3 Priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Congreg. Vallis Vmbrosæ huiusmodi per prædecessores, ac quatenùs sint licita, & honesta per Imperatores, Reges, Principes, et Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorē, Regum, et Principū secularium, ac Prælatorum prædict. desuper confectis, contēta innouamus, approbamus, et cōfirmamus, ac præsentis scripti patrocinio cōmunimus:
4 supplētes omnes, et singulos defectus, si qui forsan in priuilegijs per Imperatores, Reges, et Principes seculares, ac Prælatos prædictos concessa interuenirint, illaq; omnia eisdem modo, & forma, quibus coucessa sunt, de nouo concedimus; Nec non literas Eugeni, & Alexādri infrascriptas, ac quasuis alias ipsorum

ipſorum, ac quorumcumque aliorum Prædeceſſo-
rum literas huiuſmodi,& in illis contenta;Nec non
5 alia priuilegia, immunitates, indulgentias, &
indulta, quæcunque, & qualiacunque ſint, Con-
gregationi Sanctæ Iuſtinæ,& illius Monachis præ-
dictis, tam per dictos, quàm quoſcunquè alios
Romanos Pontifices quomodolibet in genere con-
ceſſas, & conceſſa, quatenus ſimiliter ſint in vſu,
6 ac in poſterùm reconcedendas, & reconcedenda,
ad Ordinem,& Congregationem Vallis Vmbroſæ,
ac illius Monaſteria, etiam Monialium,& loca,
ac perſonas,& bona prædicta, eadem auctoritate
extendimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quòd
Ordo, & Congregatio Vallis Vmbroſæ huiuſmo-
di illis, abſquè vlla penitùs differentia, vti poti-
ri, & gaudere, eaque omnia, & ſingula inter
ipſos Communia eſſe, & eis ſuffragari debere,
in omnibus, & per omnia, perindè, ac ſi illa ei-
dem Ordini, & Congregationi Vallis Vmbroſæ
communiter à principio conceſſa fuiſſent, & in
futurum concederentur. Non obſtantibus præ-
miſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus
Apoſtolicis. Nec non Congregationum, & Or-
dinum prædictorum iuramento, confirmatione
Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis
ſtatutis, & conſuetudinibus, ac Priuilegijs, &
indultis Ordinibus, & Congregationibus prædi-
ctis forſan ſub quibuſcunquè tenoribus conceſ-
ſis, quibus tenores huiuſmodi præſentibus pro ſuf
ficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo ro-
bore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum
ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæte-
riſquè contrarijs quibuſcunquè. Et inſuper, quia
difficile foret, præſentes literas ad ſingula, vbi
opus fuerit, deferre volumus, & dicta auctorita-
te decernimus, quòd illarum tranſumptis manu
publici Notarij inde rogati ſubſcriptis, & ſigillò
alicuius Prælati, ſeù alterius Perſonæ in digni-
tate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, ei prorſus
fides indubia vbilibet adhibeatur, quæ præſenti-
bus adhiberetur, ſi originaliter eſſent exhibitæ,
7 vel oſtenſæ. Tenor verò literarum Eugenij,& Ale-
xandri Prædeceſſorum prædictorum ſequitur, &
eſt talis. Eugenius Epiſcopus Seruus Seruorum
Dei ad perpetuam rei memoriam. Et ſi ex debito
Miniſterij Paſtoralis quibuslibet perſonis Regu-
larem vitam profeſſis, Nos deceat eſſe in ſuis op-
portunitatibus, & commodis fauorabiles, &
benignos, Congregationem tamen Monachorum
de Obſeruantia Sanctæ Iuſtinæ Ordinis Sancti
Benedicti ob laudabilis vitæ merita, & virtutum
incrementa, tanquàm nouellam plantationem à
nonnullis annis citra in præfato Ordine renaſcen-
tem ad eius incrementum, & bonorum regimen,
etiam dùm in minoribus conſtituti eramus, im-
pendimus opem, & operam efficaces, & tunc ad
apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti propenſiori
charitate complectimur, quò prætioſiores, atquè
vberiores fructus per eorum labores, & operam
diligenter conſpicimus in Populum Domini pro-
uenire. Cupientes igitur, vt Monachi ipſi eò
quietiori animo valeant Altiſsimo reddere vota
ſua, ac pro ſalute fidelium exorare, quò fuerint
amplioribus per Sedem Apoſtolicam Priuilegijs,
indulgentijs, & gratijs communiti. Motu pro-
prio, non ad ipſorum Monachorum, aut ad alte-
rius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam,
ſed de noſtra mera liberalitate dilectos filios Con-
8 gregationem prædictam, eiuſquè Præſidentem,
Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Mona-
chos, Conuerſos, Commiſſos, Nouitios, & Per-
ſonas, ac eorum Capellanos, qui pro tempore fue-
rint etiam curam habentes animarum, necnon Fa-
miliares, & Seruitores ipſorum: qui nunc ſunt in
prædicta Congregatione, & in futurum pro tem-
pore erunt, ac etiam ipſius Monaſteria, Priora-
tus, & loca, quæ nunc ſunt, & in poſterum Con-
gregationi prædictæ, quandocunquè vniri, vel in-
corporari, ſeù ſubiici, uel aggregari contigerit,
necnon omnia, & ſingula dictorum Monaſterio-
rum, Prioratuum, & locorum, vt præmittitur,
præſentium, & futurorum Eccleſias Capel-
las, etiam ſi ipſis cura animarum immineat, Ora-
toria, manualia, membra, Caſtra, fortalitia, ædi-
ficia, villas, Grangias, vineas, olìueta, hortos, ſyl-
uas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molen-
dina, aquas, aquarum decurſus, iura, iuriſdictio-
nes, prædia, poſſeſsiones quaslibet, & bona quæ-
cunque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt
dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula
per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, &
quantitates hic haberi volumus pro ſufficienter
expræſſis, à quorumcumq; Legatorum, Delegato-
rum,& Subdelegatorū, necnon Nunciorum Apoſt.
Sedis, ac Vicariorum, Rectorum,& quorumuis Of-
ficialium Romanæ Eccleſiæ, ac etiam Patriacha-
rum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electo-
rum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcunq;
Iudicum Ordinariorum, quouis nomine, & po-
teſtate fungantur, locorum Ordinariorum ditione
auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, refor-
matione, & correctione, ità quòd in dictam Con-
gregationem, vel eius ſingula, res perſonas, ſeu
Benefactores, occaſione beneficiorum eiuſdem
collatorum ab eis; aut quia ſubditi eorum cum
eiſdem Monachis conuerſantur, ſeù ab eis re-
cipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiae
Sacramentum; necnon Monaſteria, Prioratus,
loca, & perſonas in eis degentes ratione de-
9 licti, exceſſus, ſeù contractus, aut rei, de qua
agitur, vbicunq; iniatur contractus, ſeù delictum
committatur, aut res ipſa conſiſtat; excommuni-
cationis, ſuſpenſionis,& interdicti, aut alias quaſ-
uis ſententias, niſi de ſpeciali commiſſione Sedis
Apoſtolicæ, & de indulto huiuſmodi, ac Congre-
gatione prædicta mentionem expreſſam faciente,
quomodolibet directè, vel indirectè ferre, ſeù
promulgare non poſſint; decernentes ex nunc,
quidquid in contrarium actum fuerit, irritum, &
inane, nulliusq; forè roboris, vel momenti, de
ſpecialis dono gratiæ, & plenitudine poteſtatis,
tenore præſentium prorſus eximimus, ac totaliter
10 liberamus. Illaque omnia, & ipſorum quodlibet
in ius,& proprietatē D. Petri, & Sedis eiuſdem, ac
ſub eorū protectione ſpecialiter ſuſcipimus, & no-
ſtra, retēto Nobis, & Eccl. Romanæ annuo cenſu in
Feſto

Fel:o BB. Petri. & Pauli annis singulis Nobis, &
Cameræ Apostolicæ persoluendo auri vnciæ vnius
in signum receptæ, libertatis, & exemptionis.
11 Quodque si huiusmodi Legati, aut Ordinarij, seù
personæ supradictæ contrà prædicta, vel aliquid
prædictorum non solùm facere, sed attentare præ-
sumpserint, quomodolibet, & requisiti per ipsius
Congregationis Prælatos, vel Monachos, seù per
notificationem præsentis priuilegij, vt desistant,
& id facere, neglexerint infra tres dies à die requi-
sitionis, siuè notitiæ, vt præfertur, eo casu ipso
facto sententiam excommunicationis incurrant, &
nihilominùs quod aliter actum est, ipso facto sit ir-
ritum, & inane, & nullius efficaciæ, roboris, aut
12 momenti. Insuper cùm contigerit fieri Concilia
Generalia, Prouincialia, seù Synodalia, etiam
Apostolica, aut quauis auctoritate firmata, seù
quæuis Congregationes, quouis nomine censean-
tur, Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum
cuiuscunque dignitatis, aut status existant, præ-
dicti Prælati, seù Monachi ad ea ire, seù mittere,
nisi ad ipsius Congregationis Capitulum Genera-
le celebrandum, aut aliàs iuxtà eorum Ordines
nullatenùs compelli possint, etiam per literas Apo-
stolicas, non facientes specialem mentionem de
huiusmodi indulto, prædictæ Congregationi con-
13 cesso. Nec Congregationis personæ huiusmodi,
quòd in eorum locis Missæ, aut alia diuina officia
celebrentur, Ordines conferantur, vel agitentur
causæ ciuiles, seù criminales, processiones con-
uocentur, aut Synodus, Conuentus, seù quæuis
Congregationes, tàm Ecclesiasticarum, quàm
laicarum personarum congregentur, siuè quòd
huiusmodi Congregationis loca ad vsum hospi-
tium, habitationem, detentionem, & incarcera-
tionem Ecclesiasticarum, aut laicarum persona-
rum deputentur adstringi, seù cogi aliqualiter va-
leant, contra quæ omnia, aut aliquid prædictorum
quæuis personæ cuiuscunque conditionis, vt præ-
fertur, aut status existat, attentare præsumens nisi
facta ei de huiusmodi indulto notitia, destiterit,
ipso facto sententiam excommunicationis incur-
rat. Et ne quandoque in posterum Reges, Princi-
pes, Barones, milites, nobiles, laicales perso-
næ, Communitates, Vniuersitates, Magistratus,
Rectores, & Officiales Ciuitatum, Terrarum,
Castrorum, & Diœcesum diuersarum Monasterijs,
Prioratibus, locis, Capellis, Ecclesiis, manua-
libus, Grangiis, Castris, possessionibus, ac bo-
nis, necnon Prælatis, & Monachis ipsius Congre-
14 gationis, gabellas, tallias, datia, collectas im-
15 postas, onera, etiam ad pontium refectionem,
16 aut viarum reparationem. & alia varia, & diuer-
17 sa grauamina inferre, & imponere, aut in dicta
18 exigere præsumant, districtiùs prohibemus, ac
19 sub pœna excommunicationis, atque maledictio-
nis, etiam nequam, à notitia prædicti indulti,
nisi destiterint, incurrant, mandamus. Non ob-
stantibus si dictis secularibus, vel quibusuis aliis
personis communiter, vel diuisim ab eadem sit
Sede indultum, quòd illa imponere, seù exigere
valeant, etiam ab exemptis per se, vel alia, quo-
quo modo, aut quòd interdici suspendi, vel ex-

communicari, seù vltrà, vel extrà recta loca ad Iudicium euocari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ex certa scientia, ac ipsa Congregatione specialem mentionem: committentes insuper, ac per Apostolica scripta præsentium tenore mandantes omnibus, & singulis Delegatis, Subdelegatis, & Nunciis Apostolicis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac Rectoribus vniuersis, præsentibus, & futuris, in quorum Diœcesibus sunt, & erunt in futurum loca, & personæ huiusmodi quatenùs prædicta loca, aut personas in eis degentes, & eorum bona, tallijs, collectis, impositionibus gabellarum, subsidiis, etiam charitatiuis, aut quibusuis alijs oneribus realibus, aut personalibus, seù mixtis etiam per eamdem Sedem in dictis concessis, & datis, aut permissis, seù in dicendis, aut concedendis de cætero grauari quoquo modo, nec permittant. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Insuper vt liberiùs, & commodiùs necessitatibus suis prouidere, ac hospitalitati, & pauperum subuentioni vacare possint, volumus, & decernimus, Monasteria, Prioratus, loca, & bona, quæ in præsenti sunt ipsius Congregationis, & erunt in futurum, ac Prælatos, Monachós, & personas prædictas ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, aut alio quouis grauamine, quouis nomine censeantur, per Nos, aut Successores Nostros faciendo, seù imponendo, necnon à quorumcunque occasione Legatorum, etiam de Latere, Subdelegatorum, Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diœcesanorum, seù alterius cuiuscunque etiam Apostolica, seù quauis auctoritate, tàm impositorum, quàm imponendorum, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de huiusmodi indulto, & Congregatione ipsa mentionem specialem, necnon à charitatiui, & alterius cuiuscunque subsidij, & impositionis collectæ, vel alterius cuiuscunque exactionis, & oneris realis, personalis, vel mixti solutione de cætero prorsus exemptos, liberos, & immunes fore, ità vt cogi, vel inquietari per dictas personas, aut alias quascunq; pro huiusmodi oneribus, impositionibus grauaminibus exactionibus, & solutionibus minimè possint, & debeant. Necnõ ab omnibus cẽsibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, aut subuentionis, quocunq; iure hactenus debitis, aut in futurum debendis quibuscunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, & Congregationibus, Vniuersitatibus, aut alijs quibuscunque personis, & de eiusdem plenitudine potestatis, omninò liberamus, & penitùs absoluimus; non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegijs Apostolicis quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda. Cæterum de quibuscunque possessionibus vbilibet constitutis quæ in præsenti sunt, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædi-

ctorum

ctorum quæ præfati Prælati Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, aut in futurum colere, seu coli facient, siuè de hortis, virgultis, piscationibus eorundem, vel de nutrimentis animalium ipsorum nullus ab ipsis, vel ab alijs pro eis primitias, decimas, quartesia, aut alio quocunque nomine censeantur, exigere, vel extorquere præsumat, nec illi aliquibus soluere teneantur, siuè etiam à quocunque directè, vel indirectè compelli possint; Generalis Concilij, & quibuscunque alijs Apostolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Constitutionibus nequaquam obstantibus: decernentes, ex nunc irritos, & inanes quoscunque processus, & sententias, etiam interdicti, quos, vel quas contra inhibitiones Nostras huiusmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari. Quodque prædictæ Congregationis Monasteria, & loca hæredita-
20 tes, legata, & fideicommissa per mediam personam Monachorum, aut alias qualitercunque delatas, bona mobilia, & immobilia in quibuscunque Ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipsique Monachi, & personæ petere, & exigere possine prædicta bona vndecunque, vel qualitercunque eis debita, & quæ, si in seculo remansissent, ius petendi, & exigendi haberent, ipsis eorum Monasterijs acquirenda, quibuscunque statutis, ordinationibus, & decretis cuiusuis Ecclesiasticæ, siuè secularis personæ, Communitatis, Collegij, siuè Vniuersitatis, aut alterius cuiuscunque gradus, status, dignitatis, officij, & auctoritatis existat, nullatenus obstantibus, præsentium literarum, serie statuimus. Præterea quascunque con-
21 cessiones, bona iura, & iurisdictiones ad ipsa Monasteria tàm præsentia, & futura ipsius Congregationis, in quibuscunque Mundi partibus constituta spectantia, & pertinentia, quarum nomina, & cognomina hic haberi volumus pro sufficienter expressis, quæ in præsentiarum Monachi Congregationis huiusmodi iustè, & canonicè possident, seu in futurum, concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel alijs iustis modis, præstante Domino, poterunt adipisci, ipsis Monasterijs, Capellis, Oratorijs, seu Hospitalibus præsentibus, & futuris, firma, rata, & illibata seruari volumus. Decernentes, vt
22 nulli omninò hominum liceat, prædicta Monasteria, siuè loca, vt præfertur, res, & bona mobilia, siuè immobilia, possessiones, domos, molendina, aquas, piscarias, iura, seu iurisdictiones, temerè perturbare, aut illa, vel eorum aliquid auferre; quod si aliqua Ecclesiastica secularisuè persona cuiuscunque gradus, vel conditionis existat, etiam si Pontificali dignitate præfulgeat, contrà hoc Nostræ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conseruationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, iura, iurisdictiones, exemptiones, & indulta, nec aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seu indebitè fatigare præsumpserit, nec facta ei notitia de huiusmodi Nostro indulto infra tres dies se correxerit, aut idoneam cautionem de satisfaciendo præstiterit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi dicta satisfactione præstita, præterquam in articulo mortis, ex tunc de satisfaciendo perse, aut per suos hæredes, vel successores idonea præstita cautione, nequeat absolutionis beneficium obtinere.

23 Insuper cùm plerumq; contingat, incuria, ac neglectu Prælatorum, qui hactenus bona Monasteriorum d. Congregationis, antequàm, prædictæ Congregationi vnirentur, gubernarentur, aut postmodum ex ignorantia, seu alia quauis causa à plerisque ipsorum Monasteriorum bona in præiudicium literarum suarum detinere, & occupare præsumpserunt, sub colore præscriptionis, aut aliàs quocumque modo, ex quo non modica iactura consueuit prædictis Monasterijs euenire. Nos volentes, de remedio opportuno prouidere in fauorem obseruantiæ Religionis, ex certa scientia, motuproprio, ac de plenitudine potestatis Apostolicæ, volumus, statuimus, & decernimus, quòd contrà prædictæ Congregationis, Monasteria, loca, personas, & bona aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum, quòd quidem indultum tàm in casibus, rebus, & bonis prædictis, quàm futuris, potestate, & scientia similibus extendi, & locum habere omninò volumus; non obstantibus, quibuscunque in contrarium facienti-
24 bus. Prohibemus insuper, ne aliquis cuiuspiam status, gradus, vel conditionis existant, personas, quę de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, è seculo fugientes, & ad conuersationem huiusmodi Congregationis venire cupientes verberibus, aut violentijs, quibuscunque impedire, vel prohibere, aut in Monasterijs, & locis ipsius Congregationis præsentibus, & futuris iniuriam aliquam ingredi volentibus, aut recipientibus irritando, seu eos molestando huiusmodi personas euellere, aut extinguere audeant, vel præsumant, contrafacientes verò ipso facto sententiam excommunicationis incurrant; dum tamen, cum hoc præsens statutum fuerit eis ad notitiam deductum, non destiterint à prædictis, à qua non possint, præterquam in mortis articulo, nisi per Sedem Apostolicam absolutionis beneficium obtinere.

25 Præterea ad saluandas animas, quibus prædicti Monachi extrà Congregationem huiusmodi in eorum præiudicium animarum vagare possent, prohibemus, omnes, & singulas personas Ecclesiasticas, & seculares cuiuscunque status, gradus, vel conditionis existant, & quacunque fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemcunque ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penès se obsequiorum, vel seruitiorum, aliquo ex sui Monasteriorum suorum obtentu, aut si, absque licentia suorum Superiorum, à se diuertentur, seu aliàs quauis causa, etiam occasione arctioris vitæ Ordinis, vel Religionis, à dicta Congregatione abstrahere, seu etiam ad se sponte venientes retinere præsumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi personæ, ac Congregatione nominatim, & expressè mentio facta non fuerit, absque consensu Capituli Generalis, seu Præsidentis, & maioris partis Visitatorum Congregationis eiusdem, sub pœna excom-

communicationis, quam ipso facto incurrant, & facta eis notitia de huiusmodi priuilegio, infra tres dies personam Congregationis huiusmodi nō restituerint cum effectu, vel à se realiter abiecerint à qua sententia, nisi in mortis articulo, aut à Sede Apostolica recipientes, & recepti absolui non possint. Non obstantibus quarumcunque Religionum, vel Ordinum, aut alterius cuiusuis personæ priuilegijs, & indultis quibuscunque, de quibus esset specialis, & de verbo ad verbum mentio facienda; quibus omnibus volumus nominatim, & specialiter per huiusmodi indultum quoad præ-
26 missa derogari. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circà plurima satagentis, officium dimiserunt; eligentes potiùs cum Maria circà pedes Domini residere ad audiendum verbum illius, causarum turbinibus perturbentur; si contingat aliquem literas Apostolicas commissorias de administranda iustitia, executione faciēda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa, ad aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis directas impetrasse, nisi huic indulto expressè, & nominatim derogetur, ad huiusmodi causas talium obtentarum literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneri, huiusmodi indulti tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiusmodi etiam causarum strepitus inquietet, & ab otio Sancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & personas de huiusmodi Congregatione subire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum testimonium quacunque ex causa compellat inuitos, siuè extrà Ciuitates, & Diœceses suas trahat, seù in eos, vel eorum aliquem proptereà excommunicationis, vel alterius censuræ, seù pœnæ sententiam proferat per literas Apostolicæ Sedis, vel legatorum eius, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio specialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis: suspensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in eos, vel eorum aliquem contra indultū huiusmodi promulgari contigerit, decernētes præsentium tenore irritas, & inanes; Præ-
27 latorum verò, Monachorum, Conuersorum, Commissorum, & Nouitiorum ipsius Congregationis testimonia in causis ipsorum ciuilibus, & criminalibus in Iudicio, & extra legitima sint, & iuridica, & vt eis liberè, & licitè vti possint, concedimus per præsentes. Adijcientes etiam, quòd si quandoque contigerit, per aliquem, aut plures actus contrà huiusmodi, aut quæcunque alia decreta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi concessa, aut ipsorum aliquod a quocunque cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, seù status existat, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis causa aliter attentari, vel obseruari ignoranter, vel scienter; nullum tamen per hoc præiudicium decretis, priuilegiis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis volumus generari, sed illa in suo vigore, & robore permanere. Non obstantibus, in Constantień & aliis Conciliis, à fel. record. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus prędecessoribus nostris editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset; quibus quoad præmissa specialiter derogamus: necnon Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apost. vel quacunq; firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq. contrariis quibuscunq;. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, susceptionis, commissionis, mandati, inhibitionis, absolutionis, voluntatis, cōstitutionis, prohibitionis, cōcessionis, adiectionis, statuti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario, contraire. Si quis, autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1434. 7. Kal. Martii Pontificatus Nostri Anno Quarto.

38 EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. Ad perpetuam rei memoriam. Regularem vitam agentibus Apostolicum conuenit adesse præsidiū, ne fortè cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur, quod absit, Religionis infringat. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Vniuersitatis, aliàs de obseruantia S. Iustinæ, nuncupatæ, Ordinis S Benedicti Nobis, & Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectæ oportunitatibus, & commodis propter excellentiam meritorum, atque vitæ sanctimoniam Nos reddere beneuolos, & fauorabiles: Motuproprio, non ad ipsorum Monachorum, aut alicuius alterius super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ne nequam Spiritus veneno afflatu malignādi in ipsa Cōgregatione materia præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus districtiùs inhibē-
28 tes, ne cui Prælatorū, vel Monachorū d. Congregationis ab institutis, ordinationib., correctionib. & mādatis Capituli Gñalis, siuè Præsidentis, seù Visitatorum, aut Rectorū ipsius Congregationis ad quemcunque, etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto Summi Pontificis, liceat appellare: appellationem nihilominus, si quam interponi contingat, cum inde secutis irritam decernendo. Cùm autem contrà aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis agi contigerit ciuiliter, aut criminaliter secundùm cōsuetudines, & statuta Congregationis prædictæ iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis procedi debere, tenore præsentium volumus, & mandamus: statuētes, quòd Prælati d. Congregationis contrà Monachos eiusdem,
29 qui licentiam se ab Apostolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcunque Monasterium, siuè locū se transferendi obtentu literarum Apostolicarum, nisi in ipsis literis specialis, nominata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatione, & huiusmodi indulto eisdem concesso reuocando: & tunc si infra tres menses id nō impleuerint tanquàm contrà

Apo-

Apostatas agere valeant, nisi tempus in literis A-
postolicis fuerit expressũ, infrà quod se debeant ad
huiusmodi Monasteria, siuè loca transtulisse, quo
casu non priùs agere possint, contrà eos, quàm di-
30 cta tempora fuerint elapsa. Cæterum cũ per alias
nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic
haberi volumus pro expresso, memoratæ Congre-
gationi duximus indulgendum, vt si contingat, Ci-
uitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria, si-
uè loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesia-
stico esse supposita interdicto: ipsi tamen d. Con-
gregationis Prælati, & Monachi, ianuis clausis,
interdictis exclusis, submissa voce Missas, & alia
diuina officia celebrare possint. Nos volentes Cõ-
gregationem ipsam vberioris dono gratiæ confo-
uere, vt huiusmodi tempore interdicti etiam Con-
uersi, Commissi Cappellani, & Laici, qui infra sep-
ta ipsorum Monasteriorum, siuè locorum pro tẽ-
pore habitauerint à præfatæ Congregationis Mo-
nachis ad id deputatis Missas, & alia diuina offi-
cia audire, & Ecclesiastica Sacramenta licitè su-
scipere valeant, similiter præsentium tenore sta-
tuimus.
Insuper cũ dudũ Cõgregationis huiusmodi quòd
31 Monachi præsentes, & futuri præfatæ Congrega-
tionis præsentati à suis Superioribus, ordinari pos-
sint à quocunque Catholico Episcopo, per antefa-
ctas Nostras literas indulserimus; volentes etiam
eamdem Congregationem amplioribus fauoribus
prosequi, quòd absque aliquo examine Monachi
32 huiusmodi ordinari debeant, de præsentantium
conscientia confidentes, quòd ad Congregationem
33 huiusmodi quemcunque Catholicum Episcopum,
gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ ha-
bentem in d. Congregationis Monasteriis, & locis
dumtaxat aduocare valeant, cui liceat, Apostoli-
ca auctoritate, absque aliqua licentia, & contra-
dictione Diœcesani, nulla (vt præfertur) examina-
tione præmissa, Monachos ordinare, Missas cele-
brare, Ecclesias, Altaria, & Vasa consecrare, Vestes
benedicere, & alia Pontificalia exercere, de quo
Diœcesanũ loci non oporteat timere, quòd huius-
modi ordinationis occasione iuris sui præiudicium
incurrat, eadem auctoritate indulgemus. Cumq;
alias per easdem Nostras literas Congregationem
prædictam ab omni iurisdictione Ordinariorum,
& à charitatiuis subsidiis, ac omnibus oneribus
eximentes sub Nostra, & B. Petri protectione susce-
perimus, prout in dictis literis plenius cõtinetur,
quarum tenorem hic haberi volumus pro sufficiẽ-
ter expresso. In dubium posteà versum est, prout
Nobis relatum extitit, an antiquos census ratione
visitationis, aut subiectionis huiusmodi Ordinariis,
Vniuersitati, Collegiis, siuè Capitulis hactenus de-
bitos Monasteria d. Congregat. de cætero soluere
teneantur. Nos volentes super hoc de oportuno
remedio prouidere declaramus, & nihilominus de
nouo statuimus, quòd dictæ Congregationis Mo-
nasteria, siuè loca à die exemptionis huiusmodi ab
omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ra-
tione visitationis, aut subiectionis quocunque iu-
re hactenùs debitis, aut in futurum debendis, qui-
buscunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Con-
gregationib. Vniuersitatibus, aut aliis quibuscun-
que personis de plenitudine potestatis Apostolicæ
omninò liberamus, & penitùs absoluimus. Non
obstantibus præscriptionibus, constitutionibus,
statutis, decretis, & priuilegiis Apostolicis quibus-
cunque in contrarium facientibus, de quibus spe-
cialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset
34 mentio facienda. Vt autem d. Congregationis
Monachi liberiùs in eorum Regularis vitæ obser-
uantia valeant perdurare, omnes, & singulos Epi-
scopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut
alias quasuis personas ad Monasteria, siuè loca d.
Congregationis, causa ordines celebrandi, seù
causas ciuiles, aut criminales exercendi, Conuen-
tus, siuè Synodos, & processiones conuocandi, Mis-
sas, & alia officia celebrãdi sub excommunicatio-
nis pœna, quam incurrant ipso facto, si aliter at-
tentauerint, accedere, vel immorari, ipsis inuitis,
35 tenore præsentium prohibemus. Planè, vt huius-
modi Congregationis Monachi in vitæ honestate,
& odore bonæ famæ apud Deum, & homines con-
seruentur: & quia ibi cautiùs est agẽdum, vbi ma-
ius imminet periculum animarum, eadem auctori-
tate statuimus, quòd nulli hominum liceat, quas-
cunque mulieres laicas, seu Religiosas cuiuscun-
que ætatis, status, gradus, auctoritatis, vel condi-
tionis existant, quauis occasione ducere, siuè ipsis
mulieribus ingredi, seù commorari infra septa
Monasteriorum præfatæ Congregat. quòd si aliter
fuerit attẽtatum fuerit, tàm ipsæ mulieres, quàm
earum conductores, sed & ipsi receptatores, si vo-
luntariè hoc fecerint, ipso facto sententiam excõ-
municationis incurrant, à qua dictæ Cõgregatio-
nis personæ absolui possint per Præsidem, & Vi-
sitatores Congregationis huiusmodi. Quin etiam
36 ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum
quiete distracti Romanam Curiã pro crebris ob-
tinendis licentiis, frequentare cogantur, quòd in
omnibus casibus, in quibus de iure communi Præ-
latis, & Monachis d. Cõgregationis auctoritas, si-
uè licentia, seù dispensatio Ordinarii erunt neces-
sariæ, si ab eisdem exempti nõ essent, Prælatis, Ab-
batibus, Prioribus, & Rectoribus huiusmodi, qui
pro tempore fuerint, vnà cum eorum Cõuentibus,
auctoritate Apostolica, absque eo, quòd ad Sedem
Apostolicam habeant recursum, huiusmodi licen-
tiam, & auctoritatem, tenore præsentium, indul-
gemus. Prohibemus etiam, ad obstruendas vias,
quibus præfati Monachi extrà Congregationem
huiusmodi in eorum præiudiciũ animarum vaca-
re possent, omnes, & singulas personas Ecclesia-
sticas, aut seculares, cuiuscunque status, gradus,
vel conditionis existant, & quacunque fulgeãt au-
ctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis,
vel Monachis Congregationis prædictæ penès se
obsequiorum, vel seruitiorum aliquorum, seù Mo-
nasteriorum suorum obtentu, aut si absque licen-
tia suorum Superiorum à se diuerterint, seù alia
quauis causa à dicta Congregatione abstrahere,
seù etiam ad se spontè venientes retinere præsu-
mant, etiam auctoritate literarum Apostolicarũ,
in quibus de huiusmodi persona, ac Congregatio-
ne nominatim, & expressa mentio facta non fuerit,
absque

absque consensu Capituli Generalis, seu Præsidentis, & maioris partis Visitatorum in Congregationis eiusdem sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrant, si facta eis notitia de huiusmodi priuilegio infra tres dies personam ipsam d. Congregationi non restituerint cum effectu, vel ab eis abiecerint: à qua sententia non nisi in mortis articulo,& à Sede Apostolica recipien.& recepti absolui possint; non obstantibus quarumcunq; Religionum, aut Ordinum, aut alterius cuiuscunque personæ priuilegijs,& indultis, quibuscunque, de quibus etiam specialis, ac de verbo, ad verbum mentio facienda esset: Quibus omnibus volumus nominatim, & specificè per huiusmodi indultū, quo ad præmissa, derogari. Præterea, ne quies, & pax Monachorum, & personarum de d. Congregatione quouis modo, etiam per indirectum conturbari, contingat, quascunque sententias latas ab Ordinarijs, seu quibuscunque personis, quacunque præfulgeant dignitate, ac cōtra Benefactores d. Cōgregationis occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum huiusmodi Monachis conuersentur, seu ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum, ipso facto irritas,& inanes eadem auctoritate decernimus. Cùm autem interdum contingat, nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monasterijs, & eorum Superiorum obedientia se subtrahere, & vt inuitis Superioribus redeant, Apostolicas literas impetrare; huiusmodi malignitatibus obuiare volentes: ne quos præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos, vigore quarumcunque literarum huiusmodi, nisi nominatim, & expresè apparuerit de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic Nostro indulto velle derogare, ad ipsos recipiendum compellere possint: etiam si in huiusmodi literis, clausula Indultis, priuilegijs, dictæ Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat, expresè contineatur, præsentis paginæ tenore decernimus. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ij qui Marthæ circa plurima satagentis officium dimiserunt, eligentes potius, cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbū illius, causarum turbinibus perturbentur, si contingat aliquem literas Apostolicas Commissorias de administranda iustitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis directas impetrasse: nisi huic indulto expresè, specialiter, & nominatim derogetur, ad huiusmodi causas talium obtentu literarum, præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti huiusmodi tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiusmodi causarum strepitus inquietet, & ab otio sancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & personas huiusmodi Congregationis subire de calumnia, & veritate dicenda iuramētum, aut ad ferendum testimonium quacunq; ex causa compellat inuitos, siuè extrà Ciuitates, & Diœceses suas trahat, seu in eos, vel eorum aliquem; propterea excommunicationis, vel alias censuræ, vel pœnæ sententias proferat per literas Apostolicæ Sedis, vel Legato-rum eius, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum fuerit mētio facta specialis, eadem auctoritate indulgemus; excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in eos, vel in aliquem eorum, contra indultum huiusmodi, promulgari contigerit, decernentes præsentium tenore irritas, & inanes. Prælatis etiam, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, Commissorum,& Conuersorum ipsius Congregationis in causis eorum ciuilibus,& criminalibus testimonia liberè,& licitè vti posse, tenore præsentium declaramus: quòdq. præfatæ Congregationis Monasteria, bona mobilia, & immobilia in quibuscunque Ciuitatibus,& locis quouis titulo acquirere possint, petendi etiam, exigendi Monachis, & personis huiusmodi præfata bona vndecunque, vel qualitercunque, cū debita, & quæ, si in seculo remansissent, Ius petendi,& exigendi haberent, ipsis eorum Monasterijs acquirēda. Nō obstan. quibusuis statutis, ordinationib.,& decretis cuiuis Ecclesiasticæ, siuè secularis personæ, Communitatis, Collegij, siuè Vniuersitatis, aut alterius cuiuscunque gradus, status, dignitatis, & officij, & auctoritatis existāt, præsentium literarum seriè statuimus. Præterea cum sæpè contingat ob deuotionem, quàm ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ personæ habent singularem, ad præfatos Monachos pro eorum salute animarum recurrere. Nos volentes eorum deuotioni satisfacere, & in fauorem Religionis, ac obseruantiæ Regularis, quòd liceat, huiusmodi personis ad d. Congregat. Prælatos, siuè Monachos deputatos à suis Superioribus ad audiendas confessiones, accedere, quas possint audire absque aliqua dictarum personarum Superiorum licentia,& contradictione, ac eis absolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & dispensare super omnes casus, (præter peccata, & eos casus, de quibus ipsis Confessoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus esset Sedes Apostolica meritò consulenda) & eis ministrare Eucharistiæ Sacramentum, de specialis dono gratiæ elargimur. Quin etiam cùm Religionis fauore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici solent: quò si qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiatur, in Monasterio tamen aliàs laudabiliter conuersari, huiusmodi defectu non obstante ad sacros Ordines, & Officia, Prælationes, dignitates, & honores in eorum Monasterijs, iuxta Constitutiones eorum liberè,& licitè valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præsentium indulgemus. Volentes insuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt muneris benedictionē nō acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, ac si munus huiusmodi fuerint consecuti; adicientes etiam, quòd si quando contigerit, per aliquem, aut plures actus contrà huiusmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, aut ipsorum aliquod à quocunque cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat, etiam negligētia, vel ignorantia præsentium,& futurorum, quibus hæc concedūtur, aut alia quauis causa, propter

ter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore obseruatum ignoranter, vel scienter, nullum tamen praeiudicium decretis huiusmodi volumus generari, sed in suo vigore, & robore permanere. Postremò cùm plerumq. contingat prae nimia importunatione petentiũ, ac negotiorũ multitudine, &
41 suppressione veritatis, Sũmos Pontifices fatigatos, ac circumuentos concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate praesentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quaecunque literae Apostolicae, etiam proprio motu confectae, aut in futurum conficiendae; etsi in eisdem clausula, priuilegijs, & indultis d. Congregationi concessis non obstan. & de quibus expressa mētio fieri debeat expressè contineatur, quae obuient, & contrafaciant, huic praesenti priuilegio, aut cuilibet eius particulae, nisi appareat euidētissimè, & apertissimè, quòd Sũmus Pontifex, qui pro tēpore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per literas Apostolicas derogare, faciētes plenam mentionem de verbo ad verbum, ex certa scientia, de huiusmodi priuilegio, ac ipsa Congregatione diuersis nominibus eam nominando per haec praecisè vocabula. Congregationem vnitatis, aliàs de obseruatione S. Iustinae nuncupatam, causasq. legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius sint roboris, vel momenti. Non obstan. in Constantien. & alijs Concilijs, ac à fel. record. Innocentio IIII. & Martino V. necnon alijs Sũmis Pōtificibus praedecessoribus nostris editis Constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum praesentibus mentio habenda esset, quibus quoad praemissa, specialiter derogamus. Nec non Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum praedict. iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacũq; firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, caeterisq. in contrarium faciētibus quibuscumque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostrorum statuti, inhibitionis, voluntatis, mandati, constitutionis, indulti, liberationis, absolutionis, prohibitionis, derogationis, decreti, declarationis, elargitionis, ordinationis, exemptionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attētare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorũ eius, se nouerit incursurum. Datum Bononiae anno Incarnationis Dominicae 1436. pridie Kal. Iulij Pontificatus Nostri Anno VI.

42 EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, ad futuram rei memoriã. Sacrae Religionis zelus, sub qua dilecti filij vniuersitas Abbatum, Priorum, Monachorum, & aliorum Congregationis S. Iustinae, aliàs vnitatis nuncupatae Ordinis S. Benedicti, Nobis, & Romanae Ecclesiae immediatè subiectae, mundanis abiectis illecebris, deuotum, & sedulum exhibent Altissimo famulatum, non indignè merentur, vt ad ea, per quae eorum quieti, & cōmodo consulitur, opem, & operam impendamus, quantũ cum Deo possumus, efficaces. Hinc est, quòd Nos prouidè considerantes, quòd Abbates, Priores, Monachi, & alij praedicti quouis nomine censeantur, sub sacrae Religionis iugo, ac Regulari obseruantia à quibusdã annis citrã, & in pluribus, & diuersis Monasteriis, ac Prioratibus, & locis eis canonicè concessis, & donatis, illa in spiritualibus, & temporalibus multiplicetur reformando, laudabiliter vixerunt, & viuunt, ac variis, multiplicauerint, prout in dies multiplicant, virtutum meritis: Sanè quia, vti veridicorũ relatione didicimus, ob temporum va-
43 rietates, necnon guerrarum turbines in Prouinciis, Ciuitatibus, Castris, Villis, Terris, Dioecesibus, atque locis, in quibus Monasteria, Prioratus, & loca praedictorum existunt, nonnullas personas, tàm Ecclesiasticas, quàm seculares per inordinatas animi affectiones, faciles, & incongruas, vel non expediētes processiones, rogationes, letanias, funeralia, siuè obsequia Cōgregationes, actus publicos, & priuatos fieri iubent. Atque Abbates, Priores, Monachos, & alios, & de d. Cōgregatione, etiã sub poena pecuniaria, & aliis censuris ire cogant inuitos, cũ eorum conscientiae scrupulo, & animarũ magno praeiudicio, & iactura. Nos verò, qui dum essemus in minoribus constituti, de d. Cōgregatione, & vniuersitate, ob eorum laudabilem vitam, semper curã gerebamus solicitam; postmodùm diuina fauente clemētia, ad apicem summi Apostolatus assumpti, volentes ipsis, necnon aliis futuris Congregationis huiusmodi Abbatib., Prioribus, Monachis, & aliis, vt à quibuslibet impedimētis, distractionib., & incōmodis liberati, sua quietius Altissimo vota reddere valeant, & qui Marthae circa plurima satagentis officiũ dimiserunt, eligunt potius cũ Maria circa pedes Dñi residere, ad audiendum verbũ illius, salubriter prouidere; motuproprio nõ ad ipsorum Abbatum, Priorum, & Monachorum, aut alicuius eorum super hoc Nobis oblatae petitionis instãtiã, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apost. tenore praesentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd ipsi Abbates, Priores, Monachi, & caeteri, aut eorũ aliqui de d. Cōgregatione praesentes, & futuri, ex nunc in antea perpetuis futuris tēporibus ad rogationes, processiones, letanias, funeralia, seù obsequia, sepulturas, aut alios actus publicos, seu priuatos in quibusuis Prouinciis, Ciuitatibus, Castris, & Dioecesib., atq; locis, in quibus Monasteria, Prioratus, & loca eorũ quaecunq; praesentia, & futura consistunt, & in futurũ cōsistent, quomodolibet, & ex quacunq; causa faciendis, interesse nullatenus teneantur, nec ad id per Ordinarios, seu quasuis alias personas, tã Ecclesiasticas, quàm seculares, quouis modo inuiti cogi cōpelliuè possint; & nihilominus Ordinariis praedictis, & aliis quibuslibet personis cuiuscunque dignitatis, officii, gradus, vel conditionis existãt, & eorũ cuilibet sub excommunicationis poena, quã ex nunc prout ex tunc, si, & in quantũ de praemissis notitia eis facta fuerit, ac secus egerint, incurrere volumus ipso facto, à qua praeterquã à Rom. Pont. absolui non possint, nisi in mortis articulo constituti, etiã si aliquibus cōmuniter, vel diuisim sit à praedicta Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, & interdici non possint per literas Apostolicas non faciētes de indulto huiusmodi plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de personis, locis, & nominibus mentiorē; districtiùs, inhibentes, ne contra ordinationem, statuũt, & decretũ huiusmodi quouis quaesito colore, venire, facere, seu attentare audeant, & praesu-

præsumpsit; decernentes ex nunc omnes, & singulos processus, & quascunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas in se cōtinentes præmissa forsan habētes, irritas, & inanes, nulliusq; roboris, vel momenti; Non obstantibus Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, editis constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Monasteriorum, & locorum prędictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrariis quibuscunq;. Nulli ergò omninò hominum liceat hāc paginam nostrorum statuti, constitutionis, & ordinationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ M CCCCC X X V I I. pridie Idus Septembris Pontificatus nostri anno VII.

ALEXANDER EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI
44 ad perpetuam rei memoriam. Inter cæteros Religionis Monasticæ Professores, quibus velut rutilātibus gemmis Militans decoratur Ecclesia, dilectos filios Monachos Congregationis S. Iustinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, qui vitæ mundicia, & charitatis eximiæ feruore, ac continentiæ cingulo lumbos accincti, mortui mūdo, & Domino viuentes, ipsam Militantem Ecclesiam aliis pluribus eorum virtutum donis illustrant, specialis dilectionis prærogatiua prosequimur. Vnde ijs, quæ pro fælici successu ad Dei laudē, & Religionis propagationē, prouida consultatione ordinata, & concessa fore noscuntur, Apostolici muniminis libenter adijcimus firmitatem; vt eò firmius illibata persistant, quò magis fuerint Apostolicæ Sedis præsidio circūfulta, nostræ etiam declarationis oraculo, & ea declarantes, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudùm siquidem fel. record. Eugenius Papa IV. Prædecessor Noster attendens, quòd piæ memoriæ Martinus Papa Quintus etiam Prædecessor Noster nonnulla eisdem Monachis præfatæ Congregationis Sanctæ Iustinæ contulerat priuilegia; quæ non vsqueadeò ad pleniorem eiusdem Congreg. soliditatem augmentumuè erāt sufficientia. Idcircò idem Eugenius Prædecessor propter dictorum Monachorum laudabilem vitam & exēplares mores, sibi etiam, antequam ad Summi Apostolatus apicem assumeretur, cognitos, præ dicti Martini Prædecessoris vestigiis inhærendo, atque vbi oportunum fuerat, nonnulla innouando, & adiiciendo, Motu proprio, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, nec non irrefragabili, perpetuaque Constitutione sanciuit, & statuit, voluit pariter, & ordinauit, quòd omnes, & singuli dictæ Congregationis Ordinem ipsum professi tunc præsentes, & futuri, quamuis in diuersis pro tempore Monasteriis, seù locis morarentur, vnum tamen corpus, & vna Congregatio existerent, quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbauit, & vt à Christi fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur, eam sub Ordine, & Regula B. Benedicti esse declarauit, atq; constituit. Quodque pro eorum salubriori statu, in loco ad id congruo generale (iuxtà laudabilem, quæ desuper dudum viguerat, consuetudinem) Capitulum per eos singulis annis celebraretur, nec illud, postquam inchoatum foret, donec pro alio futuro celebrādo Capitulo similis locus electus, & acceptatus existeret, quomodolibet dissolueretur, in quo quidem Capitulo nouem ex illis, qui in illo vocem habere poterant, eligerentur Diffinitores, qui sic electi totum Capitulum præfatum repræsentantes, pro salubri dictæ Congregationis successu, statuta, Constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus, Ipsius Congregationis, ac prædictæ Regulæ statum, obseruantiam, & indemnitatem, necnon circà diuini Officij directionem, & ordinem, absque tamen ipsius Regulæ variatione substantiæ, vel effectus impetrationem, seù declarationem quomodolibet concernere poterant, auctoritate prædicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea, quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata forent in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exigerent, amouendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus haberent facultatem: quorū Diffinitorum statutis, Constitutionibus, ordinationibus diffinitionibus, & correctionibus singuli de Congregatione huiusmodi, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, siuè conditionis existerent, in omnibus efficaciter parere tenerentur. Volens, atque statuens, quòd huiusmodi Diffinitores, de præfatis Monasteriis, & locis, ac eorum bonis, prout præfatæ Congregationi videretur eis expedire, liberè disponere, necnon ex ipsis Monachis, tunc præsentibus, & futuris, quos ad id idoneos iudicarent, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratuum huiusmodi alias iuxtà dictæ Congregationis Constitutiones, ordinationes, & statuta eligere, seù nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos, seu nominatos, absque aliqua causæ cognitione, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præessent, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absoluere, & amouere, ac etiam omnia, & singula, quæ in præmissis omnibus, & circà ea quomodolibet necessaria, vel oportuna forent, facere, & exequi liberè, & licitè possent, & valerent. Et ne post dissolutionem huiusmodi Capituli, præfata Congregatio regiminis solatio destituta remaneret, quinque, vel plures, prout Diffinitoribus ipsis visum foret, Visitatores deputarentur quorum vnus, iuxtà ipsorum Diffinitorum dispositionem Præsidentis vicem, nomenq; susciperet, & ad eum secundùm huiusmodi decreta Capituli, singula præfatæ Congregationis negotia deferrentur: ipsiq; Præsidens, & Visitatores omnia, & singula facerent, disponerent, & exequerentur, super quibus ab huiusmodi Capitulo muniti potestate forent, vel quæ ab eo recepissent in commissis, aut aliàs iuxtà eorum Constitutiones, & statuta, quorum officia, vsque ad se-

5 quens anno proximè, futuro tunc celebrandum, huiusmodi Congregationis Capitulum duraret. Locus autem Capituli præfati postquã electus, & acceptatus foret, absq; rationabili causa de Præsidentis quoq; nec nõ maioris partis Visitatorũ eorumdẽ assẽsu nullatenùs immutaretur, ac quòd omnes, & singuli tunc præsentes, & futuri dictæ Congreg. Prælati, necnon Monachi Conuersi, & Cõmissi sub præfatorum Visitatorum, & consequenter illorum Prælatorum, in quorum Monasterijs, siuè locis ipsi Monachi, Cõuersi, & Cõmissi morarẽtur, obediẽtiis sisterent, eas hinc indè, prout decens foret, impensuri; & insuper ne facilitate præcipiti Religionis iugum quis acceptaret, nullus ex Monasteriorum, siuè locorũ huiusmodi Prælatis, absq; deliberatione matura, necnon duarum partium sui Conuentus assensu, quempiam in Monachum, siuè Conuersum Monasterii sui, siuè loci, cui præesset, quomodolibet ad professionem reciperet. Aliter verò inibi recepto, nisi posteà prædictus accederet assensus, stare, vel morari ibidem, esset penitus interdictum. Et vt cuilibet materia turbationis adépta, personæ Congregationis huiusmodi quietiùs possent Altissimo famulari, omnes & singuli, quos de prioribus, in quibus professi forent Monasteriis, & locis, ad alia tum præsentia, & futura dictæ Congregationis Monasteria, siuè loca iuxtà ordinationem Capituli huiusmodi transferri contingeret, aut aliàs pro Conuentualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipsis prioribus Monasteriis, atque locis realiter absoluti essent, & aliorũ Monasteriorum, locorumq; prædictorum, quandiù starent inibi Monachi, & suppositi reputarentur, & pro Conuentualibus inibi haberẽtur in actibus, & negotiis capitularibus, acsi ibidem professi forẽt; Ac nè præmissorum occasione, Monasterijs, & locis Congregationis huiusmodi, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æstimaretur, omnia Monasteria, & loca prædicta, nec non illorum Prælati; atque personæ quibuslibet eis à Sede Apostolica, vel aliàs qualitercunq; cõcessis de iure, seù consuetudine quomodolibet debitis iuribus præeminentijs, ac dignitatibus inconcussè gauderent, & vterentur, dummodò illa præmissis; & aliis huiusmodi Cõgregationis ordinationibus, & institutis non obsisterent, nec propterea ea Monasteriis ipsis vnum reputaretur alteri subiectum, sed eis in sua libertate remanentibus, illa vicissitudinis adminiculo coniuncta, sub felici dictæ Congregationis regimine cõformi Regularis obseruantiæ gressu, sibi inuicem suffragarentur. Adiecit etiam idem Eugenius Prædecessor, quòd quotiescunq; Prælatus aliquis Monasterium, cui præesset, ad eiusdem Congregationis obseruantiam reducere, & sub illa reformare eligeret, iuxtà statuta, decreta, necnon ordinationes Congregationis huiusmodi, prout congruentius posset, ipsam reformationem faceret eiusque desuper acta, conuentiones, & modi, quæ de consensu Congregationis eiusdem, vel illorum, quos ad id deputarent, in formã publicam redacta forent, eo ipso confirmationis Apostolicę essent robore fulciti. Et quia dictus Martinus Prædecessor præfatæ Congregationi concesserat, quòd vacantibus Monasterijs, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones ritè, & canonicè celebratæ à duabus partibus eligentium, auctoritate Apostolica cõfirmatæ, ipso facto censerentur. Quòdq; de omnibus redditibus Monasteriorum pręfatorum quinta pars pro decenti sustentatione Prælatorum deputaretur. Aliæ verò quatuor partes, per Collectarios absq; contradictione Prælatorum, in Monachorum, & Conuentuum, vtilitates dispensarentur. Item Eugenius Prædecessor attendens, quòd huiusmodi ordinationes, & decreta, non ad conseruationem, & augmentum dictæ Congregationis, sed ad dispendium maximum cedebant, & detrimentum, omnia, & singula statuta, ordinationes, & decreta electionum, ac redditũum diuisionis huiusmodi, reuocauit pariter, & annullauit. Volẽs, & statuens, quòd electiones Abbatũ, & Priorum, ad dictæ Congregationis Capitulum Generale, aut Præsidentem, & Visitatores iuxtà concessam eis, vt præmittitur, facultatem, ac eorum constitutiones, & statuta pertinerent. Quibus taliter electis, iuxtà regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones, Monasteria ipsa, siuè Loca, & bona, tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus regendi, & gubernãdi, libera, & licita esset facultas, prout in literis ipsius Eugenij Prædecessoris desuper confectis, pleniùs continetur. Nos igitur qui dudùm inter alia statuimus, & ordinauimus, generalem absolutionem à censuris Ecclesiasticis, quibus personæ, pro quibus literæ Apostolicæ emanarent, ligatæ forẽt, ad effectum literarum earumdem indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solitam non suffragari non parentibus rei iudicatæ, qui propterea, aut in certis casibus expressis à iure, vel ab hominè per quatuor menses scienter excommunicationis huiusmodi sententiam substinerent, & generaliter quibuscunq; alijs, qui censuris aliquibus, etiam aliàs, quàm, vt præmittitur, quomodolibet ligati in illis per annum continuò insorduissent, quique eamdem Congregationem, & illius Monachos, propter eorum exemplarem vitam, comprobatosque mores, ac vitæ sanctimoniam, non minori dilectione, quàm ipse Eugenius Prædecessor, dum viueret, faciebat, prosequimur. Volentes quieti, & paci Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Præsidentium, & Diffinitorum, ac singularum personarum paci, & quieti opportunè prouidere. Ac Præsidentem, Diffinitores, Monachos, & singulos ex Congregatione huiusmodi à quibuscunq; excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus etiã ex causis prædictis quomodolibet innodati existũt, & in illis vltra annum insorduerint, seù insorduisse dicerẽtur, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum,
46 harum seriè absoluentes, & absolutos fore censentes. Ac omnia, & singula Monasteria, tã dictæ Congregationi, quàm beneficia Monasteriis eiusdem Congregationis vnita, annexa, & incorporata; necnon quæcunque alia priuilegia, immunitates, & indulta dictæ Congregationi concessa, illorumq; ac vnionum, annexionum, & incorporationum

prædi-

prædictarum tenores, & formas, ac si de verbo ad verbum insererentur, & exprimerentur, præsentibus pro expressis habentes. Etiã eiusdem Eugenii Prædecessoris vestigijs inherendo, motuproprio simili, non ad Præsidentis, aut Visitatorum, vel Congregationis prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed de Nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine literas Eugenij Prædecessoris huiusmodi, ac prædicta, & alia in eis contenta quæcũq; nec non ordinationes, consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & singula, alia priuilegia, indulta, exemptiones, & immunitates tam eidem Congregationi, quam quibusuis particularibus Monasterijs eiusdem Congregationis per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedẽ prædictam, aut aliàs quomodolibet concessa auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus. Declarantes etiam, motu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, ac volentes quidquid dubij in dictis Priuilegijs, seu aliquo eorum pro tempore emerserint, dicta verborum ambiguitate, & varia prædictorum interpretatione in fauorẽ dictæ Congregationis, & locorum particularium eius interpraetari debere, ac cuiusuis particularis Monasterij
47 priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasterijs esse communia, & ad illa extendi, prout etiam extendimus per præsentes, quandò ipsa priuilegia alijs Monasterijs, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conueni-
48 re possunt. Ac etiam Præsidentem, Diffinitores, & Congregationem prædictos, quæcunque Monasteria, & alia beneficia, quæ vigore dictarum literarum Eugenii Prædecessoris hactenùs receperunt, seu sub quouis alio vigore, modo, vel forma, etiam cum conuentionibus, & pactis super retentione bonorum, seu fructuum concessorum, aut partis eorum dd. Monasteriorum, seu bonorum eidem Cõgregationi, seu alicui Monasterio particulari eiusdem Congregationis, cum dictis cedentibus factis, & habitis, licitè retinuisse, & retinere, & huiusmodi conuentiones, & pacta obseruare potuisse, & debere, & nõ solùm huiusmodi, sed omnia alia pacta cuiuscunq; conditionis, qualitatis, & modi, tàm exorbitantia, quàm à iure prohibita, & insolita, & quæ necessaria, & speciali approbatione Apostolica egerent, quæ tamen aliàs robore Apostolicæ confirmationis munita, licita, & honesta forent, motu, & scientia, potestate, auctoritate, & tenore præmissis, approbamus similiter, & confirmamus, & sub priuilegio Eugenij prædecessoris huiusmodi contineri debere declaramus. Supplentes omnes, & singulos defectus, tàm iuris, quàm facti, si qui forsan, ex quacunq; causa interuenerint in eisdem, reuocantes, & annullantes, & pro non concessis, & infectis habentes, etiam quascunque impetrationes, seu etiam motu, & scientia, ac potestate prædictis concessiones de dictis Monasterijs, Prioratibus, & beneficijs prætextu conuentionum, & pactorum huiusmodi, tãquam simoniacorum per quoscunq; cuiuscunq; conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentes, quorum nomina, cognomina, & qualitates, etiã præsentibus haberi volumus pro expressis, à Nobis, vel à Sede prædicta factas, siuè concessas, tanquàm emanatas, præter, ac contrà mẽtem, & intentionem Nostram; cùm intentionis præfatis Eugenij Prædecessoris, & Nostrę fuerit, & sit; quòd præfatis Præsidenti, & Diffinitoribus, ac per dictæ Congregationem deputatis, licuerit, & liceat in vnionibus, annexionibus, ac reformationibus, seu receptionibus aliorum Monasteriorũ, seu beneficiorũ pro d. Cõgregatione facere conuentiones, & pacta cum Prælatis, & personis Monasteria, & beneficia sua d. Congregationi, seu alicui particulari Monasterio vnire, seu concedere volentibus, quæ illicita, & quando carerent, & Apostolica confirmatione expressè prohibita appareret, declarantes, etiã vigore huiusmodi cõcessionum, seu interpretationũ propter huiusmodi pacta, conuentiones, & modos, ac quoscunq; alios defectus, si qui forsan interuenerint in huiusmodi vnionibus, & reformationibus, cuiuscunque generis, & qualitatis existerent resultantibus per Nos hactenus occasione huiusmodi pactorum in fauorem cuiusuis de Monasteriis dictæ Congregationis, etiamsi Cardinalatus dignitate fulgerent, factarum, non fuisse, nec esse ius quæsitum in re, vel ad rem certam, vel incertam; & quatenùs ius quæsitum foret, seu fuisse prætenderetur, ex nunc illos dicto iure, de plenitudine potestatis Nostræ, quam in beneficialibus obtinemus, priuamus, illisq; simili motu mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quòd tale prætensum ius in iudicio, vel extrà allegare non præsumant, nec super eo aliquam gratiam à Sede prædicta impetrare. Non obstantibus statuto, & ordinatione Nostris præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisq; contrarijs quibuscunq; Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, declarationis, voluntatis, extensionis, cõstitutionis, suppletionis, reuocationis, annullationis, priuationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autẽ hoc attentare prẹsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalendis Aprilis, Pontificatus Nostri Anno IX.

Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, innouationis, approbationis, confirmationis, communicationis, suppletionis, concessionis, extensionis, statuti, ordinationis, derogationis, volũtatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

FORMVLARIVM REGVLARE

In quo variẹ formulæ continentur ad Abbates, etiam Episcopalem iurisdictionem habentes, cæterosq; Religiosorum cuiuscunq; Ordinis Prælatos, spectantes.

Ex varijs Regularium Ordinum Constitutionibus summa diligentia collectum.

PER D. ASCANIVM TAMBVRINIVM DE MARRADIO Monachum Vallis Vmbrosæ, Sacrẹ Theologiæ Magistrum.

PROFESSIONIS CLERICORVM Ord. Min. Conuentualium

FORMVLA PRIMA.

EGO Frater N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Francisco, & omnibus Sanctis, & tibi Pater, toto tempore vitẹ meæ seruare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxtà Priuilegia Ordini Minorum Conuentualium ab Apostolica Sancta Sede concessa, & Constitutiones Vrbanas, viuendo in obedientia, sine Proprio, & in Castitate.

Refertur in Constit. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 2. Regulæ tit. 21. num. 4.

PROFESSIONIS PRO LAICIS Ord. Min. vernacula lingua,

FORMVLA II.

Io Frate N. Faccio voto, e prometto à Dio onnipotente, & alla Beata Maria sempre Vergine, al Beato Francesco, & à tutti i Santi, & à te Padre tutto il tempo della vita mia osseruare la Regola de i Frati Minori, per il Signor Papa Honorio confirmata, e da molti Sommi Pontefici dichiarata, secondo i Priuilegij concessi all'Ordine de Minori Conuentuali, dalla Santa Sede Apostolica, e secondo le Constitutioni Vrbane, viuendo in obedienza, senza Proprio, in Castità.

Refertur in dd. Constit. Vrbanis, vbi proximè nu. 5.

PVBLICATIONIS POST NOVI GENERALIS electionem faciendæ Ord. Min. Conuen.

FORMVLA III.

In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.

Anno Domini Millesimo . . . Die . . . Mensis . . . Ego Frater N. nomine meo, & nomine omnium, ad quos iuxtà Regulam in præsenti Conuentu N. Ciuitatis N. legitimè in Spiritu Sancto congregatos electio Generalis Ministri pertinet, nomino, & publico in Ministrum Generalem totius Ord. Min. Conuen. Sancti Francisci Reuerendissimum Patrem N. de N. in quem maior vocalium pars scilicet (*numerus*) fauorabilibus votis consensit, (*vel*) omnia vota, dempto vno consenserunt, sicque legitimè electum omnibus denuncio. In nomine Patris &c.

Refertur in Constitut. Vrbanis Fratrum Ordinis Minorum Conuent. Sancti Francisci in cap. 8. Reg. sub tit. 9. pag. 251.

PROFESSIONIS FIDEI A MINISTRO Generali electo Ord. Min. Conuent. emittenda cum iuramento,

FORMVLA IV.

Ego Frater N. Generalis Minister Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet.

Credo in vnum Deum Patrem Omnipotentem factorem Cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei Vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sécula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cælis, & incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & Homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundùm scripturas; & ascendit in Cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos,

mortuos, cuius Regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioq; procedit, qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & cóglorificatur, qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum; & expecto resurrectionem mortuorum; & vitam venturi sæculi Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item Sacram scripturam iuxtà sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxtà vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè, & propriè sacraméta nouæ legis à Iesu Christo Domino Nostro instituta, atq; ad salutem humani generis licet nó omnia singulis necessaria, Baptismum, Cófirmationem, Eucharistiam, Pœniteciam, Extremam vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sinè sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoq; & approbatos Ecclesiæ Catholicæ Ritus in supradictorum omniũ Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deum verum, proprium, & propitiatorium pro viuis atq; defunctis, atq; in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini Nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ Panis in Corpus, & totius substantiæ Vini in Sanguinem, quam conuersionem Ecclésia Catholica transubstantiationem vocat. Fateor etiam sub altera tantùm specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi: Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragijs adiuuari similiter, & Sanctos vnà cum Christo regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas firmissimè assero.

Imagines Christi, & Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinédas esse, atq; eis debitum honorem, & venerationem impertiendam, Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumq; vsum Christiano Populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, Apost. Rom. Eccles. omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanoq; Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro; Cætera item omnia à Sacris Canonibus, Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atq; profiteor, simulq; cótraria omnia, atq; hæreses qualcunq; ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hác vero Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ Spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantùm in me erit, curaturum. In correptionibus iudicialibus grauiũ criminũ, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis, de personis dicti Ordinis fideliter secundùm Deum, & Regulam B. Francisci, puramq; & rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar studiosissimè, vt Regulæ, & Constitutionum nostrarum obseruantia in Religione exquisitè vigeat, itaut de cultu diuino, & de Regulari disciplina, si quid ad meliorem formam redigendum comperero, non patiar, vt cura mea, labor, studium, industria desideretur.

Sic me Deus adiuuet, & hęc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Con. S. Francisci in c. 8. Regulæ sub. tit. 9. pag. 252. & seq.

LITERARVM SCVTRINII, SEV DECRETI electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Domenicana.

FORMVLA V.

Reuerende Pater &c. Vacante Prioratu nostri Cóuentus N post expletum triennium R.P.F.N. in officio Prioratus eiusdem, vel propter absolutionem R.P.F.N. vel propter assumptionem R. P. F. N. ad Prioratum N. soliciti fuimus nobis de capite, & pastore prouidere, nè diutiùs absque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideóq; citatis per me F.N. Superiorem, vel Vicarium eiusdem Conuentus, & vocatis, ac expectatis omnibus & singulis, quorum intererat, aut interesse putabatur ad electionem conuenire: die .... ad consuetum sonum cãpanulæ, capitulũ ingressi sumus; cùmq; locus, & tempus eligendi cunctis placuisset protestatus sum, me nullum admittédum excludere velle, nec excludédum admittere: facta generali absolutione à cẽsuris, & omnibus vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis; inuocata deinde gratia Spiritus Sancti, cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent, & solent ego cum duobus in habitu Ordinis, à professione antiquioribus ad mensam coram omnibus paratam accessimus, ibique vota omnium, & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demùm lectis, nominibusque eligendorum in scripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum est, quòd F.A. à maiori parte vltrà medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nàm cùm essemus octo vel nouem habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D. fuerunt postulati: cùm enim essemus nouem F. B. habuit septem postulationes,

lationes, F. C. sex, & F. D. quinque. Tunc ego cum praedictis scrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo. Ego F. N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice praesentium Electorum eligo R. P. F. A. in Priorem huius Conuentus N. & postulo F. B. & F. C. & F. D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Cùm ergò electio nostra sit ritè facta, & de persona, tàm moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina praedita, rogamus Reuerēdum P. V. vt eam probare, & electum omninò, vel saltem vnum ex postulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum nostrum commendamus. Romae hac die .... *Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem literis, vel alijs patatis, cum decreto tamen mittendis, puta.*

Duo Fratres, videlicet F. N. & F. P. noluerunt huic nostrae electioni consentire, vel opposuerunt ei, quòd facta fuerit per practicas, & minas, quod tamen non probauerunt. *Deindè subscribantur hoc modo*. Ego F. N Superior, vel Vicarius, & primus scrutator subscripsi manu propria. Ego F. P. secundus scrutator ità esse confirmo. Ego F. M. tertio scrutatur ità esse confirmo. *Et sic claudantur literae, & transmittantur.*

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Praedicatorum in Formulario fol. 4.

LICENTIAE AD EPISCOPATVM pro Religione Dominicana.

FORMVLA VI.

In Dei Filio &c. Aeterna Dei sapientia Christus sicut vnà cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore disparibus gradibus, & Officiis membra distinxit: ità in mystico Ecclesiae, quosdam pedum, aut manuum vicem gerere, quosdam verò quasi oculos esse decreuit. Et licèt illi quidem magis necessarij sint, & ampliori (iuxtà Apostolum) honore circundati: hi tamen illorum sunt facti Rectores, qui caeteros dirigere, & illuminare sufficiant. Eiusmodi fuerunt primùm Apostoli; nunc autem sunt Apostolici Viri, plebium praesules, quos mundi lumina, salem terrae, ciuitates in sublime positas Dominus appellauit. Ad horum consortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. praefecit Antistitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quod tu (quae tua est modestia) declinans ad nostram, quam professus es, obedientiam confugisti; vel hac saltem ratione, vt communia nostri Ordinis suffragia non amitteres: quin etiam (vt si iugo collum dare necesse est) ad illud sapienter fortiterque ferendum, per illa iuueris. Nos igitur prudentiam tuam, doctrinam, religiososque mores, & regiminis experientiam cognoscentes, quanquàm modestiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propositum efferrimus, Ecclesiaeque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Episcopatū praedictum acceptandi licentiam, & facultatem (quod ex nobis est) praesentium tenore concedimus: suffragia quoque, merita, & beneficia nostri Ordinis, non solùm illaesa, & integra tibi manere, sed etiam maiori cumulo (si possibile est) superaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Praedicatorum in formulario fol. 14.

AD IDEM.

ALIA VII.

In Dei filio &c. Quoniam iuxtà Constitutiones nostras, quicunque sinè licentia P. Prouincialis praesulatum receperit, suffragiis, societate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & in vita priuatur: tu R. P. qui ob egregias animi tui dotes, & praeclara merita Episcopus factus es, eiusmodi suffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles, licentiam praefatam tibi dari desideras. Nos igitur commune bonum priuato praeferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione sperantes facultatem, & licentiam suscipiendi praefatum Episcopatum, praesentium tenore tibi concedimus: suffragiis verò, meritis, & beneficijs Ordinis, non modò non priuari, sed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominùs praestantiam tuam, vt bonae, & religiosae educationis reminiscens, talem te Episcopum praebeas, qualem Timotheo delineauit Apostolus. Datum &c.

Refertur ibidem eod. fol. à tergo.

IVRAMENTI, AC PROFESSIONIS FIDEI à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendae.

FORMVLA VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus, vel institutus Prouinciae N. Firma fide credo, & profiteor omnia &c. eamque his verbis concludat.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, depositionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictae Prouinciae fideliter, & secundùm Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo, ac toto meae gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) adnitar studiosissimè, vt Regulae, & Constitutionum obseruantia in Prouincia hac N. exquisitè colatur, & vigeat, ita vt ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, si quid ad meliorem formam redigendum compererò, non patiar, vt cura mea, labor, studiùm, atq; industria desiderentur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quamdiù in obedientia, ac vnitate S. R. E. fuerint, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatemq; sinceram me tibi sanctissimè praestiturum iureiurando polliceor.

Prae-

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, & Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis seruentur, diligentissimè curabo, nihilque fraudis, nihil insidiarum, neque dicto, neque facto, neque scripto moliar contra te Minorum Generalem; vel successores tuos canonicè intrantes: neque directè, mediatè, vel immediate Præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Itá ego idem Fr. N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia. *Refertur in dictis Const. Vrban. in cap. 8. Regulæ sub tit. 36. in fine.*

PROFESSIONIS FIDEI Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

FORMVLA IX.

Ego Frater N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia &c. *habetur in forma professionis fidei à Ministro Generali emittenda, eamq; his verbis concludat.*

Eamdem integram, & inuiolatam vsq; ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atq; à meis subditis (si quos vnquam habuero) vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ (si quandò fuerit opus) fideliter, & secundùm Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, totoque cordis affectu studiosissimè nitar, vt Iesu Christi Domini nostri, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Catholicæ Fides, Regulæ, Constitutionum obseruantia in hac Prouincia N. exquisitè colatur, & vigeat, itaut ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea, labor, studium, quantùm industria desiderentur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Ecclesiæ fuerit, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatemq; sinceram me tibi sanctissimè præstiturum, iureiurando polliceor.

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, ac Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis (si quos vnquam habuero) exactè seruentur, diligentissimè curabo, nihilq; fraudis, nihil insidiarum, neq; dicto, neq; facto, neq; scripto moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes; neq; directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extrà Ordinem nostrum Ecclesiasticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, mihi procurabo.

Itá ego idem Frater N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia &c. refert in *Constit. Vrbanis Fratr. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ, sub tit. 21.*

LITERARVM PROCVRATORIS GENERALIS in Romana Curia, pro Congregatione Cælestinorum.

FORMVLA X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Christo Fratri D.N. de N. Abbati, nostriq; Ordinis apud Apostolicam Sedem Procuratori Generali Rectori nostri Collegij, ac Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ in Postendis de Vrbe salutem in Domino, & in commissis fidelem, diligentemq; executionem &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum nostræ Congregationis consuetudine per nostras Constitutiones sancitum reperitur, vt aliquis eiusdem Congregationis probatæ vitæ, sufficientis scientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad iura Congregationis tuenda, bona conseruanda, augenda, & recuperanda, eamq; & eius Monasteria, Castra, loca, & membra, personas, & Vassallos ab iniuriis defendēdos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem in Generalem totius nostræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter, & constituatur. Cum igitur tu talis repertus, taliq; officio dignus in præsenti Generali Capitulo fueris electus, & constitutus, prout in actis eiusdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus nostri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, sufficientia, rerum experientia, atq; erga nostram Congregationem zelo, & pietate confisi te D.N. &c. Abbatem &c. Genralem, Procuratorem, Rectorem, specialemq; nuncium totius nostræ Congregationis, apud S.D.N. Sanctam Sedem Apostolicam, ac Romanam Curiam, vbiq; existentem, tenore præsentium nominatum, electum, creatum, & constitutum declaramus, & ad omnium, ad quos spectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, potestatem, & facultatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta nostra Congregatione, eiusq; locis, membris, personis, & Vassallis, & quomodocunque subiectis, annexis, participantibus, & connexis procurandi tamquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis nostræ Procuratori, nuncio; & oeconomo ad causas omnes, & singulas, ad loca, & personas, vt supra, quomodocunq; pertinentes peragendas destinato: comparendi quoq; coram quocunq; Iudice, & Tribunali, tàm Ecclesiastico, quàm seculari, & coram quibuscunque personis tàm publicis, quàm priuatis cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant

apud

apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem pro causis, & negotijs omnibusq; ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam, & eius loca, & personas, vt supra spectantibus eaq; tractandi, & terminandi. Peculium Congregationis, quod Romam de nostro mandato pro tempore transmittitur, recipiendi, easdemq; pecunias, & alias omnes ad dictam nostram Congregationem, eiusq; loca, & personas, vt supra quomodocunque spectantes à quibuscunque personis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & excipiendi, & de receptis, apodixas quietantiæ iuxta morem, & vsum faciendi. Agendi insuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & personis quæcunque de iure, vel consuetudine, in fauorem dictæ nostræ Congregationis, eiusq; locorum, & personarum, vt supra, contrà quascunque personas erunt peragenda, citandi, accusandi, denunciandi, lites mouendi, motas contestandi, agendi, prosequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & singula nostra Monasteria, loca, personas, Vassallos, & quomodocunque subiectos, ipsorumq; iura, & iurisdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conseruandi, manutenendi, & augendi, ac randem omnia, & singula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel consuetudine quomodocunque spectare dignoscuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipsos, si personaliter ad Congregationis negotia pertractanda, & terminanda adessemus fieri, vel perfici possent: necnon insuper alterũ ex nostra Congregatione Monachũ Sacerdotem, expressè professum de nostro consensu, in substitutum Generalem Procuratorem cum simili, & limitata potestate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, concedimus tibi omnem necessariam, & opportunam auctoritatem, & nostro, Congregationisq; nomine totum nostrum posse, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quicquid à te per prædictorum omnium, & singulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, gestum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem &c. maiorisq; nostri sigilli &c. Dat. &c.

PROFESSIONIS, ET IVRAMENTI Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

FORMVLA XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendissimi Patris Generalis Ministri in Romana Curia Procurator electus, promitto esse fidelis dicto Ordini, & Reuerendissimo Patri Generali, ac eius officio, & successoribus canonicè intrantibus, in tuendis, prosequendis, & defendendis causis omnibus commissum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, scripto, vel facto consiliarius ero alicuius consilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipsius Generalis Ministri, aut successorum suorum vtcunque possint, & valeant redundare, & in commisso mihi Procuratoris officio, quàm fidelissimè potero, & nouero secundùm Deum, & rectam conscientiam, me habebo.

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum, cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vllam, maximè Generalatum in Religione non esse ambiturum, neq; ad eum obtinendum passiuam vocem vnquam petiturum, aut acceptaturum nisi elapso post absolutum meum officium triennio, insuper promitto nunquam immediatè, vel mediatè me petiturum absolutionem, siuè dispensationem ad hoc iuramento ad effectum cuiuscunque dignitatis consequendæ. Iuro itidem me obseruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta, & approbata; Sic me Deus &c.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ tit. 15.

INTIMATIONIS VISITATIONIS. Abbatialis Ecclesiarum tàm Regularium, quàm secularium.

FORMVLA XII.

D. N. &c. quia præceptum Domini est, vt pastores oues suas agnoscant, hoc est visitent; Sacrosanct. Conc. Trid. eisdem pastoribus demandauit, vt quotannis visitationem habeant in Diœcesi, pecus errabundum dirigant, confractum consolident, & ægrotum sanent, sacram, & Catholicam doctrinam, expulsis hæresibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant, populum cohortationibus atq; admonitionibus ad Religionẽ, pacem, innocentiamq; accendant. Nos igitur qui pastoris vices gerimus in hac N &c. volentes Domini præcepto, & Sacrosancti Conc. Trid. mandatis obedire, & quantùm in Domino possumus muneri nostro satisfacere, decreuimus in hac eadem N. & in aliis locis nobis subiectis generalem visitationem habere, & habendam incipere die .. in eaq; prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Ecclesiis, & Clero &c. informia sunt, reformentur quæ non æqua adæquentur, quæ mala corrigantur, quæ vitiosa emendentur, & quæ reparatione digna reparentur, & tandem, quæ in generali visitatione geri, inquiri, corrigi, & emendari possunt ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus, & emendabimus, seruata forma eiusdem Sacrosancti Conc. Trid. Monebimus igitur, & requiremus omnes, & quoscunque vt si qua nouerint in Clero, & populo crimina, & vitia notoria, & quæcunque alia correctione, ac emendatione digna, illa nobis significent, vt ex munere nostro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamus. Præcipimus autem Abbatibus, vel Parochis, vt in dicta visitatione apud nos assistant, eaq; durante discedere, & ad alias partes se recipere non audeant, & quæ gerenda erunt, audiant, & cognoscant, & quæ audierint, & cognouerint filiali obedientia obseruent, debitæq; executioni demandent, caueant autem à contrario sub pœna ducato-

catorum, vel &c. ab vnoquoque contraueniente incurrenda vsibus pijs arbitrio applicanda, vel &c. & in subsidium excommunicationis. Datum &c. *Subscribitur, & consueto sigillo munitur &c.*

VISITATOREM INSTITVENDI pro Religione Dominicana,

FORMVLA XIII.

In Dei Filio &c. Cùm vultū pecoris nostri (iuxtà sapientis præceptum) cognoscere teneamur ex officio; diuersæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc retinemur, obsistunt, nè id per nos ipsos agere valeamus. Verùmtamen tua nobis explorata, & comperta prudentia, & fides, tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus, nos ipsos gessisse putemus. Quapropter, cùm Conuentus nostri N. & N. hoc anno visitati non fuerint, & nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus, eorumdem visitationem tibi commisimus. Ideoq; auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. instituimus, & facimus Visitatorem præfatorum Conuentuum: damusq; tibi, in, & super eis, & omnibus, & singulis personis ad eos pertinentibus, tàm capitibus, quàm membris, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Visitatores ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Mandantes &c.

LITERARVM PRO VISITATORIBVS Congregationis Cælestinorum,

FORMVLA XIV.

D. N. N. humilis Abbas, ac Præsidens Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. &c. Abbati nostri Venerabilis Monasterij S. &c. ac Generali Visitatori &c. salutem, & benedictionem in Domino, & in commissis fidelem, ac diligentem executionem. Pastoralis muneris, quo licèt immeriti, diuina tamen sic disponente clementia, & Religionis gratia fungimur, ratio postulat, vt ea, quæ ad nostræ Congregationis, eiusq; Monasteriorum, ac personarum salutem, decus, & vtile spectare dignoscuntur, totis viribus amplectamur, ea præcipuè, quæ Dei cultum, Regularem obseruantiam, ac Monasteriorum bona conseruare, & augere, vtcunque possunt. Cùmq; experientia compertum sit ad huiusmodi bonum consequendum crebram nostrorum Monasteriorum, ac personarum visitationem plurimum prodesse; nos laudabilem huiusmodi consuetudinem ex nostrarum legum fonte scaturientem, manutenere, &, quantùm cum Domino possumus, promouere cupientes RR.PP. Visitatores ad tam pium, necessarium, & vtile opus exequendum iteratò mittere decreuimus. Cùmq; nos ipsi mala corporis valetudine pressi, & grauibus nostræ Congregationis negotijs Romæ detenti, huiusmodi visitationem personaliter exequi nullatenus valeamus; & ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus, qui nostras vices gerat ad hâc visitationem subdelegare debeamus; attamen nè Monasteria his temporibus expensis maioribus grauentur, te ipsum de cuius fide, probitate, sufficientia, prudentia, & charitate plurimum confidere posse certò scimus, ad Monasteria omnia, & singula in nostra &c. quarterio existentia, tam ad Monachorum, quàm Monialium Ecclesias, Cleros, Populos, & personas nobis in spiritualibus, siuè temporalibus subiectas (prædicta nostra Ven. Abbatia Sancti Spiritus de Murrone, eiusq; personis, & vassallis, dumtaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officii Visitationis iuxtà nostras Constitutiones competit, quàm etiam nostra, quam tibi præsentium tenore ad Visitationes prædictas faciendas specialiter, & expressè delegamus, destinare, & mittere decreuimus, prout hoc eodem tenore præsentium destinamus, ac mittimus; dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem in Visitatione, & Visitationibus prædictis, omnia, & singula, quæ tàm deiure, & vigore nostrarum Constitutionum, quàm etiam ex approbata consuetudine fieri possunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus esse cognoueris, descendendi, processus peculiares vltrà Visitationis actum contrà quascunque personas cuiuscunque status, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existant, & Diffinitorialis, quoad eorum priuata officia, ità eorum exigentibus demeritis, formandi, testes quoscunque cum iuramento examinandi, principales, & conscios constituendi, eosdem processus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas sententias de V. I. D. non suspecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipsis principalibus, conscijs, & testibus, si ità prædictus consultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigorosum examen deueniendi, eosdem carcerandi, excommunicandi, & absoluendi, suspendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locū intra fines tui quarterij transmittendi; Clericis primā tonsurā, & quatuor minores Ordines, seruatis seruandis, cōferēdi; omnes nobis subiectas personas à quocunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti vinculo, à quo nos tàm auctoritate nostra ordinaria, quàm vigore priuilegiorum nostrorum absoluere, & absolutione committere possumus, Visitatione durante, nec vlterius in foro conscientiæ tantùm absoluendi, & in pristinum restituendi: ac tandem omnia, quæ nos ipsi in Visitatione facere, & agere possumus, agendi, faciendi, & exequendi. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt omnem adhibeas curam ad inuestigandum, & sciendum an ordinationes nostræ de Diffinitorialis Capituli Patrum consensu, & consilio editæ, & in quocunque nostro Monasterio publicatæ, & intimatæ, obseruatæ fuerint, & an Monasteria ære alieno grauata reperiantur, in qua summa, à quo tempore, & qua de causa, atq; Officiales illorum Monasteriorum, qui debita contraxerunt, & non soluerunt, aut nostras, vt supra, ordinationes obseruauerunt, nullo modo absoluas; sed talium rerum iudicium nobis, & nostro sacro Diffinitorio reserues. Quorum omnium, necnon cæterorum, quæ in Visitationibus describi solent, & præsertim reddituum

tuum in quibusuis rebus, & pecunia existentium, atq; etiam expensarum ordinariarum, & extraordinariarum exactam descriptionem, & annotationem per extensum in libro Visitationum distinctè, & accuratè facere; & Visitatione perfecta ad nos eiusmodi librum clausum, & obsignatum transmittere mandamus sub pœnis nostro arbitrio reseruatis. Insuper præcipimus tibi sub formali obedientiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus,& Monachis in examinibus faciendis acceperis, nihil vnquam cuiquam reueles, sed ea, quæ in fine Visitationis publicanda erunt diligenti animaduersione ex talibus depositionibus, nominibus eorum qui talia deposuerūt omninò suppressis ità accuratè extrahas,& publices,vt nec Superiores, nec subditi à quibus talia acceperis scire, vel probabiliter suspicari nullo modo possint. Magnum enim, & pernecessarium Visitationis condimentum est secretum; excepto tamen iudiciali processu, in grauioribus, vt supra forsan faciendo. Curabis insuper, vt vltra solita, & consueta rerum stabilium, mobilium, ac se mouentium inuentaria, quæ vnum quodq; Monasterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacrosanctarum Reliquiarum, & scripturarum vniuscuiusq; Monasterij diligens fieri inuentarium,& cum cæterarum rerum Monasterij inuentario coniungi. Præterea vt Officiales quocunque titulo appellentur,etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis solutiones, quas tertias vocamus, non soluerint, ad soluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico Aerario satisfaciendum antequàm è Monasterio discedas, omnibus iuris, & facti remedijs etiam per censuras Ecclesiasticas iteratas, & aggrauatas, vltra fructuum, vini, olei, & aliorum similium bonorum subtractionem, & venditionem compellas, & eos, qui intra terminum dierum trium, illis & vnicuiq; eorum per te peremptoriè præfigendum,non soluerint ab eorum officijs omni exceptione remota, & excusatione reiecta deponas, & in eorum Monasterijs Vicarios, vsq;ad Capituli prouisionem iuxta nostrarum Constitutionum seriem constitutas,expresiè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt sacra, & domestica suppellectilia, item fabricas iuxta necessitatem, & vires Monasteriorum, vt intra certum tempus sub pœnis tibi bene visis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monasteriorum debita, etiam Aromatariorum deleta sint, & in integrum soluta sub pœna priuationis actiuæ, & passiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipso per contrauentores incurrenda, vniuscuiusq; Monasterij Officialibus præcipias. Pro quorum omnium, & singulorum executione, aliorumque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum concedimus tibi proponentes omnem necessariam,& opportuna auctoritatem, etiam vices, & voces nostras prædicta Visitatione durante. Quapropter vniuersis Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Vicarijs, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & personis nobis vtcunque subiectis, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant per easdem præsentes mandamus, vt te talem recipiant,& venerentur, tuisq; mandatis tanquam nobis pareant,& obediant, sub pœnis per te illis quandocunque oportuerit, & tibi visum fuerit, imponendis, & per illos eo ipso, in casu contrauentionis, incurrendis, alijsq; nostro arbitrio reseruatis. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris, impressione munitas, ac roboratas Dat. . . . . .

LITERARVM PRO ABBATIBVS,

FORMVLA XV.

D.N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D.N. de N. Monacho nostro Sacerdoti expressè professo salutē,& in Domino benedictionem. Illos decet ad officia assumere, cum quibus ipse Dominus onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine,te in Abbatem nostri Venerabilis Monasterij S. N. de N. vnà cum Diffinitorialis nostri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præsentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus, dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent facultatem impartiendi, compatendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij, & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi,quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacris Constitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi tamquam nobis pareant, & obediant. In Quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris impressione munitas, ac roboratas. Dat &c.

Patentes literæ pro Prioribus eodem quæ supra mutatis mutandis.

LITERARVM PRO VICARIIS

FORMVLA XVI.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D.N. de N. expressè professo salutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia exercenda assumere, cum quibus ipse Dominus onera sua partiri possit securus. Confisi igitur de tuis prudentia, sufficientia, & bono regimine, te in Vicarium ad nostrum nutum amouibilem nostr i venerabilis Monasterij S.N. de N. statuēdum, & eligendum duximus, prout præsentium tenore amouibilem statuimus, atq; eligemus. Dantes tibi omnimodam potestatem, & auctoritatem tàm in spiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monasterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis

chis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent; facultatemq; impartiendi, comparendi quoq; coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij, & omnia, & singula agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Vicariatus Officium pertinere dignoscuntur. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis, tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostræ propriæ manus subscriptione firmas, nostriq; soliti sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LITERARVM PRO COABBATIBVS

FORMVLA XVII.

D. N. de N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo fratri D. N. de N. Coabbati eiusdem nostræ Congregationis, salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miseratione, ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt super gregem nostræ curæ creditum summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur, iuxtà sacrarum Constitutionum priuilegia Coabbatibus nostris, tàm de iure, quàm de consuetudine competentia; tibi pro tua residentia, & administratione nostrum venerabile Monasterium S. N. de N. in nostro sacro Diffinitorio delegeris, tibiq; cõmuni omnium PP. Diffinitorialium cõsensu, idem Monasterium pro tuo regimine, ac residentia quàm libentissimè sit concessum; cumque satis abundè nobis constet de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obseruantiæ zelo. Ideo te in Abbatem prædicti nostri venerabilis Monasterij constituimus, prout auctoritate nostra, totiusq; sacri Diffinitorialis Capituli harum serie cõstitutum omnibus, & singulis præsentes visuris, lecturis, vel audituris, declaramus. Dantes, & concedentes tibi ex nostra, & dicti sacri Diffinitorij auctoritate omnimodam, eamq; plenam facultatem dictum Monasterium, eiusq; membra, seù grangias, & cætera loca eidem subiecta, annexa, & connexa, & inde quomodocunque dependentia in spiritualibus, & temporalibus regendi, & gubernandi: Sacramenta personis nobis subiectis, libere, extraneis verò de Ordinarij licentia administrandi, & Monachis tibi subiectis, vt eadem similiter administrent, facultatem impartiendi; Monachos, seù Officiales, siuè subditos, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existentes, qui pro tempore in præfato Monasterio, quoquo modo commorabuntur, tàm in capite, quàm in membris, quotiescunque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & castigandi, in eosdem, & vnumquemque eorum quandocunque oportuerit iuris ordine seruato excommunicationis sententiam ferendi, & seruatis seruandis absoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocunque Iudice, ac Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem Monasterij siuè directè, siuè indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus, lites quoque pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, & pro eisdem procuratorem, seù procuratores cum libera, seù limitata pot. state constituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi tàm de iure, quàm de priuilegio, & consuetudine, necnon ex nostri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & nostrorum prædecessorum concessione aliàs facta competunt, seù competere possunt, & ad prædictam Abbatialis dignitatem, & administrationis Officium spectare quomodocunq; dignoscuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, atq; indè emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi, vt dictum Officium ea, qua decet, humilitate, ac charitate suscipias, & fideliter exequaris, & Monachis Officialibus, & subditis, vt supra, in dicto Monasterio commorantibus, alijsq; extra illud tibi vtcunq; subiectis, tibi tuisq; mandatis; tamquam nobis pareant, & obediant. In quorum omnium fidẽ has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostriq; sigilli maioris impressione munitas, ac roboratas. Dat.

LITERARVM PRO PRIORE Abbatiæ

FORMVLA XVIII.

D. N. Abbas Generalis &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. de N. salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis cura regiminis, nobis licèt indignis, diuina tamen miseratione ex alto commissa, illud in primis exposcere videtur, vt supra gregem nostræ curæ commissum, summa cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cum igitur omnia, & singula nostræ Congregationis Monasteria de Rectoribus prouidere ex Officii nostri debito debeamus principale Monasterium nostræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori curæ præ cæteris nobis esse debet, quanto altiori ipsa dignitate, & auctoritate reliqua omnia nouimus, vti sua membra caput excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis nostræ negotijs præpediti personaliter semper adesse non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices nostras committere decreuimus. Confisi igitur de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obseruantiæ zelo, ubi Venerabilis Abbatiæ curam regimen, ac gubernationem tradere, teq; in Priorem eiusdem, eiusq; membris, terris, locis eidem subiectis, annexis, & connexis in spiritualibus, & temporalibus nostrum Locumtenentem, & Vicarium eligere, creare, & iuxtà mandatum, & formam in nostris Constitutionibus contentam, constituere, insuper Apostolicis literis à fel. rec. Paulo V. desuper hoc mandatis inhærendo, S. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus, prout præsentium tenore auctoritate, qua fungimur, eligimus, creamus, constitui-

stituimus, cunctisq; præsentes lecturis, & audituris, electum, ereatum, & constitutum declaramus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem, dictam nostram venerabilem Abbatiam, eiusque membra, seu Grangias, necnon Castella, Terras, & loca cum hominibus, & vassallis in spiritualibus, & temporalibus, vice nostra regendi, & gubernandi comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotijs eiusdem venerabilis Abbatiæ, & ad eam quomodocunque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus lites pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, ac pro eisdem Procuratorem, seu Procuratores cum libera, & limitata potestate, constituendi. Iura quæcunque, & actiones eiusdem venerabilis Abbatiæ tuendi, ac omni meliori modo tàm de iure, quàm de facto defendendi, & conseruandi; In nostris Castris, Pratularum, Roecæ, Casalium, Vrsæ, Turris, & Cerrani, Capitaneum cum mero, & mixto imperio, & gladij potestate, & cum quatuor literis arbitrarijs, & cæteros eorumdem Castrorum Officiales iuxtà nostrorum Priuilegiorum tenorem, seriem, & continentiam, necnon laudabilem ab immemorabili tempore seruatam consuetudinem, eligendi, & constituendi vassallos ipsos, & nostra iura in eis, & feuda tuendi, defendendi, & gubernandi, cæteraq; omnia, quæ ad nostram Baronalem Curiam, & auctoritatem spectare dignoscuntur, & per nos ipsos de iure, & consuetudine fieri possunt, faciendi, agendi, exercendi, & exequendi. Vassallos quoq; Pratulatum, si tibi opus esse visum fuerit auctoritate ordinaria, excommunicandi, & eisdem absolutionis beneficium ex causa impendendi, Ecclesias, & Sacramenta visitandi, casus peculiares, seu peccatorum, quorumdam grauiorum tibi, prout pro animarum salute expediens videbitur, reseruandi, & tandem in eodem Castro illam, & omnem, quam cæteri Episcoporum Generales Vicarij in suis Diœcesibus habere consueuerunt, & haberent auctoritatem ordinariam exercendi, Monachos tecum in prædicta venerabili Abbatia, ac in eisdem Grangiis, & locis subiectis excommunicandi ex causa, & absoluendi, cæteraq; omnia, & singula agendi, quæ ad dictum Prioratus, & Vicesgerentis officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacr. Constit. continentur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, ac proinde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi omnes nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, & Monachos in eadem venerabili Abbatia de nostro mandato pro tempore commorantibus in eadem sanctæ obedientiæ virtute; hominibus verò, & vassallis nostris, vt supra, sub vnciarum auri 25. pro qualibet vice nostræ Baronali, & Abbatiali cameræ applicandarum, alijsq; nostro arbitrio reseruatis pœnis, vt tibi, tuisque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostra subscriptione firmas, maiorisque nostri sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

LICENTIAE PRO ABBATIBVS MODERNIS Vesperas, & Missam Abbatiali more celebrandi,

FORMVLA XIX.

Dñs &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. &c. Abbati nostri Ven. Monasterii S. N. de N. salutem, & benedictionē in Domino. Cùm à nobis humiliter patieris, vt tibi facultatē concederemus vesperas, & Missā, Abbatiali more celebrandi in nostra Eccl. S. N. prædictæ Ciuitatis, in festo die S. N. qui erit die . . . mens. . . quo tempore magnus deuoti populi numerus ad dictam nostram Ecclesiam confluit: nos, qui festum præd. ad Dei gloriam, Sanctorum honorem, & populi deuotionem augendam, quò solemnius fieri potest, honorari, & tibi quantùm possumus gratum facere cupimus, honestis tuis precibus gratiosè annuentes, harum serie concedimus tibi licentiam, & facultatem tribuimus in prædicta festiuitate hoc anno dumtaxat vtrasq; Vesperas, & Missam solemniter Abbatiali more celebrandi, seruato in hoc decreto à S. Congregatione in fauorem Abbatum Casinensium die 2. Martij 1618. pro declarandis festiuitatibus edito, sub pœnis in eodem contentis, alijsq; nostro arbitrio reseruatis, nec aliter, nec alio modo tibi hanc licentiam concedimus, & elargimur. In quorum fidem &c.

VICARIVM SVPER TOTA PROVINCIA Dominicana instituendi

FORMVLA XX.

In Dei filio &c. Cùm ad celebrandum nostrum iam iamque instans Generale Capitulum, proficisci debeamus, & esse extra Prouinciam; nè proptereà detrimentum patiatur, si absque capite directore permaneat, vices nostras in, & super ea tibi committere decreuimus. Ideòque auctoritate officii nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, instituimus, & præficimus Vicarium nostrum Generalem in, & super tota nostra Prouincia N. Atque ità datum, institutum, & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusque tibi in, & super ea, & omnibus, ac singulis Cœnobiis, Monasteriis, Conuentibus, locis, ac domibus, necnon omnibus, & singulis Fratribus, & Sororibus, ac vtriusque sexus personis, tàm capitibus, quàm membris, etiam tertii Ordinis ad eam quomodolibet pertinētibus, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, quam nos habemus, & specialiter confirmandi (si opus esset) non tamen absoluendi Priores, & generaliter omnia faciendi, quæ & nos facere possumus, etiam si mandatum exigerent speciale, quæ auctoritas, potestas, & officium incipiat, duret, ac locū habeat quandiù fuerimus extrà Prouinciam. Mandantes tàm tibi, quàm omnibus, & singulis suprà nominatis in virtute Sanctæ obedientiæ, tibi quidem,

quidem, vt dictum Vicariatus Officium suscipias, & diligenter exequaris: illis verò vt te tanquam Vicarium nostrum suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 10.

INQVISITOREM IN RELIGIONE Dominicana instituendi

FORMVLA XXI.

In Dei Filio, &c. Quamquàm cælestis pater familias per Apostolos, & Apostolicos viros, in fertilissimo Ecclesiæ agro purissima credibilium Fidei semina seminauerit, inquit tamen, & inimici homines (iuxtà parabolam Euangelicam) cessantibus, vel dormientibus agricolis infelicia non cessant hæresum superseminare zizania: & nisi vulpibus illis per Inquisitorem, tanquam per Sansonem, ignis suæ censuræ, quo Philisthæorum cadentium segetes cremantur, alligaretur ad caudas; breui tẽpore Dominicam messem à zizanijs præfocatam plangeremus. Nobis ergo, quibus Apostolico priuilegio concessa est facultas huiusmodi Censores, & Inquisitores instituendi, operosiùs laborandum est, vt hoc munus illis committatur, qui scientiæ lumine adulterina semina à veris discernere norint, qui prudenter ijs, quæ discreuerint, remedia adhibere sufficiant; qui demùm zelo Fidei succensi, velint, & animi fortitudine valeant, quæ prudenter dispòsuerant, ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, constanti fortitudine, efficaci prudentia, catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiusmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, & Diœcesi N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquisitionis Officium vacet, nobisq; illi prouidere incumbat, auctoritate Apostolica nobis, & nostro Officio commissa, & præsentium tenore, te Reuerendum P. F. N. decernimus, instituimus, & facimus Inquisitorem hæreticæ prauitatis in præfata Ciuitate, & Diœcesi N. factumq; institutum, & decretum declaramus cum omnibus gratijs, priuilegijs, immunitatibus, auctoritate, & potestate, quibus cæteri Inquisitores ritè instituti Summorum Pontificum indultis, & priuilegiis, ac secularium Principum, Regum, vel Imperatorum concessione, quomodolibet potiri, & gaudere consueuerunt. Vt autem tam præclarum, sanctumq; munus, & opus, non vacet, obedientiæ meritos in virtute sanctæ obedientiæ, tibi præcipimus, vt intra horam dictum Inquisitionis Officium suscipias, ac iuxtà gratiam tibi à Domino præstitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem, his Officij nostri sigillo munitis, manu propria subscripsimus, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 12.

LITERARVM PROMOTIONIS ad Magisterium in Religione Dominicana,

FORMVLA XXII.

In Dei Filio, &c. Graues, & honesti labores illi, quos ad adolescentiam, multis annis in diuersis gymnasiis, bonas literas, quasi fugientes persequendo tulisti, & deindè pluribus in locis legendo, disserendo, disputando, & humanam diuinamq; philosophiam alios docendo, multa cum laude, & fructu prosecutus fuisti, meritò requirunt gloriosum fructum honoris, quo nullum maiorem possunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet, excellentiæ, quæ in te est, vel naturalis ingenii, vel scientiæ tot laboribus, & incommodis acquisitæ, illum præbere præsertim, cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia subieris. Cùm igitur ad scholasticos gradus, etiam Magisterii, fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuersitate N. non paruo fructu Sententias legeris, aliosq; actus omnes feceris, quos iuxtà Constitutiones, aut Capitulorum Generalium ordinationes facere debueras; ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus, ac sufficiens habitus, & indicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, auctoritate Apostolica nobis per literas in forma breuis commissa, te R. P. F. N. ad gradum Magisterii promouemus, datisq; anulo in digitum tuum, & insula, seu bireto nigro insigne Magisterii tuo capiti imposito, facimus, instituimus, & creamus Magistrum, & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero, & consortio Doctorum, & Magistrorum annectimus, inserimus, & incorporamus: dantes tibi facultatem, & potestatem, publicè legendi, interpretandi, disputandi, exponendi, & declarandi Sacras Literas, & Diuinam Scripturam, cum omnibus gratiis, priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiusmodi Magistri, & Doctores in Ordine nostro ritè promoti, de iure, vel approbata consuetudine, potiri, & gaudere consueuerunt; eadem Apostolica auctoritate dispensando supplentes, & supplendo, dispensantes tecum in, & super omnibus, & singulis defectibus, & aliis quibuscunque, quæ huic promotioni ex Apostolicis decretis, aut ex nostris Constitutionibus, vel Capitulorum Generalium, seu Prouincialium statutis, ordinationibus, & consuetudinibus obiici possent. Mandantes omnibus, & singulis nostræ obedientiæ subiectis in virtute sanctæ obedientiæ, vt tanquam Magistrum, & Doctorem (vt præfertur) habeant, suscipiant, gratiisq; priuilegiis, indultis, fauoribus &c. voce, & loco prædictis vti, & potiri faciant, & permittant, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 17.

LITERARVM PRO CONSTITVENDO Vicario in tali, vel tali loco,

FORMVLA XXIII.

Inter præcipua nostræ prouidentiæ munera illud profectò est, vt nostra N. Monasteria quibus ob nimiam distantiam, non satis possumus inuigilare, de prudenti, ac viciniori Vicario prouideantur, qui in eorum gubernatione vices nostras gerat. Igitur P. tuam cuius, iampridem experti sumus probitatem, ac peritiam, ad tale Vicariatus munus, & officium, euehere statuimus; & vigore præsentium euehimus, Vicarium nostrum, & Vicesgerentem deputamus in omnibus Monasterijs nostræ N. in N. constitutis: ac tali Vicariatui supponi solitis N. N. quæ omnia, ac singula Monasteria tuæ vigilanti curæ committimus, tum in spiritualibus, tum in temporalibus, vt semel in anno, & pluries, prout opus fuerit, visitare, delinquentes punire, etiam pœna carceris, & excommunicationis, Monachos habitatione commutare, extraordinarios Confessarios Monialibus deputare, à casibus nobis quomodocunq; reseruatis absoluere, ac alia omnia munera exercere liberè possis, quæ possumus, & possemus nos si personaliter interessemus, in omnibus semper seruatis seruandis secundum iura, & consuetudinem nostræ N. non autem Nouitios, seu Conuersos ad habitum, vel ad professionem admittendi, & Officiales, & Prælatos remouendi. In quorum fidem omnium, & singulorum præsentes literas per Cancellarium nostrum tibi fieri, ac Officij nostri sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus. Dat. &c.

INSTITVENDI LECTOREM principalem.

FORMVLA XXIV.

Nos F. N. Ord. Præd. & Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commissione Reuerendissimi Magistri Generalis nostri Ordinis, vel Capituli Generalis, Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere; te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam disserendi, necnon probitatem, & Religiosos mores non paruo tempore sumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum, demandemus. Ideoq; auctoritate, vt supra, nobis commissa, te F. N. præfatum damus, instituimus, & facimus & sic datum, institutum, & factum assignamus Lectorem principalem in Conuentu N. cum omnibus gratijs, priuilegijs, & exemptionibus, quibus huiusmodi Lectores potiri, & gaudere cõsueuerũt. Mandamusq; tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus Officium statim suscipias, & ad illius executionem, & tuam pro eo assignationem, quantociùs, commodè tamen poteris, te accingas. Datum &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 33.

LITERARVM CONFIRMATIONIS Prioris electi per scrutinium in Religione Domenicana,

FORMVLA XXV.

In Dei Filio sibi dilecto Reuerendo Patri F. N. &c. Ordinis Prædicatorum F. N. eiusdem Ordinis, & Prouinciæ B. Prior Prouincialis salutem.

Cùm Fratres Conuentus nostri N. suo legitimo Priore destituti conuenissent, vt sibi, & suo Conuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inspirati, te cuius probitatem, Religiosum zelum, in agendis prudentiam, atq; doctrinam, apprime nouerant, vnanimi voto (vel si electio non sit vnanimis) canonicè elegerunt, nosq; rogarunt, vt eorum electionem probare, teq; illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condescendimus; licèt enim tibi tua tecum tractare, ac solitudines in corde ædificare, & inibi quàm suauis est Dominus gustare cupienti, durum videri credamus post gregum vestigia detineri, eorum distrahi curis, infirmitatibus infirmari, passionibus angi, & concuti. Confidimus tamen, quòd solita prudentia considerabis te non tibi soli esse natum, & charitate Christiana fretus, alienos profectus proprijs commodis anteponas, ac demùm Christi, & Apostolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & si opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum salute contemnes. Ideoq; his, atque alijs animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentumq; Patrum confirmati consilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & auctoritate Officij nostri, ac præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem præfati Conuentus N. datumq; præfectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusq; tibi, in, & super dicto Conuentu, & Fratribus, ac personis, etiam, vtriusq; sexus tertij Ordinis nostri ad ipsum quauis ratione spectantibus, omnem in spiritualibus, ac temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Priores in nostro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata consuetudine, seu etiam, ex priuilegijs habere consueuerunt. Insuper instituimus te Vicarium nostrum super Monasteria A. & B. cum eadem auctoritate, quorum curam per te, vel alium, seu alios gerere possis. Et quamquàm de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen, vt meritorum cumulus per obedientiã tibi non desit, in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus Officia suscipias, & ad illorum executionem quantocyus te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & singulis ad dictum Conuentum, & Monasteria quomodolibet pertinentibus, vt te tanquàm verum, & legitimum suum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium respectiuè suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem

fidem his officii nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus. Datum &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario, fol. 6.

PRIOREM ELIGENDI per R P. Prouincialem Ordinis Prædicatorum, quandò ad illum propter aliquem defectum potestas eligendi deuoluta est,

FORMVLA XXVI.

In Dei Filio &c. Cùm Fratres vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt, de venerando Patre F. N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum sinè dispensatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis, vel excludendo talem admittendum: & ob id non solùm illi à iure eligendi, quod habebant, ceciderine, sed etiam potestas eligendi ad nos deuenerit, ac translata fuerit; nec volentes Conuentum præfatum diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo, sinè Priore permanere: idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, discretorum Patrum super hoc habito consilio, & iudicio, te venerandum Patrem F.N. de cuius Religione, prudentia, zelo, & doctrina confidimus, ad hoc munus designauimus, ac auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem, præfati Conuentus N. & sic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damusq; tibi, &c. vt supra.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 9.

LITERARVM SOCII Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Religione Dominicana,

FORMVLA XXVII.

Nos infrascripti fidem facimus, & attestamur, qualiter venerandus Pater F.N. electus fuit à maiori parte vocalium nostri Capituli, & Conuentus N. in Socium nostri Reu. P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno ..... Nam in electione eius, quæ (seruatis, quæ seruanda fuerunt) habita est per schedulas, cùm essemus octo, vel nouem, ipse habuit sex vota. Cùm ergò sit electus à maiori parte, & Socius factus; rogamus, vt tanquàm Socius admittatur. In quorum fidem his manu propria subscripsimus. *Non oportet has literas claudere, aut munire sigillo; sed sufficit subscriptio scrutatorum, sic.*

Ego F.N. Superior, vel Vic. ità esse attestor.

Ego F.A. secundus scrutator confirmo, vt supra.

Ego F.B. tertius scrutator confirmo, vt supra.

Electores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, sunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendum: potest tamen Pater Prouincialis (si ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere possint, & voci restituere sit.

In Dei filio sibi dilectis venerandis Patribus Superiori, vel Vicario, & Fratribus vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F. N. Prior Prouincialis &c. Examinato diligenter decreto electionis vestræ, quam fecistis de venerando Patre F.N. in Priorem vestri Conuentus, & iudicio peritorum benè discusso, percepimus, vos commisisse talem defectum in forma, vel materia &c. ac propterea incidisse in pœnam priuationis vocis: ità quòd pro hac vice nō potestis eligere Priorem: & quia vestram electionem (cùm iure subsistere nō posset) cassauimus, & irritauimus, Conuentus vester adhuc remanet absq; Priore. Nos, ne hanc ob causam detrimentum patiatur, potestatem eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis restituimus, & conferimus, vosq; & vestrum quemlibet ad eligendum habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem ea discretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accusari possit; eumq; vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare possimus. Benè valete, & pro nobis Deum rogate.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 8.

SVPPRIOREM INSTITVENDI pro Religione Dominicana,

FORMVLA XXVIII.

Nos F.N &c. Requisiti vt Conuentui N. de Fratre, qui Suppriotatus Officium competenter exequi, & honestè gerere posset, prouidere vellemus, & venerandum Patrem F. N. considerationis oculo respeximus, & in tuam sufficientiam direximus intuitum, sperantes tua industria, & prudentia præ. dicto Cōuentui pro eodem Officio sufficienter esse prouisum; & propterea auctoritate Officij nostri, & præsentium tenore, te in dicto Conuentu assignamus, remouentes assignationem tuam à quocunq; alio Conuentu, & loco; & sic assignatum instituimus, & facimus Suppriorem cum omni auctoritate, & potestate, quàm cæteri Suppriores in nostra Prouincia iuxtà Constitutiones, & approbatam consuetudinem habere solent. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt quàmprimùm, commodè tamen, poteris in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Supprioratus Officium diligenter exequaris. Datum Romæ sub nostro sigillo die....

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 9. a tergo.

LITERARVM PRO GVBERNATORE Monialium eligendo,

FORMVLA XXIX.

Omnibus, & singulis nobis desuper, meritis licèt imparibus, commissi Officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, sed gubernationi Sacrarum Virginum, quæ contemptus seculi illecebris diuinis se mancipauere

obsequijs sub Regula Sanctissimi Patris nostri N. & instituto Almi Patris N. in Monasterio N. nostræ N. nostræque iurisdictioni immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine prouidere ob sexus, statusq; conditionem æquisitam est; hinc licèt non animo, persona tamen ab illis abesse cogamur, auxiliatrices manus exquirimus, à quibus, vt par est, in tam graui cura opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, Monialium præfati Monasterij N. gubernationem committimus, ac vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari mandauimus, ac proprij sigilli impressione, propriæq; manus subscriptione roborauimus te ipsum earumdē gubernatorem ad beneplacitum nostrum declaramus, & deputamus cum facultate, rationabili de causa, clausuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negotia peragendi, iura seruandi, lites incipiendi, ac prosequendi coram quocumq; Iudice tam Ecclesiastico, quàm seculari, comparendi, ac ea omnia demùm faciēdi, quæ tēporali earumdem gubernationi, regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem puritati, & honestati in dies expedire videbuntur, in omnibus semper seruatis seruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & gubernationi debetur, tamquam zelotypo Sponso rationem redditurus.

DISPENSANDI ILLEGITIME NATOS Fratres professos in Ord. Prædicatorum

FORMVLA XXX.

Nos F.N. cupientes vt Fratres nostræ curæ crediti Religioni, cui addicti sunt, in omnibus, ad quæ Spiritus Sanctus eos vocare dignatus fuerit, libere valeant deseruire, te venerandum Religiosum F.N. quem Religiosa vita, spectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honesti labores commendabilem reddunt, auctoritate Apostolica nobis, & officio nostro cōmissa, & præsentium tenore ad omnia singula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiam Sacerdotij, etiā Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, & Prædicatoris generalis, ac Magisterij in Sacra Theologia, & Diffinitoris, tam Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & electoris etiā Magistri Ordinis, à quorū susceptione, vel executione ob defectū natalium iuxtà Constitutiones nostras, esses impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem &c.

LICENTIAE AD ARCTIOREM VITAM,

FORMVLA XXXI.

In Dei Filio &c. Religiosa cōsuetudo tua, quam in nostro Ordine multis annis tenuisti, spem nobis faciebat, in eadem te perseueraturum, ac Apostolicum præceptum seruaturum, quo præcipit, vt quisque in qua vocatus est vocatione permaneat: sed postquàm tanta te vidimus instantia postulare facultatem ad arctiorem vitam Eremitarum N. transeundi, Spiritum sanctum, cuius fortè duceris impulsu, nolumus impugnare: quin potiùs, vbi spiritum Domini vel credimus, vel suspicamur, ibi libertatem esse volentes, præsentium tenore libertatem, & facultatem (quod nostrum est) tibi concedimus, ad Ordinem, seu ad vitam solitariorum Eremitarum transeundi, ibique per solemnem professionem Deo te dedicandi. Reseruantes nobis, quam nunc habemus super te, iurisdictionem; donec eidem Ordini, ad quem transieris, per solemnem professionem fueris obligatus. In quorum fidem &c.

Refertur *post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in formulario fol. 18.*

ALIA AD IDEM.

Nos F.N. Vniuersis, & singulis, ad quorum notitiam hæ nostræ peruenerint, fidem facimus, & attestamur, nos V.P.F.N. ad suæ petitionis instantiā dedisse, prout etiam tenore præsentium damus, & concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, habitu, & institutis nostris transeundi ad Ord. Camaldulen. Eremitarum, quem ipsemet sub arctioris vitæ specie, suæ complexioni magis accōmodum, & oportunum delegit, Reseruantes nobis quā nūc habemus super eū iurisdictionē, donec in eo. Ordine per solēnem professionē obligetur. In quorū &c.

Refertur ibidem.

LITERARVM DIMISSORIALIVM per Abbates Conuentuales faciendarum quando, dimittunt suos subditos ad suscipiendos sacros Ordines,

FORMVLA XXXII.

D. N. Abbas S. N. de N. Dilecto in Christo filio D. N. de N. Monasterio nostro N. expressè professo, iā prædicto Monasterio S. N. sub nostra obedientia commoranti, de cuius ætate, & sufficientia ad Sacr. Ordinē N. requisita plenè informati sumus; & testamur, re quem nullo excōmunicationis, suspēsionis, interdicti, siuè alio canonico impedimento detentum certò scimus coram Illustrissimo, & Reuerendiss. D.N. Episcopo N præstandi, eūdemq; Sacr. N. Ordinem ab eo suscipiendi iuxtà Sacr. Conc. Trid. statuta, licentiā, & facultatem concedimus, & elargimur. In nomine Patris, &c. Dat. &c.

CONCEDENDI FACVLTATEM Dimissorias faciendi,

FORMVLA XXXIII.

Nos D. &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. &c. cum nobis exposueris tecum cōmorari nonnullos Clericos Congregationis nostræ qui iam, vt ex tuis literis collegimus, idonei sunt, vt ad Sacr. Ordines promoueantur, prout plenè, & satis de eorum ætate, atq; sufficientia nos certiores fecisti. Propterea præsentium tenore tibi licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur eisdem dimissorialas literas concedendi, & dimittendi, vt Sacr. Ordines à quocunque Catholico Episcopo S. R. E. gratiam obtinent recipiant, & sic dicimus, & conce-

cōcedimus, seruatis seruādis, iuxtà sanctiones Sacr. Conc. Trid. & nostrarū Constitutionū. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum &c.

BVLLARVM PRO ORDINATIS quatuor Minoribus Ordinibus,

FORMVLA XXXIV.

Nos Dominus N. Abbas S. N. de N. Vniuersis, præsentes nostras inspecturis, fidem facimus, & testamur, D. N. Monachum nostrum expresse professum, de familia eiusdem nostri Monasterij, die .... Mens. .... in dicta nostra Ecclesia præsentibus cæteris eiusdē Monasterii Monachis, à nobis prima Tonsura insignitum, & ad quatuor Minores Ordines rectè, & ritè iuxtà Sacros Canones fuisse promotū. In quorū fidē, & testimoniū &c. Dat. &c.

LITERARVM COMMENDATITIARVM

FORMVLA XXXV.

Dñs N. &c. Dilectis in Christo Filijs, Abbatibus, Prioribus, Vicarijs, alijsq; nostræ Congregationis Officialibus salutem, & benedictionē in Domino.

Cùm omnibus Christi fidelibus, & indigentibus iuxtà Apostolica, & Regularia nostra præcepta, omnia teneamur pietatis, & hospitalitatis officia exhibere, tum vero iis præcipuè, & libentius, quos status, vitę ratio, virtutes, morumq; probitas, & susceptæ pietatis ergò peregrinationis satis commendat. Cùm igitur pręsentiū nostrarum latores N N. a remotissimis partibus in nostram Italiā Religionis, ac voti causā peregrināntes ad S. Nicolai Barēsis, ac S. Mariæ Lauretanæ Sacras domos se conferant, easvoti causa visitaturi; idcirco probatos hos viros, ac fide dignos magnopere comēdam⁹s, hortamurq; in Domino, vt eis illa charitatis officia à vobis impendātur, quæ & pietas Christiana, & religiosa charitas postulat, quod nobis etiā summopere gratum forē significamus. Datum &c.

LICENTIAE SVPERIORIS REGVLARIS Pro Confessarijs,

FORMVLA XXXVI.

Nos Don Horatius Morandius Romanus Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe Congregationis Vallis Vmbrosæ.

Cùm nostri muneris sit Ecclesiæ nostræ idoneos prouidere Ministros, qui Christi fidelium audiant Confessiones: cùmq; nouerimus, dilectum nostrum in Christo filium Don Americum Gualterottum Florentinum præfati nostri Monasterii Priorem, dignum esse, qui ad tale munus admittatur. Ideò ad Illustriss. & Reuerendiss. D. Cardinalem Millinum S. D. N. Papæ VRBANI VIII. Vicārium eum sistimus, humiliter deprecantes, vt (si ipsum præuio examine idoneū repererit) facultatē Confessiones audiendi ei impertiri dignetur. Fidem facientes, ipsum Sacerdotio insignitum, in scientia Theologica, ac morali apprimè versatum, in legitima constitutum ætate, probatisq; moribus condecoratum esse: nulloque demùm canonico impedimento pręcediri. In quorum attestationem has nostra manu propria subscriptas, sigilloque consueto munitas exarauimus. Datum in Monasterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die VIII. Octobris MDCXXVIII.

LITERARVM PRO CONFESSSORE

FORMVLA XXXVII.

Quoniam nostri muneris est Ministros in nostri Odinis Ecclesijs prouidere, qui dignum Deo exhibeant famulatum, & fidelibus populis in sacramentotum deseruiant administratione, vt paruulis petentibus panem, adsit qui frangat eis. Hinc est, quòd tua agnita doctrinæ sufficientia, vitæque probitate ad Illustrissimum, & Reuerendissimum D. N. siuè eius Reuerendiss. Vic. Generalem cum præsentibus per Cācellarium nostrum exaratis, solitique Sigilli impressione munitis, ac propria manu subscriptis, transmittimus, ipsumque in Domino rogatum volumus, si te idoneū iudicauerit ad audiendas sacramentales Confessiones in eius Diœcesi, & præcipuè in Ecclesia S. N admittere dignetur, in omnibus semper seruatis seruandis. Tuque in hoc obeundo munere, iuxtà Apostolicum præceptum, argue, obsecra, increpa in omni patientia, & doctrina, ne aliorum criminibus animam tuam reddas obnoxiam. Datum &c.

LITERARVM PRO CONFESSARIO ordinario Monialium,

FORMVLA XXXVIII.

Omnibus, & singulis nobis, meritis licet imparibus, commissi Officij muneribus continuò inuigilare nos decet, sed spiritualibus necessitatibus sacrarum Virginum, quæ cōtemptis seculi illecebris, diuinis se mancipauere obsequijs sub SS. PP. nostrorum N. Regula, & N. instituto in Monasterio S. N. nostræ N. iurisdictioniq; nostræ immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine, ob sexus, statusq; conditionem occurrere æquissimum est. Cùm igitur in præsentiarum de idoneo, ac ordinario ipsas prouidere Confessario, contingat; Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, tale iniungere munus, prædictarumq; Monialium Animas commēdare decreuimus, sicut de facto vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari, nostriq; sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus, iniungimus, & commendamus, ipsumque earumdem ordinarium Confessarium, Animarumque Curatorem per triennium ad nutum nostrum amouibilem declaramus, & deputamus, cum facultate, seruatis seruandis, Monales alloquendi, Clausuram ingrediendi, & alia demùm exercendi, quę regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem animarum saluti in dies expedire videbuntur. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum Custodiæ, & curationi debetur, tamquam zeloti Sponso rationem redditurus. Datum &c.

LITERARVM PRO CONFESSARIO extraordinario eligendo,

FORMVLA XXXIX.

Præcipua cura, qua nostri gregis saluti inuigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorumq; frequentationem in Monasterio Monialium N. nobis immediatè subiectarum, adiuuare volentes, decreuimus hoc tēpore, prædictis nostris in Christo Sororibus sacramētalis Confessionis viā planiorē facere ex electione extraordinarij Cōfessarij. Igitur tenore præsentium P. tuam, cuius iampridē experti sumus probitatē, & sufficiētiam, ad illud munus exercendum deputamus, tibiq; facultatem concedimus eas absoluendi ab excommunicatione, & à casibus nobis quoquo modo reseruatis. In quorum fidem, propriæ manus subscriptionem, nostrumque ordinarium sigillum adhibuimus. Dat. &c.

LICENTIAE SVPERIORIS REGVLARIS pro Prædicatore,

FORMVLA XL.

NOS D. AVERARDVS DE NICOLINIS à Florentia, Abbas S. Saluij, ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis Vmbrosæ Præf. Generalis. Dilecto in Christo Fratri D. Ascanio Tamburinio de Marradio Sacræ Theologiæ Magistro, & S. Praxedis de Vrbe Priori S.

Spiritnales fidelium Populorum necessitates subleuandi oblatas opportunitates non solùm non dedignari, immo potius vltrò ijsdem solemus occurrere, cupientes vineæ Domini culrorum minimam Vallumbrosanam Congregationem, sub nostro regimine in animarum salutem opem, quam possit maiorem impendere Hinc Reuerentiam tuam postulatam, & electam ab ijs, ad quos spectat, eius idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsenrium in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia Cathedrali Reatina Concionatorem mittimus, & destinamus cum facultate, quatenùs opus sit, & ad nos spectat, confluētium vtriusq; sexus Christi fidelium Sacramentales Confessiones audiendi, seruaris de more seruandis, præcipuè ab Ordinario loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labijs tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum, in Nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Dat. in Monasterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, nostræ Congregationis, die 16. Februarij, Anno à Dominica Natiuitate 1628.

Ità est D. Auerardus qui, supra manu prop.
Loco + Sigilli.
D. Valerianus Rainerius Cancell.

LITERARVM PRO PRAEDICATORE,

FORMVLA XLI.

Spirituales fidelium populorum necessitates subleuandi oblatas opportunitates, non solùm non dedignari, immo potius vltrò ijsdem solemus occurrere: cupientes Vineæ Domini culrorum minimam N. sub nostro regimine in animarum salurem opem, quam possit maiorem impendere. Hinc P. tuam postulatam, & electam ab iis, ad quos spectat, suæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsentium (quas per Cancellarium nostrum exarari, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus) in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia N. Concionatorem mittimus, & destinamus, cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat, confluentium vtriusque sexus Christi fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario Loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labijs tuis, vt dignè ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Fili, & Spiritus sancti, Amen. Dat. &c.

PRAEDICANDI LICENTIAE

FORMVLA XLII.

Dominus N. Humilis Abbas Sancti Spiritus de Murrone, ac Præsidens Generalis totius Congregationis Cælestinorum Ordinis Sancti Benedicti. Dilecto nobis in Christo Filio D. N. de N. Monacho nostro Theologo Sacerdoti expressè professo, Euangelizandi, & prædicandi populo verbum Dei, seruatis Sac. Cōc. Trid. Decr. nec non & Sacramenta iuxtà S. R. E. ritum, & Sacrorum Canonum statuta, administrandi, licentiam, & facultatem, tenore præsentium in Domino concedimus, & elargimur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum &c.

LITERARVM PRO CONCIONATORE proprij Ordinis,

FORMVLA XLIII.

Quoniam nostri muneris est prouidere, ne in Ecclesiis nostri Ordinis desit, qui fidelibus populis suo quoque, & præcipuè Quadragesimali tempore, in charitate panem Euangelicum frangant Hinc libuit R. Tuam tuæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, constituere, & de facto, vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus, constituimus, & approbamus pro futura proximè Quadragesima, Concionatorem in Ecclesia S. N. nostræ N. cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat, confluentium vtriusque sexus Christi Fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario Loci benedictione, & facultate pariter in præmissis respectiuè impetratis. Dominus igitur sit in corde, ac labijs tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Dat. &c.

PRAE-

PRAEDICATOREM MITTENDI in Religione Dominicana,

FORMVLA XLIV.

Nos F. N. &c. Requisiti à Reuerendissimo Domino Episcopo N. vel Reuerendis Dominis Canonicis Ecclesiæ N. vel à præstantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi, aut Castri N. vt eorum Ecclesiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadragesima, vel vt eorum Ecclesiæ virum, qui conciones habere dignè possit hac proximè futura Quadragesima, prouidere vellemus: te Venerandum Fratrem N. cuius doctrinæ copiam, & synceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam, in moribus religionem, & grauitatem nouimus, designauimus, atque decreuimus, cui præfatum munus demandemus. Mandamusq; tibi in meritum obedientiæ, vt oportuno tempore ad dictam Ciuitatem, vel &c. te conferas, habiturus in eius Ecclesia conciones hac proximè futura Quadragesima, atq; ità te regas, & habeas, vt qui nunc exiens vadis mittendo verbi semina, post Pascha rediens, manipulorum spiritualium fructus vberes referas.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 18. à tergo.

AD IDEM,

FORMVLA XLV.

Nos F. N. &c. Recolentes Ordinem nostrum ad animarum salutem, prædicatione quærendam specialiter institutum, & te Venerandum Patrem F. N. zelo salutis earum accensum, tua Catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia differendi, id posse præstare, religiosis moribus, quę dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Ecclesiam sufficere, Ecclesiæ N. ad quam hac proximè futura Quadragesima petitus fuisti Prædicator, vel à tuis Patribus concionator decretus fuisti, concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt oportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Ecclesia N. conciones habeas hac Quadragesima, ac ea peracta, ad Conuentum tuum reuertaris. Hortamur demque te, vt concionatoris munus suscipiens, verbum Dei, tanquàm ex Deo, coram Deo in Christo loquaris &c.

Refertur ibidem fol. 19.

LITERARVM PARTICIPATIONIS

FORMVLA XLVI.

D. N. de N. &c. & Præsidens Generalis &c. Dilectis in Christo N. N. deuotis amicis salutem in Domino, & piæ charitatis affectum, quos nostro Sacro Ordini Christianæ charitatis vinculo, ac singularis beneficentiæ merito plurimùm affectos cohærere dignoscimus, eos æternis muneribus, ac spiritualibus bonis mutuæ gratitudinis ratione id exposcente, quoad possumus locupletare tenemur, vt ipsorum pia erga Deum, & Sanctos eius maximè adaugeatur Religio, nostræq; charitatis beneuolentia in eos in dies magis, ac magis detegatur. Vestrum igitur affectum intuentes auctoritate, qua fungimur, ac de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate consilij, atque Sanctissimæ Deiparæ Virginis, Sanctorumq; N. N. N. N. cæterorumq; omnium Sanctorum, & Sanctarum nostri Ordinis, & aliorum pia intercessione suffulti, suffragiorum omnium, Missarum, orationum, prædicationum numero, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, laborum, abstinentiarum, disciplinarum, eleemosynarum, peregrinationum, mortificationum, cæterorumq; bonorum, ac meritorum, quæ per Monachos, & Moniales totius nostræ Congregationis in vniuerso Orbe diuina pietas operari dignabitur, plenàm communicationem, participationem, associetatem libenter vobis tenore præsentium concedimus, & intra nostræ militiæ castra in morte, & in vita recipimus, vt meritorum nostri Ordinis vbertate, ac sanctorum suffragijs stipati, diuinæ gloriæ fastigium assequi valeatis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

In quorum fidem has nostro sigillo maiori munitas, nostra manu subsignanimus. Dat. &c.

LITERARVM PARTICIPATIONIS ad beneficia, & spiritualia dona Ordinis Prædicatorum,

FORMVLA XLVII.

In Dei Filio &c. Deuotus vestræ charitatis affectus, quem ad nostrum Ordinem vos habete multiplici, & grata Fratrum nostrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini nostro Dei benignitate collata, vobis gratiȷs impertiamur. Quare de omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate consilij, omnium Missarum, orationum, prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, cæterorumque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores nostras diuina bonitas in nostra Prouincia, vel in Orbe fieri dederit vniuerso, communionem, & participationem concedimus, & elargimur, vosq; ad ipsius Ordinis, vel prouinciæ beneficia, & suffragia recipimus, & admittimus in vita pariter, & in morte, vt multiplici Sanctorum suffragiorum præsidio adinti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem &c.

Refertur post Constit. Ord. Fratrum Prædicatorum, in Formulario fol. 21.

LITERARVM PARTICIPATIONIS ad spiritualia dona, cæteraq, exercitia Congregationis Vallis Vmbrosæ,

FORMVLA XLVIII.

In nomine Sanctissimæ, & Indiuiduæ Trinitatis Beatissimæ Virginis Mariæ, & SS. Pattum nostrorum Benedicti, atq; Ioannis Gualberti. Nos Don N. Abbas S. Saluij Diœcesis Florentin. ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis Vmbrosæ Præsidens Genetalis D. Don. N. N. eiusdem Congregationis

tionis Visitatores. Dilecto nobis in Christo N. salutem in eo, qui est omnium vera salus. Meretur.... deuotionis affectus, quem erga vniuersam Congregationem nostram, ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis à Sancto Patre nostro Ioanne Gualberto institutam, & præcipuè erga Ecclesiam.... Congregationis nostræ Vallis Vmbrosæ......... nuper..... habere cognouimus; vt laudabile votum deuotionis........... gratijs (prout possumus) & spiritualibus fauoribus attollamus..... Igitur de Congreg. nostra benè merit...., aliquid retribuere cupientes, decreuimus, & volumus, tenore harum præsentium, in Confratre... nostr.... ascribere, & compartcip... in vita, & post mortem, facere, cunctarum indulgentiarum, Missarum, Officiorum, eleemosynarum, ieiuniorum, cæterorumq; spiritualium exercitiorum, quæ Deo adiuuante, in nostra Congregatione fiunt, ac in posterum fient;..............in numerum benefactorum nostrorum recipere, & cooptare. In quorum omnium fidem, has nostras sigillo communiri iussimus, & subscriptione propriæ cuiusq; manus corroborauimus. Valeat in Domino Fraternitas.... Datæ in Monasterio Sancti Bartholomæi de Ripulis, propè Florentiam, nostra residentia. Die....... Anno....

LITERARVM PARTICIPATIONIS,

Formvla XLIX.

D. N. &c Abbas S. N. ac Præsidens Generalis &c. Perillustribus D.D.N.N. Equiti, vel Doctori &c. eiusque vxori, filiis, ac filiabus præsentibus, & futuris nostris deuotis amicis salutem in Domino, & piæ sinceritatis affectum. Etsi vniuersis Christi fidelibus sint spiritualia beneficia communicanda, ad illos tamen abundantiùs fluere nostra debent, qui erga nostram Congregationem singularem deuotionis affectum præseferunt, & quos spiritualis dilectionis prærogatiua meritis amplioribus cumulat. Propterea nos vestrum erga nostram Congregationem pium, atq; præcipuum deuotionis studium intuentes, vos in nostros dilectos fratres benignè suscipimus, & libenter adoptamus, vobisq; orationum, Missarum, diuinorum Officiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, peregrinationum, spiritualium exercitiorum, ac denique bonorum omnium spiritualium, quæ diuina clementia per nostræ Congregationis vtriusque sexus Religiosas personas præsentes, & futuras vbiq; terrarum, dignabitur operari, communicationem, & participationem auctoritate, nobis vigore nostrorum priuilegiorum à Sancta Sede Apost. & à RR. Patribus nostris Diffinitoribus concessa, harum serie gratiosè concedimus, & elargimur: volentes insuper, & hoc eodem tenore præsentium statuentes, atq; mandantes, vt cum alicuius vestrum obitus (quem Dominus sua gratia munire dignetur) fuerit in nostro Capitulo Generali denunciatus, pro culparum expiatione, & animarum vestrarum salute preces, & suffragia consueta ab vniuersa nostra Congregatione persoluantur. Vos verò quò vberioribus huius nostræ Congregationis meritis fructibusque spiritualibus potiamini, in Domino hortamur, vt eadem ad eius conseruationem, & incrementum apud Deum vestris precibus adiuuetur. In quorum fidem &c.

LITERARVM INCORPORANDI aliquem Eremitam in oblatum alicuius Congregationis eum iuramento obedientiæ,

Formvla L.

D.N.&c. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis notum facimus, deuotum Religiosum Fratrem N. de N. Eremitam, de cuius bonis moribus, humilitate, & cæteris requisitis per fide dignorum virorum attestationem sufficienter informari sumus, ipso instante, & humiliter petente (præstito prius per ipsum in nostris manibus iuramento de nobis, & successoribus nostris semper obediendo) in nostrorum oblatorum numerum fuisse acceptum, eidemq; nos habitum cum insignibus nostræ Religionis per similes nostros oblatos deferri solita concessisse, atque ea R. P.D. N. de N. Priorem nostri venerabilis Monasterii &c. eidem tradi commisisse, ita vt in nostram Religionem ex hoc incorporatus, & eidem actu seruiens omnibus exemptionibus, priuilegijs, indultis, & gratijs, tàm spiritualibus, quàm temporalibus, quibus cæteri similes nostræ Congregationis oblati vigore nostrorum priuilegiorum, siuè aliàs quomodocunque, & quocunque iure gaudent, & fruuntur, gaudeat, & potiatur & talem tibi, & ad quos spectat, haberi, & reputari debere declaramus. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostroq; solito sigillo munitas, & roboratas. Datum &c.

OBEDIENTIAE

Formvla LI.

D. N. &c. tibi D. N. de N. Monacho nostro N. expressè professo, tenore præsentium præcipimus, & in virtute salutaris obedientiæ mandamus, quatenus his visis in spatio dierum... & personaliter conferas ad hoc venerabile Monasterium S. N. de N. sub illius N. obedientia moraturus, vsque ad aliud nostrum mandatum, cauens à contrario, si nostram, ac Religionis gratiam, charā habes. Dat. &c.

LITERAE PARTICIPATIONIS pro Oblatis secularibus,

Formvla LII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Christo filio N. salutem, & benedictionem in Domino. Cùm pro tuo in nostram Congregationem singulari affectu, ac deuotione, & ferè perpetua diligenti, fideliq; seruitute, non parum nos tibi debere fateamur, eapropter iustum duximus tuis precibus assentiri, quibus nostræ spiritualis militiæ castris, & meritorum nostrorum participatione donari efflagitasti. Nos igitur auctoritate, qua fungimur, ac de Diui-

Diuinæ bonitate maximè confisi, tenore præsentium tibi præfato libenter impendimus, & elargimur, concedimus, ac volumus, vt quidquid ieiunijs, orationibus, alijsq; spiritualibus, & Deo gratis obsequijs in nostra Congregatione promeremur, & posthac promerebimur, nostrorum omnium locius, & particeps efficiaris in vita, in morte, & post mortem. Insuper quoniam eodem charitatis affectu temetipsum, tuaq; omnia nostro vener. Monasterio N. donatione inter viuos irreuocabili sponte obtulisti, teipsum ideo in nostrorum oblatorum numerum gratiosè recipimus, ac priuilegijs omnibus, indultis, immunitatibus, libertatibus, gratijs, & exemptionibus, prout & nos fruimur, & potimur, ac frui, & potiri possumus, ac debemus, harum vigore te donamus, tibique facultatem concedimus, vt in pectore more oblatorum Religionis insignia gestare valeas. In quorum fidem &c. Datum &c.

LICENTIAE SCRIBENDI in Confraternitate Rosarij,

FORMVLA LIII.

Nos F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatissimam Virginem Dei Genitricem, ac propterea cupidum propagandi cultum eius, & deuotionem erga illam per Confraternitatem Rosarij pectoribus fidelium inserendi: præsentium tenore tibi concedimus, vt vbicunque fuerint huiusmodi Confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium scribere, Rosaria benedicere, & quandò ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere, & instituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes scribat, Rosaria benedicat, & deputare, & omnia singula facere possis, & ille possit, quæ per Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesijs deputatos fieri solent, & possunt: dummodò pro huiusmodi scriptura, benedictione, &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his nostro sigillo munitis manu propria subscripsimus &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum in Formulario fol. 19. à tergo.

ALIA AD ECCLESIAS extrà Ordinem,

FORMVLA LIV.

Nos F. N. &c. Attendentes ad vberes, odoratosq; fructus, quos in Sanctæ Ecclesiæ Horti conclusi Roseto protulerunt, atq; in dies magis proferunt Rosea illa plantaria, quæ Rosarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim orandi ijs inest adeò facilis, vt omnibus sit peruius, adeò numeri mysterio, & ordine, ac varietate distinctus, vt omnibus possit esse iucundus, adeò frugifer, vt ad Christianæ perfectionis apicem compendiosissimè ducat: orationem quippe Dominicam, & Angelicam salutationem, quibus Rosarium constat, nullus Christianus ignorat. Psalterium proindè dicitur, quod Angelica salutatione centies, & quinquagies in eo repetita Psalmorum Dauidici Psalterij numerum referat; vtque varietate delectet, ad quamque decimam vnam interserie oratio Dominica. At verò si ritè persoluitur, fructum reddit amplissimum, nam præter hoc, quod Christi vita, quæ in eo per multa mysteria recolitur meditando, mens instruitur, reficitur, & spirituali cōsolatione pinguescit, heroicę illæ virtutes in eadem, velut in firmamento sydera fulgentes, ad consilia faciendum, meditantis animum trahere sufficiunt, atque præstanda, si quid fortè ex nostra infirmitate deficeret, Beatissimæ Virginis intercessio, in eodem sæpiùs implorata, facilè impetrabit. Cui rei sodalium, Confraternitatu mq; toto Orbe diffusarum, in meritorum participatione communio suffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorumq; remissiones à diuersis Summis Pontificibus huiusmodi sodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forsan, aut alijs, bonis tamen rationibus moti Christifideles Oppidi N. vel Ecclesiæ N. cupientes tanto ditari thesauro, Confraternitatem huiusmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt; atq; vt dictarum indulgentiarum possint esse participes, nostram super his licentiam petierunt. Nos igitur Gloriosissimæ Virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Christo dilectis fidelibus Oppidi N. præsentium tenore concedimus, vt in Ecclesia N. Confraternitatem Rosarij huiusmodi instituere, & habere, Altare pro ea deputare possitis, cui nunc primum Reuerendum D. N. Rectorem, & directorem dan us, & nominamus, & post eum successiuè, qui per Confratres pro tempore deputabitur; cui nomina omnium in eadem recipi volentium scribendi, Rosaria, seu Coronulas benedicendi, & omnia, & singula faciendi, quæ pe Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesijs deputatos, fieri solent, & possunt facultatem concedimus: dummodò pro huiusmodi receptione, scriptura, benedictione, & alijs similibus, nihil exigatur, aut recipiatur: nè pietas in quæstum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm scribentur, ad Conuentum nostri Ordinis, Ecclesiæ vestræ propinquiori, deferantur. In quorum &c.

Refertur ibidem fol. 20.

LICENTIAE PRO ANNI SANCTI IVBILAEO ad Limina Apostolorum,

FORMVLA LV.

Cum primum per supplices preces tuas spirituale desiderium tuum nobis innotuit, quo teneri te dicis visendi, ac personaliter visitandi Limina Apostolorum Romæ, cæterasq; Sacrosanctas Basilicas expositas pro Anni Sancti Iubilæo consequendo, libuit annuere votis, & promouere deuotionem tuam. Quamobrem per has nostras, quas per Cancellarium nostrum exarari, nostriq; Offi-

Officij sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus, licentiam tibi concedimus illuc eundi, ibiq; commorandi, quousq; tanto potiaris thesauro, & alia tua, si quæ sunt, honesta negotia peragas. Et si quo pacto ex auctoritate nostra iuuari posse cognoueris conscientiam tuam; facultatem quoque specialiter per has nostras tibi concedimus, vt à quocunque approbato Sacerdote pro Confessionibus absoluaris, & dispenseris à quibuscunque etiam reseruatis, à quibus ipsi absoluendi, & dispensandi per priuilegia, aut iura auctoritatem habemus, quousque pro tali effectu Romæ permanseris, & non vltrà. Angelus Domini custodiat te, & hinc euntem, & ibi commorantem, & indè huc reuertentem, fisq; nostri memor in tuis orationibus.

LICENTIAE EVNDI ad Sacras B. Mariæ Virginis Lauretanas Aedes,

FORMVLA LVI.

D. &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. &c. Monacho nostro Sacerdoti expressè professo salutem, & benedictionem in Domino. Cùm nobis humiliter exposueris, magno te deuotionis ardore flagrare, ac desiderio Sacras Beatissimæ Virginis Lauretanas Aedes visitandi, ibiq; vota tua persoluendi, atq; alias deuotiones explendi; ideoque à nobis licentiam prædictas Sacras Aedes adeundi postulaueris. Nos piæ, ac deuotæ huiusmodi tuæ petitioni benignè annuentes, tibi harum serie concedimus facultatem ad Lauretanam Vrbem te conferendi, ibiq; & alibi, vbi nostri Religiosi non commorantur, coram quocunque Sacerdote ab Ordinario loci approbato Confessario Sacramentalem peccatorum tuorum Confessionem faciendi, & ab eodem absolutionis beneficium in forma Romanæ Ecclesiæ consueta obtinendi, prædictas Sacras Aedes personaliter visitandi, & ibidem, vel alibi Missam celebrandi, aliaq; pietatis, & deuotionis opera faciendi, quæ ad tuam deuotionem explendam, tuamque salutem spectare quomodocunque dignoscuntur. Rogantes, & in Domino obsecrantes Reuerendissimos DD. locorum Ordinarios, & DD. Præsides, & Custodes Sanctarum Aedium, vt te benignè suscipientes, & charitatiuè tractantes ad omnia, & singula exequenda admittant. In quorum fidem &c. Datum &c.

DENVNCIATIONIS in Visitatione seruanda

FORMVLA LVII.

In nomine Domini Iesu Christi, Amen. Cùm in Conuentu N. Die .... Mense ...... Anno ..... impositum fuisset à nobis initio nostræ Visitationis præceptum generale de culpis, & defectibus aliorum nobis sincerè, & iuridicè detegendis, comparuit coram nobis Pater N. ab N. eiusdem Monasterij Conuentualis Sacerdos, annorum ..... qui præstito iuramento de veritate dicenda, affirmauit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, se scire Patrem N. ab N. esse proprietarium, & accipere, retinere, expendere, siuè donare pecunias in magna quantitate, sinè vlla Superioris licentia, vel habere familiaritatē suspectā, vel scandalosam, cum tali fœmina, ac propterea eum denunciare, vt iuridice secundùm culpæ qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum testimonium propria manu, coram Patre N. Visitatore, & N. Secretario, subscripsit eodem die, & anno quo supra.

Pater N. Prouincialis siuè Visitator, Fr. N. ab N.
Pater N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visitat. Regul. tract. 3. cap. 2. num. 12.

SERVANDORVM VISITATOR vbi procedit per viam denunciationis,

FORMVLA LVIII.

Coram nobis Patre N. Prouinciale, siuè Visitatore comparuit Frater N. & in modum denunciationis, sequentia, his verbis exposuit.

In nomine Domini, Amen. Ego Frater N. coram vobis Reu. Pater Prouincialis per modum denunciationis expono, qualiter Frater N. *& cætera vt supra*. Quæ quidem denunciatio non animo maligno, sed bono Religionis zelo, vt per vos, qui es communis Prælatus noster, & Pater prouideatur scandalo orto inter Fratres, & demùm bono Religionis nostræ consulatis, ne cæteri similia deinceps committere audeant. Datum in nostro Conuentu N. Die .... Mense ..... Anno ....

ALIA EIVSDEM REI

FORMVLA LIX.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noster N. ab N. qui per modum denunciationis exposuit, quòd cùm his præteritis diebus esset in domo quorumdam secularium, in tali loco, intellexit ab eis cum graui cordis sui angore, quòd ipsi non parum fuerint scandalizati, ex admodum frequenti, atque domestica familiaritate Fratris N. nostri Ordinis, cum tali muliere, quæ est malæ conditionis, & famæ. Quare ego Frater N. ab N. zelo Dei ductus, & animæ illius Fratris nostri, & honoris Religionis, ac primùm ad honorem Dei defero, ac denuncio vobis factum istud, quò si prouidere possitis, eo meliori modo, quo noneritis expedire, prouideatis. Mecum erat Frater N. ab N. qui & ipse omnia audiuit. Datum in Conuentu nostro Die .... Mense ..... & Anno .....

PROCESSVM VISITATIONIS, seù inquisitionis generalis simpliciter incipiendi

FORMVLA LX.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini ..... die ...... Pontificatus Sanctissimi D. N. Domini ...... Anno ...... Sacrorum Canonum, Sacriq; Concilij Tridentini Decretis, ac nostrarum Constitutionum ordinationibus, de Monasteriorum Congregationis visitatione inhærendo, Reuerendissimus Pater Generalis ....

D.B.

D. B. vnà cum suis Collegis dictæ Congregationis Visitatoribus D. C. D. E. D. F. & me D. S. Visitatore, & Notarij vicesgerente, accessit ad Monasterium..... & eiusdem Monasterij Patribus, siue Canonicis huiusmodi visitatione intimata, exhortationeq; adhibita conuenienti; primò Ecclesiam (vt in Pontificali Romano statuitur) visitauit; de inde sacra vasa, & vestes, aliaq; ad cultum Diuinum spectantia, omnibusq; (vt decet) inuentis ad Canonicorum Sacerdotum in eodem Conuentu commorantium (vt in Congregatione nostra moris est) visitationem in camera solitæ residentiæ admodum Reuerendi P. Abbatis eiusdem Monasterij se contulit vnà cum prædictis Collegis.

Et cùm dictus Pater Abbas D. I. vocatus adesset, à præfato Reuerendissimo P. Generali admonitus de veritate super interrogandis fideliter dicenda, prout se facturum esse promisit, ad opportunas interrogationes, vt infra, deposuit. Interrogatus super primo. Respond. super secundo. Respond. & ità de singulis.

Quibus habitis præfatus Reuerendissimus Pater Generalis mandauit eidem P. Abbati, vt si quid haberet, quod pro Dei honore, Monasterij, & subditorum suorum bono diceret, libere deponeret.

Qui Respondit. Io non hò altro, che dire.

Tunc præfatus Pater Generalis præcepit eidem P. Abbati, vt se subscriberet, prout manu propria se subscripsit; qua subscriptione habita illum dimisit. Eadem die secundo loco vocatus D. L. eiusdem Monasterij Vicarius cum adesset admonitus, vt supra.

Interrogatus super primo, respondit &c. super secundo, respondit &c. super tertio, respondit, &c.

Quibus habitis &c. vt supra. Et ità prosequendus est visitationis processus. Qui si in vna die minimè terminetur, die altera initio apponendum erit. Die verò ... eiusdem mensis, & anni coram eisdem vocatus D. M. &c. vt supra.

Refert Franc. Ghisiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 84.

INCIPIENDI PROCESSVM per viam Inquisitionis Generalis quoad personas tantum in delicto facti permanentis

FORMVLA LXI.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures admodum R. P. D. P. Abbatis &c. perueniſſet D. Maledicum de Flagitiosis vulneratum fuisse; conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D. I. D. L. & me D. S. Discreto, & Notarij fungente vices; vnà cum illis accessit ad cellam d. D. Maledici, illumq; in lecto decumbentem reperit, atque in facie vulneratum in dextera maxilla, cum maxima sanguinis effusione, quo vulnere per d. P. Abbatem, eiusq; Discretos prædictos viso, & bene considerato repererunt illud gladio factum fuisse, & esse longitudinis quatuor digitorum, vel circa, & per d. P. Abbatem delato iuramento de veritate super interrogandis dicenda d. D. Maledico, prout tacto pectore iurauit, illum interrogauit. Quo modo ità vulneratus reperiatur.

Respondit. Mentre io tornauo alla mia camera questa notte, sono stato ferito nell'entrare della porta del dormitorio, doue sta la mia camera, à questo modo, che V. P. vede.

Interrogatus, quis eum ità vulnerauit, & admonitus, vt dicat.

Respondit. Io non lo sò, perche io era senza lume, e colui che mi ferì, mi diede standomi di dietro, e subito fuggì via, di maniera, che io non lo potei vedere, massime essendo anco smorzata la lampada.

Interrogatus, quem credit fuisse, qui taliter eum vulnerauit.

Respondit. Io credo, che sia stato D. Vindice de gl'Inflessibili della tal Città.

Interrogatus, quare ità credat, scilicet D. Vindicem de Inflexibilibus illum vulneraſſe.

Respondit. Perche hieri hauessimo parole insieme, & egli si parti minacciandomi.

Interrogatus, an aliquis adesset quandò verba cum d. D. Vindice habuit.

Respondit. Vi erano D. Venantio, e D. Feliciano.

Interrogatus, an animo calumniandi, aut odio d. D. Vindicem nominauerit.

Respondit. Io l'hò nominato, perche così credo sia la verità, e non altrimenti.

Quibus habitis præfatus Pater Abbas d. D. Maledicum ad patienter ferendum, & ad veniam percussori tribuendam hortatus, illum dimisit.

Acta sunt ista in dicta cella præfati Monasterij, anno, die, ac mense supra positis, & per me D. S. supradictum descripta.

Formam incipiendi processum in inquisitione generali quo ad personas tantùm, si delictum facti sit transeuntis; ex dictis, atque etiam ex dicendis componere per se quisque poterit.

Refert Franc. Ghisiler. in tract. de Iudice Regularium cap. 16. num. 86.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam Inquisitionis Generalis quoad delicta solum.

FORMVLA LXII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures Reuerendissimi P. D. B. Generalis &c. fama deferente, clamosaq; qui insinuatione subsequente non semel: at sæpius; nec à maleuolis, & maledicis: verum à probis, & honestis personis peruenerit, quòd in Monasterio tali Canonici admodum licentiosè viuant, contrà ius, fasq; multa facinora perpetrantes; accessit ad ipsum Monasterium, vt videret an res ità se haberet, huiusmodiq; scandalo prouideret, quatenus opus esset.

Itaque præfatus Reuerendissimus Pater Generalis vnà mecum D. S. eius collega Visitatore, ac Notarij vicesgerente, decreuit contra dictos Canonicos

ponicos infamatos de illorum vita, & conuersatione inquirere omni meliori modo.

Acta sunt ista in prædicto Monasterio, anno, die, ac mense supradictis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 90.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam Inquisitionis specialis, siue solemnis,

FORMVLA LXIII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die....

Cùm ad aures admodum R. P. D. S. Abbatis, &c. fama deferente, clamosaq; insinuatione frequente non semel; at sæpius, nec à maleuolis, aut maledicis; verùm à probis, & honestis personis peruenerit; quòd Frater Impius de Execrabilibus de tali Ciuitate in eodem Monasterio, sibi subiectus commissus Dei nomen horribiliter blasphemare, cum non paruo audientium scandalo, non veretur. Conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D. B. D. C. & me D. S. Discreto, ac pro Notario, & cum illis habito consilio super infamia huiusmodi, ad hoc scandalum tollendum decreuit contra d. Fr. Impium super ea inquirere, eoutraq; ipsum iuxtà iuris dispositionem, & constitutionum nostrarum præscriptum procedere omni meliori modo.

Acta sunt ista in tali Monasterio in camera d. P. Abbatis anno die, & mense, suprapositis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisiler. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 96.

PROCESSVM INCIPIENDI per viam exceptionis,

FORMVLA LXIV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die....

Coram Reuerendissimo P. D. B. Præsidi Generali &c. ac eiusdem Congregationis Visitatoribus D. C. D. G. D. F. & me D. S. Visitatore, & pro Notario, personaliter comparuit D. Zelotes de Inuidis de tali Ciuitate, & excepit contra D. Bibacem de Mussolinis de Meuania, quòd non debeat eligi in Priorem ex causa, quam deposuit, prout infra hoc modo. Videlicet.

Padre Generale, e PP. Visitatori. Hauendo presentito, che VV. PP. sono per eleggere per Priore del tal Monasterio D. Bibace de Mussolini de Beuagna, io le dò eccettione, che lui spesso per il troppo bere s'imbriaca, nella qual ambriachezza egli fà, e dice molte pazzie, & in particolare ciò gl'occorse quest'anno nel mese di Gennaro il giorno di S. Antonio dopò pranso in Refettorio, essendoui presenti D. H. e D. I. & il mese di Marzo il Giouedì grasso dopò cena, essendo nella camera del fuoco, e vi erano presenti D. M. e D. P. altre volte ancò gl'è occorso l'istesso in diuersi tempi, come sanno il Refettorario, e P. Infirmario; però à me non pare, che tal huomo debba elegersi al Priorato; per il che io le dò quest'eccettione, acciò VV. PP. non l'elegghino.

Quibus auditis præfatus Pater Generalis detulit iuramentum d. D. Zeloti, quòd veritatem in omnibus in proposita exceptione contentis dixerit, & quòd non animo calumniandi d. D. Bibacem exceperit, prout tacto pectore iurauit. Postea d. Reuerendissimus mandauit ei, vt se subscriberet, qua subscriptione habita, illum dimisit, & vnà cum prædictis PP. Visitatoribus propositam exceptionē acceptauit, si, & in quantum, omni meliori modo.

Acta sunt ista in Monasterio tali, in camera admodum R. P. Abbatis, anno, die, & mense supra positis, & per me D. S. prædictum descripta.

Refert Franc. Ghisiler. de Iudice Regular. cap. 16. num. 102.

PROCESSVM INCIPIENDI contra infamatum repertum in Inquisitione Generali, seu in Visitatione,

FORMVLA LXV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die....

Quia in Visitatione huius Monasterij D. Maliciosus de Impudicis de tali Ciuitate, repertus fuit de crimine linguæ infamatus. Quippè qui, vt plures Canonici deposuerunt, multa obscena sæpius loquitur, cum non paruo audientium scandalo. Reuerendissimus Pater Generalis Canonicorum Reg. Sancti Saluatoris D. B. vnà cum suis Collegis Visitatoribus D. E. D. G. D. F. & me D. S. Visitatore, & pro Notario, decreuit super huiusmodi crimine contra d. D. Maliciosum specialiter inquirere, testes adhibito iuramento interrogando, reum ipsum constituendo, cæteraque oportuna peragendo, prout de iure.

Acta sunt ista in præfato Monasterio in camera solitæ residentiæ adm. R. P. Abbatis, anno, die, & mense suprapositis, & per me D. S. qui supra, descripta.

INTERROGATIONVM IN INFORMATIONIBVS sumendis de ingredi volentibus Religionem,

FORMVLA LXVI.

An cognoscant parentes N. N. scianque eos esse veræ Fidei Catholicæ sectatores, ac bonæ famæ, & nominis.

An sciant eumdem esse sui iuris, & liberum, vt disponere valeat de persona sua, non ligatum matrimonij vinculo. Et an sciant eum promissionem dedisse alicui virgini, vel mulieri, eam ducendi in vxorem.

An sciant, eum esse virum probum, ac bonis moribus præditum, & præsertim an sciant, eum perpetrasse aliquod delictum, homicidium, furtum, latrocinium, vel aliquid simile, quod fuerit deductum in iudicium, aut super eo aliquo facta fuerit inquisitio.

An sciant, eum amisisse bonum nomen apud homines, ratione alicuius enormis delicti, vel posse exe-

execrabilis ei illatæ, & vt perpetua notetur infamia.

An sciant eum esse debitis vltra facultates suas onustum, quæ soluere non possit, ab eisq; faciliter se expedire.

An sciant eum ratiocinijs tàm publicis, quàm priuatis esse obnoxium,

An existiment eum bono fine ad Religionem se transferre.

An sciant eum esse integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præsertim.

An sciant, eũ aliquo morbo contagioso laborare.

Refert Fr. Barbol à Vecch. in prax. Nouit. disp. 6. dub. 7. & 8.

IVRAMENTI PRAESTANDI IIS, qui volunt Religionem ingredi, fidesq; de vita, & moribus necessarias non habent,

FORMVLA LXVII.

In nomine Domini, die... mens... Anno.... in loco nostro N.

Cùm admodũ R.P.F.N.de N. Prouincialis huius nostræ Prouinciæ N commiserit P.F.N.Guardiano, & Magistro Nouitiorum in hoc loco N.vt eius, qui recepti fuerint à præfato P.Prouinciali, & missi ad hunc locum causa ingrediendi Religionem nostrã, nullatenus concederet Religionis habitum, donec eidem P. Guardiano literas iuridicis attestationibus firmatas exhibuerint, in quibus se nullo Constitutionis Sixti V. impedimento obstrictos esse præcipuè appareat. Et si contingeret aliquem his literis testimonialibus carere, idem P. Prouincialis mandauerit ab eo iuramentum desumi sub forma infrascripta, antequam habitu Religionis induatur. Et cum N.N.literis obedientialibus adm. R.P.Prouincialis ad hoc Monasterium causa suscipiendi probationis habitum se contulerit, literasq; testimoniales præfatas secũ nõ detulerit, P.Guard. prædictus decreuit iuxta præmissa interrogare eum mediante iuramento, antequam ad Religionis probationem admittatur, prout de facto eum interrogauit præsentibus P.F.N.& P.F.N.testibus. An aliquod delictũ, puta homicidium, furtum, latrociniũ, vel quid simile in foro contentioso deductum perpetrauerit, per quod Curiæ suspectus existat. An ratiociniis publicis, vel priuatis reddendis obnoxius sit: vel ære alieno supra vires facultatũ suarum grauatus existat; & an de legitimo matrimonio natus sit, vel aliqua graui, incurabili, vel cõtagiosa infirmitate, vt morbo gallico, vel simili laboret: vel alio quouis impedimento se obstrictum sciat, per quod ad Religionis statum capessendũ inhabilis reddatur. Qui his omnibus interrogationibus corã prædicto P. Guardiano præsentibus præfatis Patribus respondit, se nullatenus consciũ esse prędictis impedimentis obstringi, quod iuramento ei præstito tactis scripturis sacris confirmauit, & in prædictorum fidem manu propria se subscribet.

Io N.N. confermo quanto di sopra.

Ego F.N.N. prædicta scripsi fideliter de mãdato.

Ego F.N.N. fui præsens.

Ego F.N.N. fui præsens.

INTERROGATORII IN EXAMINE Testium Visitationis,

FORMVLA LXVIII.

Die..,. Mense..... Anno...:

Coram R.P. Visitatore N.in Conuentu N. vocatus Monasterij superior ætatis annorum N.& monitus, ac iuramento ab eo præstito de veritate super interrogandis dicẽda tacto pectore, more Sacerdotum iurauit, & circa interrogationes propositas respondit, vt infra.

Primò. Interrogatus, an cognoscat P.N. ab N. Religiosum professum Sacerdotem, & Procuratorem illius Conuentus, & à quo tempore illum agnoscat? Respondit, se à multis diebus illum agnouisse, & familiariter cum ipso in illo Conuentu fuisse conuersatum.

Secundò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sit tàm apud alios, quàm apud ipsum? Respondit se prædictum P.N. habuisse pro viro probo, ac bonæ famæ, & opinionis tàm apud alios illius familiæ Religiosos, quàm apud ipsum.

Tertiò. Interrogatus, in quos vsus ille, & pro quibus expendat Monasterij pecunias sinè licentia Superioris, elargiendo illas suis consanguineis, ac aliquando in conuiuijs luxuriosè cum secularibus bibendo? Respondit, se audiuisse prædictum P.N. distribuisse aliquas Monasterij pecunias inter Fratres, & consanguineos, sed tamen nescire an hoc præmissa Superioris licentia faciat, nec ne.

Quartò. Interrogatus, à quibus audiuit præfatum N expendisse prædictas pecunias sinè licentia Superioris, elargiendo eas suis consanguineis? Respondit se hoc à Patre N. illius Monasterij Sacerdote accepisse, qui asserebat hoc audiuisse à quadam consanguinea eiusdem Procuratoris, vocata N. Item se etiam hoc accepisse à Fratre N. qui cum esset ordinarius socius Procuratoris affirmabat se præsente emisse quosdam anulos aureos, eosque prædictæ consanguineæ dedisse, rogans prædictum socium, ne alijs Monachis patefaceret.

Quinto. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sint Religiosi, a quibus audiuit prædictum Procuratorem expendere illas pecunias, & an sint viri probi, de quibus nulla ratione præsumi potest; quòd odio, aut passione aliqua ducti, similem culpam Procuratori temerariè imponant? Respondit, habere se pro comperto, illos Religiosos esse viros probos, timoratæ conscientiæ, ac testes omni exceptione maiores.

Sexto. Interrogatus, an sciat, vel audiuerit aliquod aliud peccatum, materiam proprietatis concernens? Respondit se nihil aliud scire.

His peractis, legatur eius depositio, & notetur in processu, & notarius terminabit examen his verbis. Quibus habitis dimissus fuit prædictus P.N. Superior, imposito sibi silentio de secreto tenendo sub eodem præcepto, & subscribatur.

Ego P. N. affirmo vt supra. Deinde Notarius concludat.

Acta sunt hæc per me F.N. Not. corã R. P. Visit.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. Regular. tract. 3. cap. 5. num. 5.

EXAMINIS TESTIVM,

FORMVLA LXIX.

Die, & loco fupradictis coram præfatis PP. Visitatoribus D.F. de talibus, de tali Ciuitate eiusdem Monasterij Vicarius, ætatis suæ annorum ... Religionis verò ... testis productus super primo, vocatus, & monitus, ac iuramento ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore more Sacerdotum iurauit, ad oportunas interrogationes deposuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus. An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò, ne posso imaginarmela.

Interr. An cognoscat D. Turpilium de Improbis de tali Ciuitate.

Resp. Io lo cognosco benissimo, & hora stà qui per stanza.

Interr. Quomodo illũ cognoscat, & à quo tẽpore.

Resp. Io lo cognosco, perche siamo stati insieme à Brescia, & à Bologna, e qui già sono cinque mesi, e sono da dodici anni, che io lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit d. D. Turpilius apud alios

Resp. Io non sò in che conto lo tengano gl'altri, perche bado à casi miei.

Interr. Cuius opinionis sit apud ipsum.

Resp. Io per me lo tengo per buon compagno, è vero, che alle volte và in colera, e si lascia vscire di bocca qualche biastema.

Interr. Quomodo sciat illum esse iracundum, & quandoq; blasphemare.

Resp. Perche l'hò vdito alle volte biastemare con le mie orecchie.

Interr. quo loco, ac tempore illum blasphemias proferentem audierit.

Resp. In molti luoghi, e tempi l'hò vdito, & in diuerse occasioni.

Interr. An vnquam illum in Claustro, & in Refectorio blasphemantem audierit, & quo tempore.

Resp. Padre io mi ricordo particolarmente, che il giorno di S. Lorenzo nel Claustro dopò pranso biastemò assai il nome di Dio.

Interr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Egli disse al corpo, al sangue, & altre simili, essendo saltato in colera per non sò che.

Interr. An alij essent præsentes quando tales blasphemias protulit.

Resp. Vi erano D. Inquieto de Malitiosi, e D.G. de tali.

Interr. An ipsum reprehenderit.

Resp. Io non volsi dirli altro, perche essendo in colera dubitauo, che non mi dicesse villania, e di non mi dar di parole con lui.

Interr. An amore, vel odio, vel alia passione motus talia deposuerit.

Resp. Io li voglio bene, e quello, che hò detto, l'hò detto per essere così la verità.

Tunc adm. R. P. D. C. maior Visitator mãdauit d. D. F. vt proprio examini subscriberet, prout lectis eidẽ prius dictis depositionibus propria manu subscripsit; qua subscriptione habita, & acceptatis illius depositionibus &, & in quantum, & cum dimisit illi præcipiens in virtute sanctæ obedientiæ, ne cui de his omninò loqueretur.

Die, & loco vt supra D.G. de talibus, &c, testis alter ab accusatore productus super primo vocatus, ac monitus, &c. vt supra. Eodem namq; modo cæteri testes examinandi sunt.

Quòd si diuersis diebus examinentur, initio examinis testis dicendum est, die verò tali eiusdem mensis, & anni D.G. de talibus, &c.

Testes verò super secundo hac forma seruata examinari poterunt.

Eisdem die, ac loco D.H. de talibus &c. testis ab accusatore super secundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt supra.

Testibus autem super secundo vltra prædictas interrogationes post interrogationem. An alij essent præsentes, ac testis responsionem. Iudex subiungere debet interrogationes super iniurijs, hoc modo.

Interr. An d. D. Turpilius vnquam fuerit de talibus blasphemijs reprehensus.

Resp. Quandò D. Turpilius biastemò in Refettorio dopò pranso il giorno di S. Rocco fù ripreso da D. Inquieto de Malitiosi.

Interr. Quid ad huiusmodi reprehensionem dixerit d. D. Turpilius.

Resp. Si voltò in colera contro il d. D. In. aito, e li disse molte villanie, & in particolare, che gli era vn forfante, vn sciagurato, vn maligno, & vn hipocrita.

Interr. An alius adesset cum talia iurgia d. D. Inquietus dixit.

Resp. Vi era Fr. N. Refettorario, D. Inquieto, & io, e non altri.

Interr. An amore, vel odio, &c. vt supra.

Eisdem die, ac loco F N de talibus, de tali loco Refectorarius, &c testis alter ab accusatore super secundo productus, vocatus, ac monitus, &c. vt sup.

Refert Fran. Ghisl. in tract. de Iud. Reg. cap. 19. n. 4.

EXAMINIS TESTIVM ALIORVM,

FORMVLA LXX.

Die .... Mense ..... Anno ....

Vocatus Pater N. ab N. vt supra.

Primò. Interrogatus, an cognoscat P.N. Procuratorem, &c vt supra. Respondit vt supra.

Secundo. Interrogatus, an sit bonę opinionis, &c. vt supra. Respondit vt supra.

Tertiò Interrogatus, an sciat illum esse proprietariũ, ac expẽdere Monasterij pecunias, &c. vt sup. Resp. se quadam die audiuisse, à quadam cõsanguinea prædicti Procuratoris, eam habere quosdam anulos aureos, quos sibi Procurator N. eius consanguineus donauerat, eiq; ostendisse aliquos anulos à prædicto Procuratore sibi traditos.

Item se scire prædictum P.N. Procuratorem, Monasterii expensis, sinè Abbatis notitia, tàm pro amicis Monachis, quàm pro tribus aliis secularibus etiam amicis, splendidum parasse conuiuium tali die .. mẽse .. in Abbatis hospitio, nesciẽte Abbate

Quarto. Interrogatus, quomodo id sciat? Resp. se id certò scire, tum quia fuit vnus ex inuitatis, tum quia audiuit ab ipso Procuratore, se magnam pecuniæ summam in illo conuiuio insumpsisse.

Quinto.

Quinto. Interrogatus, an sciat aliquod aliud peccatum in simili materia proprietatis à Procuratore commissum?

Respondit: Se nihil aliud scire.

Et post hæc legatur eius depositio, vt supra.

Eodem fermè modo erit examinandus à Visitatore F. N. socius Procuratoris, qui examinatus iuxtà prædictas interrogationes, ad primam, & secundam respondit eodem modo, quo alij testes. Ad tertiã respondit, præfatum P. Procuratorem N. Monasterij pecunias in magna quantitate sinè Superioris licentia prodigè consumpsisse, & tàm Religiosis, quàm secularibus consanguineis distribuisse.

Interrogatus, quomodo id sciat? Respondit, se sæpius vidisse illum pro Religiosis Monasterij sibi amicitia iunctis emere vestes, siuè vtensilia alia.

Interrogatus, quomodo id sciat fieri sinè licentia Abbatis? Respondit præfatum Procuratorem, id sibi sæpius manifestasse, & seriò iniunxisse, vt nemini hoc patefaceret.

Deinde dixit prædictum Procuratorem conuiuium magnum, tùm pro Monachis notis, & amicis, quàm pro secularibus, cum notabili expensã Monasterij præparasse, ac ipsum esse certum de hac re, quia ter, aut quater fuit ab ipso inuitatus: ac demum scire, quòd in eius præsentia prædictus Procurator vni ex suis consanguineis vocatæ N. anulos aureos donasse, eiusq; sorori catenulam auream tradidisse, eum humiliter deprecans, vt prædicta omnia silentio seruaret.

Interrogatus, an sciat aliud peccatum contra Paupertatis votum? Respondit, se nihil aliud scire.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. Reg. tract. 3. cap. 5. num. 13. cum seqq.

EXAMINIS TESTIVM circa delictum notorium,

FORMVLA LXXI.

Eodem die, & anno R.P. Visitator considerans, quòd tale, tamq; graue delictum in tali Monasterio commissum, sinè maxima Dei, & proximi offensione tolerari nequeat, processit ad testium examen pro inuestigando delinquente; Quare eodem die vocatus P.N. ab N. coram eodem P. Visitatore existente in eodem loco, & in primis præmisso iuramento, vel præcepto formali, intertogatus fuit an sciat, tale delictum patratum in illo Conuentu fuisse. Et si respondeat se scire. Secundo interrogetur, quomodo id sciat? Vbi erat tali tempore, ac tali hora, quandò delictum fuit commissum, & quem credat illud commisisse.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. Regular. tract. 3. cap. 4. num. 1.

EXAMINIS TESTIVM CIRCA FACTAM denunciationem contra aliquem delinquentem.

FORMVLA LXXII.

Die.... Mense..... Anno......

Cùm peruenisset ad nostrã notitiã, publica quadam infamia deferente, vel legitima denunciatione per testẽ omni exceptione maiorẽ, P.N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, eiusdem Monasterij bona, sinè legitimo Superioris consensu temerè dissipasse, tum donationibus à se suis consanguineis factis, tum non modicam pecuniarum summam in conuiuiijs, & potationibus insumpsisse, nec non aliquibus Religiosis suis amicis, & etiam alijs secularibus exhibuisse, cùm ad Dei gloriam, & ad disciplinam Religiosam conseruandam necessarium sit, vt similia delicta impunita nõ remaneant, ac ex debito nostri officij teneamur ad debitam inquisitionem talium delictorum pleniùs faciendam, præcipimus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub præcepto formali omnibus Religiosis iuxtà tenorem sequentis interrogatorij examinandis, vt veritatem, postposito omni odio, vel amore, aliaue passione, sincerè deponant.

EXAMINANDI TESTES SVPER FAMA,

FORMVLA LXXIII.

Die, atque loco supra positis coram præfato P. Priore, illiusq; Discretis prædictis D.T. de talibus, de tali Ciuitate, ætatis suæ annorum.... Religionis verò... Sacerdos, & Vicarius d. Monasterij testis vocatus, & monitus, iuramento ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad oportunas interrogationes deposuit, vt infra, videlicet.

Interrogatus: An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò altrimente, se V. P. non me la dice.

Interr. An cognoscat F. Impiũ de Execrabilibus.

Resp. Padre sì.

Interr. Quomodo illum cognoscat, & à quanto tempore.

Resp. io lo cognosco, perche son stato con lui à Fiorenza, e qui, e deuono essere circa sei anni, che lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit apud alios, & apud ipsum.

Resp. Lui è tenuto per buon compagno, & io ancora lo tengo per tale,

Interr. An fama sit, quòd ille blasphemias proferat.

Resp. Padre sì, che di lui è tal fama.

Interr. Quid sit fama.

Resp. E questo, che si dice publicamente,

Interr. Quomodo sciat talem famã de illo esse

Resp. Lo sò, perche l'hò sentito dire da molti.

Interr. A quibus audierit.

Resp. Da molti, ma in particolare dal Padre Fattore, da D. Sigismondo, e da Fr. Patiente.

Interr. Quomodo ab illis audiuerit, & qua occasione.

Resp. In diuerse occasioni, e ragionamenti, secondo che occorre, ma in particolare Domenica passata, essendo io nel Claustro con il d. P. Fattore, e D. Sigismondo, si venne in ragionamento del d. F. Impio, e tutti due dissero, come si diceua da tutti, che egli era vn gran biastematore.

Interr. An ipse vnquã audierit illum blaspemãrẽ.

Res. Io veramente nõ l'hò mai vdito biastemare.

Interr. A quanto tempore d. Fr. Impius de blasphemia sit infamatus.

Resp. Sono molt'anni, ch'io hò udito dire, che lui biastema, fino quando stauo à Fano, che deuono esser dodic'anni.

Interr. An sciat vnde ortum duxerit huiusmodi fama contra illum.

Resp. Io non sò, che alcuno gli vogli male, perche del resto è buon'compagno, ma credo, che tale infamia sia nata dal suo biastemare.

Interr. An odio, vel alia passione motus ista deposuerit.

Resp. Quello, che hò detto, l'hò detto solamente per essere così la verità.

Quibus habitis præfatus Pater Prior mandauit d.D.T. vt proprio examini subscriberet, qui lectis eidem ab illo factis depositionibus, subscripsit, & d. Pater Prior acceptatis d. depositionibus si, & in quantum &c. illum dimisit, præcipiês illi in vi. tute sanctæ obedientiæ ne de his cû aliquo loqueretur.

Eisdem die, ac loco coram prædictis D. F. de talibus de tali Ciuitate, &c. vt supra.

Refert Fran. Ghis. in tract. de Iud. Reg. cap. 19. n. 17.

EXAMINIS REI, SIVE CONSTITVENDI REVM,

FORMVLA LXXIV.

Die vero... eiusdem mensis D. Turpilius de Improbis de tali Ciuitate Sacerdos, ætatis suæ annorum 40. Religionis vero 24. accusatus, de quo supra, vocatus, ac personaliter constitutus coram præfato admodum Reuerendo D. C. & me D. I. A. Visitatoribus, monitusq; ac delato eidem iuramento de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes respondit, vt infra.

Interr. an sciat causam suæ vocationis.

Resp. Padre nò io, se non mi vien detta.

Interr. A quanto tempore in hoc Monasterio sit.

Resp. Ci sono venuto alla dieta passata, assignatoui per stanza.

Interr. Vnde discesserit tempore proximè præteritæ dietæ.

Resp. Io mi sono partito da Reggio, e venuto qui.

Interr. An fuerit in alijs Monasterijs cômoratus.

Resp. Io sono stato in molti, à Fano, à Mantoua, à Brescia, à Bologna.

Interr. Cum quibus fuerit, præsertim Brixiæ, & Bononiæ.

Resp. Io sono stato con diuersi Canonici, ma in particolare con il P. Vicario, qui D. F. & in Brescia, & in Bologna, & ancora con D. G. che pure sta qui di stanza in Bologna, & hora qui con tutti dua loro me ne stò.

Interr. An verba vnquam cum aliquo habuerit in aliquo eorum Monasteriorum, in quibus commoratus est.

Resp. Io non me ne ricordo, perche sono cose, che passano.

Interr. An vnquam cum D. Inquieto de Malitiosis verba fecerit.

Resp. Non me ricordo, potrebb'essere: ma sarà stata qualche bagatella.

Admonitus, vt recordetur, ac veritatem fateatur; quia in actis constat illum verba grauia cum d. D. Inquieto habuisse.

Resp. Io mi ricordo, che già molti giorni sono, hebbi parole in Refettorio con il d. D. Inquieto.

Interr. Qua de causa huiusmodi verba cum dicto habuerit.

Resp. Non me ne ricordo. Et erubuit, totusq; mutatus est, admonitus autem, vt dictam causam exponat, quia mitius secum agetur; sin minus cum rigore procedetur.

Resp. Padre io sono vn poco colerico, e quel giorno riscaldato dal vino dissi non sò che bestemie; e perche lui mi riprese, io le disse villania.

Subinterr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Io veramente non me ne ricordo, perche ero in colera.

Interr. An alias blasphemauerit.

Resp. Quando io sono in colera, me ne scappano di bocca alle volte.

Quibus habitis præfatus P. D. C. Visitator mandauit eidem D. Turpilio, vt proprio examini subscriberet, prout sibi prius lectis dictis eius depositionibus subscripsit, qua subscriptione habita, præfatus P. Visitator præcepit ei, vt recto itinere iret ad propriam cellam, nec inde discederet, neq; cum aliquo loqueretur sub pœna carceris ad arbitrium dd. PP. Visit. illumq; dimisit.

Refert Franc. Ghisler. in tract. de Iud. Reg. cap. 19. numero 7.

CVLPAE FACIENDAE,

FORMVLA LXXV.

Pater dicimus nostram culpam Deo, & tibi de omnibus vitijs, & peccatis nostris, maximè de diuino officio malè, & negligenter à nobis recitato, de silentio non benè custodito, de scandalo Fratribus, & secularibus dato, de his, & alijs transgressionibus nostris, quomodòcunque offendimus Deum, proximum, & Regulam nostram, dicimus nostram culpam, & humiliter deprecamur, vt amore Iesu Christi nobis pœnitentiam imponere digneris.

Refertur in Const. Vrban. Fr. Ord. Min. Conuent. S. Francisci in cap. 3. Reg. sub tit. 10.

SENTENTIAE DIFFINITIVAE,

FORMVLA LXXVI.

Nos Fr. N. ab N. Visitator, Spiritus sancti nomine implorato, à quo cuncta, & integra iudicia recta procedunt, in causa contra P. N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, coram nobis pendente, & per processum in scripto formatum deducta, receptisque ex vtraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis pronunciamus, ac decernimus, prædictum P. N. ab N. Procuratorem grauiter peccato proprietatis contra votum paupertatis in multis grauibus delictis peccasse, tam in conuiuijs pro Monachis, & secularibus à prędicto N. sine licẽtia exhibitis, quã in alijs donationibus, nêpè trium anulorum aureorum donatorum vni consanguineæ ab ea-

ab eodem P. N. (vt ipse etiam in sua Confessione fatetur) temere factis deliquisse, ac in huius delicti pœnam præcipimus in carcere per tres annos includendum; ibi ieiunijs panis, & aquæ in pœnam tanti sceleris semel in qualibet hebdomada macerandum, reseruantes nobis facultatem moderandi, vel dispensandi in prædictis: acta, lata, & lecta fuit hæc sententia, & publicata in Monasterio nostro N. siue in cellula nostra per me Fratrem N. ab N. Visitatorem huius Conuentus prædicto Patre N. præsente, & audiente (si ibi præsens fuerit) & testibus infrascriptis, qui propria manu subsignarunt. Die.... mense..... anno..

Locus ✝ Sigilli.

Fr. N. Visitator.

Fr. N. Notarius.

Fr. N. & N. testes.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visitat. Regul. tract. 3. cap. 15. in fine.

SENTENTIAE IN QVA DECLARATVR innocentia Rei,

FORMVLA LXXVII.

Nos F. N. ab N. Visitator, &c. visa causa, siuè processu contra P. N. & expensis omnibus probationibus contra ipsum factis, ac eius vera, & sincera Confessione audita, decreuimus illum nulla animaduersione dignum esse, neque pro hac, neque pro alia causa coram nobis legitimè probata, quem in omnibus innocentem repertum auctoritate nobis in hac parte concessa absolutum declaramus. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.

Fr. N. ab N. Visitator.

Fr. N. ab N. Secretarius.

Refert. Fr. Thom. à Iesu de Visit. Regular. tract. 3. cap. 16. in princ.

Multæ aliæ Formulæ, præsertim spectantes ad Nouitiorum induitionem, & Professionem Monachorum, necnon Capituli Generalis, seu Prouincialis, vel intermedii celebrationem, Monasteriorum visitationem, aliosq; ritus consimules omittuntur, cum de illis specialiter, & eruditissimè pertractet admodum R. P. D. Valerianus Rainerius Prior Sanctæ Mariæ de Vghis Ordinis nostri Vallis Vmbrosæ Sacræ Theologiæ Magister, vir in omnium genere scientiarum valdè versatus, in suo Rituali Monastico, secundùm vsum nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ propediem imprimendo.

De Formulis spectantibus ad Abbates, cæterosq; Prælatos inferiores iurisdictionem quasi Episcopalem habentes, qui nullius Diœcesis dicuntur.

DIMISSORIALES LITERAE pro prima Tonsura.

CVM Abbates, cæteriq; inferiores Prælati iurisdictionem quasi Episcopalem habentes ex peculiari aliquo iure, siuè consuetudine legitime præscripta possint potestatē concedendi dimissorias ad Ordines acquirere, secundum *Campanil. in diuersor. iuris Canon. rub. 9. cap. 8. num. 2.* & alii citati à *D. August. Barbos. de officio, & potest. Episcop. par. 2. alleg. 7. num. 6.* ideo hic transcribere formulas aliquas, quibus hæ dimissoriæ per illos concedi possunt, operepretium duximus.

FORMVLA LXXVIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. scholari nostræ, &c. salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum idoneus nobis renunciatus fuisti, vt à quocunque Catholico Antistite, quem malueris, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ habente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente ad primam Clericalem Tonsuram rite, ac licite promoueri possis, & valeas facultatem concedimus, & impartimur. In quorum fidem &c.

Desumitur *ex Formulario Episcopali D. Augustini Barbos. nouiter impresso post suum tract. de offic. & potestat. Episcopi, secundùm, Lugdunen. impressionem. Form. 11.*

DIMISSORIALIVM LITERARVM pro Ordinibus Minoribus,

FORMVLA LXXIX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico, &c. salutem in Domino sempiternam. Vt à quocunque Catholico Antistite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarii loci licentia Pontificalia exercente, quem malueris, valeas statutis ad id temporibus ad quatuor Minores Ordines stante tua idoneitate, & nostra dispensatione super temporum interstitiis ob necessitatē, & vtilitatē Ecclesiæ ritè facere promoueri, & harum serie tāni dicto Antistiti præfatos Ordine conferendi, quàm tibi illos suscipiendi, licentiam damus, & concedimus. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert. D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form. 12.

DIMISSORIARUM LITERARUM ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem

FORMULA LXXX.

D.N Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N &c. in quatuor minoribus Ordinibus constituto salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum idoneus, nobis renunciatus fuisti, vt à quocunq; quem malueris, Catholico Antistite gratiam, & communionem Sanctę Sedis Apost. obtinentem in propria Diœc. residente, vel in aliena de licentia Ordinarii loci Pontificalia exercente ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem ad titulum tui sufficientis patrimonii, de quo nobis legitime constat, liberè, ac licitè seruata forma Sacr. Conc. Trid. promoueri possis, & valeas, & tam dicto Antistiti prædictum Ordinem conferendi, quàm tibi illum suscipiendi tenore præsentium licentiam concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbosa in Formulario Episcop. Form. 13.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Secularibus,

Cum Abbates seculares, & Priores magni excepti qui in suas oues habent iurisdictionem quasi Episcopalem, & nullius Diœces. dicuntur, possint suos Clericos, & Capellanos ad audiendas Cõfessiones approbare, vt tenent *Campan. in diuers. iuris can. rub. 12. cap 113. nu. 76.* & alii citati à *D Barbos. de officio, & potest. Episcopi par. 2. alleg. 25. nu. 9. secundùm Lugdunen. impress.* & censuit *Rot. decis.* 332. *par* 1. *recent.* ideo subiungimus Formulas, quibus talem approbationem facere debent in hunc, qui sequitur modum.

FORMULA LXXXI.

D. N. Abbas, &c. dilecto nobis in Christo Presbytero N. præsentium tenore tibi per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, et in Diœcesi nostra (si verò sit restricta ad locum vel Ecclesiam, dicatur, vt in loco N. seu in Ecclesia S N.) Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita, vel à nobis ordinata fuerint, attente perlegas, accurateq; obserues. In quorum fidem &c. Datum &c. die .... mens..... Ann.....

Refert D. August. Barbosa in Formulario Episc. Form. 23.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Regularibus,

FORMULA LXXXII.

D. N. Abb. &c. Dilecto nobis in Christo Fr. N. Ordinis N. præsentium tenore tibi à tuo Superiore nobis legitime præsentato, & per nos approbato, vt in iurisdictione, & Diœcesi nostra in Ecclesia Monasterii, seu Conuentus Ordinis tui vbi habitas, & in aliis item Ecclesiis, quæ non sunt Ordinis tui, dum tamen admoneas prius Parochiæ Curatum, Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, & priuilegio tibi non concessis) facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, & hortantes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita, vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratèq; obserues. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episc. Form. 24.

LICENTIAE PRO EISDEM ptimæ classis Confessarijs Regularibus,

FORMULA LXXXIII.

D. N. Abbas, &c. tibi dilecto nobis in Christo Fr. N Ordinis N. his nostris literis tibi à tuo Superiore legitime præsentato, & à nobis approbato Pœnitentiæ Sacramentum in Ciuitate, & Diœcesi N in Ecclesijs tui Ordinis, atq; etiam grauiter ægrotantibus, quorum Confessiones tu aliàs audire consueuetis, in eorum domibus, monito tamen prius, ipsius ægrotantis Parocho, vbi ægritudo non sit repentina, aut mortis periculum non immineat, (quo casu ipso etiam non monito volumus tibi licere; ità tamen vt quamprimum Confessione audita eumdem certiorem facias: testimonio item huiusmodi Sacramenti per te ministrati manu tua subscripto familiaribus infirmi relicto, vt medico exhiberi possit ad formam Constitutionis Pij Papæ V. Conciliorumque, tum Prouincialium, tum Diœcesanorum) ministrandi facultatem per...... concedimus, atque impartimur. Te in Domino admonentes, &c.

Refert D. Augustinus Barbos. in Formulario Episcop. Form 25.

LICENTIAE PRO CONFESSARIIS Monialium,

FORMULA LXXXIV.

D. N. Abb. &c. licentiam concedimus tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Ecclesia, & Monasterio S. N. Confessiones Monialium audire, & secularium etiam, si quæ in eodem Monasterio erunt, easque absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, à quibus absoluendi facultatem, cum opus erit, tibi impartiemur. In clausuram Monasterii non ingrederis nisi Cotta, & Stola indutus, vt administres tantummodò S. Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & extremæ Vnctionis, & spiritualem opem agonizantibus præstes: quibus casibus semper tuo hoc munere perfungeris sociatus à duabus ex senioribus Monialibus, quæ cum Confessiones audis, tè etiam

etiam videre possint, licet non audire. Caue ne te Monasterii, aut Monialis alicuius quibuscunque negotiis immisceas, nec ad crates, aut Rotas colloquaris, nisi vt tantummodò petas ea, quæ Ecclesiæ cultui, & Diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum administrationi sunt necessaria. Vocatus tamen, vt aliquod des spirituale consilium, id effice ad crates, quæ clausæ sint, præsentesq; adsint Moniales auscultatrices, & non aliter, sub pœna arbitrio nostro, &c. Te vero in Domino admonemus, vt quæ pro recta huius Sacramenti Pœnitentiæ administratione per Sacros Canones, &c. vt supra.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form. 26.

LICENTIAE PRO CONFESSORE Monialium ad crates tantùm, siuè allocutoria,

FORMVLA LXXXV.

D. N. Abbas &c. Concedimus licentiam tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt possis in Ecclesia Monasterii S. N. Confessiones audire in confessionali tantùm ad id deputato tempore, & hora decenti post ortum solis, & vsque ad horam Completorij, quod confessionale duas habeat claues, quarum altera seruetur ab Abbatissa, altera maneat apud Confessorem; nihilq; extra Confessionem ibi agas, nec in alio loco possis absq; licentia Abbatissæ loqui cum illis Monialibus. Sacramentum autem Communionis non possis ministrare nisi in loco, aut fenestrella consueta cum debito cultu, & cæremoniis. Dona vero cuiuscunque generis nullo colore à qualibet Moniali, seu alia intra claustra Monasterij manente accipias sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form. 27.

LICENTIAE PRO CONFESSARIO Monialium necessitate vrgente intra claustra Monasterii ministraturo Sacramenta,

FORMVLA LXXXVI.

D. N. Abbas, &c. Tibi N. Confessori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato licentiam damus, vt iuramento prius præstito si infirma fuerit aliqua Monialis, atq, in lecto iacens de licentia Abbatissæ intus Cotta, & Stola, aliisq; officio tuo necessariis tecum delatis, absque vllo tecum socio possis ingredi claustra dicti Monasterii, sociatus semper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ signo, vt cæteræ omnes Moniales in tuo aduentu in Ecclesiam, aut cellulam suam se recipiant: ipse vero comitatus vt supra recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confessionem audiendam, interimq; cameræ ostium maneat apertum, peractaq; Sacramentorum administratione statim discedas. Quod si contingat eam mori, & sepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris causa ingredi possis, non aliter ac supra dictum est, sub pœnis &c. In quorum fidem, &c.

Refert. D. August. Barbos. in Formulario Episc. Form. 28.

LICENTIAE ALTERIVS CONFESSARII Monialium,

FORMVLA LXXXVII.

D. N. Abbas &c. Dilecto nobis in Christo N. tibi, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas probantur, vt Monialium Monasterii S. N. Confessiones audire, eisdemq; Ecclesiastica Sacramenta ministrare possis, cum facultate casuum nobis reseruatorum, nec non prædicti Monasterii clausuram in casibus vrgentis necessitatis, atq; Confessario, tum ex forma Sacr. Conc. Trid. tum ex Bullis S S. D D. Gregorii X I I I. & Clementis V I I I Summorum Pont. permissis, ingredi, seruatis, quæ in Conciliis Prouincialibus, & Synodis Diœcesanis N. ac etiam decretis generalibus Visitationis Apostolicæ Sacerdotibus, & Confessariis Monialium præscripta sunt, ad...... his nostris literis concedimus facultatem. Dat. &c.

Refert. D. August in. Barbos. in Formulario Episc. Form. 29.

LICENTIAE PRO CONCIONATORE Regulari,

FORMVLA LXXXVIII.

D N. Abbas, &c. R. N qui ad prædicationē verbi Dei moribus, doctrinaq; approbatus ista nobis, & ab eius Superiore, vt nobis per patentes ipsius literas constat, licentiam concedimus, vt hoc tantum quadragesimali tempore huius anni.... vsq; ad octauam Paschæ inclusiuè prædicatoris munere fungatur, & Confessiones audire possit. In quorum fidem, &c. Datum &c.

LICENTIAE PRO CONCIONATORE in Ecclesia Monialium,

FORMVLA LXXXIX.

D. N. Abbas, &c. Tibi R. P. N. Ordinis N. à Superiore tuo, & à nobis approbato licentiam concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterii Monialium S. N. quæ clausa sit, nulliq; auditores præsentes adsint, exceptis Capellano, & socio tuo possis ex suggestu verbum Dei die... prædicare cum deuotione, & iuxta Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ doctrinam, & peracta concione statim ab Ecclesia discedas, nullo prorsus colloquio, aut quouis negotij gerere ad crates, rotas, aut alia loca intermixto sub quouis pietatis, aut etiam consanguinitatis prætextu, nec munere vllo etiam minimo accepto iuxta formam Bullæ sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. August. Barbosa in Formulario Episcop. Form. 36.

LICENTIAE PRO PRAEDICATORE.

FORMVLA XC.

Cum proprium nostri muneris sit animarum nostræ Diœcesis saluti consulere, eiumq; cultus incrementum semper curare, Quadragesimali tamen tempore commisso nobis gregi maiori studio inuigilandum videtur, quare cum in Terra N. nostræ Diœcesis, de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadragesima prouidendum sit, te R. Fr. N. Ordinis S. N. de vita, morum, integritate, ac scientia à tuo Superiore commendatum præuia fidei professionis per te coram nobis emissione, verbi Dei Prædicatorē in toto Quadragesimali tempore facimus, deputamus, & nominamus. Illud in primis te esse monitum volumus, vt vberes prædicationis tuæ fructus consequantur. Mandantes R. Archipresbytero, Clero, & Populo dictæ Terræ, vt benignè te recipiant, & in omnibus, vt decet, excipere curent, & insuper tua stante approbatione, ibi facultatē cōcedimus, vt durante dicto tempore Quadragesimali in prædicta Terra Pœnitentiæ Sacramentum administrare, & Christi fidelibus peccata sua confitentibus absolutionem impartiri valeas, cum facultate absoluendi etiam à casibus nobis reseruatis à Dominica Palmarum per totam octauam Paschæ duratura. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 35.

DISPENSATIO SVPER denunciationibus Matrimonij.

Cum Abbates, qui Ordinarii sunt, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, denunciationes remittere valeant, sicuti resoluunt *Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 7. num. 4. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. num. 26.* & alii citati à *D. August. Barbos. de officio, & potest. Episcop p. 2. alleg. 32. num. 32.* ideo subiungimus Formulam, qua huiusmodi denunciationes remittere possint.

FORMVLA XCI.

D. N. Abbas &c. iustis de causis animum nostrum mouentibus his nostris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel saltem duobus testibus præsentibus N. & N. in matrimonium (cum nullum ex informationibus oretenus sumptis inter eos legitimū detectū fuerit impedimentum) coniungere valeas, ita tamen, vt celebrato matrimonio intra.... denunciationes tribus continuis festiuis diebus, ex præscripto Concilii Thrid. fiant, & interim sponsi se à carnali copula abstineant, in reliquis vero forma ab eodem Sacra Concil. Tridentin. nostrisque & Diœcesana Synodo præscripta seruetur. In quorum fidem &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 30.

FACVLTAS VISITANDI Monasteria Monialium.

Cum facultatem concedere intrandi septa Monasterii Monialium Regularibus subiectarum pertineat ad earum Superiores Regulares, vt censuit Sacra congreg. sicut refert *D. August. Barbos. de offic. & potest. Episcop. p. 3. alleg. 52 n. 41.* ideo subiungimus Formulas aliquas ad hanc materiam spectantes.

FORMVLA XCII.

D. N. Abbas, &c. Tibi dilecto nobis in Christo R. N. his literis facultatem damus, & mandatum visitandi omnia, & singula Monialium cœnobia Ciuitatis, & nostræ Diœcesis N. teq; Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quacunq; nobis competenti auctoritate Canonicas sanctiones, & Sacri Conc. Trid. nostrarumq; Prouincialium Synodorum, aliaq; decreta nostra, statuta, regulas, & ordinationes de obseruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine bonorum, administratione, clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorum Monasteriorum eorumdem, executioni, opere, & facias mandari, & pœnis, ac censuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iustum fuerit, licere tibi, volumus. Item coercendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine, & vice Cancellarii nostri Archiep. recipienda, & conscribenda eligere, & assumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N. N. & N. si qui tamen horum Notarii non sunt ad acta publica scribenda non adhibeantur. Postremò tibi etiam facultatem damus, vt causa, & occasione huiusmodi visitationis, quoties opus fuerit, septa, & clausuram eorumdem monasteriorum possis vnà cum vno ex illis, quos superius nominauimus, tibi adiuncto comite ingredi, cui etiam comiti eo casu intra eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Refert D. August. Barbos. in Formulario Episcop. Form 44.

FACVLTAS VISITANDI Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica.

FORMVLA XCIII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Christo R N. salutem in Domino. De tua fide, prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi auctoritate Apostolica nobis per diuersas literas tum Apostolicas, tum etiam Illustrissimorum DD. Cardinalium Congregationis super reformatione specialiter concessa, tibi per præsentes cōmittimus, & mandamus, vt Monasteria Monialium SS. N. N. N. & N. Ordinis N. existentia in Diœcesi N. prout expediens tibi videbitur, visites, & de ipsorum Monasteriorum statu, ac ipsarum Monialium vita, & moribus, Regularibus institutis, ac Monasticæ disciplinæ obseruantia diligenter inquiras; ac super his, & quibuscunq; abusibus, necnon criminibus excessibus, & delictis, si quæ deprehenderis, processus facias, informationes quascunque sumas, atq; alia quæ tibi ad aures

ad aures commisimus, & quocunq; in præmissis, & vna ea necessaria, seu quomodolibet oportuna fuerint, facias, geras, & exequaris. Super quibus omnibus, & singulis plenam, amplam, & omnimodam potestatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Prioriss, & aliis quibuscunq; Superioribus dictorum Monasteriorũ in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis officiorum obtentorum, atq; etiam censuris, aliisq; pœnis Ecclesiasticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne te in visitatione, correctione, aliisq; per te faciendis quoquomodo impediant per se, nec per alios quouis quæsito, colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. Form. 45.

PRO MEDICO, ET CHIRVRGO,

FORMVLA XCIV.

D.N. Abbas, &c. licentiam concedimus tibi N. Medico ad annum duraturam, vt iuramento prius præstito septa Monasteriorum SS. N. & N. ingredi possis ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camera in lecto iacent, nec ad crates se transferre possunt, iureiurando te obstringentes, vt omni honestate seruata non ingeras te in alias vllas res, nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in Monasterio manentibus loquaris, sed recta via eundo, & redeundo comitatus semper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatissa deputatis, præcedenteq; semper ad tui ingressum campanulæ signo, & non nisi post ortum solis ingrediaris, & ante occasum exeas, sub pœnis si contrafeceris, &c. In quorum fidem &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 47.

PRO OPERARIIS, Fabris, Baiulis, aliisq; auxiliariis, & artificibus,

FORMVLA XCV.

Tibi N. Fabrolignario, seu Baiulo, aut Cementario, siue.... licentiam concedimus, vt iuramento prius præstito clausuram Monasterii S. N. ingredi possis, sociatus duabus ad minus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatissa deputatis, atq; in eo operam tuam per dies... præstare, quam quantocyus perficere curabis, nec ad alia loca Monasterii acce-des, neq; aliis te rebus, aut colloquiis vllo pacto immiscebis, tractando tãtùm cum Abbatissa, aut aliis deputatis ad illud opus, itaut ante ortum solis nõ ingrediaris, & ante occasum semper exeas, serues q; in omnibus præstitum in manibus nostris iuramentum sub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 48.

PRO VILLICIS, SEV COLONIS,

FORMVLA XCVI.

Tibi N. Villico Monasterii S.N. licẽtiam damus, vt quandò res ad agros, & officium tuum pertinẽtes ad crates in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino necessaria intra clausuram erunt deferenda, tunc in hospitium, seu foresteriam tantùm cum dictis rebus admitti possis præsentibus Monialibus deputatis; vbi de aliis rebus quibuscunq; extrà officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut amplius quàm necessitas deponendi dictos fructus postulat, manere, cum in factoris æde, vt possis cibum sumere, tibi commoditas erit præbenda. Atq; hanc ob causam ante omnia iuramentum præstare debebis in manibus eorum, qui à nobis sunt deputati, pœnis &c.

PRO FACTORIBVS VRBANIS,

FORMVLA XCVII.

Tibi N Factori deputato ad res omnes Monasterii S.N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt si aliquando ex magna necessitate oporteret te ingredi septa Monasterii (cum alioquin res, & negotia tua ad crates in allocutorio publico expedire debeas) vt tunc non nisi post ortum solis, & associatus duabus Monialibus senioribus deputatis, & dato signo campanulæ, rectà via pergas ad locum vbi opera tua fuerit necessaria, & quamprimũ inde te expedire procures, itaut omnino exeas ante occasum solis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, seu nũtium intus, vel extrà deferas, & in omnibus iuramentum in manibus nostris, seu eorum; quos deputabis, præstes sub pœnis, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Epis. For. 49.

PRO OLITORE, AVT ALIO huiusmodi operario,

FORMVLA XCVIII.

Concedimus tibi licentiam per sex menses duraturam, vt iuramento prius præstito, quàdò ab Abbatissa vocatus necesse fuerit te ingredi claustra Monasterii S.N horti, aut viridarii colẽdi, siuè fructis legendi, aut alterius similis operis causa, non aliter quã rectò itinere in locum deputatũ pergas post ortum solis, associatus semper duabus Monialibus senioribus ab Abbatissa deputatis; nec in aliũ locum transeas, nec cũ alia vlla sub quocunq; prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, siuè extra deferas, sed in omnibus iuramentum in manibus nostris præstitum obserues, & ante solis occasum exeas, sub pœnis &c.

Refert. D. Aug. Barb. in Formulario Epis. For. 51.

IVRAMENTI PRAESTANDI AB ADMITTENdis intra clausuram Monast. Monialium.

FORMVLA XCIX.

Ego N. Sacerdos ætatis 40. ann. Confessarius electus, & deputatus Monasterii S.N. polliceor, & iuro me eos tantùm ob casus clausuram Monasterii ingressurũ, quos vrgens necessitas affert, hoc est, vt infirmarum Monialium Confessiones audiam, iisdem Oleum sanctum præbeam, earundemq; animas ex ritu S. Ecclesiæ Deo commendem (si Medicus fuerit dicat, *vt infirmarum curationi vacem*, si aliud adiungat, *vt murum ædificem, aut panem coquendum*

feram

feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accommodem, seu cancellos, aut iannas, & sic deinceps prout vniuscuiusq; erit ars, & occasio Monasterium ingrediendi, quæ semper explicetur.) Quibus casibus ita me habebo, vt non nisi claro die ingrediar, & ante solis occasum egrediar, & præter munus meum, quod rite administrare curabo, nihil aliud omnino in Monasterio agam, neq; colloquijs vllis vtar, sed egomet (si Confessarius fit) personaliter Stola indutus, & Superpelliceo accedam; (si Medicus erit) alios Medicos mecum non ducam, nisi qui alijs etiam Monasterijs medeantur, & facultatem in scriptis de nouo pariter habeant; (si alij erunt) neq; colloquijs vllis vtar, ipseq; met personaliter accedam, nec vllum meo loco mittã, nisi obtenta à Superioribus licentia in scriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 52.

FACVLTATIS RECIPIENDI PVELLAM in Monasterio ad habitum Religionis,

FORMVLA C.

Cum voluntatem N. diligenter explorauerimus eamq; liberam, & piam esse, quãtum humano iudicio existimari potest, cõpererimus eamdẽ quoq; N. ætatem annorum 16. expleuisse nouerimus, nihilq; habere sciamus contra sacra decreta, & conditiones, ac requisita iuxta Monasterij Ord. S. N. instituta, vidimus quoque fidem instrumenti depositi, & obligationis dotis, seu eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi professio legitimè emittatur, iuxta taxã annis Superioribus præscriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monasterio S. N. ad Religionẽ admittatur, recipiaturq; professionemq; emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante mensem denunciet sub pœna Conc. Trid. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat rursus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. Form. 42.

EDICTVM DE EXAMINE EORVM, qui Ecclesiæ Parochiali præficiendi sunt.

Cum Abbates, & alij Prælati exempti habentes proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem, ac Ius congregandi Synodum habeant facultatem faciendi concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes, secundùm *Flamin. de resignat. benef. lib. 8. q. 9. n. 96. Flores de Mena Var. lib. 3. q. 24. n. 21. Maßob in prax. haben. concurs. seq. 1. dub. 8. 11. & 21.* quos refert, & sequitur *D. Aug. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 58. n. 42.* ideo subiungimus formulas, quibus huiusmodi Abbates in concursu faciendo vti debent.

FORMVLA CI.

D. N. Abbas, &c. Vacante Parochiali Eccles. S. N. nostræ Diœcesis, cupientes eidem de idoneo prouidere Rectore, atq; Sacr. Conc. Trid. decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus primò, secundò, tertiò, & peremptoriò omnes, & singulos Presbyteros, & Clericos volentes ad examen per cõcursum faciendum se præsentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infra decem dies proximè futuros à die affixionis præsentis edicti computandos, debeant in actis scribæ infrascripti N. nostræ Cameræ describi facere eorum nomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, vt de eorum natalibus, vita, moribus, & alijs rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam oportunis, iuxta decr. d. Conc inquiri, & transacto constito tempore examinari possint. In quorum fidẽ, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 58.

EDICTI DE QVO SVPRA,

FORMVLA ALIA.

D. N. Abbas, &c. Vacante Eccl. Parochiali S. N. nostræ Diœcesis N. nos eo nomine examen, quo ex Trid. sanctione, Synodaliq; decreto nostro præstari planè debet à die promulgationis huius edicti, vsq; ad diem decimum proximè sequentem confecturi sumus, ac deinceps etiã ex authoritate Apostolica nobis concessa, quousq; eidem vacanti Ecclesiæ per nos prouisum erit. Quare omnes, & singulos, qui vel examinari, vel alios examinandos nominare voluerint præscripto illo tẽpore ad scribam infrascriptum N. nostræ Cameræ, qui nomina describat, conuenire, tum constituta examinis die coram nobis, atq; examinatoribus Synodalibus per nos eo nomine delectis adesse hoc edicto significamus, atq; edicimus, vt quos cõfecto examine, ætate, doctrina, prudentia, alijsq; rebus ad curæ animarum bene gerendæ rationẽ oportunis idoneos esse compertum erit ex ijs nos, quem cæteris magis idoneum censerimus illum Ecclesiæ vacantis Rectorem, Parochumue eligamus, & præficiamus. Quod sanè sicut nos pro eo, quod debemus integre, sanctèq; in Domino præstare cupimus, ita omnes, præcipueq; illos, quorum Ecclesiæ, & curæ spirituali per nos consulendum, ac prouidendum est, magnopere hortamur, ac requirimus, vt hanc nostram solicitudinem, Pastoraleq; studium omni supplicatione, omnique intima pietate, ac Religiosis precibus continenter adiuuent. Datum &c.

FIDEI EXAMINIS, ET APPROBATIONIS pro Parocho,

FORMVLA CII.

D. N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis ad quos præsentes literæ peruenerint indubitatam fidem facimus, & attestamur, quòd cum Parochialis Ecclesia S. N. nostræ Diœcesis, quam Presbyter N. de N. dum viueret obtinebat, per ipsius obitum qui de mense N. anni N. extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, vacauerit, & vacet ad præsens, cumq; occasione vacationis huiusmodi per publica edicta vocati sint, qui examinari vellent iuxta formam Sacrosancti Conc. Trid. Nos vnà cum examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, & electis, Presbyterũ N. huius Diœcesis transacto tempore per cõcursum examinauimus, ipsumq; ad præfatam Ecclesiam regendam, gubernandam, & obtinẽdam moribus, ætate, doctrina, & alijs rebus ad id

ad id oportunis magis idoneũ iudicauimns, & approbauimus. In quorum fidem præsentes mann nostra subscriptas, & nostro sigillo obsignatas fieri iussimus, & ab aliis examinatoribus subscribi curauimus. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 59.

LITERARVM COLLATIONIS Ecclesiæ Parochialis,

FORMVLA CIII.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N. saluté in Dño. Inter cætera, quæ pro pastoralis nostri officii debito præstare cupimus, illud præcipuè nobis cordi est, vt Parochialibus Ecclesiis, quibus de Rectoribus per nos prouidendũ est, tales præficiamus, qui officio, & ministerio curæ animarum, quod omnium grauissimũ est, laudabiliter satisfaciant. Cũ itaq; sicut accepimus Parochialis Eccl. S. N. loci N. nostræ Diœc. N. quã aliàs Presbyter N. illius vltimus possessor obtinebat, per obitũ eiusdem N. de mése... nobis alternatiuæ beneficio gaudẽtibus, vacauerit, & vacet ad præsẽs. Nos eidẽ Eccl. ac animabus illi subditis, de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi qui à RR. PP. examinatoribus in Synodo Diœcesſ. deputatis in concursu iuxta Sac. Conc. Trid præscriptum examinatus prudẽtia, moribus, & doctrina ad hanc Parochialem Eccl. regendã, eiusq; curã per te ipsum gerendam, idoneus nobis renunciatus fuisti, & quem nos ipsi præ ceteris, qui ad eamdẽ idonei nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eãdem Eccles. cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinẽtiis suis vniuersis conferimus, & assignamus, de illaq; te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptanté per bireti capiti tuo impositionem inuestimus, facta primitus à te corã nobis iuxta Conc. Trid. & Bull. Pii IV. dispositioné orthodoxæ fidei professione. Quo circa vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, notariisq; ac tabellionibus publicis Ciuitatis, & Diœc. nostræ in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis, & censuris cõtra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis, & arbitrio nostro infligẽdis per præsentes præcipimus, & mandamus, vt cum pro parte tua vigore præsentium requisiti fuerint, vel eorum aliquis requisitus fuerit ad ipsam Parochialem Eccl. præfati loci accedant, teq; vel procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem possessionem prædictæ Parochialis Eccl. ac omniũ illi forsan annexorum, iurium, & pertinẽtiarum prædictorũ seruatis seruandis, inducant auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detẽtore, quem nos etiam harum serie amouemus, & denũciamus amotum. Fictabilibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi annexorum, iuriumq; & pertinentiarum prædictorum fructibus redditibus, prouentibus, iuribus, ac obuentionibus vniuersis, tibi, vel procuratori tuo legitimo debito tempore respondeant, ac ab aliis quantum in se fuerit, responderi faciant (& si contigerit eum, cui de beneficio prouidetur, aliud incõpatibile obtinere, addatur) Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus per huiusmodi Parochialis pacificæ possessionis adeptionem alteram Parochialem Ecclesiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtines in Ecclesia Collegiata S. N. eo ipso vacare. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum Cancellarium nostrum subscriptas, sigilliq; nostri appensione munitas fieri iussimus. Datum &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 63.

INSTITVTIONIS CAPELLAE de Iurepatronatus,

FORMVLA CIV.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Presbytero huius nostræ Diœcesis salutem in Domino. Cùm nuper nomine Magnifici D.N. patroni, & aduocati ex fundatione, & dotatione, seu restauratione Capellæ S.N. sita in Parochiali Ecclesia S.N. loci N huius Diœcesis ad prædictam Capellam per obitum (vel resignationem, seu assecutionem alterius beneficii Curati) Presbyteri N. illius vltimi possessoris vacãtem, coram nobis præsentatus fueris, petierisq; huiusmodi præsentationem admitti, & canonicã institutioné tibi fieri, & deinde seruatis seruãdis corã nobis de iurepatronatus huiusmodi cõstiterit, demũq; de mãdato nostro per RR. PP. examinatores in Synodo Diœc. deputatos examinatus ad prædictã Capellam idoneus repertus fueris. Nos igitur tam auctoritate nostra Ordinaria, quã aliàs omnibus meliori modo, iure, via, causa, & forma, quibus melius, & validius possumus, recepto prius à te iuramento de non alienando bona dictę Capellæ, & alienata recuperãdo, necnon de parendo mandatis nostris, ac pro tempore futuri Episcopi N. in prædicta Capella, sic vt præfertur, vacante ad præsentationem prædictam instituimus, teq; coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per bireti capiti tuo impositionem de dicta Capella inuestiuimus, & inuestimus per præsentes. Quo circa vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis Notariis, &c. *vt supra in collatione Parochialis, mutatis mutandis.*

LITERARVM DEPVTATIONIS DEPOSITARII, & Exactoris bonorum Ecclesiæ vacantis,

FORMVLA CV.

D.N. Abbas, &c. Mag. D.N. salutem in Domino. Consueuimus sæpe pro recta rerum Ecclesiasticarum administratione præsertim temporalium opera laicorum virorum prudentia, & pietate, maxime prælucentium in huiusmodi vti, quo rebus Ecclesiasticis commodius, & tutius cõsultum sit. Vacante igitur Parochiali Eccl. S. N. loci N. huius Diœc. tua prudentia, & singulari pietate plurimum freti, te in exactorem, & depositarium quorumcunq; fructuum, redditũum, prouentuum, & obuentionum ad dictam Parochialem quomodolibet spectantium, tam hactenus perceptorum, & maturatorum, quàm etiam in futurum similiter maturandorum, itaut contra quoscunque pro exigendis, & consequendis, fructi-

fructibus huiusmodi, etiam iuris omnibus remedijs, atq; alijs modis, & formis, prout tibi melius videbitur, cum facultate etiam ab alijs quibuscunque depositarijs rationem reposcen. agere possis, & valeas, deputamus, donec aliud per nos super administratione huiusmodi expressè decretum fuerit, necnon bona, possessiones, ac iura nouis colonis locan. veteresue confirman. prout melius expedire censueris, seruatis in his tamen solitis, ac debitis conditionibus, fructusq; per te sic exactos in depositum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem suo tempore redditurus. In quorum fidem, &c.

LITERARVM COLLATIONIS BENEFICII simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

FORMVLA CVI.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico N. in Iure Canonico licentiato, salutem in Domino sempiternam. Literarum scientia, vitæ, ac morum honestas, aliaq; probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris testimonio, nos inducunt, vt tibi ad gratias reddamur liberales. Cum itaq; beneficium simplex, &c. quod nuper N. illius vltimus, & immediatus possessor obtinebat per liberam resignationem dicti N. iuxtà formam Constit. fel. record. Papæ Pij V. incip. *Quanta Ecclesiæ*, in manibus nostris spontè, & liberè factam, & per nos auctoritate nostra Ordinaria admissam liberè vacare noscatur. Nos meritorum tuorum intuitu tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuisti, conferimus, & assignamus, ac prouidemus, teq; coram nobis constitutum in corporalem possessionem, seù quasi iuriumq; & pertinentium per anuli nostri in eius manibus traditionem inducimus, & inuestimus, recepto à te prius in nostris manibus iuramento, quòd nobis, & successoribus nostris fidelis, & obediens eris, & Sanct. Matri Ecclesiæ, ac nostris, & nostrorum successorum parebis mādatis, &c. Quocirca vobis, & vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis tenore præsentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter vestrum, quo super hoc per dictum N. aut procuratorem suum fueritis requisiti, aut fuerit requisitus ad dictam Ecclesiam accedatis, seù alter vestrum accedat, & eumdem N. vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem beneficij, iuriumq; & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, sibiq; de ipsius beneficij fructibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentijs vniuersis integrè respondeat, & ab alijs responderi faciat. Contradictores auctoritate nostra, &c. compescēdeo. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præsentes literas collationem, & prouisionem nostram in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, nostriq; sigilli magni iussimus appensione communiri. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 74.

ASSENSVS IVRISPATRONATVS,

FORMVLA CVII.

D.N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis has præsentes literas inspecturis, visuris, & lecturis tàm præsentibus, quàm futuris salutem in Domino, notum facimus, & attestamur qualiter in pertinentijs, & prope vbi dicitur N. existit quædam Capella, seù Ecclesia sinè cura sub innocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & Beneficiato, nec in beneficium Ecclesiasticum erectum fuisse, & aliquos redditus non habere, nisi ducatos decem debendos per N. cōparuit coram nobis Mag. N. & ob suam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclesiam gessit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, siuè censu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de summa annui census emphyteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate mensis...... cuiuslibet anni per Mag. N. super tali loco &c. prout latius in instrumento dotationis confecto N. sub die &c. manu Notarij N. apparet, cum reseruatione iurispatronatus præsentandi Rectorem, & Rectores, seù Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclesia, seù Capella per ipsum Mag N. suosq; hæredes, & successores ex se descendentes tantum. Nos igitur attendentes, & considerantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentū tendeant fauorabiliores esse deberemus, propterea huiusmodi supplicationibus inclinati dictam Ecclesiam, seù Capellam. Ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via iure, causa, & forma nobis de iure permissis in perpetuum beneficium Ecclesiasticū erigimus, & erectum esse volumus, & summam prædictam illi sic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus; necnon præfato Mag. N. hæredibus, & successoribus ex se descendentibus tantum iuspatronatus, & præsentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties quoties casus vacationis occurrerit instituendum, & confirmandum, & instituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore existentem in Ecclesia, seù Capella prædicta ad celebrationem vnius Missæ in die Lunæ cuiuscunq; hebdomadæ pro salute animæ fundatoris, & donatoris, & suorum hæredum, & successorum teneri, & obligatos esse, iuribus tamen nostræ Ecclesiæ semper saluis, & expresse reseruatis. In quorum fidem, &c.

ASSENSVS DONATIONIS IVRISPATRONATVS

FORMVLA CVIII.

D.N. Abbas, &c. Placet, assentiam prout assentimur, & assensum præstamus donationi iurispatronatus factæ per Mag. N. constito iam nobis ex actibus nostræ Curiæ prædictum talem donantem tempore donationis fuisse legitimum patronum iurispatronatus, vt supra donati saluis tamen iuribus tertij si tempore datæ præsentium alteri legitimè ius quæsitum fuerit. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 84.

IN-

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM, VERBORVM,

Materiarum, atque Sententiarum, quæ in hoc Primo Tomo continentur,

ALPHABETICO ORDINE DISPOSITVS.

A.

fructibus huiusmodi, etiam iuris omnibus remedijs, atq; alijs modis, & formis, prout tibi melius videbitur, cum facultate etiam ab alijs quibuscunque depositarijs rationem reposcen. agere possis, & valeas, deputamus, donec aliud per nos super administratione huiusmodi expressè decretum fuerit, necnon bona, possessiones, ac iura nouis colonis locan. veteresue confirman. prout melius expedire censueris, seruatis in his tamen solitis, ac debitis conditionibus, fructusq; per te sic exactos in depositum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem suo tempore redditurus. In quorum fidem, &c.

LITERARVM COLLATIONIS BENEFICII simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

FORMVLA CVI.

D.N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico N. in Iure Canonico licentiato, salutem in Domino sempiternam. Literarum scientia, vitæ, ac morum honestas, aliaq; probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris testimonio, nos inducunt, vt tibi ad gratias reddamur liberales. Cum itaq; beneficium simplex, &c. quod nuper N. illius vltimus, & immediatus possessor obtinebat per liberam resignationem dicti N. iuxtà formam Constit. fel. record. Papæ Pij V. incip. *Quanta Ecclesiæ*, in manibus nostris spontè, & liberè factam, & per nos auctoritate nostra Ordinaria admissam liberè vacare noscatur. Nos meritorum tuorum intuitu tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuisti, conferimus, & assignamus, ac prouidemus, teq; coram nobis constitutum in corporalem possessionem, seù quasi iuriumq; & pertinentium per anuli nostri in eius manibus traditionem inducimus, & inuestimus, recepto à te prius in nostris manibus iuramento, quòd nobis, & successoribus nostris fidelis, & obediens eris, & Sanct. Matri Ecclesiæ, ac nostris, & nostrorum successorum parebis mãdatis, &c. Quocirca vobis, & vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis tenore præsentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter vestrum, quo super hoc per dictum N. aut procuratorem suum fueritis requisiti, aut fuerit requisitus ad dictam Ecclesiam accedatis, seù alter vestrum accedat, & eumdem N. vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem beneficij, iuriumq; & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, sibiq; de ipsius beneficij fructibus, reddditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentijs vniuersis integrè respondeat, & ab alijs respondere faciat. Contradictores auctoritate nostra, &c. compescêdeo. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præsentes literas collationem, & prouisionem nostram in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, nostriq; sigilli magni iussimus appensione communiri. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 74.

ASSENSVS IVRISPATRONATVS,

FORMVLA CVII.

D.N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis has præsentes literas inspecturis, visuris, & lecturis tàm præsentibus, quàm futuris salutem in Domino, notum facimus, & attestamur qualiter in pertinentijs, & prope vbi dicitur N. existit quædam Capella, seù Ecclesia sinè cura sub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & Beneficiato, nec in beneficium Ecclesiasticum erectum fuisse, & aliquos redditus non habere, nisi ducatos decem debendos per N. cõparuit coram nobis Mag. N. & ob suam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclesiam gessit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, siuè censu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de summa annui census emphyteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate mensis....... cuiuslibet anni per Mag. N. super tali loco &c. prout latius in instrumento dotationis confecto N. sub die &c. manu Notarij N. apparet, cum reseruatione iurispatronatus præsentandi Rectorem, & Rectores, seù Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclesia, seù Capella per ipsum Mag N. suosq; hæredes, & successores ex se descendentes tantum. Nos igitur attendentes, & considerantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentũ rendeant fauorabiliores esse deberemus, propterea huiusmodi supplicationibus inclinati dictam Ecclesiam, seù Capellam. Ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via iure, causa, & forma nobis de iure permissis in perpetuum beneficium Ecclesiasticũ erigimus, & erectum esse volumus, & summam prædictam illi sic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag. N. hæredibus, & successoribus ex se descendentibus tantum iuspatronatus, & præsentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties quoties casus vacationis occurrerit instituendum, & confirmandum, & instituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore existentem in Ecclesia, seù Capella prædicta ad celebrationem vnius Missæ in die Lunæ cuiuscunq; hebdomadæ pro salute animæ fundatoris, & donatoris, & suorum hæredum, & successorum teneri, & obligatos esse, iuribus tamen nostræ Ecclesiæ semper saluis, & expresse reseruatis. In quorum fidem, &c.

ASSENSVS DONATIONIS IVRISPATRONATVS

FORMVLA CVIII.

D.N. Abbas, &c. Placet, assentiam prout assentimur, & assensum præstamus donationi iurispatronatus factæ per Mag. N. constito iam nobis ex actibus nostræ Curiæ prædictum talem donantem tempore donationis fuisse legitimum patronum iurispatronatus, vt supra donari saluis tamen iuribus tertij si tempore datæ præsentium alteri legitimè ius quæsitum fuerit. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barb. in Formulario Episc. For. 84.

INDEX LOCVPLETISSIMVS RERVM, VERBORVM,

Materiarum, atque Sententiarum, quæ in hoc Primo Tomo continentur,

ALPHABETICO ORDINE DISPOSITVS.

A.

Index rerum, & verborum.

B.

C

CAMAL-

Capella

Con-

Prelatos

D.

Degra-

est

E

Ecclesia

GABEL-

G

H

I

Iura-

CABEL-

G.

H

I

Laicus

ac tunc

N

Ordi-

P

Præla-

Praelati

rebus

Priui-

Q

Index rerum, & verborum.

R

S

Scri-

Z

INDEX
FORMVLARII REGVLARIS.
Alphabetico ordine dispositus.

Insti-

Vespe-

FINIS.

REGESTVM.

526

a b c.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz.

A a a.

Omnes ſunt Terniones præter c, & Aaa, Duerniones.

FINE

ROMÆ,
Ex Typographia Reu. Cameræ Apoſtolicæ. M DC XXIX.

SVPERIORVM PERMISSV.

